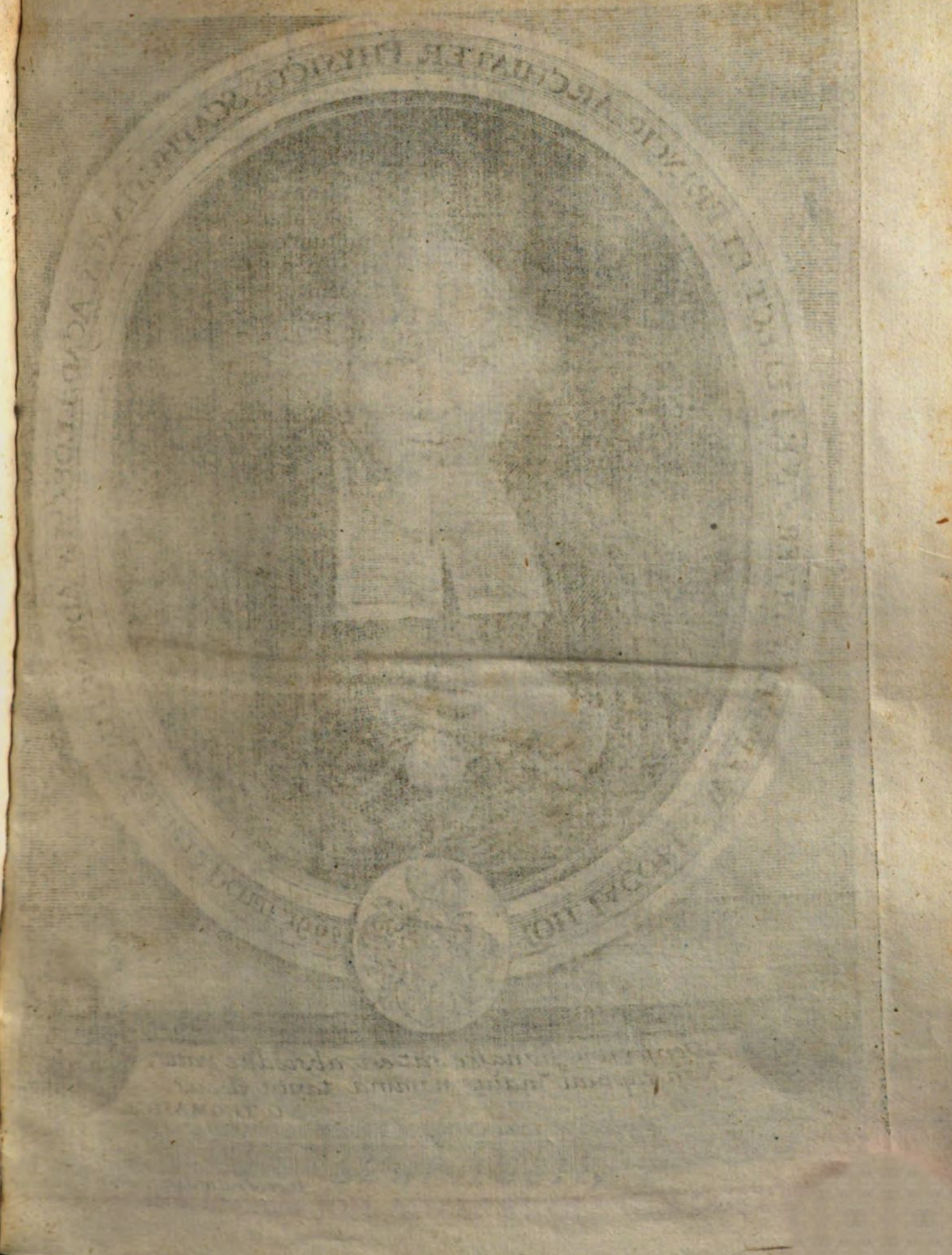


4th Med

1346



IOH. JACOBUS WEPFERUS DIVERS. S.R.I. EFFECT. ET PRINCIP. ARCHIATER. PHYSICUS SCAPHUSIANUS. ACAD. I.EOP. CA. S. ADIUNCTUS. NAT. 1620. DENT. 1695.

*Wepferum signasse sat est, abscedite vates,
Non capiunt maius nomina tanta decus.*
G. THOMASIVS.

Diet. Seiller Scaphusian. sculpsit.

JOH. JACOBI WEPFERI,
Diverfor. S. R. I. Elector. & Principum, *dum viveret*, Archiatri,
Reipubl. Scaphusianæ Physici Ordinarii, Academiae Naturæ
Curiosorum Adjuncti d. Machaonis III.

OBSERVATIONES
MEDICO-PRACTICÆ,

De

AFFECTIBVS CAPITIS
INTERNIS & EXTERNIS.

Nunc demum publici Juris redditæ

Studio & Opera

Nepotum,

BERNHARDINI WEPFERI,

Sereniss. Princip. Aur. Archiatri,

Et

GEORGII MICH. WEPFERI, M.D.



L. Schröckh

SCAPHUSII,
Typis & Impensis JOH. ADAMI ZIEGLERI, M DCCXXVII.



PRÆFATIO

AD

LECTOREM.



Observationum Medico-Practicarum utilitatem æque ac necessitatem pluribus hic commendare velle, non est opus, cum id cuius Medicorum, qui vel limina saltem Praxeos salutarit, abunde satis constet non solum, sed etiam à diversis iisque Præclaris Medicis dudum jam fuerit demonstratum, imprimis *ab Illustri Baglivio* per totum suum de Praxi Medica ad priscam observandi rationem revocanda Librum verè aureum; hæ etenim sunt vera fundamenta, ex quibus in Arte Medica elici possunt Veritates, hæ sunt clavis, quâ ad interiora Artis paratur aditus atque recluditur, hæ præ omnibus aliis mediis inserviunt ad incrementum Medi-

PRÆFATIO

Medicinæ majus perveniendum. Laudandi igitur sunt Illi, quibus utilissimum illud per Observationes, Consultationes & Consilia Scriptionis genus magis arripit, singulari namque hoc Artificio, id Artem hanc jucundissimam exercentibus facillimum effectum, quod in ea omnium semper difficillimum judicatum est, universalialia nimirum præcepta dextrè appositèque particularibus applicare. *Longum* quippe est, ut ait eleganter non minus quàm verissimè *Seneca, ad Scientiam vel Artem iter per Præcepta, breve & efficax per Exempla, &, teste Manutio,*

Artem experientia fecit, Exemplo monstrante viam.

Scilicet tum demum Sapientes Artifices evadimus, cum Præceptis usus accedit. *Nec Medici, nec Imperatores, nec Oratores, quamvis Artis Præcepta perceperint, quicquam magnâ laude dignum sine usu & exercitatione consequi possunt,* inquit præclare *Cicero.* Ut verò omnium rerum ipse quis usum habeat, ἐν est τῶν ἀδυνάτων; longa enim Ars, vita brevis. Ubi igitur à nostra experientia destituimur, ut quid alii experiundo consequuti sint, inquiramus è re erit. Dolendum autem quàm maximè est, quod, quamvis nullâ ætate tantâ Librorum copiâ redundaverit Medicina quàm hac, nulla pariter tantâ Observationum Practicarum

PRÆFATIO

rum fideliter conscriptarum inopiâ laborarit, quàm præ-
sens, cum tamen iis ad rectum aut faciliorem Artis u-
sum excogitari utilius quicquam nequeat. Optandum
itaque foret, ut & Ipsi Artis Proceres iique Practici con-
summatis, quæ longâ annorum serie observarunt, Orbi
Literato fideliter communicarent, hincque majorem Me-
dicinæ lucem sensim afferrent; verùm tam curtæ sunt
& concisæ horum Medicorum horulæ, qui hominum
valetudini se emancipant, ut nec legendis, nec conscri-
bendis Libris multis vacare liceat, hoc tamen non ob-
stante *Beatus Avus noster* totus in eo incubuit, ut,
quicquid notatu dignum in Praxi sua quinquagenaria
eaque amplissima atque diffusissima felicissimaque oc-
currit, chartis consignaverit, idque accuratè non minùs
quàm fidelissimè, uti noverunt omnes Illi, qui familia-
riter cum Ipso vixerunt, & abundè etiam testantur *Pub-
lica Scripta olim ab Ipso edita*; in ordinem autem
redigere & typis commendare, quæ tamen destinaverat,
negotiorum cumulus prohibuit, huncce laborem Poste-
ris suis relinquens, quem quidem *Beatus Parens no-
ster* ante viginti jam & quod excurrit annos in se sus-
cepit, ob adversam verò valetudinem tandemque mor-
tem, proh dolor! præmaturam supervenientem absolve-
re nequii. Ne igitur egregia hæc Manuscripta præ-
loque dignissima tineis erodenda relinquamus atque
blattis,

PRÆFATIO

blattis, ac ut ab oblivione vindicemus, neve in *Be-*
tissimi & post cineres Venerandi Avi nostri ma-
nes peccemus, è ditissimo horum, quem post se reliquit,
thesauro, quemque magna sollicitudine ultra quinqu-
aginta annos studiose collegit, præsentem, quas *Lectori*
Benevolo sistimus, Observationes deprompsimus eas-
que selectiores eâ fide, quâ *Author* has conscripsit, plu-
res easque non minus lectu dignissimas addituri, ni
præfens Volumen aliàs jam in molem satis magnam ex-
crevisset. Nulli interim dubitantes, quin *Lectores* e-
gregium inde reportaturi sint fructum, præsertim Ju-
niores Practici, idque eò magis persuasum habemus, cum
alios Authoris Labores Eruditis nunquam displicuif-
se abundè constet inde, quod *Tractatus de Apople-*
xia ante triennium demum *Amstælodami* denuò &
quidem quarta vice fuerit recusatus. Si denique cogni-
tum nobis sit atque perspectum, quod præfens Opus be-
nevolè fuerit receptum, alterum etiam Tomum de Af-
fectibus Pectoris internis & externis & sic porro ad-
ornare proximè præloque committere non
pigebit.

MEMO-

Memoria Wepferiana,
magni Viri

DOMINI DN.

JOHANNIS JACOBI
WEPFERI.

Diverforum S. R. I. Electorum & Prin-
cipum Archiatri, Reipublicæ Scaphusianæ Phy-
fici Ordinarij.

Naturæ Curiosorum Adjuncti Machaonis III.
Meritis,

^à
Pietate Generi Ejus,
Perillustris ac Excellentissimi
DOMINI DN.

JOHAN. CONRADI

Lib. Baron. à Brunn,
Domini in Hammerstein, Serenissimi ac Potentissimi
Electoris Palatini Consiliarij Intimi & Archiatri
Primarij,

Naturæ Curiosorum Herophili
scripta,

^{atque}
Æternitati sacrata

^{ab}
Academia Cæsareo-Leopoldina Naturæ Curiosorum.



MEMORIA WEPFERIANA.

Ius Viri, Sodales acutissimi, anatomen vobis exhibeo, aut exhibere lachrymabundus cogor, cujus observationibus anatomicis vestrae cluent hinc inde Ephemerides, cedro dignae. WEPFERUM si nomino, quin tanto fato vestra percellantur corda nullus dubito: membrum nempe amputatum est, quod egregios (præfiscini dixerim) Academiae vestrae haecenus præstitit usus. Mortuus est WEPFERUS, eheu! & ad beatas immortalitatis sedes translatus, cum Diis agit ævum.

Solent, qui vitas celebrium virorum describere satagunt, omnia studiosè conquirere, quaecunque ad eorum laudes & encomia quicquam facere possunt parentatores, & quidem laudabiliter; ita nempe quæ iusta defunctis persolvunt, quæ exempla imitanda statuunt; at verò quum piè defunctum ab hoc dicendi genere alienissimum fuisse recordor, nolo quicquam horum fingere, simpliciter & plane edisseraturus, quicquid memoriae actorum atque rerum gestarum occurrit, nullo fuce aut verborum lenocinio, ne injurius sim in manes æquissimos: etenim ut in aliis viris magnis dona egregia suspexit & extulit, ita sua in se, utut maxima, vix agnovit, minus jactavit, omnium minimè exaggeravit; quin potius dissimulando contexit ipse, & obscurari, quam illustrari maluit.

Plano autem atque simplici stylo si facta piissimè defuncti commemorabo, exemplar enitebit Medici, juxta quod qui composuerit vitam, studia atque labores, næ ille sine haud frustrabitur suo.

Ortus ipsi fuit Scaphusii, ob hunc ipsum virum celebris, tum alios quoque, quos in Medicina educavit, & deliciis enutrivit Medicos. Editus fuit in lucem Anno MDCXX. die XXIII. Decembris, Parente Viro Gra-

Memoria Wepferiana.

Gravissimo, Reipublicæ Scaphusianæ Consiliario ac Senatore Dignissimo, juxta ac Prudentissimo, GEORGIO MICHAELE WEPFERO: Matre ex nobili Stocarorum stemmate oriunda. Nolo hic evagari & more parentatorum in laudes viri efferri, vivit enim per se post funera virtus.

In Lyceo patrio Præceptorem nactus est, prospero utique augurio, Fabritium, quem nunquam citra singularis eruditionis, atque in informando dexteritatis encomium nominavit, nominavit autem atque laudavit sæpissime. Vividi atque vegeti ingenii vim & aciem ostentavit in herba maturè, tantamque indefesso studio atque sedulitate suis Præceptoribus comprobavit diligentiam, ut prospera quæque atque salutaria promitterent sibi atque Parentibus de Filio, spemque unà conciperent amplissimam. Nec frustra, nec vano augurio. Quippe in humanioribus literis inter cæteros ita excelluit, ut rara Latonismi dexteritate atque facundia rem describendam acu tetigerit, atque graphicè per omnem vitam nominaverit, unde vim ingenij atque aciem pernoscent, quibus de meliore luto finxit præcordia Titan.

Non substitit in inferioribus subselliis ad altiora natus, ad quæ felici fidere contendit, labore improbo. Medicinæ studio admotus tantos in hoc fecit brevi progressus, ut inter cæteros ceu lenta solent inter viburna cupressi emicuerit.

Itinera varia Medico perquam necessaria subiit, peritiam, scientiam atque rerum usum sectatus per aquas, per ignes, nulli labori perpercit. Sebitios veneratus Argentorati, Basileæ Bauhinos, Stupanos, Plateros, vah! quanta nomina! In Italia virorum monstra salutavit, Veslingium, Rhodium, cum quo in patriam redux, literarum commercium coluit. Marcus Aurelius Severinus humanissime per literas Neapolim invitavit, cum Zwölfero familiariter vixit, atque cum Marchetti Sen. à quibus nunquam non doctior recessit; ceu solent, qui tabernas aromatarias frequentant, aromatum odorem spirare. In Italia duos annos solidos; octo Argentorati, atque Basileæ studiis operam navans egit, & contra morem atque genium sæculi, quo tanquam canes ex Nilo, instar fungorum nascuntur Doctorelli, eruditione vere adolevit. Denique tot ornamentis condecoratus rerumque usu exercitatus ad suos rediit, egregio expensarum fœnore.

Anno 1647. die 31. Julij, tantorum studiorum atque navatæ operæ brabeum reportavit Basileâ, atque supremos, Promotore Viro Celebrissimo Domino Dr. à BRUN, Praxeos Professore, honores in arte Medica consecutus est meritissimo suo.

Mense Novembri die 10. 1647. Poliatri Patriæ provincia à Magistratu Inclyto ipsi demandata fuit, tantoque flagravit in intimiora naturæ penetrandi, opemque inde medicam eliciendi studio atque zelo integerrimo

Memoria Wepferiana.

rimo, ut, quod haecenus insolitum, quin exosum fuit in patria, cadavera defunctorum in nosocomis disseccandi privilegium, ipsi benevole concessum, sosti loco atque pretio duxerit.

Non concluderunt neque ceperunt Medici exercitatissimi famam Urbis mœnia, angustiora meritis; Ad Primates, Magnates, Comites atque Principes Imperii evocatus, ipsorum quoque salutem prospexit, tanto cum successu & applausu, ut brevî nomen WEPFERIANUM inclaret in aulis Principum, quibus gratum, & nemini non acceptum fuit, tum herorum tum servorum, quibus omnibus eadem dexteritate medebatur atque praxeos felicitate.

Taceo totius Helvetiæ Cantones, urbes, oppida atque vicos, in quibus obvii per plateas turmatim WEPFERUM suum Æsculapium & ceu Sotera amplexati sunt, sanitatis præsidia ipsum sollicitantes. Advolarunt undique literæ occupatissimo, quas plaustrum vix caperet, id quod norunt omnes illi, qui familiariter eo usi fuerunt, ne ullam tamen sine responsione, inter turbas negotiorum reliquit, minus rejecit, id quod religioni duxisset, & advolarunt ad ultimum usque vitæ habitum è longinquis quoque regionibus atque peregrinis oris, donec operis filum abruptit

— *Mors ultima linea rerum.*

Anno MDCLXXV. Medicus à Serenissimis Wirtembergiæ Ducibus ascitus fuit: Eodem tempore à Serenissimo Marchione Durlacensi, nec longe abhinc à Serenissimo atque Potentissimo Electore Palatino p. m. CAROLO utinam citius! magnis forte supersedere licuisset tempestatibus belli atque calamitatibus, quibus modo Germania tota ingemescit.

Non suffecit Medico generis humani studiosissimo omnibus undique salutaribus profuisse consiliis, Medicos insuper loci, etiam Chirurgos & Barbitonfores, neminem dedignatus, elegit, erudivit, consiliis instruxit, arcana sua iis revelavit, quibus cum ipsi non liceret esse præsentem, per alios prodesse, atque sanare posset ægros; inaudito utique exemplo, ut Medicorum Patrem hunc salutare non dubitarent ipsi artis Proceres.

Non subticendum est hic felix conjugium, quod tanta auspice fortunata juvit; Uxorem ipsi destinavit benignissimum fatum ex nobili, per Imperium probato stemmate Ringiorum à Wildenberg oriundam, piam, probam, quæ IX. liberorum ipsum fecit parentem, ex quibus duo nati, tresque supersunt natæ, non degeneres. Magno fuit seni solatio, & Scipioni senectutis Filius γνήσιος, paterna qui pressio pede legit vestigia, Affinis,

Memoria Wepferiana.

Affinis, Medicinæ Doctor Clarissimus pariter atque Charissimus meus, cum quo communem hætenus navare operam volupe fuit, & in postremum navasse juvabit: Non inter postrema cœli dona ego quidem reputo, quod mihi Filiam destinavit conjugem, piam, probam, emendatissimam ex tam claro & inclyto stemmate oriundam: Quæ non cum optima hac thori socia elargitus es mihi beneficia, indulgentissime Pater? In lachrimas fundor, dum grata hæc mecum recolo memoriâ; interim

Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt.

Vitam si spectemus, singularis plane aliisque exemplo fuit, Philia-
tris præsertim. Tempora somni arctiora, quam noctis: raro ante undecimam fessa diurno labore membra quieti tradidit; rarius post quartam matutinam surrexit: aurora ipsum nunquam in lecto nisi ægrum, quod tamen rarius per Dei gratiam contigit, semper ipse auroram in museo vidit; horam diei primam supremo Numini, etiam per molestissima itinera inter turbam negotiorum, reliquas pauperibus & afflictis destinavit. Illis Sanctissimum Dei nomen supplex veneratus holocausta integritatis obtulit; non ex libris alienis, non ex cerebro hominum & arbitrio natis, sed ex purissimo Dei verbo, fallere nescio, & ex Sacris Bibliis, quæ quovis auro pretiosiora & chariora nunquam non secum, quâ Græca, quâ Latina per itinera vexit, manuque versavit diurna versavitque nocturna; nec publice more Phariseorum, sed in camera juxta mandatum Evangelij precatus est cœlestem Patrem in abdito, qui videns in absconditum remuneratus ipsum fuit publicè tot gratiis atque Donis! Reliquum diei Musis destinavit tanto studio, zelo & assiduitate, ut otiosum ego quidem nunquam, mensæ autem quasi affixum, & intentum aut libris aut literis semper repererim, id quod juxta mecum testabitur Medicorum Scaphusianorum chorus, quos identidem incitavit, suscepit hospitio, ad majora invitavit, studia eorum juvit, & ad personas principes curandæ valetudinis ergo promovit, testabunturque & seris post nepotibus stupendam τὴ μακαρίτης diligentiam loquentur scripta cedro digna, qua publica, quibus orbi literario, etiam in dissitis regionibus dudum inclaruit; qua privata, quibus insignissimis scatent repositoria, loculi, thecæ, totque eruditionis & experientiæ promptuaria.

Inter tot tantaque negotia nunquam satiatus fuit, indagandi & abstrusa corporis humani rimandi cupiditate, quod cum in cadaveribus humanis non licuit; licuit autem sæpissime, brutorum non aspernatus est, quorum partes nunquam non singulari industria asservatæ, prostabant, ut subcissivas in his scrutandis collocaret horas, quin ipsam senectutem solaretur, nec domi tantum sed & foris idem factitabat; etenim
si quando

Memoria Wepferiana.

si quando valetudinis curandæ causâ apud personas illustres divertebat, venatores rariora quævis globulis petebant animalia, pretio atque prece illecti & asportabant promptissimi, lucri certi. Minutissima quæque exactissime observavit, annotavit, & in chartam coniecit memorabilia, quæ frequenter vobiscum, Sodales! & cum aliis eruditis communicavit, longiori vita dignissimus. Ita ne momentum quidem temporis præterlabi sivit inutiliter, ejus avarissimus; quoties expuebat in illos hominum, qui garrulitate temporis pretiosissimi jacturam fecerunt, quoties temporis fures illos nominare audivi, Musarumque pestes?

Experimentis ita affluens atque docto ratiocinio & librorum lectione quasi turgescens, gregatim ostium pulsantes ægros nuntiosque literas ex omnibus mundi plagis afferentes, opemque ipsum medicam atque consilia salutaria poscentes admisit, tantaque excepit promptitudine, alacritate, comitate & exporrecta fronte, ut omnes singulari affectu ferrentur in Virum amabilissimum, quos ceu ludendo consiliis singulari promptitudine & *ἀνεξέρεια* exaratis instructissimos ad suos relegavit expectatos & acceptos. Sic ditissimorum curam habuit, ut Iro pauperiores non negligeret, mercedem enim satis magnam se consecutum credidit, si miseriæ pauperum grato subvenire potuit levamine, quos curavit, eleemosynis cumulavit, prætereuntes in itinere ut reciperent sæpius monuit: omnes coluit, amavit, neminem despexit, affabilis, comis, sereno semper vultu, turbido nunquam fuit, ut ipsum vel *Momus* amasset.

Tantum cibi ac potûs sumpsit, temperantiæ studiosissimus, ut inde reficerentur vires, non opprimerentur, sumsitque selectos, etiam in Principum mensis, amovitque alios, minus salubres aut inconvenientes; vinum bibere, nisi lymphatum non memini in pastu temperanter, extra hunc nunquam; commensales etiam personas illustres suavi alloquio salibusque mire exhilaravit, historiæ peritissimus; Satur etiam Principum tabulis, quod aliis non liceret, aliorumque bene precatus, surrexit, & ad sua rediit, dum alii longo mensarum firmate adhuc epulabantur, animum pavit studiis.

Nec tamen exactissima diæta cavit, quoniam fragilitatis humanæ senserit incommoda; dysenteria semel; bis febri acuta laboravit; peste juvenis, semper liberatus Dei gratiâ; qui tandem itinerum atque laborum finem fecit morbus, feriasque imperavit æternas, incepit tunc temporis, quo castra metabantur Germani in Ducatu Wirtembergico, Anni scilicet MDCIXC. mense Augusto, ætatis verò 71. dum febris in castris furebat, quæ insignem militum stragem edidit. Evocatus fuit noster Helvetiæ MACHAON ad Serenissimum CAROLUM FRIDERICUM Ducem Wirtembergicum, exercitus Cæsarei Imperatorem, qui ipse
ægro

Memoria Wepferiana.

ægrotaverat, indeque ad Potentissimum Electorem atque Saxonum Herodem JOHANNEM GEORGIUM TERTIUM, consimili febre extinctum, quem tamen invisere, propter Ducis Wirtembergici, cui jramento noster & salario obstrictus erat WEPFERUS, ægrimoniam non licebat; multum nempe ipsi negotij fuit cum infirmitate Serenissimi Principis, aliquoties de die scalas aliquot centum graduum scandebat venerabilis senex, descendebatque toties; multum quoque ipsi negotij fuit cum militibus febris tyrannide conflictatis, quos levabat consilio; tandem verò peractis belle rebus ad nos rediit idem amore, sed valetudine dispar. Subinde difficilius sese respirare sensit, præsertim à motu aut contentione quacunque, qua sæpius paroxysmus asthmaticus concitatus fuit, quem non facilius, non citius sedavit, quam quiete, pansis quasi alis brachiisque repositorio impositis elatiori. Ah quoties per literas monuit sese quietem optimum experiri remedium & hac sese ægrotare oblivisci?

Ita itineribus valedicere & lampadem aliis tradere cogebatur, nec tamen impediverunt hæc quò minus Magnatibus æque atque plebeijs inserviret consiliis, quæ tanta dexteritate *καὶ ἀκρίβεια* exaravit quanta sanissimus solebat.

Ingravescebat inde morbus, ut sæpe sæpius noctu è lecto se proripere, & elatis alis aërem captare cogeretur; quin cœna largior paroxysmum tandem concivit, ut vel ad unciam illam mensurare cogeretur. Sub sterno tempore paroxysmi constrictionem quasi spasmodicam, cordisque tremorem; eliso a. per fauces flatu remissionem sensit, quam relaxationi fibrarum constrictarum potius, quam flatui emissio tribuere solebat. Pulsus plerumque tardus, interdum inæqualis, sæpius intermittens fuit. Appetiit egregiè, alvus respondit, urina copiosa & naturalis, sudores quoque matutini de lymphæ motu integro hætenus quidem testabantur; friguit tamen facile, extremis præsertim; caput valebat memoriâ, judicio, sensibus tam internis, quam externis, auditu præsertim. Remedia varia tentavit, sed caute & prudenter, purgantia destitutus est; sanguinem per vitam non misit, aperientia diuretica in usum vocavit, quibus cum vesicam affligi animadvertisset solius gelatinæ C. C. usui inhæsit tantisper, dum sollicita attentione medicamenti ne hilum profici expertus, unicæ diætæ, cujus exactissimus observator semper fuit, studuit, qua tantundem profecit, ut præter spem hostem etsi non profligavit, penitus tamen ne vitæ arcem occuparet, prohibuerit per unum alterumve annum.

De causa tanti tamque pertinacis mali sæpe diu multumque deliberatum fuit. Impedimentum in præcordiis semper suspicatus est vir sagacissimus, quod sanguini moram injiceret rapidius fluenti, idque permanens stabile & fixum persuasum habuit. Illuviei feri in pectore me-

tum

Memoria Wepferiana.

tum discussit urina copiosa, naturalis, juxta cum sudoribus matutinis, eoque magis, quia pedes nunquam intumuerant hucusque. Inde eo inductus est, ut causam senio ad scribendam hariolatus sæpius *ossificationis aortæ* mentionem fecerit argutus Practicus, indeque obfirmatus fuit in concepta opinione, nullum medicamentum, juxta canonem, fore optimum medicamentum, contentus diætâ; Polypum cordis sollicitè perlecta historia atque fato Patini (in Ephemerid. Ann. I. Decur. III.) mente volvebat, sæpiusque ruminabat; pulsum autem suo magis inæqualem in polypo cordis existere frequenti experientia didicit. Suspicio aquæ seu hydropis pericardii, diastolen cordis impredientis, altius animo ægro-tantis infedit; omnino autem voluit, atque mandavit, ut post obitum in causam tam absconditi mali inquireretur cultro; indignum reputans Medico, hominum commodo invidisse, quod vermibus denegari non posset.

Sub finem Anni, quo nuper egressi sumus, crevit morbus, creveruntque symptomata, pedes intumuerunt, nonnisi erectus respirare, cibumque capere potuit, eumque, quamvis appeteret, paucissimum, metu paroxysmi asthmatici, qui comestione quoque concitabatur: urina parcius & paucissima fuit, tinctior & crassa, ut contabescentibus partibus superioribus intumescerent inferiores, atque frigerent utrinque. Exeunte Januario anni quem agimus, sitiit, appetitus periit, non nisi erectus respirare potuit, lætus tamen usque atque fide plenus, non nisi cœlestia meditatus est, & de omnibus suis piissime disposuit; circa octavam noctis 27. Januarij sese in lectum composuit, in museo inter libros stratum, aliisque, ut quieti sese traderent, sollicitè injunxit. Identidem evigilavit noctu, vocavitque thori sociam, non sine aut insomnii aut nonnulla delirii suspitione; circa quartam matutinam diei 28. Januarij forti paroxysmo animam post exantlatos tantos labores Conditori suo inter liberorum & adstantium preces fide in Christum plenus reddidit Pater pius, probus, optimus, æterna memoria dignissimus.

Huic quidem ut morem gereremus, post obitum quoque Prosectoris munere functus est Clarissimus Dn. D. Pfister, Medic. atque Chirurg. Doctor peritissimus; Ordine sectionis sequentia annotavimus: Manus & brachium dextrum œdematosum; abdomen quoque impressa servavit digitorum vestigia: sanguis discissis arteriis fluidus effluxit. Abdomen pinguedine unciae crassitie fuit circumfusum, etsi habitus corporis morbo multum fuerit diminutus. Aperto eo aqua turbida lbij. pondere fluctuabat: Hepatis moles glandularum congerie compacta videbatur. Pars ejus convexa, concava fuit conspecta, ob compressionem scilicet, factam à costarum notharum limbo, propter perpetuam assiduitatem inclinato corpore. Vesicula felle flava, crassis tunicis

)()(

con-

Memoria Wepferiana.

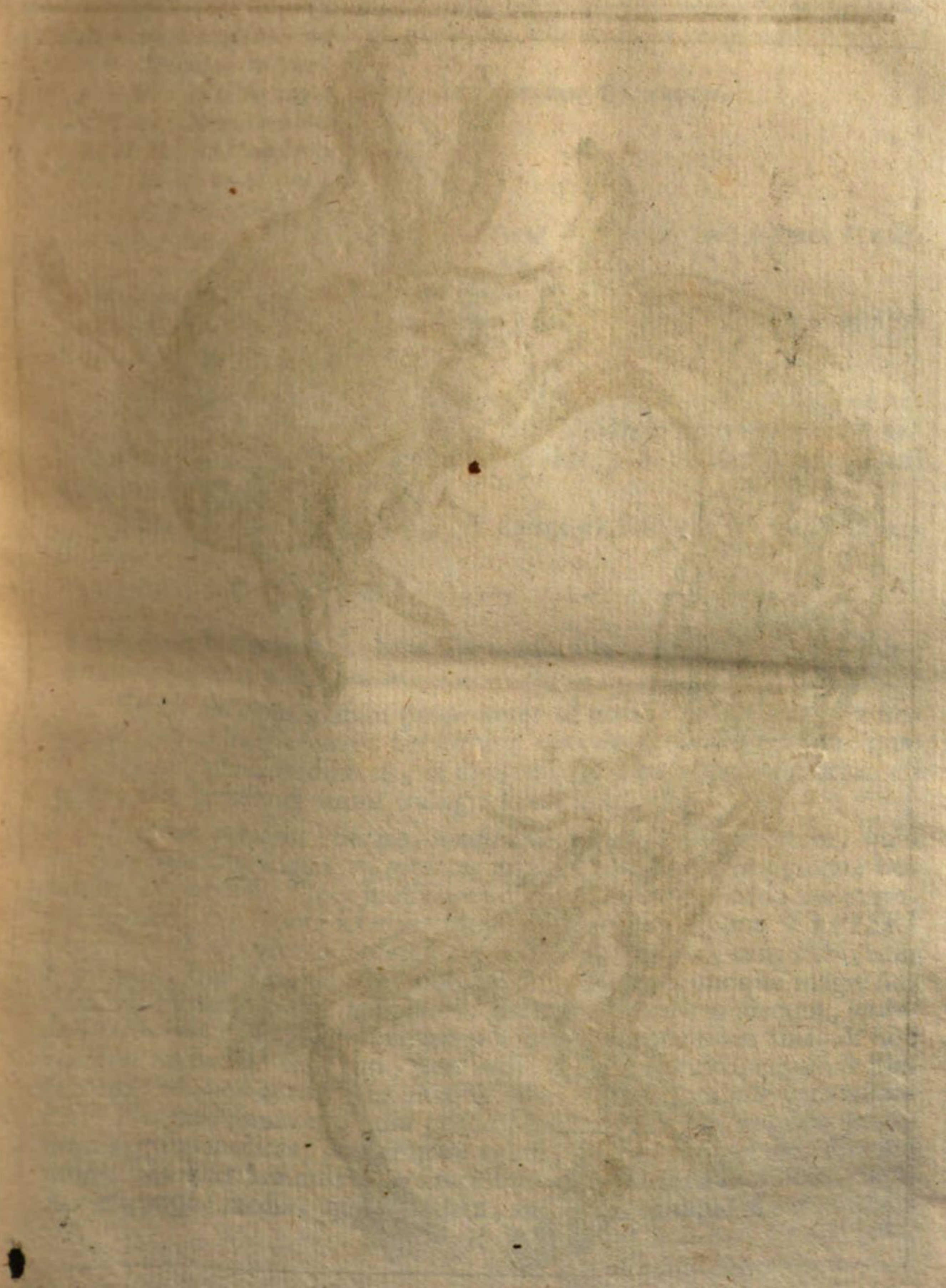
constans, bilem fuscā continuit ac viscidā. Lien atro rubescens, cum multiplicibus incisuris. Ventriculus vacuus albicans vitio carere videbatur; Intestina hinc inde rutilabant; Renes sanissimi apparuerunt, quamvis de sinistri dolore sæpius olim conquestus fuerit optimus Patrens, lapillumquē exclusit inde progressum. Vesica in loco naturali minime mendosa urinæ multum continuit.

Abhinc ad pectus controversi ejus quoque penetrantia perlustravimus. Musculi pectorales vasti, torosi & pingues, fuerunt, iisque ablati angustum pectus videbatur. Sterni cartilaginee in osseam duritiem diriguerunt, iis diffractis musculisque intercostalibus perforatis aqua limpida statim effluxit. Sublato sterno pulmones coarctati, liberi tamen innatabant aquæ, nonnihil inflati, ut inspirando potius, quam expirando videretur expirasse, subtus versus carinam atro rubentes visi fuerunt. In quovis latere mensura seu ℥iij. aquæ limpidae fluitarunt; cæterum pleura nitida apparuit. Pericardium crassum, multā pinguedine circumfusum, parum aquæ turbidæ nec ultra ℥ss. continuit. Cor magnum juxta conum intertrigine notatum & rubicundum fuit: Thalamus cordis dexter amplius, floridus, unā cum auricula sanguine florido copioso refertus, citra ullum Polypi vestigium apparuit: sinister itidem omni vitio caruit; cum sanguine sincero, studio paucos grumulos continuit. In basi cordis juxta arteriam pulmonarem *osseā substantia* occurrit secanti; aorta pone valvulas semilunares *osseā* asperitudine intrusos offendebat digitos, pupugitque prominentia quædam acuta. In progressu cartilagineis hemicyclis composita, si non *osseā* penitus, saltem indurata, ad divaricationem usque iliacarum tota quanta reperta fuit. Juxta arterias renales *circulus* plane *osseus* uncie latitudine aortam circumdabat; & quo longius à corde, eò magis *osseā* deprehensa fuit, præsertim juxta iliacas, quæ revulsæ ex femoribus *osseam* duritiem tenuerunt.

Tandem aortam exemptam integumentis liberavimus. ac dextre mundavimus, ad contemplandam illam penitus, quin ad interiora quoque lustranda incidimus, non citra vim, forfice. Intus natus ille candor atque lævitas periit, & quamvis non intercepta penitus, scabra tamen horrida & salebrosa hæc sanguinis via fuit, variisque inæqualitatibus ac protuberantiis ossibus difficilis, circa exortum cœliacæ & infra renales tunica interior disrupta, lacera ac fracida fuit, non citra ruptionis metum, colorisque obscuri hinc inde. Utrum vi & evulsione, an erosione factum fuerit, ambegimus, hæc omnia, ut eo melius elucerent, iconismo illustrare operæ pretium duximus, in quo

A.A.A.A. Aor-

Alenxola Wapiti



Memoria Wepferiana.



Memoria Wepferiana.

A.A.A.A. Aorta incisa & aperta tota interior facies conspicitur.

** * Ejusdem exortus.*

B.B.B. Arteriæ caput petentes, seu carotidum &c. exortus.

C.C.C. Arteriæ iliaca.

D.D.D. Coronariæ arteriæ.

E. Arteria cæliaca.

F. Arteria renalis seu emulgens.

a. a. a. a. a. a. a. a. Ossea substantia Aorta per portiones incerta figura & magnitudinis hinc inde conspicuas.

b. b. b. b. Circulus ejusdem plano osseus.

c. c. c. c. Tunica interior lacera atque fracida, obscuri coloris, non citra ruptionis periculum.

Similem aortæ ossificationem me olim in septuagenaria majore videre memini, quæ in vesicula fellea tres continuit calculos cubicos, sed leves; nec tamen eo usque indurata fuit aorta, sed tantum circa ejusdem exortum.

Mira sunt hominum fata, & exitus ex hac vita; modi diversissimi.

Mille mali species — — —

Febri dum hic exuritur; tabe iste consumitur, senio ille conficitur, omnes id agunt, ut moriantur.

Serius aut citius metam properantes ad unam! Non pharmacia impedit, nec chirurgia frangit aut flectit; non diæta remoratur fata, quæ si jusserint, obsequendum est, & exeundum ex hac vita: statutum est enim, nec terminum suum transgredietur homo!

Morbis equidem liberare, mortisque periculum prævertere, quin ex ejus faucibus eripere ægrotantes artis est, à divina benignitate hominibus concessæ. Quot numerare possem testes? quot adducere exempla eorum, qui sponte fatentur sua, sese quicquid vivunt WEPFERI beneficio & arte vivere, ipsique vitam debere tum hîc, tum alibi, tum Principes, tum plebejos? Et quod plus est, Medicos quoque magni nominis nominare possem, sed gratos, qui ingenuè fatentur mecum, *methodo Wepferiana* egregiam sese opem præstitisse ægrotantibus suis, & hoc nomine inclaruisse tum ruri, tum urbi, & ipsis aulis Principum & Electorum, id quod autographa inter Wepferi manuscripta asservata testantur. Neque dubium est, quin prudens morbos prævertere queat secundum regulas medicas, & prorogare vitam, quam amitteret remediorum inops. Scilicet summus rerum moderator, qui destinavit finem, destinavit quoque media; qui sanitatem, medicum quoque atque remedia designat.

Memoria Wepferiana.

designat. Nec tamen præcavere potest homo, quin senescat, & mutationes subeat à Deo naturæ præfixas.

Diu vixit Venerandus WEPFERUS, magna laude æternaque memoriâ dignissimus, & raram vivendo attigit senectutem, quousque non cuivis ire licet; & quod vixit, eô collineavit: Temperamentum nactus naturæ benignitate sanguineum cibos, quos salubres novit vel in Principum quoque mensa selegit; a movitque, quos minus conducibiles judicavit. Vinum nisi lymphatum bibere non memini, nec sapuit; hoc autem omnibus sanitatis studiosis commendavit: cibos quos in prandio, quos ferre posset pro cœna, stomachus optimè pernovit. Pastus, dum fermocinabantur alii, properavit ad sua, quibus animum pavit eruditionis avidum, in qua plus dulcedinis invenit atque delectationis, quam alii in summis hujus mundi voluptatibus. Somno indulsit sufficienter circiter septenas horas. Manè reddenda reddidit, & excernenda excrevit; aliisque ut hanc regulam sequantur commendavit. Nunquam vidi tristem, nunquam turbido vultu, minus turbato animo, sed constantem, fortem, semper sibi similem, ad quælibet paratum, quæ facili negotio peregit, cœu ludere solent alii. Suo itaque exemplo alios docuit, quantum valeat diæta ad conservandam valetudinem! Quos passus est morbos, pestem scilicet dysenteriam & febres malignas, non diætæ vitio evenerunt, sed hausit ex aère, communissimo fonte, è quo nemo non potare cogitur. Nec tamen cavere potuit, quin senesceret, & senescendo mutationem inevitabili naturæ lege persentisceret. Induruit Aorta tacite, clam omnibus, nec nisi obscura tantæ mutationis, quam nemo divinare, nedum dignoscere potuisset, præbuit indicia, nec motui sanguinis obsequens uti olim, potius callis & remoris obseffa fuit, sensim sine sensu augescentibus. Quid mirum igitur labefactato succi vitalis alveo, sanguinis atque spirituum rivo impedito, labefactatam quoque fuisse valetudinem Viri desideratissimi?

Sæpius animo mecum volvebam, dum adhuc esset in vi vis, ex pertinaci assiduitate & contentione qua literis incubuit, propter myopiam ipsi congenitam, vasa circa præcordia coarctata sanguinem aut lympham resorbere & lege circulationis ad vitæ fontem revehere non potuisse. Et inventa fuerunt hujus coarctationis luculenta signa post obitum: limbus scilicet costarum notharum adeo insedit hepatis parti convexæ, ut concavam, inverso naturæ ordine, hanc effecerit, & altius vestigium imprefferit illi. Negato itaque humorum refluxu restitisse, vasisque excidisse suis lympham, hydropemque pectoris, aut aliam illuviem effecisse, asthmatis atque dyspnœæ causam experimento Loweriano inductus persuasum habui. Obstitit huic opinioni ipse Philosophus noster experimentalis argumentis haud ficulneis. Urinam enim assatim & po-

Memoria Wepferiana.

& potu copiosiore profluere regerebat, planè naturalem; sudores matutinos, quos semper salutare expertus fuit, intemeratos esse pedesque minimè intumescere, quæ de integro lymphæ motu testari consummata experientiâ didicit. Et qui postea emerfit hydrops, consuetarium potius, quàm morbum primarium extitisse persuasum habuit. Etenim sub finem Anni MDCVC. urinæ paucae fuerunt, sudores suppressi, pedesque intumescere cœperunt, unde angustia præcordiorum atque hydrops, qui sustulit parentem medicorum atque funere merfit acerbo!

De ossificatione aortæ monstruosa nemo ex ullis indiciis certus esse potuisset, etsi hujus mentionem sæpius fecerit piè defunctus; & senii morbum appellavit, quo DEUS ter O.M. ipsum quieti addiceret, quam æquo & grato animo, ante instabilis, quiescere nescius contra omnium spem & expectationem pertulit. Nec tamen influxum vitæ impedivisset, etsi diriguit ceu glaciata nonnullibi, nisi callis & inæqualitatibus obfessa impedivisset sanguinem profluentem: unde ex quavis commotione, aut animi, aut corporis contentione, accelerato sanguinis motu, statim tremorem cordis, mox dyspnœam persensit; accumulato nimirum in thalamis cordis atque pulmonibus sanguine, unde tremebat cor, & colluctabantur organa spiritalia ad molem & sanguinis cumulum digerendum, id quod citius non evenit, quàm imperatâ corpori animoque quiete, & pansis quasi alis, ostiis, valvisque præcordiorum apertis ac dilatatis, unde diffuente sanguinis cumulo cor motum, & spiritum ipse recuperavit; ut sæpius per literas monuerit, sese ægro-tare quiescendo oblivisci, quietemque summum levamen persentiscere.

De cordis luctu testari potuit rubor, & intertrigo circa ejus conum visa in anatome, quin ipsa quoque aqua pericardii turbida atque obscuri coloris reperta eandem loquebatur.

Non mirum est friguisse senem optimum, præsertim extremis manibus pedibusque. Incusarent veterum opinioni addicti caloris nativi, humidique primigenij defectum, quo βιολύχνιον defecerit, flammulaque vitalis sensim extincta fuerit. Sed hoc ipso experimento vanitas hujus sententiæ dispalescit: sanguis enim est, qui calidi nativi, tum humidii primigenii officio fungitur, cujus influentiâ orbatæ partes exteriores frigent & algent, de quo sæpius conquestus fuit optimus Senex. Nec dubito, quin causa hæc frequentior mortis in senibus existat. Novi Monialem 84. annorum, quæ semper bene valuit, & de calore exsuperante olim conquesta fuit: ab anno & quod excurrit, frigent extrema, etsi caloris exuperantiam sentiat intus: pulsum inæqualem habet atque tremulum, de dyspnœa queritur & orthopnœa à motu præsertim, sensimque elanguescit, nec superest, quam ut aorta senio indurata

Memoria Wepferiana.

durata conspiciatur intus. Septuagenariâ majorem in nostro nosocomio dissecui, in qua idem phænomenon apparuit.

Sanguinis atque spirituum rivis ita obsessis, duplici ratione hydrops emergit, partim stagnando, dum sanguis in motu impeditus intra præcordia accumulatur, unde facile exundare lympham, in cavitates depluere, quin partes vicinas intumescere & lymphâ suffundi experimento anatomico Clariss. Loweri conficitur. Impedimenta sanguinis luculenta exstabant apud pië defunctum. Etenim quo libere in universum corpus effundatur sanguis atque spiritus à corde requiritur, ut obsequentes sint arteriæ, eorum rivi atque canales. Singulis enim cordis pulsationibus arterias dilatari & ampliari, ex vibrationibus earundem colligitur. Hanc autem canalium vitalium dilatationem negavit ossæa eorum durities. Obfuerunt insuper tubera & inæqualitates ex induratione intus obortæ, ad quas ceu scopulos allisit, nec pleno gurgite effundi potuit sanguis; unde non potuit non stagnare & in motu suo impediri.

Altera deinde nati hydropis ratio est, quia hæmatosis non potuit non labefactari, utpote quæ motu sanguinis potissimum perficitur circulari, quo impedito intestinus quoque sufflaminatur aliquatenus, unde loco sanguinis laudabilis & spirituosus, serosus atque fluidus, minus spirituosus emerfit tam ad alendum, quàm calefaciendum & instaurandum corpus inhabilem, nec mirum proin friguisse senem optimum, debilitatum fuisse, partibusque supernis marcescentibus intumuisse inferiores. Talis namque sanguis fluidus & aquosus post obitum in anatome repertus fuit, qui legibus œconomix animalis hydrostaticis inobediens diffluit, hinc inde resedit, tandem hydropem universalem intulit, funereque merfit acerbo Parentem optimum. Cujus manibus benè sit æternùm!



INDEX OBSERVATIONVM GENERALIS.

Observatio	pag.
I. <i>Contusio Capitis.</i>	I
II. <i>Contusio Capitis.</i>	2
III. <i>Contusio Capitis.</i>	4
IV. <i>Contusio Capitis funesta ab alapa.</i>	7
V. <i>Contusio Capitis.</i>	8
VI. <i>Contusio Capitis cum Læsione Craniï.</i>	9
VII. <i>Contusio Capitis à casu cum Craniï læsione.</i>	11
VIII. <i>Contusio Capitis funesta.</i>	12
IX. <i>Capitis contusio sequente Apoplexiâ lethali.</i>	13
X. <i>Commotio Cerebri a percussione.</i>	24
XI. <i>Vulnus Capitis Sclopeto illatum.</i>	27
XII. <i>Capitis Vulnus.</i>	29
XIII. <i>Capitis Vulnus.</i>	31
XIV. <i>Capitis Vulnus lethale.</i>	32
XV. <i>Vulnus Capitis lethale.</i>	33
XVI. <i>Vulnus Capitis magnum.</i>	34
XVII. <i>Vulnus Capitis cum læsis cranio, meningibus & cerebri substantiâ.</i>	35
XVIII. <i>Vulnus Capitis cum cerebri substantiâ læsâ.</i>	37
XIX. <i>Capitis Vulnus ad cerebrum penetrans.</i>	38
XX. <i>Craniï in Syncipite sinus & cuniculi p. naturales.</i>	40
XXI. <i>Cerebrum monstrosum cum occipitis tumore.</i>	41
)()()()	Observa-

Index Observationum Generalis.

Observatio	pag.
XXII. <i>Cerebrum monstrosum.</i>	44
XXIII. <i>Occipitis tumor.</i>	46
XXIV. <i>Hydrocephalus.</i>	49
XXV. <i>Hydrocephalus.</i>	50
XXVI. <i>Hydrocephalus.</i>	51
XXVII. <i>Hydrocephalus.</i>	52
XXVIII. <i>Hydrocephalus.</i>	53
XXIX. <i>Hydrocephalus.</i>	56
XXX. <i>Hydrocephalus.</i>	59
XXXI. <i>Hydrocephalus.</i>	60
XXXII. <i>Colluvies serosa Capitis cum Cephalalgia aliisque symptomatibus.</i>	61
XXXIII. <i>Caput sero turgidum cum symptomatibus hyste- ricis.</i>	73
XXXIV. <i>Cephalalgia.</i>	75
XXXV. <i>Cephalalgia.</i>	78
XXXVI. <i>Cephalalgia vehemens.</i>	80
XXXVII. <i>Cephalalgia cum Rheumatismo.</i>	82
XXXVIII. <i>Capitis dolor cum variis symptomatibus.</i>	84
XXXIX. <i>Cephalalgia cum symptomat. hypochondr.</i>	85
XL. <i>Cephalalgia cum inflatione Ventris.</i>	90
XLI. <i>Cephalalgia cum aliis symptomatibus.</i>	97
XLII. <i>Cephalalgia & Hemicrania periodica.</i>	100
XLIII. <i>Cephalea.</i>	103
XLIV. <i>Cephalea.</i>	106
XLV. <i>Cephalea & inveteratus humeri dolor.</i>	107
XLVI. <i>Cephalea, Tubercula ad radicem Linguae & Dys- pnœa.</i>	109
XLVII. <i>Hemicrania externa.</i>	125
XLVIII. <i>Hemicrania periodica.</i>	128
XLIX. <i>Hemicrania alternatim nunc dextrum, nunc sinistrum latus occupans.</i>	132
L. <i>Hemicrania seva.</i>	134
LI. <i>Hemicrania & illam consequens Βαρυνκοΐα prægresso Es- sere Arabum.</i>	136

Observa-

Index Observationum Generalis.

Observatio	pag.
LII. <i>Hemicrania cui Parotis supervenit.</i>	140
LIII. <i>Hemicrania post iteratam puncturam ad deponendam Catarrhactam.</i>	143
LIV. <i>Hemicrania & Cervicis dolor mirus.</i>	146
LV. <i>Hemicrania cum aliis affectibus.</i>	148
LVI. <i>Hemicrania cum aliis Symptomatibus.</i>	150
LVII. <i>Hemicrania cum Symptomat. hypochondriacis.</i>	152
LVIII. <i>Hemicrania cum affectu hypochondriaco.</i>	158
LIX. <i>Hemicrania cum symptomatibus venereis.</i>	168
LX. <i>Hemicr. funesta cum scrophulis, subjunctâ Anatome.</i>	172
LXI. <i>Capitis Obtusio.</i>	184
LXII. <i>Obtusio Cerebri.</i>	196
LXIII. <i>Perturbatio Cerebri.</i>	200
LXIV. <i>Perturbatio Cerebri.</i>	201
LXV. <i>Perturbatio Spirituum animalium intra cranium.</i>	203
LXVI. <i>Perturbatio Spirituum animalium sequentibus Epilepsia, & Apoplexiâ funestâ.</i>	208
LXVII. <i>Perturbatio Mentis.</i>	214
LXVIII. <i>Perturbatio quædam Vertigini similis.</i>	217
LXIX. <i>Vertigo gyrosa per consensum cum perturbatione capitis.</i>	223
LXX. <i>Vertigo gyrosa & titubans.</i>	226
LXXI. <i>Vertigo gyrosa & Arthritis vaga.</i>	233
LXXII. <i>Vertigo titubans.</i>	241
LXXIII. <i>Vertigo titubans.</i>	244
LXXIV. <i>Vertigo titubans.</i>	249
LXXV. <i>Vertigo titubans ab Hydrocephalo.</i>	251
LXXVI. <i>Vertigo titubans ab Incubo profundo.</i>	256
LXXVII. <i>Vertigo titubans cum motibus convulsivis.</i>	266
LXXVIII. <i>Vertigo titubans cum aliis symptomatibus.</i>	274
LXXIX. <i>Vertigo titubans cum variis symptomatibus.</i>	284
LXXX. <i>Vertigo tenebricosa.</i>	303
LXXXI. <i>Phrenitis à Rhabarbaro.</i>	314
LXXXII. <i>Amor insanus.</i>	316
LXXXIII. <i>Erotomania.</i>	319

Observa-

Index Observationum Generalis.

Observatio	pag.
LXXXIV. <i>Mania.</i>	324
LXXXV. <i>Mania.</i>	327
LXXXVI. <i>Mania.</i>	329
LXXXVII. <i>Melancholia.</i>	332
LXXXVIII. <i>Melancholia.</i>	339
LXXXIX. <i>Melancholia.</i>	343
XC. <i>Melancholia.</i>	345
XCI. <i>Melancholia.</i>	349
XCII. <i>Consilium pro Melancholia cum suffocatione ab u- tero.</i>	351
XCIII. <i>Vigilia nimia.</i>	354
XCIV. <i>Somnambulæ.</i>	355
XCV. <i>Somnolentia.</i>	ibid.
XCVI. <i>Sopor funestus à Colluvie serosa Cerebri.</i>	359
XCVII. <i>Suffocatio à fumo Carbonum.</i>	360
XCVIII. <i>Memoriæ abolitio.</i>	363
XCIX. <i>Memoriæ abolitio.</i>	381
C. <i>Memoriæ abolitio cum Epilepsia.</i>	382
CI. <i>Memoriæ & Locutionis Vitium.</i>	389
CII. <i>Memoria abolita sequente Melancholia.</i>	396
CIII. <i>Memoriæ defectus ejusque recidiva præcedente Neph- ritide cum Podagra & Hemiplegia.</i>	418
CIV. <i>Catharri frequentes.</i>	428
CV. <i>Catarrhi.</i>	469
CVI. <i>Consilium pro Catarrhis tenuibus.</i>	471
CVII. <i>Tremor.</i>	473
CVIII. <i>Affectus nervinus Convulsionem aut Paresin mini- tans.</i>	480
CIX. <i>Convulsio particularis.</i>	482
CX. <i>Convulsio particularis.</i>	486
CXI. <i>Convulsio particularis cum Hæmorrhoidibus cæcis.</i>	493
CXII. <i>Convulsio mira.</i>	495
CXIII. <i>Convulsiones Infantis recens nati.</i>	500
CXIV. <i>Motus convulsivi.</i>	503
CXV. <i>Motus convulsivi.</i>	515
	Observa-

Index Observationum Generalis.

Observatio	pag.
CXVI. <i>Motus convulsivi Lateris dextri.</i>	528
CXVII. <i>Motus convulsivi præcedente Hemiplegia & sequen-</i> <i>te Aponia.</i>	534
CXVIII. <i>Motus convulsivi cum Clavo hysterico.</i>	547
CXIX. <i>Motus convulsivi hysterici.</i>	554
CXX. <i>Motus convulsivi Epidemici.</i>	556
CXXI. <i>Catalepsis.</i>	558
CXXII. <i>Catalepsis.</i>	564
CXXIII. <i>Catalepsis.</i>	567
CXXIV. <i>Catalepsis suffocationi ab utero similis.</i>	570
CXXV. <i>Catalepsis in Epilepsiam degenerans.</i>	573
CXXVI. <i>Catalepsis in Epilepsiam degenerans.</i>	578
CXXVII. <i>Epilepsia imminens.</i>	581
CXXVIII. <i>Epilepsia principium.</i>	583
CXXIX. <i>Epilepsia.</i>	585
CXXX. <i>Epilepsia cum Mania.</i>	590
CXXXI. <i>Epilepsia cum symptomatibus hypochondriacis.</i>	596
CXXXII. <i>Epilepsia cum Calculo sessili.</i>	624
CXXXIII. <i>Epilepsia per Consensum.</i>	626
CXXXIV. <i>Epilepsia per Consensum.</i>	631
CXXXV. <i>Epilepsia Hysterica sequente Phthisi.</i>	632
CXXXVI. <i>Apoplexia prodromi.</i>	642
CXXXVII. <i>Apoplexia prodromi prægressis varii generis</i> <i>Catarrhis.</i>	646
CXXXVIII. <i>Apoplexia Metus.</i>	655
CXXXIX. <i>Apoplexia.</i>	658
CXL. <i>Apoplexia.</i>	663
CXLI. <i>Apoplexia fortissima.</i>	665
CXLII. <i>Apoplexia à Casu.</i>	670
CXLIII. <i>Apoplexia cum subjuncta Anatome.</i>	676
CXLIV. <i>Fatuus Apoplecticus, cultro Anatomico sub-</i> <i>jectus.</i>	678
CXLV. <i>Apoplexia Reliquia.</i>	684
CXLVI. <i>Paralysis Prodromi.</i>	686
CXLVII. <i>Paralysis post Luem Veneream.</i>	689

Index Observationum Generalis.

Observatio	Pag.
CCX. Caries Palato imminens à Lue Venerea.	954
CCXI. Salivatio mucosa quandoque aquea fastidiosa.	959
CCXII. Tinea Capitis à Contagio.	962
CCXIII. Tumor cum Folliculo Ganglio similis in fronte excisus.	965
CCXIV. Impetigo humida Faciei.	966
CCXV. Faciei Impetigo & Vari.	669
CCXVI. Gutta rosacea.	973
CCXVII. Gutta rosacea cum Impetigine.	976
CCXVIII. Ulcera Faciei & Narium venerea.	877
CCXIX. Cancer Colli.	978
CCXX. Scrophula.	980
CCXXI. Scrophula excisa.	982
CCXXII. Botium.	983



JOH.



JOH. JACOBI WEPFERI
OBSERVATIONES
MEDICO-PRACTICÆ
DE
AFFECTIBUS CAPITIS.
TOMUS I.

OBSERVATIO I.

Contusio Capitis.



Mpliss. D. N. N. 50. Annorum, Die 15. Aprilis 1670.
circa horam I. pomeridianam post prandium truncus
quernus ad lb. L. pondo ex alto in Bregma sinistrum
prope futuram & Verticem cecidit, non tamen pleno
impetu; mox humi prostratus cadebat, non plane
omnium ignarus; putabat se scalæ caput impensius
allisisse: Idem truncus quoque feriebat axillam dex-
tram. Mox datus pulvis contra casum ex ꝑio diaph.
ocul. & Rhabarb. mum. sperm. ceti &c. & vena in brachio secta fuit.
Obambulavit. Circa tertiam pomeridianam subito Leipothymia cor-
reptus

reptus fuit. In prima Leipothymia casum consequente non plane omnium immemor erat, at in secunda. Screatu sanguinem è summis naribus prolicuit; Assumpta evomuit iuscula & medicamenta toto die & ad multam noctem. Post mediam noctem iuscula retinuit. Capiti protinus appliciti *sacculi Cephalici ex Fl. chamom. melilot. ros. lavend. herb. beton. major. salv. serpill. &c. in vino cocti*, prius toto capite inuncto *ol. chamom. lil. alb. Lumbric.* Tempora inungebantur *Linim. somnif. & scrobiculus cordis Balsam. stomach.* Noctu dormivit. *D. 16. April.* Caput valde doluit, auris sinistra tinnit, dolor versus hoc tempus vergebat. *Clyster* injectus fuit, inde deiecit aliquoties. Post meridiem dormivit. Nox inquietior, dolor tamen non aderat magnus. *Die 17. Aprilis* conquerebatur fere tantum de dolore temporis sinistri & auris cum tinnitu, dolor tamen fuit tolerabilis. Cibum retinuit. Pereximus *saccul. ceph. linim. Bals. & Pulv. contra casum*, quem retinuit, quamvis valde nauseabundum ventriculum erga medicamenta habuerit. *Die 18. Aprilis*, repetebatur *Clyster*, dolor mitior, ipseque vegetior. Circa oculum dextrum fuggillatio visa: Axilla dextra quoque tumida, quam trabs quoque feriebat. *Die 19. Aprilis*, cutis capillata plane non amplius tumida videbatur, dolor omnis fere evanuit. Noctu dormivit. *D. 20. April.* Obambulavit. Perreximus medicamentis præscriptis. Vinum nondum bibit. *D. 23. April.* Primum vinum sed dilutum concessimus. *D. 26. April.* Ipsum *3j. Pil. Ceph.* purgavimus. Noluit amplius affixus lecto manere: *sacculos* tamen continuo gestavit adhuc, quos mire sibi prodesse dicebat: *Pilulae* probe purgarunt. *Die 29. April. 1670.* in publicum sanus prodijt.

OBSERVATIO II.

Contusio Capitis.

Matrona quedam annos nata 33. naturâ melancholica, cui menstrua parce semper fluxerunt, nulla verò hinc retrò annum totum; Hemicraniae obnoxia quidem, sed leviori à plaga accepta: *Idibus Novembris 1684.* pertica, mediocriter crassa, octo novemve pedes longa, nono alte pede cadens, extrema sui parte crassiori, hujus matronae sinciput, sinistrorsum ad sagittalis & coronalis concursus, offendit, unde nec in terram tamen aegra cecidit, nec quicquam in toto corpore mali est passa aliud, quàm utriusque maxillae dentium invicem illisum vehementem, mentis stuporem, cerebri aliquam gravitatem, & dolorem in loco male affecto: Aliquandiu post *Chirurgus peritus* accersitus Capite undique

undique (maxime vero hujus parte dolente) perquam accuratè visu ac tactu perpenso nec contusionem, nec tumorem, nec depressionem, nec quicquam aliud p. n. seu in partibus mollibus, seu in ipso Cranio advertit, imo nec pulsum febrilem in carpo, nec febris ipsa ulla est secuta; Nilominus *vena* cubiti alterius *pertusa* sanguinem ad aliquot uncias effluere sivit. (Atque diebus aliquot post elapsis emissionis alterius sanguinis author fuit) & partem dolentem *decocto anodyno, leviter discutiente & nervali*, fovit, quem fotum singula quoque die aliquandiu postea repetiit, verùm absque ullo aegræ levamine.

Alterâ ab accepta plaga die partis cæsæ dolorem (quod symptoma solum supererat) in formicationem instar aquæ bullientis ardentem mutatum aegra sensit: Quæ sæpius minus, interdum vero crudeliter hætenus Matronam exercuit, cum aliquo partis affectæ pondere, quibus & tensionis ingentis à partè affecta ad tempus usque lævum sensus sese adjunxit; nec à plaga infausa illâ quicquam è nare sinistra, secus ac antea solita est, muci, Matrona emunxit.

Multi multa & alia præter jam dicta remedia præscripserunt, sed omnia incassum tentata, quæ rei obscuritas Medicorum sententias alias atque alias de parte male affecta, de affectu ipso, & de medicamentis in usum vocandis, hætenus elicuit.

Affectûs obscuritas, ut, à Te, quo possum, intenso studio sententiam tuam de tanti affectûs natura atque medela petam, me impellit; *Vale meque tui observantissimum ulterius fove*

Neocomi Helvetiorum, XIII. Cal. April.

MDCLXXXVI.

Tuum Titum Albineum, M. D.

Responsum misi D. II. Maji MDCLXXXVI.

A Gravissima Contusione Capitis sub cranio collectionem quandam mansisse ex duratione symptomatum diuturna à percussione syncipitis huc usque patet: non est foris, aliàs tangeretur tumor. Intus non potest esse sanguis extravasatus, quia longe alia symptomata imò pridem mortem attulisset: Est liquor similis gelatinæ intra meninges & anfractus cerebri forte stagnans. *Trepano* illam elicere non licet. Jam aliquoties in simili casu abrasis capillis imposui *Emplastrum Vesicatorium* repetitis vicibus, ingentem feri copiam extraxit, nullas vesicas excitat, nisi ubi cicatrix aut aliquid calvi in cuti capillata sit. Imponitur noctu, relinquitur 8. horis aut tota nocte; tum imponitur *folium brassicæ aut betæ aut aliud simile* cui *butyrum* illitum sit.

Prodesse *Fonticuli* in utroque brachio excitati. Naribus trahat *lac cum calida & paulillo sacchari mixtum*. Purgetur subinde *Pilulis cephalicis*. Quia reliqua frustranea, hæc tententur & me rursus de effectu certiolem faciat. Vale!

Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO III.

Contusio Capitis.

Philippus Gardt. Pistor Neukircha Cleggoius: Annor. 44. staturæ justæ, carnosus, pallidus, poculis deditus, quandoque etiam spiritui vini indulgens: tremulus, quamobrem aliaque symptomata vere usus est *medicamentis ex Nasturtio aquatico paratis*. Anno 1684. die 3. Jul. hora 1. pomeridiana, dum propter narium Hæmorrhagiam Caput pronum tenuerat ab adversario pugno in oculum sinistrum percussus fuit. Adit mox oppidi Præfectum, ac percussorem, non sine stomacho, graviter accusavit, hinc Chirurgum in suis ædibus convenit, imposuit *pulvillum ex stuppa confectum & albumine ovi alumine agitato*, additis *aq. rosar. & paulillo croci imbutum*. D. 4. Jul. querebatur de oculi punctione & ardore; nihilominus ut hesternâ vespere vinum bibit; continuabatur *Epithema*; obambulavit, quandoque per horulam decubuit. D. 5. Jul. Quoniam ardor & dolor continuarunt, *saceulus herbis cephal. & discutientib. infarctus ac in vino albo coctus* impositus fuit. Vini potum nondum intermisit. D. 6. Jul. Nunc sana mente loquebatur; subinde deliravit: in manu sinistra inter pollicem & indicem *vena, quam balneatores Cephalicam vocant, pertusa fuit*: Vesperis Epilepsia corripiebatur, atque iterum noctu D. 8. Jul. De Cephalalgia valde querebatur. Mane ipsum convenit Dominus Sybandt Chirurgus nostras: deliravit cum furore quodam, floccos legit, lintea attraxit, de decimis, quæ causa litis erant, confusa loquebatur, æstuavit, largissime sudavit; artus, oculi, maxillæ convellebantur, linguam morsu valde vulneravit. Abradebantur capilli, brachiis imponebantur *Vesicatoria*: nihil postulavit, oblatum tamen potum deglutiit, etiam *Aquam diaphoreticam*: nec in hoc rerum statu adstantes ipsi vinum denegarunt: multum sanguinis exspuit. Tota nocte deliravit: si circa locum affectum attingebatur, caput amovit idque etiam adhuc paulo ante mortem. D. 8. Jul. mane collum obriguit, obtutus fixus, neminem agnovit, digitis ad oculos admotis, non nictitavit, nec vel minimum per-

percellebatur : Vellicatus nullum sensus indicium præbuit, artus subinde movit, loquebatur incongrua, subinde juravit; inclamatus nullum auditus signum præbuit. Paulo ante obitum, sed imbecillius, exspuit. Hora 2. pomeridiana mortuus est placide.

D. 9. Jul. jussu Amplissimi Magistratus nostri Caput cum Domino Sybando, Chirurgo jurato, præsentibus Domino Præfecto Joh. Scalichio : Item Christiano Bergero Hallov. & Georgio Müllero Chirurgis & pluribus oppidi civibus aperui. Cute capillata decussatim dissecta, illam sero turgidam ejusque porulos ceu gelatinâ infarctos comperimus, & quamvis foris circa oculum sinistrum livida & flava esset, nullam tamen notatu dignam sanguinis extravasati copiam deprehendimus; Pomum verò oculi sinistri plane integrum erat, nec intra antrum vel minima labes apparuit. Ollâ cranij remotâ, nullum sanguinem extravasatum, nec inter duram & tenuem meningem, nec intra cerebri anfractus, nec in ullo ventriculorum, nec intra crassam meningem & portionem Cranij, quam adversarius pugno percussit, invenimus, nec vel guttula ejus in basi stagnavit. Omnes arteriæ, venæ, sinus, imprimis vena insignis in plexu choroideo & arteria super corpore calloso sanguine admodum turgebant. Inter tenuem meningem & substantiam cerebri plurimum lymphæ partim fluidæ, partim gelatinæ similis transparuit, plus tamen in sinistro quàm in dextro latere ante & retro. Glandula pinealis foris pallida, intus fusca fuit & mollis ac sinuosa quasi apparuit. Dissectis vasis Cerebri, corpore falciformi & substantia Cerebri plurimum sanguinis ichorosi effluxit & in omnibus vasis sanguiferis intra & extra Cranium majoribus quoque sanguis plane fluidus, nullibi grumofus occurrit. In sellâ equinâ aliquid suffoso simile apparuit, sed tantillum, nec quod alicujus momenti esset. Ipsa substantia Cerebri & Cerebelli firmior existerat, scil. quasi elixa esse comperiebatur.

Abdomen & Pectus nolimus aperire ob magnum Cadaveris foetorem & locum angustum nec vento satis pervium, in quo sectio peragebatur. Eoque minus lubuit, quia tunc passim Febris Hungarica grassabatur, à qua Pistorum non immunem fuisse firmiter persuasi eramus.

Resolutio.

Percussio cum pugno unico non iterato ictu super oculum Pistoris ab adversario irato & robusto perpetrata, non quidem causa erat Lethi, quatenus vel inde extravasatio sanguinis intra Cranium aut ibi inflammatio fuerit, sed quatenus excandescentiam Pistoris jam febricitantis vel saltem sanguinem ebullientem habentis, ob lites prægressas & procul dubio ob nimiam vini ingurgitationem, auxit; nam post meridiem cælo calido

Pistori, aliàs bibulo, pugnus impactus fuit, atque ipsa hæmorrhagia narium ante percussione evenit, scil. ceu effectus sanguinis fervidioris: recordatio injuriæ illatæ vesperâ illâ & diebus sequentibus iram magis incendit & fovit eoque magis, quia delirio jam præsentē à vino sibi non temperavit. Non tamen negandum Pistorem, licet adversarius ipsum nunquam attigisset, ob gulæ vitium Candidatum mortis jam tum fuisse, cum narium hæmorrhagia supervenerit; massam enim sanguineam corruptam valde fuisse testabantur fœtor cadaveris post paucas ab obitu horas, sanguis admodum fluidus nec in grumos concrevens. Ejus signa, dum vixit, non obscura erant delirium cum ferocia & convulsiones, quamvis nihil inflammati, nihil extravasati intra Cranium repertum fuerit.

Amplissimus Magistratus noster quæsit ex nobis; Utrum ictus pugno Pistori ab adversario robusto super oculum sinistrum impactus causa mortis vera fuit.

Hanc percussione unico ictu pugni super oculum causam mortis veram Pistoris fuisse ob sequentes rationes negavimus & prolixè deduximus. Nam nulli grumi, nec sanguis extravasatus à nobis intra Cranium & duram Meningem, illo in loco ubi percussus fuit, nec intra utramque Meningem, nec in cerebri ventriculis, nec in basi reperiiebantur: Deinde, nullum inflammationis vestigium intra Cranium nec in orbita oculi sinistri apparuit. Stagnatio lymphæ intra anfractus Cerebri & sub tenui meninge sæpe reperta fuit in Cadaveribus Febri continua defunctorum, fortiter & continuo delirantium ante obitum. Et omnino Febri continua Pistorem occidit; nam die quarto post percussione deliravit; ad huc fortius cum magno æstu die quinto & Phreneticorum instar neminem agnovit, cum furore aliquo deliravit, nihil expetiit, obtrusa tamen potulenta avide inglutiit. Mortem febricitanti acute acceleravit vinum contra Medicorum monita & præcepta exhibitum, ac jam lymphâ sub Meninge tenui stagnante Epilepsiam accersivit. Non dubitavimus sedem Febri intra ventres medium & imum fuisse ob summum fœtorem & sanguinem post obitum plane fluidum ac propterea corruptissimum: Procul dubio sectione illam invenissemus, verum nolimus nos periculo exponere aliorum vestigiis territi & propriâ experientiâ nostro damno edocti. Sufficiebat nobis causam mortis nullam intra Cranium repertam fuisse, ubi aliàs in hujus modi percussione detineri debebat.

*Scaphusij Die X. Julij.
MDCLXXXIV.*

Joh. Jacobus Wepferus, M. D. Physicus.
Joh. Ulricus Syband, Chirurg. Juratus.

OBSER-

OBSERVATIO IV.

Contusio Capitis Funesta ab alapâ.

Historia ab Excellentiss. D. Joh. Bardili, Physico Calvensi,
D. 21. Octobris communicata.

Josias Reminger Civis & Pannifex in Gertringen / à Georgio Nönnemachero Milite Würtembergico, manu in caput circa tempus dextrum uno ictu adeo percussus fuit, ut Josias mox & quidem ebrius humi prostratus subitanea morte occubuerit.

Inspecto cadavere circa musculum temporalem dextri lateris contusio satis insignis apparuit, secta autem cuti aliquid sanguinis at in pauca quantitate aderat. Dum Cranium ferra circumcirca solutum remove annitebamur mox ingens feri quantitas, vinum exacte redolens, cum copioso sanguine effluxit: dissectis dura piaque meningibus sanguinem extravasatum cum sero copiose non solum intra anfractus stagnantem sed omnes Ventriculos Cerebri eo impletos reperimus. Ut necessariò spiritibus animalibus hoc modo suppressis & quasi suffocatis mors tam inopina & subitanea contingere debuerit.

Reliqua viscera in Medio & Imo Ventribus naturaliter constituta erant, præter quod Pulmonum lobe in dextro pectoris latere pleuræ accretus conspiceretur.

Scholia.

I. Ab unicâ alapâ fortius inflicta textor iste mortuus concidit, non tam quod tempore impingebatur, quam quia in ebrio vasa sanguine turgidissima rumpebantur & copiose intra meninges & Ventriculos effundebatur, unde citissime totum systema nervosum intra Cranium obrutum fuit & repentina mors allata.

II. Serum intra cranium vinum exacte redolens argumento est, potentia parum immutata è Ventriculo & Intestinis seu abripi seu propelli.

III. Quamvis multum sanguinis intra cranium effusum fuerit, Hæmorrhagia tamen hæc mortem profusis spiritibus non acceleravit, cum sæpe in ægris largior fiat, citra vitæ jacturam, sed mors manifeste secuta compressis Cerebro & Cerebello ob magnam feri & sanguinis copiam stantem & intra Cranium coarctatam.

OBSER-

OBSERVATIO V.

Contusio Capitis.

B *Artholomæus Walther, Adolescens 17. Annor. robustus & carnosus, 1688. D. 5. Julij, ex equo pronus præcipitatus fuit ac Frontem in sinistro latere ad terram siccam vehementer allisit, jacuit instar trunci sine motu & sensu: in hoc statu aliquot horis permanit, ut morituum crederent: Die sequente frequenter convellebatur in dextro latere, sinistrum mansit immobile, ut fieri solet in Hemiplegia: D. 9. Julij. Loquelam & Motum sinistri lateris recuperavit, verum deliravit cum furore ac si Phreneticus esset. Pars in fronte contusa valde intumuit, verum à Sacculis & Emplastro à Balneatore suasis, Tumor evanuit. Venam quoque secuit: Verum mansit Delirus, ita tamen ut omnia intelligeret & loqueretur quandoque sana mente, diceretque aliquid se intra Cranium motitare ac si Animal vivum intus reperet, motumque hujus descendere antrosum ad Genam, retrorsum ad Occiput; ob sensum hujus Motûs se cogi, ut nullo in loco permanere possit ac necessario cursitandum hinc inde sibi esse: subinde obvia quæque per fenestras projecit; Matri verberatus est: Tandem visum imminui animadvertibat, ac veluti nebulam Oculis obversari ajebat. D. 27. Julij Rieteschingà, ubi Incola erat & cadebat, Donefchingam cum Matre ad Dom. Christophorum Simonium pedes ivit milliaribus fere duobus Germanicis. Illuc perveniens vix ab excursionibus & actionibus absurdis & ferocibus coerceri potuit. Illa vespere incisionem Chirurgus fecit in Fronte vix parvi digiti transversî distantia à sutura Coronali, triangularem fortiter adacto cultro, ut simul Pericranium discinderetur; mox arrepto cutis apice illam cum Pericranio avulsit sursumque traxit ac partem subcutaneam filamentis siccis implevit: quodlibet vulneris latus longumerat 3jß: Basis supera latior 3j. fuit.*

Die 28. Julij 1688. mane Cranium Trepano perforavit: inter terebrandum, antequam ad interiora pervenerat, aliquoties Trepanum retrahere cogeatur ob copiosum emanantem sanguinem: sublato osse prodiit statim Sanguis niger grumosus cum ichore & fibris quibusdam nigris: quam primum effluxit sanguis iste, statim sedatior evasit, atque inde singulas in horas melius habuit; Visum integre recuperavit. D. 4. Augusti 1689. ipsum invisi cum Filio meo Med. Doctore; nullum Symptoma supererat: vegetus fuit ac si nihil unquam mali passus fuisset: Foramen Cranii jam fere carne & albicante quodam corpore, seu Callo, opplebatur; indidit

indidit illi *filamenta sicca pauxillo Melle imluta; aliis mere siccis implevit subcutaneam discissam & avulsam: tegebat Emplastro Diapalmo simili. Imposuit insuper saccul. Cephal. in vino coctum: Occiput & Frontem inunxit Ol. Lumbr. rosar. add. pauxill. Ol. Philosoph.*

Scholia.

I. Tumor Frontis in sinistro latere & partium vicinarum evenit à Sanguine & Lympha extravasatis & Motu suo impeditis ob capillamenta Arteriolarum & exordia Venarum & Lymphaticorum vasorum rupta ac ab extravasatis humoribus compressa. Idem primis diebus evanuit à *sacculis Cephalicis in vino coctis*, ut & ab *Emplastro & Venesectione*, dum Liquores stagnantes partim attenuati, partim consumti, & ad insensibilem Transpirationem dispositi fuerunt, ac ob parciores victum in tribus diebus extravasatio non aucta fuit.

II. Affectus soporofus cum Hemiplegia sinistri & Motibus convulsivis dextri lateris, non à sola Spirituum Animalium perturbatione, aut nescio, ob quam fibrillarum dislocationem (quæ tamen haud parva erat) sed quoque propter extravasationem Humorum trans duram Meningem factam existimo, nam ultra quartam diem prorogabatur, & postquam cessavit, diu nebula oculis obversabatur. Humor extravasatus Affectum soporofum effecit cum Hemiplegia Poros premendo & infarciendo, Spirituumque Motum impediendo potissimum in sinistro latere: ob Vellicationem fibrarum nervearum motus convulsivi dextri lateris oborti sunt.

OBSERVATIO VI.

Contusio Capitis cum Læsione Cranii.

Molitor in Valle Musbergensi, Ducatus Württembergici 48. Annorum; 20 Annis in Matrimonio vivens semper conquerebatur de dolore in Hypochondrio dextro, nihilominus in Molendina, quæ ab asinis nomen habet, & in agro colendo strenue semper occupabatur: Tussit quoque dum adhuc sanus reputabatur. Anno 1685. d. 12. Febr. Dum Vesperi domum properavit, post contentiones ab alio Molitore in viâ Securi inversâ palmi distantia supra oculum dextrum, duorum digitorum distantia à Sutura Sagittali percussus fuit, non secus ac Laniones Boves mactandos ferire solent: mox humi cecidit ac Leipothyriâ affectus jacuit; & cum in campo nulla remedia ad manus essent, quidam ex sociis Faciem ejus perminxit, unde ad mentem rediit: postquam vires recuperavit primum ad vicinam, die sequenti ad propriam Molendinam deportatus fuit: ibi primum læsum Dominus David Behm,

10 Observatio VI. Contusio Capitis cum læsione &c.

Chirurgus peritus congruè deligavit, cum vero Vulnus periculosum deprehendisset, rem omnem Domino Job. Valent. Mosero U. J. L. Prætori Stuttgardiano vincinorumque locorum indicavit, quam obrem Sereniss. Ducis Württembergici Collegium Supremorum Consiliariorum ad Vulneris inspectionem Excell. D. P. Schikardum Physic. Stuttgard. & Dom. Bekerum Chirurg. Præstantiss. & Juratum ablegarunt Die 22. Febr. scil. d. 10. post illatum Vulnus. Dom. Beker in magna Contusione hoc exiguum ceu subulâ inflictum in Cuti capillata ad Cranium penetrans invenit; Pulsus erat debilis & frequens; urina rubra flammea; sitiit impense: valde tussit: admodum querebatur de dolore pungente & urente circa vulnus, ut & in Oculo & Aure dextra: in sinistro latere Brachium & Femur aliquid Paralytici patiebantur: noctu delirabat & in Somno terrebatur. Circa principium vulnerationis & aliquandiu post, ut mihi Læsi uxor prope molendinam die 16. Junij 1685. transeunti retulit, difficulter & non nisi liquida deglutire valuit. Stylo per Vulnus adacto Dominus Beker statim non solum asperitatem, sed insignem rimam deprehendit, itaque decussatim Cutim longe lateque incidit, atque illam à Cranio separavit, in aprium venerunt rimæ plures, quarum una quinque uncias longa erat, insuper portio Cranii pollicis latitudine depressa; ab incisione statim levamen percepit: Die 24. Febr. Dom. Beker depressum Officulum Scalpro subtili & ad excisionem accommodo sensim & absque ulla querela Ægri circum circa à Cranio separavit, quamvis Malleo ligneo Scalprum ad latera fortius adegerit, exempto Osse, Sanguis extravasatus erupit statim; Os exemptum Unguem Pollicis amplitudine æquavit, Scalprumque Trepani vices explevit: Æger statim multo melius se habuit. D. 7. Martij. Rursus Ægrum invisit, quem validiorem reperit; dormivit, appetiit, Pulsus optimum habuit, non tussit amplius: Alvus aperta, ad horas duas extra lectum manere valuit: ulterius deligandum imperavit, ut Capitis Vulnera per Cranium pervia decet. Die 15. Martij, Vulneratum vegetiorem invenit; ibi ubi frustulum osseum exemptum fuit, Foramen carne bona implebatur; primum quidem Caro spongiosa erat & Pus per illam transudabat, verum sensim Pus imminuebatur & tandem plane evanescebat ac Caro callosa evadebat beneficio pulveris exsiccantis & Empl. Cephal. Potus erat decoct. Hordei cum lign. Visc. q. & coryl. Circa finem Aprilis vulnus plane consolidatum fuit, Vulneratusque munia consueta obiit.

Die 26. Maij 1685. Vulneratus valde de dolore Hypochondrii dextri & Ventriculi conqueri cœpit: nullius Medici Consilium expectiit; proprio ausu bibit Serum lact. caprini: Usus etiam est Rad. Cichorii aliis-

Observatio VI. Contusio Cap. cum læsione cranij. I I

rū aliisque facile parabilibus hinc inde ab *Empiricis* conquisitis; in ordinate ac incurie vixit. Ultimis vitæ diebus nihil nisi potulenta deglutire valuit sc. *Vinum*, *Lac*, *Fuscula*. Die 11. Junij vivere desiit. Ex mandato *Sereniss. Ducis* Cadaver solenniter visitatum fuit: à Scapula dextra ad Femur dextrum usque Cutis sublivida erat: Abdomen tabidum fuit: foris circa Vulnus nihil indecens visum: sublato Cranio sub rimis & Foramine nullus Ichor, nullum Pus, nihil Sanguinis, nihil inflammatum neque etiam sub dura Meninge repertum fuit: intra Cerebrum in Ventriculis & extra illud nulla aqua inveniebatur, ipsaque Cerebri substantia naturaliter constituta videbatur. Aperto Pectore Pulmones in utroque latere pertinaciter accreti & dimidiis Pulmo sinister scirrhusus & Lapidis instar durus deprehendebatur. Inciso Abdomine ad Mensuras duas aquæ instar Seri turbidi emanarunt: omnia Intestina Hepati vicina rubra & gangrænosa conspiciebantur, ibi quoque includebatur Pus viride, fœdum ad ℥ij, inficiens ibidem Peritonæum, Musculos Abdominis & portionem Diaphragmatis; deterso Pure deprehensum Pus Hepar ultra spithamam secundum Longitudinem at ad 3 viij secundum latitudinem, atque etiam satis profunde corrosisse. Omentum plane Putridum fuit. Quæ quum *Dominus Bekerus* Anatome hac ratione constitutâ invenisset, Judici significavit, Demortuum neutiquam à Capitis Vulnere mortuum fuisse, eoque confidentius quia ipsâ Viduâ teste de nullâ Capitis molestiâ aliove symptomate à Cerebro læso proveniente ab aliquot Septimanis ad ultimum halitum Æger conquestus fuit.

OBSERVATIO VII.

Capitis Contusio à Casu cum Cranij læsione.

Rusticus quidam 40. Annorum ex Eremo Helvetiorum ex supremâ contignatione horrei in aream pisis stratam in caput incuriâ se præcipitavit; inter cadendum obstaculis pectus allisit, unde clavicula fracta, duæ coxæ luxatæ, cutis Capitis capillata in Bregmate sinistro latèque avulsa fuit, & musculus temporalis ad os jugale usque denu-
dabatur: plura quoque pisa cuti capillatæ profunde impingebantur. Mox stupidus evasit; instar phrenetici deliravit, horrendè convellebatur; difficulter respiravit. A decocto vulnerario cum vino parato convulsionibus & delirium ita augebantur, ut vix à quatuor viris detineri potuerit. Die 31. Octobr. seu 4. die a casu 1681. Dom. Joh. Christophorus Simonius l. a. cranium non procul à Sutura coronali in Bregmate sinistro
B 2 perfo-

12^a Observatio VII. Capitis Contusio à Casu cum &c.

perforavit: exempto ossè protinus Sanguis nigerrimus cum ichore erupit, furor & convulsiones remiserunt: per dies sex deliravit adhuc, sed suaviter: postea integrè ad mentem rediit. *Die 21. Novembr.* optimè habuit, nisi quod à Somno recenter expergefactus locorum hominumque ignarus per momenta esset: foramen carne clausum erat. Congruâ deligatione & diætâ egregiè convaluit.

Anno, hunc præcedente, *Prætor in pago Bellen* huic vicino ab equo delapsus caput vehementer humo gelido impegit: sequebatur ingens cephalalgia, hinc stupor & quædam dormiendi necessitas: post aliquot dies *cum Dom. Simonio Doneschingâ* vocatus, Cranij perforationem necessariam demonstravimus: detonsis capillis omnique apparatu ad operationem perficiendam disposito, adstantes instrumentis potissimum territi, noluerunt illam administrari in sene sexagenario majore, unde post paucos dies Apoplecticus mortuus est. Ejus exemplo cautiores superiores facti alij hanc non renuerunt.

OBSERVATIO VIII.

Contusio Capitis Funesta.

N. *N. Blessing* è *Pago Langenbach Sylvæ Martiæ 25. Annorum* staturæ mediocris, robustus & torosus, *1684. d. 25. Novembr.* dum Lapidem molarem dedolavit, ex contignatione non admodum altâ supinus cecidit, ac post Aures dextram Occiput angulo Trabis transversim humi jacenti graviter allisit, ut Leipothymiâ affectus jacuerit, donec Facies frigida conspergebatur: Sensus recuperans querebatur solum modo de dolore Occipitis ibi, ubi illud fortiter Trabis angulo impegit. *Chirurgus* abrasis Capillis nullum Tumorem, nullam Cranij depressionem tetigit, nec Cutis vulnerata erat, quia angulus Trabis obtusus fuerat: Doloris spatium pulpâ Pollicis tegi poterat; ab attactu exacerbabatur: statim *Chirurgus Venam* secuit. Locum affectum circum quaque inunxit *Oleo defensivo*, imposuit *Sacculos Cephalicos in aqua & vino coctos*: inquisivit in Cranij fissuram, jussit illum mordere lintea multiplicata etiam corpora duriora, quod sine molestia etiam fortissimo Morfu præstitit; Dentes instrumento percussit, quod ad explorandam Fissuram facere solent *Chirurgi*, ajuntque edi sonum instar vasis fictilis, fissi aut rimosi. Nunc obambulavit, nunc Scamno in Hypocausto incubuit; noctu lectum petiit: Decubitus non erat altus, sed humilis: nunquam vomuit: Sanguinem per Os exspuit: Erecto corpore Caput inter obambulandum dextrorsum inclinabat cum leviculis indicis Vertiginis titubantis: Auris dextra Tinnitus

nitum sed exiguum subinde prodidit: Vidit accurate, sed fixo obtutu objecta aspiciebat; loquebatur sine ullo impedimento, sed non multum, cum alias non loquax esset. Parum dormivit: nunquam deliravit: parum comedit, nunquam sitiit. Cum dolor circa locum affectum non remitteret, *Chirurgus* imposuit *Emplastr. contra Fracturam*, quod tensionem quandam excitavit, quamvis non valde glutinosum & tenax esset, sed simile *Emplastro Fabritij Hildani* in Fracturis consueto. Cum nec in principio, nec in progressu Fissuræ Cranij aut Sanguinis intra Cranium indicia *Chirurgus* inveniret, *Trepani* usum noluit audere, cujus adhibendi modum alias optimè callebat, & non semel Cranij perforationem felici cum successu perfecit; perrexit *Sacculis Cephalicis*, quibus non semel etiam in gravioribus Capitis Contusionibus sanguinem extravasatum dissipavit, etiam in illis, quibus Sanguis per Aures, Os & Nares effluxerat. In hoc Valetudinis statu permanfit ad 28. Novembr. Circa horam 6. Vespertinam omnibus sensibus & Motu integris respiravit cum aliquo stertore, sine Dyspnœa, ac si Bronchia Pulmonum vel Muco vel Sanguine grumoso infarcta essent. Ante 8. Vesper. subito omnes Sensus & Motum amisit ac post horæ quadrantem vivere desiit. Die 24. Novembr. 1684. *Chirurgus* primum Cranium cute capillatâ denudavit, statim in venit Sedem perviam Ossis Lambdoideo impressam in dextro latere: Cranio ablato duas Fissuras longas hiantes invenit, unam obliquam sursum versus Verticem, alteram fere transversam versus Os Temporis exporrectam: intra duram & tenuem Meningem circa Cerebellum ad Ostium magnum Spinalis Medullæ & circa Cerebrum ad Frontem usque copiosum Sanguinem grumosum, nigrum & multum aquæ invenit solummodo in latere dextro; nihil horum nec in sinistro latere nec in Ventriculis Cerebri.

OBSERVATIO IX.

Capitis Contusio sequente Apoplexiâ Lethali.

Illustrissimus ac Excellentissimus quidam S. R. I. Comes 1681. Vere jam graviter cruciabatur spasmo in furis, invadebat postea quoque femora & carpos ac digitos manuum. Circa medium æstatis doluit Cervix indeque caput ad latus trahebatur. Bibit æstu flagrante subinde haustum acidularum: tunc temporis Engâ *Wolfachium* uno die concitatissimo cursu contendit, unde catharrus auctus multumque expuit. Propter cervicis dolorem inungebatur Oleo Laurino &c. Collo circumponebatur *Emplastr. de Melilot.* jam tum animadvertit visum nebulâ obfuscarî,

14 Observatio IX. Capitis Cont. sequente Apop.&c.

obfuscari. Diu cibus non sapuit, quaecumque comedebat, videbantur ligni instar, insipida esse. Ob spasmodum abiit *Thermas sulphureas in Marchionatu Badensi*, illis sub finem Augusti usus est ad 19. Septembr. 3. circiter septimanis: ad summum insidebat tribus horis, post egressum non sudavit: excoriationem inhibuit ablutione *spiritus cuiusdam inflammabilis*, quin etiam aëri frigido se credidit. Dum *Thermis* utebatur, vomere coepit. Vomitus tollebatur *Emetico*; rediit autem post dies 8, atque Jejuno stomacho & post pastum ejecit nunc mucosa, nunc spumam aqueam, nunc biliosa, sæpe cibum post pastum. Appetitus simul prostratus erat: ex cibus nullum gustum diu habuit, omnes quasi lignei videbantur: reparabatur Appetitus *Spir. Esurin. Croll.* & vomitus coërcebatur *R. corall. Fabr. cum sp. ☉ parata*. Post vomitus subinde obfuscabatur visus & nonnumquam objecta dupla apparebant; Propter visus hallucinationem per aliquot dies nullas literas exarare valuit. In loquelâ sæpe observavit quoddam impedimentum, ut verba quædam & literas *R.* sc. pronunciare nequirit. Somnolentia jam diu quoque molesta erat, adeo ut sæpe mensæ indormisceret, dormivit cum stertore quodam sonoro & cum magna difficultate. Lassitudinem etiam quandam & debilitatem sensit, unde ingressus languidus. Quoties oscitavit, loquelæ vitium augebatur, ita ut vix paucula verba aliquandiu proferre & non nisi cum labore posset. Vomitus aliquandiu ructus præcedebant. Salivavit, dum vomitus, visus vitium & somnolentia durabant, diu & multum. A longo tempore multum minxit: urina semper pallida & tenuis fuit. Ob vomitum & inappetentiam habitus valde emaciabatur, pallebat & vires languebant: nihilominus itinera fecit & quodam animi pathemate valde semet ex cruciavit. Pulsus plerumque frequens & celer.

Die II. Octobr. 1681. Wolfachio Haslachium ivit ubi ipsum vespere conveni: cum difficultate loquebatur & simul ac si nares obstructæ essent: querebatur de visu duplici & nebula oculis obversante. Vomuit ante cœnam. Cœnavit parum, noctu multum dormivit. *Die 12. Octobr.* contra meum & aliorum monita *Argentoratum* properavit, illucque noctu pertigit lassus & cibum fastidians. Ante meridiem quater in itinere vomuit primum aquea, spumosa, viscida; postea biliosa: ultima vice demum *Chiocolatam*. Emenso milliari cum dimidio *Offenburgi* ante prandium dormivit super scamno cum stertore: pransus est ova, cydonia cocta: carnes fastidivit. Rhedâ vectus post meridiem fere continuo dormivit. *Argentorati* lassus valde parum comedit: tota nocte dormivit. *Die 13. Octobr.* mane inter colloquendum mucosa magno nixu vomuit; post horam comedit jusculum & in primo cochl.
gr:

Observatio IX. Capitis Cont. sequente Apop.&c. 15

gr. iij. ol. nuc mosch. expr. sumsit, quod post quadrantem horæ magno nixu evomuit. Inter vomendum observavi plures & vehementes impulsus à Ventriculo & Diaphragmate fieri, antequam liquor aliquis sequeretur, unde facies rubore perfundebatur & lachrymæ exprimebantur, quod & vacuo ventriculo vomentibus aliàs evenit. In publicum prodiit Rhedâ vectus atque Illustres personas invisit. Pransus est parum & non nisi ova sorbilia cum cydon. coct. fastidivit carnes. Post meridiem Rhedâ ad vicinas ædes vehebatur, *conspēctaturus Regis trium-phantem introitum*. Post 4. Vespertinam è scala per plures gradus præceps ruit caputque valde allisit: sublatus, fuit gravi leipothymia affectus, arctè dentibus constrictis, reliquis artubus flaccidis: in hypocaustum delato ei dentes diducebantur: infundebatur *aqua cordialis officinar.* naribus inungebatur *Balsam. apopl.* Unde rursus incaluit de dolore totius corporis questus. Causa casus credebatur vertigo titubans, de qua sæpius imprimis hoc mane querebatur & pedum imbecillitas.

Ad Illustrissimum Dominum veniens inveni pulsum freq. celer. respirationem æqualem: quoties corpus erigebatur de magno dolore querebatur; dorso attactum non pertulit: auris sinistra à casu excoriata erat in medio: casu avulsa fuit margarita, quam in lobo ejus gestavit. Cum *Excell. D. D. Hamerero* & *Exc. D. D. Möglino* deliberavi, quid agendum esset? conclusimus statim *Clyster. purgantem* injiciendum: *Venesectionem* non tutam judicavimus, quum adessent signa feri intra cranium extravasati, sc. somnolentia, vertigo titubans, visus hallucinatio & loquelæ vitium, quod non totum ascribere potuimus ulcusculo linguæ, quia hoc exiguum erat: nec tonsillarum nec uvulæ tumori, quum nullus talis hoc mane appareret: suasimus etiam *aquam anti Epilepticam* & *anti Apopl. Clysterem* fere duabus horis retinuit, interea molestiæ indicia plurima edidit, nam *Clysteres* semper abhorruit: manus & pedes movit semetque suâ sponte erexit: semel atque iterum ad vomitum stimulabatur, nihil tamen ejicere valuit. Postea alvum aliquoties exoneravit, excrementa summopere foetebant. Dum conspurcatus jacuit valde inquietus fuit, nec verbis se expedire potuit, licet non diu ante excretionem de dolore questus, unum atque alterum verbum proferre & mihi animi sensum explicare valuerit. Circa 6. Vespert. solito more profunde cum stertore dormivit. Instar trunci jacuit, nihilque amplius sentire videbatur. Statim *vesicatoria brachiis* & *pedibus utrinque applicanda* suasi: subinde *aq. Cephal.* exhibui. Continuavit somnum, nullos artus movit: *aq. Cephal.* quandoque deglutiit, subinde dentes constrinxit. Post octavam noctem ex consilio *D. D. Hammereri cucurbitas magnas cum scarificatione dorso affixi-*

16 Observatio IX. Capitis Cont. sequente Apop.&c.

affiximus; *vulnuscula* eluebantur ☉ ☿ ✚ verum nec ex compressis digitis ullum Sensûs integri indicium præbuit; ut nec à *frictione forti*, adeo ut de fortissimâ Apoplexiâ non amplius dubitare potuerimus. Applicuimus Capiti *columbam vivam per medium sectam*: *sacculos Cephalicos in vino coctos*. Circa ij. noctis Regis Christianiss. Jussu Illustrissimum Dominum Comitem invisit D. Petit Archiater Regius; explicuimus ipsi morbum & quæ illum præcefferant, ac ultrò facti sumus nos V. S. studio omisisse ob symptomata Apoplexiam pridem minitantiâ & ob motus convulsivos jam gliscentes, quibus etiam aliâs obnoxius à puero fuerit. Ille vires oppressas non dissipatas causatus est, quamvis à longo tempore parum comederit, assumpta evomuerit & valde emaciatus esset: V. S. ceu *farcinâ levatam naturam causam Apoplexiæ propulsam* iri dicebat. Addit *purgantia cum vomitoriis mixta* exhibenda, ut per alvum & vomitum ceu vias regias humores peccantes propellerentur: suavit igitur *Decoct. senn. cui add. vin. Emet. ℥iij: syr. ros. s. ℥j. conf. de Hyacinth. inc. 3ß.* si post duas horas nihil agat, dandas ℥iij. *Vini Emet.* esse solùm. Pro potu ordinario dandum *decoct. fol. senn s.* Ut fluor alvi continuetur. Interea sæpe jusculis refocillandum esse. Statim ad ℥vj. imo ad ℥xvj sanguinis ex brachio dextro emisit, nec ulterius emittere cessasset, nisi pulsus in opposito brachio minui cœpisset. De Pot. purg. vix 2. vel 3. cochl. infundere potuimus, nam diu in faucibus hærens liquor & per laryngem hiantem in asperam arteriam illabens suffocationem intentavit. Circa 2. matut. terribili Epilepsia dextri lateris afficiebatur aliquandiu, manente sinistro latere paralytico. Post paroxysmum diu nullus pulsus inveniri potuit: redeunte pulsu rursus cum stertore aliâs consueto laboriosè respiravit: unum alterumve cochl. *aq. Cephal.* deglutiit: per alvum iterato fæces fædas egressit: Continuavit Respiratio & pulsus varius erat ad 5. matut. brevique moriturus videbatur. Oculi continuo convulsi hincinde torquebantur fere ad ultimum halitum. Die 14. Octobr. mane post quintam rursus quinquies terribiliter Epilepsia dext. lateris succutiebatur. Circa 9. extrema frigida: sudore per totum corpus jam plurimis horis manante, superne calido inferne frigido. Oculi obtenebrabantur & manifesto cornea oculi dextri corrugabatur, ac si portio humoris aquei effluxisset, quamvis cætera oculus integer esset, subinde rursus caput motu convulsivo ad latus torquebatur, aliquando axillas sursum sustulit. Ante 12. antimeridianam mortuus est sc. circa Vicesimam à Casu facto horam. Post mortem nihil sanguinis ex ore, narib. aut ore emanavit. NB. Æstate prægressa sæpe valde fitiit, hac de causa magnos haustus decoct. Rad. Chin ingessit.

Post

Observatio IX. Capitis Cont. sequente Apop.&c. 17

Post 10. noctis cadaver aperuimus. Inciso decussatim abdomine multum pinguedinis maxime in sumine adhuc occurrit. Aperto abdomine statim eruperunt intestina tenuia flatibus distenta & pellucida: admoto lumine & ex aduerso illis conspectis nulla vestigia glandularum intestinalium ullibi neque circa finem Ilei observare valui: Colon plenum erat ubique excrementis: in recto detinebantur scibala, licet ab aliquot diebus parum comederit & assumpta fere evomuerit; quamvis à *Cistere* vespérâ prægressâ injecto magnâ copiâ fœces fœditissimæ iteratò eductæ fuerint. In Inguine dextro, ubi pridem herniam passus est, Colon pertinaciter usque ad regionem renis cum portione Ilei accrevit. Omentum pingue erat adhuc; pinguedo tamen fusca nec tam flava ut suminis fuerat, videbaturque multis glandulis præditum: in inguine dextro per filamenta latiuscula, in sinistro per graciliora quoque accrevit. Ventriculus etiam flatibus aliquantulum distentus erat, sed non ut intestina tensus, nec valde amplus fuit: cum portione gulæ & duodeno illum exemi: Gula satis crassa erat, nervea fulcis rectis prædita, extremitate sua in Ventriculum prominula: Ventriculus albicans foris fuit, vasis in summitate à stomacho ad pylorum sanguine atro plenis, ut & ad latera in parte sinistra fundum versus: ejus tunicae pertenuës & non multum crassiores erant intestinis etiam tenuibus, adeo ut fibræ probe oblitteratæ essent: continuit adhuc frustula cydon. coctor. quæ comedit in prandio ante casum & liquorem turbidum, in quo crassamenta pultacea quædam subsidebant: deterfis contentis anfractus penitus oblitterati erant: superficies oblita erat muco tenui pellucido, nulla vestigia ulceris, inflammationis aliûsve rei p. n. apparuerunt. Pylorus non constrictus, sed laxus & flaccidus ac tenuior solito erat. Intestinum Duodenum amplius debito, rubicundius cum nigrore quodam, ita tamen ut nec inflammatum nec gangrænosum reputare potuerimus, quo abscisso emanavit substantia pultacea fluida, subfusca. Pancreas amplum fuit, prope Intestinum portio ejus erat dura & prope cartilaginea, in posticâ parte mollior albicans: ejus ductus conspicuus, non procul ab insertionem. Mesenterium pingue, in quo passim quoque corpuscula duriuscula tangebantur. Epar quidem molle fuit, sed prorsus pallidum. Vesicula biliaria fuit ampla, sed non valde à bile distenta, quasi paulo plusquam semiplena: illâ pressâ extilavit bilis copiose, fluida, obscure flavescent. Lien pallidior fuit cum rubore aliquo, mollis mediocris magnitudinis. Renes mire parvi erant & graciles, minores & graciliores pueri 9. annor. Tunica adiposa facile abscessit: in utroque aliquot tubercula dura pisco majora prominula in superficie tangebantur, unum ex his magnitudine acini uvæ jam hydatis erat, tunicâ crassâ vestitâ, ex qua sauciata prodiit serum flavum: reliqua in abscessum cum folliculo degeneratura videbantur: Renes succenturiati duri erant. Pelvis & ureteres utrinque ampli. Vesica parva

parva erat & contracta; quamvis aliàs unica vice sæpe multum eminerit. Diaphragmate undique separato ne minimum quidem sanguinis extravasati in cavo pectoris invenimus. Pulmones in dextro latere molles albicantiores per pauca filamenta laxè pleuræ, in sin. latere rubicundiores, molles tamen, sed non ut in dext. latere, etiam per filamenta gracilia plura, superne immediate aliquantulum pleuræ adhærebant & quidem illo in loco pertinaciter satis. Cor plane flaccidum fuit, pingue: in Ventriculis & in vasis majoribus paucus admodum sanguis & in auriculis prope nullus detinebatur. In Ventriculo utroque invenimus polypos, majorem in sinistro quam in dextro, tenacissimos, planos albos, singulis adhæsit grumulus rubicundus in ambobus ventriculis.

Aorta præter solitum erat amplissima. Omnibus contentis pectoris sublati vidimus pleuram à contusione valde suffusam in sinistro latere ibique costam tertiam superne numerando, non procul à spina fractam, cujus frustulum prominuit & pulpam digitorum attrectatam pupugit. Sublatà cuti capillatà capitis nullibi vestigium contusionis, fuggillatæ multò minus sedis, fissuræ aut rimæ vidimus: summitas ossium frontis & portio syncipitis antèrius inæqualis monticulosa & prope gummosa erat, pericranio tamen adhuc tectà & cæteris ossibus concolor paulò tamen albicantior: dissecto cranio dum antèrius cranium auferre voluimus, os frontis citra magnam vim, ceu friabilius facile in plura frustula atterebatur, & in superciliis & circa radicem naris amplæ cavernæ vacuæ intra duplicaturam tabellarum cranij in conspectum venerunt. Auferendo ollam comperimus duram meningem tenacissime cranio accretam, ut vix illam, quamvis crassa ac tenacissima esset, citra lacerationem avellere potuerimus. In sinistro latere è lacerà durà matre, plurimum Sanguinis aquæ loturæ carniū similis etiam grumosi confertim erupit: amplius illà separatà plurimum sanguinis inter meninges intra anfractus, super corpore calloso, in Ventriculo sinistro, tertio & quarto etiam in basi offendimus, minus in dext. Ventriculo: In latere sinist. Substantia cerebri mollior & pultacea quasi nobis videbatur. Superficies Ventriculi asperior, mucò oblita copioso quoque fuerat. Nervi optici albi duriusculi erant: nihilque p. n. circa illos foris conspiciebatur. Sublato cerebro cum cerebello multum aquæ flavæ ex fistula spinalis medullæ erupit. In basi cranij post os pétrosum sinistrum fissuram quandam reperimus & cranium percussum strepitum edidit, qualem fictilia rimosa instrumento percussa edere solent: rubebat illa, nec detergi potuit: in parte dextra opposita similis seu fissura seu sutura, sed nec tam longa nec rubra. Anne forte futura hiantior?

Scholia.

Scholia.

I.

Pinguedo abdominis flava satis copiosa, ut & omenti, mesenterij, Cordis &c. Item mollities hepatis (licet pallidi, forsan ob nimiam evacuationem V. S. inappetentiam, Vomitus, potum aquæ nimium) Lien, naturalis & laudabilis pulmonum constitutio vitam *Illustrissimo Domino* prorogari naturaliter potuisse à Medico prudenti indicio erant, nisi casus vitæ filum abrupisset.

II.

Vomitus quotidiani Jejuno Ventriculo & statim ab assumpto cibo non videntur causa fuisse vel inflammatio aliqua vel ulcus vel exco-
ratio, cum nihil horum ullibi in toto Ventriculo nec circa pylorum ap-
paruerit; nec humor aliquis p. n. cum nihil nisi chylosa & noviter
assumpta continuerit, quæ nulla irritandi vi prædita erant, quæ ali-
cujus momenti fuerit: licet bis mane ante casum vomuerit & post ca-
sum ad vomitum stimulatus fuerit, nisi capitis gravi læsioni hunc co-
natum adscribere velimus. Credibile hunc motum Ventriculi inversum
adscribendum membranæ nerveæ admodum sensitivæ, & cuique in-
juræ expositæ, quia Ventriculus pertenuis, quia ejus anfractus plane
obliterati, quia denique sublatis contentis pertenui muco pellucido
oblinebatur. An durities pancreatis prope insertionem ductûs duode-
no *adhærens* ad vomitum ansam dederit? dubium est quia durities
hæc non nuper & in Thermis nata videtur: suspicio tamen est, illam
concurrisse, quia duodenum amplius & rubicundius et pylorus plane
laxus & patulus fuit, quia quoque post multos nixus mane imprimis
& in itinere multa biliosa evomit. Denudationi membranæ nerveæ
ansam dedisse videntur præter *Vomitoria* plura pridem assumpta & qui-
dem ultimum *in Thermis*, quod erat ☐ *Emet. gr. iij.* nam ab illo tem-
pore vomitus continuavit. Forte ob nimios istos et frequentes vom-
itus anfractus obliterati cum fibris fuerunt & aliquomodo fibræ nerveæ
enervatæ, ut se ventriculus non rite & non nisi irritatus circa cibos se
stringeret. Quamvis Ventriculus ita enervatus esset (ut testabantur
non solum anfractuum, sed etiam fibrarum rectarum & circularium
obliteratio quædam, ob quam foris vix apparebant, sed etiam Ven-
triculi major distensio, quam contenta erant, licet non tam tensus es-
set ac Intestina, quæ à flatibus retentis & arcte conclusis distensa appa-
ruerunt pellucida) nihilominus mane jejuno stomacho & à prandio ple-
rumque rarius post cœnam, magno & sæpe iterato nixu plerunque
primum aquea & spumosa, postea mucosa, hinc biliosa & plerunque
tandem assumpta evomit, sæpe tantâ vehementiâ, ut facies inde ru-
beret

ruberet & sudaret à vehementissimis impulsibus diaphragmatis, succus-
so valide Ventriculo in quolibet vomendi conatu. Successit primum
aqua & mucus constricto Ventriculo circa stomachum: motu peristal-
tico continuato successit non semel prius bilis quàm assumpta, imo ple-
rumque post prægressos vomitus biliosos, tandem supervenit assum-
torum ejectio, ac si circa stomachum fibræ contractæ aquam, mucum,
postea bilem exprimerent: at mirum cibum ad ultimum, ut pridie an-
te casum *Chiocolatam* in Ventriculo perstitisse: imo in cadavere aliquid
hujus cæteris contentis Vertriculi permixtum apparebat: neque enim
in Ventriculo thecæ erant, in quibus abscondi potuisset, nec inter an-
fractus delituit, qui nulli videbantur. Ob frequentes vomitus vesicu-
la bilaria semiplena erat ejusque bilis ferocior, forte à *Thermarum infessu*.
Ventriculus aliquantulum & Intestina plenissime distendebantur à flatu-
bus, à fermentatione post mortem factâ & amissâ propulsandi vi atque
mature emortuâ intestinorum facultate.

III.

Copia fœcum in Recto & Colo post *Clysterem* iteratis vicibus ef-
ficacem, multisque eductis hisce superstes indicio est, fœces ab aliquot
diebus coacervari, nec omnes excerni, quamvis quotidie alvus offici-
um faciat; nam antea quotidie beneficio hoc gaudebat, licet parum
comederit & quotidie vomuerit, plerumque cibum quoque, ut mane
ante casum etiam juscum, cui panis intritus erat, totum.

IV.

Mirum *Illustrissimum Dominum* jam ultra biennium copiosissime
semper minxisse, si seri segregatio fit in parte extima renum secundum
Bellinum & *Malpighium*, cum utriusque superficiem occuparint tuber-
cula dura, profunde infixa; cum etiam Renes mole sua admodum par-
vi & graciles fuerint: Credendum id factum fuisse propter canaliculo-
rum laxitatem nimiam in carunculis papillaribus idque citra aliquam
fermentationem tum ob exilitatem Renum, tum ob cruditatem urinæ:
Certe pelves & uretheres admodum ampli erant, quamvis nullum un-
quam Calculum excreverit.

V.

Respiratio cum stertore post casum statim in principio Apople-
xiæ, quamvis nullus cruor in cavo pectoris, & pulmones molles erant.
An id factum fuerit propter pulmonum accretionem, ob quam mucus
minus prompte ejici potuerit? nam ante casum jam diu inter dormi-
endum stertuit: forte etiam concurrente narium obstructione. Deinde
ultra duas horas ante obitum minus stertor audiebatur & placide re-
spiravit ac sine magno stertore obiit. Denique dum Apoplexiâ jam
tactus

Observatio IX. Capitis Cont. sequente Apop.&c. 21

tactus erat, sæpe diu ob lenem respirationem videbatur plane intercepta, quamvis manu ori admota, ipsum respirare animadverterim; mox tamen magno cum nixu & stertore inspiravit, ac si in leni illâ aër non sufficiens attractus fuisset.

VI.

Cephaleæ pridem gravissimæ perpeßæ causa videtur fuisse accretio duræ meningis pertinacissima cum cranio undiquaque, ob quam sanguinis motus per duram meningem impediabatur & serum virulentum stagnare potuit; quàm virulentum id fuerit, patuit ex ossis frontis & bregmatis inæqualitate & tuberibus, ut & ex friabilitate ossis frontis.

VII.

Apoplexiæ causam fuisse sanguinem extravasatum cum copioso sero nimium quàm manifestum fuit: quia sinistro lateri incubuit eaque portio cerebri imprimis spirituum animalium influxu magis defraudata fuit, quam dextrum, propterea latus sinistrum paralyticum etiam erat: sanguinem extravasatum Cerebrum compressisse, hinc patet, quia discissa durâ meninge multum cruoris serosi cum impetu profluit, & nihilominus multum intra anfractus in ventriculis & basi restabat. Sanguis tamen non statim post casum Apoplexiam effecit, sed tum demum postquam ad illam quantitatem pervenerit, quæ compressioni sufficeret; unde postquam refocillatus internis & externis ac leipothymia sublata fuit, loqui poterat, adstantes agnovit, de dolore querebatur, manus & pedes movit, semet sua sponte erexit, ac sensus & motus fere duabus horis supererant. Apoplexia fortissima erat, quia compressis digitis fortiter nullum signum sensus dedit, ut nec à scarificatione ☞ ☞ ☞ ☞ vulneribus illitus: plerumque nihil deglutire potuit, diu liquores in faucibus stagnarunt, quandoque laryngi illapsi suffocationem intenterunt, imprimis circa medium noctis: instar trunci erectus mansit, ut & decubitus. Convellebatur in dextro latere imprimis post V. S. terribiliter, quia in dextro latere cerebri portio illa minus læsa erat & adhuc spiritus animales supererant, ob quos meninges irritamen percipere potuerunt, à sanguine extravasato & jam fermentante factum: fermentationis signum erant sudor universalis, rubor & ardor faciei. Ob eandem causam toto illo tempore, quo Apoplexia duravit, oculi convellebantur, cum ad motum musculorum oculi pauci spiritus in nervis oculorum motorii ad hunc motum efficiendum suffecerint: imo instante morte spiritibus aliquibus adhuc cerebrum instructum naturæ agonizanti succursurum capitis motum instituit effecitque, ut axillæ paulo ante expirationem sursum traherentur. Arteria à casu rupta fuisse videtur in basi prope os petrosum, ubi futura hiantior & vas aliquod ibi lacerum videbatur, vereque *Illustrissimum*

22 Observatio IX. Capitis Cont. sequente Apop.&c.

num Dominum Infortunium Hippocr. obruit, nam in tota peripheria Cranij detractâ cuti capillatâ nihil contusi, nihil rupti, nihil fracti occurrit: forsan in occipite processum mammillarem sinistrum graviter allisit, nam margarita ab aure pendula avulsa & media auricula exco-riata aliquantulum fuit, nullo vitio in temporibus apparente. *Vena-*
sectio nihil opis tulit imo mortem acceleravit, nam aliâs magna penu-ria sanguinis aderat, ut ex Anatome & rationibus *Medico Parisiensi* de-
monstratis patet; & illâ largissimâ *V.S.* quod supererat spirituum, male
exhaustum fuit, atque ita sarcinâ non levatus sed mole cerebri orba op-
pressus misere fuit. Nec *Vomitorium* prodesse potuisset, cum ob cerebri
succussionem vasis laceris hæmorrhagiam istam auxisset. Præstitisset
Trepanizatio, verum nobis locus ubi stagnaret sanguis ignotus erat, cum
nullibi sedes contusionis apparuerit, & subita & virium & actionum
animalium prostratio & abolitio adfuerint, nullaque spes evasione ap-
pareret.

VIII.

Vertigo, somnolentia nimia, visus hallucinatio & loquela impe-
dita ante casum adscribi possunt sanguini nimis seroso cerebrum ni-
mum irriganti, nam *Bada Marchionatus Mens. Aug.* sanguis *V.S.* de-
tractus copiosum serum comitem habuit & densa pelle operiebatur, ac
post casum sanguis *V.S.* emissus nihil vere nisi aqua & mucus erat &
vix tertia pars erat, quæ coagulabatur & non solum pelle sed etiam
mucos tegebatur fætido. Cerebro profundius impingebatur serum à
vomitibus violentis ultra 5. septimanis durantibus. Post obitum mul-
tum seri circa ostium Cranij magnum stagnavit & reflexo corpore ex
canali spinalis medullæ effluebat: superficies ventriculi sinistri inæqua-
lis multo mucos operiebatur ac sanguis extravasatus valde ichorosus fuit.

IX.

Oculus dexter ante obitum plane corrugabatur, forte spiritibus
& sanguine privatus ob largissimam hæmorrhagiam: nam hæc corru-
gatio vel in centesimo non observatur. Paucis ante diebus in *Milvo*
Doneschinga id observavi post largam hæmorrhagiam & diuturna tor-
menta: nam vivo Ventriculum exemi cum portione Intestini ac pluri-
bus horis supervixit.

X.

Quamvis multum sanguinis copioso sero diluti intra cranium con-
tineretur, nihil tamen post casum, dum vivebat, & pluribus horis
post mortem vel ex ore vel ex narib. vel ex aurib. emanavit, quia in
hac gravi capitis allisione dura meninx ubique integra perstitit, ac ut
in sanis aliâs humores intra cranium coercuit adhuc.

XI. Spas-

XI.

Spasnum *Thermæ* sustulerunt, quia serum circa nervos hærens atque ad contractiones has sollicitans discutierunt ad tempus: procul dubio tamen affectus rediisset hyeme, nisi aliis medicamentis cautum fuisset, nam nimium in massa sanguinea serum redundavit & quidem non bonæ notæ, nam plures glandulæ induratae comparuerunt in Mesenterio, Pancreate, renibus succenturiatis, imo Renibus ipsis.

NB. NB.

Binas alias OBSERVATIONES huic fere analogas, sed prosperioris eventûs subungere, non è re fore constitui.

Dominus *Völter*, *Domus Würtembergicæ Chirurgus præstantissimus*, D. 13. Nov. mihi *Beblingæ* narravit, quondam Rusticum ante paucos annos ex casu ab alto in caput præcipitatum aliquandiu sine sensu & motu jacuisse: quandoque per brevissima intervalla eas actiones rediisse, mox tamen rursus utramque amisisse: dum illas recuperavit, post alterutram aurem digitis caput perfricuisse, unde conjecit, ibi sanguinem extravasatum delitescere, unde, quamvis nullam sedem nihilque contusi observavit, nihilominus *Trepanizationem* tentavit, perforato cranio dura meninx integra erat, at per illam transparuit sanguis, itaque illam *lancettâ* perforavit, prodiit statim cum impetu sanguis & postea per plures dies ichor ac pus, tandem integre convaluit, atque in hunc usque diem sanus vivit.

Joh. Petrus *Hänseler*, *Adolescens 15. annor.* Die 21. Octobris 1681. à Vecte ligneo, organi spiralis, cujus beneficio frumentum aliæque res in altum ducuntur, percussus fuit in sincipite dextro, ut humi prosterne- retur. In loco percusso observatum fuit vulnus vix uncia longitudine: Puer statim in soporem incidit, manus tamen & brachia movit & excitatus loquebatur sana. Die 22. Octobr. *Hussâ* prope *Hüffingam* delatus fuit *Doneschingam* ad D. *Christophor. Simonium* Chirurgum expertum, qui protinus invenit fissuram à futura lamboidea ad Coronalem, & aliam deorsum versus tempus descendentem, cujus finem inquirere nequii: fissura versus anteriora hiabat, ut facile dorsum cultri admit- teret: occurrebant quoque fragmenta cranij minuta partim separata, partim ei adhuc adhærentia: semel tantum vomuit. Die 23. Octobris, Primum in anteriore parte sincipitis cranium *Trepano* perforavit: ex foramine prodiit sanguis grumofus copiose: dormiendi necessitas im- minue-

24 Observatio IX. Capitis Cont. sequente Apopl. &c.

minuebatur, paulo post rursus *Trepano* cranium perforavit, in parte magis postica, unde sopor evanuit. Primis 8. dieb. appetitus erat prostratus. Capitis dextra pars valde intumuit, ut oculos aperire nequirit: cujus gratia cum levamine *Sacculos Cephalicos* imposuit; indies melius se habuit. *Die 18. Nov.* ipsum cum *Dom. Simonio* invisi. Vulnus adhuc apertum erat: ostia *Trepano* facta clausa erant carne: prope anterius foramen, detento spiritu ac constricto naso pus copiosum, etiam erecto capite extrudere valuit, quod, an ex ostio, an ex fissurâ, prodierit? dubium erat, credibilius tamen ex fissurâ, quia è diversis locis emerfit: Clare inde patuit aërem ad Cranium penetrare. Vidi etiam manifeste meningum pulsum post hunc exprimendi conatum. *Die 19. Novembr.* vulnus plurimum puris fundit simulque caro fungosa excrescebat, cui *Alumen ustum* insperfit. Vesperis fragmentum oblongum sed gracile extraxit, invenit quoque insigne frustum cranij vacillans: exempto hoc fragmento *die 20. Novembr.* parum puris exprimere valuit etiam retento spiritu & naso constricto: caro luxurians quoque subsedit. *Die 22. Novembr.* retento spiritu vix guttula puris exprimebatur: caro non amplius luxuriat. Exeunte anno perfecte sanatus convaluit.

OBSERVATIO X.

Commotio Cerebri à Percussione.

A*Nna Rietmännin Ancilla 26. Annor.* circiter, sana aliàs & robusta. *Die 20. Maij 1694.* Baculo percussa fuit super Syncipite. A prima percussione ita perturbata fuit, ut omnium postea factorum ignara esset, nihilominus ulterius feriebatur Baculo. Post Percussionem aliquot diebus assumpta evomuit, ad Vomitus stimulabatur quoque vacuo Ventriculo: vertigine diu afficiebatur: Aures tinniebant: Visus nullam labem unquam patiebatur. *Chirurgus* vocatus invenit Sanguinem de Capite manantem vicinumque Thoracem madefacientem: detonsis Capillis occurrit Vulnus in cute capillata Bregmatis oblongum, quod apice Digiti tegi potuit: Stylo non potuit ad Os Cranij pertingere: Vulnus textit *Emplastro citrino*: Caput inunxit *Ol. Rosar. Lumbr. &c.* super imposuit *Empl. de Beton. & sacculos Cephalicos.* In Humero sinistro & Brachio à percussione occurrerunt suggilata. *Die 21. & 22.* deligabatur extra lectum: inter deligandum expalluit, querebatur de dolore nunc in hac nunc in alia parte Capitis, Vertigine: mordere potuit corpora dura Dentibus subjecta sine doloris exacerbatione.

D. D.

Observatio X. Comotio Cerebri à Percussione. 25

D. D. Stokarus illam convenit Die tertio: post deligationem statim reponenda fuit in lectum ob debilitatem. Hinc aliquoties in lecto deligabatur. Vulnus consolidabatur intra dies 12. *inditis filamentis siccis*; illo clauso nihil p. n. in vulnere & prope illud, nulla inflatio, nulla ex-crescentia apparuit. D. 19. Junij 1694. Digiti distantia seu uncia una à Vulnere Tumor apparuit, cujus attactum non toleravit, quem tamen pertulit Cicatrix eique propior pars. Chirurgus Illam invisit 6. Septi-manas, D. D. Stokarus circiter duas. Toto hoc tempore conquerebatur de Dolore Capitis, Vertigine, Tinnitu Aurium, Debilitate, Vomitu, de quo Domestici quoque testimonium præbuerunt, Cardialgiâ quadam, Terrore in somno. D. D. Stokarus suasit *mixturam contra Casum, Pulveres absorbentes & Anti-spasmodicos, decoct. Traumaticum*: propter Cardialgiam *Pulverem abstergentem, Bals. Cephal. Empl. de Beton. cum Ol. dest. Cephal. &c.* Conquerebatur diu de Æstibus ad Caput ascen-dentibus; Sugillata in Axilla & Brachio sinistro dolorifica non ante D. 14. mitigabantur, quæ tumida & atrorubescientia erant. D. 24. Junij 1694. quo me convenit, cum D. D. Stokaro & D. D. Pfistero, invenimus in Bregmate sinistro Tumorem prope sagittalem futuram, in dextro Breg-mate depressionem: Tumor attactum non toleravit: querebatur adhuc de dolore Capitis, Vertigine, Tinnitu Aurium, Somno inquieto & Terro-ris pleno: suasa denuo fuit *Capillorum abrasio & Emplastrum de Beto-nica cum Ol. d. lavend. succin.* Cum ab his nullum levamen sensisset, *sectionem necessariam* duximus: Hæc instituta fuit D. 6. Jul. 1694. à D. D. Pfistero Vulnere oblongo facto, ob debilitatem abrafo jam Peri-cranio, transversam sectionem non licuit. In ipsa sectione Cutis capillata multo crassior deprehensa fuit: Die octavo post sectionem oblongam transversa facta fuit: sequentibus diebus intra illam sanguis grumofus alicubi apparuit: Cutis quoque capillata versus Occiput Oedematosa evasit. Post aliquot dies Symptomata aliquantulum mitiora evaserunt, non tamen penitus cessarunt; Unde D. 21. Jul. 1694. *Trepanatio* instituta fuit: Circa 27. Jul. ex Foramine *Trepano* facta Caro pallida quasi fungo-sa pullulavit, quæ congruis remediis sublata fuit: postea illud & Vul-nus sensim occludebantur. Cicatrix diu admodum sensibilis mansit, nec illa nec Caput attactum tulerunt. De Vertigine non multum quereba-tur, Somnus minus quietus est. Medio Mensis Octobris me rursus conve-nit, Vulnus occlusum est, Cicatrix exquisito sensu prædita, Vertigo & Aurium Tinnitus remiserunt: melius & placidius dormit; non ampli-us terretur in somno ut pridem: Appetitus melior est: Nullum vinum bibit: munere suo fungitur. Carnosa & bene colorata est.

26 Observatio X. Comotio Cerebri à Percussione.

Semper suspectæ sunt Capitis Contusiones secundum Celsum.

Die 20. Novembr. 1694. ex Jussu Senatûs Fori Judicialis me convenerunt Dominus N. N. & Dominus N. N. ambo hujus Fori Assessores cum Scriba N. N. petieruntque ut Ego, D. D. Stokarus, D. D. Pfisterus hujus Senatûs nomine bonâ Fide judicemus, qualia damna Percussio Capitis Ancillæ huic à M. M. illata? An & quomodo à Chirurgo & postea D. D. Stokaro, & postmodum à D. D. Pfistero tractata fuerit? Quid in posterum timendum & sperandum sit?

Resolutio.

Caput graviter læsum & Cerebrum valde commotum à percussione Baculo facta in Sincipite testantur Symptomata; Ignorantia omnium post primam Percussionem factam, cujus rei fidem præter Percussæ effatum, adstantes facere poterunt, Vertigo, Tinnitus Aurium, Vomitus tam assumptorum tam jejuno Stomacho, cujus quoque conscij erunt Domestici, Debilitas inter deligandum, in qua expalluit, ut postea in lecto deligatio peragenda fuerit, quamvis Vulnus Capitis exiguum fuerit, & si post primas deligationes Sanguis substiterit, Somni breves & interrupti diu cum Terroribus, Cardialgia quædam, Æstus ad Caput adscendentes. Pleraque hæc Symptomata continuarunt, licet à Chirurgo legitima adhibita ac multa utilia & efficacia remedia à D. D. Stokaro suasa fuerint. D. 29. Jun. 1694. qui erat quadragesimus dies à Percussione factâ, præter hæc Symptomata remanentia, tetigimus Tumorem concolorem in Bregmate sinistro prope futuram Sagittalem attactu dolentem. Jam tunc de incisione facienda cogitavimus, verum maluimus adhuc mitius rem aggredi, abradisque Capillis denuo Emplastrum efficax suasimus; Cum verò & hoc nihil præstitisset, ac solita Symptomata perseverarent, die 6. Jul. seu quadragesimo sexto à Percussione die, Dominus D. Pfister Incisionem fecit in Sincipite sinistro ad Longitudinem unciarum quinque & Pericranium ab osse cultello separavit; ob debilitatem Sectionem transversam aliâs necessariam tentare non ausi fuimus, quæ demum diebus octo circiter elapsis peragebatur. Post aliquot dies ab incisione deprehensus fuit sanguis grumosus niger intra cutim inclusus: in ipsâ Sectione Cutis multo crassior erat debito & versus occiput œdematosa, qualis aliâs post contusiones redditur. Quum neque post Incisiones Symptomata cessarent, D. 21. Jul. Trepanatio, sc. 62. die post Percussionem peracta fuit. Post aliquot dies à peracta hac Operatione, ex Foramine pullulavit Caro pallida Fungum minitans; verum breve congruis adhibitis subsidit & cum omnia Symptomata mitescerent, Foramen clausum & Vulnus con-

consolidatum fuit, manente Cicatrice semper exquisito sensu prædita. Percussionem non suspensâ manu factam fuisse, indicabant suggillata Brachii & Axillæ sinistræ tumida & atrorubentia. Percussam Symptomata simulasse, verosimile plane non est, nam nec primam Incisionem nec Pericranij ab ossæ aliâs valde dolorificam abrasionem cultello perficiendam, multò minus secundam admisisset, nec forte ipsam *Trepanationem*, licet non dolorificam at nomine terribilem concessisset.

An hæc percussa non sit molestias persensura in posterum ipsamque in lucrando Pane impeditura? certò pronunciare non possumus: Certum tamen est, graves Contusiones Capitis plerumque molesta sui monumenta post se relinquere; meliora tamen speramus eoque magis, quia sectioni & perforationi Cranii nihil sinistri supervenit, quod ipsum tamen dextræ quoque curationi tribuendum est.

Id bonâ fide testamur

Scaphusij Die XXI. Nov.
MDCXCIV.

Joh. Jacobus Wepferus, M. D. Physic.
Alexander Stokarus, M. D.
Alexander Pfisterus, M. & Chir. D.

OBSERVATIO XI.

Vulnus Capitis Sclopeto illatum.

Dom. Philippus Albertus N. N. staturæ brevis, robustus, carnosus Annor. 24. sanus antithac. Anno 1684. d. Mart. post Pentecosten, à socio itineris, dum humi ob Colicam decumbibat, prope Sylvam quandam Sclopeti manuarij globulo trajectus fuit, sub angulo Maxillæ inferioris dextræ paulò infra lobum Auriculæ: transiit supra Cælum Palati, sub radice Nasi per orbitam Oculi sinistri, palpebram superiorem & portionem ossis Frontis supra Angulum minorem oculi sinistri. Globulus ex orbitâ Oculum sinistrum extrusit, ut extra Orbitam penderet, ac Corneam dilaceravit; insuper frustulum ossis Frontis sustulit unciaë distantia ab Angulo minore, anteriora versus. Vulneratus ad dimidiam horam jacuit, Vulnus Frontis strophio obturavit, viribus utcunque reparatis ægre ad Pagum vicinum pervenit: Sanguis non solum ex vulneribus emanavit, sed etiam ex Naribus, & Ore. Sequentibus diebus Sanguinem post aliquem impulsu eiecit. Nunquam Pus ex Naribus & Ore emanavit, nullas convulsiones passus est; bis vel ter in Leipothymiam cecidit, dum deligabatur Manibus Pedibusque tremuit magis ob timorem, quàm ob aliquam irritationem. Semper deglutire potuit; primum nec masticare nec os aperire

28 Observatio XI. Vulnus Capitis Sclopeto illatum.

rire valuit. Appetiit, sitiit, primum bibit *Aquam cum pulvere Pyrio*; tandem *Cerevisiam*. Totus dexter Oculus & partes vicinæ sugillatæ erant; Suggillatio duravit aliquot diebus. Quia Alvus quotidie aperta erat, nec æstuabat, *purgantia* & *Venesectio* intermittebantur. Primum deligabatur à *Balneatore*, postea per 9. dies à *Chirurgo*; tandem *Cura Domini Johannis Adami Braunij Chirurgi Serenissimi & Potentissimi Electoris Palatini* traditus fuit. Ad tria vulnera attendit: ad supremum scilicet: ad medium, in orbita oculi sinistri, ubi Oculus extra orbitam pependit, ut Musculi cum Glandulis & Pinguedine conspicui essent: ad inferius in Maxillæ dextræ Angulo. Supremum jam Pus album, crassum, & laudabile sed copiosum suppeditavit: ibi Pus cuniculum effecit supra Palpebram sinistram, versus Angulum majorem, quem incidit ultra unciam, ad coalescentiam mature tendebat, quamvis multa adhuc fragmenta & spicula ossis Frontis superessent; primum huic Vuleri indidit *Digestivum* cui *Oleum Hyperici multiplicis infusionis* admiscuit: ne intempestive Vulnus coalesceret, *turundas* Vulnus dilatantes sæpius indidit; carnem luxuriantem nunc consumpsit *Alumine usto* solo, nunc cum *Lapide Calaminari*, *osteocolle* aliisque permixto vel insperso vel cum *filamentis siccis* imposito; tandem *solis filamentis* aliquot ossium fragmentis extractis tum hoc Vulnus tum sinum consolidavit. In curatione medijs Vulneris fere *solis filamentis siccis* usus est, ac operam dedit ut pomum Oculi blande in Orbitam recederet, quod præstitit *Emplastro de Lythargyrio* Oculo jam filamentis operto & *pulvillis Lacte virginis imbutis* calide impositis: Vulnus hoc quoque Pus album crassum stillavit sed non tam copiosum: cum oculus intra orbitam repositus esset, apparuit squamma crassa, quâ amputatâ forfice Vulnus postea brevi coaluit. Infernum Vulnus plurimum Puris albi flavi continuo fudit, ut indusium longe lateque macularet superius; aliquot fragmenta ossium extruxit, vi apertum tenendum erat; indidit illi nunc *digestivum cum Oleo Hyperici*, nunc cum *pulveribus siccantibus*; quando solum *Alumen ustum* adhibuit tegit *Emplastr. de Lytharg. aut. stictic.* diu super impositis *pulvillis Lacte Virginis imbutis*, quod paravit ex *Lithargyr. Alum. Nitro in aceto & aqua coctis addita Camphora*. Hoc Vulnus octodecim Septimanis apertum servavit. Usus quoque est *Gargarismo ex Vulnerarijs parato*. Toto Morbi tempore comedere & bibere potuit.

Mense Martij 1685. Ipsum Heidelbergæ vidi cætera sanum & incolumem.

OBSER-

OBSERVATIO XII.

Capitis Vulnus.

Conrad Mejer 19. Annorum staturâ oblongus: D. 21. Decem. 1672. forcipe ferreo, à Fabro Ferrario Socio ictus fuit, ut altera pars manubrij forcipis digitum parvum crassa hæserit ad marginem musculi temporalis in Syncipite dextro palmi distantia à futurâ sagittali, non procul ab angulo frontis. Non incidit in Leipothymiam, ipse forcipem vulneri inhærentem extraxit: Non ultra 3iii . sanguinis profudit: inspersus fuit *pulv. stipticus* à suo magistro. *Chirurgus* remoto postero die sanguine concreto vulnus invenit parvum vix pennam admittens: indidit *turundam brevem cum digestivo*, tegit *cum Emplastro Diapalmæ*. Die 4. Pus album cruore mixtum copiosius, quam facies externa vulneris pollicebatur, emanavit; unde coniecit vulnus sinum habere, quem deorsum sub musculo temporali ultra duas uncias tendere reperiit stilo: stilum lubenter admisit. Per 10. dies eodem modo diligavit. Postea invenit stilum non amplius tam profunde intrudi posse. NB. Primis quatuor diebus omnia assumpta evomuit: Caput non valde doluit & quidem tantum circa frontem: aures non tinniebant. NB. Ante vulneris inflictionem aliàs crebro vomuit ex cibis quos Ventriculus averfabatur: semper naturaliter dormire potuit. Quando vomuit, pus ex ore copiosum, ex naribus paucum simul excrevit: NB. ante 14. dies adhuc post vomitum matutinum pus ex ore egressit. Interea perrexit deligatione consuetâ: quia vero semper pus copiosius, quam decebat, vulnus fundebat, ulcus dilatavit *turundâ ex gentianâ*, unde ampliatus fuerat, ut digitum parvum admitteret. Stilo hætenus nullum os nudum reperiit. Tempus nunquam notabiliter intumuit: tumorem *sacculis cephalicis* sine labore sedare valuit: Postea amplificato sinui indidit *digestivum*, cui *tertiam partem Ægyptiac.* admiscuit, quod egregie sinum mundavit nullumque Symptoma excitavit. Ad labores fabriles sine impedimento rediit. Hinc ulcus consolidare conabatur, coaluit, ut vix stilum admiserit, parumque puris effluxit. Impedito puris effluxu vel suppresso quasi palpebra oculi dextri intumuit: Tumor autem erat concolor simulque parotis suborta est. Tumor & parotis evanuerunt à *sacculis Cephalicis impositis*; Dum hæc fiebant, vomuit, sed nullum pus excrevit. A *sacculis* pus allectum denuo fuit & copiose ex ulcere emanavit. Mens. Februar. 1673. accessit *Chirurgus Schonoviensis*; qui suavit *Cauterium potentiale ex ☉ & ☿ Oust.* unde dimidium cranium dextr. valde intumuit: illo remoto mitigabatur erosio

ab ol. rosar. post se reliquit ulcus amplum. Postea invenit Cranium denudatum. Chirurgus putavit se intra cranium in cavum capitis penetrare, nam ultra duritiem ossis obliquè introrsum stylus vergebat. Perrexerat *digestiv. turund. & Emplast.* Chirurgus ad 14. April. 1673. quo ipsum vidi. Pus semper copiose effudit, si substitit sequenti die, copiosius edidit. Pus semper bonum. Vomuit singulis 8. aut 10. diebus, quem sopivit *aquâ Menthæ cum Syrupo violarum.* Stylo exploravi sinum, descendebat ultra uncias duas sine ullo obstaculo oblique deorsum & introrsum ac si futura squammosa ossis temporum perrupta fuisset, ut stylus introrsum tenderet. Nullam duritiem inveni: in fine attingi membranosi quidpiam, quo attacto dolorem passus est. Presso musculo temporali aut cute capillata nihilo plus puris emanavit seu prodiit ex ulcere. Ager non dolet Capite, aures non tinnunt, nullam vertiginem patitur, distincte videt, dormit, edit. Ad unciae semis longitudinem cutim capillatam incidi, ut ad fissuram perveniatur. Indatur *Mell. rosar. cum rad. Ir. Flor. aristoloch. rot. ver. &c.* Tegatur *Emplast. Diapalm.*

Ipsium St. Blassii Die 18. Septembr. 1673. rursus vidi, vulnus plane consolidatum fuit. Ante tres circiter menses Caput valde subinde doluit, quandoque adhuc vomuit. Glandula instar scrophulæ post aurem dolore vigente intumuit: eo cessante detumuit. Adhuc scrophula fabæ magnitudine ibi tangitur, sub cuti mobilis. Nunc ne minimum dolorem patitur: nullus tumor tangitur. Appetit, mandere potest. Optime nunc habet. *Conrad Mejer nunc 21. Annum agens me convenit St. Blasij 1674. d. 24. Martij* Vulnus supra Tempus dextrum coaluit æstate, coalitum mansit 3. mensib. semper indolens. *Autumno 1673. declinante Mense Octobris* recruduit, *Lachrymam abjetis* indidit: apertum mansit 14. diebus: postea iterum consolidatum fuit: nullum amplius dolorem passus est. *Die. 3. Febr. 1674.* in Brachio sinistro ab Olecrano ad humerum sensit fornicationis sensum diu noctuque per biduum *Die 5. Febr.* noctu ter ab Humero ad cubitum sensit frigus ceu gelu ad cubitum; mox supervenit convulsio oris & Maxillæ sinistri lateris. *Die 6. Febr.* idem quater noctu evenit, duravit per 3. vel 4. Pat. Noct. Postea noctu diuque crebro invaluit sæpeque per aliquot horas inducias concessit. Præsente motu convulsivo multum salivabat. Observavit à Frigore symptoma hoc auctum fuisse. *D. 16. Febr.* tam crebro invasit, ut diu noctuque nullam quietem concesserit sæpeque inter edendum impediverit, Caput quoque ad sinistrum latus traxit: in musculo mastoideo videbatur motus aliquis tremulus seu subsultorius. Postea inungebatur *Oleo quodam ab Empirico concessio* pennâ per totum Brachium

Brachium finistrum, Collum &c. etiam intus præbuit: Per Brachium videbantur mures decurrere ab inunctione, item caput antrorsum & retrorsum succutiebatur: Convulsio oris remisit: Convulsiones à scamno subtus fornacem ipsum præcipitarunt. Duravit hæc succussio à summo Mane ad Meridiem: semper mente constitit: post hanc succussionem lassitudo spontanea supervenit. Observavit à labore se paroxysmum declinare potuisse: post hanc succussionem nullum amplius paroxysmum sensit: semper tamen adhuc sensus frigoris & leviculæ fornicationis superest, quem excutit labore fabrili ferrario. Suasi Pulverem rad. Valerian. per aliquot septimanas utendum. *Autumno Mens. Octobris* referebat se hucusque à paroxysmis immunem & optime valentem fuisse.

OBSERVATIO XIII.

Capitis Vulnus.

Johan. Andreas Rhym. Textor 55. circiter annorum staturæ mediocris ab alio sene rutabulo scindente 1684. die 9. Aprilis Vesperâ serâ post Pocula percussus fuit in fronte; Vulnus obliquum illatum fuit à medio supercilio sinistro ad mediam frontem. Vesperi vulnus negligebatur: die sequente D. Zachmann Chirurgus peritus & Cubicularius Serenissimi Marchionis Badâ Durlaccens. in pago Hasfeld prope Durlachium ipsum invisit: Invenit vulnus penetrasse in cavitatem frontis supra nasum & oculum insculptam: vidit fornicem orbitæ oculi sinistri ibique foramen pertusum: stylo per Narem sinistram ad palati cælum pertigit. Sanguis per Nasum & os prodiit. Indidit primum crepitum lupi: postea solum modo filamenta sicca bene contorta, illisque vulnus implevit ad diem 4. usque; cum non omnia filamenta aliquando educerentur, vulnus mirè foetere cœpit, unde oborta fuit suspicio gangrænæ alicujus: vacillavit quoque portio ossis versus nasum. Itaque Dominus Zachmann filamenta fortiter contorta filo alligata & Spir. Vin. rectificato imbuta intrusit, inde foetor remisit. Progressu temporis observavit ossa in vulneris fundo primum vasis sanguiferis tenerrimis decorari, non diu post veluti velo quodam sericeo obtegi; tandem cavitas implebatur carne firma, non spongiosa, os vacillans quoque firmabatur, ægerque bene se habuit. Die 24. Maij 1684. cum Excellentiss. D. D. Scherpsio & Dom. Zachmanno ipsam invisi: Vulnus erat angustum: parum materiæ filamentis adhæsit: Stylo intruso oblique versus Nasum usque ad palati finem penetrare valui: tum hac vice, tum aliis vicibus observatum fuit pus ad fauces magis quàm ad narem sin. penetrasse.

netraffe. In Naso & faucibus nihil p. n. vidi. Nunc *turundulis* ex *filamentis* allinit *parum de Linim. ex melle rosar. & mastich.* D. Zachmann putat brevi se vulnus consolidaturum, cum puri superstiti facilis exitus per fauces pateat. Non dolet, nisi aliquantulum post deligationem, brevi iterum cessat; dolor potissimum instar Hemicraniaë affligit. Quamvis plurima ossa denudata fuerint sc. ossa superiora orbitæ, etiam unguis, tota caverna supra oculos: tamen denudata operiebantur brevi: nec multum puris exstillavit ut in Domino de N. N. attactum etiam semper melius pertulit, nec dolores tam diu durarunt post deligationem. Anno 1685. Mens. Maij, D. Zachmann retulit *Textorem brevè in integrum restitutum hucusque optime valere.*

OBSERVATIO XIV.

Capitis Vulnus Lethale

ex communicatione Excell. D. D. Brunneri.

Die 19. Novembr. 1683. invisi virum Joh. Jacob Geigerum von Schlatt am Randen, Capite graviter vulneratum, qui ab initio belle se habere videbatur, delirare cœpit nocte antequam accesseram: Offendi hunc cum stertore respirantem, aphonum, Hemiplecticum, misere in lecto prostratum ceu fortissimâ Apoplexiâ tactum. Modo inquisivi in vulnus, quod ruditer erat obvelatum, non nisi *simplici Emplastro* tectum, vulnus sincipitis latus dextrum tenebat. Labia vulneris jam coalescere occeperunt, ut vix digiti apicem admisissent: quod, dum speculor, odorem Olei Juniperi spirantem percepi naribus, quod Chirurgus adstans instillasse in vulnus guttatim dixerat. Cranium & ipsæ Meninges pertusæ, medullofam insuper substantiam Cerebri graviter vulneratam facile videre fuit. Inde fragmentum Cranij acutum ex incuriâ relictum in vulnere protraxi; idem Clinicorum quendam pridie ante fecisse *magno Barbitonsoris opprobrio* dixerant. Vulnus abhinc leniter mundavi, *lintheaminibus siccis* implevi & *Emplast.* quod ad manus erat, obtegi & *sacculum ex Cephalicis conflatum, vino calido maceratum* applicui. Nec quicquam haurire aut assumere potuit animam agere visus. Discessi, noctu quod prædixi satis cessit. Hujus Anatomen jam concessam negotiorum Cumulus prohibuit.

An Vulnus hoc simpliciter & per se Lethale fuerit ?

Negatur. Nam I. Vulnus non ab incumbente, sed à succubuo illatum fuit, unde vires in percutiendo aliquomodo impeditæ erant, nec pleno

pleno impetu ipsum percutere valuit. II. Primis diebus belle se habere videbatur. III. Negligentissime deligatus fuit, imo ineptissime, nam ex Vulnere *Barbitonfor* non exemit fragmenta ossium: die 5. unus ex Clinicis cum *Barbitonforis* opprobio unum, & die 6. D. D. *Brunnerus* alterum acutum eduxit. *Nudum Emplastrum* imposuit: sivit vulnus ineptissime coalescere: cum detrimento instillavit *oleum juniperi*. Unde necessario supervenit Die 6. Apoplexia funesta. Nam aphonos factus fuit, deglutire nequit, respiravit cum stertore, sensus & motum amisit. Periculosa capitis Vulnera læso Cerebro sectione & contusione illata curata fuerunt ab artis peritis. Ante Annum *Doneschingæ* quidam velle percussus. *Nicolaus Sanke Scherzingæ* securi ad substantiam medullasam vulneratus &c. omnes rite convaluerunt & adhuc vivunt; scil. adhuc 1690. de his vide alibi. Vulnus syncipiti inflictum minus periculosum est, quàm temporibus, Vertici aut Occipiti illatum.

Paulus Zacchias *Quæst. Med. legal. L. 5. Tit. 2. Q. 2. §. 23.* Cerebri Vulnus nisi ad basin penetret non semper & de necessitate occidit. *Sec. Gal. in Comm. Aph. 18. §. 6. Celsus. L. 5. C. 26. Fallopius de Vuln. C. 6.* Evadunt non solum leviter Cerebro vulnerato, sed etiam qui aliquam Cerebri substantiam amiserunt. *Ref. Ib. Gal. Schenk l. 1. de Cerebro.*

Scaphusij die 2. Decembris
MDCLXXXIII.

Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO XV.

Vulnus Capitis Lethale.

Venator quidam in Pago *Sandthausen* prope *Heidelbergam*, Anno 1683. tempore Autumnali Sclopeti extremum manu tenens, imprudenterque ligulam pede attingens, exploso Sclopeto sibimet duos globulos plumbeos per Maxillam inferiorem dextram orbitamque oculi ejusdem lateris & os Syncipitis sinistri prope futuram Lambdoideam trajecit: Oculus sinister ex Orbita pellebatur. Omnes sensus integri manebant, cum omnium Artuum motû ad finem diei quarti usque: tum cantare circa Vesperam cœpit. Unâ atque alterâ horâ ante Mortem ob Paralyfin quandam Linguae verba effari nequit, annuendo tamen se adstantium acclamationes & consolationes intelligere significavit; Brachia præ dolore hinc inde jactavit, paucis momentis ante obitum convulsiones in Brachiis & Manibus sed breves & interruptæ observabantur, noctu deliravit; die quinto mortuus est. Dum vixit ex vulneris ostio in maxilla inferiore, ubi globuli introiverunt, continuo

copiose ichor exstillavit. Post obitum sublatâ olla Calvariae in Cerebro inventus fuit sive hiatus sive sinus à Syncipite ad basin super orbitâ oculi sinistri conspicuus: ad latera illius intra anfractus similis Ichor detinebatur, illi, qui ex Vulneris parte inferiore exstillavit. Deligavit illum Dominus Doleus Chirurgus praestans & peritus, Frater Excell. D. D. Dolei Archiatri Casselensis, praesente Clariss. D. D. Steigero Med. Aulico Heidelberg. uti narravit mihi D. Doleus Heydelbergæ die 20. Febr. 1685.

OBSERVATIO XVI.

Vulnus Capitis magnum.

Michael Götz in pago Sumpforen, propè Fürstenberg: Annorum 27. staturæ justæ, carnosus & robustus die 24. Maij, 1683. inter pocula post meridiem acinace in sinistro bregmate vulneratus fuit oblique; uno ictu excidit portionem cutis capillatæ, ossis syncipitis & frontis, meningum ipsiusque cerebri: statim ex sellâ decidit, multum Sanguinis profudit, expalluit, valdeque debilitatus fuit. Sanguinem susterunt, nescio quo fascino. Duo balneatores primis quatuor diebus vulnus imperitè deligarunt, cerebrum quidem tegebant filamentis siccis, at portionem cranij à cute capillatâ pendulam reduxerunt, vulnus hoc operculo obtexerunt & Emplastro quodam piceo firmarunt, ut cum cute capillatâ & cranio uniretur: verum inde dolores ingentes perpeffus est cum continuis vigiliis. Die 25. Maij, brevibus intervallis bis Epilepsiâ correptus, osque spumâ impletum fuit: à paroxysmo liber ad mentem rediit, sed omnium in paroxysmo peractorum ignarus: dolores & vigiliae continuarunt ad diem quintum ab illato vulnere. Caput supra modum intumuit, Sanies aquea subcruenta largissimè ex vulnere emanavit, atque etiam per faciem decurrit; brachium doluit, simulque stupore in cute cum motûs impotentia afficiebatur: oculi turbabantur. Balneatores hætenus ægro vinum concesserunt, quia vulnus immedicabile statuebant. Die 29. Maij. Dom. Joh. Christophorus Simonius Tübingensis, Illustrissimi Domini Francisci Caroli Comitis de Fürstenberg Chirurgus, artis peritissimus vocatus, capillos statim detondit & capiti tumido sacculos herbis Cephalicis infarctos atque in vino rubro coctos imposuit; vinum protinus negavit.

Die 30. Maij, frustulum cranij adhuc à cutè capillatâ & meningibus pendens amputavit, aliquot festucas osseas blandè ex vulnere sustulit, vulnus siccis deligavit, unde dolor remisit totaque subsequente nocte suaviter dormivit, sequentibus diebus cerebro denudato

to linteola melle rosaceo calefacto imbuta imposuit; totum vulnus Empl. diapalma textit, sacculis supra dictis in vino coctis, fortiter liquore expresso, totum caput fovit, ægrum in loco tranquillo & tenebricoso detinuit ac victum tenuem imperavit. Aliquandiu ex vulnere cerebri spuma quædam subtilis pullulavit cum filamentis quibusdam & quasi lacineis membraneis, & quoties deligabatur aures tinnierunt. Continuato hoc deligandi modo, non diu post pus laudabile apparuit, brachij dolor & impotentia auriumque tinnitus remiserunt: è cerebro primum emerferunt granula quædam carnea rubicundissima, lente minora, quæ tandem in membranam carneam coaluerunt; cerebro hac membranâ obvelato, solummodo filamenta sicca imposuit ac vulnus Empl. diapalm. obtexit. D. 6. Julij 1683. Ægrum Doneschingæ vidi, quorsum pedes à Sumpforen venit, itinere milliari Germanici sine molestiâ confecto: cerebrum totum membranâ carneâ crassâ tectum erat, pulchrè cerebri diastole & systole pulsui in carpo correspondentes conspiciebantur: pus optimum extrudebatur, patuitque hoc motu pus aliosque humores è profundioribus partibus intra cranium sursum pelliculi ostio seu casu seu arte facto: in ambitu vulneris, quod adhuc amplum erat renascebatur cutis: Juxta futuram sagittalem verticem versus adhuc ab attactu doluit. Vidi tunc quoque frustum cranij excisi, quod uncias tres longum & uncias duas latum erat, duæ ejus portiones ad os syncipitis & una ad frontem pertinuit: futuræ coronalis partes manifestè distinguebantur. Vesperi domum rediens vino se ingurgitavit, & postea non procul à pago plaustrum fœno onustum & incuriâ servi subrutum non sine stomacho aliis in erigendo adstitit. Die 7. Julij ipsum cum Dom. Simonio conveni, facies rubebat, manus calebant, pulsus frequentior erat: in vulnere pars cranio vicina atrorubescens, in medio membrana carnea pallidior, altior & fungosior fuit: purè quoque minùs laudabili abundavit: victu tenuiore & refrigerante deligatione sicca & quiete vulnus clausum fuit. Die 9. Dec. 1683. Doneschingæ à Dom. Simonio intellexi, illum optimè valere & consuetum more rursus genio indulgere.

OBSERVATIO XVII.

Vulnus Capitis cum Læsis Cranio, meningibus & Cerebri substantiâ.

Nicolaus Sanke, Rusticus Pagi Scherzingensis prope Schembergam, 40. Annorum, staturæ mediocris, robustus, circa crepusculum in Principio Julij 1680. securi majore, quâ arbores cæduntur, in

36 Observatio XVII. Vulnus Cap. cum laxis Cr. &c.

Bregma sinistrum percussus fuit: ferrum penetravit Cranium & meninges, vulnerata quoque cerebri substantia aliquo usque. Hostis postquam se errasse, nec inimicum esse, cui insidias struxit, intellexit, ipsum in domum suam, insciis domesticis detulit, post mensam locavit, ac tota nocte in suo sanguine jacentem reliquit; repertus manè à domesticis perterritis levicule deligabatur. Vocatus *D. Joh. Eba Chirurgus Schembergensis* duo fragmenta ossea extraxit ac ex præscripto artis tractavit: primo die semel vomuit, postea non amplius: primum quoque loqui, sed cum difficultate quadam & autorem prodere valuit, tandem fere per *d. 14.* obmutuit, & non nisi monosyllaba quædam affirmantia aut negantia pronunciavit, mente semper constitit: brachium dextrum paralyticum factum fuit, pes nunquam, surgebat è lecto & incedebat. *D. 5. Sept. 1680.* sc. nona post inflictum vulnus, ipsemet me in ædibus *R. D. Michaelis Rebholzij Parochi* hujus Pagi convenit: non valdè emaciatus erat, paulo pallidior: vulnus uncia longius erat, pulsum meningis duræ accurate videre potui; in ejus medio patuit foramen lentis capax, inclinato capite tussiendo ex vulnere primò plus quam unciam puris ichorosi cum grumulis expulit, majore vi adhibita tussiendo prodit pus subcruentum, spumosum, æquale & quasi pultaceum ad unciam dimidiam: singulo manè pus hac ratione extrudere cogitur, quod si negligat, caput gravatur, stupidum & vertiginosum fit. Vulnere indit *filamenta sicca*, tegit *Emplastro palmeo*, caput contra aëris injurias *capitio pelliceo* munit: obambulat: cuivis aëri se credit: brachium movet & digitos omnes, quamvis pollex & indices stupidi sint: inter loquendum subindè impegit & quasi balbutiebat. *Mense Martio 1681.* in agro vertigine correptus fuit, igitur paroxysmum epilepticum prævidens in genua decubuit & citra casum vel in faciem vel ad latera genubus incumbens, paroxysmum brevem sustinuit, surgens diu loqui nequirit, multum salivæ ex ore fluxit, statimque omnibus sensibus valuit. *M. Mart 1682.* in unâ nocte quinque insultus epilepticos passus est: ab illo tempore, quoties paroxysmum imminere prævidet, etiam nocte surgit, fumumque tabaci haurit, atque hac ratione illum evitavit *ad diem 2. Decembr. 1683.* quo tempore illum optimè valere *D. Parochus Weledingæ* dixit, dum apud *Perillustrem Dom. Baronem de Freyberg* eram. Vulnus ultra annum apertum mansit. *Me convenit Mens. Junij & Septembr. 1682.* vidi tunc cicatricem siccam, profundam, articulum indicis facile admittentem, circa labia & infundo pilis hirsutam: aiebat tertio vel quarto mense rursus madescere & sua sponte rursus siccare: attactum sine molestia pertulit: in fundo nec pulsum vidi, nec apice digiti percepi: Ipse & alij referebant ipsum durissimos perferre labores, arando, fodiendo, metendo, fœnum secando; nihil

Observatio XVII. Vulnus Cap. cum læsis Cr. &c. 37

nihil se ratione vulneris pati, nisi quod quandoque in somno terreatur, ut artus succutiantur; coryzâ manante, caput dolere, illâ cessante, se undique levatum experiri. Observavi pollicem & indicem nondum robur pristinum recuperasse, nam corpuscula minuta ex. gr. filum contortum apprehendere nequit, at crassiora, ut bidentem, arctissime stringebat manu dextrâ, ut nec robustior ex manibus extorsisset. Non raro se inebriavit, homo aliàs ebriosus, sine ullo impedimento; non ita pridem sp. vini libram ebibit absque damno, nisi quod lassitudine sequente die afficeretur, quæ tamen suâ sponte desit.

OBSERVATIO XVIII.

Vulnus Capitis cum Cerebri substantiâ læsa.

Andreas Ulz Breitenfeldensis, vallis Wüttachianæ, Juvenis 20. annorum, staturâ brevis, at robustus die 14. August. 1672. vesperi caesim vulneratur in sincipite sinistro: vulnus palmâ longius à suturâ sagittali ad tempus sinistrum pertingens & cranium ac duram meningem penetrans erat. Cutis capillatæ labia primum ad tres digitos hiabant; fissura verò Cranij propè suturam cultri dorsum admisisset, versus tempus descendens angustior magis evasit vixque conspicua. Ad. Dom. Simonem Schmidt Illustrissimi Domini Joh. Ludovici Comitis de Sulz Chirurgum Aulicum, artis peritissimum delatus, manus pedesque adhuc movit, at planè obmutuit. Die 15. Aug. totum dextrum latus paralyti affectum animadvertit. Ex fissurâ cranij cerebrum propullulare cœpit & amplius diebus sequentibus: ad diem octavum usque ab inflicto vulnere, pulsabat: huic excrescentiæ feliciter occurrit pulvere Fabr. Hild. quo contra fungos cerebri utitur, cujus beneficio supprimebatur penitus. Ad diem sextum vomuit: singultiit diebus quatuordecim, totidem alvus pertinaciter occludebatur, quamvis tres clysteres acres injecerit, sæpius Suppositoria indiderit, ac laxantia propinarit. Vulnus methodo Fabr. Hild. diligentissime tractavit. Die 24. Aug. mutus & surdus adhuc erat; pus e vulnere nimis aqueum profluit, itaque ad latus fissuræ cranium Trepano Fabr. ab Aquap. perforare conatus est: dum Trepano cranium commovet, ex fissurâ primum plurimum Seri, postea aliquid puris, tandem aqua loturæ carniū similis profiliit. Die 26. Aug. loquebatur, sed blæforum more. Die 28. Aug. denuò compresso juxta fissuram magis patulam cranio, prodiit pus instar lactis album: die 29. Augst. adhuc conquerebatur de capitis dolore satis vehementi: die 2. Sept. distincte loquebatur. die 7. Sept. ipsum invisi: Vulnus

38 Observatio XVIII. Vulnus Cap. cum Cerebri &c.

nus pus laudabile fudit, parum tamen aquosius prope fissuram: nullum nec cerebri, nec fungi vestigium supererat: pulsatio antea admodum conspicua, evanuit: omnibus sensibus valuit: solus sine fulcro obambulavit per hypocaustum: brachium dextrum adhuc paralyticum & stupidum erat, ita tamen, ut humerum rursus attolere valuerit: nullibi doluit: omnes actiones naturales & vitales probe obiit: appetiit egregie: assumpta toleravit, alvus officium fecit; bene dormivit: & indies robustior evasit. Utrique brachio & femori *Vesicatoria* cum Juvamine nuper applicuit: in dextro latere longè tardius & non nisi post 24. horas vesicas excitarunt: multò citius in sinistro, *die 17. Oct. 1672.* D. Chirurgus ad me scripsit in loco, ubi cranium perforavit, carnem luxuriantem & pulsantem succrevisse, vulneris consolidationem impredientem, quâ sublatâ demum illud consolidavit, ut brevi integram valetudinem speraret. Tunc temporis brachium & digitos movere potuit rursus. *Mense Decembr. 1672.* Patrem in arêa frumenta flagellando adjuvit, ac si nihil unquam sinistri perpeffus fuisset. *Vivit adhuc benè 1684.*

OBSERVATIO XIX.

Capitis Vulnus ad Cerebrum penetrans

Balthaser Brem Ostheimensis in principatu Oettingensi; Juvenis robustus 27. annorum, *die 24. Junij 1682. ex nundinis Nördlinganis*, non procul ab urbe ebrius ob lites in viâ obortas, bipenni in tempore dextro prope angulum minorem oculi vulneratus fuit: vulnus inflictum pertigit fere ad aurem usque, ac deprehensum fuit os temporum perforatum fuisse, ut apicem parvi digiti admisisset. Vulneratus *ad pagum Grosselfingen* dimidio milliari à loco pugnae distantem, properavit ac sanguinem superstitione quadam sistere curavit indeque *ad pagum Allerheim*, prope per milliare Germanicum, pedes ivit atque ibidem in hospitio rursus bibit. *Die 25. Junij*, Mane in ædibus Domini sui vulnus frigidâ eluere voluit; monitus à lotionē destitit; interea vulnus parvi pendens vix persuaderi potuit, ut *Chirurgi ope* usus fuisset: tandem adiit *Balneatorem*, qui vulnus *simplici Emplastro* operiit. Jactabat se graviora vulnera dum per sex annos militiam sequebatur, sine damno perpeffum fuisse, nec tantillum sibi obfuturum. *Die 26. Junij*, conquerebatur de dolore Cervicis, dorsi & lumborum; quamprimum partes istæ leviculæ linteo fricabantur, ajebat se melius habere. *Die 27. Junij Osthemium* adiit ac paternas aedes repetiit. *Die 28. Junij*, Magis deli-

delirabat ac situs corporis absurdos suscepit, sine convulsionibus; quamprimum enim spina levicule rursus perfricabatur, quietus jacuit beneque compositis artubus. Nunquam vomuit: nemo adstantium mortem timuit, cum semper vegetus admodum appareret. Quotidie vulnus à peritiore Balneatore deligabatur: Vulnus nullum pus hucusque fudit. Die 29. Junij mane tribus horis placidissime dormire videbatur, verum his elapsis non amplius evigilavit & respirare desiit.

Die 30. Jun. Exc. D. D. Amadeus Megerlin Serenissimi Principis ac Domini Alberti, Principis Oettingensis Archiater cum Chirurgo Caput aperuit: dum Olla Cranij auferrebatur, multum cruoris nigri, foetidi & fluidi in dextro latere emanavit: illà ablata deprehensum fuit cuspidem Bipennis per meninges in substantiam Cerebri penetrasse: meninges erant mucosæ & substantia Cerebri circa vulnus flaccida & fusca: neque in Ventriculis neque in occipite grumos sanguineos aut alium humorem peregrinum invenerunt, quamvis præcipue de dolore Cervicis ad Lumbos usque diffuso vivus adhuc conquestus fuisset. Post obitum Caput, Truncus, Scrotum & Artus valde intumuerunt.

Ex Communicatione Excell. DD. Megerlini Oettingæ

Die 1. Jul. 1682.

Scholia.

I.

Gravissimo huic vulneri per os temporis, meninges in substantiam Cerebri penetranti nulli Capitis dolores, nullæ convulsionες & diu nullus sopor supervenit, quamvis intra Cranium cruor cum ichore putrido jamque foetente fluctuaret, quia per vulnus ichori aliquis exitus patuit. Ob eandem causam pedes aliquot milliaria Germanica confecit, vulnus sprevit atque neglexit, cum in reliquo Cerebro sufficientes spiritus animales conficerentur, liberque aditus in nervos pateret.

II.

Delirare cœpit jam die tertio, quia non solum cruor, sed etiam substantia Cerebri cum Meningibus corrumpi inceperunt: die quinto incrementa sumpsit Delirium, quod ex absurdo situ patuit & falsa persuasione dolorem Cervicis, Dorsi & Lumborum solâ frictione, etiam blandissimâ, demulceri & evanescere; quamvis forte negari non debeat illum vere doluisse, ichore tenuiore per ostium sacrum in fistulam medullæ spinali dicatam illabente, qui, ceu humor peregrinus, molestiam peperit etiam quantitate paucus: nihil enim cruoris in Occipite repertum fuit.

III. So-

III.

Sopor profundus die sexto supervenit, quia portiones tenuiores ichoris corrupti per laceram Cerebri substantiam se profundius & usque ad medullam intimiorem immerferunt, subsequente hora tertiâ finitâ Appoplexiâ & Morte.

IV.

Forte servari potuisset, si cruori liberalior exitus paratus & vulnus curiosius deligatum à Chirurgo perito fuisset: sic Romæ 1646. Mens. Dec. vidi ab Excell. D. Nicolao Larche Lotharingo os temporis fractum Terebrâ perforatum sanguinique effluvium conciliatum fuisse: cavebatur studiosè, ne aër frigidus ad Cerebrum penetraret, ac linteolum sericeum intrudebatur siccum aliudque pauxillo melle rosaceo illitum, tegebaturque Emplastro de betonica, simulque imperabatur victûs ratio tenuissima: quibus diligenter observatis Æger convaluit.

V.

Post obitum collum, truncus, artus & scrotum admodum intumuerunt, ut in suffocatis & strangulatis fieri solet, sanguine copioso in vasis fermentante ac in spatia subcutanea musculorum aliaque partium mollium effuso.

OBSERVATIO XX.

Cranij in Syncipite sinus & cuniculi
p. naturales.

Vir quidam 40. annorum 1689. mense Novembr. verticem vehementer ad trabem allisit, unde per dies 14. ibi dolorem percepit, postea remisit. Anno 1690. mense eodem sc. circa tempus allisionis doluit eo ipso in loco, duravit ad Festum Nativit. S. N. nunc tumor obortus est latitudine palmæ; à vertice secundum longitudinem se extendit ad oculum sinistrum, occupat capitis latus sinistrum à vertice usque ad oculum: attactu apparebat tumor plenus pure aut sanguine; sed corrosivo aperto tumore nihil horum effluxit: invenit sinum aliquot unciarum & ab oculo sinistro dimidiæ spithamæ longitudine cum stylo sine ullo dolore: ductus non tendunt rectâ introrsum, sed oblique. Tumor in quibusdam locis est durus, alibi mollis, videturque cranium tribus in locis hiare: Dom. Maximilianus Haizelmann Chirurgus St. Blasian. putat sub cute meros sinus esse. Æger de nullo dolore queritur, at timet tumorem ad sinistrum oculum descensurum, & putat se jam percipere, quod tumor illuc vergat, nam
nebula

Observatio XX. Cranii in Syncipite Sinus&c. 41

nebula oculis obversabatur; verum ab *Emplastro emolliente* tumoris causa imposito nebula evanuit, unde de nullâ re amplius queritur. *Die 24. Febr. 1691. querit Chirurgus, quid porro agendum sit?*

Responsio.

SI hiatus in cranio tribus in locis hiet, miror in sinibus & cuniculis sub cute aperto tumore nihil ichoris effluxisse, licet nullum pus nullusque sanguis prodiisset, certè ob cranium denudatum ichor aliquis emanare debuisset: quoniam nebula oculis obversata est, innuit necessariò humorem latuisse. Quia doloris omnis expers est, externam cranij laminam fissam credo, eoque magis quia alia symptomata absunt; licet visum recuperarit, verendum tamen illum non tutum à recidivâ fore. Ubi cranium asperum est, nisi sit futura, illud radendum foret, & ut ad illud perveniatur, necessaria esset sectio, factâ hac secundum longitudinem vulnus apertum servandum *filamentis siccis*, os radendum, donec sanguis exfudet. Cranio nihil pinguis imponat, sed solum *filamenta sicca*, donec cute tegatur aut carne, tum vulnus *Emplastro Diapalm. aut de Betonica claudendum.*

Dom. Maximilian. à vertice ad frontem tribus vicibus, cutim capillatam incidit, in frontis parte sinistra invenit pus coctum, quod ex vulnere postea prodiit cum ichoroso tandem: os cariosum nullum adhuc invenit; cessantibus doloribus & tumore curationem ulteriorem subterfugit, nihilque de illo amplius audivit *ad 30. April. 1691.*

OBSERVATIO XXI.

Cerebrum Monstruosum cum Occipitis Tumore.

ANno 1669. die 17. Decembr. dum Bernovij ad Rhenum prope *Waldshut* eram apud Nobiliss. Dominum de Roll, Vesperi ad me delata fuit puella recens nata sc. 11. Decembr. Filiola Maria nomine Johannis Kalten Sartoris pauperculi è Pago *Seibstetten*, qui ad Nobiliss. Dnum. spectat. Infanti isti ex Occipite pendebat Tumor transversim palmo longior, latior dimidio palmo & fere ejusdem crassitie; mollis, jam atrorubescens: in recentissime nato & aliquandiu post rubicundus erat: tegebatur cute capillatâ ultra dimidiam partem; reliqua pars membranâ tenui: Attactû mollis fuit. In partû maximam molestiam peperit Tumor iste Matri primiparæ: nam, ut *Obstetrix* narravit primum prodiit; quo autem facilius pareret, illa digitis Tumorem pressit inque latera torfit, ac quantum valuit, extra sinum pudoris foras illum prolicuit, subsequente mox Capite & reliquo corpusculo: qui durior at-

F

tactus

42 Observatio XXI. Cerebrum Monstruosum &c.

tactus forte causa fuit, quamobrem Tumor sanguine magis suffusus fuerit. Secundinam demum post horam edidit. Quam primum Infans in lucem prodiit, convellebatur aliquandiu: Postmodum vagiit aliquantulum, sed non sonora voce; Id quod postea iterum subinde fiebat. Sugere non potuit, at digito in osculum intruso juxta digitum lac instillabat Mater, quod deglutiebat: Pulsem subinde quoque indebant, sed illam deglutiisse non animadvertabant. Vitam ab 11. Dec. 1669. ad 17. Dec. ita toleravit, noctu ante 12. horam mortua est. Quidam abscissionem Tumoris suadebant; & ut ego id facerem, petebant, verum quum Basis lata Tumorque sanguine plenus & distentus esset, nunquam id licuisse dicebam, multò minus nunc, cum Tumoris superficies jam Sphacelo affecta nigresceret ac cadaverosum foetorem spiraret.

Denudato Cranio & ablata cuté capillatâ ad Tumorem usque, observavi tumorem hunc ossi Lambdoideo undique adhærescere, ac è foramine ibi facto aliquid ex Capitis cavo in Tumorem abire: itaque in superna Tumoris parte cutim capillatam illum obvolventem sensim separavi, cum aliâ membranâ Tumorem obtegente, mox occurrit maxime in sinistrâ parte substantia Cerebri in gyros & spiras voluta, adeo ut facile intellexerim membranam Tumoris interioris duram matrem existere, spiræ & gyri isti Cerebri tegebantur piâ matre, Vasis & ramulis sanguiferis decorati: Idem quoque in dextra Tumoris parte conspicui erant, sed minori quantitate, portione seu mole: in dextrâ autem parte sinus ampliores erant, ut & in medio supernæ partis Tumoris sanguine pleni, nucem Juglandem admittens: in quorum sinuum uno in dextra parte inveni glandulam Pineali similem multis fibris uni ex amplioribus sinubus adhærenti. In dextra Tumoris parte interior dura membrana robustior erat quoque multis fibris nervosis internam ejus superficiem perreptantibus, ac si majore vi sanguinem & retineret & propellere deberet, instar Aneurismatis.

Perlustrato ita Tumore, illum abscidi: in ossi Lambdoideo foramen magis angulosum quàm exacte rotundum inveni, quod quadrante thaleri vix tegi potuisset. Cerebri substantia intra Tumorem contenta, mole fere ovum gallinaceum æquabat: Cœtera contenta erant sanguis & illa Glandula. Substantiæ cerebri portio quædam erat teres, oblonga, crassitie & longitudine parvi digiti: ut primum intestinum putarim; hæc maximam partem in dextrâ Tumoris parte hærebat. Consistentia plane erat similis Cerebro. Ex foramine ossis Lambdoidei emanavit aqua flava & quoque subcruenta. Occiput depressum erat, & primum nullum Cerebellum intus latitare suspicabar, ac Cerebellum dixissem substantiam medullosam in Tumore reconditam, nisi gyri aliud suasissent, qui insignes & majores quàm in adultis videntur.

His

Observatio XXI. Cerebrum Monstrosum &c. 43

His perlustratis Cranium penitus abstuli: omnia intus plena Cerebro erant, ut alias videtur: aderat corpus Falciforme, sinus tertius & sinus laterales conspiciebantur: Cerebrum legitime dividebatur ad corpus usque callosum: dextra Cerebri pars integra erat cum suo Ventriculo. Sinistra quoque integra ad partem posticam usque. A parte ejus postica emergebat substantia illa medullosa, quæ in Tumore abscondita erat ac cum illâ continua fuit: Ventriculus sinister erat amplissimus, cujus pars cum Cerebri substantia in Tumorem pergebat. Madebat adhuc sero subflavo & adpersa erat ejus superficies cruore, quo absterfo, conspicua erant Vasa Capillaria. Plexum Choroideum non vidi in his Ventriculis: in Tumore autem membranam vasis conspersam reperij, quam prima vice Corpus falciforme putavi, cui quoque glandula illa Tumoris adhæsit. Inclinato Cerebro vidi paria Nervorum, imprimis autem par vagum insigne, nec in cæteris Nervis defectus erat: Occurrit quoque cum Infundibulo Glandula Pituitaria insignis pallide rubescens; Item Arteriæ Basin perreptantes. Remoto Cerebro Cerebellum in dextro latere integrum vidi cum suis lamellis: in sinistro latere valde compressum & cum Substantia Cerebri per foramen elabente confusum, adeo ut lamellas discernere nequierim. Medulla spinalis aderat. Sinum quartum non rite formatum videre potui. In imò Ventre Ventriculus erat contractus. Ileum flavum ut & Rectum, ambo flatibus distenta: Colon gracile plane contractum. Hepar, Renes, Lien rite se habebant. Uterus fere Avellanæ magnæ subruber: Testiculi respectu magni rubri. Cuticula in artubus abscedebat. Totum dorsum lividum erat ut in Apoplecticis. Artus atro rubescentes. Fœtebat. Pridie ante obitum Balneo immergebant Infantem. Dum Mater utero gerebat, sana erat, sed Ventrem valde tumidum habebat, ut gemelliparam fore dicerent. Nec Lochia immoderata erant, nec aqua abundavit. Infans satis carnosus erat, licet nihil, dum lucem vidit, comederit & parcissime biberit. A partu statim Matri Lac defecit; forte ex mœrore. Dum secui aderat R. Dom. Job. Walther Bodmiger Lucernas Capellanus. Vid. Smetij Miscell. p. 579. Simile huic Monstrum Prostenense apud Thom. Barthol Hist. Anat. Cent. 1. Hist. 55. p. 94. & 56. p. 95. Cent. 2. Hist. 44. p. 240. In Hetru ria Rustico in Occipite bursa carnosâ capax enata Cent. 3. Hist. 7. p. 10. Puellus sine Cranio, Caput inversum sine Collo: Oculi in postica parte. Infra oculos cruenta carnis portio sanguinem stillans. Cent. 4. Hist. 83. p. 402. Ulni ex Trimellis Occipiti carnea massa mitræ instar insternebatur. Cent. 6. Histor. 49. Monstri Tricipitis Vavidici sinistro Occipiti adnata erat massa carnea rotunda & dura. Monstrum Stettinense Schenck. p. 15. Fabricius Hildanus Secretæ p. 512. c. 6. obs. 17. 18. Vide Horst. Consil. & Epist. L. 1. §. 6. p. 418.

OBSERVATIO XXII.

Cerebrum Monstrosum.

Ab Excellentissimo D.D. Joh, Casparo Härlino Archiatro & Consiliario Würtembergico Stuttgardia. D. 13. Sept.

1682. Historia communicata & missa.

Observatio cum haud ita pridem rara mihi obvenit, ejusdem Te, *vir Excellentissime*, utpote rariorum avidissimum participem quoque reddere volui. *Rustica 24. Annorum Alexandri Pfeilers uxor* in Pago *Stetten* habitantis, boni habitus, naturaeque sana, secunda vice gravida. *Nundinas Schorndorffenses ante 13. Septimanas visitans*, Mendicorum monstrorum agmen, prope portas, more pessimo, congregatum observavit, quorum unus ob monstruosam praeter reliquis staturam maximum ipsi quum incussisset terrorem; averfis oculis, comitibus indicavit, mali quid ipsi contigerit, addens quam maxime metuere, ut labem contrahat Embryo. Domum redux bene se habuit ut antea, per 14. dies, postea vero dolorem gravativum insimulque urentem in dextro Lumbo usque ad Dorsum sese extendentem, sensit, valde molestum, adeo ut saepius incedere praeter illo non potuerit. Dolor hic in dies increscens maximus fuit instante partu. Motum Embryonis debitum in principio satisque validum, postea imbecilliorum tandemque in ultimis diebus prope nullum observavit Mater.

Die 31. Augusti 1682. Mane circa Trigesimam a conceptione septimanam, praemissa non sine difficultate magna, Aquam copiosissimam, enixa est Filiolum mortuum non minus interne quam externe maxime monstruosum. Partum insecutae sunt Secundinae, at maximam partem corruptae, subputridae ac nigricantes.

Die 1. Septembr. 1682. Praesentibus Rev. Domino Weismanno Speciali seu Super Intendente in Waiblingen, Parocho & Praetore loci, inspectione jussu Serenissimae Nostrae, cujus Pagus est, suscepta, sequentia observavi. Habitus Corporis, Brachia atque Pedes aetati erant convenientes ac naturales, in quibus nihil, vel ratione formae vel ratione coloris desiderari potuisset. Caput autem quam maxime fuit deforme, faciesque licet Os, Labia, genae, Nasus, Oculi atque Aures debite formatae, aspectu tamen monstruosa apparuerunt ob Colli defectum, Mentique cum Pectore immediatam concretionem. Deformitatem auxit Os frontis, quod vix digiti latitudinem altitudine aequans, Cute, usque ad Aures nonnihil capillata sicque semicirculum formante, obducebatur.

ducebatur. Extrema cutis hujus capillatæ excipiebat Membrana crassa duraque, Cerebrum in se continens, quod superius quatuor digitos latum versus inferiora ita acuminebatur, ut pennam majorem densitate non superaret, prope extremitatem Cerebrum deprehendi bifidum, inque duos ramos distinctum, quorum alter Vertebris dorso, nullas enim Colli inveni, se insinuans, spinalem Medullam constituit: alter verò factò à Naturâ foramine per vertebrae, usque ad Pectus penetrante in ejusdem latere sinistro super Pulmonem in Nucis Juglandis mediocris magnitudinem excrevit, ejusdem plane formæ & consistentiæ cum Cerebro exterius animadverso. Cerebellum nullum adfuit, veluti nec Cranium nec Occiput.

Misso Capite, Medium Infimumque Ventrem aperturus, incisione per universum corpus cruciatim factâ deprehendi quaquaversum sub cute latitantes glandulas (quarum majores ad lentis majoris magnitudinem adscendebant) prope mentum ac Pectus præsertim copiosissimas atque ad densitatem Pollicis cumulas.

Dissecta Cute & Peritonæo, inveni Hepar, coloris atque consistentiæ quidem naturalis at Stupendæ magnitudinis, per totius Abdominis circumferentiam ac ubique ad extremitatem hujus sese extendens, sicque Ventriculum atque Intestina penitus occultans, ut nec vestigia horum apparuerint. Vesicula fellea longitudine ac latitudine nucleo Dactyli haud dissimilis, Bile subviridi plena extitit.

Remoto Hepate mediante membranâ etiam Costis spuris sinistri lateris annexo Ventriculus, Pancreas, Renes, Vesica atque Intestina debite formata apparuerunt, excepto Intestino Ileum, quod summo cum stupore in Pectoris Cavo ejusque latere dextro, peculiari membrana inclusum deprehendi, cohærens cum reliquis Intestinis mediante peculiari foramine per Diaphragma infra Oesophagi exitum factò, ita ut trahi retrahique potuerint Intestina Versus medium infimumque Ventrem.

Referato pectore Serum flavum copiose primum effluxit, Sternoque remoto miranda ac inaudita partium dislocatio apparuit, in latere putâ dextro Intestinum Ileum, membranâ inclusum peculiari, in sinistro Cerebri pars, in medio vero Cor optime formatum, Pericardio, sero flavo abundanti cinctum. Pulmonis Lobus dexter admodum parvus in medio Pectoris; Sinister verò major ac naturalis, infra Cerebri portionem recubuit, optimi uterque coloris. Hæc sunt, quæ per temporis angustiam observare licuit. Maluissimè sanè unum alterumve diem cum rarissimo hoc Naturæ monstro, quàm saltem horulam consumere &c. *Vale.*

OBSERVATIO XXIII.

Occipitis Tumor.

JOb. Ulrici Hagen uxor in Pago Felben prope Frawenfeldam in Turgovia d. 15. Decembr. 1687. primipara enixa est Foetum gestantem in Cervice Tumorem pomi mediocris magnitudine. D. 17. Decembr. Infans delatus fuit ad Dominum Casparum Myllerum Chirurgum Peritum Frawenfeldam: vidit tumorem pendulum similem frusto Intestini aut Ventriculi emergentis ex Abdomine Jumenti Vulnere ibi post mactationem facto, exornatum vasis sanguiferis, attactum mollem & semivacuum, quando ejulavit aut quando Nares compressit Dominus Myller, inflabatur: Basis est crassior pollice. Causam imputant parentes alique domestici Matris gravidæ imaginationi: nam sedecim septimanis ante partum venit casu in Aream parentum ubi duæ vaccæ ob tormenta, quæ Darmwinde seu dolores à flatibus vocant, mactatæ jacebant, ex quarum Abdominis Vulnere proruperunt Ventriculi, quibus ab inscia harum rerum conspectis valde perterrita fuit, ac manum Cervici admovit ac illam unguibus perfricuit: aliûs occasionis, quæ ansam huic Tumori dare potuerit, Mater non recordatur.

D. 8. Januarij 1688. Puellam hanc cum Domino Casparo Myllero vidi in Felben: Tumor erat Ovo anserino major, rotundus aliquantulum compressus, rugosus obscure rubescens; pendeat ab osse medio Lambdoideo, pertingens fere ad Nucham; Basis amplior quadrante dahleri: in latere ejus dextro & in sinistro tetigi aliquid concreti, sed quod molle erat, ac si duæ portiones Cerebri essent: videbatur in Basi esse foramen intra Cranium pervium, quod tamen fortiore attrectatione explorare nolui, nam inter explorandum videtur minus respirare. Comedit suam pulticulam & fugit: vagiit in cunabulum reposita sed submissâ voce: dormit: quieta est: alvum rite solvit & mingit: detractis fasciis manus & pedes ac Caput movet, quam ob Causam in hoc Tumore Cerebellum delitescere non credidi, sed duas portiones Cerebri ut in Infante Beroviensi.

D. 14. Aug. 1688. Dominus Caspar Myller narravit Infantem hunc ejulare non posse: nunc Tumorem æquare prope duos pugnos & majorem apparere Lunâ plenâ quam vacuâ: comedere & bibere.

D. 18. Januarij 1689. Totus habitus incrementa sumit, Caput tamen magis respectu reliqui corporis: à Tumore ad Frontem Cranium hiat, ut duobus digitis transversis distent à se ossa Cranii in futura scilicet Sagittali, cutis ibi mollis & flaccida, prout etiam Tumoris est.

Infans

Infans pertinaciter oculos sursum sublato tenet : Continuo salivat : non creditur audire : ad nullam rem attendit siue illam alloquantur siue aliud coram ea agatur, quo excitaretur.

Job. Ulrici Haaken in Felben filia Dorothea 2. annor. & unius Mensis à Tumore Occipitis à primis unguiculis connato adhuc superstes est. Die 19. Januarij 1690. Illam denuo vidi. Est carnosæ & bene coloratæ: ob tussim jam ab aliquot septimanis emaciatur. Tumor in occipite per transversum longus est scilicet à latere dextro ad sinistrum palmæ unius ac dimidiæ, ab Occipite ad Nucham palmæ unius, crassus etiam palmæ unius: superne in medio instar Natium aliquo usque est divisus: Basis est ampla; filum circum ductum & postea extensum superavit palmam eum dimidia: est concolor, mobilis, mollis: dum manu illum traxi, quaquaversum movi, pressi etiam ac color Faciei inde non mutabatur. Patitur Capillos in cincinnos plecti: si fortiuscule tractatur, nulla præbet doloris indicia: Basis adhæret Ossi occipitis in parte inferiore, non tamen commercium habere videtur cum ostio Calvariae in occipite, ex quo medulla prodit, quamvis intra musculos Cervicis Caput erectum tenentes portio Basis tangatur. Maximam partem decumbit: extra lectum, si edormierit, stat & Zonâ coriaceâ cincta supra scamnum ab uno latere ad alterum se movet; brachiis utitur, manibus panem aliaque apprehendit, satis firmè tenet, ori admove, si sapiunt. In lecto oculi subinde pervertuntur ipsi, ut solum album videatur, & Brachia torquentur; mente ægrotare confirmant, quia nullius rei curam gerere solet, ad nullam rem prope attendit, quandoque Aviae & Matris etiam felis domesticæ actiones respicere videtur: conatur loqui voce inconditâ atque inarticulatâ: quando famelica est, hanc vocem edit citra tamen ejulatûs aut lachrymarum profusionem, quæ quoque auditur, si aliquid ipsi molestum est: Videt & quandoque non audire putarunt, quia incuria erat, nunc certis indiciis audire campanarum sonitum observarunt: in lecto decubitus est humilis: respirat facile. Fessa Caput ad alterutrum latus inclinat, alias erectum tenet. Nisi alligetur, aut firmiter teneretur, facile proni caderet. Mater ipsam lactavit ultra annum cum dimidio: nunc vescitur pulticulis avenaceis potissimum, quandoque de rapis coctis; in Autumno præterito unum alterumve acinum Uvæ degustavit: alios cibos intrusos expuit, etiam lac acidum, poma, pyra, cerasa, carnes: famelica rodit panem: pluribus diebus non bibit, aquam cochleatim infusam explodit. Fæces alvinas & urinam in lectum emittit, munditiei plane incuria. Incisores, Caninos & utrinque duos molares dentes habet. Manicâ pelliceâ in facie hodie titillata, subrisit.

Anno 1693. die 29. Maij sextum ætatis suæ annum agens, mane circa horam 9, quum antea sana videbatur, vehementibus motibus convulsivis

vulsivis corripiebatur toto corpore, excepto pede sinistro, qui paralyticus ac instar gelu frigidus immobilis erat, reliqui artus per 4. horas mire motibus convulsivis torquebantur, ac his remittentibus circa tertiam Vespertinam placidâ morte miseram suam vitam finiit. Ante sex menses similes motus convulsivos sed non tam diu durantes experta est, ab hoc tempore pedem sinistram Paralyticorum more trahere observarunt: dum vixerat noctu inter dormiendum convulsiones in ipsa animadverterunt Parentes. Quandoque etiam totas noctes insomnes transegit, tunc plerunque stentoreis suis clamoribus dimidium pene Pagum magnâ Vicinorum molestiâ implevit ac simul magnâ vehementiâ Caput quaquaversum ab uno latere ad alterum jectigavit, interdum etiam nasum alerutrâ manu traxit, ac si hunc ex Capite evellere voluerit: nunquam illachrymabatur, etiamsi ex mensâ aut scamno humi præcipitabatur aut flagris cædebatur, nec unquam ullum alicujus inde percepti doloris signum præbuit. Ex quo ablactabatur, nihil liquidi sive vinum sive aquam, aut Lac aut Juscula ulla assumsit, cochleari talia ori indita exspuebat illicò: solummodo pultibus avenaceis, hordeaceis, pomis ac pyris in fornace arefactis & elixis vescebatur, cæteros omnes averfabatur cibos etiam olera, fructus recentes sive crudos sive coctos, nisi summe famelica panem rodebat & comedebat. Ab morbis Epidemice grassantibus non immunis erat, ante annum Dysenteriam & præterita Hyeme febrim catarrhalem sustinuit.

Dominus Casparus Myller, Chirurgus Frauenfeldæ præstantissimus, Vesperi Tumorem longe majorem abscindebat, effluxit aqua clara subflava, reposito autem Tumore per noctem nihil amplius ex hoc effluxit. Mane cutim capillatam removebat: ibi ubi Tumor adnatus erat, Ostium in osse Lambdoideo invenit Bazij vel assis duplicis magnitud. exacte rotundum ac si tornatum esset, oppletum carne tenacissima, hæc foris Cranio intimius adhæsit ac arctissime cum durâ Meninge uniebatur, foramen stylum pennæ anserinæ crassitie admittens in medio carnis hujus reperit, stylum sine ullo obstaculo ad Frontem usque adigere potuit; quam amplum hoc ostium erat, ibi Cranium exosse exstitit. Cranio circumcirca Serrâ dissecto, & ablato, Cerebro omnia impleta erant: anfractus integri conspiciebantur, licet Ventriculi imprimis laterales valde distenti erant, qui aquam instar loturæ carniū continuerunt ac hujus ultra libram j. emanavit.

Die 31. Maji 1693. Tumorem abscissum, Cerebrum, cum Cerebello ac portione Meningum ulterius examinanda *Frauenfeldâ* mihi misit.

Tumor in ambitu Capillis nigris præditus in medio calvus. Cutis erat callosa tenacissima, cum panniculo carnosio aliisque membranis in unum quasi compactis, alicubi fere parvi digiti crassitie. Intus tres majores

maiores habuit cavitates, una ampla nucis juglandis capax, aliae minores, foris versus Cranium patulae, intus laeves, albæ: duæ minores etiam patulae intus laeves albæ: inter sinus hosce mediae erant fibrae crassae, tenacissimae & duræ. Ex uno sinu in alterum nullum transitum inveni. Intra Tumorem hinc inde aliae cavernulae erant, sed minores clausae non patentēs versus Cranium, similes intus prioribus. Tota strues Tumoris corpus ex fibris illisque tenacibus intertextum erat.

Corpus Falciforme pro ætatis ratione crassum, tenax, magnum, similes etiam sinus laterales & reliquiae duræ Matris. Cerebri moles vastissima erat, ipsius consistentia firma, anfractuosa: Ventriculi laterales amplissimi imprimis dexter. In superficie vasa sanguifera plura conspicua. Plexus Choroideus crassus, vasis distentus: in sinistro ventriculo adhæsit corpus phaseoli magnitudine atro rubescens fere ex vasis & fibris contextum. Glandula pinealis rubra, mollis, carens aliquâ asperitate etiam compressa, tenax tamen erat. Crura medullosa ex Cerebro & Cerebello firma & quasi duriora ac compactiora, non tamen minora erant solito, licet Cerebellum flaccidum valde esset.

Hæc sunt, quæ in transmissis, quantum negotia permittebant, mihi observare licuit.

OBSERVATIO XXIV.

Hydrocephalus.

*M*ilitis cujusdam Uxor è vicinia 1649. circa principium anni ad Nodochium nostrum pertulit Puellum quinque circiter annorum vastissimo capite præditum, quod cujusvis Capitonis caput mole superasset; fastigiatum erat, in syncipite & occipite molle, impressis digitis aliquid sub cute capillatâ retrocessit & fluctuavit; ad latera syncipitis, in decliviori parte occipitis & in fronte aliquid ossei tangebatur. Facies fuit sublivida & tumida, oculi prominuli, conniventes. Edit, bibit, submissam quandoque vocem edidit. Mediocriter carnosus fuit & ritè conformatus. Artus sed pigre movit, ceu semper somnolentus. Fœmina hæc sectionem Capitis importunè urfit & cum illam ceu summè periculosam dissuasissimè indignabunda abiit: Audivi postea Chirurgum quendam hanc ausam fuisse infelicitè, nam paulo post Puellum vivere desiisse.

OBSERVATIO XXV.

Hydrocephalus.

T D. Filiolus natus die 14. August. 1666. statim vitæ primordio vegetus erat, habitus incrementa sumsit, color faciei vividus. Circa 16. septimanam ætatis Mater, dum ipsum sustulit, ac manu occiput sustentavit, illud mollius debito territa animadvertit: ab illo tempore capitis moles valdè augebatur, nihilominus in cunis caput versare & extra illas ulnis gestatus erectum tenuit. Cùm jam semestris esset, moles infantile caput duplo superavit: si caput in cunis de latere in latus mater movit, ploravit; erectum vero vel per momentum detinere non amplius valuit; instar massæ plumbeæ antrorsum vel retrorsum cadebat, rarò ad latus caput nutabat. Invisi ipsum aliquoties cum Exc. D. D. Emanuele Hurtero p. m. synciput ad frontem & occiput exosse & molle amplo spatio tetigimus, & comperimus ossa futuris conjuncta latissime à sua compage secessisse: nobis videntibus comedit avidè pulticulam, & quando cacabus ipso nondum saturo occultabatur torvè matrem intuebatur, & si aliquantum in suggerenda pulticula cunctabatur ploravit; quod quoque fiebat, si fortè cæteris liberis cunis adstantibus aliquid de pulticulâ dederat. Habitus corporis erat obæsus: caro artuum firma: acutè vidit & audivit, artus movit: mammis admotus fortiter suxit: benè dormivit: fœces alvinas etiam minùs induratas plerumque cum nixu valido egeffit. Circa septimum ætatis mensem bis totum latus sinistrum rubore quodam tingebatur per horæ quadrantem; rubor in livorem mutabatur, brachium & pes sinister, item digiti manus & pedis intumuerunt & splenduerunt, ceu aqua suffusi: non diu post color iste p. n. & tumor sua sponte evanuerunt, nec intelligere potuimus, aliquid hemiplectici concurrissè unquam. Sæpiùs è Capite, ut Pater loquebatur, cum impetu aqua copiose ad fauces depluit, quam ad suffocationem evitandam strenuè deglutiit: nihilominus benè edit, solito more suxit & dormivit. Circa finem Junij 1667. rursus cum impetu multum aquæ ad fauces ruit & copiosè ex ore emanavit, unde diebus quatuor subsequentibus non amplius comedere potuit; illis præteritis solito more edit & bibit. Biduo ante mortem appetitus evanuit; maculæ rubræ in toto habitû eruperunt, difficillimè alvum solvit, subinde convellebatur quod toto morbi decursu nunquam fiebat, nec unquam valdè soporosus erat: paulo ante obitum ter quaterve humor subcruentus ex ore emanavit. Mortuus circa medium Jul. 1667. Capitis apertionem nec precibus nec pretio obtinere potuimus.

OBSER-

OBSERVATIO XXVI.

Hydrocephalus.

S.B. Uxor 38. Annorum, staturæ justæ, carnosæ, benè colorata, temperanter vivens: aliquot annis in matrimonio sterili vixit: postea concepit quidem, sed ter abortiit, semel post casum per scalam & iterum citra causam externam: in abortibus sexus non potuerat agnosci. Anno 1678. circa finem iterum concepit: quintâ à conceptione septimanâ menses tribus diebus manarunt & rursus circa decimam septimanam diebus tribus; Sanguis erat benè coloratus. Reliquo gestationis tempore salubriter vixit: mammæ turgebant lacte: fœtus se ritè movit ad ultimum mensem, aliquandiu motum ejus minus & obscurius sensit, abdomen magis quasi pendulum ipsi videbatur & magis deorsum vergebat: diu quidem ante partum lapsa est, casum tamen levem dixit & hanc ob causam non magni fecit. Tribus septimanis ante statum pariundi terminum, citra ullam causam externam, aqua copiosè ex sinu pudoris erupit, horis duabus manavit. Die 10. Sept. 1679. fluxus iste continuavit: die 11. Sept. loturæ carniū similis erat, ut 12. Sept. hora 9. mat. die 13. Sept. post paucos nec validos nixus fœtum mortuum cum secundinis vacuis illi mediante funiculo umbilicali adhuc conjunctis peperit: tūc ante tūc post partum pauca aqua effluxit. Caput fœtus admodum mostrosum apparuit, nam cutis capillata ab occipite medio avulsa & inversa erat, totamque faciem ita obvelabat, ut nec frons, nec oculi, nec nasus, nec os, nec mentum viderentur: ossa frontis, syncipitis, temporum & lambdoideum hiabant admodum & attactu vacillabant: frontis, syncipitis sinistrum & lambdoideum perioostio, temporum musculis tegebantur: os syncipitis dextrum à periosteo denudatum & totum à dura meninge separatum fuit, ut sine vi extrahi potuerit. Dura meninx, utcunque ossa admodum hiarent, nihil ominis alicubi adhuc, præcipuè circa futuras cranij quibusdam ossibus adhærebat, alibi verò planè libera erat, aut facile ab ossibus secedebat: amplitudine totam capitis molem æquavit, crassior, densior & tenacior solito, nihilominus alicubi lacera; levis foris & intus. Inter utramque meningem spatium adhuc amplissimum invenimus; quamvis nulla amplius aqua occurrerit. Tenuis meninx quoque crassior solito fuit, imprimis cerebrum vestiens. Cerebri anfractus minores oblitterati, majores aliquo modo adhuc conspicui fuērunt: sublato corpore falciformi callosum in conspectum venit, cujus superficiem perreptarunt vasa sanguine impleta: ipsa cerebri substantia flaccida, pulti crassiori similis & subrubra fuit, cerebellum adhuc flaccidius: ob utriusque mollitiem & consistenti-

sistentiam propè pultaceam; obscure nec satis distinctè videri poterant illa, quæ aliàs in *Theatris Anatomicis* demonstrari solent: nervi tamen optici, oculos moventes, processus mammillares & reliqua nervorum paria, infundibulum & arteriæ Carotides juxta sellam equinam emergentes, ramosque quaquaversum spargentes, clarè conspiciebantur. Dura meninx cum tenui mediantibus fibrillis oblongis alicubi p. n. connectebatur. Cutis capillata cranium respiciens granulata & glandulosa erat: granula hæc erant maximam partem subflava, quædam subrubra: in amplissimum spatium sine vi expandi poterat: illâ in pristinum statum reductâ frons, oculi, nasus, tota denique facies bene conformata videbatur: nec in reliquo corpore menda fuit, nisi quod foetus macilentus esset. Foetum hunc hydrocephalicum fuisse cum *Excell. D. D. Emanuele ejusque Filio D. D. Melchiore Hurteris* facile conjicere potui ex duræ meningis & cutis capillatæ amplitudine; Aquam verò diffuxisse & cum secundinarum aquâ emanasse ex lacerâ meninge durâ, imprimis verò cute capillatâ apparebat.

OBSERVATIO XXVII.

Hydrocephalus.

Ex communicatione Rev. Dom. M. Joh. Georgij Mülleri, Parochi in Stetten Vallis Rhambanæ, Ducatus Würtemb.

Catharina Schneiderin peperit filiam 1667. die 18. Octobr. Johannam sanam & vegetam, nihilque vitiosi circa caput habentem. Circa octavam ætatis septimanam sensim caput augeri observatum fuit ad tertium mensem ætatis: ultimis tribus vitæ septimanis majora incrementa idque celerrimè sumsit atque in stupendam molem excrevit; mansit rotundum, non fastigiatum candidum, depile, molle attactu instar massæ pultacæ; frons mirè protuberabat, adeò ut oculos obtegeret; illâ in altum sublatâ oculi sani & nitidi videbantur; facies reliqua benè conformata, pulchra & plena; reliquus habitus corporis obæsus. Edebat, fugebat, respiravit sanæ instar: quando ex cunis tollebatur ploravit, manus pedesque movit; in cunis quietâ jacuit. Quidam affectum à veneficio enatum putabant, quod *Excell. D. Adam Calisius Phil. & Med. Doct. & Physicus tunc Eslinganus Celeberrimus* negavit in literis ad Rev. Dom. Müllerum die 8. April. 1688 datis & Hydrocephalum appellavit, malum aliquoties à se visum addens: curam dubiam & periculosam in tenera hac ætate, cum causa non nisi trepanizatione auferenda esset. Ultimo vitæ quadrante continuò in cunis decubuant relinquerunt, ob ingens capitis pondus; quam primum enim erigebatur,

gebatur, ploravit: à longo decubitu excoriabatur in dorso, nihil omni-
nus semper quieta mansit, nisi fortè movebatur, aut in alias cunas re-
ponebatur. Aliàs *apertionem in occipite* suavit, quâ factâ sensim emit-
tebatur, nimirum vulnus *turundâ* obturabatur, & solum singulis ho-
ris semel ipsi exitus concedebatur; intra horas 24. omnis aqua educta
fuit: illâ sublatâ tumor subsidit & cutis instar bursæ vacuæ compli-
cabatur & corrugabatur; supervenerunt Convulsiones, quæ infantem
cætera sanum & obæsum enecarunt *die 18. Jul. 1688. Chirurgus* nul-
lum Cerebrum intra Cranium se reperisse narravit. Renes multa pin-
guedine operiebantur.

OBSERVATIO XXVIII.

Hydrocephalus.

M. *T. Uxor B. D.* staturæ mediocris, sana, benè colorata, primâ
vice 1673. gravida, toto gestationis tempore crebro diarrhœam
perpeffa est, fœtum statò tempore peperit, cui ambo tempora
admodum & p. n. protuberabant, tertiâ vitæ septimanâ ob fluxum ven-
tris mortuus est infans. Post trigessimam septimam à pri-
mo partu rursus concepit, statim carnes & pisces æque fastidiit ultra
dimidium gestationis tempus, & omninò parum comedit, at siticu-
losa erat, bibit vinum merum minùs generosum, nunquam tamen je-
juno stomacho. Fluor albus statim post conceptionem permolestus
fuit. Embryonis motum demum post septimanam 22. percepit, ut
ob hanc causam anxia Consilium ab obstetrice petierit; postea inquie-
tius multò se movit, quam primus fœtus & pridie ante partum ejus
motum validum percepit, ab ipso die partûs plane nullum ampliùs
sensit. Aliquot septimanis ante partum in Epigastrio sinistro moles
gravior erat, quàm in dextro, adeò ut semper in latus hoc inclinare
cogeretur; respiratio tam difficilis erat, ut prope erecta dormierit: fo-
ras lectum nec diu stare nec diu sedere potuit: quin etiam pedes &
tandem etiam labia pudendi valde intumuerunt. Non recordabatur,
se à toto gestationis tempore ab ulla re territam fuisse, nec quicquam
unquam impensiùs expetiisse. *An. 1675. die 14. Decembr.* manè ab-
solutâ quadraginta septimanarum periodo stimulos ad pariendum per-
cepit, post meridiem increbuerunt: Vesperi horis tribus nixus vehe-
mentissimi erant, quamvis nullum fœtus motum hodiè perceperit:
prodiit tandem fœtus natibus, tandemque reliquum corpus ad collum
usque: Caput diu in utero perstitit; post multos & validissimos cona-
tus tandem fœtum totum eumque mortuum enixa est. Erat mascu-
lus aspectu monstrosus & horrendus: Caput enim virili multò majus
erat

erat & in dorso gibbus prominuit. Circa 5. Vesp. vocatus foetus hunc cum *D. T. Chirurgo* diligentia qua potui & licuit perlustravi. Frons, tempora & occiput admodum protuberabant, synciput in fastigium monstrosus attollebatur; facies reliqua bene conformata & parva erat: omnes suturae plurimum hiabant: In dextro latere sub cute frontis & bregmatis & alibi, ubi suturarum hiatus erant, humorem tactu sensu fluctuantem: in sinistro latere cutis arctius ossibus adhaerebat. Totum caput depile & albicans fuit; bregma tamen dextrum & spatium suturarum hiantium magis livescebant. Incisa cute in syncipite dextro profiliit aqua loturae carniis similis, copiosa, omnis foetoris expers; inclinato capite amplius sc. ad libras tres circiter emanavit. Ampliato vulnere cute in dextro latere ad nucham, frontem & aurem dextram separatam os syncipitis & frontis prorsus non solum a cute, sed etiam pericranio denudata erant, & imprimis os syncipitis ab osse temporis avulsum, inferius pertenuis & pectini simile dentibus latis in acumen desinentibus prominuit; intus durae meningi, naturali crassiori arctissime adhaerebant, excepto illo loco, ubi os syncipitis quasi pectinatum protuberavit. Dura mater ad latus dextrum corporis falcatiformis a fronte ad sinum lateralem & in medio ad aurem concisa ac cum ossibus reclinata, cerebrum occurrit bursae amplissimae instar prope modum vacuae, & quasi rugosum; inundabatur hinc inde adhuc aqua loturae carniis simili, qua deterisa superficiem ipsius vidi penitus fere anfractibus destitutam; anfractuum locum perreptarunt vasa sanguifera, capillaria copiosissima. Spatium inter duram & tenuem meningem in hoc dextro latere amplissimum erat. Cerebro ad interiora ventriculi dextri inciso illum capacissimum inveni, adeo ut facile duos pugnos viriles admisisset; quaqua versus enim cavitas ejus ab aqua expandebatur: Fornix & paries ejus versus tempus dextrum crassitie parvi digiti multo minor fuit: continebat adhuc multum aquae subcruentae, & quamvis substantia cerebri foris & intus madefacta fuerit ab aqua ista, nihilominus tamen densior, firmior & tenacior erat, quam alias in hac aetate, imo in adultioribus observatur: speculum pellucidum quoque compactius & robustius solito erat, nec facile rumpebatur ac si cum firmitudine membranae certaret. Plexus Choroideus in glomerem contractus erat quasi, posticam partem totus occupavit, praeditus copiosissimis & amplis vasis sanguine nigro turgidis; ex ipso pendebant aliquot corpuscula atro-rubentia, quorum tria papillas referebant, tria longitudine articuli primi parvi digiti erant, sed graciliora & in apicem acutum desinebant, illis pressis aqua subcruenta exstillavit; alia insuper minora corpuscula ipsi intexta erant. Praeter hiatus naturalem hujus ventriculi circa crus medullosum in dextro latere posteriora versus hujus ventriculi paries lacerus fuit, foramenque habuit apicem digiti admittens, quod recens & a difficili partu factum facile

facile cognovi, quia ejus labia prorsus albicantia & inæqualia erant, prorsusque illis similia, quæ feci, dum parietem ventriculi hujus alibi perrupi. Tota interna superficies levis, subpallida & firma fuit, ac si membranâ densiore vestita atque contra aquæ hujus acrimoniam aliamve noxam singulariter à providâ naturâ munita fuisset. In sinistro latere incisâ cutè nulla aqua inter illam & ossa occurrebat, nec ab ossibus abscedebat, verum in amplo quoque spatio inter utramque meningem plurimum aquæ subcruentæ stagnavit, minus tamen, quam in dextro latere, sive subtus corpus falciforme dextrorsum capite reclinato jam effluxerit, sive quod nunquam tantâ copiâ hîc redundarit, quod probabile mihi propterea videbatur, quia quoque spatium angustius erat, quam in dextro latere. Cerebri superficies quoque ferè anfractibus destituebatur, rugosa tamen quoque instar bursæ semivacuæ: ejus superficiem perreptabant vasa plurimâ & magis sanguine turgentia, quam aliàs videtur. Corpore falciformi separato & retrorsum flexo, corpus callosum integrum, candidum & solito tenacius reperi. Aperto antè ventriculo hoc à vulnere occiput versus diducto multum sanguinolentæ aquæ, prorsus non foetidæ supererat, nullo vel minimo granulo occurrente: ejus parietes medulloso graciles admodum, nequaquam parvi digiti crassitiem æquantes, erant: spatium cavitatis illius amplum fuit, angustius tamen dextri ventriculi, prout etiam minus aquæ continuit, quamvis plurimum quoque illius ad dextrum ventriculum reclinato capite pervenisse suspicatus sim, quia parietes ejus æquè graciles & rugosi erant. Interna ejus superficies ubique lævis & omnis asperitatis expers fuit & albidior, quam dextri: nullibi ipsum lacerum invenire potui. A cruribus plexus choroidei in parte posticâ quoque pendebant corpora atrorubentia papillaria nec pauciora nec minora, quam partis dextræ, vasaque ejus sanguine turgidissima, ut glans pinealis his ferè obvolveretur. In ventriculo tertio eadem aqua subcruenta stagnavit absque grumis. Circa glandulam pituitariam admodum conspicua fuerunt; ipsa verò & infundibulum à naturali conformatione & magnitudine non recessisse videbantur. Crura medullosa & nervorum paria ex cerebro emergentia, imprimis opticum elegantia & naturalibus conformia vidi. Cerebellum in suo antro delituit, atque ab aquæ hujus illuvie immune servabatur sepimentis à dura matre interpoliti beneficio, flaccidius ut aliàs cerebro. Spina dorsalis ab ultimâ vertebrâ cervicis ad os sacrum usque manifestè duplex erat, interstitio plusquam pollicari existente: pars intermedia dura & ossea fuit & vertebræ utrinque prominuerunt. Lumbares vertebræ in gibbum attollebantur, ibique cutis multo sanguine, fortè ob difficilem partum, suffusa erat. Incisâ cutè circa primam vertebram lumbarem, sub illâ inveni substantiam medullarem, cerebro similem, sed friabilem & subflavam, juglandis nucis magnitudine: illâ ex cavernulâ suâ

suâ exemptâ nullum foramen viamve ad spinalem medullam pertinentem reperire potui. An per utramque spinam seorsim medulla descenderit, per patris morositatem indagare nequii. Aperto abdomine parum aquæ limpidissimæ effluxit: Hepar erat magnum: ventriculus contractior continuit parum muci subcruenti: Intestina crassa plena erant fœcibus nigris tenacissimis: Lien pro ætatis ratione major: in Mesenterio glandulæ ciceris & lentis magnitudine subflavæ p. n. occurrerant: renes ex pluribus glandulis, vitulinorum instar compositi videbantur: Testiculi ambo intra abdomen in pelvi delituerunt. In Thorace nihil p. n. reperi. Cæterum fœtus carnosus, obæsululus & in omnibus artubus benè conformatus fuit. Imi pedes surrecti & parum reflexi erant, qui tamen facile ligaturâ ad legitimam formam perducipotuiissent. In funiculo umbilicali nihil morbosivisum fuit. Omnes digiti unguibus dotati erant.

OBSERVATIO XXIX.

Hydrocephalus.

HEinrici Schlatteri Beringensis Filia nata die 24. Febr. 1678. postquam in lucem edita fuit, caput benè conformatum ab astantibus videbatur, nec ullum vitium animadvertēbatur, nisi quod solummodo album oculorum conspiceretur, iride & pupillâ sub palpebrâ inferiore occulta, quæ tamen hac depressâ in conspectum veniebant: in dorso ad dextrum latus vertebrarum & lumbarium superiorum macula livida, splendescens, uncias circiter quinque longa & tres lata apparuit; indies sensim in altum tollebatur, sed nunquam ultra crassitiem parvi digiti; tam splendida tandem evasit, ut mater testata sit, se in illa imaginem faciei & vestium suarum, ceu in speculo videre potuisse. Pes dexter semper à nativitate immobilis mansit. Circa ætatis diem decimum, cum aqua per cutim, ceu tenerrimam membranulam transpareret, *Chirurgus quidam* vulnusculum inflixit, aqua limpidissima profiliit, ac si illam emingeret: vulnusculum brevi coaluit, quod mater diebus insequentibus sexies adhuc ungue laceravit, qualibet vice hujus aquæ unciis tribus erumpentibus: emissâ aquâ cavitas profunda & caro cruda per cuticulam transparuit: secedente cuticulâ restitit ulcus, quod tamen à *Chirurgo* brevi consolidatum fuit. Quam primum ulcus cicatrice clausum fuit & maculâ evanuit, primo synciput dextrum, deinde sinistrum in fastigium attolli cœpit, ac Hydrocephalus jam vastâ mole apparuit; quod circiter quartâ ætatis septimanâ contigit. Interea semper edit, suxit, alvi fœces & urinam ritè excrevit; Verum habitus corporis antea plenior sensim consumebatur.

Anno

Anno 1678. die 1. Maj. Beringæ dimidio milliari ab Urbe nostrâ distanti Puellam hanc vidi: Caput vastissimum pro ætatis & reliqui habitus ratione erat, altius & latius tribus palmis; synciput utrinque mirè fastigiatum & in duos quasi colles divisum, intermedia convalle, forsan corpore falciformi impediante planum ascensum, ne plana fieret superficies, secus ac in aliis observaveram: ossa temporum admodum protuberabant; frontis verò & Lamdoideum depressa erant: ossa syncipitis ultra duos palmos à se invicem & temporum à syncipitis ossibus palmum unum distabant, à quibus quoque Lamdoideum avulsum tangebatur. Caput totum attactu molle erat, exceptis illis locis, ubi ossa syncipitis cuti accreverant, ac manifestè fluctuatio aquæ percipiebatur: mediocriter tepēbat, alicubi frigidum erat: vasa sanguifera in temporibus & syncipite sanguine distenta admodum conspicuè rutilabant. Brachia & pedem sinistrum movit; totus pes dexter hucusque immobilis perstitit & sinistro longior apparuit, quamvis nullum luxationis vestigium invenire potuerim. Vertebra prima dorfi plus quàm decuit, protuberavit: ubi macula fuit, cutis depressior & cicatrix rubicundior remansit: Famelica & siticulosa mire linguam fibravit & labia lambit: ut sugeret, necessum semper fuit, ut mater lac è mammis emulgeret & in os infantis stillaret, secus si fiebat, nec papillas rectè apprehendit, nec suxit: instillatum Lac avidè inglutiit & me vidente fortiter suxit: pulticulam quoque promptè comedit. Mater agebat admodum siticulosam esse & nycthemeri intervallo ad uncias novem aquæ præter lac bibere; nam ob lactis defectum aliquem ex more necessario aquam propinare cogebantur hætenus: dum illam contemplabar aliquoties vagiit, brachia & oculos movit, quorum tamen album tantum videbam, quia depressiores erant ac irides cum pupillis sub palpebrâ inferiore abscondebantur, levi tamen operâ in apricum educi poterant. Excrementa alvi & vesicæ ritè hucusque emisit: diaphragma naturaliter movebatur. Hypogastrium inæqualiter subindè intumuit brevique subsidit: illis præsentibus protuberantiis vagiit, ac si à flatibus retentis & intestinis tumentibus tormina pateretur. Mirè illam lacte, imprimis materno delectari facile ex mirâ linguæ fibratione & oris lambitione conjicere potui, quæ alacrius peragebantur, quam post aquam ori instillatam: Inter comedendum & sugendum illam quandoque aliquid convulsivi pati tum Mater tum egomet observavi; nam subindè in deglutitione impediēbatur, & ab hac actione cessabat. Illam audire nullo indicio comperire potui: verum tactum ubique integrum fuisse clarè patuit. Cutis capitis non prorsus depilis fuit: capilli erant fusci: habitus corporis macilentus erat, sed non ut in hectici & tabidis prorsus consumptus & rugosus: die 15. Maj. 1678. placidè expiravit. Cum peregrè abessem, Dom. D. Job. Conrad Brunne-

rus, Gener meus, Anatomicus solertissimus, præsente Excell. Dom. D. Henrico Scretæ à Zavorziz, in hydrocephalum cultro anatomico inquisivit: In ejus figura nullum discrimen invenerunt, at in majorem molem excreverat. *Historiam D. D. Brunneri verbis conscriptam subjicio:* Cute capitis capillatâ decussatim incisâ & detractis quatuor alis multum Seri & Sanguinis aquosi ex vasis laceris & dissectis profluxit: utrumque cerebri hæmisphærium in fastigium attollebatur, corpusque falciforme intermediam efformabat convallem: monticulorum apices erant pellucidi, ac si vesicæ aquâ plenæ utrique hæmisphærio fuissent impositæ: Ibidem pericranium cum durâ matre coaluit: ossa syn-cipitis longissimè à se invicem, mirâ membranarum extensibilitate, abscefferant: Sinus tertius pone cerebellum occurrit sanguisque rutilus in illo transparuit: incidi illum; stylus cum scalpello immissus in profundum ibat & inter utrumque fastigium mergi videbatur: dura mater, falcem constituens duos transversos digitos crassa erat. Vulnuscule duræ matri in fastigio inflicto, prorupit statim substantia cerebri aquâ turgida, ac si incisa cornea oculi retina proruisset: nec crassior fuit medullosa hæc substantia papyro madido, quod exactè referebat: nulla tamen aqua effluxit priusquam illam lancettâ faucia- vi; hoc verò factò, cum impetu profiliit aqua limpidissima & propè crystallina: interea hæmisphærium utrumque simul sensim subsidebat. Exantlatâ aquâ adeò vacuum & inane apparuit ἐγκέφαλον, ut caput sine cerebro conspici credidisses. Latex ille cochleari exceptus, suppositis prunis ardentibus exhalavit sensim, bulliendo spumam crustavit, remanente tandem sale acri. Aqua vase ligneo excepta videbatur librarum octo fuisse. Hinc vulnus dilatavi & ipsam specum seu ventriculū intuiti sumus: erat spatiosus, perpolitus ac nitidus, quem vasa sanguifera ornabant. Corpus falciforme profundè cerebrum calcabat & in duo fastigia determinabat: corpus callosum erat albicans & extenuatum; subtus speculum pellucidum occurrit cum suâ cavernâ pertenui, & licet parietes medullosi in immensum distenti essent, nullam tamen rupturam reperire potui. Abstuli maximam corporis medullosi partem, atque ita corpora striata cum processu transverso, thalamos nervorum opticorum, protuberantias orbiculares, glandulam pinealem cum plexibus choroideis perlustrare datum fuit. Corpora striata non protuberabant, sed depressa & explanata erant; horum superficies radiis solaribus obversa apiculos plurimos seri papillulas exhibuit, oblinendo tamen digitis nihil inæquale percipere potui. Processus transversus, brevis alias, ad unciam unam cum dimidiâ longus erat, sc. vi aquarum diductus. Thalami nervorum opticorum cum protuberantiis orbicularibus ritè se habuerunt. Glandula pinealis à sinu quarto suspensa parvula ac penè mucaginea avulsione diffluit. Al-

veus

veus à ventriculo quarto versus infundibulum ducens, laxus & amplus erat. Plexus choroidei medullæ oblongatæ incumbentes tuberculum fabæ majusculæ magnitudine, testiculum muliebrem referens, in utroque ventriculo continebant, forisque aliquot hydatides, sicut ovula in testiculo muliebri, conspiciebantur, quas dum secui aquam multum scatuisse deprehendi. Ad proram capitis conversus processus mammillares, ut solent, exigui erant, nec ullam mendam exhibuerunt, ut nec nervi optici & arteriæ carotides, nisi quod aquis inundarentur quoque. Hinc infundibulum cautè abscidi, quod dum inflare conor, frustra fui, muco enim oppletum, non admisit flatum. Glandulam pituitariam perlustrando humor unctuosus, pellucidus tamen stylo, visci instar, adhæsit. Reliqua nervorum paria, quantum videre licuit probè erant constituta. Cerebellum flaccidum apparuit atque connivens. Ventriculus quartus amplus fuit. Spinalis medulla in medio perforata erat stylumque ad palmæ longitudinem admisit. Maculam rubram circa regionem lumbarem dum incidi, intus caverna atque in illa spinalis medulla nuda apparuit: immisi tubulum & inflavi, quò hujus cum cerebro communicatio patefceret, verum flatus non penetravit, nec à cerebro versus hanc maculam commeatûs via manifesta apparuit. Circa primam dorso vertebrae tuber quoddam prominuit, quod incisum officulum inæquale, curvum, extremi auricularis digiti longitudine continuit. Vertebrae dorso, præsertim circa maculam prædictam hiabant ad unciam unius distantiam. Hæc festinando observare licuit, ulterius scrutinium importuni muliercularum ejulatus prohibuerunt.

OBSERVATIO XXX.

Hydrocephalus.

Puella quædam Nobilis 1672. mense Julio in lucem edita fuit optimè conformata, caput parvum habens &, ut Parentes loquebantur, instar pomi rotundum. Sana & vegeta erat, nihil morbosum vel minimo indicio diu observabatur. Circa 13. ætatis septimanam ophthalmiâ correpta fuit, quæ congruis adhibitis brevi sublata fuit. Hinc nares obstruebantur, quam ob causam, præter alia quædam topica, capiti cucurbitula, infarcta fl. rosarum. Betonic. & Nucis moschata, imposita fuit. Circa 20. ætatis septimanam capitis molem majorem fieri, citra ullum œdema, animadverti cœpit. Hanc puellam die 19. Jan. 1672. vidi, transiens ipsius patriam: dicebatur esse 24. septimanarum: Caput virile potius superavit, quàm æquavit: in occipite, post aures, in sincipite, in summâ fronte omnia mollia & quasi exollata videbantur, & compressione digitorum ibi fluctuatio quædam tactu percipiebatur, fortius prementi renitens, in imò occipitis & ad tempora ossa protu-

berabant : oculus sinister magis depressus erat quàm dexter, licet nec frons nec palpebrae tumerent : quoties ploravit, toties cutis occipitis rubefiebat : ab attactu nullum signum doloris alteriusve molestiae prae-
buit. Caetera erat carnosae & benè conformata in toto reliquo corpo-
re etiam in facie : appetiit, benè deglutiit, facilè respiravit. *Sectionem*
summoperè dissuasi : commendavi *aquam quandam anti Epilepticam tem-*
peratam subindè extra pastum propinandam : in primo cochleari pulti-
culae immiscendum *pauillum pulv. ex rad. Irid. Flor. sperm. ceti & sacch.*
cand. Chirurgus foris imposuit *Empl. ex diachyl. s. p. j. de Melilot. p. ij.*
Nuper admodum convellebatur, somnolenta fuit, frequentius oscita-
vit, subindè sternutavit ; postea aliquandiu nihil ampliùs convulsivi
animadverterunt. *Nob. D. Parens die 20. Januar.* ad me scripsit, capi-
tis tumorem apparere minorem, infantem edere nunc plùs nunc mi-
nus & cœtera satis bellè valere ; *Chirurgum incisionem urgere* ac neces-
sariam dicere, cum humor *nec internis, nec topicis* consumi possit : *In-*
cisionem denuò, quibus potui argumentis improbavi & certam mor-
tem vel statim vel diu *post sectionem* superventuram prædixi. *Die 26.*
Januar. rursus convellebatur. *Die 29. Jan. 1673.* manè horâ 5. mortua
est. Capitis apertio *Excell. D. Baumgartero Chir. & Med. Doct. peri-*
tissimo, nunc Senatore & Phisic. S. Gallensi gravissimo concessa fuit. In-
cisione facta sub cute, cranium, crassâ & tenui meninge nihil aquei ef-
fluxit, at stylo ad ventriculos usque intruso aquae limpidissimæ tres
propè libræ eruperunt : Cerebrum erat absque anfractibus & mirum in
modum distentum, in ejus & meningum vasis paucus aut nullus san-
guis apparuit : Cerebellum quoque valdè tumidum erat & in ventri-
culo quarto uncias quatuor aquae foetidæ invenit : nervi omnes inte-
gerrimi erant : raptim omnia peracta fuisse in literis ad me datis memo-
rat, nam non diutiùs inquisitioni ulteriori concessum fuisse. *Nob. Dom.*
Parens die 3. Febr. mihi scripsit sauciato cerebro in uno latere aquam
limpidam digiti crassitie erupisse ; in alio loco aquam flavam ema-
nasse, quæ procul dubio illa ipsa erat, quæ ventriculo quarto inclu-
debatur : addidit ita capitis ossa hiasse, ut apertio sola partium molliorum
incisione peragi potuerit, secus non se in Anatomen consensurum fuisse.

OBSERVATIO XXXI.

Hydrocephalus.

Ex Communicatione Excell. D. Tobiae Baumgarteri,
Med. & Chir. Doct. Reipubl. S. Gall. Physici peri-
tissimi, Senatoris gravissimi.

Puellæ

Puellæ quinquenni Hydrocephalo laboranti, quam nuper post obitum secui, *Reverend. Dom. Christiano Hubero & Marco Halbme- jero Pharmacopœo presentibus*, caput in tantam excreverat molem, ut vix fidem inventura sit, capitatissimi viri caput aliquot unciiis superavit, reliquum corporis instar sceleti fuit, cibis vix unquam satiebatur, adeò ut stolidum vulgus suppositum à Dæmone monstrum crederet (ein Wechsel-Balg vocant:) tertiâ quaque septimanâ tumidus Venter, emissâ multâ aquâ, subsidebat; languidus erat membrorum motus; visus debilis; obtusus auditus; vox rauca nec articulata; cranium in vertice duos palmos excedente foramine hiabat, circa basin justam habebat crassitiem, sed paulatim foramen versus in tenuissimam laminam desinebat. Sublatâ craniij parte & durâ matre, quæ ipsi firmiter adhærebat, nihil adhuc aquæ visum, sed punctâ tenui meninge, novem libræ limpidissimæ minimèque foetentis aquæ effluxerunt, mox ita concidit cerebrum, ut vix duodecimam craniij partem impleret, in eoque nihil certi, nihil distincti observare licuit, nam contrectatum instar pultis difflebat. Cerebellum satis integrum erat & in nervis nihil præter naturam.

OBSERVATIO XXXII.

Colluvies serosa Capitis cum Cephalalgia aliisque Symptomatibus.

Nobiliss. Dn. Uxor Nob. Dn. N. N. annos nata 32. Hepatis calidioris: Capitis frigidi & humidi: Complexionis sanguineæ etiam biliosæ tamen non sine pituita & serosor. humor. copiâ: cui menstrua statis periodis antea fluxerunt, sed jam à longo tempore diminuta ea-que albicantia, & ab ultimo puerperio, quod abhinc retro 6. vel 7mo mense habuit, suppressa sunt. Jam ab aliquot annis ex inæqualibus temporis intervallis tamen frequentibus gravissimis stipatur symptomatibus, ita ut Nob. Dn. *Ægra & Medici ipsius ordinarii ad Te Vir Doctissime* confugere necessum habeamus, obnixè rogantes ut nobis, quid de affectibus, quibus Dn. *Ægra* tam ac longo tempore graviter torquetur, censeas, brevi responsum dare digneris, quod ut facilius obtinere queamus, operæ pretium erit illorum prius constituere ideam partesque explorare. Molestus capitis dolor gravativus sæpe divexat, qui quidem non semper similis nec perpetuo in uno loco, modo enim gravans est, modo obtusus, ita ut aliquando caput ad anteriora depressum & vehit collapsum difficulter postea illud attollere queat: huic dolori gravativo aliquando stupor, frigus, formicationis sensus in pluribus partibus, brachiis, in sinistro magis quam in dextro conjungitur, ita ut aliquando

62 Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap. &c.

liquando hoc vix ori admoveere possit; interdum cum tremore, sæpeque contingit, ut omnimoda fiat motus abolitio saltem per aliquod tempus. Aliquoties de dolore pungitivo circa oculos, ac si virgâ percussâ fuisset, conqueritur, brevi tamen cum lachrymarum effusione remittit. De eodem etiam dolore per vices in parte capitis superiori supra futuram sagittalem conqueritur, qui ad digiti compressionem exacerbatur, quamvis aliàs ex forti manuum compressione dolor imminuatur. Functiones animales interdum languidæ & aliquo modo prostratæ videntur cum sensuum exteriorum etiam memoriæ imminutione. Sopore quoque interdum corripitur: Vertigo tenebrosa sæpe ipsi molesta est, ita ut titubando ac oculis clausis incedere cogatur, pedesque sæpe movere non possit, sinister semper præ dextro debilior est. Varii quoque dolores varias corporis partes affligunt uti crurum, brachiorum, colli, maxillarum &c. qui interdum obtusus nunc tensivus est. Latera aliquando dolor ille invadit pleuritidem sine febris tamen ementitur: dolores illi evanescunt, ut ab his libera & integræ sanitati restituta videatur, sed improvise denuo illis corripitur. Lassitudo spontanea cum pectoris dolore quodam obtuso & gravativo, sputi quoque edest abundantia, tantum tamen per intervalla cum nausæa & inani vomendi desiderio, modo pellucidi, tenuis & crudi, modo crassi albumini ovorum sub finem spuitionis similis, quam continuo per os emittere cogitur, diverso tamen tempore hoc evenire solet, modo dum ad quietem se componit, modo stomacho vacuo, modo à cibis sumptis coctionis tempore. Loquelæ interdum etiam fit imminutio, non subito & in instanti, sed sensim cum vocis imminutione, ita ut non nisi submissâ voce loqui possit, aliquando 10. aut 12. horarum spatio aliquando plus minusve cum omnimoda tandem loquelæ amissione, ita ut per vices superveniente tussi sic & sputi tenuis & crudi ejectione satis copiosâ, vocem & loquelam in instanti quasi recuperet. Sed, quod notatu dignum est, quum loquelæ adsit abolitio ex compressione manûs cranii, ubi futura Lambdoides observatur, statim & illico submissâ voce loqui possit & manû remotâ in instanti iterum ἀφωρα fit: Et cum sine compressione submissâ voce loqui possit, si pars capitis jam assignata manû prematur altâ voce loquitur. In toto latere sinistro debilior est ac in dextro, femur sinistrum ponderosius & ad motum sæpe ineptum redditur, ut illi insistere nequeat; in *Dominâ agra* sæpe accidit, ut, quæ heri pedem vix movere poterat, hodie cruribus insistat & levi adminiculo nixa imo aliquando sola ambulet, post aliquod temporis spatium motu iterum privetur & motus tremuli sæpius conjungantur. Pulsus modo debilis, rarus, modo frequentior ac velocior apparet. Interdum difficilis respiratio cum pectoris angustia, item subinde œsophagi contractio adest, ut cum summâ difficultate deglutire cibum possit. Horror quoque sæpe ipsam invadit sine subsequente calore. Urinæ ut plurimum

rimum albæ, tenues, aquosæ. Ante septem menses peperit fortunatè infantem sequioris sexûs quam lactat, quamvis non probem, quæ optimâ tamen fruitur sanitate; toto gestationis tempore satis bene se habuit, post partum omnia pro votis succedebant, sed aliquo à partu elapso tempore recidivam passa est, nec à partu menses fluxerunt. Ante aliquot menses dentes vacillabant, gingivarum aderat erosio cum sanguinis effluxu, pustulæ & ulcuscula in labiis internis sic & in ore apparuerunt, cum dolore quodam Hypochondriorum. Quæ omnia diligenter perpendens, usum *Acidularum Schwalbaccensium* suasi, quibus tali cum effectu usa est, ut cum spatio duorum mensium sana vixerit nec ullis afflictionibus hysterice divexata fuerit.

Tot itaque symptomatum apud Nob. Dominam agram concursus in censum affectuum spasmodicorum seu convulsivorum venire videntur, ut affectionis hypochondriacæ nomine insigniri & appellari possint. Ita tamen ut principium nervorum non prorsus ab omni labe immune censi queat, cum plerique paroxysmi incipiant cum rigore, horrore, pandiculatione, oscitatione & lassitudine spontanea, quæ symptomata cum supra enumeratis, non tam musculorum & panniculi carnosii vitio, quàm principio nervoso irritato adscribi possunt, cum subito ingruant & cessante paroxysmo nihil vitiosi in musculis aut habitu corporis reperiatur. In progressu morbi & subsequentibus paroxysmis spiritûs interceptionem rectius convulsivo cuidam affectui tribuo, quàm alij causæ, cum cessante paroxysmo nulla fiat expectationis mentio. Ex quibus constat, quòd Nob. Domina agra jam à pluribus annis multum humoris aquei & feri cumularit in sanguinis massâ, simulque falsuginis nullâ sane habitâ in victu ratione, ita ut multum feri ad cerebrum per arterias deferatur, quum præ alia quâvis parte in toto corpore illis ditetur, cum vasa sanguifera & duræ & tenuis meningis & quæ in Basi feruntur meræ sint arteriæ. Cerebrum quippe inquit Hippocrates corpori tanquam cucurbita impositum serosos humores è sedibus inferioribus attrahit, qui quantitate, etiam qualitate peccantes ad varias corporis partes expelluntur, ac variorum symptomatum causæ existunt. His addo, quòd ab intemperie viscerum præcalidâ magna fiat anathymiasis ad cerebrum, ex quâ velut in alembico destillationes fiunt plurimorum morborum causæ. Capitis dolor gravativus de quo jam à longo tempore conqueritur, non aliunde ortum suum habere puto, quàm à serosis illis humoribus intra cranium contentis, & medullarem substantiam cerebri afflixisse patet, quòd in sinistro latere semper debilius sit. Caput grave & obtusum, functionesque omnes animales languidiores apparent, sic & sensus omnes externi debiliores sunt, imò de memoriæ imminutione conqueritur. Hunc humorem ergo tot calamitatum peccantem quantitate & qualitate cau-

64 Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap. &c.

sam esse non usque adeo obscurum videtur, nam illum in capite & circa genus nervosum colligi probant symptomata supra enumerata, imprimis capitis dolor gravativus & sopor &c. qui paroxysmi contingunt, quoties feri copia tanta nunc intra cranium, inter meninges in anfractibus cumulat, quanta ad hæc symptomata efficienda requiritur, aut quoties serum copiosum acre & malignum in totâ massâ sanguineâ collectum & turgens impetuosius suâ sponte movetur. Sic enim caput seu genus nervosum amplius labefactarunt & ad irruptiones crebriores serosorum humorum admittentes reddiderunt paroxysmi frequentiores, unde quoque indies truculentiores evadunt: Remittunt autem, quando cerebrum molestiam excutit, aliorum hostem amandat aut potior ejus portio à glandula pituitaria resorbetur. Vertigo dein tenebricosa tam frequens & molesta cum visus imminutione ab iisdem humoribus cum pituitâ permixtis in cerebro collectis, à quibus flatus, & vapores excitati & in cerebri ventriculos irruentes, spiritusque animales varie agitantes illius causa sunt, quæ etiam levi de motu in lecto aliquando excitari solet, quæ sane, si longiorè temporis tractu perduret, caput & cerebrum valde debilitabit ac nova accumulabit excrementa, quæ *Dominam agram* in alium pejorem affectum præcipitabunt. Loquelæ verò imminutio & abolitio saltem per aliquod temporis spatium, ab iisdem humoribus serosis, diversas partes voci & loquelæ inservientes sc. Laryngem, linguam, pulmones, musculos pectoris intercostales, nervos sextæ & septimæ conjunctionis &c. quas aluunt, talia symptomata causantur. Has omnes partes affici in paroxysmo manifeste patet, cum in hujus principio *Domina agra* balbutiat, & de linguæ gravitate, sic & maxillarum stupore ac debilitate conqueratur, nec commode os aperire queat, quod partim ex nimia laxitate & humiditate musculorum, partim compressione aut aliqua obstructione hisce organis inservientium nervorum, partim à serosis humoribus in pectus irruentibus ac musculos pectoris & intercostales comprimantibus, irritantibus transmissoque aliquando ichore acri ad pulmones, quorum præsentia impediti, vix officio suo satisfacere possunt, ventilationi sc. caloris in corde, hinc citatior fit eorum motus crebraque ac difficilis fit respiratio, donec tandem tussi satis validâ superveniente magna inde & copiosa sputi tenuis, aquosi ac crudi fit dejectio, sicque in instanti loquelam recuperet, quamvis etiam constrictioni cui-dam convulsivæ hæc symptomata sint adscribenda. Pulsus ut plurimum rarus in morbis frigidis & chronicis locum habere solet. Urinæ, quæ in *Dominâ agra* apparent tenues & albæ, quamvis interdum bene coloratæ sint cum sedimento tamen ut plurimum viscido & crasso. Aquosæ & pallidæ illæ urinæ apparent, quod parum Tartari partiumque salinarum ac sulphurearum contineant, quæ per consequens albæ &

albæ & pallidæ videntur, quarum causa est ventriculi, cordis ac cœterorum viscerum indigestio, ob quam salinæ & sulphureæ esculentorum particulæ non rite subiguntur nec adeo minutim confractæ volatilifantur, ut dissolutæ sero tincturam communicare queant, unde fit, ut hisce principiis denudatum urina tenuis & limpida sæpe excernatur. Sensuum verò illa imminutio imprimis visûs ab iisdem humoribus serosis in nervos illabentibus vel ab adstrictione vel & à compressione nervorum opticorum; sic auditûs, gustûs & olfactûs imminutiones ab irrigatione nimia & compressione horum nervorum ab humoribus his serosis abundantibus causantur. Ex quibus patet, quòd serum in massa sanguinea turgens sit imminuendum & per loca congrua evacuandum, à cerebro revellendum simulque ab acrimoniâ vindicandum, intra cranium consumendum, cerebrum ac genus nervosum roborandum, ac opera danda, ut sanguis laudabilis ad nutritionem & sufficientem spirituum animalium proventum aptus producat. Quum affectionis scorbuticæ manifesta se prodant signa, humores serosi circa Lienem, mesenterium & hypochondria delitescentes ac corrupti educendi, præparandi ac *antiscorbuticis* corrigendi, partes roborandæ ac symptomata mitiganda. Quos scopos attingere non impossibile quidem, sed sane arduum dixerim, cum jam à longo tempore *Domina Ægra* graviter afficiatur. Affectus tales nervosi alias curatu difficiles sunt eoque magis, quod genus nervosum valde à tot paroxysmis debilitatum sit ac altas jam radices egerit: proin affectus Lienis & Hypochondriorum similiter affectionis scorbuticæ maxime rebelles sint, licque diuturnum remediorum usum, quibus expugnantur, exigant. Quia tamen *Nob. Dn.* adhuc juvenis est, non desperandum, dummodo præceptis medicis obtemperet, nec recidivis ansam præbeat.

Ut his indicationibus satisfiat, remedia *ex triplici fonte Dietetico, Chirurgico, & Pharmaceutico* desumenda.

Quum *Dieta* accurate & juxta sex rerum non naturalium moderationem rite observata in morbis chronicis debellandis magnum auxilium afferant, *Nob. Domina ægra* ad tot molestissimarum afflictionum expugnationem & mitigationem studiose obtemperabit. Aer itaque naturâ suâ sit temperatus & purus ad caliditatem & siccitatem vergens. Cibi & Potûs maxima habenda est ratio. Vitet igitur *Domina Ægra* omnia viscida vaporosa, cruda, ut & feri multum producentia, coctu difficilia, omnia sale & fumo indurata, aromatibus condita; à piscibus abstinendum, ut & à fructibus & oleribus crudis, leguminibus, carnibus suillis aliisque quæ multum feri humorisque pituitosi ac crudi generare apta nata sunt: nocent quoque multa & varia in unâ mensâ fercula. Contra autem victus sit boni succi, coctu facilis, moderate

66 Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap. &c.

derate calefaciens, attenuans, detergens, deobstruens: ut ex volucrum genere Pulli columbini imprimis sylvestres, gallinacei, Capones juniores, perdices pluresque de montanis, rejectis palustribus: Ex quadrupedibus vituli bene nutriti, juvencorum, vervecum carnes recenter mactatæ bene coctæ. In jusculis utiliter incoquetur *Cichorium*, *Nasturt.* *Chærefol.* &c. Pro potu vinum non suadeo, cum nimis vaporosum omniumque fluxionum sit vehiculum, sed *decoctum Rad. Chinæ in taleolas incisæ vel ligni sassaffras cum tantillo visc. quern.* A somno abstineat præsertim mox à pastu & fugiat meridianum, nec cubitum petat, nisi duabus aut tribus à cœnâ horis. Abstineat, ab exercitiis vehementioribus à pastu, cum coctio turbetur: Exercitium sit moderatum ante prandium sic & post cœnam ad calorem nativum refocillandum. Ab otio nimio abstineat. Alvus quotidie aperta sit, quod si defecerit natura, adjuvanda *enemate appropriato vel alio laxante*, ne natura uni remedio assuescat. Et si quædam evacuatio naturalis sit suppressa, blande sollicitanda erit *remediis convenientibus*. Omnia animi pathemata Tristitia, Terror, melancholia, ira &c. cane pejus & angue fugienda. Interea *Medicus ordinarius* jam à longo tempore officio suo sane non defuit omniaque quæ ad hunc morbum debellandum ex usu esse censuit, in & extra paroxysmos juxta exactam diætam adhibuit.

Ex Chirurgia frictiones partium inferiorum ut Scapularum: Vesicatoria cervici, carpis tibiisque cum fructu applicata fuere: cauteria duo, unum quidem in brachio sinistro, alterum in femore dextro tribus digitis supra genu, quæ hætenus ichores acres saniosos & purulentos eructarunt, sed inscio Medico jam ab aliquo tempore hæc reclusa esse voluit Domina ægra ob pruritum in signem, quem ab humoris acris & falsi effluxu patiebatur, cui tamen accidenti obvenire, non difficile erat.

Ex Pharmacia ea hætenus medicamenta adhibita & porro usurpanda erant, quæ indicationibus satisfaciant, & primò habitâ ratione gravissimorum symptomatum maxime urgentium, imprimis cerebri affecti ipsi primario succurrendum esse existimavi. In hunc finem sequentem pulverem præscripsi omnibus indicationibus satisfaciens.

*℞. Radic. Valerian. Sylv. Pœon. āā ʒj. Antihet. Pot. ʒiiij.
C.C. Phil. ppr. Ungl. Alc. ppr. āā ʒjß. ciñab. nativ. Hung. ʒij.
Ocul. ʒ. ppr. magist. perlar. āā ʒj. ʒ vol. Viper. Lumbr. Δ āā ʒß.
Bezoard. ʒ. ʒij. Tab. man. Chr. perlat. ʒj. Msc. F. Pulv. subtilis
de quo singulis dieb. mane jejuno Ventriculo ʒß. sumat c. aq. beton. l. fl. Til.
& vesperi horâ quartâ. Horis intermediis interdium & noctu, si vigilet,
unum alterumve cochleare hujus mixturæ sumat, modo non statim à pastu sit.*
℞. Aq.

Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap. &c. 67

℞. Aq. flor. Til. Pæon. paralys. Meliss. Beton. āā ʒj. ceras. nigr. ʒvj.
 liq. C.C. succinat. ʒβ. Essent. castor. ʒj. Tab.man. Chr. perl. ʒβ. Msc.
 Si sopor accedat, excitetur sp. ☉. ✱. ☐. vel Bals. succini. Clysteres per
 intervalla cum fructu injiciuntur, cum alvus occlusa sit: Quod ad pur-
 gantia per os exhibita spectat, lenientibus potius quam fortiorib. purgan-
 tib. utimur. Ex syr. de Chichor. c. Rh. cum pauco pulvere radicis Jalappæ
 & sale ☐. præscripsi in casu urgente, hoc purgante ichores acres & se-
 rosos humores sine ullâ molestiâ cum levamine dejecit. Quum à qui-
 busdam diebus Doctissimus Dominus Doctor Grojan ad consilij rationes
 mecum conferendas convocatus fuerit, factâ prius omnium sympto-
 matum enarratione eaque omnia sigillatim exacte & attente investiga-
 ta unâ convenimus Nob. Dominam affectione quâdam scorbuticâ & Hy-
 pochondriacâ affici, quamvis caput ac totum genus nervosum ab om-
 nilabe immune esse non sentiamus. Hâc de causâ sequenti methodo
 curam suscepimus post supra præscriptam diætam. Habitâ ratione
 causæ antecedentis humorum sc. viscidorum, crudorum ac serosor. ut
 & obstructionum in Hypochondriis Mesenterij, aliarumque partium
 ad specifica antiscorbutica confugimus, puta succum Nasturtij aq. de quo
 singulis diebus cochl. vij. vel viij. mane jejuno Ventriculo spatio 10. vel
 12. dierum assumfit, sic & vesperi horâ quartâ; interdum quoque ho-
 ris appropriatis de pulvere supra præscripto ʒβ. Urgentibus potissimum
 cerebri symptomatib. de Mixturâ unum alterumve cochleare sumfit. His
 peractis humores præparatos Potione laxante supra nominatâ eduximus,
 & satis copiose cum levamine. Dein ad obstructions reserandas, hu-
 morum acrimoniam demulcendam sequente pulvere spatio decem die-
 rum singulo mane usa est. ℞. Croc. ʒ. aperit. ʒj. ocul. ʒ. ppr. ʒj. rad.
 Ir. Fl. gr. xij. cinam. gr. vj. Msc. pro tribus dosibus. Ubi alvus per 2. dies
 adstricta fuit, clystere convenienti aut potione laxante satisfactum est. Sed
 quum symptomata nihilominus recurrerent, imò aliquando graviora
 cum urinâ tenui, albâ & aquosâ, ad alia confugere oportuit, sudori-
 fica nempe, præscripsimus tale ℞. ʒij. diaph. ʒj. ☉. card Bened. ʒβ. aq.
 scab. cerefol. āā ʒj. Msc. quod sequenti die iteratum fuit, ita ut optime
 sudarit & quidem per universum corpus, à quo tempore pulsus me-
 lior, urinæ laudabiliores ratione consistentiæ & coloris ita ut existi-
 mantes Nob. Dominam agram melius se habituram: attamen elapso u-
 no aut ultero die symptomata ingravescebant, ita ut ob plurimas rationes
 ad curam sudoriferam corpore prius præparato devenire consultum esse
 duxerimus. In hunc finem præscripsimus seq. potionem sudoriferam.

℞. Radic. Chin. Lign. sassaffr. āā ʒjβ. ras. lign. sanct. ʒj. Infund. tepide
 per

68 Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap.&c.

per noctem in aq. fontan. ℥iiij. mane bulliant lento igne fere ad med. part. Capiat. ℥v. mane, quâ diatâ singulo mane usa est spatium 12. dierum, ita ut optime sudarit, sed non nisi horâ quartâ vesperi sudores manarint, & aliquando durante noctu sudarit sine molestiâ aut virium dejectione: tamen cum recidivam symptomatum enumeratorum Nobiliss. Domina frequenter patiatur usum seri lactis caprini cum succis herbar. cochleariae, Nasturt. aq. horis matutinis præscripsimus, tum ad viscerum obstructions referandas, intemperiem eorum corrigendam, præcipuè ad totam sanguinis massam ab acrimoniâ vindicandam. Cum cerebri male affecti manifesta se prodant signa, ut dolor capitis gravativus continuus, sopor, vertigo, motus impotentia, frigus, visus imminutio, Tremor, loquelæ imminutio & abolitio &c. totam curam eò dirigendam censemus. Verum ad Te, Vir Celeberrime confugimus ac consilium Tuum avidè exoptamus. Precamur ut DEus Tibi mellitos Nestoreosque largiri velit annos. Vale.

Tui ad officia paratissimi

Neocomi Helvetiorum

d. 24. Xbris. 1692.

Chevalerius, M. D.

Grojan, M. D.

Consilium Medicum & Responsum ad præcedentes pro Nobiliss. Domini H. Ch. Neocomensis Coniuge.

CApud Nobiliss. Domine Aegræ à colluvie serosa intus & foris valde inundari plurima sunt, quæ fidem faciunt. Serum intra Cranium cumulari & profundius se immergere, ac medullosum partem quoque cerebri attingere, demonstrant visus imminutio, somnolentia, memoriæ hallucinatio, vertigo titubans, ob quam, si firmiter incedere velit, oculi claudendi sunt, quam non spernendam, & à proprio cerebri affectu originem ducere patet inde, quia illam quoque experitur, quando in lecto corpus versat. Loquelæ impedimentum seu balbuties, quandoque ejus veluti abolitio aliquandiu durans, item gulæ constrictio deglutitionem præpediens non nisi nervulis intra cranium ad linguam & Pharyngem pertinentibus afflictis adscribi possunt, idque ab eadem colluvie. Medullam quoque spinalem ab illâ pati imprimis evincunt artuum stupor, sensus formicationis, præcipuè verò imbecillitas brachij sinistri, ut illud quandoque attollere ad caput nequeat, & pedis sinistri impotentia ingressum impediens: Eâ etiam læsa fit procul dubio, quod aggravatum Caput erigere & erectum retinere non valeat. Extra cranium illud quoque profundi, multa quoque indignant imprimis subtus cutim capillatam capitis, nam dolente capite foris attactum mediocrem non tolerat, licet à fortiori compressione

sione mitigetur: à forti constrictione ossis Lambdoidei ejusque futurarum loquela magis sonora redit, quamvis motus artuum inde non redeat: patitur punctiones sub oculis, ac si virgâ facies percussa fuisset, cum lachrymis: Inde quoque *secundum mentem Fernelij* dolores artuum tensivi pungentes & lassitudo spontanea, item aggravatio pectoris, pleuritis notha, gingivarum intumescencia, dentium vacillatio ipsæque aphthæ in labiis & intra illa derivari poterunt. Si serum ex glandulis faucium, gulæ & ventriculi copiosius exsudet, materiam præbet vomitui matutino aqueo & mucoso seu viscido lento. Sero *Domin.*

Ægram abundare probant hæc ipsa symptomata nimis quàm frequenter illam adorientia: ejus cumulationem promovent vita sedentaria & errores in victu. Serum in massa sanguinea quandoque turgescere vel inde manifestum est, quia malum per paroxysmos illam invadit pluresque partes simul à sero, à reliquo sanguine secessum faciente, affliguntur. Hoc serum tenue esse inde conjicere licet, quia semiparalysis pedum *Ex. gr.* citò invadit & penitus brevi remittit, quod etiam in loquelæ vitio observatur. Acre esse serum colligere licet ex dolorum vehementia, punctiõibus; ex aphthis &c. aliàs semper falsum est suâ naturâ: falsius comperiretur gustato sero sanguinis post V.S. emissio & aliquandiu asservato: an autem verè scorbuticum sit? ignoro: certe utcumque errores in victu commiserit, non tamen frequenter comedit carnes aut pisces salitos & fumo induratos. Ad omnem hanc calamitatem inferendam plurimum adscribendum est hæreditariæ labi, nam Patre nata est valde podagrico.

Affectus hos omnes extirpare illorumque recidivas declinare admodum difficile erit, cum causa illorum redundet in tota massa sanguinea, partes effluxum seri concedentes illudque recipientes debiles sint, tum à congenitâ labe, tum à tot paroxysmis ab aliquot annis crebro recidivantibus: ut, taceam, vix evitari errores etiam à cautissimis possint: spem tamen faciunt Ætas nondum provecta & *Dominæ* *Ægræ* cupido bene valendi anhela. Cum fructu & citra magnam afflictionem aliarum partium hac methodo serum imminui, à Cerebro avelli & unâ operâ ejus acrimonia attemperari & corrigi posse videtur.

I. Purgetur potione in consilio præscriptâ ex syr. de cichor. c. *Rhab. pulv. Gialappæ*, &c. quia illa citra tormina & prostrationem virium copiose alvum subduxisse memoratur, illamque præferrem *Pilulis*: sed non nimis crebro detur, ne tandem ventriculus destruatur, sufficiet si alternis mensibus aut semel ad summum in mense, flagitante necessitate propinetur.

II. Plurimum ad seri copiam exhaustiendam faceret sudoris provocatio super scamno ad hanc evacuationem peculiariter constructo, quæ si

70 Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap. &c.

legitime instituatur, serum ex intimis recessibus sine virium prostratione aufert. Posset singulis mensibus per dies 10. vel 12. sibi subsequentes institui. Hæc methodo 1. detur mane ante horam sextam haustus decocti sudoriferi ad ℥iiij. vel ad ℥v. Decoctum hoc modo præparari posset.

℞. Lign. Lentisc. ℥ß.
Radic. sarsaparill. ℥iiij.
Incis. add. aquæ fontanæ ℥viiij.

digerantur in vase vitreo clauso horis 12. in loco calido bene clauso: postea adde passular. corinth. lotar. & bene contusarum ℥iiij. coq. ad consumptionem dimidiæ partis; sub finem coctionis adde sem. fœniculi contus. ℥iiij. coletur sine forti expressione. 2. Hinc ex lecto incumbat scamno jam calefacto. 3. Dum scamno incumbit, subinde detur cochl. j. vel ij. aquæ confortativæ seu refectivæ hoc modo paratæ.

℞. Aq. borrag. ℥ij.
bugloss.
fl. Til. aa ℥jß.
Mag. †ij. diaph. ℥ß.
Matr. perl. ppr. ℥j.
Syr. rub. ℥d. ℥ß. Msc. d. ad vitr.

4. Relinquatur super scamno primò non ultra quadrantem horæ, sequentibus diebus longius, sed nunquam ultra horam. 5. finito termino detergatur linteis calefactis sensim, ac reponatur in lectum calefactum, ibique aliquoties reficiatur aquâ reficiente. Si desideret circa horam 8. iusculum, non denegetur illud. Prandeat circa hor. 11. & cœnet ante septimam hor. Menses ad hanc sudationem commodi essent, Februarius, Martius, Aprilis: etiam Majus, nisi valde æstualet: quamvis illam suaserim in ipsis diebus canicularibus. Elapsâ æstate repeti posset per Autumnum & Hyemem, singulis mensibus mane per dies 10. vel 12: Vesperi rarò illam suadeo. Toties autem repetenda est hæc sudatio, quia non nisi lente & tuto tollitur hæc colluvies. Dum hæc utitur, caveat sibi imprimis ab aëre frigido & humido. In pastu concedo laudabiles carnes in consilio nominatas sive elixas sive assas: quandoque etiam pisces melioris notæ, imprimis assos: Ova forbilia, fructus dulces coctos, etiam olera recentia cocta, ad evitandam alvi constipationem. Sudationis tempore rarissime vinum concedo, non quod timeam vaporum ad caput ascensum, quia nullus est, sed sanguinis inflammationem: pro potu ordinario probo Decoctum radicis Chine, cui aliquid passularum Corinth. addendum.

Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap.&c. 71

dendum. Alvus constipata maturè movenda *Clystere consueto*. In cubili pro lubitu obambulet ad evitandum somnum pomeridianum. Dum in hac curâ occupatur omnia alia medicamenta omittantur.

III. Ad colluviem serosam in capite foris & intus stagnantem, debellandam præter omnium expectationem efficacissimum comperi *Emplastrum Vesicatorium toti cuti capillatæ impositum*, quod, licet nullam vesicam excitet, nisi ubi cicatrix alicubi adsit, plurimum tamen aquæ ex poris educit cum palpabili effectû citra ullum dolorem, si modo ritè applicetur, hoc modo: 1. *Abradatur rasorio totum capillitium*. 2. *Inducatur Vesicatorium Emplastrum vel Augustanorum vel Parisinorum D. Charras cum cerâ, pice, &c. non cum micâ panis &c. paratum*, inducatur pelli molli ad crassitiem pennæ prope anserinæ, inde formetur cucupha. 3. *imponatur toti cuti capillatæ, cavendo ne aures, aut alibi cutim non capillatam attingat*. 4. *Firmetur vittâ, ne loco moveatur*. 5. *relinquatur ad summum horis 8, non ulterius, alias dysuriam pariet*. 6. *Post statam horam elapsam imponatur folium brassicæ capitatæ aut pellis mollis butyro recenti oblita bis vel ter in die, donec nihil amplius ex poris exstillet: sinatur cuticula exsiccari, quæ tota secedet instar folij hyperici perforata*. Quamprimum pectine cuticula sublata fuerit, denuò bis vel ter hujus vesicatorij usus seu impositio repeti poterit, semper tamen abrasis capillis renascentibus. Hæc Vesicatorij applicatio imprimis in paroxysmo, præsentente vertigine, convenit.

IV. Extra tempus sudationis proderit pulvis absorbens & massam sanguineam edulcorans, cujus dari posset summo mane ʒß. cum aquâ Betonicæ, vel Verbenæ vel Flor. Tiliæ similive. Pulvis talis parari posset.

℞. C. C. Philosoph. ppr. ʒiij.

Ungul. Alc. ppr.

Antihæct. Pot. ʒā ʒj.

Cinnab. ʒij. vel nativ. ʒij.

Pil. reg. incompl. si ambram non toleret,
aut si illam ferat compl. No. j.

Ol. Nuc. mosch. expr. gr. iiij.

Sacch. albiss. ʒjß. Msc. F. Pulv. d. ad scat.

V. In die novi, & plenilunij nisi menses fluant, summo mane dentur gr. v. vel vj. Auri Horizontalis (quod heic mitto) in unâ aquarum prædictarum.

VI. Si Catharri ad Ventriculum & pectus ruant, alternis noctibus
horâ

72 Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap. &c.

horâ somni 2. vel 3. vel 4. Pilulas Thariacæ cœlestis cum pauxillo syrupi violarum dentur.

In diætâ præscriptâ nihil immutandum invenio, nisi quod ipsi, extra tempus sudationis vini aliquid in pastu concederem pro lubitu dilutum *decocto Radicis Chinæ*. Permitterem tunc obambulationem in aprico cœlo serenoque etiam ad vicina prædia Mane & Vesperis cœlo temperato nec valde calente sole. *Fonticulum* in brachio, ut apertum fervet, necessarium est: in crure illum claudere licebit. Alia medicamenta eorumve formulas hic coacervare hac vice nolui: sufficient hæc, nisi nova symptomata talia postulent. *Typum scamni sudoriferi mitto*, quem *Fabro lignario Excell. D. D. Grojan.* explicare poterit, cum illud apparandi & calefaciendi cum his Germanice transcripto.

*Deus T. O. M. hæc Nobilissimæ Dominae Ægræ
salutaria esse Jubeat!*

Scaphusij Die 3. Febr. 1693. Joh. Jacobus Wepferus, M. D.

Nobilissimus Dominus Maritus die 12. Martij 1693. Neocomo scripsit

Postquam purgata fuit, per dies undecim usa est *scamno sudorifero*: quod admodum commodum reperit & optime inde se habuit: diebus 19. loquelam non amplius amisit. *Die 6. Martij Vesicatorium toti capiti raso impositum fuit: Emplastrum hoc eduxit notabilem feri copiam. Die 4. Martij uti incepit pulvere cephalico.*

Die 22. Martij scripsi, ut methodo præscriptâ mensibus his vernis pergerent.

Nobilissimus Dominus H. Ch. cum Nobilissima Domina Conjuge me Scaphusij convenit die 13. Junij. 1694.

Postquam usâ est meis medicamentis: à *purgante* multum aquæ educebatur, die sequenti hypercatharsis supervenit &c. Lac amisit: si infans admotus fuisset, rediisset Lac. NB. Facile delirat citra febrim, in hoc ridet, flet, loquitur absurda, quæ tamen antequam enunciet aut enunciata statim absurda agnoscit; delirium imminens animadvertit ex cardialgiâ quâdam: delirandi hæc necessitas durat 8. hor. Verum hoc symptoma diu emanavit; rediit à lacte retropulso, aliquando instantibus mensibus. *Curam sudoriferam cum scamno optime pertulit, ut & Emplastrum Vesicatorium toti cuti capillatâ impositum*: In tribus mensibus ter *curâ sudoriferâ* usa est cum fructu & notabili symptomatum imminutione: In secundo mense redierunt menstrua cum levamine.

Æstate præterita per duos & dimidium Menses Menstrua substituerunt, & tunc subito doluit in osse ac si vellicaretur, ut subito exsilire coga-

Observatio XXXII. Colluvies serosa Cap. &c. 73

cogatur etiam in Templo: dolor est momentaneus. Post hanc suppressionem abortiit: Abortus erat ovi magnitud. Erat corpus fibrosum, cavum continens liquorem albumini similem. Circa Festum Nativitatis rursus 10. septimanâ abortiit. Inter duos hos abortus deliravit subinde sed cum majori tristitiâ: abortus præcesserunt nixus pariendi: horum causâ *Vena secta fuit in brachio* cum levamine post d. 3. hinc in vaginam pervenit corpus quoddam, quod *Obstetrix Parisina* extraxit; erat mola. Mense post exclusionem abortûs Menstrua redierunt large, ab illo tempore melius hucusque habuit: nunc ordinariè redeunt, durant tribus diebus: hinc per triduum subsistunt, dolent inde Lumbi & debilitates imminent: sequitur fluxus rursus cum levamine & omnium remissione. Fluxus melius promovetur decumbendo quam obambulando. Utitur *Thermis Badensibus*, quas summopere appetiit. Tertiò die post infaustus redierunt solita symptomata sed multo mitiora. Nuper inter balneandum redierunt Menstrua die 4. Junij sine molestia. NB. Quando lac reprimere conatur ante ablaetandum symptomata eveniebant pridem: Ejus causâ *uber cum sale communi nodulo inclusum* collo appendit, inde Lac evanescit.

Die 14. Junij 1694. suasi ut per aliquod temporis spatium ab usu medicamentorum, nisi urgente necessitate, abstineat. Circa autumnum consuetam potionem laxantem ex syr. de chich. c. Rh. &c.umat, post tres dies Venam in alterutro brachio secare curet. Dein pulvere cephalico absorbente in consilio memorato utatur. Aurum horizontale sibi commendatum habeat, &c.

OBSERVATIO XXXIII.

Caput sero turgidum cum Symptomatibus hystericis.

Nobilissima Dn. Conjux Nob. D. N. N. de Neuforen, Præfetti Horb. 37. circiter annorum; habitû corporis obæsa, facie subpallidâ, labiis roseis. Ante annum & quod excurrit passa est diu & per aliquot menses suppressionem mensium: usu *Thermarum* postea enormiter fluxerunt, ut ex nimia hæmorrhagiâ mortem vereretur; quartâ post fluxum hunc die caput perluit nescio quo *Lixivio*. Ab illo tempore percipit frigus quoddam à capite incipiens totumque corpus pervadens, tuncque faciem sibi intumescere opinatur; hoc frigus vocat febrem capitis: laborat quoque Odontalgia in maxillâ sinistrâ superiore; dolet caput in vertice & syncipite, dolor autem solum est gravativus

74 Observatio XXXIII. Caput sero turgidum &c.

cum sensu frigoris. Caput innumeris integumentis etiam sub Canicula obvolvebat 1670. d. 9. August. quod hac æstate totâ fervidissimâ fecit: insuper caput inungit *Balsamo Cephalico antiapoplectico*, pileolum ex *Herb. cephalicis* gestat. Veretur Apoplexiam, nec minimum frigus perferre potest, unde æstate quoque Hypocaustis utitur; à minimo frigore se statim lædi dicit. Detractis integumentis sensu æstum etiam longius semotâ manu seu eminus habitâ manu validum emanasse. Imaginatur se quoque hydropicam esse, & Anasarcâ nunc laborare nunc Tympanitide; quamvis vividam & solidam carnem habeat, nec pedes digitorum impressa vestigia servant, nec abdomen durum sed molle existat. Appetit, bene sapiunt carnes, sitit subinde, ut in die ultra mensuram vini Neccarini non diluti bibat. Cibi non gravant, rarissimè vomit, & non nisi quandoque manè aquea & amara: alvus quotidie statâ hora solvitur: quandoque murmur in ventre evenit, & molestiam in sinistro latere parit sed evanidam, quandoque in dextro Epigastrij latere. Urinam monstravit plane naturalem, spiccam potius quam tinctiorem & tenuem. Facile spirat: pulsus est naturalis; cor rarissimè palpitat. Quandoque aures, citra tamen auditus læsionem, tinniunt: capite inclinato subinde vertiginem animadvertit; bene dormivit: sensus sunt integri & motus animalis. Aliquando aliquid hysterici ipsi evenit, & Leipothymiam veretur, unde *Succinum* accenditur, *Balsamus Apoplecticus* naribus admovetur. Delectatur admodum aquis cum vino destillatis & spiritibus fortioribus, ut cerasor. & similia, à quibus se mire refici dicit. A purgantibus læditur: delicate educata fuit. Iracunda est; frequenter in fermento tota jacet: vivit in matrimonio litibus fertilissimo. Menses inordinate fluunt, & sæpe demum post septem septimanas ac parce, biduo tantum manant, coloris atrorubescens. Quatuor liberorum mater est.

Resolutio.

Quamvis apud Nob. Dn. plus imaginationis concurret de quibusdam morbis, non tamen ab omni labe immunis est: post largam enim sanguinis profusionem caput debilitatum non parum fuit, & feri multum nunc sub cute capillatâ capitis colligitur, nam cutis illa laxior videtur, frigus ibi percipit; odontalgia quotidie fere laborat, facies inflatur, caput patitur dolorem gravativum; Vertiginem & tinnitum aurium sentit: subinde symptomata patitur hysterici affinia, ob quæ Apoplexiam timet. Caput tot integumentis amplius debilitat, dum ab illis seu à cucurbitâ humores attrahuntur. Aquævitæ cerebrum, nervos glandulasque indurant, unde succus nervosus copiosior cumulatur & tenuior evadit, quem auget largior potus. Serum accumulans quoque menses parcè & tardè manantes. Itaque

Oblervatio XXXIII. Caput fero turgidum &c. 75

Itaque serum subinde evacuandum *Pil. cephal. noctu sumendis* : cerebrum roborandum *manè & vesp. Tab. cephalic. noctu nunc pulv. Marchion. nunc conserv. rosar. majoran. rorismar. salv. &c.* Foris *Balsam. cephal.* Ventriculus quoque roborandus eodem *Bals.* Caput à sordibus mundandum *Pulv. ex furfur. rad. Irid. Fl. Fol. salv. Pileolus capiti imponatur ex Verben. majoran. rad. caryophill. C. C. succin.* Menses movendi *speciebus menagogis ter in anno.* In victu vitet aromata, salita: omittat aquas istas spirituosas. Vinum diluat *decoct. chin.* Fonticulo indat globulum ex ☉ *Scarificatio.* Odontalgiae mederi poterit *Gargarismo ex satireya, roremar. in vin. & aq. coct.* Propter symptomata hysterica utatur *aq. hyster. & Pilâ hystericâ.* Loco *Tabul. suasi pulv.*

Rx. Pulv. stom. Birkm. ℥iij.
C. C. ph. ppr. ℥ß.
Ungu. alc. ℥iij.
N. M. Mac. ppr. āā 3j.
Lign. Aloës 3ß.
Tab. man. Chr. perl. ℥ij.
Msc. F. Ps. Dosi M. & Vesp. 3j.

OBSERVATIO XXXIV.

Cephalalgia.

A*Mpliss. & Consultiss. Dominus J. Sch. Sac. Cæs. Maj. & Regimi-*
nis inferioris Austriae Consiliarius legatus ad Dietam Ratisbonensem
die 10. Junii 1673. ex acidulis Ebenbusanis propter capitis dolorem
consilium petit. Circa initium *Mens. Martii* caput ipsi dolere cæpit. Adest nimirum constrictio aut colligatio quasi per vinculum seu fasciam capiti circum ligatam: cui accedit dolor punctorius satis vehemens, à sternutatione, sreatu fortiore aut alvi exoneratione in fronte, qui eo usque durat, donec caput tranquillum sit. Dolor iste punctorius non est continuus, sed evenit tunc solum, quando à prædictis actionibus irritatur. Frons à summo mane ad horam 8. vespertinam calet: noctu friget. Appetit satis bene. Dormit 5. vel 6. horis. Sentit caput magis ac magis debilitari, adeò ut à laboribus in *dietâ Ratisbonensi* gravibus & multis abstinere cogeretur; cum illis sufferendis impar fuerit. Usus est *Medicorum operâ*, adscribunt vaporibus stomachi: Item lieni & renibus &c. Sumsit aliquot *pulveres digestivos: Purgantia per 14.*
dies:

dies : Succum majoranæ naribus attraxit : suavis etiam *pulvis tabacci mitior*, sed hæc omnia sine fructu aut sine ulla immutatione. Hinc *ad V. S.* perventum : sanguis laudabilis inventus fuit ; non fervidus. Postea adhibita *vesicatoria in cervice, hirudines post aures* : quæ omnia effectus laudabiles præstiterunt : morbum tamen non adorta sunt. *Epi-themata* æstum non sopiebant. Utitur jam per tres septimanas *acidulis Ebenbusanis prope Göppingam in ducatu Würtembergico* ; in summo bibit ad *℥iiiiß.* sed sine mali imminutione. Est annorum 51. temperamenti Cholericæ. Erysipelati pedis sinistri obnoxius est. Nunquam ad hanc ætatem ex morbo alio decubuit.

Consilium medicum.

Sensus iste constrictionis & colligationis ceu à fasciâ capiti circumligata, & dolor punctorius quoquomodo Capite succusso à sreatu, tussi &c. superveniens, numerandus est inter species Cephalalgiae. Locus affectus non videtur Pericranium, quia ab attactu externo non exacerbatur : sed dura mater, quia tussi, sreatui &c. accedit dolor punctorius, quia à laboribus ingenii debilitatur. Non pia mater, quia nulla adest vertigo, nulla somnolentia : nam non ultra 6. vel 7. horas & quiete dormit ; sive in superficie, sive intra anfractus cerebri, quia dolor punctorius maxime in fronte percipitur, sedes causæ morbicæ ibidem latitabit : non necessum, ut tota dura mater seu membrana undique affecta seu imbuta sit causa morifica : nam in Hemicraniâ sæpe ejus exigua portio affectâ totum dimidii cranii latus in consensum rapit. Si totum ambitum afficeret, procul dubio alia symptomata adessent.

Causa proxima non est vapor, quia malum pertinacius est & diuturnius, quam ut vel flatui vel vaporibus adscribi debeat. A ventriculo quidpiam hucusque exhalare *ab Anatomicis* exploditur merito : nam si consideretur, quâ ratione basis cerebri contra hujus generis exhalationes munita sit, facile assensus præbebitur impossibilem esse admissionem vaporum &c. Non est Aneurisma in arteriis duræ meningis, quia dolor pulsatilis adesset. Non varicosa dispositio, quia dolor in alterutro latere esset, vel si in utroque, magis in medio, scil. circa situm corporis falciformis esset, nam ad latera sinus tertii venæ incipiunt, in reliquo tractu vasa sanguifera duræ meningis maximam partem, si non omnes arteriæ sunt. Igitur humor extravasatus, qui nec sanguis nec pus, ambo enim humores diriora symptomata excitarent. Igitur est serum quoddam intra cranium & duram meningem effusum, cui per nares exitus denegatus fuit. Illud copiâ tensionem efficit, & quia dura mater aliquo modo à cranio avulsa est & à sreatu &c. succuti magis potest, dolorem punctorium efficit. Alius humor præter serum huc

huc non potest effundi, cum non alius in cœtera sano per arterias ad hunc locum deferri queat. Non negarim serum hoc acrius esse, aliàs dolorem punctorium tantum & aliquandiu post succussionem durantem non efficeret; ipsa corrugatio indicium acrimoniæ alicujus. An acrimoniam in liene acquirat? ambiguum est, quum sanguinis illa in liene fermentatio ipsa dubia sit.

Quia Cholericus est & Erysipelati obnoxius, Epar magis culpari posset; nisi universam massam sanguinis fervidiorem dicere malimus ob omnium viscerum sanguificationi dicatorum intemperiem calidiorum. In hunc locum serum effusum fuit ob coryzam impeditam, ob somnum interruptum, ob negotia praviora, ob caput denudatum intenso frigore, aut non satis contra frigora nocturna munito, ob longum sermonem capite debilitato aut capite æstuante subito frigefacto, aut ab alia simili prophasi. Serum hoc evacuandum, revellendum, derivandum, absorbendum simulque corrigendum & edulcorandum.

Purgandum subinde leniter, nam si vi serum evacuetur, sit illud cum damno & majore humorum perturbatione: imo omne evacuare impossibile foret. *Fol. senn. Tamarind.* commodius dantur, quam *magist. Gialapp. &c.* Revellitur *Vesicator.* optimè in *carpo* & post *Olecranon* appositis: nullo modo in *Cervice.* *Fonticulus* in *brachio sinistro excitatus* derivabit. *Sternutatoriis* & *Errhinis*, nisi assuetus, plus attrahet, quam tollet; si his assuetus vitet *Moschata.* *V. S. Hirudines applicatæ tum Hemorrhoidibus tum post aures* non plus præstabunt, quam *vulgaris Venesectio.*

Topica discutientia non multum agunt: si mitia, nihil agent: si fortia, plus fundent. *Præstat pulvis absorbens & edulcorans talis.*

℞. $\frac{1}{2}$ ij. diaphor. 3ij. Dent. Hipotami 3ß.
 ungu. alc. ppr. 3ij. cinnab. nativ. ungar. 3jß.
 matr. perl. ppr. 3j. Tab. man. chr. perl. 3j. Msc. F. Pulv.
 dosi manè 3ß. cum aqua flor. tilia.

In victu vitet in butyro frixa, aromatizata, valde salita, acetaria &c. Vinum diluat decocto *Rad. Chinae.* A pastu negotiis veledicat, graviora abrumpat.

Scaphusij die 12. Jul. 1673.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 22. Augusti 1673. Ratisbonnâ scribebat. Consilium placuit: illud consideravit cum D. D. Mezgero suo Ordinario, qui illud approbavit. Putat *Vesicatoria* nihil Ipsum adjutura in brachio, cum affectum

non mitigarint in cervice excitata, quamvis magnæ vesicæ eruperint. An nihilominus excitandæ in carpo & quoties? quid sit olecranium? Pulvere jam per 14. dies utitur: percipit inde levamen, sed nondum plane cessat constrictio capitis maximè in fronte & dolor punctorius in tussi, scretu aliove conatu, imprimis si alvum exoneret, ut sæpe ab illâ excretionē abstinere aut illam interrompere cogatur: magis vero manè quàm post prandium: dolor quoque uno die vehementior est, quàm altero. Bene appetit & bene dormit. Omnis querela est, quod suis negotiis, quæ mentis intentionem postulant in & extra consilia, non pro lubitu præesse illaque ad nutum perficere possit. Quibus carnibus, piscibus, oleribus &c. vesci queat?

Respondi d. 3. Octobris 1673. Vesicatoria loco distantiori applicata præstantius revellunt, quàm vicino affixa, nam hæc attrahunt potius & dolorem augent. Id sæpius feci & nuper admodum in simili prorsus casu cum optato successu. Per olecranium cubitus intelligitur. Quia malum inveteratum est, diutius continuanda sunt medicamenta. Vescatur cibus boni succi facilis coctionis scil. carnib. vitulin. hædin. vervecin. ferin. junior. pullis, avib. montanis. Vitet suillam, bovillam adultiorem & ferinam senio confectam. Carnes elixas aut assas pro lubitu comedat. Ex piscibus carnem friabilem habentibus vescatur scil. Lucio juniore, Thymall. Truttis, salmonib. &c. vitet carpiones, anguillas, cochleas, caneros in cœna; comedat assos & elixatos, non frixos. Ex oleribus brassica muriâ non condita, beta, spinach. asparag. cinara, thecis pisor. &c. vescatur. Vitet pisa, fabas, cœpas, allium. Cœna sit parciore prandio: imprimis vitet vina sulphurea. Alvus quotidie aperta sit, moveri potest suppositorio scil. Pil. Moschat. Item betâ, aut clystere domestico.

OBSERVATIO XXXV.

Cephalalgia.

Gregorius Drübler, Cadolzio Austriacus: longurio, capillis albis prolixis præditus: 30. annor. pridem Venator: ab uno cum dimidio anno equis ad cursum &c. apparandis occupatus fuit; succutiebatur sæpe toto corpore vehementissime. Ante biennium scabiosus erat; scabiem sustulit *Purgant. V. S. Unguent. ex* Δ $\&$ *Butyro*, quod sciat nunquam ex Ψ rio. In Autumno 1673. sensit subinde punctiones in occipite, quandoque in incessu, quandoque ab equitatione, non semper, imo dolor pellebatur ab equitatione. Sæpe vero diu nihil amplius de hoc dolore patiebatur, & quamvis subinde ac per satis longa intervalla punctiones quasdam pateretur in occipite, nunquam tamen

tamen propterea decumbere aut officium suum deferere cogebatur. D. 16. Maji. 1674. subito sævissimo dolore occipitis correptus fuit, indeque ad pectus, scapulam & cervicem diffundebatur: ab illo tempore quotidie dolore illo affligitur, ut non amplius suo munere fungi possit, ut narravit *Stülingæ Mens. Jun. 1674.* Dolor ipsum invadit circa 12. aut 1. noctis, durat ad hor. 11. antimerid. postea prorsus à dolore liberatur, & si quietus maneat aut obambulet, vix quicquam de illo experitur: si verò extra lectum diu maneat aut obambulet, redit sed non tam vehementer ut noctu, nisi diu ambulationem continuet: pridem vix ultra dimidiam horulam extra lectum perdurare potuit. Hodie ex oppidulo *Stülingen* in arcem per acclivem montem ivit sine magnâ molestiâ, & extra lectum ad 5. vespert. perstitit; subinde tamen in scamnum decubuit. Dolor occiput ejusque terminum accurate Sutura lambdoidea constituit, nec hos terminos supergreditur: raro dolet in fronte, quandoque ad cervicem dolor extenditur, ut collum rotare nequeat: dolor est tensivus, pungitivus, lancinans & pungens, in cervice quasi dilanians. Dormit noctu ad 12. aut 1. hor. noctis, tunc amplius dormire præ dolore nequit, & licet dormituriat & non rarò indormiscat, inde tamen dolor non sopitur, imò valde augetur. Deglutit absque impedimento; appetit, non sitit, neque à vino læditur: quandoque cor palpitat; pulsus est frequens, celer. Extrema, quamvis hodie montem superarit, erant frigida. In incessu non est languidior.

Resolutio.

Dolor iste occiput totum affligens provenire videtur dura potius meninge quam tenui afflicta, quia omnes actiones involuntariæ sunt integræ adhuc. Non videtur esse inflammata, quia dolor non est continuus, sed circa meridiem, & quidem si quietus maneat, per horas 13. & 14. remittit; qui quoque non est pulsatorius; sed à sero quodam extravasato, nam dolor est tensivus, lancinans, pungens, quia se diffundit ad cervicem, humerum & pectus; quia à somno exacerbatur, quo tempore serum augetur. Cessat, quia multum ejus consumitur, non tamen plene, quia semper reliquæ supersunt, quæ à motu augentur. Huc effusum fuit, quia Veneris pullus est, & totus truncus ab equis solutariis &c. sæpe vehementissime succutiebatur. His terminis circumscribitur ob suturam lambdoideam, cui se fibrillæ duræ matris immergunt, nec sinus laterales illis accubui ulterius serum fluere non sinunt, potiusque elapsum per nucham concedunt. Anne forte inflammatio similis ophtalmiæ conjuncta est? usus est commode *hydragogo*:
V. S. & pulv. exsiccante temperato à D. D. Scretæ.

Suasi d. 22. Jun. ut hoc pulv. it. ol. Succin. pergeret. Insuper
ut

ut uteretur *Vesicatoriis* : *Pilul. Cephalic. noctu* : abstineret à vino ; biberet *decoct. sassaf.*

Diu continuato *Vesicatoriorum usu*, & ambobus brachiis à carpo ad nucham fere excoriatis melius se habere cœpit, nec tam atroces dolores patiebatur *d. 7. August. 1674.*

OBSERVATIO XXXVI.

Cephalalgia vebemens.

E Lapsæ sunt sex septimanæ, ex quo domum redii è *Palatinatu*; cum autem sex horis ab urbe adhuc distarem, capitis dolorem de quo *Exc. T.* olim retuli, iterum sentiebam & quidem hoc modo : Dolor me cruciabat in nuchâ, qui sese extendit, ad frontem usque supra nasum, imprimis inter respirandum, aut alvum exoneraturus, aut si caput elevare velim; in specie verò sentio, quod hic capitis dolor invadat secundâ vel tertiâ quâque nocte cum indefinentibus doloribus per totam noctem, nunc in nucha, nunc in fronte, nunc juxta tempora. Cæterum appetitus esset bonus, nulla febris, nullus dolor in toto corpore reliquo adest, nisi lassitudo & sensibilis corporis imminutio. Quod si caput subito elevare velim aut tangere, dolorem sentio pungitivum, qui interdum non diu durat, interdum verò 4. 5. vel 6. horis, communiter ultra secundum diem : omnes mihi sensus & cogitationes demit, memoriamque valde debilitavit, nulla præterea adest alteratio corporis, nisi quod urina sit rubicunda. *Aliquoties purgavi, venam secavi in fronte & in pede, scarificavi, vesicatoriis usus sum, & hirudines capiti circum circa applicui.* Dolor erat tantus, ut *Moxam* in vertice adhibuerim, nec non *Spir. *c.* sed omnia incassum & sine fructu. *Ut Exc. T. mihi Consilium communicet, est quod rogo.*
His vale

T. T.

Bernæ d. 22. Octobr. 1687.

Andreas Wilhelmi, M.D.

Respondi d. 15. Novembr. 1687. Quia urina rubra est, & cephalalgia periodice redit, fomes alicubi latet, quo sanguini permixto meningis cerebri affliguntur, ubi obstaculum reperit, similis est illi, quem passus sum ipse *Anno 1675.* *Suasi Pulv.*

R. C. C. ph. ppr.

Ungul. alc. pp. aa. 3j.

Matr. perlar. ppr.

Cinnab. nat.

‡ *diaphor.*

‡ diaphor. āā 3ß.

Sacch. perlat. 3iij.

Dof. 3ß. M. & Vesp.

2. Vesicat. 3. Simul naribus trahat lac cum aq. calidā & sacch.

4. Pulv. ex spec. arom. rosat. Senn. āā 3ß. noctu, aut Theriac. cœlest. gr. iij. Alvus aperta servetur Clystere aut Suppositorio.

Denuò scripsit D. 16. Decemb. 1687. Morbum meum per Dn. Wittenbach Exc. T. nuper communicare volui, qui subito me invasit, & 12. septimanas in lecto detinuit. In principio hujus morbi urina per totos 2. dies erat suppressa, maximi vero momenti durante morbo erat illud, quod, si alvum exonerare, aut flatus solum emittere vellem, nullatenus id conari ausus fuero, alias enim intolerabiles & atroces dolores in capite excitavit, ac si ferrum candens à calce ad caput tunderetur & per verticem penetrare deberet. Paroxyfmi intra 24. horas mox semel mox bis redierunt, ac durarunt subindè per totam noctem, subindè verò 6. 8. 10. horis, tandem se dolores extendebant versus nasum & oculum sinistrum, ubi lac cum sacch. multum profuit, doloresque mitigavit. Si corpus inclinare volui, vertiginem sentiebam: tandem in animum induxi meum Moxam applicandi futuræ coronali, quo factum ut crudelis ille dolor sopiretur, præmissis tamen Purgat. V. S. scarificat. Vesicat. verum à nullo alio percepi levamen nisi à Moxâ, quæ 14. D. fluebat, & ab usu sp. ☉ *ci, utor etiam diligentissimè Pulv. ab Exc. T. ordinato. Hactenus sensi dolorem ex nuchâ vergere versus illum capitis locum, cui Moxam applicui, dolorque adest tensivus, cum caput elevare velim vel illud in alterum latus inclinare, unde Unguent. ordinavi ex Ol. N. M. pingued. castor. ol. d. succin. rut. & ☉ volat. succin. proficuumque inveni nucham inungere, ita ut malum hoc lateat in genere nervoso. Per totum morbi decursum nulla aderat febris, nulla sitis, urina clara & alba, qualem sanus habui: morbus hic memoriam meam valdè labefactavit visumque imminuit, ac tremorem membrorum reliquit; sentio anxietatem pectoris, ita ut cum aliqua difficultate respirare cogar; tussis quoque me valde vexat, doloremque in capite recrudescente facit. Causam adscriberem; quod ab anno Pulv. Tabaci fuerim abusus, mucusque in naribus subito detentus fuit, ita ut per nares respirare hucusque non potuerim, item quod defluxio ad pectus rueret, quæ mihi hanc tussim dolorificam excitavit, Pulv. Tabac. me nimium exsiccat, aut malo huic ansam dedit tempestas pluvia continua in itinere ex Germania, aut ira fortior, quam concepi in Palatinatu. Pro una alteraque

82 Observatio XXXVI. Cephalalgia vehemens.

terâque harum molestiarum peto consilium, imprimis pro tussi, Hydropem pectoris timeo. *Vale.*

A. Wilhelmi, M. D.

Resolutio.

CAusa proxima videtur esse mucus profundè intra cavernas narium retentus, & inspissatus ab aëre ex pulmonibus expirato præfervido. Ad ejus detentionem fecit *abusus Pulv. Tabaci*, ut in *D. Rectore Spleissio* hoc anno: ad cumulationem tempestas pluvia, ut in multis hoc anno: ad commotionem fecit ira & iter; mucum praviorem fecerunt vina varia in itinere. Mucus in consensum rapuit meninges circa torcular: similem consensum hujus partis cum podice passa est *Uxor D. D. Hurt. p. m.* Eadem quoque consensio causa vertiginis, doloris tensivi à nucha ad cervicem, item memoriæ & visus debilitatis ac tremoris. Mucus retentus fecit, ut deplueret nunc serum ad pectus, unde tussis.

Respondi D. 28. Decembr. 1687. Continuet *Pulv. Cinnabar. manè summo ad 3ß. cum aq. verben.* Quando evigilat, indat naribus *Butyrum*, cui *sacch. cand.* & parum *sacch.* hui permixtum sit; postea hauriat naribus *Lac saccharat.* Pergat *Balsam. Cephal.* Propter tussim bibat *Decoct. Fl. chamom. chærefol. rec. Sem. anis. Fic. Ping. M. & Vesp.* Item *Fusculum alteratum succ. nasturt. chærefol.* Sic recedent vertigo, tremor, & sensus interni ac externi roborabuntur. Non timeat *Hydropem pectoris.*

OBSERVATIO XXXVII.

Cephalalgia cum Rheumatismo.

Nobilissima *Dn. Præfeta Ebroduni*, annorum circiter 38. temperamenti sanguinei, cruciatur ferè quotidie per plures annos Cephalalgia diversis horis, cum dolore continuo dorsi in Interscapulio, & qui descendit sæpe per longum spinæ dorsalis ad Os Sacrum usque, & imprimis quando brachia movere vult; moratur autem semper in eodem loco ut furcula, pateretur etiam, ut apertura ibi fieret. Ab aliquot septimanis dolor hic paululum descendebat, & hæret nunc in opposita parte scrobiculi cordis, ubi ipsi videtur, adesse chorda, quæ trahit & impedit liberum pectoris motum, & consequenter anxietatem cum imbecillitate & palpitationem cordis excitat: pulsus hoc tempore est paulum debilior, satis tamen æqualis: functiones cerebri liberè exercet, nisi quod cum aliqua difficultate loquatur, somnus est inquietus.

Observatio XXXVII. Cephalalgia cum Rheum. 83

tus. Ad tollendos capitis dolores & dorsi suadebant *Bernæ Thermas de Ville Comte*, quas bibit ante aliquot menses, verum absque ullo fructu, & nunc pluribus vexatur incommodis, nam præcedentibus symptomatibus supervenere adhuc dolores inter cutim & carnem cum horripilationibus ferè quotidie, magnique dolores extremitatum imprimis pedum & subsultus brachiorum aliaque accidentia, quæ videntur esse hysterica aut forsan convulsiva. *Nob. Matrona* credidit laborare febre intermittente, quoniam oscitabat, & horripilationes ac dolores pedum sequebatur aliqualis calor: verum si in Paroxysmo pulsus examinatur, reperitur ille absque ulla emotione & frequentia, ac fere est naturalis, nisi quod paulum debilis deprehendatur, nec dolorem capitis nisi levem hoc tempore sentit, nec sitim habet. Cibos fere semper averfatur, parumque bibit; sæpe patitur magnos dolores ventris & Iliorum, qui sopiuntur *clysteribus anodynis*; nullos emittit flatus, menstrua fluunt ordinatè & in satis magnâ quantitate: à 7. aut 8. annis non fuit gravida. Urina est sæpe forte tincta & materiâ tegulariâ, quam secum vehit, in magnâ quantitate referta, cum subtili pelliculâ aut crustâ, quæ adhæret vitro; interdum verò est satis naturalis. Sensit quasdam humiditates in pedibus, & per aliquot dies sudare incepit. Tandem difficile satis esset exacte recensere velle morbi hujus statum, cum nulla sit hora per totum diem, quod non patiatur & quidem diversimodè, id quod illam reddit melancholicam. Quod concernit remedia, eadem averfatur: *aliquoties vena ipsi fuit secta, hirudinesque hæmorrhoidibus appliciti, duo quoque vomitoria levia ipsi fuere propinata, quidam Julepi cephalici, antihysterici & cordiales* in his magnis debilitatibus, quæ metum incutiunt, quod tandem non amplius ab hoc malo liberari queat, aut symptoma aliquod funestum ipsi superveniat. *Vale.*

Dabam Ebroduni d. 7. Octobr. 1694.

N. N.

P. S. Jam ab aliquibus diebus persona, cujus supra fit mentio, videtur febricitare, magnos sentiens calores per totum corpus, tamen sine magna siti; ad hæc accedit appetitus imminutus ciborum, quæ confirmant omnia, quod non sit sine febre: cupit ægrotans scire, num *Thermæ Badenses* ipsi bonæ & utiles essent nec ne.

Resolutio.

Cephalalgia producitur à sero acri intra cranium meninges affligente, nullo alio humore, quia reliquæ actiones cerebri sunt integræ, excepto somno inquieto: hoc serum acre est, ut testantur hic & alii dolores & urinæ sedimentum tegularium. Ob Cephalalgiam facta se-

84 Observatio XXXVII. Cephalalgia cum Rheum.

ri extravasatio, quod defluit ad humeros, Scapulas, & Os Sacrum : effunditur etiam intra cutim & carnem ceu in Rheumatismo, etiam secundum par vagum, unde dolor in medio Dorfi cum dyspnæa, palpitatione cordis & debilitatibus. Inde quoque oriuntur symptomata hysterica & tormina.

Humor iste acris mitigandus ac discutiendus: sudor bonus est, quia hoc sero abundat utpote sanguinea. *Suasi Pulv.*

℞. † diaphor. ʒij.

C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ʒā ʒjß.

Pil. Reg. inc. No. j.

⊖ volat. Lumbric. ʒß.

Essent. anodyn. gtt. iiij.

Extract. Castor. ʒß.

Cinnab. nat. ʒß.

Sacch. alb. ʒjß.

Misc. c. aq. fl. til.

Omittat Purgant. Vomitor. Clysteres utiles. V. S. non juvant nec hæmorrhoidum apertio. Victus sit reſectivus, potus decoct. ſassafr. Ad meliorem ſpem erigatur, quia ritè menſtruata.

Si febris adſit, detur Pulv. ex Chin. Chin. & Elect. ex Chin. Chin. Obſervetur illa probe, antequam dentur, quia pulſus naturalis & non intenſe ſitit. De Thermis nunc non eſt ſentiendi tempus, fortè etiam non erunt tutæ ob periculum Rheumatismi.

Die 22. Decembr. 1694. R. D. Hæggerus Ebrobuno ſcribit, Nob. Dn. Præſectam acceptis literis cum Conſilio à doloribus liberatam fuiſſe, Medici contra febrim nulla medicamenta exhibuêrunt, culpam adſcripſit Medico, quod tam diu dolores tolerare debuerit.

OBSERVATIO XXXVIII.

Capitis dolor cum variis ſymptomatibus.

Domina N. N. deſluxiones patitur ſtatim à frigore : à vertice uſque ad oculos in capite afficitur ac debilitatur, ut vix per horam unam loqui audeat: quando ceſſat, eructat & in ventre fluctuationem ſentit. Tempeſtate variâ & in hypocauſto afficitur manè ad prandium; poſt prandium bene ſe habet ad 3. vel 4tam veſpert. tunc redit paroxyſmus ad cœnam uſque; tinniunt aures toto die. A
purgante

purgante bis vomuit præter morem, post meridiem bis deiecit. Per sternum ad claviculas humerumque sinistrum sentit pulsationem, tractionem & compressionem ac dolorem in mamma sinistra, quod non solum post hunc vomitum, sed & aliàs contingit, indeque emaciatur, dolet quoque ab humero sinistro ad coxam & lumbos usque. Patitur æstus per dorsum ad caput & hinc ad pedes: Tormina ventris non continua sequuntur horrores per sinum pudoris, cessat post binam mictionem. Urina quandoque rubra, turbida, quandoque cruda aquea, tuncque parum qualibet vice emingit. Imprimis de capite conqueritur, item de muco in faucibus, quæ non siccae, sed humidæ, quandoque frigida: vesperi si æstuat, fauces linguaque sunt asperæ. In capite sentit tensionem à vertice ad aures & ad frontem, ac si omnia aperta hiarent.

Respondi D. 8. Maji 1674. Capitis ista perturbatio cum Leipothimiæ metu, ejusque tensio, tinnitus aurium, dolores humeri, coxæ, ventris tormina, æstus subitanei, horrores &c. indicio sunt genus nervosum à liquore nervoso acriore affici maximè cælo frigido, quia illorum exhalatio & motus impeditur: mitigatur post pastum, quia diluitur ab assumptis. Forſan augetur ob renum vitium & ebullitionem quandam hypochondr. nam calida & sicca est, emaciatur, æstuat subinde. *Suaſi Pulv. ex*

℞. † diaphor. ʒij. Cinnab. nat. ʒj.
C. C. ph. ppr. ʒiij. Oc. ʒ. pp. ʒij.
Extract. Castor. ʒß.
Laudan. opiat. perlat. gr. ij.
Tab. man. Chr. perlat. ʒj.

Misc. Dos. summo mane c. aq. card. b. vel fl. acac.

Renum causa nihil suadeo, quia *Thermæ* hoc facient. *Thermæ 1670.* ipsi admodum profuērunt. *An infessus nunc proficit? Affirm. ex hyster. & cephal. paratus.*

OBSERVATIO XXXIX.

Cephalalgia cum symptomat. Hypochondr.

NOb. Dnus E. de M. in Vallangin propè Neuchatell, à pueritiâ vehementes Cephalalgias passus est quandoque cum mentis perturbatione: nunc accedit odontalgia. *Parisiis* abigebantur remediis congruis, verum ob errores diætæ redierunt. Malum est aliquo modo hæreditarium, nam his *Domina Mater* obnoxia fuit. *Parisi Dn. Medici*

Medici ut ☿ *Exc. D. D. Manget credunt membranas cerebri dispositas esse ad recipiendum serum, quod fermentatum acrius fit, magisque pungens simulque exitum quærens extra cranium ad maxillas usque. Cumulationi feri ansam dederunt frequens lectio & scriptio. Ad humores avellendos à capite suaserunt* V. S. *in pedibus: purgarunt ipsum cum fructu: præscripserunt pulv. cephalicum stomachicum & anodynum. It. spir. aut* ☾ *volat. cran. humani. Pulv. noctu sumpsit cum conserv. ros. r. aut beton. ☾ vel spir. cran. humani mane cum vin. vel jusc. aut ovo sorbili ad gutt. x. vel xij. si alvus occlusa erat, utebatur clyst. aut pilul. lax. Vere & Autumno purg. ☿ V. S. in pedibus. Commendatum quoque fuit Elix. stom. Recusavit hæmorrhoidum apertionem. Dissuaserunt salita, aromatizata, frixa, past. farinaceas, castaneas, amygdalas, fructus crudos, saccharata. Vinum diluat decocto Rad. chin. &c. Consilium simile dedit D. D. Manget, D. 30. Januarii 1687. me Soloduri convenit: est staturæ justæ: Capillis nigris præditus: pallidus: Annor. 23. adhuc cælebs. Circa 10. ætat. annum dormiens à commensalibus noctu valde territus fuit, unde aliquot annis terror rediit. Ann. ætat. 13. Parisios venit, ubi abusus est valde fructibus crudis, limonibus, saccharatis &c. hinc sævam sæpissime pati cœpit cephalalgiam cum odontalgia, ut prope amens fieret: Aliquando accessit Melancholia vehemens & omnium tædium. A flatibus multa patitur, quibus quandoque tantopere abundat, ut summam anxietatem afferant & prope suffocent: ructibus emissis cessant. In digitorum interstitio patitur scabiem siccam. Iracundus est. Nunquam ebrius fuit. Multum occupatur scribendo & legendo. Aliquando femur sinistrum allisit, unde pes aliquandiu contractus evasit, ut tibiam extendere nequirit. Dentes utrinque in utràque maxillâ plures cariosos habet. Cephalalgia & Odontalgia ut plurimum hyeme sæviunt. Nuper V. S. in pedibus statim cessavit.*

Resolutio.

Valde afflictæ est valetudo Dni Ægri: nam affliguntur caput & dentes sævissimis doloribus: insuper Hypochondria, unde ventriculus distenditur cum summa anxietate, & respirationis impedimento, ut non mirum sit Melancholiam supervenire. Cephalalgiam & Odontalgiam adscribo sero extravasato circa membranas cerebri & expansiones nervinas in dentium cavernis: quia malum sæpe redit, omnino illic cuniculos fecit, quos sæpe datâ occasione repetit. Ansa decubitûs feri sunt hæreditaria dispositio, frequens lectio & scriptio, imprimis verò dentes cariosi plures in utroque latere in ambabus maxillis apparentes,

apparentes, quos solos hemicraniaë pertinacis causas fuisse observavi. Serum acerrimum esse patet, ex atrocitate doloris & scabie sicca intra digitorum interstitia. Peregrinorum humorum colluviam in hypochondriis inflatio ventriculi indicat conjuncta cum magnâ anxietate & spiritûs interceptione seu metu suffocationis; ut non mirum sit quandoque Melancholiam jungi. Serum acre Cephalalgiaë causa est, quia ab alio humore tot annis durans sæpeque citra sanguinis aut puris effusionem è loco affecto remittit. Sero abundare testantur pallor faciei, capilli nigri, errores in victu prægressi scil. aquæ potus, abusus fructuum horæorum &c.

Propterea serum imminuendum *purgantib. blandiorib. e. gr. vere & autumno Infus. laxant. ex fol. senn. Rhabarb. agar. cum flor. 4. cord. &c. Pilul. è succin. Crat. ante novilun.* A capite revellendum *V. S. vesicatoriis carpis manuum & retrò olecrana applicitis.* Absorbendum & ejus acrimonia attemperanda *pulv. cephalic. ex pulvere march. pil. reg. cinnab. extr. lign. aloës &c. concinnato cum aqu. flor. til. &c.* Furor sistendus *pilul. de cynogloss. theriac. Coel.* Ansa præcidenda *ustione dentium*, quæ præstat *spir. Ol. aut ∇* derivanda *fonticulo brachio sin. inusto.* Hypochondr. symptomata eadem operâ compescenda *scil. pulv. absorb. ceph. Elix. cephal. stom.* Acidum corrigentia, qualia sunt *Alkal. Fix. & volatil. oleosa.* Victu decenti utatur, *uti ab Exc. D. Medicis Parisinis & D. D. Manget in consilio suppeditato præscriptum fuit.*

Quum aliorum ægrotantium causâ *Neocomi* commorarer, mihi retulit, se adhuc pristinis symptomatibus affligi, at medicamentis, quibus tamen non semper exacte ob intervenientia impedimenta uti poterat non multum levaminis percepisse, sequens consilium exhibui.

Consilium.

DUO affectus potissimum Medicâ sollicitudine digni se produnt *apud Nob. Dn. sc.* Aciditas Ventriculi & inde emergentes flatus: Deinde Cephalalgia & variæ afflictiones partium nervosarum à sero acri. Aciditatem cum flatibus quod attinet, nunc non amplius tam vehementem conjicio, quia appetit & dormit quiete: si valde excederet, somnum turbaret, Cardialgias pareret, vomitus matutinos excitaret, plurimaque symptomata hypochondriaca produceret. Non tamen negligenda est, quia Ventriculum *Parisiis* acidis multum debilitavit; anxietatesque cum dyspnœa passus est, donec flatus eructarit atque tormenta inde expertus est, usquedum illos per inferius guttur emisit: Labem

88 Observatio XXXIX. Capitis dolor cum &c.

bem tamen non gravem esse manifestò inde patet, quia illam frigidæ hauſtu mane ſopire auſus eſt, idque cum bono ſucceſſu.

Conſideratione digniores ſunt moleſtiæ, quæ à ſero acri pendent, quorum numerus non eſt paucus: ab illo pendere Cephalalgiam, Odontalgiam, uvulæ prolapſum, tonſillarum tumorem, Ophthalmiam, tumorem & dolorem brachii demonſtrari multis poſſem, ſi neceſſum foret. Non nego tamen Cephalalgiam augeri ab acidis in Ventriculo contentis aut particulis ciborum minus ſalubribus chylo permixtis & ad caput delatis. Verum quoniam etiam citra hæc, tum Cephalalgia, tum reliqui affectus à ſero acriori excitantur; mallem in curatione ad ſerum acre attendere, ac operam dare, ut ſerum imminuatur, à capite revellatur, derivetur, mitius reddatur & ut partes laxæ nimis promte ſerum admittentes, aliquantulum contrahantur ac firmiores reddantur earumque fibrarum tonus roboretur. Quomodo his affectibus occurendum ſit, *methodo executivâ* exponam.

I. Vere ☿ autumno Nob. Dn. purgare poterit univerſalius tali infuſo.

℞. Fol. ſenn. ſ. ſ. ℥iij. Rhabarb. ſel. ℥ij. Agarici alb. ℥jß.

Herb. beton. Flor. borrag. bugloſſ. āā Pj.

ſem. ſænic. ℥j ☿ Juniperi ℥ij. ☿ ♀ ℥ß.

Incif. ☿ contuſ. indantur vaſi terreo vitreato, affund. aquæ fervidæ q. ſ. bene teſta ſerventur per noctem in loco temperato, mane levi ebullitione factâ, colentur citra expreſſionem in colatur. ℥iiij. ſolve manna electæ ℥ij. ruruſus coletur: hoc ebibat mane horâ 6. calidè, poſt duas horas ſumat juſculum & adhuc bis ad prandium uſque.

II. Die tertio poſt purgationem *Venam ſecandam curet*, Vere in brachio dextro, in Autumno in brachio ſiniſtro, emittantur ſanguinis ℥v.

III. Si crebro odontalgia, ophthalmia & prolapſus uvulæ evenirent, *ſcarificatio alternis menſib. vel tertio quoque menſe* ad revellendos hos humores à partibus afflictiſ perutilis foret. *Cucurbitæ tres* dorſo & poſt Olecranium utrumque una affigantur.

IV. Ob hanc cauſam prodeſſet *fonticulus* in ſiniſtro brachio excitatus.

V. *Veficatoria* eo modo, quo ſcripſi in conſilio 1687. quoque utilia forent.

VI. In Odontalgia & Hemicrania cum fructu exhibeo *hunc pulverem noctu*, quando cubitum itur, cum cochleari vini ordinarii.

℞. Fol. ſenn. ſ. ſ. Spec. aromat. roſat. āā. ℥j. Mſc. F. Pulv.

Si continent iſti affectus do duabus vel tribus noctibus ſe ſubſequentibus: blande ſerum à capite revellit.

VII. Ad

VII. Ad mitigandum serum & simul per alias vias educendum decoctum vel infusum herbae Theae aut Caffee, perutile foret. Illud solum moneo Nob. Dn. sufficere, si mane tria vel quatuor scutella calide ebi-
bat & post potum obambulet.

VIII. Quo magis serum edulcoretur & acidum ventriculi corrigatur simulque genus nervosum roboretur, tertio quoque mane & si dolo-
res capitis urgeant imprimis hyeme, singulo mane in lecto duabus ho-
ris antequam decoctum bibet, sumat drachmam hujus pulveris cum pau-
xillo aquae betonicae.

℞. C. C. phil. ppr. ʒij. Ungul. alc. ppr. ʒj.
Ocul. ʒ. ppr. Carn. viperar. ritē ppr. āā. ʒiʒ.
ʒij diaphor. ʒj. Cinnab. nativ. ʒij.
Ol. n. m. expr. gr. iiij. sacch. alb. ʒij. Msc. F. Pulv.

IX. Si defluxiones frequenter ad fauces ruent, imprimis in instante
hyeme, noctu cubitum iturus sumat de hoc Electuario nucis juglandis
magnitudine.

℞. Conserv. rosar. rubr. ʒij. Majoran. anthos. āā. ʒvi.
Theriac. Androm. ʒij. Bol. Arm. Or. ppr. ʒiij. cum syr. viol. q. s. Msc.
Aut illius loco hoc tempore sumere posset Ther. cœl. gr. iij. vel iiij.

X. Propter frequentem uvulae prolapsum & prolongationem, mane
& hora ante coenam hoc gargarismo calido utatur.

℞. Rad. Bistort. ʒʒ. cort. granator. ʒij.
Herb. prunell. equiset. salv. beton.
Flor. rosar. rubr. ligustri āā. P. j.
Incis. ʒ contus. coq. cum aq. font. mens. j. Mell. cochl. ij. acet. cochl. iij.
Colatura servetur in vase fictili ad usum.

XI. Præter hunc gargarismum firmantem quoque dentes hoc pulvere
fricet.

℞. Panis ad Fusced. tost. ʒij. Rad. Ir. flor. ʒj. Msc. F. Pulv.
Id faciat sæpe in die, postea os eluat vino rubro in quo parum fl. ros. r.
coctum sit. Dentes cariosi aduri possent ferro candente sine dolore, & po-
stea illorum fragmenta ac radices educi, quia nihil amplius in ore pro-
sunt, solumque humorum affluxui ansam dant.

XII. Si flatus permolesti sint, licet accurata diæta observetur, post
prandium ʒ coenam sumere posset drachmam aut plus hujus Trageæ cum
frustulo panis tosti ʒ vino emolliti.

90 Observatio XXXIX. Capitis dolor cum &c.

R. Cinamom. acut. ʒj. rad. galang. ari ppr. flav. cort. aurant.

Limatur. sassafir. āā. ʒß.

C. C. ph. ppr. ocul. ʒ. ppr. āā. ʒij.

Ol. nuc. mosch. expr. gr. iiii. sacch. alb. ʒiij. Msc. F. Pulv.

Accurata victus ratio plurimum confert ad valetudinem tuendam atque sine illâ plerunque frustranea sunt medicamenta.

1. Fugiat aërem nivofum, pluvium, frigidum & humidum etiam aquilonarem, & si omnino in illo versandum sit, caput & collum bene contra frigus muniat.

2. Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis: scil. pane bene cocto, carnibus bovillis junioribus; hœdinâ, agninâ, vitulinâ, pullorum, caponum: aviculis montanis, ferinâ juniore: piscibus carnem friabilem habentibus: oleribus recentibus & fructibus dulcibus coctis: ovis forbilibus. Vitet carnes animalium adultiorum, salitas & fumo induratas, nimis viscidam, ut suillam: pisces glutinosos: omnia nimis acetato, saccharo & aromatibus condita, in butyro frixa: fructus crudos, acetaria, pastas farinaceas. Bibat vinum vetus sive rubrum sive album: diluat illud aquâ, in cujus mensur. j. ligni Sassafir. ʒij. coctæ fuerint. Cœna sit parcior prandio.

3. A pastu obambulet & lucubrationes ceu pestem fugiat: atque aliàs corpus multum exerceat, imprimis mane & vesperi ante cœnam profunt equitatio, vectio in rheda: nec venationem dissuaderem, modo excessus evitentur.

4. Fugiat summopere somnum pomeridianum & statim à cœnâ.

5. Alvus quotidie sit aperta: & si sudor mane in lecto emergat, illum nullo modo impediat.

6. Melancholiam pro virili jucundo alloquio excutiat, neutiquam ipsi indulgeat.

Neocomi, d. 2. Novembr. 1690.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO XL.

Cephalalgia cum Inflatione Ventris.

*V*r Nobiliss. N. staturæ oblongæ, carnosus, cuti candida, pilosus, 50. annorum 1629. peste ægrotavit: dum puer erat 5. annor. Caput casû vehementer allisit cum vulnere capitis in medio bregmate sinistro juxta suturam sagittalem, ab illo tempore ad hanc ætatem vulneris perpelli & consolidati sensus aliquis permansit, qui ab attactu exacer-

exacerbatur. Ex dulciariorum esu largo Cardialgiam cum febre *Genevæ* passus est 1637. elicto per os lumbrico convaluit. 1640. ex *Gallia* rediit, denuo 1642 in *Galliam* profectus est. Toto illo tempore nunquam ægrotavit. 1645. Cæmentariis adstans, multumque pulveris hauriens, tussire cæpit cum emaciatione. Usus *Acidulis* 1646. cum incremento & perfectâ restauratione. 1648. iterum usus est *acidulis*. 1649. in principio Veris passus febrim anomalam cum Cephalalgia: verebatur febrim hecticam. Leypothymiis admodum obnoxius ex levibus causis est, sæpeque citra causam externam invasit, quandoque oriebatur à purgantibus, tormina parientibus; quandoque à cibo sumto etiam salubri invasit. 1652. passus est Odontalgiam ob dentem cariosum in maxilla superiore, ubi abscessus obortus, qui fistulam post se reliquit. Hæc singulis annis Vere & Autumno replebatur, dolorem pariebat, indeque gena intumescebat: quandoque pure fætido implebatur sine dolore, quam digito premendo vacuavit. Hæc dentis fistula per integrum decennium duravit, ab usu adstringentium & *Thermar.* *Piperin.* cessavit: post *Thermar.* usum semel rediit. Fistulâ durante & illa jam consolidatâ serum flavum sincerum aliquandiu ex naribus exstillavit. 1664. ante Festum Nativ. Cephalalgia incepit, primum doluit frons cum tensione ac si cranium dolor rupturus esset: Cephalalgia conjuncta erat cum æstu quodam & ventris inflatione: duravit 8. Septimanis. 1665. *Thermas Piperinas* adiit. Ob lites & crebras contentiones dolor rediit: durat ad hunc diem scil. 1671. Anno 1661. usus est semel *Embrocatione aq. Piperinar.* unde dolor capitis fuit irritatus summopere cum æstu domumque dolore afflictus rediit. Dolor occupat frontem, synciput, maximè in illo loco ubi vulnus in pueritia inflitum fuit, occiput, quando remissurus est, invadit cervicem, homoplatas, *Zonæ* regionem & Os Sacrum. Dolor est tensivus, pungitivus, quandoque pulsatorius. Durat horis 2. 3. sæpe per totam diem, sæpeque ad dies 3. 4. In uno die cessat reditque, ilique ter in uno die cessat reditque ter, semper dolor junctus est cum æstu. Hyeme magis affligitur à dolore isto, quàm æstate. Illum irritant, ira, motus quicunque corporis vehementiores, & scriptio protractior, equitatio. Quando dolor vehemens est, venter inflatur. Nunquam in paroxysmo vomit. Quando dolore præsentem lectum vestibus exutis petit & indormiscit, dolor cessat; ab alio decubitu non. Item quando mucum crassum ex naribus emungit, dolor quoque mitigatur magis quàm si solum serum proliciat: si vero nihil ex naribus excernere valet, dolor est intensissimus & atrociter sævit. Nunquam à 7. annis per mensem integrum à Cephalalgia liber fuit, sed nunc per dies 2. 3. 4. aliquando 8. ita ut tunc ne vestigium doloris percipiat. Quando dolor non plene evanescit

sed solum mitior est, ut negotiis præesse valeat, dolorem gravativum in syncipite percipit. Faciei color vividus est: appetit: non sitit: bene dormit, quandoque in somno terretur. Alvus aperta est. Vegetus est, in motu promptus. Urina est tenuis citrina. Quandoque plus urinæ emingit, quàm bibit. Pulsus est naturalis. Rarò sudat. Sæpe 5. horas scribendo consumit. Negotia seriò tractat.

Resolutio.

IN hâc Cephalalgia, quæ propemodum à 7. annis continuò durat aut brevia saltem intervalla habet ac ex levi causâ redit, locus affectus videtur intra cranium potius, Meninx tenuis esse, quàm dura (quamvis illam non omnis labis expertam dixerim) quia dolor se longe lateque intra cranium diffundit, illo ingruente venter inflatur in consortium raptis plexibus nervosis mesenterii, ab attactu non multum exacerbatur, remissuro dolore, cervix, humeri, homoplatæ, regio Zonæ ac Os sacrum dolent, emuncto crasso & viscido humore, cessat: naribus siccis aut solum sero exstillante, dolor sæviendo pergit. Dolorem istum tensivum, pungentem, vellicantem, lacerantem & quandoque pulsantem efficiet causa aliqua, quæ levi occasione semper in promptu est, ac se longe lateque per meningem diffundere indeque per foramen occipitis aliaque ostiola elabi ac nervos quosdam, imprimis paris vagi ramos, attingere valet: quæque tendendo, vellicando, corrugando piam matrem afficere valet. Conditiones istæ obtingere possunt sanguini, sero & aliquo modo flatibus, & videntur quandoque omnes tres *apud Nob. Dominum* concurrere. I. Sanguinem quod attinet, non efficit hos dolores extravasatus, quia pejora symptomata simul pareret nec toties impune cessasset & rediisset: nec id præstat, quatenus penitus motu privatus est, ut in inflammationibus meningum, quamvis etiam harum inflammationes sine phrenitide visæ fuerint *apud Horstium & alios*, sed quatenus vasa sanguifera imprimis tenuis meningis, & illa quæ ad sinum tertium meant & ad duram meningem nimium implet, illaque distendit ac simul meningem exquisito sensu præditam affligit: non secus, ac non penitus sublato sanguinis motu vasa implentur ac tenduntur in varicibus, aneurismate, hæmorrhoidibus cæcis, opthalmia, plethoricis ad vasa &c. Eoque citius & graviolem dolorem excitat sanguis si simul copiâ peccet, fervidus & multo sale præditus sit; pro-ut multis indiciis *apud Dominum Ægrum* sanguinem constitutum esse constat. A sanguine tali & hac ratione moras in vasis trahente fieri potest dolor tensivus, vellicans, pulsans & pungens, ac insuper se per universam peripheriam Cranii internam diffundit: imprimis si plura vasa nimium quàm decet sanguine impleantur & tendantur. II. Serum seu lympa tum intra vasa contenta tum extra vasa Cephalalgias parere sectio

sectio in multis docuit. Potest illud colligi intra anfractus, qui à meninge superne uniuntur, ut illud illæso cerebro cumulare valeant. Intra anfractus ex vasis sanguiferis effunditur, si sanguine fervido turgeant, doloremque hac ratione excitent, non secus ac in Ophtalmiâ aut nervo in vulnere aut aliter læso protinus feri affluxio & profusio contingit: testes sint nervorum puncturæ, vulnera, Arthritides, oris aphtæ, odontalgia & hujus generis alii affectus dolores gignentes. Sero abundare *Dominum Aëgrum* probatur, quia sæpe plus mingit, quam bibit: raro & difficulter sudat, non multum exercetur: fistula oris consolidata est, quæ illud olim ceu fonticulus derivabat. Illud autem in hac Cephalalgia extravasari doloremque efficere vel inde constat, quod dolor remittat, si cervix, homoplatæ, zonæ regio & lumbi doleant. Argumentum quoque feri effusi est abdominis inflatio præsentem dolore, quæ vix ab aliâ causâ continget, quam ramo paris vagi ac in intestina pertingentis afflicto, unde intestinorum constrictio alicubi contingit & flatus detinentur. Non tamen serum admodum copiosè & continuè intra anfractus stagnare arbitror, quia non vertiginosus nec somnolentus est: sed maximam partem, quia nunc rarius per nasum exitus patet, nec amplius ex fistula exstillat, per orificium magnum occipitis libere elabitur: resistente aliquâ ejus portione, quia semper gravamen aliquod sub syncipite sentit. NB. Serum intra cranium cumulari potest, poris glandularum lympham imbibentium aut exitum è calvariâ concedentibus obstructis à muco quodam viscido: unde aliquando in Cephalæâ pertinaci profuit *decoctum attenuans, incidens ex obs. D. D. Secreta*. III. Flatus locum habere videntur, quia aliquando *sc. Mens. Nov. 1668.* sensit dolorem tensivum ac si caput fistulâ inflatum fuisset. Omnes tres istæ causæ concurrere possunt, sc. quando vasa à sanguine præfervido, falso, bilioso & æstuante impleta sunt, dolor primum atrox excitatur, hinc serum intra anfractus exstillat, unde dolor augetur: serum profusam à sanguine copiâ & æstu in halitus & flatus convertitur, maxime si viscidum sit & lixiviosum, seu potius aquæ saponatæ simile existat. Non autem arbitror vasa meningis tenuis perpetuò varicosa esse aut potius aneurismate affecta: nam æstate Cephalalgia minus affligit & interdum per dies 3. imo 4. plane nullum dolorem sentit, quandoque à somno penitus evanescit aut saltem plurimum mitigatur. At credo ita comparatum esse cum his vasis, ut facile impleri admodum possint, idque propter obstaculum quoddam, ob quod sanguis si vel copiosior vel fervidior & turgidior ac quasi spumans per Carotides irruat, libero & cito cursu se in sinus duræ matris exonerare plane nequit. Obstaculum hoc invenit *Willis* sub finem accretionem & coalitum tenuis meningis cum durâ juxta sinuum longitudinem, in quo vasorum oscula penitus observabantur sanguinique transitus in-

tercludebatur, quod forte etiam locum *apud Nobilem Dominum* habet, sed ita ut vasa non penitus occlusa sint, nam dolores non sunt perpetui. Aliàs pertinacis doloris causa fuit quandoque officulum in corpore falciformi, *quale Bartholinus observavit, egoque simile* pertinacis doloris causam fuisse. Quaecunque demum sit, ita constitutum sit necesse est, ut quandoque sanguini quieto liberum progressum permittat & tunc solum remoretur, quando copiosus & turgidus est, ut esse solet, post motum corporis & animi nimium & c. Deinde tale procul dubio est, quod à frigore augeri potest scil. angustia quaedam, quæ à frigore magis coarctatur, unde hyeme magis affligit: nisi antiperistalsin & calidiorum effluviorum exhalationem prohibitam causari velimus. In sinibus cerebri aliquando corpora pituitosa concreta maxime intertio reperi, quæ ramos in venas in sinus desinentes spargebant: sed *apud Nobilem Dominum* vix locum habebunt, cum ferè solummodo in cachecticis reperiantur. Si coalitus adsit meningum, ut suspicor, illi ansam dedit casus in synciput, dum puer erat, nam ipsemet ibi doloris sedem esse veretur & semper ibi aliquam molestiam percipit. Coalitum auxerunt repetiti dolores. Sic ob pleuritides crebriores pulmo pleuræ accrescit, sic bubonibus in inguinibus supramodum auctis & tarde suppuratione promotâ ileo peritonæum adhærescit, unde rupto bubone postmodum post pus fœces ex ulcere profluunt. Crebras vasorum istorum distensiones & nimias repletiones sequi posset aliquando ruptura, imprimis si gravior & vehementior sanguinis turgescencia accederet, unde apoplexia. Nimiam feri effusionem ejusque stagnationem convulsiones, gutta serena, affectus soporosi & tandem etiam apoplexia sequi posset: imprimis si serum nec ex occipite emanaret nec imbiberetur à glandulâ pituitariâ, nec per nares via concederetur, quæ *secundum Willis* non deneganda, utcunque aliter *Shneiderus* & *Ego* aliquando senserimus: nam obstructis naribus hemicraniam factam aliquoties hætenus observavi & *Nobiliss. Dominus* mucro succedente protinus levamen experitur.

Curatio aliter ineunda videtur extra paroxysmum, aliter in paroxysmo. Extra paroxysmum semper sanguinis motus tranquillus quantum possibile conservetur: Ideoque primum ejus copia & abundantia ita imminuatur, ne cerebrum inde damnum capiat, *quod crebris Venæsectionibus Avicenna haud immerito adscribit*, neve sanguis inde nimis serosus evadat: sufficiet igitur *bis in anno V. S. ad 3v. Scarificationes alternis mensibus* triduo ante Novilunium institui possunt. In victûs ratione non excedat: quandoque cœna sit parcior. Exercitia sint moderata, ut superflua ab illis consumantur. Deinde omnia vitentur, quæ sanguinem impetuosius movent aut ad turgescenciam prolestant, ut sunt cibi

cibi corruptioni nidorosa obnoxii, dulciaria, pingua, in butyro frixa, vina dulcia. Omnes animi & corporis motus nimii, attentiores meditationes. Refrigeratio subita, æstuante corpore, aliave hujus generis. Insuper semper fervor sanguinis compescatur & seri ac lymphæ ut & bilis acrimonia & falsugo, quod hyeme fieri posset *Juscul. Endiv. & passul. corinth. alterat.* Item *Gelatin C. C. quæ cum Endiv. rec. agrimon. Verben. conserv. ros. r. beton. add. conf. de hyacinth.* commode parari posset. Primo Vere *Juscul.* alterari possent *acetos. acetosell. pulp. citr. Tamarind.* Æstate prodesset *serum Lactis alteratum hepatic. & Cephalic. temperatum aut acidula aut repetitus Therm. Fabariens. potus.* In Autumno parari possent *Infusa*, quæ acres humores Æstate collectos attemperant simulque blande educunt sc. *decoct. Tamarind. compos. deinde dentur Tinct. ros. berb. de rub. id. &c.* Serum copiosum imminuendum i. *Purgantibus*, quorum tamen usus, quia tormina & Syncope adferunt, parcior sit ac semper tutiora seligantur: quia perfert *pulv. diagryd.* non peccaretur, si singulis mensibus Hyeme, Vere & Autumno semel daretur aut aliquando post parcam cœnam *℞j. Pilul. mear. Cephalic.* sic enim minus molestiæ adferrent. 2. *Sudoriferis*, non abhorrerem ab *℥io diaphoretico*, quod non solum serum discutit, sed etiam edulcorat, addi potest *Lap. Bez.* bis vel ter in mense moveri posset: sic natura sensim sudoribus matutinis universalibus assuefieret. 3. *Diuretica* non necessaria sunt, cum aliâs natura se per has vias exoneret plusque non raro mingat quàm bibat. 4. *Absorbentia & diaphoretica simulque caput roborantia* in usum citra vim trahi possent: quid si subinde darentur mane *Pulv. specif. & Pulv. March. aa Mixt. ℞ij. cum aqua fl. til. singulis Lunæ Phasibus per triduum, mane hora 5. hæc dosis exhiberi posset.* Noctu cubitum ituro præberetur de hoc *Electuario nucis jagland. magnitud.*

℞. *Conserv. rosar. r. ℥ij. majoran. ℥j.*

Theriac. Androm. ℥ij.

Bol. Arm. ppr. ℥ij.

c. *syrup. fl. tunic. F. Electuar.*

5. *Fonticuli serum semper subducentes & derivantes, aperti servandi: Setaceum permolestum esset auxilium. Coalitus Meningum irreparabile & immedicabile malum est: interea verò vasorum amplior constrictione studiose cavenda est: ita tamen ut Topicis non magis sanguis alliaciatur aut stagnans in vasis accrescat ac dolorem acceleret, aut serum acrius inde evadat. Itaque caput quidem contra frigus externum mun-*
niendum

96 Observatio XL. Cephalalgia cum inflat. &c.

niendum non tamen nimis calefaciendum. Itaque imponenda *Emplast. valde temperata* : seligenda *linimenta diaphor. anodyna* uti *ung. Alabastrin. &c. cucuphæ temperatissima*. Sufficiet interdiu *Capillitium*, noctu *vitta* non nimis crassa.

In paroxysmo videtur protinus sanguinis impetus & turgescencia compescenda: itaque ante omnia ejus fervor attemperandus est atque omnia deneganda, quæ sanguinem incendunt, proinde statim vinum demendum, dandæ *mixt. temperantes ex syr. fl. tunic. aq. borag. fl. til. matr. perl. C. C. ph. &io diaph. &c.* & sanguinem incrassantes aliquomodo, uti *Emuls. paregor.* eoque magis quia sæpe aliquid febrilis apud Nob. Dom. repertum fuit & multis indiciis sanguinem inflammabilem & valde mobilem habet. Dari quoque possent *precipitantia ac absorbentia* *Manè & Vesperī à 3ß. ad ʒij.*

℞. Corall. r. ppr. C. C. ph. ppr. āā ʒij.

Ungul. alc. ppr. ʒjß.

Margarit. Or. ppr. Cinnab. nat. Ungar.

Lapid. Bezoard. Or. Occident. āā ʒß.

Extr. Lign. alöes gr. vj.

Sach. alb. ʒj. Msc.

c. aq. Tarax. borrag. syrup. rub. Id. edulcorat.

Tertio Nob. Dominus ad quietem protinus componatur, cum aliàs sentiat somno dolorem sopiri. Hinc citra ullam cunctationem serosa à capite revellantur: ex his *Vesicatoria* probo, quæ in Ophthalmiâ, Odontalgia, Hemicraniâ, sæpe sola ad revulsionem sufficiunt & laudabilem quoque operam in Phrenitide, Paraphrenitide & Apoplexiâ aliàs præstant. Applicari possunt Carpis surisque, continuanda videntur donec cesset penitus. Si lubet *Clysteres fortiores*, possunt injici, & post parcam cœnam *purgantia lenia*. Topica verò ita temperata sint, ut non attrahant, qualia *resinosa calida*, nec in flatus vergant aut caput nimium repleant, quod eadem efficiunt, ut & valde fragrantia: nec impingant, ut *refrigerantia* facere solent. Seligenda sunt *temperatissima* uti *saccul. sc. ex fl. chamom. Beton. Verben. Euphras. fl. Paralys. &c.* Victus ratio sit tenuis & attemperans potius quam plena.

OBSER-

OBSERVATIO XLI.

Cephalalgia cum aliis Symptomatibus.

Illustrissima quædam Domina Marchionissa, Conjux Illustriss. & Excellentiss. Dn. de G. Oratoris apud Helvetios; Staturæ brevis, carnosa, subfusca, Annorum 48. aliquot liberorum mater. Dolet jam ab octo annis & quod excurrit in sincipite sinistro, dolor se diffundit quandoque ad tempus sinistram, oculum & frontem; quandoque etiam simul ad occiput; non rarò quoque totum caput occupat, dolor ferè continuus est, quandoque tamen per 4. aut 5. dies remittit. Ab aliquot annis accessit huic Cephalalgiae Vertigo titubans & gyrosa, à qua nonnunquam etiam in lecto non immunis fuit. Ab aliquo tempore quoque jungitur visus duplex. Dolor Capitis non rarò vehemens & pungitivus & videtur cutis quasi sursum rapi; atque in hac Cephalalgia sensum potius caloris, quam frigoris experitur. Constipationi alvi admodum obnoxia est, sæpeque demum tertio vel quarto die solvitur, hujus causa Clysteribus frequentibus utitur & purgantibus; verum tunc plerunque pertinacius occluditur. A Clysteribus sæpe mucus tenacissimus eductus fuit, ob frequentem illorum usum extremum intestini recti tumet, ut ægre & non nisi cum dolore fistulam intrudere valeat. Aliquando diarrhoeam biliosam patitur cum levamine. Nauseat quidem subinde, nullam tamen bilem aliumve humorem evomit. Plerumque bene appetit, mane non sitit. Quandoque magno nixu alvum solvere conatur, capitis dolorem valde exacerbat. Constipatione præsentente totum Abdomen inflatur ac si gravida esset, sine torminibus quidem, at cum sensu ebullitionis quodam & dolore in hypochondrio gravativo maxime in dextro, quamobrem Illustrissima Domina hepar præcipuam malorum causam opinatur. Aliquando difficillimum partum sustinuit. Menses jam à tribus annis post terrorem substitèrunt, Patitur jam aliquandiu æstus quosdam subitaneos, maxime à pastu, non diu tamen durantes. Pulsus & urinam naturales habet. Mense Novembr. 1676. casu cum Rheda facto claviculam sinistram fregit ac totum latus sinistrum valide impegit, unde valde debilitata fuit, ac Cephalalgia & vertigo admodum aucta fuerunt. Ob magnam debilitatem creberrime interdiu & noctu jussculis refocillabatur. Cum 1677. à Mense Febr. ad finem Aprilis ob Illustrissimi Domini Mariti decubitu diu noctuque magnâ sollicitudine teneretur, ipsique perpetuò adesset ac somnum frequenter interrumperet, capitis symptomata valde auxit, quæ maximam partem d. 2. Maji 1677. quo Illustrissimam Dominam

98 Observatio XLI. Cephalalgia cum aliis sympt.

N. N. conveneram adhuc perdurarunt. *D. 3. Maji* conquerebatur quoque de lumbagine plerunque circa os coccygis.

Resolutio.

Primarium malum & quod potissimum medicam opem postulat, est Cephalalgia. Hujus causa non videtur corpus quoddam solidum sive osseum sive lapideum; cum dolor, licet præcipue sinistrum latus affligat; se latius diffundat, adeò ut quandoque occiput & dextrum quoque latus invadat. Nec hic culpari potest sanguis vel extravasatus vel intra vasa detentus & in motu suo impeditus; cum in neutro casu diuturna Cephalalgia esse posset, sed vel brevi ad sanitatem vel ad mortem properaret. Rectius crediderim lympham intra anfractus cerebri in sinistro latere copiose detineri, & in gelatinam quasi concretam à pia matre anfractus colligante & æquante coerceri; nam sæpe post cephalæas hanc his in sedibus inveni, sola illa hic colligi & citra repentinam aut brevem mortem coacervari potest, imo longo tempore sine magno damno hic perseverare solet. Quod autem lymphæ hic cumuletur, probant quoque vertigo non solum titubans sed quoque gyrosa & visus duplex quandoque eveniens, quod non fieret, si humor iste inter cranium & duram meningem aut inter hanc & tenuem detineretur: imo ob visum duplicem & vertiginem altius se substantiæ cerebri, sed paucâ quantitate immergere videtur; si enim copiosius fieret, somnolentiam quandam quoque efficeret. Lymphæ hæc acrimoniæ non expers est, quoniam aliquando dolores satis acuti excitantur. Acrimoniam obtinet à temperamento totiûs, nam *Illustrissima Domina* calidior ex colore & omnibus actionibus agnoscitur. An bilis huic lymphæ permisceatur? valde dubito: etsi enim bile abundet, quod diarrhæa biliosa eveniens quandoque testatur, hoc aliàs constipationi obnoxius non infrequens est: neutiquam tamen sanguini permiscetur, quia ductus choledochi aperti sunt & nulla icteri signa apparent, & licet quandoque largior intestinis instilletur, tamen nullam vel paucam chylo permisceri urinae attestantur, quæ nunquam valde tinguntur, sed plerumque naturales aut etiam pallidæ & aqueæ sunt. Vaporibus biliosis in basi cerebri omnis aditus occluditur, cum omnia oscula obturata sint, illaque durâ matre quadruplicatâ ibi obvalletur. Lymphæ aliàs etiam in sanissimis hic commorans aucta fuit, tum ob ejus abundantiam in massâ sanguineâ, tum ob fortiores nixus in pariundo, unde morbus iste crebro & difficulter parientibus familiaris est, adeò ut propterea illum utero adscribant, maxime si dolor circa verticem imprimis urgeat. Non leviculè quoque dolorem excitant & exacerbant, conatus violenti ad excernendas fæces sæpe adhibendi; item aliquo modo ira & terror, huc pertinent, casus vigiliæ per 3. menses. Eadem quoque lymphæ in-
tra

Observatio XLI. Cephalalgia cum aliis sympt. 99

tra dextri lateris anfractus cumulari potest, unde postmodum totum caput dolet, maximè si à causâ externâ concitetur scil. ab hypocausito, aëre austrino, irâ &c.

Secundus affectus est constipatio, quæ priori fomitem suppeditat, & quandoque ad ejus excitationem ansam præbet. Oritur illa vel propter fœcum indurationem & potulentorum citum transitum ad receptaculum chyli, vel quia intestina multo muco obducta, quod *post crebros clysteres* fieri solet, fœcum stimulum non sentiunt, licet adsit, ut biliosa dejectio diuturnæ constipationi superveniens satis probat, unde perdurantes in intestinis amplius exsiccantur ægriusque protruduntur. *Post purgans sumtum* alvus difficilior fit, quia tubuli intestinales exhausti, minus contenta humectant, minus lubricant, partes famelicæ seu exhaustæ avidius succulenta arripiunt. Hæc causa est inflationis ventris &c.

Tertius affectus est æstus volaticus, qui frequenter fæminas invadit, postquam menses substiterunt, qui potissimum V. S. tollitur Vere & Autumno: alia auxilia rarò adhibentur nisi alia symptomata accedant.

Denique conqueritur etiam de lumbagine, quæ itidem à fero originem ducit, & fere negligitur & illis ipsis curatur, quibus obviam Cephalalgia iri solet: nimirum *diaphoreticis* & *absorbentibus*, nisi lumbago hæc originem ducat ab hæmorrhoidibus, quæ ab usu clysterum tumidiores factæ fuerunt, quæ nisi sponte aperiantur, sæpe *peculiaria remedia* postulant.

Indicationes sunt lympham à cerebro revellendam, derivandam, evacuandam, absorbendam & cerebrum corroborandum: dando operam ut alvus officium faciat: Æstum mensium suppressionem sequentem mitigandum: nec lumbaginem negligendam. Potissima tamen ratio habenda capitis eoque magis, quia Cephalalgia jam accedit vertigo & visus duplex, & diligentius, quia humor ægerrime à parte affecta averti potest. Non tamen desperandum, quia *Illustrissima Ægra* est obsequens & diætam exacte observat. Itaque 1. subinde *purgandum pilul. Cephal. ad ℥j. noctu sumendis ante novilunium.* 2. Derivandum *Fonticulo*, qui in sinistro brachio excitetur, proficius ideo erit, quia sensim non solum derivabit à l. a. sed simul evacuabit & ab apoplexiâ præservabit. 3. Absorbendum humorem *pulv. Cephal.*

℞. *Pulv. Marchion. ℥ss. Diaphor. ʒal.*

C. C. ppr. ungu. alc. ppr. aa. ʒiij.

Cinnab. ʒii rectif. ʒj.

⊖ *volatil. Succin. gr. iij.*

Pulv. Castor. gr. xv. Extr. xyloal. ℥ss.

100 Observatio XLI. Cephalalgia cum aliis sympt.

Ol. N. M. expr. gr. vj.

Tab. man. Cbr. perlat. ℥ij.

Msc. F. pulv. Dos. ℥j. cum aq. rorismar. aut fl. til. aut beton. ℞c.

Subinde sumat de his Tabellis.

℞. Specier. Diamb. inc.

Diamosch. inc. āā. ℥j.

Contr. Apopl. Aug. inc. ℥iiij.

Conf. alckerm. inc. ℥j.

Extract. xyloal. ℥j.

e. sacch. ℥iiij. in aq. fl. til. s. q. solut. Msc. F. confect. in rotul.

4. Capiti imponatur cucupha ex fl. beton. salv. rorismar. ros. Mastich. C. C. ust. 6. Inungantur vertex & cervix mane & vesperi balsam. cephal. ex unguent. alabastrin. ol. nuc. mosch. expr. dest. major. rorismar. ℞c. 6. Propter constipationem vescatur cibus laxantibus dimidiâ horâ ante pastum, horâ statâ fellam petat. Si non succedat, utatur suppositor. ex globul. sacchar. quandoque sumat clysterem sed ne nimis frequenter ex lact. aut juscul. carn. add. sacchar. ol. lil. alb. 7. Ob Æstum volaticum & dolorem lumborum proderit *V. S. in pedibus* Vere & Autumno. 8. Si hæmorrhoides tumeant & doleant, indat podici unguent. de hyoscyamo. Victûs rationem accuratam observet. Vinum diluat decocto ligni sassafr. Vitet imprimis frixa & lacticiâia.

OBSERVATIO XLII.

Cephalalgia & Hemicrania periodica.

Nobiliss. Dn. N. N. Præfectus L. in Ducatu Württembergico, D. 10. Septembr. 1691. meum consilium expetit. Est 34. annor. 4. annis in matrimonio vivit : à 12. ætatis anno dolor frontis per intervallum 6. 4. aut trium septimanarum permolestus ipsi est. Præcesserunt paroxysmos capitis stupor vel gravedo à vaporibus ex stomacho, labiorum siccitas, nares obstructæ, exæstuatio capitis, somnolentia, crescentibus doloribus quandoque deliria : ebullitio quædam in ventriculo, ac si ibi aliquid coqueretur cum ructibus molestis. Quando dolor in summo erat, supervenit vomitus, quo primum cibi crudi postea mucus tenax, tandem aliquid bilis rejiciebantur. Vomitus sequebatur blandus somnus doloresque evanuerunt. A 2. vel 3. annis dolor frontis sæpius invasit. Causabatur frequentius & facilius ab excessu in cibo & potu sive quantitate sive qualitate quandoque. Ex. gr. si vescatur

vescatur brassicâ muriâ condit. acetariis, aut in cœnâ cibis coctû difficilibus de pernâ suillâ, carne bubulâ, &c. si in loco extero bibat vinum insuetum. A 10. annis nunquam bibit ad ebrietatem. Bibit ordinariè mensur. j. scil. vini part. iij. aqu. fontan. part. j. Extra pastum nunquam, nisi in nuptiis aut honoris causâ propter amicos bibit. Ab anno cum semestri juxta consuetum frontis dolorem plerumque ante quandoque post illum subinde dolorificam lancinationem & dolorem scindentem patitur in ventriculo comitibus cæteris symptomatibus : præcedunt hanc lancinationem flatus & ructus, non remittit nisi à *cremore bordei aut 2. vel 3. clysteribus*. Ex quo lancinatio ista evenit, raro in Cephalalgia bilem evomit sed solum merum mucum acidum. Ab illo tempore quo diætam accuratiorem observat, cibos coctû difficiles, acidos &c. vitat, sentit aggravationem in pectore ; summo mane os amarum, aliquando nauseam, quandoque prope *βέλιμον* : raro post coctionem aut à pastu sitit. Potus frigidus, corporis motus vehementes à pastu lautiore, cibi acidi, coctû difficiles, carnes in cœna comestæ, animi motus, ira aliaque pathemata, ratione officii quotidie evenientia tædia, pastus largior, crebra mutatio potus ordinarii & excessus leviculi in illo effecerunt, ut singulis septimanis aut saltem singulis 14. diebus hi dolores ipsum invaderent. Hactenus officium quod gerit, requisivit, ut vehementes corporis motus, itinera excedente nunc frigore nunc æstu peragenda essent : unde vere & autumnò imprimis circa *Festum Nativitatis* plus quam unquam hoc dolore corripiebatur, imprimis in parte sinistra. Timet apoplexiam quâ *Dominus Parens* obiit.

Resolutio.

Cephalalgia seu dolor iste frontis, quandoque hemicraniaë similis provenit à soluta unitate non cutis frontis aut pericranii, sed meningum intus ibi sitarum, nam foris nullus tumor conspicitur, nec ab tactu exasperatur : symptomata antecedentia & comitantia causam doloris intra cranium detineri probant, scil. capitis gravitas, aliqualis stupor, somnolentia, deliria in vigore doloris ipseque vomitus & tandem somnus suavis superveniens, unde dolor evanescit. Causa solutæ unitatis in meninge hoc in loco non est tumor aut abscessus aliquis, quia non continuo affligit, sed per intervalla nunc longiora nunc breviora redit. Verisimilius est fieri, ab impedito motu sanguinis ex arteriis in finem tertium cerebri vel propter obstructionem quandam capillamentorum arteriosorum vel ob fibras arteriis circumjectas & p. n. contractas, nam advenit & solvitur citra ullam evacuationem ex his locis post somnum blandum : Idque jam ab annis 24. vomitus quidem accedit, sed potius per consensum ventriculi cum cerebro, quam propter vitium aliquod ibidem absconditum, nam sæpe nimium appetit.

Quia jam à 24. annis malum durat & frequentius evenit, nunc propter errores in diæta; necessum est, adesse circa meninges dispositionem quandam, ob quam vel facile obstruantur capillamenta arteriarum vel à fibrillis circumjectis constringantur, nam excitatur imo acceleratur à brassicâ muriâ conditâ, à cibis difficilioris coctionis. Ex. gr. à pernâ suillâ, ab acidis, etiam à carnibus in cœnâ comestis, a pastu largiore aut protractiore: à potu frigido: à mutatione potûs ordinarii frequentî, licet in potûs quantitate nullos excessus committat; ab animi motibus & corporis nimis: ob frequentiora itinera quovis cœlo hoc tempore difficillimo *circa festum Nativitatis Domini N.* & vere & hoc autumno sæpius & citius hoc dolore infestatus fuit: Hi errores effecerunt, ut nunc singulis septimanis vel saltem bis in mense ab hoc dolore affligatur. Propter vomitus satis violentos in vigore paroxysmi à tot annis venientes, quibus primum cibi crudi, postea mucus & tandem bilis ejiciebantur, non potuit non debilitari ventriculus cum duodeno, ut nunc acida evomat, ante, in & post vomitum in hypochondriis flatus producantur, & dolores lancinantes experiatur, quibus succurrendum est *hordeato* membranam nerveam harum partium demulcente & *clysteribus*, qui constricta laxant & flatuum excretionem promonent. Quia egregiè appetit, hoc symptoma vix videtur posse adscribi collectioni vitiosorum humorum, imprimis acidorum, sed fibrarum alicui proclivitati ad contractionem, nam si diætâ observat strictius, patitur pectoris quandam aggravationem, oris amaritiem & sitim à pastu & nihilominus appetitum fortiolem quam decet, seu *βήλιμον*.

Indicationes ergo erunt cerebrum membranasque nerveas roborandas esse *absorbentibus cephalicis*, fibrarum tonum simul conservantibus.

1. *℞. C. C. ph. ppr. ʒij. Ungul. alc. ppr. ʒj.
Diaphor. ℥. ʒiʒ. Cinnab. ʒii rectif. ʒʒ.
Extract. Lign. aloës. ʒj. Ol. N. M. expr. gr. iij.
Sacch. alb. ʒx. Msc. F. Pulv.*

Dosis sit mane ʒʒ. cum aq. flor. Til. aut parentur omissio saccharo expulv. aut cum gum. tragac. ʒj. pilul. num. XL. dos. num. vj. ad x. mane cum 2. coch. aq. majoran. beton. verben. &c.

2. Cubitum iturus binis noctibus sumat pulv. cum vino imminente paroxysmo.

℞. Fol. senn. s. s. spec. Diarrhod. Abb. āā. ʒj Msc. F. Pulv.

3. Naribus lac trahat cum aq. verben. & pauxillo sacchari.

4. Fonticulus & vesicatoriorum usus prodesse.

s. Post

5. Post pastum sumat *Pulv. stomach. Birk. ad ʒj. vel ʒiʒ. cum vino.*
 6. Consuetæ temperantiæ studeat, vitet imprimis caput replentia,
Decoct. Caffè aut infusum herb. Theæ mane aut duabus horis à par-
 cā cœnā etiam conducerent.. *Moxa in loco affecto inusta*, sed levi-
 tertantum multis tales dolores sustulit aut multum mitigavit.

OBSERVATIO XLIII.

Cephalæa.

Nobilissimus Dominus N. N. Ordinis Senatorii apud Friburgenses in
Uchtland consultissimus, annor. 54. habitus corporis gracilis, à sep-
 tem annis quotidie molestum dolorem capitis patitur, originem
 hujus putat esse *Venesectionem*, sequenti enim die post hujus admini-
 strationem dolebat occiput, ceu à pondere plumbeo ab ipso pendente,
 postea frons stringitur quasi & tenditur, sæpe totum cranium superne
 invadit. Ab anno nunc nares obstructæ sunt. Dolor hic capitis som-
 num non impedit, nec appetitus inde prostermitur, non p. n. fitit: ma-
 ne postquam è lecto surrexerit, dolor capitis valde molestus est, totum
 cranium in syncipite & occipite etiam superne constringitur & tenditur
 cum cute capillatâ, accedit debilitas artuum, brachiorum scil. & pedum
 cum tremore, oculi graves fiunt & visus hebetatur. Vertiginem mane
 etiam experitur, aures tinniunt, si mucum interdum ex capite seu nari-
 bus in fauces attrahere potest, dolores remittunt. A prandio melius
 se habet, læditur à calidâ & siccâ. Ter domi *acidulas* primâ & ultimâ
 vice sine ullo effectû bibit, secundâ vice humectando & narium ob-
 structiones tollendo conduxerunt. Vinum generosum idque merum si-
 ne aquâ dilutum semper hucusque bibit. *Petitur consilium d. 8. Jul. 1684.*

Resolutio.

Cephalæam merito affectum voco, quia jam à septem annis durat
 contumaciter dolor iste capitis, in quo primum affligebatur occi-
 put ceu à pondere plumbeo ab ipso pendente, nunc frons circum circa
 stringitur & tenditur, tandem reliquum cranium superne. Sedes causæ
 seu spinæ hunc dolorem efficientis videtur esse foris potissimum & ex-
 tra cranium; nam muco è naribus ad palatum tracto mitigatur, ut &
 secundâ vice bibendo *acidulas* narium muco scil. commoto; cum an-
 tea nares per integrum annum constipatæ erant: à tempestate humidâ
 melius se habet, quam à siccâ; ut & post prandium, quia spina emol-
 litur: non impedit somnum nec cibi & potûs appetitum prostermit:
 evenit demum dimidiâ horâ postquam è lecto surrexit. Videtur tamen
 quoque

quoque intus causam hæsitare, quia mane vertiginem quandam patitur, brachiis & pedibus debilis est & tremit, oculi imbecilles sunt & aures tinnunt, vel quia serum intra cranium stagnat nec propter spinam impedientem foras ferri potest, vel quia in consensum raptis meningibus aliquo modo sanguinis motus impeditur; Forte circa os Ethmoideum & sellam stabulatur. An ibi ubi se glandula pituitaria exonerat? Spina videtur esse mucus inspissatus in profundis narium cavernis alicubi hærens, nam per annum nares obstructæ, nunc tenditur & stringitur potissimum frons & synciput, subinde totum cranium superne, oculi debiliores sunt. Mucus iste inspissatur à tempestate calidâ & siccâ. Vino generoso & tempestate calidiore læditur. *Venesectio* huic malo ansam dedit forsan nimia, unde primum principium nervorum debilitatum, perfrigeratum & muci excretio antea forte consueta impedita fuit.

Affectus non negligendus sed cum industriâ quâdam expugnandus, ne tandem affectus aliquis soporosus aut apoplexia superveniat, quam minantur vertigo, artuum debilitas & tremor, visus imbecillitas. Igitur emollientibus & humectantibus, blande laxantibus, absorbentibus spina hæc auferenda, roborantibus tonus fibrarum firmandus &c. Interne utatur alternis mensibus post dies caniculares *potione laxante ex fol. senn. agar. tamarind. mann. purgantia fortiora plurimum nocent, dum massam humorosam turbant &c. Summo mane hujus pulv. confort. 3ß. ad 3ij. vel 3j. cum aqua verbenæ sumat.*

℞. Diaphor. ℥al. 3ij. Pil. Reg. inc. 3iij.

Pil. Reg. compl. 3j. Cinnab. nat. Ungar. select. 3iij.

Extract. Lign. aloës. 3ß.

Sacch. perlat. 3iß.

Misc. F. Pulv.

Noctu cons. ros. r. 3 borrag. 3ā. 3ij. vel. 3iij. capiat. Externe butyr. cum sacchar. naribus indat, aut lac aq. verben. dilutum naribus tepide trahat. Fonticul. in brachio sinistro prodesset. Vesicatoria 3c. Victus ratio sit temperata: fugiendo cibos succum viscidum præbentes, caseum pisces viscidos, placentas &c. Ebrietatem. Motus corporis moderati sunt necessarii.

Excellentiss. D. D. Noset Friburgi Physicus 3 Archiater 21. Novembr. 1684. scribit. Lac naribus haustum levamen sed non continuum attulit proliciendo mucum crassum & lentum: Mali hujus germini seu radici nullam vim illatam putat pulvere 3 potione à me præscriptâ, cum mitiores fuerint: malum inveteratum & contumax validiora postulare. Causam proximam putat pituitam mansuetam à frigore condensa-

densatam, quia caput non operit capillis factitiis. Mucum produci è vaporibus condensatis in capite sursum vibratis à viscerum igneo calore, inspissatis à frigore: mucum ægrè expurgari ob narium angustiam. Opinatur præscribendum victum frigidum & humidum, ita tamen ne calor extinguatur: cerebrum addit debilitatum ab ebrietate. Suasit jam *aquas Thermal. V. S. Purgationes, Juscula alterata.*

Respondi d. 24. Decembris 1684. Malum inveteratum & profunde radicum est omnino, quia jam à 7. annis durat, causa est mucus in summitate narium stagnans, nam eo subtracto mitigatur; redit autem brevi ob loci affecti pravam dispositionem, quæ non est ulcus; vix enim sine palpabilibus signis tamdiu latuisset, imò hætenus ossa, quæ tam tenera sunt & spongiola, corrosisset: consistit in laxitate pororum, ob quam serum continuo exstillat ex vasis sanguiferis mediantibus glandulis: inspissatur potius à calore, quam à frigore, ut serum sanguinis igne prunarum, Coryzæ à nostro calore. Suppeditatur à totâ massâ sanguineâ, non profluit ex partibus interioribus Calvariæ, nec etiam per os Ethmoideum, quod in vivis non ita porosum uti in ossuariis videtur. Foramina illa impervia, occupantur & obturantur à fibrillis processuum mamillarum seu nervis olfactûs: periculum in variis capitibus feci aquâ atramentosâ affusâ nec vel pili latitudine transudarunt. Similitudo vaporum à visceribus calidis ascendentium & in capite ceu alembico concrenentium pridem explosa solidis rationibus fuit à me & Clariss. Schneidero publicis scriptis. Viscera tamen hæc symbolum ad seri cumulationem fecerunt, dum potulenta largius ingesta fervore suo intempestive arripuerunt, crudiora nec cum cibis penitus subacta massæ sanguineæ permiscuerunt, à qua ob viscerum obstructions quoque non rite segregata fuerunt, sic radix mali in his aliquo modo locari poterit. Indicationes sunt serum imminuere, à capite avellere, è naribus inspissatum eliminare &c. Imminutio præstabitur 1. Victu frugali. 2. *Juscul. rad. chin. scorzoner. beton. & similib.* 3. *pulv. diaph. absorb.* simulque tonum fibrarum confort. uti nuper in consilio suppeditavi. 4. *Laxantibus mitioribus* cum fortiora nimis massam humorosam turbent serumque acrius reddant. Avulsio peragetur *fonticulis, vesicatoriis etiam nominatis.* Eliminatio lacte cum saccharo & aquâ majoranæ vel simili diluto etiam *Errhino*, quod tale mihi familiare & præstans est.

℞. *Pulv. rad. irid. Flor. ʒij.*

⊕ ⊕. *gr. viij. Ol. d. majoran. gutt. ij.*

Ambr. gryf. gr. j. sacch. alb. ʒij.

Misc. F. Pulv.

OBSER-

OBSERVATIO XLIV.

Cephalæa.

Michael Schmid, Molitor & Pistor Tugiensis, 40. annorum, crine & barbâ ruber, quadratus, in victu temperatus, molendinam potius quam pistrinam curat, bibit ordinarie vinum ejus regionis, quod austerum est; temperamenti aliàs calidi. Jam à Festo S. Galli 1670. incurrit in sævissimum capitis dolorem sine omni causâ exteriori, doluit admodum frons & occiput, tandem bregma, nunquam tamen vertex; in bregmate dolorem sensit molestissimum, caput retrorsum trahabatur. Collum 7. septimanis flectere nequii ad latus, imprimis cervix immane dolebat, extra hypocaustum mitius affligebat dolor. Hujus causâ usus *Pil. V. S. vesicatoriis*, quæ imprimis juvabant: 10. septiman. vix dormivit, appetiit semper bene, nunquam sitiit. Summus cruciatus in principio Febr. 1671. remisit, duravit à Festo Nicol. 1670. ad Festum Purif. Mar. 1671. Nunc adhuc sentit ardorem cum punctura quadam in vertice: appetit tamen, dormit, in somno quandoque exacerbationes fiunt, cervix etiam adhuc levicule dolet: urina turbidiuscula est. Quando tussit, dolor valde exacerbatur, etiam adhuc postquam sæviores dolores cessarunt; subinde *pulv. tabac.* usus est, sed parcissime, Addo 20. annos Hemicrania circa sinistrum oculum admodum affligebatur, per 2. 3. 4. Septimanas, incipiens manè, durans ad horam 12. meridianam, postea cessavit, rediens mane: duravit aliquot annis periodicè, semel vel bis in anno.

Suasi ipsi d. 20. Apr. 1671. *Pil. cephal. bis in mense sumendas post modicam cœnam ad ℥j Pulv. crystall. comp. cum spec. diarrh. Abb. diatr. santal. sumendum 3ß. mane & vesp. cum aqua beton. Æstate serum lactis alteratum herb. caryophyll. mont. verben. purpur. sem. fœnic.* In paroxysmo sumat mane & vesp. *pulv. marchion. ℥j. & vesicatoria applicet in brachiis & in pedibus.* Vere & Autumno *V. S. in pedibus.* Vitet frixa in butyro. NB. Hac vice ardor adhuc tantus est, ac si strues lignorum accensa sub bregmate existeret: quam primum tussit, dolor exacerbatur, & cum punctione junctus.

Resolutio.

AB Hemicraniâ, quam procul dubio serum excitavit acre, meninges pridem debilitatæ fuerunt. In hac cephalæâ serum iterum stagnavit circa sinum tertium, forte ibi etiam vasa capillaria turgidiora, ut in ophtalmiâ, ad occiput desidens quoque ibi dolorem excitavit simulque

mulque caput immobile reddidit. Serum causam fuisse probat *juvamen à vesicatoriis*. Sanguis non tam in culpa fuit quia V. S. septies institutæ non juvarunt. *Serum Trepano in bregmate remissum talem dolorem sustulit apud quendam Doggenburgium, ut ex literis Excell. D. D. Baumgartneri percepi.*

OBSERVATIO XLV.

Cephalæa & inveteratus humeri dolor.

D Omina Baronissa de N. 52. annorum, nupta 32. annorum primâ vice tertio mense abortiit: dum cælebs erat, menses ordinatos habuit sed parcè, augeri fluxus non potuit, imo à *Menagogis* magis suppressibatur. Caput tum frequenter doluit; nihilominus bene tunc habuit, robusta & carnosâ erat. Post primum partum adhuc quater abortiit septimanâ decimâ; hanc ob causam in nonâ septimanâ V. S. fuit, unde feliciter peperit. Post hunc partum iterum abortiit, post ultimum abortum ter feliciter peperit. Post tertium ab ultimo partu felici usâ est *Thermis Vallesianis* cum damno, nam inde acquisivit Cephalalgiam & Odontalgiam ac humeri dolorem sæviorem prioribus, qui durarunt, usque dum menses fluxerunt, tunc cessarunt, quando grâvida erat, etiam mitiores erant dolores. *Ab usu Thermarum Vallesian.* appetitum recuperavit, quem prostratum admodum novem annis habuerat. Postquam parere desiit, sexies *Acidulis* usâ est, ante annum 60. *mensuras* bibit: sensit *ab acidulis* se accendi & inflammari. Ab illo tempore dolet in hypochondrio sinistro, ubi tumorem tangit, qui attractui cedit: quando dolor paulò fortior est, plurimum bilis vitellinæ excernit & tunc pejus habet, dolet quoque quandoque circa ventriculum. Aliquando vapor fervidus in caput ascendit, unde dolor punctorius exsurgit, ac si meninges cultro pungerentur. A multis annis & nunc imprimis acerbius in capite dolet, dolorem atrocem patitur in toto humero dextro, qui tegi Dahlero posset, maxime vero super scapulam; dolores isti graviores noctu sunt, interdum per totum corpus vagos percipit, maxime etiam in plantis pedum & volâ manuum cum ardore quodam. Aliquando malleoli intumuerunt, aliàs in locis dolentibus nullus tumor, nec quicquam p. n. observatur, intra cranium fluctuationem sentit. Quando sinistro lateri incumbit, veluti pus ex sinistro oculo effluit; si verò dextro incumbat, nihil emanat. Aliquando noctu evenit ipsi ac si animo linqueretur quamvis extrema non frigeant nec expallescat, sensus quasi confunduntur & intercipiuntur. Nuper auditu plane privabatur, curabatur *scarificatione*. Melancholica est subinde

inde, & à doloribus libera admodum hilaris existit, veretur apoplexiam. Bene comedit, parum bibit vini aq. diluti, nunquam sitit, bene colorata est: comedit subinde acetaria, fructus horræos, sed parcâ manu, nec ab illis læditur. Satis carnosâ adhuc, pridem obæsiôr tamen. Quando dolores mitiores sunt, quod ad dimidiam, aliquando per totam noctem fieri solet, lecto surgere nequit. Aliquando ipsi furunculi in fronte enati sunt, aliquando sub cirrhis capillorum in occipite serum fœtidissimum citra exulcerationem emanavit. In capite æstus continuo percipit; dolent quandoque genua & fœmora. A primo puerperio ad hunc diem varices sub claviculâ dextrâ versus mammam habet, in quibus dolores punctorios sentit subinde, veretur cancrum. A pueritiâ nunquam exspuit, nunquam quicquam ex naribus emunxit, nec sudavit: jam ab aliquot septimanis expuit. Urina large procedit, quoties alvum dejicit, fit cum fluctuatione & murmure, flatibus abundat. Bubonocèle in sinistro latere affecta est.

Ob hos affectus variis usa medicamentis, *Thermis pro infessu: acidulis, potu thermarum Piperinarum, purgantibus, Ra 3tis, vino chalybeato cum succo pomorum dulcium, Fonticuli* in cervice, pedibus, brachiis, excitati nunquam manarunt. *Hirudines* hæmorrhoidibus applicitæ cum damno. Alvus quotidie aperta est, nisi purget, tunc per biduum sæpe constipatur. Subinde cor palpitât, maxime si vapores scandunt, mane ob faucium siccitatem cum stertore quodam respirat, aliàs respiratio est libera. Æstus subito sæpe ingruunt mane, vesperi ante & post cibum, tunc facies rubescit. Sæpe totas noctes dormit, sæpe fere non, somnus laborem facit. Ab ambulatione delassatur, maxime si acclivia scandat. Sentit lumbaginem. Nunquam à dolore immunis est; dolet continuo caput, nunc levius, nunc gravius, quandoque punctorios dolores acres patitur, ardorem in capite sentit. Imprimis dolor in supernâ scapulæ parte atrox est, qui ad humerum & cubitum diffunditur, quandoque hinc inde in artubus ad extremos digitos dolet: æstuat in plantis pedum. Bibit *lac asininum*, quod bene contulit, *minus caprinum, serum* nocuit. *Plurimorum Medicorum operâ* usa est.

Resolutio.

CEphalææ, inveterati doloris scapulæ, vagorum dolorum per totum habitum corporis, adeo ut nunquam dolorum per annorum decursus expers sit, causa est humor quidam universalis, isque nervosum genus attingens. Humor iste non est bilis, quæ licet in ictero totum quoque habitum pervadat, non tamen has turbas excitat, nec tam diu citra internecionem durare posset. Non sanguis intra vasa contentus sive ebulliens sive stagnans, nam aut perpetuo febricitaret, aut maxime in capite dolor pulsatorius esset, non extravasatus quia cito cor-
rum-

rumperetur. Sed serum seu lymphæ illaque acris, five ab arteriis, five ab extremitatibus nervorum ortum ducens. Hoc diuturnorum dolorum causam esse posse demonstrant arthritides, hoc abundat *Generosa Domina*, quia non sudat nec emunxit à pueritiâ. Hoc circa genus nervosum stagnat crebro, hoc solum extravasatum diu impune hæere posse notissimum est; hoc acrimoniâ dolores cujuscunque generis excitare potest, in capite fluctuare ipsa sentit. Probant *Juvantia*, scilicet *Lac asininum* quod mitigavit, unde nunc in multis locis *podagra lacte curatur emendato sero*. Serum generatur ex potulentis, acrimoniam acquirit ab intemperie calidâ viscerum, cumulatur ob suppressam evacuationem, stagnat circa locum affectum quia ob prægressos dolores partes e. gr. cerebri meninges & pars superna scapulæ debilitatæ. Illic corrumpit secundum ductum nervorum, qui laxiores facti ob mali diuturnitatem *vid. Volk. Coit.* vel ex arteriolarum capillamentis effunditur in massâ sanguineâ ebulliens, & *ut loquitur Piso* se despumans, unde tunc vapores non ascendunt nec ab utero, nec ab hepate, nec à liene, obstant C. S. Diaphragma & capitis Fabrica.

Serum copiosum imminui potest, non aboleri, nam humor naturalis est, statim regeneratur, à *purgantibus* imminuitur; succedit acrius, ab illis enim fermentum corrumpitur, unde pejus. *Sudorifera* mitigant quidem sed non plane. Præstat *Lac, pulv. specif.* in arthritide vagâ *purganda bis in anno: V. S. bis in anno.* Fonticuli excitandi in parte interna femoris. *Lac asininum cum conserv. rosar.* tunc abstinendum à vino, acetariis & omnibus acidis.

OBSERVATIO XLVI.

Cephalæa, Tubercula ad radicem linguæ & Dyspnæa.

Nobiliss. & Ampliss. Dni. Syndici Genevensis Dominus Filius narravit historiam morbi, quo cum Dnus. Parens conflictatur, sed imperfecte ex quâ nihil certi de illa concludere valui, propterea operæ pretium duxi ad Te, *Vir Excellentissime D. Bonette*, scribere utpote Medicum ordinarium. Hydropem pectoris aut Empyema accusare non possum, cum malum jam à 30. annis inceperit. Dominus Ager humili situ utrique lateri incumbere possit, nec tam diu affectus durare nec potum aquarum mineralium tolerare valuisset, imprimis propterea quoque quia non transierunt; neque sanguis V. S. emissus tam laudabilis apparuisset. Tumor pedum aliquid hydropici, qui post motum,

tum, aut vesperi supervenit, minitari videtur, attamen quia mane detumescunt, non tanti faciendus in hac ætate videtur. Bronchia an op-pleta sint? dicere non possum, quia nulliùs tussis nec sputi rejectionis mentio fit, & vix quoque tam diu sine manifestis signis phthiseos perstitisset. Tubercula cruda in pulmonibus suspecta esse possent, quia talia ad radicem linguæ in faucibus conspiciuntur, de quibus *Galenus Petr. Sal. divers. aliique* memorant: quandoque lapilli intra pulmones illud pepererunt: item aqua copiosa in pericardio stagnans: item art-riarum levium oppletio à polypis imprimis si jungatur pulmonum ad pleuram accretio, ut in *Thoma Parker*, cui vita ultra 150. annos proro-gabatur. Igitur scire averem, an Asthma tum demum appareret, si concitatus aut cum vi aliquâ se moveat? Num cor asthmate invalescen-te simul palpitet? An frequenter tussiat simulque exspuat, an sicce io-lum? Calore nativo cum ætate deficiente non suaderem *aquas Spadanas* nec forte ob turbas bellicas illas tutò adire liceret. *Vale*

Excell. T.

Scaphusij die 2. Octobr. 1643.

Adstrictissimus

Joh. Jacobus Wepferus. M. D.

Responsum Excellentiss. D. D. Boneti.

Hodie plur. mihi gratulor *Nobiliss. & Excell. Domine*, quòd ad do-ctissimas tuas, quas ad me scribere non dedignatus es, & ad in-terrogata tua responsum faciendo, una fidelia & summis propensi in te animi mei, certiolem te faciendi detur occasio. *Vir ampliss. Dn. N. N.* inter Consulares nostros & Primates Viros ordinis Chronicorum & va-riorum, quos patitur affectuum, prolixam descriptionem fideliter ipse-met & ab ovo delineavit, hanc Tibi, è vernaculâ nostrâ linguâ in lati-num idioma traductam mitto.

MOrbus, de quo præcipue conqueritur æger, non Asthma, quod revera ipsum hætenus longe durius exercuit, imò nec in cruri-bus ullum tumoris apparet vestigium, observandum venit ægrotum à tenerâ ætate valido adeo & robusto temperamento donatum fuisse, ut indefessos corporis animique labores nullo negotio fuerit ferendo, etiam si parco admodum somno pro more solito utebatur, & quo quidem im-præsentiarum longe parcissimo fruitur; alvus ipsi ut plurimum adstri-cta, imo per plures menses penitus suppressa, nisi quod arte subducta fuerit; copiosæ urinæ quotidie illi fluunt, utpote quæ potum dupla triplaque proportionem excedunt. Cephalalgis supra modum acutis obnoxius est, quæque eò vehementiæ tempore paroxysmorum febri-lium devenire solent, ut si *ad corticem Peruvianum* illicò non confu-geretur,

geretur, tribus quatuorve accessionibus par non esset: tam insanum capitis dolorem natales suos debere autumat hyemali & noctu factæ peregrinationi, in quâ obductis nive viis, in præcipitia & avia delatus, nivibus obrutus, semisepultus & sine pileo misere totam noctem transigit, susceptum tamen continuavit iter, ut dato tempore, & loco propter res momentosas adesset. Ad suos redux vertigine correptus fuit, cui V. S. è Saphena & nonnullis aliis præsiidiis opem tulit, quibus dum etiamnum utebatur, ad aliud consilium non minoris momenti convocatur, cui interesse necesse habuit: Itinere sic per atras nebulas suscepto, vertigines illum de novo invaserunt, metuens verò ne ex equo subinde præceps daretur, quum nec lecticâ, nec alio quoquam modo commode traduci posset, vinculis ad subsellium corpus aptè contineri curavit, ut in patriam redierit, sedatâ vertiginum molestiâ Medicorum ope, in Cephalæam degenerarunt, utpote quæ à viginti annis ab ortu symptomatum illorum Cephalalgia continuo perseveraverat, modo crudelius, modo tolerabilius, sed noctu potissimum magis torquens. Insomnes totas noctes agit, per quatuor horas rarò somnum capit, nunquam plures, imo ne totam noctem pervigilem pernoctet, statim à cœnâ obrepenti somno se permittit. *A soporiferorum usu* male semper se habet, & à vaporibus tetrus & malignis misere & inquietus agitur. Nec magis illum levant *sanguinis missiones*, qui semper floridus & sine sero ipsi emittitur, *Cathartica* levant. Utiles fuerunt præteritis annis *aquar. mineralium potus*, Verum à 12. circiter annis & *Vicecomitenses* & *Valsenses* & *aliunde depromptæ aquæ* epotæ, nullâ viâ, nullis cuniculis eliminari potuerunt, quibus frustra, imo nec sine ventriculi attritione tentatis ulterius illas propinandi periculum non fecit, unde concludit æger malorum scaturiginem ab indomitis obstructionibus originem ducere; ad hæc bilem non parum facere credit, quam plurimam per sedes deturbat, quæque ubi in fermento est & excernitur, Cephalalgia ingravescit, quamvis pigra admodum sit alvo, *simplici infusione trium scrupulorum seu drachmæ sennæ in frigida*, quâ vinum in prandio temperat, aquæ feliciter purgatur ac à forti & completo pharmaco, unica semper prima sedes stercoracea est, reliquæ omnes mucosa & viscida materia sunt, quorum perpetua & adeò inexhausta in corpore scaturigo latet, ut vel ab assumpto octavo quoque die *medicamento purgante* minori copia nullatenus evacuentur. Raram *enematum* injectionem permittit, quod ea, ut par est non continens vix aliquid operantur, quo tempore capitis dolores exacerbantur, debilitate pedum corripitur, quæ incessum difficilem reddit, semel & iterum dolores ischiadicis perpessus, à quibus jam plane immunis est. Sed convulsione quâdam ventosâ vexatur, seu musculorum retractione quam vocamus,

mus, *Crampe*, quæ modo pedes modo crura, modo femur hyemali potissimum tempore corripit, Talis est ægroti valetudo à 20. præterpropter annis, *Lutetia Parisior. Doctores Medicos, Dnos. Petit, Renodæum & Monginotum; Gratianopoli Dnum à Villefranche, Lugduni Dnum Ser-ranum, Geneva maximam Medicorum partem, qui medicam artem & agunt & hætenus egerunt, in consilium advocavit.* In eandem omnes sententiam convenerunt, obstructions & calidam viscerum intemperiem inculantes, *aperientia & refrigerantia* præscripserunt: remedia in usum revocata sunt *semicupium, aquarum mineralium potus, junioris pulli juscula incoctis appropriatis herbis; veteris galli decocta ingredientibus variis infarcta*, ex quibus exiguum admodum emolumentum percepit. Habito ad asthma respectu pulverem in usum revocavit, *confiatum ex herbis pulmonar. salv. veronic. & pulmon. vulp.* sumebat cochleare unum ex juscule, quo plurimum pituitosæ materiæ extusliebat & nonnihil levaminis percipiebat; notandum venit, quod à teneris unguiculis suspiriosus est, nec unquam in plano currere, aut acclivi loco ascendere, quin animam ægre traheret, quod symptoma indies aliqua incrementa cæpit. *Pulveris usum è pulmon. vulp. &c. ab anno circiter interpolavit, & Zingiber in China conditum* quotidie matutinis horis *ad nucis moschatæ majoris molem* manducabat, quod quidem ipsi levamen conferre videbatur & ventriculum reficere, quem licet naturâ fortem nactus fuerit, continuo frigidorum & humidorum potu à pluribus annis attrivit; verum *longior Zingiberis illius conditi usus* nocuisse & multum ad novi, quod succrevit, symptomatis generationem fecisse putatur, de hoc curando vel leniendo in præsentiarum agitur, si penes Medicos est, reliqua siquidem mala ut plurimum sedata sunt, sub importuni & postremi hujus *ἐπιγινομένων* adventum, nullum enim jam tumoris pedum indicium, capitis dolor longe tolerabilior est: asthma ipsum, quod non ita pridem misere ægrotum angebat, jamjam liberum per loca plana commeatum permittit, etiam si gradus & acclivia solum laboriosa sint. Pro faucium importuno dolore jamjam curam vel inducias postulat, à quinque circiter mensibus misere illum divexante, fauces imæ, lingua præsertim ad radices & intimæ oris partes tuberculis scatent, quæ cristarum ad instar ad linguæ fundum continuo pullulant & protuberare videntur, lingua crasso limo obducta apparet modo albo modo flavescente; *ex variis, quæ in usum adhibita sunt, gargarismatis, aqua vitæ paucâ aquâ communi diluta* præcæteris utilior fuit. Per totum bimestre *asinino lacte* usus est *pauco syrupo capillor. ♀. adjecto*, hoc remedii genus non parum emolumentum attulit

attulit quotidie, sed per trium duntaxat quatuorve horarum spatium, à quibus ingravescebant dolores, utiliter longe fuisset illa, si per fauces una fæces deturbasset, sed sollicitandæ alvi gratiâ, *infusio gr. xii. Rhei ex aquâ communi facta* quotidie mane propinabatur, admixtâ exiguâ lactis dosi ingentem scutellam lacte plenam illico superbibendo, quod quotidie duas ipsi sedes promovebat, non omisso interea octavo quoque die *leni cathartico*, quæ omnia caute licet exhibita & cum sollicitâ & accuratâ diætâ hucusque ægroto levamen afferre non potuerunt, sed in eum marcorem sensim & sine sensu dejicitur, qui ad phthisin accedere videtur. Constat tamen pulsus, nec elatus, nec frequens, nec febrilis, nec inæqualis, appetitu utitur ut par est, vino utitur *ptisana ex rad. cichor. & passulis*, ad med. partes temperato. *Fusculis* novissime utebatur *ex pullis gallinaceis & endivia*, sed quæ paulo post intermisit, tum quòd his quotidie semel atque iterum amplas & aquosas sedes dejiciebat, quæ atoniam ventriculi sapiebant, tum quod magis magisque indies contabescebat. Si pluribus fortasse utatur verbis statim in raucedinem incidit, sicque irritatur faucium dolor & tantum calorem in ore accersit, ac si flammæ ore contineret, continuâ jamque raucedine laborat. Tussi non continuâ, sed importunâ identidem urgetur, quæ non sedatur prius, quàm pituitam aut viscidam tenacemque materiam, quæ vix ut plurimum excreari potest, extussierit: Per noctem materia illa condensatur coctione, & gelatinæ instar, vel ovi albuminis nonnihil spumosi uno globo suoque pondere excernitur.

Hucusque Amplissimus Dominus Ager valetudinis suæ statum ipse descripsit. Pauca quædam ad prognosin imprimis facientia, & quid de causis & ideâ morbi sentiam, sub censura & judicio tanti Viri tibi adjiciam.

A 5. circiter annis ut *Medicus ordinarius ad Virum Amplissimum* fui convocatus, modo ad febres intermittentes tertianas aut duplices tertianas, modo ad Ischiadicos dolores, acutissimis capitis doloribus semper & vigiliis stipatos, quæ ut ad rem non facientia silentio prætereo. Asthma interea, tusses, vigilias & cephalæas patienter ferebat, vel *enematis, lenibus catarticis, emulsionibus, syrupis* ut poterat demulcebat. Sed novissimis hisce mensibus insolitum obortum symptoma, importunus ille nimirum faucium & ardor & inquietus dolor *Magnifico Aegroto & Medicis* grave facessivit negotium; *in consilium vocati 4. Medici*, faucibus exploratis rubor aliquis ad imas fauces sine tumore, sine ulcere, sine uvulæ relaxatione, sine febre simpliciter cum lingua muco albescente obducta apparuit. In eam conveniunt sententiam tam sævi & pervicacis doloris causam, *longo Zingiberis conditi usui* suos debere natales, quippe quod acutos suos & acres aculeos in molles faucium car-

114 Observatio XLVI. Cephalæa, Tubercula &c.

nes altius imprefferat. Ea verò fuit & etiamnum est sententia mea, faucium illi dolori & ardori *Zingiberis conditi longiorem abusum* revera impressis acutis & acrioribus aculeis ansam dedisse, sed primam mali labem ab ipsis pulmonibus esse derivandam, in quibus jam pridem imò ab ortu & connaturali vitio debilibus, non quidem in ipsorum bronchiis sed ipso parenchymate, vesiculis & levibus arteriis labentibus annis, tenaciores & salinæ sanguinis impuritates conculcatæ & congestæ fuerunt, horum numerus nullo negotio præpeditæ circulationis vitio indies incrementa cæpit, hinc difficilis illa respiratio propter attenuationis, aërisationis & sufficientis subtilisationis incapacem materiam, sic aëri, spiritibus & sanguini per pulmonis vascula denegatus commectus, asthma illud generavit, materia verò illa acrimoniam & falsuginem imo malitiam cum calore sensim adepta, labem pulmonum parenchymati afflat, quæ tandem tractu temporis, clanculum tamen & sine febre in nervum erumpens, speciem tabis sui generis accersit, quæ & ardorem illum faucium, majoris longè in pulmonibus latentis & sub cineribus occulti incendii argumentum, & marcorem, & vigilias & cristas & tubercula in faucibus & mucum linguam obducentem producere potest. Ad sententiam meam facere videtur, quòd pulsus *Ampliss. Viri*, qui nobis hucusque ἀπύρετος, æqualis utcunque validus, & laudabilis tangenti semper apparuit, novissime nobis frequentior, profundior & exilior cum aliqua inæqualitate in unâ pulsatione arteria acutius feriente in fine quam principio pulsationis, hisce febricula subrepens vel ex cuniculis arguitur. Ut verò præservida & obstructa sunt ipsa etiam hypochondria, non ab humorum copiâ, sed ab eorum falsugine, visciditate & malitiâ, & sanguinis massa utut laudabilis, ubi emittitur, appareat, iisdem procul dubio vitiis sordet. Nullus dubito, quin pulmonum tabi & extremo marcori tandem & intra paucos menses, tumor & hydrops succedant, ut plerumque videre est ex alterutro vel pede vel manu. *Usum infusionis chinæ* propter sensum caloris & siccitatis tolerare non potuit, nuper à pilul. ex tartareis & de ammoniaco *Quercet. ʒā. ʒß. cum ꝑii dulc. gr. xv.* plurima fœculenta viscida excernebat & satis bene ad asthma ipsum se habuit. *Currente calamo hæc scribebam.*

Genevæ d. 10. Octobr. 1693.

Joh. Antonius Bonetus, M.D.

Responsum & Consilium ad præcedentes Literas & morbi historiam.

Salve Plur. Nobiliss. & Excell. Domine!

OMnino summe necessum fuisse, ut solidius de affectu Nob. & Ampl. Domini Syndici erudirer, ex Excell. T. litteris doctissimis intellexi:
Inhære-

Inhærebant sui potissimum asthma, cujus tamen conditionem, aut causam divinare nequii. Tuberculorum, vigiliarum & Cephalalgiae mentionem quidem fecerunt obiter, adeo ut de his affectibus non tam sollicitus fuerim, quam de asthma. Cum vero nunc percipiam, illud non tantopere molestum esse, tantum afflixisse ab annis plurimis si contentius cucurrerit, aut acclivia ascenderit, illo præterito, quid sentiam de faucium affectu & de Cephalæa, paucis mentem meam explicabo, addita methodo medendi, quæ omnia *Excell. Tuae* judicio subjicio. Tubercula circa radicem linguæ, quorum quædam pisi magnitudine, cristis similia, sine ulcere, attamen cum rubore, ardore & dolore juncta, existimo esse glandulas linguæ naturaliter ibi existentes operatas membrana, qua ceu cuticulâ cutis obtegatur, ceu munimento, contra deglutiendorum injurias. Has naturaliter in sanis conspici, citra ullum impedimentum vel in deglutitione vel in loquelâ: Dum hæc scribo, periculo facto in viro robusto comperi vidique plures circa radicem linguæ pisi dimidiati magnitudine, illarum quoque mentionem faciunt *Anatomici*, plures & duriores reperiuntur in bobus, ovibus, felibus aliisque animantibus. Glandulæ in magnitudine sua auctæ in talia tubercula evadunt, nullo modo sunt caro luxurians, quia membrana illas muniens integra est, nec quicquam exulcerati apparet. Moles glandularum istarum augetur à sanguine calido, acri & glutinosiore, quam decet, unde per arterias appulsus per venas & vasa lymphatica non recedit, nec linguæ interiora, ut decet, humectat, unde necessario secundum omnes dimensiones excrescunt: sanguinem calidiorē intra linguam quoque existere probant ardor, rubor & dolor, ob quem etiam lympham magis inspissatur & magis lenta fit; serum enim sanguinis & lympham lentam fieri notum est, & facile innotescit, si cochleari argenteo exceptum imponatur prunis ardentibus, nam brevi in gelatinam abit. Ab eodem sanguinis calore linguam obduci muco viscido nunc albo, nunc flavo, nullus dubito. Mallem enim hujus muci ortum produci ab hoc calore, quam à fuliginibus & vaporibus cum exspirato aëre ex pulmonibus prodeunte, aut ex ventriculo per gulam exhalantibus emissis ex hypochondriis per vias incertas. Eidem sanguini fervidiori in lingua detento linguæ siccitatem potius adscriberem, quam fuliginibus, nam licet fuligines pertingant ad linguæ superficiem, mox tamen illarum impressio à particulis calidis corrigeretur ab aëre frigido inspirato; verum ab aëre frigido non emendatur, & in febribus continuis malignis ab aliquot annis hic & alibi grassantibus nimiam experimur siccitatem & ariditatem hanc linguæ diu nullis gargarismis, oris collutionibus, mucilaginibus, succo sempervivi majoris aliisque impense humectantibus expugnari posse, donec incendium totius massæ sanguineæ debellatum fuerit, cujus non ultimum signum est humiditas

linguæ ex postliminio rediens. Opinionem de fuliginibus plausibilem fecerunt pleuroperipneumonia & peripneumonia; attamen observatum fuit phthificos non minus calidas fuligines diu expirantes diu linguam humidam & mollem retinuisse, nec exaruisse fere unquam, antequam febris putrida accessisset. *In Sepulchreto Excell. D. Patruī p. 161. refert Faminæ cuidam à secundinis in utero corruptis linguam exaruisse*, ab Erysipelate phlegmonode tibiæ idem frequentissimè accidere notissimum est: quis sibi imaginari poterit, fuligines ab his locis ad pulmones & ventriculum mitti indeque ad linguam pertingere? *In Monasterio S. Blasii sylvæ Martianæ nobis vicino rusticus quidam soluto nummulo butyrum fervidum & adhuc ebulliens cochleatim primum inglutit, & postea affatim ex vasculo ad aliquot uncias ebibit, linguâ humidâ permanente, linguam post deglutitum butyrum tetigi, actu vere fervebat, nec diu postea arida facta fuit.* Longe rectius igitur siccitas & ariditas linguæ adscribetur particulis incensis sanguinis, quo copiose linguam singulis pulsibus irrorari notissimum est: forte tamen à frictione frequentiore & scalpturâ plus sanguinis ad illam allectum fuit. *Nobiliss. & Ampliss. Dn. Ægrum sanguinem præfervidum & acrem habere multa significant; vehementes cephalææ, vigiliæ prope continuæ, læsio ab opiatis, quæ sulphure abundant, unde eo incenso spiritus magis turbantur, quam sopiuntur.* Spasmus flatulentus non à flatibus, sed sero acriore nervos vellicante oritur, dolor ischiadicus, bilis abundantia, quam sponte dejicit, aut à levi purgante sumto ad excretionem provocatur: ipse sanguis V. S. missus & sero destitutus idem confirmat illum admodum inflammabilem esse, facile agnosceretur, si ipse ejusque serum ad siccitatem inspissaretur, certo certius instar stuppæ flammam accensus caperet, ac in capite mortuo sal acris, eo linguæ admoto perciperetur. Sanguis à temperamento connato calidior redditus fuit, fervidior à continuis corporis & ingenii laboribus, prope continuis vigiliis, doloribus sævissimis à plurimis annis perpeffis, à Febribus massa humorosa quoque acrior redditur post deflagrationem remanente copioso & acrisale. *Zinziberis conditi abusum aliquot mensibus continuatum sanguinem calidiorem & acriorem effecisse, dubitare non sinit faucium molestia.* An alii errores in victu sanguinis acrimoniam & calorem auxerint? ignoro, quia illi in historiâ reticentur: audivi tamen *Ampliss. Dnum.* temperanter vixisse: Forte insensibilis transpiratio in itineribus tempore nocturno, Cælo frigido, magis quam par est præpedita, non parum ad majorem accensionem sanguinis contulit, cum hæc non rarò febrium ansa sit. An decantatæ obstructions hypochondriorum, seu Hepatis, Lienis & Vasorum Mesentericorum caloris & acrimonie in sanguine causæ sint? forte contradicere permissum non erit, quia il-

lam

lam hic causantur Celeberrimi Medici Parisienses, Lugdunenses & Vestra-
tes, quibus etiam calculum dedit Clariss. D. D. Winckler. Ipsemet quo-
que pridem huic opinioni innutritus fui à Sennert. de Aff. Hypochondr.
& scorbuto, etiam à Medicis Italis, quorum Praxin prope per triennium
Patavii secutus sum. Verum postquam mihi plenius motus S. C. inno-
tuit, perlegi Cl. Slegelii libr. de motu chyli & sanguinis, mihi innotuit
ductus Thoracicus Pequeti ac me in Anatomicis exercui, de hac cespit-
tare cœpi, imò non rarò in affectu Hypochondriaco falsissimam com-
peri; ac hac de re plura collegi. Apud Nobiliss. Dn. Syndicum obstru-
ctionis præcipuum argumentum *Aquæ minerales* aliquoties potæ nun-
quam tamen transeunt. Quid per transitum denegatum intelligatur?
non plene explicatur; an forte nec per alvum, nec per urinariam viam
secesserint? an solum non per alterutrum locum? *Aquam mineralem om-
nem apud Nobiliss. Dn.* intra corpus perstitisse vix in animum inducere
possum, nimium enim mihi quam certò constat, *Acidulas* incuriæ po-
tas, aut illarum excretiones neglectas vix semestri elapso aut asciticos vel
hydrope pectoris immedicabili obiisse. *Feminæ cujusdam Cadaver*
*aperui, post illarum potum decentem corporis motum negligentem ac ab-
sona devorantem: Abdomen impletum erat ingenti copiâ aquæ turbidæ,
acorem spirantem, similem acidulis coctis, quibus pro balneo utuntur:*
In Baronissa quadam pectus & abdomen illis adimpletum reperi. Nul-
las obstructions Nobiliss. Dn. intra abdomen fovere singulis partibus
examinatis, quæ harum subjectum esse creduntur, forte manifestum fiet:
vasa lactea non obstructa credo, quia nullum fluxum cœliacum pati-
tur, multum & plus mingit, quam potulentorum assumit, quod sig-
num est, liquida celeriter vel abripi vel pelli in vasa lactea. Si sanguis
in venis & arteriis stagnaret vel aneurismata, vel varices, vel etiam in-
flammationes oborirentur, quæ certe per annos non perdurarent & a-
lia sui indicia præbuisent. Ab inflammationibus mesenterii, omenti,
hepatis, lienis Hemitritæus enascitur, teste Spigelio & Anatome, morbus
brevis durationis aut ad vitam aut ad mortem. Vasa lymphatica su-
um hospitem non diu tolerant; aut enim à copiâ rumpuntur utpote
tenerrima, aut ab acrimoniâ feri exeduntur, quam mora contrahit. In
hepate ductus hepaticos aut communem non infarctos esse probant de-
jectiones biliosæ sponte evenientes aut sumto laxante etiam leviculo sc.
Fol. senn. ʒj. in frigida infuso, quod etiam probat ductum pancreati-
cum satis patulum esse. Lien multum vapulat; quasi omnium fœcu-
lentiarum repositorium, cum tamen æquè laudabilem sanguinem à cor-
de ac cerebro accipiat & hætenus nullum alium humorem ad illum
pervenire Anatome demonstrarit. *Nuper D. Tauri Med. Parisiens. Ana-*

tomia latinitate donata Ulmæ recusa fuit : in præfatione experimento à D. D. Bohnio P. P. Celeberrimo refertur in cane factò innotuisse lienem sanguinem præparare ad bilis secretionem in hepate ; tantum abest crassum melancholicum producere , ut potius talem attenuet. Mucus ille qui merus copiose albumini ovi similis & sincerus excernitur & intra paucos dies regeneratur , nullo modo in vasis mesentericis cumulatur & confertim ibi stagnans in cavum intestinorum effunditur ; sed est humor ille , qui in glandulis intestinalibus à Nob. Pejero nostro detectis , ex sanguine arterioso separatur & singulis pulsibus recens è tota massa sanguinea affertur atque in glandulis ad futuros usus detinetur , unde has glandulas , acetabula , cavernulas potius nominandas putavi : si oscula illarum in recto , colo , aut fine ilei nimium pateant , copiosius fere formâ feri exstillat , ibiquè ob moram tractam lentorem contrahit & glutinosum evadit. Hoc evenisse Hypochondriacis nimium clysteribus abutentibus & dysenteriam passis diu illâ jam sopitâ.

Ante aliquot annos R. D. P. Willi, S. J. Provincialis ad me Monachio scripsit , se mira pati symptoma ; nimirum se glutinosissimum humorem etiam sesqui libras superantem eumque sincerum diu post subsequenteribus scybalis induratis excrevisse ; quâ ratione hoc fieret , capere nequivit , persuasus mucum produci in primis viis ob coctionis vitium in Ventriculo , quam tamen rite peragi ex fœcibus colligebat. Revocavi ipsi in memoriam affectus perpeffos , sc. Colicam vulgo biliosam & Affectum Hypochondriacum , quorum causâ plures clysteres admisit & non pauca purgantia ex Medicorum aliorum consilio assumpsit , indicavi simul ab his harum glandularum oscula magis patula reddita plurimum sui humoris in Colon & Rectum exstillare , morâ lentorem contrahentis : Commendavi lectionem Opusculi Pejeriani , unde acquievit & hætenus belle valuit.

An viscera sanguinem calefaciant ? adhuc sub Judice lis est : negari non potest , sanguinem in colliquamento apparere antequam viscera conformata sint vel saltem penitus absoluta. Deinde non solum viscera , sed omnes partes à sanguine calefieri , illo vel intercepto vel penitus denegato frigesieri & emori , unde ipsamet cordis flammula dubia redditur & à multis calor innatus repudiatur. Si omnia hic coacervare vellem , Epistola tandem in Opus excresceret : hoc non nego sanguinem à Pulmonibus , Hepate , Liene , Mesenterio &c. p. n. inflammatis valde incallescere , verum hoc quoque fit aliâ parte ex. gr. pede inflammato , aut aliâ , quæ in viscerum numerum non venit. Istud certum est , chylum , antequam perveniat ad hæc viscera , sanguini immediate misceri ; penes sanguinem esse calorem & spiritus immediate chylum attingentes & immutantes : in partibus inflammatis , sanguinem in
motu

motu impeditum effervesce, particulas sanguinis igneas sanguini refluuo permisceri & totam massam accendi, unde febris & partem gangrænâ correptum iri, imo emori, nisi diligenter caveatur & maturè obex motus consueti tollatur.

Cephalæa, licet nunc *Ampliss. Dn.* minus afficiat, quia forte faucium molestia illam obscurat, vel efficit, ut minus illam curet, meretur tamen aliquam sui considerationem, quia à 20. annis nunc mitius nunc sævius afflixit, & procul dubio subinde repullulat. Quia continua tot annis fuit, nonnisi causæ domesticæ intra cranium, si foris attactum concedat, eique stabili, attribuenda erit, quæ vero sit? & qualis, determinandum est & sæpe demum post obitum ex *anatome* patescit, pus latens, sanguinem extravasatum, inflammationem incusare nequimus, cum tot annis persistere impossibile fuisset, ossicula, lapillos, tumores cum folliculo cephalææ diuturnæ causas fuisse ab aliis, etiam à me *Anatome* compertum fuit, hæc liberum sanguinis motum per meninges impredientia doloris causa evadunt: *Serum intra cranium & meningem duram intus incarceratum Rustico cuidam Doggenburgensi diuturnam & sævissimam Cephalæam peperit; impatientiâ victus coëgit Veterinarium solitum trepano Jumentis vertiginosis cranium perforare, ut idem apud se tentaret; communi Fabrorum lignariorum saltem synciput perterebrat, non multis ceremoniis præmissis, ut nostri Chirurghi solent, exsiliit serum copiosè, atque sic integrè convaluit.* Hoc tempore apud nos *Nob. Gallus Exul ex Montepessulo moratur; pridem Capitaneus in Pedemontio, afflictus à longo tempore atroci Cephalæa: usus est iuscalis & decoctis aperitivis contra obstructions Hypochondriorum, semicupio, lacte asinino & nescio quibus aliis.* In fronte dextro deprehendi tumorem concolorem, amplum, non valde altum & similem in Bregmate sinistro; sectionem necessariam prædixi, quam nuper *D. D. Pfister Med. & Chir. Doctor* peritissimus peregit, postquam serò exitus paratus fuit, dolor remisit; at in utroque loco caries ossium *Dahlero* amplior occurrit, in quâ separandâ nunc occupatur, jam multis squammis secedentibus. *Intra Pericranium & Cranium Illustriss. cujusdam Comitæ Apoplexiâ mortui, de quo vid. supra OBSERV. IX.* longo tempore Cephalæam horrendam & nullis remediis nec moxâ inuisioni cedentem, serum reperi, quod pericranium ab osse aliquo avulserat & intra spacium quasi nidulabatur, attamen sine Carie.

Si conjecturæ locus sit, existimo quoque apud *Nob. Dn. Ægrum* aliquam seri stagnationem intra meningem latitare, sero quasi incarcerato & copiâ & acrimoniâ molesto ac hujus doloris parario: nam humor iste intra cranium quoque locum habet, diu etiam sine suppuratione

tione subsistere potest, imminuitur & augetur rursus per vices, unde dolores nunc augentur nunc imminuuntur: quod magis verisimile fit inde, quia dolor pertinacior evasit, postquam semisepultus ille denudato capite intra nivem prope tota nocte detinebatur, comitante illum protinus vertigine non contemnendâ, quia illius culpâ equitare ipsi non licuit, nisi fasciis ad ephippium firmato. Multi sæpe diuturnum dolorem humeri patiuntur, si brachium frigori in cubilibus exponunt, nec probe contra aeris injurias brachialibus muniunt: nostri vocant lumen frigidam. Mallem hanc cephalæam sero adscribere, quam fuliginibus ex hypochondriis ad caput ascendentibus per vias dubias & illarum accessum impossibilem per basin cranii: si omnino ex his sedibus causa ejus accersenda foret, rectius crederetur particulas acres cum sanguine per arterias vertebrales & carotides huc pertingere. Hoc fit, quando in massâ sanguineâ feri separatio aliqua fit, seu, *ut Carol. Piso de Colluvie serosa loquitur*, despumatio oboritur, tunc enim dolor valde exacerbatur; ut *ad Chin-Chinam* veluti in febribus, properandum, quod, nisi fieret, vix dolori superando par foret. Igitur indicationes erunt sanguinem ejusque serum attemperandum, ejusque salia peregrina, nervoso generi inimica supprimenda & imprimis feri lentorem incidendum atque attenuandum, in locis affectis dissolvendum & eliminandum esse, semper studiosè in provectâ hac ætate conservandas esse vires.

Cum Amplissimus Dnus jam multivariis jusculis alt. decoctis, aquis mineralibus, lacte asinino, semicupiis aliisque remediis usus sit, vix causam tolli arbitror, citra generosum aliquod auxilium. Propono mercurium dulcem optime paratum & ab omni malignitate mundatum à perito pharmacopæo, qualem audio esse Dominum Colladon. Est medicamentum tutum & sine scrupulo congruâ methodo exhibitum etiam in hac venerandâ senectute non timendum, si modo macies non trahat originem à febrî, quæ forte hætenus emerisset, quod, quia ab aliquot diebus appetitus perire cæpit, pulsus frequentior evadit & calorem p. n. percipit, suspicandum est.

I.

Methodus ꝑ dulc. exhibendi sit hæc: I. singulo mane, postquam bene evigilaverit, dentur ꝑ dulc. gr. iiij. cum conserv. rosar. majoran. ʒā. 3ß. continuetur hæc dosi per dies quatuor; postea addantur ꝑ dulc. gr. ij. per dies tres, hinc singulis diebus ascendatur gr. ij. donec perventum fuerit ad gr. xvj. auctâ simul parum conservar. dosi. Post horas duas elapsas propinetur jusculum carnis, in quo radices graminis aut petroselin. coctæ fuerint. Interea diligenter attendatur, num ꝑ dulc. salivationem commoturus sit? sin minus, pergatur summâ dosi per dies 14. si verò illam cieat

cieat fortius, unum atque alterum granum detrahatur, nam salivationem non intendo. 2. Semel in septimanâ purgetur his pilulis.

℞. Extr. cathol. Paracelsi aut ☿ Quercet. ℥℥.

♀ dulc. ℥j. cum mucilag. tragac. Msc. F. pil. n. x.

Dentur mane hor. 6. cum paux. syr. rosar s. s. post duas horas ebibat jusculum & adhuc bis vel ter ad prandium usque. Si pilulæ minus alvum subducant, aliâ vice dosis Extr. augeatur ad ℥j. dum utitur ♀ io dulc. & purgante summopere sibi caveat ab aëre frigido. 3. Dum ♀ dulc. fruitur talis potus ordinarius paretur. Impleatur vas vitreum aquæ fontanæ ℥viii. vel ℥x. adde ♀ ij. vivi ℥iij. In medio suspendatur hic nodulus.

℞. Salsaparill. non cariosæ ℥iij.

Passular. major. exacinat. ℥ij.

Sem. fœnicul. ℥ij.

Incis. & contus. indant. in nodul. ex syndon. rubr. cum ℥ii crud. ad ℥ij. in frustula fabæ magnitud. ab omni polline mundata & in petia ligata; cavendo ne nodulus ♀ium attingat. Coquantur in Baln. M. per horas duas: postea liquor decantetur & conservetur in vase vitreo aut terreo vitreato, nullo modo in metallico. De hoc decocto pro lubitu ad sitim extinguend. bibat, etiam in pastu, nec est, ut quicquam turbar. timeatur. Si vero abhorreat ♀ dulc. quamvis tutissimus bene præparatus sit, ejus loco cinnabar. nativ. Ungaric. præ Americanâ aut ℥ii. etiam rectificatâ commendarem. Hæc quoque cum prædictis conservis mane solum dari posset incipiendo à gr. ij. ascendendo singulo mane gran. unico usque ad gr. viij. vel viiiij. vel gr. xij. ad xv. &c. singulis septimanis interponendo purgans, quale supra nominatum: illo die ♀ dulc. aut cinnab. penitus omittendo. His pergendum donec tubercula in radice linguæ ad naturalem molem redierint, linguaque mollior evaserit, quod tam celeriter fieri nequit in Cephalæa 20. annis & tuberculis prope semestri durantibus.

II.

Ad tuberculorum imminutionem suadeo gargarismum ex aqu. fontan. ℥iij. cui admisceatur aqu. virid. Plater. à ℥j. ad ℥ij. vel ℥℥. eâ sæpius fauces colluat calide vel saltem tepide. Efficacior fiet gargarismus si in hujus aquæ mensurâ coqueretur fol. laur. biling. aut Balaust. Mj. cavendum tamen diligenter, ne quid deglutiat: antequam bibat aut comedat semper fauces eluat aqu. calid. cui aliquid mell. rosat. permixtum sit. Vereor à spiritu vini glandulas linguæ tandem induratum iri,

Unde

unde plus molestiæ & forte alia mala extimescenda forent, consumtis scil. partibus tenuioribus.

III.

In hac curâ victum paulo pleniorē concedo : præter juscula carniū comedat quoque carnes, vitulinam, agninam, pullorum, ferinam juniorem, aviculas montanas, elixas vel assas, panem bene coctum, fruct. dulc. coctos, olera recentia cum jusc. carn. coct. addit. butyr. rec. ova sorbilia recent. Vitet carnes adultiorum animalium, pisces, pastas farinaceas, lacticia frequentia. Aromata penitus proscribantur, nocent omnia cruda, aceto aut saccharo nimium condita. In pastu venerando *Seni* aliquid vini concederem, sed cum decocto dilutum. Cœna sit parcior, sed non penitus omittatur, ut noctu dormiat: quantum possibile arceatur somnus diurnus: quantum per vires licet, obambulet, sed solummodo in cubili, non autem in aprico. Alvus quotidie aperta servetur, quæ si cunctetur mitissimus solum *clyster* injiciatur *Ex. gr. ℞. Vitell. ovor. num. ij. ol. sem. lini ℥iij. Msc. dilig. add. lact. rec. aut cremor. hord. ℥j. calefiant vasi aquæ fervid. immisso* donec calorem congruum adipiscatur; si forte imbecillior foret, alia vice addatur *mell. vel sacchar. cochl. j. vel ij.* non addantur sive sal sive purgans aliquod. Negotiis gravibus aut tædiosis nuncium mittat; potius animus suavi alloquio recreetur. Si forte suâ sponte sudor blandus emergeret in lecto, nullo modo compescatur, sed aliquantulum promoveatur. Phthisin hætenus supervenisse vix mihi imaginari possum idque in hac ætate, nisi aliquid in pectore latuerit, quam causa respirationis impeditioris fecerit & nunc in nervum eruperit, cujus rei vestigia & exempla exstant in *Sepulchreto l. c.* si præter spem aliquid hætenus emerisset, aliud consilium arripiendum & tota hæc cura omittenda foret: tunc enim more phthisicorum & statu & gradu tractandus esset. Quomodo id tentandum sit, aliter edoctus lubenter meum symbolum conferam. Et hæc sunt, quæ de præsentī affectu succurrebant, quæ omnia *Excellentiæ Tuæ prudentiæ & judicio* subjicio, si hæsitaverit aut aliter senserit, lubenter plenius me explicabo & dubia tollere pro virili annitar. *Hisce vale & me Nobilissimo ac Amplissimo Domino Syndico officiose commendes rogo.*

Excell. T.

Scaphusij die 20. Oct. 1693.

ad inserviendum Paratissimus

Joh. Jacobus Wepferus, M. D.

Excell.

Excell. D. D. Bonnet has literas denuò ad me scripsit.

REstant & accedunt quædam nova me dubium reddentia, ad quæ elucidanda iterum Te scitatum venio. Glandulas naturâ ad radices linguæ positas & sanguinis viscidioris ac acrioris appulsum per arteriolas eò delati non vero nudarum fuliginum, in grandiore molem p. n. excrevisse, tecum agnosco, quippe quem sanguinem salinis, acidis, acrioribus & tenacioribus partibus onustum, nec adeoque ut par est, fermentatum venarum oscula reassumere respuerunt. *Excell. Dm.* iterum monitum velim, *Magnificum Dm. Syndicum* etiamsi de asthma non ita ut hætenus conqueratur, perseverare tamen illud continuò cum tussi & sputo, quod plurimum matutinis præsertim horis excreatur, à quadrimestri in notatu dignam maciem conjici, citra tamen febrim, nisi tacitè & ex cuniculis subrepat, ut ipsis imponat *Medicis*: Urinæ novissimis hisce diebus parciores longe & coloratiores fluunt. Hisce positis, quæro, *an Vir Excell. usum ♀ dulcis modo & dosi præscripta rebus sic stantibus nullo modo pertimescat?* *Pilul. Querc. usum ad ℥j. cum ♀ii dulc. gr. vj. x. ad xv.* bis vel ter in hebdomade proposueram, imo felici cum successu aliquoties ipsis hætenus usus erat: sed *♀ium dulcem* sine purgantium admixtione præscribi quidem videram; sed hucusque non ipse præscripseram, metuens, ne morâ ulteriori in corpore gravia quæpiam symptomata vel vomitu vel salivatione accerferet. Nonnullos hic apud nos novi, qui luem veneream aliosque morbos chronicos radicitus debellant continuato cujusdam *♀ii rubri ab Hollandia nobis allati sublimatione præparati & ad ℥j.* per plures dies exhibiti usu interpolando septimo quoque die *cathartico*, quandoque salivationem quandoque sedes, quandoque insensibilem transpirationem sic conciliant & quidem sine molestiâ; verum hic maciem notatu dignam & asthma in septuagenario suspectam habeo. Huc accedit, quod hætenus *Dominus Syndicus* sola *radicis china infusione* de calore & siccitate semper conquestus est, adeò ut ipsius potum continuare nequiverit, sic *Sarsaparillam* multo magis pertimescerem propter majorem siccitatem, nisi modus Tuus parandi me aliter suaderet, nimirum simplex ipsius per bihorium ex *B. M. coctio cum mercurio crudo*. *Pilulas* hic in officinis nostris habemus *Tartareas Quercetani*, sed *Extract. Cathol. Parac.* non habemus; si ipsius descriptionem ad nos mittere, ut & *aqua virid. Plateri* dignetur, rem pergratam faciet *V. Exc.* Inter purgantia *Dominus Syndicus* ex consilio *Excellentissimi Viri Domini à Villefranche Medici Ducis de Lideguere*, familiarem & felicis operationis potum habuit

Q₂

prope-

propemodum à 20. circiter annis præscriptum ex *sennâ* nimirum, *fibris Hellebori nigri*, *Rheo* &c. *Magnificus Dominus Syndicus* Tibi sese sanitatemque suam commendat, responsum Tuum ad dubia mea mecum avidè expectans, *Vale Nestoreis annis dignissime* & *Fave*

Genevæ d. 27. Octobr. 1693.

T. T.

Joh. Antonio Boneto, M. D.

Ad præcedentes breviter sequens responsum misi.

IN ultimis literis addidi exceptionem : si macies non trahat originem à febris aliqua lenta *¶ ium dulcem* tutum esse, sin minus illum omnino omittendum esse. Jam tale quid subolfeceram, quia addebatur paulò ante literas datas appetitum prostratum, pulsum frequentiore & urinam tinctiorem apparuisse, cum aliquo calore. Magis id nunc ex circumstantiis perscriptis innotescit, quia etiam à decocto radicis chinæ incalescit & amplius emaciatur. Itaque omittenda scripsi *¶ ium dulcem*, decoctum *sarsaparillæ*, multò magis *Extract. cathol. cum ¶ io dulci*, quum purgantia etiam mitissima accelerent mortem, secund. Hippocrat. seu ut diarrhœa spontanea &c. Si talia necessaria sint, utatur solo *infus. sol. senn. aut Rhabarb. aut Mann. in jusc. solut. & colat. aut syrup. ros. s. s. Radix Hellebori nigri* rebus sic se habentibus forsan nocentissima esset. Maciei occurrat *gelatinâ C. C.* hoc modo paratâ.

R. Limatur. C. C. crud. ℥iiij. inf. ℥iiij. aq. fontan. hor. 12, addantur flor. bellid. min. Mij.

Conserv. rosar. rubr. ℥ij. vel ℥iij.

Ichthyocoll. ℥ij.

Coquatur ad dimidiæ partis consumptionem, coletur & addatur confect. Hiacinth. compl. ℥ij. Msc. Dosis mane & Vesperis cochl. ij. sumat calidè vel solùm vel jusc. flor. bellid. min. aut endiviâ alterato dilutam.

Mane ad abstergendum mucum fauces eluat decocto hordei cum melle rosarum. Postea lingua eluatur aqua viridi Plateri quam describit in suis Observationibus sine auripigmento : Ejus ℥ij. aut ℥ss. mixt. cum aq. Fontan. ℥j. vel ℥ij. Antequam aliquid sive esculentorum sive potulentorum deglutiat, semper fauces prænominato decocto hordei eluat.

Cinnabari nativâ Hungaricâ manè & vesperi ad gr. ij. vel ℥ss. cum conserv. ros. diu uti tutò posset, ut & Diaphor. ℥. à ℥ss. ad gr. xv. &c. Jusculis quibus vescitur, add. Gelat. carn. ad cochl. ij. cui parandæ add.

Observatio XLVI. Cephalæa, Tubercula &c. 125

add. pom. citr. num. j. & aqu. fontan. ℥j. vel ℥i℥. ne empyreuma redo-
leat. Diætæ, uti in prioribus literis memoratum est, studeat, ad ple-
norem cibum sumend. nunquam cogatur. Pro potu ordinario bibat
Ptisanam, quæ ad ipsius palatum parata sit nullosque calores five æs-
tus p. n. excitet.

Descriptio Extracti Cathol. Paracelsi talis est.

℞. *Colocynth.* ʒvj.

Agaric. opt. scammon. rad. Hellebor. nigr. aa. ʒß.

Aloës soccotr. elect. ʒj.

*Contus. affund. sp. vin. q. s. diger. vase opt. claus. per dies aliquot, tunc
coletur & exprimatur; colatura rursus filtretur, & inspissetur abstra-
bendo spir. vin. ad consistentiam extracti. Eustachius Rudius Medicus
Italicus præ omnibus illud commendat & pro suo venditavit.*

Aqua viridis Plateri describitur in suis Observationibus p. 387.

℞. *Æruginis ʒj. Aluminis ʒß.*

Vitriol. nitri. aa. ʒj.

Coq. in vin. alb. ʒiiij. & sp. vin. ʒß. in vase opt. claus. filtratur.

*Aliam habet quam ingreditur auripigmentum, cui hoc in casu minùs fi-
dendum erit. Vale & me Amplissimo Domino Syndico commendes rogo.*

Schaphusii d. 4. Novembr. 1693.

T. T.

Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO XLVII.

Hemicrania externa.

Illustrissimus Dnus. Philippus Carolus, Comes de N. N.: ætatis anno-
rum 15. & 6. mensium, pro ætatis ratione staturæ justæ: bene co-
loratus, carnosus; appetit optimè in cœna & prandio: manè sumit
jentaculum, inter tempus pastus nunquam comedit; nunquam manè
sitit: alvus nunc semper aperta, quandoque bis, etiam ter; nuper *Di-
lingæ* sæpe ad D. 3. constipabatur. A cibo non gravatur, nisi plus
comedat, nunquam vomit; *Dillingæ* ad vomitum stimulabatur, ina-
niter tamen, præsentè Hemicraniâ alteriùs lateris in fronte; ali-
quando etiam dolente Syncipite. Urina nunc naturalis est: pulsus post
pastum est frequentior & celerior debito, respirat facile. Ad distans
non accuratè videt, cæteris sensibus externis valet. Optime dormit

continuo,

continuo, etiam ultra 9. & 10. horas sine intermissione. Memoria, si grata & intelligibilia legat, aut audiat, fideliter retinet; ingenium & iudicium est præstans. A nimio motu ob teneritudinem corporis statim delassatur, si in obambulatione sibi temperet, per horas duas sine incommodo incedit. Ab equitatione nunquam languefit, etsi hor. 6. sine morâ equitet. Hemisrania, occupans spatium quod digito tegi potuisset, alterutrum latus in fronte supra oculum invasit, rarius in sincipite: jam diu plerumque *D. ♀.* summo manè, aut vesperi *D. Jov.* duravit horas 2. vel 3.: remisit, rediit, duravitque alternando *per D. 2.:* Præsentē dolore expalluit, minus appetiit; vomituriit nunc pleno, nunc jejuno ventriculo, & quidem plerumque. In paroxysmo non sitiit, nec ante nec post constipabatur. Præsentē dolore non semper decumbit; si verò decumbat, gravius dolet; dolor est punctorius, simulque oculus dolet, qui non rubet aut inflammatur, sed subinde manat: tunc non emungit, quamvis præteritâ hyeme diu coryza afflictus fuerit, aut mane nares constiparentur. Hemisrania ista sponte citra evacuationem & subito cessat. Subinde aures tinniunt, parum salivat. Tinea quâ corripiebatur, jam ultra biennium evanuit. Scabies pruriginosa totâ æstate afflixit, quam contagio contraxit. Manè in lecto cutis madet levicule, non tamen sudat. Dentes habet cariosos in utraque maxillâ. Affectus animi intensiores quandoque ex. gr. mœror &c. ipsi multum negotii faceffunt diuque affligunt. Multum comedit, parum bibit, avide edit, nec cibos bene masticat. Hemisrania incepit jam præteritâ hyeme; ab 8. septimanis solum ter afflixit, eâ præsentē nec dentes dolent, nec nares constipatæ sunt; imo præterita hyeme ad æstatem usque frequenter Coryzâ afficiebatur; nihilominus Hemisraniâ affligente, locus dolens attactum non tolerat, inde exacerbatur dolor, quando locus affectus illinitur *aq. Regin. Ungar.* dolor cito remittit, & mature adhibita prope præcavetur. A studiis non accersitur, ut nec à somno diutius continuato. Nunc singulo fere mane nares constipantur citra Hemisraniam. Detonsis capillis mane multum incedit denudato capite, illudque etiam frigidi & humidi aëris constitutioni exponit. Hemisrania plerumque cessavit horâ somni, & vix bis vel ter somnum impedivit: alterâ die rediit; ob illam subinde Scholâ exire cogebatur, nonnunquam illâ præsentē de ventriculo querebatur. *Die 14. Sept. 1684.*

Resolutio.

Hemisrania ista originem ducit vel à sero vel flatu, vel utroque juncto, sub cute frontis & sincipitis vel musculis detento, stagnantibus & ferocientibus, meningem & pericranium in consensum rapiantibus. Externæ causam doloris hære, probant exacerbatio doloris

loris ab attactu, & levamen citum ab illinitione *aq. Reg. Ungar.* Serum esse evincunt cutis concolor, doloris evanescencia citra evacuationem manifestam: flatulenti quid concurrere innuit dolor punctorius subito simul affligens & cito transiens; punctiones enim prope momentaneas dicit, licet reliquum doloris per horas 2. vel 3. continuet, totque horis cesset, atque dolor & induciæ tot horis alternent per biduum sæpe. In consensum rapi periostrium & meningem duram, verisimile facit dolor alterutrius oculi cum expressione lachrymarum citra inflammationem. Serum acre esse constat ex doloris vehementia, hoc abundare innuunt Tinea pridem perpeffa & scabies prurigino-fa, nisi illa symptomata contagio adscribere velimus. Ad feri acrimoniam forte multum confert, quod multum comedat & parum bibat. Decumbit ad frontem, quia ob visum curtum inclinato multum capite scribit & legit: non dant illi occasionem dentes cariosi, quia in paroxysmo non dolent, nec obstructio narium, nam illam passus est durante Coryzâ, & nunc prope singulo manè constipatis naribus ab illâ immunis est. Fortè promptius huc colligitur intra cutim capillatam & copiosius, quia diu multumque cœlo etiam frigido nudo capite incedit, ac frigido aeri se exponit. Cur autem statas periodos diu observaverit, certò explicare nequit, nisi velimus illas cibis esurialibus adscribere, quamvis subinde *Die Jov.* evenerit, nam ad omnes circumstantias non usque adeò accurate attenti fuerunt hætenus. Victus rationem in culpâ esse vel inde quoque patet, quia, ex quo *Meskirchij* lautius & delicatius vivit, dolor vel nullus vel brevis locum affectum excruciat. Præsente Hemicraniâ de ventriculo querebatur, ac si corruptela quædam in ventriculo Hemicraniam præcederet, serumque acueret.

Serum igitur acre imminuendum, demulcendum & dissipandum, ejus decubitus ad locum affectum impediendus est, si qua corruptela in ventriculo serum acueret, & flatibus materiam præberet, illa emendanda foret.

Ob teneram constitutionem non purgetur fortioribus purgantibus, nec crebro, sufficiet si purgabitur Vere & Autumno *syr. rosar. s.s. ℥iiij. vel iij. dilut. aq. borrag.* Præservationis causâ singulis Lunæ quadris D. manè hujus *Pulv. ℥j. cum aq. beton. salv. ꝯc. cochl. ij.*

℞. C. C. pb. ppr. ℥ij. Ungul. alc. ppr. ℥i℔.
Matr. perlar. ppr. ℥j. Ocul. ꝯ. ppr. ℥i℔.
Cinnab. nativ. ℥j. Ol. N. M. expr. gr. jv.
Sach. alb. ℥ij. Msc. F. Ps.

Post pulv. sumptum maneat in loco

Præsente

128 Observatio XLVII. Hemicrania externa.

Præsente dolore tempora seu locus dolens singulis tribus horis, ut & cervix perluantur *aq. Reg. Ung. aut Apopl. Lang. aut Elix. vit, Matthiol.* nullis verò *unctuosis* scilicet *Balsam. succ. Apopl. aut Ung. alabastr.* Si stomachus doleat, detur horâ mediâ ante pastum *Crem. ꝑ. ʒj. ʒ. absynth. gr. jv. cum Jusc.* Pulvis supradictus detur manè hor. 5. vesp. hor. 4. ʒ hor. somni; quamvis tunc quoque prodesset *Ther. cœlest. ad gr. ij.* Tunc temporis maneat in loco temperato & quieto, nec ad studia adigatur.

Semper observetur accurata victûs ratio; nocet aër frigidus & humidus, & caput diligenter contra frigus muniatur, proinde proderit Capillitium factitium, aut si illud deponat, *Pileolus* aliquis *syndone infarctus* illius loco gestetur in conclavi. Cibis vescatur boni succi, facilis coctionis, vitet illos, qui feri copiam augent, illud acre reddunt, & depravationi nidorosæ ansam præbent, imprimis in cœnâ, scilicet pingues, dulces, frixos: item crudos, flatulentos, &c. viscidos, ut placentas, falsos, caseum, sale conditos: cæna sit parciior prandio. Vinum diluat *decoct. sem. fœnic.* Ante & post pastum moderate se exerceat. Lectio & scriptio fiant erecto capite; subinde se fortius equitando aut rhedâ vehendo exerceat; ad minimum semel in septimanâ. Lucubrationes post cænam omittantur. *D. 15. Sept. 1684. Meszkirchii.*

Mens. Octobr. 1684. scribitur illum scabiosum factum in itinere Dettlangiensi petit remedia interna & externa, radicitus morbum seu fœditatem istam curantia. Suasi 7. Octobr. Pulv.

*R. C. C. ph. ppr. ʒiij. Diaphor. ʒtial. ʒiʒ.
Ol. N. M. expr. gtt. iiij. ol. d. Citr. gt. j.
Sacch. alb. ʒiij. Msc. F. Ps.*

Dos. M. ʒ V. ʒʒ. cum aqu. scabios.

Manus subinde tingat & loca scabiosa.

*R. Lact. Virgin. ʒj. in illo ebull. ʒ. gr. iiij.
ʒ dulc. ʒj. Col. per chart. emporet.
Detur ad vitrum.*

OBSERVATIO XLVIII. *Hemicrania Periodica.*

Reverendus quidam Dominus ann. 50. staturæ justæ, fuscus, carnosus
Puer 9. ann. Dysenteria epidemia periculose ægrotavit: ab illo tempore ad hanc ætatem sputator est, manè prope per horam spueret

spuere cogitur, imprimis cœlo pluvio. A puero alta scandere aut ex alto despicere non licuit ipsi, ob metum vertiginis: vertigo vera erupit eaque gyrosa *Argentinae* ætat. ann. 20. duravit 3. septim. invasit ante & post pastum, sed tantum momento permansit. *Curabatur à D. D. Mejero Arg.* Ætat. ann. 38. prope singulis diebus per integrum annum vertiginosus fuit ante & post pastum: paroxysmus durior tunc ad 4. hor. citra tamen visus obtenebrationem, erat gyrosa, caput ante, in & post paroxysmum obtusum fuit, cum impedimento in studiis. *Curabatur per medicamenta, imprimis à fenticul. ut Scarificatione* remisit. Cessante vertigine eaque penitus sublatâ incepit Hemicrania, in hac dolet supra angulum acutum seu minorem oculi in fronte, inde se diffundit versus radicem nasi, putat sedem doloris esse intra cavernam ossis frontis supra oculum: pomum oculi non dolet, nec unquam rubuit; invadit potius & frequentius sinistram quam dextram, pertingit dolor ad sinciput, nunquam ad dentes, qui intra 30. annos nunquam doluerunt: dentes tam sanos & firmos habet, ut præterito autumno putamen osseum amygdalarum sine labore dentibus frangere potuerit: dolor est pulsans, sensim incipiens & postea increscens, ut præ vehementia nec legere, nec fronti vinculum circumligare vel possit vel audeat cum lancinatione & lacrymarum expressione: ordinarie incipit mane post 7mam, ad summum perduravit ad 2. vel 3. pomer. ut sensim incipit, sic sensim evanescit, ut nec vestigium percipiat. Ordinarie afflixit pridem *M. Febr.* non cessavit unquam absque subsidio remedium scil. *purgantium, V. S. vesicantium, & noctu epithematum.* Intra d. 8. vel 10. expugnabatur: postea toto anno ab illa liber erat. 1686. In autumno ipsum invasit: tollebatur remediis consuetis. *Mens. Febr.* 1687. rediit. Ejus causâ vinum intermittere cogeatur, nam à vino exacerbabatur: per integrum mensem bibit cerevisiam. A vino ad 17. *Maji quo ipsum conveni* 1687. *Durlachii* sæpius rediit Hemicrania, & post prandium rigiditatem colli passus est, ut præ illâ caput versare non posset: in pastu ipso aliquoties, hoc vere quater facies incaluit cum anxietate & dyspnœa: intra horæ medium remittit, nunc mane hor. 4. nunc circa 10. matut. Appetit egregie, putat se nimium comedere: sapiunt præcipue braslic. mur. condit. carnes salitas aut fumo siccatas: æstare sitit etiam mane: ante meridiem delassatus est: sibi à potu cavet, nisi quod haustum *acidularum* sumat. Alvus *Nycthemeri* spatio bis ordinarie solvitur. Urina est aurea, per illam diffunditur sabulum rubrum; pulsus est robustus. Ascensum per scalam 48. graduum pro lubitu accelerare potuit. Noctu bene dormit & profunde quatuor primis horis. Omnibus sensibus internis & externis valet. Facile sudat: observavit sudorem præ aliis in paroxysmo tulisse opem. Ansam mali putat fuisse indefessa studia, lucubrationes & computationes, quas in

multam noctem protraxit amicorum causâ & nihilominus summo mane surrexit & studia continuavit. Mature canescere cæpit, & in hac ætate canus est, quod etiam *Domino Patri* contigit. *Natus est Fridberga in Wetteravia,*

Resolutio.

Affectus vere est Hemicrania, nam dolor unam solam partem capitis in quolibet insultu scil. in fronte supra alterutrum superciliorum affligit, & quidem frequentius in sinistro quam in dextro latere. Locus affectus est pericranii ibidem atque etiam duræ meningis portio quædam, nam nulla *topica* nec vinculum præsentem paroxysmo tolerat simulque videtur dolor profundus atque ossis cavernæ immersus esse, & exprimit, quando in summo vigore est, lacrymas citra oculi inflammationem: insuper dolor tam vehemens & lancinans est, ut præsentem dolore nulli negotio, nec scriptioni nec lectioni vacare possit, quod fieri solet partibus potissimum membranosis affectis. Causa proxima nihil aliud esse potest quam serum sanguinis, nam locus affectus est concolor vicinæ cuti, nullus tumor ruber videtur, nulla signa inflammationis apparent, postquam horis 6. 7. vel 8. sæviit, totus evanescit, nec vel minimis vestigiis post se relictis, imprimis levamen à sudore. Hoc serum valde falsum est, quod probant temperamentum calidius, sal rubicundum urinæ permixtum, victus Wetteravicensis, scil. commestio ciborum salitorum & fumo induratorum, doloris atrocitas & denique læsio à vino. Quoniam autem cum sanguine serum non solum hanc partem, sed etiam totum caput, imo totum corpus omnesque articulos alluit citra ullius doloris excitationem, quamdiu vivitur, ut dolorem pariat, necessum est, ut illud aliquando stagnet, & extravasetur, alias nec distenderet nec vellicaret membranas hoc in loco exquisitissimo sensu præditas, quod hoc in casu fieri videtur ibi, ubi arteriarum capillamenta se exonerant in vasorum lymphaticorum & venosorum furculos, nam dolor incipit à leviculâ pulsatione, quæ sensim incrementa sumit à continuo novi sanguinis per arterias appulsu, donec ad summum vigorem dolor pervenerit membranæque tendantur, lancinentur ac sæviorem hemicraniam pariant. Serum hoc his in partibus nectit moras, quando plus allabatur, quam ut tubuli intermedii inter arteriarum capillamenta & furculos venosos & lymphaticos comprehendere, aut si nimis laxi sint ac plus liquoris admittant, quam furculi prompte resorbere possint, quod ultimum admodum verisimile est, nam nunc paroxysmus frequentius invadit quam pridem & diutius perseverat; aggressus enim est hætenus *Rev. Dominum* non solum *M. Febr.* sed etiam in autumno, & hoc anno à *Febr. ad Majam usque*, copiâ peccans serum hunc affectum efficere probant sudores juvantes ejusque redun-

redundantiam exhaustientes. Laxitas his in locis obvenit ob intensa studia, lucubrationes frequentes inclinato antrorsum capite, quorum etiam computationes nocturnæ symbolum contulerunt. Sputatio nimia, vertigo pridem perpeffa & rigiditas colli nunc eveniens agnoscunt quoque serum pro causa proxima: sputationem quod attinet, fit illa propter vasorum seu ductuum salivalium amplitudinem, in quos serum largè deponitur & cum sanitatis commodo exantlatur, alias vertigo pridem gravioris mali prænuntius fuisset: rigiditas colli provenit à sero, quod copiosè apud omnes sub cuti capillata reperitur, ad musculos cervicis & glandulas decubuo. Exæstuatio, quæ in pastu subito contingit, est symptoma Hypochondriacum, quod adscribo fermento acriori stomachi, quia conjuncta est cum anxietate & dyspnœa quadam: Hactenus affectus hypochondriacus nondum in nervum erupit, quia alvus quotidie bis aperta est.

Tum ad Hemicraniam, tum ad alia symptomata expugnanda, serum mitigandum, imminuendum, revellendum, derivandum, intercipiendum, denique genus nervosum corroborandum.

Itaque præsentem paroxysmo suaderem. 1. *Vesicatoria* statim utrisque simul brachiis imponenda. 2. *Pulv. Cephalicum*.

℞. C. C. ph. pp. Ungul. alc. pp. āā. ʒij.
 ‡ diaphor. ʒj. Cinnab. ‡ij. ʒij.
 Ol. N. M. expr. gr. iij. sacch. alb. ʒiʒ.
Msc. F. Ps.

Dos. ʒʒ. vel ʒij. summo manè cum aqu. verben. cochl. ij. vel iij.
 3. Statim primo die darem 2. horis à cænâ parçâ 9. vel 10. harum pil. Cephalic.

℞. Extract. pilul. cochiar. ʒj. Extract. Castor. ʒʒ.
Magist. Gialapp. gr. vj. Ol. d. succin. gr. ij.
Spir. ceras. nigr. parum.
Msc. F. Pil. No. XL. De ☉.

4. In summo cruciatu observavi arteriotomiam præsentissimum & fidelissimum remedium sive derivans sive intercipiens fuisse. 5. Alternis noctibus dentur *Theriac. cæl. gr. iij.* In paroxysmo vinum diluatur. *decoct. Lign. visc. q. vel rad. chin. ʒj. in Mens. ʒ. aq. coct.* Quies tunc summe necessaria est. Extra paroxysmum. 1. Vere & autumnò, purgari poterit vel pil. cephalic. vel per vices *vin. laxat. aq. ceras. dilut.* 2. *V. S.* 3. *Scarificatio* alternis mensibus instituatur. 4. Semel in septimana summo mane sumat *dosin pulv. cephal.* maneatque 2. horis in lecto. 5.

132 Observatio XLVIII. Hemicrania periodica.

Æstate nunc *acidulas* ob gliscentem affectum *hypochondriacum*, aut *Jusculum alteratum* bibat.

℞. Rad. *cariophyllat.* pœon. āā. ʒij.

Herb. *betonic.* *verben.* *fumar.*

Flor. *borrag.* *bugloss.* āā. Pj.

Sem. *fœnicul.* ʒj. Passul. *Corinth.* ʒj.

Ebull. in juscul. carn. non salit. Hiß.

De Colatura bibat mane ʒv. calide, & post haustum obambulet. In victu vitet *salsa*, fumo indurata, in butyro frixa : vinum sulphur. lubricationes.

An materia inter duplicaturam ossis frontis in illâ cavitate hæreat? Nam NB. habet frontem valde prominentem. Tale quid observavit D. Metzger post vulnus frontis.

OBSERVATIO XLIX.

Hemicrania alternatim nunc dextrum, nunc sinistrum latus occupans.

QVædam Domina Assistens scribendum curavit per Dominam Sub-Priorissam 14. Novembr. 1671. Scil. D. Assistens ante 3. menses passa est menses simulque intensum capitis & oculorum ac dentium dolorem. Post aliquot dies dentem in sinistro latere evellendum curavit, paulo post dolor invasit dextrum latus ibique ꝑ. septimanis perseveravit cum intensissimo capitis dolore, ut & oculorum. Dolor quandoque mitior erat per diem dimidium, aliquando per integrum diem, aliquando per biduum, postea rediit. Dolor non totum caput occupat, sed solum dimidium, & quidem alternatim nunc in dextro nunc in sinistro latere: atque ita hunc in diem perseverat: Dolor hæret in occipite in confinio iyncipitis: doloris sedes 2. vel 3bus digitis tegi posset. Doloribus sævioribus ipsam excruciantibus arteriæ temporum intumescunt. Sæpe dolores horror aut rigor præcedunt & tunc plerunque atrocissimi dolores sequuntur: quando dolores in summo existunt, patitur æstus volaticos. Jam à 14. diebus dolor magis antrorsum vergit & occupat angulum frontis. Hemicraniâ acrius sæviente oculus ceu sanguine suffusus rubescit. Quando dolor remittit, rubedo oculi evanescit. Variis usa est auxiliis; sæpius usa purgantibus, V. S. scarificatione: Applicitiæ fuerunt capiti herbe. Oculis instillabatur aqua ophthal. Aliquoties præsentem dolore crebro oscitare & eructare cogebatur. Bene appetit beneque concoquit. Est annorum 48. Antequam hac

hâc hemicraniâ corripiebatur, aliquoties hyeme podagram passa est, cum pedum ad malleolos, etiam ulterius, tumore; mane iterum detumuerunt: ex quo vero Hemicraniam patitur nunquam pedes intumuerunt, imo omnis tumor plane evanuit. Hemicrania plerumque vesperi invadit, durat tota nocte & longius: ex quo Hemicrania ægrotat menses substituerunt. Ordinariè non sitit. Est temperamenti calidioris & debilis à natura. *Fonticulos* gestat in utroque brachio: affectu durante alius in cervice excitatus fuit, qui omnes largiter manant.

Resolutio.

Hemicrania ista alternatim nunc dextrum nunc sinistrum latus, plerumque vesperi affligens cum Odontalgia & Ophthalmia oritur à sero aliquo acri insignem nervum vellicante, & efficiente postmodum corrugationem in meninge, periostio, & constrictionem vel venæ alijus vel arteriæ, unde intumescencia arteriarum temporum & ophthalmia; eadem vellicatio causa odontalgia. Nervum affectum oportet illum qui sensum meningi, periostio, & dentibus largitur surculosque emittit, qui arterias & venas his in locis obvolvunt. Non est sanguis extravasatus, quia dolor non tamdiu durasset citra interitum. Non pituita viscida tenax, aut ossiculum aliquod, aut lapillus, aut vermis, quia habet sua intervalla, æquales vespertinas invasiones & suas intermissiones. Serum insuper probat esse temperamentum, quod ferax hujus generis dolorum; Podagra antea perpeffa, nunc penitus cessans cum dolore œdematoso pedum, ipsaque ophthalmia. Sero affluxus ad hunc locum datus extractione dentis forte in superiore maxilla. Hæc loca sero in fæminis maxime religiosis citius invadit, quia tonduntur, caput fatigant legendo & scribendo, quandoque *lixiviis* eluunt. Quia demum tribus mensibus durat, diligentî medicamentorum usu illoque pertinaci superari poterit: nec mensium suppressio multum impediet, cum fere in hac ætate exarescant. Serum hoc acre mitigandum, evacuandum, a nervo isto revellendum & denique nervosum genus roborandum est.

Itaque suasi ipsi d. 22. Nov. 1671. 1. *Pulv. præcipitantem* & discutientem ex *Pulv. specif. compl. ocul.* & *Matr. perl. C. C. ph. ppr. corall. rubr. extract. castor.* sumendum cum *aq. verben. M.* & *V. ad 3ß.* 2. *Pil. Cephal.* noctu dolore præsentē tertiā vel quartā die post parcam cænam ad 3ß. & amplius 3. *Vesicatoria* frequentia carpis & post olecranium applicanda & *butyr. vel empl. alb. cocto* curando. 4. *Linim. somnif.* pro temporibus. Victus ratio sit temperata: Fugiat aromata, salita, vina sulph. sp. ardentes, diluat vinum decocto passul. *Tamarind. C. ust. Topic. Empl. sacculos* &c, omittat. Si dentes cariosos haberet com-
mode

134 Observatio XLIX. Hemicrania alternatim &c.

mode aduri possent, si oculi valde dolerent, imponi posset *catapl. ex pomis putrid. in lact. coct. add. Croc.*

Responsum miserunt d. 6. Dec. 1671. Ab usu pulv. caput & oculi non amplius ita dolent, quamvis pridie ante usum dolores adhuc acerbissimi fuerint: dolor capitis nondum tamen penitus remisit: vespere exacerbat. Pilulis ob doloris remissionem nondum usa est. Oculi non amplius dolent nec rubent. An pilulis utendum sic stantibus rebus? Jam ab aliquot diebus lumbi dolent, & ventriculus post pastum dolet, quod antea non fiebat: appetit nihilominus. Ardorem in capite sentit, putat doloris vehementioris prodromum: est in capitis parte postica.

Respondi d. 12. Dec. lumbaginem ipsi salutarem: pilulis non utatur nisi urgente necessitate: cervici nihil admoveatur, ne repercutiatur serum. Pergat pulvere.

OBSERVATIO L.

Hemicrania seva.

D. *Maria Furrerin, staturæ longæ, gracilis, temperamenti calidi & sicci, undecim liberorum mater: annorum circiter 60. In anno ætatis 52. amisit menses; ab illo tempore incepit Hemicrania, duravitque ad 1. Jul. 1692. quo me Scaphusii convenit cum Dn. Marito, Chirurgo perito. Cum hac Hemicrania ita comparatum est: Dolor subito illam invadit, occupat partem genæ sub palpebra inferiore, ubi os maximum maxillæ superioris situm est in dextro latere, inde vergit versus tempus, simulque affligit frontem supra oculum & nasi partem dextram, & portionem labii dextri infra pinnam narium, ut attactum plane non ferat; graviter quoque circa radicem oculi dextri excruciat, ac oculum quasi retrahit, lacrymasque profuse exprimit: gingivæ quoque dolent in maxilla superiore, licet omnes dentes radicatus jamdiu evulsi fuerint; in genâ videtur tractus pinnæ naris dextræ & portionis labii superioris & portionis genæ vicinæ; à tractu quandoque in comestione impediabatur, sed non est tam vehemens & faciem deturpans, ut in aliquibus observavi. Dolor est lancinans, urens, pungens, tendens, prope intolerabilis, sed brevis & momentaneus: sæpe per duas vel tres septimanas afflixit, aliquando in unâ die, imo in unâ horâ sæpius illam adoritur; dum me hodie convenit, intra horam plus quam sexies eam invasit, qualibet vice lacrymas ex solo dextro oculo expressit, oculus rubuit, inde labium tremebat in dextro latere, postea cum pinna nasi retrorsum trahebatur: in labii portione apparuit*

apparuit vas sanguiferum turgidius, quod cessante dolore detumuit, & attactum pertulit, quod aliàs non fiebat in & post paroxysmum; dolet quandoque in syncipite & vertice, indeque dolor ad cervicem descendit. Noctu subinde ab Hemicrania immunis est: quando sæpius in die dolore affligitur, appetitus perit. *Multorum Medicorum, Lavatorum, Muralti, Vitoduranorum & aliorum consilio ac multivariis remediis usa est: Ung. Ol. Empl. Cataplasma. Vesicator. Oris collutionibus, Fomentis &c.* Omnibus frustra. *Dnus Maritus* omnes dentes maxillæ superioris molares, caninum & incisores evulsit radicitus, adeo ut nec vel minimum illorum vestigium amplius appareat; nuper portionem gingivæ *rasorio* circa regionem canini & vicinorum molarium abscidit manè hor. 7. dolor ad hor. 7. vespertin. cessavit, postea eâ vehementiâ rediit: ægra id adscripsit nimix hæmorrhagiæ; hætenus ex vulnere festuca parva ossea prodiit. *Secuit ei quoque bis arteriam in tempore dextro. Multis quoque internis usa est frustra.*

Resolutio.

EXistimo nervum illum affligi, qui post ephippium exit, ac ramulos intra orbitam oculi spargit, & iatra os maxillæ superioris super radicibus dentium superiorum incedit, os maxillæ superioris perforat, ac radices labio superiori & naribus suppeditat. Causa est serum acre vellicans nervos, unde quoque sanguinis motus impeditur, dum nervulis corrugatis alicubi angustiores redduntur arteriarum ramuli: dolor brevis est, quia horum nervorum contractio spasmodica non pertinaciter permanet. Non est humor copiosus aut suppuratus, quia ab octo annis nullibi tumor apparuit, & dolor subinde evanuit. Cætera sana omnibus sensibus valet. *Suasi revulsionis causâ 1. Vesicatoria post aures imo propter dolorem syncipitis & verticis toti cuti capillatæ rasæ imponenda. 2. Fonticulum. 3. Setaceum. 4. Repetitam arteriotomiam. 5. Embrocationem decocto cephalico. 6. Pediluvium ex decocto cephalico. 7. Pulv. cephal. ex rad. valer. præon. limat. C. C. Ebor. crud. ung. equin. N. M. cubeb. sacch. &c.*

Mense Septembris scribit, se cuti capillatæ vesicat. applicuisse, pulv. sumsisse, pediluv. adhibuisse & arteriotomiam in temporibus tentasse: remittit per dies 2. aut 3. redit postea, & quo diutius emanet, eo fortior est recidiva. Fonticulum recusat, multo magis Setaceum.

Respondi: quia nervus supra nominatus inclusus est profunde intra os maxillare ab origine post ephippium ad exitum ex maxillâ, post multos hinc inde dispersos ramulos circa labium superius; quia quo-
que

que intra illam cavernam, per quam incedit, partes laxiores sunt, facile humorem imbibunt; denique quia singulo pulsu novus humor appellitur, non mirum dolorem nondum averti, aut ejus recidivam non tam cito caveri posse. Strenue pergendum est *pulv. cephal. absorbente, revellentibus, vesicatorio* scilicet *toti cuti capillatæ* imponendo, *pediluviis; setaceum* quoque prodesset, cum maturè adhibitum guttæ serenæ mēdeatur. *Arteriotomia* humorem intercipit. Prodesset quoque *Pillul. meæ cephalic.* ante Novi- & Plenilunium hor. 2. post parcam cœnam No. x. vel xj. sumptæ. *Empl. Fetus* aliaque *topica discutientia* vix aliquid præstabant, quia ad locum affectum illorum vis non penetrat.

Per Filium die 16. Octobris 1692. suasi *Setaceum*, quod alia hactenus non parum juverint.

Circa autumnum 1693. Phthisica facta est & orthopnoica aliquot noctibus in lecto permanere nequii; tota tabida cute solâ ossibus adhærente mortua est circa principium Martii 1694.

OBSERVATIO LI.

Hemicrania & illam consequens Βαρυκοία prægresso Effere Arabum.

Matrona Nobilissima Neocomensis, Uxor Nobilissimi Domini Consiliarii N. N. jam ab octavo ætatis anno vere quoque & ab autumno, plane ex improvise & derepente totâ cute tuberculis perquam frequentibus iisdemque duriusculis, calidis & prurientibus (non secus ac verventibus urticis toto corpore cæsa) cooperiri solita est, cum oris labri utriusque simul intumescencia, quæ omnia *missio* ex cubitu *sanguine & catartico* assumpto evanescebant, quin & quoties præservationis gratiâ extra accessus *purgata* fuit & *vulnere à Chirurgo venæ inflicto* sanguinem emisit, nihil simile vere autumnove insequente passa est; Pubertatem vero ingressa ex mensstruis licet rite fluentibus nihilo *levius* habuit, quin, ut puella, eisdem affectus bis quotannis adusque octavum abhinc retro annum sustinuerit, at si hæc parcius forte fluerent, hinc caput dolebat. Ex quo tubercula prædicta & labiorum intumescencia omnimode disparuerunt, affectu non mitiori Nobiliss. Matrona exercita fuit, quotannis videlicet, sub ætatis finem manibus solummodo & pedibus multum intumescantibus *ἐκφύματα* quædam rubra & ferventia ipsi oriebantur, quæ sensim arefacta in scabiem prurientem mutabantur, hancque gradatim desinentem similia *ἐκφύματα*

ἐκφύματα rursus excipiebant, quæ & similiter in scabiem arescebant hujusque affectus semel incepti indefinenter plures menses ejusmodi recursus fiebat, aliquando *ad Festum Sancti Johannis* anni insequentis, imò & anno integro, maximo ægrotantis incommodo; interea nihilominus temporis non rarò furunculis hinc inde in cætero corpore subortis *Matrona Nobilissima* etiam vexabatur. Biennium est, quòd hi manuum & pedum affectus molestare desierunt quidem, verum inde hemicrania eaque gravissima in scenam prodiit, quæ ex inæqualibus induciis ægram inopinanter invadens vel dextrorsum tantum vel sinistrorsum, vel à fronte, vel à tergo frequenter affligit, aliquando brevius, aliquando diuturnius temporis spatium, aliquando ἐμπεριόνχιον totum, sæpius & vehementius noctu, aliquando adinstar febris duplicis tertianæ quaque nocte ægram corripit & nocte alterna intercalari quaque tolerabilior videtur; quum dextram sinistramve capitis partem obsidet, ibidem ægra calorem ferventissimum patitur, qui sensim ad dentes ejusdem lateris tendit, descendit, eisdemque male mulctat & demum pedetentim evanescit; nuperrime vero in accessus declinatione facies tota multum intumuit. Accessu autem cephalalgico quovis finito pars malè quæ fuit affecta ad contrectationem nonnihil compri mentem etiamnum aliquandiu dolet; in ipsis verò accessibus & extra ipsos sæpe ægra ructat. Ex quo accessus Cephalalgicos *Matrona Nobiliss.* perpetitur, βαρυκοία etiam utrinque laborat, non pari quidem semper intensione, dextrorsum vero graviore semper & undisonâ, multum etiam expalluit totoque corpore emaciata est. Nunquam verò *Domina Ægra* levamen non percepit ex evacuationibus præ aliis è catharsi & phlebotomia, potissimum ad accessus cephalalgicos vel instantes evitandos vel præsentis deliniendos & abbreviandos ad usum vocatis; quâ eadem gratiâ ex enematis præterea ano injectis, vesicatoriis utrinque inter nucham & aures applicitis, atque Fonticulis brachio sinistro & tibia dextrâ insculptis bellissime habuit, ut ex his saniem ferofam continuo ubertim evomentibus, induciis quàm antea diuturnioribus Ægra fruatur. Cæterum annum ætatis *Matrona Nobiliss.* agit 46. nec minus inculpate ac antea quoquo mense menstruis expurgatur, quum quod verò forte in his desideratur inde caput vapulat, ac etiam ex alvo minus fluente solito, multum vero levatur ex alvi fluxu per intervalla sponte recurrente; purgatu etiam facilis est; increpitat hyemem, vasorum est angustiorum; tandem ex cordis palpitatione, dyspnœâ & lassitudine totius corporis maximè crurum gravante ægrè habet, potissimum quum motu concitatori ambulat aut scalas ascendit, nunquam forte sitit, rarò cibum appetit, urina ipsius plane aquea est cum hypostasi plane albâ, copiosâ & laxiori.

138 Observatio LI. Hemicrania & illam conseq. &c.

Maritus Nobilissimus hujusque comitatûs è Primatibus & Principis nostri Serenissimi à consiliis per me hisce Tuam humanitatem officiose rogat, ut consiliis & auxiliis præsto esse volueris &c. Vale Vir Doctissime & Celeberrime, mihiq; Tibi addictissimo favere perge.

*Neocomi Helvetiorum d. 1. Decembr.
1680.*

Titus Albineus, M. D.

Resolutio.

Nobiliss. Domine Affectus præcipui nunc sunt Hemicrania & illam consequens *Βαρυήκοια*. Dolor enim in paroxysmo non totum caput sed nunc dextrum nunc sinistrum latus, nunc occiput invadit. Causa hujus proxima est serum, quia post paroxysmum, qui non longæ durationis totus evanescit, præcavetur & curatur ab illis quæ serum à capite revellunt, derivant & evacuant scil. *vesicatoriis, fonticulis, purgantibus* & aliquando diarrhæâ spontanea: augetur & acceleratur his neglectis scil. omissis purgantibus, alvo & mensibus cum quibus multum feri evacuatur suppressis. Flatus non esse probat doloris in uno loco sedes fixa. Sanguinem in meningum vasis stagnantem aut extravasatum causari nequimus, cum alia pejora symptomata absint. Serum hoc acre esse probat vehementia doloris atque *Illustriss. Dominam* acri sero abundare probant Effere, quod jam à 7. ætatis anno ad pubertatem usque pertulit, dein *ἐκφύματα* permolesta ad annum 43. quamobrem tandem *μελάσασις* ad caput facta sit, ex historiâ disci nequit, nisi dentes cariosos illam fuisse ex odontalgia colligere libeat, hos enim sæpe hemicraniæ primos motores fuisse non semel observavi. An non quoque à tot V. S. caput debilitatum fuerit.

Quia dolores noctu imprimis sæviunt, forte malignitatis non est expers. Serum extravasari in paroxysmis & inter anfractus sub meninge tenui fluctuare innuunt *Βαρυήκοια* & odontalgia, scil. sero ductum horum nervorum foris sequente & has molestias pariente. Indicationes igitur erunt serum acre evacuandum, revellendum, derivandum, in loco affecto peccans discutiendum, consumendum & emendandum, simulque symptomata mitiganda. Itaque 1. Corpus imprimis Vere & Autumno purgandum non fortioribus & sanguinem inflammantibus humoresque acriores reddentibus, sed mitioribus *Fol. senn. rhab. agaric. tamarind. decocto add. syrup. ros. s. s. de cichor. c. rh. fl. persic. non aloët. scammon. mag. Gialapp. & similibus.* In ipso paroxysmo Hemicraniæ & odontalgia cum fructu duabus horis à cænâ parcâ dedi *R. Fol. senn. s. s. spec. aromat. ros. aa. ʒj. Msc. F. pulv.*

Immi-

Imminente paroxysmo quandoque cum fructu dedi mane syr. ros. s. s. aut flor. acac. ad ℥v. dilut. aq. beton. aut verben. aut similibus. 2. V. S. cui assueta non negligenda Vere & Autumno in brachiis. Præfente paroxysmo suaderem V. S. in pede sc. saphen. aut ischiad. Scarificationes quidam nostrates instituunt, an vobis in usu sint? ignoro: alias 3. in dorso & post olecranon una ventosa præmissa scarificatione revellunt satis commode. 3. Vesicatoria tùm contra barycoiam tùm contra hemicraniam valent: in hac quamprimum ingruit quatuor in locis simul applico sc. in utroque carpo, aut post olecrana & in utriusque femoris parte interna supra genu aut in tibiis interne sub genu. Si continuet dolor, illa his in locis repeto sed in vicinioribus. 4. Fonticuli dum sensim exhauriunt serum studiose aperti servandi. 5. Emendanda tota massa sanguinea iis, quæ sanguinem edulcorant & acrimoniam mitigant; quod faciendum etiam extra paroxysmos & bene faceret Nobiliss. Domina, si quotidie etiam ultra annum huiusmodi uteretur, cùm acrimonia sanguinis prope connata non, nisi diu continuatis medicamentis emendetur. Hanc ob causam prodesset.

1. Pulvis. ℞. Diaphor. ℥. ℥ii diaphor. āā. ℥ij.
C. C. ph. ppr. lapill. ocul. ℥. pp. āā. ℥iij.
Cinnab. nativ. select. ℥ij. spec. diarrhod. Abb. ℥℥.
Sacch. alb. ℥iij. Msc. F. Pulvis.

Dosis ℥℥. mane hor. 5. vel 6. cum aqu. verben. ℞c.
Aut omissio sacchar. paretur Elect.

℞. Pulv. sine sacchar. conserv. ros. r. ℥iij.
Pulp. Tamarind. ℥i℥. Msc. dos ℥j. vel ℥i℥.

Hora 7. superbibat Juscul. alterat. Endiv. bord. ℞c. prodesset quoque

2. Gelatina Cornu Cervi.

℞. Rasur. C. C. crud. ℥iiij. infund. in aq. ℥iiij. hor. 12.
postea adde herb. beton. verben. āā. Mj. conserv. ros. r.
passul. maj. exacin. āā. ℥i℥. coq. lento igne seu calore, ad consumpt. dimid. colet. ℞ exprimatur adde conf. Alk. inc. ℥j. vel ℥i℥.
frigesiant. Dos. mane h. 7. ℞ V. h. 5. cochl. ij. vel iij. superbibatur
Jusculum carniū calide.

3. Vere prodesset tale Jusculum diu continuatum, quo ad similes sanguinis dyscrasias commode utor. ℞. Herb. recent unica solum sc. à Mj. ad Mij. Ex. gr. vel cochl. vel Nasturt. hort. aut Indic. vel verben. vel charesfol. vel beton. contund. affund. Juscul. carn. fervent. non saliti
S. 2 ℥vj.

140 Observatio LI. Hemicania & illam conseq. &c.

℥vj. col. subito expr. fortiter add. si lubet cochl. j. vel ij. syrupi grati scil. de rub. Id. violar. acetos. citr. &c. bibatur calide. Aliquandiu continuata hæc valde proficua comperi. Tum pulv. & gelatina, tum fuscula sanguinem ab acrimonia vindicant, sed insuper serum per urinam & insensibilem transpirationem auferunt. Hoc nomine quoque Æstate prodesse acidulæ, aut serum lact. caprill. flor. rosar. & nominatis herbis alteratum. It. paux. sem. anis. fœnic. Si forte rara pectoris textura acidularum potum prohiberet. 4. In summo cruciatu tempora inungantur tali unguento.

℞. Ung. Alabastrin. ℥ß. ol. nuc. mosch. expr. gr. viij.
Opii Theb. ol. violar. subact. gr. iiij. Msc.

5. Horâ somni dari posset hæc emulsio,

℞. Amygd. dulc. excort. ℥ß.

Sem. 4. frig. maj. āā. ℥ij. papav. alb. ℥iß. ex contus. eliciatur

Cremor aqua lactuc. ℥vij. add. syr. papav. alb. ℥ß.

In vehementi cruciatu add. laud. opiat. gr. j. vel ij.

6. Pediluvia anodyna quoque non spernenda sunt.

7. Propter Barycojam auri cubitum itura indat turundam ex Gossipio cujus extremus apex imbuatur vel balsam. apoplect. vel gutt. j. hujus olei.

℞. Olei amygd. amar. ℥ij. ol. d. rorism.

d. rut. carv. succin. āā. gtt. ij. Msc.

Mane turunda eximatur & aures mudentur, totoque die apertæ & liberæ maneant, quandoque mane mastich. rad. pyrethr. calam. aromat. Galang. mastice, aut ex his trochisc. formentur. Ante omnia diactæ studeat: in victu vitet salita valde, fumo indurata, aromatizata, frixa: Item viscida, lenta, &c. Vinum diluat decoct. rad. chin. &c. Cetera Dominus Medicus ordinar. præsens diriget.

DEUS T. O. M. hæc Nobiliss. Domine salutaria esse jubeat!

Scaphusii d. 12. Decembr. 1680.

Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LII.

Hemicrania cui Parotis supervenit.

Illustrissimus Dnus Marchio de Gr. Legatus Sabaudicus apud Lucernates; 54. annor. capillis subflavis præditus, staturæ mediocris, carnosus, temperate vivens. Nunquam ægrotavit, nisi una atque altera fe-
bri

bri sed brevi transeunte & evanescente. 1675. *Mens. Januar.* bibit de vino *Valletellino* pauxillum; unde auris dextra tinnit cum dolore aliquo: ad symptoma hoc auferendum, more pueris in *Sabaudia* consueto, si inter balneandum aqua auribus illabatur, prope aurem duos lapillos crebrius allisit, ut sonitus percussorum lapillorum obstaculum removeret. Paulo post serum ex aure dextra manare cepit, diuque fluxus iste continuavit. *Mens. Februar.* circa principium *Quadragesimæ* in aprico Borea flante ambulavit, unde frigore correptus fuit, quod excepit æstus quidam & Hemicrania dextri lateris. Hemicrania indies incrementa sumsit ac tam sæva evasit, ut præ illâ nec masticare, nec loqui commode posset, quin etiam aliquo modo deglutitionem impediebat; à tussi vehementer exacerbabatur, quæ tunc quoque infesta erat. E nare sinistrâ mucus subflavus prodibat, ex dextrâ nullus: ab emunctione dolor augebatur. In hoc affectu bis purgabatur *Elect. de succ. ros. syr. ros. s. s. cum decocto aperitivo: Bis V. S.* semel scarificatione usus: 4. *Clysteres* injecti. Præ dolore noctes insomnes egit, ultra tres septimanas duravit: quibus elapsis parotis post aurem dextram oborta est, unde sævior hemicrania remisit, loqui, masticare & tussire sine magno dolore potuit, manentibus deglutitionis impedimento & vigiliis continuis. Mucum narium *pulv. tabacc. majoran. ambra &c.* promovit *D. D. Cysat.* Interea fruebatur victus ratione tenui, refriger. & humect. parum vini bibit, maxime *Limonatam.*

D. 29. Mart. 1675. Ipsum Lucernæ conveni post meridiem. Parotis post dextram aurem magna erat, dura, maximam partem concolor & indolens attactu nisi in inferiore & scapulæ vicina parte, ubi rubebat & attactu dolebat. Parotis non parum deglutitionem impediebat, tussi dolor exacerbatur. Caput minus doluit quam nuper. E nare sinistra emungebat mucum flavum. Ex aure stillavit ichorem flavum, qui siccatus juxta aures instar lacrymarum indurabatur. Ob dolorem jam diu non dormivit. Pulsus erat frequens, celer, parvus & debilis: sitiebat. Imposui *Cataplas. ex rad. alth. farin. sem. lini, fœnuigr. fl. chamon. fol. alth. malv. add. fic. ping. ferment. & cepis sub cinerib. assatis cum paux. ol. è flor. Slot.* Ubi tumor rubebat, imposui ficum in lacte coctum cum sapone. *Die 30. Martii.* Parti rubræ magis emollitæ cauterium potentiale imposui, reliqui ibi 6. horis. Profundâ incisione parum puris crassi exstillavit. Vulneri indidi *rad. gentianæ cum digestiv. anodyn. & ægyptiac.* obtegi totam parotidem *empl. diachyl. simpl. & de melilot.* Vesperi turundâ extractâ emanarunt ʒiij. puris subviridis: unde symptomata remiserunt: noctu dormivit: sudavit ter. *D. 31. Martii* adhuc multum puris emanavit: omnia symptomata mitiora, etiam

deglutitio facilior : hanc ob causum neglexit *gargarismum* antea expectitum : sudavit subinde, pulsus optimus. *Die 1. Aprilis* noctu parum dormivit. Mane pus erat fluidius : pulsus & urina naturales : post meridiem pus suâ sponte emanavit. Vesperis puris pars dimidia aqua erat, cui pus viscidius & coctum innatabat. *Die 2. Aprilis* mane quoque pus primum plane aqueum emanavit, crassum & caseosum quasi sequebatur, viscidius *emplastro* adhæsit : itidem vesperi fiebat. Interea omnia symptomata erant mitiora. Eschara nondum decidebat. *Die 3. Aprilis* parum puris & adhuc admodum fluidi effluxit, sinum satis amplum deprehendi. *Digestiv. anodyn. cum succ. geran. & petrosel.* permixtum ingentem ardorem in ulcere excitavit, itaque postea omittebatur *succus* putavimus. Doluit in scapulæ dextræ parte superiore. Post meridiem discessit.

Resolutio.

Dolor cum tinnitu aurium *Mense Januarii* eveniens erat solummodo defluxio serosa ad aurium cavernas : forte pulsatione illâ lapidum ante fores auris prolicuit serum magis foras, quod jam exitum quærebat. *Mense Februarii* Hemicrania eveniens corpore ab exercitio æstuante, postea à Borea frigefacto, quia continua fuerat, conjuncta cum vigiliis, dolore sævo, qui exacerbabatur loquendo, deglutiendo & tussiendo, quia sitiebat. Juvabatur à *V.S. refrigerantibus*; adscribi poterit inflammationi alicui circa duram matrem aut putrefactioni feri circa illam ipsam meningem eoque magis, quia per transpositionem ad parotidem glandulam mitigabatur. Profunde enim pus latebat, huc procul dubio ex cranio delatum : aut forte in principio in profundo parotidis latuit ac communionem cum meninge habuit atque Hemicraniem excitavit, quæ mitior evasit parotide in fastigium surgente. Parotide suppurata & pure evacuato tum Hemicrania tum cætera symptomata evanuerunt.

Superato hoc malo nunc 1. Parotis exulcerata mundanda *digestiv. anodyn.* quod durum restat emolliendum, *Empl. diachyl. & de melilot.* Carne implend. *add. digestiv. mastich. & foris imponend. Empl. defens.* 2. Mali recidiva præcavenda *medicamentis caput roborantib. scil. pulv. unic. margar. matr. perl. ung. alc. C. C. phil. Bez. Succin. cinnab. nat. rad. pæon. contrajerv. extr. lign. al. ambr. sacch. dos. mane 3j. vesperi 3ß. cum aqua flor tiliæ. balsam. cephal.* mane & vesperi verticem inungat. Laxetur *syr. ros. s. s.* aut ante novilunium purgetur *pilulis meis cephalicis. V. S.* necessitate urgente *Mense Maji* administret. Obfervet diætam uti hæcenus. Aer fugiendus pluvius, nebulosus, austrinus, borealis,

Observatio LII. Hemicrania cui Parotis &c. 143

borealis, caput contra frigus muniendum *capillitio factitio*. Cibis vescatur boni succi & facilis digestionis : fugiat caseum, legumina, piperrata &c. Bibat vinum tenue, subtile, dulce & sulphuratum nocet ut spir. vin. quia sanguinem inflamat. Fugiat somnum pomeridianum imprimis mox à pastu. Obambulatio prodest. Negotia temperet. Animus sit tranquillus. Alvus aperta servetur. Si recidiva instet : statim purgetur *pilulis cephalicis*. *V. S.* Excitentur *Vesicatoria* in carpis. Vinum fugiat : si suppuratio instet, adjuvetur mature. *Die 20. Aprilis 1671. D. D. Cysat scribit* abscessum in parotide sanatum atque *Illustrissimum Dominum* ab omnibus doloribus capitis immunem commode vivere. *Mense Julii 1671. ipsum Bada integrâ sanitate & à morbo perpeſso plene restitutum inveni.*

OBSERVATIO LIII.

Hemicrania post iteratam puncturam ad deponendam Catarrhactam,

EXcellentissimus *D. D. Job. Ulricus Müller Physicus Lindaviensis* scribit. *Illustrissima & Reverendissima Abbatissa* annorum 72. à Catarrhacta seu suffusione in utroque oculo visus ipsi periit, ac in dextro citius quàm in sinistro hæc maturuit. Ante 4. circiter menses me inſcio *Oculistam Sebastianum Constantiâ* accersivit, qui pelliculam acu immiſſâ artificioſe deposuit, inde visum integre in oculo dextro recuperavit. Post aliquas septimanas nova pellicula pupillam intus obtegit, ac visum denuo auferebat. *Predictum Oculistam* rursus ad se vocavit & me præſente operationem denuo auspiciatus est, quæ per horæ quadrantem, priusquam acu intrusâ pelliculam intus pupillam obtegentem plene deponere & remove valuerit, duravit : unde *Illustrissima & Reverendissima Domina Abbatissa* valde alterabatur, tamen postea per octo dies bene se habuit : Hisce elapsis supra oculum dextrum & in dimidio capite ejusdem lateris vehementem dolorem pati cæpit, qui sæpe per aliquas horas remittit & mox nullis certis periodis redit : aliquando per totum Nycthemeri spatium hic non affligit : dolor est valde ardens & lancinans, sine tamen ullâ alteratione in massa sanguineâ. Binâ vice cucurbitula cum scarificationibus & semel vesicatoria sed sine fructu applicabantur. Plures Chirurgi & Oculistæ ex viciniâ accersiti consulabantur : Omnis generis Topica ab initio cum aliquali levamine postea verò cum nullo adhibuerunt. *Varia & Ego præscripsi, ultimo hoc Collyrium.* *R. Album. ov. c. alumin. conquass. Num. j. sem. papav. alb. nucl.*

144 Observatio LIII. Hemicrania post iteratam &c.

nucl. persicor. aa. ʒij. aq. spermat ranar. ʒiiij. sacch. ʒ. ʒß. Msc. F. l. a. Emuls. Noctu gran. ij. Theriac. cœl. exhibui, satis bene inde se habuit.

Illustrissima & Reverendissima per me Excell. Tuam rogat, ut ad ipsam venire & in molestissimo hoc affectu Consiliis Tuis ipsi succurrere voveris. Vale &c. Lindavia die 5. Januarii 1675.

Respondi die 7. Januarii 1675. Coram ob Cephalalgiam, quam & Egomet satis vehementer nunc patior, adesse nequeo. Hemicrania ista fit, læsa corneâ tunicâ internè; non uvea, aliàs pupilla rotunditatem suam amisisset & visus periisset, quod alii evenisse novi. Cornea prorsus nervea est: iteratâ punctione læsa, omnino dolorem post se reliquit, imprimis si in opposito latere intus saucietur. Pauca aut nulla aliàs Topica adhibeo: in principio sola poma putrida in lacte cocta cum pauxillo croci applico. Refrigerant enim denuo, humorem condensant ac novæ suffusioni ansam præbent. Plus præstiterunt sequentia 1. Vesicatoria iteratis vicibus nunc retro olecrana, nunc in carpis nunc in tibis seu potius furis applicata. 2. Pulvis cephalicus & antispasmodicus talis.

℞. ʒii diaphor. ʒij. cinnab. nativ. ʒj.

C C. ph. ppr. ʒij. ungu. alc. ppr. ʒiß.

Pulv. march. ʒij. laud. opiat. perlat. gr. iij.

Fol. ☉. num. ij. tab. man. chr. perlat. ʒj. Msc. F. pulv.

Dosis Mane hora 6. & vesperi hora 4. qualibet vice ʒß. cum aqua flor. til. aut euphrag. aut fœnicul. 3. Purgantia lenia ex. gr. Pil. è succin. Crat. dosin triduo ante vel post novilunium itidem ante vel post plenilunium duabus horis post parcam cœnam sumat. 4. Tempora, vertex & nucha inungantur linimento somnifero. Victus sit ex Eupeptis & Euchymis. Vinum necessario diluendum decocto china, sarsaparill. aut sassifr.

P. S. Catarrhacta est post pupillam seu post uveam, quia exacte rotunda apparet, ergo ad extremum iridis infigenda acus: cavenda summopere uveæ laceratio, aliàs visus periret. Hemicrania sequitur, si lædatur iterato ictu cornea aut si intus vel levicule lædatur alterutra membranarum, quia exquisito sensu prædita sunt.

Excellentissimus D. D. Müller die 16. Januarii 1675. scribit. Remedia aliquid auxilii attulerunt: dolor subinde redit supra orbitam oculi isque satis vehemens. Die 12. Januarii Salvatella in manu dextrâ secta fuit, sanguinis ʒiß. emisit cum levamine. Repetet V. S. in pede, si consultum visum fuerit. Oculista, qui catarrhactam operabatur, nuper heic transiens suavit Arteriotomiam in tempore lateris affecti. Vesicatoria

catoria respuit *Dna Abbatissa*. *Emulsiones paregoricæ* diarrhœam excitant, ac noctem inquietam propter acorem stomachi fecerunt. Ad dolores leniendos exhibui pulverem ex *cinnab. ℥ii gr. iij. succin. gr. ij. opii fermentati gr. j. sacch. pauxill. opium cum succo cydonior. paratur*: ab hoc pulvere per totam noctem bene dormivit, hunc in posterum repetam. Cephalalgia à 9. pilulis cephal. quæ ter largissimè purgarunt vehementior reddita fuit: secunda vice harum 7. exhibui, quæ itidem ter sedes movebant, ac dolor sævior rediit: in posterum harum 5. tantum dabo. Ob suppressas hæmorrhagiam narium & hæmorrhoides olim ipsi consuetos eò lubentius V. S. repetiturus sum. Rubor oculi & *Tunicæ adnatæ* pellitur sanguine columbino & Cataplasmate ex pomis putridis, quæ ambo manifeste juvant. Ante Cephalalgiam passa est horrorem cum tremore & motu convulsivo, quod leipothymiam putarunt, Ego autem prodromum Apoplexiæ timebam: facile enim sanguis circa locum affectum detentus exitum quærere posset. Nephritis quoque molesta fuit, quæ appetitum sustulit. *Nobilissima Domina Maria Cleophea de Bernhausen addit de Eod. dato: Medicamenta* hæcenus parum juvarunt: propter paucum cibum vires deficiunt: putat, si nares mucum funderent, meliorationem secuturam, nam semper illas humidas habuit, nunc prorsus siccæ sunt.

Respondi ad has d. 23. Jan. V. S. in pede non improbo, modo cedant vires & adsit plethora, quam alias dolores & parcior cibus imminuunt. A pilulis, quia dolor inde exacerbatur, abstineat, ut & aliis purgantibus quæ causam proximam turbant non autem educunt. Per gat pulvere absorbente mane & vesperi, cui addi posset *Diaphor. ℥. Poterii 3j.* Noctu pulvis quoque commode exhiberi potest: *cinnabaris ℥ii* commodissima est & meo pulveri absorbenti nuper præscripto respondet. *Laudanum Langelotti* tutum est & nobis quoque in usu. *Sanguine columbino & cataplasmate ex pomis* pergere poteritis. Mucus narium promovetur aquâ majoranæ cum mell. anthosat. citra turbam naribus attractâ. Loco Vesicatoriorum Carpo utrique ut & nuchæ applicari posset frustum carnis vitulinæ assæ, quod spirit. vini, in quo sem. sinap. infusum, imbutum fuisset: non est vesicatorium, sed leniter rubificans. Arteriotomiam peractam vidi, sed vix nostris Chirurgis credi potest, cœu hujus rei imperitis, quamvis aliàs periculo careat, modo aneurisma caveatur & sanguis citò sistatur.

Die 30. Januarii 1675. scribit Excell. D. D. Müller. Dolor per aliquot dies remisit, à biduo sævior rediit: frustranea sunt externa medicamenta.

146 Observatio LIII. Hemicrania post iteratam &c.

dicamenta. Suasit hoc Epithema. $\mathfrak{R}$. Nucl. persicor. Baccar. juniper $\mathfrak{a}\mathfrak{a}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. Majoran. rec. $\mathfrak{z}\mathfrak{ii}\mathfrak{j}$. rut. rec. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$. contus. add. ol. amygd. amar q. s. aceti sambuci parum Msc. Noctu Laudanum Langeloti dabit.

Respondi dolores provenire à læso nervo aut nervosa parte idque in profundo, quorsum non pertingunt Topica, inde fieri ramulorum nervosorum constrictiones circa arterias & corrugationes meningum, unde sævissimi cruciatus oriuntur. Pergat pulv. antispasmod. & absorbente ultimo suo : Item pulv. nocturno ex Laud. Lang. cinnab. &c. Vena ranina sub lingua secetur. Dolor summopere à vino exacerbatur, ut in memet expertus fui.

Die 13. Febr. scribit. Dolores ardentes accrescere & si Laudano sopiuntur protinus redeunt. Addit pupillam integram, splendidam & ab omni labe immunem esse : suasit Linimentum $\mathfrak{R}$. Ung. Alabastr. dialth. $\mathfrak{a}\mathfrak{a}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$. ol. nucl. persic. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. n. m. expr. gr. ij. Laud. op. Lang. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. Msc. Pulverem antispasmodicum & absorbentem ex pharmacopolio iterandum expetit, qui proficius ipsi est.

Suasi pulv. continuationem : Hirudines post aures applicari curet.

Die 27. Martii 1675. scribit Illustriss. & Reverendiss. Dnam indies melius habere, dolores sæviores remisisse, at oculum semper aquâ impleri : si oculus minus humidus est, accurate videt, non aliis medicamentis utitur, quàm pulv. à me d. 7. Jan. misso. D. 9. Aprilis à doloribus immunis est : oculus adhuc udus est : aliàs accurate videt : pulvis optime ipsi conducit. Suasi infus. $\mathfrak{z}$. gr. j. c. aq. euphrag. $\mathfrak{z}\mathfrak{ii}\mathfrak{j}$. pulv. continuet. Mense Maji 1675. Ipsam sanam esse scribebatur. Pulverem maxime laudat.

OBSERVATIO LIV.

Hemicrania & Cervicis dolor mirus.

Nobilissima Domina Margaretha Sp. annorum 23. Statura oblonga, nuper bene colorata, nunc pallidior; labiis tamen semper rubentibus, corpulentior quoque fuit, jam a biennio emaciatur. Juvenula 10. & 12. annorum vomuit sæpius aquea, acida, amara citra capitis dolorem : vomitus iste fuit causa subsequenter Hemicraniæ, à quâ puella primum immunis fuit. Adultior rarius vomit, præcedente vel sequente sævâ Hemicraniâ, quandoque citra vomitum eveniente, in orbita oculi dextri maxime sæviente; nonnunquam juxta hemicraniam totum caput dolet. Materia vomitu rejecta pridem amara, aquea fuit, nunc est sæpe acidissima instar aceti, vel spiritus acidi

Observatio LIV. Hemicr. & Cerv. dolor mirus. 147

cidi destillati, quæ ardorem in gula & faucibus parit, ac si excoriaret. Circa regionem ventriculi debilitatem sentit & dolorem. Menses rite fluunt, & d. 5. vel 6. durant, sed parce manant, & citra dolorem. Frigus nescit tolerare, & facile perfrigeratur. *Vená sectâ* animo linquitur: nuper *V. S.* fuit in lecto, minus id tunc accidit. Respirat sat commode. Citra hemicraniam appetit, non sitit; alvus est aperta. Temperate aliàs vivit. 1667. Autumno avidissime magnam copiam uvarum comedit, unde Hemicrania sævior cum ventriculi debilitate. 1669. Sub finem Augusti usa est *Acidulis Fiderisiis*, primis octo diebus bene contulerunt; postea obortus est dolor in cervice sævus admodum, qui inde per interscapulium ad Os Sacrum & inguen dextrum, hinc ad femur descendebat: sic incipiendo in cervice & desinendo in inguine per d. 3. dolor duravit: his elapsis denuo cervicem occupavit, indeque per dorsum ad femur dextrum pergebat; rursusque tridui spatium emensus est. Ita per 6. Septimanas dolor iste in circulum ibat quasi, scilicet à cervice per dorsum ad Os Sacrum, & inguen dextrum progrediendo & post d. 3. cervicem repetendo. Dolor in dextro lumbo & in inguine acerrimus fuit, aggressus quoque est coxam sinistram cum hypogastrio seu inguine, sed non tam ferociter. Locum affectum in inguine inunxerunt *Ol. alth. malv. eq.* Aderat dolori isti febricula, inappetentia, sitis, constipatio.

A vomitoriis, etiam *vino emetico* *giato* juvabatur, ut & à *purgantibus*, *clysteribus*. Materia vomitu vel secessu rejecta admodum fermentabatur: sæpe *Suppositoriis* plus quam *Clysteribus* educebatur, sed tunc plurimum muci. Post hos dolores, tum hemicraniam scilicet, tum cervicis dolorem olfactus periit, ac visus obfuscatur, & muscæ ipsi obvolitare videntur, unde ob cæcitatis metum magno mœrore afficitur. Caput quidem non vertigine laborat, at debile ac obtusum quasi est. Non ita pridem passa est dolorem in hypogastrio dextro, urina turbida secuta est, & sedimentum mucosum. Ab equitatione dorsum dolet, unde illam non diu tolerare valuit. Ob venustatem & divitias multos procos habuit, & ceu unica filia tenerrime educata fuit, ut mirer, illam tot *Vomitória* perferre potuisse. Quandoque acerrima aqua ex naribus stillat, quæ flavedine lintea tingit. Olfactum sensim amisit ab annis aliquot. Visus primum in dextro oculo debilitabatur, ubi muscas vidit primum pauciores; nunc uterque oculus debilior est, pluresque muscæ oculis obversari videntur. Alvus aperta ipsi conducit. Ira & mœror hemicraniam accelerant: illâ præsentē sitit, non appetit. Aliàs appetit, ut pro appetitu comedere non audeat, quia caput & ventriculum gravat nimius cibus. Multum dormit. Aliquando oculi dolent. Multis flatibus scatet plurimumque eructat. Alias nasum semper humidum habet. Hemicrania nullam certam pe-

148 Observatio LIV. Hemicr. & Cerv. dolor mirus.

riodum observat; durat aliquando per diem integrum, aliquando per dies 2. aliquando ad diem tertium, non ipsi semper jungitur vomitus: pridem quidem magis quam nunc.

Resolutio.

Affectus est valde complicatus. Hemicrania forte accidit ob consensum stomachi, vel ob coacervatam per vices bilem acriorem inque ventriculum effusam, quia diu passa est vomitus amarissimos. Forsan succus pancreaticus & stomachi fermentum nimium acorem contraxerunt, qui humores chylo permixti dolorem in meninge & ob vellicationem nervorum vomitum efficere potuerunt. Dolor cervicis, lumborum, inguinis & femoris effectus sunt salsissimi seri per periodos instar tertianæ ebullientis: annon forte Tertiana juncta fuerit? minus tamen credibile, quia *purgantia* juvarunt serum educientia. Quia in hypogastrio dextro doluit, sequente urina turbida, calculosi quidpiam latet, eoque magis credibile, quia ab equitatione læditur. Fæces vomitu & per secessum rejectæ & admodum fermentantes, colicam biliosam latere innuunt. Olfactus vitium & visus imminutio debentur non tam hemicraniæ quam nimio vomitui, item crebris catarrhis.

Suaderem bilem & serum blande evacuantia, ut *R. M. marocost. Extr. coch. Fol. Senn. s. s. Rhab. Mag. Gialap. Elix. propr. Par. Msc.* Dosis semel in mense ad gr. xviii. 2. Cerebrum genusque nervorum roborantia, *Pulv. March. cum aq. fl. til.* 3. Aliquando *Eleosacchar. cum Conf. alkerm. inc. ol. citr. aurant. chamom.* 4. *Balsam. Stomach.* 5. *Elix. prop. Par.* 6. *Clysteres domest.* 7. Victus rationem exquisitam. Attendatur ad renes & vesicam, si illa calculis obsessa comperiantur, maturè occurrendum ipsis est. Appetit *Acidulas*, quas ipsi suasi *D. 17. Maji 1670.*

OBSERVATIO LV.

Hemicrania cum aliis affectibus.

Nobiliss. Dna N. N. annorum 50. staturæ justæ, carnosa, candida, bene colorata: multis annis in matrimonio sterili vivit: peperit bis. Menses semper parcè & inordinatè fluxerunt, dum adhuc cœlebs erat, & in matrimonio diu: plerumque non solum aliquot septimanis, sed etiam mensibus postposuerunt; postquam vero peperit, periodos accuratius observarunt, parcè tamen semper manarunt. Feliciter peperit, lochia rite fluxerunt, puerperia salubriter traduxit. A pueritia ipsi frequenter caput doluit, postea dolor magis invaluit: Cephalalgia est plerumque hemicrania; affligit præcipue latus dextrum

ad

ad futuram sagittalem usque quandoque occiput, dolor est lancinans & tendens, quandoque tam molestus, ut noctu somnum turbet, ipsaque surgere & obambulare cogatur; quandoque interdiu illâ afflictâ decumbere cogeatur, illamque somnus sustulit, nunc somnus nil commodi affert. Observat sæpius hanc Hemicraniam sibi evenire, quando dulcia comedit; illa in cænâ ex. gr. comesta sentit in ventriculo permanere usque ad diem sequentem, subinde saporem ad summas fauces ascendere citra tamen vomitum aut eructationem, quibus symptomatibus plane non obnoxia sit; quando vero prandet, plerumque hanc dulcedinem evanescere; animadvertit tamen illa die tertio adhuc fauces saporem talem imbuisse: hanc ob causam non audet comedere fructus dulces, ut cerasa, mellita, confect. saccharatas. Hemicrania quoque invadit imminentibus & præsentibus mensibus: paroxysmo præsentem quandoque capilli se erigunt, & attactum ægre fert. Bis correpta fuit jam ante aliquot annos vertigine quadam, in qua ipsamet observavit omnia secum sursum deorsumque verti; domestici ajunt illam omnes sensus ac loquelam amisisse, atque ad avertendam apoplexiam per hypocaustum ductam fuisse: prima vice invasit ipsam hor. 10. noctis, postquam diu post cænâ fila ducebat, ac in fasciculos collegit. Sub cute capillatâ, & ut illa putat, intra cranium sentit quandoque motum quendam animalculorum quasi reptantium. Auris dextra frequenter tinnit cum obauditione; sonus quandoque acutus est, quandoque gravis & obtusus. Cæterum omnibus sensibus valet; dormit bene somnumque amat. Quandoque defluxiones fiunt ad colli partem plerumque dextram, ut illud versare nequeat ob dolorem cum pulsatione arteriæ carotidis; quandoque ad humeros, inter articulos partes inter medias affligentes. Si extra pastûs tempora bibat, nihilque vel parum comedat, in utrâque tibiâ circa partem excarnem aut supra malleolos statim quendam dolorem patitur. Cætera appetit, cibi sapiunt, non gravant; alvus aperta: quandoque diarrhæam patitur: non litit, posset per biduum à potu abstinere. Pulsus est naturalis, respirat facile; sponte subinde sudat.

Resolutio.

PRæcipuus affectus est hemicrania, unde vel dependent, vel nascendi originem obtinent plures alii affectus, scilicet primum dolores colli, humerorum atque illi, qui in tibiis oriuntur, si bibat extra tempus pastûs & nihil vel parum comederit; idem sentiendum vertigine bis eveniente, tinnitu aurium & sensu animalculorum intra cranium reptantium. Causa proxima est serum membranas cerebri distendens & vellicans, inde defluens parit dolores colli, humerorum, brachiorum & manuum, etiam dolores tibiæ: dum intra cranium stagnat, efficit tinnitum aurium cum obauditione, sensum animalculorum reptantium & vertiginem: extra cranium sub cuti capillata collectum efficit,

150 Observatio LV. Hemicrania cum aliis affectib.

efficit, ut capilli se fere erigant, illaque attactum non bene ferat. Serum collegit, quia semper parce menses fluxerunt & tarde; bis solum peperit in diuturno matrimonio. An ventriculus huc symbolum conferat? dubium est, cum bene appetat, parum bibat, nunquam vomat aut eructet, plerunque alvus rite aperta sit, quæ omnia signa sunt satis bene dispositi ventriculi; verum quia dulcia diu manent in ventriculo, & quandoque diarrhæam patitur, quia quoque post comesta dulcia hemicrania acceleratur, non perfecte sanum ventriculum esse, & diu in illo detineri assumpta, atque corruptelam quandam contrahere verosimile est. Ansam decubitûs ad membranas intra & extra cranium dedit frequens hemicrania, unde tandem ipsum cerebrum labem contraxit, atque aliquot nervorum rami. Acceleratur affectus mensibus imminetibus & præsentibus, quia tunc fit fermentatio quædam in sanguine; à dulcibus quoque, quia acrimoniam contrahunt, si diu in ventriculo persistunt.

Quoniam affectus est nervinus & profunde radicans, ægre tollitur, & non nisi pertinaci remediorum usu. Convenient 1. serum subtrahentia, ut *Pill. de Succin. Craton. cum Magist. Gialapp. Extr. Castor. Ol. succin.* 2. *Fonticulus* in sinistro brachio excitatus. 3. *Absorbentia cephal. ex pulv. Marchion. cinnab. nat. Extr. castor.* 4. *Conserv. rosm. majoran. rosar. r. cum Mithridat. Bol. Arm.* Vitet frixa, falsa, aromatizata. *Scarificationem* & *V. S.* continuet, si sit afflueta.

OBSERVATIO LVI.

Hemicrania cum aliis Symptomatibus.

Generosissima Baronissa N. N. annorum 36. colore faciei subfusco, & rubra, carnosâ. In puerperio ante 6. annos tertio die à partu surgens, inservivit liberis 8. & marito, variolis periculose decumbentibus. Ab illo tempore passa est ingentem dolorem in epigastrio dextro, cum tumore in pugni magnitudinem subinde excrecente, unde sævientibus cum tumore doloribus omnibus sensibus privabatur. Illo tempore creberrime ac violenter purgabatur, unde *purgantia etiam mitissima* tolerare nequirit; cum aliquando repetitis *purgantibus* urgeretur, cruenta ejicere cæpit. A 2. & dim. annis patitur hemicraniam in tempore dextro, quæ sine odontalgia maxillas, imprimis illarum articulum affligit, ad cervicem & interscapulium diffunditur: non pari sævitia affligit; at continuo in tempore hoc molestiam patitur, videtur caput gravius esse atque ad latera ob pondus inclinari. Sæviorem dolorem præcedit somnolentia vesperi: dolor imprimis noctu affligit: durat plerumque 12. horis, quibus decumbere cogitur. Menses rite fluunt:

Observatio LVI. Hemicrania cum aliis Sympt. 151

unt : præcedit & sequitur quandoque fluor albus. Insomnia gravia & turbulenta patitur. Aliquoties hemicraniæ isti accessit vertigo gyrosa cum aliqua mentis perturbatione. Scabiosa est nunc, tubercula pruriunt & urunt, minutula sunt. Ante paroxysmum sitit; in ipso vero paroxysmo cibum & potum fastidit; aliàs quoque cibi non multum sapiunt. Est II. liberorum mater. Dum junior esset, propter varias defluxiones gestavit *Fonticulum*, quem consolidandum curavit. Bibit frustra *Acidulas Svalbacenses*.

Resolutio.

Hemicrania, quia semper ejus molestia percipitur, quamvis subinde exacerbetur, dependebit ab humore aliquo circa meninges in dextro latere hærente & perpetim adfluente, illoque seroso; forte etiam pia & dura meninx ibi coaluerunt, quia tam longo tempore malum durat. Exacerbatur post largiorem humoris serosi cumulationem & ebullitionem. Procul dubio ad interiora penetrat & nervos affligit, quia ante 6. annos doluit in epigastrio dextro cum intumescentiâ quadam, & quadam suffocatione ab utero: & durante hac hemicraniâ experitur subinde vertiginem cum mentis perturbatione in unâ septimanâ nunc semel, nunc bis, nunc semel in mense, imo longius non. Serum acre esse probat doloris acerbitas, scabies pruriginosa, temperamentum calidius.

Serum attemperandum, edulcorandum, evacuandum, revellendum.
Edulcoretur

℞. C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. ʒiij.
Crystall. mont. ppr. ʒij. ʒ. diaphor. ʒiij.
Cinnab. nativ. ʒj. Tab. man. Chr. perlat. ʒij.
Msc. F. Pulv. subtil.

Dos. Mane horâ 5. 3ß. cum aq. verben.

Corroboretur ventriculus & cerebrum Trag.

℞. Pulv. Stomach. Birkm. ʒij.
Spec. Diatr. santal. Diarrhod. Abb. āā. ʒij.
Ol. N. M. expr. gtt. vj.
Tab. man. Chr. perlat. ʒiij.
Msc. F. Pulv.

Dos. ʒj. Manè hor. 8. & Vesp. hor. 5.

Purgetur *Diagryd.* gr. iij, *Lap. prunell.* gr. j. *Crem.* ꝑ. ʒj. Sumat hor. ante pastum. *Fonticulus* excitetur in brachio dextro. V. S. Vere & Autumno: Scarificat. utatur alternis mensibus. Victus sit temperatus.
Vinum

Vinum diluat *Decoct. chin.* Vitet aromata, spirituosâ, purgantia fortiora. *Acidula* proficuæ. *Topica* non multum præstabunt.

OBSERVATIO LVII.

Hemicrania cum Symptomatibus Hypochondriacis.

Generosæ cuidam Domine Anno 1690. d. 24. Mart. st. n. Hemicrania in dextro latere incepit, cui jungebantur odontalgia, anxietates præcordiorum, dolores vagi per artus, horripilationes, melancholia, ob quam sine causâ flere cogebatur; sudores largi, narium stillicidium, quam ob causam decumbere cogebatur, si surrexit, lipothymia instabant, cor à filo pendere videbatur. Ab usu medicamentorum minuebantur hæc symptomata, verum redierunt. Die 20. Aprilis st. n. *Wolmaringæ*, quorsum pridie lecticâ ad Nobil. Dn. Patrem moribundum vehebatur, pransura corripiebatur nausæa & à mensâ surgere, ac mox summo nixu vomere cogebatur, evomuit meram bilem viridem; ab impulsibus & nixibus cranium divulsus iri verebatur, ut ab ancillis fortiter manibus constringendum fuerit: à vomitu melius habuit; rediit die sequenti pari ferociâ, sed nihil ejecit quam copiosum mucum, & tertio rursus biliosa flava evomuit, sequebatur diarrhæa biliosa, quæ diebus 8. duravit cum magno levamine, nam inde remissit hemicrania; mitigabantur anxietates, melancholia & alia symptomata; at valde lassâ dixerat. Post Diarrhæam 6. septimanis à molestis symptomatibus libera erat. His elapsis emerferant pustulæ hinc inde in artubus & habitu prurientes similes Effere. Hanc ob causam, quia *Thermas Fabarienses* non licuit adire, constituit se *Acidulas Deinaccenses* domi bibituram, quia tumor pedum mane evanuit, facile sudat, urina potius quantitati respondit & ordinarie non lixiviosa est: Respiratio satis libera, humili situ utrique lateri incumbit & dormit, respirationis causâ non ipsi surgendum est, in scalæ tamen ascensu respiratio difficilior fit, ut in summo gradu sedere cogatur cum palpitatione cordis & cum magna genuum debilitate: si singulis septimanis *Clysterem* admittit, facilius respirat. A motu corporis valde delassatur & dolet imprimis in dextro pede ad plantam pedis. NB. Ob hanc ejus constitutionem minori cum scrupulo *acidularum potus* concessus fuit.

Acidularum Deinaccensium potum auspicata est VI. Jul. 1690. bibit in summo solum per dies 5. postea ob febrim *Generosi Domini Mariti* pergere methodice nequirit, unde rediit hemicrania in sinistro latere, accessit palpitation cordis, lassitudo artuum &c. D. 16. August. 1690. ipsam

Observatio LVII. Hemicrania cum sympt. &c. 153

ipsam conveni: Appetitus non semper æqualis est : nunc magis, nunc minus appetit; plerumque tamen parum in cænâ: ex quo *acidulas* bibit, non sitit in pastu, quod antea fiebat. Alvus non semper aperta est, si constipata sit, caput & artus magis dolent magisque angitur; quandoque ter per dies 2. vel 3. alvum solvit cum levamine; egerit aquam foetidam. Urina nunc pallida nunc tenuis est, nihilominus interdum crebrius ad mictionem stimulatur mingitque cum ardore, noctu tamen non. A cibo non gravatur, at inflationem cum aliqua anxietate in præcordiis percipit, flatibus emissis melius ipsi fit. A cibis esurialibus pejus semper se habet. In lecto & quieta si sit, nullam difficultatem sentit in respirando. Ex quo rursus *acidulas* bibit, cordis palpitatio cessavit, nisi scalam scandat aut si cibis esurialibus vescatur. Pulsus est æqualis, robustus, plenus: quandoque punctiones subitas in alterutro capitis latere sentit, incipientes nunc à dentibus, nunc à temporibus, nunc ab occipite: dolor non amplius continuus est, ac nuper fuit, subinde frons dolet. Quandoque omnes dentes in utroque latere, quandoque in uno latere vacillant, imprimis cælo pluvio: nuper frustulum dentis cariosi in somno excidit: decubua saliva nunc plus nunc minus ex ore noctu effluit. Æstate coryza non molesta est: subinde sternutat quinquies cum levamine ratione doloris & tinnitus aurium, subsequitur plerumque mera aqua ex naribus. Menses amisit 42. ætatis anno, nunc est annorum 54. nata scil. Anno 1636. Mens. Julii in Festo St. Jacobi, subinde vertiginem experitur, quandoque sentit aliquid instar fulminis aut teli igniti per artus quasi jaculari, scil. ab humeris ad carpos indeque ad extremos digitos, id etiam evenit in femoribus ad imos pedes. Lumbi ab ira & terrore subinde, nunquam continue dolent. Putavit pedes tumescere, verum explorando parum aut nihil deprehendi. Duos habet Fonticulos in utroque brachio. In maxillâ superiore dextrâ dentem cariosum foedum habet vacillantem, alium talem sed minus cariosum in sinistrâ maxillâ. Color faciei subflavior est solito: labia rubicunda ut & caro gingivarum: oscula ductuum salivarium patula, pressâ genâ foris statim extillat saliva Die 7. Augusti usa est pediluvio ex aqua ferrata, bene id toleravit, noctu dormivit. Die 8. Augusti quoniam aliquid scorbutici concurrere creditur, cum Domino Medico loci diligenter hoc mane gingivas contemplatus sum: nihil tumidi, nihil lividi, nihil exesi aut laceri invenire potuimus, pallide rubebant, macilentiores & tenuiores paulo videbantur, abscedunt à radicibus dentium imprimis incisorum ob tartarum ad radices eorum fere accretum, ut in fœminis Lucernatibus.

Ante 5. annos Anno scil. 1685. suasi ipsi pulverem meum specificum mane in lecto sumendum. Pulv. stomachicum diebus abstinentiæ:

U

Pulv.

154 Observatio LVII. Hemicrania cum Sympt. &c.

Pulv. hepat. Rolf. si os amarescat : contra tinnitum aurium bombacem balsamo apoplectico imbutum : contra melancholiam Pilam regiam, pulv. Marchionis.

Excellentissimus D. D. Camerarius 1690. die 31. Martii consultus causam tot symptomatum adscripsit sanguinis aliorumque humorum naturalium particulis acribus fermentantibus, unde spiritus vitales & animales minus vegeti reddantur partesque debiles caput, gingivæ aliaque partes debilitatæ facile invadantur & lædantur, suavit tunc

1. *℞. C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ph. Corn. rhinoc. ppr. Matr. perlar. ppr. āā. Ziß. Lumbric. ☞ ppr. Sem. nasturt. aquileg. āā. ℥ij. Cinnab. nativ. sel. ℥j. Tab. man. Chr. perlat. ℥j. Msc. Dos. M. hor. 7. ☞ V. hor. 4. ℥j. cum aqu. borrag.*

2. *Pilulas ℞. Extract. bezoard. fl. papav. errat. āā. gr. xii. F. Pil. num. 24. de ☉ dosis num. 8. horā somni.*

3. *Mane hor. 8. bibat Jusculum alteratum summit. lupul. b. nummul. acetos. pimpinell.*

4. *Clysteres domesticos emollientes subinde applicare permittat.*

5. *Alterum Fonticulum excitandum suavit.*

Excell. D. D. Köfferlin Constantiæ d. 5. Aprilis 1690. consultus, symptomatum causam adscribit acrimoniæ & acido sanguinis scil. cephalalgia, anxietatis, melancholia, corruptionis carnis gingivarum (quæ tamen nulla videtur) accedere putat ob antipraxiam viscerum j. & ij. coctionis, scil. ventriculi tonum & fermentum enervatum. Viscera ij. coctionis propter inæqualem & fortem fermentationem incensa esse: addit malam uteri dispositionem ob menses pridem suppressos: medicamentis D. D. Camerarii magis antiscorbutica addenda putat.

1. *℞. Diaphor. 2℥. Fulig. splendid. Lumbric. ☞ ppr. āā. Ziß. Rad. Irid. Flor. aron. ppr. āā. ℥ij. Msc. F. pulv. Dos. ℥ss. c. cochl. hujus aquæ.*

2. *℞. Aq. nasturt. aq. cochlear. āā. ℥iiss. Spir. fuligin. vel spir. *c. aromat. ℥ij. Tab. man. Chr. perlat. q. s. Msc.*

3. *Post horam a sumto pulvere mane & vesperi bibat hoc jusculum. ℞. Radic. Scorzon. ℥ij. summit. lupul. asparag. rec. Herb. rec. acetos. spinach. āā. Mij.*

Incis.

Incis. coq. in brodio Caponis ℥ij.

Hujus brodii fervidi ℥v. affund.

℞. Herb. rec. nasturt. hortens.:

cochlear. trifol. fibrin. āā. Pj.

Express. bibatur calide.

4. ℞. corallor. Item ℞. succin. radicat. ex resina succini aqua pluvia extract.

5. Gelatinam

℞. C. C. crud. Ungul. alc. āā. ℥j.

Os. de cord. cerv. ℥ij. infus. in aqu. fervid. ℥ij per noctem. Postea coque ad consumptionem dimid. part. Colaturæ adde conserv.

Nasturt. hort. ℥ij. conf. alk. inc. ℥iij.

Syr. flor. tunic. ℥iij. Msc. F. Gelatina.

Filius meus ad felicem potum thermar. Fabariens. die 23. Jun. 1690. commendavit Tabul. aromat. offic. Npil. aloë cum rhabarb. si constipata sit: pulverem meum aperitivum ex crem. ☐. ☐. ☐. lat. ocul. ☐. ☐. Juniper. ☐. si urina cunctetur: Ther. coel. si diarrhæam patiatur. Ob intervenientia gravia negotia harum potum omisit.

Excellentissimus D. D. Camerarius suavit hanc Trag.

℞. Pulv. cephalic. Camerar. ℥iij.

Morsul. citr. Trag. Gabelkof. āā. ℥ij.

Gall. mosch. ℥ij. Fol. ☉. no. viij. Msc.

De hac hætenus post pastum ad 8. Aug. cum fructu sumsit.

Resolutio.

Perillustis Domina jam ab aliquot annis multum feri in massa sanguinea cumulavit ob largissimas uteri hæmorrhagias pridem perpeffas, & citam amissionem mensium scil. circa annum ætatis 42. unde pallidior evasit & vesperi pedes intumuerunt, pridem magis, quam nunc, citò delassatur, in acclivium ascensu difficulter respirat, salivâ abundat, post sternutationem mera aqua ex naribus stillat: à perfrigeratione & insensibili transpiratione cohibitâ læditur, odontalgiam & vacillationem dentium, dolores artuum &c. patitur. Serum seu lympham valde acrem & salsam probant Hemicraniæ sævitia, ob quam decumbere cogebatur, odontalgia, punctiones secundum tempora in occipite, in brachiis ad carpos & extremos digitos, in femoribus ad genua ma-

xime in dextro latere; ardor plantarum pedis, palpitatio cordis, licet pulsus æqualis sit, subinde eveniens; dysuria quamvis urina pallida appareat: Effere nuperum &c. Præter lympham seu serum ad tot symptomatum productionem concurrere videtur bilis in vesiculâ bilariâ & in ductibus hepaticis collecta eaque acrior, nam post vomitum bilis & subsequenter diarrhœam biliosam non solum Hemicrania, sed & anxietates, imminentes leipothymiaë aliaque symptomata cessarunt, imo si subinde sua sponte alvus fluidior, melius habet, quam si constipata sit; unde etiam cum juvamine semel in septimanâ *clysterem* admittit: quia solito iracundior est, bilem redundare innuitur.

Acrimonia humorum facilius suam vim exerit, quatenus partes quædam debiliores & laxiores humores facilius admittunt & detinent, aut quatenus denudatiores minusque contra acrimoniam humorum munitæ sunt: quod credendum est de meningibus ob frequentes cephalalgias, de nervulis dentium radicibus implantatis, ob dentium cariem, unde non solum dolent, sed quoque vacillant tempore pluvio, circa radices multo tartaro incrustantur; de nervis ad artus distributis unde metus arthritidis, dolores subitanei per artus, ardor plantarum pedum &c. De ventriculi membranâ nerveâ denudatiore, unde anxietates: nec cor immune videtur, quia facile palpitatione corripitur, nec plexus nervei pulmonum, quia à motu difficilius respirat. Ob laxitatem quandam humori ad aurium interiora aditus patere videtur, unde tinnitus adest. De antipraxia viscerum & de pugna acidi & alkali in ventriculo valde dubito, tum quia illa *apud Anatomicos* exolevit, tum quia à pastu non gravatur, acida nec evomit, nec eructat, ut alia taceam. Si flatus molesti sunt, fit propterea, quia ob fibrarum nervearum constrictionem illorum propulsio impeditur.

Indicationes igitur erunt, serum imminuendum, ejus acrimoniam attemperandam, partium sensum exquisitum inprimis in paroxysmo demulcendum, debilitatem & laxitatem corrigendam, fibrarumque tonum roborandum esse. *Acidula* hætenus potæ & aliquandiu continuandæ acrimoniam feri & bilis attemperabunt & educunt.

Hoc autumnali tempore & postea diu adhuc ad Ver usque valde prodesset *Decoctum Caffee* mane ad scutellas 2. vel 3. potum, aut *infusum herbae Theae*: non post meridiem. Si humores valde efferi essent, anxietates, melancholia, dolores artuum aliæque molestiæ affligerent: loco *decocti Caffee* aut *infusi herbae Theae* hæc *gelatinâ* uti potest.

℞. Rasur. C. C. crud. ℥iij. Ebor. ℥j.

Infund. in aq. fontan. fervent. ℔iij.

Digere in vase bene clauso in loco tepido hor. 6. postea add.

Flor.

Observatio LVII. Hemicrania cum Sympt. &c. 157

Flor. bellid. min. borrag. bugloss. āā. Pij.

Conserv. rosar. r. ℥ij Passul. maj. exacin. ℥i℥.

Ichthyocoll. ℥ij. incis. & contus. coq. ad medietat. consumptionem; colet. & exprimat. fortiter. Colaturæ admisc. confect. alkerm. compl. ℥j. Msc.

Servetur in vase terreo vitreato in loco frigido.

Hujus gelatinæ sumat mane cochl. ij. seorsim, aut in jusculeo carn. dissolut. & vesperi hor. 5. itidem.

Tempore hoc autumnali etiam hyeme subinde cubitum itura sumat pil. reg. aut pulv. marchion. ℥j. cum aqua flor. tiliae aut doloribus urgentibus loco pulv. capiat tres bar. pilular. sub ingressum lecti. R. Ther. cœl. gr. vj. Extract. Camerar. gr. iij. F. Pilul. num. viij. de ☉. Post pastum inprimis diebus abstinentiæ ℥j. hujus trageæ cum frustulo panis vino emollito sumat.

R. Cinam. acut. ℥j. Mac. Galang. min. āā. ℥℥.

Cort. citr. ℥i℥. Flaved. cort. ☉iant: ℥℥.

C. C. ppr. ℥i℥. lapill. ☉. ppr. ℥ij.

Matr. perlar. ppr. ℥℥. ol. nuc. mosch. expr. gr. vj.

Sacch. alb. ℥iiij. Msc. F. pulv. subtil.

Si os valde amarescat, sumat horâ dimidiâ ante pastum pulv. hepat. rubr. Rolfink. ℥℥. cum pauxillo jusculeo.

Gliscentibus aut præsentibus doloribus artuum arthriticis similibus per aliquot dies mane hora 5. sumat dosin à ℥℥. ad ℥j. pulveris mei specifici antiarthritici cum aqua flor. til. aut betonicæ. Hoc tempore inprimis convenirent clysteres domestici consueti. Aures noctu obturet gossypio imbuto balsamo apoplectico. Mane fricet dentes pulv. panis tost. cui aliquid rad. irid. flor. additum sit. Nec inutilia erunt pediluvia ex aquâ ferratâ, in quâ parum salviæ aut rorismar. coct. add. ☉ comm. Mj. Præsente cephalalgia aut hemicrania lac cum sacchar. mixt. naribus trahat tepidè. Circa finem Septembris purgari posset potione laxante consueta, & post triduum secetur vena mediana brachii sin. emittantur sanguin. ℥v. In victu vitet in butyro frixa, valde salita & fumo indurata: item acida & cruda &c. Bibat vinum rubrum aquâ dilutum, se multum obambulando inprimis post pastum exerceat. Si sudor mane exitum quærat, illum non impediat. Hirudines applicari possunt Mensib. Novemb. & Februar.

OBSERVATIO LVIII.

Hemicrania cum affectu hypochondriaco.

Reverend. Dn. Jacob. Willi, S. J. Staturâ oblongâ, facie rosea, mediocriter carnosâ, habitus itidem carnosus est, pridem pinguior, nunc ab anno macilentior, annorum circiter 38. Jam à 20. septimanis ægrotat Hemicraniâ: occupat illa tempus sinistrum, indeque sursum versus futuram coronalem, retrorsum versus futuram Landoideam vergit; oculum & aurem illius lateris non attingit: ab aliquot septimanis viam versus dentes maxillæ superioris affectavit, quamvis dentes sint integri nullaque caries observetur. Hemicrania ista non est continua, sed sæpe aliquot dierum intervalla habet, nec certo tempore invadit, plerumque mane ante octavam & vespere ante quartam, nunc mane nunc vespere, nunc ventriculo cibus vacuo, nunc cibo assumpto. Accersitur autem nimio literarum studio, negotiorum gravitate, potissimum tempestatis mutatione &c. Desinit frequenter in dolorem humeri & scapulæ sinistræ, quod brachium aliàs imbecillius est, & sub musculum pectoralem. Maxime vero accidit circa tempestatum insigniorem mutationem, ut & circa autumnii & hyemis finem. Aliquando etiam tempus dextrum dolor invasit. Aliàs etiam catarhis obnoxius est. Aliquando æstuante capite faciem aquâ rosaceâ conspergit, unde insignis perturbatio spirituum animalium in capite secuta est, & fere in leipothymiam incidisset, quod symptoma postea quater vel quinque R. D. invasit: hoc ante septem annos evenit; inprimis sinistrum latus afflixit, ut Paralyfin timuerit. Vertiginem sed rarius expertus est, maxime post febrim Hungaricam ante 21. annos perpeffam; nunc talem quæ magni momenti erat, & fere molesta fuit, quando aram sublimiorem conscendit, quam vel accersitam vel auctam putat clariore & altiore voce & populi multitudine in templis: rarius alibi invasit nec sæpius, evenit plerumque post studia intensiora. Sæpissime insomnia terrifica patitur: noctu circa 12. quando Anadosis fit, à somno excitatur cum anxietate circa præcordia & aliquo ardore, dum dormit præter voluntatem, & ignarus supinus decumbit, inter dormiendum in dorsum provoluto corpore, expergefactus postmodum in tergo dolores sed non diuturnos patitur. *A potu Acidularum* insomnia sunt tranquilliora. Interdium tempore Anadoseos nihil adversi sentit. Aliquando æstus inopini ab hypochondriis exorfi totum corpus pervadunt, sed momentanei sunt. Varices in pedibus maxime in sinistro sub flexurâ genu notabiles videntur. Spasmus flatulentus tibiâs diu & sæpe afflixit, quem sustulit *Electuar. quoddam D. Emerici*. Jam à tribus annis, ex quo *Friburgum* pervenit & vinum rubrum bibit,

bit, alvi constipationi admodum obnoxius est; & tum utebatur *acidulis* Mense Julii 1669. Post sumptum *purgans* per d. 4. alvus occludebatur. Eructat frequenter etiam jejuno stomacho, ad vomitum irritatur à ructibus, remanente retento cibo. Leipothymiam incurrit tempore Quadragesimæ in cæna, nullo cibo calido assumpto. *A potu acidularum* dolent præcordia sed tolerabiliter. Urina nunc pellucida est, nunc turbatur, spuma durabilis in superficie observatur. Sanguis nuper V. S. fæculentus & pene putridus deprehensus fuit. A puero literis addictus erat; ob magnam rerum peritiam mature gravioribus negotiis admotus fuit: *Philosophiam Dillingæ docuit pridem, nunc Theologiam Friburgi proficitur*, muneribus *Academicis* severioribus perpetuo occupatur. Temperatissime vivit; legendo multum & scribendo ætatem consumit, non tamen pleno ventre ad studia accingitur, plerumque demum unâ atque alterâ horâ elapsâ. Horum symptomatum causâ non nisi *Jusc. alterat. ser. lact. capr. & Elect. specif. Emmerici* usus est. *Tabaci pulverem* jam à decem annis naribus haurire consuevit.

Resolutio.

PLura symptomata concurrunt, quorum singulorum loca affecta & causæ proximæ enodanda sunt. Hemicraniæ locus affectus non est Periosteum, aut cutis capillata, nec temporalis musculus, quia attactum perfert, nec inde exacerbat. Est intra cranium; videtur portio duræ matris quam piæ potius, quia nullæ insignes cerebri læsiones apparent. Vertigo autem non semper juncta est, quia in parte sublimiore est, quam ut piæ matri adscribi possit, cujus dolores sunt profundiores: quia dolores sunt tolerabiles magis quam piæ matris, quia desinit in dolorem humeri & scapulæ, & jam viam ad dentes affectat, quod pia matre læsa ob anfractus non liceret. Causa proxima unitatem solvens doloremque efficiens non est sanguis vasa distendens, quia dolor non est pulsatilis, quia necessario talis esse deberet, nam omnia vasa duræ meningis arteriæ sunt. Non flatus meri, quia magis sursum tenderent, non humerum & scapulam peterent, dolores acerbiores forent, nec tanto tempore durarent, citius evanescerent. Potius ergo serum, cum nullus alius humor huc ferri possit. Modus afficiendi fit, dum serum vel intra cranium & duram matrem, vel inter ejus duplicaturam effunditur, gravedinem efficit, semperque sui præsentiam aliquo molestiæ sensu significat: quando sanguis incalescit, quod à longiore abstinentia, à tempestate pluvia per *ἀντιπείσασιν*, aut à cibo & potu aliisque causis fieri solet, à quibus vel ejus motus acceleratur, vel difflatio inhibetur, vel calidiores particulæ accedunt, sanguis calefactus, aut inquietior redditus serum fundit, unde dilatatur membranam,

nam, & acrimoniâ pungit, & copiosius collectum ceu humor & corpus grave deorsum qua data porta ruit, hinc humerum petit, & jam dentes versus tendit. Symptoma hoc non negligendum, quia dolor magis magisque humorem allicit, laxiorem membranam efficiet, & progressu temporis ægrius eradicabitur, non sine periculo graviorum symptomatum, quæ dolores capitis pariunt; quamvis apoplexia & paralysis non facile extimescenda sint. Serum à calore fustum hæc facere constat, quia *acidula* hoc mense usurpatæ dolorem mitigarunt. Vertigo non videtur tanti esse, ut admodum sollicitum reddere debeat R. D. quia nec in gyrum omnia vergunt, nec titubat; solum casum veretur, quoties locum sublimiorem conscendit, plus metûs quam periculi subesse videntur. Accidit potissimum, quia plurimum spirituum animalium meditando & literis nimium indulgendo consumitur, & ab alienis ab Hypochondriis ad cerebrum missis Spiritus turbantur; quod etiam *ab extrinsecis* fieri potest, ut *ab aquâ rosac.* factum, quâ æstuant capite facies conspersa fuit, & aliquando à ciborum calidorum in cæna abstinentiâ propemodum leipothymia accersebatur. Malum non negligendum tamen, sed de cerebri substantiâ medullosâ semper cogitandum.

Ructus frequentes, insomnia turbulenta & terrificantia, expergefatio tempore anadoseos ac Anxietas circa præcordia, ut & æstus subitanei brevique evanescentes ab eadem causâ dependent. Ubi ante omnia præ oculis habenda fermentatio ventriculi, quæ ad chylosin omnino necessaria, cum nudus calor assumpta nullo modo ita atterere, & in liquorem impalpabilem redigere valeret. Fermentatio hæc decubuo corpore visceribus ventriculo exactius incumbentibus tempore somni, quin etiam tecto corpore culcitris fortior est quam interdiu, unde quoque chylus, maxime qui tardius per pylorum emittitur, illum & reliquum ventriculi corpus fortius ferit, ambo exquisitissimo sensu prædita sensum communem & tandem somnum interrumpunt; quod antequam fiat, maxime si profundior sit, ab hoc sensu molestiæ varia phantasmata cerebro offeruntur, quæ sæpe, donec somnus rumpatur, misere excruciant. Vehementius autem hoc fit, si fermentum stomachi ob ætatem & temperamentum acrius & subtilius existat, ut revera apud R. D. V. existere pluribus probari posset, si operæ pretium foret. Deinde bilis & succus pancreaticus acriores videntur, quod tum ex his effectibus, tum ex temperamento & ætate ac incipiente macilentia constat, qui humores chylum transeuntem prope pylorum exagitant, unde anxietas in præcordiis tempore Anadoseos & calores subitanei aliis vicibus: chylus ab his humoribus inquinatus ad cerebrum cum sanguine delatut, etiam spiritus animales turbat, unde insomnia inquieta & tandem ejus dissolutio. Tertio, quia excrementa in colo, quod ventriculo

triculo transversim substernitur, diutius quam decet detinentur, indurantur atque incalescunt admodum, quæ ceu prunæ ventriculo substratæ non parum fermentum ventriculi, bilem in vesicula & pancreas incendunt, efficiuntque ut omnia ferociant amplius, maxime chyloseos & anadoseos tempore. Tres hæ causæ quoque concurrere possunt ad ructuum copiam & frequentiam parandam. An vero lien ad Tragædiam hanc excitandam symbolum conferat, vix credere possum, cum ad lienem nihil nisi sanguis arteriosus afferatur, qui certe non majores tumultus excitabit in his locis, quam sanguis arteriosus ad pulmones, renes, musculos in universo habitu &c. delatus. Nihil quoque lien ventriculo vel cerebro tribuit. Hæc symptomata eorumque causæ prima rudimenta sunt affectionis hypochondriacæ, quæ blande citra vim expugnandæ, secus si fieret, *satiù foret, Medicum & Medicinam fugere*, cum progressu temporis ab ætate & congruâ diætâ omnia evanescant, quæ à *purgantibus* imprimis irritata molestissima evasura essent. Constipatio accidit, quia venæ lacteæ patulæ sunt, unde citior transitus chyli sed non crudi, qui non nisi coctus educitur, crudus purgaret, ad vasa sanguifera, quia quoque partes chylum allicientes validæ admodum, unde fæces siccæ in colo restitant, quæ à visceribus calidioribus incumben- tibus indurantur amplius: forsitan pigrities quædam coliquoque tardioris dejectionis causa est, quæ Literatis familiaris est, qui tum severioribus cogitationibus intenti fœcum stimulum non observant, unde colon tandem hujus oneris assuetum quasi torpidius tandem evadit. Huic omnino occurrendum, cum à fæcibus diu restitantibus pravi & olidi humores emulgeantur, nam ad colon quoque vasa lactea desinunt. Catarrhorum copia & seri prope duram matrem cumulatio ab eadem causa originem ducit; nimirum quia Literati plurimum spirituum animalium consumunt, plurimum quoque sanguinis ad cerebrum ejusque membranas deferitur, laudabilior & subtilior portio in spiritus transit, aquosior vero stagnat, quæ catarrhis materiam suppeditat; accedit his vita deses & exercitiorum expers. Varices proveniunt alicubi circa venam magnam reditu sanguinis inhibito, propter impedimentum aliquod: sæpe in varicibus reperiuntur corpora fibrosa valvulis infixæ sanguinis regressum tardantia. Varicum causa sunt spasmi flatulenti, dum serum ex venis his exstillans musculorum capita vellicat, aut dum ab illorum mole nervuli musculos ingredientes premuntur.

In hoc concursu symptomatum & causarum plures scopi in mendo observandi occurrunt, qui ad hunc numerum reduci possunt. Acrimonia fermenti stomachi, bilis & humoris pancreatici ad legitimam temperiem ducendi: Serum in capite stagnans revellendum & evacuandum: coli pigrities stimulanda: varicum incrementum cavendum ex-

primendo & dissipando causam proximam: quæ fient remediis ex Chirurgiâ, Pharmaciâ & Dietâ petitis. Auxilia methodo executiva recensebo.

Quamprimum domum redierit, utatur aliquot mane *Acidulis ad ℥xii.* ne denuo incalescat, & auxilium quod præstiterunt evilescat: si alvus ignavior, sollicitetur *suppositor. aut clyster.* Consuetum usum *pulv. tabac.* nequaquam intermittat. Canicularibus elapsis utatur *decocto Tamarind.* per dies 6. hinc *V. S. in manu sinistra.* Dietam observet accuratam, & imprimis caveat corruptelam nidorofam. Hinc ordine singulis symptomatibus occurrat, prout hoc vel illud urserit. Si hemicrania admodum affligat, curationis causâ utatur *Vesicator.* in carpo, in medio cubito, in humero & post aures. Alternis noctibus sumat *Pill. de succin. Crat.* tempora inungat *ung. alabastr. cum ol. nuc. mosch. &c.* Mane & Vesperis sumat *Pulv. cephalic. ex N. M. cum succ. citr. ppr. C. C. phil. ppr. Matr. perlar. ppr. cum aq. beton. Syr. de rub. Id.* Præservationi inserviunt Vere & Autumno *Decoct. Tamar. V. S. scarificatio* alternis mensibus, nam singulis mensibus vertiginem accersunt: *Fonticuli.* Semel in mense tuto sumere potest *Pillul. de succin. Crat.* post cænam. Eadem ad catarrhos exsicccandos faciunt, ut & ad præcavendum humeri dolorem. Sed insuper necessum, ut cerebrum roboretur, ad vertiginem tollendam & enormes fluxus cohibendos; hæc de causâ mane comedat *R. D. V. de hac Mixtura.*

R. Conserv. rosar. r. majoran.

anth. fl. tunic. āā. ℥i℥.

Pulp. pomor Citr. No. ij.

Conf. fl. euphras. ℥j.

⊕ fœnicul. ℥ij. Ol. d. fœnicul. gtt. iij.

Misc. diligenter. Dosis Juglandis magnitud. mane & totidem horâ somni.

Non necessum, ut detur aliquid post pastum, nec enim vapores per œsophagum ascendunt, nec patitur se medicamentis coarctari, ut falso hactenus credebatur. Scapulæ, humeri & pectoris dolor, si urgeat, primum tentanda est ejus dissipatio tepore lecti; si non succedat, sumatur *leve sudoriferum ex aqua fumar. bardan. rob. sambuc.* non calidius, hinc deterfo sudore leniter fricetur *panno, vel linteo calido, imbuto fumo mastich. succin. lavend. &c.* Si humeri dolor pertinacior fuerit, ut non raro solet, *succ. lumbr. comp. Fabr. Hild.* adhibendus, quo humerus calide mane & vespere perluendus est. *Ung. & Empl. R. D. V. vitet.*

Sympto-

Observatio LVIII. Hemicrania cum affectu &c. 163

Symptomata, quæ ab acrimonia fermenti stomachi, succi pancreatici & bilis dependent, ante omnia tolluntur accuratâ diætâ; multum emendarunt quoque *acidula*. Sin vero ructus admodum molesti redeant, insomnia turbulenta, expergefactio tempore anadoseos recurrant, iis succurrendum *Jusc. alter. borrag. bugloss. endiv. fragar. meliss. per d. S. cum syr. aperit. Minder. Elix. Ol. Mynsicht. pulv. March. cum smaragd. pp. tempore somni in aq. fl. til. tertio quoque die sumat Elect. lenit. cum pulp. tamarind.* Alvi constipationi ut occurrendum sit, jam dictum. Varicum incrementa caventur impositis *laminis plumbeis & ligaturâ compressivâ fasciis latis & longis* ad genu: eâdem operâ tollitur spasmus flatulentus.

Relatio de Statu præsentis Valetudinis.

Anno 1671. die 2. Octobr.

I.

IN felices fere semper fuerunt ordinariæ emissiones sanguinis, præsertim tempore verno etsi juxta præscriptum *V. Excell.* non nisi 4. aut 5. unciae extraherentur. *Præterito Majo post V. S. rediit asper capitis dolor*, pro quo avertendo ex *Medici suasu* insuper adhibui *Scarificationem*, sed parum profuit, siquidem ingens dolor invalit orificium stomachi circa cavum cordis, qui etiamnum durat, & in nuperis *acidulis* semper me ferè vexavit, nunquam tamen magis, quam in æstate, quo tempore fuit adeo vehemens, ut semper ad vomitum cum nausea ciborum, & imperfectis quibusdam leipothymicæ motibus alliceret, ex eadem parte oriuntur ructus. Adhibuit *D. D. Köfferlin vomitorium*, sed præter phlegmata nihil eduxit, ac ideo parum profuit; plus juvit *Elix. propr. Paracels.* In proximis *acidulis* cum minus pareret alvus, acceperam *pulverem ad educendas aquas destinatum*; ille non solum per viam ordinariam successum habuit, sed etiam per vomitum purgavit, & materiam viridem ac subnigram ejecit, non tamen quantum optabam: facile enim sensi, adhuc plura ejusmodi in stomacho delitescere. Ex ejusdem stomachi & prædicti orificii affectu oriuntur crebræ oscitationes, præcipue vesperi, dum cubitum eo, licet moderatissime soleam cænare. Insuper semper adhuc experior, stomachum crassos & pituitosos humores coquere & coagulare; siquidem quotiescunque sumo *aliquid vel leniter purgans*, crassus humor egeritur & pinguis, item in ordinariis excretionibus semper ferè grave & pingue phlegma emitto. Et licet studiose foveam stomachum, appensâ *pelle ex Sylvestri fele*, nihilominus tamen sæpe & graviter circa pectoris sinum dolet. *Rhabarb.*

164 Observatio LVIII. Hemicrania cum affectu &c.

barb. semel usurpatum aliquantum profuit; sed non utar, nisi *V. Excell.* usurpandum suadeat.

II.

Alter defectus in stomacho adhuc quoque durat, ut excoquat humores valde salios, cujus experimentum habeo, quando gustavi materiam profluentem *ex fonticulis*; nisi forte illa falsedo ab aliis visceribus proveniat in secunda digestionem, unde dum facienda chyli distributio, in summo expergiscor, & novos sentio dolores in capite.

III.

Somnus adhuc inquietus, & tetrus quandoque insomniis turbatus: primum hac nocte videbar mihi pedibus premere organum, cujus sonos elegantes me audire credebam, sed brevi post experrectus, nil habui nisi male affectum caput; nihilominus tamen copiosum somnum atque sufficientem usurpo, usque dum peracta est concoctio stomachi, quæ modò mihi videtur tardior, quàm aliàs, unde à 9. fere usque ad 3. dormire possum, licet sæpe durus sit somnus, qui abrumpitur cum dolore capitis, si vel musicam in platea sonantem audiam, vel si quidquam se moveat, statim expergiscor, & sentio gravedinem in capite molestam.

IV.

Sentio quandoque, & in *acidulis* constanter sensi dolorem & gravedinem in dorso circa renes, ac tandem ex arenulis rubris nephriticum aliquid deprehendi, sed nunc dum in corio dormio, minus illud malum me infestat.

V.

Acidulis nuper Ripplisaviensibus usus, magnum commodum expertus non fui, quia forte nimis cito abrui illam curam, siquidem non nisi 16. diebus ex fonte bibi; bibiturus diutius, si *D. Köfferlin* præscripsisset: quando enim redii, statim altera die rursus dolere cæpi circa orificium stomachi ad præcordia. Deinde *ex suasu Medicorum* tempore satis importuno, statim altera post medicinam die, sanguinem misi, sed postea eadem die vehemens dolor capitis secutus est, & quidem ita gravis & intensus, ut talem nunquam senserim: noctu namque priusquam cubitum irem, tetigeram manu partem male affectam capitis ex parte sinistra, sed adeo intensus dolor secutus est, ut crederem cerebrum insertâ manu premi, atque hunc affectum etiam comitatus est dolor cordis, duravit ad mediam fere noctem, postea iterum dormire cæpi: sed brevi deinde rediit hemicrania, verum nonnisi semel cum magna iterum intensione, jam verò per integrum prope mensem durat, & ita quoque dolet, ut, si sonus, unde accidat ex lapsu rei cujusque eam sentiam in parte capitis sinistra, tenet eandem vi-

am

am suam ordinariam, quandoque in parte sinistra medium occupat, & propterea parit moderatum dolorem in dentibus, quandoque versus oculum procedit, subinde in occiput tendit, ibique tam diu subsistit, donec tandem consumatur, aut humor redundet in partes adjectas, videlicet humeros & scapulas. Hinc vetera durant symptomata circa nervos, aut musculos pectorales, & axillares nec non scapulares, qui omnes debent habere inter se connexionem, quantum experior; unde si vel modice brachiis laborem, statim vehementer fatigor, & videor grave pondus in humeris portare ex parte sinistra ad debilitatem brachii; sed maxime hemicrania infestat tempora, & connexas partes à latere sinistro. Jam manu possum attingere partes aut nervos in collo descendentes ex parte sinistra, & per attactum excitare dolorem, item digito designare potui locum in dorso ad finem scapularum, quem si aliquantum pressi, dolorem sensi. Utile fortassis foret, si foris quid adhiberem, quod juvaret ad roborandos nervos & musculos, qui ex consensu cum capite vel ex defluxionibus patiuntur. Suasit quidem D. Köfferlin applicationem *vesicator*. sed quia ipsemet interesse non potuit, nec etiam modum ostendit, & insuper edixit, plus non profuturum, quam ut brevi tempore quietem haberem, hætenus usus non sum.

VI.

Vertigo non nisi bis vel ter, & quidem momentanea, me infestavit. De cætero cerebrum adhuc est forte, cætera corporis constitutio vegeta & florida, modo desineret dolor capitis, & quotidianum pondus ab humeris ex parte sinistra tolleretur, ac denno stomachus componeretur. Non habeo ciborum nauseam, & adhuc natura suum sibi somnum procurat. Creditur in secunda concoctione & distributione chyli defectus, quam materiam salsam non separet ad retrimenta, sed radicem mali V. Excell. luculentissime descripsit in suo eruditissimo consilio, quod miris modis nostri Medici laudarunt, unde exspecto consilium & methodicam directionem, quam accuratissime observabo: nisi enim V. Excellentie ope restituar, aut mitigetur malum, studiis erit dicendum vale, quod mihi acerbum erit, cum tota vita nil fuerit nisi studium, unde vehementer ad illud afficior. Est quidem dolor non constans & perpetuus, sed sæpe desinit ad aliquot horas, non autem dies, sicuti solebat, nec semper habet eandem intensiorem; nihilominus tamen tantus modo est, ut à literariis meditationibus impediatur, & quidem præter morem diuturnius. Rogo proinde Excell. V. ut dignetur præscribere methodice, quid adhibere debeam, dum mei affectus interea temporis creverunt; sed simul veniam indulgeat, quod ita inculto stylo calamoque scribam, & quidem sine ordine, quia harum bajulus præter suam consuetudinem festinat. Ideo adhuc addo i. circa constipationes me post acidulas non adeo magnam sentire difficultatem, præser-

166 Observatio LVIII. Hemicrania cum affectu &c.

tim dum observo accuratè, quæ *V. Excell.* præscripsit. 2. Quando accessi *acidulas*, accepi *Bol. purgantem ex præscriptione D. D. Köfferlin*, qui me non tantum una die, sed 4. diebus vehementer exercuit, ita quidem, ut cum venissem *ad acidulas*, torminibus cruciarer; sed postquam adhibui *nuc. moschat. cum lacte amygdal.* cessare. In hac multiplici & præter intentum acri purgatione etiam expulsa fuit materia viscosa & alba instar ceræ, unde postea satis bonum effectum promiserunt *acidulae*. 3. Etiam præteritâ æstate colica infesta fuit circa umbilicum, sed non diu, nec facile redibit, cum non amplius rubrum vinum densius sim bibiturus.

Denique pauculas quæstiones adnecto. 1. *Suasus Medicorum nostrorum* pro tollenda mali radice paratum mihi est *Electuar. ex chalybe* an utile? 2. Quidsi deinceps non amplius utar *V. S.* sed copiam sanguinis minuam *per applicationem Hirudinum* ad hæmorrhoides quod quidem semel feci in autumno, & profuit. 3. An conveniens duorum aut trium dierum jejunium pro orificio stomachi curando, quod *quidam Medicinæ peritus* suavit. 4. an utile in *pileolo ferre salutare* & *odoriferas herbas*? 5. Cum *Fonticuli* ambo satis multam materiam educant, an non salubre, si in humeris loco commodiore novus aperiatur *Fonticulus*, & qui in brachio sinistro est, occludatur; videtur enim minus consentire cum partibus affectis. 6. An adhibenda *Chymica*? quibus multum tribuit *D. Köfferlin*. 7. An *hirudines* retro aures aut ad occiput applicandæ. 8. Cum sentio noctu aliquam moderationem, si vel unam aut alteram *pilulam* vulgarem accipiam, an praxis bona, licet hucusque non nisi rarissime fecerim, quia *V. Excell.* prohibuit *purgantia*, & aliàs, quantum possum, à *pharmacis* abstineo. Atque hisce properante rudi ac simplici penna exaratis, me denuo impensissime commendo.

Jacob Willi, Soc. Jes.

Responsum Medicum.

DUO sunt potissimum affectus, qui consideratu digni sunt, Cardialgia & Hemicrania. Cardialgiæ quod attinet, indigitat affectum esse pylorum aut partes eidem vicinas. Causa proxima non est sanguis, quia à *V. S.* & *scarificatione* lædebatur: non nudum phlegma, quamvis tale à *purgantibus* subducatur, & ordinario cum fæcibus secedat; sed humor acris, biliosus, quia æstate admodum afflixit, cum nausea & periculo lipothymia, & ab *Electuar. purgante* sursum deorsumque viridia & nigra egressit: item *Elix. propr. Par.* & *acidulae* juvarunt, maxime

Observatio LVIII. Hemicrania cum affectu &c. 167

xime si diutius continuatæ fuissent; quia vesperi oscitat, & crebros ructus aliàs edit; quia à *fomento pellis felis sylv.* non juvatur; quia jam imminebat colica; quia à *Vomitoriis* lædebatur; quia *Rhabarb.* juvabat. Pylorum quoque debilem notat *vomitoriorum* læsio. Gignitur hæc bilis cum succo pancreatico acidior ex sanguine calidior, cumulat à vita sedentaria, & ad alias sedes pellitur, dum inflexo corpore forte nimius est in scribendo & legendo.

Hemicrania manifesto videtur à sero falso oriri, quod nimium irrigat duram meningem in tempore sinistro; nullus enim alius humorum citra alia symptomata tam pertinacem dolorem efficere posset; frequenter illud aliàs circa partes membraneas ac nervosas stagnat, talesque dolores parit, insuper se alibi etiam potest diffundere ad oculos, dentes, occiput, tandem ad humerum cum sensu ponderis, scapulam, pectus, quod ab alio humore præstari nequit. Post somnum magis affligit, quia tempore somni magis cumulat & stagnat. Cuniculum fecisse videtur, aut ut ita loquar, lacum aut paludem aliquam, quia continue durat, quia remoratur motum arteriarum carotidum aliquo modo, unde pulsant. Ad cumulationem multum fecerunt studia, & meditationes nimiae intensæ. Quia se tam late diffundit, & à lapsu rei alicujus dolor aggravatur, serum attigisse quoque superficiem piæ meningis; his in locis sæpe serum instar gelatinæ concretum reperii. Cerebrum tamen salvum adhuc est, quia rarissima afflixit vertigo, quia omnes ejus actiones integræ, somnus licet insomniis turbetur, & facile rumpatur, id tamen ab aliâ causâ fieri potest, scilicet hemicrania & in somno affligente, unde statim ac expergefit, adest, aut à Cardialgia, aut à permissione humorum biliosorum cum sanguine, unde etiam à levi ansâ interruptitur. Serum hoc valde falsum esse probat doloris acerbitas, & gustus ichoris ex *Fonticulo* emanantis: semper quidem apud omnes etiam sanos falsum est, apud R. D. V. vero falsius, ob intemperiem calidam totius, & occultas obstructions in partibus glandulosis. Nephritis, quia à decubitu in corium remisit, non magni facienda.

Indicationes sunt, bilem & acres humores circa pylorum in duodeno blande evacuandi; serum quandoque fortius evacuandum; à loco affecto revellendum, derivandum: mitigandum & sua acrimonia exuendum. Stomachus, caput & humerus roboranda, & humores in hærentes discutiendi absorbendique sunt.

Itaque semel in septimana sumat 1. *Rhabarb. 3j. in frustula concis. cum pauxillo vini hora ante prandium.* 2. Semel in mense triduo ante novilunium sumat. *ʒj. Mᶠ. cephalic. post cœnam.* 3. *Vesicatoria* audacter apponat carpis, pergendo retrorsum ad cubitum & post olecranon; non retro aures, ubi ne *birudines* applicet, quia pars jam

168 Observatio LVIII. Hemicrania cum affectu &c.

jam nimis debilitata est. 4. *Hirudines* verò tutius hæmorrhoid. applicabuntur Vere & Autumno. 5. *Fonticulus* nullo modo humero applicandus nec cervici; præstaret alium in dextro brachio aut pedis parte interna excitari. 6. Caput roboretur mane sumendo *pil. reg. gr. x. vel xij. cum aq. beton. aut. jusc. alterat. scorzon. fl. beton. noctu Conserv. ros. r. fl. beton. major. theriac. add. pulp. citr. aut pulv. marchion. Æß. cum aq. fl. til. Pilulas somniferas non probo. Tempora inungat ung. alabastr. popul. rec. op. ol. nuc. mosch. expr. Cucupham gestet non exvalde odoratis, quæ plus attrahunt, sed ex verben. ros. r. C. C. ust. Mastich. succin. 7. Ventriculus roboretur intus *Elix. propr. Par. ante pastum*; foris inunctione *bals. stomach. ex ung. pomat. ol. nuc. mosch. expr. ol. d. chamom. menth. Felis pellem* gestare pergat. *Vomitoria* & *Elect. chalyb. caco stomacha* non probo; nisi forte gravius affligat Cardialgia, caute & talia usurpanda. *Chymicorum nomine* plurima veniunt, ♀ & ♂ *trialia* plurimis funesta, caute usurpanda; si medicamenta & parandi modum ignorem non facile suaserim. 8. Humero applicari poterit *Empl. diapalm. Hildan.**

Dietam accurate observet: jejunium tot dierum penitus improbo, unde bilis & serum aliique humores efferati magis redduntur. Alias vinum rubrum minus sulphureum ego albo præfero, quia non ita exagitat serum, neque ita nervis inimicum est, dilui posset aqua, in cuius *Mens. j. rad. chin. 3j. coq. aut Mastich. 3j.* Vitet studia pleno ventre: scribat erecto corpore. Caput & pedes contra frigus muniat.

OBSERVATIO LIX.

Hemicrania cum Symptomatibus Venereis.

Serenissimus quidam Pr. Mens. Jul. 1690. sævissimam passus est hemicraniam in latere sinistro, inprimis in fronte, orbita oculi & medio tempore: frons inde intumuit, mansit tamen concolor, suasi *pulv. diaphor. & Errhin. ex lact. &c.* ex quorum usu & naribus hausto lacte calide cum saccharo & pauxillo aque majorane dolor multum remisit & detumuit. Die 23. Julii 1690. Ipsum conveni in *der Neu-Stadt Sylve Martiane*: Est staturæ justæ, gracilis, pallidus. Multos excessus commisit in potu: nec immunis à Syphillide, nam aliquoties passus est *γυνόγοιαν*, à quâ nec hâc vice mundus est. *Budæ* trajecti fuerunt à *Turtis* globi saturnini supra internum malleolum pedis dextri. A Chirurgo Burgundo Marchand nominato scrutando temere cum

Observatio LIX. Hemicrania cum Sympt. Ven. 169

cum stylo largissima Hæmorrhagia producta fuit; à *Setaceo* per vulnus traducto ad Ambustum extrahendum ingens dolor & inflammatio excitata fuit, unde gangræna in procinctu erat: *fotibus* illa cavebatur & dextrè dolor & inflammatio sedata fuit, plurima ossium frustula & frustulum plumbi secesserunt, ac *Viennæ* post plures septimanas 1686. tandem consolidabatur. Anno 1689. *Norimbergæ* imus pes rursus intumuit: post emollitionem per *Cataplasmata* tumor aperiebatur *corrosivo*, verum prope nullum pus emanavit: natura tandem per ulcus *festucas* ossium extrusit & fragmenta Saturnina. Unde incedere rursus poterat: subinde tamen ad mutationes aëris punctiones percipit: nihilominus iterum itinera instituit, quandoque saltat. Dum hemicrania sæviit, per aliquot dies appetitus admodum prostratus fuit, nec noctu dormire valuit, nam dolor diu noctuque ipsum afflixit. In nare dextra mucus tenacissimus hæsit, quem vix emungere valuit. *D. 24. Julii* mane hora 10. frons paulo altior erat, alba tamen & mollis perfrictionem pertulit ac attactum fortiolem: doluit quoque post aurem circa regionem parotidis sinistræ, non tamen tumet notabiliter & attactum fortiolem tolerat: dolor magis videbatur esse in articulo maxillæ inferioris cum impedimento magis in deglutitione, quam in masticatione. In prandio bene comedit: bibit vinum & cerevisiam, nuper cum gustu *decoctum Sassafras*, *Fonticulus* in brachio sinistro large fuit. In superiore parte fœmoris *Fonticulum* non potuit tolerare, valde doluit, ut leviculum quoque attactum formidaret, unde pridem oclusus rursus fuit. Bene cœnavit, noctu quoque bene dormivit, de nullo dolore conquestus est.

Die 25. Julii. mane exploravi Frontem modis omnibus: altior quidem fuit in latere sinistro, quàm dextro, attactum tamen fortiolem, cutis corrugationem ductum pollicis quaquaversum optime pertulit, adeo ut nullum gummatis vestigium reperire potuerim: nam os frontis undique tum in hoc latere, quamvis cutis altior esset, tum in dextro planum & æquale erat. Post aurem dextram parotis quoque naturalis fuit: prope articulum maxillæ inferioris tetigi tuberculum piso minus, mobile, quod ab attactu dolebat; non tamen masticationem impedivit. Ab aliquot diebus raucus fuit, inspectis faucibus, depressa linguâ digito, nam spatulam nunquam pertulit, vidi cum *Chirurgus* suo uvulam majorem in sinistro latere rubram cum pustulâ: tonsilla sinistra quoque debito rubicundior fuit, unde procul dubio raucedo & deglutitionis aliquod impedimentum evenit, nihil adhuc exulcerati conspiciere potuimus. In occipite circa insertionem musculorum caput erigentium tumuit, nuper quoque & doluit, tumor tamen

maximam

maximam partem evanuit; superstes tamen erat rotunditas quaedam in medio divisa paulo altior, verum attactum bene pertulit, sensit aliquod impedimentum inter versandum caput ex uno latere in alterum, quod tamen nuper majus erat. Examinatâ cicatricum sede, deprehendi globum sclopeto trajectum os tibiæ supra articulum, illæso radio; ubi fragosius erat cum parte duriore lacerasse, illæsis quoque ossibus Tali & tendine magno: sub malleolis quidem intus & externe quoque cicatrices erant, sed incuria, & post recidivam doloris & tumoris fiebant à *Chirurgo Viennæ* & rursus *Norimbergæ* à *Chirurgo quodam*, atque quia descenderat illuc pus ac diu stagnaret. Ultimâ vice post inflictum vulnus ac post Escharam prius à *corrosivo* factam non multum puris primum prodiit, attamen in progressu aliquid sed non copiosum & tandem festuca ossea acuta: unde dolor omnis remittit & hoc mane attactum optime pertulit, nihil tumidi apparuit: tota tamen tibia multo gracilior est sinistra. Hemicraniam præcessit pruritus totius capitis capillati. Ante hemicranie invasionem largissimos in vini potu excessus sæpius commisit. Illa præsentē, dolet quoque intra orbitam oculi, pomumque cum dolore movet.

A die 16. Julii usus est singulo mane pulvere cephalico cum aqua ad illum præscripta & ex pharmacopolio à me misso; alternis noctibus sumpsit gr. iij. theriacæ cœlestis. Mane ex meo consilio naribus hausit, lac tepidum cum aqua majoranæ. Non diu bibit decoctum *Sassafras*, quia putavit, ventriculum inde sibi debilitari & hemicraniam vel efficere vel fovere: nullos tamen excessus nocentiores vini potu, dum his utebatur, commisit. Post prandium bibit aliquot scutellas Decocti *Cassie*. Chirurgus ante meum adventum subinde sacculos ex decocto *Herb. Cephal.* in vino fronti imposuit cum levamine. Vesicatoria nunquam applicita fuerunt. In victu non sibi temperavit à *Pernis Westphalicis* salitis & fumo induratis & quidem crudis cum pipere conspersis. Gonorrhæam virulentam aliquoties perpeffus est, ut ipsemet fatebatur, abegit feliciter epoto mane oleo olivarum ad ℥iij, vel ℥iiij. Cæterum optime appetit, concoquit: de nullâ ullâ molestiâ, multo minus de doloribus nocturnis conqueritur.

Resolutio.

Hemicrania ista provenit à seri stagnatione in fronte & intra orbitam oculi: an sub pericranio? Serum causam proximam esse testatur tumor frontis concolor: sub pericranio probant doloris vehementia & termini quidam, quibus tumor & dolor circumscripti erant. Malignitatis suspectum est serum, quia Gonorrhœa adhuc afficitur: Serum quoque affligit uvulam, tonsillam finistram, ac vocem raucam efficit:

Observatio LIX. Hemicrania cum Sympt. Ven. 171

efficit : Tumorem quoque concolorem in occipite excitavit : pruritus etiam cutis capillatæ causavit. Malignitas minus adhuc sævit, quia *Ponticulus* large manat ac jam *discutientibus* & *edulcorantibus* utitur : Cumulat hoc ob nimium vini potum & pauca exercitia : stagnandi occasio est obstructio à tenaci muco naris sinistrae, unde illo sublato mitescit.

Ad feri mitigationem & discussionem promovendam, ut & ad partes debilitatas roborandas *Sereniss. Dnus* mane hora 5. *pulv. cephal. ʒß. ad ʒij. cum liquore tali* sumat,

℞. *Pil. reg. c. pulv. March. ʒā. ʒij.*

Diaph. ʒ. cinnab. ʒii rectif. ʒā. ʒiß.

Ung. alc. ppr. ʒj. Ess. ambr. sic. ʒij.

Extract. lign. Al. ʒß. ol. d. cinnamom. gtt. ij.

Fol. ☉ N. ij. Tab. man chr. perl. ʒiß. Msc. F. Pulv.

℞. *Aq. ceras. nigr. lil. convall. satur. ʒā. ʒiß.*

è Typh. cerv. ʒj. Naphæ, cinnamom. bugl. ʒā. ʒvj.

*Ess. castor. c. sp. ☉ * par. ʒj. sacch. alb. ʒß. Msc. d. ad vitr.*

Horâ septimâ bibat decoctum *Cassæ*, quod melius est quàm post prandium. Singulo mane porro lac cum aqua majoran. naribus hauriat.

Ad evitandam faucium exulcerationem utatur gargarismate ex *malv. arbor. flor ros. r. prunell. ʒc.* Si tuberculum post aures crescat, imponatur primo *Empl. diachyl. s. cum empl. de melilot.* Si ab hoc non imminueretur, maturetur *Cataplasmate emolliente.* Subinde noctu *gr. iij. ther. cæl.* sumat. Collo circumponantur lintea perfumata pulvere contra fluxiones. Vitet excessus in potu : nocet suilla fumo indurata. Sudor matutinus non prohibeatur. Purgantia nunc *Sirio* flagrante non conveniunt, nec *V. S.* In autumno *pilul. ex extract. cathol. ʒio dulc.* alternis hebdomadis purgari posset.

Si dolores nocturni evenirent cum lassitudine : In hybernis usus *scamni sudoriferi juxta mercurialia* proficius esset cum certâ methodo. *Mens. Septembris 1691. Audivi Sereniss. Dnum* satis bene valere ac se *Militiæ* abdicasse.

OBSER.

OBSERVATIO LX.

*Hemicrania funesta cum Scrophulis, subjuncta**Anatome.*

Nobiliss. Dnus J. S. Reipubl. nostræ Secretarius, natus 1665. Patre graviter diu Scrophulis circa collum, sub axillis & in inguinibus conspicuis, & in abdomine copiose tactui occurrentibus, affligto; nullæ quidem exulcerabantur, verum inde contabuit, & post varia symptomata, eaque gravissima, inprimis Dyspnœam, mente integra d. 27. Febr. 1666. animam Redemptori suo tradidit. Filius orphanus studiis humanioribus consecratus fuit, in quibus ita profecit, ut nondum completo 20. ætatis anno muneri publico admotus fuerit: in hoc occupabatur valde, ut nec corpori nec animo quies concederetur; industrius vitam scribendo, meditando & sæpe in multam noctem lucubrando transegit.

Anno 1691. post scabiem sublatam, nescio quibus, Furunculi hinc inde in habitu corporis emerferunt. Anno 1692. in principio veris primum coryzâ vexabatur, supervenit obauditio; ambo sponte citra usum medicamentorum evanuerunt. Non diu post, mense scil. Maio ejusdem anni tumor in palato uvulam versus rubicundus obortus est, deglutitionem impediens; & hic citra suppurationem recessit. Odontalgiam tunc quoque passus est. Ab illo tempore Hemicrania incepit, quæ ipsi funesta fuit, ejus causa sumpsit quoque cubitum iturus Pulv. ex fol. Senn. & speciebus aromat. rosat. occupavit autem illa partem frontis sinistram, ita separatim à dextrâ quasi cynosyrâ divisam, ut hunc terminum non transgrederetur, item situm ossis maximi maxillæ superioris, tempus & aurem sinistram (aliquando sine dolore, at cum sono pulsatorio) & dentes ac nasi latus sinistrum circa ejus medium in loco, qui apice digiti tegi poterat, quandoque etiam ad occiput exporrigebatur. Dolor fuit lancinans, divellens, pungens, in temporibus pulsans, sæpe tam sævus, ut decumbendum ipsi fuerit: pulsatio in tempore tam valida erat, ut pileum attollere videretur, in aure fiebat fere sine dolore. Dolor primum illum excruciauit horâ dimidiâ post prandium, duravit ad horam dimidiam; vesperi ante cœnam rediit brevi durans, ut pro lubitu cœnare valuerit. Mense Julio thermas Argovienses adiit, magis ex suorum quam Medici consilio, qui symptoma hoc melancholiæ à negotiorum gravitate & multitudine contractæ adscribebant; verum ex otio & intermissione consuetorum laborum inde plus tædii quam solaminis accepit.

Ab illo tempore dolor quoque invasit illum mane & nihilominus post

post prandium, sed tardius, scilicet demum horâ pomeridianâ secundâ duravit per horam cum dimidia, quandoque ad horas duas. *Mense Septembr. 24. 25. & 26.* prope dolor aberat : *27. Septembr.* rediit ad *d. 3. Octobr.* per intervalla, sed non pari ferocia : vesperi ob meditationes serias tam sævus erat, ut lectus petendus fuerit : *d. 6. Oct.* horâ tertiâ matutinâ hemicrania molesta esse cæpit, simulque ad occiput diffundebatur. *D. 7. Oct.* dolor acutior erat hora 3. mat. quam aliquot prægressis diebus, & cum largius pransus esset, statim à pastu illum excruciauit, seque à tempore sinistro ad articulum maxillæ inferioris extendit, masticationemque, imprimis si os clausurus erat, impedivit : *D. 9. Octobr.* dolor quoque synciput dextrum petiit, quod hætenus nondum factum fuit, simul palpebræ doluerunt cum aliqua intumescencia & rubore. *D. 30. Octobr.* dolor magis vergebat versus occiput, nucham & humerum sinistrum quam ad tempus sinistrum. *D. 2. Nov.* magis vagus fuit.

Manu capiti admotâ dolorem leniri putavit ; attactum bene pertulit : extra paroxysmum forti screatu aut à capitis succussione non accersebatur : inter tussendum aerem sursum ascendere putavit, indeque dolorem punctorium excitari. Tumor *mense Augusto* digiti distantia infra parotidem obortus est, circumscriptus, concolor, indolens, rotundus, magnitudine nucis moschatae, aliquantulum mobilis, attactum ferens ; *mense Octobr.* multo minor erat, & prope evanuit *sub finem Novembr.* indeque tensionem quandam patiebatur. In paroxysmo nonnunquam admodum intumuerunt arteriæ temporis sinistri : post paroxysmum sæpe valde debilitabatur, vires indies magis magisque frangebantur : nihilominus illo penitus cessante suo munere more solito vacavit, senatui frequenter interfuit, in publicum prodiit, & sua prædia extra urbem sita adiit. Aliquando paroxysmo obrutus inter scribendum visus sed solum per momentum periit : audivit acute, vertiginem hucusque ignoravit ; nihil convulsivi vel in oculis, vel in facie, vel in artubus observatum fuit : nunquam in somno artus, veluti à terrore, succutiebantur. Plerumque placide in lecto dormivit, aliquando post prandium : inter dormiendum, dum in sella dormiret, observata fuit pulsatio quædam arteriæ in labio superiore, illo cætera immobili permanente. Appetitus varius erat, pro paroxysmorum sævitiâ nunc major, nunc minor : cibi semper sapuerunt, non sitiit, parum bibit, plerumque non ultra unc. 5. vini, aliquando illud plane omisit, quia animadvertit dolorem inde magis ferocire ; bibit *Decoct lign. Sassafr.* A cibo non lædebatur ; alvus rite aperta : urina colore, consistentia & sedimento naturali simillima, pulsus naturalis, respiratio facilis, sudavit mane cum euphoria. Nihilominus inde macilentior

tior & pallidior evasit: subinde auriculæ albescebant. *In consilium vocatus cum Cl. Dn. D. Alexandro Stokaro his meam mentem de hac Hemicrania explicui, ipsique & aliis Medicis dijudicandum proposui.*

Resolutio.

IN hac Hemicraniâ meningem duram potissimum affligi existimo, quia amplum spatium in sinistro latere occupat, scilicet frontem, tempus, magnam partem maxillæ superioris, latus nasi sinistrum, nunc vero etiam vergit ad occiput, & nucham: meningem tenuem nondum affectam puto, quia sensibus internis & externis valet; nullam vertiginem patitur, non terretur in somno; nuper quidem visus inter scribendum periit, sed solummodo per momentum, & quidem in dolore sævissimo: in aure pulsationem sentit sed sine obauditione. Meninx dura per consensum affici videtur, potius quam per Idiopathiam, seu à causâ intra cranium illi adhærente, quia non est continua, verum periodice & per intervalla sæpe satis longa hucusque afflixit, & post paroxysmum à dolore immunis prompte suo munere vacat, nec screatu aut capitis succussione accersitur. Per consensum dura meninx afficitur, si in parte quadam nervea cranio vicina alterutrius lateris, sive sit membrana, sive sit plexus quidam nerveus, irritamen aliquod dolorificum detineatur, nam cum nervos involvant dura & pia meninx, eosque quaquaversus comitentur, læsæ sensum dolorificum cum meningibus communicant, cum hæ; medulloas vero substantiæ forte nihil prorsus sentiant extra cranium: certe intra cranium nihil sentire certis experimentis constat; sic frequenter observatur nare alterutra pertinaciter obstructâ à muco viscido, crasso, Hemicraniem sævissimam obortam fuisse: idem quoque odontalgia, maxime in maxilla superiore, accidit.

Causa proxima doloris, seu spina, non est abscessus, aut alius tumor, aut ossiculum, quia continua eliet, cum tamen sæpe inducias, dierum etiam concedat, nec tam diu durasset, & vel tandem intra semestrem spatium magis in propatulum venisset: sed est serum; hoc enim facile à sanguine secedit, semper nervos membranasque nerveas irrorat, intimos illorum recessus subit, facile stagnat, cedit reditque sæpe nullo sui vestigio relicto; hoc acre & semper falsuginosum est; mora fere semper acrius fit, dum novâ lymphâ non diluitur: tale semper acrimoniâ suâ pungit, vellicat, lancinat, aliterve sensum molestum parti membranosa imprimi, unde dolor, fibrillæ nerveæ corrugantur, ad motus spasmodicos incitantur, aliæque partes congeneres, cum quibus continuæ sunt, in consensum rapiuntur similique molestiæ involvuntur, sive particulæ feri falsuginosæ sint alcalinæ, sive acidæ, sive mixtæ; inspergatur tale oculo, æque illud atque hoc lacrymas exprimet.

primet, oculum inflammabit, & prope pares dolores excitabit. Serum contrahit lentorem quendam à calore ob moram, non ab acido. Hoc pravum esse colligi potest, quia natus fuit *Patre* scrophuloso, post scabiem sublatam non diu postea sequebatur Hemicrania; abortus est tumor concolor sub parotide. Illud cumulavit vitâ sedentariâ; defluxio hæc ad capitis latus sinistrum promptius descendit, quia ad latus sinistrum caput & pectus inter scribendum inclinavit: illam forte accerferunt dentes cariosi in utràque maxillâ ejusdem lateris; certe non raro passus est odontalgiam, tumorem quoque concolorem sub parotide sinistra habuit.

Spem curationis pollicentur sensus interni & externi adhuc integri, absentia motuum convulsivorum in sinistro capitis latere & motus aliquis impotentiae. Quia tamen jam à semestri durat, vires languescunt, & emaciatur, studiose contra hanc pugnandum erit.

Serum igitur à loco avellendum & evacuandum, ejus acrimonia mitiganda, in loco affecto absorbenda & dissipanda, ac lentor corrigendus erit. Ad has indicationes adhiberi possunt hæc remedia.

Purgantia, (quibus ceu aliis remediis viam sternentibus, & simul aliquid feri educantibus, & à capite abducentibus uti possumus) cum secundum *Hip. S. 4. aph. 28. surditatem*, & *S. 6. aph. 17. ophthalmiam* *Diarrhææ spontaneæ*, & in eadem *Seçt. aph. 51. oculorum dolorem* tollant: non tamen sint nimis violenta, nec crebra ne ventriculo plus noceatur. Propediem sumat *Syr. ros. sol. s. dilutum aq. verben.* *Pilul. cephal. meæ* dandæ ante & post novilunium horâ noctis ad 3j. *Pulv. ex fol. senn. spec. aromat. ros.* semel in septimana duabus noctibus. *Fonticuli* non spernendi. *Setaceum* imprimis commendavi in nucha traducendum, cum hujus beneficio quater guttam serenam potissimum curatam norim: quod etiam *Vesicatoria* in principio præstiterunt, atque alias in Hemicraniâ, ophthalmiâ & odontalgia cum fructu adhibita fuerunt. Si de sede spinæ certius constabit, *ustio cum Moxâ* adhibeatur, ut & dentium cariosorum cum ferro candente. *Arteriotomia hemicraniam per biennium excruciantem Nobili Matronæ citra recidivam* & apud Nobilem ultra semestre durantem sustulit in tempore facta, cum affluxum ad sedem aliquo modo intercipiat. *V. S.* & scarificationes pridem institutæ fuerunt. *Cucuphæ ex simplicibus temperatis*, *Balsama cephalica*, *errhina*, imprimis ex *sacch. rad. Ir. Florent. ol. succin.* *Masticatoria ex mastich. galang. rad. angelic.* *Pediluvia ex rad. & herbar. cephal. decoct. in aq. c. pauxillo vini* non spernenda. Interea jungenda his semper *disautientia sc. absorbentia, præcipitantia, temperata nervina*, grata formula

nunc

nunc *Pulver.* nunc *Electuar.* nunc *Pilular.* quibus superbibat *Decoct. Coffeé*, quod appetitum reparabit, aut *Fusculum alteratum cephalicis recentibus.* Nec *decocta lignor. longa*, pertinacius malo continuante, improbanda putavi. De salivatione per φ . movenda hæsito, cum hic generi nervoso inimicus sit, & ille post inunctiones φ riales vivus intra cranium repertus fuit, de quo observatio extat in *Tract. meo de loco affecto in Apoplexia p. 303.* *Paregorica* & *Anodyna* nimium sævientibus doloribus quandoque necessaria erunt.

Victus ratio sit tanto malo accommodata: dentur cibi boni succi, facilis coctionis. Vinum non denegandum existimo, cum non febricitet, expallescat, & vires indies infringantur, sed bene maturum, rubellum, sulphuris expers; si inde dolor exacerbetur, ut jam aliquando factum fuit, diluatur *grato decocto simplici, vel rad. chin. vel lign. visc. quern. vel sassafr.* Non statim à pastu ad scribendum properet: vitet lucubrationes, somnum pomeridianum: non nimium cerebrum meditando defatiget.

Ex his remediis plura in usum vocata fuerunt, ante consilium datum, licet non raro satis negligenter *Dni Ægri* potissimum & adstantium culpâ; subinde enim quædam ventriculus respuit, quandoque non succedente exoptato fructu illorum tædio quodam capiebatur. In nucha *Fonticulus* excitatus fuit, nam *Setaceum* diu noluit admittere. Cum serio urgeretur tum ab ipso morbo, tum à *Dominis Medicis*, aliquandiu *Consilio* obtemperavit, non tamen pari industriâ & constantiâ.

A Novembr. 1692. ad Februar. 1693. hic valetudinis status erat: Hemicrania utcunque subinde tolerabilior esset, nunquam tamen penitus cessavit: *Mense Decembr. 1692.* subinde incepit à dente incisore ad conspectum sano, canino proximo, dolore prope momentaneo affici, at in frontis utroque latere pertinacior erat, lancinans indeque omnia disruptum iri verebatur; inde quoque punctio versus *Fonticulum* in nucha & occiput exporrigi dicebat, quæ brevi duravit, per vices rediens: post somnum erat gravativus. *Anno 1693. die 13. Januarii* Hemicrania vehementior recrudit: ab inferioribus corporis partibus à cibo resectus putavit aliquid sursum ad synciput ascendere, ac dolorem pungentem ac pulsanter non sine lancinatione excitare, indeque gradatim ad tempus, aurem & maxillam superiorem sinistram descendere ibique sævire: si delassatus indormivit, circa futuram lambdoideam valde doluit, urebatur, atque ibi ceu à forti manu stringi dicebat; non tamen dolor ad nucham pertigit: *die 16. Januar.* post somnum in occipite vehementissimo dolore corripiebatur, qui tandem totum

tum prope caput invasit, ad medium noctis perseveravit: cum d. 17. *Januar.* mane ad violentum vomitum provocatus fuisset, post plures nixus caput nec quicquam doluit. Continuantis hemicraniæ sedem digito ostendit in sinistro latere suturæ sagittalis, non procul à coronali, non tamen in loco *Fonticuli*: de tonsis capillis cutis *Moxa* levicule *adusta* fuit, quod bene pertulit. Tumor sub parotide sinistra minui quidem videbatur, non tamen disparuit. Appetitus à *Novembr.* 1692. ad mensem *Februar.* 1693. erat imminutus, comedit tamen semper aliquid ciborum coctum facilius & boni succi; cibi sapuerunt: nunquam sitiit: vinum subinde merum bibit sed parcissime, plerumque decocto *Sassafr.* dilutum. Alvus quotidie officium fecit, aliquando post sumptum purgans tardius: urina semper clara, tenuis, pallida, debitâ copiam, nunquam vel rarissime turbabatur. Aliquando mane sponte sudavit cum levamine quodam: respiratio facilis. Pulsus tardus, immersus, minus frequens: somnus suavis sed interruptus. Cum circa principium anni 1693. mukum tenacius post uvulam adhærentem mane screatu forti elicuisset, vomitum provocavit, quo copiosissimum simul ejecit, unde se levare putavit; verum postea sequentibus diebus eadem vi cum mukum istum in somno ab aere calido expirato inspissatum excutere conatus esset, prandium licet frugale evomuit, & aliquandiu parcissime cœnandum fuit, unde debilitabatur & emaciabatur, & cum antea rarissime interdium decumberet, quin etiam cœlo sereno in publicum prodiisset, subinde lectus petendus fuit.

Mense Februario valedixit Medicis, usus est consilio & opera Rustici cujusdam nec Empirici, nec Veterinarii nomen merentis, quæ de morbo ejusque causâ futiliter nugatus sit, enarrare pudet & tædet: propinavit abominandos nescio ex quibus herbis in aqua coctis paratos haustus cum antea gratissima averfatus esset, hos avidè inglutiit: capiti sacculos similibus infarctos in aqua coctos imposuit, aliaque suasa per plures septimanas; deprædicabantur successus à domesticis, verum non diu postea omnia in pejus ruebant, unde clanculum se subtraxit, & à credulis summopere hominis temeritas detestabatur. Verum non sufficiebat sic turpiter delusos fuisse, insuper à fœmina compararunt sacculos contra atrophiam commendatos: hanc duplicem credulis persuadet, unam sanguinis, alteram medullæ, sub cujus nomine ipsum cerebrum comprehendit; hanc cum gravissimis doloribus junctam & curatu difficilem dicit. In uno alteroque sacculo aperto inveni rad. filic. auriculam muris, gnaphalium montanum &c. appendit circa novilunium; gestandi per mensem, postea retrorsum stanti in aquam profluentem abjiciendi sunt.

178 Observatio LX. Hemicrania funesta cum &c.

Mense April. cum omnia in deterius lapsa essent, denuo D. D. *Stokari* opem, & tandem aliorum quoque implorarunt; nam habitus corporis valde contabuit, vires indies magis magisque deficiebant, cor subinde palpitavit vehementer cum dyspnœa, extrema frigescebant, simulque hemicrania sæpe vehementer ipsum excruciauit, materia quasi purulenta ex aure sinistra emanavit nunc parcius, nunc copiose cum levamine: sinister oculus manifeste strabismo afficiebatur, ut ambobus oculis simul apertis legere nequivisset, licet ambo clari & splendidi essent. Parotis sinistra multo major evasit, dura instar saxi, minus mobilis; dextra minor & magis mobilis. In præcordiis molestiam quandam passus est, quam tenesmo similem vocavit, quæ erat anxietas quædam cum constrictione in præcordiis. Præter alia *absorbentia*, *precipitantia*, *antispasmodica*, & *humores edulcorantia*, *diaphoretica*, *revellentia*, suavis fuit *potus lactis caprini manè calide ad ℥j.* Lac pertulit bene, rediit appetitus, vires restaurabantur, diutius extra lectum persistere valuit: hemicrania sævior per longiora intervalla afflixit: cordis palpitatio emanavit: pallidus tamen & macilentus mansit: effluvium aurium rediit: ad tibiae *vesicatoriis* adhibitis nares humidæ evaserunt, alias siccæ. Circa medium *Julii* nullæ scrophulæ vel sub axillis vel in inguinibus tangebantur, abdomen molle, nulla tensio hypochondriorum aderat, bene pransus est, non sitiit; hucusque nullum vinum bibit. Mane & vesperi bibit quoque *juscula alterata herb. recent. chæref. beccabung. nasturt. aq. præmissis Pulv. ex diaphor. ʒtal. ℥ ʒal. ℥c.* unde maximam partem *ante lactis potum* remiserunt palpitatio cordis, pulsatio quædam hypochondrii sinistri secundum spinam dorsi ascendens, frequentia deliquia, frigus extremorum, anxietas, lentor muci fauces constringens &c. Hic mucus tam viscidus & tenax erat, ut fauces ab illo conglutinatum iri timeret: *Post usum jusculi alterati & continuato lactis potu* successit excretio sputi fluidioris frequens & copiosa, ut nycthemeri spatio ad ℥i℥. expuerit: ista muci ex faucibus ejectio adhuc perduravit *Mense Julio*: ab illa levamen ratione hemicraniæ & tenesmi seu constrictionis cum egerendi nixu & anxietate junctæ percepit: si aliquando diutius supprimebatur, ambo symptomata molestiora erant, sputum hoc sæpe provocabatur *gargarismo ex fol. alth. ficub. in lacte & aq. coctis.* eoque potissimum mane adhibito, & protinus mucus copiosus ac tenax eliciebatur. *A continuato lactis potu ad finem Julii* ventriculus nec quicquam lædebatur, appetiit, non vomuit usquam amplius, nulla cardialgia à lacte affligebatur, ventriculus non distendebatur, nulli audiebantur borborygmi antea non rari: semel diarrhæam passus est cum terminibus non diuturnam, nec hucusque amplius

amplius rediit. Urina plerumque tenuis, clara, subpallida, quandoque pallidior: dum *lac* bibit, non raro subsidit in urina materia alba crassa, prout in mictione chylosa, ut in *Drawizii Biber* conspicitur. Aliquando sine fulcro solus hypocaulum perambulavit: etiam rheda in campum vehebatur. *D. 24. Jul.* Hemicrania valde sæviit, non quidem statim à vectura, sed demum post horas aliquot elapsas: affligebatur in vertice & occipite præcipue: circa coronalem sagittalem & lambdoideam suturam *Sp. C. C.* illinebatur, unde manifeste se ebullitionem sentire, & catarrhum sedari cum levamine dicebat. *Die 28. Jul.* Hemicrania summe illum excruciauit, à coronali sutura ad nucham passus est tensionem & lancinationem, & inde scapulam versus punctiones: è naribus ad fauces traxit mucum turbidum grumis sanguinis permixtum ad *3v.*

Mense Augusto Hemicrania solito more sæviit, & dolor tensivus à fronte ad occiput extendebatur cum solita lancinatione: illo tempore dimidiam partem faciei sensus formicationis crebro pervasit: furunculus circa processum maxillarem post aurem suppuratus brevi pure bene expresso sine ulteriore noxa curabatur. Tumor parotidis sinistrae major nodosus, dexter minor durus & inæqualis: in illis patiebatur subinde punctiones, sed per intervalla quandoque longa: in paroxysmo sæviore Hemicraniae nullos dolores in centro tumorum, sed juxta illos ad latera animadvertit. *D. 13. Augusti* in toto cranio tensionem & contorsionem quasi manu fortiori factam sentiebat cum dolore pungitivo versus frontem, radicem nasi, tempora, cervicem: inde dolor exporrigebatur versus scapulas, ut vix illas movere auderet; sæviit per triduum diu noctuque: dormire nequirit; & si forte obdormivit aliquantulum, nulla insomnia, nullæ artuum succussiones eveniebant, quod tamen crebro *ante lactis potum* fiebat in fortiore paroxysmo, unde teritus pergesiebat: nullas pulsationes nec in occipite, nec ad latera colli sensit. Tandem à tot & tantis cruciatibus compulsus *Die 14. Aug.* *Setacei traductionem* & *d. 17. August.* Arteriotomiam in tempore sinistro admisit: nam utrumque remedium pridem suatum detrectavit: vespere dolor rediit, licet prægressa nocte dormierit. Toto hoc mense *lactis potu* perrexit, non neglectis *vesicatoriis, errhino ex sacchar. rad. Ir. Flor. ol. succin. rut. d. absorbentibus, anodynis* & *antispasmodicis.* Pallidior & macilentior indies evasit, ungues digitorum & auriculæ albebant: emaciabatur magis magisque: appetiit in prandio & comedit sine molestia: alvus aperta, urina tenuis pallida. Ab emissio sanguine ex arteria cum impetu profiliante ad *3v.* nec quicquam debilitatur.

Mense Septembr. Hemicrania gravissime quandoque illum afflixit,
Z 2
incipi-

180 Observatio LX. Hemicrania funesta cum &c.

incipiendo à fronte per synciput ad occiput: passus est subinde tractum ab occipite ad medium dorsum: speravit causam *per setaceum* viam inventuram, quia multum puris cocti suppeditabat. Tumor in sinistro latere colli multum auctus fuit, nuper inæqualis & nodosus, nunc plane æqualis evasit: dexter quoque crevit & nucem juglandem superavit.

Circa finem Septembr. minus de hemicraniæ sævitia conquerebatur. Mucus faucibus illabens toto hoc mense permolestus fuit, tum sua sponte illuc ruens, tum à *potu lactis* mane aut jusculo calido commotus; non raro cum saliva os replevit, ut ad evitandam suffocationem ipsi surgendum & exspuendum fuerit, noctu inprimis, unde somnus frequenter interrompebatur: nares obstructæ, unde *errbino adhibito* eoque ex naribus educto minus in faucibus molestus subinde erat. In prandio appetiit, non sitiit: aliquando diarrhœam passus est, quæ brevi remisit, sequente alvo durior: urina plerumque spicea, raro tinctior: pulsus frequens, celer, parvus, debilis; multum emaciabatur. *Ob mucum & salivam ad fauces confluentem copiose de salivatione promovenda cogitabatur, auctoritate potissimum Celeberrimi Rolsink. de caput. dolore Lib. II. S. 2. Art. 1. C. 26. præeunte: ita enim ille l. c. Terrorem incutit multis Salivatio, occupatis in excogitandis rationibus dissuasoriis. Inunctus sub suo regimine convaluit, nulla Luis & reæ nota oneratus.* Lubentius dubii assenserunt, cum *salivatio per &rium conciliata* scrophulis medeatur: Verum cum æger admodum emaciatus esset & lente febricitaret, non nisi cautissime instituendam conclusum fuit. Tunc quoque *suspicio oborta est latentis Vomicae Hypocraniæ Clar. Bootii de affectibus omissis C. II.* verum cum nulla causa violenta præcesserit, nec cætera symptomata ab illo memorata apparerent, opinionem hanc deseruimus.

Mense Octobr. datus fuit *&. dulc.* primo per dies tres ad gr. v. hinc *℞.* ascendebatur ad *℞j.* cum *conserv. rosar.* sequebatur salivatio sed non enormis, nec inde collectio muci tam molesta ut pridem erat: cum tamen debilior evaderet, tormina pateretur, subsequente diarrhœâ. Mansit tamen Hemicrania nunc sævior, nunc mitior, nunquam tamen penitus cessans. Tumores aliquantulum imminui, & rursus inæquales ac nodosos evasisse notabatur, quod tamen potius totiûs habitûs consumptioni adscribebatur: appetitus perstitit: urina pallida & clara.

Mense Novembr. Hemicrania plerumque mitior erat: quamvis habitus & superna tabescerent, pedes œdematosi evadebant, tumor in sinistro latere colli acuminabatur; datis *millepedibus cum conserv. rosar.* in urina mucus subsidit, quod etiam factum *decoct. rad. ononidis*: appetiit.

Mense

Mense Decembr. Tumor colli in sinistro latere in apice acuminabatur, rubuit & in apice fluctuatio tangebatur; minabatur exulcerationem, licet non doluerit, instar abscessus maturi: in dextro latere augebatur & induruit instar lapidis. Circa hoc tempus revelavit nobis tumorem concolorem in latere dextro pectoris, indolentem palmo longiorem & unciis tribus largiorem, non altum & in superficie planum, æqualem, attactum bene perferentem, aliquo modo mobilem: nec tunc nec in progressu morbi multum conquestus est de dolore aliquo hujus tumoris pectoris. *Die 28. Decembr.* livor ab aliquot diebus in tumore colli sinistri apparens, magis conspicuus erat, comitatus ardore circa livoris partem non crucigero ampliorem: deglutitio jam aliquot diebus impedita, difficilior evasit, adeo ut *29. Decemb.* tota nocte nec quicquam deglutire valeret, & hinc ipsemet æger apertionem tumoris urgeret, quam *Emplastrorum emollientium impositione* jam diu declinavimus. Impositum fuit mane *lapid. infernalis frustulum*, relinquebatur ad vesperam usque: eschara stylo perforata fuit: ichor prodiit, nullum pus: intruso stylo ad uncias duas, caro sensu destituta occurrit; sequebatur aqua loturæ carniū similis, talisque tota nocte emanavit; tumoris moles & deglutitionis difficultas manserunt. *D. 30. Decembr.* tumor aliquantulum minor apparuit, manente deglutiendi difficultate: ichor copiosus & subcruentus continue effluxit, lixivium redolens: eschara perstitit, ex ejus foramine stylo parato caruncula fungosa apparuit: strabismus oculi evanuit: febris intensior fiebat vesperi, pulsus frequens, celer, parvus, debilis: appetitus imminutus.

D. 2. Januar. Anno 1694. Hucusque ichor subcruentus emanavit, caruncula conspectior. *D. 3. Jan.* in tumore ardorem permolestum cum punctione perpeffus est, caruncula subsidit: minus ichoris effluxit: vesperi diarrhæa corripiebatur. *D. 4. Jan.* dolor tumoris remisit, ichor paucus extillavit: magis vegetus quam ab aliquot diebus apparuit: tumor in sinistro latere se ad claviculam usque extendit. In prandio appetiit, comedit placentam ex carne & renibus vitulinis ac vitello ovorum, paneque in butyro frixis, unde cardialgiam à prandio ad vesperam perque totam noctem passus est. Caro circa escharam non attollebatur, nec caruncula ultra escharam ascendit. *D. 5. Jan.* cutis in ambitu ab eschara secessit, & in interstitio caro fungosa pullulavit non tamen alte, ichoris parum effluxit, nec foetuit: pransus est bene: oedema à pedibus per tibiae & fœmora ad Os Sacrum pertigit: cutis magis magisque ab eschara secessit; hæc tamen firmiter adhuc fungo adhæsit. *D. 7. Januar.* Ichuria correptus fuit cum dolore pedis dextri: frustra pubi applicabantur *sacculi corticibus caparum infarcti in aqua & vino*

vino cocti. Vesperi admodum debilis cum magna anxietate fuit. *d. 8. Januar.* urina cathetere educebatur, erat turbida: ulcus tumoris multum dedit ichoris fætidii: eschara nondum excidit: adventante nocte brachii non amplius uti valuit: fœces involuntarie elapsæ sunt; dum ab adstantibus mundandus ad latus inclinabatur, in leipothymiam incidit, ut brevi expiraturum crederent; vires tamen aliquantulum recuperavit: ubi aliquid de eschara secessit, tegebatur pellicula alba: abdomen intumuit. *d. 19. Jan.* placide mortuus est.

Hora 10. noctis cadaver à D. D. Alexandro Stokaro & D. D. Alexandro Pfistero, ac Filio meo Johanne Conrado Medico aperiebatur. Cuti capillata sublata undique, in syncipite dextro cutis cum pericranio palmi latitudine facile secessit, palmi latitudine etiam in sinistro syncipite: prope futuram sagittalem crassior debito grossii amplitudine, dorsum cultri mediocris æquans: sub pericranio tam facile abscedente nullus peculiaris ichor observabatur. Cranium foris nullibi cariosum: sublata ollâ, dura meninge sauciata in sinistro latere multum seri effluxit. In dextro latere syncipitis crucigeri amplitudine dura meninx fortiter in parte postica adhæsit. *Dura meninx naturalis, rugosior tamen ad latera corporis falciformis: huic meningi falciformi non procul à crista galli ossicula duo adnata erant, unum longum uncie unius, latum fere uncie dimidiæ, crassities dorsi cultri mediocris: antè prope equaliter latum, versus posteriora angustius & in mucronem obtusum desinens: hoc membranâ totum obvolutum erat, exceptâ portione anteriore, cristam galli versus, nudior hæc pars serrata fuit, unus ex hujus serrati ossiculi dentibus instar acus, denti viperæ similis prominuit. Alterum ossiculum brevius & angustius erat, antè quoque denudatum & serratum, dentes tamen ejus minores & breviores, acuti tamen & pungentes erant. Ambo ossicula non ultra unciam distabant à crista galli: hæc & alia ossa crani in vicinia sana erant, ut manifeste constaret, illa non ab iis profecta seu in corpore falciformi nata fuisse.* In dura meninge vasa turgida, & quasi flatu distenta & plena videbantur: inter duram meningem & tenuem multum aquæ detinebatur: inter meningem tenuem & intra anfractus aqua quasi gelatinosa quoque copiose redundavit. Alicubi tenuis meninx cum dura p. n. cohæsit, sed facile ab illa avellebatur, ibique in superficie meningis tenuis corpuscula pellucida, magnitudine seminis milii granulata apparuerunt. Vasa hujus meningis distenta, pellucida & quasi flatibus turgida cum particulis cruentis conspiciebantur. Ventriculi cerebri aquâ impleti erant: plexus choroidei ejusque glandulæ pallebant: glandula pinealis parva, pellucida, similesque glandulæ sem. papaveris albi magnitudine videbantur. Cerebrum depressius, maxime in

in sinistro latere apparebat : cerebellum naturalem constitutionem servavit.

Tumor sinister maximus anterieus fastigiatus tegebatur cute, & vestiebatur folliculo tenuiore ; ad latera & versus fundum utrumque involucrum crassius erat, in fundo crassitie prope parvi digiti, & quasi ex lamellis compositum reperiiebatur: contenta erant ichor fluidus suberuentus, & amurca spissa, subcruenta & flava. Tumori huic juncti erant alii minores, quidam nucis juglandis, quidam minore magnitudine præditi : cellulae quasi majores videbantur, continentes serum & ejus quasi amurcam subcruentam. Versus basin tumoris substantia carnosae, lardo similis, qualem plerumque in cancriis reperi. Basis tumorum erat latissima, nam à colli vertebra expansa erat, ad maxillam inferiorem in sinistro latere & laryngem, & sub illa versus linguam: angulus obtusus qui foris tangitur, in maxilla erat asper, cariosus, albus tamen adhuc. Tumor in dextro latere colli aliquo modo mobilis accrevit in sua basi secundae & tertiae vertebrae colli: ibi processus transversarii erant cariosi, asperi, etiam albi ultra unciam unius latitudinem: ejus quoque in fundo caro lardo similis compacta, & folliculus quoque crassus & densus tenaxque erant.

Abdomine aperto, aquae aliquid, sed non multum occurrit: intestina sana: omentum macrum: ventriculus oblongus, gracilis, non distentus à flatibus, tunicae naturales; pylorus aliquousque cum ejus antro ob gracilitatem intestinum quasi apparuit: intestina, pancreas, lien sanorum instar se habebant. Nullae in mesenterio glandulae aderant. Hepatis moles paulo major debito, figura naturali conformis, à ligamento lato dextrorsum longe lateque nigrum & quasi sphacelatum erat: in illo occurrerunt quatuor abscessus, duo propatuli, unus in parenchymate absconditus; quartus in convexa magis conspicuus: omnes continebant amurcam, fluidam albam cum cruore mixtam: unus ex his nuce juglande major fuerat: intus illorum superficies versus fundum aspera & veluti exesa apparuit: vesicula biliaria foris pallida & bile distenta erat. Vesica urinaria, utcunque urinaeducta & ante obitum excreta fuerit, denuo tamen impletâ urinâ occurrit. In renibus nulla labe reperta fuit.

Pectoris cute remota circa decimam costam in latere dextro tumor sauciatus fuit: dum costa vacillans cariosaque extrahebatur, multum aquae cum grumulis sanguinis cum subsultu quasi, quales in singultu fiunt, derepente prodiit, serum erat lixiviosum flavum. Costa cariosa in medio, quasi ferrâ dissecta fuisset, videbatur & tangebatur. Circa tertiam costam etiam tumor aderat, dum vivebat, non observatus fuit, introrsum vergens ovi magnitudine, eo inciso prodiit serum & amurca quaedam, repertumque fuit os quadrangulare, latum & longum.

longum latitudine costæ, à qua ceu cariosum abscessit. Remoto ster-
no multum aquæ in pectore detinebatur, plus tamen in dextra quam
sinistra cavitate; omnis librarum novem fuisse credebatur. Pulmones
nullibi exulcerati, nullibi accreti erant, nisi circa costam tertiam: mol-
les, collapsi; nulla tubercula, nulli abscessus, nullum ulcus, etiam ibi,
ubi costæ tertiæ adnatæ erant, reperiiebantur; nihil purulenti in bron-
chiis occurrit. In pericardio multum aquæ limpidissimæ stagnavit. In
cordis ventriculis nullum vestigium polypi occurrit. Sanguis in ven-
triculis cordis & vasis majoribus fluidus, rutilus sed paucus restabat.
Glandulæ subcutaneæ p. n. at exordia scrophularum nullibi animad-
vertebantur.

OBSERVATIO LXI.

Capitis Obtusio.

Nobiliss. Dn. Georgius St. ætatis annorum 31. staturæ oblongæ, be-
ne coloratus. Ad 24. ætatis annum sanus vixit, nullumque mor-
bum præter odontalgiam passus est: nunquam febricitavit, neque
etiam *Parisiis*. Temperanter vixit semper; nam à crapula valde lædi-
tur: inprimis vina generosa nocent, ac caput ita inflammant, ac si pru-
nam intra cranium accenderent. *In primo matrimonii anno, sc. 1665.*
dum cella effodiebatur in cæmeterio quodam antiquo, diu in foveâ re-
petitis vicibus permanens, subito lassitudine spontaneâ correptus fuit,
ut ægre incedere valuerit, duravit ultra octiduum, nunquam tamen
propterea decubuit, nec medicamentis usus est. Ante illud tempus
scil. anni 1665. cum equo vehementer cecidit, caputque valide in fron-
te & syncipite citra vulnerationem allisit, unde leipothymiâ correp-
tus aliquandiu jacuit, suâ tamen sponte ad mentem rediit, nec quic-
quam postea adversi sensit. Bene se habuit *ad annum 1668.* Tunc
temporis cum *Archigrammateum in Archivo* in ordinem redigendo ju-
varet, ac scrinia & scripta situ contracta perlustraret, subito horrore
quodam febrili cum æstu & appetitus prostratione correptus fuit. Fe-
bris non diu perstitit, at longo tempore appetitus imminutus cum car-
nium fastidio permansit. Ab illo tempore animadvertit capitis quan-
dam obtusionem & gravitatem, ac si caput nebulâ quadam impletum
esset, non continuo sed per vices, ac semper ebullitionem sanguinis
tunc circa tempus cibi capiendi ante, in, & post sumptos cibos sensit,
arteriæque carotides tam fortiter pulsarunt, ac si rumpere voluissent; in-
terdum æstus cum eruptione sudoris accedebat, sensus fornicationis
quotiescunque accessit, ultra momenta aliquot vix duravit, quo per-
manente vix pedem movere potuit in latere sinistro, quod affectum fuit,
ac

ac in toto illo latere debilitatem animadvertit, quod in tempore distributionis scriptorum jam accessit: hoc symptoma modo in mense, modo duobus, tribus & ultra mensibus semel recurrebat, primos accessus vehementiores existimabat: fons hujus accidentis quoque in sinistra parte capitis hæret, quod tamen abhinc annum ultra non amplius sensit, capitis dolore obtuso nihilominus eum vexante. Ab incunabulis deliquia animi sæpius passus est, quod eidem itidem accidit post longam vitam sedentariam, ita ut aliquoties post horæ unius vel alterius equitationem de equo descendens linqueret; plerique quoque morbi cum deliquiis invadunt: ante sesquiennium cum ipsi vena secaretur, hoc quoque obvenit. *In Febr. 1673. post sumptum pulv. diaph. cinnabar.* animo quoque linquebat; sed vehemens illum invasit deliquium *anno præterito, mense Julio*, arthritide tunc laborans, & tam durum fuit, ac si pedibus suspensus caputque spongiis repletum fuisset. *Anno 1673. mense Februar. incipiente* cum horrore ac calore febrili mutuo se excipientibus, subsequēbatur arthritidis vaga, quæ tribus septimanis perduravit: præsentē arthritide, totā periodo nihil de capitis obtusione &c. animadvertit. Ter tonsillæ inflammabantur per aliquot dies cum inappetentia, lassitudine spontanea; nunquam autem suppurabantur. Præcessit tonsillarum inflammatio aliquando arthritidem vagam. NB. A puero salivator erat ad hanc usque ætatem. Postquam ab arthritide convalescit, capitis obtusio rediit magis quam antea, quandoque tendebantur in temporibus arteriæ simul, ac si rupturæ essent: subinde fornicationis sensum percepit. Capitis obtusio *circa finem 1673. & principium anni 1674.* inprimis molesta fuit cum imbecillitate quadam totius corporis. *Mense Majo 1674.* post obitum duorum filiorum gravius afflixit cum tensione & gravitate hypochondriorum, vigiliis, inappetentia. *Anno eodem circa finem Julii*, cum tota die in literis concipiendis occupatus fuit, vesperi horrore valido corripiebatur cum æstu vehementi per d. 8. durante, postea subsequēbatur arthritidis vaga, cui se associabant motus convulsivi artus succutientes integrā mente: dolores arthritici non tam sævi erant ac in primo insultu; nihilominus tamen articuli intumuerunt & rubescebant. Appetitus valde prostratus erat, sitiit maxime in principio. In hoc insultu valde emaciabatur & debilitabatur, adeo ut morbo per septimanas 10. durante demum septim. 15. domo egrederetur, toto hujus insultus tempore optime se in capite habuit; dum convalescere cœpit, sensim rediit capitis obtusio. Observat, si attente in legendo & scribendo occupetur, ac sensus omnes uni alicui rei intendat, obtusionem non sentit; quamprimum vero ab opera cessat, redit & quidem multo gravius. Dum vehementius capitis obtusio afflixit, noctu per 3. horas indormiscere non potest, &

quando obdormivit, à somno non reficiebatur, & manet totum caput siccum erat, ac si Soli expositum fuisset: raro vel nunquam caput sudat. Pridem hæmorrhagiæ narium obnoxius fuit, à duobus annis substitit, atque aliàs nares siccae sunt, quæ pridem fluidiores erant, id quoque à duobus annis.

Cum obtusione capitis ita comparatum est: caput videtur fumo vel vapore impletum esse cum leviculi ponderis sensu: aures interdum tinniunt, & videtur ipsi, ac si aura subito transversim ab aure una ad alteram rueret: oculus dexter aliquando subito obtenebratur per momentum, nuper per 3. Pat. Nost. in hac obtenebratione lumen percipit, at objecta distinguere nequit. Putat memoriam deficere, cum nonnunquam rerum obliviscatur: nullam vertiginem gyrosam patitur, at vel in summo æstu, vel brumâ putat sibi subito cadendum esse. In hac obtusione nullum dolorem pungentem, pulsantem aut lancinantem sentit, durat toto die; nunquam tamen minus affligitur quam post cænam, aliquandiu etiam post prandium & mane quando è lecto surgit. Hieme stupor supremum capitis ad tempora occupavit. Putat subinde, se hanc obtusionem perfrictâ fronte abigere posse; existimat etiam spiritus animales subito ab officio suo quali cessaturos, & omnia intra cranium collapsura. Quando in cibo, potu & vigiliis errorem committit, patitur in occipite dolorem vehementem, pulsantem & punitivum, ac si cultris scinderetur, cum calore & siccitate quadam, ac si cerebrum nimis exsiccum esset. Debiliior quoque nunc est & solito maiorentior: nunc appetit, etiam carnes, à lacte læditur, sapiunt fructus cocti, brassica crispa, pisces, nec ab his læditur, à cibo non gravatur, non sitit, vix vini rubri mens. quadrantem bibit. Alvus quotidie aperta: sua sponte raro sudat mane; quandoque vero in pastu. Literis addictissimus est & his unice delectatur. Exercitiis vix aliis quam obambulatoriis fungitur. A somno pomeridiano sibi cavet, quamvis raro alias ad illum sollicitetur. Aer turbidus, conclusus ipsi molestus est & magis quam serenus. Omnis excessus aeris ipsi nocet.

Resolutio.

IN hac obtusione capitis cerebrum ejusque intimos poros occupari p. n. ab humore quodam, probant capitis gravitas quædam cum levi ponderis sensu, apparentia ac si caput nebula oppletum esset, visus momentanea abolitio, fornicationis sensus aliquot vicibus eveniens cum totiùs sinistri lateris debilitate quadam, pridem molestior nunc mitior.

Humorem istum acrimoniæ alicujus participem esse evincunt vigiliæ cum capitis obtusione junctæ, adeo ut nocte diu indormiscere nequeat, & licet obdormiat, non tamen à somno reficiatur, sensus auræ ab una auris parte ad alteram subito ruentis, motus convulsivi arthritidem

tidem ultimâ vice comitantes, visus abolitio momentanea, certius eveniens ob convulsionem quandam nervos opticos stringendo potius quam infarciendo: læsio à vino generoso & vigiliis, à quibus non solum obtusio augetur, sed insuper cephalalgia occipitis & sensus prunæ ardentis excitantur, remissio obtusionis superveniente arthritide vaga, quasi ob *μελάσασιν* humoris acris, à capite ad artus feriæ concederentur. Acris humoribus totam massam sanguineam abundare, atque humores ab illa provenientes acrimoniâ consequenter imbui docent temperamentum calidius, læsio à calidis &c. Leipothymia jejuno & post corporis exercitia evenientes, præcedentibus gravioribus symptomatibus capitis, in præcordiis & postea in toto ebullitionem quandam manifeste sentit. Cerebrum autem p. n. occuparunt hi humores, quia frontem & synciput graviter allisit; bis auram malignam & spiritibus animalibus adversam diu hausit, dum in fovea in cæmeterio antiquo diu perstitit, & scrinia perlustravit literarum squalore & situ infectarum, cerebrum impensis studiis defatigavit, & non raro se nimio mœrore confecit. Cumulati intra cerebrum amplius fuerunt hi humores, quia præter consuetudinem diu nares siccas habet, solemnium narium hæmorrhagia substitit, caput nunquam sudat, exercitia omittit.

Indicationes igitur erunt humorem aqueum, qui imprimis potens est se poris cerebri insinuare, abundantem imminuere, acrem & nervos vellicantem ac spiritus animales turbantem mitigare, in poris cerebri hærentem absorbere, unâque operâ cerebrum roborare. Igitur *purgandus sed blande*, nam ob proclivitatem ad leipothymiam ab irritantibus paulo fortioribus statim læditur: quia vero nauseabundus stomachus medicamenta paulo ingratiore respuit, potiones vix propinari poterunt. Ergo dandæ *Pill. cephalicæ, vel Crem. ☿ cum Diagryd.* nimirum bis in anno, aut etiam frequentius, si scilicet obtusio magis urgeat. Hujus causâ etiam *Fonticulus apertus* servandus. Ad horum humorum imminutionem dari quoque posset subinde *sudoriferum* eoque magis, quia sudor suppressus est, *ex ☿io diaphoret. cum bezoard. miner.* prodesset quoque ad cavendam arthritidem vagam; dari possent bis in mense. Ad absorbendum intra poros cerebri humores simulque ad confortandum, prodesset *pulv. ex C. C. ph. ppr. cinnab. nativ. diaphor. ꝯ al.* Hæc non unâ Formulâ danda diuque continuanda. Ad bilem in præcordiis effervescentem compescendam, & imprimis fornicationis sensum evitandum prodesset *Pulv. stom. Poter.*

Victus ratio ita comparata sit, ut nec his humoribus materiam præbeat, nec illos concitet; potius illos mitiget ac imminuat. Vitandus ergo aer frigidus, humidus, impurus. Cibi sint euchymi: cæna parrior prandio. Exercitia frequentiora. Animi motus ad tranquillitatem compositi.

*Excellentiss. D. D. Scretæ à Zavorziz sequens
suppeditavit Consilium.*

Affectus, qui *Nob. Dominum* abhinc aliquot annis occupat, videtur ejus indolis esse, qui partes nerveas aliquantillum irritando seu convellendo vexat; quamobrem eundem nec veram Cephalaëam, nec unum ex soporosis affectibus esse judico, cum in illa dolores intensiores, in hoc vero & major omnium actionum segnities atque major in somnum propensio cum læsa reminiscencia notarentur. Quo nomine vero præsens morbus appellari queat, *nullus* quod sciam *Medicorum veterum*, qui alias titulorum studiosissimi fuerunt, scripto consignavit, quia tot convulsivos morbos non agnoverunt, quot nostro seculo detexit *acutissimus Thomas Willisius*, uti omnibus notum est *ex sua Pathologia cerebri ac nervosi generis, ac ex Pathologia animali ejusdem*: ante illum quidem *Job. Baptista van Helmont* (prout in ejus libris de *asthmate, tussi ac flatibus* luculenta adsunt testimonia) ac *Petrus Johannes Faber* in *Sapientia univers. libr. III. de Febris* numerum horum morborum auxerunt, attamen propter illius temporis negligentiam in anatomicis laudato *Dn. Willis* æquari haud possunt. Ego itaque in præsentia rerum minus ero de nomine sollicitus, modo constet, qualis sit causa proxima seu materia hujus affectus, (utrum morbi vel symptomatis vocabulo exprimatur, vix curo) quâ bene perpensâ eo melius ac felicius *convenientia remedia* exhiberi poterunt. Causam ergo proximam existimo esse acido-austeriusculum, tenue, ac parum volatile portionis in cerebro læsæ vel à casu concussæ excrementum, ut ita vocare liceat, quod in capite tam obtusum ac gravem sensum perpetuo alat, interdum vero copiâ peccans ac in fluorem adactum, & per tubulos nerveos ad articulos delatum arthriticos excitet dolores; ad nervos opticos & acusticos tam motorios quam sensorios diffusum in auribus quidem auram transversim quasi permeantem, in oculo vero dextro aliquot momenta durantem obfuscationem pariat; ad medullam oblongatam pertingens sensum illum fornicationis ac semiparalyfin in latere sinistro ob sinistram capitis partem forsan læsam faciat; excrementa narium insensilemque cerebri excrementorum exhalationem inverso motu ad se alliciat; (unde & hæmorrhagia narium olim frequens nunc subsistit) ac in ipsos cerebri poros se insinuans ibidemque spiritibus animalibus, ut & in corpore calloso, occursans spuriam illam vertiginem, quâ non gyrat, sed se casurum autumat, cum scotomia ac oblivione præsentium mentis objectorum fingat.

Causæ evidentes fuerunt primum casus ab equo ante aliquot annos contingens, qui licet externe quoad visum nullam maculam inuisset; nihilominus tamen ob fortem capitis in humum illisionem cerebrum

brum molliusculum ita potuit concutere, ut inde aliqualis læsio seu solutio continui inibi exorta sit, ubi postea tale excrementum acidu-
 austeriusculum ac tenue nervoso generi inimicum extillare, & se qua-
 quaversum effundere debuit, quod ab initio statim *per alkalia decocta*
vel potiones vulnerarias absorberi ac deleri potuisset. Casui huic pos-
 tea adhuc duæ accesserunt causæ externæ, quarum una fuit quotidiana
 in cæmeterio antiquo denuo effosso per aliquot horas præsentia; alte-
 ra diuturna in conclavi aëre humido ac foetido quasi inhabitatio, ubi
 scripta situ, pulvere, tineis ac blattis scatentia plurima evolvit, ac cum
D. Archigrammateo in ordinem digessit; utrobique enim in febriles in-
 cidit invasiones non diu durantes suæque sponte iterum evanescentes,
 quæ ortum habuerunt ab exhalatione ab aere fracido, fætido & humi-
 do tam per inspirationem quam per cutis poros se massæ sanguineæ in-
 sinuante, inibique effervescentiam illam p. n. excitante, quibus de cau-
 sis postea sanguis ipsemet in constitutione mobili ac ad deliquia animi
 prona, ut sæpius experiebatur, paulo acidiorum induebat qualitatem
 quæ antecedentem præsentī affectui præbuit causam, quam interea fo-
 vebant mœror ob filios defunctos, vigilæ inassuetæ, amor studiorum
 ac bonarum litterarum, ut & quædam sollicitudo ob periculum vitæ,
 quod sibi imminere putat; hanc ob rem sæpius ebullitionem sangui-
 nis æstumque cum sudoris eruptione ac pulsu temporum forti patieba-
 tur, nec non tribus vicibus inflammationem tonsillarum, quæ tamen a-
 liis adscribi poterit causis: à mœrore quoque inflationes hypochondrio-
 rum, inappetentia ac vigilæ diu protractæ derivandæ sunt, quia ab il-
 lo humores nimis exasperari possunt. Subsultus in artubus durante ar-
 thritide, veræ convulsiones ab irritamento acido provectæ sunt. Vinum
 generosum ac acidum, ut & lac nocent, quia acidum excrementitium
 augent. Capitis obtusus ac gravans dolor cessans durante arthritide,
 ac hac evanescente rediens redit vel à depletionē materiæ morbificæ ex
 loco affecto per nervos in articulos, vel quia major dolor minorem ob-
 fuscet. Induciæ post cibum sumptum forsā originem debent spiriti-
 bus tunc ad concoctionem ciborum concurrentibus, quemadmodum
 & iidem distrahuntur à loco affecto, dum libris inhæret, vel colloquiis.
 Frictiones frontis exercitæ ibidem forsā vel aliquem fornicationis sen-
 sum vel scotomiam indicant. Quia malum adhuc tolerabile, nullum
 portendit periculum, modo *debitis remediis ac conveniente diætâ* instru-
 ctus sit, ideo adhuc bene sperandum est.

Prophylaxi ac therapeiâ hic opus est, quas junctim implere haud
 inconveniens erit. Indicatio præcipua eo redit, ut acidum tam in to-
 ta massa sanguinea, quam in ipsis poris cerebri se insinuans ac nervos
 vellicans, & spiritus animales turbans mitigetur seu infringatur, absor-
 beatur, figatur ac e corpore eliminetur, ne denuo vel arthritidis vel vel-

licationes illæ leves recondiantur, simulque providendum, ut cerebrum corroboretur.

Evacuationes fient per *hydragoga*, *cephalica specifica*, ut sunt *Pill. cephalica*, vel *cholagogum simplex* bis in anno, vel si obtusio capitis urgeat, sæpius; qua de causa etiam *Fonticulus apertus* servandus. Huic intentioni satisfacient quoque *Diaphoretica*, semel vel bis in mense usurpanda ad sudoris elicium, quibus & arthritidis præcaveri & reliqua symptomata averruncari possent. Ad mitigandum, absorbendum, infringendum ac figendum humorem acido-austerum, atque ad cerebrum corroborandum prodesse *cephalica mitiora* non calida, non frigida, sed temperata, quæ vel in forma *pulveris*, vel *trochiscorum*, vel *eclegmatis*, vel *aliâ formâ* exhiberi possunt. Ad bilem in præcordiis exæstuantem compescendam utilis foret *pulv. stomach. specificus*: *errhina* quoque *mitiora* prodesse. Interim studio abhorremus *volatilia* & *narcotica quæcunque*.

Victus ratio ita comparata sit, ne his humoribus materiam præbeat, neque illos concitet; potius vero mitiget imminuatque. Vitandus ergo frigidus, humidus, impurus aer. Cibi sint euchymi, cæna parcior, exercitia sint corporis magis quam animi, nisi sint res ludicræ: vitetur quoque exspatiatio in roscida ac pruinosa prata. Mœror nocet summe.

Sub finem mensis Novembris 1675. noctu horâ 11. subito vehementissimi totius corporis æstus cum validissima catarrhi in pectus defluxione (qualem antehac nunquam) ipsum invasere, duravit æstus 7. horis continuis, quibus elapsis, ingenti sudore superveniente, evanuit, successitque ingens tussis cum rheumate in naribus, qui cum defluxiones evehendo, valide caput subinde succuterent, magna sanguinis copia, tribus repetitis vicibus, per nares effluxit: Et quidem de hisce accidentibus ideo bene sperare cæpit, quod antehac hæmorrhagiæ narium obnoxius fuerit, easque tempore integræ valetudinis semper fluidiores habuerit, indeque non parum levaminis senserit, hæcque omnia abhinc duobus annis prorsus substituerint. Sed hac defluxione cum rheumate post triduum cessante, eadem erat capitis gravitas, atque adhuc durat, quæ ante fuit.

Mense Septembr. 1676. passus est febrem Ungaricam: in principio statim eruperunt maculæ, continuarunt, & nihilominus demum tertiâ septimanâ convaluit. Post superatam febrem vertigo, sensus fornicationis, capitis perturbatio penitus cessarunt. Quamprimum obambulare, comedere & bibere cæpit, sensim affectus pristinus rediit, qui talis est: mane quando surgit usque ad prandium & horâ post prandium usque

usque ad cœnam, maxime vesperi & horâ post cœnam percipit in capite perturbationem quandam inprimis in fronte, ac si pars illa fumo plena esset, excitatque sensum non fornicationis, sed quasi corpuscula minima partem hanc perreptarent. Quando diu legit, diu scribit, diu stat in sole, quandoque citra has causas externas suâ sponte evenit sibi subito instar fulguris, ut sibi cadendum esse putet, non tamen cadit, aut nutat, instarque fulguris præterit metus iste: aliquando etiam per momentum visus quasi perit in utroque oculo, aliquando in uno oculo, & tum visus amissio diutius perseverat, scil. fere tam diu quam orationem Dominicam quispiam absolveret: nullam circumgyrationem animadvertit. Caput non dolet. Perturbatio ista mentis actionem nec abolet, nec imminuit, nec depravat; verum solummodo efficit, ut minus alacriter illas peragat, vel peragere se posse opinetur. Aures subinde tinnunt, & ab una ad alteram instar fulguris transit, sed non frequenter. Quando in potu aut cibo excedit, maxime si vinum aquâ non dilutum bibat, occiput dolore pungitivo graviter affligitur, caputque totum æstuat, ac si ipsi prunæ ardentes subjectæ fuissent. Nares nunc magis humidæ sunt quam ante annum. Cutis capillata furfuribus abundat, circa verticem dense conglomerati videntur. Oculi nunquam æstuant. Putat intra cranium omnia arida & exsucca esse, atque exinde humidi nativi defectum atque diminutionem quandam suspicatur, quod si restaurari posset, non parum se sublevatum iri sibi persuadet. In toto latere sinistro sentit subinde fornicationis sensum; *ab usu vero thermarum Fabariensium* vim viresque ejus diminuere animadvertibat. Jam ab aliquot diebus noctu in lecto sensit horrorem leviculum totum latus sinistrum pervadere, subsequitur æstus aliquis, non tamen febrilis, quem excipit sudor. Nullam lassitudinem spontaneam patitur. Interea ingenio, judicio, memoriâ & omnibus sensibus valet. Non est somnolentus; somnus autem ut plurimum est irregularis, inquietus mirisque insomniis turbatus, ac facile rumpitur, quandoque suâ sponte interdiu & post meridiem nunquam dormit. Cætera bene ingerit, & egerit, nec ullum vitium in actionibus vitalibus & naturalibus patitur. Ab arthritide vaga à 3. annis immunis est. D. 18. Mart. 1677. in templo subito extendebatur digitus index dexter, quem inflectere aliquandiu nequit; extensio conjuncta erat cum dolore.

Resolutio.

DUO potissimum attendenda videntur in *Nob. Domini* valetudine afflicta. I. Totius massæ sanguineæ proclivitas ad incendium; nam color faciei & reliquus habitus ac hæmorrhagia illum sanguine abundare innuunt, quem augent victus ratio plena & exercitiorum defectus ac functiones naturales omnes vegetæ; illum vero ad incendium procli-

proclivem esse indigitant 1. Febres continuæ non longo intervallo affligentes. 2. Arthritis vaga bis excrucians, primâ vice per tres septimanas, secundâ per septim. 15. quæ non tam à succo nervoso acri circa articulos effuso, quam à sero ex capillamentis arteriarum articulos irrorante fieri probant invasio ab origine nervorum dislata; tumor articulos occupans, primum concolor, postea rubens ejusque solutio per sudorem. 3. Læsiō à vino, & imprimis sensus prunæ ardentis capiti impositæ. 4. somni inquieti cum variis insomniis. 5. Æstus & sudor debilitatem capitis consequens, nam phantasma adversum cordi communicatum subitum motum instituit, unde aliquod incendium subitum oritur cum sudoris expressione: licet non sit leipothymia, at motus cordis ei contrarius est. 6. Sensus fornicationis cum momentaneus sit ejusdem originis est scil. ab acrimonia, ac aspersio illa arenosa toti habitui & lassitudo dolorosa. Non tamen hæc proclivitas ad incendium in sanguine tanta est, ut humidum radicale consumat, quia nulla adest febris lenta, imo nec minimum vestigium; deinde habitus satis corpulentus licet non obæsus sit: denique humidi radicalis defectus citra febrim non nisi effectis quibusdam senibus in marasmo senili obtingit.

II. Affectus est obtusio capitis cum sensu nebulæ, fumi, tinnitu aurium, oculorum obtenebratione, debilitate metum apoplexiæ incutiente, cum aliqua sensuum interiorum perturbatione. Quæ innuunt humorem quendam aqueum cum spirituosum sanguine ad poros interiores penetrante atque altius se insinuante; non tamen copiosus est, quia illum non somnolentum facit, nec vertiginosum. Aqueum probant ejus consumptio à febre continua & arthritide vaga, refocillatio post somnum quietum, cibum assumptum, studia intensa. Ansam ingressui dederunt studia intensa, aer cæmiterii, perlustratio scriptorum in scriniis diu asservatorum & situ corruptorum.

Igitur cavendum incendium sanguinis, & aqueum absorbendum ac cerebrum corroborandum, *Medicamento ex C. C. ung. alc. $\frac{1}{2}$ diaph. cinnab. nat. superbibendo jusc. alterat. roremar. mace. Fonticulum apertum fervet.*

Tota hujus morbi historia mense Martio 1678. missa fuit in Belgium Excell. D. D. Drelincurtio, & in Angliam famigeratissimis duobus Practicis D. D. Goodal & D. D. Stockam.

Consilium Cl. D. D. Drelincurtii.

Dieta.

I. Aer fit purus, quantum potest, fugiatur aut corrigatur nebulosus aut pluviosus.

II. Cibus

II. Cibus sit εὐχυμῶς, εὐπεπτός, πολὺήροφος: Potus, vinum ὀλιγόφορον, odorum, tenuæ.

III. Somnus concilietur *Pill. de cynogloss.*

IV. Exercitio multo utatur ad sudorem usque; potissimum per horam ante pastum.

V. Alvum conservet liberam partim *Dieteticis lubricantibus*, partim *eccoproticis*.

VI. Mœrorem ceu pestem fugiat.

Remedia.

Duo palmaria repudio, scil. 1. *Purgantia* & 2. *V. S.*

Balneo aut semicupio vel simplici vel refrigerantibus herbis alterato utatur: bis in die per hor. un. vel un. & dim. mane jejunus, & sub vesp. per horam integram ante cœnam.

In ipso balneo assumat frequens Elix. propr. Par. per octiduum Circiter.

Postea utatur *Conserv. ex fol. meliss. flor. pœon. mar. beton. & lil. convall. cum pulv. Irid. Flor. & ambr. gryf. circiter per 15. dies magnitudine castan. major. per horam ante pastum; haustus vini rubelli modicus superbibatur.*

Utatur dein per aliquot dies seq. mane post somnum *Diascord. Fracast. ℥j. mixt. cum ℥ii diaph. ℥ij. assumendo modicum vini singulis vicibus.*

Deinceps utatur etiam *Bezoardico utroque* insuper hausto etiam modico vino rubello.

De novo assumat *Conserv. è flor. calend. til. mar. rorismar. salv. cum ambre gryseæ & moschi bona quantitate.*

Vellet insuper *Clar. Vir*, ut adhibeat *Extract. succini vel per se vel ex syrup. pœon. vel calend. aut alio quovis cephalico dicto post conservar. & aliorum remediorum usum.*

Consilium Medicorum in Anglia.

MOrbus Ingenui & Doctissimi Viri mihi videtur originem suam derivare partim à sanguinis dyscrasia, partimque à cerebri debilitate, unde spiritus animales corpusculis heterogeneis & sibi met ipsis maxime adversis afficiuntur, symptomataque varia tam cerebri quam corporis producuntur.

Pro curatione hujus morbi *Doctissimo Viro* ita molesti, proponam ego duas sequentes medendi intentiones.

I. Ut morbi fomes, qui in sanguine hospitatur, præscindatur, ita ut cerebrum à novis materiæ morbificæ affluxibus immune persistat. In hunc finem *phlebotomia*, *catharsis* & *fontanella* convenient; *apertio vasorum hæmorrhoidalium per hirudines* circa plenilunium ex intervallis celebrata in hoc affectu maxime conducet; derivationis vero levaminisque præsentis gratiâ *sanguis è venis jugularibus educatur*, *fontanella* satis ampla in crure excitetur, & quoad *catharsin* proponam sequentem

℞. MP. è succin. gr. xv. *Asæ fætid.* ℥℥.
Resin. Jalap. subtiliss. pulverizat. gr. iij.
Castor. in pulv. subt. redact. gr. ij.
Sal. succin. volat. gr. vj. *Bals. Copaiv.* q. s.

Ut F. Pill. No. v. bene deaurandæ. Cap. No. ii. hor. somni, & iij. mane sequenti, semel in septimana; per 4. vices, minuendo vel augendo dosin pro ratione operationis.

Quoad aerem, eligatur siccus & perflatus; vitentur studia immodica & in tempestiva, pocula vespertina; præsertim vero tristitia omnesque animi passiones violentæ.

II. Ut sanguinis dyscrasia auferatur, cerebrique debilitas nimiaque laxitas emendetur. Prioris gratiâ, remedia potenter alterantia, prout *succi vel expressiones herbar. recentium*, *acidulæ minerales*, *chalybeata*, (ut *Pill. vel syrup. de sal. & dulc. composit. sec. præscript. Riverii in cap. de Melancholia Hypochondriaca*) convenient.

Ad nimiam vero cerebri laxitatem & debilitatem roborandam, remedia indicantur, quorum particulæ subtiles & activæ spiritus animales vel recreant, vel à copula heterogenea vindicant, aut adstrictoria quadam virtute præditæ, poros cerebri nimis laxos & apertos constringunt, unde in posterum aditus materiæ morbificæ vix patefcat.

In priori sensu Sp. C. C. ☉ * & cranio humano vel succino imprægnatus, commendatur, præcipue si ad gtt. xv. in vehiculo appropriato (ut *aqua ceras. nigr. pæon. m. vel salv. simpl.*) bis de die assumatur: horaque somni *pill. exigua è sal. succin. vel C. C. volat. & Bals. Copaiv. composita*, deglutiantur.

In posteriori vero sensu, *Flor. sem. & rad. pæon. m. fol. visc. querc.* præscribuntur: mihi maxime placebit ægro proponere *Cerevis. tenuem* pro potu ordinario; in qua *fol. visc. querc.* (vel ejus defectu communis) loco *flor. lupuli* incoxerint, & in doliolo ... congiarum capaci suspendatur *sacculus*, cui indantur *fol. salv. siccata. Mij. rad. pæon. mar. debito tempore collecta, siccata. & incis.* *Sem. ejusdem contus. ℥iij. N. M. incis. ℥ij. Sem. dauc. contus. ℥iij.*

Si spiritus animales nimis agiles & efferi, ita ut somnus eorum ferociâ & inquietudine impediatur, *syrup. è meconio ad ʒj. vel ʒx. in aqu. paralys. papav. rhæad. vel flor. nymph.* horâ somni aliquando assumatur. Ego in hoc casu *pill. Matthæi* (Empiricas licet) non semel cum successu laudabili præscripsi.

Pill. ex Asa fætida conflata ℞ ad ʒʒ. bis de die per spatium septimanæ exhibitæ (licet medicamentum in prima exhibitione stomacho valde ingratum) levamen vix credibile in hisce affectibus contulerunt.

Consilium hoc approbatur à Goodal,
Stokam,

Ad anni 1679. Mens. Martium obtusio capitis permanfit; mane & vesperi subinde vertigo titubans ipsum afflixit semper jejunum, nunquam statim à pastu, imo tunc semper melius se habuit: formicatio utriusque lateris artus pervasit. Interea carnosus & robustus ac bene coloratus mansit.

Die 22. Mart. 1679. cum Cl. D. D. Scretâ conclusi.

I. Frequentes purgationes non tutas esse.

II. V. Sectionem non convenire ante Majum.

III. Nos non providere, quomodo *Balnea* prodesse possint: imo nobis suspecta sunt propter arthritidem vagam aliquoties molestant.

IV. *Succi herbar. recentium.* si ventriculus illos perferat, sæpe melius massam sanguineam emendant *acidulis*, certo securius, ut & *Juscula herb. recent. alterata*, maxime mense Majo. Ejus loco utatur hac *Mixtura*.

℞. *Aq. ceras. n. betonic. fl. til. āā. ʒiiij.*

Syrup. fl. Paralys. fl. tunic. āā. ʒj.

*Spir. ☉ *c. ʒʒ. Msc.*

Dos. Mane horâ ʒ. cochlear. iiij.

Horâ 7. ℞ vesperi hora ʒ. sumat ʒj. hujus Trag.

℞. *C. C. pb. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. ʒij.*

Rad. pæon. ʒiiij. Galang. cubeb. āā. ʒʒ.

Sem. pæon. ʒj. Ol. N. M. expr. gr. iiij.

Diaphor. D. ʒij. sacch. alb. ʒiiij. Fl. ros. r. ʒiʒ. Msc.

V. Topica omittat : *Cucuph. ex fl. ros. r. salv. beton. lysimach. succin. C. C.*

VI. Opiata noctu non videntur sumenda, cum alias dormiat.

VII. In victu vescatur eibis boni succi. Vinum diluat *rad. chin. lign. visc. quern.*

OBSERVATIO LXII.

Obtusio Cerebri.

Dominus B. A. Sch. Annor. 24. facie subfusca & pallida, staturæ justæ, gracilis. Est hydropota, fructibus crudis delectatur, aliquando poma 40. cruda comedit & multum aquæ superingessit. Queritur de visus caligine, quæ vera tamen non adest, nam videt distincte, sed non ad distans, nulla nebula, nullæ muscæ oculis obversantur, visus tamen perit, si diu legat, non si scribat, simulque tamen somnolentus est & observat stuporem quendam in capite, inprimis si negotia peragenda sedente in senatu, item quandoque si mensæ assideat, ut discursus minus prompte continuare valeat: oscitandum tunc multum est. In occipite tensionem ac constrictionem sentit, ibique à tribus annis pulsationem magis tamen in dextro latere, cui plurimum incumbit. Sentit inde defluxiones fieri ad humeros, dorsum, Os Sacrum &c. Abutitur *pulvere Tabaci Mediolanensis*: circa radicem nasi obstructionem & coryzam quandam experitur. Multum salivat. Vox est subrauca & mucum per sreatum elicit. Oscitatio inprimis molesta est. Noctu inquiete dormit ad 3. vel 4. matutinam, aliquando per horas duas plane non dormit etiam per 3. horas non, tunc sentit palpitationem: subsequens somnus est profundus & sudor illum comitatur: inde ob varia tunc insomnia Melancholicus fit. Sæpe uvula prolongatur. In dextra parte occipitis habuit tineam non serpentem nec valde latam, sed non ultra 3ij. & long. 3iij. circiter, post quadrant. ann. vari in facie emergunt.

Anno 1690. passus est Gonorrhæam, Bubones in utroque inguine & ulcera glandis; curabatur *solis emulsionibus & cassia*. Postea incidit in febrim continuam cum sævissima lumbagine, unde rediit Gonorrhæa magis dolorifica. Curabatur *V. S. in pedibus bis: fame: decoctis*: tandem illam sustulit *china china infusa*, cura tamen non fuit fida, sed recruduit. Gonorrhæa diu duravit. *Mediolani* recidivam Febris contraxit abusu saccharatorum, curabatur *solo cremore ꝑ.* contra Gonorrhæam usus est *ꝑio dulci*, unde salivationem imperfectam movit. In *Rhetia Splugenii* correptus fuit dysenteria periculosâ: curatus *Curie Rhetorum* à D. D. Baverio opiatis, diarrhææ pridem & nunc est obnoxius

xius. Cessante dysenteria rediit gonorrhœa, sponte quoque substitit. In dysenteria variis catarrhis à capite obnoxius factus fuit. Ante biennium ex unico actu venereo rursus gonorrhœam contraxit, quæ sponte cessavit.

Appetitus plerumque est integer, nisi plus comederit, non gravatur: magis delectatur cibis die abstinentiæ concessis, quam carnibus, & elixa præ assis sapiunt. A pastu subinde statim gravatur, non autem 4 vel 5. horis à pastu. Cibum non evomit, eructat ante & post pastum multum. Alvus quotidie plerumque aperta est; quandoque fæces indurantur: inde dolent hæmorrhoides. Multum mingit, facile sudat. Acclivia facile satis scandit. Raro tussit. Potus est aqua pura; hyeme decoctum seminis anisi, aut aqua cui frustum panis infundit. Pulsus optimus est æqualis & naturalis. In pedibus subinde ardorem patitur. In orificio urethræ extremo apparet caruncula lenticulam æquans, quæ subinde dolet in principio mictionis. Parastata sinistra varicosior debito. In urina observavi filamenta. Vertigine interdum sed levi corripitur, si vero noctu equitet, corripitur illa, ut ab equo descendere & vomere cogatur. Oculi sunt clari, splendidi; pupilla contracta, nihil quicquam in illa videtur obscuri. Ratione officii, ceu *Sub-Prætor Cantorum Helvetiæ Comitatus Badensis* supremam judicaturam habentium, unde diu sedendum, attente auscultandum & omnia diligenter adnotanda sunt.

Consilium Medicum.

Affectus iste nullo modo Caligo appellandus videtur, quum nullum vitium vel in sensibus vel ratione in oculis nervoque optico deprehendatur, nam cornea & humores oculorum perspicui sunt, nihilque opaci & turbidi conspicitur & videt propius admota distincte, nulla nebula, nullæ muscæ, aut flocci oculis obversantur. Peculiari titulo apud *Præcticos* descriptus hic affectus, quod equidem sciam, non exstat, sed sub generali nomine somnolentiæ comprehenditur, ego illum nunc spirituum animalium seu cerebri obtusionem, quandoque perturbationem voco, & jam aliquoties curandus mihi obvenit: provenit ille ab humore vel vapore aqueo inhærente porulis cerebri, ibi ubi sedes phantasiæ existit, spiritus animales torpidos reddente, ut minus ad sua munia peragenda alacres sint, unde somnulosi Ægri in discursibus & cogitationibus torpidi redduntur, ad oscitationem irritantur, non raro oculis nictitant, in cogitando & discurrendo ignaviores fiunt. Humor iste aqueus ad hunc locum per minutissimas arteriolas adfertur ex tota massa sanguinea, nullo modo per orificium stomachi laxius ad cerebrum fertur: qui hoc statueret ex *Medicis*, rideretur nunc ab illis, qui mediocriter *Anatomen* & œcono-

miam corporis humani intelligunt. Humor iste aqueus in massa sanguinea *apud Nob. Dominum* redundat, quia hydropota est & indulget admodum fructibus crudis, illum redundare, probant quoque salivationes largæ, defluxiones à capite frequentes, non raræ uvulæ prolongationes, sudores crebri & copiosi. Se potissimum *in Nobili Domino* in hunc locum effundunt humores isti & detinentur, quia ingenium in hac juvenili ætate defatigat multis & gravissimis negotiis, somno debito non reficitur, nam plerumque circa medium noctis interrumpitur, ut per horas 2. vel 3. non amplius indormiscere possit, & si mane versus indormiscat rursus, profunde dormit multisque insomniis defatigatur potius, quam instauratur, unde etiam melancholicus fit. Forte etiam *Mercurius dulcis* imperfectam salivationem excitans aliquid ad stagnationem hujus humoris contulit. Humor iste tenuis & paucus est, unde facile poris cerebri se insinuat, brevi etiam recedit. Si crassus & copiosus esset, coma produceret. Aliàs ista obtusio multos statim à pastu invadit, si intempestive ad legendum aliosque labores sedentes se accingunt, quia potulenta crudiora adhuc sanguini permixta, nec dum subacta sunt: qui vero hujusmodi crudos humores diutius sanguini admixtos habent, hanc obtusionem patiuntur etiam mane & vespere, imprimis si somnus nocturnus inquietus fuerit. Humores isti acrimoniâ expertes non sunt, nam in occipite quandoque patitur tensionem; pulsationes & punctiones percipit, atque defluxiones ad cervicem, humeros & lumbos usque sunt dolorificæ: aliquando etiam tineam passus est: virulentiam subesse nullo signo deprehendere valui.

In curatione opera danda, ut humores isti crudi, quantum possibile est ex tota massa sanguinea eliminentur & in poris cerebri dissipentur cerebrumque corroboretur. Contra hunc affectum nullum præsentius remedium comperi, quam cænam parciores *apud Literatos*: item fugam lucubrationum & studiorum intempestivorum statim à pastu, & somnum protractiorem nimirum non surgendo mane donec concoctio penitus peracta fuerit. Multos novi ad studia prorsus à prandio ineptos fuisse, donec post 2. horas à prandio in sella per quadrantem horæ sedentes dormiverint. Id *Italīs* in multis locis consuetum est. In victu fugiendi pisces nimis visceridi, ut tinæ, carpiones lacustres, barbi, anguillæ, cochleæ, pastæ farinaceæ, abusus fructuum crudorum, imprimis lactucæ crispæ, quæ nocentissima est. Caput noctu contra frigus bene muniatur.

Decoctum Caffæ magis commendarem, quàm *decoctum Theæ*, illud enim magis spirituosum est, hoc plerumque effectum: unde alii nunc magis suadent *folia tenera veronica, salvia aut roris marini summitates* pari quantitate, ut *Theæ*, in aqua coctis addito parum sacchari: Jubeo mane bibere, non post pastum *Turcarum more*. Semper secum gestet

gestet *has rotulas*, de quibus subinde sumat unam atque alteram in senatu aut ubicunque locorum sit, diu in ore detineat & deinde deglutiat imminente deglutitione.

℞. Pulv. Analept. Frig. Mind. compl. ʒij.

Pil. reg. compl. ʒj.

Spec. diamb. ʒss.

Ambr. gryf. gr. v.

Confect. Alk. compl. ʒj.

Cum sacch. alb. ʒiij. solut in aq. rorismar. s. q.

Misc. F. confect. in Rotul. d. ad scat.

Si obtusio & vertigo frequentius affligerent noctu cubitum iturus sumat *nucis juglandis magnitudine seorsim aut in aqua betonica soluto de hoc Electuario.*

℞. Conserv. ros. r. Genuæ in Italia parat. ʒij.

majoranæ. ʒj.

Anthos. ʒss.

Theriac. Androm. ʒj.

Bol. Arm. Or. ppr. ʒij.

Syr. violar. q. s.

Misc. F. l. a. Elect. d. ad oll. fiet.

Si defluxiones molestæ sint, aut diarrhœam patiatur, sumat cubitum iturus *tres vel quatuor pilulas Theriacæ cœlestis cum syrupo violarum.*

Propter dolores hæmorrhoidum caute adhibeantur Clysteres, aliàs gravius malum accerferetur.

Pulvis Tabaci etiam humores ex naribus prolicit, inde etiam varia talia symptomata præcaventur, at hujus abusus vitandus est. Si in radice narium à muco crasso, viscido & lento obstructio fiat, Lac recens aqua majoranæ dilutum, & cui parum sacchari admixtum sit, tepide naribus attrahat, aut Siphunculi ope hoc blande injiciat.

Fonticulum in hac ætate nondum suaserim: at prodesset Scarificatio alternis mensibus triduo ante vel post Novilunium. Atque hac vice sufficiant: quibus D. T. O. M. benedicat!

Scaphusii d. 11. Octobris

1694.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSER-

OBSERVATIO LXIII.

Perturbatio Cerebri.

NOb. Dominus Joh. H. W. Tigur. 32. annor. staturæ longæ, gracilis, colore fusco: cælebs: 8. annis in Gallia Mercator vixit. Lugduni percipit gravitatem quandam capitis unde minus promptus erat ad negotia, quæ ingenium postulabant, fiebat somnolentus & postea lassus, duravit primo per horam dimidiam: 1685. incrementum sumsit. Lugduni hujus causâ nullis usus est medicamentis: usus autem domi opera D. D. Bürcklini, dedit pulv. diaphor. nec attulerunt solidum robur. Postea usus est pulv. laxante per integrum annum: D. D. Ott suavit Antisplenetica & acidulas S. Mauriti: bibit illas domi sed sine levamine: à pulv. laxante per 2. Menses levamen sensit. Dum medicamentis usus est, gravissimis negotiis occupabatur, unde pejus habuit. Affectus istius causâ diu usus est Cerevisiâ scil. ad tres menses, & diu merâ aquâ: hæc tamen non juvarunt. Iterum usus est Consilio prioris Domini Medici, suavit Electuarium. Hinc aërem mutavit cum levamine, ad Mensem Febr. profectus enim est Noribergam variisque corporis exercitiis animum excitavit, unde nihil horum amplius percepit & sanus domum rediit. Mense Februarii 1691. veteribus curis animum defatigando, quas parere solent negotia mercatoria, rediit perturbatio animi scilicet post unius vel alterius horæ scriptionem aut rationes ducendo acceptorum & expensorum, rediit malum ad 7. Maji 1691. quo me convenit. Cætera appetit, non intense sitit, alvus aperta est, respirat facile, bene dormit, bene coloratus est: Extrema naturaliter calida, color unguium & labiorum rubicundus est. Pulsus etiam naturalis. D. 7. Maji 1691. Westerspübel pedes Scaphusium ivit sine labore. Patitur herniam varicosam sed plane indolentem. In victu moderatus est. Mœrore afficitur ob ineptitudinem ad negotia, quibus aliàs delectatur & in quibus occupari deberet.

Judicavi intra cranium ab intensa cogitatione poros & vias spirituum animalium distortas atque spiritus in aliquam ἀραξίαν redactos fuisse, ut minus composite diu alicujus rei meditationi inhærere queat sine magna perturbatione. Quia cætera sanus est, & antea abstractio à talibus negotiis juvit, ut jucundis & gratis sine magna intensione animi laboribus se dedat, suavit scil. itinera, hac vice Lindavium susciperet, postea biberet Acidulas Deinaccenses aut Göpping. &c. Interea commendavi hunc liquorem.

R. Spir. ☉ * ☐. spir. ☉ dulc. āā. ℥β.

☉ * aromat. ℥ij.

☉ absinth. ℥j. ☉ vol. C. C. rectificat. ℥β.

Aq. borrag. beccabung. āā. ℥ij. gramin. ℥iiij. Msc.

De hoc liquore mane cum juscule carniū non salito cochl. ij. sumere posset usque ad acidularum curam. Vitet nimis salia & fumo indurata; nimium aromatizata. Item purgantia &c.

D. 13. Augusti 1694. aditurus Acidulas Deinaccenses me convenit, retulit liquorem Anno 1691. mense Maji suum optime conduxisse. Hactenus adiit Hollandiam, Angliam &c. Usus etiam est Acidulis Smalbacensibus, Thermar. Fabariensium potu. Ab itineribus melius se habet. Libris est deditus.

OBSERVATIO LXIV.

Perturbatio Cerebri.

Dominus Joseph. Werner 50. annorum mediocriter carnosus, bene coloratus, cuti albicans, Pictor artificiosissimus. Multas terras peragravit 30. annis, Italiam, Galliam, Germaniam, diversisque in locis commoratus est & in Austria. In Italia optime vixit. Loca Septentrionalia evitavit ob aerem incongruum. In juventute passus est Odontalgiam, rediit ab aere frigido & humido, in calido ab illa liber erat. Dum puer erat a frigore in leipothymiam incidit. Vinum Gallicum ipsum inflammavit: Cerevisiam in Germania non toleravit ventriculus. Defluxiones alias passus est. Doluit primum Frons, hinc occiput, semper simul dentes affligebantur, quando occiput occupavit, putavit se bene habere: quando nunc tædiosus est, collum quasi obstipum fit, alias caput pro lubitu movet. Nunc videtur medium caput quasi stringi zonā, si tunc caput movet & dolorem hunc excutere an nititur; vertigine corripitur nunc absque ullo dolore frontis aut occipitis aut nuchæ, eaque est gyrosa sed momentanea cum visus obnubilatione: vertigo hæc etiam invadit, si capite inclinato deorsum terram versus spectet, item si in lecto dorso incumbat, præcedit illam tinnitus aurium similis illi, qui leipothymiam antecedit, quem dissipat digitis in aures immisiss & valide commotis. Quando caput obstipum est & veluti zonā stringitur, tum inquietum fit & turbatur videturque disruptum iri, visus obfuscat, putatque sibi cadendum, ac objecta moveri instar papyri; evenit, quando coactus in uno loco manet, quando diu & fortiter loquitur aut se multum movet. Vocat illum capitis & colli

colli spasmus, frequentius jejuno stomacho evenit. Similem spasmus ante 3. annos passus est in digitis manuum. A frigore læditur & cerebrum statim perturbatur. Lassitudinem subinde in artubus experitur; jam aliquandiu quando per plateas ambulat, putat pedes antrorsum se non posse promoveri & sibi retrorsum cadendum esse, unde accedente perturbatione capitis sudor frigidus exprimitur ac pallidus fit, ut sedere cogatur, sed non diu durat. Odontalgia pridem præcipuus ipsius & maximus morbus erat, afflixit maxime hyeme; mitigari tamen potuit: ante annum se hemicrania jungebat: dextro latere masticare nequit, ibi dentes nec calida nec frigida tolerant. Hac septimana rediit Odontalgia cum tumore genæ & tuberculo in gingiva, inde appetitus prosteritur. Ob ventriculi debilitatem mane templum non adit, timet leipothymiam, cui à puero obnoxius est. Defluxiones ad fauces noctu ipsum angunt. Tempore hyemali multa itinera fecit, perfrigit valde imprimis in nucha & occipite. Purgatus est facillimus à *Pilulis D. D. Scretæ*, à *R. D.*, ab *ovis induratis*, à *vino rubro* & *albo* à *lacticiniis* &c. Diarrhæam sustulerunt *N. M. decoctum Caffee*. Mutationes tempestatum statim intra cranium percipit, cœlo sereno optime se habet, pluvio statim malum & stupor redit. Vescitur cibis optimis: vinum generosum juvat paucâ quantitate. Ex levi causa anxius fit, constrictio fortius redit illa, quâ vinculum circumjectum putat, ceu à zona. Multum se legendo *varios Authores Gallic. Italic. Hispanic.* &c. exercuit. Nullos fructus crudos scil. poma, pyra &c. à 20. annis comedit. Esu melonum cum sacch. & pipere pertulit *Bernæ*. Actu frigida appetitum tollunt. *Medicamenta metallica* & *purgantia* ipsius ventriculus non tolerat. *Hæc mihi Bernæ coram narravit M. Aug. 1686.*

Consilium exhibui d. 14. Aug. 1686. Bernæ.

CErebrum videtur afflictum in sua medullosa substantia, unde vertigo tenebrosa à lymphâ intima subeunte sed pauca, quia tantum momentanea est: ob metum magis perturbantur spiritus animales, cum metus tantus sit, ut sudorem exprimat. Ad recipiendam lympham laxiores poros medullosos fecerunt intensæ meditationes, odontalgia. Præter medullam cerebri etiam meninges & quidem nervi affliguntur à lymphâ acri, unde collum obstipum, constrictio ceu à zonâ & vehemens odontalgia. Lymphâ in poris mitiganda, dissipanda, partes laxæ roborandæ. Propterea sequentibus utatur. *Summo mane in lecto sumat ʒss. hujus pulv. cum aqua flor. tilia, post pulverem maneat in lecto per horulam.*

R. Pulv.

℞. Pulv. Marchion. ℥ss. C. C. ph. ppr.
 Ung. alc. ppr. succin. alb. pp. āā. ℥i℥.
 Lapid. Bezoard. Or. ℥ss. Occid. ℥j.
 Ambr. gryf. gr. iiij. Ol. d. rorismar. gtt. iij.
 Sacch. alb. ℥ss. Msc.

Mane & vesperi inungat verticem hoc Bals. Cephal.

℞. Ol. N. M. expr. ℥iij.
 dest. majoran. rorismar. āā. ℥j.
 succin. rut. āā. gtt. vij. Msc.

Odontalgiae causā tuberculum in gingiva maturandum & aperien-
 dum: postea dentes adurendi, qui cavi sunt. Odontalgia nimis saevi-
 ente bihorio à parca caena sumat hunc pulv. ℞. Pulv. Fol. senn. gr. xij.
 spec. arom. ros. gr. xv. Msc.

NB. Lympha per se apud homines acris est, ob sal volat. & fixum:
 acrior fit à temperamento, laboribus, victus ratione &c. ad hanc miti-
 gandam plurimum etiam faciunt decoct. Thee, Caffee, Chocolata &c.
 Fugiat omnia viscida, ut pedes & interanea animalium, pisces pleros-
 que, frixa, acida, pingua, valde dulcia, aromatibus condita, salita val-
 de. Bibat vinum maturum generosum, si sentiat ab illo inflammari,
 illud hoc decocto diluat. coq. lign. visc. quern. ℥ij. in aq. Fontan. mens. j.
 contra frigus & omnes aeris injurias probe se muniat, in lucubratio-
 nibus & severioribus meditationibus se moderet, animi tranquillitati,
 quantum vires ferant, studeat.

Hisce D. T. O. M. benedicat.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LXV.

Perturbatio Spirituum animalium intra Cranium,

Nobiliss. Dominus N. N. Tigurinus Primarius Vigiliarum Magister Palat.
 39. annorum, staturae justae, carnosus, facie citrina praeditus. Ad-
 huc junior Genevae passus est affectum, quem hypochondriacum
 Medici dixerunt: varia adhibuerunt remedia Medici, saepius brevibus
 intervallis V. S. fuit: fronti, pectori, podici admoverunt hirudines: saepi-
 us purgarunt sine levamine. Elapsus ex Medicorum manibus sponte

convaluit. *Arelati Gallorum* graviter bregma sinistrum à casu catenæ ferreæ vulneratum fuit, summe inde perturbabatur, ut vix mentis compos fuerit, vulnus demum post 8. septimanas consolidatum fuit: ab illo tempore circa locum affectum tempestatum mutationes prænoscit. Capillitium densum & prolixum gestat, & tam molestum, ut illud sæpe aliquot diebus pectinare non audeat: ardorem patitur in cervice, dolet subinde supra oculum dextrum. Capillitium nativum aliquando detondere cogebatur, unde melius habuit, nec pectinatio nocuit. Gestavit diu factitium maxime dum in aula versabatur. Vere 1683. sumsit *portionem purgantem*, quæ intra biduum centies prope e purgavit, dabantur postea *Pulv. adstring. & roborantes*. *Mense Octobr. 1683. mane sumsit pil. meas cephal.* Purgarunt blande. Vesperi cum diu morari in cella cogebatur, ob vas vinarium perfluum, atque eo usque donec vas illud depletum ac in aliud repositum fuerat, quod demum post aliquot horas fiebat: Noctu post somnum horarum duarum correptus fuit symptomate quodam, cuiusmodi antea per totam vitam nihil quicquam passus est, quod hætenus aliquoties nocte tertiâ vel quartâ nunc fortius nunc mitius rediit, semper post somnum duarum vel trium horarum. Ab hoc symptomate expergescit & primum vertigine quâdam seu potius perturbatione quâdam corripitur, angitur, gravius quid imminere sibi imaginatur, expallescit, extrema frigent, sitit, bibit aquæ circiter mens. un. sudat largiter, versus tempus matutinum rursus indormiscit, suaviter dormit, mane nihil adversi sentit. Cum hoc autumno noctu super scamnum dormivisset, mane stans subitâ quoque perturbatione correptus fuit, loquela vitiabatur, ut intelligi nequiret, digiti aliquandiu rigidi & extensi manserunt, postea motu quodam tremulo succutiebantur. Observavit magis hoc evenire noctu, si *pilul. ex Ther. cæl. M pil. de Cynogl.* sumat: magis prodest *spir. C. C. noctu sumtus*. Cæterum omnibus sensibus internis & externis valet, nisi, quod aures obtusiores putet. Caput non est grave: interdium nec gyrosam nec titubantem vertiginem patitur. Appetit, à cibo non gravatur, non nauseat, nunquam vomuit, alvus aperta, urina est citrina. Respirat facile, montes scandit inter venandum sine ullo impedimento. Pulsus est mediocris. Non est lassus. Satis temperanter vivit, ad 20. ætatis annum hydropota fuit. Insomnia multifaria patitur; maxime se volare somniat. Multum salivat. Pridem fumo & pulvere Tabaci utebatur: utrumque jam diu intermisit. *Die 29. Mens. Novembr. 1683.*

Resolutio.

Symptoma hoc aliquam affinitatem habere videtur cum incubo, quia tantum non semper in somno post unam alteramve horam evenit; idque

idque ob perturbationem quandam Spirituum Animalium propter motum quandam illorum impeditum. Motus impeditur tum à causa somni ordinaria, tum à læsione vel ab afflictione accessoria à vapore vini recentis, quem per longam moram in cella vinaria hausit; vapores facilius, promptius & gravius læserunt cerebrum, quod à vulnere bregmatis debilitatum & contusione à catena ferrea ponderosa non parum commotum fuit & adhuc tempestatum prænuntium animadvertit. Caput à nimio capillitio gravatur quoque, fitis supervenit per accidens, quia à symptomate excitatur, quando natura in media coctione occupatur. Mane summo bene dormit, quia tunc spiritus animales non tam potenter ligantur. Dum super scamnum dormivit nuper mane hoc symptoma evenit, quia non edormivit, nec vincula sensuum sufficienter dissipata fuerunt. In ventriculo vix causa latebit, quia appetit, à cibo non gravatur, non nauseat, nec vomit, nec os amaricat. Suasi 1. Pulv. cephal.

℞. Pil. Reg. compl. ʒij. C. C. ph. ppr.

Ungul. alc. pp. ʒ diaphor. āā. ʒj.

Ocul. ʒ ppr. ʒij. Succin. alb. ʒj.

Ol. N. M. expr. gr. vj. Sacch. alb. ʒij.

Misc. F. Pulv. Dos. Mane ʒj. cum aq. rorismar.

2. Purgetur semel in mense Pilulis cephalicis. 3. Noctu sumat spirit. C. C. rectif. 4. utatur pulvere sternutat. ex pulv. sternutat. pretioso pulv. rorismar. add. gt. j. ol. dest. succini albi. 5. Fonticulus propediem in brachio sinistro excitetur. 6. Capillitio detonso crebro se pectinet pectine buxco à Fronte incipiendo retrorsum. 7. Cæna semper sit parcior prandio. D. 18. Decembr. 1683. in brachio sinistro Fonticulum inussi.

Die 7. Januarii 1684. scribit se à tribus septimanis ex usu medicamentorum nihil adversi sensisse, at die 6. Januar. scil. die novilunii toto die debile caput exstitit: salivam acidam ex ductibus salivaribus in os ceu ab auribus & post uvulam in fauces effluere sentit. Pulverem Cephalicum consumsit, qui semper ultimis diebus debilitatem quandam per horam peperit. Capitis debilitas manet, commovetur à quovis sonitu graviore scil. clamore, strepitu forti: imo cibo & potu fortiore, ut perturbatio ceu vertigo nocte redeat & vix 3. vel 4. horas dormiat: ab hac perturbatione pedes incalescunt, veretur Convulsiones: purgantia non bene tolerat. Ab illo tempore perturbatio aliquoties evenit ad diem scil. 3. Febr. 1684. Incepit vel à sensu frigoris in planta pedis sinistri, vel à dolore lumborum cum horrore, vel à fornicatione circa verticem, evenit quoque sumtis suaveolentib. ambratis. Item à po-

tu vini Absinthites. NB. *Odorata scil. Bals. Apoplect. Pulv. contr. flux. tam suaveolentia, quam foetida, item ira, vinum, juniperin. paroxysmum excitant.* Contigit haecenus non solum noctu sed etiam interdiu: cessat à screatu forti, aut epoto Cyatho vini. Præsente paroxysmo angitur, tremit artubus, non amplius tamen digiti rigidi fiunt. Incipit plerumque à sinistro latere quilibet prodromus perturbationis.

Die 5. & 6. Nobiliss. Dominum rursus conveni. Ex recensitis & omnibus rite examinatis confirmor magis obstaculum quoddam in cranii parte interna latere, quod liberum spirituum animalium motum impedit, illos aliquo modo perturbat. Natales primùm debet contusioni ossis syncipitis à catena ante plures annos factæ; nam ab illo tempore tempestatem prænuntiam circa cicatricem percipit, deinde læsiones paroxysmum præcedentes plerumque in parte sinistra percipit. In apri-cum rursus deduxit, vel potius obstaculum auxit longâ in cella morâ, & haustus vaporum vini recentis aliquot horarum & diuturnius, nam ab illo tempore hæc perturbatio manifestior evasit. Obstaculum probant paroxysmi etiam interdiu evenientes à potu vini absinthit. Juniperi, item ab odoratis rebus suaveolentibus aut foetentibus valde, ab ira &c. nam sanguine & spiritibus celerius ab his motis statim illum experitur. Eundem quoque accerferunt *Pil. ther. cæl. pulv. cum pil. reg. compl. confect. alk. compl. in aqua meliss. mixt.* Nuper saccum farinaceum inter jocos farinâ infarctum ponderosum valde dentibus arreptum per hypocaustum gestavit cum omnium stupore: paroxysmum quidem non excitavit, at hinc defluxiones dolorificæ ad cervicem per dies 2. vel 3. durantes factæ sunt. Sensus formicationis circa verticem sedem mali non procul à torculari esse innuit, licet quoque ejus prodromos in planta pedum & lumbis sensu quodam frigoris præsentiat. Causam seu impedimentum non magnum amplius esse patet, quia interdiu illum abigit forti screatu, haustu vini: digiti non amplius rigidi fiunt. Juvatur magis à *Spir. C. C. quam ab opiatiss scil. ther. cælest. Pil. de cynogl.* Est robustus, vegetus, omnibus sensibus internis & externis valet. Ab hypochondriis malum scaturire plane non est probabile, quia nullum in his partibus vitium animadvertitur. Obstaculum impressum à percussione cranii à catena vix removeri poterit, utpote malum inveteratum; at recens à vapore vini diu hausti, quod tamen non valde odoratum esse debet, ne spiritus & sanguinem magis exagitet. Propterea summo mane 3ß. hujus pulv. cum aqua flor. tilie sumat.

R. C. C. ph. ppr. 3. Ung. alc. ppr. 3ij.

Pulv. rad. Pæon. Cinnab. nat. Hung. 3ā. 3j.

Ocul.

Ocul. $\mathfrak{S}$. ppr. 3ss. Matr. perlar. ppr. 3ij.

Ol. N. M. expr. gr. iij. Tab. man. Chr. perlat. 3ij.

Msc. F. Pulv.

Si noctu valde urgeat & terreat, sumat Spir. C. C. rectif. à gtt. vij. ad xij. cum eadem aqua, cum præstiterit hic opiatis, ther. cœl. & similibus anodynis, quæ malum auxerunt. Capillitium auferendum curet, gestet artificialia: mane se diligenter pectinet. Purgetur Vere & Autumno pil. cephal. aut aliis blandioribus, postea V. S. Fonticulum apertum teneat.

Mense Martii 1684. suasi pulv. laxant. $\mathfrak{R}$. Crem. $\square$ 3ß. diagryd. $\triangle$ gr. iij. Lap. prunell. gr. j. ab hoc dejecit duodecies cum $\epsilon\upsilon\phi\omicron\epsilon\iota\alpha$. Inde melius se habuit in corpore & capite: postea V. S. fuit, sanguis erat rutilus cum striis nigris pauca aqua. Pulvis præcipitans aliquoties sumtus nullas turbas facit, ut alia medicamenta in capite.

Die 16. Martii scribit seq. Saliva adhuc copiose effluit ex ore. Vesperi sentit quandam debilitatem, unde apoplexiam timet, sumto cibo metus & debilitas evanescit. Appetit, venando percurrit montes & valles sine impedimento. A venere non multum læditur, debilitat caput sed per momentum. Hodie in vertice doluit, ac si aliquid sub cranio esset, ab attactu dolor exacerbabatur, cubitum iturus sensit obtusionem quandam, dormivit ad 11. noctis: sequebatur perturbatio cum sensu motus intra caput, ac si aliquid teli instar exploderetur, sequebatur dolor cervicis, Horror & anxietas cum metu apoplexiæ.

Die 17. Martii 1684. suasi ut Mane hora 5. aut 6. sumat de pulvere nuper ordinato 3ß. cum aq. Flor. Tilia. Hora 7. mane & hora ante prandium atque hora ante canam bibat 3vj. Decocti Msr. de l'Orme.

$\mathfrak{R}$. Rad. cichor. Tarax. acetos. gramin. $\mathfrak{a}\mathfrak{a}$. 3ß.

Herb. Fragar. agrimon. $\mathfrak{a}\mathfrak{a}$. Mj Flor. Borrage. Bugloss. $\mathfrak{a}\mathfrak{a}$. P. ij.

Coq. in 4. Mens. aqu. fontan. lento igne horis duabus. Tandem affunde Mens. j. aq. font. & statim remove ab igne: frigesact. sua sponte col.

Mense Aprilis scribit decoctum rubrum & pulverem conduxisse, nec huc usque perturbationem expertum fuisse: Ventriculo vacuo male se habet, patitur dolorem quandam constrictivum ac aliqua tormina unde caput debilitatur. Salivatio remittit, nisi in potu excedat.

Die 19. Decembr. 1684. Ipsum conveni, hætenus nullam neque vertiginem neque perturbationem passus est; diu nullis medicamentis usus est. Præcautionis gratiâ suasi pulv. March. & cinnab. nativ.

Die 31.

Die 31. Decembr. 1684. A tempestate mutabili percipit formicationem in vertice & syncipite, inde tendit ad dorsum, ubi percipit horrores, hinc dolores & æstum, circa novilunium imprimis hæc patitur. Commendavi ipsi *Frictiones*.

Mense Octobris 1685. Quamvis defluxiones ad cervicem, Os Sacrum & pectus fierent, nihil tamen de hac perturbatione jam à multis mensibus expertus est.

OBSERVATIO LXVI.

Perturbatio Spirituum Animalium sequentibus
Epilepsia, & Apoplexia funestâ.

Dominus N.N. 47. annorum, staturæ longioris, gracilis, à puero agilis, ingeniosus, Juvenis omnibus exercitiis equestribus deditus, in illis plurimos, saltando quoque & gesticulando ad stuporem vincens. Variarum linguarum peritus, *Orator, Poeta, Mathematicus, Pictor &c.* Diu in *Gallia*, etiam *Bataviâ* vixit: profundius meditans inter pingendum aut inter tractandum *Mathematica* aut inter componendum *Poema* quasi in ecstasin incidit. Pridem Hemicraniam in sinistro latere passus est, nunc rarius & potissimum à frigore, quod capiti noxium experitur, unde *Capillitium factitium* gestat & caput noctu vittâ bene obvelat fere laneâ semper: odontalgiam semel expertus est: Hemicrania nullum statum tempus observabat; plerumque vespere ipsum invasit: frequenter doluit in medio syncipite. Foveam triangularem habet circa regionem ossis lambdoidei. Nullæ in capite natæ observantur, quamvis plures ex hac familia illas hic habeant. Vertiginem titubantem pridem expertus est. Jam diu quoque mane, sive noctu quiete sive interruptim dormiverit, postquam surrexit perturbationem spirituum animalium & stuporem quendam experitur, ob quem ad negotia minus compositus est, imprimis in illis, quæ ingenii consuetum & necessarium acumen postulant; quandoque hæc perturbatio vespere evenit: non tamen quotidie illam animadvertit. Aures non tinnunt, quamvis cerumine abundet. Lumbago multis annis molesta est: à duobus annis debiliores pedes sunt, si diu obambulet ardorem in plantis permolestum sentit, quandoque etiam brachia debiliora sunt: nullum tamen formicationis sensum animadvertit. Expeditâ respiratione fruitur, pulsus habet in sinistro carpo immersus ut vix inveniri possit, in dextro vero facile occursum, nuper post 21. ictum, unus emanavit, hactenus pulsu rursus explorato inter 60. ictus nullam intermissionem inveni. Somno pomeridiano raro indulget, nisi debilis sit, ac tunc quidem non in sella sed in lecto somnum capit. Annis

Annis 20. in primo Matrimonio vixit in continuis litigiis, quæ quoque in secundo non desunt, nam iracundior quoque est, ac natura erat: nam aliàs plane jovialis est & temperanter semper vixit. Officium, quo nunc à triennio fungitur, multum molestiæ ipsi parit, utpote Præfectus N. N. pridem *Acidulas Deinaccenses* cum fructu bibit. Anno 1689. Mense Junii bibit domi *Acidulas Ripplisavienses* mane: post meridiem multum occupabatur scribendo, unde vertigo titubans gravior ipsum afflixit, ac metum non exiguum incussit, supervenit tandem cholera, in qua multa biliosa fursum deorsumque egressa: post 6. septimanas Mense Augusti dysenteriam periculosissimam correptus fuit: ab illa curatus, perturbatio spirituum animalium frequentior & fortior evenit, hypochondria inflabantur,angebatur subinde circa præcordia, vomuit quandoque viscida & acida, quandoque dulcia aut insipida: non appetiit, comedit nihilominus: alvus quotidie aperta. In urina subsidet subinde sedimentum viscidum, aliquando furfures fusci. Color faciei vividus mansit: habitus imminuebatur, prodiit in publicum. Usus aliquandiu mane cremore hordei cum pulvere præcipitante cum symptomatum remissione: recruderunt Mense Martii 1690. die 16. Martii subito mane Alaliâ correptus fuit, sonos quidem edere valuit, sed nullas voces articulatas, symptoma tamen hoc brevi tempore duravit. Usus est liquore diaphoretico & cephalico, tabulis cephalicis. postea etiam gelatina ex carnibus & pedibus vitulinis &c. Die 9. Aprilis 1690. postquam ipsum examinasset & mihi rariora sua artificiosissima ostenderat, subito valde circa præcordia angebatur, sudorque frigidus exprimebatur in fronte, circa 9. matutinam sequebatur vomitus cum magno nixu, unde cessavit anxietas. Die 24. Aprilis cum Tribunis plebis in campum, fontium causâ, exspatiatus est; in cæna paulò plus bibit, quam consueverat jam diu; quoniam d. 25. Aprilis maturius & nondum cænâ digestâ surgere cogeatur, Alaliæ quid rediit, certa verba non expedite aliquandiu pronuntiare valuit: anxietas cum nausea, quæ aliquandiu emanavit, d. 26. Aprilis rediit, sed non tam fortis uti nuper D. 28. Aprilis. Equitationem aliquo usque tentavit, verum illam, imprimis ob perturbationem spirituum animalium tolerare nequirit.

Die 29. Aprilis. post meridiem dum ad ædes Domini Consulis illum præstolabatur, subito visus obtenebratione correptus fuit & aliquandiu legere nequirit, perturbatio spirituum animalium molestior fuit, huic visus vitio nullam ansam in prandio dedit ullo errore.

Resolutio.

Spiritus animales intra cerebrum sensibus inservientes, jam diu quandoque in suo motu impeditos, indeque perturbatos, nec sensibus internis

210 Observatio LXVI. Perturbatio Spirituum &c.

ternis & externis debite inserviisse, manifestum fit ab ecstasi, quam incurrit, à profundâ meditatione inter componendum, pingendum, concipiendum &c. à vertigine titubante pridem, imprimis dum *Acidulas* bibit *Anno 1689.* non observatis legibus in hac cura debitis: ab ineptitudine ad cogitandum solito acumine mane postquam surrexit, quandoque etiam vespere imprimis patet ex alia brevi die 16. *Martii* & d. 26. *Aprilis*: ut & ex visûs obtenebratione die 29. *Aprilis.* Impedimentum motûs spirituum animalium in cerebri porulis productum fuit ab intensis ingenii laboribus, unde spiritibus consumptis crudior humor in illis perstitit, vel illis se profundius insinuavit; ab ira frequenti & vehementi quovis tempore sive ante sive post pastum, unde sanguis concitatus ad profundiora per capillares arteriolas adactus fuit, serumque post se reliquit; à tædioso officio propter quod intempestive multumque scribere debet; imprimis etiam ab illegitimo acidularum potu: fovet quidem malum hypochondriorum dispositio pravior. Cerebrum lubentius admisit illuviem, quia frequenter dolet in medio bregmate & aliquando atrocem Hemicraniam passus. Medullæ aliquid horum jam accidere & impotentia pedum & brachiorum atque lumbago innuunt, licet adhuc sensus fornicationis absit.

Affectus hypochondriacus agnoscitur ex illorum inflatione frequentiore post dysenteriam perpeffam, anxietate subinde adhuc affligente, ut nuper die 9. *Aprilis*, vomitu quandoque acido, satis violento, appetitu non quidem penitus prostrato; tali tamen, quo quidem ad cibum assumendum non invitatur, comedit tamen in prandio & cæna. Affectus iste originem suam debet cholerae & dysenteriae, & nunc magis pendere videtur à denudatione membranæ nerveæ ventriculi & coli, quàm à pravo fermento harum partium, aut notabili cacochymia, quia alimenta concoquit & fæces coctas egerit.

Indicationes igitur erunt, 1. restituendum esse Spiritibus Animalibus in cerebro & ejus medulla liberum com meatum, remotione obstaculi, quod serum existimo. 2. Cogitandum esse quomodo ventriculi & coli denudationes demulceri, & humores, si quod à vomitu vitium contraxerint, corrigi possint.

Quum *Thermarum Fabariensium* potus à suis amicis familiaribus multum laudaretur, summo cum desiderio has, si vires ferant, adire affectat futura æstate: Harum potu legitime instituto ac cum omnibus præcautionibus adhibito utrique indicationi satisfieri, DEO volente, posset.

Hoc itaque Vere mense sci. *Maji* per 15. dies harum pilular. numero 9. aut 10. cum aqua flor. *Tilia* sumat mane hora 6. vel 7.

R. C. C.

℞. C. C. phil. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. 3j.

Diaph. ʒ. cinnab. ʒiij rectif. āā. ʒiij.

Ambr. gryf. sp. rosar. s. q. solut. gr. vj.

Ol. d. rorismar. gtt. ij. Extr. beton. & salv. āā. q. s.

Msc. F. pilul. ex 3j. num. 40. consperg. pulv. santal citrin.

Dimidiā horā post sumtas pilulas bibat hujus jusculi ʒiij. vel v. calide.

℞. Radic. caryophyll. recent. ʒij.

Herb. recent. cochlear. nasturt. hort.

chærefol. majoran.

Flor. Paralys. āā. Pj. sem. fœnicul. 3j.

Passul. major. exacinat. ʒss.

Incis. & contus. Msc. indantur lagenæ stannæ:

Affund. juscul. carn. non saliti ʒiij. ebull. per quadr. hor.

Postquam sponte refrixerit, coletur citra expressionem.

Post potum per horam blande obambulet.

Finitā hac pilularum curā, antequam Thermas Fabarienses adeat, purgari posset hac potione.

℞. Fol. senn. s. s. ʒiij. Rhabarb. elect. Agaric. alb. āā. ʒij.

Crem. ʒ. ʒ. ʒ.

Herb. Beton Flor. Acatiar. bugloss. āā. Pj.

Sem. fœnic. 3j.

Incis. & contus. Msc. infund. cum aq. fervid. q. s. in vase vitreo bene clauso; stent per noctem in loco temperato, mane leni facta ebullitione, coletur citra expressionem.

In colaturā ʒv. solv. Mannæ Calabr. el. ʒiij. Iterum coletur. Colaturam mane horā sexta ebibat ac post horas duas bis vel ter ad prandium usque sumat jusculum.

Post tres dies Venam in dextro brachio secandam curet emittendo ʒiij. vel ʒv. sanguinis.

Ad iter secum sumere posset. 1. Balsamum Cephalicum.

℞. Ol. nuc. mosch. expr. ʒiij.

dest. majoran. rorismar. āā. ʒj.

rutæ ʒss. succin. alb. gtt. vj.

Balsam. apoplect. ʒj. Msc.

Hujus pauxillo verticem illinat & quandoque illum odoretur. 2. Eleo-saccharum.

212 Observatio LXVI. Perturbatio Spirituum &c.

℞. Sacch. alb. ℥ij. Ess. ambr. sicc. ℥j.

Ol. n. mosch. expr. ℥℥.

dest. rorismar. major. āā. ℥j.

cort. citr. gtt. vij. cinamom. gtt. ij. Msc. diligenter.

Hujus ℥iij. vel ℥℥. permisceat aq. flor. Til. vel saltem aq. font. ℥iij. vel ℥v. de hac sæpius sumat cochl. j. vel ij. præsentē Alaliā, visus ob-
tenebratione aut insigni spirituum animalium perturbatione.

Si ad *Thermas* pervenerit & ab itinere quieverit potum harum incipiat mane à Libr. j. singulo mane Libr. j. adscendat, donec ad Libr. 5. vel 6. pervenerit: in summa dosi maneat dies 8. vel 10. postea quotidie demat Libr. 1. si in summa dosi tot libras perferre non posset, libram unam aut duas paucius bibat, nec plus ingurgitet, quam ventriculus optime tolerare valuerit, ac ipse cum appetitu biberit. Ut ventriculus potum promptius toleret, comedet frustulum *Tabellar. aromat. Officin.* A potu *Thermarum* per unam alteramve horam blande obambulet, nolit nimium se movendo sudorem violenter cogere: si libuerit, posset ab harum potu per duas aut plures horas lecto se committere & culcitram prope se cooperire, hoc enim modo *Therma potæ* aut per sudores aut per urinas aut utrinque promptius secedunt. Si non, uti decet per urinas transeant, sumat circiter ℥j. hujus pulveris in primo *Thermarum* haustu ac à potu in lectum decumbat.

℞. Crem. ☐ ℥i℥. ☐ Ol. ℥℥. lapill. ocul. 6. ppr. ℥ij.

☉ Juniper. 3j. lap. prunell. ℥j. ol. d. succin. gtt. ij.

Sacch. alb. ℥i℥. Msc. F. Pulvis.

Si alvus non respondeat sumat horā unā ante prandium *Mass. Pilul. Al. c. Rhabarb. gr. xiiij. ad ℥j. in pilul. format.*

In *essu Thermarum* pro ablutione corporis bis vel ter & qualibet vice vix ultra duas horas utatur sed non ad excoriationem.

Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis: bibat vinum vetus moderate, si sitiat vinum aquā diluat.

Ab initio harum *Thermarum* usu aquæ ingestæ non rite & sufficienter nec per alvum nec per urinas secedebant, inde abdomen inflabatur ac anxietates permolestæ excitabantur sine tamen vomitu, pilul. aloë cum *Rhabarb.* nihil effecerunt nec pulvis aperitivus urinas promovebat, tandem potionem laxantem cum manna similem isti, quam antequam ad *Thermas* abiret, sumebat, præparare curavit ac usurpavit, à qua copiosissime multis scybalis prius eductis sine torminibus cum euphoria purga-

purgabatur, simul etiam urinæ in copia profluebant, unde multum allevabatur ac *Thermarum potum* cum optima tolerantia & optato effectu absolvere potuit.

Initio mensis Julii 1690. Sanctus domum rediit, itineris molestias optime pertulit: ab omnibus perturbationibus spirituum ac anxietatibus se nunc liberum & plane restitutum, uti sibi videbatur, gloriabatur: per aliquot septimanas in tali statu permanebat ac de nulla molestia conquerebatur: propterea nullis aliis medicamentis præter dietam usus est. *Die 3. Augusti*, quum scribendo, ratiocinando aliisque, quæ officium suum exigebant, multum occupatus esset, denuò aliqualem spirituum perturbationem cum vertigine titubante sed leni adhuc animadvertibat, propterea ipsi hunc Pulverem suasi.

R. Pulv. Rad. Valerian. sylv. Pæon. mar. ʒā. ʒiij.

Ung. Alc. ppr. diaph. ℥. cinnab. ʒij. ʒā. ʒj.

Ol. d. rorismar. gtt. ij. sacch. alb. ʒiij. Msc. F. Pulv.

Dosis a ʒβ. ad ʒij. mane & vespere cum aq. fl. til. sumat, superbibat infusum herbae Theæ: Dietam ulterius strictè observet.

Die 30. Augusti, inter sodalitium honestum animi recreationis causa commoratus correptus fuit vertigine: perturbabatur, ut animi sensa exprimere nequiret. Angebatur valde, sudavit, ex sodalicio ivit ad aedes proprias, post sumptum jusculum vomuit, circa 10. noctis loquebatur quidem cum suo Medico, mansit tamen perturbatio. Circa noctis medium rediit anxietas cum vomitu & tanta perturbatione, ut neminem agnosceret: largissime minxit, querebatur de capitis & axillæ dolore: ista sensuum internorum ligatio continuavit. Ante tertiam matutinam s. vehementissimos paroxysmos epilepticos passus est, inter unum & alterum paroxysmum & aliquandiu post ultimum jecuit instar trunci, respiravit cum stertore; fortiter compressis digitis & liquore ex euphorb. aceto mixt. naribus illito, nullum sensus indicium præbuit, ac si forti apoplexia tactus fuisset. Ante s. matut. cen à profundo somno expergefactus brachia in altum sustulit, & cen è spectro territus inconditas voces emisit, illaque quasi fugere annitebatur: tandem quietior factus fuit, omnes artus movit: intra biduum sensim vires recuperavit, ut suis negotiis more solito fungi potuerit.

Die 18. Novembr. Ante meridiem sensit ejaculationes quasdam in buccæ parte dextra cum aliqua punctione, timebat aliquem insultum: pransus est de hepate suillo, abiit ad præfecturam suam, ibi scripsit, circa vesperam stimulabatur ad secessum, ex verecundia propter adstantes suppressit alvum, sequebantur tormina, mox omnia assumpta vomuit: corripiebatur vertigine, postea artus rigeabant, supervenit

ἐπιστόνος, mox fortissima quasi apoplexia sequebatur: *ab excitantibus adhibitis*, movit brachium & pedem sinistrum ac totum latus dextrum immobile perstitit, os distorquebatur, versus noctem soporatus jacuit, utrique carpo & tibiæ utrique sub genibus *vesicatoria* applicabantur. Sequenti die ad mentem rediit, adstantes agnovit; brachium pedemque dextrum movit: utitur *mixturâ cephalicâ cum liquore C. C. succinat. &c.* Ante hunc insultum præcessit ira vehementissima, qualem nunquam antea passus est, causa zelotypia.

Die 5. Decembris denuo in dextro latere Hemiplegiâ corripiebatur, sensus ac motus in toto hoc latere abolebantur, ut digitis fortiter compressis nihil senserit, nec hos moverit: tandem fortissimâ Apoplexiâ superveniente Die 14. Decembr. 1690. mortuus est.

OBSERVATIO LXVII.

Perturbatio Mentis.

Nobilissima Domina N. N. 63 annorum. Plethorica, Bronchocele affecta, plurium liberorum mater: multis curis exhausta à pluribus annis, catarrhosa, nephritidi obnoxia, aliquot calculos excrevit, ab equitatione aut motu corporis nimio cruenta mingit. Circa principium Maji 1680. vesperi horruit, subsequente æstu: rediit ter alternis vesperis. Die 8. Maji data fuit *portio purgans ex infus. senn. rhabarb. &c. add. manna*, unde aliquoties deiecit. Vesperi in obambulante observata fuit quædam distorsio oculorum, cum faciei pallore: quando loquebatur, rebus sua nomina imponere nequirit, quod ipsamet animadvertit, panem vocavit carnem &c. Die 9. Maji melius habuit. Die 10. Maji Vena secta fuit, sanguis erat laudabilis. Circa vespeream rediit oculorum distorsio & ista memoriæ hallucinatio. Circa octavam noctis prandium evomuit, doluit tunc quoque regio renis & ureteris dextri. Lectum petens, sensit anxietatem quandam cum sudore prope frigido eoque largo. Tum prægressis diebus, tum sequentibus quidquid negotiorum susceperat, tractavit lente: incedens pedes altius attollebat, quam consueverat, ac si hæc provincia ipsi imposita esset, ut altius solito incederet; loquebatur non bene coherentia. Aliquando sinit, aliquando minus: urina nunc valde tinctorum nunc pallida alternatim. Imprimis molestus fuit sudor in lecto cum anxietate, propterea noluit penitus decumbere, obambulavit, aut toto die fere sedit. *Fonticulus & impetigo humida circa aream papillæ sinistræ exaruerunt.* Comedit

dit interea & bibit vinum dilutum in pastu: dormivit. Symptomata hæc nunc mitius nunc fortius continuarunt *ad diem 15. Maji.*

Misi *Donefchinga* dos. ex $\frac{1}{2}$ io diaphoret. Bez. miner. sumat mane & vesperi. Item parent *aq. cordial.* ex infus. cinamom. addita dosi ex *antimonio diaphor.* &c. cum corall. rubr. ppr. $\mathfrak{ss}$. & pauxillo sacchari. His continuatis *ad d. 22. Maji* à 17. hujus mensis & fuga vini melius habuit & prope convaluit. *Die 22. Maji ipsam conveni:* Pulsus erat naturalis: urina non amplius tinctor: cænavit bene: quamvis dies ille æstuosus valde esset, ipsaque mane hypocæstum calefaciendum curaret, primumque ibi vinum rursus concessissem. Noctu dormivit. Hactenus nullam passa est vertiginem, nec diu Cephalalgiam.

Die 23. Maji urina bene colorata laudatissimum habuit sedimentum, pulsus naturalis: in pastu bene comedit, tota die extra lectum mansit. Nullum vitium animadvertebatur in loquela, quamvis jamdiu memoriam debiliorem adstantes agnoverint; imo jam ante annum similem perturbationem mentis observarunt post somnum pomeridianum impeditum, evanuit vomitu & diarrhœa. Idem factum in paroxysmo nephritico. Noctu optime dormivit, non sudavit.

Die 24. Maji. urina optima fuit, ut & pulsus: anxietas evanuit. mentis compos est & promptior in omnibus actionibus animalibus. *Discessurus sequens consilium exhibui.*

Resolutio.

PRimarium vel maxime considerandum videtur symptoma in *Nobilissima Domina Matrona* esse perturbatio illa spirituum animalium ob quam memoria hallucinabat, oculi pervertebantur, tardius unam alteramve operam peragebat, quam alias promptissime peregit, & altus ille ingressus illæque sine vertigine vel gyrosa vel titubante, etiam absque cephalalgia, licet alias in hoc paroxysmo affligeret, sed per breve tempus manentibus his symptomatibus. Accessit pallor, anxietas & sudoris largi expressio in lecto decubæ, sed sine dyspnœa, ac si cor ob hanc spirituum perturbationem spiritibus defraudatum aliquandiu fuisset.

Causa proxima est cerebri quædam imbecillitas, quam introduxit negotiorum multitudo & gravitas, quæ vel viri cordatissimi cerebrum ultra viginti annos durantia defatigare potuissent, & somnus pomeridianus, cui non rarò indulgere cogeatur, propter noctes insonnes: debilitas consistere videtur in occupatione pororum laxiorum cerebri ab humore aqueo ibi, ubi præcipue memoriæ sedes est, unde nec vertiginem

ginem nec cephalalgiam patitur. Hac vice interruptio major facta est propter insultum febrilem, agitationem humorum à purgante, quod manna ingrediebatur, quam aliàs abhorruit & semper adversissima ipsi fuit, Venæsectionem & paroxysmum nephriticum in hoc paroxysmo etiam gliscentem; nam doluit circa regionem renis & ureteris dextri & vomuit.

Quoniam in anno Climacterico magno versatur & hæc debilitas à multis annis invec̃ta est, Cerebrum imprimis corroborandum seu humor iste, qui se poris insinuavit, absorbendus Pulvere tali.

℞. Radic. Pœon. ʒss. nuc. mosch. macis. ana. ʒj.

Cinamom. acut. ʒij, Cubebar. ʒss.

Diaph. ʒ. ʒiij. C. C. ph. ppr. ung. alc. ppr. ana. ʒij.

Succin. alb. ppr. ʒj. sacch. alb. ʒiij. Msc. F. Pulv.

Sumat mane ʒj. in lecto cum aqua rorismar. vel majorana vel salvia, vesperi ʒss. cum alterutra aqua nominata.

Vertex inungatur Balsamo cephalico mane & vesperi.

Si purgatione indigeat, utatur pilulis meis cephalicis, quibus cum fructu antea utebatur idque noctu post cœnam parcam: aut decocto ex fol. senn. s. s. Rhabarb. ʒ. vin. alb. passul. prun. Damascen. absque saccharo aut manna.

Si nephritis urgeat, utatur frequenter ol. amygdalarum dulc. Inungat locum affectum unguento nutrito, alvum subducatur clystere anodyno. Emplastrum ex oleo olivar. melle, cremor. lact. ana cochl. iij. Msc. non improbo, quod à Nobilissima Domina Matrona laudatur. Preservationis gratia uti posset pulvere meo nephrocatastico, sem. hyperici semel in septimana.

Si ob insultus febriles, animi motus aut ab alia humorum perturbatione symptoma vehementer urgeat, omittat vinum, bibat emulsionem: utatur ʒio diaphor. cum Bezoard. miner. imprimis quietem à negotiis quærat, imò plane illis nuntium mittat.

Si cordis debilitas urgeat, paretur aqua cordialis ex infuso cinamomi adde pulv. ex corall. r. pp. sang. drac. ʒio diaph. matr. perl. sacch. ʒss. Paretur nodulus nari admovendus ex Bacc. juniperi, caryophyll. ruta. Propter impetiginem areæ mammæ sinistrae paretur Emplastrum ex butyr. acet. madefact. cum oleo lini.

Die 26. Junii 1680. Mane correpta fuit cephalalgia cum horrore & stimulo ad vomendum atque eructationes, quamvis nihil excreverit: tunc tota nocte doluit in latere, dolor fuit pungens & exacerbatus à versione corporis aut ab inspiratione forti, ut exclamare cogeretur, dubium an pleuritis an nephritis? urina missa est turbida cum sedimento crasso seu mucoso seu purulento.

Missi Ol. amygd. dulc. syrup. pect. & anodyn. Item pulv. febril. & antipleurit. ung. anodyn. Brevi intra paucos dies reconvaluisse videbatur.

Die 17. Julii 1680. Correpta fuit catarrho suffocativo cum asthma vehementi. Die 18. Julii crescente asthma Filius meus adveniens ipsam moribundam circa meridiem invenit: vesperi exspiravit. Ob Bronchocelen difficiliter semper respiravit.

OBSERVATIO LXVIII.

Perturbatio quædam Vertigini similis.

Nobiliss. Dominus N. N. Pr. supr. Meskirchii, natus est Anno 1642. mense Februar. staturæ justæ, carnosus, temperamenti plane solaris. Pridem vertiginem passus est, quæ usu medicamentorum remisit. Anno 1682. cum in diebus canicularibus Rhedâ Leodio Bruxellas veheretur, subito quadam perturbatione capitis correptus fuit, unde graviter commotus ac sibi gravius quiddam imminere veritus est; propterea ex rheda exsiliit & pedes Bruxellam per horas duas contendit: in hospitium perveniens cibum averfatus est, sitiit bibitque, non tamen multum ultra ordinarium. Præcesserunt istam perturbationem negotia gravissima, quæ multam & continuam prope animi agitationem & contentionem requirebant; quibus diu adhuc postea invigilare cogebatur. Perturbatio ista posthæc ipsum sæpius invasit, nullum statum tempus observat, invadit ipsum frequenter post primum somnum quod plerunque 4. vel 5. horis durat & non raro ipsum expergefacit: quando post primum somnum indormiscere vult, ipsum cum terrore excitat; brevibus intervallis aliquando sæpius: corripitur illa quandoque mane, circa meridiem etiam, post meridiem imprimis si equitet, atque equitans somno affligatur; si rhedâ vehatur: si stans diu cum Illustrissimo Domino confabuletur: nuper scil. 20. Novemb. 1682. in principio prandii illa terrebatur, dum subito fenestram versus prospexit multaque lux derepente oculos illustravit. Frequentius ipsum invadit, si in potu excedebat, quamvis non inebrietur, quod alias nunquam fit, licet plus quàm alius biberit; item si ingenium multis

tis negotiis defatiget: corripitur quoque illâ, si ante Confessionem intentius meditetur; item in templo magnâ populi frequentiâ, si per flumen equitet, terretur. Perturbatio hæc prorsus momentanea est & vix tam diu durat, quàm quis 10. numeraret. Cum illâ ita comparatum est, subito consternatur & ita turbatur, ut nesciat, quid sibi subito eventurum sit, nec possit malum exprimere aut describere; nihil in gyrum rapi ipsi videtur, nec titubat; semel sibi cadendum putasset, nisi se proximo pariete suffulcisset; statim evanescit, si semet excitet ac malum mascule excutiat, si apricum aërem captet, si frontem perfricat, quod 20. Novembr. & aliis vicibus fecit, si colloquendo aut vociferando paroxysmum attraxit: in illo visus non obfuscatur nec objecta duplicia videt, at cor quasi stringi videtur, unde non raro expallescit, sudor frigidus exprimebatur, aliquando etiam pulsus interceptebatur diu, non tamen semper expallescit. Putat in paroxysmo fieri quandam phantasmatum confusionem & obnubilationem; nihilominus in illo omnibus sensibus valet ac ratiocinari valet: terretur tamen quia gravius quiddam timet: nam *Dn. Pater* 42. ætatis anno forti apoplexiâ mortuus est, qui largius tamen bibit & diu antea tremulus fuit. Post paroxysmum nullam lassitudinem aliamve labem animadvertit. Caput nullo prorsus genere doloris aut molestiæ afficitur: ingenio, judicio & memoriâ excellit, gravissima negotia prompte & sine magno labore perficit; ob ingenii facilitatem tantum non illis propterea obruitur: nullum quoque vel minimum vitium in sensibus externis animadvertitur, ut nec in aliis actionibus naturalibus & vitalibus: agilis est, nunquam otiosus. Nunquam somno pomeridiano indulget. *A purgante* horâ somni & *V. S.* quod ter hucusque & primâ vice in ipsis diebus canicularibus factum fuit, aliquandiu cessavit. Usus quoque est *cephalicis conserv.* &c. *A confect. cubebar.* nimium incalescit.

Resolutio.

PERTURBATIO hæc videtur fieri à spirituum animalium quadam commotione, & quidem ob quandam explosionem humoris cujusdam heterogenei medullæ circa thalamum opticum inhaerentis ab accessu sanguinis arteriosi recenter allati: nam subito & ex improvviso fit, subitoque evanescit: illam lux derepente oculos illustrans excitavit; quod etiam facit vociferatio, equitatio, vectio &c. conspectus multitudinis in templo. Heterogenei aliquid huc allectum & detentum fuit ab intensa meditatione; cumulat à computatione &c. Malo occurrendum, ne epilepsia magis quam apoplexia superveniat: de cujus invasione non tantopere timendum cum omnibus sensibus valeat, nec capite gravetur vel doleat; eoque magis timendum de epilepsia videtur, quia
oculi

oculi stringi & trahi introrsum videntur. Cor in consensum rapitur ob objectum terrificum phantasiae oblatum & præconceptum metum ex Patris obitu.

Proderunt 1. Pulv. Anti Epilepticus.

℞. Rad. Valerian. sylv. ʒiij. Pœon. ʒij.

† diaphor. Diaphor. ʒal.

Cinnab. nativ. Hungar. ungu. alc. pp. ana. ʒj.

C. C. ph. pp. ʒij. pil. reg. compl. num. j.

Ol. dest. rorismar. gtt. ij. sacch. alb. ʒij.

Misc. F. Pulv.

De hoc pulv. mane sumat ʒß. cum aq. flor. Til. per 2. septimanas; postea in septimana bis per aliquot menses. 2. Triduo ante Novi- & Plenilunium duabus horis à parca cæna sumat Pil. meas cephal. ad gr. xvij. aut pilul. è succin. Crat. 3. Venæsectiones consueto tempore non omit-
tat. 4. Interdiu unam alteramve harum Rotular. in ore detineat ac sen-
sim deglutiat.

℞. Specier. Diamb. Diamosch. ana ʒj.

Pulv. Marchion. ʒiß. Extract. lign. al. ʒß.

Balsam. Cephalic. gr. v. confect. alk. c. ʒiß.

Sacch. alb. in aq. fl. til. solut. ʒiiij.

Misc. F. Confect. in Rotulas.

5. In victu fugiat frixa, pingua, dulciaria, ebrietatem &c.

Contra hanc perturbationem usus est Acidulis æstate 1683. & rur-
sus 1684. Dainacco mense Junii 24. 1684. scribit. Se in itinere æstu-
ante cœlo ante & post meridiem hanc perturbationem percepisse cum
anxietate circa cor: quamprimum equitando oculos claudit, id ipsi e-
venit cum vertigine, quam exclamando tollit, imprimis si imaginatio-
ne illam augeat. Ante abitum ad acidulas prolixè de suo affectu scripsit
ad Filium meum Johannem Conradum, qui methodum acidulas bibendi
præscripsit, ac necessaria medicamenta misit.

Nuper Ulmæ passus est hanc perturbationem fortius quam un-
quam: nam cum Excell. D. D. Beutelio colloquebatur, subito spirituum
talis perturbatio facta est, ut fortiter exclamarit, aliquid grave sibi im-
minere atque ita perterritus fuit ab hoc phantasmate, ut circa præcor-
dia & hypochondria stringi & spiritum aliquantulum intercipi pu-
taverit, ac in utroque hypochondrio doluerit. Hactenus quoties inten-
se de hac perturbatione cogitat, protinus adest: petit ut adstantes cum
ipso

ipso colloquantur : hac ratione ipsam propulit hactenus, aut evitavit. Est momentanea, nec in illa titubat aut in gyrum aliquid verti percipit : excepta unicâ illâ vice *Ulmae*, ubi ab hujus perturbationis phantasmate valde perterritus caput vix erectum tenere valuit : alloquio tamen statim evanuit. *Acidulas Deinaccenses* bibens bis ipsum in die purgarunt, reliquum per urinas & sudores secessit : cæteram affectus ab illis non imminutus fuit, nam hactenus varia itinera etiam æstuante cælo suscipere cogebatur & continuo gravissimis negotiis occupatur. Ante mensem, & quod excurrit, valde territus fuit à paroxysmo epileptico, quem *Famulus Einsidlæ* perpetravit. Summo proin mœrore etiam obrutus fuit *Die 26. Julii 1684.* cum nova allata essent *Illustrissimum Dominum Fridericum Comitem de Fürstemberg in obsidione Budensi in excursionem à Turcis crudelissime trucidatum fuisse.* Nuper scabiem quandam contraxit in lecto. *D. 29. Jul. 1684.* quo ipsum conveni, lumbagine correptus fuit : sumto *Extracto Bezoardico* sudavit ac sequente die melius habuit.

Perfuadebatur *Ulmae* perturbationem spirituum provenire ab affectu hypochondriaco. *Die 30. Julii* ipso bene examinato deprehendi illum bene ingerere, in ventriculo concoquere, cocta tum ex ventriculo tum ex intestinis sine ullo vitio egerere, nec de ullo symptomate afflictorum ventriculi, intestinorum conqueri : urinam habet naturalem, ut & pulsum, non vomit, non eructat, non dolet, bene coloratus & carnosus est, unde conclusi hunc affectum prorsus non dependere ab hypochondriis sed ab obstaculo intra medullam cerebri *vide supra.* *Suasi tales trochisc. ambratos.*

℞. *Cinnab. nat. Hungar. ℥iij. C. C. ph. ppr. ʒiʒ.*

Pulv. rad. pæon. ʒj. Ung. alc. ppr. ʒiʒ.

Essent. ambr. sicc. ʒij. Confect. alkerm. c. ʒiij.

Sacch. albiss. ʒiij. F. c. mucilag. tragac. aq. ceras. extract.

L. A. Trochisci.

De his M. & V. x. aut plures sumat, superbibat mane decoct. Caffèe, quia dum meridiari nunc solet, quandoque brachia succutiuntur.

Contra scabiem utatur lacte virginis in quo aliquid ♀ dulc. coct. fuerit. *Mense Septembr.* passus est imbecillitatem pollicis manus dextræ.

Die 6. Octobr. 1684. sumsit dosin pulveris *Cornachini*, purgabatur cum levamine ac multum bilis eduxit.

Die 8. Octobris sanguis V. S. emissus pulcherrimus fuit : sequentibus diebus in cibo & potu multos excessus commisit, nunc à diebus 8. caput grave est, item confusum ac debile : mane quando surgit, eructat,

Observatio LXVIII. Vertigini similis Perturb.&c. 221

ruat, sentit æstum volaticum per totum corpus: in manu dextra sentit debilitatem aliquam & noctu in tota illa manu spasmus. Gravitatem capitis comitatur quasi deliquium animi, quod repellit fortiter sereando & alia cogitando, torquetur continuo negotiis odiosis. Perturbationi accedentia nova symptomata sc. Confusio quædam & debilitas capitis ac manus dextræ, item noctu spasmus indigitant plus nunc humoris serosi medullæ cerebri instillatum fuisse hætenus, quam dum simplicem perturbationem effecit: idem acre esse spasmus manus ostendit. Vergere illud versus medullam spinæ præter spasmus imbecillitas Brachii docet. *Suasi*, ut singulis septimanis sumat ʒß. *pulver. cinnabarin.* continuet *trochisc.* Si excedat in prandio, parum cænet. Sumat *pil. è succ. Crat.* ʒj. ante cænam: *Frictionem brachii* non omittat, præstat *inunctionibus.* NB. Ipse excessus evitare nequit.

Die 6. Novembr. 1684. cum *Olendorffio* equitaret inter orandum & cantandum bis vel ter levi perturbatione correptus fuit prægresso inter equitandum somno: durante somnolentiâ post perturbationem aures clare tinniebant, visus obfuscabatur, statim apoplexiam imminere verebatur, sensit brachium dextrum convelli & in altum torqueri; expalluit, brachiis manibusque tremuit, penitus persuasus est vel apoplexiam vel convulsiones sibi imminuisse ac in nervum erupturas fuisse, nisi statim brachium dextrum extra pallium protrusisset, Frontem perfricasset, ac *aquam Reginae Ungariæ* odoratus fuisset. Symptoma, perfrictio & odoratus aquæ durarunt per 3. P.N. Iter equitando continuavit: mansit debilitas ab apprehensione, quam vix excutere valuit: animadvertit mentum vel potius labium superius tremorem aut distorsionem quandam passum fuisse. Post symptoma per 2. horas *Neuforam* equitavit, ibi sumsit *dosin 1. pulv. cinnab.* hinc per 2. horas scripsit. Evenit hoc prope *Sulgam* horâ 10. antemeridianâ jejuno prorsus ventriculo. Pridie in cæna multum bibit ad horam 11. noctis, parum comedit, non tamen ebrius evasit: antequam cubitum ivit, aliquoties *pulv. Tabaci Hispan.* naribus attraxit, nocte non ultra 4. horas dormivit. Magis sibi metuit, quia putat se versari in anno *Climacterico.*

Post longam meam domo absentiam respondi

D. 20. Decembr. 1684.

Symptoma hoc non intra terminos perturbationis mansit, accessisse aliquid convulsivi patet ex torsione & in altum sublatione brachii, Tremore & distorsione menti vel potius labii superioris: non procul aberat ab epilepsia, quia visus obfuscatus fuit, aures clare tinnierunt, expalluit, manibus & brachiis tremuit: nondum in epilepsiam evehctum fuisse

fuisse, patet, quia mente constitit, pallii alam excussit, frontem perfricuit, aq. Reg. Ung. odoratus est, iter continuavit. Pallor & forte tremor metui adscribi debet, ut & superstes debilitas. Causa gravioris paroxysmi erant potatio largior in prægressa cæna in multam noctem, somnus brevior, ob quos errores cumulatae fuerunt cruditates heterogeneae intra medullam cerebri. Ad illius cumulationem forte symbolum contulit, pulv. Tabaci Hispan. acrimonia sua insigni potenter irritans: cruditates in nervos eruperunt à somno inter equitandum, satis copiosas cumulas testantur tinnitus aurium sonorus, oculorum obfuscatio, motus convulsivi, sed nondum ad illam copiam aut malignitatem evectæ fuerunt, ut epilepsiam excitare valuerint. Symptoma hoc *Monitorium peremptorium* videtur esse, ut accuratiorem diætam non solum in cibo & potu, sed etiam in negotiorum tractatione in posterum observet. *Tabaci pulvere* parcius utatur statim à pastu. *Pulverem cinnabarinum* frequentius & strenuius mane sumat scil. ter quaterve in septimana aut necessitate urgente quotidie mane, qui 15. Septembr. talis præscriptus est.

℞. Limat. C. C. crud. Ebor. āā. ʒij.

Cinnab. nat. Ung. quam pulcherrimam Viennâ nactus est, ʒiij.

Succin. flav. ʒj. Nuc. mosch. ʒß.

Sacch. alb. ʒij. Msc.

Dosis ʒß. in septimana semel; si vero perturbatio frequentius eveniat, sumat quotidie per aliquot dies. Interdum mane & interdum unam alteramque Tabellam sumat.

℞. Spec. Diamb. diamosch. c. āā. ʒj.

Cubeb. ʒß. Extract. xyloal. ʒj.

Conserv. anth. ʒß. Balsam. apopl. gr. iij.

Sacch. alb. in s. q. aq. pæon. solut. ʒiij.

Msc. F. Confect. in Rotulas.

Subinde etiam sumat Trochisc. ambrat. Aq. Reg. Hungar. in promptu habeat ut & Bals. cephal. Hoc tempore purgantia non conveniunt. Si malum ingravescat, Fonticulus necessarius esset. Annus climactericus ipsum non affligat: Literatis periculosus censetur 63. sed sine fundamento.

Die 3. Januarii 1685. scribit. Mane spasmo manus dextræ correptus fuit, in quo manus torquebatur & nisi sinistrâ succurrisset, putat totius brachii contorsionem facturam fuisse: jam à semestri observat debilitatem circa pulpam pollicis dextri, unde manu non amplius posset patinam attollere ut pridem in mensa: an à subluxatione an vero à decubitu in humerum & brachium dextrum?

Respondi

Observatio LXVIII. Vertigini similis Perturb. &c. 223

Respondi. Attendat spasmo, an ulterius eveniat? contra illum valent *pulv. Cinnabarin. trochisc.* &c. si non remiserit, addenda essent alia *sc. rad. val. sylv. pæon.* &c. Quando scribere potest solito more, non magnificianda illa pollicis debilitas. Continuet solummodo *frictiones* brachii dextri, & *in usu præscriptorum medicamentorum internorum* pergat.

Perturbationes istæ cum reliquis symptomatibus exceptâ brachii debilitate remiserunt. Anno 1687. bibit *Acidulas Ripplisavienses*, coram *Filio meo* de his nihil amplius conquestus est, ac se sanum esse dicebat. Contra brachii debilitatem *Filius meus* suavit, ut hoc *ventri animalis recenter mactati* & *ad huc calentis* immittat, ac *vino calido*, cui *salv. serpill. rosmar. majoran.* &c. *incocta sint*, abluat; quod ipsi profuit, ut in posterum de hac non tantas querelas amplius moverit. Continuo gravissimis etiam tædiosis negotiis occupatur.

Mense Aprilis 1707. fortissimâ Apoplexiâ correptus brevi mortuus est.

OBSERVATIO LXIX.

Vertigo gyrosa per consensum cum perturbatione Capitis.

Nobilissima quædam Matrona N. N. 56. annorum, obæsa, postquam menses exaruerunt, facta. Peperit 17. vicibus. Ab annis tribus aliquid nephritici patitur. Faciei Erysipelati à multis annis obnoxia. Abundat sero acri tenui, quamprimum *unctuosa* cuti admoventur pustulæ serosæ urentes emergunt. Ante semestre mane surgens quandam vertiginem titubantem sed momentaneam experta est. Ante dies 14. ter noctu quamprimum indormivit vertigine gyrosa corripiebatur, ut inde cum terrore quodam expergeret, anxia aliquandiu visibimet illatâ vigil mansit, rursus indormiscens nihil amplius sensit. Ab aliquo tempore bene appetiit. Die 19. Decembr. 1683. cænavit de carne vitulina pingui cum renibus & artocreis minoribus, post 10. noctis cubitum ivit, dormivit cum insomniis molestis. Die 20. Decembris circa 7. surrexit, propter neptim baptizandam in publicum prodiit flante Euro, tempestate frigida; multa satagebat, ut nostræ solent Matronæ, dum infantes baptizandos ad templum comitantur. Inter eundum hilaris fuit, in templo vix concione ad medium perductâ dum attentius Præconi auscultat, subito visus obtenebratur ac rotam nigram vastam oculis versari putat, mox tamen visum recuperat, sed brevi redit cum afflictione quadam circa præcordia & expallescit, sibi que admodum male esse assidentibus conqueritur: dum surrexit, nisi sustentata fuisset,

fuiſſet, humi cecidiſſet. Itaque ante 9. matut. è templo exire conſtituit, ſubnixa ab aliquot fœminis cum labore ad vicinas ædes perducta fuit: omnia in gyrum volvi videbantur & oculis rota nigra obverſabatur, neminem adſtantium vidit, & audivit & loquebatur; querebatur de ſumma debilitate, & ſibi cor defecturum, expalluit, membra extrema frigebant. Ad lectum delata ſtatim rurfus incaluit, coloremque faciei naturalem recuperavit: omnes artus movit tum in tum extra lectum. Poſt 9. matut. dabatur *cochl. j. vel alterum.*

℞. *Aq. meliſſ. ℥iiij.*

cinam. bugl. ℥vj.

Effent. caſtor. ℥ß. Ol. d. Succin. gt. j.

Tab. man. Ch. perlat. ℥iiij. Mſc.

Ante 9. mat. data quoque *aq. cinamom. parum* & *de cupediis ſaccharatis* & *aromat.* Tum ante ſumtam aquam c. *Eff. caſtor.* tum poſtea ad vomitum ſtimulabatur, tandem magno nixu evomuit mucum pellucidum ſpumeum & fruſtula aliquot *cupediarum*: ſumto juſculo vomitus quoque ſequebatur copioſi muci. Poſt 10. matut. adſtantes vidit rurfus & ſubridens me alloquebatur. Quamprimum autem ſe movebat, rediit hæc vertigo tenebriſoſa & gyroſa ac aliquoties ſimilem mucum evomuit ad 2. pomeridianam. Aliquoties mingere cogebatur ad minimum ter: ſemper querebatur de cordis debilitate. Circa 5. vespertinam domum in ſella portabatur; in lectum locata adhuc ſemel vomuit. Continuavit *uſu mixt. aq.* ſubinde ſumſit juſculum. Noctu non dormivit, attamen minus afflixit vertigo, ſi quieta manſit, vidit, loquebatur; attamen à motu rediit vertigo ſed non amplius tenebriſoſa: de debilitate querebatur, quamvis pulſus robuſtus & plenus erat & rite calebat. Poſt medium noctis dormivit cum virium reſeſtione.

Die 21. Decembr. conquerebatur potiffimum de debilitate: Vertigo non niſi moto corpore ſed mitior & brevior redit. Urina ſtatim ab emiſſione turbida, ſubſidentibus quali luto ſoluto & aliquot arenulis. Prænſa eſt juſculum & poma aſſa. Pulſus eſt naturalis. In paroxyſmo naribus admovebantur, nunc *Baſam. ſuccin.* nunc *ſpir. ☉ ** nunc *Pil. Hyſterica.* Præcordia inungebantur *Baſf.*

℞. *Ungent. pomat. ℥j.*

Ol. Nuc. Moſch. expr. ℥iiij.

deſt. chamom. ℥j.

menth. abſinth. āā. ℥ß. Mſc.

Vesperī dolebat pars dextra Craniī, cum pridie doluiſſet occiput & cervix. Jam ab aliquot annis hyeme caput vehementer doluit, unde ſe
frigus

Observatio LXIX. Vertigini similis Perturb. &c. 225

frigus tolerare non posse, sæpe dixit. Frequenter ipsi globulus mucosus gryseus tenacissimus faucibus adhæret, quem forti sreatu & sæpius iterato prolicit, unde ad vomitum aqueum plerumque stimulatur. Post cænam aliquandiu extra lectum in sella sedit: Noctu dormivit.

Die 22. Decembr. mane in lecto nullam vertiginem sensit, extra lectum sedendo aut stando omnia sub pedibus fluctuare & cedere videbantur. Vertigo gyrosa & tenebricosa plane cessavit, nec amplius tam debilis est. *Aquam Cephalicam seu Hystericam* bene tolerat. Alvus occlusa, urina turbida, ab aqua frigida affusa claruit tota sine sedimento arenoso. Non amplius vomit. Suasi, ut pergeret *Aquâ hystericâ præscriptâ* & *Balsamo stomachico*. Bibat rursus vinum quia non sitit & à bi-duo nihil prorsus bibit, sumsit autem sæpius juscula. Vespero ultra horam dimidiam extra lectum mansit, fluctuatio minus molesta erat imprimis si erecta sedit. Hucusque dorsum non doluit, cum aliàs lumbago permolesta sit. Ad fauces crebro nunc mucus quasi frigidus delabatur.

Die 23. Noctu profunde dormivit, post somnum delassata erat in omnibus artubus: sedens vertiginem animadvertit, sitiit: vesperi sine ullo incommodo per integram horam extra lectum fuit, nisi quod inter surgendum vertiginem momentaneam senserit. Suasi ut *juxta aquam hystericam & balsam. stomach.* mane & vesperi ʒj. de hac Tragea cum pane tosto & vino emollito sumeret in posterum.

℞. Radic. pæon. ʒij. sem. pæon. excort. ʒj. cinamom. acut. ʒij.

Cubeb. ʒj. nuc. mosch. C. C. ust. ppr. ʒß.

Sacch. alb. ʒiij. Msc. F. Pulv.

Die 24. Decembr. Ante mediam noctem parum dormivit, post hujus medium somnus erat placidus & suavis sine insomniis. Vertigo non adeo ipsi molesta est, nisi vehementius se moveat, nec tenebricosa nec diu durans est. Alvus occlusa, *clysterem* renuit, applicito suppositorio mellito multas fæces induratas dejecit cum magno levamine.

Die 25. Decembr. Inter cænandum prope duas horas extra lectum degit, ab initio mensæ accumbens mappa versicolor visui obveniebat cum aliquali vertigine, sumto autem jusculo refocillabatur, ac vertigo cum visus hallucinatione evanuerunt. Totam noctem edormivit, vertigo nunquam molesta erat; sola incedere nequit. Dorsi dolor omnino remisit: non sitit. Appetitus antea imminutus indies augetur.

Die 26. Decembr. De vertigine non multum conquerebatur: vegeta erat in lecto, extra hunc autem paulo imbecillior attamen sine vertigine.

226 Observatio LXIX. Vertigini similis Perturb. &c.

tigine. Alvus suâ sponte aperta est, urina naturalis. In cæna loco vini bibit aquam cui *conserva ros. rubr.* commixta erat.

Die 29. Decembr. Optime valuit: urina pallida, pulsus naturalis, tota nocte dormit, de vertigine nihil queritur. *Sumat mane & vespere Trag. 3j.* subinde mastice*t conf. cubeb.* si debilis sit, *sumat aquam hystericam cochl. j.*

Die 5. Januarii 1684. nihil amplius sensit: voluit in publicum prodire: dissuasi ob summum frigus brumale.

Vertigo hæc non videtur habuisse stabilem causam intra cranium, sed aliunde accessisse & spiritus animales perturbasse. Quia in paroxysmo multum muci magno nixu repetitis vicibus vomuit, quia quoque maximam partem victu tenui in primis diebus, ablutione muci jusculis, abstersione & roboratione *aq. hyster.* cessavit, credibile est, causam in ventriculo hæsisse.

Ab hac vertigine talibusque spirituum perturbationibus immunis vixit ad annum usque 1690. quo sub finem Octobris Dysenteria maligna Epidemice grassante ac aliquibus Matronis funesta mortua est.

OBSERVATIO LXX.

Vertigo gyrosa & titubans.

Generosus Dominus N. N. 45. annorum, staturæ justæ, carnosus colore fuscus, facie rubra & capillis nigris præditus, jam prope 45. annis patitur vertiginem: in primo insultu videbatur vapor frigidus ex ventriculo ad cerebrum ascendere, objecta instar rotæ in gyrum verti videbantur, non diu duravit: at immediate sequebantur palpitatio seu tremor quidam cordis, verberatio & repetitus impulsus in latere utriusque hypochondrii, mœror, inappetentia aliqualis, prostratio virium, forte ob metum gravioris mali imminentis. Innumeris usus est *medicamentis*, unde reliqua symptomata remiserunt, exceptâ vertigine, quæ superest, verum non tam vehemens ac erat: interea prope continuè capitis quandam perturbationem animadvertit, cui accedit vertigo titubans ut stare non possit: *die 4. Octobris 1687. Stuttgardia* dum cum *Serenissimo Domino Administratore* colloquebatur post meridiem in hypocausto ob illam humi prostratus fuisset, nisi vicina sella obstitisset. A duobus annis tinnit auris sinistra tum præcipue, quando tumultum aliquem audit, aut si corpus aut animus nimium moveantur: ab illo tempore quoque quando ad somnum se composuit, aliquando quater aut

aut quinquies succutiebatur, ut indormiscere nequirit, quod plerumque non fiebat, donec sudor frigidus emerfit, illo autem cessante postea placidissime dormivit. Multis legationibus defunctus est *ad Reges, & Principes potentissimos* in rebus gravissimis. Cervix & occiput quandoque dolent: sentit quandoque etiam in collo, in palpebris, in genis aliisque partibus capitis & faciei vellicationes sed momentaneas, tristitiam & metum, imprimis à sinistro nuntio, ut totus contremiscat, licet res prævisa aut parvi momenti fuerit. Nuper per integram horam dimidiam partem capitis & faciei in sinistro latere stupor quidam obsedit, ut paralyfin timuerit; cujus causa *Empl. Willisi* imposuit toti capiti *ex rad. & sem. pæon. castor. visc. q. Emplastr. de beton. gumm. ammon. tacamah. bals. copaib. add. camph. cum fructu.* Experitur subinde stuporem quendam in dentibus vel ceu à mole graventur. Antequam vertigine hac afficiebatur, diu scorbuto ægrotavit, vixit enim diu in *Anglia, Hollandia aliisque locis septentrionalibus*, nam gingivæ cruorem fundebant, dolebant artus cum lassitudine, pustulæ hinc inde emergebant, pruritus in ano sensit, unde putavit se lue venerea affectum, quod tamen *Medici* negabant.

Fonticulos duos habet unum in brachio à principio morbi, alterum in cervice ab anno.

Ex quo ante annum me convenerat, usus est *Pilul. meis cephalic. alterantibus ex C. C. pb. pp. ung. alc. pp. succin. pp. cinnab. nativ. ambr. Extr. pæon. &c. Item Rotul. ex speciebus diamosch. diamb. ung. alc. extr. xyloal. conf. alk. c. &c. Item bis Acidulis Egranis, etiam Remediis aliis antiscorb. & cephal.* Reliqua symptomata non curat, cum vere evanuerint: unice de vertigine sollicitus est, quæ ipsum quoque decumbentem in lecto & in somno invadit. Cæterum robustus & vegetus est: bene appetit, in prandio multum comedit, quia parum aut nihil cænat: à cibo non gravatur: hor 4. vel 5. à pastu scilicet tempore anado-secos nullam molestiam in præcordiis sentit: non eructat, nunquam nec post pastum nec jejuno ventriculo vomit. Alvus quotidie aperta est, à flatibus non multum patitur. Respirat facile. Pulsus bonus: in paroxysmo immutatur, etiam à terrore, ab objecto adverso, à tristi nuntio, licet præviso. In diæta non peccat, at ut ipse fatetur, forte in nimia quantitate & varietate medicamentorum & tractatione negotiorum gravissimorum. Aiebat se neque ab ira, neque mœrore in corpore gravius ut pridem affici: semper negotia tractat, nunc tædiosissima ratione litis cum quodam Principe.

Excell. D. D. Gmelin Stuttgartia 1687. suavit. I. Pilulas de succino
Ff 2 *Crato-*

228 Observatio LXX. Vertigo gyrofa & titubans.

Cratonis ad lunæ phases sumendas. 2. Pulverem cephalicum per mensem integrum sumendum.

℞. Pulv. analept. fr. Mind. ocul. ʒ. ppr.

Corn. Alc. pp. corn Rhinocer. pp. āā. ʒij.

Ægagropil. cinnab. nativ. sel. āā. ʒβ.

Succin. alb. pp. ʒj. Ambr. gryf. gr. vj.

Tab. man. chr. perl. ʒij. Fol. ☉ n. iij. Msc. F. Pulv.

Sumat mane ʒβ. cum aliquot cochl. hujus mixtur. aquar.

℞. Aq. ceras. nigr. dulc. fl. til. Pœon. āā. ʒiβ.

Syr. flor. tunic. ʒβ. conf. Alk. c. ʒβ.

Eleosacch. succin. ʒj. Msc. d. ad vitr.

3. Post horam superbibat jusculum alteratum hoc modo paratum.

℞. Juscul. carn. non saliti Mens. β.

Rad. pœon. visc. quern. āā. ʒiij. Ebulliant.

Hujus jusculi colati fervidi ʒv. affund. Manip. j. nasturt. aq. aut hortens. aut cochlear. aut chærefol. aut borrag. rec. sem. anis. cont. ʒj. coletur & exprimatur.

4. Post pastum utatur Trageda.

℞. Flaved. cort. aurant. ʒj.

Tunic. intern. ventricul. gallin. ocul. ʒ. ppr.

Corall. rubr. pp. pulv. analept. fr. Mind. āā. ʒij.

Sem. anis. ʒj. sacch. perlat. ʒiij. Msc. F. Pulv.

5. Horâ somni subinde sumat harum pilul No. 4. vel 5.

℞. Extract. Bezoar. Camerar.

Pœon. rut. salvia āā. gr. iij.

Castor. xyloal.

Cinnab. nativ. select. āā. ʒj. Msc. F. Pilul. granum j. ponderant.

6. Aquam Antiapoplecticam, de qua præsentē perturbatione aut vertigine unum alterumve cochl. subinde sumat.

℞. Eleosacch. succin. ʒiβ.

Ess. castor. ʒβ. ☉ volat. oleos. ʒiβ.

Aq. Epilept. Lang. ceras. nigr.

Fl. til. borrag. āā. ʒj. Msc. d. ad vitr.

Suasum

Suasum quoque fuit *Emplastrum* tale.

℞. *Saccin. Thur. mastich. āā. ʒiʒ.*

Galban. opoponac. āā. ʒj.

Pulv. visc. quern. ʒij.

Ambr. gryss. gr. vj. Mosch. gr. iij.

Sem. Pæon. ʒʒ. Ladan. ʒiʒ. ol. n. m. expr. par. s. q. Msc.

F. Empl.

Aspergatur extenso super alutam pulvere cubebæ. pro capite imponendo.

Excell. D. D. Prof. Lipsiens. Bohn. suasit *errhinum* ex speciebus *Diambæ. pulv. castor.* quo porro utatur.

Masticet crebro cubebas & mastichen imprimis mane.

Die 5. Octobris post insultum vertiginosum imposui *Empl. vesicatorium* vesperi toti cuti capillatæ instar cucuphæ, nullas vesicas excitavit, nisi ubi extremus limbus cutim in occipite rugosam attigit prope nucham: nullos dolores sensit exceptis quibusdam punctationibus: Chirurgus reliquit 13. horis impositum *Empl.* quod multum feri eduxit.

Die 6. Octobris postquam surrexit, permolestam stranguriam perpeffus est & vesperi cruenta eminxit, alvus erat occlusa. Suasi *Emuls. ex amygd. dulc. excort. sem. 4. frigid. maj. sem. papav. alb. cum aqua malv. & syrup. de Alth. Fernelii. Clysterem emollientem*: pro potu decoctum borderi & fol. *Alth.* Clysterem statim rejecit: appetitus prostratus erat: noctu dormivit.

Die 7. Octobris Stranguria fere remisit: appetitus rediit &c.

Die 8. & 9. Octobris nihil de Stranguria querebatur, alvus rursus respondet.

Die 10. & 11. dolores in nucha & occipite remiserunt, ut & vellicationes in collo & facie. Heri cubitum iturus sensit levem vertiginem, quam præcessit perturbatio quædam spirituum. Cutis capillata in occipite imprimis & syncipite mollis & tomentosa, post applicationem *Empl. vesicatorii* magis adstricta ut cranio affixa videretur: bodie & 12. Octobris aiebat caput quoque non amplius tam grave esse.

Analysis.

Affectus, de quibus *Perillustis Dominus* conqueritur, videntur originem ducere à causa quadam stabili intra cranium & quidem in parte medullosa cerebri profundius immersa: nam prope continuo experitur

peritur quandam capitis perturbationem, frequenter vertiginem eamque nunc gyrofam nunc titubantem, etiam quando decumbit, imo subinde in somno: auris sinistra continuo nunc magis nunc minus tinnit; nuper quoque dimidii lateris scilicet sinistri stuporem capitis animadvertit: quando non ita pridem indormiturus erat, succutiebantur artus; doluerunt quoque sæpe occiput & cervix: in facie hinc inde, in palpebris, in collo vellicationes quasdam momentaneas sensit. Causa hæc nullo modo potest esse sanguis extravasatus, vel stagnans, quia longe alia symptomata produxisset etiam alia signa adessent; sed serum, quod solum cum sanguine ad caput deferitur, quatenus poros quosdam cerebri irrorat præter naturam & spirituum animalium motum impedit ac perturbat. Nullo modo sunt vapores ex ventriculo, liene, pancreate aliisque partibus & visceribus ex hypochondriis exhalantes in cerebrum, cum impossibile sit, tales basin cranii permeare, ut jam *omnibus Anatomicis* innotuit. Negari tamen nequit, si multæ cruditates in ventriculo, intestinis alibive lateant, quin chylo permixtæ & cum sanguine confusæ serum deterius reddant: verum dum *Perill. Dnum* examinavi, nulla symptomata hypochondriaca expiscari potui: nam appetit, cibum bene tolerat, licet multum in prandio comedat; 4. vel 5. horis à pastu, quando crassior chylus distribuitur, nullam molestiam in præcordiis observat; non vomit, raro eructat, alvus quotidie aperta est, fœces sunt naturales. Licet aer per inspirationem large ad pulmones pervenerit, nullum tamen vitium contraxisse, vel inde concludo, quia facile semper respirat & licet subinde cor tremat, ipse angatur, mœrore afficiatur, tamen hæc non proveniunt à dispositione quadam præternaturali, cum pulsus sit naturalis & cor non tremat, nec sibi metuat, nisi præcedat vertigo live spirituum animalium perturbatione, unde sibi deterius imminere timet, aut tristis nuntius, adeo ut hæc symptomata potius sint *επιγινώμενόν τι*, non signum gravioris morbi cor & pulmones occupantis. Serum existimo esse, quod profundius se poris medullofæ partis cerebri immergit, quia *Perillustis Dominus* cerebrum vehementer negotiis nimis & gravissimis etiam vigiliis frequentissimis defatigavit, atque spiritus animales meditationibus maxime seriis nimium consumsit, unde harum partium tonus fibrarum labefactus ejusque virtus elastica ob acquisitam laxitatem etiam imminuta fuit, adeo ut serum per arterias cum sanguine affluens non tam prompte propellatur & stagnando aliquas moras nectat: forte etiam in itineribus ad loca distantissima caput cum cerebro valde succussum fuit, & procul dubio diætam, quam amat, non semper servare potuit.

Non autem multum seri adhucdum se cerebro insinuavit, nam visus in hac vertigine non obscuratur, nec objecta dupla obversantur, quæ aliàs simpla sunt, non vel rarissime cadit, non somnolentus est:

Observatio LXX. Vertigo gyrofa & titubans. 231

est: memoria ac iudicio valet, diu scribere potest sine ulla perturbatione.

Tum ad curationem tum ad præservationem à graviore cerebri morbo serum ab illo revellendum & derivandum atque latitans absorbendum, ac cerebrum cum ejus fibrarum tono corroborandum erit: Verum id lente succedit & magnam diligentiam postulat, quia causa hæc durissimis ossibus obvallata est, & ad illam medicamenta non nisi per ambages penetrant.

Ex revellentibus sunt 1. *purgantia*: laudantur ab omnibus merito *pilula de succino Cratonis*. Utiles quoque comperio *pilulas cephalicas frequenter mihi usitatas*, quas alternis mensibus autumnalibus, hybernis & vernis scil. ab Octobre ad Aprilem triduo ante vel post novilunium duabus horis à parca cæna num. viij. x. xj. in congruo vehiculo exhibeo, quæ sine turbis sequenti mane serum à capite revellunt & blande per alvum subducunt. Nimius & frequentior abusus *purgantium* nocet ac parit affectum hypochondriacum, propterea conveniunt hæc per longiora intervalla sc. alternis mensibus exhibita & quidem blandiora. 2. *Vesicatoria* brachiis applicita simul utrique: quæ convenirent si stupor rediret aut si vertigo frequenter indormituro aut in somno eveniret. 3. *Cucurbitæ cum scarificatione* alternis mensibus ante vel post novilunium nulla signorum habita ratione, quarum tres dorso & post quodlibet olecranon una affigendæ forent. 4. His annumerari poterunt *Fonticuli*, qui ambo aperti servandi. 5. Illis adduntur quoque *apertiones hæmorrhoidum*, quæ conveniunt in autumno. 6. *Clysteres* videntur supervacui, cum alvum quotidie apertam habeat: verum quoque tales apud quosdam in censum veniunt & sæpe imprimis si symptomata graviora imminet, magnam opem præstant, at nolim illos nimis frequenter adhiberi, ne intestina nimium debilitentur. In gravi perturbatione & stupore invalescente parari posset *clyster ex decocto cephalico add. Hiera picr.* ☉ &c.

Derivant & ex vicinia serum à cerebro abducunt 1. *Vesicatorium* in modum cucuphæ toti cuti capillatæ detonsis forfice, non cultro rasorio, capillis impositum: verum non tamdiu relinquendum ut nuper scilicet 13. horis, ne stranguriam excitet, sufficient 8. horæ. Si vero præter expectationem illam efficiat, statim *Perillustris Dominus* summat crebro de mixtura ex oleo *Amygdal. dulc. syr. de Alth. Fernellii aqua malvæ*. Noctu emulsio paregorica præsto sit. Si vertigo valde urgeat, bis in mense illud applico, aut si mitior sit semel in mense in autumno, hyeme & vere, rarius æstate. 2. *Errhina* etiam his annumerantur, qualis

232 Observatio LXX. Vertigo gyrofa & titubans.

qualis est pulvis diamb. cum castoreo Excell. D. D. Bohni. 3. Apophleg-
matismi scil. masticatio cubebarum, galang. mastich. &c. mane non à cibo.

Absorbent & cerebrum hujusque fibrarum tonum roborant atque
harum elasticitatem extra paroxysmum restaurant, interne *meæ pilule*
cephalicæ alterantes hoc modo compositæ.

℞. C. C. ph. ppr. ungu. alc. pp. āā. ʒij.

Diaph. ʒ. pil. reg. compl. āā. ʒiʒ.

Cinnab. nat. Hung. sel. ʒij. rectif. āā. ʒj. ☉ vol. viper. gr. viij.

Extr. xyloal. ʒʒ. cum bals. copaib. ☿ peruvian. āā. q. s.

Misc. fiant. pilulæ ex ʒj. No. 40. consperg. pulv. cinam. d. ad scat.

de his per integrum mensem in autumnno, hyeme & vere singulo mane
capiat num. 9. vel 11. & vesperi horâ ante cœnam num. 7. cum aqua ce-
rasor. dulc. mane dimid. horâ à sumtis pilulis aut jusculum alterat. supe-
rius ab Excell. D. D. Gmelino suafum aut infusum herbe Theæ superbibat.

Aut loco pilular. conducit quoque pulvis nuper à D. D. Gmelino
suafus.

Externe cucuphæ siccæ ex cephal. paratæ potius quàm Empl. conducunt.

In paroxysmo utatur rotulis cephalicis his

℞. Spec. Diamb. diamosch. d. contr. Apopl. August. c. āā. ʒj.

Conserv. fl. Tunic. ʒij. confect. alk. comp. ʒiiij.

Extr. xyloal ʒʒ. bals. apoplect. gr. v.

Sacch. alb. in s q. aq. ceras. n. solut. ʒiiij.

Misc. F. confect. in Rotul. D. ad scat.

Balsamo cephal. verticem, tempora & nares inungat, subinde e-
tiam unum alterumve cochl. de mixt. Excell. D. D. Gmelini sumat.

Sudorifera in hae cura non conveniunt: si vero sudor sponta-
neus mane superveniat, non supprimendus est. Balnea magis nocerent,
quam juvarent: nec acidulas adeo tutas comperi in talibus affectibus,
nec suaderem, nisi alius affectus illas postularet.

Diæta porro accurate observanda: victus sit ex cibis boni succi &
facilis digestionis. Bibat vinum Mosellan, Nicrin. nimis generosa &
sulphure imbuta nocent, hoc decocto sem. fenic. aut lign. visc. q. dilu-
at. Cœnam non prorsus omittat, sed hæc sit parca. Mane prodesset
jusculum projentaculo, si nec Pilul. ceph. alterant. nec pulv. ceph. utatur.

D. T. O. M. omnia salutaria esse jubeat!

Stuttgardiæ d. 13. Octobris

1687.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSER-

OBSERVATIO LXXI.

Vertigo gyrofa & Arthritis vaga.

Nobilissima Domina Maria Secunda P. staturæ mediocris; dum adhuc cælebs erat, frequenter capite doluit: dolor potissimum erat in fronte: erat carnosâ & bene colorata: nupta fuit 1684. mens. Jun. Anno 1685. mens. Jul. putavit partum 14. diebus ante statum terminum accelerasse casû in genua. Sub finem quintæ septimanæ è puerperio, quod sanum erat, prodiit in publicum, ac *Altorfii apud Uranios Templum Capucinatorum* in loco editiore situm adiit; inde correpta fuit dolore ischiadico, hinc arthritide vaga: curata fuit intra 14. dies sudore spontaneo largissimo. Fœtus supervixit septim. 14. convulsus obiit. 1686. abortiit, excluso abortu ovi anserini magnitudine sex circiter septimanarum. Anno 1687. octodecim circiter septiman. gravidæ menses rursus fluere cæperunt: fluxus sanguinis avertebatur *V. S. elect. adstringente, Ung. Comitiss. &c.* Verum non penitus sistebatur, itaque quintâ septimanâ ab hæmorrhagiæ hujus principio abortiit d. 17. Decembr. 1687. Embryonem credidit fuisse 21. septiman. vixit duabus horis.

Circa principium Martii 1688. tempore Quadragesimæ in templo primum correpta fuit vertigine, cum jejuna esset & diutius precibus in genua decumbens vacasset: ab illo tempore sæpius vertiginem passa est jejuno ventriculo & post pastum in lecto, & extra illum, interdiu & noctu. In Autumno 1688. rursus concepit: in principio conceptionis mane vomuit primis mensibus: nullum cibum fastidiit, dum gravida erat, vertigo permolesta quoque fuit. Anno 1689. d. 24. Aprilis feliciter enixa est stato tempore puellam: lochia rite fluxerunt: puerperium sanum erat, sextâ septimanâ elapsâ prodiit in publicum; nonâ septimanâ à partu correpta rursus fuit arthritide vaga, cujus causâ *Nob. Dn. Maritus d. 20. Jun. 1689. ad me scripsit*, rogans, ut quantocyus iter maturem. Cum autem tam cito, ac expetit, proficisci haud potuerim, misi d. 25. Jun. contra hanc arthritidem 1. Pulv. antiarthrit. ex $\frac{1}{2}$ diaph. C. C. ph. pp. ung. alc. pp. Pulv. analept. frig. Mind. inc. cinnab. $\frac{1}{2}$. Θ volat. lumbr. Laud. opiat. Ol. N. M. expr. Sacch. Detur M. hor. 5. $\&$ V. hor. 4. cum aq. beton. 2. Sumat sæpe cochleare unum de hac mixt. cord,

R. Aq. borrag. bugloss. aa. 3iiss.

$\frac{1}{2}$ diaphor. 3j. Bezoard. miner. gr. v.

Pulv. Marchion. 3j. Syrup. de rub. Id. 3vj. Msc.

234 Observatio LXXI. Vertigo gyrofa Arthritis vaga.

3. *Tberiac. cælest. ʒj. M̃p. de cynogl. ʒß. F. Pil. No. xxx. Dos. altern. noct. No. iij.* Potus sit *decoct. rad. chinae.* Horum usu arthritis remisit. Hactenus frustum lumbrici lati excrevit, quod ipsi quoque aliquando evenit, dum adhuc cælebs esset.

D. 12. Jul. 1689. ipsam Altorffii apud Uranios conveni : arthritis vaga ab aliquot diebus remisit; reliquias tamen adhuc aliquas percipit: doluerunt lumbi adhuc ut putat à decubitu permolesto in paroxysmo arthritico, ob quem se aliquot diebus movere nequit, nec corpus versare licuit, ut excoriationem timeret: mane quandoque manus impotentes sunt, ut nihil tenere aliquandiu possit: magis magisque vis redit, hodie surrexit, incessit & aliquot horis in sella sedit. Jam ab aliquot diebus bene appetiit, subinde nimium, non fitit: bibit hucusque nunc *Decoct. chin.* nunc meram aquam, cui frustum panis tosti immergitur: alvus aperta, fæces coctæ & compactæ. Urina pallida cum sedimento tenui, *d. 13. Jul.* flavior tenuis cum sedimento laudabili: pulsus naturalis. Cum *d. 13. Jul.* mane lateri dextro incumberet, percepit palpitationem cordis. Respirat bene, & non adeo alto situ decumbit. Caput nunc non dolet, doluit autem post invasionem arthriticam non solum in fronte, sed quoque in occipite. Ab arthritide macilentior facta est. Lactavit infantem usque ad invasionem arthriticam: menses quoque eruperunt, dum lactavit: sudat facile. Diu noctuque crebro sumit juscula & subinde ova sorbilia, quibus mire delectatur.

Cum vertigine ita comparatum est: A prima invasione hucusque vertigo nunc fortius nunc mitius illam afflixit, in forti afflictione, quam imprimis vertiginem vocat, in principio videtur aer ipsi foris in aurem inflari, unde non solum tinnitus, sed & mirus & sonorus tumultus in auribus oboritur, sequitur mox vertigo gyrofa fortis, simulque putat caput retrorsum casurum, visus plerumque nunc prope obtenebratur, nunc obfuscatur; tunc frons firmiter tenenda, aut manibus utrumque tempus premendum; si in principio tinnitûs id fiat, quandoque vertiginem evitat non tamen semper: præsentē vertigine inclamat adstantes, ut *aq. antapoplecticam, acetum aliave odorata* naribus admoveant, ut faciem frigidâ conspergant; ipsamet apicem linguæ *aquâ spirituosâ* illinit, masticat *caryophyll. cubeb. ʒc.* durat paroxysmus nunc brevius, nunc longius, sed non ultra dim. quadrant. hor. Cessante tinnitu & vertigine, expallescit, sudor frigidus exprimitur, angitur & cor affligi queritur. Gravior paroxysmus invadit ipsam mane jejuno stomacho, post pastum tam à prandio quam à cæna, etiam noctu post primum somnum, adeo ut perpetuo diu noctuque sui curam habendam petat, jubet candelam accendi, sibi succurri importune petit. In uno die ter & amplius ipsam invasit: aliquando tamen tribus septimanis ipsam non invasit,

Observatio LXXI. Vertigo gyrofa Arthritis vaga. 235

invasit, & ex quo *pulv. antiarthrit.* usa est, ab illa immunis perstitit. Aliquando *purgans* egregie opem tulit, aliquando paroxysmum accelerare opinatur. Mitior vertigo titubans est: prope continuo illam animadvertit, si extra lectum existat & obambulet, in illa sibi cadendum putat, nisi se firmet, licet nunquam ceciderit. Cæterum omnibus sensibus externis & internis optime valet. Jam diu consuevit odorari & naribus trahere *spiritus odoratos inflammabiles, spir. ceras.* &c. NB. Hydropota diu fuit. Ob metum paroxysmi ægre sola manere vult, siue decumbat, siue in hypocausto sit.

Die 13. Jul. hor. j. ante prandium dedi *R. Gialapp. Sacch. alb. ana. ʒß. Oc. ʒ. gr. iiij. Msc. F. Ps.* Paravi *R. Aq. flor. til. ʒiiijß. Eleosacch. hyster. ʒij. Msc.* sumsit subinde *cochl. j.* sic sensim desuescet jusculis, quæ nimis crebro danda erant hucusque. Ter inde dejecit, sed nihil de lumbrico lato, purgavit sine torminibus, verum humores in artubus turbavit. Noctu dedi *Theriac. cœlest. gr. iij.* non multum dormivit. Die 14. Jul. urina tinctior erat tenuis tamen cum laudabili sedimento: hor. 6. mane dedi *ʒß. pulv. cephal. cum aqu. fl. til.* Post jusculum sumptum melius habuit. Post meridiem ob abundantiam pediculorum se pectinandam curavit, quod cum labore fiebat, quia capilli intricatissimi erant, nox inquieta fuit.

Die 15. Julii. Arthritis gliscere cæpit: præcessit dolor nuchæ & lumbago vehemens, inde afflixit olecranon dextrum & genu. Vespere aliquid simile suffocationi ab utero evenit; querebatur potissimum aliquid cor obruiturum & respirationem impediri: alte collocari debuit in lecto: urina tinctior fuit; facies tamen non expalluit: pulsus frequens celerior, aiebat calorem per totum dorsum ascendere:angebatur valde: circa 10. noct. rediit tinnitus aurium & mox vertigo gyrofa: caput erat comprimendum, non potuit ipsamet corpus versare, quamvis sæpius ob cordis imminentem oppressionem aut suffocationem ut opinabatur aliter locandum fuerit cum magno labore: afflictio hæc duravit ad 12. noct. hodie menses redierunt mane, vesperi mutabantur in fluorem album. Post 12. noct. dormivit. Die 16. Jul. mane urina valde tincta erat, statim turbabatur, deposuit sedimentum cinnabar. pulsus frequens celeris; sudavit: dolor in dextro latere mitior, corripuit articulos sinistri lateris: vinum sustuli. Mane dedi *pulv. ex Cinnab. ʒ cum Magist. ʒ diaph.* pransa est bene de Damocapra: bibit *Emuls. amygd. d.* Imminente suffocatione odorabatur *nodulum ex Bacc. juniper. rut. caryophyll. aceto macerat. Pil. hystericam* fastidivit.

℞. Matr. perlar. pp. Ocul. ʒ. ppr. ʒā. 3j.

Campbor. gr. vj. Sacch. alb. 3vj.

Msc. F. Pulv. subtil.

℞. Hujus Pulv. ʒiʒ. add. Theriac. coelest. gr. vj.

Cinnab. Stutgard. gr. vij. Magister. ʒ diaph. 3j.

Aq. fl. til. ʒv. Msc.

De hac mixt. dedi V. hor. ʒ. cochl. iij. Quando se à sinistro latere ad dextrum volutat, cor palpitāt: doluit valde in articulo indicis sinistri prope metacarpum, intolerabilem dixit. Non nisi levi & tenui tegumento vult operiri: noctu bene dormivit, dolores multum mitigabantur. Die 17. Jul. pulsus adhuc frequentior, urina paulo tinctior cum sedimento crasso, sumpsit mane hor. ʒ. cochl. iij. Mixt. item vesp. hor. ʒ. rursus. Index manūs sinistrae tumuit & rubuit, minus doluit; vesperi tumere cæpit carpus & pollex sinister, noctu bene dormivit & multum sudavit. Die 18. Jul. urina minus tincta: dolor in dextro latere remisit, in sinistro tolerabilis: sitis adhuc molesta est.

Resolutio.

DUos nunc experitur affectus *Nob. Domina*, quorum uterque curam Medicam postulat, atque ita remedia attemperanda sunt, ut simul utrique affectui prospiciatur atque occurratur. Nunc viget arthritis vaga eaque recidiva, cui accessit nuper vertigo gyrofa, aliàs ipsam citra arthritidem jam ultra annum frequenter affligens.

Arthritis originem ducit à sero sanguinis acri, falso, in articulis stagnante, à quo per arterias allato partes circa articulos naturaliter alias & cum commodo partis irrorantur; si vero stagnet, nec ut decet resorbatur à vasis lymphaticis & venis, dolores hos arthriticos parit, quandoque vehementes, si valde falsum sit. Serum heic falsum esse admodum testantur doloris vehementia, sedimentum urinæ cinnabarinum, pulsus frequentior, celerior, febricula dolorum comes, sitis; non tamen est acerrimum, quia in prandio appetit, fæces alvinæ coctæ, facile sudat &c.

Vertigo an mere per consensum eveniat, num vero ob vitium & labem aliquam intra cranium contingat? aliquo modo controversum est. Labem tamen intra cranium esse, ob quam spiritus animales in motu suo naturali impediuntur, vel ex indole hujus vertiginis apparet, nam gyrofa est, aures valde tinniunt cum susurro quodam paulo ante vertiginem tum illa præsentē, oculi quandoque obfuscantur, omnia intra cranium sursum deorsum-

orsumque volutari putat, quod non nisi ob labem aut vitium aliquod conformationis in vel circa sedem sensus communis fieri potest: hanc sententiam confirmant & causam etiam domesticam intra cranium delitescere probant 1. Cephalalgia præcipue frontem jam à multis annis affligens. 2. Ipsa vertigo jam ultra annum gyrando molesta; titubans vero prope hucusque affligens. 3. Invasio ejus ante & post pastum, etiam si nullus error in victu commissus fuerit, & antequam coctio inceperit, cum aliàs vertigo ventriculi causâ eveniens à pastu statim sedetur, aut demum finita coctione à depravatione nidorosa contingat. 4. Mitigatio vertiginis à forti temporum compressione; imo evitatio paroxysmi si mature imminenti hac occurratur; dum compressis arteriis temporalibus evitatur ulterior spirituum perturbatio ab impetuoso sanguinis affluxu per carotides externas. 5. Non leve argumentum labis intra cranium absconditæ sunt oppressio quædam cordis, anxietas & suffocationis metus, ob quæ symptomata sudor frigidus exprimitur; indicio namque sunt nervos paris vagi circa scaturiginem suam vellicari ab humore quodam & ad motus spasmodicos concitari: *qua de re videantur Willis in Anatom. Cerebri, & Vieussens Neurologia aliique.* Vitium seu labes hæc videtur esse angustia quædam, non à vesiculis vel hydatidibus, aut aquâ in ventriculis cerebri, quia gyrofa vertigo non est continua; sed ab oppilatione tubulorum, vel à compressione ab aqua aliqua ibi stagnante intra poros cerebri: unde negari nequit, ad paroxysmum vertiginosum excitandum aliquid aliunde accedere, idque solum mediantibus arteriis; nam quidquid ad cerebrum adfertur, tantummodo per illas ad illud accedit: hoc communicari poterit à ventriculo quia *Nobil. Domina* intempestive extra pastus comedit, licet cibi sint boni succi; aut ab intestinis, nam lumbricos latos in illis fovet; aut à fermentatione massæ sanguineæ, nam aliquoties magis afflixit circa mensium fluxum, quæ eo fortius evenit, dum menses non rite fluunt; quin etiam arthritidi vagæ nuper accessit, in qua notabilis seri despumatio, *ut Piso loquitur*, cum aliqua febris catarrhali fit.

In hac arthritide vaga serum acre mitigandum, & circa articulos stagnans dissipandum est. In vertigine humor obstruens & premens absorbendus, & simul genus nervosum roborandum erit, cavendo semper novum ad hæc loca accessum.

Contra arthritidem vagam hac vice utatur *Mixturâ supra d. 16. Jul. memoratâ*: de hac sumat mane hor. 5. vesp. hor. 4. & noctu hor. 9. vel 10. cochl. iij. vel iiij. Si debilis sit, detur subinde cochl. j. & Aq. fl. til. cui parum spir. *c. arom. add. 3v. Eleosarch. byster. 3ij. Msc. Dum affligit arthritis, vitet vinum, bibat decoct. rad. cichor. aut emuls. amygd. d. simpl. Vescatur cibus boni succi: maneat in lecto: corpus

238 Observatio LXXI. Vertigo gyrofa Arthritis vaga.

contra frigus bene muniat : *lintea calida perfumata pulv. ex mastich. & bacc. junip. Pellis leporinus* imponatur. *Moxa* quoque utilis est : *alia topica* fugiantur. His pergendum, donec penitus cessaverit, & aliquandiu post domi manendum est; imprimis donec periodus mensium transierit.

Ob vertiginem ad causam illius penitus extirpandam singulo mane ʒß. *pulv. cephalic.* danda cum *aq. fl. til. aut pæon.* idque longo tempore, morbi nervini tarde cedunt. In paroxysmo dandum subinde *cochl. j. vel ij. aq. hystericæ supra memoratæ* : naribus admoveat aut *pil. hystericam*, aut nodulum ex *Bacc. junip. rut. caryophyll. aceto macerat.* In vehementi paroxysmo apposui *Vesicatoria* post olecrana aut in carpis. *Masticet confect. cubebar.*

Si menses, profligatâ prorsus arthritide, cunctentur, *V. S. in pede* prodesset. Si vegetiore vaferit, semel in septimana ad eliminandos lumbricos latos hora ante prandium sumere posset.

℞. *Gialapp. gr. vj. vel. viij. Ocul. ʒ. pp. gr. iiij.*
Sacchar. alb. ʒß. Msc. F. pulv.

In victu vitet omnia succum viscidum lentum præbentia, ut pisces nimis viscidos, carpiones, tincas, anguillas, carnem suillam, pastas farinaceas, lactucam : item quæ facile nidorofam corruptelam contrahunt, ut in butyro frixa. Vinum semper diluat. Intra pastus raro comedat aut bibat. Exercitia corporis perutilia sunt. Non surgat mane, antequam concoctio peracta sit.

Die 15. Mart. 1690. A 4. Septimanis libera est à vertigine : mane dolet ventriculus & caput : appetit, post meridiem bene habet, obambulat. Hactenus diligenter usâ est *pulv. cephalic.* Bibit semper aquam. Contra lumbricos latos *pulv. ex Gialapp. &c.* non nisi semel usâ est sine effectû. *An hoc vere purgandum, V. S. aut quid agendum ventriculi & capitis causâ?* Nec macilenta nec obæsa est, attamen robusta satis : pallet.

Suasi *MP. aloet. c. rhabarb. per vices : V. S. d. 16. aut 21. Maj. Pulv. Jalapp.* nihil efficiet, nisi repetatur. Pergat *pulv. cephalic.*

Nobiliss. Domina Vere 1690. usâ est *Pill. D. D. Wipflin*, quæ simul eduxerunt lumbricos latos : *V. S.* parum sanguinis profudit : brevi post rediit vertigo : quando se optime habere putat mane, redit vertigo, imprimis si per dimidiam diem nihil habet, de quo conquerratur. In vertigine putat solum sub se hiscere sibi que cadendum videtur :

Observatio LXXI. Vertigo gyrofa Arthritis vaga. 239

tur : evenit si legat, intense cogitet aut rationes subducatur. D. 9. Jul. 1690. dum in templo erat, graviter ipsam afflixit & anxiet. Mane quando evigilat, valde circa præcordia angitur, subinde ad vomitum stimulatur; subinde parum muci amari ejecit; quamprimum eructat, anxietas minuitur. Caput prope continue dolet in occipite & temporibus: obvelat valde caput linteis. Si tarde cubitum eat, & horâ 9. mane surgat melius habet. Anxietas post horas 2. vel 3. sponte sæpe cessat. Ab obambulatione melius habet. Mane hora septima, in prandio, hor. 2. pomer. & in cæna sumit jusculum: appetit satis bene, potus est aqua, in qua *Bacc. junip. ferment.* quandoque bibit aq. part. v. vin. part. j. Menses rite fluunt, postea aliquandiu fluor albus permolestus est. Subinde sentit reliquias arthriticas. Tolerat *confect. alk. & hyacinth. compl.*

Die 20. Jul. 1690. suasi *pulv. cephalic.*

R. Pulv. analept. fr. Minder. compl. ʒiij.

Ocul. ☿. pp. C. C. ph. ppr. Ungul. alc. pp. āā. ʒij.

Succin. alb. pp. ʒj. ☊ volat. Succin. gr. ij.

Ol. N. M. expr. gr. iij. Sacch. alb. ʒiij.

Msc. F. Pulv. subtil. add. Fol. ☉ No. ij.

Item *Trag. temperat. post pastum, sumendo ex cinam. N. M. Mac. galang. Limat. C. C. Ebor. santal. rubr. sacch. Vin. medicat. in principio pastus ex rad. caryophyllat. Herb. beton. pimpin. meliss. card. b. fl. borrag. bugloss. calend. Loco jusculi prodesset mane decoct. Caffè, vesperi jusculum omittat,umat de conserv. rosar. r. cum confect. alkerm. de hyacinth. pulp. pom. citr. Multa Purgantia nocent.*

Die 1. Novembr. 1690. *A pulv. cephal.* vertigo nunquam tam fortis rediit, attamen mane sæpe illam aliquo modo percipit, sequente ventriculi dolore usque ad prandium: post meridiem caput plerumque valde dolet in temporibus ac occipite, ac si rupturum esset cranium. In autumno sumsit *purgans*, quod rursus lumbricos latos eduxit, Appetit satis bene: à *vino medicat. & Trag.* non multum opis sensit.

Die 22. Novembr. commendavi *Pulv. cephal.* rursus die 20. Jul. missum, hoc utatur bis in septimana. Propter ventriculi dolorem & cephalalgiam post prandium bibat *Coffee mane* non post meridiem. A pastu utatur *Trag ex cinamom. N. M. C. C. Corall. &c.* Quia adhuc lumbricos egerit, bene faceret, si alternis mensibus, nisi gravida esset, fumeret *lene purgans à D. D. Wipfflin* ordinatum, nam & illi debilitant ventriculum, & causa sunt vertiginis ac cephalalgiae.

Die

Die 28. Aprilis 1691. Ipsa haftenus bibit decoct. Coffee: pulv. cephal. etiam usa est: nuper triduo ante plenilunium à sumpto laxante excrevit lumbricum latum; ab hoc tempore melius se habuit: nunc à 10. dieb. quartâ vice vertigo cum cardialgia & debilitatibus molesta erat, attamen non ultra dim. quadrant. hor. durans, sudorem exprimebat uti in leipothymiis; semper tamen sibi praesens erat: in sinistro latere si caput comprimit, levamen sentit, post vertiginem caput grave est, etiam praecordia, uti ante annum: lassâ est in artubus, ab obambulatione in domo parum remittit, sed mox lassitudines redeunt cum cephalalgia. Mane si evigilat, satis bene se habet, postea dolet ex ventriculo, cui succedit dolor capitis: interdum etiam noctu, antequam cubitum eat, aures tinniunt ac vertigo sequitur. Lateri dextro incumbere nequit, nec in illo latere decumbens dormit. Interdum arthriticos dolores in digitis sed leves animadvertit; praesentibus istis doloribus si flatus elidit, mox alleviatur. Menstrua rite fluunt, aliquando nares sanguinem fundunt. Carnes bene tolerat; noctu sero cubitum it. Deest Pulv. cephal. Eleosacch. hyster.

Respondi & misi pulv. cephal. cum Eleosacch. suasi purgans & V. S. mense Majo: ipsi decoct. Coffee ulterius commendavi: utatur infuso laxante ante V. S.

Die 25. Junii 1691. Nob. Dn. Maritus narravit, illam jam 8. septiman. gravidam esse. Illi suasi 20. septimanis V. S. vigilat: mane vertiginem patitur. Suasi Pulv. cephal. Trag. post pastum: Balsam. cephalic.

Die 19. Novembr. 1691. scribit: Uxor gravida, in manu sinistra V. S. instituit 11. septim. conceptionis. in 20. septimana illam intermisit, nunc 27. septimanar. gravida est. An V. S. & quando instituenda? Vertigo subinde satis molesta est absque tamen leipothymia. Quomodo ante & in puerperio praecavenda symptomata, scil. vertigo, debilitas, & arthritis imprimis, quæ in duobus ultimis puerperiis bis in 6. septiman. invasit. An propter lumbricos latos rursus Pilul. Dn. D. Wipflin sumendæ, quas jam à 6. mensibus omisit? An infantem lactare debeat? Haftenus satis commode vixit, nisi quod subinde vertiginem passa sit: bene appetit.

Respondi die 28. Nov. V. S. nunc non, at paulo ante puerperium proderit: nunc nulla medicamenta conveniunt præter Pulv. cephal. quia bene appetit, non opus habet Tragea. Ipsa infantem lactet. Primis diebus bibat decoct. cass. lign. In tertia septimana utatur Trag. temperata communi: si aliquid arthritici emergat, statim noctu sumat

Observatio LXXI. Vertigo gyrofa Arthritis vaga. 241

3. & mane 4. pill. theriac. cœlest. si plane emergat, utatur Pulvere antiarthrit. pridem suaso. Nunc Pill. contra lumbricos latos non conveniunt, nec statim à puerperio, imprimis si infantem lactet, illas deferat ad Martium.

Die 24. Febr. 1692. feliciter enixa est puellam: puerperium bene peregit: lactat infantem; bibit decoct. Cass. lign. Post 3. septimanas Tragea uti cœpit: Arthritidem gliscentem statim fugavit theriac. cœlest. bis vertiginem fortem experta est, quæ brevi evanuit. V. S. ante partum omisit, quia ex insperato partus evenit. Quid lumbricorum laterum & vertiginis causâ agendum? An purgans, V. S. necessaria sint? An thermæ Vallesiae vel Fabariae convenient æstate?

Poterit purgare consueta ratione, sed eo die non lactet. Vena secetur sub finem Aprilis vel principium Maji. Propter vertiginem utatur subinde Tragea temperat. eoque magis quia caput debile est, nec legere nec nere valet.

D. 26. Maji 1692. Infans sponte semet ablactavit, unde mater pejus habuit: querebatur de lassitudine: vertigo bis rediit, doluit ventriculus: mane ad vomitum stimulabatur: menses large fluunt, succedit fluor albus cum lumbagine. Purgata fuit & vena secata. An Thermæ Vallesianæ an Badenses adeundæ? Eligat quas voluerit: non balneet ultra 5. horas. Suasi Trag. misi Elæosacch. & Pulv. cephal.

OBSERVATIO LXXII.

Vertigo titubans.

Nob. Dominus N. N. Veldkirchensis 40. annorum, mediocriter carnosus, staturæ justæ, cum rubore ceu guttæ rosaceæ in facie: 13. annis in matrimonio vivit: 7. liberorum pater est. Friburgi in Brisgoia ante plures annos tinnitu gravi afficiebatur: fumo candela & vapore decocti auribus receptis per infundibulum educto liquore convaluit. Ann. 1684. circa finem Januarii obnubilationi antea ipsi frequenti, supervenit vertigo titubans, quam antea nunquam expertus est, lectum petiit, non cessavit penitus, mitior quidem erat, si quietus jacuit, quam primum verò corpus versavit, aut caput movit protinus fortior aderat: obnubilatio tamen emanlit; quamdiu decubuit, duravit quamdiu mansit in cubili frigido. Lectus sternebatur in hypocausto, unde melius habuit, vertigo tamen non penitus evanuit. In vertice, syncipite & occipite sensum frigoris percipit prope continuo, ac videbatur levicule

cule se excoiatum esse, ter solum cum dolore capitis sed non vehementer. Vulnus grave in manu dextra inflicum fuit pridem *Friburgi* cum hæmorrhagia larga. Usus est operâ *D. D. Rædelmejeri* & *D. D. Remi*, qui suaserunt *aquas calidas destillatas cum spir. ceras. nigrorum, purgantia* &c. Quamprimum in publicum prodit, subinde rursus vertigine afficitur, sed non ut ad latus caderet, at semper nutabat in latus dextrum, sine obnubilatione. Per tres septimanas nec scribere nec legere ausus est, tum ob vertiginem tum ob tensionem in vertice & quasi constrictionem quandam. Metuit semper Apoplexiam: præsentē titubatione terretur admodum, à terrore non excitatur palpitatio cordis, sed quasi ejus punctio quædam: Post tres septimanas rarius in lecto vertigo ipsum invasit, sed si obambulavit, magis tamen foris quàm domi: imprimis tempestate frigida, caput enim penitus frigus tolerare nequit: si ex alto prospexit etiam vertiginem accersivit, nihilominus tamen sine titubatione audebat per pontes angustiores incedere in *Rhetia D. 15. Junii 1684.* profectus est ad *acidulas Fidiricenses*: in summo bibit *mensuras tres acidularum*, sexies usus est *inseffu*, nunquam ultra 2. horas. Postquam domum rediit multum quidem mitigata fuit, sed nec dum penitus remisit: levior nunc est, quia melius & placide dormit, quod antea ob terrores non potuit.

Die 6. Octobris 1684. me convenit. Appetit bene, non bibit ultra mensuram dimid. vini rubri, si plus bibat caput dolet: à cibo non gravatur, non multum eructat, nunquam vomit: post potas *acidulas* alvus plerunque aperta est, antea constipationi obnoxius erat, alvus per dies 2. & 3. occlusa quandoque mansit. Urina potius quantitati respondet, facilis est ad sudorem. Pulsus est naturalis, respirationem putat difficiliorem esse, quamobrem decubitus etiam altiores elegit: interea acclivia facile non solum scalas, sed & montes scandit. Audit bene, videt acute, etiam præsentē vertigine cæteris quoque sensibus externis valet. In paroxysmo putavit memoriam hebetari, attamen omnium recordatur & res nominare valet: mens semper integra mansit. Auris dextra tinnit instar vini fermentantis, in illa ut & in sinistra multum ceruminis viscidum invenit. Artubus pro lubitu utitur, brevi tamen delassatur. Puncturas quandoque in manibus sentit, attamen rarissime. Post potas *acidulas* nocte imprimis multos flatus elidit. A finito *acidularum* potu multum muci crassi viscidum mane imprimis emungit. E naribus ad fauces multum aquæ defluit, quod putat è cerebro emanare & de hujus aquæ descensu admodum anxius est. Multum oscitat. Calor quidam secundum latera colli ad caput ascendit: putat esse vapores calidos ab hypochondriis ad caput ascendentes: ascensus iste vacuo & pleno ventre fit. Cum obnubilatione visus ita compa-

comparatum est: subito nebula oculis obversatur & se per nebulam objecta intueri putat, ita tamen, ut objecta discernat, durat quandoque per 10 12. Pat. Nost. postea subito evanescit, visus inclarescit & caput aliquantulum dolet: sæpe intra 3. vel 4. septimanas illam non experitur: evenit imprimis quando à motu incalescat & si post motum illum quiescat, idque pleno & vacuo ventriculo. Jam à sex annis hoc symptoma animadvertit. Propter hoc symptoma non diu scribere aut legere audet, aliàs acute etiam in distans videt, oculi sunt clari. Titubationis phantasma, quod tempore bacchanaliorum hujus anni accessit, post potas acidulas non amplius tam vehemens est, non tamen penitus evanuit, sæpe in uno die pluries accidit, momentaneum tamen prorsus est, accersitur ab incessu aut si exempli gratia in convivio aut aliàs meditabundus sedeat, sive jejuno sive pleno ventriculo, frequenter si à motu incalescat, non autem si equitet. Tam ab obnubilatione quam à phantasmate ita perterretur, scilicet ob metum imminentis apoplexiæ, ut cor quasi pungatur, quæ punctio utroque symptomate terribilior postea evadit, & mœrorem post se relinquit. Aliàs à plurimis annis anxius & sollicitus est in omnibus suis negotiis: ad mœrorem valde pronus est & omnia sibi graviora imaginatur, & hanc ob causam non raro ad lachrymarum profusionem proritatur, unde caput obtusum fit & grave pondus cordi impositum opinatur. Iracundus est, ira tamen brevis.

Resolutio.

TAm in obnubilatione, quàm in titubatione intra cerebrum vitium latere existimo, in obnubilatione propterea, quia diu nec legere nec scribere potest, nullo vitio in oculo apparente; in titubatione quia ex levi occasione decies vel duodecies in die evenit. Obnubilationem generari puto vel à vapore vel tenui sero copiosius per capillamenta arteriarum irruente, quàm decet, ob tenuitatem cito fit & cito evanescit, ob copiam postea caput aliquantulum dolet, meningibus aliquid à corpore vaporoso aut aqueo patientibus. Titubatio fit propter obstaculum quoddam liberum spirituum motum impediens & phantasma easus futuri imaginationi repræsentans: Obstaculum videtur esse pauxillum feri coagulati in poris medullosæ substantiæ hærens semperque præsens, quia sæpius in die evenit ac symptoma solâ intensâ cogitatione attrahit. Sero & vaporibus aditum & detentionem aliquam paraverunt conata anxietas & nimia sollicitudo in negotiis suscipiendis & peragendis, mœror non raro Lachrymas exprimens. Fortè profusio sanguinis post manum vulneratam cerebrum quoque debilitavit. Vitia hæc ab Hypochondriis accersere mihi verosimile non videtur: In ventriculo enim & Intestinis nullum vitium observatur, nam concoquit, à cibis non gravatur, excernenda bene separantur, testantur id fœces alvinæ rite constitutæ: idem etiam fit in Epate, Liene, Pancreate, Glandulis Mesen-

Mesenterii, Renibus &c. nam urina naturalis apparet, facile etiam & sine ullo incommodo sudat: non dolet in Hypochondriis. Ex solo mœrore non conjiciendus est affectus hypochondriacus, sic enim omnes falsæ imaginationes hic morbus essent. Serum propterea, si quod abundet, consumendum; à cerebro derivandum; coagulatum resolvendum & absorbendum, stagnans discutiendum & partes labefactatæ roborandæ seu tonus fibrarum restaurandus.

Utatur alternis mensibus triduo ante Novilunium *pilulis meis cephalicis ad ℥j.* quas noctu cubitum iturus seu bihorio à parca cæna summat. Alternis etiam mensibus triduo ante vel post novilunium nulla signorum habita ratione *scarificet. Fonticulum apertum* servet.

Venæsectionem bis in anno Vere & autumnno administret: quâlibet vice ultra ℥iiij. effluere non sinat.

Obstacula auferri possent & tonus fibrarum labefactatus roborari *pulvere cephalico tali.*

℞. *Pil. reg. compl. pulv. crystallin compos. āā. ℥ij.*

Ungul. alc. pp. C. C. ph. pp. āā. ℥iij.

Cinnab. nativ. Ung. select. ℥iiij. ol. d. succin. gtt. ij.

Extr. castor. gr. iij. sacch. alb. ℥j. Msc. F. Pulv.

De hoc pulv. mane sumat ℥ss. ad ℥ij. cum aqua betonic. vel ex hoc pulv. confici possent rotulæ addend. conf. alk. c. ℥ij.

Singulo mane dimid. hor. à sumto pulvere bibat haustum juscul. herb. beton. & flor. til. alterat. Æstate acidulæ repetantur. Balsamum cephalicum vertici inungat. Mucus narium promovendus lacte naribus attracto. Aures mundandæ turunda linea. Spiritus ☉ * ☐. naribus subinde admoveatur. Gestet Capillitium factitium. Vitet pisces, pastas farinaceas, lactucam &c. Spiritus vini & similes nocentissimi.

OBSERVATIO LXXIII.

Vertigo titubans.

NOb. D. Susanna G --- Basileens. Vidua D. J. M. 47. annor. coloris subfusci: carnosa, octo liberorum mater, difficulter peperit, puerperia bene peregit: aliquando per d. 3. doloribus partus affligebatur. Nunquam ægrotavit. Appetit bene, non tamen ad satietatem comedit, non sitit, nunquam vomit, à cibo non gravatur, raro eructat, non salivat, mane & per noctem os siccescit: diluebat vinum aqua,

quâ, nunc purum bibit. Pridem constipata erat, ut tertio quoque die *clystere* opus haberet; ex quo *Thermas Fabar.* ante 6. annos bibit, alvus aperta est. Urina naturalis est, quandoque habet sedimentum crassum. Menses rite fluunt, si anticipant, pejus habet, dolent tum lumbi atque inde aliquid caput petere putat: facile spirat. Cor pridem palpitavit, nunc non amplius; dolet fere continuo in hypochondrio sinistro, dolor est quasi tremulus & palpitans, augebatur pridem valde à terrore, adventu peregrinorum in ædes & ignotorum, ideo illis præsentibus non usa est mensâ communi, excitabatur anxietas quædam & hinc augmentum doloris. Dolet in occipite, dolor est obtusus cum aliqua fermentatione, quæ omnia sursum deorsumque versari videntur, non continue sed per vices; imprimis mane, quando obambulat, cessat: hyeme dolor & perturbatio hæc molestior est quam æstate. Antequam obambulet, videtur omnes sensus sopitum iri: nunc post jentaculum, imprimis post prandium melius habet vixque animadvertit. Hæc perturbatio quandoque conjuncta est cum vertigine gyrosa aut titubante, sæpe maxime post mœrorem tam valida est, ut etiâ in lecto affligat cum tremore, sudoris expressione & metu apoplexiæ, putat tum aliquid à lumbis ad occiput ascendere. Extra graviolem perturbationem legit, scribit. A tribus annis non domo egressa est ob anxietatem & metum invasionis. Post mariti obitum ante 8. annos per semestre in lecto manere cogebatur, nam erecto capite omnia in gyrum vertebantur: causam adscripsit nimix lachrymarum profusioni.

Ante biennium per integrum annum in publicum prodiit. *Ante annum* imminentibus mensibus ter hæc perturbatio rediit, unde rursus domi manere cogebatur. *Ante tres menses* ob multas illachrymationes ex obitu Filii rediit vehementior, unde iterum domi manere cogebatur. Ob difficile puerperium Filix oblita perturbationis domo exiit quandoque currit. Nunquam plane cessat tamen. *Ante 20. annos* ob Fratris obitum multas lachrymas profudit, tunc incepit, ac iterum remisit. *Ante 14. annos* invasit ipsam in templo, conabatur perturbationem vincere, at invaluit. Ab illo tempore unâ atque alterâ vice rursus in templo invasit, unde sibi ab illo timuit, ex mera imaginatione. Aliquando vertigine corripiebatur subsequente vomitu bilioso. In visu & auditu nullus defectus observatur, multum obambulat, nere valet: si animum excitat bene habet. Passa est subinde obdormitiones artuum. Defluxiones labuntur ad humeros, interscapulia, lumbos, coxam dextram. Prodest contra illas *Empl. Norimb.* Sudare potest, pridem largissime, emergere pustulæ, nunc non amplius tam largiter. Odontalgiam diu multumque passa est. Usa est *Thermis Helv. Acidulis Schwalb. Griesbaccensib. Thermis Fabariens. vin. Med. Trag. Pil. Essent. Θ.*

A D. Emerico accepit pilulam vomitum enormem concitantem. *Jusc.* alterata : bibit lac caprinum : Balsam. fœnicul. *V. S.* scarificatione utitur. Usa operâ D. Joh. Dan. Horstii : D. D. Joh. Kœfferi. D. G. H. Welschii. imprimis Excell. D. Verzaschæ Cognati & Medici ordinarii. Temperatissime vivit. Prodest *V. S.* in pedibus. Scarificationes juvant contra defluxiones.

Resolutio.

Perturbatio & obtusio, quam *Nob. Domina* imprimis mane singulo fere, quando surgit, percipit, interdum vero nonnunquam in templo, aut post mœrorem ingentem passa est, videtur vertigo quædam esse plerumque titubans, rarius gyrofa. Hujus causa proxima est impeditus aliquomodo motus spirituum animalium. Sedes causæ proximæ videtur esse intra calvariam, & quidem in oceipite, cum continue ibi percipiat quandam gravitatem. Obstaculum videtur esse aliquid serosi tum se medullofæ substantiæ in postica parte cerebri & cerebelli immergens, tum foris aliquomodo comprimens, aggravans corpora medullosa & sinus laterales spirituum & sanguinis motum impediens. Nam originem traxit à multa & larga diuque continuata lachrymarum profusione ob frequentem mœrorem gravissimum, quem ex Mariti, Fratris & Filiorum obitu concepit, unde vasa sanguifera ad cerebrum & cerebellum tum intra anfractus tum in cerebro valde dilatata fuerunt, largius sanguis has partes alluit, simulque serum irrupit. Hanc vasorum dilatationem quoque gravissimi nixus in difficillimis aliquot partibus auxerunt. Tale serum profundius se immerfisse, ac quotidie poros cerebri ac cerebelli subintrare verisimile fit ex obtusione & gravitate quotidie post somnum mane eveniente & cessante quotiescunque obambulat, & mature jentaculum assumit, imo post prandium plane evanescente : deinde, quia à neglectu motus hyeme, aut mœrore aut imaginatione augetur, cum tunc omnia torpeant, non vero si semet excitet, aut alia cura admodum ipsam impellat : tertio quia profuerunt *Thermæ Fabar. potæ* quæ alibi serum evacuarunt, vias obstructas etiam intra cerebrum referarunt. Serum quoque extravasari inde verisimile fit, quia semper dolor gravativus adest, ac *Nob. Domina* patitur defluxiones ad humerum, interscapulium, lumbos, coxas. Juvant *Scarificationes*. Cumulat in toto serum ob vitam magis sedentariam vel certe exercitia serum tollentia neglecta.

Affectus non penitus incurabilis cum cœtera vegeta sit, temperatissime vivat, levamen spiritibus excitatis & instauratis protinus percipiat, & gravior vertigo solummodo eveniat post mœrorem aut imaginationem fortiorem.

In hoc affectu serum à capite revellendum tum foris, tum intra poros stagnans absorbendum ac cerebrum roborandum, ac viæ obstructæ referandæ sunt, quod hac ratione præstabitur.

1. Ante & post novi- & plenilunium duabus horis à parciore cibo sumat
7. vel 9. pil. cephalic. hujus modi.

℞. Extr. pil. Cochiar. ʒj. Extr. Castor. ʒj. Extr. xyloal. ʒss.

Ol. d. rorism. gt. ij. sp. ceras. n. q. s. Msc. F. Pil. N. 45.

de ☉ consp. pulv. sant. r. D. ad sc.

2. Sumat hujus pulveris cephal. mane hor. 6. & vesperi hor. 5. ʒss.
cum aq. fl. til. beton. rorismar. aut simil.

℞. Rad. Pæon. ʒss. Galang. Cubeb. āā. ʒj. Cryst. v. mont. pp. Ung.

Alc. pp. C. C. ph. ppt. Oc. ʒ. ppr. āā. ʒij. Cinnab. nat. opt. ʒj.

Ol. N. M. expr. gr. iiij. Tab. man. Christ. perlat. ʒiij. Msc. F. Ps.

3. Utile esset, si mane superbiberet haust. Jusc. alterati ℞. Rorismar. aut
beton. aut fl. til. aut hed. terrest. p. j. ebull. in jusc. carn. ʒv.

4. Æstate repeteré posset Potum Thermar. Fab. calide : nec acidulæ spi-
rituosæ damnandæ.

5. V. S. in pedibus Vere & Autumno non negligenda.

6. Scarificationes alternis mensibus triduo ante & post novilunium
susque deque habitis signis zodiaci utiles sunt.

De diæta nihil monendum, cum temperanter vivat : id solum mo-
nendum, mœrorem & imaginationem sinistram generose excutiendam,
cum manifeste excitato animo aut ab imaginatione avulso paroxysmi
minus molesti sint.

DEUS omnibus gratiose benedicat.

Basileæ d. 9. Martii

1679.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 26. Maji 1683. scribit Basileâ Excell. D. D. Burcardus : Ho-
nestissima Matrona Vidua tibi nota prægressâ hyeme frequentius dolore
obtusio & gravitate in postica parte capitis afflicta fuit, eoque non con-
tinuo, sed per vices recurrente, maxime tempore matutino, & post
prandium sæpius rursus evanescente, urina tum valde crassa erat, ægra
tristis, qualis adhuc est pro more, cæteras actiones habet integras : men-
strua adhuc patitur, sed non semper statò tempore. Cum ante hac cor-
pus humoribus crassis videbatur repletum, & serum interdum in cere-
bro

bro stagnare animadvertēbam, post attenuantia & præparantia medicamenta, *pilul. tuis cephalic.* purgata est sæpius, *V. S. & cucurbitulis* ad revulsionem usa est tempore convenienti & *pulv. cephalic.* ad temperandum, absorbendum & roborandum hoc successu, ut à mensibus nonnullis dolor quidem minus sit frequens, sed tamen recurrat, cuius gratia rogaris ab ea, *tuo velis adesse Consilio* circa agenda, urinæ jam sunt naturales cæteræque actiones integræ. *Da veniam currenti calamo & fave*

Excellentiss. Nominis Tui

Cultori perpetuo

J. R. Burcardo, M. D.

Respondi d. 28. Maji. 1683. Dnæ Matronæ dolor occipitis gravans videtur originem ducere ab impedimento quodam circa sinus laterales cerebri. Impedimentum hoc attenuandum *cephalic.* item revelendum & imminuendum. Hæc æstate *V. S. & purgantia* vix locum habent, proderit 1. *Pulv.* quem utilem in memet & aliis expertus sum.

R. C. C. ph. pp. Ungul. alc. pp.

Ocul. S. ppr. aa. ʒiij. Diaphor. ʒal. ʒij.

Cinnab. ʒ ʒj Tab. man. Chr. perlat. ʒiʒ.

Msc. F. Pulv. subtil.

Dos. mane summo ʒʒ cum aq. betonic.

Aromata studio omisi. 2. Potus Thermarum Fabariens. 3. Fonticuli.

Die 2. Junii 1683. Dn. Filius retulit, illam pati in occipite sensum quendam ceu fluctuantis aquæ: ob pondus hoc caput quandoque erigere non audet, omnia in gyrum verti videntur: unde caput diu in situ illo detinet quo erat ante vertiginem. Vertigo quoque accersitur forti loquela domesticorum. Sæpe manus & pedes frigent etiam tempestate calidissima, durat frigus non raro ad horas 3. Raro domo egreditur, frequentat tamen quandoque templum; at non raro evenit, ut in via subsistere cogatur. Bibet *Thermas Fabarienses.*

In itinere 1. mane sumat jentaculum, parcius prandeat, liberalius cænet: non surgat ante coctionem peractam. 2. Sumat subinde *Frustulum confect. Aromat. confect. cubeb.* 3. Si debilis, permisceat *Elæosacch. Cordial. ʒʒ. cum ʒiij. vel ʒiiij. aq. betonic. meliss. fl. til. aut ∇ fontan.* Naribus admoveat *Balsam. succin. Rut. aut spir. Θ* c.*

Bibat in summo ad mens. iʒ. Si non transeat, primo haustui *add. ʒj. vel ʒʒ. Pulv. aperitiv. ex Ocul. S. ʒ ʒlat ʒc,* si constipata, utatur *Pilul. Marocost.* ante prandium *ad ʒʒ. vel ʒj.*

OBSER-

OBSERVATIO LXXIV.

Vertigo titubans.

REv. D. N. N. Decanus de S. Pierre le Jeune à Strasbourg d. 4. Janu-
 nuar: 1686. A 3. vel 4. annis certis temporibus anni, imprimis
 hyemem versus certam vertiginem seu stuporem capitis animad-
 vertit, quia verò brevi duravit aut usu Medicamenti & V. S. evanuit,
 nec dum ætatis provectioris erat scil. 46. annor. affectum non magni
 fecit. Nunc vero vertigo hæc & stupor capitis ita invalescunt, ut vi-
 sus hebetetur; caput semper antrorsum vergit, vix sine fulcro stare po-
 test aut audet, nec meditari, nec capite laborare valet, nam statim in-
 de malum augetur, simul pedes delassantur: quando sedet, decumbit,
 aut humi moratur, si nihil serio cogitet, levamen experitur. Cibus &
 potum bene appetit: alvus aperta est: non tamen ultra 4. horas dormit.

Analysis.

Vertigo hæc non est gyrosa, seu in qua omnia in gyrum secum ver-
 ti putet, sed titubans, nam casum timet, unde non audet sine
 fulcro incedere, caput antrorsum inclinat. Causa proxima non est ex-
 tra cerebrum, sed in ipsissimo cerebro, nam non potest sine mali exa-
 cerbatione aliquid serio cogitare, aut ingenium labore aliquo fatigare;
 caput semper obtusum est, levamen experitur si sedeat, decumbat &
 quidem humiliter, quam forte pridem solebat: pedes delassantur. Cau-
 sa proxima videtur humor quidam aqueus intra cerebrum stagnans,
 nam talis præter sanguinem hic vel solus potest colligi: nondum pro-
 funde medullosum substantiam subiit, quamvis visum hebetare inci-
 piat, nam adhuc, ut ex literis conjicio, memoria & judicio vâlet. Quo-
 modo aquosus hic humor huc allectus & quam ob causam detentus
 fuerit, non constat ex literis, cum nullam mentionem faciat tempe-
 ramenti & vitæ generis: quia tamen non multum nec ultra 4. horas
 dormit, conjicio hanc labem à nimis & intempestivis studiis imprimis
 lucubrationibus contractam fuisse.

Aquosus iste humor magno & pertinaci studio à cerebro avellen-
 dus & educendus est ac cerebrum roborandum, ne quid deterius super-
 veniat. Itaque semel in septimana, sumat I. pilul. meas ceph. purgantes
 mane ad 10. vel 11. etiam 13. II. extra illum diem singulo mane sumat
 sex pilulas roborantes.

R. Pil. Reg. compl. No. j. Succin. alb. ppr.

Cinnab. nativ. cinnab. ʒi. āā. 3j. Extr. xyloal. ʒj.

Li

Extract.

Extract. salv. ʒij. Ol. d. rorismar. gtt. ij.
Msc. F. c. s. q. Balsam. Peruv. pilul. ex ʒj.
No. 40. consperg. pulv. santal. citrin.
cum cochlear. ij. hujus liquoris.

R. Aq. rorismar. ʒvj. Spir. bezoard. nostr. ʒij.
Syrup. fl. paralys. ʒj. Msc.

A pilulis sumtis abstineat ad minimum duabus horis. III. Fonticuli excitentur in utroque brachio, non in pedibus propter periculum erysipelatis. IV. Mane & hora ante cœnam vesperi per horam dimidiam se pectinet pectine buxæo, à fronte retrorsum. V. V. S. nisi valde plethoricus sit, nihil quicquam prodest, imo nocet, si largior administretur. VI. Si non cedat, necessarium est Vesicatorium tale: capillis capitis forfice, non cultro rasorio ablatis, toti cuti capillatæ imponatur Empl. Vesicat. pelli teneri inductum, cubitum ituro firmetur, ne decidat, relinquatur 8. horis, postea imponatur linteum butyro oblitum M. & V. donec non amplius manet. Si non cedat semel vel bis repeti potest sine ullo periculo aut noxa. Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis; studiose vitet, quæ serum augent, scil. pisces viscidos, fruct. crud. acetaria: pastas farinac. & quæ caput replent, ut allia, cæpas, sinapi &c. Vinum diluat decoct. rad. chinæ. Vitet summopere lectionem & scriptionem mox à pastu, cæna sit parciore prandio, nullo autem modo incœnatus lectum petat.

Die 17. Januarii scribit, se uti pilul. empl. vesicat. V. S. curabit quia plethoricus est.

An Acidulæ convenient? an pediluvia prosint?

Respondi d. 4. Jan. V. S. si Plethoricus sit, admittat. Pediluvia prosunt, ex salv. Majoran. beton. cum ☉ in aq. & vino. Acidulæ non semper tutæ sunt. Scribat de effectu vesicatorii.

Die 23. Maji scribit: Vesicatorium conduxit, ab 8. diebus melius se habet. Vena secabatur, ardua negotia nondum tractare audet: in nare dextra obstructus est. Vesicator. reiterabit.

Die 6. Jul. respondi & ulteriorem usum vesicator. commendavi. Fonticulum in brachio d. excitet. Naribus lac tepid. cum saccharo trahat. Mens. Decembr. 1686. Dnus Eschenbruch narravit illum optime valere, prodire in publicum sine fulcro, de vertigine nihil conqueri.

Mens. Jul. 1687. Filio meo Med. D. in acidulis Ripplisaviensibus narravit se à vertigine immunem esse ac optime valere; vesicatorium imprimis ipsi conduxisse. Bibit acidulas solum ad ʒss. potius quietis causâ. Anno 1693. sanus me Scaphusii convenit.

OBSER-

OBSERVATIO LXXV.

Vertigo titubans ab Hydrocephalo.

Vir egregius 25. annorum jam ab anno integro laboravit certâ quadam vertiginis specie, quâ haud equidem subjecta circumrotabant, sed ipse ceu temulentus, titubans, & ni alicubi se fulciret, lapsurus incedere cogebatur. In lecto cubans sibi optime valere videbatur: cæterum caput & facies cumprimis subtumida, lingua gravis, stupor mentis, velut ebrii, cephalæa. Variis usus medicamentis cum à Medicis tum horum similiis, nullo aut parvo cum effectu, meum imploravit auxilium die 6. Maji 1689. Judicavi adesse hydropem cerebri, & affectum illi plane similem, quem describit Platerus Obs. Libr. 1. p. 96. & difficillimam fore curam prædixi, nec nisi longo tempore, si Deus adnuere velit, perficiendam. Ordinavi seq. mane jejuno stomacho ℞j. pulv. masticatorii; linteo obvolutus, & ori inditus tam diu masticetur, donec pituitam amplius nullam attraxerit.

℞. Rad. imperat.

Cort. samb. int. āā. ℥℥.

Fol. Laur. ℥i℥.

Sem. sinap. staph. agr. āā. ℥j.

Caryoph. arom. ℥iiij.

Mastich. ℥vj.

Misc. F. Pulv. Gross.

Ore, post absolutam masticationem colluto assumat sequentis pulveris sextam decimam partem in cochleari decocti mox describendi, cujus insuper post assumptum pulverem ℥iiij. hauriantur.

℞. Sterc. pavon. ℥i℥. rad. Doron. ver. ℥ij.

Cinnab. nat. ℥j. ☉ fulmin. ℥℥.

Misc. F. Ps. div. in 16. p. æq.

℞. Ras. lign. Guajac. Lentisc. āā. ℥ii. sassaf. ℥j.

Rad. chin. in tal. concis. ℥vj. Bacc. Coffe ppt. ℥iij.

Herb. salv. rorism. āā. Mij. passul min. ℥iiij.

Diger. per 24. hor. cum mens. iiij. aq. font. eoque vase clauso ad remanent. Mens. iiij.

Cum nares jam diu sint obstructæ errhini sequentis portionem tepidam è manu cava subinde attrahat (quod errhinum in omninarium etiam

252 Observatio LXXV. Vertigo titubans ab Hydr.

etiam contumacissima obstructione est nobile, à me frequentissime usurpatum additis interdum in pertinaci blennæ visciditate *elaterii granis duobus.*)

℞. Aq. beton. Majoran. āā. ʒj.
Man. calabr. ʒj. Vitriol. alb. ʒß. Msc.

Quoties vult erectus incedere nodulum sequentem in vertigine præsecuum odoretur.

℞. Rad. Doronic. ver. Irid. fl. āā. ʒß.
Cubeb. coriandr. pp. cardam maj. āā. ʒij.
Fœnugr. sem. angelic. āā. ʒj.
Msc. F. P. gross. syndoni insuendus.

Noctu antequam itur cubitum pediluvio seq. utatur.

℞. Flor. chamom. Herb. beton. puleg. āā. Mij.
coq. ex aq. fluv. in qua sæpe querni titiones extincti.

Alternis triduis lotionem capitis adhibeat ex lixivio querno cui sequentia incocta.

℞. Herb. salv. beton. majoran. rorism. āā. Mj.
Fol. laur. flor. lavend. āā. Mß.
Bacc. Laur. Juniper. āā. ʒß.

Post lotionem suffitus capitis, eaque vespera intermittatur pediluvium: nonnunquam cucurbitula qua siccae, qua scarificatae etiam in nucha. Cibi condiantur Chærefolio; masticet frequenter confectioem cubebæ. sit exsiccantis diætæ studiosus: his medicamentis cum ad 20. Junii diligenter usus fuisset, quid profecerim propemodum ipse ignoro: aliâ igitur viâ rem tentaturus, ordinavi sequentia. *Pilulas primo purgantes hydragogas.*

℞. Extr. Cathol. ʒii dulc. rit. par. āā. gr. xxiv.
Magist. gumm. gutt. gr. iv.
Msc. F. Pil. xxx.

Post purgationem in decocto diuretico sequenti mane, pomeridie autem ex jure sumat mixturæ talis triginta guttas.

℞. Spir. ʒci arom. ʒij.
Ess. succin. ʒsat. ʒj. Msc.

Decoctum est tale, ordinatum à me, quod urina parum procederet.

℞. Hord.

℞. Hord. mund. cicer. rubr. ana. ℥ij.

Sem. alth. malv. ana. ℥β.

Mil. ☉. petr. Maced. ana ℥iij.

Fic. ping. N. x. Sebest. n. viij.

Ras. Glycyrrh. ℥β.

coq. in s. q. aq. font. colat. ℥iij. add.

Syr. 5. rad. pap. errat. ana ℥ij.

Sumatur mane cum antecedente mixtura & noctu per se quarta pars mens.

Pro stomacho roborando subinde nucis myristicæ quantitas de Electuario.

℞. Carn. nuc. Ind. cond. ℥β.

Conf. ros. r. beton. fl. tun. ana ℥vj.

Conf. alk. ℥j. Rob. rib. ℥v.

Ol. Caryoph. gt. iij. syr. coral. q. s. Msc.

Masticetur mane stomacho jejuno pastillorum sequentium unus.

℞. Fol. nicot. Laur. ana ℥ij.

Rad. imperat. ℥iβ. pyrethr. ℥β.

Sem. sinap. ☉*ci depur. ana. ℥ij.

Excipiantur pulverisata mastiche in mortario calido pistillo calente, fiantque globuli ℥β. ponderantes.

Die 29. Jun. cum de insignissimo capitis dolore conquereretur, ordinavi Unguentum fronti crebro applicandum super linteo.

℞. Ung. popul. ℥j. ping. castor. ℥iij.

Ol. hyosc. expr. ℥ij. Croc. ℥j.

Op. in sp. vin. sol. gr. vj. Msc.

Quinque Vesicatoria unâ vice eidem applicare jussi in nucha, duobus brachiis & duabus suris, è quibus flavescentis feri vis incredibilis prolecta. Urgenti tunc siti occursum emulsione tribus dosibus adsumenda.

℞. Sem. cucurb. melon. ana. ℥iij. pap. alb. ℥β.

Aq. fl. paralys. endiv. nymph. borrag. ana. ℥iijβ.

F. l. a. Emuls. add.

Pulv. bez. Senn. ℥j. Jul. rosat q. s.

Pro alteranda cerevisia jussi, ut singulis haustibus adderet pulvisculi ex ana. ☉ iat. ☉ sacch. cand. alb. momento.

Die 6. Jul. cum difficulter purgaretur præscripsi Pilulas virtute auctiores.

254 Observatio LXXV. Vertigo titubans ab Hydr.

℞. *Extr. Panchym. Croll. ꝯii dulc. ana gr. xxv.*
Magist. Gumm. gutt. gr. v. scammon. gr. iiij.
Cum tinct. ꝯi. F. Pil. N. xxx.

Hæc d. 9. Jul. unâ vice assumptæ ne semel quidem alvum moverunt, hausto vero pomeridie decocto ex ꝯiis. fol. senn. cum prunis dulcibus facto, sedes vix ternas extorſi.

Cum adhuc ex capite doleret, emulsionem pro epithemate capitis fronti applicari jussi.

Casus hic mihi missus fuit ab Excell. D. D. Lentilio Physico Nördlingensi, qui addit, quod medicamenta hucusque ordinata plane nullum præstiterint effectum, interea quoque plenariam nunc fere aphoriam cum surditate adesse, quanquam vires sint integræ & appetitus sibi fere nimium constet; affectum vero nihil aliud esse quam hydrocephalum internum, hinc salivationem ꝯrialem tanquam extremum utcunque anceps remedium meditatur, cui assentiuntur & Ager & Consanguinei, meum tamen hæc de re prius expetit judicium, quod sequens dedi.

Salve plurimum Nobilissime & Excellentissime Domine, Collega Honoratissime.

Literas tuas, *Excellentiss. Domine.* nuper hic accepi. Juvenis ægri symptomatum syndromen, vertigini junctam, non ab occlusionē levi pororum & ductulorum spirituum animalium illorum motum præpediente pendere, sed ab aqua intra cranium stagnante *Tecum* sentio: à pure aut sanguine extravasato hæc non expectanda sunt: utcunque enim similia pariant, at breviorē apostrophē faciunt, cum symptomatibus quoque atrocioribus. Aqua hæcere & cumulata fuisse videtur in ventriculis cerebri & spatio inter utramque meningem, non circa cerebellum, quia viribus ultra annum valuit, & nimium potius, quam minus appetiit. Aqua hæc symptomata excitare videtur, non intima cerebri madefaciendo sed potius ejus medulloſam substantiam, thalamos opticos, nervosque acusticos & linguæ dicatos premendo, nam si quietus jacet, vertiginem non percipit, sed si stet, aut caput erigat; tunc enim, præter vertiginem titubantem instar temulenti vacillat, & capiti ferendo impar sibi videtur: si intima irrorasset, pridem apoplexiæ succubuiſſet: *Universalia scil. purgantia, pulveres cephalici, decocta lignorum: particulares evacuationes per masticatoria & errhinorum beneficio facta non rejiciendæ, utcunque via ex ventriculis cerebri & interstitio meningum in fauces & nares nondum satis cognita sit, sec.* *Schneid. de Catarrh. Dissert. Generi mei D. D. Brunneri de glandula pituita-*

tuitaria : Nec improbandi sunt *fonticuli*, illisque similia *setacea*, nec *scarificationes* siccae vel humidæ : semper enim aliquid causæ antecedenti subtrahunt. Quoniam vero hæc hæctenus nihil effecerunt, an aliquid boni à *salivatione per Scium commota* expectari possit? vehementer dubito : notum enim est *Scium* generi nervoso valde inimicum esse, atque Aurifabros ab illo tremulos reddi. Non possum non hoc etiam addere, *Mercurium foris artubus illitum intra cranium repertum fuisse à Petro Castello & aliquando casu à me* : cum aliquando sepulchrum Comitis cujusdam, ultimi Illustrissimæ suæ Familiae, aperiretur, famulus quidam calvariam arripuit, ac sceptris ligonibus æquari attollendo dixit, vix illa levicule mota ex ostio magno, per quod spinalis medulla descendit, elabatur pulvis niger cum mercurio vivo corrente in magna copia : hunc ex lue venerea Venetiis ante plures annos decessisse protinus comperi. Potius ergo suaderem vesicatorium totius capitis capillatæ parti imponendum. Paradoxum hoc videbitur. Attamen & tutum & proficuum hoc remedium expertus sum. Si non attingat partem cutis calvam aut depilem, nullam vesicam excitat, nilominus incredibilem aquæ copiam ex poris proliciet. In simili casu in viro rustico 40. annorum, in alio 30. annor. felicissimo cum successu ; imo in alio casu apud Illustrissimum quendam Comitem, & ante biennium hic quoque ob vertiginem in quinquagenario quoque Viro Illustri id ausus sum. Rationem agendi, & quomodo juvet, nolo multis nunc explicare : si DEUS vitam concefferit, publici juris hoc faciam. Sufficiat nunc modum applicandi indicasse. Universalibus præmissis, nec cephalicis neglectis, capilli cultro rasorio detondeantur : Emplastrum vesicatorium Aug. inducatur, vel linteo vel pelli, ad crassitiem pennæ anserinæ, imponatur toti cuti capillatæ, finatur, instar cucuphæ, probe firmatum, ne loco cedat, ad horas 8. vel 10. Postea auferatur : Caput detergatur linteis teneris, postea tegatur folio brassicæ capitatæ butyro perlito : id bis vel ter quotidie, donec nulla amplius aqua emanet : finatur cuticula siccesci : videbitur multis poris prædita, seu poro, licet nullas vel saltem minutulas vesiculas emplastrum excitarit. Repeto hujus emplastri impositionem tet quaterve, imo, donec symptoma remiserit. Plura non addo. Vale Excell. Domine cum tota Familia, viveque feliciter

Stuttgardia, inter negotiorum tumultus d. 8. Octobr. 1689.

Excell. T.

ad Officia paratissimus
Joh. Jacob Wepfer, M. D.
OBSER-

OBSERVATIO LXXVI.

Vertigo titubans cum Incubo profundo.

Amplissimum ac Reverendissimum Dominum Abbatem N. N. Anno 1686. D. 27. Julii conveni. Est annorum 45. staturæ longæ, carnosus, pallidus. In pueritia diu scil. ad annum 14. suæ ætatis non bibit vinum: delectabatur fructibus crudis. Mature *literarum studiis* consecrabatur *Veldkirchii*, postea *Weingartæ*, quibus gnaviter operam dedit; in victu, quamvis debito motu destitueretur, perrexit, nec à frigidis datâ occasione, destitit: Jam 25. ætatis anno, de cruditatibus ventriculi querebatur diu, quæ variis ac prope similibus se exhibuerunt symptomatibus illis, cum qualibus nunc conflictatur. Perveniens ad *Mariæ Montem in Tyroli* ac gaudens vino generosiore optime se habuit, quamvis ibidem 4. annis indulserit fructibus crudis, acetariis, carnibus salitis & fumo induratis, caseo, biberitque vinum glacie frigefactum. *Salisburgi* inter similes errores à vini potu spirituosius sane vixit, licet per aliquot annos *professorio munere* functus fuerit & fere sedentariam vitam duxerit. Quamprimum *Weingartam* rediit vinumque Bodamicum minus spirituosum bibit, symptomata hæc rursus gliscere cæperunt. Anno 1684. sub finem Decembris *Viennam* cælo frigidissimo, accelerato itinere profectus ibique duobus mensibus commoratus est: ob negotia inordinate vixit atque ob ædes post obsidionem misere destructas male locabatur & toto tempore vix unquam se vestibulis exiit: pransus est & cænavit tardissime, nullâ statâ horâ observatâ, in conviviis varietate ciborum deliquit: iade bruma sævissima in *Tyrolim*, rhedâ vectus, fere obriguit & in hunc usque diem quandoque valde dolet in Tali dextri parte externa sub malleolo, ubi tamen nec tumor nec macula conspicitur, pertingit ad plantam tali. Symptomatum, quæ nunc patitur, ansam fuisse putat hanc perfrigerationem, quæ tanta erat, ut dum è rheda descendere conabatur, humi prostratus fere fuerit, & aurigæ quinque pedum digiti sphacelo corriperentur.

Ab illo tempore hucusque inordinate vixit, pransus est sæpe hora 12. cænavit hora 8. aut 9. sapuerunt imprimis cibi frigidi, scil. carnes assæ ferinæ & domesticæ, salsæ, fumo induratae, fructus crudi, acetaria, caseus, vinum cerasorum nigror. acidor. vina frigidissima geluque frigefacta Bodamica: non multum bibit: excessus abhorret, quamvis multum vini citra ebrietatem toleret. Hac æstate structuræ novæ ædis plurimum interfuit, etiam summo mane ac vix vaporem extinctionis calcis evitavit, quin plurimum ejus hauserit. Vigiliæ quoque ipsi permolestæ fuerunt, ut sæpe hor. 3. matut. surrexerit. Symptoma, quod
jam

jam aliquandiu sæpius passus est, primarium, ita se habet; ante paltum aut post paltum sudor frigidus primum in fronte erumpit, caput vix gestare valet, putat ad latus casurum, imo semet totum humi prostratum iri, nisi se sustentaret aut sederet, sive præ debilitate sive præ tædio artus movere & loqui detrectat aut languide movet; expallefcit, caput turbatur; de vertigine conqueritur, non gyrofa sed titubante, nuper quoque dolor gravativus mammam sinistram & partem sub scapula in opposita parte invasit, ac si defluxio illuc quædam præcipitata fuisset. Cor nunquam palpitasse observavit: in paroxysmo omnibus sensibus valet, nec aures tinniunt, nec visus obscuratur, durat paroxysmus ad quadrantem horæ, nunquam continue per integram horam, nisi quod post brevía intervalla in una hora aliquoties redierit: correptus fuit in uno die nunc semel nunc bis, nunc ter: intra biennii spatium nunquam frequentius illo corripiebatur, quam in principio canicularium hujus anni, quo tempore abutebatur fragorum esu & subinde haustum aquæ bibit. Mitigabatur ructibus emissis aut mucro crasso forti screatu elicitó, aut juscúlo sumto & vini pauxillo superingesto: quamvis ipsum quoque in paltu invaserit. Dum nuper hoc symptoma permolestum fuit, sumsit *vesperi Pilulas de succin. Craton. gr. xiiij.* quibus addita fuerunt *gr. v. magist. gialapp. & seq. mane gr. xvij.* unde per triduum blande purgabatur deorsum & *potâ* postea *limonat. cum aqua & vino paratâ* multum mucie vomuit, atque inde hucusque symptoma hoc non rediit. Asthma plerunque hyeme aut cælo frigido ipsum invadit noctu, in principio somni, nunquam interdiu evigilantem, expergefaccit ipsum ita ut in somno, vel quamprimum expergefaccit excutiat integumentum ac vi quadam projiciat in pavementum cubilis, ac celerrime è lecto se proripiat & ad fenestram aut januam currat; quamprimum ipsum aura afflat recens, statim paroxysmus cessat citra ullam sputi rejectionem: durat non diutius, quam quis orationem Dominicam bis vel ter recitaret; postea lectum repetit ac suaviter dormit.

Die 26. Julii. Ante cænam reperi pulsus esse æqualem, paulo frequentiorem. In cænæ principio post juscúlum hordeaceum frons maduit: continuavit cænam, comedit de carne vitulina & ferina assa frigefacta aliisque cibis assis calidis cum appetitu: bibit vini Bodamici *ibi*. vini Rhenani Hambaccensis *3vj.* Lectum petiit hora 9. bene dormivit: à cibo non gravabatur, non eructavit, non affligebatur in illo tempore, quo chylus crassior distribuitur, somnus erat placidus, decubitus humilis.

Die 27. Julii. Mane de nullo symptomate prorsus querebatur: pulsus erat robustus, plenus, æqualis, Hypochondria mollia, plane non inflata: maduit, imprimis in pedibus, etiam *ibi*, ubi doluit talus à perfrigera.

frigeratione. Urina quantitatem potûs superavit, erat colore & consistencia naturalis. Mane alvum ordinate solvit: scretu manemucum è faucibus prolicit, qui sæpe gryseus aut niger est. In acclivium ascensu respiratio paulò difficilior fuit, nunc facilior est. Caput non dolet. Est valde difficilis ad medicamenta sumenda, etiam negligens illorum, quæ ad manus sunt *Ex. gr. Trag. liq. cordial. &c.* NB. Post paroxysmum leipothymiam minitantem statim iterum alacris fit, obambulat, munia sua, ceu nihil passus, probe obit. Hæmorrhagiæ narium à puero obnoxius fuit, *Fonticulus* nuper excitatus parum ichoris fundit. Hodie pransus est bene: post prandium obambulavit: acclivia scandit absque molestia: in prandio nares sanguinem stillarunt, præcessit dolor capitis sed levis. *Ejus Domina Mater* dum junior erat, admodum convulsionibus hystericeis obnoxia erat & jam senex experitur globulum circa verticem oberrantem cum sensuum perturbatione.

NB. Quando errorem in victu commisit indeque ventriculus lædebatur, unius diei abstinentiæ vitium *citra medicamenta* corrigebatur. Nuper paroxysmos acceleravit *Acidularum potu.*

Vesperis invisit cæmentarios terram fodientes pro cella vinaria: à vapore terræ novæ versæ expalluit ac paroxysmus imminuit. Hæmorrhagiam narium sed parcam passus est, cænavit parum, dormivit ad medium noctis statimque rursus indormivit.

Die 28. Julii. Mane alacris fuit. Hæmorrhagia circa 8. matut. rediit, ut heri vesperi ante & post cænam; coloratus tamen mansit. Multum hodie obambulavit, pransus est & cænavit optime, plane nihil adversi sensit, & color faciei vividus mansit; noctu bene se habuit.

Resolutio.

Affectus primarius & præcipue attendendus est vertigo titubans, nam illo subito invadente, *Reverendissimus Dominus* putat caput vacillare atque quasi in alterutrum latus casurum, imo nisi sederet aut se fulciret, crederet se humi prostratum iri idque cum capitis aliqua perturbatione: expallescit simulque sudor frigidus exprimitur, partim à terrore symptomatis aliàs terrifici, partim ob compatiētes nervos cardiacos, quam ob causam quoque artus delassantur, & ad motum ignaviores fiunt ac tædium loquendi obvenit. Sedes causæ proximæ non est ventriculus; nam etiam præsentē hoc symptomate appetit, assumpta ventriculus tolerat, concoquit, concoctum per pylorum emit, intestina sine ulla molestia suscipiunt, detinent, donec chylus separatus & distributus sit, nam nullam diarrhæam & nulla tormina patitur, alvus quotidie officium suum rite facit, nec est talis à perfrigeratione

ratione in itinere *Viennensi* læsus, nam hoc symptomate corripiebatur jam ante hunc tali dolorem: nec est cor, nam sive in cordis auriculis, sive in ventriculis, sive in parenchymate lateret, hætenus nec leipothymiam nec cordis palpitationem superfugere licuisset, nec hucusque pulsus æqualis perstitisset: sed vera sedes causæ morbificæ est in confinio cerebri & cerebelli, ubi etiam nervi cardiaci scaturiunt, non altior & profundior medullosæ substantiæ cerebri & cerebelli portio, nam vertigo hæc non est gyrosa & in paroxysmo omnes sensus integri manent, visus non obnubilatur, nec aures tinniunt. Confinium hoc cerebri & cerebelli pati confirmat asthma seu potius incubus fortior, quem *Reverendissimus Dominus* hyeme in principio somni experitur, ac revera illæsis pulmonibus evenit, nam quamprimum se è lecto proripit ac recentiore aurâ, apertâ januâ & fenestrâ afflatur, subito citra sputi rejectionem per tussim à symptomate hoc liberatur ac lectum repetens reliquo noctis tempore placide dormit.

Causa proxima est humor tenuis & crudus minusque spirituosus: tenuem esse apparet inde, quia symptoma hoc subito invadit & brevi iterum evanescit; crudum minusque spirituosum constat inde, quia evenit post usum & abusum crudorum minusque spirituosorum, nam dum *Reverendissimus Dominus Mariæbergæ & Salisburgi* vixit, ultra 15. annos ab hoc symptomate immunis fuit ipsemetque animadvertit, si diætâ accuratâ observet, se minus ab hoc symptomate terri, & dum in principio canicularium hujus anni æstuante cælo nimium fragis & potui aquæ indullit, affectum frequentius, quam unquam evenisse, quod tunc vino Austriaco magis spirituofo fruebatur, non contigit, licet subinde fructibus horæis uteretur. Humores isti tenues & crudi symptoma hoc efficiunt, dum in cerebelli & cerebri basin effusi, spiritus animales contaminant & illorum motum aliquo modo impediunt. Ad hæc loca perferuntur per arterias carotides internas in minutissimos ramulos in basi cerebelli & cerebri diremptas ac hoc confinium irrorantes. Recipiuntur ob loca hæc debilitata à studiis intensis, diu pridem continuatis, à negotiis gravissimis & laboribus ingenii concatenatis, à vigiliis, à perfrigeratione insigni capitis *ab itinere Viennensi*, nam hætenus symptoma invaluit: forte etiam hæreditaria adest dispositio, nam *Domina Mater* convulsionibus hystericis admodum obnoxia fuit. Frequentius symptoma *Reverendissimum Dominum* corripit, quia in massa sanguinea plurimas particulas crudas cumulat, nam delectatur cibus frigidis & cruditatibus multifariis præditis, scil. fructibus crudis, vino gelato, etiam Bodamico, quod ob sal acidum connatum ipsemet *Reverendissimus Dominus* minus salubre experitur, item acetariis, carnibus salitis, fumo induratis illisque actu frigidis ut & aliis, quæ ad cumulationem cruditatum faciunt.

Symptoma hoc *benedicente DEO*, corrigi & auferri poterit, quia cito invadit brevique evanescit atque postea *Reverendissimus Dominus* statim ad solitos labores alacris ceu nihil tale passus, redit, quia quoque ad evitandum malum plurimum conferre diætam ipsemet animadvertit.

Scopi igitur erunt in medendo, crudorum humorum à capite revulsio, derivatio, è massa sanguinea eliminatio, novæ accumulationis præcautio & cerebri cerebellique roboratio. In curatione tamen aliud agendum in paroxysmo, aliud extra paroxysmum.

In paroxysmo spiritus animales statim excitandi ac obstaculum, illorum motum remorans, auferendum. Hanc ob causam statim mastice cubebam vel nudam vel saccharo incrustatam, aut caryophyllum; odoretur *Balsam. cephalic.* ac si paroxysmus fortis sit, spiritum Θ * urinosum, qui potenter spiritus excitat: sæpius sumat cochl. unum alterumque aquæ cephalicæ.

R. Aq. serpil. beton. rorismar. aa. ℥i℥.
cinamom. cydoniat. aut buglossat. ℥℥.

Essentiæ diaphoret. ℥ij.

Ol. destill. rorismarin. gutt. ij. Tab. man. chr. perlat. ℥℥. Msc.

Essentiæ diaphoretica hoc modo paretur.

R. Lixivii clari parati ex cineribus serpilli combusti ℥iiij.
Faligin. splendent. purissimæ ℥j.

Θ * puriss. ℥iiij.

Msc. digerantur bene clausa hor. 24. in vase vitreo in loco calido postea filtrentur per chartam Emporeticam, colaturæ

*Add. spir. cerasor. nigr. ℥ij. spir. Θ * urinos. ℥j.*

C. C. rectific. ℥℥.

Aq. cinam. spirit. ℥ij. Msc. servantur in vitro bene clauso.

Si jejuno ventriculo eveniat, detur jusculum cum haustu vini.

Balsamus Cephalicus in paroxysmo odorandus etiam temporibus & vertici illinendus hoc modo paretur.

R. Ol. nuc. mosch. express. ℥℥.

dest. rutæ, majoran. rorismar. ana. ℥j.

lavendul. succin. ana. ℥℥.

Bals. peruv. ℥iiij. Msc. diligenter d. ad pyxid. eburn. aut argenteam.

Observatio LXXVI. Vertigo titubans cum &c. 261

Extra paroxysmum, quia tota massa sanguinea abundat cruditatibus, *purgantia* convenient in *Autumno*, *Hyeme*, *Vere* atque in *Æstatis* principio, nimirum si symptoma crebrius invaderet *singulis mensibus* triduo ante novilunium, duabus horis post parcam cœnam sumat septem *Pilulas cephalicas* & lectum petat: si versus mane alvum non bis terve subducant, circa sextam matutinam rursus deglutiat 7. vel 8. *pilulas cephalicas*: si vero diu liber à symptomate hoc aut ab incubo fuerit, sufficiet, si alternis mensibus his uteretur, quæ ita parentur.

℞. M^{il}. cochiar. ʒiʒ.

Trochisc. Albandal. ʒiij.

Spec. diamb. diamosch. ana. ʒiʒ.

Indantur cucurbitæ vitreæ, affund. spir. vin. q. s. digerantur in loco calido vase bene clauso per dies 4. postea coletur per chartam emporeticam. Inspiss. ad consistent. extracti: add. ol. d. roris. gtt. vj. Ex ʒj. formentur pilulæ Num. xxx. de ☉ conspergantur pulvere santali rubr. d. ad scatul.

Quoniam Reverendissimus Dominus sanguine abundat, *Venesectio* necessaria erit *Mense Septembri*, *Februario* & *Majo*: qualibet vice emitantur sanguinis unc. ʒ. vel ad summum unc. 6. ex brachiis.

Scarificatio alternis mensibus triduo ante & post novilunium, nulla signorum habitâ ratione utilis erit, incisa cuti & quinque cucurbitis affixis;

Fonticulus apertus servetur; si minus puris fundat, indatur subinde globulus ex cera viridi cui cantharides permixtæ.

Cerebri roborandi causâ Reverendissimus Dominus summo mane, aut quamprimum licet sex pilulas nervinas aut caput & nervos roborantes cum cochl. j. vel ij. aquæ cephalicæ superius descriptæ & tot horâ ante cœnam deglutiat, hoc modo parandæ.

℞. Pulv. antihæct. Pot. seu diaphor. ʒ. ʒij.

Cinnab. nativ. Hungar. ʒii rectif. ana. ʒj.

C. C. phil. ppr. ungu. alc. ppr. ana ʒij.

Ambr. gryf. ʒʒ. Extract. agalloch. ʒij.

Ol. d. roris. gt. iiij.

Extr. salv. beton. ana ʒiʒ.

Msc. F. cum s. q. mucilag tragacant. Pilulæ ex ʒj. Num. xxxxx. conspergantur pulvere santali citrini d. ad scatulam.

Hyeme quoque prodesset *potus Caffee aut chocolata præ infuso Theæ.* vitet aerem nebulosum, pluvium frigidum, contaminatum vapore calcis. Cibos crudos, duros, viscidos, salitos, fumo induratos summopere. Bibat vinum vetus bene maturum & noctu subinde haustum vini Rhenani. Motus corporis summe utiles: nocent studia post pastum & lucubrationes, item somnus pomeridianus statim à prandio.

Die 25. Octobris 1686. scribebatur Reverendissimum Dominum optime valere.

Excellentissimus ac Amplissimus Dominus Johannes Conradus Brunnerus, Archiater Palatinus de eodem Reverendissimo Domino Abbate in Locis suis communibus sequentia adnotavit 1694. &c.

Reverendus & Gratosissimus Dominus N. N. Abbas in W. Aetatis 53. annor. staturæ procerae, florido corporis habitu & vultu præditus, multorum studiorum, temperamenti sanguinei. Mater apoplexiæ insultus plures passa est, quibus tandem occubuit. Dominus Frater penes lectum in genua decumbens apoplexiâ extinctus repertus fuit. Amavit frigida, acetaria, glacie frigefacta, carnes etiam assas frigefactas, non amavit cibos fervidos, inde noxam percepisse ipsemet existimat: à decem annis orthopnoeam siccam, Incubum profundum Venerandus noster Wepfferus denominans, passus est, adeo ut noctu è lecto ad captandum aerem sese proripere cogeretur, quo percepto statim melius se habuit. Venæsectio bis quotannis administrata fuit. Eandem orthopnoeam siccam 18. ætatis anno passus est dum studiis Dilingæ navabat operam: Intervalla nonnunquam habuit magna, rediit identidem: à crudis comestis, verbi gratiâ nucibus avellanis paroxysmus concitatus fuit. A biennio penitus cessavit, ut sanissimus sibi videretur. Ab anno & quod excurrit, rursus vertiginem nunc gyrosam etiam patitur, præsertim à mense Septembr. 1693. jejuno præcipue stomacho, à sumto jusculo mitigatur: in gyrum agi videntur objecta, oculis obversantur corpuscula rutilantia, sudore prorumpente cum imminente leipothymia: caput vacillare etiam videtur: duravit olim paroxysmus circiter horam, nunc brevior existit: evanescente paroxysmo recte sese habet ad omnia. Circa initium mensis Junii 1694. præsens vidi paroxysmum: vivido faciei colore conquestus est de debilitate cum vertigine, mox sudore prorumpente, duravit per mediam horam, sumto liquore spirituosissimo cum Tinctura succini evanuit sensim & ad se rediit. Hyeme præcedente noctu subito evigilans sensit ingentem capitis perturbationem, ut advocatus fuerit Medicus: exhibitâ Tincturâ succini cum ligaturis ad se rediit; verebantur graviora & fortem apoplexiam.

Die 8.

Die 8. Julii 1694. Reverendissimum Dominum Abbatem conveni in Hoffen prope Bachhornam ad lacum Bodamicum. Vivido colore faciei apparet, vegetus & alacris in actionibus suis, nulla somnolentia, nec torpor, nec languor apparet. Appetit, plus tamen in prandio quam in cæna, nullam sentit cardialgiam, non sitit, neque bibit extra pastum: vinum bibit generosum Nicarinum merum ad Libr. 3. vel 4. in prandio atque cæna: dormit horas 4. vel 5. Alvus aperta quotidie, excreta justæ consistentiæ probe cocta sunt. Urina naturalis cum laudabili sedimento: pulsum habet fortem & robustum nonnihil citatiorem: libere respirat. Dolor nullus capitis adest, neque torpor, nec somnolentia infesta est, finito paroxysmo omnes functiones & munia obit: os nullo peregrino sapore est imbutum. Laudant *Venesectionem in brachiis & pedibus*. Contulerunt imprimis *acidulæ Schwalbaccenses*, sed pariori dosi nec ultra Libr. 1. aut Libr. un. & dimid. quotidie potæ, inde vero paroxysmus emanavit ac ad prandium usque jejulare potuit, id quod antea non licuit. *Ab acidularum potu* satis bene valuit usque ad Autumnum: iter fecit Reverendissimus D. Veldkirchium, ibi minus bene valuit: accusabant vinum & aerem minus liberum, rediit in Hoffen ibique melius degit.

Mense Decembr. 1694. rursus Reverendissimum Dominum Weingartæ invisi: identidem recurrebat paroxysmus vel scotomia, ut citra baculum incedere metueret: dicebatur tamen longe melius se habere ac antea & solstitium brumale accusabatur. Die 29. Decembr. 1694. Totâ die belle sese habuit, adfuit Reverendissimus Dominus Præsul Zwey-faltensis, solito more comedit, nec excessum ullum commisit. Vespere circa horam septimam inter colloquendum de arduis & adversis pedem sinistrum ponderosum atque stupentem observavit, incedere non potuit, reptando tamen motus rediit, ut huic iterum insistere valuerit, mox autem intra horæ quadrantem motum iterum amisit: lingua quoque nonnihil titubabat & labium sinistrum resolutum observabatur.

NB. Sæpius stuporem pedis sinistri sensit sed evanidum: facile risit & iterum involuntarie lachrymatus fuit post hemiplegiam. NB. Herniosus est & magna mole dependent intestina, ut scrotum in facculo de collo suspendere sit necesse.

Die 9. Januarii 1695. denuo Reverendissimum Dominum conveni. Sedebat in Sella floridus facie, manum autem dextram movere non potuit excepto pollice, quem vel leviter commovit: pedem etiam dextrum valde ponderosum attollere vix valuit. Composito erat vultu atque discursibus satis promptus, hæsitabat semel memoria, subrisit quoque facile; lingua tamen non ea promptitudine esse videtur, quâ olim

olim: heri vertiginis paroxysmum sensit. Cæterum appetit, non sitit, bibit *decoctum lignorum* & vini nonnihil; alvus respondet: Urina naturalis: sudat facile præsertim in latere affecto: noctu propter difficilem decubitus minus quiete dormit, corpus enim versare non potest, sed manet instar trunci: pes sinister insigniter tumet. Aliàs capite non dolet, nullam nunc sentit vertiginem, imo melius sese à factâ metastasi habere sibi videtur; noctu propter molestissimum decubitus parum dormivit. *Die 10. Januarii 1695.* Pulsus magnus, fortis & robustus fuit: parte faciei dextrâ sensus minus viget: labium quoque ridendo resolutum versus dextram partem trahi videtur: urina naturalis: bis sponte deiecit. Circa prandium male se habuit, expalluit, refriguit, debiliorem multò sese sensit, cum vertigine nonnulla, nec appetitus constabat in prandio: mox tamen ad se rediit ac novas vires acquisivit; dormivit, sudavit atque inde sese multum recollegit: in cæna bene comedit, sumsit *pilulas ex extr. castor. ♂ succini volatili ana. gr. v. cinnab. ℥ii gr. vj. cum bals. peruv. q. s. F. pilul. Num. vij.*

Die 11. Januarii 1695. nocte prægressa bene dormivit mane sumsit talem pulv.

℞. Spec. contr. Apoplex. c. 3℔.

Sal. succin. volatil. gr. v.

Cinnab. ℥ii rectif. gr. iij.

Misc. F. Pulv. cum aq. flor. tilia. assumend.

Pulvis assumtus vomitum bis cievit cum torminibus & deiectione: error detectus fuit, lapis enim Smaragdi præparatus in speciebus contra apoplexiam viridi æris tinctus erat, ac vomitum in aliis quoque movit. Sacculos fervidos plantis cephalicis infarctos applicuimus artubus resolutis, cum frictione abhinc pannis calidis atque spiritu juniperi, cerasorum nigrorum, camphora, sapone nigro &c.

Die 1. Februarii 1695. rediit Weingartam. Belle successit negotium usque 21. Februarii. Motus artuum crevit, ut manum pedemque admodum movere valuerit. Subita enim postea facta fuit perturbatio cum leipothymia atque debilitate insigni, loquela pene amissa fuit. Febriles quasi paroxysmi apparuerunt cum siti, dejectâ appetentiâ, & urinâ tinctâ, turbatâ; reputarunt seri despumationem factam fuisse febrili catarrhali ad partem debiliorem, inde novum paroxysmum apoplectieum comitatum fuisse cum loquelæ vitio & impedimento. Suaserunt 1. Pulverem ex diaphor. ♂ sal. succin. volatil. cinnab. ℥ii &c. 2. Lique-

rem omissis spirituosus vinosus cum tinctura ambra &c. inde ad se rediit.

Hodie

Hodie pedem atque brachium satis bene attollere potuit, sed vitium in loquela animadvertitur: appetit à biduo, urina tamen adhuc est turbata: pulsus tantillo celerior: diaphoresis nunc liberior quàm antea, vini nonnihil à biduo conceditur.

Cogitata Excell. D. D. Brunneri.

Stupor pedis sinistri, incedendi impotentia, brachii quoque resolutio, cum nonnullo loquelæ impedimento aut difficultate, luculenta sunt, quam diu veriti sumus hemiplegiæ indicia, quam & gravior quoque minabatur vertigo, quâ ab annis multis laboravit *Reverendissimus ac Gratosissimus Dominus Præsul*. De causa vertiginis diu dubitatum fuit, utrum per consensum stomachi, an per idiopathiam ex male affecto cerebro originem duceret? hoc minabatur affectus *Matris atque Fratris* apoplexiâ defunctorum, illud vero affectiones infimi ventris innuebant. Modo autem litem dirimit, ac alia phænomena confirmant remque extra omnem dubitationis aleam ponit affectus, qui nuper supervenit, & causam circa genus nervosum hæerere satis superque convincit; uti *Venerandus Senex Wepferus noster* jam ante octo annos in consilio suo exhibito probe animadverterat. Etenim nisi obstructis aut compressis tubulis nervorum non tam diu durare posset hemiplegia, quia per consensum, quod rarius fit, facta, sublata spirituum perturbatione ocyus cessat & solvitur, & debito per nervos spiritus sensûs motûsque authores influunt. Impediuntur autem spiritus, nec influxu suo potiuntur aut propter tubulos, per quos vehuntur, obstructos aut pressos ac coarctatos; id quod potissimum sero aut sanguine extravasato effici, experiundo & cadavera dissecando didici. *Apud Reverendissimum Dominum* sanguinis effusionem factam fuisse minus verosimile videtur. Rupto enim vase sanguifero aut arteriola, id quod vidi, sanguis impetuosè profunditur, adeo ut fissam viderim substantiam cerebri & rimam egisse ex vi & impetu sanguinis prorumpentis, quam effusionem cita mors secuta est. Extant equidem plura indicia sanguinis abundantis *apud Reverendissimum Dominum*, qui intumescens aut commotione animi aut aliâ occasione facile regurgitare potest & circulationem sanguinis in cerebro difficiliorem reddere, nec parvi pendendam esse hanc causam ego quidem existimaverim. Quia autem stupor prius incescit pedem, mox brachium sinistrum, ut non nisi raptare seu trahere potuerit pedem, tandemque immobilis mansit, probabile est à sero extravasato dicta symptomata provenisse. Necdum tota cerebri substantia uvida & flaccida apparet, aliàs non polleret *Reverendissimus Dominus* sensibus tam internis quàm externis, somnolentus etiam magis atque torpidus videretur, id quod hætenus observatum non fuit. Verosimile est, lympham

aut serum in ventriculis cerebri accumulatum vertiginis olim & spirituum animalium perturbationis causam fuisse; nunc autem premendo medullæ oblongatæ caudicem sinistrum hæc symptomata impotentiam nempe seu paralyfin pedis manûsque sinistræ live hemiplegiam intulisse; farciendo & coarctando tubulos, qui spiritus in sanis ad partes exteriores vehere solent. Causa hujus congestionis & colluviei feri partim hæreditaria videtur partim acquisita. Et frequentius observatum fuit, certas familias apoplexiæ præ aliis magis obnoxias esse, quæ quidem hæreditaria dispositio, in vasorum conformatione serum non tam prompte percolantium consistere videtur, estque forte angustia eorundem: lentescente autem senio lymphæ facilius obhærescit, obstructiones parit & accumulatur. Utrum vasa sanguifera, an vasa lymphatica, frustra hætenus in cerebro quæsitæ, an glandula pituitaria sit? dubitatur.

Robur cerebri & fibrarum tonus fractus fuit & enervatus intensis studiis atque cogitationibus, unde facilius modo admittitur serum nec tam mascule expellitur admissum uti pridem. Accedit ætatis ratio, cuius occasione serum magis lentescit: Hyems quoque symbolum suum contulit, quæ feri emissoria occluduntur & ipsum lentescit, nec excretoria sua tam prompte pervadit: abundans igitur versus partes ad congestionem proclives restagnat & regurgitans accumulatur.

Serum igitur attenuandum, revellendum, derivandum & eliminandum: obstructions referandæ: cerebrum tonusque fibrarum roborandus.

Propterea sumat Reverendissimus Dominus triduo ante novilunium & plenilunium *duabus horis à parca cæna vij. aut viij. pilular. cephalic. à Venerando nostro Wepfero mens. Julii 1686. præscriptarum.* Idem Clysteres revellentes urgente necessitate applicentur. Venæsectiones statim temporibus non omittantur. Vesicatoria multum etiam prodesse. Fonticulus apertus servetur. Cerebrum eadem operâ atque nervi roborandi spiritusque reficiendi erunt: hac de causa singulis lunæ phasibus *bihorio à cæna sumat dosin pulv. cephal. cum aq. fl. til.*

℞. Spec. contr. Apoplex. August. c. 3ß.

Specif. ceph. Mich. 3ß.

⊖ vol. Succin. gr. iij. Msc. F. Pulv.

Proin Mane & Vesperi deglutiat pilul. cephal. roborant. num. vij.

Cum aq. fl. til. ex ung. alc. succin. alb. ppr. cinnab. ʒii.

⊖ vol. succin. castor. ʒc. cum succis. beton. ʒ salv. ʒā. q. s.

In pilular. formam concinnat.

Quod si paralyfis non cesserit, Scamno sudorifero atque cura si-

mili

mili serum nervis penitus impactum resolvendum & eliminandum erit.

Die 28. Jul. 1695. scribit D. D. Arnest Filius: Quidquid haecenus Reverendissimo Domino meo & nobis consequendae sanitatis affulserat spei, fere ademit, quae proxime affluxit, eclipsis, quo tempore sine praevia, ut refert, observatione sub liberiore polo morabatur. Hinc repentina & insignis corporis alteratio vires adeo prosternebat, motum localem ademit, ad leviusculem corporis exercitium leipothymiae mox imminebant, appetitus dejectus erat cum continua & copiosa salivae excretionem, urinis & pulsu a statu naturali ne quicquam recedentibus, nisi quod priores pallidiores solito essent. Cum itaque nullius tumultuariae febrilisque effervescientiae sublateret suspicio relata signa imminutam sanguinis fermentationem, hinc productas morbo se proles clare innuebant. Propterea cum Excell. D. D. Wachtero heic commorante in Consilium vocatus *Gialia* suasimus ac vesicatorium vertici applicandum repeteret ursumus: continuabat usum *Martial.* aliquandiu: verum insignis virium prostratio, consuetae leipothymiae, appetitus fere abolitus intentionem mutare, ac solis roborantibus, cordialibus & cephalicis insistere coegerunt. Hunc in finem concessis liberalioribus jusculis gelatinosis, quotidie recenter paratis, liquoribus confortantibus, pulvere & pilul. cephalicis ordinariis, epithematibus aliisque internis atque externis usurpatis in tantum profeci, ut enarrata haec phaenomena remissiora appareant ac exercitia melius sustineat. Interim perstat continua haec ac copiosa salivae excretio vel ptyalismus, una cum appetitu prostrato. Quae vero per alvum exonerantur excrementa, plane concocta & iustae consistentiae apparent. Quid rebus sic stantibus ulterius agendum sit? ab Excell. Vestra edoceri cupio. Vale. &c.

Die 8. Augusti 1695. Respondi & suasi ut 1. pulv. cephalic. ex spec. contra Apoplex. singulis lunae phasibus pergant. 2. Pil. ceph. ex castor. ung. alc. sal. vol. succin. cinnab. quotidie sumat. 3. Pilul. ceph. purgant. usum stato tempore non negligant. 4. Vesicatoriis insistant. 5. Cum decocto Coffee mane, una hora post sumtas pilulas nervinas, liq. C. C. succinat. aut ☉ vol. ol. ceph. aliquot guttas hauriat. 6. Jusculis consummatis dictis reficiatur ut hucusque. 7. Frictiones solitas non intermittant sed strenue his pergant. Proxima data occasione valetudinis statum rescribant. Vale &c.

OBSERVATIO LXXVII.

Vertigo titubans cum Motibus convulsivis.

R. D. Jod. Car. Mauritius Cysatus 42. annor. staturæ brevioris, mediocriter carnosus: colore faciei rubicundo præditus: manus plenas ex rubicundo flavescentes, subhumidas & frigidas plerunque habens. Bene educatus domi & in scholis fuit. Hæmorrhagiam narium frequenter passus est ad 40. ætatis annum. Febrim intermittentem per 7. septimanas sustinuit. In Italia insultum febris continuæ expertus est; tollebatur *bolo ex cassia*. V. S. dum parochiæ præerat, rarius vini potu excessit, bibit vinum crudum *Tugienſe*, quod ob stomachi debilitatem dissuadebatur. Colicam aliquando passus est. *Canonicus factus* vinum generosius bibit & subinde ejus potui plusculum indulſit. Semel bisve in anno *purgabatur vino medicato*. Ter Vere *Vena secabatur*. Bene comedit, bene bibit ac dormivit. Alvus aperta est, sæpe bis terve dejecit. Ante annum scabiosus fuit, curabatur *unguent. nutrito*. Vomitus matutinos crebro passus est eosque aqueos, sustulerunt hoc symptomata *Acidula Sulzenses*. Nunquam cordis palpitationem expertus est. In acclivium scanſu dyspnœam animadvertit. Abusus est *Pulv. Tabac. pro sternutatorio*. Ordinarie non doluit: nuper in hoc dolorem sensit. Semper difficilem respirationem habuit in acclivium ascensu, nec pocula vasta exhaurire uno tractu potuit. Quò decubitus in lecto humilior est, eò melius indormiscit, altiore non perfert. Non quidem in lecto semper sudat, at sudare posset, si se ad illum componeret. Pacati est ingenii, non facile irascitur, iraque brevi præterit: Melancholicus potius est, nec multorum verborum. Jam aliquandiu difficilius audit, nullum habet cerumen. Tempore autumnali tinnitum aurium diu percipit. Visus optimus est.

Die 20. Decembr. 1677. mane in templo sedenti subito imi pedes frigebant indeque horror ascendere ad superiora videbatur: frons & pedes ad attactum frigidi tangebantur ac pedes ad medullam gelidos putavit: manus autem & dorsum calebant: dum surgere & domum properare conabatur, pedes corpus sustentare non poterant: simul vertiginem titubantem experiebatur: perstitit in templo per horam dimidiam. Interea audivit, vidit, loquebatur. Dabatur *Panacea, aq. repida cum sale*, unde vomuit, eodem die *Vena secabatur*.

Die 25. Decembr. circa medium noctis in lecto rediit paroxysmus cum frigore pedum & frontis, vertigine titubante & æstu circa pectus ante & retro.

Die 2. Februar. 1678. Mane dabatur vomitorium, quod violenter operabatur. Inde usque ad pascha aliquot paroxysmi R. D. invaserunt prioribus similes, quibus accesserunt succussiones brachii d. & pedis sinistri, postea amborum brachiorum & pedum promiscue: non observant certam periodum aut tempus, nam jejuno & pleno ventre etiam in lecto ipsum invaserunt. Post paroxysmos tandem caput dolere cepit potissimum circa verticem, dolor est tensivus & constrictivus, pergit usque ad tempora. Dolor iste per triduum duravit. *Mense Maji ad 12. usque* Paroxysmi validiores erant ac unquam. *Die 12. Maji* dum prandium auspicatus est, vertigo advenit cum visus aliquā obtenebratione ac artuum omnium succussione, aestu thoracis, sudore frigido capite diffuente. Caput jam per d. 8. dolet in summo syncipitis & circa verticem, dolor sibi semper similis est. *Die 15. & 16. Maji* bene se habuit, sensit defluxiones ad cervicem fieri, sine tamen motus impedimento. In omnibus paroxysmis semper mens & sensus omnes tum interni tum externi constant.

Die 16. Maji 1678. ipsum cum Exc. D. D. Cysato conveni Monasterii. Bene coloratus & carnosus erat: Manus sublividas & actu frigidas ac humiditas habuit, quamvis cœlum aestuaret. Bene pransus est, nec multum bibit. Pulsus naturalis. In urina multum sal. rubri tum subsidit, tum sedimento permiscebatur. Cœnavit bene, quum diutius affideret mensæ per totum pedem sinistram passus est sensum fornicationis: qui surgenti & obambulanti protinus remisit. Noctu bene dormivit. *D. 17.* Mane pulsus naturalis, tardus & æqualis. Urina prima tinctior cum sale rubro. 2. pallidior.

Die 20. Maji. Dolor capitis & vertigo remiserunt, coloratio evasit. Ante prandium levicula vertigo eaque momentanea rediit. Vegetior nunc est in omnibus. Leviculum tractum sensit in cervice.

Resolutio.

Affectus *Rev. Domini* videtur esse generis nervosi & quidem potius convulsivus quam resolutivus, nam sensus intensi frigoris in pedibus, quo etiam medullam congelatam putavit, subito obveniens, non factus fuit, iteratis paroxysmis, ob motum cordis cessantem, nulla enim leipothymiae signa multò minus syncopes aderant, colorem faciei retinebat, sensibus constabat, imo potius ob validum cordis motum in toto pectore ante & retro, ac in hypochondriis & in manibus præter solitum aestuabat, ob validiorem cordis motum & sanguinis propulsione; sed evenit frigus ob corrugationem convulsivam fibrillarum nervorum arterias cruales ambientium & obvolventium, quibus accessit vertigo, manifesto indicio, quod genus nervosum patiat. In progressu

manifestius & clarius affectus se signa morbi convulsivi prodiderunt, nam huic pedum perfrigerationi accesserunt tandem succussiones involuntariæ artuum primum brachii dextri & pedis sinistri, postea promiscue amborum brachiorum & pedum, imo totius corporis, cum vertigine fortiore & aliquando visum obtenebrante, ac cephalalgia circa verticem tendente & constringente cum æstu aliquo ad tempora pertingente, accedente quoque tinnitu aurium, non obstructo meatu auditorio à cerumine.

Locus affectus videtur esse intra cranium, quia statim in principio his symptomatibus adjungebatur vertigo, quia quoque in progressu se convulsivi motus in omnibus artubus exseruerunt, & accessit tandem dolor syncipitis circa verticem & partes vicinas, impedito scilicet regressu sanguinis ob constrictionem circa torcular: affligitur autem nondum cerebrum & cerebellum circa radices medullæ oblongatæ, sed circa medullam oblongatam, quia hætenus mens & sensus omnes integri in omnibus paroxysmis perstiterunt nec quicquam epileptici passus est.

Causa proxima est humor aliquis acris generi nervoso inimicus, qui profundius medullosæ substantiæ se insinuavit, & quandoque substantiam illam vellicavit ac ad has corrugationes stimulavit. Hujusmodi humores produxit ob temperamentum, quod calidum & humidum esse ex multis constat. Eidem copiosum fomitem præbuit potus vini generosioris debito largior ab annis duobus, cum antea vinum oligophorum *Tugiense* bibere consueverit. Cumulavit illum ob vitam sedentariam & neglectum exercitiorum. Profundius humor se insinuavit, quia aliquando post largiorem potum se somno dedit; nam post illum excessum primum paroxysmi emerferunt. Facilius quoque se humor immergere potuit, quia R. D. melancholicus est, & apoplexia & epilepsia seu morbi convulsivi sunt affectus *Nobilissimæ Familiae* quasi hæreditarii ac dispositionem ad illos affectus connatam obtinent.

Affectus neglectus in epilepsiam degenerare posset: at quia moriger est, evitari poterit & integræ valetudini restitui.

Humor iste à cerebro revellendus & evacuandus est, quod commodè fieri potest 1. ☉ *polychresto* cujus ℞. ℥ss. infund. per noctem in aquæ beton. vel serpill. vel flor. tilia ℥j. mane add. syrup. flor. paralyf. ℥j. Msc. Ebibat intra horæ spatium omnem liquorem istum mane: dari posset bis in mense sc. triduo ante Novi- ☾ Plenilunium. Si paroxysmi crebrius invadere pergerent, semel in septimana post parcam cænam dari posset pilular. cephal. ℥j. vel gr. xxij.

Fonticulus alius in brachio dextro excitandus esset, si paroxysmi incre-

Observatio LXXVII. Vertigo titubans cum &c. 271

increbrescerent. Scarificationem alternis mensibus triduo ante vel post Novilunium admittat. Sufficiet bis in anno sc. Vere & Autumno venam secare, nisi plethoræ molestia tertiam venæsectionem urgeat.

Deinde humor acris circa medullam oblongatam stagnans edulcorandus & absorbendus est, quod optime præstabitur medicamentis anti-epilepticis temperatis internis & externis. Interna sint Ex. gr. Pulvis antiepilepticus talis.

℞. Pulv. Marchion. ℥iij. Antihæct. Pot. ℥ij. Chelar. ℥. pp. ℥i℥.

Ungul. alc. ph. ppr. ℥ij. C. C. ph. ppr. ℥i℥. cinnab. nativ. ℥j.

Tab. man. christ. perlat. ℥i℥. Msc. F. Pulv.

Dosis mane hora 5. & vesperi hora 5. ℥℥. cum aq. flor. til. cochl. ij. vel iij.

Vel omissis Tabulis perlatis cum conserv. ros. rubr. anthos. Fl. paralys. āā. ℥℥. Nuc. mosch. condit. ℥ij. add. pulv. superius descript. & syrup. de beton. vel fl. paralys. parari posset conditum, cuius ℥ij. cum aq. flor. til. ceras. nigr. satur. purpur. cochl. iij. mane & vesperi sumere posset. Proficuæ quoque essent hæ Tabellæ de quibus mane maxime in templo 3. vel 4. etiam plures, item subinde interdiu sumere posset.

℞. Spec. Diamb. diamosch. pulv. March. āā. ℥j.

Antihæct. Pot. ℥ij. conf. alk. c. ℥j. bals. apopl. gr. iij.

Conserv. anthos. ℥℥. cum sacch. alb. in s. q. aq. fl. til.

solut. ℥iij. Msc. F. confect. in Rotul.

Externe gestet Cucupham.

℞. Fol. & flor. beton. ℥i℥. C. C. ust. ℥j. Mastich. ℥℥.

Msc. F. Pulv. inspergatur gossypio & insuatur Cucuphæ.

In paroxysmo naribus admoveatur, non illinatur, Balsamus Cephal.

℞. Ol. N. M. expr. ℥℥. ol. d. rorism. majoran. lavend. āā. ℥℥.

d. Succin. gt. iij. rutæ gt. vj. Bals. Peruvian. ℥ij. Msc. dilig.

Item Nodulus.

℞. Rad. Galang. cyper. rotund. caryophyll. āā. ℥j.

Fol. rut. lavend. āā. ℥ij. Incis. crassiuscule.

Indantur duobus nodulis ex sindon. rubr. immergantur aceto forti ac crebrius naribus admoveantur.

Sæpius detur Cochl. j. vel plura hujus aquæ.

℞. Aq.

℞. Aq. flor. til. pæon. āā. ℥ij. Epil. Lang. ℥ss. cinamom. bugl. ʒvj.
 Pulv. March. ʒj. ol. d. succin. alb. gt. ij. chamom. gt. iij.
 Tabul. man. chr. perlat. ℥ss. Msc.

Subinde obambulet, mox iterum sedeat atque ita alternet, donec paroxysmus præterierit.

Diligentissime strictior diæta observanda: Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis: vitet omnia flatulenta scil. pisa, fabas, raphanos, lactucam, fynapi, omnia valde salita, aromatibus nimium condita; quæ facile nidorofam corruptelam patiuntur, ut frixa, placentæ, saccharata. Aliàs vinum nocet, quia tamen manus frigidas habet, nunc tussiculam patitur, bibat vinum *Rheinoviense* minus scil. fumosum; diluat illud decoct. lign. visc. quern. Se subinde obambulando exerceat imprimis à pastu, nec statim se ad somnum post cœnam componat. Animum ad hilaritatem pro viribus excitet, nihil enim mœrore in hoc affectu nocentius est.

Die 18. Jun. 1678. D. D. Cysatus scribit. Reverendissimus Dominus in templo vertigine correptus fuit, ut domum à duobus ducere cogeretur. An pulvere pergendum & acidulæ propinandæ? utrumque improbat Köberlinus Chymicus Empiricus.

Die 16. Julii respondi. Pulverem misceat cum conserv. ros. rubr. anthos. fl. paralys. āā. ℥iss. N. M. condit. ʒij. pulp. pom. citr. N. j. vel ij. tota dosis pulveris, omissis Tab. man. chr. perlat. dosis nuc. jugland. magnitudo mane & vesperi. superbibat aq. fl. til. cochl. aliquot. Acidulæ bonæ, si penetrarent, alias vertiginem augerent. Chymicus nobis adversus, quia putat non à relollaceis recrementis nostra purgata esse, sua autem superfinissima, at cur non illis perrexit, aut si meliora novit, cur non pridem suasit, aut cur, antequam digito morbum locumque affectum monstravimus, sua specifica non dedit, imprimis dum ipsi medebatur, sic Vobis sumptuum compendium fecisset Egoque itineris tædio sublevatus fuisset. Isti ciniflones non possunt non suggillare Medicos, qui plerunque bonis alias suis medicamentis uti nesciunt, cum corporis œconomiam non intelligant, nec morbos agnoscant nec causas proximas norint.

Reverendus Dominus Carolus Jodocus Mauritius Cysatus, ex quo ab illo discessi bis semper post meridiem passus est vertiginem, ut ceciderit scil. 24. Jul. & 9. Aug. utraque vice præcessit tinnitus aurium cum obauditione quadam: Uterque insultus citissimè desiit; nihil omnino Convulsivi passus est, at Visus obtenebratus fuit: prima vice mente valuit, secundâ vice turbabatur aliquo modo, at totus insultus citius desiit;

defuit, quam si quis absolvisset dimidiam Orationem Dominicam. *Die 20. Septembr.* hora 6. matutina sensit tinnitum aurium, supervenit vertigo, lectum petiit, cessavit: sumsit hora septima jusculum, post horam illud rursus evomuit; ante vomitum vertigo rediit, post hunc remisit ut aliis vicibus. In medio prandii & cænæ doluerunt tempora cum constrictione quadam, ut è mensa surgere cogeretur, obambulavit, nulla supervenit vertigo. Noctu optime dormivit.

Die 21. Septembris 1678. quo ipsum *Berona* conveni, optime habuit *A 15. & 20. Maji 1678.* Præter hos insultus nullos similes expertus est. Primus paroxysmus contigit illo tempore, quo *Acidulas* bibit, usus est illis per 21. dies: minus erant spirituosæ. Interea vero fere continuo dolet in fronte cum calore aliquo, dolor hinc extenditur ad synciput, verticem & occiput: dolor est tolerabilis, conjunctus cum æstu & tensione absque pulsatione aut punctione; quandoque etiam quasi ejaculatio quædam fit ac si vertiginem paritura esset. Valet ingenio, memoria & judicio; uti pridem scribit, legit, discurrit ac pridem solebat. Non somnolentus est, nec dormit interdiu, ac noctu optime. Raro aures tinnunt, subinde vertiginem passus est, sed brevi transeuntem, nec cadere cogebatur. Aliquando post cænâ circa præcordia anxietatem quandam experitur citra vertiginem aut cordis palpitationem aut dyspnœam. Quandoque artus sed rarissime & mitius, quam pridem succutiuntur. Appetit imprimis carnes: non sitit, nec hætenus unquam potu excessit. Non nisi semel hætenus vomuit, non eructat. Alvus quotidie aperta est, nulla unquam tormina patitur.

Usus est hætenus *pulvere antiepileptico* usque ad usum *acidularum*, postea *bis terve* dosim sumsit. *Ante venæsectionem* sub lingua usus est *claretto purgante*. Obambulat, sacris interest & celebrat sine impedimento. Bene coloratus & robustus est: in campum exspatiatur: summa omnia sua munia sani adinstar obit.

Die 22. Septembris mane ajebat caput aggravatum esse cum aliqua obauditione, tensione in fronte & ad latera occipitis: imo caput semper aggravatum sensusque minus alacres esse dicit ac pridem & dum sanus fuerat. Urina fuit optima. Diu *nullis* usus est *medicamentis*: bene habuit: sacris functus est.

Resolutio.

CUM continuet prope tensio quædam secundum ductum sinus tertii, scilicet à crista galli ad torcular & ad latera occipitis secundum progressum sinuum lateralium à vertice versus insertionem venarum jugularium: cum tensio hæc cum ardore aliquo juncta sit, concurrente

274 Observatio LXXVII. Vertigo titubans cum &c.

non raro aliqua corrugatione & constrictione, necessario aliquod obstaculum his in locis erit, sanguinis motum alacriorem impediens; non enim cum pulsatione aut punctura jungitur, quod indicio est arterias meningum non valde tendi, attamen illud non parvum esse poterit, cum inde frons aestuet sudorque exprimatur; cum continuo caput aggravatum cum quadam obauditione, cumque non raro vertigo gliscat, bis cum obtenebratione & casu.

Necessarium igitur duxi *continuationem medicamentorum*, quæ jam per sex septimanas omisit.

Suasi itaque cum *pulverum* pertæsus sit, *pilulas aperientes & sanguinem edulcorantes*.

℞. Diaphor. ℥. ʒ. ʒā. ʒij. Cinnab. nativ. ung. alc. ʒā. ʒiʒ.

⊖ succin. volat. ℥ʒ. Ambr. gryf. gr. viij. ol. d. succin. gt. ij.

Cum succo beton. inspiss. q. s. Msc. F. pilul. ex ʒj. No. 40.

De his mane hor. 8. & vesperi hora una ante cænam sumat qualibet vice Num. viij. cum aq. fl. til. Sumat semel in septimana aut summo mane aut bihorio post cænam dosin pulveris antiepileptici consueti. Purgetur ante Novilunium pilulis meis cephalicis. Vena in pede secetur.

Per plures menses satis bene se habuit, vertigo non tam frequens nec tam diu durans redierat, nunquam hætenus cecidit, nec artus nisi raro & levicule succutiebantur. Mense Junii 1679. ipsum invalit paroxysmus sed non tam vehementer uti ante annum dum Lucernæ eram. Suasi tunc ut pulveris antiepileptici & pilular. aperientium usum repeteret, nec pilulas cephalicas negligat: diætam accurate in Consilio descriptam observet.

OBSERVATIO LXXVIII.

Vertigo titubans cum aliis Symptomatibus.

Nobilissimus Dominus St. P. Rhætus Viennæ natus: staturæ mediocris, habitus carnosus, facie lata & labiis crassis præditus. Colorem faciei vividum & subrubicundum habens. Puer adhuc parentibus orbus fuit. Pupillus multa pertulit. Tiguri apud senem phthysicum valde morosum per 7. annos multa sustinuit. In Rhætia per 2. annos vixit apud Dominum Vedrosium, apud quem semel in septimana carnes dabantur illæque fumo induratae. Postea Basileam pervenit: ibi primum ad computationes invitabatur; hinc Argentinam concessit, ibique non minus

minus poculis indulgit. *Cum D. D. Thabore in Ducatum Mechelburgensem* profectus est atque aliquot annis ibi permansit: victu usus est ibi consueto sc. salitis & cerevisiâ: abusus sæpius suillâ salitâ crudâ superbibendo cerevisiam, vinum, spiritum vini. Hinc *Batavos* adiit per dimidium annum, commoratus est *Lugduni Batavor.* hinc aliquandiu *Amstelodami in Hollandia* ab *Job. Antonio van der Linden* sumsit potionem purgantem, quæ ipsum 30. sursum purgavit, unde summopere debilitatus fuit. *In Angliam* profectus per 6. septimanas incarceratus fuit: rebellionem quadam ibi gliscente: liber factus rediit *in Bataviam*; hinc *Gieffam ad D. D. Thaborem* ubi per duos annos hæsit: tandem adiit *Argentnam*, ibi rursus per duos annos perstitit ac *Gradum Doctoratûs in Jure* assumsit. *Viennam* redux graves processus habuit suâ & fratrum demortuorum causâ adversus patrum, quo multis modis ingenium defatigavit ac rem per summas contentiones peragere cogebatur. Postea itinera *in Italiam* suscepit. *Viennam* redux mercatoriam exercere cogebatur, quæ multum hujus ignaro negotii peperit. Anno 1668. sensit in brachiis & pedibus dolorem quendam lancinantem ac si pericostia affligerentur, ut & in fronte intra interstitium superciliorum fornicationem cum tensione ad medium nasum & utrinque ad genas extensa. *Viennæ* 1671. *D. D. Stuber* credidit esse scorbutum: suasit bals. *verum orient. seu opobalsamum verum* singulo mane gut. v. cum juscule, unde malum auctum: hinc pervenit ad curam sudoriferam ac in laconico sudavit largiter. Mitior quidem dolor factus fuit, sed brevi vehemens rediit: persuasit itaque ipsum ad inunctionem *grialem*: salivavit strenue: dolor non sublatus fuit: macilentus admodum ac debilis evasit. *D. D. Piliot* sanguinem emisit, qui destituebatur fere omni sero, erat adustus niger; itaque commendavit potum lactis asinini & balneum tepidum aquæ communis, unde vigor rediit meliusque se habuit. Aliquando dolorem puncturium in hypogastrio & perinaeo sensit per tres menses: verebantur vesicæ calculum: dolor hic sua sponte remisit. Postea rursus itinera multivaria suscepit, ac non raro cursoria vocant per postam: processibusque juridicis multivariis & gravissimis sæpe vacavit. Anno 1677. in Festo *S. Bartholomæi* in Monasterio quodam vini Tokaviensis plusculum bibit: paulo post puncturionem in radice linguæ, etiam in apice persensit cum tractione involuntaria labii imprimis inferioris. Ad symptoma hoc auferendum domum redux bibit *Acidulas Schwalbacenses.* Circa medium Januarii 1678. correptus fuit paroxysmo de quo in hunc usque diem conqueritur. Nimirum passus est stridorem quendam seu sonum, ac si stramen concisum atceretur intra occiput, cui accessit

cessit quandoque explosio subita quædam, ac si telum transversim ab uno latere ad alterum emitteretur cum punctura aliqua: explosio hæc ac sensus attritionis bis terve in die accedebat, crebrius noctu & decumbenti evasit: ab explosione hac valde terrebar, adeo ut facies ruberet, incalesceret, sudorem exprimeret, & quandoque cordis palpitationem excitaret: quando post cænam indormiscere cæpit, subito terrore expergefiebat, cum maxima molestia: terror iste postea sublatus fuit *emulsione noctu potâ*. Ab explosione sæpe citra motum convulsivum, ob terrorem pedes succutiebantur pridem. Ob explosionem conjectus fuit in metum gravioris mali, unde se lecto credidit cum mali exacerbatione: videbantur quandoque scarabæi quasi occiput permeare. Quando surgebat à duobus sustentandus erat, ne caderet, tum ob sensum attritionis quasi stramineæ & vertiginem nutantem ad latera & in occipite incipientem: duravit hæc calamitas *ad principium Martii*. Mitescebat si aura lenis ex auribus efflabatur: quandoque etiam verum aurium tinnitum sed brevem expertus est. Attritio straminea & vertigo permanferunt toto anno reliquo, aderant statim mane è lecto surgenti; Post prandium finitum remittebant ad quartam vespertinam, postea redierunt, nec à cæna, ut à prandio sopiebantur: cubitum ituro ambo symptomata molestiora fuerunt. Aliquando mitescebant epotis tert. quadrant. vini vetusti sc. 20. ann. Austriaci, item à musica & saltatione. Incedit & equitat sine molestia: quamprimum stat, protinus augentur, maxime diu à pastu, si stet, cogitur inniti pedi sinistro. *Anno 1679.* rediit paroxysmus vehemens cum explosione *circa medium Januarii*, accessit involuntaria genuum concussio, quam impedire nequii: item fornicationis sensus in plantis pedum circa tendinem magnum, in sæmore & brachio sinistro potissimum: aliquando etiam in dextro latere: duravit explosio hæc bis terve interdiu & crebrius noctu invadens *ad finem Februarii*. Manserunt tamen hucusque fornicatio, attritio & vertigo. *1680. circa medium Januarii* rediit paroxysmus ille vehementior cum explosione, non tamen ut antea tot septimanis decubuit. In hoc paroxysmo evenit involuntaria tractio pollicum utriusque manus in & extrorsum, atque animadvertit cutim capillatam circa verticem aliquandiu plane stupidam, attingensque ligneam putavit: cessavit *circa finem Februarii*. Hactenus aliquando doluit vehementer totum brachium sinistrum, ut illud ad caput attollere nequirit: lumbaginem quoque passus est, ob quam se incurvare non potuit. Dum puer erat etiam adultior sævam cephalalgiam passus est. *Ab infuso purgante* per 20. annos ab illa immunis erat. Ab aliquot annis rediit atque sæpe intra annum vel sexies invadit: dolor est vehementissimus constrictivus, tensivus, pulsans, videtur quandoque

Observatio LXXVIII. Vertigo titubans cum &c. 277

doque ac si intus duo pugni concuterentur, durat 24. horis; aliquando longius. Invadit ipsum si calefacto & æstuante corpore bibat *Julepum refriger.* aut post medium noctis vinum, aliquando citra causam externam: sustulit illam aliquando pollutio nocturna subito, quod etiam observavit *D. Piliot.*: quandoque haustus vini vetusti: semel *spir. lavendulæ cum ol. d. succin.* vertici illitus, postea non amplius.. Appetit optime, imo sæpe nimium, si parce comedat, attritio, vertigo ac fornicatio magis affligunt. Bibit Mens. tert. quadrant. vini aquæ diluti: bis in die comedit. Non vomit, statim post potum eructat. Ab ebrietate studiose à 17. annis sibi cavit. Mane dolet ventriculus, emissio ructu cessat. In faucibus subinde mucus hæret, quem dum screatu elicere conatur fere vomitum movet: aliquando mucus tenuis subfrigidus per fauces ad gulam descendit cum levamine. Alvum semel vel bis indies exonerat: quandoque aliquid fermentativi in fæcibus observatur. Urina naturalis est; aliquando aliquid nephritici per 3. horas passus est. Sanguis est laudabilis cum sero flavo acri. *D. D. Müllerus* exploravit ipsius indolem asperso pulvere & liquore: sudat facile. Respirat optime: remigando & currendo fortius sibi prope leypothymiam & cordis palpitationem accersit, quæ etiam à terrore evenit. Sæpe gingivæ cum lingua incalescunt sine odontalgia. Dormit bene sæpe nimium sc. ab hora 12. noctis, quo cubitum *more Viennensi* ire solet ad 9. matutin. Pulsationem in Hypochondrio sinistro quandoque sentit: sedere diu nequit: obambulando meditatur, legit, dictat &c. Visus est acutissimus, ut & auditus: memoria & iudicio vel maxime valet. Caput plerumque obtusum est & quasi vacillans. *Variis medicamentis* usus est potissimum *purgantibus multivariis, etiam vomitoriis, clyster. emuls. Julep.* Quidam *Büchler Balneator* parat *Arcan. corallin.* præstat contra luem ♀. $\mathfrak{G}$ R. $\mathfrak{g}$ ii fuscæ ponderosæ *Linzii.* Tincturam per plures dies sumsit mane gt. v. sed sine juvamine: magis profuerunt *cinnabarina ex consil. D. D. Mülleri Vien. ac D. D. Tzernelli Vien.*: Item *Extr. dauræ cum cinnab. $\mathfrak{g}$ ii. liquor ceph. Nuper cinnab. nat. cum diaph. $\mathfrak{z}$ nullam opem attulerunt.* Ab *Extr. dauræ* humor biliosissimus acerrimus cum juvamine educebatur. Jam prope à 4. annis uxoratus est: à venere non læditur. *An thermæ Fabarienses vel Carolinæ adeundæ?* harum ultimas in simili casu profuisse dicit. *Me convenit St. Blasii 1680. d. 26. Apr. Die 28. Aprilis 1680.* In via prope *Waldshutum* narravit propter fornicationis sensum in fronte *Fonticulum* excitatum fuisse in brachio sinistro, quem gestavit per biennium; cum non juvaret consolidatum fuisse, nec hac vice se *Fonticulum* habere. Aliquando *venas hæmorrhoidales apertas fuisse sanguisugis, quæ maximam vim sanguinis eduxerint*

ac noctu in lecto sua sponte ruptas ultra mensuram sanguinis emanasse cum magna virium prostratione: aliis vicibus nihil vel parum sanguinis eduxisse: à *Scarificatione* in dorso tandem meram aquam eductam fuisse, ac illo tempore multum feri flavi ex nare sinistra stillasse, cum alias siccas nares habeat; idque cum levamine. Alias quoque fronti, temporibus, genis &c. *Hirudines* applicandas curavit, sensit aliquando quasi flatum aut auram per dorsum ascendere.

Resolutio.

Varia apud Nobiliss. Dominum Ægrum concurrunt capitis symptomata, ut à quo hic affectuum concursus denominandus sit, hæream. Vertigine insignire lubet, quia fere continua est & pleraque cætera symptomata, de quibus imprimis conqueritur, ab eadem causa proxima pendent & eundem prope locum primario affectum agnoscunt. Vertigo autem hæc non est gyrosa sed titubans, unde caput quandoque vacillare putat & ille ad latera nutat, & casum timet, nisi fulcris sustentetur, parieti innitatur, aut nisi sinistro pede firmet, si stet; stanti enim plerunque protinus imminet, unde semper stationem longiorem declinat & plerunque obambulando sua negotia peragit; etiam meditando & legendo ambulat.

Locus affectus videtur esse circa crura medullæ ex cerebro oriunda aut emergentia, non procul ab origine nervorum auditoriorum & intra anfractus cerebri: nam non solum his in locis vacillatio quædam & nutatio spiritibus imprimitur, & in paroxysmo imbecillitas quædam artubus inferioribus, ut non nisi suffultus incedere valeat, imo in labiis, pollicibus manuum, genibus aliquid convulsivi evenit, sed etiam stridor continuus percipitur, ceu à stramine attrito sub vertice & ossis lambdoidei medio, & quandoque sensu explosionis terretur subitaneo an à flatu, spiritu vel simili subito commoto in cavitate aliqua sive anfractus sive spatiolum aliquod intra membranarum plicaturas sit.

Causa proxima videtur esse lymphæ aliqua hic p. n. stagnans, cum nullus alius humor sine gravioribus symptomatibus innocue ultra annos hic commorari possit, nec alius totus dissipari posset instar feri protinusque regenerari, ut malum nunc inducias concedere, nunc rursus integrum redire possit, nam aliquando pleraque symptomata imo post prandium etiam stridor & vacillatio cessant, quæ tamen redeunt vespere: serosum esse probant levamen à destillatione muci tenuis frigidi ad fauces & evacuatio feri flavi per scarificata ulcuscula & ejusdem largior extillatio ex nare sinistra: quod etiam probare videntur defluxiones ad humeros & lumbos nunc supervenientes. Flatus hic solos causari absolum foret, cum nec tam diu coerceri possint, aut ruptis repagulis potius cephalalgiam eamque brevem, quam hujusmodi symptomata

mata excitarent. Serum hoc p. n. in dictis locis stagnans aliquomodo medullasam substantiam propter tenuitatem subire ac motum spirituum animalium impedire præter vertiginem titubantem, & motus impotentiam aliquam in paroxysmo, probant fornicationis sensus in toto habitu, potissimum brachio sinistro & volâ pedis sinistri, item stupor cutis capillatæ in vertice; forte huc pertinet sensus scarabæi per occiput decubuo reptantis. Idem tamen ob acrimoniam salinam irritare demonstrant motus convulsivi genuum seu potius femorum, pollicum ambarum manuum, terror dormituro noctu eveniens, ipsa explosio ac si telum transversum per occiput jaculetur cum punctione quadam, subsequenter rubore faciei, sudoris expressione & quandoque cordis palpitatione, quæ non unico terrori attribuenda videntur: & ipsa fornicatione in fronte, aliquid irritaminis latere probant tensio ad medium nasum imo ad utramque genam se diffundens. Explosio innuit exagitationem particularum salino-heterogenearum vel nitro-sulphurearum in cavitate aliqua detentarum.

Non tamen serum in hæc profunde se insinuat, aut spiritus irritando valde perturbat, nam omnibus sensibus externis & internis valet, imo ingenio & memoria excellit, ac in motu animali validus est & sine impedimento imo cum levamine ambulat & equitat, Si currat, aut remiget fortius in leipothymiam vere & palpitationem cordis incidit, verum hoc, antequam hæc symptomata animadvertit, pridem evenit.

Non operose in generationem feri massæ sanguineæ aut seorsim per vasa lymphatica ad venas redeuntis inquirendum videtur, nec in scenam fabula de hypochondriaco affectu introducenda, cum citra ullum vitium viscerum imi ventris naturaliter & ut in sanissimis producatur, nam nullum excessum in cibo & potu committit, appetit, assumpta tolerat & concoquit; non illud p. n. cumulat, cum superfluum per urinam, sudorem & insensibilem transpirationem excernat & sanguis V. S. emissus laudatissimus appareat: Peccat vero hoc loco & acrimoniâ, dum in illo p. n. stagnat & spirituum animalium motum impedit & acrimoniâ salinâ vellicat. In dictis locis stagnat ob porulorum & cavernularum laxitatem, quam induxisse videntur sensim variæ occasiones, antequam ad hanc, quam nunc obtinent, pervenerunt. Prima erat vomitus enormis in *Hollandia* & trigesies à potione purgante excitatus, à quo procul dubio ipsum cerebrum valde succussum fuit. Deinde labores animi intensi & continuati *Viennæ* ob processus juridicos gravissimos; ab his enim laboribus diu noctuque continuatis in locum spirituum consumptorum succedunt liquores aquei mole sua tandem porulos dilatantes aliisque locum parantes, maxime si multæ noctes insomnes accedant. Præterea *Mercurius* culpâ non caret, quia foris inunctus sanguini permiscetur ac intimos aditus adit, unde sæpe tremores

mores & paralyfes excitat, quod optime norunt aurifabri. Denique his colophonem imposuit *vinum Tokaviense* subtilissimum & omnia penetrans, nam post hujus potum statim puncturas in radice linguæ sensit ut & in ejus apice; cujus maleficio auxerunt *acidula intempestive pota*; brevi enim post has secuta est syndrome symptomatum de qua nunc conqueritur.

Acrimoniam falso-nitrosam serum connatam habuit, quæ forte acrior est ob temperamentum sanguineo-cholericum; auxerunt illam *vitiis ratio Mechlenburgica* ad scorbutum producendum apta: *vina Alsatica & Austriaca, opobalsami abusus, intempestiva cura sudorifera*, adeo ut vane comminiscantur, nescio, quæ obstructions mesenterii, pancreatis, lienis, hepatis &c. eo magis, quia nullum in hypochondriis vitium animadvertitur, nec pulsatio in sinistro hypochondrio quandoque pleno ventre eveniens tanti sit, ut magni illud portendat.

Cephalalgia, quæ quinquies vel sexies in anno evenit propter potum *Julepi refrigerantis* æstuante corpore, aut vini post medium noctis aut citra causam externam, durans 24. horis, quandoque ulterius, indicio est, aliquando ob constrictionem quandam motum sanguinis impediri, nam subito invadit subitoque recedit, ut merito irritamini simili adscribenda sit, manente prope continuo quodam obtuso capitis sensu ob copiosius serum intra cerebri anfractus. Pollutio nocturna semel juvit vel cephalalgiam sustulisse creditur non auferendo causam, sed indicando illecebram ablatam fuisse. Obstaculum hoc symbolum quoque ad laxitatem confert.

Vertigo ista *Nobiliss. Domini* cum aliis symptomatibus juncta non exiguam sui curam postulat, minatur enim graviora scil. epilepsiam, cum jam motus convulsivi gliscant & morbus annuam periodum observet: imo etiam apoplexiam cum formicationem sentiat & pridem obstupuerit cutis in vertice: insuper ægre cedit more morborum nervinorum, eoque difficilius, quia causa profundius recondita est, & *medicamentorum virtus* non nisi per longas ambages ad locum affectum pertingit. Non tamen de curatione desperandum est, utcunque lentum successum experturus sit, nam cætera sanissimus est & robustus. Diætam exacte observat nec *medicamentorum aliorumque remediorum usum* respuit.

In hoc affectu aliud *extra paroxysmum*, aliud *in paroxysmo* vehementiore agendum est.

Extra paroxysmum serum attemperandum, imminuendum, à cerebro revellendum & in loco affecto consumendum simulque genus nervosum roborandum est. *Purgantia* serum imminuunt & à capite avellunt,

Observatio LXXVIII. Vertigo titubans cum &c. 281

avellunt, non tamen nimis crebra sint nec calida & fortiter irritantia. Proderit tale Vere & Autumno.

℞. Radic. polypod. quern. ℥ss. caryophyll. ʒij.

Cortic. citr. ʒj. Herb. beton. fl. til. āā. Pj.

Semin. fœnicul. Pœon. āā. ʒj.

Fol. senn. s. s. ℥ss. Rhabarb. el. Gialapp. āā. ʒij.

Agaric. alb. ʒi℥.

Tamarind. passul. maj. exacin. āā. ʒj. crem ☐. ʒij.

Incis. contus. coq. in aq. fontan. ℥j. vin. alb. ℥ss. in vase clauso vitreato coletur citra expressionem. Bibat tribus diebus horis matutinis dosin calide.

Vomitoria non usque adeo tuta sunt, eoque minus quia ansam huic malo dederunt.

Venesectio conveniet Vere & Autumno, sed non sit largior, cum affectum augeat: sufficiat unc. ʒ. vel 6. ad summum emisisse.

Scarificationes alternis mensibus proderunt ante novilunium.

Fonticuli licet malum non exhauriant, semper tamen aliquid nocituri subtrahunt.

Imprimis utile erit *antiepilepticum edulcorans & absorbens simulque genus nervosum roborans*, cujusmodi erit *hic pulvis*.

℞. Radic. valerian. sylv. ʒj. Pœon. ℥ss.

Diaph. ʒ. ʒiij. Cinnab. ʒii. ʒj.

C. C. ph. ppr. ungu. alc. pp. āā. ʒij.

Ol. Nuc. Mosch. expr. gr. iiij. Tab. man. chr. perlat. ʒi℥ss.

Misc. F. Pulv. Dosis mane ʒj. cum aq. fl. til.

Mane & Vespere verticem inungat Balsamo apoplectico aut balsamo succini, ruta &c.

Thermarum & acidularum potus remedium sunt prope Empiricum, de quibus non multa polliceri licet: attemperant, eluunt & non raro obstacula perruunt, & hac ratione opem ferre possunt: si vero stagnent, affectum augent, ut post puncturam in radice linguæ *Schwalbaccenses* fecerunt, quamprimum igitur sentiet affectum augeri, illis nuntium mittat.

Vitet aërem frigidum, humidum, pluviosum, nivolum. Nocent cibi viscidi, lenti, caro suilla, anserina, anatum, animalium adultio.

ultiorum: Pisces viscidi, scil. anguillæ, carpiones, tinæ &c. Pastæ farinacæ, caseus: abusus fructuum horæorum, in acetariis imprimis lactuca. Salita, aromatibus condita, saccharata, frixa in butyro &c. Bibat vinum, quod non nimis spirituosum & sulphureum sit: diluat illud decocto ligni visci querni. Exercitia sint moderata: non statim à pastu scribat, legat, aut cubitum eat.

In Paroxysmo spiritus animales imprimis refocillandi: sumat tunc pulverem antiepilepticum mane & vesperi hora 5, subinde sumat cochlear. j. aut plura hujus aquæ.

℞. Aq. flor. til. Pæon. satyr. purpur. āā. ʒiʒ. cinnamom. bugl. ʒvj.
 Ess. castor. liquor. C.C. succin. āā. ʒʒ.
 Ol. dest. succin. rorismar. āā. gt. j. Tab. man. chr. perl. ʒʒ.
 Msc. d. ad vitr.

Singulis quatuor horis vertex inungatur Balsamo supra nominato. Si valde sæviat explosio, caput radatur circa verticem, plus quam palma tegi possit: imponatur emplastrum vesicatorium. Noctu sumat Emulsionem consuetam. Injiciatur subinde clyster revellens. Vitet vinum bibat decoctum rad. chin. aut lign. visc. quern.

Postquam Scaphusio Basileam profectus esset circa finem Aprilis, Ibi per dies tres sensit in pectore ante retro tensionem etiam sensum palpitacionis quendam fere continuum: tunc symptoma intra cranium fere non animadvertit, hoc cessante, palpebræ intumuerunt cum motu tremulo involuntario. Dum hæc symptomata durant mitius in capite se habebat. Symptomata hæc sex diebus perseverantia sustulerunt pilulæ D.D. Job. Ulrici Mülleri Lindaviensis, ex aloe, extr. dauræ s. bel-lebori nigri veri Alpini & cinnab. ʒii. Hæ pilulæ alvum apertam detinent., in fine dejectionis mucus sincerus aliquando ante alvi fæces ex-cernitur, maxime si utatur pilulis: illæ aliquando hæmorrhoides cœcas excitarunt cum dolore & ardore, non raro illas aperuerunt cum levamine. Si præsentē capitis afflictione patiatur tormina circa umbilicum, solutâ alvo melius habet: si sua sponte citra hæc tormina alvus solvatur, pejus ipsi in capite est, Post potum multum flatus eructat copiose non tamen vomit. Pulvere meo antiepileptico per 14. dies usus est, optime ipsum juvabat, postea autem hunc nauseare cœpit, multum inde eructavit maxime post potum: potiuncula laxativa supra descripta multum ipsi profuit, ac omnia sustulit, item vinum rubrum conduxit. A scarificatione nullum levamen percepit. Si æstuante corpore, vinum aquâ copiosius lymphatum aut cerevisiam bibat, caput valde dolet: si ad hilaritatem bibat non ad ebrietatem, ut nuper inter amicos fecit, per triduum optime se habuit.

Die 31.

Die 31. Maji quo me Scaphusii convenit, vesperi indormituro sæpe artus succutiebantur involuntarie, unde somnus valde turbabatur: eadem nocte Incubo obruebatur.

Die 1. Junii. Mane pulsus & urina naturaliter se habebant: item color faciei. Post prandium ambulatum ivit. Cum nuper appetitum amisisset Spir. $\oplus$ l. ζ . seu $\oplus$ l. magis volatil. illum egregie reparavit, sumpt. gt. xv. aq. permixt. Noctu sumsit emulsionem anodynam: hac nocte indormituro nulla evenit succussio: NB. causa succussionis erat purgatio à prunis laxativis.

Die 2. Junii bene se habuit. Urina optima: carnosus & vegetus est, stridorem tamen semper sentit.

Profecturo hanc methodum & usum thermarum Fabariensium præscripsi: 1. pulver. antiepilept. mane non statuta hora, ne somnus turbetur,umat 3ß. & si assueverit rursus 3l. imprimis Autumno, Hyeme & Vere cum aq. flor. tii. aut simili: si fieri potest, maneat aliquandiu in lecto; si negotia non concedant, surgere poterit, modo duabus horis ad minimum maneat jejunos.

2. Nono vel decimo quoque die loco pulveris maneumat 5. vel 6. aut 7. harum pilular.

R. Mass. pilul. F. F. 3ij. Extr. bellebor. nigr. 3ß.

Diaphor. ʒ. Diij. Cinnab. ʒii rectif. ʒij.

Cum. s. q. succ. beton. inspiss. fiant pilule ex 3j. Nnm. 40.

De $\odot$ consperg. pulv. santal. citrin. d. ad scat.

3. Si appetitus pereatumat Roris $\oplus$ l. gt. 15. cum aqua fontana aut decocto chinae vel lign. visc. quern. bibat vesperi hora ante cænam.

4. Mane & vesperi inungat verticem Balsamo Cephalico.

5. Antequam Thermarum Fabariensium usum auspicaturus est, purgetur decocto supra descripto ex fol. senn. Rhab. agar. Tamarind. &c. Venesectio omittatur.

6. Bibat primo die mane Thermarum Fabariensium j. cyathum ad 3vij. quotidie addatur cyathus donec ad 7. talium pervenerit. In summa hac dosi maneat dies 12. Postea descendat scilicet quotidie unum talem cyathum detrahendo. Vesperi pro lubitu bibat cyathos duos.

7. Ad quemlibet haustum comedat Frustulum harum Tabellarum seu morsell.

℞. *Amygdal. dulc. excortic.* ʒβ.

Nuc. mosch. condit. ʒiβ. *Z. Z. condit.* ʒβ.

Cinamon. acut. ʒij. *Cubeb.* ʒβ.

Rad. pæon. pulv. succin. alb. pp. āā. ʒj.

Santal. rubr. ʒij. *sacch. alb.* ℥j. *solut. in aq. fl. acat. s. q.*

Msc. F. confect. in Morsell.

Post potum obambulet: sed non nimis fortiter, ne elanguescat.

8. Si *aqua Thermar.* stagnet nec sufficienter per urinas aut sudores &c. evacuetur, primo cyatho admisceat ℥j. ad ℥ij. *hujus pulveris aperitivi.*

℞. *Crystallor.* ♀. *Ocul.* ♂. *ppr.* āā. ʒβ.

♀. ♂ *lat* ʒj. ♂ *Juniper. ononid.* āā. ℥iiij.

Tab. man. chr. perlat. ʒj.

Msc. F. Pulvis detur ad scatul.

9. Si alvus tardet,umat ʒ *Pilulas* horâ unâ ante prandium.

Dum *Thermas* bibit, omittat *usum pulveris antiepileptici.* In hac *Thermarum Fabariensium* cura diætâ supra indigitatâ exacte observet. Finito potu *Thermar.* harum bibat rursus *haustum decoct. purgantis.*

DEUS T. O. M. omnia hæc salutaria Nobiliss. Domino esse jubeat!

Scaphusii d. 3. Junii
1680.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LXXIX.

Vertigo titubans cum variis Symptomatibus.

NOb. Dn. *Mar. Magdalena Pf. ex Familia Cl. Uxor Generosi Dn. Colonelli Pf. Lucernatis*: staturæ mediocris, rarioris texturæ, albicans: 24. annorum: semper appetit, bene comedit & dormit; multum aquæ seorsim bibit, vinumque aqua diluit: novem liberorum mater, semel abortum passa est. Juvenis ulcera capitis manantia habuit; Fonticulus seu membrana circa concursum futuræ coronalis & sagittalis diu non obduruit, mollis scil. adhuc, postquam nupta fuit: hodie adhuc scrobiculus ibi tangitur profundior debito. A multis annis pedes fere continuo frigent & simul sudant. Hemis cranii obnoxia diu fuit, passa est illam per dies 3. sæpe 4. Consuevit jam diu in aere nocturno tempore æstivo versari, seque radiis lunaribus exponere;
raro

raro enim ante medium noctis lectum petit : mane diutius in lecto moratur. Ante 17. annos secundâ vice gravida primum vertigine correpta fuit. Postea 15. annis ab ea libera perstitit. Ante 9. annos post quartanam diuturnam Hydropica facta curabatur *purgantibus*. Ante biennium rediit vertigo, sed mitis, ut illam non magnificeret. Ante annum dimidium scil. hoc anno 1678. fortius illam afflixit in & extra lectum, imprimis ante & post mensium fluxum, quamvis rite manarint. Primum duravit quadrantem horæ, videbatur ipsi, ac si terra sub pedibus recederet, sibi que supine cadendum esse, sudorem undiquaque expressit ; visum tamen & intellectum nunquam amisit.

Ante 6. septimanas denuo tali paroxysmo obruta fuit, ut humi cecidisset, nisi suffulta fuisset ; duravit per horam dimidiam, totum corpus maxime artus sudore frigido diffinuebant quasi. *Die 23. Augusti.* rursus illâ correpta fuit domum ex prædio rediens hor. 7. vespertinâ, eâdem ratione ut nuper : statim ergo lectum petiit : hor. 9. in lecto vehementior paroxysmus ipsam invasit cum sudore frigido totius corporis, magna anxietate, palpitatione cordis ipsi insolitâ. Paroxysmos præcedit tinnitus aurium & videtur sursum capillis caput trahi. *D. 30. Aug.* Paroxysmus ipsam septies vesperi invasit. *Die 1. Septembr.* legendo literas, duplices apparebant singulæ. Post meridiem aliquot horis extra lectum permansit, cænavit bene, post cænam surrexit rursus, beneque toleravit : id observat, quoties decumbit, aliquid intra cranium ad situm capitis instar aquæ ex uno loco in alium delabi : nocte optime dormivit : circa medium noctis sumsit jusculum.

Die 2. Septembr. 1678. ipsam Lucernæ conveni : Paroxysmi rationem prolixè explicuit. Vertigo nunc sensim invadit, & illâ præsentè si foras ædes sit, aliquandiu adhuc incedere & domum properare valet, nunc subito ingruit : & tunc æstus per dorsum ad caput ascendit, mox præcordia invadit cum anxietate maxima, & protinus vertigo affligit, postquam aliquandiu paroxysmus ipsam afflixit, artubus tremunt, sudor frigidus exprimitur, nauseat, ad vomitum inanem stimulatur, plerumque vomit assumpta, aut mucosa & aquea, simulque fere semper alvus bis terve solvitur, eâ solutâ nihilominus plures flatus explodit. Vertigo est gyrosa, titubans, & vacillans : aliquando omnes tres species vertiginis in uno paroxysmo adsunt ; quandoque sola vacillans seu ex uno latere in alterum nutans, & putat caput instar navis ad latera à fluctibus percussæ nutare ac vacillare, quando titubans est, putat sibi supine non prone nec in latera cadendum esse. Nuper accessit cordis palpitatio, antea nunquam ipsi nota. In paroxysmo oculi nunquam hæcenus obtenebrati fuerunt, nec mens obscurabatur. Appetitus integer mansit. Dolet subinde occiput & vertex, dolor potius gravativus quam tensivus ac pungens. Respiratio integra manet : pul-

sus præsentē paroxysmo nuper turbabatur; nunc naturalis est. Urina prope naturalis cum sedimento arenoso, paulo tinctior quia forte decumbit. Hac vespera indormire ante primam non potuit, & quando obdormiebat, statim insomniis vexabatur, ac si vertiginem pateretur & cum ancilla cecidisset, unde perterrita mox expergescebat: post hor. i. noctis suaviter dormivit.

Die 3. Septembr. mane urina erat naturalis cum sedimento bono, multo sabulo rubro. Pulsus robustus: hor. 6. sumsit *pill. diaph. cum succ. beton. inspiss.* hor 8. debilior jusculum petiit. Menses subititerunt scil. die quarto, quod aliis quoque vicibus evenit, si non obambulavit sed decubuit. Subinde heri & hodie sternutavit. Nares jam aliquandiu siccae sunt, quæ pridem maximo prono capite limpidum mucum large stillarunt, ac nasum rubrum effecerunt, imo prope excoriarunt. Querebatur de oris amaritie ac temporum dolore. NB. Jam à longo tempore versata est in pulvere dirutorum ac cadentium murorum, dum ædium structuræ præfuit; tum pulverem hunc, tum exhalationes oleosas pigmentariorum frequenter hausit. Præterea magna sollicitudine rei domesticæ præest, dum *Generosus D. Maritus* militiam Gallicam sequitur, semperque magna anxietate ac mœrore ob dubiam martis aleam excrucietur ipsamet aliàs generosa. Ab 8. matut. dormivit fere ad 10. antimerid. Expergefacta dicebat caput sibi debile esse, & ceu aquam intra cranium fluctuare. Pransa est 11. bene: post prandium subito vertigo ingruit cum erubescencia faciei, tinnitu aurium, citra ullam pulsus immutationem, sed brevi duravit. Die 4. Septembr. mane alacrior fuit, quam unquam: urina prorsus naturalis cum sabulo flavo & albo copioso, plane non tincta: pulsus bonus. Mane *Fonticulum* inussit. Substititerunt menses: pransa est optime: alvus movebatur *Suppositorio*. Post prandium aliquot horis extra lectum mansit: cœnavit optime: noctu bene dormivit. Die 5. Septembr. mane urina bona, minus sabulosa: pulsus laudabilis. NB. narravit, quamprimum assistat foco, statim vertiginem cieri intuitu apertæ flammæ, aliàs non; nam hypocausta tolerat. Hodie primum sumpsit *Elect. ex pulv. cum conserv. mixt.* Mane & vesperi, & paulo post *Gelat, C. C.* Pransa est bene & cœnavit: ante & post meridiem diu extra lectum perstitit: nunquam vertiginem experta est. Multum dormivit ante meridiem post *sumptum Elect.* quod ob dulcedinem nullas turbas movit. Antequam se ad somnum composuit, plures cognatorum ipsam convenientes & circa lectum strepentes ansam vertigini dederunt non gyrosæ sed vacillanti, in qua quorsumcunque caput movebat, aliquid movebatur, quod instar navis nutabat: in occipite videbatur se constringi & premi forti manu: duravit paroxysmus per horam dimidiam: ad alvum stimulabatur sed

sed inani successu : cor non palpitavit, nec sudor frigidus erumpebat. Nocte postea bene dormivit ad hor. 4. matut. quamvis aliquantulum brachium circa *Fonticulum* doluerit. *Die 6. Septembris* mane summo sumpsit *Elect.* hor. 7. *Gelat.* postea rursus dormivit: urina optima: pulsus bonus: nullas reliquias vertiginis percepit: alvus suâ sponte solvebatur. Subinde in os sumit *Sief* quoddam nigrum amariusculem *ambam* redolens, quod *Galli Gachou* vocant, halitum suavem reddit, os salivâ implet. *Vesper* post sumptum *Elect.* & *Gelat.* C. C. ante hor. 5. ipsam invasit vertigo fluctuans seu nutans, quandoque gyrans, sudorem frigidum in fronte & pedibus exprimens cum pulsu quasi retracto & magna anxietate, manus & nasus frigebant; cor tamen nunquam palpitavit: ad alvum stimulabatur, fæces erant pultaceæ subflavæ: mox quoque vomitus urgebat, quo solum mucum egressit viscidum iteratis vicibus, nihil vero cibi, imo ne minimum quidem ciborum saporem animadvertit: dimidiâ horâ post vomitum os amaricavit. Vertigo diu ante vomitum afflixit, scil. hor. dimid. cessante vertigine somniculosa erat: obdormiens terrebatur ac artus succutiebat subito, postea diu multa exspuere cogeatur. NB. Quando vertigo aliquandiu vehementer afflixit, antequam penitus remisit, sensit constrictionem, coarctationem & attractionem quandam in occipite, ac putavit cirrhos trahi manu: cænavit parcius, noctu bene dormivit. *Die 7. Septembr.* eadem adhibita fuere medicamina, iisdemque vexabatur symptomatibus, nisi quod post cænam increbuerit anxietas cum sudore, vertigine, in hac anxietate pulsus erat debilis, aliquoties incepit cor palpitare, sed non tam vehementer ut aliàs: has turbas adscripsi *Elect. Mixt. aquar. cui syrup. additur*, nam *syrupi* alia vice hæc quoque effecerunt. *Die 8. Septembr.* sumsit *Elect.* sed *sine aq. cum syr.* *vesperi* sumsit *Pillul. 2^a al.* *No. v.* bene se habuit & dormivit optime. *D. 9. Sept.* adhuc melius sese habuit. *Die 10. Septembr.* parum querebatur de vertigine: absque tamen anxietate; diu extra lectum perstitit. Ex quo dulcia penitus omittit, melius habet, nullibi dolet, manifeste vires recuperat.

Resolutio.

Affectus, de quo imprimis conqueritur *Nobil. Domina*, quique ipsam maxime anxiam reddit, est vertigo. Quoniam in curatione hujus symptomatis plurimum refert scire, an *per Essentiam*, an vero *per consensum* oriatur; ante omnia indagandum erit, num hæc vertigo eveniat cerebro & in confinio ejus cerebello primario ita affecto, ut non solum spiritus animales turbentur atque ad motus inordinatos adigantur, unde omnia vel circumgyrari, vel natare aut vacillare videantur, verum

verum etiam nervosum genus circa originem ad motus spasmodicos adigatur, unde anxietas, vomitus, diarrhoea, tremor artuum, cordis palpitatio, extremorum frigus aliaque eveniant? anne autem pars nervosa extra calvariam ita affligatur, ut vel per communicationem flatuum, aut vaporum, vel propter generis societatem spirituum animalium motus intra cerebrum & cerebellum pervertatur, simulque nervorum principium aliqua ex parte ad motus spasmodicos sollicitetur?

Si omnia attendam, existimo cerebrum & aliqua ex parte cerebellum, ubi cum cerebro mediante ponte jungitur, potius affectum esse primario, quam secundario à parte aliqua nervosa extra calvariam locata, cerebrum tamen & cerebellum in consensum rapiente, nam 1. plures simul actiones læduntur sæpe in momento, quod non nisi ab affectione spirituum animalium, quæ causam præsentem intra cranium habet, contingit, nimirum illarum perturbatio, unde vertigo, & nervorum vellicatio, unde motus spasmodici, quorum effectus sunt vomitus, constrictio vesiculæ biliaræ & hinc eveniens diarrhoea, palpitatio, tremor artuum, anxietas circa præcordia, sudor frigidus, dum pyloro constricto cor pene in motu elanguescit. 2. Nuper post paroxysmum in epistola literæ duplices visui sistebantur. 3. Capite in latera moto sensum fluctuationis sensit; retrorsum moto aliquid retro ferri ad occiput putat: inter incedendum vertigine præsentem sibi quoque retrorsum & supine cadendum putat, imo fere supina prosterneretur nisi sustentaretur. 4. Caput plerumque dolore gravativo circa occiput & in vertice afficitur. 5. Insomnia de vertigine non penitus spernenda, cum expergefacta terreatur adhuc. 6. Pridem diu habuit nares multum mucii stillantes, nunc siccissimæ sunt. 7. Duratio mali ultra annum. Cerebrum circa confinia cerebelli atque illud ipsum affici, indicio sunt actiones læsæ partium, quæ participes sunt partis nervorum vagi, scilicet cor, ventriculus, intestina &c. tremor artuum, qui fit nervis medullæ spinalis affectis. Non circa thalamos opticos affici constat inde quia nunquam visus obtenebratur, mente valet.

Non vero per consensum oriri patet enumeratione partium illarum, quæ aliàs afflictæ non raro vertiginis aliarumque cerebri perturbationum causæ existunt: nam primo non potest hic culpari ventriculus, cum probe appetat: & licet vomat, tamen & vomitum cerebro affecto, sano ventriculo, sæpe evenire notissimum est; deinde ille non semper evenit. Os amarum fieri poterit propter prægressum vomitum: nec accusari poterunt intestina, cum nulla tormina experiatur, nec verminosa sit: nec imputari malum poterit hepatis, quod non obstructum, imo sæpe obstructum vertiginem tamen non gignit, *ut in multis ictericis observatur.* Lienis multa innoxie imputantur, cum non nisi optimo sanguine in immediatius quam ullum aliud viscus è corde potiatur; nullus

nullus vero alius humor ad illum perferatur. Uterus quoque insons videtur, cum menses rite fluant: nec in testiculis virus aliquod latitabit, cum nulla suffocatio uteri observetur, nec vel minimum indicium seminis corrupti aut turgescens appareat.

Causa proxima non est merus halitus aut fumus, cum vertigo sæpe diutius perseveret, quam ut tenui & facile dissipabili corpori adscribi possit: sed humor aliquis non solum altius se immergens, sed foris quoque incumbens, cum manifeste fluctuationis sensum percipiat, & illa jam visum duplicatum passa sit. Humor iste aqueus est, quia penitus vertigo evanescit: sed non mere aqueus, quia ob acrimoniam quandam prædictos motus spasmodicos excitat tam in partibus, quæ nervos paris vagi accipiunt, quam quæ medullares suscipiunt, ut artus &c. Illum suppeditat serum sanguinis, quo illa abundare videtur, quia jam ante 9. annos hydropem passa est; pedes semper etiam in æstate fervidissima madent; frigidam crebro nec parce bibit; non multis exercitiis utitur. Receptum & collectum fuit intra cranium ob cerebrum & cerebellum debilitatum à partibus frequentibus, curis magnis, cum rem domesticam præcipue curet absente *Nob. D. Marito* gravissimis periculis exposito, & hac vice maxime, dum in reparandis ædibus occupata, pulverem calcarium murorum cadentium, & vapores pigmentorum frequenter haurire cogitur; ad cumulationem feri non minimum contulit mora longior in aere nocturno, exposito capite sæpe radiis lunaribus: imprimis vero suppressio stillicidii aquei narium jam ab aliquot mensibus. Hæcque omnia validius cerebrum infestare potuerunt, quia illud à primis incunabulis imbecillius nacta est, nam non ita pridem ei jam Matri fonticulus induruit. Effluvium serosum intra cranium promovet & accelerant menstrua, quibus præsentibus & imminentibus aliàs fermentatio in tota massa sanguinea contingit; deinde mœror; forte etiam aeris anomalia, intuitus flammæ &c.

Quia vertigo hæc non continua est, sed longa intervalla habet, nec semper terrificæ symptomata à motibus spasmodicis pendentia ipsam comitantur, nec dum tenebricosa est, quia quoque quilibet paroxysmus etiam longissimus non ultra dimidiam horam durat, significatur illam non à profundius radicato humore, aut jam à vesiculæ incluso humore pendere, atque affectum extirpari posse; at non negligendam esse, cum à dimidio anno crebrius invaserit.

Indicationes ergo erunt humorem à cerebro revellendum & evacuandum; in cerebro corrigendum, absorbendum simulque illud roborandum esse: cavendo semper, ne novus humor repullulet atque in cerebrum redundet.

Extra paroxysmum serum & superflua lymphæ à cerebro revellitur
*i. Purgantibus scil. R. Crem. ꝑ. ʒj. Diagryd. ʒrat. gr. iij. Lap. prunell.
 O o gr. ij.*

gr. ij. Msc. F. pulv. sumitur horâ ante prandium semel in septimana, quando gliscit paroxysmus & si os amarescat, aut Pill, Cephal. quarum ʒi. singulis mensibus mane vel duabus horis post parciorem cœnam triduo ante vel post novilunium sumere poterit. 2. Fonticulo in sinistro brachio excitato. 3. V. S. vere & autumnno in brachiis. 4. Scarificatione alternis mensibus triduo ante vel post novilunium, non singulis mensibus, quoniam hac ratione vertigo acceleraretur. 5. Vesicatoriis, quæ imprimis necessaria forent, si tenebricosa evaderet: applicari possent cum successu post olecranon, non in cervice.

Serum superfluum mitigari, absorberi in cerebro illudque simul roborari posset. 1. Pulv.

℞. Rad. pœon. ʒij. C. C. ph. ppr.

Ung. alc. ph. ppr. āā. ʒiij. diaph. ʒal. ʒij.

Cinnab. nat. ʒj. Crystall. veri sæpius igniti & in aq. beton. extincti ʒij.

Lap. Bezoard. or. ʒj. Ol. N. M. expr. gtt. iiij.

Tab. man. chr. perlat. ʒiʒ.

Msc. F. P. Dos. man. hor. ʒ. & vesp. hor. ʒ. ʒj. vel ʒʒ. cum mixtura hac.

℞. Aq. fl. til. pœon. āā. ʒij.

Epilept. Lang. ʒij. syrup. de pœon. ʒʒ. Msc.

Ex hujus pulv. ʒj. omissis tab. perlat. parari posset Condit. add. Conserv. rosar. r. anth. fl. tun. āā. ʒj. fl. paralys. ʒʒ. N. M. condit. ʒij. cum syr. flor. paralys. q. s. Msc. F. Elect. Dos. M. hor. ʒ. & vesp. hor. ʒ. portio jugland. magnitudine: superbibat jusc. alterat. roremar. major. &c. Ex eodem pulv. parari possent Pill. Rotul. Trochisc. pro lubitu, quorum vehiculum sit vel jusc. alterat. vel mixt. aq. cephalic. 2. Hor. 7. vel 8. matut.umat Gelat. C. C.

℞. Limat. C. C. crud. ʒiij.

Infus. in aq. font. ʒij. calide hor. 12. Add.

Herb. rorismar. meliss. āā. Mij. Mac. ʒʒ.

Passul. maj. exac. ʒiʒ. Conserv. rosar. r. ʒj.

Coq. ad consumpt. dimid. Colatur. Add.

Confect. alkerm. inc. ʒj. Msc.

Dos. cochlear. ij.

superbibatur juscul. alterat. herb. cephal. Hanc præferrem decoct. Coff. Chiocol. Thee. 3. Post pastumumat semper ʒj. Trag. cum pane tosto & vino madido.

℞. Pulv.

℞. Pulv. stomach. Birckm. ℥j.
Galang. Mac. Nuc. Mosch.
Cubeb. āā. ʒβ. Succin. alb. ppr.
C. C. ust. ppr. āā. ʒj. Santal. r. ℥ij.
Sacch. alb. ℥iij. Msc. F. P.

4. Noctu cubitum itura sumat Theriac. Smaragd. ʒβ. melius faceret, si noctu omitteret juscula.

Extrinfecus M. & V. inungatur vertex & cervix Balsam. cephalic. prodesset cucuph. ex summitat. majoran. fl. rorism. beton. ros. r. succin. mastich. ana ʒβ. Gossypio inspersis. Sternutatoria caute & non nisi mitissima congruunt.

In paroxysmo sæviore cum palpitatione cordis, anxietate, extremorum frigore statim darem K. bezoard. Dan. Lud. a ʒβ. ad ʒj. cum aq. meliss. ℥iβ. syr. de rub. Id. ℥iij. Msc. pro unica Dosi. Deinde subinde refocillarem ipsam aq. hac cordial.

℞. Aq. meliss. majoran. rorismar. ana ℥j.
epilept. Lang. ʒβ. K. Succin. ℥β.
Essent. castor. ℥ij. Ol. dest. chamom. gtt. iij.
Tabul. man. chr. perlat. ʒβ. Msc.

odoretur subinde Bals. cephal. Nodulum ex castor. caryoph. rut. bacc. junip. aceto immersum. Cordis regioni imponatur Epithem. ex spec. cord. temperat. It. sacculi ex meliss. vino conspersi. Non negligenda suppositoria, clysteres cum Hier. Salvatellæ sectio perdurante palpitatione cordis. Mitigato paroxysmo pergatur superioribus. In diæta vescatur cibus boni succi; vinum diluat decoct. chin. fl. til. Vitet aerem nocturnum. Lucernæ d. 6. Septembr. 1678.

D. D. Cysatus scribit: Hactenus usa bis in die Pil. d. 19. Septemb. rediit vertigo citra cordis palpitationem, at cum tremore & frigore pedum. D. 20. dedit Clyster. educti copiosi flatus: bis vomuit mucosa, appetit &c. tribus seq. diebus optime se habuit & in publicum prodit absque damno. Die 24. Septembr. bene pransa, invisit Affinem; vesperi rediit vertigo titubans cum tremore artuum, dolore vermiculante circa originem nervorum: copiose minxit: bis alvum solvit cum flatibus. Data aq. cord. injectus clyster. dedit etiam Crem. ☐. Instant menses. Paroxysmi nec tam frequentes, nec tam longi, sed breves. Queritur an præscriptis pergendum? affirmatur.

D. D. Cysatus d. 10. Octobr. 1678. denuo scribit: Nob. Dominae sexto

292 Observatio LXXIX. Vertigo titubans cum &c.

sexto hujus Mensis redierunt menses sine dolore ac coloris optimi, somnus non nisi post primam noctis adest. *Die 7. Octobr.* & 8. sensit certos dolores circa orificium ventriculi superius, unde subsequente nocte vomere coacta fuit ter cum aliqua titubatione sine tremore artuum & palpitatione cordis. *Die 9. Octobr.* inter prandendum comedit de pomo cydon. cocto & saccharo consperso, exinde maximas inquietudines passa, ut & titubationes. *Die 10. Octobr.* bene constituta est. Utrum *V. S.* conducere *præmissio leni purgante.*

Respondi d. 14. Oct. Doneschingæ : Nobil. Domina audacter pergat *Pill.* si dulcia ferret, suaderem ipsi *Trag. ex pulv. stom. B. C. C. ph. pp. Limat. ebor. add. Ol. N. Mosch.* aut detur *Ol. N. M. expr. gtt. ij. vel iij.* in quolibet pastu cum *cochl. juscul.* Purgari poterit propediem: feligatur *mitissimum*, quid si purgaretur *Pill. cephal.* postea *V. S.* emittantur $\bar{z}v$.

D. D. Cysatus d. 26. Oct. 1678. rursus scribit: Nob. D. Colonella jam ab octiduo, dum cubitum ibat, in lecto titubationem sensit cum dolore circa principium nervorum absque tremore tamen, antea bene habebat, sed rursus Famulus adfuit ille nequam, cum quo litem habuit, suspicabar bilem commotam fuisse, exinde amarorem oris habuit, bene tamen semper appetebat, exhibui *crem. ☐. c. diagr. Arat.* duodecies blande fuit purgata. *Die 24. Oct. vena pedis* circa pollicem *præmissio clystere aperta fuit*, cum id *Nob. D. Maritus* in literis urgeret: illo die satis bene habuit usque ad vesperam; in lecto rediit titubatio cum anxietate circa pylorum & cor. *Die 25.* sat debilis erat ob illas anxietates: hor. 4. pomer. rediit vertigo gyrofa, postea titubatio, noctem pene insomnem habuit. *Die 26.* melius habuit ratione titubationis, sed cordis anxietates durant. Audio nunc susurros hinc inde, qui *aq. benedict. Ruland.* deprædicant, me incio potest propinari, culpam nullam feram. Misit *Melitenf. magnus Prior Elix. propr. Par. Romæ paratum*, sed ejus usum respuit. Quid in hoc casu agendum *Responsum & Consilium* exspecto.

Respondi die 31. Octobr. Quia titubatio rediit post animi motum ex objecto famuli nequissimi, quia quoque à *crem. ☐. & diagryd.* post tot evacuationes amaror oris & titubatio, & anxietas non remiserunt, imo post *V. S.* accessit vertigo gyrofa brevis quidem, at permanente titubatione, credo plurimum bilis circa præcordia stagnare: quam tollet optime vomitorium. *Aqua bened. Ruland.* præferrem *Oxyfach. Emet.* quod à $\bar{z}iij.$ ad $\bar{z}vj.$ damus; quando vomitus urget & difficilis sit, habeatur in promptu jusculum. Postea ad capitis & nervorum roborationem, quia imprimis circa illorum originem dolet, & principium nervo-

nervorum in consensum rapitur, quia omnia alia fastidit *tales pillul.* parari possent.

℞. *Diaph. ʒal. ʒij. Cinnab. nativ. ʒß.*

Extract. castor. ʒj. Extract. xyloal. ʒß.

Ol. succin. d. gutt. iij. succi. beton. inspissat. q. s.

Misc. F. Pill. ex ʒj. No. 40. Dos. M. hor 6. & V. hor. 5. No. V. cum aq. cephal. dest. Elix. propr. Par. non rejicio.

D. D. Cysatus d. 30. Nov. 1678. sequentes ad me dedit literas: Nob. D. Colonella hucusque omni die sub ingressum lecti titubatione usque ad mediam noctis vexabatur subinde cum, subinde sine anxietatibus circa præcordia: vertigo gyrosa ab ultimis datis bis tantum aderat brevi evanescens; vomitus pituitosus quarto quoque die redibat, exinde sequebantur symptomata præcedentia. A. D. D. Job. Rud. M. Med. Episcop. Bas. petierunt consilium, qui vult morbum hunc esse passionem Hypochondriacam, & causatur hepar calidum, avidius chylum crassius arripiens, unde obstructions, à quibus oriantur mirabiles & incomprehensibiles effumationes ad diaphragma, cor, caput &c. Causatur quoque uterus propter mariti absentiam. Non putat vertiginem fieri per Essentiam, quia non continue, nec pari vehementia affligit. Tertio addit cerebrum frigidum congelans vapores, unde coryza nasum exulcerans, & retento humore fluctuatio. Allegat Hipp. S. III. aph. 17.

Ex Pharmacia suadet 1. aperit. inter quæ diaph. ʒtial. ☉ ☐ ☑. 2. Pot. Helmont. ℞. Rad. curcum. ʒiij. Rhabarb. ʒj. Fl. calend. chelidon. ana Pij. Croc. NB. ʒiß. Coloq. gr. vij. Coq. in vin. alb. & aq. ana ℔j. Dos. ʒv. Mane 3. Syr. ex succ. cochlear. nasturt. aq. beccab. ana Mij. Rad. raph. rust. ʒß. aron. ʒiij. Pom. ☉ ant. No. II. exprim. succ. Misc. sine coctione Dos. cochl. iij. M. & V. add. poss. sp. ✱. gtt. ij. Superbibat Juscul. alterat. cichor. scorzon. petros. tarax. rasur. ebor. agrim. hepat. nob. &c. cum Gallo decrep. cocto. Commendat quoque Sp. ✱. spir. ☉ ʒ. Bez. ʒ. cum hoc facit Pill. ex extr. hepat. n. 4. Panac. ☉. cum conf. alk. inc. ℞. corall. ℞. ☉. Topica sacc. cord. sicc. Bals. cephal. cucuph. Pulv. beton. pro Tabaco: Bals. stom.

Ex Chirurgia improbat V. S. scarif. laudat fontic. in brachio, nucha. In diæta prolixus est.

Nob. Domina hætenus nihil ex prædictis adhibere voluit: triduo ante plenilunium exhibui eidem Pill. cephal. cum modico magist. cran. bum. & sal. succin. vol. post parcam cænam, optime hinc purgata fuit.

Fluor albus per tres hebdom. copiose apparuit: heri *vesicat.* applicavi optimo successu, nunc melius habet, & symptomata omnia evanuerunt exceptâ titubatione ad vesperam.

Respondi intra cranium circa pontem in confiniis cerebri & cerebelli causam titubationis hærere; me confirmat diuturnitas mali & continuïtas scil. à mense *Aug.* hucusque, tempus & modus invasionis scil. noctu quando decumbit, duratio particularis scil. permanens à momento decubitus ad mediam noctem, accedente subinde anxietate quadam. Nollem tamen negare, ventriculum toties ad vomitum sollicitum mane, quoque ægrotare, quod confirmant vomitus quarto quoque die eveniens, & fluor albus. Non tamen à ventriculo propterea titubationem evenire dixerim, quia quoque interdium, vel jejuno stomacho, vel quoque una atque altera hora post prandium contingeret.

Clar. Dn. M. philosophandi ratio plane non arridet, imo ridetur à modernis, antiquatam opinionem de obstructionibus in mesenterio & de vaporibus spleneticis in scenam producens: certe ignorare videtur chyli distributionem, quæ fit è vasis minimis per majora in unum coalescentia: Si chyliifera obstructa essent; fluxus cæliacus: si sanguinea, inflammatio & hanc Hemitritæus sequerentur. Et si tantus æstus in hypochondriis, cur *vin. medicatum* & *syr. calefacientem* suadet? Hæc vix suaderem *Nob. Domina*, vererer ut camerina his magis moveretur quam exhauriretur.

Utinam persuaderi posset *Nobil. Ægra ad pulv. antiepilept. nuper præscriptum*, procul dubio, si illum continuasset, malum hoc jam evictum esset. *Excell. D. V. usum* denuo persuadeat. *Purget* illam bis in mense *Pill. cephal.* ante novi- & plenilunium duabus horis à parca cæna, dando *℞j. vel. gr. xxij.* Hæc etiam valebunt contra fluorem album, contra quem quoque usurpari posset *Trag. stomach. nuper ordin. Repetito Vesicatoriorum usu* revelletur humor à cerebro egregie.

D. 13. Jan. 1679. Nob. Dn. Colonellam conveni Lucernæ. Appetiit hætenus bene, cibus sapuit: non aggravabatur à cibo. Ex quo discessi sæpe hucusque vomuit, nunc mane jejuno stomacho, nunc post cibum, semper mucum; semel acidum aliàs insipidum: nunc amarum. Vomitum antecedit anxietas & vertigo, si sedeat titubans, si incedat gyrosa. Post vomitum melius habuit in ventriculo & capite: alvus semper aperta, fæces naturales: flatus semper animadvertit. In urina multum mucī subsidit, quandoque arenulæ rubræ, semper copiosa. Respiratio in acclivium ascensu paulo difficilior, palpitatio cordis à quatuor septiman. remisit; in acclivium ascensu illam sentit, sed à quiete cessat. Pulsus bonus & æqualis est. Vertiginem quod attinet, est illa titubans

tubans & gyrofa ; titubans se repræsentat instar fluctuationis alicujus, ac si antrorsum & retrorsum moveretur: quando sedet, putat inferiorem truncum antrorsum & retrorsum moveri: quando decumbit, moveri videtur caput solum hoc modo: quando sinistro lateri incumbit, ubi *Fonticulum* habet, minor adest hæc fluctuatio (vacillatio, nutatio) non tamen abest: putat quoque in somno se hanc fluctuationem pati, quia hujusmodi insomnia obveniunt. Vertiginem gyrofam præcedit ardor in dorso, ubi stomachus est, qui instar fulguris versus pylorum ejaculatur quasi, hinc putat subito ad caput pertingere, tunc protinus adest vertigo gyrofa, ac sudor in toto exprimitur, quem anxietati adscribit, ceu hujus ardoris comiti. Vertigo durat non longius, quam quis preceationem Dominicam absolveret; post hanc manet tamen tremor artuum & debilitas per d. 8. quem itidem adscribit anxietati & metui: observat tamen hanc gyrofam imminui & rarius invadere. Intra 5. septiman. bis rediit, una vice post pastum, alterâ vice jejuno stomacho ob tardantem mensium fluxum. In utraque aure patitur sonitum ceu cicadarum, in dextra tamen magis quam in sinistra. Caput non dolet, videtur tamen stringi circa frontem: sensibus optime valet, ingenio, judicio, memoriâ excellit. Pridem ante mediam noctem indormiscere nequirit, à d. 14. statim indormiscit & bene dormit; ab hoc tempore autem consueverat noctu sumere, quantum 2. cuspides cultri capiunt *Pulv. calam. arom. & helex.* cubitum itura, unde hætenus vomitus pituitosus remisit. Fluctuatio illa major est clausis oculis; quamprimum vero illos aperit, melius habet, at hac ratione putat se avertere posse gyrofam. Menses rite fluunt, bene colorati: fluor albus præcedit & sequitur: nuper doluit dorsum summopere; à balneo vaporario rediit fluor albus cum levamine lumbaginis. Fluor primo erat viridis, subniger; nunc albus, pellucidus, mitis est. Pedes semper humidi sunt & frigent, non tument: bene colorata est, carnosa. Quando incedit sibi retrorsum cadendum putat: non potest diu stare. *A V. S.* nuper valde lædebatur; nec bene tulit usum *Pill. cephal.* A dulcibus & odoratis malum valde exacerbatur. Ex naribus raro aliquid emungit & vix unquam, nisi *pulv. sternutatorio* utatur. Semel sumit in septim. *Pill. opiatas* Exti gr. j. vel gr. iss. unde die sequente melius habet. Die 13. Jan. dedi *Pill. j. Extr. colocynth. cum MP. aloët. cum rhab.* erat vix gr. ij, inde octies mucosa cum euphoria dejecit.

Resolutio.

Vertigo titubans, fluctuans & vacillans est læsio imaginationis, ob quam stanti phantasma adest totum corpus retrorsum subtracta humo aut asseribus lapsurum, sedenti truncum corporis, & decubæ caput

caput solum hac ratione retrorsum moveri ; quamvis interea nec totum corpus, nec truncus, nec caput vel vacillet vel tremat. In gyrosa omnia in gyrum verti existimat. Quia titubans diu noctuque & continuo adest, necessum est præsentem adesse causam, quæ non est vapor, qui brevi dissipatur; sed humor illeque aqueus, qui alicubi spirituum animal. motum impedit : hic enim solus exstillare potest intra cranium citra alia & graviora symptomata : non occupat medullarem substantiam, quia omnibus sensibus optime valet, imprimis sensibus internis. Non copiosus est, quia præter quandam constrictionem non dolet capite. Hic in tota massa sanguinea redundat, unde vomitus mucosus, fluor albus, redivus coryzæ, copiosa mictio, quamvis non multum bibat. Effusioni ansam dederunt intensæ cogitationes, excandescentiæ, lachrymationes, coryzæ diuturnæ suppressio &c. debilitatum caput fuit lucubrationibus, mora sub radiis lunaribus &c.

Serum hoc absorbendum, revellendum & simul caput roborandum : absorbendum *continuato usu hujus Pulv. cujus ʒß. sumat. M. hor. 7. & V. hor. 4.*

℞. Rad. pæon. Valerian. sylv. āā. ʒiij.

galang. calam. arom. āā. ʒj. aron. pp. ʒß.

Cubebæ. ʒj. Cardamom. ʒß. Succin. alb. pp.

Ocul. ʒ. pp. C. C. ph. pp. ana ʒiß.

Sem. pæon. ʒij. visc. quern. ʒiij.

Misc. F. Pulv. subtil.

Instantibus mensibus sumat per d. 3. Mane & Vesperti Pillul. ʒ. No. V. Illis cessantibus, sumat per d. 3. pill. ʒ. Man. & vesp. No. V. semel sumat in septim. Pil. j. ex MP. aloët. c. rhab. & extr. colocynth. Semel in septim. sumat etiam Pil. j. Exii. Singulis noctibus utatur Pulv. calam. arom. & helen. Pergat usu Bals. cephal. cucuph. Perfumentur Vittæ Pulv. ex mastich. succin. bacc. junip. fl. lavend. rorism.

D. D. Cysatus scribit 12. Febr. 1679. Pulvis bene contulit. Re-deuntibus mensibus rediit vertigo gyrosa brevi tempore durans. A- versatur nunc pulv. ex illo cum tragacanth. parat. pill. quas libenter su- mit. An pil. hyster. ante fluxum mensium convenient? Appetit, bene dormit: circa ingressum lecti titubatio non amplius adest.

Die 18. Februar. Ante reditum mensium sitiit cum inappetentia: aliàs vegeta: titubat absque symptomatibus. Nob. Dominus Maritus Parisiis consuluit nonnullos Medicos de hoc morbo, qui tale mittebant con- silium, usque dum ad interrogata possint respondere, verba hæc sunt:

Permul-

Permulta petimus, quæ majorem lucem & perfectiorem notitiam propositæ nobis ægritudinis afferent; antequam autem responsum accipiamus, ne longior mora & expectatio tædium pariat *Nob. Ægrotanti*, existimamus & *calidiora medicamenta* & *validiora purgantia* ipsi non parum nocitura fore: indiget *Clysmis plurimis refrigerantibus* & *emollientibus*, in quibus *mell violatum* dissolvatur; in ipsa vertiginis accessione ejusmodi *enema* injiciatur, paulo antequam lectum petat, inditur *aliud enema ex sola aqua tepida absque ullo melle*. Ubi primum bruma non amplius sæviet & aquilonia aeris constitutio in austrinam vertetur, blandissime purgabitur ægra *ex fescuncia medullæ cassiæ recentè extractæ* & *mundatæ*, quæ in seri lactis ℥vj. dissolvetur pro duplici dosi mane sumenda, unâ horâ intra utramque interpositâ. Repetat eandem catharsin post biduum, addita etiam syr. Regis Sabor. fescuncia. Post quadriduum ita semel iterumque purgabitur iisdem medicamentis scilicet Cass. & syr. Regis Sabor. Parabitur ipsi decoct. pullastri, quatuor. sem. frigidor. maj. ad 3j. in ℥vj. aq. puriss. ad tertiæ part. consumptionem, jejuna bibat mane duos hujus decoct. cyathos tepide, alios etiam hauriet pomeridianis horis longe à pastu. Interim convenientem victûs legem servabit, in cæna à vino & carnibus abstinebit; ossa ipsi tunc cum pane siligineo conceditur, aut ovum sorbile. In prandio vinum dilutum & carnes euchymas sumet. Longiori lectioni pariter atque animi meditationi, quantum poterit valedicat, ac mentis tranquillitati studebit. *Hæc illi. Nob. Domina lubens, quid ad hæc Excell. Vestræ judicium sit, expectat; brevi, ut audio, aliud consultum aderit.*

Respondi. Si pill. loco pulv. sumpserit, bene faciet. Quia menses imminentes turbas faciunt, bene faceret, si ante illorum invasionem sumeret pill. hyster. In consilio Parisiensium reperi verissimum esse illud, quod ipsis objicit D. Moliere in Comœdia *Maladie imaginaire*: in omnibus morbis apud ipsos oportet clysterium donare, & postea saignare, tandem purgare; verum si maladia opiniatria, rursus oportet clysterium donare, & sic porro atque in infinitum. Nescio, imo dubito, *Nob. D.* parem his ferendo foret, cum meminerim illam valde debilitatam fuisse. Lubenter intelligerem quæsitâ, expectoque plenius Consilium: ne adversari videamur, periculum faciat hac cura, medicamenta non sunt violenta.

Ex literis D. D. Cysati patet d. 17. April 1679. datis, horum medicamentorum usu anxietates quidem remittere, at Ægram inde debilitari. Parisiensis Medicus D. D. de M. tandem Consilium prolixius pro Nob. Domina transmisit, quod tale est.

Vertiginem curatu difficilem putat, quia malum radicatum in visceribus, & cerebrum humidius ac debilius à natura est.

Sedem causæ principis putat latere in visceribus, id elici posse ex mea descriptione: deinde probare conatur his argumentis:

I. Quia à mœrore diuturno, curis assiduis, insolito labore, nimis corporis exercitiis viscera nutritia incaluerint, & nunc intemperies calida & sicca altius inusta sit. Hinc in hepate, liene & tota alvina regione quotidie generari omnis generis humores, biliosos, melancholicos, atrabilarios, serosos & pituitosos, idque perenni productione: morâ & situ hos humores crassescere & viscidos reddi; hos deinde obstructions contumacissimas gignere ibi, ut & in ductibus pancreatis, mesenterii, uteri. Non tumidum ventrem faciunt, quia tenuiores portiones sursum avolant; humor melancholicus crassus, qui magis celsipitat in liene ustulatus, fœci vini crassiori similis, vapores crassiores ad caput emittit, qui, quia ignei sunt & igneam volubilitatem diu retinent, efficiunt vertiginem gyrosam; dum versus basin aut latera cerebri feruntur, faciunt vertiginem titubantem; dum principium nervosum affligunt, motum labefactant, & propterea sola incedere nequit. Ab eadem anathymiasis tinnitus aurium, cordis palpitatio, ascensus caloris per dorsum, anxietas, vomitus, oris amarities oriuntur, ut putat.

II. Causam vertiginis in imo ventre delitescere, quia fœces sunt liquidæ, bile tinctæ.

III. Uterum affici putat, licet menses rite fluant; quia fluor albus præcedit: odorata non fert, diu à marito abest; putat inde semen putrescere, vapores emittere.

Noctu & cubitum ituræ vertigo molestior est, quia tunc fit caloris concentratio & proinde major humoris melancholici adustio, fermentatio & hinc longior effumatio. Sic putat affectum probe cognitum & evidenter satis perspectum.

Improbat omnia medicamenta calida & sicca, quibus cerebrum humidum non emendetur sed augeatur, auctâ intemperie viscerum, & hinc emergente largiore evaporatione; quia ab illis sanguis colliquatur & in serum funditur, eoque inspissato mucosa cruditas aliis visceribus subministratur, quæ obstructionum parens evadat.

Calorem & Siccitatem sine sensu emendanda.

1. Clysteribus ex decoct. emollient. refrigerantibus, scil. lactuc. borrag. viol. rec. add. Mell. Nymph. vel ex sero lactis in quo lactuc. cocta: vel ex sola aq. tepida maxime noctu & hora somni, ut sit instar fomenti vel gargarismi inferioris gutturis.

2. Juscul. alterat. R. Pull. exenterat. ejus venter inferciatur sem. 4. frigid. maj. ana ʒj. sem, pap. alb, ʒij. Coq. in aq. font. ℥vj. ad tert. p. consumpt.

consumpt. haustus mane ☉ 4. hor. à pastu vel ejus loco juscul. carn. vitul. limpid.

3. V. S. quæ omnia remedia præcedere debet, est palmaria; sine illa frustranea cætera: secetur V. in brachio sinistro postea in pede sinistro saphena, emittendo unc. ix. sanguinis: sic paralyfin à refrigerantibus curatam à se dicit juxta Trallianum. V. S. parca movet, non educit; plus nocet quam juvat: Post V. S. diebus 4. quiescat; at quotidie sumat Clysterem, ut & ante V. S.

4. His præmissis purgetur R. Cass. rec. extract. 3x. vel ʒiʒ. Castor. gr. j ser. lact. caprin. ℥j. Sumat part. dimid. mane; post horam, alteram dimidiam partem. Si Cass. non ferat, in sero sumat syr. de pom. reg. Sab. ʒiʒ. cum succ. aurant ut Cassiam. Continuetur per triduum, postea diebus duobus quiescat; hinc rursus bis per triduum illâ potione utatur interposito semper biduo. Postea per dies 8. quiescat, quibus elapsis paretur Decoct. R. Fol. senn. s. s. ʒij. Pulp. tamarind. ʒj. ☉ ☐ ☉ tamarisc. ana ʒʒ. Fl. centaur. min. ʒʒ. Infund. in ℥j. decocti Rad. polypod q. fl. bugloss. fol. scolopendr. cuscute fl. borrag. lupulor. genist. violar. In hoc dissolv. Cass. ʒj. R. ʒ ʒij. Msc. Detur pars dimidia primum, post hor. altera pars. Hæc potio singulis septimanis semel per mensem danda. Si possint haberi fl. persic. rec. add. Diebus intermediis bibat ser. lact. caprin. aut vaccin. cyathos. ij. jejuna frequenter quoque utatur clysteribus prædictis.

5. Si affectus soporofus aut convulsivus superveniret, suadet Vin. emet. Infus. senn. Si non urgeat, metallica omittenda, cum majorem fervorem & siccitatem visceribus squallentibus imprimant.

6. Laudat R. fl. violar. cum sero, aut syrup. viol. cum sero loco syrupi nudi.

7. Tempestate tepida utatur semicupiis per d. 15. ex aq. font. In ingressu bibat juscul. pall. aut carnis vitul. aut ser. lact. Ante usum utatur quoque purgat. ut & quarto vel quinto quoque die sumat Pot. purgant. in ipso balneo ex infus. fol. senn. s. s. ʒij. cum syr. viol.

8. Finito balneo applicentur hirudines ano.

9. Concessa quiete per d. 10. utatur Acidulis per septiman. 3. sumendo tertio quoque die Elect. lenit. superbibendo acidulas. R. Fol. senn. ʒj. Rhabarb. ʒij. Croc. ʒ. aperit. cum ☐. parat. ʒʒ. Gum. ammon. ʒij. ☐
P p 2 dulc.

dulc. $\frac{1}{2}$ diaph. ana 3ß. Θ $\boxplus$ $\&$ tamarisc. ana 3ij. Trochisc. alband. 3ß. Msc. F. pulv. $\&$ cum sirup. de pom. c. F. Elect. Dos. 3ij. Eo alias etiam uti poterit, si cœlum non æstuet; aliàs nocebit. Postquam usurefrigerantium tepuerit Elect. diaphœn 3ij. in inf. senn. duobus ciathis, aut vin. emet. 3ij. in ptisan. laxativ. ciath. ij. solv. ac semel bibat: si vertiginosi affectus non cessaverint.

10. Ut cerebro consulatur, abradendum capillitium: scarificandum post olecranon: vesicatorium interscapulio applicandum palm. amplitudine. Piroticum. De Elect. quantum cultri apex capit, in paroxysmo vertiginoso detur $\mathcal{R}$. Conserv. fl. nymph. borrag. āā. 3ß. $\frac{1}{2}$ diaphor. Margar. ppr. Oc. Θ . pp. āā. 3j. confect. de hyacinth. s. mosc. 3j. cum syr. de pom. Msc. vel $\mathcal{R}$. Decoct. rad. scorzon. bugloss. Fol. acetosell. borrag. scabios. meliss. 3viij. in quo dissolv. $\frac{1}{2}$ diaph. pulv. viper. Oc. Θ . pp. āā. 3j. syr. limon. 3j. Msc. Detur subinde cochl. i. Ineunte paroxysmo injiciatur clyster. add. mell. ʒrii. Nymph. Castor. gr. ii. Profunt etiam ligaturæ crurum & femorum. Purgantia danda sub finem paroxysmi. In paroxysmis his ut & apoplecticis secant Parisiis cum fructu Venas jugulares & arterias temporum emittendo unc. vj. sang.

11. Extra paroxysmum cubitum itura sumat $\mathcal{R}$. $\frac{1}{2}$ diaphor. Oc. Θ , pp. ana. 3ß. cum aq. borrag.

12. Finito Acidularum potu quiescat per dies 15. postea blande purgetur: per dies 12. utatur balneo, quinto quoque die purgans sumat in ipso balneo, & ser. lactis etiam in ipso balneo. Balnei usum repetat eadem ratione interjecto spatio sex septiman.

13. In prandio vescatur carnibus euchymis, vin. aqu. diluat: in cœna vescatur solummodo juscule; abstineat à carne & vino: bibat decoct. vitet animi pathemata. Pertinaciter medicamenta sumenda.

Die 3, maji 1679. scribit D. D. Cysatus, illam uti Juscul. Pulli clyster. & Purg. ex cass. commode. Vertigo nunquam rediit: ascensus caloris nunquam factus, anxietates evanuerunt: bene dormit & appetit: alvus quotidie libera; titubationes adsunt, sed non frequenter, ambulat in hypocausto sed innixa baculo. V. S. & cæterum cumulum medicamentorum à Medico Paris. ordinatorum diffuasit. Petiit cum Nob. D. Colonello, ut Judicium feram de consilio Parisiensi.

Respondi ad hoc consilium & literas D. D. Cysati S. Blasii d. 14. Maii. Theoria de morbi seu vertiginis causa proxima ejusque foco, quamvis eviden-

evidenter probatam putet, non magni momenti est, & possem multis rationibus falsam demonstrare. Nugæ sunt, quæ de obstructionibus & effumationibus deblatterat, nec hæc in tanta Anatomiae luce probare posset: falsa quoque sunt, quæ de uteri vitio & seminis corruptione nugatur. Interea negari nequit, massam sanguineam acriorem esse, quia humor vertiginem pariens non solum motum spirituum impedit, sed insuper nervos graviter hætenus afflixit, unde anxietates, cordis palpitatio, vomitus sequebantur. Non tamen fermentum stomachi depravatum inde, quia appetit &c. Bilis acrior facta, quia os amaruit & multum vomuit ac sæpius: quia etiam semper pejus habet imminentibus mensibus. Non tamen negari poterit, serum intra cranium extravasatum cumulari, quia vertigo titubans hucusque perseverat, quamvis anxietas & cætera symptomata remiserint.

In medendo eosdem scopos observavimus, nisi quod medicamenta gratiora & mole minora suaserimus: uti ergo poterit

1. *Juscul. pullastri*, quibus addi posset *Pugill. fl. nymph. alb.* qui specificum vertiginis. 2. *Clysteribus*. 3. *V. S. sed parciore*, quia largas & crebras *V. S.* nostri non ferunt. *Serum* & *TR. viol.* ad quid? cum *juscul. alterat.* hoc faciat. *Acidulis* non fido, quamdiu titubatio & fluctuatio in capite adsunt. *Elect. purg.* laudatur, at quâ fronte *troch. alband.* adduntur. 4. *Conserv. rosar. fl. nymph. cum ½ diaphor.* laudabilis esset; at pridem hæc dulcia tolerare nequit. Similia necessaria erunt ad corroborationem capitis, sive formâ *pill. rotul. trochisc. tabell. aut Elect.* 5. Probo *pulv. ex ½ diaph. oc. ʒ.* at dosis nimis vilis.

Quæ in paroxysmo comatoso laudantur *infus. senn. ʒc. vin. e-met.* non probo, nec fiderem, ut & *Diaphenic.* cum ipsemet *Scammonæata* improbet; forsan nec opus habebimus: aut alia surroganda, *clysteres scil. acres, vesicatoria.*

Placet diæta, imprimis cœna parca & vini in illa neglectus.

Die 17. Maji D. D. Cysatus paucis refert, Nobilissimam Dominam de cætero satis bene habere, nisi quod valde meticolose per plateas incedat, non, uti credit, ratione morbi, sed potius apprehensionis.

Dn. Charas Pharmacopæus Reg. Parisiis Calend. 1679. hoc consilium dedit D. Colonelli uxori.

Vomitum paroxysmum vertiginosum subsequens plerumque signum in fundo ventriculi, vel in partibus ei vicinis nidorofam quandam materiam infixam esse: ideo prodesset *pulv. vomitor à gr. iij. ad gr. v. cum Conserv.* tolleret illam materiam, & ad usum aliorum medicamentorum viam sterneret,

302 Observatio LXXIX. Vertigo titubans cum &c.

Naribus admoveatur *Spir. * vol.* qui discuteret vapores ab infernis surgentes & hanc vertiginem excitantes.

Balsamo ex ol. N. M. expr. ol. d. rut. lavend. & succin. parato nares & tempora illinantur.

Frequenter sumat cochl. j. aut ij. hujus mixturæ: *℞. Aq. cinnam. spirituose cephalica & hysterica ℥j. spir. vol. cran. hum. ℞. succin. ℞. croc. ℞. castor. ana ℥iij. Aq. artem. meliss. menth. fl. samb. ana ℥iij. syr. de stæchad. ℥ij. Extr. anodyn. gr. iij. Msc.*

Elix. propr. gtt. vj. x. vel xv. sumat cum vino parat. *ex TR. croc. myrrh. aloes ad sapæ consist. redactis p. ij. & sp. cran. hum. vol. p. j. Msc.* omittendum putat *sp. ℥ acidum*, cum ob acidum fermentum in stomacho iste vaporis ascensus & symptomatum productio fiat.

Hæc medicamenta ait, reliquorum usum non impediturum & plane innocuum fore.

Die 12. Jun. 1679. Nob. Dn. Colonellam Lucernæ conveni. Quamprimum noctu in lectum decumbat, vertigo & fluctuatio adest, cuicunque lateri etiam si dorso incumbat: fedens illam non animadvertit: si bis terve hypocaustum obambulet, nihil percipit, at si diutius illam continuet, protinus adest. Noctu anxietas & fluctuatio non amplius supervenit: os non amarescit, nec vomit amplius; appetit: alvus aperta est. Profuit *D. D. de M. Decoctum pullastr. & clysteres ex aq. tepida aut lacte cum sacchar. Mell turbas fecit.* Conqueritur nunc imprimis de lumbagine, indeque fervorem caput petere ait, spiritus turbantem. Noctu hor. 8. dormit. Laudat *aq. cordial. D. Charas. Bals. ejus* continuo odoratur. *Elixire* nondum usæ est.

D. 19. Jun. 1679. Deliberavimus cum D. D. Cysato de acidulis concedendis: quas post menstrua finita incipiat: suavisimus pro purgante cass. Tabulas arom. ex amygd. N. M. cort. citr. acor. condit. cum cinam. santal. r. Pulverem aperitiv. ex Oc. & crem. ♀. ♀ Blat. & junip. &c.

Die 20. Sept. 1679. scribit D. D. Cysatus. Acidulæ apud D. Colonellam optimum habuerunt effectum, ita quidem ut ante prandium Acidulæ cum majore copia urinæ redditæ fuerint, & duabus horis cum dimidia libere absque sustentaculo obambulare potuerit, non sine magno levamine totius corporis, capitis potissimum.

OBSER-

OBSERVATIO LXXX.

Vertigo tenebricosa.

Matrona quaedam Nobilissima, Uxor Nobilissimi Domini N. N. V. de
H. Anno 1672. tempore autumnali, tempestate pluvia per vias
asperas Augustam Vindelicorum proficiscebatur, domum rediens
circa Aequinoctium Autumnale vertigine sat vehementi & capitis qua-
dam debilitate corripiebatur: tunc mane inter horam 8. & 9. primâ vi-
ce circa oculum sinistrum vibrationem (Zwizeren) quandam ac nebu-
lam versicolorem oculo obversantem & per 2. P. N. durantem observa-
vit, visus inde obscurabatur: Vertigo cum capitis debilitate sine tamen
notabili dolore solum ac si caput excoriatum & furunculis quasi obfi-
tum esset, continuabat. Triduo post eadem symptomata vehementio-
ra & diutius durantia redierunt: tunc Menses 14. diebus anticipantes e-
rumpebant, verum nec ratione coloris nec quantitatis naturales erant;
mox etiam subsistebant. Post tres dies prædicta symptomata vehemen-
tius diutiusque ac duabus prioribus vicibus Nobilissimam Dominam af-
fligebant, inde ambo oculi multo tamen minus dexter, qui antea splen-
didi & lucidi erant, instar vitri opaci turbulenti fiebant cum notabili
visus hebetudine: hac vice simul præcordia & abdomen cum continuis
fere eructationibus inflabantur: sequebantur defluxiones ad pectus cum
tussi satis inolesta. Durante hoc affectu & per 5. septimanas postea in
capite large continuo sudabat, oculi semper turbulenti fere manebant,
quibus etiam tinnitus in aure sinistra diu permanens accedebat. Circa
ambo æquinoctia ut & utraque solstitia postea circa oculum sinistrum
vibratio, nebula versicolor, vertigo, capitis debilitas, sudor capitis &c.
redierunt, oculi tamen non, uti prioribus vicibus, tam turbulenti sed
lucidiores & magis splendentes conspiciuntur: quoties memorata sym-
ptomata ingruiebant, toties semper menses aut mox aut post duos dies
sed ratione temporis, coloris & quantitatis inordinate fluebant. Biduo
post nuperum solstitium & hodie Die, 2. Julii st. v. denuò solita sym-
ptomata cum mensibus redibant hoc tamen cum discrimine, quod af-
fectus quidem diutius sed cum minori capitis dolore durarit, ubi Do-
mina Aëgra prioribus paroxysmis his binis prægressis nec legere, nec
scribere, aut alia munia obire potuerit, etiam binis his ultimis vicibus
vertigo & aurium tinnitus mitiores erant: verum loco horum duobus
ultimis paroxysmis, triduo antequam affectus ipsam adoriebatur, in si-
nistro tempore insignes punctiones patitur, præsentibus symptomatibus
per bihorium hæc remittebant, postea autem continuabant. Sinister o-
culus multum alteratus debilis & justo humidior est. Caput & oculi,
ex quo hic morbus incepit, valde debilitati sunt, ab hoc etiam tem-
pore menses semper inordinate fluunt.

Nobil.

Nobil. Domina Agra est staturæ longæ, corpulenta, & obæsa: facillime respirat nec ullum ob corporis obæsitatem incommodum aut impedimentum in pectore animadvertit. Est annor 46. in secundo matrimonio nunc vivit, hucusque sterilis est, nisi quod semel in primo matrimonio abortierit. Ad 26. ætatis annum menses semper inordinati erant, ab usu cujusdam pulveris ordinatè stato tempore naturaliter ad hoc usque tempus, quo hic morbus ipsam adoriebatur, fluebant. Per totam fere vitam coryzæ frequenter obnoxia erat, imprimis instantibus mensibus circa vesperam hæc molesta erat, mox tamen evanescebat: ex quo hoc affectu corripiebatur rarius hanc experitur. In juventute etiam in primis matrimonii annis inflationes abdominis cum aliis uteri passionibus sæpe permolestæ ipsi erant, à frigore facile tormina abdominis patitur, quibus calore medetur. Alias durante hoc morbo bene & naturaliter dormit, appetitus integer est: nec præter naturam aut extra tempus sitit, etiam si in capite multum sudarit: alvus ipsi quotidie aperta est. Ex quo morbus incepit, ipsi est, ac si fumulus quidam ascendendo & descendendo oculis obversetur. A defluxionibus gingivæ tument, excretâ materiâ albâ tenaci tumor evanescit, tunc etiam dentes vacillant. *Hæc est morbi historia: consilium & auxilium ab Excell. Tua instanter rogo.*

Tübingæ d. 12. Jul. st. v. 1674.

N. N. V. de H.

Consilium Medicum.

Affectus *Nobilissimæ Domine* à potiore denominandus inter vertigines numerandus videtur, quam etiam apud alios symptomata non raro varia comitantur, quæ plerumque ab una causa dependent: cujus generis quoque in hoc casu videtur esse vibratio, nebulae versicolores oculis obversantes, obscuratio oculorum, capitis debilitas ac si excoriatum aut furunculis oblitum esset, tinnitus auris sinistræ, temporis sinistri punctio forte etiam gingivarum tumor ac dentium vacillatio, nisi forte densaliquis cariosus affluxui ansam dederit: Etsi forte oculorum glaucoma eorumque maxime sinistri humiditas nimia & fumi post tot insultus nunc continuo objecti probabile reddant, vitium aliquod in ipsis oculis latere, attamen si accuratius omnia, quæ in ipsis paroxysmis eveniunt & quæ post illos apud *Nobiliss. Dominam* supersunt, expandantur, facile innotescet, profundius quam intra oculorum poma & quidem intra ipsos thalamos opticos maxime in sinistro delitescere; id imprimis probat ipsa vertigo, capitis fere inexplicabilis debilitas, imo ipsum glaucoma seu jactura splendoris pristini in oculis, nam nitor iste amissus nec ophthalmiæ prægressæ, nec suffusioni adscribi potest, cum prioris nulla in casu mentio facta fuerit, hæc vero si semel oculos occupa-

rit ac diu in oculis perstiterit, nunquam penitus evanescat, imo potius indies excrescat in maiorem molem *medicamentis* inexpugnabilem, adeo, ut non nisi *acu* deponi, nunquam extrahi possit: Cæteras cerebri partes præter thalamos opticos non affligi credo, quia bene dormit & cæteras actiones animales rite obeat & præcipua symptomata, quæ illam perturbant, facultatis visivæ vitiis vel maxime attribui debent. Causa proxima vertiginis & plerorumque reliquorum symptomatum videtur esse impedimentum quoddam motûs ordinarii spirituum animalium intra thalamos opticos maxime sinistrum, ob quod partim in motum inordinatum aguntur, unde vertigo, vibratio, nebula versicolor & capitis debilitas oboriuntur; partim intercipiuntur, ut non debita quantitate ad oculos influere possint, unde oculi lucidis radiis aliquomodo privati nitorem suum amittunt, & jam à longo tempore fumulus quidam oculis obversatur continue: impedimentum hoc non videtur esse nudus aliquis fumus vel vapor, licet brevi tempore vibratio nebula & vertigo perdurent, sed humor aliquis, nam post paroxysmum per plures septimanas nec legere nec scribere aut alia hujus generis munia perficere valet, atque oculorum obscuratio non semel ultra plures septimanas perseverat. Humor iste non est sanguis vel extravasatus vel intra vasa stagnans inflammationem aut aneurisma pariens, quia graviora & tantum non pernitiola signa adessent, sed serum seu lymphæ: hic enim humor aliàs cerebri inquilinus est & solus ita absumitur, ut nulla vel exigua sui vestigia relinquat: hic etiam & thalamorum poros profundius subire & illos foras nimium madefacere valet, ut actiones, quæ in his perficiuntur, lædantur, quin quoque, ut vicinæ afficiantur, efficere potis est, unde tinnitus aurium, temporis punctio, gingivarum tumor, dentium vacillatio aliaque symptomata percommode derivantur. Non leve momentum ad hæc de humore aqueo persuadenda addit Coryzæ, cui à primis unguiculis creberrime obnoxia erat, suppressio à primo insultu ad hunc usque diem: glandula enim pituitaria, quæ thalamis opticis vicinissima, aquam intra cranium effusam nec resorbere, nec extra cranium sufficienter amandare videtur; quod *Lower de Corde* huic glandulæ non sine ratione adscribit: forsan quoque nihil hujus aquæ per os cribriforme ad nares stillat, quod *Willisiana opinio* est. Lympham hic culpandam quoque probat defluxio ad pectus in graviore illo paroxysmo, in quo primum oculi obscurantur, nam accedente tussi lymphæ magis magisque è profundioribus versus nervum opticum propellebatur. Sero seu lymphæ abundare *Nobilissimam Dominam* evincent habitus corporis obæsus, vita sedentaria, ætas, quæ menses non raro subsistere aut minus ordinatè fluere solent, imprimis si admodum juveniculæ primum emanarint, sudor capitis nimius, qui equidem non soboles est lymphæ in vel circa thalamos

effusæ ; sed potius portio feri ex massa sanguinea effusi in partes capitis subcutaneas, simulque fidem facit massam hanc sero admodum abundare. Coryza frequens itidem de illius copia testimonium perhibet: forte *Venæsectione* vel ipsis oculis ejus redundantiam usurpare licebit. Serum ad hæc loca primum præcipitatum fuit ab aeris inclementia, tempore autumnali 1672. *In itinere Augustano*, dum prohibita evacuatione per habitum corporis & cutim capillatam capitis retrorsum pulsum ad thalamos opticos partesque vicinas plus regurgitavit, quam ut à glandula pituitaria resorberi potuerit: postea rursus hæc loca repetiit, quoties insignis aliqua ejus despumatio, ut *Piso de Morbis ex serosa colluvie loquitur*, contigit, quæ evenit non raro circa notabiliores cœli mutationes, scil. tempore æquinoctiorum & solstitiorum, imo etiam imminente vel præsentē fluxu mensium, quandoque etiam alias ob causas frequentissime hanc despumationem quoque evenisse observavi, si æstuante corpore subito perfrigerentur: Hanc feri effusionem thalami partesque vicinæ eò lubentius admiserunt, quia à primo affluxu labefactatæ & flaccidiore redditæ minus obstiterunt, unde more aliarum partium nervosarum semel læsarum, tot recidivis obnoxia factæ fuerunt. Utrum ad horum symptomatum productionem symbolum conferre probabile faciunt sterilitas in altero matrimonio, unico abortu excepto, Menses ordinatè manantes ad 26. ætatis annum; paroxysmi invadentes vel paulo ante vel in ipso mensium fluxu: ventris tormina & symptomata vere hysterica si perfrigescat: quomodo vero id præstet, sane perobscurum est: auram aliquam ad caput delatam hæc efficere supra negavi: quod si fieret, quia toti massæ sanguineæ permisceretur, alia symptomata excitaret (maxime si venenata foret, quod alias huic auræ tribuitur,) nam per totum cerebri systema diffunderetur: ut in re obscura aliquid dicam, puto eatenus utrum concurrere, quatenus ab utero fermentatio, quæ imminentibus mensibus in massa sanguinea contingit, exordium sumit, unâque operâ despumationis author est; deinde quatenus serum cum mensibus nunc parcius ac pridem ex massa sanguinea eliminatur. Lien quoque accusari posset, si certo constaret fermentationem in illo rite non peragi, sique gingivarum tumor ac dentium vacillatio, certo scorbutica progenies forent; quod ex aliis signis huic morbo propriis necessum est, ut plenius innotescat.

Symptomata hæc si crebrius & vehementius invaderent sique negligenter tandem guttam serenam, epilepsiam aut apoplexiam inferrent; si vero *congruis medicamentis* occurreretur, non dubito illa expugnatum iri, cum per intervalla eaque satis longa *Nob. Dominam* invadant.

In hoc morbo seu hac symptomatum congerie aliud agendum
tem-

tempore paroxysmi, aliud extra illum. In paroxysmo cavenda largior feri effusio, & protinus spiritus animales refocillandi sunt. Itaque *Nobilissima Domina* versetur in aëre temperato: quantocyus à vino abstinat, bibat *decoct. rad. chinae vel simile quodpiam* palato gratum: vescatur cibus facilis coctionis & boni succi: quietem amplectatur: spiritus animales reficiantur crebro *uno alterove cochleari hoc liquore pleno.*

℞. *Aq. flor. til. pœon. ceras. n. sine vino dest. ana ℥ij.*

Spir. C. C. rectific. ℥j. Essent. castor. ℥ss.

Tab. man. chr. perlat. ℥ss. Msc. d. ad vitr.

Illiniri quoque possent vertex capitis, nares, tempora *Mixtura balsami succini, rutæ, macis, nuc. mosch. &c.*

Quamprimum vibratio, nebula versicolor & vertigo remiserint, protinus ad causæ proximæ ablationem properandum erit. Nimirum serum circa thalamos opticos stagnans revellendum est, simulque partes læsæ roborandæ sunt: itaque *purgarem Nobilissimam Dominam* semel in septimana, donec omne glaucoma evanisset *his pilulis.*

℞. *Extr. pilul. cochiar. ℥j. castor. ℥ss. Magist. jalapp. ℥j.*

Ol. succin. alb. rectific. gtt. ij. spir. ceras. nigr. q. s.

Msc. F. Pil. No. 45. de ☉.

Harum post duas horas à parca cæna 7. vel 9. vel 11. pro dosi qualibet assumere & post sumtas lectum petere posset: mane citra graviolem capitis perturbationem alvum movent, serum à capite avellunt & evacuant: post restitutum oculis nitorem *harum pilularum dosin* semel in mense scilicet ante vel post novilunium itidem duabus horis à parciore cæna deglutiat. *Vomitoria* nec necessaria sunt, nec forte utilia, nam ventriculus hic inculpabilis & *Domina Aëgra* egregie appetit, nec stagnantis in primis viis aut efferæ bilis signa adsunt: quamvis semel in paroxysmo quodam ructus, fluctuationes & motus quidam splenetici putatitii ipsi molesti fuerint, vix tamen horum flatuum tumultuatione cacoehymiae in primis vis exundanti adscriberem, cum in cæteris paroxysmis & extra illos de illa nulla signa in casu memorentur: dein à violentia vomitus humores magis versus oculos protruderentur atque oculorum obscuratio cum damno forte immedicabili augeretur: denique si omnino aliquid vitiosi in primis viis colligeretur, illud aliâ viâ educi posset citra noxam, aut accuratiore diætâ emendaretur, quod in cæteris paroxysmis factum fuisse non obscure ex casu colligere possum. Itaque omillis aliis evacuantibus præter dicta accederem ad illa, quæ serum absorbent & simul genus nervosum roborant. Parari posset *talis pulvis.*

℞. Radic. Pæon. ℥ss. valerian. sylv. ℥iij.

Sem. pæon. ℥ij. Fœnicul. ℥j.

Flor. euphrag. ℥i℥. C. C. phil. ppr.

Ung. alc. pp. ana ℥j. ℥ii diaphor. cum triplo ☉ detonat. ℥i℥.

Cinnab. nativ. sel. ℥j. crystall. mont. pp. ℥iij.

Tabul. man. chr. perlat. ℥i℥. Msc. F. pulv.

Dosis mane hora 6. & vesp. hor. 5. sit ℥ss. vel ℥ij. cum aq. flor. tilia.

Cubitum itura posset sumere ℥j. vel ℥ij. hujus electuarii.

℞. Conserv. ros. rubr. ℥iij. majoran. flor. tunic. ana ℥j.

Mithridat. Damocr. ℥j. ☉ vol. C. C. rect. ℥j. matr. perl. pp. ℥j.

Cum syrup. de pæon. pauxill. Msc. F. elect.

In principio pastus pro primo haustu ℥iij. hujus vini ebibere posset.

℞. Lign. visc. quern. ℥ss.

Rad. pæon. valer. sylv.

Eryng. ana ℥iij.

Herbar. beton. rorismar. salv.

Flor. pæon. cheiri ana. Pj. sem. pæon. fœnicul. ana ℥j.

Macis ℥ss. cubeb. cardamom. ana ℥j. ☉ juniper. ℥ij.

Incis. & contus. Msc. lig. in nodul. ex sindon, rubr. cui affundantur aq. fontan. fervid. ℥iij. vini albi veteris ℥vij.

Masticatoria alias proficua suadere non ausim ob dentes vacillantes & gingivas tumidas: alias Mastiche sola masticata opem non exiguam afferret: præstat tamen, si inquireretur num forte fistula quædam in gingiva lateret; dein si dentes vacillantes firmiores redderentur collutione adstringente ex Flor. ros. r. balauft. rad. bistort. & similibus. Fonticuli admodum proficui forent quorum unus in brachio sinistro, alter in pede dextro sub genu in parte interna excitentur. Si guttæ serenæ periculum immineret, mature ad setaceum accederem. Vesicatoria aliàs multum quoque in revellendo præstant: si crebrius rediret dolor temporis punctorius, illa non omitterem: applicari possent carpis. Venæsectio Vere & Autumno; & scarificationes, si his assueverit, alternis mensibus ante novilunium non licet intermittere.

Quamdiu Nobilissima Domina hujus morbi recidivam extimescit, imprimis aeris Anomalias declinet: vescatur semper cibis optimi succi & facilis concoctionis: imprimis semper operam det, ut cæna sit simplex & parca, nec unquam lectum petat, nisi duabus à pastu horis:
vina

vina sulphurata ceu pestem fugiat: nocentissimus quoque somnus pomeridianus. Et hæc sunt, quæ mihi hac vice succurrebant: si quid ulterius ad reparandam *Nobilissimæ Domine* valetudinem præstare poterò, monitus id lubenter faciam. *DEUS T. O. M. Consilia Medica Nobilissimæ Domine salutaria esse jubeat.*

Scaphusii d. 25. Julii st. v.
1674.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Scribit Nobilissimus Dominus Maritus die 12. Augusti 1674. ad verba in consilio memorata, quibus aliquam explicationem addit ac ad quædam dilucidationem majorem expetit.

Nisi forte dens aliquis cariosus &c.

§. 1. Neque dens cariosus adest neque fistula: caro vero gingivarum inferius magis tumet quam superius: circa quosdam dentes consumitur: quando inferius gingivæ plerisque in locis premuntur, prodit materia alba, quod jam ante aliquot annos incepit: nunquam genæ ipsi tumuerunt nec dentes doluerunt: tempore mensium maxime tument gingivæ, dentes prolongantur & vacillant ut evelli possent.

Responsum ad quamlibet thesin d. 15. Aug. 1674. dedi.

Quia dentis caries & fistula absunt in gingiva: dentium vacillatio & mucus seu liquor ille albus, qui pressis gingivis ex alveolis dentium emanat, certo originem trahent ab humore aliquo, qui nervorum ductum secutus, dentium ligamina laxat, reliquo in humorem cremori hordei similem mutato: Indicium quoque cerebri affecti.

§. 2. Fumi nunc continuo objecti &c.

Obscuritas oculis obversans, scintillatio ac vibratio (*Zwischen*) tantum paroxysmo præsentente adsunt & durant ad 8. Pater Nost. nuper fere ad quadrant. horæ durarunt: paroxysmo cessante, oculi quidem alterati manent & humidi, ac palpebræ aliquantulum pruriunt, verum obscuritas & scintillatio cum paroxysmo cessant: at post paroxysmum plerumque per unam horam magis quam per alteram muscas parvulas oculis circumvolitare putat aut corpusculum sursum deorsumque scandere opinatur; hæc tamen obversatio per duos dies post paroxysmum fortius minus, ante paroxysmum vero fortius & diuturnius animadvertitur. Quod igitur post paroxysmum validiorem neque legere neque scribere potest, non est in culpa oculorum obtenebratio in paroxysmo graviore maxime sinistri oculi, quia post paroxysmum bene videt exceptâ illa obversatione, sed debilitas & capitis quasi lassitudo, ob quam statim vertiginosa fit atque inde visus dissipatur.

Responsum. Si fumi obscuritasque non semper adsunt, sed solum
Qq 3 tempo-

tempore paroxysmi, eo melius est & certius apud me argumentum, glaucoma & suffusionem nondum oculos occupasse: at muscæ parvulae & corpusculum sursum deorsumque scandentia oculis obversantia tum ante tum post paroxysmum; & vertigo ac capitis debilitas lectionem impediens post paroxysmum evenientes indicia apud me certa permanent, causam non in oculis sed profundius scil. in ipsis thalamis opticis & quidem in sinistro magis quam in dextro hærere: nisi enim ibi hæreret, lectio &c. vertiginem nunquam efficeret, nec caput inde debilitaretur: aliàs malè omnibus literatis esset diu noctuque oculos legendo & scribendo fatigantibus.

§. 3. Verum esse nullam ophthalmiam prægressam nec suffusionem adesse.

Responsum. Quia nunquam ophthalmia laboravit, confirmor in sententia mea scil. corneam & humores intra oculos suum splendorem retinuisse.

§. 4. A tribus septimanis quater ipsam paroxysmus invasit: duo admodum violenti erant. Prima vice menses anticiparunt: 2da vice tribus diebus ante menses. 3ia vice scil. in tertia septimana menses redierunt sed parcissime: sanguis erat laudatissimus: durantibus mensibus intra 24. horas bis paroxysmus advenit admodum fortis & diu durans, unde die sequente *Vena in pede sinistro secta* fuit.

Responsum. Paroxysmorum frequentia & ultimorum vehementia argumento mihi sunt debilitatem insignem intus latere in thalamis opticis: nisi enim hæc adesset non tam facile ad *εργασμὸν* illum, qui mensibus instantibus in massa sanguinea contingit apud omnes fœminas, ita caput turbaret, & nisi aliquid peculiare apud Nobilissimam Dominam Matronam adesset in cerebro, hoc non efficeret: aliis id matronis non evenit, quamvis eundem & forte sæpius fortiolem orgasmum experiantur. Debilitas autem hæc consistere videtur in pororum quadam laxitate, ob quam promte thalami aliquid admittunt; fibrarum seu filamentorum minutissimorum, ex quibus componuntur, quique nervorum postea stamina sunt, flacciditate & ad excutiendum impotentia, ob quam humores admissi stagnant: spirituum animalium motui legitimo impedimento sunt, unde obscuritas oculorum & vibratio oriuntur: & quia aliquandiu permanent, evenit, ut caput inde debilitetur & si legat &c. Vertigine corripiatur per aliquot dies post paroxysmum.

§. 5. & 6. A diebus 14. somnum amittit: unde caput debilitatur. Tinnitus aurium fortior redit, qui fere remiserat.

Responsum. Vigilæ per 14. dies jam durantes & aurium tinnitus orientur ab una eademque causa scil. seu humore seu vapore medullam cerebri irrorante acriori, non suavi & blando, hanc ob causam spiritus

ritus animales non sopit, ligat nec quietos esse permittit: quod fit, si serum sanguinis falsius aut bile inquinatum existat.

§. 7. Coryza jam ab aliquo tempore mediocriter redit.

Responsum. Coryzam pridem familiarem redire, bonum indicium est: nam hac ratione massa sanguinea depuratur & non parum cerebrum onere levatur, sive *Willisio*, qui per os ethmoides non parum excrementorum exstillare putat, sive *Lowero*, qui illa à glandula pituitaria absorberi, credamus, sive *Schneidero* assentiamus, qui neutrum quidem locum excretionis admittit: at hac ratione massam sanguineam à superfluo sero depleri concedit.

§. 8. Post primos paroxysmos per aliquot dies caput largiter sudavit post partum aut tempore somni, quod post ultimos duos paroxysmos iterum per tres dies evenit.

Responsum. Capitis sudor non quidem evenit ab aqua ex thalamis cerebri aut ex toto cerebro ad partes subcutaneas ablegata: at indicio est despumationem fieri in orgasmo illo, qui menses præcedit & comitatur copiosum fuisse nec solum ad interiora cranii sed multum quoque in glandulas subcutaneas partis capillatæ capitis depositum fuisse, quæ glandulæ postea in partu & tempore somni à superfluis per poros cutis, qui ductuum à glandulis his porrectis oscula sunt, se exonerant.

§. 9. *Medici Tübingenses* in hoc affectu multum accusant lienem: nam dum primus maritus diu per aliquot annos æger decubuit & postea mortuus fuit; magna tristitia afficiebatur.

Responsum. De liene multa dicere nequeo, quia, ut verum fatear, certum illius usum ignoro & fermentatio illius mihi valde suspecta est, maxime si illum sine magna sanguificationis aut œconomiae naturalis perturbatione excindi posse considero: Hactenus sanguinis ad hepar abituri diverticulum credidi, cui non major ibi mora, quam in alio quovis plexu arterioso, quorum plures alibi in animalibus huic partim aliquo modo partim plane similes existunt: in quibus tamen fermentationem fieri nemo hactenus statuere ausus fuit.

§. 10. Post mariti primi obitum magnâ tristitiâ affectâ catarrhosa fieri & gingivæ tumescere ac dentes vacillare inceperunt.

Responsum. Mœror ingens & diuturnus, quo affligebatur ob primi mariti morbum chronicum sine spe reconvalescentiæ per annos durantem & tandem mortem subsequenter, procul dubio largam lachrymarum vim sæpissime expressit & plurimas noctes insomnes peperit; unde crediderim cerebrum potius quam lienem clanculum, imo tandem aperte

aperte labefactatum fuisse: quod abunde confirmant catarrhi profusiores & crebriores & gingivarum intumescentiæ & dentium vacillationes, qui effectus generis nervosi potius afflicti, quam partis ad sanguificationem spectantis: certe per mœrorem humoribus aquosis in cerebro eique vicinis partibus via amplior pandebatur hoc pathemate, quam antihac fiebat.

§. 11. In omni paroxysmo urina est turbida cum multo sedimento farinæ laterum simili.

Responsum. Urina turbata cum sedimento farinaceo non est signum huius vel illius partis magis afflictæ, sed potius massæ sanguineæ inquietatæ seu turbatæ & coctionis illius aliquomodo impeditæ signum: ideo ad leves quoque & non magni momenti alterationes contingit: certe scorbuti latentis signum certum non est, cum nec millesimus talem urinam excernens scorbuto infectus reperiatur.

§. 12. Post paroxysmum sentit lassitudinem osteocopon in brachiis & pedibus.

Responsum. Dolor post paroxysmum osteocopus est effectus spirituum animalium interceptorum.

§. 13. §. 14. In ultimis duabus V.S. in brachiis sanguis pulcherrimus erat absque multa aqua superflua: unde putat causam occultam & scorbuticam latere.

Responsum. In sanguine ultimum emissio parum feri inventum fuisse non est argumentum illud lymphâ non abundare aut illud non posse p. n. in thalamis stagnare, quia etiam paucum quod est in sanguine, potest circa partem cumulari, nisi per vascula lymphatica aut alios ductus excretorios via pateat, idque ob perpetuum sanguinis motum, ob quem singulis momentis novæ guttulæ afferuntur & plures quidem tunc, quando in sanguine est orgasmus aut despumatio. Ideoque pulcherrimus & splendide rubescens sanguis in subiecto hoc ægro cum his symptomatibus non indigitat occultam aliquam qualitatem aut scorbuticam dispositionem: necessario alia huius morbi signa adesse deberent aut ostendenda forent antequam *antiscorbutica* exhiberentur.

§. 15. Quia veretur graviolem paroxysmum tempore æquinoctii Autumnalis petuntur *præservatoria*.

Responsum. *Præservationis causâ* utatur illis, quæ in consilio nuper scripsi, quibus nihil superaddendum invenio, nec addam, donec de suavorum successu edoctus fuero.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Nobi-

Nobiliss. Dominus scribit d. 29. Septembr. 1674. Duobus diebus post usum medicamentorum affectus rediit primum in oculo sinistro: post dies sex in dextro: jam vero à quinque septimanis nunquam, sic circa æquinoctium præter spem bene habuit: & caput non dolet: oculi maxime noctu valde pruriunt, aut urunt & si ob pruritum oculos fricet aqua salsa effluit. Menses quoque bis sed anticipando scil. 3ia septimanâ redierunt absque molestia. Ventriculus non bene concoquit, eructat & putat ægra multos vapores ad caput ascendere cum molestia quadam. *Fonticulus* in pede nondum excitatus fuit, quia hunc abhorret, jam unum habet in brachio sinistro: si posset permutari, ut in dextro poneretur eo lubentius ipsi esset: non tamen refragabitur, si *Fonticulus* in pede plus conducere. Quia mense Julii Vena secta fuit in pede an pro consuetudine autumnali *Venæ sectio* repetenda? quando & quoties *scarificatio* instituenda? quamdiu pulvere, electuario, vino medicamento, pilulis & cæteris medicamentis paroxysmum avertentibus pergendum sit? interea perget hisce. Urina semper flammea est & quando turbatur subsidet farina lateritia.

Respondi d. 10. Octobr. 1674. Pulv. elect. & vin. medic. continuet usque dum solstitium præterierit. *Pilulas* nunc sumat bis in mense non amplius singulo octiduo. Dum enim urina rubescit & facile turbatur signum est massam sanguineam multo sale abundare; unde etiam oculorum pruritus: huic medetur gr. i. $\frac{1}{2}$ in aqu. solan. ros. alb. ana $\frac{3}{4}$ parum coct. & per chartam emporet. filtrati, quâ subinde oculos abluat. Mensium anticipatio nihil mali indigitat. Ventriculi ructus & aggravatio capitis non fit ab ascensu vaporum per gulam ad caput, quæ impossibilis, sed nimis cita potulentorum distributione, quæ quoque libenter admittunt vasa cerebri laxiora. Ructus indicio sunt aliquid in & circa ventriculum latentis incendii. Concoctio debilior efficeret alvum solutiorum aut ructus diu cibos redolentes, quandoque etiam vomitum crudorum aut semicoctorum. Si incendium lateret, ructus & capitis molestiæ augerentur. V. S. autumno, quia illi assueta, celebrari propediem poterit, sed non sit nimis larga, quia nimix sanguinis profusiones capiti noxiæ. Quia molem corporis vastam hætenus rescivi, mallet ut *fonticulum* in pede adhuc omitteret, nisi aliud necessitas suaserit. *Scarificationem* alternis mensibus instituat triduo ante vel post novilunium nulla signorum habitâ ratione. Propter ructus & æstuationem à pastu vinum aqua diluat. Cæna sit parca.

Circa initium anni 1675. Colicâ spasmodicâ laboravit, quam D. D. Scretæ me tunc febri maligna decumbente, tractavit, quæ à medi-

camentis demulcentibus, clysteribus mitigantibus, pulvere nervino, externis inunctionibus &c. devicta fuit.

Die 1. Martii 1675. scribit: affectum capitis ab ultimo insultu semel eumque exiguum haecenus perpeffa est: libera est à vertigine aliisque capitis perturbationibus. Menses ordinate fluunt. Post colicam primum pes dexter, postea sinister intumuerunt imprimis circa malleolos & in dorso pedis cum multis pustulis, quæ plurimum puris fuderunt, quæ nunc evanuerunt, manente tumore, sed minore, maxime vesperi, minus mane & fere nullo. Cætera optime habet. An tumori & qualia medicamenta applicanda.

Respondi nulla medicamenta applicanda: rem omnem naturæ committendam: ipsaque det operam diætæ accuratæ.

Die 28. Septembr. 1675. per Dominum Candidatum Medicinæ Joh. Georgium Gmelinum scribit, Nobilissimam Dominam Conjugem optime hucusque se habere ac pancreaticè vivere, propterea de cura feliciter peracta gratias egit. &c.

OBSERVATIO LXXXI.

Phrenitis à Rhabarbaro.

NOb. & Reverend. quidam Canonicus N. N. Ætatis suæ 30. annorum. Mense Augusti 1686. incidit in febrim tertianam notham, sumtis aliquibus medicamentis ab ea sublevatus fuit, ita ut videbatur totaliter restitutus, cum paroxysmi omnino cessaverint, ab illo tempore tamen usque in hodiernum diem nunquam totaliter restitutus exinde apparuit, quod penitus color & habitus corporis nunquam redintegratus extiterit. Interea conversationibus etiam lautioribus epulis interesse non intermisit, adeo ut bilis de novo dominium resumserit multasque incommoditates ex ea passus fuerit: & quum præsertim die lune 27. Januarii 1687. proxime præterito nauseabundum stomachum haberet, nescio quo suasore, accepit ʒij. Rhabarbari in substantia, ex quo aliquas dejectiones quidem habuit, sed humores adeo exasperabantur, ut post accessionem febrilem caput totum erysipelate obtegeretur. Die 29. Januarii inceperit aliquomodo delirare, adeo ut facile persuaderi potuerim portionem biliosi sanguinis ad interiora cerebri arcana delatam fuisse: interea sanguis è brachio eductus fuit, adeo ut d. 30. Jan. aliquo modo melius se habuerit. Die 31. Januar. omnia iterum exasperabantur & semper plus delirare incepit. Hodie die 3. Februarii Delirium

Delirium cum summo furore exercet; ad interim *hirudines post aures* applicatae fuerunt, *enemata partim refrigerantia & demulcentia partim solutiva* applicata fuerunt: *pulveres præcipitantes & cordiales* in usum venerunt, *Julapiis & emulsionibus* fervorem bilis retundentibus continuo potabatur, nec non hodie *vesicatoria ad brachia* adhibita fuerunt *concurrente mecum & consultante Excell. D. D. Cysato.* Cum autem *Nobil. Familia Rev. Dni* incolumitatem summe flagitet, *Excell. Dominationem Vestram* enixe rogat, ut calculum suum apponere velit, quid ulterius ad ipsius restitutionem faciendum sit, quod & ego summopere rogo, qui ero

Die 3. Febr. 1687.

Exc. Vestrae adstrictissimus
Rusconi, M. D.

Literas istas accepi die 17. Febr. 1687. Soloduri ubi tunc commorabar.

Respondi Soloduri die 22. Febr. 1687. Affectum esse phrenitidem quæ in perfectam maniam transire posset: febris continua, erysipelas capitis & delirium cum furore id testantur, quod etiam occasio morbi confirmat, scil. *Rad. Rhabarb. ʒij. in substantia sumtæ*, à quibus non solum bilis sed etiam tota massa sanguinea summe exagitata fuit tandemque ad caput delata, non solum erysipelas sed quoque inflammatio Meningum excitata fuit. Morbum aggressi sunt, *iis remediis*, quæ ipsemet suasisset sc. *V. S. hirud. applic. vesicat. pulv. præcipit. cordialibus, Jul. refrigerant. emuls. clyster. refriger. & laxat.* quibus alias morbus iste expugnatur nisi profundiora cerebri petierit. Verum quum, ex quo datae fuerunt literæ, 19. dies præterierint, quo nunc in statu R. D. sit, scire nequeo, si adhuc in vivis sit atque adhuc ferociret viresque constarent, suaderem *Arteriotomiam primum in uno tempore & post unum alterumve diem in altero tempore*: Est segura, si in extrema parte versus sinciput instituatur, imponatur *pulv. sanguin. sistens ex farin. Molendin. Bol. terr. sigill. pil. leporin. minutim concisis, thur. cum album. ovi subact. & pulvillo ex filamentis carptis inductus tegatur quadrante thaleri & bene obligatur.* Deinde potui ordinario multum *lapid. prunellæ* immisceatur sc. *Mens. j. ad ʒß. ad ʒvj. imò ʒj.* si lingua scabra, detur *emulsio amygdal. dulc. large bibenda*, nam mire humores demulcet *add. sem. fr. major.* si vires adhuc constarent, darem quoque *opiata*: nam à somno cessat & mitescit delirium e. gr.

℞. † diaphor. ʒj. Matr. perlar. ppr. ʒß.

Lapil. S. C. C. ph. ppr. āā. ʒiß.

R. 2

Lap.

Lap. Bezoar. or. ℥ss. Laudan. opiat. perlat. gr. iiii.

Sacch. alb. ʒvj. Msc. F. Pulv.

Dos. singul. 8. hor. ʒj. vel ʒss. c. emulsion. amygd.

Vesicatoria vix quicquam amplius præstabunt. Alvus aperta servetur clysteribus refrigerantibus. Victus sit refrigerans plane.

D. 16. Martii 1687. D. D. Cysatus scribit. Literas Soluduro in tempore adhuc traditas fuisse, pulvis absorbens cum Laud. opiato somnum blandum attulit, inde delirium multum remisit, Decoct. C. C. usti cui lap. prunell. in larga dosi immixtus, conduxit, ut ʒ emuls. amygd. d. cum seminib. fr. major. sensim sensimque ad sanam mentem reductus est, ut Arteriotomiam non opus habuerint.

OBSERVATIO LXXXII.

Amor insanus.

Casus hic transmissus à D. D. Wilhelmo Christiano Kűeffer Argentorato d. 27. Jul. 1681. Ager est ex Magnatū numero qui causam hujus amoris scire avertet & modum, quo ab illo liberari posset.

Magni Nominis quidam Vir 46. circiter annor. Temperamenti serosi, quod ex habitu corporis graciliori, cute candida, capillis colore inter flavum cinereumque ambigente præditis conjicio, singulari erga quendam suorum *Ministorum* flagrat amore, qui pariter instructus satis virtutibus rerumque notitiâ & peritiâ ætatis 50. circiter annor. quem amorem per tres jam annos fovit, ut pro re à natura exorbitante non crediderit, imo persuaserit sibi potius, esse quandam animi propensionem, quæ facilius hoc quam aliud toleret subjectum, quæ vero amandi *Ministrum* cæca *Dominum* pepellit ratio, eadem & in illo erga hunc mox prodidit sese, *Dominus* mutuo affectu lætus unice in id incumbibat, quomodo, sine tamen aliorum præscitu, maximam temporis partem cum *Ministro* terere valeret, ex quo consortio mutua reciproci amoris confessio orta; hi se invicem amando ita decertabant, donec minister feбри ardente, qua tandem periit, corripiebatur; qua durante febre *Dominus* maximos patiebatur dolores, ægrotum sæpius clam visitabat, metu ne simili afficeretur morbo *Minister* nihil tam libenter, quam *Domini* præsentiam ferebat, donec semel se invicem osculantes deprehendebantur, ex quo, ut *Dominus* domi se custodiret,

stodiret, serio provisum. *Dominus* vix conclave ingressus, ac ægrotans moritur & *Domino*, ut ipsi videbatur, apparet; *Dominus* mox hoc facto in tantam prostrationem adactus, ut *Aulici* lætum aliàs ipsius animum non ignorantes, & de ipso fore crederent. *Dominus* maxima instructus prudentia, ita callebat celare animi pathemata, ut nemo causam subitæ hujus mutationis agnoscere posset. Imo *Medici ipsi* judicabant jam febris laborare Hungarica. Continua idcirco ipsum affligebat tristitia, nec quicquam erat, quod ipsius poterat exhilarare animum præter defuncti effigiem, quam semper secum habebat & cum qua tacita quasi habebat colloquia: statim ut oculos clausit, videbatur ipsi, se sentire mortuum ad latus ipsi decumbentem, quod sæpius terrorem horroremque incussit tam ingentem ut famuli excubias agentes opem laturi subito ipsi appropinquaverint. Inter hæc malum indies ingravescebat, adeo ut nil præter mortem desideraret, nec medicinam porro volebat haurire, sed passim ægrotantes periculoso morbo graviter decumbentes invisebat, spe se contagio fore correptum. His ita se habentibus *Medici* credebant subesse aliquam melancholiam; hujus rationem forte ignorantes mutationem aëris suaserunt, quam tentare noluit ob amorem solitariae vitæ & erga viduam liberosque defuncti. Tandem huic consilio morem gerens *Venetias* se contulit, ubi per aliquot septimanas commoratus quum esset, sequens æque satis mirandum ei obvenit. In area namque *S. Marci* quidam obviam factus *Nobilis* defuncti effigiem exacte repræsentans, cujus amore mox captus nihil præter ipsius efflagitabat amicitiam, quam etiam obtinuit: *Nobilis* vero vicissim tanto erga hunc *Dominum* flagrat amoris æstu, ut *Medico* rem suam detexerit, qui eundem *Dominum* tractabat, *Medicus* rem patefacit *Domino*, hic eam ipsi fatetur, quod scilicet jam quietus quia defuncti effigiem in alterius viventis persona intueri posset; & quamdiu *Venetis* commorabatur, sine animi mœrore vitam agebat, mox vero ac hinc discessit, prior rediit morbus. Inter absentes hinc inde scribuntur literæ lamentationum plenæ, ut vix penes quem major tristitia sit, scire posses. *Queritur unde hoc malum proveniat & quomodo sit tractandum?*

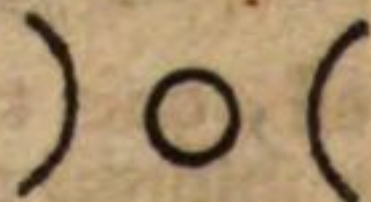
Responsum quod D. 9. Augusti 1681. dedi.

Affectus iste Amor insanus est, quia tanto viro indignus & indecens & procul dubio actionibus absurdis comitatur, quia mœrorem parit sanitati nocuum & in omnibus actionibus torpidum ac negligentem facientem procul dubio non sine gravi damno œconomiae regiminis &c. Hic quidam causantur maleficia, quibus tamen non multum tribuo, fascinat magis blanda conversatio.

Objectum ex mente, quod tanto affectu prosequitur, excutendum, obliterandum aut illi contrarium imprimendum, imo efficiendum ut odio habeat: quoniam vero morbus animi est præcipue, remedia arripienda, quæ hoc animi vitium corrigunt. Illa suppeditat abunde *Theologia*, & si forte hæc minoris faciat, *Ethica* plura suggeret: his abundant *Libr. de Remed. Amoris Ovidii* & *Petrarchæ*: nec deerunt *Confiliariis*, magni momenti auxilia, fuga solitudinis & abstractio ab hoc objecto, quæ conservando, ludendo, exercitiis equestribus &c. consequi potest.

Medicamenta purgantia, alterantia & *auxilia ex Chirurgia* non multum præstabunt, nisi alia corporis aut humorum vitia illa postulent. Novi frustra à multis his sætegis: pro forma tamen quædam suggeri possunt, ægrisque persuadendum certo profutura: quæ talia excogitentur, quæ reliquo corpori nullum damnum afferre possunt. Illustrissimo cuidam S. R. I. Comiti phantasma menti perpetuo inhæsit sibi in somno aliquando subitam mortem obventuram, unde quamprimum oculos clausit, magno terrore succutiebatur. Frustra varia evacuantia, alterantia etiam narcotica præscripta: observavi cætera sanum: suasi aquam cordialem temperatam: jussi ut audacter dormiret: id pollicebatur se facturum: abiit, rediit nihilominus terror, quum intellexissem illum propter meum discessum territum fuisse, tota nocte ipsi clanculum adstiti, & quum animadvertisset, me diligenter ipsum observare ac contra mortem repentina remediis instructum esse lateri incubuit, suaviter dormivit pluribus horis, expergefactus delirium agnovit & convaluit, cum per plures menses ante mire angeretur.

Revend. quidam P. in Monasterio quodam Benedictino in mœrorem incidit gravem, putans sibi indignari Dominum Abbatem: à mœrore quoque credidit, se memoriam amisisse & hinc ad omnia inutilem. Dedi pulverem similem speciebus latificant. Galeni, quem ad roborandam memoriam valere scripsi: inde brevi convaluit.



OBSERVATIO LXXXIII.

Erotomania.

Amplissime & Excellentissime Dne. Fautor plurimum colende!

Nuper Biennâ, quo rei domesticæ causâ profectus eram, huc reversus, transmissam exercitationem medicam, hætenus avide desideratam, de loco affecto in Apoplexia &c. Illustrissimus Dominus Cancellarius à Montmolm mihi tradidit: propterea gratias ago maximas.

Mercator hujus loci integerrimus Dn. N. N. pridie in ædibus meis me convenit, petens, ut nepotis sui affectum cum mentis alienatione copulatum examinarem & totam historiam consultandi gratiâ Exc. T. mitterem. Casum in adjuncta charta descriptum habebis, quid ad curationem obtinendam agendum, quidque de eventu sperandum sententiam meam in resolutione subjunxi, quam lubenti animo, menti Exc. T. summâ experientiâ & eruditione præclaræ submitto. Maneo
Ampliss. Excell. T.

Neocomi Helvetiorum
d. 21. Martii 1691.

Omni studio & observantia addictissimus
Grojan, M. D.

Historia Morbi.

Filius Domini N. N. Mercatoris hujus civitatis, ætatis 23. annor. cujus Avus & Pater aliquali mentis imbecillitate laborarunt, staturæ proceræ, habitus corporis quadrati & carnosus, coloris pallidi, cujus venæ sunt amplæ, cutis copiosis lentiginibus conspersa, capilli ruffi; per annum aut ultra Basileæ apud Mercatorem commoratus, toto illo tempore specimina optimæ indolis & eximii ingenii exhibuerat, sensim deperit amore virginem hospitis sui cognatam; hoc domestici advertentes animi gratiâ in proposito eum confirmant, ut strenue in eo pergeret, incitant, spem indubiam fulgere, sibi redamato ab amasia, hanc uxorem reposcenti, parentes non negaturos esse; hic matrem suam & Avunculum de capto amore virginis & vicissim de amore reciproco per literas certiores reddit, verum nullum responsum ad missas literas recipiens, huc præcipiti itinere advenit, totum negotium exponit, cognati illum ludibrio haberi ipsi respondent & circumstantiis monstrant: ille ex responsione minus contentus, mæstus discedit Basileam petiturus, in itinere hæmorrhagiam, cui non obnoxius erat, largissimam patitur,

patitur, *Basilea* uno vel altero die post adventum, gladio cinctus & flagellum manu tenens passu gravi per plateas continuo ambulat, obvios flagello leviter quidem percutit, domum deductus *Dnum Hospitem* alloquitur, sat diu illum herum fuisse ait, nunc oportere, ut ipse etiam vices *Heri* agat; hora cænæ ipse primus mensæ assidet, locum *Heri* occupat, cibos appositos distribuit, domesticos objurgat & alia hujusmodi insolita committit: post sensim iracundior fit, adstantes oculis truculentis aspicit, quo viso *D. D. Baubinus* accersitur, curæ ejus committitur: interim spatio 5. vel 6. septimanarum impetu furoris diminuto *Biennam* deducitur, ibique curæ *Chirurgi* committitur, ubi crebris *V. S.* & decies repetitis purgationibus in tranquillum statum reducit, adeo ut vinculis solutus libere per ædes obambulare potuerit; verum nemine advertente opportunitatem evadendi perspicuens clam se subducit & *Muratum*, distans *Bienna* 5. horis, aufugit, post moram aliquot dierum sponte *Biennam* redit, nullis furoris indicibus res ludicras narrans & agens: ante tres septimanas à *Chirurgo præfato* huc advectus in eodem statu fere in hunc usque diem apparet, *Chirurgus V. S. purgationibus & decoctis sibi consuetis* continuat sine notabili affectûs diminutione: per intervalla magis & gestibus signa mentis alienationis prodit, extra accessus ad interrogata sat apposite respondet, præteritorum recordatur, admonitus ineptias suas agnoscit: febris omnino est expers, appetitus viget, sitis naturalis, noctu placide dormit & de nulla molestia corporis conqueritur. Parentes de eventu hujus affectûs solliciti implorant auxilium.

Resolutio.

Affectus, quo *Adolescens* detinetur est delirium, nam quæ non sunt, esse & quæ sunt sinistrè sibi fingere dictis & factis exprimit, & quidem *Melancholicum*, siquidem tristitia & taciturnitate est comitatum. Pars affecta est cerebrum secundum substantiam, poros & spiritus, id quod probant prava imaginatio & judicii vitium, functionum spir. animalium in cerebro læsiones. Causa procathartica fuit amor conceptus erga virginem, qui sollicitudine perpetua, hinc vigiliis protractis comitatus spir. animales consumit, ex quo, fermento digestivo ventriculi non satis spirituofo facto, alimenta non debite fermentata fuerunt, chylus in intestinis non rite à fœcibus alvinis secretus & versus cor propulsus, nec ut decet, sanguificatus; unde sanguis crudus nimium viscidus, acidus adeoque minus spirituosus, volatilifatus existens, non solum paucam materiam in spiritus animales converti aptam; sed minus etiam defœcatam, continens, causa sunt antecedens: spiritus vero animales ex tali sanguinis dyiscrasia acida, plus minus viscida,

cida, inquinati, fibrosam cerebri substantiam permeando, conspurcando & irritando, simul perturbati & motu plus minus inordinato acti causa proxima sunt delirii hujus Melancholici. Quid autem agendum? ut hic juvenis ab affectu diuturno liberetur, monstrant ipsum delirium, hujus causæ & cerebrum affectum. Ipsum delirium exposcit auxilium mentem aberrantem in viam rectæ rationi convenientem reducens, quales sunt tum rationes ingenio, inclinationi & moribus accomodatæ cum artificio & prudentia assentientes, tum persuasiones aliquo modo contrariantes. Causæ postulant remedium has convenienter corrigens & extirpans, quod pro varietate causarum varium existit, putà amorem conceptum & sollicitudinem animi evellens; fermentum ventriculi iners & vitiosum, ac hinc productum sanguinem, viscidum, acidum & quasi fixum, acuens, corrigens, incidens, temperans & volatilifans; spiritus animales à crasi sua sulphureo-volatili deflectens; crassos, obscuros, in motu suo naturali perturbatos temperans, attenuans, volatilifans, & motum ordinatum iis restituens: Cerebrum quoad substantiam seu texturam naturalem & mechanicam conformationem labefactatum restituens, roborans. Hos scopos assequi arduum mihi videtur: adest enim alienatio mentis cum tristitia & taciturnitate, antehac non solita, comitata, hæreditaria, etsi ante paucos menses occasione causæ externæ excitata & nunc tantum interpolata; tamen dispositionem jam ante & materiam seminalem hujus affectus intus latuisse suspicari licet: cum vero nulli ægrotanti auxilium petenti illud denegandum sit, ideo quænam fontes medici ordinarii *Pharmacia, Chirurgia & Dieta* suppeditent, videndum. Quoad *Pharmaciam* remedia inde desumpta modo sequenti administrarem: ab initio sordes primarum viarum incidentia & detergentia exhiberem ex his aut aliis similibus composita.

℞. Oculor. ☉. ℥iij. ☐ Blat. 3℔. Msc. F. pulv. divid. in 3. dos.
mane horis tribus ante prandium ☿ vesp. hor. duabus ante cœnam in vehiculo calido propinandus; vel saltem ☿ * puriss. substituerem, hoc aliquot diebus reiteratis vicibus usurpato; ad mucum viscidum, acidum, parietes ventriculi incrustantem, resolutum eliminandum vomitorium sequens præscriberem ℞. ☐ emet. gr. iij. ☿ * depurat. 3℔. Msc. F. Pulv. in jusculo carnis sumendus, aut hujus loco sequentem potionem purgantem ordinarem.

℞. Fol. senn. s. s. 3ij. rad. zingib. 3j. ☿ ☐ 3℔. incisa ☿ contusa infunde per noct. in aq. menth. 3iij. mane in colatura dissolv. Gumm. ammon. 3ij. Extr. rad. Hellebor. nigr. gr. viij. Msc. F. Pot. summo mane tepide exhibenda.

His ita præmissis & pro necessitate reiteratis progrederer ad 3lia

potentia ant-acida, item ad coralliata & similia alia absorbentia in hac vel aliâ formâ assumpta.

R. Croc. ʒ ex ejus limatura & crem. ʒ parat. ʒß. corall. r. ppr. ʒij.

Myrrh. r. sel. ʒß. ambr. gryf. ʒß. cinnam. acut. ʒß. Msc. F. Pulv.

De quo mane trihorio ante prandium & vesp. ante cœnam ʒß. vel ʒj. cum pauxillo potus ordinarii exhibetur. aut R. ʒ. cum succo pomor. parat. ad gtt. xx. vel xxx. bis in die usurpandam præscriberem; plura alia remedia in tali affectu convenientia hinc inde apud Practicos occurrunt. Celeberrimus Dnus Etmüllerus valde commendat ʒnina & ʒnaria, ʒrea volatilia & camphorata, quæ pro ratione symptomatum hunc affectum comitantium cum ratione in usum vocari possunt: dum hæc & alia similia æger usurpat, curarem alvum liberam servari, exhibendo, quoties natura in officio deficeret, singulis septimanis dosin pilul. laxat. sylv. Serum lactis caprini, utpote alcali volatili turgidum hoc verno tempore proficuum esset, imprimis Plantis ʒ volatili abundantibus alteratum: His per unam alteramve septimanam usurpatis, ad sanguinem viscidum, cidum ulterius incidendum, edulcorandum, in debitam fermentationem, hincque naturalem spiritualescentiam reducendum accederem ad alterantia volatilia plus minus aromatica, quæ simul uberiores transpirationem & urinæ excretionem promovere solent; inter quæ commendarem spir. ʒ * aromat. sp. carminat. de tribus liquor. C. C. succin. &c. idque eo magis, quia talia quoque cerebrum roborare valent: illud conservando in statu debito, quoad substantiam & conformationem, ejusque incolas spiritus animales nova luce radiante donando. Chirurgia hac vice nullas mihi suppeditat materias convenientes, cum enim saltem evacuationibus & quidem magna ex parte sanguinis satisfaciant, non video, quare hic adhibenda sint: sanguis enim serumque potius sui correctionem & alterationem, quam evacuationem postulant. Dum jam descripta adhibentur, diætam commendarem mediocrem, attenuantem acidum nimium infringentem: quare aer eligatur temperatus & lucidus. Cibus boni succi, facilisque coctionis: potus ordinarius ptisan. ex lign. Sassafr. aut rad. china, passul. min. pro lubitu edulcorat. Aut vini rubelli multa aqua diluti. Motus corporis frequentior moderatus tamen ante & post pastum: somnus vigilias superans: alvus libera: animus immunis ab omnibus affectibus, præcipue ab iis, quorum causa in affectum, quo laborat incidit; ut sunt amor, sollicitudo, mœror & si qui sint alii animum perturbantes & præterita in mentem revocantes. Hisce, ut decet, usurpatis, si non curatum, tamen multum levatum iri spero ægrum.

Grojan, M. D.

Respon-

Responsum Soloduro Neocomum missum.

Affectus videtur Erotomania sive delirium cum furore aliquomodo junctum, ex amore nimio natum, dum spemque metumque inter variae species, ideæ aut imagines, cerebro impressæ appetitivam varie impellant & ad actiones & sermones absurdos ac à recta ratione alienos impellunt: à spe actiones cum hilaritate peraguntur, à metu & denegatâ re cupitâ cum furore & mœrore mixtæ emergunt & ita confusæ, ut vix satis penetrari possint: nam *Basileæ* actiones jam magis furiosæ quam timidæ observabantur; & *Biennæ* tales ut vinculis coerceri debuerit ac ab illis solutus, auffugerit. Tales ut plurimum memoriam salvam retinent, unde præteritorum, imo etiam injuriarum tempore paroxysmi illatarum recordantur *Medicosque* quandoque odio *Vatiniano* prosequuntur, quod potissimum in paroxysmis produnt. An ab hac animi perturbatione massa sanguinea depravata multum fuerit aut chylicatio labefactata? valde dubito, quia appetit: non sitit: bene dormit, & de nulla alia molestia conqueritur, licet *V.S.* & tot purgantibus multifariam vexatus quoque fuerit.

Affectus curatu difficilis, quia ab animi pathemate exordium sumit, quod difficulter tollitur eoque magis quia Avus & Pater imbecillioris mentis fuerunt. Non tamen negligendus videtur. *Empirici* hæc absurda è cerebro excutere conantur *crebris V.S. fortioribus purgantibus, quandoque flagris*, sed ex stultis insaniore reddunt. Non procul à nobis in *Suevia* quidam *Empiricus* haut incelebris homo satis crudelis *Maniacos capillis arreptos ex lecto avulsit, illosque sursum deorsumque per hypocaustum traxit cum levamine aliquando: Præterito anno à febre delirus ipse homo factus, à proprio Filio è lecto tractus sursum ac deorsum per hypocaustum juxta consuetam ipsi methodum ductus fuit & convaluit præter omnium expectationem. Verum talia non suaferim.*

Methodo in Resolutione *abs Viro Excell.* memorata tractari tutius poterit: licet nulla adhucdum magna cacochymia adsit, attamen non de nihilo erunt acidum caventia & corrigentia *Zialia & coralliata &c. Spir. animales reparantia* ex quibus perplacet liquor. *C. C. succinatus: Pot. laxans*, imprimis vere serum lactis caprini plantis appropriatis & antiscorbuticis alteratum conducere. Spem successus pollicetur somnus placidus noctu, qui alias in his deficit: ab illo sopiuntur furores, imagines pravæ obliterantur. *Unum addo, me unum alterumve ad meliorem mentem per Dei gratiam perduxisse Turpetho minerali. 1. dos. gr. iij. 2. dos. post diem tertium gr. iiij. 3. dos. post diem 4. sint gr. v. in hac dosi*

continuo per aliquot dies sed tantum alternis diebus exhibendo, usque dum salivare inceperint : possent includi pauxillo theriac. in forma pil. Ante aliquot annos Filius meus Joh. Conradus M. D. Rusticum Maniacum Turpetho minerali hoc modo exhibito feliciter curavit, pro potu ordinario dedit emulsionem ex amygd. dulc. & semin. cannab. confect. Vinum huic ægro penitus denegarem, hujus loco bibat Ptisanam &c.

Soloduri d. 29. Martii

1691.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO LXXXIV.

Mania.

REver. Dominus N. N. 45. staturæ mediocris, carnosus & obæsus. Ante annos circiter 18. castratus fuit : ante 17. annos occasione litium Forensium maniacus factus, somno comparato ab Opiato post triduum integram mentem recuperavit; ab illo tempore quidem febribus intermittentibus & continuis afflictus fuit, sed nihil maniaci observabatur. Mense Octobris 1687. prægresso horrore & subsequente æstu, correptus fuit erysipelate dextræ postea sinistrae tibiæ : pedes valde intumuerunt, applicabatur primum farina secalis, emerferunt vesicæ : Empiricus der Rågismyler adhibuit unguentum : diu non recuperavit pristinam valetudinem. Anno 1688. Mense Januarii passus est defluxionem ad humerum sinistrum. Die 27 Januarii mane hora 9. in media celebratione in ipsa elevatione tremore correptus fuit : è templo rediens præ tremore vix jusculum comedere potuit : postea emerfit delirium furiosum, quod noctu incrementum sumpsit, ac singulis horis magis invaluit ac continuavit ad 30. Januarii, quo ipsum conveni : nunquam noctu dormivit, nisi per horam à Laudano opiato assumpto. Ab erysipelatis invasione in primis ultimis 14. diebus ante insultum quiete dormivit. Præcessit quoque hunc insultum indignatio quædam & tædium ob quorundam dissolutam vitam. Jam diu bibit vinum generosum Alsaticum, sed non ultra mensuram dimidiam & rarissime se inebriavit. Aliàs magno zelo semper in legendo & orando admodum occupatus fuit jam ab annis. Post primam maniam Melancholicus plane evasit, ut de salute dubitaret, & angeretur, quod non posset sufficientia bona opera facere.

Die 30. Januarii mane dedi Tartari emetici grana ij. unde vomuit, sed non enormiter aliquot vicibus mucosa & biliosa : dejecit biliosa viscida

viscida & crassa. Urina paulò tinctior est : facies non impense rubet : nasus pallet. Delirium à primo insultu hucusque continuum fuit ; in illo cœlum , terram , infernum , sacra , profana , peregrina , domestica omnia miscet , sine ulla cohærentia : fratrem agnovit , sed mox in avia abripiebatur : interdum rythmice loqui incepit : loquitur *Latine, Italice, Germanice* : cantat subinde & concionatur , attendit ad loquelas adstantium & respondere conatur , sed absurde quandoque cum furore aliquo. Si sibi relinquatur , submissius plerumque loquitur , quandoque tamen in furorem erumpit atque alta voce exclamat. Manet in lecto , subinde se erigit , brachia ad cœlum extollit , aut illa jactat , neminem tamen percutere adhuc conatus est : subinde lachrymas fusurus videtur. Parum bibit , nec edit , nisi cibus offeratur & quasi obtrudatur. Monitus urinam mittit , ad alvum stimulatus matulam petiit. A medio noctis ad 11. antimeridianam nunquam dormivit : continuo deliravit , aliquando submisso loquebatur & secum mulstabat.

Post abitum meum valde tumultuavit non dormivit ad secundam noctis , quamvis biberit *emulsionem cum Laudani gr. ij.* Pulsus evasit fortis , largissime sudavit. Delirium crevit , à vomitorio adhuc quinques deiecit. Urina crassa & rubra erat , credit febrim augeri : in lecto detentus fuit hucusque. Continuavit sudor d. 31. *Januarii* ad horam tertiam matutinam , & aliquantulum dormivit , inde mentem integre recuperavit , recordabatur se delirasse : adhuc mente valebat horam matutinam , quod per expressum *Nobiliss. Dominus Frater Lucernam* mihi tunc ibi commoranti significavit. Urina post sudorem missa pallida erat.

Resolutio.

AGrum delirare patet ex loquela in qua conjungenda disjungit , disjungenda jungit , multa absurda effutit , actiones absurdas perpetrat : est cum furore , nam subinde fortiter exclamat , subito se erigit , ac si adstantes invadere vellet , quamvis hætenus neminem læserit nihilque laceraverit : quicquid agit aut loquitur , cum vehementia quadam agit. Delirium est forte nam horis 66. diu noctuque loquitur , exceptâ unicâ horâ , quâ dormivit : obliviscitur somni , cibi & potûs & excretionum naturalium. Non febricitat , quamvis urina paulo tinctior sit & pulsus paulo frequentior , ob continuas vigiliâs ; nam attactu non fervet & statim à primo morbi insultu delirare cum furore cœpit.

Causa species in memoria asservatas ita confundens & ad furorem stimulans est humor biliosus , nam hoc per vomitum & alvum dejecto mitior evadere cœpit.

Humor ergo biliosus educendus , massa sanguinea attemperanda , & ut spiritus quietiores rursus reddantur somnus provocandus est.

Suali itaque I. *Purgetur* ☐ *emet.* gr. ij. vel *pulv. rad. belleb. alb. pp.* à gr. xj. ad gr. xv. aut *turpeth. mineral.* à gr. iij. ad v. II. *V. S.* Sexto quoquo die, qua non ultra unc. vj. vij. vel si vires ferant, unc. viij. educantur. III. Somnus concilietur *emulsione amygdalarum dulc* cui alternis noctibus *add. gr. ij. Laud. opiat. perlat.* IV. Spiritus exhalarentur *hoc julepo.*

℞. *Aq. Borrag. Bugloss. Meliss. āā. ʒij.*

ʒii *diaphor. ʒj. Nitr. perlat. ʒij.*

Confect. Hyacinth. c. ʒj. syr. papav. err. ʒj. Msc.

V. Cibi sint juscul. carn. pruna, pruneolæ, poma cocta : carnes minutim concisæ & succo citri irroratæ. Potus sit *decoctum C. C. ust. cum lapide prunellæ & passulis.* Quietus teneatur quantum possibile.

Antequam mentem d. 31. *Januarii* recuperavit, largissime sudavit & flatus fervidissimos frequentissime per anum emisit, ut adstantium unus retulerit; illos sibi in manu ardorem excitasse. Sudorem & ardorem præcipue adscripsit *Pulveri*, quem ante abitum *mensura aquæ fervidæ* immisi scil. ℞. ʒii *diaphor. ʒiiij. bez. min. ʒj. Msc.*

Die 1. Febr. 1688 scripsit Dominus Frater, duabus horis satis congrue locutus est, non tamen plene : Heri à 9. ad 11. antimeridianam suaviter dormivit : expergefactus mente constabat, sed timidus erat; rogabat, ut si moriendum esset, hoc ipsum non celarent : paulò post dicebat se jam mortuum esse & in hac imaginatione dormire cœpit ab hora 1. pomeridiana ad quartam usque vespertinam, expergefactus inquietior fuit, sed non ut prægressis diebus; postea in omnibus obsequens erat. *Die 2. Febr.* mane in somno horâ tertiâ mussitavit, postea blande dormivit : alvum apertam habet. Urinam mane summo flavam, tenuem copiose emisit, in qua subsidit sabulum ruberrimum.

Respondi. Quia urina non est flammea d. 3. *Febr.* emittantur sanguinis unc. vj. si deliret d. 5. *Febr.* dari posset ☐ *emet. Pulverem*, quem reiteravi ex ʒnio *diaphor.* infundat potui ordinario. Pergatur *julepo & syr. refriger.* Noctu detur *sola emuls. amygd.* si non dormiat, *pilul. narcot.* Num. 2. ei permisceantur alternis noctibus : quietus teneatur : non multi peregrini ad ipsius alloquium admittantur. Adhuc puer semper solitudinem amavit.

Die 17. Martii 1688. D. D. N. N. scripsit, illum hætenus dilucida intervalla habuisse, meis omissis uti nunc *Empirici operâ* & nunc penitus maniacum esse.

OBSERVATIO LXXXV.

Mania.

Filius Cancellarii cujusdam Austriaci 22. annorum: staturâ brevis, assiduus in studiis, adeo ut noctes etiam insomnes Colonia & Parmæ traduxerit. Parmæ præter Philosophiam etiam Jura, Geometriam & Musicam didicit indefessâ industriâ: Exercitiis quoque equestribus scil. saltationi, equitationi &c. vacavit. Observabatur in juvene jam aliqua melancholia seu animus ad hilaritatem minus compositus: mire ambitiosus & avarus erat. Romæ Mens. Octobr. 1680. jam maniae & delirii quædam indicia præbuit: in caupona duos Gallos sclopeto vulneravit: in diversorio sclopeto commensalem transfigere intentavit, verum pulvis pyrius nullam flammam concepit. Tum temporis imaginabatur abdomen suum plenum diabolis esse: Helvetium cum bipenni pedis suo infixum esse & erectum ad caput pertingere: dicebat corpus seu spinam crassam oblongam ex hypogastrio emergere, paulo post tamen illud se subducere atque abdominis cavum repetere. Romæ propter explosa sclopetata in carcerem conjectus fuit; à Cardinali Pio liberatus Bozam missus fuit: vix miliaris Germ. distantia à Boza gladio nudo comitem itineris à Cardinali adjunctum adortus est, & quinque vulneribus illatis illum trucidavit. Ob facinus increpatus & paulo post in judicium vocatus, negavit se ulli hominum injuriam intulisse, multo minus quempiam gladio necasse, fatebatur tamen se diabolum ense transfixisse. E carcere Bozano liberatus in itinere aliquoties se ex Rheda precipitare voluit, quod non semel pronus fecisset, nisi compedibus chalybeis constrictus fuisset; postea verberibus mulctatus abstinit ab hoc ausu domum usque. Ibi simulavit, ob patris reverentiam & metum verberum aliquam animi tranquillitatem. Sæpe apposite Dno Parenti ad quæstiones juridicas propositas respondit, ac se non superficialiter in Jure versatum ostendit. Prompte Italiam, Gallicam & Latinam loquitur; delirium tamen subinde in his prodidit, dum dicebat se castrandum & testiculis orbandum esse, ut in virum magni pretii & æstimationis evaderet; se nullo modo Monachum vel Canonicum fore, affectare se potius summos militares honores: hinc non nisi gladios & sclopetata loquitur & affectat. Die 9. Aprilis 1681. D. P. Bruntrutanus, qui ipsum Romæ jam delirium noverat, postquam à sorore intellexit ipsum nunc mente compositum esse, eundem invisit; quamprimum solennem salutationem absolvit, D. P. invasit, gladium cum vagina ex cingulo vi eripuit, illumque stringere conabatur, quod ob rubiginem contritam

etiam præstare nequirit: simul dicens, nunc tempus, ut lis antiqua, quæ tamen nulla unquam fuerat, duello decerneretur. Evulso è manibus gladio amicitiam rursus simulavit, blande respondit & sana loqui videbatur. A longo tempore nullum vinum bibit: subinde delira loquens sævere increpabatur, imo etiam verberibus mulctabatur, unde multa præcipue propter metum D. Patris occultabat.

Die 12. April. 1681. ipsum conveni. pallidus erat: apprehensa firmiter tenuit, torosus & musculosus, caro firma, manus madidæ, vox vehemens & audax, oculi truces & obtutu fixo præditi, congrua aliquandiu loquebatur, mox disputare mecum cæpit, negavit se testiculis præditum esse, id syllogismo probare conabatur, nimirum se parum seminis & quidem guttatim ac non nisi in somno ejicere; cum dicerem vel minutam copiam evincere testes adesse, acquievit; mox haud obscure prodidit se sexum fæmininum amare, verum nec occultum ignem nec remedium latentis morbi agnovit. Appetit bene, non impense sitit: dormit & in multum diem in lecto permanet. Pollicitus est se lubenter *medicamenta* assumpturum, verum nulla ad posteriora admissurum; quibus *Hæmorrhoidum apertionem* & *clysterum usum* recusare videbatur, quæ *Bozæ* ipsi suadebantur.

Suasi 1. ut semel in septimana *pulv. bellebor. alb. ppr.* incipiendo à *gr. xj.* daretur quocunque ingenio possit in cibo. 2. sumeret mane *nuc. jugl. magnitudine de hoc Elect.*

R. Conserv. rosar. r. ʒij.

violar. nymph. āā. ʒj.

Pulv. sequent. ʒß.

Confect. alkerm. c. ʒj.

Syrup. violar. parum. Msc.

R. C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. ʒiij.

Ocul. ʒ. pp. ʒß. Diaphor. ʒal, ʒiij.

Cinnab. nativ. ʒiß. Corall. r. pp.

Matr. perlar. pp. Lap. Smaragd. ppr. āā. ʒß.

Msc. F. Pulv. subt.

3. superbiberet *juscul. alterat. fl. viol. lactuc. nymph.* 4. *Vena secaretur ante Novi- & Plenilunium.* Victus sit ex eupeptis & boni succi. Potus sit *decoct. radic. nymph. flor. violar. borrag. bugloss. Passul.* Blande tractetur & sensim ad tranquillum animum reducatur: custodiatur tamen probe, ne sibi vel aliis nocuus sit. Non verberetur, nisi ob facinus quoddam. Mentionem quoque feci *Acidularum Deinaccensium.*

Die 14.

Die 14. Aprilis 1681. In consortio bene se gessit : multum dormivit : queritur de lassitudine spontanea. Post somnum quietus erat, at multum secum musitavit, verba non intelligebantur.

Die 4. Maji. Ter hucusque *rad. belleb. alb.* data fuit : *V. S.* citra virium debilitatem. *Conserv.* nondum usus est. Delirat adhuc in hoc, se nolle Sacerdotem fieri. Sanguis erat splendide rubescens, serum sufficiens. *Die 5. Maji* quærit libertatem in omnibus, maxime in publicum eundi : affectat arma, militaria loquitur, à quibus antea abhorruit : in sermone ab una re ad aliam saltus facit.

Die 13. Maji. Scribit *D. Simon* se meliora sperare. *D. 1. Jun.* Haecenus singulo octiduo *Helleborus* datus : semel *V. S.* secunda vice *V. S.* admittere noluit, tenebatur à quinque viris, unde valde excaudit & dentibus stridebat : phantasia adhuc durat de Sacerdotio. Ad *Electuar.* persuaderi nequit. An *Acidula Ripplis.* convenient, quia ad *Deinaccenses* ablegari nequit ? *Helleborus* jam sexta vice datus sine successu, quamvis bene evacuarit. *Vena in fronte secta* $\frac{3}{4}$ vj. emissæ ; sanguis erat splendide rubescens in superficie, inferne niger, leypothymia imminebat. *Die 8. Junii* emaciatur : hilaris est ; chelyn pulsat : delirium de Sacerdote manet : Martialia loquitur & amat : neminem læsit ; non tamen fidere ipsi licet.

Respondi : Non desistendum ab usu *Hellebori*, quia cætera fastidit *medicamenta* & *Deinacum* proficisci non licet, dentur *Acidula Ripplisav. cum syr. pap. err. de rub. Id. pap. alb.*

Die 11. Decembr. 1682. Ipsum conveni : Mania minus violenta est : ab absurdis actionibus flagris deterretur : probe dedolatus monitionibus obtemperat, meticulosus fit. Nunc amore insano ardet : nuper domo *Basileam* cucurrit, & ancillam scortum suum quæsit : oburgatus dixit, ad quid sibi concessa sint virilia, nisi iis uti concedatur. *V. S.* horret ; diu *Helleb.* non datus fuit : à vino arcetur.

OBSERVATIO LXXXVI.

Mania.

Job. Rudolff de N. ætatis 32. annorum : habitus corporis gracilis, facies est citrini coloris, pili subfusci : laboriosus est in prædiis & venationi deditus : non multum dormit, plerumque demum mane, nunquam post meridiem : alvo est constipata, & frequenter demum d. 2. vel 3. solvitur, fæces duræ : in urina non est defectus, erat
Tt pallida

pallida cum sedimento farinaceo : hæmorrhagiæ narium subinde obnoxius : ægre sudat. Ante d. 8. *Vena secta fuit.* Cibum parce appetit, magis potum; bibit vinum album, quandoque excedit; spirit. vini non amat : à potu aquæ bene se habuit, inprimis si jejunos bibat, inde magis appetiit, quietior fuit, melius dormivit, bibit mane ad Libr. 2. & noctu ad Libr. 1. non amat cibos salitos, in butyro frixos, at aromatizatos : non vomit, nisi excedat : nulla tormina patitur, dolet tamen subinde in hypochondrio dextro, & flatus molesti sunt. Pulsus est naturalis & respiratio facilis. Insomnia sæpe terrificata patitur de ca-sibus &c. non furiosa : nunquam vertigine, raro cephalalgia corripitur : aures non tinniunt, externis sensibus valet ut & memoriâ : subinde lassus est. Ante 14. annos per 16. septiman. passus est febrim intermittentem. Maniam à biennio incepisse observatum est ex dictis & factis, scil. profusione multorum verborum cum vehementia ; celerius enim & vehementius solito loquitur, quandoque absurda, protinus tamen errorem agnoscit, antea erat paucorum verborum & placidus in sermone : temere equitavit & cum vehementia, transiit sæpes, correctionem tamen admisit. Servum gladio percussit, sed culpam protinus deprecatus est. Cognatum violenter invasit, crinibus apprehendit sine causa, cum ipsum antea charissimum habuisset & adhuc habeat. Liberalis atque prope prodigus est. De Philtro sermo fit *Basileæ* suggesto, quod tamen alii in dubium vocant : nuper ancillam suppressere voluit vi quadam, & mentionem sæpe facit *Amasie*. Ante annum *cum Lenzburgensi* bibit, sequebatur inde brevi delirium, suspicionem habuit circa principium hujus anni *de Sagis*, quæ equum paralyti affecerint *Mens. Januar. 1682.* Consultus de re aliquandiu obmutuit, postea absurde respondit : est iracundior solito, iratus jurat quod antea nunquam fecerat.

*Ex relatione D. Felicis Nüscheleri Parochi
ibidem.*

Parens ipsius quoque ad iram pronus erat, facile tamen transiit : æger est posthumus, duriter fuit educatus N. negligenti aut aberranti suspendio ex fenestra minabantur, unde mire territus fuit & perturbatus adhuc puer; hinc pervenit in *Aulam Cassellanam* admodum juvenis & *Brandeburgicam*, tandem *Galliam* adiit. Redux regimen cum D. *Matre* sæpe non sine indignatione administravit : ultimis annis sæpius contentiones graves obortæ fuerunt. Quamvis toto die hinc inde cursitaret, nihilominus rem domesticam neglexit : sæpe diu secum mustitavit, tandem plerumque in verba & facta absurda erupit non sine furore aliquo. Quæsitus de re aliqua non statim respondit, & postea plerumque

rumque absurda. Iratus minabatur sibimet *αὐτοχειρίαν*, aliis cædem gladio, sclopetis: annuentibus favit, negantibus irascebatur. Aliquando sine ratione omnes oves coemere voluit. Utcunque furibundus sit, nihilominus timet & adversariis blanditur. Putat *Amasiam* instar *Melissæ* incantatam, cui pollicetur liberationem. Maxime furiebat *Mens. Januar. 1682.* & nunc *Mens. Majo*, plerumque circa Novilunium.

Resolutio.

MAniaci aliquid subesse ex multiloquio cum vehementia quadam frequenti actionibusque non sine ferocia præstitis patet. Causa proxima videtur spirituum animalium fervor quidam; nam si aquam bibit, melius appetit, dormit minusque ferocit: forte computationes & neglecta Venus huic ansam dederunt. Quia malum nondum inveteratum nec ad summum gradum pervenit, curabile erit.

Fomes fervoris spirituum subtrahendus. 1. *Purgantibus*

℞. Rad. polypod. ℥β. Scorzon. ℥iij.

Cort. rad. Cappar. 3j.

Herb. meliss. fumar. ling. cervin.

Flor. borrag. bugloss. āā. Pj.

Sem. Citr. 3j. Anis. 3ij.

Fol. Senn. s. s. ℥j. Rhabarb. el. ℥β.

Agaric. alb. 3ij. Tamarind. ℥iβ.

Passul. Corinth. ℥β. Cinam. ac. 3j.

Mac. ℥β. Cremor. ☐. 3iβ.

Coq. in lagen. stann. cum ℥iij. aq. fontan. per hor. j. Colet. citra expressionem. Dosis mane ℥vj. add. syr. rosar. sol. s. ℥β.

2. *V. S.* alternis mensibus post Novilunium, alternando in brachiis & pedibus.

3. Bibat Acidulas quamprimum Spadenses vel Swalbacens. vel Villancurtenses per 4. septimanas.

4. Detur Diaphoret. ℥ale vel in forma pilul. cum succo fl. nymph. inspissat. superbibendo jusculum his flor. vel borrag. bugloss. alterat. vel miscetur cum conserv. rosar. bugloss. borragin. superbibendo idem jusculum.

5. Cubitum ituro detur Emulsio amygd. d. cum sem. papav. alb. 4. fr. maj. vel Emulsio sem. Cannabin. quâ D. Werenbeck Argentine Maniacum curavit.

Victus sit refrigerans, humectans: vitet vinum, bibat decoct. hor-

dei vel flor. nymph. cum passul. Nunquam relinquatur solus, nec ad iram provocetur. Alvus aperta fervetur cibis laxantibus, *Clysteribus emollientibus ex juscul. c. ol. Lin. mell.*

Si nimium ferociat, *Helleborismus* arripiendus, detur *bis in mense scil. ante Pleni- & Novilunium*, primùm à gr. xj. in juscul. artocreis, emulsionib. cum cons. rosar. in farciminibus. Si mitius purget dari poterit ad gr. xij usque ad xv. Si furor magnus, detur *semel in septimana*. Post *Novilunium* singulis mensibus *Vena* secetur.

OBSERVATIO LXXXVII.

Melancholia.

Iohannes Pfeiffer, *Beringensis* 64. annorum staturæ justæ, gracilis, canescens, cutim duram ac prope aridam & strigosam in artubus habens, colore fuscus. A puero laboribus duris, pauperiem fugiens & malesuadam famem, legitimum victum acquisivit. Cibi erant non optimæ notæ, juscula ex farina avenacea in aqua elixa, pastæ farinaeae elixæ, olera, coagulum seu acidum lactis, carnes suillæ fumo induratae quandoque & fere solùm semel in septimana, potus plerumque aqua. Non indulgit nimium & sæpius poculis, nec nisi irritatus contentiosus fuit. Pie vixit, diligenter templum frequentavit & attentissime auscultavit, ac domesticos ad pietatem excolendam serio admonuit neminique scandalo unquam fuit. Vixit 44. annis in matrimonio, 9. liberorum parens. Vir simplex & potissimum operas suas rusticas curans, adeo ut quum à pastore aliquando interrogatus esset, quo nomine uxor veniret, prorsus ignoraret atque se semper Nigram suam appellasse ediceret. Ante 28. annos semel febricitavit, morbus duravit 8. septimanis: ab illo tempore semper bene valuit. Anno 1675. ophthalmiâ correptus fuit in utroque oculo, quorum tamen unus magis quam alter afficiebatur. Tum accessit *Agyrtam quendam*, qui pro sostro, antequam quicquam præstitisset, ducatum poposcit, quem dare renuit, at duos pollicitus est, si ab ophthalmia vindicaretur. *Agyrta* propinavit *haustum vini ex cyatho*, quo epoto statim male in abdomine habuit, & postea sæpius hunc haustum, non ultimam malorum suorum causam, incusabat: quum brevi postea fœnifecium attentaret, à medio opere cessare cogebatur, nec ab illo tempore solito more ad autumnum usque labores rusticos suscipere & perficere valuit: querebatur potissimum de ventris molestia, anxietate quadam, ophthalmia, quibus quandoque etiam vertigo accessit. Ab autumno 1675. vineas excoluit, ligna fudit aliasque operas rusticas, sine querelis usque

ad Dec 1676. peregit. Circa festum Nativitatis Servatoris nostri vertigine tenebricosa subinde correptus fuit & se ubique male habere dixit, non expressis doloris aut molestiarum nominibus aut locis. Hic valetudinis labascentis status perduravit ad ver 1677. tunc vites rursus putavit; operâ hac peractâ omnibus laboribus rusticis nuntium misit & paulo ante pascha ultimo templum adiit, quod antea diligenter adire solebat. *Mense Febr. 1677.* Hypocaustum perambulans mire manus versavit & perfricuit ac lanam è colo insueto more carpsit, unde ipsum non bene mente valere nurus marito indicavit. *A mense April. usque ad Mens. Junii 1677.* perfricando & versando manus pergebat, conquerebatur de dolore suræ sinistræ, interea toto die hypocaustum perambulavit; triclinio ipsum incumbente dolorem augeri referebat, repetiit simul querelas de oculis, edit interea & bibit; in lecto decubus minus doluit & noctu dormivit. *Mense Junio Filius* ipsum convenit, ipsi precibus altâ voce præivit, quas repetere etiam monitus detrectavit; unde valde perculsus fuit; quam ob rem *Parochum* adiit ejusque auxilium petiit: die sequenti ipsum *Dominus Parochus cum Præ-tore* loci convenit, ac idem precationibus cum illo tentavit, quas tamen edere aut prævias imitari noluit, exhortationes & increpationes respuit, thoracem lineum arripuit, hypocaustum perambulando vibravit & circumgyravit insani instar, adeo ut adstantes terrore percussit. Tum temporis dicebat se horrendum facinus commisisse, nempe cum gallina rem habuisse, id quod hætenus crebro repetiit. Postea quosdam ex liberis pugnis dedolavit, capillos eorum evulsit, quosdam non attigit: increpatus ob facinus pernegavit se hoc facere sed alium hoc efficere aut aliunde impelli. Illo tempore *præstigiator quidam* & *apostata Bernensis, inquilinus Opferzovianus* operam suam obtulit: postulavit urinam ægri, quam vitro indendam & cysti omnibus rimis accuratissime obturatis includendam imperavit, prædixit hoc fascino magam compulsam iri, ut se coram ægro sisteret, ni ex urinæ suppressione rumpi velit, si in vivis adhuc existat, secus si fiat, se nihilominus ægro integram valetudinem impertiturum. His legibus addidit urinam 9. diebus in cysti vel arca detinendam: quod cum adstantes non observassent & die 7. illam jam foetidissimam eximissent, ipsis sinistri eventus culpam imputavit: attamen ut à culpa immunes essent de-nuo arcæ urinam novem diebus includunt & ex *præstigiatoris monitu* sibi caverunt, ne ulli quicquam de hac insuper præscripta conditione effutirent. Æger summopere hunc nebulonem averfatus est, nec aspectum ejus perferre potuit, dicens neminem sibi opem laturum præ-ter Deum omnipotentem. Ex quo *præstigiatori* obtemperare cœperunt ejulare incepit & de sævissimis doloribus plerumque alternis diebus

conquestus est. *Idem* quoque pulverem quendam gryseum assumendum dedit, quem quoque podagricis aliàs obtrudit. *Die 4. Mens. Augusti 1677. pedes Scaphusium abiit: in Xenodochium* receptus potissimum querebatur de dolore suræ sinistræ & coxæ: suadebantur *antiarthritica interna & externa*, quæ vix admisit & negligenter adhibebantur, quia morbum immedicabilem causabatur: 30. *August.* discessit. *Domi lin-* tea & lectum laceravit subinde: aliquando *Filio* mortem, arreptis cultris, intentavit: ablatis vi cultris itidem dicebat se hoc non suo impulsu audere, sed alium hoc facere. *Die 4. Octobr. 1677.* rursus pedes urbem adiit: *in xenodochio* antiquos dolores crepavit, misere ejulavit perpetuo, quod antithac non fiebat, decubuit: doloris nec sedem nec locum indicabat, nec quid corde premeret, manifestum fecit. *Medicamenta* cujuscunque generis respuit. *Sub finem Novembr.* denuo pedes lento gradu baculo suffultus abiit. *Domi* usus est *ex consilio fœminæ* cuiusdam exulis aqua borrag. & verben. Caput inungebatur abralis capillis ol. chamemill. ibi & hætenus *in xenodochio & nosodochio* totam viciniam molesto ejulatu implevit, fricando manus, causando dolores pedum, aliquando totius, uno tamen die magis quam altero. Preces quandoque fundit monitus, imo compulsus quandoque nullas: signa vero semper præbet, nullas è corde proficisse. Inter gemitus & ejulatus quandoque lachrymæ ex oculis stillant, verum rarius: id quoque evenisse memorant, quando alii templa adibant. Edit satis bene die quietiore, bibit vinum, sed parce, quod ipsemet ex vase in hypocaulo locato, emittit, rarius hanc provinciam aliis concedens. Dormit quoque subinde. Solitudinem amat & ægre fert, si interpellatur. *Pulsus* *Die 14. Junii 1678.* mane frequentiore debito ac debilem deprehendi.

1. *Queritur.* *An morbus iste naturalis vel supernaturalis seu demoniacus sit?*

2. *Queritur.* *An morbus magis animi vel corporis vel uterque existat?*

Physiciurbis & Medici adjuncti conclusum Amplissimo Magistratui D. 10. Julii 1678. exhibuerunt.

I. Conclusum.

Primùm affectus Viri istius videtur naturalis esse, seu in censum illorum venire, qui à naturalibus causis pendent: & quidem melancholicus, nam mens ejus multifariam cum anxietate quadam aberrat: errorem non clare exprimit, cum cætera homo simplex sit & incurius, adeo ut annis 44. in matrimonio vivens uxoris suæ nomen jam parens factus

factus *pastori suo* indicare nesciverit: magnum tamen & valde animum excruciantem existere, probat vitæ tædium, ob quod *omnia remedia* improbat & respuit, ac morbum suum immedicabilem semper crepat: ob idem tædium se horrendi criminis reum ultro effatur, quod tamen neutiquam unquam perpetrasse admodum credibile est, nam *Pastorum testimonio* semper pie vixit & demum species facinoris obrepfit ipsius animo, cum jam vere per biennium *scil. festo Pentecostes 1675. ad mensem Junii 1677.* melancholicus esset: imo hoc à se perpetratum dicit ea ætate, qua huic crimini impar multis modis esset: dein animi errorem testantur gesticulationes & facta absurda, imprimis illa thoracis circumgyratio absque ullo respectu *coram Pastore & Præatore villæ* peracta. Insuper ipse dolor pedis, quem prope indefinenter causatur errantis animi effectus videtur, quem tantum non esse, quantum dicit, multa innuunt, neque hos clamores, quibus omnibus permolestus est, excitaret; si mens constaret: nam primum toto prope die hypocauftum manus versando perambulavit, in cubili lecto incumbens non doluit, noctu dormivit, in hypocaulsto in stragulum decumbens protinus de dolore querebatur. *Scaphusium* pedes ivit ac post paucas septimanas *Beringam* iteratis vicibus rediit: imo adhuc, remotis arbitris, inter summos, quos præteadebat, cruciatus sine fultura è lecto surgit & nemini fidens vinum è dolio emittit, deinde neque in fœmore neque in tibia vel tumor vel rubor, vel aliud quidpiam apparet in tam longo temporis decursu, quod dolorem vere adesse proderet: medullam autem dolere *nemo Medicorum* facile dixerit: si vero circa plexus nervosos, aut periostia quippiam lateret, vix fieri posset, quin se vel aliquo indiciolo ostentasset hætenus. Denique solitudinis amor, ob quem nullius prope præsentiam bene fert & nuper ligna in vicinia findentem tolerare nequit, non ultimum melancholici affectus indicium est. Aliquid maniacy concurrere verosimile est, nam quosdam percutiit, in capillos involavit, *Filio* cultro necem intentavit & illa thoracis gyratio magis maniacæ quam melancholica fuerat.

An aliquid dæmoniacy subsit? certo statui nequit, cum nihil adhuc observatum sit, quod captum humanum superaret: speciem aliquam quidem & probabilitatem ingerit, quod 1675. post epotum cyathum *ab agyrta* propinatum pejus habuerit & quod 1677. postquam *operâ prestigiatoris* usus est, majores clamores edere cœperit: at his inhærere aut multum tribuere vix licebit. Non tamen negandum tentationes diabolicas concurrere, quum melancholia alias *balneum Diaboli* vocetur ac plenior avaritia, desperatione & *abusu prestigiatorum* aditus ipsi paretur. Certe postquam invito *prestigiator* obtrusus fuit,

tum

tum demum se immanis facinoris reum dixit ac clamoribus majoribus omnia implevit.

Causa proxima aberrationis est species seu spectrum phantasiæ inhærens, quam perpetuo animo versat uniceque volvit, neque illud excutere potest sive ob spirituum animalium obtenebrationem aliquam sive fixitatem vitriolicam in sede phantasiæ. His ansam dedit mœror non exiguus, nam cum antea industrius esset inque pane acquirendo assiduus, adeo ut difficillimis temporibus nunquam famem pati cogeretur, postquam à Pentecoste 1675. ad Autumnum & à Decemb. 1676. ad Ver 1677. & hinc usque ad hodiernum diem operibus rusticis vacare non amplius posset, cura hæc mire ejus pectus excoxit & non raro de hoc querebatur. Tanto autem validius massam sanguineam & spiritus hæc cura & sollicitudo depravare valuit, quia alias temperamentum siccus nactus est, ut habitus corporis gracilis, cutis strigosa, facies tetrica ostendunt: victu fruebatur fomitem humori melancholico præbente: simplex semper fuit spiritusque minus subtiles habuit, unde adversis obvenientibus minus se extricare valuit: denique quia forte aliquid hæreditarii & connati concurrit, sororem enim habuit graviter melancholicè deliram.

Indicationes igitur essent crassum, terreum, opacum & fixum in massa sanguinea & spiritibus animalibus diluendum, humectandum, attenuandum & mobilius reddendum ac quantum possibile à sede phantasiæ revellendum, quod tamen præstare in sene melancholico morbo prope hæreditario & jam inveterato difficile erit, non tamen negligendus eoque magis, quia domesticis & vicinis suis clamoribus permolestus est.

Quia in nosodochio vivit & nec sumptus necessarii lubenter impenduntur facile parabilibus aliquid tentandum erit. Dari posset bis in mente pulv. Hellobori albi pp. à gr. xj. ad gr. xv. in jusculis clanculum, quia difficilis in sumendis medicamentis est. Parari etiam possent juscula alterata ex borragine, bugl. &c. rec. Item hordeata iisdem alterata imo omnes cibi his & endiv. recent. condiendi sunt.

Hujusmodi ægris balnea aq. dulc. valde prosunt. Venesectio in corpore arido & exsucco ac decrepito vix locum haberet. Utile quoque foret, somnum conciliare lactuca cum butyro rec. cocta in cœna data.

Si aliquid certi de dolore constaret Vesicatoria non improbanda forent, internæ tibiæ parti & carpis manuum apposita.

Vinum minus generosum seni minus nunc furioso parce concedi posset. Error mentis corrigendus nunc blandimentis nunc increpationibus;

nibus; opere quoque & labore quodam minus oneroso mens à nugis absurdis nonnunquam feliciter avertitur.

Scaphusii d. 10. Julii 1678.

Joh. Jacobus Wepfer, M. D.

Physicus Ordinarius.

II. Conclusum Excell. D. D. Harderi.

MOrbus, quocum luctatur *Joh. Pfeiffer*, mihi salvo tamen aliorum judicio, neutiquam videtur esse dæmoniacus: quoniam nondum omnia, quæ ad affectum ejus rite debellandum apta nata sunt, in usum fuere deducta: imo nulla plane cura legitima cum ipso fuit instituta. Consuluit enim *agyrta* & *nescio, quos non homines nauci*. Dogmaticorum remedia admittere vel penitus renuit, vel ægre unum alterumve sibi, externe potius, quam interne & raro, ad compescenda plus negotii faciescentia symptomata, applicari passus est. Nec veri dæmoniacci mores imitatur.

Afferitur majori veritatis claritate, affectum ejus esse animi potissimum, dein & corporis morbum. Mentem enim illi vacillare pluribus is testatur luculentissime: quæ omnia in medium producere nil attinet. Historia namque morbi eadem prolixè testatur. Nec corporis, uti reor, morbus adeo magnus, quin *adhibitis remediis idoneis*, Deo benedicente, sit vel tollendus vel tolerabilior reddendus. Morositate melancholica (olim fere maniaca) sæpius ejulare incipit & dolores simulare atroces quæ humili patientia Christiano digna, optime deliniri possent: ad quam serio verbis tum mitioribus tum asperioribus adigendus erit. Curandus autem imprimis videtur per antimelancholica, & dolores, veri si sint, in pedibus per nervina externa & interna demulcendi: & quæ *medicamenta* victusque non curant, *ferrum* vel tandem *ignis ipse juxta Hippocrat.* curabit. *Ita sentit*

Christophorus Harderus,

Physicus ordinarius.

III. Consilium Excell. D. D. Emanuelis Hurteri.

Affectus *Joh. Pfeifferi*, quum à naturalibus causis dependeat, inter naturales quoque refero, eumque censeo esse Melancholiam, ortam ex pravo, terrestri & adusto sanguine, quo non solum corporis reliqui, sed etiam cerebri venæ impletæ sunt & aggravatæ, unde varia incommoda oriuntur, miri corporis gestus, solitudinis amor, animi anxietas, vitæ tædium, quia horrendum facinus se perpetrasse ultro profitetur, licet *Rev. loci Pastor* ob anteaactam vitam honestam, ab hoc scelere immunem eum existimet. Dolor pedis dextri alternis diebus recur-

rens, num tantus sit? quantum clamore prodit, dubito, cum in eo nihil appareat, ex quo talem cognoscere liceat, non negaverim tamen in principio dolorem sensit, qui *Præstigatoris* & *Apostata Bernensis operâ* indies fuit auctus: remisisse tamen indicio est, quia non solum in hypocausto, sed etiam *Beringâ* huc ad nos ambulare potuit. Maniaci etiam apud ipsum aliquid, dæmoniacy verò nihil subesse existimo, ut ex historia patet. Quæritur nunc an iste morbus sit curabilis? equidem affirmare non possum: timeo cum malum sit inveteratum ipseque patiens omnem medicinam respuat, curam fore perdifficilem, ne dicam impossibilem, attamen ne negligere illum ex toto videamur, cum ipso aliquid tentandum erit, id quod *Medico ordinario* relinquo, inprimis vero ad honestos labores erit excitandus.

Emanuel Hurter, M. D.
Physicus.

IV. Conclusum D. D. Hollanderi.

Naturali humorum crasi *Joh. Pfeifferi*, de quo nobis sermo est, eam indolem præ se ferenti, quæ melancholicæ dispositionis nomine venit, victus ratio prægressa intensiorem ejus gradum induxit, unde humori nervosum genus irriganti & acidiori factum tum ophthalmici & colici, tum etiam arthritici, aliquo tempore post accidentes dolores, causas suas debent. Hisce cursum suum facientibus malis à laudabili & spirituofo-salina natura paulatim desciscentes spiritus animales activitatis suæ sphaeram arcte contrahentes & consuetos expansionis suæ tractus deferentes in devia loca excursions suas continuo quasi direxerunt & deliria illa produxerunt, quorum ideæ imaginationi exhibitæ fuerunt vel ob patratum in adolescentia facinus memoriæ tunc concreditum vel ob vitiosum phantasma in cerebro concursum. Nulla hic meo judicio, phænomena se sistunt, quæ à naturalibus causis deduci nequeant. Morbum vero hunc & corporis & animi simul existere ex iis, quæ dicta sunt, satis constare existimat.

Scaphusii d. 10. Julii
1678.

Joh. Conradus Holanderus
à Berau, M. D.

Curatus fuit perfecte operâ *Mystagogi* nuper constituti in *Nosodochio*, postquam ad labores & preces tum blanditiis tum ferulis & fustibus adactus fuit *Mens. Augusti 1678.* ipsissimis diebus canicularibus, in quibus alias purgationes & venæsectiones non tutæ erant. *Mense Septembris* sanus & mente constans domum dimissus fuit.

OBSER.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Melancholia.

Ilvenis annum agens 18vum è Nobili Stemmata progenitus temperamenti biliosi, in tenera ætate motibus convulsivis frequenter correptus, hanc attigit ætatem citra ullius morbi invasionem; nisi quod à biennio mente sit anxius, tristis sine causa, meticulosus, tamen ad iram pronus multa sibi falsa imaginetur, veneni v. gr. sceleratâ quadam manu exhibiti vim experturum deleteriam, mortem instare & ejusmodi, ac proinde lachrymas sæpius effundit amaras. Patrios lares fugit, nullum sibi adjungit socium, vix ad interrogata respondet, nisi simplici ita vel non submissa ac languida voce. Conqueritur tamen semper, quoties ab ipso serio petitur, quid mali aut morbi ipsum teneat, de angustia circa præcordia ac de earum distensione, de doloribus capitis & de vaporibus è liene in caput ascendentibus. Vomitus aliquando passus est pituitosum, imo ructus nonnunquam. Hoc ipso in statu venationem, quam perdidit, sæpe non intermisit, quamvis inde, licet arreptâ prædâ, nunquam hilarior rediret, tamen solatium inde capere quoad angustiam præcordiorum asserit. Nob. Parentes filium toto cælo mutatum magno luctu considerantes nihil non metuunt, attoniti etiam vident eum, qui ante nunquam non hilaris & alacris, imo gaudio & spe plenus, nunc languescere, mœrore suffundi, ac tristitiâ nulla de causâ obrui, illibato quoad aspectum corpore. Præterita quoque examinant, quid tantæ mutationis esse possit causæ, num forsân eadem, quæ ipsum ante plures annos quieta nocte è somno excitaverit, in clamores ac ejulatus imo ad lachrymas adegerit, usque dum mitigatus ac bene expergefactus iterum obdormisceret, tractu temporis altiores radices spargens, hæc symptomata nunc efficere valeat? num vero austeritas morosi Præceptoris cujusdam Lausannensis, apud quem studiorum gratiâ ante triennium per aliquod tempus degebat, multo contemptu ac insolitis modis discipulum vel leviter delinquentem castigare, has tristes ac meticulosas ideas in cerebro jam debili impresserit? ab eo tempore, quo animi ægritudinem in eo observare licuit, duas morbi notatu dignas passus est exacerbationes, quæ ferme melancholiam excedebant. Prima contigit Mense Mayo anni præteriti, corpore enim vino & exercitio bellico excalesfacto, ferme insanire cœpit, obvios aggrediens imo verberibus ac ense quendam ad mutationem vestimenti cogens: Hæc tamen remisere ab emetico & V. S. à Medico domestico præscriptâ. Altera eum invasit 28. præteriti Mensis, ubi subito sine causa valde amarè flere incepit, disces-

sum minans, dicens se neutiquam posse amplius *Bernæ* manere, imo tertia sequenti evasit pedes *Tigurum* abiturus *Præceptorem* illic prope degentem invisurus: de discessu *Nobiliss. Parentes* in tempore moniti illum curavere revehi, ac statuere altero die post abeuntis animum placare novo itinere & propterea me comitem asciverunt, ut simul ac illum hic *Scaphusium* ducerem *Excell. Vestra* conspectui ægrotum exponerem. *Consilium Medicum* ab ea obnixè & constanter rogantes.

Die 6. Martii 1683. Scaphusium venit cum Excell. D. D. Stekio Physico Bernensi. d. 7. Martii ipsum invisi ac examinavi. Videtur esse temperamenti solaris; nam capillos habet ex fusco rufos: facies rosea, habitus corporis gracilis, nervosus tamen & carnosus: loquitur timide & prope vi quadam verba elicienda sunt. Appetit bene, à cibo non gravatur, nec ventriculus distenditur: non sitit, ab anno aquam bibit. In itinere ab equitatione succussus equo tolutario evomuit cibos & mukum, mutato equo non amplius illum experiebatur. Non vel raro eructat. Alvus quotidie aperta est, subinde flatibus abundat. In cœna bibit vini nostri rubri cyathum aqua diluti. Noctu passus est tormina, quæ sua sponte ante alvi exonerationem cessarunt. Ante tres annos sæpius colicam passus est, quæ venationi tribuenda videbatur, cum à labore fessus biberit aquam, lac, vinum; indulgit fructibus horæis. Pulsus rarus, celer tamen, plenus & robustus vesperi erat: mane minus rarus & prorsus naturalis. Antidhac sine ullo impedimento montes scandere potuit: nunc difficilius respirat in acclivium ascensu cum cordis palpitatione; scalas tamen sine impedimento scandit. Caput nunc non dolet. Memoria antea valuit, nunc illam labilem dicit. Imaginatur sibi morbos varios: timet veneficia: in propriam matrem diffidentiam posuit. Dormit fere semper tota nocte absque insomniis. In oculis observatur strabismus. Hac hyeme multum venando se exercuit, plures lepores & vulpes aliquot globulis transfixit: ex præda tamen, ut pridem, nullam delectationem vel percepit vel ostendit, se pridem quoque addixit saltationibus, gladiatoriae &c. satis laudabiliter.

Consilium.

Affectus est delirium melancholicum, nam citra rationem non timenda timet, tristatur, sibimet *de veneno vel exhibitio vel exhibendo* metuit, taciturnus est, submissa voce & ceu servili animo loquitur atque animi sensa exprimit, morbis nescio quibus se affligi putat, cuiusmodi non unius generis fingit: solitudinem amat; fugam à patriis laribus meditatur & conatur, & quorsumcumque veniat nullam tamen animo quietem nanciscitur &c.

Exacer-

Exacerbatum in maniam degeneraret, nam massa sanguinea à vino & motu calefacta ferocire cœpit, quendam vulneravit & quædam inepta cum quadam vehementia ausus est.

Causa proxima primum videtur fuisse quædam idea meticulosa spiritibus animalibus impressa, nam postquam ludibriis inique & baculi dedolatione vexari cœpit, metus iste primo advertebatur auctusque fuit alto pectore dolore suppresso.

Procul dubio ideæ hætenus fovebantur ab humore quodam non quidem tenebricoso crasso sed tenui & acri seu à salibus massæ sanguineæ immixtis acrioribus & spiritus turbantibus; nam illis à motu & vino exagitatis aliquid maniæ emerfit. Acrimonie testes sunt anxietas circa præcordia, dolores punctorii nunc in dextro nunc in sinistro pectoris latere; vomitus pridem & nuper inter equitandum superveniens, non solum ciborum, sed etiam muci & bilis, uno verbo variorum; Colica sæpius affligens & nuper post comestum *Nasturtium aquaticum*, cephalalgia pridem quoque molesta: juvarunt acres humores educentia sc. *Emetica* & *V. S.*

Acrimonia hæc eò facilius vim suam exerere valuit, quia genus nervosum debile est ob convulsiones in pueritia perpeffas, à quibus superest oculi strabismus, & hoc ipso tempore queritur de memorie quadam imbecillitate.

Quia quoque membrana ventriculi nervea etiam intestinorum, magis quam decet denudata est, ut promptius quoscunque stimulos percipiat, idque à fermento stomachi & liquore glandularum intestinalium seu à sero sanguinis cujus ambo soboles sunt; nam à leviculo errore hæc manifeste læduntur; ab equitatione molestiore vomuit, à *nasturtio* pro acetario comesto colicam passus est: forte si vinum merum biberet, graviora pateretur; inprimis si indulgeret potui vini sulphurati, albi &c.

Acrimoniam adscribo temperamento connato calido & solari: deinde erroribus in victu commissis sc. venationibus, ingurgitationi obviorum imprudenti in ætate nondum satis expolita, carnibus salitis & fumo induratis, vinis peioris notæ forte pendulis.

Indicationes erunt 1. Ideam melancholicam omni ingenio excutendam esse suavi alloquio, fuga solitudinis, lætiorum objectorum frequentia, cultu animi lectione historiarum suavium aut discursibus jucundis: proscriptis omnibus, quæ quendam characterem servilem imprimere possunt, quæ omnia ab *Ethices* & *Politices* conscio in usum melius quam à Medico duci possunt. 2. Acres humores edulcorandos & subinde educendos esse.

Ad edulcorandos & mitigandos humores Melancholicos præstantes sunt *Acidulae*, atque ex his *Deinaccenses* in *Ducatu Württembergico*, quæ in Melancholia inprimis hypochondriaca specificæ creduntur.

Itali laudant serum lactis caprilli destillatum large potum : præferrem serum lact. caprin. aut juscul. carn. vel vitulin. vel gallin. alterata :
Ex. gratia.

℞. Radic. scorzoner. rec. ℥ss. gramin. ℥iij. cort. citrin. rec. ℥ij.

Herbar. capill. ♀ ling. cervin. borrag. bugloss. rec. āā. Mj.

Passul. major. exacinat. vel corinth. ℥i℥. sem. anis. citr. āā. 3j.

Incis. & contus. ebull. in seri lactis caprini vel juscul. carn. non saliti ℥iiij. Col. dos. Mane hor. 6. ℥viij. vel ℥viiiij. calide vesp. b. 5. ℥v. vel ℥vj.

Si luberet addi posset cuilibet dosi syrupi aperit. Mindereri ℥ss. Post potum obambulet.

Si placeret decoctum simplicius, in ℥ij. horum liquorum coqui possent vel flor. violar. rec. vel borrag. cum fol. rec. vel bugl. rec. Mj. cum sem. anisi vel fœniculi ℥ss.

Continuare posset per integrum mensem : hinc tempus acidularum appropinquaret.

Hoc tempore adhuc hyberno Mane hor. 6. & vesp. hor. 5. dari posset hujus pulv.

℞. Pulv. antihæct. Pot. ℥ij. diaphor. ♂ 3j. cinnab. nativ. ℥ss.

Pil. reg. compl. num. j. Tab. man. chr. perl. ℥i℥. Msc. F. Pulv. cum aqua borrag. bugl. gramin. &c.

Purgetur mense elapso hoc decocto.

℞. Radic. polypod. quern. ℥ss. gramin. scorzoner. āā. 3ij.

Herb. ling. cervin. meliss. capill. ♀.

Flor. borrag. bugloss. violar. āā. Pj.

Sem. anis. 3ij.

Fol. senn. s. s. 3j. Rhabarb. elect. 3iij. Agar. alb, 3ij. Hellebor. nigr. 1℥ss.

Tamarind ℥i℥. Passul. maj. exacin. 3ij. ☉ ☐ ℥ss.

☉ card. ben. 3j. cinam. acut. 3iij. Mac. 3ss.

Incis. & contus. coq. in vase duplici vitreato c. aq. fontan. ℥iiij. coletur

tur citra expressionem : dosi mane hor. 6. ℥v. vel. ℥vj. calide cum fyr. ros. solut. simpl. ℥℔. Alternis mane aut si bene toleret quotidie. V. S. ante abitum ad acidulas in brachio utilis erit : Hemorrhoidum a-
persionem non magni facio.

Victus ratio sit ex cibis boni succi & facilis digestionis : vitet sa-
lita, fumo indurata, in butyro frixa : nimis dulcia, aromatizata : aceto
condita &c. Concederem vinum aqua dilutum in qua parum sem. fenic.
coct. Somnus pomeridianus fugiendus : exercitia moderata necessaria :
animi motus omnes moderati reddantur, quantum per pietatem licet.

OBSERVATIO LXXXIX.

Melancholia.

Nobilissimus Dominus de N. N. 52. annorum : capillis nigris prædi-
cus, carnosus, facie saturate rubra, Physiognomiam fere saturni-
nam habens. Jam à 10. annis & quod excurrit deliria melancho-
lica apud ipsum observabantur, inprimis exusserat præcordia angebat-
que vehementer Zelotypia. Lites quoque ipsi erant gravissimæ *συν τῷ ἀδελφῷ*. Verum ante has jam præludia animadvertiebantur. Deliri-
um fere sistit in eo, ut putet, se cædes quamplurimas commisisse, se
proinde in summo periculo versari ac traditum iri *Magistratui*, ut in
ipsum animadverteretur. Quoties duo colloquuntur, putat hac de re
sermones fieri. Si ipsum cognati aliive conveniant, hanc ipsam ob
causam adesse putat, ut blanditiis ipsum primum sopiant aut circum-
veniant ac postea *Magistratui* tradant. Sibilant ipsi quandoque aures,
hunc sibilum imaginatur sibi esse verba occulte mussitantis se cædis
reum esse & proin magistratui tradendum, hanc ob causam sæpe uxo-
rem, famulosque adjurat, ut verba illa imaginaria & confusa distincte
enarrent, ut se defendere possit, quamvis nemo hominum quicquam ef-
fatus sit. Aliquando *Præfectum Turgoviae* adire voluit, & apud illum
inquirere statuit, quidnam de ipso homines mussitent, quid criminen-
tur : lubens pœnam subiturus, si vere convinci posset &c. Cæterum
quandoque sanissima loquitur, nihil in sermone familiari harum rerum
ignaro notatur, ut observavi die 2. Junii 1669. quo ipsum conveni.
Dolet singulo mane circa scrobiculum cordis : cum magno nixu aquo-
sa evomit. Dolet cervix, tinniunt aures. Comedit mediocriter, plus
bibit : urina tenuis est spicea. Cor raro palpitat & non nisi post mo-
tum. Nuper ante purgationem ℥ V S. parum dormivit : è lecto in-
tempesta nocte surrexit, hinc inde cursitabat. Solitudinem summe a-
mat:

mat: Si tamen ipsum hospites conveniant, magno illos honore afficit & omnibus modis annitur ipsos conversatione suavi delectare, ridet cum ipsis ac conatur omni ingenio delirium occultare. Si vero discursum diu continuet, subinde obmutescit oculosque fixos uni rei intendit, mox tamen vel uno verbulo excitatus discursum denuo arripit & perficit. Se precibus diligenter & serio commendat DEO. Inculpate cætera vivit. In concione putat *Ecclesiasten* quandoque de se solo sermonem facere & hanc ob causam tristatur. Anno 1668. *Acidulis Ripplisaviensibus* usus est cum fructu & nuper decocto *Tamarindor.* & V. S.

Scholia.

Delirium hoc quidem maximam partem unicum habet objectum sc. cædes, inde concludit sibi periculum à *Magistratu* imminere indeque omnia suspecta habet & omnia tuta timet. Alias errores alii phantasiæ accumulatur jam erratque circa res, facta vel rerum eventus: omnia sibi horrida, tristia imaginatur, quæ recenter concipit. Mala, horrida, tristia sibi imaginatur ex falsis principiis, sive ipsi connata sint sive acquisita, indeque falsissimos, sed cum metu, tristitiâ, anxietate junctos Paralogismos concinnat. Principia hæc primum depravata fuerunt, à zelotypia, eorum vitium auctum litibus. Quæ vero olim jucunda & grata memoriæ condidit, illa ceu suavia enarrat: quin etiam ex principiis connatis sive acquisitis educatione nobili digna laudabiliter disferit, hospites amice excipit, tractat &c. Unde, nisi aliquis diu apud ipsum commoretur, diu delirium ipsius non animadvertit. Ex depravatis principiis objecta parat falsa aut bona, oblata depravat, & etiam ex bonis objectis falsa ex malis principiis concludit: sive sint res, sive facta, sive probabiles eventus.

Quia diu noctuque exagitatur mens & phantasia, causa proxima non potest esse frigida & torpida; sed quia diu noctuque stimulat, impellit, turbat, somnum tollit penitus, necessum est, ut stimulus iste calidus acris sit, nam etiam plus bibit, quam comedit, in facie gutta rosacea emicat &c. Ipse alias est heroicus, fortis &c. minatur se pericula vi depulsurum. Proinde profunt stimulum hunc mitigantia, sopientia: visum unico sopore omnem melancholiam propulsam fuisse. vid. *Paul. Zacch. de Mali Hypochondr. Schenk. L. 1. p. 140. 142. &c. Galen. l. 3. de loc. aff. c. 6. Aët. tetrab. 2. serm. 2. c. 9. Trallian. l. 1. c. 16. Lemn. l. 2. de complexione cap. 6. Fernel. l. 5. c. 2 Pathol.*

Die 3. Junii 1669. suasi

I. Serum lactis caprin. depurat. & talib. alterat. per 6. septimanas bibend.

R. Seri lact. caprin. depur. ℥iiij. in quo coq. Herb. de borrag. meliss. endiv.

Fol. tamar. ling. cerv. capill. ♀ fl aquileg. āā. Pj. Rad. scorzon. ʒvj.

Sem. anis. ʒij. crem. ☐ ʒj. tamarind. ʒvj. passul. min. ʒj. colaturæ.

Adde syr. aperit. Mind. ʒiiij. bibat mane bor. 7. & vesp. h. 5. ʒviiiij. calide, obambulet &c.

II. Pulv. R. Spec. letif. Galen. ʒiiij. Pil. reg. compl. ʒij.

Ocul. ☉. ppr. ʒiʒ. lap. lazul. pp. ʒj. Msc.

de hoc unâ horâ ante prandium & cœnam sumat ʒʒ. ad ʒj. c. aq. bugloss.

III. Primum haustum in prandio bibat vin. Medic.

R. Radic. caryophyllat. ʒʒ. Helen. ʒij.

Herb. fumar. ling. cerv. agrimon. hepat. nob.

fragar. fol. tamarisc. āā. Mij.

Flor. borrag. bugloss. āā. Mj. sem. fœnic. ʒij. incis. & contus. Msc.

Victus ratio sit euchym. Omittat carnem salitam, caseum, placentas, quibus mire delectatur. Comedat in cœna lactucam cum butyro rec. coctam.

IV. Propter tinnitum aurium utatur Bombace moschata.

OBSERVATIO XC.

Melancholia.

R. D. N. N. Pr. El. in G. St. natus Anno 1648. Mense Martii. Cum Serenissimo Principe Lud. Duce Würtemb. itinera fecit multa per Galliam, Angliam, Bataviam. In Gallia passus est febrim, sequebatur Aff. hypochondriacus cum lachrymis: cum perturbatione spirituum animalium. V. S. instituit Mens. Majo cum levamine. Varias perturbationes capitis sine vertigine observavit inprimis post motum corporis. Appetit mediocriter. Alvus aperta: solvitur statim comestis humectantibus, non sitit, nunquam vomit, abundat flatibus. Respirat facillime, pulsus naturalis, nunquam tussit: nares siccae sunt, mucum sreatu elicit. Nulla re exhilarari valet. A cœna paulo largiore mane sudat. Caput magis aggravatum quam dolens experitur. Nullam patitur Cardialgiam, nullam vertiginem, sive gyrosam sive tubantem, attamen formidine quadam affligitur, ob quam casum timet. Urina est aurei coloris. Usus est Acidulis. Timet apoplexiam. Magnum mœrorem habuit post obitum Filii charissimi. Ob memoriæ debili-

debilitatem non audet concionari. Non sternutat : statura gracilis, colore citrino, colloque oblongo præditus est : temperanter vivit, nihilominus vane timet apoplexiam. Mane sumit jentaculum. Patitur potius perturbationem spirituum animalium *ut Dominus Pfl. Kaib. &c.* Jam graves passus est spirituales animi afflictiones, quas ex *Theologicis principiis* expulit. Mæstus subinde & levi occasione tristiora & pejora timet, nec se sanum putat. Circa medium noctis somnus interrumpitur. *Die 14. Septembr.* tota nocte non dormivit, licet vespere in campum iverit : putat à motu se nimium incaluisse.

Frid. Hoffmannus Filius in Exercitat. de acido & viscido c. 7. sub finem : Affectus animi spirituum motum varie determinantes, magnos morbos producant, adeo ut non semper liceat ex substantiis sensibus obviis causas in corpore nostro deducere.

*Consilium Medicum exhibitum Stuttgardia
die 16. Mens. Septembr. 1689.*

Affectus est Melancholia quædam, quia aliquando mœrore quodam cum metu & anxietate corripitur sine causa externa aut quæ tanti momenti sit, ut talem metum aut anxietatem incutere debeat. Non est vera, quia non pertinaciter objecto uni inhæret & errorem ipsemet agnoscit.

Causa hujus est objectum aliquod horridum aut aliquo modo terrificum phantasiæ oblatum à spiritibus animalibus sc. nec ut decet lucidis, aut agilibus & decenti ordine per meatus intra cerebrum se moventibus, sed opacis, fixis & in motu impeditis. Phantasia sic affecta cordis, in quo animi pathematum sedes est, motum magis suspensum, quàm alacrem reddit, unde metus & anxietas quædam oboriuntur : non autem abolet, nam hætenus nullam leipothymiam passus est. Spiritus animales opaciores, ignaviores magis fixi & in motu turbati redduntur à causa intra porulos cerebri domestica, scil. à sero intra illos condensato & spiritus inquinante motumque aliquo modo impediante. Ab hypochondriis non transmitti videtur, quia veri affectus hypochondriaci signa nulla comperio, nam appetit, à cibo nec statim nec tempore anadoseos gravatur : non fitit, nunquam vomit, alvus aperta est. A liene humorem melancholicum ad cerebrum mitti, fabulosum est. In cerebro seri multæ atomi detentæ & profundius impactæ fuerunt à studiis & meditationibus severioribus diuque continuatis imprimis à nocturnis. Spiritus ignaviores dicendos prope demonstrat, juvamen præsentem paroxysmo ab odoratu suaviter olentium aut masticatione aromatum.

Indica-

Indicationes ergo erunt, ut spiritus animales lucidi agilesque red-
dantur, ut illorum motus naturalis conservetur & promoveatur, ob-
stacula auferantur. Id præstare non admodum difficile, quia vera me-
lancholia nondum adest, nec ullum vitium in sensibus externis aut in
motu animali apparet: his satisfieri potest potissimum accuratâ & *Li-
teratis* conveniente diætâ, quâ sanguis & humores laudabiles spiritus-
que vivaces producantur; deinde *congruis medicamentis*. In diætâ eli-
gat aërem purum temperatum: nocet inprimis nebulosus, frigidus &
humidus, nivofus & foetidus. Cibis vescatur boni succi & facilis di-
gestionis: pane bene cocto: carnibus bubulis junioribus, vitulinâ, hæ-
dinâ, agninâ, vervecina; ferinâ juniore, pullis gallin. aviculis montanis:
carnes elixæ & assæ aut minutim concisæ prosunt. Ex piscibus con-
cedantur lucii, percæ, Truttæ, funduli, sed horum tamen esus sit par-
cior. Lacticia scilicet pultes ex oryza in lacte coctæ aut cum ovis
paratæ subinde comestæ nullum damnum afferunt, ut & nec juscula
butyracea: butyrum mane comestum multis modis prodest, inprimis
morbis contagiosis grassantibus & si calculus timeatur. Poma, pyra, ali-
que fructus cocti, ut & olera recentia, nec muriâ condita, rapæ, carduus sati-
vus aliique hujus sortis cibi etiam non exigua commoda sanitati afferunt.
*Acetaria ex radicibus cichor. bene elixis & endivia cum oleo & aceto vi-
no temperato* concedi possunt subinde. Nocent carnes animalium ad-
ultiorum; suillæ: pedes aliaque interanea animalium; cerebrum quo-
modocunque conditum: pisces mucosi, ut anguillæ, carpiones &c.
Abusus fructuum crudorum: ova ad duritiem cocta aut frixa; pasta
farinaceæ cum butyro frixæ: omnia saccharata frequentius & in larga
quantitate comesta: abusus acidorum, nimis pinguium. Inprimis nocet
Literatis lactuca crispa frequentius comesta. Cucumeres nunquam pro-
sunt: attamen aceto macerati, ut & rapæ rubræ & cappares condimen-
to subinde concedi possunt: licet quoque subinde cibos aceto, succo
citri, aurantior. saccharo condire, ut & mace, N. M. Z. Z. modo
abusus caveatur. Bibat vinum vetus bene maturum album, quia huic
assuevit, quamvis rubrum à nostris præferatur: diluat illud *decocto*
sem. fœniculi, anisi, fl. borrag. bugloss. Cœna semper sit parcior prandio,
nisi parcum hoc fuerit. Somnum pomeridianum fugiat, nec statim à
cœna lectum petat, fugiat tamen ceu pestem sanitatis lucubrationes.
Ante prandium & cœnam & postea aliquandiu obambulet: aliquando
eques iter instituat, ut spiritus magis excitentur. Quamprimum mœ-
rorem animum nimis affligere sentiet, alloquia grata quærat, solitu-
dinem ceu pestem fugiat. Alvus quotidie aperta sit. Si sudor spon-
taneus emergat, illum promoveat aliquantulum absque vi. In reli-
quis evacuationibus modus servetur. Jusculum jentaculi loco non in-
termit-

termittatur. Quoniam nares aliàs siccae sunt, *Fonticulus* non est necessarius : nec ob hanc narium siccitatem *Errhina*, scil. *Pulv. tabacci*, nec similia suaferim.

His observatis, non indigebit multis medicamentis; ad obstacula tamen in cerebro removenda spiritusque vegetiores reddendos : Maneumat in lecto bis in septimana ℥ss. hujus pulveris.

℞. *Pulv. cantian. seu è Chel. Cancr. c.* ℥j.

analept. Minder. c. ℥iij.

Cinnab. nativ. ℥iij.

Tabul. man. Chr. perlat. ℥j.

Msc. F. Pulv. subtil.

Maneumat sex rotulas.

℞. *Spec. Diamb. diamosch. c. āā. ℥j.*

Pulv. analept. c. ℥iij.

Confect. alkerm. c. ℥j.

Conserv. anthos. ℥ss.

Sacch. alb. in s. q. aq. rorismar. solut. ℥iij.

Msc. F. Confect. in Rotulas.

Vertici inungat *Bals. Cephal.*

℞. *Ol. N. M. expr. ℥iij.*

d. rut. majoran.

rorismar. āā. gtt. xv.

Spir. C. C. rectific. ℥j. Msc.

Odoretur suaveolentia. Mastice *Galang. fœnic. cort. aurant. citri. Purgantia* vitet; nec *V. S.* utilis est, nisi alia causa hanc postulet. Bilem, quæ tamen non multum peccat, aliosque humores corrigent *Acidule* futura æstate : ejus ebullitio compescitur quiete. Hyeme uti poterit *Gelatina C. C. cum Cephalicis.*

Die 8. Aug. 1691. *Stuttgardia* mihi retulit, quod angores melancholicos cum sudoribus rarius experiatur. Appetitus non penitus prosternitur : sternutat fortiter. Sensus sunt integerrimi. A studiis tamen & meditationibus debilitatur aliquomodo, sed non tam vehementer uti olim. Affect. hypochondr. nullo signo comperi. Caput debile, quia consumtis spiritibus ob aquam seu lympham poris cerebri se insinuantem nervi stupefiunt minusque ingenio valet, cæterum satis bene se habet. Parce utatur medicamentis except. *pulv. ceph. rotul. & diætâ* pridem præscriptâ pergat.

OBSER-

OBSERVATIO XCI.

Melancholia.

Dominus N. N. annor. 46. capillos habens parum rufos, obæsus: apud amicos delectabatur potu vini, fumo tabacci, cibis salitis aromatizatis. Est iracundus. Multum se defatigavit itineribus: intricatus fuit negotiis tædiosis: utramque fortunam expertus est. Incidit in Melancholiam ac si ad incitas redactus esset: neminem admittit præter duos aut tres amicos: non appetit, non dormit, non vult credere se ægrotare, nec se posse remediis juvari. Vocarunt Medicum, qui noctu dedit *Emuls. amygdal. dulc.* & die sequente *V. S. ʒx. sanguinis emisit*; Post sumsit purgans quod bene purgavit. Suasit aliquot potiones somniferas. Ex hæmorrhoidibus sanguinis ʒx. ope hircinæ eduxerunt: demonstrarunt ipsi multis rem suam domesticam non tam in malo statu esse, ut sibi falso imaginetur, sed frustra. Ita scripsit D. Guinant. *Maire de Colombiere* D. 13. Octobr. 1686. In eodem melancholiæ statu versabatur adhuc d. 16. Januar. 1687. ob melancholiam istam non vult vacare negotiis consuetis, parum appetit parumque dormit, neminem admittit præter suos intimos: excepto hoc delirio unico de cætero est sanæ mentis, loquitur bene & prudenter de rebus aliis. Incepit malum à frigore cum horrore & punctione ascendente inter scapulas: sentit hoc subinde adhuc. D. D. Albineus D. D. Mangettus Medici Neocomenses d. 8. Januarii 1687. indicarunt malum dependere à tinctura peregrina M. S. & spirit. animal. eaque acida contaminante ac efficiente crassitiem quandam, ut minus apti sint ad suam functionem præstandam. Tinct. auferendam ac M. S. cum spirit. animal. volatilem magis reddendam. Idque chalybe ☿ ☿ volatili, quibus necessario jungenda humectantia. D. D. Manget suasit semicupium ex aqua dulci, cui add. serum lactis: maneat in illo per hor. dimid. A cœna bibat *emuls. amygd. d. seq.* die rursus utatur semicupio statim sub ingressum balnei sumat purgans, post horam lectum petat calefactum, non diu postea bibat jusculum. Noctu rursus sumat *emuls.* Hisce per aliquot dies excepto purgante continuet. Suasit quoque clysteres ex decocto rorismar. thym. major salv. mell ☿c. Item electuar. cuius mane ☿ vesperi sumendum magnitudine nucis moschate.

Ante 9. annos similem passus est melancholiam: est valde dives. Aliquando magnam persecutionem passus est, ut nullibi tutus esset.

Resolutio.

Iste phantasiæ error, ob quem uni objecto pertinaciter inhæret facit-
que, ut perpetuo menti diu noctuque inhæreat, ut nec jucundis al-
loquiis nec rationum momentis & demonstrationibus excuti possit, de-
pendet à spirit. animal. fixitate & tenebris quibusdam illorum, ob quas
verum à falso discernere nequeat. Causa hujus est terreum quid & a-
cidum figens ad phantasiæ sedem delatum: Cumulatum forte ob mor-
rorem quendam prægressum. Auferendum hoc purgantibus: quia non
appetit, præstans foret ☐ emet. ad gr. ij. datus: sed quamprimum ad
vomitum stimulari incipit, detur haustus jusc. carn. vitulin. non saliti.
Postea detur mane hor. 6. & vesp. hor. 5. cochl. ij. hujus liquoris.

℞. Aq. polypod. fumar.

borragin. āā. ℥ij.

Spir. ☉ *c. ☐os.

C. C. rectific. āā. ℥j.

R 3tis ℥ij.

Essent. myrrh. ℥j.

Syrup. capill. ♀. ℥j. Msc.

Dimidia hora ante prandium & cœnam detur 3℔. hujus pulv.

℞. Lapill. ☉. ppr. ℥iij. Margarit. or. ppr. 3℔.

C. C. pb. ppr. ungu. alc. ppr. āā. ℥j.

Cremor. ☐. ℥ij. ☐ Dlat. 3℔.

☉ absinth. ℥j. Camphor. gr. ij. Msc. F. pulv.

Addi possent Ol. N. M. expr. gr. iij.

His aliquandiu continuatis dari posset Vinum tale medicatum.

℞. Rad. polypod. q. ℥j. caryophyllat.

fœnicul. gramin. āā. ℥ij.

Herb. ling. cervin. fumar.

Flor. bugloss. calendul āā. Pj.

Fol. senn. s. s. ℥j. Rhabarb. el. ℥iij.

Gialapp. agaric. alb. āā. ℥j.

Hellebor. nigr. ppr. 3℔.

☉ absinth. ℥ij. ☉ ☐ 3℔.

Limatur. ♂. rec. 3vj.

Cinamom. acut. ℥j. sem. anis. ℥ij.

Incis. & contus. lig. in nodul. ex syndon. r. affund. vin alb. veter aq.
borrag āā. ℥ij.

Bibat

Bibat singulo mane vel altern. mane $\mathfrak{z}v$. post duas horas sumat juscum. Hoc finito secetur vena in brachio sinistro, emittantur $\mathfrak{z}vj$. sanguinis. Si dormire nequeat, alternatim hor. 9. noctis bibat emuls. amygdal. d. aut sumat Extract. Bez. gr. iij. In victu vitet salita, fumo indurata, frixa, valde aromatizata. Vinum diluat aqua in qua borrag. bugloss. coct. c. passulis. Alvus quotidie sit aperta, si cunctetur, injiciatur Clyster. Primarium remedium est jucundum alloquium quandoque increpatio: Delirium hoc est pessimae notae, quia quandoque miseros in desperationem conjicit. Acidula futura estate & quidem Deinaccenses summopere prodesse.

Scaphusii d. 20. Januar.
1687.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 7. Febr. scripsit Dnus Guinant $\mathfrak{z}$ emet. meae doses nihil effecisse: dederunt ipsi in duplo scil. gr. iij. unde quinquies copiose deiecit cum magno levamine, utitur nunc medicamentis & dieta, unde melius se habet & noctu dormit: verum manet delirium, putat rem suam domesticam in malo esse statu.

Die 12. Februar. 1687. scripsi, ut cum $\mathfrak{z}$ emetico caute agerent: si semel 4. grana non nocuerunt, ne fidant, cum denudato ventriculo saevius agere posset. Somnus multum emolumenti confert in affectu. Delirium excutiendum est à Theologo, radix ejus est avaritia. Non relinquatur solus. Acidula multum conducent ipsi.

Die 7. Junii 1687. me Schrambergae convenit Acidulas Deinaccenses aditurus. Bene se habet, appetitus augetur in itinere: dormit etiam: delirium multum remisit, errorem monitus agnoscit. Dedi ipsi methodum acidulas bibendi.

OBSERVATIO XCII.

Consilium pro Melancholia cum suffocatione
ab utero.

Illustrissima Domina Comitissa de N. N. praeter ideas fortiter sedi memoriae impressas, aliud quidpiam intra cerebrum & circa partes ab illa pendentes fovebit. Ideae, seu rerum imagines memoriae creditae adversae, moerorem & tristitiam, item terrores pariunt, verum si nullo ingenio amplius excuti possint, desperationem inducant, nec ullis rationibus cedant indicio est, alias ideas, quae animum ad meliorem

rem spem erigere & possent & deberent, obliterari. Veteres hanc obliterationem adscripserunt spirituum obtenebrationi. *Memini me intra anfractus cerebri febris continuâ cum pertinacissimis deliriis defunctorum, semper multum lymphæ sub pia meninge reperisse*: deliria adscripsi particulis sulphureis accensis ac acredine sua fibrillas ad constrictiones spasmodicas irritatis, unde motus spirituum animalium non solum perturbabatur, verum hi etiam magis accensi efferi reddebantur; quod autem species ab his commotæ non cohæserint, imo absurdissimæ mixtæ fuerint, tribui isti aquæ, conjugium idearum congruarum aut dignotionem falsarum impediendi, non secus ac quandoque in somno fit, in somniis, delirio febricitantium similibus excitatis plerumque à depravatione nidiorosa in ventriculo: certe post superatam febrim continuam observavi pluribus caput diu obtusum mansisse, quosdam auditum amisisse, quosdam etiam visus aliquam jacturam fecisse; in tenera ætate multum ferri ex auribus effluxisse. Existimo ergo simile quid apud *Illustrissimam Dominam* post longos atque complicatos mœrores intimiora cerebri subsistere cum sanguine idque consistentia seri, atque ibi aliquo modo stagnasse. Effectus hujus humoris & indicium arbitror quoque cephalalgiam. Insuper videntur quoque particulæ acres genus nervosum vellicare ac motus spasmodicos excitare, cujus effectus sunt suffocationes ab utero, tremores & agitationes artuum, anxietas & compressio circa præcordia, pyloro & stomacho constrictis, ac flatuum promotionem impredientibus, unde murmure superveniente, cessant: iisdem aliquomodo adscriberem pallorem & leipothymiam.

Quoniam ab his motibus spasmodicis motus sanguinis & lymphæ impeditur aut turbatur multumque spirituum cogitationibus intentionibus consumitur, non mirum est M. S. depravari, lochia & menses largius manare, diarrhœas evenire, appetitum quandoque subito prosterni; nam particulæ acres seu salinæ seu fixæ & volatiles magis ab illis efferæ redduntur & quandoque lymphæ stagnat.

Ergo lymphæ redundans absorbenda, acre mitigandum & spiritus instaurandi erunt, quod hætenus *Antiepileptici, antihysterici & corroborantibus* præstitum fuit: hanc ob causam istis pergendum omnino & quoniam *ad medicamenta assumenda* difficilis est, ita componi possunt, ut gustui non adversa sint. ex. gr.

℞. Pulv. antihæct. pot. ʒij.

Cinnab. nativ. ʒj.

C. C. ph. ppr.

Ung. alc. ppr. āā. ʒiʒ.

Ol. N. M. expr. gr. ij.

Camphor.

Observatio XCII. Consilium pro Melanchol. &c. 353

Camphor. gr. iij.

Sacch. alb. ℥ij. Msc. F. pulv.

Dosis sit mane hor. 6. & vesper. hor. 5. 3℔. cum aqua florum tilie.

Horis intermediis detur subinde cochl. j. hujus mixturae.

℞. Aq. flor. til.

pæon.

borrag. āā. 3j.

Ess. castor. 3j.

Ol. d. cort. citr. gutt. ij.

Matr. perlar. ppr. 3℔.

Tab. man. chr. perlat. 3℔. Msc. detur ad vitr.

Si pulveres fastidiret, dari possent pilulae his similes: imo utile foret, si formulae medicamentorum variarent, ne semper in eadem lyra oberrare videamur: harum sumantur mane 7. vesp. 5. cum congruo vehiculo.

℞. ʒii diaphoret. 3℔.

Cinnab. nativ. 3j.

Ung. alc. ppr. 3ij.

Radic. pæon. 3j.

⊖ volat. C. C. 3℔.

Extr. castor. 3℔.

trifol. fibr. 3j.

Bals. de Peru. ʒiiij.

cum mucilag. gumm. tragac. s. q. Msc. F. pil. ex 3j. num. 40.

Consperg. pulv. santal. citrin. ad scat. Bene fieret si mane superbiberet jusculum, in quo parum radic. scorzoner. rec. coct. fuisset.

Quidam mire laudavit in simili casu rad. polypod. coctam cum jusculo: bibitur citra alvi turbationem.

Hoc Vere juscula alterata omissis pulv. & pilulis per mensem aut tres septimanas bibere posset. ℞. Herb. rec. cochlear. nasturt. hort. chærefol. borrag. acetos. ana Pj. contus. affund. juscul. carn. n. saliti fervidissimi 3v. vel 3vj. coletur statim, add. syr. capill. ♀ parum. Post hauritum jusculum obambulet aut rheda vehatur.

Æstate commendarem acidulas Deinaccenses in Ducatu Würtembergico sitas, quæ valde laudantur in affectibus melancholicis.

Quoniam ad motus spasmodicos genus nervosum Illustrissimæ Domine proclive admodum est, cautissime purgarem, quamvis multum his tribuant vestris in oris.

Victus prorsus sit analepticus ex cibis optimi succi & facilis coctionis. Vinum lætificans cor hominis commendarem sed dilutum decocto radic. chin. aut lign. visc. q. Ideæ excutiantur alloquio grato & loci mutatione.

Deus T. O. M. hæc salutaria Illustrissimæ Dominae esse jubeat!

Scaphusii d. 5. Mart. 1687.

Joh. Jacob. Wepfer, M.D.

QBSERVATIO XCIII.

Vigilæ nimæ.

JOb. Frid. D. Stutgardiensis Uxor temperamenti mediocriter calidi & ficci simulque sanguinei: tenera: à pueritia vigiliis obnoxia, nunquam sola indormiscere valuit: sana cætera mansit usque ad 20. ætatis annum. Hoc anno nupsit invitis parentibus: sex vel septem liberos peperit, in ultimis partibus magis accensa fuit: atque in ultimo puerperio occasione febris lactariæ, tanta sollicitudine ad capiendum somnum correpta fuit, ut nunquam vere indormiscere potuerit. Ob hanc anxietatem incidit in pertinacem alvi constipationem, quæ tamen mitioribus medicamentis solvebatur. Alius Medicus suasit chymica antimelancholica splenetica scil. Rras ex hyper. pæon. opiat. horum usu penitus decumbere cogeatur atque ita debilitabatur ab anno uno & dimidio ut brachiis imposita gestanda & portanda sit: inprimis opiat. nocua erant, viresque prosternebant: quoties somni recordatur, admodum inquietatur, cor valde palpitatur atque in leipothymiam incidit: alvus nunquam sponte solvitur, sed clysteribus sollicitanda est, verum inde quoque valde debilitatur vixque amplius spirat. Sensibus internis & externis valet: à medicamentis roborantibus nullam refocillationem sentit, in ventriculo sentit gravamen. Nunc utitur operâ Medici rationalis, qui judicat calidum innatum & balsamum vitæ pati, quæ balsamicis restituere conatur; sed frustra, quia res in eodem manet. Febris, quæ in ædibus propriis grassabatur, duos apud ipsam paroxysmos effecit. Unde dubitatur, an loco calefacientium sola frigefacientia adhibenda cum humectantibus? & quæ in specie ac quomodo adhibenda? Est 34. annorum, nata Lubecca, staturæ mediocris: ad iram pronâ, anxia: ab animi tranquillitate melius se habet.

Respondi d. 27. Jun. 1682. Vigilæ continuæ & pertinaces, somnique nomen vel principium tam terrificum, ut pariat cordis palpitationem, leipothymiam &c. & constipatio alvi pertinax non solum in massa sanguinea particulas acres adesse significant, sed quoque viscera

cera ferventiora liquidum protinus abripiencia innuunt. Proinde prodesse omnino *frigefacientia moderata* & *humectantia*, eaque, quia morbus jam diu durat, potius alimentosa. *Sc. Gelat. C. C. alterat. passul. maj. exac. herb. rec. borrag. bugloss. endiv. sem. anis.* Superbibat *juscul. alterat. succ. nasturt. beccab. cochlear. borrag. acetos.* Propter constipationem vescatur ante pastum *cibis laxantibus*; certa hora sellam petat. *Clysteres* sint benigni *ex ol. lin. ℥iij. vit. ov. No. II. Msc. diligenter add. lac. ℥x.* Omittantur *sacchar. Mel. sal.*

OBSERVATIO XCIV.

Somnambulæ.

D. *D. Buoch, Mefskirchio scribit Mense April. 1688. Duæ Moniales somnambulæ in Monasterio vicino sunt, quæ prope singulis noctibus apertis oculis totum Monasterium perambulant, per scalas cursim descendunt & ascendunt, accendunt lumina: illas alia sanæ 2. vel 3. comitantur, quas somnambulæ non agnoscunt, nec observant donec virgis cæsæ fuerint.*

Responsio.

Somnambularum cura difficilis: curatio per virgam optima creditur, non tamen semper succedit. *Quidam si de bubula cœnavit aut alio cibo coctū difficiliore, statim illā corripiebatur.* Cœna ratione cibi & potûs sit parcior. Cubitum ituris detur *pulvis antiepilept. cum aq. fl. til.* Ad negotia stringantur, ut bene defatigatæ lectum petant. Cubile probe claudatur sera pensili, fenestra muniatur clathro.

OBSERVATIO XCV.

Somnolentia.

Perillustris ac Generosus Dominus Baro de W. &c. Vice Dominus Episcopatus Argentoratensis: 42. annorum. In juventute febriculas leviculas perpeffus est & variolas: cæterum sanissime vixit. Matrimonium iniit 24. ætatis anno. Aliquot liberorum pater est. Luxuriæ & libidini nunquam deditus. Literis à puero addictissimus fuit, quas adhuc magno amore prosequitur, & plurimum temporis legendo & scribendo consumit: mature & adhuc juvenis ad negotia gravissima adhibebatur, dum sub Serenissimo Archiduce & sub Celsissimo Principe ac Episcopo Argentoratensi Vicedomini munus per plures annos gessit.

Exercitiis militaribus & aliis nobilitatis venando &c. occupabatur. Jam à multis annis habitus corporis in vastam molem excrevit. Ante biennium & quod excurrit, ex adversitate nescio, quâ, Melancholia quædam in animum *Illustr. Domini* irrepere cæpit, quam tamen generose repulit. Postea obtigit negotium quoddam arduum, quod multa meditatione, lectione & scriptione indigebat: dum hoc detinebatur sensim dormiendi quædam necessitas ipsum invasit. Aliquando vero somnolentiam hanc præcessit tempore nocturno inter dormiendum defluxio ad laryngem, quæ suffocationem intentabat & à qua expergefiebat, ut pleniore pectoris dilatatione aërem captaret. Hæc postquam cessavit, somnolentia gravius affligere cæpit sc. jam à 9. mensibus & quod excurrit.

Cum hac somnolentia ita comparatum est: summo mane evigilat: dum vestibus induitur, dum pectinatur, dum rem sine admiratione aut sine attentione peculiari legit, dum preces fundit, dum sacris in templo adstat, dum è fenestra prospectat, dum denique sedet nec rem alicujus momenti meditat, nec serio somnum declinare conatur, protinus indormiscit: somno sua sponte soluto aliquandiu magis pervigil evadit. Somnolentia hæc ante & post prandium pari molestia *Perillustrem Dominum* affligit. Quando vero seria tractat, consilio affidet, rebus magni momenti auscultat, aut illas scripto traditas perlegit aut quando aliàs animus est somnolentiam excutere, illa tunc non valde molesta est: imo illam chartis lusoriis pellere valet, aut colloquio præmeditato profligare potest. Noctu dormit cum stertore & quamplurimis insomniis: tunc somno detentus eloquitur voce clara & articulata, quæ sensu diurnoolvebat, adeo ut nocturna quies tam distinctè reddat, ut integras periodos famuli adstantes recensere possint. Effert illa, *Latine, Gallice aut Germanice*; aliquando insomnium sonitum campanæ mentiebatur, unde surgens in genu alterutrum prostratus jacet, ac si oraturus esset ceu somnambulo: expergefactus ad ausum istum risit. Cæterum temperate vivit. Semel in die comedit, bibit in pastu ad mensuram unam; Si verò plus bibat, non inebriatur, vinum enim penetrat aut illud vomitu rejicit absque labore. Non cœnat, nisi si forte vesperi sitiat, comedit bucellam panis & bibit haustulum vini: hinc se dormitum confert: mane ob somnum tot insomniis & phantasmatis turbatum hilaris at delassatus surgit, idque ante omnes domesticos. *Præservationis causâ* pridem usus est *purgantibus, V. S.* Maxime verò *clysteribus artificiosis D. D. Gelbi*, qui feliciter imum ventrem subducunt. Gestat *Fonticulum*: alium in pedis dextri parte interna ob inflammationem excitatam cicatrice obducendum curavit, *Anno 1671. d. 12 Julii Illustrissimum Dominum Acidulis utentem Griesbachii conveni.* Est staturæ mediocris: habitus corporis vastissimus: collum breve, genæ

genæ pendulæ, fumen protuberans. Artus validi : color faciei floridus : internæ palpebræ fuscæ : capilli teneri, subfusci. Inter dormiendum cum fronte à sudore permadescunt & tunc inclinato capite saliva largiter ex ore emanat, ut collare humectet : est insipida & coloris expers. Post prandium stans stertere cœpit, statim tamen iterum evigilavit. Pransus est cum appetitu satis laute. Consanguineum habet eidem somnolentiæ obnoxium, qui tamen illam non magnificat. NB. inter dormiendum facies ex atro rubescit : respirat quoque tunc cum labore ac si diaphragma in motu subsisteret & hæsitaret. Nullum vitium in sensibus & motu aliàs observatur. Aures non tinniunt, bene videt, nullam patitur vertiginem, caput plane non dolet, nec gravatur, nisi forte ab excessu & quidem rarius. Nares semper habet siccissimas. Post meridiem creberrime indormivit stans, sedens, è fenestra prospiciens, inter loquendum etiam obambulandum & quidem cum stertore. Observavi dormituriens oculos semper aqua irrigari. Dormituriens nihilominus, quæ loquebantur intellexit & commode ad illa respondit.

Resolutio.

Affectus est somnolentia, nam interdiu ante & post pastum creberrime obdormiscit, ita tamen ut somni sint brevissimi & non raro inter dormiendum adstantes audiat & intelligat. Evenit stanti, sedenti & è fenestra spectanti. Nunquam profundi sunt. Noctu somnus miris phantasmatibus turbatur & aliquid somnambulæ simile patitur, unde mane delassatus surgit. Causa proxima est torpor spirituum animalium sensui communi inservientium : nam cæteri sensus interni & externi omnes bene valent, unde etiam indormiscens adstantes intelligit & facile excitatur : imo phantasia nimis vegeta est, unde noctu somnus turbatur, in somno ratiocinatur, loquitur distincte & ordinate illa, quæ interdiu animo volutabat omniumque mane recordatur. Non solum autem spiritus animales sensui communi inservientes, sed respirationi famulantes torpent, nam sæpe diu spiritum detinet, unde facies inter dormiendum livescit oculique aquosiores fiunt : quamvis nullum nec in pulsu nec in respiratione aliàs vitium præter stertorem in somno observetur. Torporem efficit latex, lympa seu serum stagnans eo loci, ubi sensus communis residet, nam si à pituita aut humore narcotico contingeret non tam cito excitaretur. Sero abundat in toto *Generosus Dominus*, nam nimis obcæsus est & vastus : pedes œdemate tument : cumulatur intra cranium, quia non per debitas vias expurgatur, nam nares siccæ sunt jamdiu, nec ut solet ad fauces ruit, imo postquam catarrhi illi remiserunt, hoc symptoma evenit. Licet autem multum salivæ ex ore inter dormiendum inclinato capite defluat, non tamen è capitis cavo provenit, sed ex glandulis parotidibus per ductus salivares ad os derivatur indeque emanare solet. Non

per debitas vias expurgatur; partim quia glandulæ plexus choroidei & glandula pituitaria non absorbeat lympham, partim quia ob mœrorem & intensam meditationem pori intra medullas cerebri ob sanguinis motum tardatum nimis dilatati fuerunt, unde ex illis lymphæ repletis & amplioribus venæ capillares cum sanguine hanc scilicet lympham plene resorbere, & sanguini permiscere nequeunt, unde sensim stagnare cœpit, & quia morbus hætenus negligebatur amplius cumulabatur. Nondum autem serum vel in ventriculis vel intra anfractus vel inter meninges multum stagnare videtur; quia caput plane non dolet, nec gravatur, nec vertigine ægrotat, nec aures tinnunt. Oculi vero inter dormiendum valde madent & caput multo sudore udum fit, non ob aquam per poros cranii largius exsudantem vel orbitam oculi permeantem, quod impossibile, sed quia sanguis ob ignavum per jugulares descensum serum seu lympham in glandulis cutis capillatæ & lachrymalibus cumulatur, interque dormiendum per hæc colatoria excernitur. Phantasia, memoria & sensus externi bene se habent, quia nondum totam cerebri medullam occuparunt & continuo spiritus animales à sanguine bono ob laudabilem diætam suppeditato reficiuntur. Bonum enim sanguinem ipsum conficere habitus quoque luculenter probat, quum cætera etiam sanissimus sit. Non tamen morbus negligendus, sed haud cunctanter expellendus est, ne ad interiora serpat & nimium humectatâ cerebri medullâ apoplexiâ aut lethargum aliūque immedicabilem morbum pariat.

Serum igitur evacuandum & imminuendum in tota massa sanguinea, à cerebro revellendum, derivandum; ibi absorbendum simulque roborandum, ac viæ obstructæ referandæ debitusque illi motus & excretio concilianda.

Itaque caute pergat *incepto acidularum potu*, & si hæc minus per urinas se evacuent detrahendo quotidie uno cyatho potum harum finiat: quo finito bis *clystere D. D. Gelbii* utatur. Post caniculares *triduo ante Novi- & Plenilunium* post parcam cœnam hora 9. noctis viiij. vel xj. harum pilular. sumat.

℞. Extract. cochiar. ʒj. castor. ʒss. xyloal. gr. iiij.

Mag. jalapp. ʒj. ol. d. Majoran. gt. ij. Msc. F. pil. num. 48. Singulo mane bibat ʒiiij. vel ʒv. hujus decocti ℞. herb. theæ ʒj. coq. in ℥iiij. aq. font. colat. adde syr. de beton ʒij. Msc. Hora 5. vespert. sumat ʒss. Pulv. march. c. aq. flor. tilia. Cubitum iturus capiat hujus Elect.

℞. Conserv. ros. r. ʒiiij. majoran. anthos. ana ʒj.

Theriac. veter. ʒij. Extract. castor. ʒss. bol. Armen. ʒij. Msc. F. Elect.

Mane

Mane naribus attrahat pulv. sternutat. ex tabacc. majoran. roremar. lign. aloës, sant. citrin. aut attrahat aq. majoran. cum phlegm. Ol. & sacchar. masticet Mastichen mane cum rad. pyrethri. Fonticulus alter excitetur in brachio dextro. In victu inprimis vitet Lactucam. Pisces quoque non conducunt.

Ab acidularum potu Generosus Dominus non levabatur, imo in deterius labebatur nam Acidulae non penetrarunt, attamen contra meum monitum potu harum in summa dosi perrexit. Pedes intumuerunt, somnolentia crevit. &c. Tandem à vini potu abstinuit, omnia alia medicamenta, except. à me præscript. omisit. Bibit decoctum hordei in quo integrum pomum aurantium concisum infundebatur cum paucosaccharo, unde sensim convaluit: hætenus hujus potu perrexit.

Nunc prorsus vegetus est, nec vel minimum amplius sentit de pristino malo; imo agilior est ac dum juvenis esset, quod mihi narravit & ipsemet vidi Argentorati 1677. d. 3. Januarii. Ubi convivio Serenissimi Principis Badensis intererat.

OBSERVATIO XCVI.

Sopor funestus à Colluvie feroja Cerebri.

*V*ir magni nominis atque in celebri quadam Aula primarius Minister à multis annis passus est dysepulota ulcera: in senio consolidabantur. Sexagenario major melancholiâ primum quâdam corripiebatur, ob beneficium quoddam denegatum: non diu postea observarunt domestici quandoque memoriam imminui, judiciumque hebetius evadere: nam inter differendum in medio discursu substitit, nec sermonem continuare valuit, nec dictorum recordabatur: hæc calamitas duravit nonnunquam tribus diebus: his elapsis memoriam recuperavit ac sermonis ante triduum occepti nec absoluti recordabatur, ac tum demum mente integra sine hæsitatione illum pertexuit. Hæ alternationes sæpius animadversæ apud illum evenerunt: progressu tamen temporis memoriæ & judicii imbecillitas incrementa sumsit. Post annum dimidium sopore triginta horis durante citra stertorem aut stridorem in bronchiis obrutus placide obdormivit. De cephalalgia, vertigine aut tinnitu aurium conquerentem nemo audivit. Demtâ calvaria plurimum aquæ statim emanavit: adeo ut Medicus referret, quartam ejus partem & cerebri aquâ plenam fuisse cerebroque foris adhæsisse vesicas aquâ limpida distentas. In toto reliquo corpore nullamenda inventa fuit.

Apoplexia ab Abscessu Cerebri.

Celebris quidam Medicus, prægressæ historiæ conscius, podagræ, nephritidi & hemicraniæ sævæ per vices obnoxius. Ad leniendam podagram varia remedia adhibuit: à doloribus nephriticis diu immunis vixit abstemius bibendo solum *decoctum Cinnamomi*. Tandem brachium dextrum subito obstupuit cum impotentia ad motum; mox accessit hemicrania in syncipite dextro: frustra *V. S. purgantia* aliaque *medicamenta* adhibita fuerunt: solum *Empl. cucum. asin. Æginet.* aliquantulum dolorem mitigavit. D. 9. sensibus integris ad extremum fere halitum manentibus, mortuus est. Demto cranio, in sinistra parte cerebri prope ventriculum lateralem abscessus pure copioso & fœtido plenus repertus fuit; dextra pars cerebri sana, quamvis brachium dextrum stupidum & ad motum impotens fuerit, sæviorque dolor sub bregmate dextro excruciarit. Renes ambo calculis refertissimi erant.

OBSERVATIO XCVII.

Suffocatio à fumo Carbonum.

Iohannes Wieser ultra 30. annor. ætatis: pallidus, macilentus, *Coquus Reverendissimi Domini Abbatis S. Blasii.* Et Jacobus Iselin juvenis 18. annor. carnosus, plethoricus, *itidem Coquus, d. 17. Decembris 1669.* hor. 9. vespertina ingressi sunt turriculæ imum conclave, quæ prope flumen angulum mæniorum *Monasterii* constituit. In hoc imo turriculæ conclavi *R. D. P. Güntherus* aliquot fornaces ad varios labores *Chymicos* adornavit, inter alias fornaces quoque est, quam *pigrum Henricum* vocant, quæ tum temporis carbonibus ignitis calefacta erat. Fumo ex hoc conclavi nullus exitus patet, nisi qui apertâ januâ aut fenestrâ ipsi panditur: angustum est nec valde altum. Postquam introierunt conclave, januam clauferunt, aere tantum per fenestellam exiguam admissio. Prope turriculam cadaver equinum lupis exposuerunt, ac ibi illorum adventum sclopetis præstolarunt: *Johannes*, qui ante ingressum plusculum vini biberat, & solito more ultra 6. fistulas tabacco impletas ac succensas exhauserat, prope fenestram trunco ligneo ingenua provolutus incumbibat, ac per fenestellam apertam ad lupos attendebat: *Jacobus* vero in altera turriculæ parte super sacco sedebat. In hac turricula totâ nocte commorati sunt; mane desiderabantur ambo: succurrit consciis illos in turricula esse, inventa fuit janua clausa, vi aperitur: ambo mortui reperiuntur cum maxima omnium consternatione

natione. *Johannes* genibus flexis trunco innitens & facie manibus complicatis ad limen fenestrae incumbens, fenestellâ quadratâ apertâ, per quam vigil adhuc spectabat, ac si somno obrutus studio se in hunc situm collocasset. Plane rigidus erat, ut nec pedes extendi, nec manus nec brachia flecti potuerint, si tentabatur extensio artus fragorem ediderunt. Os dentesque arctissime constricta erant, ita tamen ut superiores dentes prominerent ultra inferiores, os cochleari aperiri nequii. Facies erat pallida, collapsa, in hypocauftum delata inflabatur, at mox iterum subsidebat: thorace & pectorali remotis sterni regio calebat, cætera gelidus erat. Oculi clausi fuerant. Nulla spuma circa os nec aliud excrementum illum egressisse observatum fuit.

Jacobus humi prostratus juxta limen januae supinus jacebat, capite nonnihil inflexo ac si è loco primo surrexisset, & è conclavi exire tentans prostratus fuisset; manum alteram in sacco caligarum gerebat, illâ globulos precatorios tenens, altera pectori imposita erat. Thorax antè apertus fuit ac ligulae caligarum solutæ, ac si spirandi difficultate pressus, sibi hac ratione respirationem facilitare voluisset. Facies & pectus intense rubebant, nasus sanguinem stillavit, linguam exsertam habuit dentesque constrictos, citra tamen ejus vulnerationem, multum salivæ profudit. Artus superni & caput flexilia erant; pedes rigidi: adhuc calebat, nullum tamen vitæ indicium supererat vel in pulsu vel in respiratione; paulò post pallescere cæpit. Circiter octiduum ante hoc factum lugubre idem *Jacobus cum R. D. P. Günthero Schmidlin* in hac turricula post cœnam ultra horam fuerat ipsique inservierat; postquam in aprium venit, verâ catalepsi prehensus fuit, nam stans dormiebat, ut vix excitari potuerit, & impulsus aliquot passus procedebat, præcessit catalepsi titubatio: post aliquot concussiones ad se rediit; verum paulo post adhuc libero aëri expositus denuò dormire stando cæpit cum stertore & faciei pallore: hac secunda vice nullo fere ingenio excitare potuit illum, donec ad fontem magno labore propulsum frigidâ per faciem & pectus conspersit ac *Balsam. Cinam.* intra fauces trussit. Quamprimum ad mentem rediit ac evigilavit, quaesitus respondit se dormivisse ac suavissime habuisse: frigidam statim postulavit, quâ haustâ vividus facie color rediit pallorque evanuit, nec postmodum quicquam de hoc malo conquerebatur: dicebat se *D. Güntherum* loquentem audivisse & intellexisse aliquomodo, sed nullum verbum effari potuisse, eo quod lingua à nescio quo vinculo teneretur. Postquam ad mentem rediit, comedit quoque libas ex mell. farin. aromatib. sequentibus diebus nihil plane adversi perpeffus est.

Resolutio.

IN his non primario pulmones affecti fuisse videntur; si enim primario fumus intra pulmones attractus illos suffocasset, non tam quieti fuissent, nec hunc situm observassent, verum corpus jactassent, vicina quæque arripuissent, ut illi, qui ab aquis aut catarrho suffocantur vel suffocationem imminuentem declinare conantur. At isti situm eundem diu & quietè retinuisse videntur, quem sopore gravati obtinuerunt, inprimis *Johannes* qui illo situ repertus fuit, quem observant preces fundentes iisque incumbentes. *Jacobus* quidem primum situm mutavit, sed postmodum prostratus non se jactasse constat, forte dum præsensit periculum, quod jam nuper expertus fuerat, illud declinaturus, thoracem aperuit, ligulas solvit ac surrexit; verum jam à fumo quasi temulentus in terram cecidit & obdormivit. Nec primum spiritus & sanguis intra cor condensati, congelati & grumosi facti sunt, quia *Johanni* pectus adhuc calebat; *Jacobus* autem toto corpore attactu calidus cum facie & pectore roseis fuerat.

Sed affecti fuerunt spiritus animales ceu instrumentum proximum sensuum intra cerebrum, quod ita torpidum factum, ut ad actiones illas ignavissimum evaserit, unde primum sopor gravis obortus est, ob continuam deinde actionem causæ externæ seu fumi carbonarii indefinentem receptionem intra cranium tandem non solum sensus sed omnes etiam motus interierunt vitæque excessit. Hunc autem soporem excitasse patet tum à situ retento, tum quod *Jacobum* aliquot diebus ante diem fatalem similis fumus catalepsi affecerit, quam ipse soporem appellavit, quamvis vera catalepsis fuerit, nam stans sensibus externis & internis sopitus erat, impulsus incedebat, & ultima vice ore hiantem spiravit, ægreque excitabatur. Spirituum animalium constitutio in his procul dubio ita disposita erat, ut ad influxum, motum & activitatem solitam plane inepti, torpidi ignavique fuerint, sive id factum poris intra cerebrum coarctatis, quod tamen vix à fumo multo sale volatili imbutum expectari poterit, sive ipsa substantia fumosarum exhalationum spiritibus permixta, quæ sulphure suo narcotico impuro spiritus figebat, torpidos ignavosque ad motum reddidit. *Jacobus* adhuc calidus forte clysteribus acerrimis, frictione linguae cum synapi, inflatione bellebor. alb. in nares excitari potuisset.

Vide de his Schenk. Libr. II. Observ. 19.

OBSER.

OBSERVATIO XCVIII.

Memoriæ abolitio.

I.

R. D. P. N. N. staturæ justæ, carnosus, bene coloratus: 53. annor. Vir summe industrius, placidi ingenii: in rationibus exigendis, audiendis & reddendis ab 18. annis officio gravi id postulante, occupatissimus, & solus id præstitit, ad quod plures vix sufficerent. A semestri & quod excurrit querebatur de sensu gravitatis cujusdam in vertice & utrinque in sincipite; quandoque corripiebatur vertigine titubante; quandoque minus promte unum alterumve verbum effari potuit minusque lingua volubilis evasit: aliquoties inter precandum unius alteriusve vocabuli non recordatur: aliquoties à levi obstaculo cecidit.

Die 6. Julii 1683. Bondorffio *Ewatt-tingam*, quæ milliari germanico distant, aliquousque pedes, ad *acidularum potarum* excretionem promovendam ivit, postea equum conscendit: quamprimum *Ewatt-tingam* pervenit, lectum petere coge-batur, atque ad vomitum vehementem, postquam surrexit, stimulabatur, quo tandem aquæ ingentem copiam rejecit magno & caput valde turban-te nixu. Ante & post vomitum memoria jam hallucinabatur, nec a-nimi sensa exprimere valebat, nec ab astantibus intelligi poterat. A meridie *Ewatt-tinga* domum properavit, ipseque adhuc omnia in cere-bro perturbata esse sensit: vertigine inter equitandum affligente ocu-los clausit: ibi jam oblivione rerum correptus, etiam viarum consue-tarum oblitus hinc inde cucurrit, quamvis non plene. *Bondorffium* perveniens ante 4. vespertinam solus ab equo descendit, in cubili se ves-tibus exuit ac lectum petiit, decubitus rursus ad vomitum stimulaba-tur & vehementi vixu biliosa evomuit. Loquebatur incongrua, male coherencia absque furore aut vehementia aliqua, fastidivit omnem cibum & potum; *Ewatt-tinga* renuit assumere aq. apoplect. petiit ne calida den-tur: effatus est sæpe *verba latina & germanica*, sed non ad rem spec-tantia, nec quæsitis respondentia. Noctu multum dormivit, experge-factus eandem cantilenam repetiit, unius alteriusve vocabuli enuntia-tioni diu inhæsit, ac subinde innuit se non posse mentem suam verbis exprimere. Die 10. Jul. 1683. *vesperi Bondorffium veni*. Comperi sta-tim illum omnium nominum oblitum esse, nam neminem suo nomi-ne compellare, nullam rem suo nomine *vel latine vel germanice* insigni-re valuit; præbuit quidem indicia, se res & homines agnoscere, verum nomina non succurrebant; conabatur quandoque animum de una vel altera re explicare, verum destituebatur verbis & quæ pronuntiabat

aliena & male cohærentia erant : non febricitavit, non sitiit : artus omnes movit pro lubitu. Præter *vesicatoria cervici, carpisque applicita, internæ tibiæ parti sub genu duo alia* apposui. Circa 7. vesp. comedit jusculum. Hor. 9. noct. dedi *pil. ceph. 3ß. aq. beton. solut. c. paux. Eleosacch. ceph.* circa medium noctis vehementer ad alvi solutionem stimulabatur, cum impetu è lecto profiliit, locum ordinarium exonerationi destinatum aditurus; cum prohiberetur pavimenti angulos hinc inde conspurcavit non sine indignatione. Hac nocte parum dormivit. Die 11. Julii mane suaviter dormire cæpit. Subinde sumsit *unum alterumve cochl. aqu. betonic. in qua eleosacch. cephalicum solutum fuit.* Memoriae abolitio quoad rerum nomina mansit nec legere valuit. In prandio comedit juscul. & pruma damascena, bibit *decoct. sassafir. & passul. min.* Post prandium placide rursus dormivit : vesperti unum alterumve verbum rursus congrue proferre & aliquoties apte ad quæsitæ respondit etiam aliquot verba legit, sine fulcro incedit nec eundo nutat. Circa 9. noctis *dorso utriusque pedis vesicatoria* applicui. Urina in matulam emissam in lectum, fovea prius facta, obliviosus effudit : erat tinctoria subsidente materia quadam quasi farinacea ad digitalititudinem.

Die 12. Julii mane memoria maximam partem rediit, pleraque nominare valuit, *Orationem Dominicam & Symbolum Apostolicum* citra hæsitationem pronuntiavit, multa invasionem hujus morbi præcedentia enarravit apposite; observavi tamen verba non tam prompte subinde succurrere, adjutus tamen pauculis verbis narrationem pertexere valuit : *aq. beton. cum eleosacch. cephal.* libenter sumit : inter alia narravit pridem & rursus ante annum sensum quendam fornicationis à carpo manus sinistræ per totum brachium ad maxillam inferiorem & laryngem ascendisse ac loquelam per momentum intercepisse, idem symptoma oblivionem præcessisse. Obambulavit sine ulla titubatione, nec vertigo molesta erat ; aiebat tamen caput aliquo modo obtusum esse absque tamen dolore : visui nebulam quandam obversari, coxam dextram dolere, ita tamen ut ab incessu dolor remitteret : brachia ponderosiora solito esse, quæ tamen pro lubitu movit. Pransus est bene, ipsemet cibos ingessit, quod hætenus non factum fuit : bibit aliquoties siti hodie primum urgente : subinde inter discurrendum verba non succurrebant, facile tamen patuit memoriam plurimum restauratam fuisse : in cæna concessi parum vini aqua diluti, unde sitis sedabatur. Die 13. Julii mane caput doluit in fronte potissimum : urina fuit minus tinctoria cum sedimento multo : loquebatur sane & rerum æconomicarum rursus curam habuit. Mane hora 6. dedi *M pil. cephal. 3ß. in aq.*

aq. beton. solut. verum vix ultra grana *xxij.* deglutiit; bis inde deiecit fusca, viscida, pultacea valde fermentantia: tormina effecerunt. Hodie bibit vinum *aq. dilutum* sine noxa: vesperi doluit brachium dextrum & genu sinistrum. Noctu bene dormivit sine insomniis. *Die 14. Jul.* Pulsus & urina naturales, mane sudavit, memoriam magis magisque suum vigorem recuperare sentit. *Fonticulum in brachio sinistro inussi.* Alvus solvebatur sponte.

Analysis.

MEmoriam apud Rev. D. P. primum imminutam *d. 9. Jul.* mane ex sermone & actionibus quibusdam constat, vesperi vero penitus abolitam fuisse ad vesperam *Die 12. Julii* inde manifestum, quia neminem accedentium etiam notissimorum suo nomine appellare nec ullam rem *sive vernacula sive latina lingua* nominare valuit, ac si solum nominum oblitus fuisset. Intellectum simul aliquid passum fuisse, inde patuit, quia viae *Ewattinae* oblitus fuit & domi urinam matulâ exceptam foveâ prius factâ in lectum plumaceum effudit, non tamen penitus ereptus fuit, nam *Ewattinae* confessus est, licet confuse; cum vomitus instaret in vicinum stabulum cucurrit; domum equitans vertigine afflictus oculos clausit, quod antea ejus remedium comperit: domum redux vestibus se consueto more exiit, seque ad quietem in lecto composuit, à purgante stimulatus locum secessus consuetum adire voluit, prohibitus nihilominus angulos secretiores quæsiit: nutibus indicavit se amicos & familiares nosse. Medicis obtemperavit in sumendo cibos & medicamenta, ab aliis hæc oblata respuit: *aq. apopl. cum spir. vini paratam ceu calefacturam* sumere renuit: inprimis ratione illum valuisse inde constat, quia ipsemet apud se toto tempore, quo nominum penitus oblitus fuit, animadvertit se falsa nomina rebus imponere, nec se id ob morbum quendam posse, quamvis velit. Graviter tamen intellectum impeditum fuisse, vel inde patet, quia non amplius legere nec preces etiam familiarissimas concinnare valuit. Quamvis omnia perturbata in cerebro senserit, tamen non deliravit, cum species memoriæ creditæ potius oblitteratæ quàm turbatæ fuerint; insuper non febricitavit, unde minus de spirituum turbatione suspicandum. Nihil apoplectici adfuit, quia omnes artus movit, omnia verba omnes literas bene enuntiavit: *Ewattinae* cucurrit, equum conscendit, & solus descendit, semet vestibus exiit. Nec obstat sensus fornicationis in brachio sinistro cum impotentia; nam ille videtur potius aliquid convulsivi quàm paralytici minari, nam serpit ad maxillam inferiorem ibique dolorem & in larynge molestiam parit cum aliqua vocis

interceptione : & hunc sensum aliquoties ante hanc memoriae deperditionem percepit, manente semper motu artuum.

Intra cranium partes affectas esse plurima sunt, quæ id probant: scil. dolor quidam gravativus in vertice & syncipite utrinque, vertigo titubans, proclivitas ad casum, memoriae hallucinatio quædam & recordatio proxime actorum ablata, lingua minus volubilis; denique ipsa memoria nominum brevi temporis spatio penitus sublata cum multo somno : & cerebrum non solum in cortice, sed etiam in basi circa thalamos opticos læsum videtur, quia ante plenam memoriae extinctionem visus obscurabatur, ut nihil distinctè cerneret.

Causa proxima hujus abolitionis memoriae non est sanguis extravasatus vel in vasis stagnans, quia non deliravit, nec alias actiones læsas habuit, quæ sanguinis hujusmodi vitia sequuntur : sed serum, quod facile à sanguine segregatur, minutos poros subit, & forte spirituum animalium ut & seminis materia est. Effecit hanc omnium specierum seu imaginum reconditarum obliterationem dum copiosius, quam decuit, irruit ; quod etiam confirmat visus obfuscatio aut nebula oculis obversans & somnolentia nimia. Serum causam esse probant quoque juvantia scil. *vesicatoria* & *purgantia* serum à capite revellentia. Sero aditum pararunt nimiae defatigationes jam ab annis continuatae, unde diu ante ultimum insultum ejus prodromos sensit, sc. vertiginem, lassitudinem spontaneam, memoriae quasdam hallucinationes, stupores & sensum fornicationis brachii sin. somnolentiam &c. Etsi occupationes sero aditum in poros fecerint, illosque ad hunc affectum disposuerint, illud tamen cum impetu irruisse videtur, quia 6. 7. & 8. Jul. nihil horum animadversum fuit. Impetui ansam dederunt potus 6. cyathorum *acidularum*, iter pedestre & equitatio, nam post hæc jam major labes memoriae observabatur, augebatur à vomitu, quo cerebrum, ut ipsemet aiebat, valde succutiebatur.

Quia post pauca & non sæpe repetita revellentia citra ullius sensus labem aut motus impotentiam memoria restituta fuit, in posterum quoque melius sperandum erit.

Ad plenam symptomatis extirpationem & præservationem à recidiva, serum à capite revellendum, affluxum dissipandum, cerebrum & tonum fibrarum roborandum. Ideo *remedia* juxta accuratam diætam diu sequenti methodo continuanda.

I. Mane & vesperi hora 5. sumat 3ß. *hujus pulv. cephal c. aq. beton.*

R. Pulv. specif. compl. ʒj. Pil. reg. compl. Num. j. ʒij diaphor. ʒij.

⊖ volat. lumbr. ʒß. ol. nuc. mosch. gr. iiij. Tabul. man. chr. perl. ʒiiij. Msc.

2. Septimo quoque die duabus horis post parcam cœnam deglutiat pilulas cephalicas Num. xj. vel xij.

3. Constipato injiciatur Clyster ex vitell. ovor. ol. oliv. mell. jusc. carn.

4. Fonticulus apertus servetur nec auferatur caro luxurians.

Si paroxysmus rediret, excitarentur in utroque cubito & tibia vesica: dareturque statim ʒß. pil. ceph. aq. beton. solut. fumeret sæpius cochl. j. hujus mixtur.

℞. Elæosacch. ceph. ʒij. Rob. de rub. id. cochl. ij. aq. beton. fl. til. āā. ʒiij. Msc.

Bibat decoct. sassifr. victus ratio constet ex cibis boni fucci, facilis coctio- nis &c. vitet pisces, pastas farinaceas, acetaria, fructus crudos. Vinum semper in posterum diluat aq. fontana. Contra injurias aeris probe se muniat.

II.

Rev. Dom. P. die 14. August. 1683. rursus Bondorffii conveni. Va- letudinis status hic erat. Noctu bene dormit, quandoque profunde absque insomniis vel rarissimis, illisque nec terrificis nec de aquis, sed plerunque jucundis. Raro in somno sudat. Mane quando evigilat, sentit se à somno resectum & agiliorem esse: oculi quandoque aliquan- tulum coalescunt, sed levi opera illos aperire valet; plerunque mane madent, levicule tamen: tinnit tunc quoque auris sinistra etiam inter- diu, cerumen est flavum aut pallidiusculum non copiosum. Frons ad- huc subinde dolet: dolor est gravativus ac si liquor aliquis intra cra- nium stagnaret, nam foris ab attactu non dolet; quandoque tensivus est ac si chorda ab uno frontis angulo ad alterum protensa esset, quan- doque ad radicem nasi pertingit ac molestiam hanc corrugata fronte abigere conatur, quod non raro fit: aliquando dolores punctorios sed momentaneos in utroque tempore percipit: dolor nunquam est pul- satorius nec vehementer lancinans. Eundem dolorem quandoque in- terdiu percipit, sed non tam diuturnum nec tam molestum prout an- te memoriae abolitionem passus est; nec caput ita stupidum & pertur- batum redditur, ut pridem fiebat. Vertiginem quoque non amplius, ut ante oblivionem contigit, tantam animadvertit; si caput subito vo- lutet, subito ejus reliquias observat, cum fluctuatione quadam intra frontem: nuper totum corpus aliquoties in gyrum versavit, citra ver- tiginis attractionem: etiam impune rursus ex alto despicere, sine ulla perturbatione licet. Nares plerunque siccae sunt, nisi coryzâ affligatur, quod fere fit Autumno & Vere; subinde sternutat, sed absque vehe- mentia. In memoria vix ulla labes amplius observatur; in rationibus au- diendis & reddendis ex officio numerat, addit, subtrahit, dividit sine ullo

ullo errore, omnium recordatur; quandoque nomina propria hominum & locorum, quandoque unum alterumve verbum non tam prompte, ut pridem, succurrit; post brevem tamen moram congrue exprimit. Legit iterum & integras literas citra interruptionem scribit; verum nec lectionem nec scriptionem diu continuare audet, timens novam perturbationem. Judicio optime valet. Muneribus suis ut pridem fungitur. Actiones naturales & vitales optime perficit. Appetit, non sitit, alvus quotidie aperta est. Ex quo vinum aqua diluit, urina est tenuis & pallida. Pulsus naturalis, facile spirat & bene coloratus est ac carnosus: non delassatur. Nuper lumbi doluerunt circa os sacrum.

Die 15. Augusti utrique cubito vesicatorium applicui ad causam doloris gravativi in fronte auferendam. Mediocre ferri pallidi copiam eduxerunt. Fonticulus pus coctum suppeditat. Ante meridiem ultra horam in campum equitavit, domum redeunti doluit frons in dextro latere, dolor erat gravans sensitque fluctuationem: dolor non diu duravit, inde ad palpebram superiorem descendit instar ponderis alicujus, quod primum putavit frontis interiora gravasse. Hora 3. vespertina rursus equitavit: equitando nihil adversi sensit, sed postquam ex equo descendit per locum declivem inter eundem putavit cerebrum quasi vacillare, à quiete statim remisit: id alias quoque patitur in descensu declivium. Cœnavit bene, sitiit à motu, unde vinum magis diluit aqua. Post cœnam sensit tensionem in occipite sed momentaneam. Noctu bene dormivit, nec audivit ventum validissime spirantem.

Die 16. Augusti. Urina magis erat spicea tenuis cum sedimento tenuissimo sabulo depresso. Ante 6. matut. sumsit 13. pilul cephalic. circa 8. salivam moverunt & nauseam excitarunt, in capite imprimis in fronte molestiam quandam percepit dicebatque se intelligere aliquid p. n. ibi resistere. Quia à triduo alvum non solvit, quod frequenter ipsi evenit, primum fœces induratissimas & quasdam in magnum cylindrum coactas copiosissime egressit, hæmorrhoides rumpentes, unde cruore obducebantur. Post horam dimidiam ultra mensuram liquoris turbidi, grysei, visceri egressit, postea non amplius mansit in lecto ad 11. A longo decubitu caput obtusum evasit & doluit occiput. Prandius est mediocriter, sitiit: hor. 1. pomerid. dejecit grysea, fere plane aquea, turbida bis copiose; vesp. flava, quibus immixta erant particulae albæ concretæ instar vermiculorum minorum magnitudine sem. oryzæ etiam minores. Cœnavit cum appetitu plus quam in prandio: noctu optime dormivit.

Die 17. Augusti. Caput mane leve erat, nihil tensivi, gravativi aut pungentis sensit: illud pro lubitu celeriter versare valet nulla superveniente fluctuatione aut ullo vertiginis sensu, quod tamen hucusque

que fere evenit. Alvum solvere nequit, quamvis tentarit, flatus tamen exclusit, sed sine fœcibus. NB. Inter loquendum observavi illum quandoque contra syntaxin impingere & contra phrasin germanicam unum verbum alteri præponere nec quandoque unum alterumve verbum terminare. Ipsemet errorem plerunque agnoscit & corrigit. Deinde inter colloquendum instar meditabundi loquitur, quod ideo facit, ne forte impingat minusque intelligatur. Toto die bene habuit, caput imprimis leve & serenum esse dicebat; nec se missam audentius a longo tempore & sine ulla hæsitatione ac hodie celebraffe. Cœnavit bene.

Die 18. Augusti. In eodem statu mansit, nocte prægressa bene dormivit. Ad alvi solutionem stimulabatur, sed nihil nisi flatus exclusit: id tamen alias post purgationem fieri solebat.

Die 26. Septembr. 1683. Gravenhusâ Bondorffium vento frigido & nivoso vehementer flante equitavit, indutus adhuc erat vestibus æstivis; ventus faciem & pectus valde feriit in summitate *sylvæ Martiæ*; frigori ultra 2. horas expositus fuit: domum redux vix calefieri potuit: nihilominus solito more horas canonicas absolvit; loquebatur sine hæsitatione, lectum petiit; noctu dormivit.

Analysis.

Superesse intra cranium humorem quendam gravantem & quasi reliquias causæ nuperæ oblivionis conjicere licet ex dolore gravativo, fluctuationis sensu, vertigine & minus prompta recordatione uniûs alteriusve nominis aut verbi. Verum quia symptomata hæc non sunt continua & plerunque etiam momentanea, illas paucas esse oportet. Verum quia cerebrum debile est, seu locus ubi humor extravasatus admissus fuit, laxus est tonusque fibrarum debilitatus; quia etiam continuo C. S. singulis momentis similis humor appellit & in M. S. quotidie rursus è cibo, potu & aëre maxime autumnali pluvio & nebulofo generatur & cumulat, non desistendum videtur ab humoris istius evacuatione, revulsione & partis laxæ coarctatione & roboratione ac humoris intra cranium superstitis consumptione: itaque hæc suasi.

I. Singulo mane sumat ʒj. pulv. cephal. mens. Maji præscripti: quo consumpto hoc impofterum utatur.

℞. Trag. stomach. s. offic. ʒj.

Pil. Reg. compl. No. j.

C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. ʒiʒ.

Diaphor. ʒal. ʒij. Pulv. specif. compl. ʒʒ.

Ol. N. M. expr. gr. iiij.

Tab. man. chr. perlat. 3j. Msc. F. P.

Divid. in xxxij. dos. equales. D. singul. seorsim ad Chart.

Sumat cum aq. verben. beton. vel fl. til. mane quamprimum licet.

II. Naribus obstructis attrahat quandoque mane parum pulv. Errhini

R. Tabac. virgin. 3iib. Pulv. sternut. pretios. 3iib. Msc. F. Pulv.

III. Semel in mense triduo ante vel post novilunium sumat in posterum *has pilulas semper recenter parandas.*

R. ♀ dulc. gr. xv.

MP. cephalic. gr. xij.

C. gumm. Tragac. q. s. Msc. F. Pil. No. xij. de ☉. mane sumend. c. syr. rubr. ld. vel simili.

IV. Vena secanda d. 26. vel. 27. Septembr. in brachio sinistro emittendo uncias ad summum quinque.

V. Quia scarificationi assuevit, semel illam ante hyemem admittere poterit: postea illam intermittat ad Februarium sequentis anni.

VI. *Præsidium* vero *præcipuum* contra hanc oblivionem statuo *vesicatoria*: illa statim applicanda si supra notata symptomata incrementa fumant quocunque tempore id sit: si mitia, sufficit una vice duobus in locis applicare sc. aut in cubitis aut post olecrana; aut in parte interna vel externa fœmorum supra genua; aut in parte interna vel externa tibiæ: si vero vehementia sint & aliquandiu continuent, applicentur quatuor in locis; imo urgente necessitate etiam dorso pedum imponi possunt. Modum applicandi & rursus curandi norunt.

VII. Inprimis accurata diæta observanda. Aer pluviosus & nivofus valde noxius: tunc temporis maneat in hypocausto temperato. Cubile quoque noctu non nimis frigidum & humidum sit. Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis: scil. carnibus bubulis junioribus: vitulina, agnina, hædina: pullor. avium montan. ferinis junioribus. Truttis assis & elixis cum macere, caryoph. Lucis. Ovis forbilibus. Fructibus & oleribus recentibus coctis. Pultibus ex oryza, farin. cum ovis in lacte coctis. Vitet bubulam adultiorum animalium, suillam, ovillam, ferinam adultiorem: omnem carnem salitam & fumo induratum: pisces glutinosos scil. carpiones, barbas &c. ova ad duritiem cocta aut butyro frixa. Placentas nimis densas & ponderosas, pastas farinaceas. Brassicam muria aut alias herbas similiter conditas. Vinum ulterius aqua diluat. statim à pastu nec legat nec scribat aut dormiat. Bene faciet, si subinde etiam ante pastum obambulet aut equitet cœlo sereno existente. Si somnus pomeridianus urgeat 2. vel 3. ho-
ris

ris à pastu in sella sedenti nihil nocebit per hor. quadrant. Alvus quotidie aperta sit, id obtinebit, si assueverit quotidie mane horâ statâ sellam petere : item si cibis laxantibus dimidiâ horâ ante quemlibet pastum vescatur scil. prunis, pruneolis, pomis dulc. & herbis viridibus cum butyro coctis, item butyro cum pane. A multitudine negotiorum, quæ valde affligunt, sibi temperet, & se à molestioribus & magnam sollicitudinem requirentibus levandum curet & exoneret.

Si iter ineat, secum sumat *Balsam. Cephal. succin. It. Elaosacchar. cephalic.* ut in mentis perturbatione balsamo se inungere & *Elaosacch. cochl. j. vel in aq. quadam cephal. vel fontanæ ℥iiij. dissolvere & subinde cochl. j. vel plura* deglutire possit, donec Medicum assequatur.

Tragea post pastum diebus abstinentiæ paretur ex *cinamom. nuc. mosch. mac. cubeb. sacch.*

Die 27. Septembr. Ipsum conveni : quatuor in locis vesicatorium impositum fuit. Memoriam magis magisque invalescere dixit. Nuper vino nimium aqua diluto appetitum amisit & tormina passus est. Vino minus diluto melius se habuit. Vesicatoria sequenti die magnum ardorem effecerunt. Die 29. Sept. sumsit pilul. ex ꝑio dulc. pil. cephal. deiecit sexies, post quartam dejectionem ad vomitum stimulabatur. D. 2. Octobr. V. S. fuit, non multum sanguinis emisit : in primo vasculo livescebat, in secundo rutulus fuit. Indies in capite melius se habet.

Die 13. Januar. 1684. A Mense Novembr. hucusque pilul. cephal. non sumsit. Vesicatoria singulis 14. diebus adhibuit. Continuavit pulv. cephal. Caput non dolet. Quandoque oculi figuntur, quasi, ut ab ipsomet & adstantibus animadvertatur. Obtutus iste fixus videtur originem ducere à vita meditabunda multumque in scribendo occupata : misi rursus pulv. cephalicos.

III.

Rev. D. P. Bondorffii rursus d. 9. Aprilis 1684. conveni. Habitus corporis erat carnosus, robustus, facies bene colorata. Appetit, quotidie alvus officium facit, si tardet, statim illam pauxillo Crem. ☿ movet, ante prandium sumto. Optime noctu dormit, nunquam interdiu. Obambulat, equitat sani instar. Circa finem Martii redux è monasterio St Blasii catharro correptus fuit scil. coryzâ & broncho : atufsi caput obtusum fiebat, mucus narium copiose prodiit, sputum quoque multum ejicit, duravit hodie adhuc tussis. A catharro gravatur in fronte circa supercilia magis ac antea, nam gravatio prope penitus

cessavit: aliquando vergit versus radices oculorum, indeque si intente videre velit, aliquo modo visus obnubilatur per momentum: non imminuitur visus, nam characteres minutissimos legere valet. Legit *Theologica, Historica* sine hæsitatione, intelligit omnia & lectorum recordatur: inter loquendum non prompte quælibet verba succurrunt, unde cunctabundus inter discurrendum & hæsitans videtur. *Latina verba* promptius sæpe succurrunt, quàm *Germanica*. Numerando pecunias aut rationes subducendo non nunquam, si diu continuet, aberrat, statim tamen errorem rursus corrigere novit. Literas omnes accurate pronuntiat: lingua satis volubilis est. Nullam nunc vertiginem patitur. Paulo difficilius spirat & pectus gravatum est à catarrho, ejecto sputo spirat optime. Pulsus est robustus, optimus: urina tenuis & spicea. Ab ultima visitatione nullis medicamentis usus est. Nunc contra catarrhum utitur *conserv. rosar. r. cum theriaca* & subinde *crem. ☿.* suasi ut *purgetur pilul. cephal. triduo ante V. S.* quæ 6. *Maji* celebranda: emittendo 3vj. sanguinis ex brachio dextro. *Scarificationem* rursus admittat triduo ante novilunium antequam æstas veniat. *Fonticulum* apertum fervet: pruritus tollat *lact. virg.* singulo mane sumat jentaculum & postea *Trag. cum pane tosto & vino emollito.* Si in campum eat, vescatur *frustulo tabell. arom. offic.* *Vinum Majale* paretur ex *fol. beton. summitat. majoran. borrag. bugl. chærefol. pinpin. veron. card. ben. fragor. ling. cerv. matrisylv. caryophyllat.* Æstate summe fervente bibat *haustum unum alterumve acidularum.* *Vesicatoria* omittantur, nisi insignis perturbatio observetur. Victus rationem præscriptam observet. Mane scil. post somnum 7. vel 8. horarum memoria aliorumque sensuum internorum actiones magis vegetæ sunt. Versus prandium hebetiores evadunt, quamprimum comedit, statim rursus promptiores redduntur.

Die 29. Junii 1684. Excell. D. D. Brunnerus ipsum convenit. à V. S. & purgatione optime se habuit, hinc inde iter fecit: è S. Blasio intenso æstu rediit: famula ait fixis oculis res intuitum esse. Hac nocte bene dormivit, postquam surrexit bene se habuit: rursus iter meditabatur ad St. Blasium. Circa decimam antimeridianam, quum componendis rationibus se defatigavit, memoria rursus turbabatur cum dolore capitis & sensu fornicationis in manu dextra, præsertim circa apices digitorum, quiete & à prandio melius omnino se habuit. Suasit ipsi 1. *Vesicat.* 2. *pulv. cephal.* 3. *aquam cephal. cum sp. C. C. ol. d. succin.* 4. *pilul. cephal.*

Die 12. August. rursus ipsum cum D. D. Brunnero conveni. Quum nuper

nuper plus solito bibisset, mœstus evasit, lachrymatus est, formidine mortis correptus, ultimum diem imminere dixit. Pedes imbecilles erant. Interim agendorum memor fuit, preces melius solito recitavit. Quoad actiones naturales nullum vitium animadvertitur, si mens quieta sit, nec multum erronei in sensibus internis observatur: at si irascitur, mœret &c. statim minus sibi constare videtur. *Fonticulus* egregie manat. *Die 13. Aug.* mane bene se habuit. Urina pallida. Somnum pomeridianum evitavit: scripsit & loquendo animi sensa expressit, sed non tam expedite uti pridem. Dormivit tota nocte. *D. 14. August.* post prandium aleis ludens, observavi inter ludendum illum numerando & talos locando multum errasse, nec eo mentis acumine præditum esse ac erat etiam post hujus morbi invasionem. *Die 15. August.* mane aiebat se de omnibus melius cogitare potuisse ac prompte & sine hæsitazione missam celebrasse: inter colloquendum tamen observavi illum quandoque verba vitiose transposuisse ac subinde uno atque altero verbulo non statim succurrente, hæsitasse. Urina spicea erat cum sedimento bono. Pedes hora 9. noctis œdematosi observabantur.

Itaque cum *D. D. Brunnero*, quia actiones naturales & vitales bonæ & integræ, suasi 1. *pulv. cephalic.*

R. Pil. reg. inc. No. j.

C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. āā. 3ij.

Radic. pæon. 3j. Cubebar.

Cinnab. ʒ. āā. 3ß. Ol. d. succin. gtt. ij.

Ol. d. majoran. rorismar. āā. gutt. iij.

Tab. man. Chr. perlat. 3ij. Msc. F. pulv.

Divid. in 24. dos. æquales.

2. Ob urinam spiceam sumat à pastu 3j. *Trag. stom. s. offic.* 3. Noctu cubitum iturus de mixt. ex aq. beton. fl. til. sp. C. C. ol. ceph. &c. cochl. ij. 4. Ante novilunium & plenilunium sumat pilul. cephalic. 5. V. S. die 4. Sept. in brachio sinistro. 6. Si caput valde turbetur *Vesicatoria* repetat: si non juvetur ab illis, aliquando toti cuti capillatæ imponatur.

Die 25. Sept. 1684. Rev. D. P. in hoc valetudinis statu reperi Bondorffii. Appetit bene & fere plus quàm dum sanus erat ac dum suis gravissimis negotiis vacavit: non fitit, à cibo non gravatur, subinde post pastum eructat, alvus aperta est, urinæ naturales: respirat facile, pulsus est bonus. Omnibus sensibus externis integre valet, noctu bene dormit, interdiu non est somnolentus & sibi à somno meridia-

no temperare novit. Memoriae labes nunc magis nunc minus elucescit, quandoque ad nutum verba succurrunt, & longum sermonem citra hæsitationem texere valet: quandoque non tam promte congruorum verborum meminit & cum indignatione quadam per circumscriptionem aliquam animi sensa explicare cogitur: si vero vel tantillum ab adstantibus adjuvetur, orationem satis congrue absolvit. Observatum, illum horas canonicas subinde non debito ordine & facilitate consueta perorare potuisse, quando nimirum non continua serie textus collocatus fuit, sed hinc inde foliis versis tota colligenda fuit. Hoc potissimum evenisse observabatur, si solus animum variis curis afflixit & à melancholia quadam perturbabatur, ad quam pronus est & à juventute scrupulosus, ut vocant, fuit: evenit etiam si negotiis obruatur aut si nimis ingenium fatiget: item si præter solitum plusculum bibat. Cæterum legit & scribit satis distincte. Jam à tribus septimanis ab horis canonicis legendis item à missæ celebratione abstinuit. Si animus perturbetur, facile ab amico alloquio rursus sedatur. Cælo pluvio & frigido ante meridiem & post prandium ad vesperam nulla labes animadversa fuit: post 4. hor. mœrore quodam correptus fuit ac ultimam horam adstantibus dixit ac sacris sibi prospici voluit: sensum fornicationis in digitis manus d. inprimis sensit, labia ad latus distorquebantur, & inter loquendum lingua minus expedita videbatur: quebatur de frigoris molestia: hypocausto calefacto ab amicis ad meliorem spem erectus omnia hæc symptomata sponte evanuerunt. Hæc contingebant *die 19. Septembr. die 20. sequeute* omnem metum mortis exuit, hilaris fuit, expedite loquebatur, stupor evanuit, nec os incurvabatur amplius. Cæterum nullam vertiginem seu titubantem seu gyrosam à longo tempore expertus est: omnibus artubus & digitis pro lubitu utitur: obambulat etiam acclivia scandendo. Caput non dolet, quando vero Melancholia fortius affligitur, aut si memoria imbecillior est, sentit tensionem quandam in temporibus. Sudaret mane, si velit, in lecto: *Fonticulus* egregie manat. Monetas cujuscunque generis illarumque valorem novit, in numerando tamen, si diu continuet, tandem impingit.

Die 5. Octobr. 1684. Ad Reverendissimum Dominum Abbatem sui causâ Bondorffio scripsi; intra calvariam & in poris medullofæ substantiæ cerebri non adeo magnam colluviem serosam latere; cum omnibus sensibus externis valeat: memoria quoque non usque adeo vitiosa sit, si animus tranquillus, nec vel ab offensione vel gravioribus negotiis vel melancholiâ vel aëre frigido & humido turbetur: nec ullam vertiginem patiatur & motu animali valeat. Cum quoque non vel rarissime caput doleat & solum in fronte tensionem experiatur, quando memoriae labes & melancholia invalescunt. Addidi integram valetu-

dinem sperari posse, si tranquille vivere concederetur, ita tamen ut à negotiis non penitus avelleretur, quod assequi liceret, si relinqueretur *Bondorffii*, si socius gratus, & cuius mores tolerare posset adjungeretur, qui ipsum suavi alloquio demulceret ac semper ad meliorem spem erigeret. Porulos etiam & meatus intra cerebrum laxiores & tonum fibrarum labefactatum à perpeffo morbo existimo, quia *die 19. Septemb.* cælo pluvio à frigore torturam oris & linguæ quandam imbecillitatem ac digitorum formicationem passus est, scilicet sero ad interiora à frigore pulso: sed paucum serum admissum fuisse existimo, quia brevi à quiete cessavit, surrexit, cœnavit, hilaris fuit & hucusque *ad 5. octobris* nec minima quidem menda observata fuit, quamvis *nullum medicamentum* adhibitum fuerit. Abiturus suasi, ut mane sumeret 1. *vel 6. rotulas cephal. vel dosin consuetam pulv. cephal. cum aqu. salviae 2. Trag. cephal post pastum. 3. Pilul. cephal. triduo ante vel post novilunium. 4. Vesicatoria applicentur ante vel post plenilunium. 5. Pergeret Bals. cephal.* Diætam pridem præscriptam accurate observet, imprimis omnem mœrorem excutiat.

Die 17. Novembr. D. D. Brunnerus ipsum transeundo invisit: nuper coryzam passus est & bronchum, quo multum blennæ viscidæ excussit cum sanitatis emolumento: belle se habet. Diem hebdomadæ & mensis hodie sine hæsitatione monstravit, quod aliàs non licuit, appetit egregie: alvus aperta est quotidie: *fonticulus* egregie fluit: pulsus est robustus. Pergat *præscriptis*.

D. 9. Febr. 1685. Filius meus Joh. Conradus ad Rev. D. P. Bondorffium venit. Sæpius lachrymas sine causa fundit. Majorem labem memoriæ ac pridem observabat, pauca verba vix apposite profert. Nec diem hebdomadæ nec mensem anni in calendario sine hæsitatione monstrare potuit: in fronte obtusitatem quandam percipit, si aliquid recordari vult, sæpius frontem fricat. Vertiginem nullam se sentire dicit, impune ab alto prospicit. Obambulat &c. Nunc vix à somno pomeridiano sibi temperat, à somno diurno caput magis obnubilatur: modice cœnavit. *Vesicatoria* retro ambo olecrana imposui, quæ *seq. die 10. Febr.* magnas vesicas excitarunt multum ichoris fundentes, nocte bene dormivit, caput nunc leve esse dicebat, obtusitatem in fronte evanuisse, horam diei etiam ex horologio novit. *Fonticulus* optime manat: pulsus & urina naturales sunt: vix duas lineas sine hæsitatione legere valet; præterita nocte surrexit, quod ab initio nescire voluit, tandem hujus se reminiscebatur. Coryza ipsi permolesta est, oculus d. inde dolet. Post meridiem dormit, ac se lecto ad somnum

somnum capeffendum committere cogitur. Utitur mane rotulis & *Tragea* post pastum.

Die 11. Februarii 1685. bene dormivit, nunquam surrexit, mox etiam à minimo strepitu evigilat, e naribus mucum flavum viscidum copiose excernit, coryza remisit ut & oculi dextri dolor, dicit caput ipsi nunc leve esse nec amplius obtusum. *Verba germanica* inter discurrendum non rite construit, hoc animadvertens se corrigit sæpius : plures lineas hodie ac heri sine hæsitatione legit. Abiturus suasit, ut per aliquot dies *M. & V. 3ß. pulv. cephal. cum aqua salvia* sumeret, sæpius interdum unam alteramve rotulam cephal. in ore detineret sensimque deglutiret. *A pastu* uteretur *Tragea stomachica*. Noctu cubitum iturus capiat *duo cochl. mixtur. cephal. Vesicatoriis & pilul. cephal.* strenue præscripto modo pergeret.

IV.

Rev. Dnum P. Bondorffii d. 28. Julii 1685. conveni, quem à 10. mensibus non vidi. Præterita hyeme & hoc vere frigido memoria valde imbecillis fuit, quo tempestas magis nivosa & pluvia aut gelida erat, eo magis imbecillitas observabatur. Aliquoties hyeme lectum inscius perminxit & in brachio dextro quandam tensionem passus est : doluit quoque subinde frons. Æstate rediit aliquatenus memoria, ut subinde mentem suam satis concinne exprimere valuerit, mox tamen rursus impegit. Quamprimum vesicatoria applicabantur, putabant magis memoriam confusam fuisse eoque magis, quia summopere illa averfatur ut & pilulas cephalicas, quas noluit amplius deglutire : solutas cum aqua cephal. additâ sacchari copiâ subinde admisit. Loco vesicatorii admisit scarificationem cum aliquo fructu. Non ita pridem à R. D. P. N. N. monitus ut ipsum juvaret in recitando horas canonicas, quod etiam fecit, sed non nisi porrecto aliquo libro sed qualicunque, ex. gr. alio libro sacro aut etiam calendario, aperuit librum atque ex illo respondit apposite atque aliquot psalmos, quos pridem longo usu memoriæ crediderat, etiam integras lectiones congrue recitavit, ceu ex libro quod officium vocant, quamvis nec verbum in arrepto libro de hac exstaret, persuasus se ex officio legere : librum explicuit, folia vertebat ac subinde in librum introspexit. Hactenus à recitatione officii & celebratione liberatus fuit. Jam diu nullam curam rei domesticæ egit, nullam vini & frumenti, nullam jumentor. & equor. rationem habet, quamvis ante strenuus œconomus esset & res etiam minutas ad rem domesticam spectantes attenderet. Pecuniam quidem plerunque omnem agnoscit ac pretium illius indicat, verum illum nec numerare potest nec vult. Quandoque dierum & festorum ignarus est. Novellas subinde legere

legere tentat, verum statim illas abjicit ac se contenta non assequi fatetur. Mature post cœnam lectum petit plerunque post 8. aut 9. noctis dormit placide ad 6. matutinam : æstate hac rarius ac hyeme post prandium dormit. Mane quando surgit, statim manus & faciem lavat ac os colluit; quandoque preces matutinas fundit, quandoque preculas ad numerum globulorum corollæ nunc sponte nunc admonitus recitat. Postea ad prandium usque obambulat, confabulatur cum domesticis, nunc major nunc minor memoriae hallucinatio observatur: quamprimum longiorem periodum pronuntiare conatur, impingit: ut ab exteris ejus mens percipi nequeat, ipsemetque verba non succurrere animadvertit. Bene prandet & cœnat, parce nunc bibit, hyeme sæpe plusculum sed non ad ebrietatem; observabatur tamen à liberaliori potu ipsum hilariorem fieri: cœlo sereno abit in campum, agros, hortos sed non sine comite & tardo gradu. Scalas solus ascendit & descendit sine fulcro & tutè. Alvus quotidie aperta est, mingit copiose. Quamprimum appuli, multis præsentem valetudinem explicare voluit, verum statim magnum memoriae defectum animadverti & longe majorem, quam ultima vice, quo ipsum invisi: nec animi sensa, nisi multifariam adjutus, explicare valuit: exposito libro unam atque alteram lineam legit, postea quasi spiritibus perturbatis pergere nequit; pronuntiavit quidem verba latina plura, sed quæ nec in libro extabant nec ad rem pertinebant & quæ nec ipse intelligebat. Nomen proprium scribere nequit, primas quidem literas pinxit, verum integrum nomen non poterat absolvere nullaue alia verba integra. Nuper comedit fraga ex lacte: bibit etiam *Acidulas* sine ulla noxa. Civilitatem morum accurate colit, me à longo tempore desideratissimum magno cum gaudio excepit, omnibusque modis ostendere voluit animum benevolum & quam gratus sibi sim: significavit se *Consiliis* obtemperaturum ac sperare tandem reparationem memoriae: ad illius recuperationem quietem multum præstituram dixit. In principio & fine cœnæ preces rite sine hæsitazione dixit. Cœnavit bene, parcissime bibit, sæpe sine ulla causa profuse lachrymatur, magis circa novi- & plenilunium: si increpatur, frivolas rationes hujus mollitiei affert. Prærerita Hyeme & Vere tempestate gelida, sæpe fere amens erat; manubrium cochlearis vel vitro vel scutellæ immergit bibiturus vinum aut jusculum comesturus: aliquando de fornicationis sensu in digitis querebatur: subinde lingua difficilis ad motum erat, ut ægre loqueretur, aut si verba effatus erat, ut vix intelligeretur. Aliquando appetitum penitus amisit: exhibitò *vino Frontiniaco* & appetitus reparabatur majoresque ingenii vires prodidit: Rerum pridem gestarum recordabatur & si illarum mentio fiebat vel verbulo, plurimis illa recensuit.

Die 29. Julii postquam prægressa nocte bene dormiverit, mane

hora sexta mens excitatio videbatur de una atque altera re discurrere cœpit, verum inter discurrendum mox turbabatur ac facile observabatur illum non recordari circumstantiarum, quis, quid, ubi &c. Surrexit, semel sine ullius ope, ut hactenus semper vestibus induit, se lavit, *fonticulum* deligavit &c. In actionibus tamen animalibus scil. motu & sensuum internorum functione torpor quidam apparuit: externis sensibus valuit. Pulsus hoc mane erat tardus, rarus, plenus, mediocriter validus. Urina tenuis, pallida, hyeme semel sed per paucos dies coryzâ afficiebatur, non multum salivat. Quandoque tibialia duo vel tria colore non correspondentia induit: noctu cubitum iturus vestes componit scil. caligas, tibialia &c. mane dum congrua arripere studet, sæpe aberrat ac non concordantia induit. Subinde sine causa excandescit, protinus tamen vel verbulo mitigatur. Phantasiæ aberrantis multa edidit pridem indicia & adhuc quotidie: nuper frustulum chartæ ex caligis sumsit pro strophiliolo illoque nares emunxit ac rursus in caligarum sacculum recondidit. Amor pecuniæ nuper rediit, quam tamen promiscue expendit: falsam monetam bonæ substitutam agnovit primum, verum statim illius oblitus erat. Ante prandium preces continuavit absque errore ad conclusionem in qua aberravit: pransus est satis bene: parum & non nisi monitus bibit, quod etiam aliis vicibus fecit: taciturnus erat & pauca loquebatur. Post prandium preces recitavit & mihi satis apte valedixit.

Analysis.

I.

MEMORIAM cum insigni virium ingenii imminutione admodum rursus labefactatam deprehendo, ab illo tempore, quo ultimum ipsum conveni, quamvis illam aliquo modo recuperasse hac æstate ajunt, quum tantum non abolita esset ac hyeme & principio veris cum amentia quadam ex actionibus conspicua, dum nimirum vinum & jusculum mediante fuscina aut manubrio cochlearis ingerere conabatur. Magnam tamen memoriæ & ingenii labem superesse patet, nam aliquid narraturus nec circumstantiarum recordatur, nec verba succurrunt, non rarò inepta loco verorum supponit: quando legit, vix unâ alterâve lineâ perlectâ turbatur, ut pergere ulterius nequeat, aut si conetur verba in textu non extantia nec contextui respondentia pronuntiat & quandoque talia, quæ ipsemet non intelligit: proprium nomen aliudve trisyllabum scribere integre nequit: rerum domesticarum penitus nullam curam gerit, quamvis antihac industrius & attentissimus œconomus fuisset ac subinde pristinorum laborum in re œconomica recordetur; nullam pecuniam numerat: novellas quas antihac amavit, quando legere incipit, statim fatigatur nec earum contenta assequitur: dierum &

& festorum nomina frequenter ignorat : inter induendum ex. gr. tibialia aberrat : precum fundendarum subinde obliviscitur, neque illas nisi monitus recitat.

2. Manent tamen vestigia memoriae & iudicii, nam recordatur pridem gestorum & locorum in quibus ante 40. annos versabatur scilicet *Spira, Heidelbergæ*, dum in novitiato esset &c. Si ipsi praeatur in recitatione psalmorum alternatim versiculum integrum pronunciat ad finem usque, etsi hallucinatur, protinus ab unico verbulo monitus semet corrigit: mane & principio & fine mensæ preces plerumque sine aberratione fundit: semet sine alterius ope, prae verecundia solus vestibus exuit & induit : erga notos humanitatem & erga superiores reverentiam verbis & gestibus ostentat &c.

3. Hæc memoriae & ingenii labes videtur fieri ob irrorationem medullosæ substantiæ cerebri, ob quam spiritus animales non rite moventur per poros, minusque agiles sunt, horum enim motum impediri vel inde constat, quia post lectionem unius vel alterius lineæ statim perturbatur nec amplius legere potest, insuper aliquid vertiginosi quandoque experitur; ignaviam spirituum prodit torpor quidam tum in his tum in aliis actionibus animalibus. Causa irrorans vel lymphæ non valde copiosa in medulla esse videtur nec profunde se immergens, nam omnibus sensibus externis valet, interdum non adeo est somnolentus: scalas ascendit & descendit sine fulcro aut sustentatione aliâ. Lympham redundantem prodit illachrymatio frequens sine causa. Lymphæ molestior fuit hyeme & vere cælo frigido geloso, nivoso & pluvio, quia tempestatis vitio ejus discussio impediébatur, profundius ad interiora adigebatur, unde hyeme lingua difficilis fuit, & lectum perminxit ac in manibus fornicationem sensit : & omnino humorem frigidum in culpa esse vel inde constat, quia etiam *vinum Frontiniacum* juvamen attulit mentemque torpidam excitavit; ostendunt quoque urina pallida, pulsus rarus, tardus &c. *Vesicatoria* & *pilulæ* tandem nihil juvarunt, quamvis serum subduxerint, quia tandem illa fastidiit & animi afflictio & horror ab his plus spiritus turbavit, quàm ut opem ferre potuerit.

4. Lympham loco potissimum peccare inde constat, quia omnes actiones naturales & vitales optime obit, carnosus & bene coloratus est ac nulla de re queritur, quæ omnia innuunt M. S. sanam esse omniaque organa ipsi inservientia.

5. Ergo quia lymphæ copiâ & morâ peccat in loco, ubi sedes memoriae & phantasiæ est, illa auferenda & spiritibus agilitas concilianda erit : quod cum aliquo modo *vinum Frontiniacum* præstitit, plus opis sperandum erit à spiritu bezoardico à *Serenissima ac Celsissima Elec-*

trice Palatina mihi communicato : cujus ʒij. Msc. cum ʒvj. aq. lil. convall. vel beton. vel fl. til. vel. majoran. vel salv. add. sacch. ʒj. Msc. Sumat Mane hora 5. & vesp. cubitum iturus cochl. ij. Pergat Tabell. arom. rot. cephal. bals. cephal.

Cogitata super hunc affectum d. 30. Sept. 1685.

IN hac memoriae labe pervideo, memoriam pridem concredita vel plane non, vel infide, aut confuse, aut species mutilas reddere, recter oblatas plerunque non recipere nec retinere.

Phantasia objecta multa non agnoscit & decernit : chartam strophium credidit, manubrium ipsam cavam cochlearis : unde iudicium & ratiocinatio multum aberrant.

Causa proxima est sedis memoriae & phantasiae aliqua contaminatio & spirituum ejus incolarum ; quae consistere videtur in luminis con-nati obnubilatione, spirituum torpore seu ablatione agilitatis debitae : nam manifeste in his torpor, ignavia & incuria vel supinus quidam neglectus animadvertitur.

Contaminationem peperit lymphæ profundius admissa : nam illa revulsa & evacuata *purgantibus & vesicatoriis* primum memoriam recuperavit : à *vino Frontiniaco* spiritibus refocillatis aliquantum rediit : à tempestate gelida, nivosa, pluvia, lymphæ refrigerata & aucta major læsio obtigit.

Lymphæ hæc nondum vitiavit scaturiginem nervorum sensibus externis inservientium, nam visu, auditu, odoratu, gustu & tactu adhuc valet : & si quid evenit aliquando, vitium tamen non magnum erat : certe nunc nihil de vertigine queritur : nec multum attigit nervorum motui voluntario inservientium originem, licet tardigradus sit, nam hoc ob metum casus fit : meticulosior est nunc quam pridem, non sine melancholia, quam sensim contraxit ab intuitu calamitatis eventuræ post primum insultum, unde etiam nunc tam facile in lachrymas solvitur.

Loquelæ quidem vitium & linguæ gravitas signum fuit, lympham quoque jam viam versus hanc motus scaturiginem affectare, verum non diuturnus fuit iste influxus.

Lymphæ hæc non videtur peccare vel acore quodam vel lentore aliquo, cum illius nullum vitium in actionibus naturalibus & vitalibus observetur ac M. S. tota sana appareat ad sensum : potius videtur peccare loco & mora scil. intra substantiam cerebri medullasam tanquam sedem memoriae & phantasiae : non tamen negarim ibi à mora quoque lentescere.

Lymphæ

Lympha illum abundare patet ex urina tenui, pallida : amplius illam cumulat ob exercitiorum neglectum & rariores sudores.

Sedes antiquas repetit, quia intra cerebrum post tot invasiones porri laxiores evaserunt & receptacula ejus ampliora facta, fibræ vero expulsiivæ enervatæ fuerunt.

Postquam *Bondorffio ad Monasterium S. Blasii* deportatus fuerit, indies loquela & actionibus magis magisque memoriæ & judicii labem incrementem prodidit : in hoc misero statu degit *ad 24. Febr. 1688.* ubi circa vesperam Hemiplegia lateris dextri totius cum omnimoda sensus & motus abolitione corripiebatur. Dum ipsi de sacris prospiciebatur apposite respondit & magis ad mentem rediisse videbatur *die 25. Febr.* quod etiam mane diei sequentis *26. Februar.* observabatur, unde *S. Communione* ipsum donare non dubitarunt : illo mane etiam iusculum sumsit. Circa meridiem nec cibum nec potum amplius deglutire valuit. Postea sensim vires defecerunt atque ante quartam vespertinam *die 26. Febr. 1688.* vivere desiit.

OBSERVATIO XCIX.

Memoriæ abolitio.

*V*ir apud nostrates magni nominis Amplissimus Dom. D. N. N. Mens. April. 1686. Venam secare curavit, quæ noctu cubitum ituro rupta fuit, profudit magnam copiam sanguinis. In Autumno & Mens. Dec. passus est Vertiginem momentaneam. Sub finem Januarij 1687. citra ullam causam externam præviam in senatu sensit perturbationem capitis : Domum properavit, jussit, ut famulus sui curam gereret, ivit domum sine fulcro, scalam ascendit, subito passus est abolitionem memoriæ talem, ut nullius nominis recordaretur : mox nec uxorem, nec ullum ex Domesticis, nec ullam aliam rem nominare valuit. Vespero nominavit Rev. Dominum Pastorem Ottium, ad quæsitâ respondit. Sequentibus diebus nihil amplius suo nomine impertire potuit : voces bene pronuntiavit, ad alvi solutionem & mictionem surrexit : lectum petiit : comedit & bibit : dormivit : legere nequirit, & si quod verbum legit, non intellexit : etiam aliquid de podagra passus est. Excell. D. D. Heinrichus Scretæ dedit Pilul. cephal. ex extract. cathol. cochiar. castor. lign. al. &c. Trag. cephalic-stomach. mixt. cephalic. &c. quorum Medicamentor. usu & Industria Medici d. 26. Martij 1687. ita restitutum vidi : Omnium ante hunc insultum recordatur ; recenset accurate omnes circumstantias temporum, locorum, personarum

rum, dictorum & factorum. Inter loquendum non tam prompte omnia verba succurrunt, narrationes tamen satis apposite contextit. Legit iterum, sed à lectione defatigatur & non omnium reminiscitur. Excitavimus *Fonticulum in brachio sinistro*, suavis *Rotulas cephalic. nobis in his affectibus familiares.*

Die 2. Augusti 1687. mane, antequam somnum perfecisset, surrexit, turbato capite, ob negotia die prægresso inter multas lites composita magnam capitis perturbationem perpeffus est: in loquela sensit impedimentum: quamprimum lectum petiit, rursusque dormiverit, statim pro lubitu loqui potuit, perturbatio cessavit, integra memoria rediit. *Fonticulus bene fluit. Suasi Tabell. cephalicas.*

℞. *Spec. contr. apopl. Diamb.*

Pulv. analept. temperat. Mind. āā. ʒiʒ.

Conserv. anth. ʒʒ. Conf. alkerm. c. ʒiʒ.

Balsam. cephalic. gr. iiij. Extr. xyloal. ʒʒ.

Sacch. alb. in aq. rorismar. solut. ʒv.

Msc. F. L. A. Confect. in Rotulas.

Ab harum usu optime se habuit, memoria integrè valuit: negotiis vacare potuit *mensē Novembris.*

Die 22. Julii 1688. A diebus 5. de memoriae quadam hallucinatione queritur: Hodie mane templum adiit, post prandium in lecto per dim. hor. dormivit. Vespero concioni interfuit, distincte omnia audivit, sed mentem dictorum plane non assequutus est, neque quid diceretur, intellexit aut capere potuit. *Suasi Aquam cephalic.*

℞. *Aq. rorismar. beton. āā. ʒij.*

*Spir. ☉ *c. ☐os. ʒʒ.*

Essent. Castor ʒj.

Ol. d. succin. alb. rorismar. āā gtt. iiij.

Tab. man. Chr. perlat. ʒʒ. Msc.

Continuet *Tabell. cephalic.* Inde brevi melius se habuit.

OBSERVATIO C.

Memoriae abolitio cum Epilepsia.

NOb. Dominus N. N. Consiliarius Serenissimi Ducis Württembergici, staturæ justæ, obæsus: Collo brevi cum Botiis utrinque satis magnis facie saturate rubicundâ præditus. *Ann. 1682.* Aliquid hemiplectici

plectici circa Autumnum in latere dextro expertus est: latera erant debilia; sed motus non auferebatur, attamen manus dextra diebus aliquot stupida mansit: Convaluit inde penitus. *Anno 1684. d. 27. Septembr.* Vesperi cœlo sereno aliquandiu morabatur in horto Ducali & domi in platea ad Cœnæ tempus præ foribus stabat: Cœnavit, incolumis lectum petiit, noctu dormivit, mane sanus surrexit: post quadrantem horæ 28. *Septembris* rursus intravit cubile, sentiens perturbationem quandam capitis, videns uxorem in lecto, putavit illam dimidiatam: ac si vitium in oculo dextro esset: omnia objecta visus videbantur viridia aut cœrulea: mentis perturbationem explicare nequirit; malum tamen sibi imminere animadvertit: Uxor Apoplexiam pertimescens adhibuit *aquam Sternfelsianam, lavendulae aliaque foris & intus & potissimum spiritus animales excitantia & refocillantia*: nec concessit ut lectum peteret. *Excell. D. D. Schikhardus* accersitus suasit *pilul. ex Extract. Rad. Valerian. sylv. xyloal. & aliis cephal.* Naribus admovit *spir. ☉* urin. Essent. Castor.* Circa 10. matutinam correptus fuit Epilepsiâ: ad primam pomeridianam 6. Paroxysmos sustinuit, quorum primi vehementiones fuerunt ultimis: in nullo tamen pollices volæ manuum arcte indidit ac cæteris digitis constrinxit: linguam momordit: os fortiter cum dentibus constrinxit, ut *bacillos ex glycyrrhiza* intrudere nequierint, donec coarctatis naribus sponte illud aperuerit, postea sanguinem per os & nares copiose expuit. Lingua valde intumuit, unde loquelâ impegit. Cessante epilepsia animadvertebatur memoriae abolitio, ob quam nulli rei nomen suum impertire, nec legere, nec scribere valuit: verba quidem atque omnes literas etiam R. effari potuit, sed in principio citra congruum sensum, ut mente quoque aberrare constaret: indicia tamen non diu postea intellectûs edidit: obambulavit, statò prandii & cœnæ tempore mensæ assedit, cum domesticis comedit, sputum fortiter exscreavit; cum pro amente se haberi putaret, indignabatur valde, cum vinum denegaretur summopere uxori succensuit ac vim illi intentare tentavit; cum *clysterem* injicere conarentur, 24. horis caligas exuere noluit, nec ulla ratione sibi illas detrahare permisit. Quatuor diebus omnium ignarus fuit. Postea memoria rediit aliquantulum, at frequenter nomina multa rerum notissimarum non prompte succurrebant, ac incepti sermonis periodos diu absolvere nequirit, tum quia verba non in mentem veniebant, tum quia antecedentium obliviscebatur: legit iterum ac scripsit, verum neutrum diu continuavit: lingua impingere observabatur potius ob illam demorsam, quam paralyâ affectam. Primum conque- rebatur de tempore dextro affecto, postea etiam de sinistro: facies quoque lividior erat, nunc rubicundior, nisi pronus caput deorsum profundius inclinet.

384 Observatio C. Memoriae abolitio cum Epilepsia.

In principio statim adhibebantur 1. *Vesicatoria*. 2. *Aqua antia-*
poplectica. 3. *Cysterem* penitus reuult. 4. *V. S.* 5. *Scarificationes circa*
pollicem. 6. *Pulvis cephalic.* & *Bezoard*. 7. *Elect. cephal. ex Elect. re-*
sumtiv. Mins. conserv. majoran. conf. alk. N. M. condit. &c. collutio-
nes oris aliaque à cerebro revellentia illudque roborantia. Vinum
demum post 14. dies ab invasione concessum fuit. Alvus quoti-
die aperta, sæpe in uno die ter quaterve. Jam aliquandiu in synci-
pite hoc cataplasma gestat. *R. Cochleam N. j. contund. cum theca, adde*
Nuc. mosch. no. j. caryophyllor. N. vj. It. pulv. sternutatorium.

Die 30. Octobris 1684. ipsum cum Excell. D. D. Härlino & Exc.
D. D. Schikardo conveni Stuttgartiae. Nulium in actionibus naturali-
bus & vitalibus vitium observavi: appetiit, non sitiit p. n. assumpta to-
leravit; alvi beneficium quotidie habuit; habitus corporis erat firmus,
color vividus, cum agilitate quadam hinc inde obambulavit, scalam
descendit, nosque ad portam sanitissimi instar comitatus est. Inter col-
loquendum observavi quædam verba non tam prompte succurrere:
ipseque errorem agnovit ac petiit ab uxore, ut hæsitantem juvaret,
quod facile præstitit, siquidem jam gnara ipsius memoriae jam debilio-
ris: cætera tamen constitit ipsi iudicium ac à morbo liberari gravio-
remque præcaveri petiit. Inter legendum unâ alterâque lineâ perlectâ
illum quoque adhuc impingere animadverti, quod quoque in scriben-
do fiebat, nam dictum tritissimum *S. Joh. cap. 3. Sic Deus dilexit mun-*
dum, ut Filium unicum daret, non absolvere potuit, donec sequentia
suggesta fuerunt, & in verbis scriptis mendæ occurrebant, quas tamen
iplemet postea facile agnovit. Conqueritur de catarrhis ad fauces dela-
bentibus. Hodie mane sumsit cochl. ij. hujus syrupi.

R. Syr. de cichor. c. Rhabarb. de mann. āā. ʒj.

Aq. flor. acat. ʒij. Pulv. Gialapp. ʒj.

Diagryd. c. nucl. pin. subact. ʒʒ. crem. ꝑ. ʒʒ. Msc.

Dejecit inde sæpius cum optima tolerantia. Ad reliquias morbificas auf-
ferendas & recidivam, huic malo frequentem, præcavendam suasi 31.
Octobr. 1684.

1. *Pulv. R. Radic. valerian. sylv. ʒʒ. Pæon. ʒij.*

C. C. phil. ppr. ungu. alc. phil. ppr. āā. ʒiʒ.

Matr. perlar. pp. ʒj. magist. seu ceruss ʒij. ʒij.

Cinnab. nativ. ungar. sel. ʒj. lign. aloes ʒʒ.

Ambr. gryf. sp. rosar. solut. gr. iiij.

Tabul. man. chr. perlat. ʒij. Msc. F. Pulv.

Dosis

Dosis mane in lecto ʒß. & vesperi hora ante cœnam ʒß. c. aq. rorismar. aut beton. cochl. ij. si forte minus efficax esset mixturæ aq. rorismar. & beton. ʒvj. add. possët spir. C. C. rectific. ʒj. syr. fl. paralys. ʒj. detracta ʒj. tab. man. chr. perlat. de pulvere.

2. Biduo ante novi- & plenilunium tota hac hyeme detur ʒj. pilul. cephal. duabus horis post cœnam parciolem.

℞. Extract. pil. coch. M pil. de succin. Crat. āā. ʒß.

Magist. Gialap. gr. iij.

Extr. castor. gr. iij. ol. d. succin. alb. gutt. ij.

Spir. cerasor. nigr. q. s. Msc. F. Pil. N. xxxij. de ☉.

sumi possent cum aqua prædicta.

3. Propediem excitetur alter fonticulus in brachio dextro.

4. Mane & vesperi vertex & nucha inungi possent hoc Balsamo.

℞. Ung. Alabastrin. ʒj. ol. nuc. mosch. expr. ʒij.

Ol. dest. rorismar. majoran.

lavendul. āā. ʒj.

rutæ ʒß. succin. gutt. vj. Msc.

5. Mane uti possët tali errhino.

℞. Summitat. majoran. rorismar.

serpill. āā. ʒj.

Flor. lavendul. ʒß. tabac. virgin. ʒj.

Ambr. gryf. gr. ij. xyloaloës ʒj. Msc. F. Pulv.

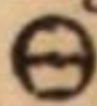
6. Si ob tempestatem frigidam & humidam aut aliam causam externam animadvertatur quædam spirituum animalium perturbatio, sine cunctatione simul in duobus locis imponatur *Emplastrum vesicatorium*: scil. aut in utroque carpo, aut post olecrana aut in parte interna fæmorum aut tibiærum. Si perturbatio magna, imposui illa in quatuor, imo in sex locis simul.

7. Si scarificationi assueverit, repetatur illa alternis mensibus triduo ante vel post novilunium nulla signorum habita ratione.

8. Diæta accurate observetur: vitentur omnes cibi serum in massa sanguinea augentes, aut illud viscidius reddentes item caput opplentes: scilicet brassica muria condita, acetaria, pisces carnem nimis viscidam habentes, caro suilla, pastæ farinacæ. Vinum diluat decocto seminis fœniculi. Cœna sit semper parcior prandio. Aër frigidus & humi-

386 Observatio C. Memoriae abolitio cum Epilepsia.

dus summopere nocet, ut & somnus statim à pastu. Motus corporis valde profunt: animi motus semper pacati sint.

Nobilissimus Dominus post meum discessum *mens. Novembr. 1684. ad mens. Februar. 1685.* ita memoriam recuperavit, ut sua negotia peragere potuerit, rationes orphanorum aliasque sine perturbatione conscripserit: ita tamen ut aliquis memoriae defectus animadverteretur, dum res notissimas nominare nequiverit, imprimis quando festinabat in proponendo vel eloquendo res antea notas. à 20. *Martii 1685.* per dies 4. quotidie passus est horrorem tribus horis durantem: sequebatur aestus tolerabilis: remisit: rediit *Mense Aprilis.* Occasio erat aer humidus & frigidus praedii & cellae. Curabatur *Extr. absinth. card. ben. valerian.*  *vol. C. C. &c.* Die 31. *Maji. 1685.* post meridiem circa horam 5. erupit Epilepsia; prodromi erant capitis dolores gravativi & postea punctorii sed momentanei, sermones minus rationi consentanei erant cum querelis de imminente malo, unde memoria defecit: paulo ante paroxysmum vomuit brassicam in prandio comestam eamque conditam: bibit in pastu *acidulas* ex longa consuetudine: duravit paroxysmus per horam dimid. per dimid. quadrant. horae nullus pulsus per sentiebatur, ut mortuum crederent: sua sponte ad mentem rediit: finito paroxysmo rursus vomuit. Die 1. *Junii* vomituri erat. *Vena secta fuit in pollice pedis sinistri:* querebatur quoque de stupore brachii & pedis dextri. Suadebant *pulverem cephalicum* & *gargarismos ex cephalicis confectos.* Die 6. *Junii* summe moestus erat. Appetit, à cibo non gravabatur: non sitiit: alvus aperta sua sponte; pridem à *clysteribus* movebatur: respiravit bene & dormivit, non stertit in somno. Pulsus est optimus. Caput obtusum est cum vertigine partim gyrosa partim titubante. Memoriae status praesens est iste: legere nequit: scribit unum alterumve verbulum accurate, plura non, aut sine sensu & male cohaerentia. Multa nominare nequit, etiam domesticos aliasve res pridem notissimas. Vinum appetit; si illud negligat, parum mingit at multum sudat: si vinum denegatur, irascitur. Patitur afflictiones animi propter opes, quas appetit, desiderata copia denegatas & defectum nummi praesentis, quamvis vino optimo sed non vendibili abundet. In paroxysmis Epilepsiae & memoriae abolitionis Venae sectio praesentissimum fuit auxilium. Aliquid hemiplectici passus est in toto dextro latere. Comedit, quod sapit, & inhiat mire prohibitis cibis.

Die 16. *Junii 1685.* ipsum conveni: memoriae conditio tum haec erat: in nullo libro seu Latino seu Germanico legere valet, quamvis accurate & distincte videat. Dictata ad 2. vel 3. lineas scribit, ut à domesticis legi & intelligi possint: in uno alterove verbo aliam literam suppo-

supponit, scil. loco d. g. aut loco v. h. &c. quando rem aliquam proferre annititur verba non succurrunt plerunque; quandoque satis promte, longum sermonem tamen continuare nequit ob defectum nominum illarum rerum, quæ enarrare conatur: unde indignatur, aliquando miseriam suam deplorat. Sæpe frontem perfricat. Aures tinniunt & obauditionem imminere signis innuit. Appetit bene, non fitit: alvus aperta: respirat facile, sine ullo labore scalas scandit: obambulat: robusti sunt artus: vertigo minus nunc affligit. Concessimus ipsi aliquid vini: *præscriptis* strenue pergat. Vitet *lactucam*, lac acidum, aliaque pridem dissuasa. Vino parcè & non nisi in pastu utatur.

Die 17. Junii plus quam dimidiam partem hujus potionis mane hor. 5. ebibit. *R. Syrup. rosar. solutiv. simpl. 3x. aq. flor. tilia 3j. Msc.* unde ante octavam matutinam deiecit ter sed parca quantitate, igitur sumsit residuum, unde adhuc duodecim vicibus ejecit large & quidem cum euphoria sine ullis torminibus: erat dies solstitii.

Analysis.

MEmoria aliquo modo restituta *secundum Consilium præterito Autumno suppeditatum* deficere jam cœpit ante insultum epilepticum mense Maji 1685. Scilicet denuò medullofa cerebri substantia à sero, cujus signum erat dolor capitis gravativus, nimium infarciebatur; cui ansam dederunt & fomitem cibi antidhac prohibiti, quibus nimium indulgebat; *Acidula* in pastu potæ, animi pathemata, inprimis mœror ob vini abundantiam tunc minus vendibilis & desiderium nummorum &c. serum acrimoniâ præditum ad partes membranosas delatum illas vellicando primum capitis dolores punctorios & vomitus excitavit & tandem derepente irritando Epilepsiam universo generis nervoli systemate in consensum raptò: post paroxysmum vomitiones superstites ejusdem acrimoniæ testes erant. Ab Epilepsia serum profundius rursus in medullasam substantiam adactum fuisse demonstrant gravior memoriae abolitio, ob quam plurima nominare & rursus legere nequit; capitis obtusio & imbecillitas quædam totius lateris dextri. Gravius cerebrum læsum fuit in Epilepsia quia *ἀσφυξὸς* per octantem horæ instar mortui jacuit, hanc enim ob causam cerebrum diu nectare vivifico per arterias carotides recipiendo privabatur, serum profundius admisit ac diutius retinuit: hanc ob causam etiam, præter memorata symptomata vertiginem nunc gyroscam nunc titubantem patitur.

In hoc casu serum à cerebro revellendum: in poris stagnans absorbendum & acre edulcorandum: hæc omnia magno studio præstanda, ne epilepsia redeat, aut superveniens apoplexia vitæ filum brevi

388 Observatio C. Memoriae abolitio cum Epilepsia.

abrumpat, jam ejus prodromi plures adsunt, scilicet capitis obtusio, totius dextri lateris imbecillitas & vertigo, præter memoriae defectum. Revellunt 1. *Purgantia*: hac vice paretur ℞. Syrup. ros. sol. simp. ℥x. aq. flor. til. ℥j. Msc. plus quam dimidium detur hor. 5. matutina, reliquum, si prior dosis minus purgarit, hora 8. matutina. Hæc potio repetatur ante caniculares & statim post illas. Tempore autumnali, ut & Hyeme & Vere purgetur his vel similibus pilulis.

℞. Extract. cochiar. ℥ij. cathol. ℥j.

castor. ℥ss. ol. rorismar. dest. q. s. Msc. F. Pilula,

No. xxxv. dosis pilul. N. xj. vel xiiij. vel mane summo vel duabus horis à parca cæna: inprimis si debilis sit. 2. *Vesicatoriis* in brachiis & pedibus, duobus semper in locis simul applicitis. 3. *Fonticulis*. 4. *Friktionibus* totius dorsi secundum spinam pila ex panno aspero confecta. Mane & Vespere.

Humor in medulla cerebri stagnans absorbendus & edulcorandus hoc pulvere.

℞. Ungul. alc. ppr. C. C. phil. pp. āā. ℥iij.

Succin. alb. pp. ℥ij. cinnab. nativ. ℥j.

Radic. pæon. ℥ij.

Ol. dest. rorism. succin. N. M. āā. gut. j.

Sacch. alb. ℥ij. Msc. F. Pulv.

Detur mane hor. 5. ℥j. Vespere hor. 5. ℥ss. cum aq. flor. til, add. spir. ☉ * ☐. Hoc æstivo tempore mane hora 7. vel 8. haustus acicularum cum syrupo flor. paralyses concedi posset, ad serum attemperandum: neutiquam in pastu. Cætera mens. Novembr. 1684. præscripta continuet, simulque diætam observet, inprimis vescatur cibis boni succi & facilis coctionis. Vitet carnem suillam, pisces viscidos ut carpiones &c. brassicam muria conditam; lactucam, fructus crudos lacticina &c. Vinum omittat, bibat decoctum Sassafras &c. Aer nebulosus & pluviosus summopere nocet.

Stuttgardie d. 18. Jun.

1685.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Mens. Aprilis 1686. vesperi & in cæna hilaris, post cænam dixit sibi caput perturbari, lectum petiit & antequam duæ horæ elapsæ erant, mortuus est.

OBSER-

OBSERVATIO CI.

Memoriæ & Locutionis Vitium.

Reverendissimus quidam Dominus Abbas Ætat. annor. 58. staturæ oblongæ: carnosus, gravissimis negotiis multum occupatus tum administrando & regendo *Monasterium* & ditionem subjectam, tum fungendo munere *Vicarii Generalis*. Ingenio, judicio, eloquentia & dexteritate in actionibus suis celeberrimus. Subinde ob crebros hospites largius bibere cogeatur. *An. 1681. d. 12. Julii st. n.* mane hora 5. plurima verba non bene enuntiare valuit atque in illo os aliquo modo distortum observatum fuit: Festo dum singulari interfuit ac solennem processionem sequebatur ultra tempus meridianum; tarde pransus est, ac convivis adfuit ad 4. vespertinam, tunc vitium linguæ magis animadvertēbatur, ut vix intelligi potuerit. Usus est *purgantibus aliisque* sine magno emolumento. Suadebantur *Acidulæ*: illarum potum auspicatus est 20. *Julii*: paulo post pati cœpit dolorem lancinantem, tendentem, quandoque pulsanter in occipite, maxime in vertice: dolor primum emerfit postquam cum sociis *post acidulas potas* in apri- cum exspatiatus est, indeque quoties se paulo diutius movit eundo, quod octies factum est, unde noluit amplius se post potum exereere: dolor iste post pastum remisit, vesperi rediit & noctu inprimis, cui- cunque lateri incubuerit, afflixit. Mansit vitium linguæ. *Die 20. Augusti* potum *Acidularum* finivit. Toto hoc tempore appetitus con- stitit, alvus aperta erat: nec in cæteris actionibus vitium notabatur: negotia quoque sua profecutus est.

Die 8. Septembr. 1681. Cum tota prægressa nocte parum dor- mivisset ac summe ad *R. D. P. Marcum de Aviano* rite excipiendum occupatus esset, gravi perturbatione capitis correptus fuit, & quia sibi cadendum putaret vicinam columnam vi amplexus est ac opem im- plorare cogeatur; in lectum ductus pejus habuit ibique manere no- luit: in sellam locatus hesternam cœnam crudam nihilque subactam evomuit, magnamque aquæ insipidæ copiam ter quaterve ejecit, cu- jus capiendæ ventriculum vix capacem putavit: datâ *aquâ quadam à D. D. Lavatero* ad vomitum prope inani & molestissimo nixu stimu- labatur: observatum fuit, aliquid flavi simul excretum fuisse. Post vomitum rursus in lecto permanere potuit: somnolentus reddebatur ac diu & profunde dormivit: post somnum pedes debiliores, maxime dextrum, expertus est: mansit vertigo titubans, nunquam gyrosa: effi- gies in cœlo lecti pictas diu inversas conspexit nunquam duplices. Ver- tigo

tigo, speciesque invisibiles cum somnolentia ad diem quartum durarunt. Manifestè tum animadversa fuit etiam à Reverendissimo Domino memoriae quædam hallucinatio, nam nec verba succurrebant nec rite illa in sermone disponebat ac sæpe vitiose & inverse enuntiabat. Varia adhibebantur *purgantia, V. S. cephalica, sudorifera aliaque* non magno cum profectu: *Fonticulus in brachio sinistro* excitatus fuit: quando sternutavit paulò meliuscule se habere putavit hucusque. Ad negotia ineptus reddebatur, adeo ut nec legere nec scribere more solito potuerit. Interea obambulavit: non rarò missam celebravit &c. Observavit ipsemet se vocem non ut pridem in perorando & cantando tam fortiter edere posse.

Die 16. Maji 1682. Reverendissimum Dominum Abbatem in suo Monasterio conveni: querebatur adhuc de vertigine titubante mane sed non tam vehementer: de dolore occipitis mitiore quidem sed nondum superato, noctu inprimis, etiam interdium mane affligente, cessante post prandium, redeunte vesperi: noctu quomodocunque decumbat adest. Observavi illum omnes literas bene exprimere, verba tamen quædam difficiliter enuntiat, inter loquendum subinde illorum constructionem invertit, quædam notissima non tam prompte, ut solebant succurrerunt: non ausus est se hætenus legendo & scribendo multum occupare: sacra tamen peragit. Iracundior solito evasit. Vapor calidus videtur à ventriculo surgere, aliquando nauseat & ad vomitum stimulatur: aliàs satis bene appetit, non multum bibit, vinum aqua diluit: post prandium somno obruitur, cui tamen non diu indulget. In artubus nullam amplius debilitatem animadvertit: negotiorum curam habet, verum non tam strenue ac pridem fecerat. Vertiginem fortiolem præcedit metus leipothymiae: oculi videntur ipsi obtenebrari.

Resolutio.

A Pud Reverendissimum Dominum irruptionem humoris serosi intra cranium in medullasam substantiam factam fuisse credibile est, quia labia distorta, locutio vitiata, memoria debilitata: visio læsa, pedes inprimis dexter debilitati fuerunt ac vertigo titubans etiam post vomitum ipsum terruit atque in hunc usque diem continuat: non tamen abnueri non paucum intra cranium stagnare, cum occiput prope continuo doleat. Quoniam hæc symptomata licet leviora in hunc usque diem supersunt, necessum est reliquias quasdam in L. A. detineri, quæ non contemnenda, ne sequatur apoplexia fortior. Itaque serum revellendum, derivandum, absorbendum, discutiendum simulque genus nervosum corroborandum erit.

I. Sumat ergo mane hora 7. & vesperi hor. 5. ℞. *hujus trageæ cum aqua rorismar. dest.* ℞. *Radic.*

R. Radic. pæon. doronic. āā. ʒiʒ. cinnamom. ʒij.

Cubebæ. galang. macis. āā. ʒʒ.

C. C. pb. pp. ungu. alc. pp. ocul. ʒ. pp. āā. ʒij.

Ol. nuc. mosch. expr. ʒʒ. tab. man. chr. perlat. ʒiiij. Msc.

II. Quarto quoque die sumat mane hor. ʒ. ʒʒ. hujus pulv. cum aqua rorismarin.

R. Diaphor. ʒ ʒij. Cinnab. ʒii ʒj.

C. C. pb. pp. ung. alc. pp. āā. ʒij.

Ambr. gryf. gr. iiij. Mosch. or. gr. j.

Tab. man. chr. perlat. ʒj. Msc. F. Pulv.

III. Mane & Vesperis vertex inungatur balsamo cephalico ipsi consueto.

IV. Naribus hoc errhinum trahat interdum aliquoties.

R. Sacch. alb. ʒij. Bals. cephal. off. ʒʒ.

Ol. d. rorismar. majoran. āā. gtt. iiij.

succin. gtt. ij. Msc. F. Pulv.

V. Sæpius in die unam alteramve rotulam in ore detineat ac sensim deglutiat.

R. Species diambæ. c. diamosch. āā. ʒiʒ.

contr. apopl. ʒj.

Conf. majoran. ʒʒ. conf. alk. c. ʒij.

Extr. xyloal. ʒʒ. bals. apopl. gr. v.

Sacch. alb. in s. q. aq. ceras. nigr. solut. ʒv.

Msc. F. l. a. confect. in rotul.

VI. Triduo ante vel post novilunium purgetur pilulis meis cephalicis, quarum duabus horis post parcam cœnam No. viiiij. vel xj. cum aqua betonica sumat.

VII. Excitetur Fonticulus alter in tibia dextra.

VIII. Vesicatoria sæviente dolore mature & frequenter adhibeantur in carpis & retro olecrana.

IX. Scarificationes non negligantur.

Cœna sit parciore prandio. Vinum diluat decocto lign. visc. quern. Inprimis excessum in potu vitet. Alvum apertam teneat, Si retardet fruatur cibis laxantibus ante prandium, promoveatur etiam clystere domestico emolliente &c. Si lingua valde titubet, perfricari possit Embammate ex semin. sinap. & melle.

Ex

Ex usu horum medicamentorum Reverendissimus Dominus Abbas ad annum 1684. bene se habuit. Labente hoc anno vertigo rursus molesta Reverendissimo Domino fieri cœpit, cum aliquali memoriae hallucinatione & loquelæ vitio. Quare juxta Excellentiss. D. D. Köfferlinum me absente Excellentiss. D. D. Brunnerum R. R. D. D. P. P. in consilium vocarunt, qui 23. Decembr. 1684. conjunctim sequens consilium Reverendissimo Domino suppeditarunt.

Non est dubium, quin apud Reverendissimum Dominum substantia cerebri medullosa humiditate nimia sit perfusa, unde fibrillæ cerebri laxiores ideas impressas non retinent, quemadmodum in iis qui sunt sicciore cerebro, sed udæ & plicatiles priorem situm brevirecipiunt & sic impressionum vestigia cito evanescent: in quo memoriae debilitas, de qua queritur Reverendissimus Dominus consistere nobis quidem videtur. Nec tam liber & expeditus, ob eandem uliginem & humiditatem cerebri, est in reliquo systemate nervoso spirituum animalium motus, unde pedes nonnunquam vacillant, lingua minus volubilis, nec tam promte juxta arbitrium movetur: reliqua insuper, quæ apud Reverendissimum Dominum observantur, ex hoc fonte pullulant symptomata. Serum hoc primo admisit fibrarum laxitas ob effractum nempe harum tonum per multa eaque gravia negotia. Facile hætenus quocunque feri ἐργασµῶ seu ebullitione causa mali adaugetur, & hæc datâ portâ irruit, unde novus paroxysmus & insignis perturbatio excitatur. Interea hoc, bonis Reverendissimi Domini rebus nato, cerebrum nimirum ejus adhuc esse roboris atque vigoris, ut etiam si committat, quod serum nonnunquam irrepit penitus, illud tamen masculine iterum expellat, nubilum discutiat, & usuram facultatum brevi recipiat, ex quo ultimum paroxysmum extitisse existimo. Ipsa nempe bruma, qua sero adundant mortales, lunâ eclipsin patiente, insignis mutatio & feri commotio facta fuit; illud nempe brumali frigore penitus adigitur, dum facultates animales tunc temporis torpeant & magnam somnolentiam quivis apud sese experiatur. Cito autem iterum discussum & abactum fuisse constat, quia brevi loquela iterum & reliquis facultatibus potitus est Reverendissimus Dominus.

Ne autem posthac denuo serum irruat & sic novos & (quod avertant Superi) graviores paroxysmos inferat, opera danda, 1. ut feri abundantia certis temporibus minuatur. 2. Impacta cerebri humiditas absorbeatur & exsiccet. 3. Ipsæque denique fibræ & totum cerebrum corroborentur, quod quidem sequenti methodo apud plures jam obtinuimus.

Observatio CI. Memoriae & Locutionis vitium. 393

1. Singulis mensibus triduo ante vel post novilunium 9. vel 11. harum Pilular. duabus horis post parcam coenam sumat.

℞. Extract. cochiar. aurear. āā. ℥ij.

castor. xyloal. āā. gr. iij.

Ol. d. rorismar. gutt. iij. Msc. F. Pil. No. xxxx. de ☉.

2. Mane quotidie tribus horis ante prandium & vesperi hor. 4. 3℔. cum sequente mixtur. hujus pulv. cephal. sumat.

℞. Bezoard. D. diaph. ℥. āā. ij.

C. C. ph. pp. succin. alb. pp.

Lapill. ocul. ☿. pp. cinnab. nativ. vel ʒii āā. 3℔.

Tab. man. chr. perl. ʒj. Msc. F. Pulv.

℞. Aq. ceras. nigr. fl. til. āā. ʒiiij. cinam. spir. ʒ℔.

℞. ambr. succin. ana. 3℔.

Tab. man. chr. perl. ʒj. Msc. d. ad vitr.

3. Noctu cubitum iturus capiat unum alterumve cochl. seq. mixturae

℞. Aq. fl. til. lilior. convall. salv. ana. ʒ℔. cinam. bugl. ʒj.

Confect. alk. compl. ʒj. Tinctur. succin. Essent. Castor. ana ʒj.

Sal. vol. ol. majoran. seu Sylv. ℥ij. Tab. man. chr. perl. ʒj. Msc.

4. Pulvere praescripto & hac mixtura consumtis mane & vesperi nucis juglandis magnitud. hujus Electuarii sumat.

℞. Conf. anthos. majoran. ana. ʒiiij.

Diaph. ℥. ʒij. cinnab. nativ. ʒj.

Resin. succin. ℥j. conf. alk. c. ʒij.

Eleosacch. citr. ʒ℔. Msc. F. l. a. Elect. d. ad oll. fictil.

Noctu cubitum iturus loco mixt. sumat ℥j. cum aq. fl. til.

℞. Ocul. ☿. pp. ʒiiij. corall. r. pp. ʒj.

Macis. ʒ℔. ol. de caryoph. gtt. ij. Msc. F. pulv.

5. Interdiu pro roboratione linguae & loquela facilitanda adhibeat cochleatim, praesertim mane & vesperi, banc aquam pro collutione oris.

℞. Herb. beton. Iv. arthet.

majoran. salv. ana M℔.

Coq. in aq. beton. ℥j. colaturae adde

Essent. castor. ʒij. Msc.

6. Interdiu sæpius detineat in ore *unam alteramve rotulam cephalic.*
Mens. Maji 1682. suasas, quas sensim deglutiat:

7. Si alvus adstricta foret, utatur *clysteribus consuetis* &c.

8. Diætam accurate & prolixè ab aliis descriptam accurate observet
Reverendissimus Dominus.

Si apoplexia (*quam Deus avertat,*) superveniat.

1. Mox *clyster acris* injiciatur, 2. Detur *cochl. j. hujus liquoris ex sal. volat. oleosi major. ℥iij. aq. fl. til. ℥iij. sacch. ℥vj. Msc.* 3. *Spir. ** ☐ *naribus admoveatur.* 4. Si vires ferant, *vena secetur.* 5. *Vesicatoria* applicentur. Dentur *pilul. cephal. in aq. beton. solut. ad ℥j.*

D. T. O. M. hæc Reverendissimo Domino salutaria esse jubeat!

Vere 1685. Reverendissimus Dominus Abbas in eodem valetudinis statu degebat, summo cum desiderio flagrabat balneis Waterschwilensibus prope Tugium, etiam invitis Medicis uti. Propterea Excell. D. D. Köferlinus pro harum Thermarum usu instructionem talem die 3. Maji 1685. dedit.

1. Antequam *Thermas* has adeat corpus purgetur *pilulis cephalicis sibi consuetis.* Triduo post purgationem in brachio dextro *V. S.* administret, sed non ultra *℥iij. vel ℥v.* sanguinis fundere sinat. 2. *Locus,* in quo *balneabit,* non sit nimis vaporosus multò minus frigidus: *Balneum* sit temperate calidum non nimis fervidum, ne caput incalcescat & citò fudet: balneando ab una hora incipiat, ac quotidie cum hora una ascendat, nunquam ultra 5. horas in die balneet sc. ante meridiem 3. & post meridiem 2. horas: optimum balneandi tempus est ante meridiem ab hora sexta ad 9. & vesperi ab hora 3. ad 5. tam. In summo balneationis maneat usque dum in habitu corporis excorietur & ab excoiatione sanetur, tunc balneando quotidie horam unam detrahat & hanc curam finiat. Post *balneum* semper lectum petat: ante & post pastum obambulet. In *balneo* nunquam bibat nisi præsentè excoiatione & tunc nihil nisi aquam seu *decoctum ligni visc. quern. 3.* Mane ante infessum capiat *℥ij. hujus Electuarii.*

R. Conserv. flor. lavend. beton.

Tunic. majoran. ana ℥j.

Nuc. mosch. in Ind. condit. ℥ß.

Spec. Diambr. & diamosch. bez. D. ana. 3j.

Ræ ambr. liq. 3ij. Msc. F. Elect.

4. Si vertiginem aliasque capitis debilitates sentiat sumat *cochl. ij. hujus tincturae*

℞. ☉ ☐ volat. ℥ij. ol. d. majoran. gtt. viij.

Ol. d. succin. gtt. iij. Msc. bene in mortario lapideo.

Add. Aq. beton. majoran. ana ℥i℥.

Sp. lil. convall. ℥j. R. ambr. ℥ij.

Tab. man. chr. perlat. ℥vi. Msc. detur ad vitr.

5. Cubitum iturus sumat ℥℥. ad ℥i. huius pulveris cum aq. fl. lil. convall.

℞. Corall. rubr. ppr. Margarit. Or. pp. ana. ℥i.

Rad. irid. Flor. crystall. montan. pp. ana. ℥ii.

Ol. nuc. mosch. expr. gr. vi. Tab. man. chr. perl. ℥℥.

Msc. F. pulv.

Mane in balneo comedat jusculum. Alvo suppressa adhibeatur *clyster*. observet accuratam diætam : quod tamen non fiebat & in media cura vena secabatur, quæ tamen præmissa purgatione ante usum balnei suadebatur.

Vivendi ratio jam ante & post balneum præsentem memoriae debilitate hæc fuit. Cubitum ivit hora 8. n. dormivit fere ad 6. matutinam; quamvis somnus esset quandoque interruptus, non surrexit, nec in lecto corpus jactavit: nullorum insomniorum, nullarum cogitationum mane recordatur. Postquam surrexit mane celebravit ad principium usque Julii: hinc horas canonicas ad 14. Julii cum socio recitavit cum utriusque molestia. Regimen noluit deponere: aliquando ipse rationes redditus *Monasterii* examinare voluit, amplam mensam numeris implevit, quos tamen in ordinem post longam ingenii defatigationem redigere & combinare nequirit: subinde sententias quæsitus de dubiis tulit: verum plerumque non satis apte, nuperis diebus plane non amplius: invitis R. D. Patribus scalas descendit, templum adiit: ægre pertulit, si vacillantem famuli sustentare conabantur: indignabatur etiam Dominis Patribus, si regimini se immiscuerunt, ac cum stomacho dicebat ipsos jam ei inhiare se vidente & vivente. In prandio statim post unum alterumve cochleare jusculi bibit & quidem vinum generosum: diu assedit mensæ: bibit ultra Libr. iij. ordinariè, aliquando plus maxime præsentibus hospitibus: vesperi ante cænam rursus: non nunquam mane jejuno stomacho: cæna prandio in omnibus similis fuit: à vini potu redditur iracundus.

OBSERVATIO CII.

Memoria abolita sequente Melancholia.

Reverendissimus Dominus Fr. S - - - Badensis, Abbas Murensis, 44. annor. & quod excurrit: carnosus, robustus, vasto corpore præditus, staturæ justæ: colore faciei citrino. Ingenium ab aliquot annis multis & continuis negotiis defatigavit. In rebus peragendis seri-
 rius, meditabundus, varia itinera perfecit, etiam per montana *Helvetiæ* quavis tempestate. Jam diu consuevit statim à pastu ad labores redire, qui sæpe ingenium non parum fatigarunt. Ante aliquot annos diu multumque vexabatur intertrigine sub axillis & in perinæo ac interclunio, quæ ab obambulatione tempore æstivo potissimum, excitabatur atque pruritu & copiosa seri exstillatione permolesta fuerat. Ab anno hemicrania sinistri lateris supra oculum & circa tempus sæpe ipsum invasit. Æstate præterita noctu subito catarrho quasi suffocativo corripiebatur, qui tamen brevi discutiebatur *rotulis cephalicis* & *pectoralibus* à Reverendissimo Domino Abbate Rheinoviensi, qui ipsi tunc *Vischingæ* aderat, suppeditatis. Hemicrania autem ipsum sine nausea aut vomitu aut oris amaritie affligebat. *A die 16. Nov. st. v. ad 22. Nov. 1672.* Occupabatur in *Monasterio Eschenbaccensi* visitatione: in qua à 6. hora matutina continuè ad 6. vespertinam ad lumen cereæ scribebat, neque unquam feriabatur nisi per horulam, in qua pransus est: imo statim à prandio ad solitos eosque graves labores redibat. *Die 22. Novembr.* demum redux animadvertit caput admodum obtusum esse, ac circa vesperam Hemicrania sinistri lateris valde afflixit, ut incoenatus lectum peteret: sequenti die & subsequentibus optime habuit *ad 27. Novembr.* & ne vel minimum morbum prævidebat. *A die 17. Nov. ad 27. Nov.* ob Adventûs tempus plerumque nullo cibo calefacto vescebatur, sed acetariis & piscibus quos *Gangfisch* vocant, fumo induratis, & oleo cum aceto conditis. *Die 28. Novembr.* toto tempore antemeridionali in templo, capite denudato, cœlo impen-
 sè frigido ob festum beatæ Virginis commorabatur, & itidem post meridiem ob funeralia R. D. P. Subprioris Luitfridi Zäb. Inde nihil adversi animadvertit. *Die 29. Novembr.* mane in templo versabatur, hinc scholam visitavit, ac Rhetores ipsemet ad horam examinavit, atque tam bene habebat, ut putarit nunquam serenius, ut nunc loquitur, caput fuisse. Ante 9. horam mane in cœnaculo frigido obambulans præsentem Domino Cancellario controversiæ à rustico propositæ auscultavit: dum illam decidere conabatur ac sententiam prolaturus esset,
 non

non succurrebant verba quibus animum suum exprimere posset, simulque doluit sub mamma sinistra, & hemicrania, maxime si tussiebat, ipsum excruciatum. Ab illo momento memoriam ita amisit omnem ut neminem adstantem amplius proprio nomine appellare potuerit, imo nullam amplius rem denominare valuit. Vidit distincte colores & ob-
jectorum visibilium lineamenta, figuras &c. attamen legere prorsus & literas combinare nequibat: omnes reliqui sensus externi constabant, nec in sensu communi vitium. Ipsemet labem memoriæ apud se animadvertit atque agnovit, se in loquendo aberrare nec res debito nomine impertire: insuper sensit caput se obfuscatum, seu obtenebratum & stupidius esse. Nihil paralytici animadversum, literas, etiam R. distincte pronuntiavit. Respiravit bene. Tunc temporis appetitus deiciebatur, pulsus fuerat frequentior: urina debito tinctior, statim ab emissionem turbabatur. In hoc statu per triduum substitit. Interea Cl. D. D. *Weiss clysteres* iniecit, quorum beneficio fæces biliosæ educabantur copiose: quin etiam *ter vena secabatur, semel in pedibus*. Dedit quoque dein *digestivum & purgans lenitivum*. Suasit victum tenuem & vinum denegavit. Quibus effectum est, ut triduo elapso appetitus redierit & *Reverendissimus Dominus* memoriam maximam partem recuperarit. *Die 6. Decembr. st. v. 1672. ipsum conveni*, observavi apud *Reverendiss.* aliqualem memoriæ labem superesse, nam in discursu non ad nutum succedebant verba, adeo ut ipsemet conquereretur, verborum copiâ se destitui: unde subinde inter loquendum hæsitabat: nonnunquam minus congrua verba sermoni admiscebat. *Psalmorum hymnorumque* non recordabatur si prolixiores erant, nec memoriter illos recitare valuerat: breviores vero ut & *Precationem Dominicam, Symbolum Apostolicum &c.* citra hæsitationem protulit. Aiebat se animadvertere ingenium quoque vitium cœpisse, nam se antehac promptissime aliorum sensus de re proposita concipere potuisse, nunc id cum labore fieri: nec se posse animi sensa, ut pridem proferre, aut de rebus tam prompte judicare: quin etiam rationem subducendi ad leges arithmeticas ægrius succedere. Interea vero distincte iterum legit, lecta intelligit, præteritorum recordatur, etiam actorum paulo ante insultum hunc subitum: imo meminit, in ipso insultu caput obtusius fuisse, neque ad nutum verba fluxisse. Iterum bene appetit, assumpta digerit. Pulsus naturalissimus est. In respiratione nulla menda observatur. Urina ratione coloris & consistentiæ naturalis est. Somnus quoque prorsus naturalis nec nimius nec naturali minor: nuper insomniis variis turbabatur, hac nocte vero non. Et cætera vegetus est, nihilque apparet, quod morbum aliquem proderet, si labem adhuc superstitem eamque exiguan memoriæ exceperis. *Die 7. Dec. Fonticulum*

dextro brachio inussi : ex discursibus frequentibus facile animadverti poterat memoriae vires magis magisque invalescere : si forte verbum unum alterumque non statim succurrebat , post brevem cunctationem vel idem vel simile *nunc Germanicè nunc Latinè* proferebat , ac dicebat sæpius se *Latinorum præ Germanicis* recordari. Vesperi literas breves scripsit cum labore quodam , unde caput aliquantulum in fronte doluit. Alvus sua sponte solvebatur. Die 8. Dec. Nocte prægressa 8. horis dormivit continue : mane postquam evigilavit , alacris erat , nullorum insomniorum memor fuit. Expergetactus *psalmos & hymnos* absque ullo subsidio recitavit. Urina, pulsus &c. optime se habebant. Exigua adhuc labes in memoria & non nisi ab attento observatur. Mane sumpsit *pulv. March. ʒß. cum aq. apopl. errhin. & apophlegm.* primum usurpare cœpit. Repetebatur *vesperi pulv. march. Not. R. D. P. Augustin. ab Ulri Oeconomus Rev. D. Abbatem* pridie ante oblivionis istius insultum in templo luctuosum sedisse vidit , oculis in cœlum fixissime levatis : ut crediderit luctum & pertinacissimam quandam sollicitudinem causam non ultimam hujus oblivionis fuisse. Præterea putat paroxysmum jam summo mane adfuisse , nam non credit ipsum templum adiisse : scholam vero præter morem & consuetudinem visitasse , si probe sibi constitisset.

Addidit : antequam cum Domino Cancellario loqueretur in cœnaculo frigido labem memoriae animadversam fuisse. Ante 10. pomeridianam ait mensæ affedis capite manu suffulto , eoque momento plurimum salivæ ex ore effluxisse , cujus salivæ profluvium opinatur apoplexiam avertisse. Not. Retulit R. D. P. *Anselmus Weissenbach. Rev. D. Abbatem* pridem nimium indulgisce acetariis , eorumque integras patinas evacuasse solum. Die 9. Decembr. nocte dormivit : mane in omnibus actionibus bene se habebat : memoriae vis crevit : memoriter recitavit *psalmum prolixiorem* . in sermone tamen adhuc quandoque impinxit , ob verba minus prompte fluentia.

Resolutio.

Affectus est memoriae potissimum abolitio , nam rerum nomina si ve usu comparata , si ve lectione conquisita & in memoriae promtuarium recondita in primo insultu depromere nequii , nec literas exprimere aut combinare amplius valuit , unde oblitus est penitus *lectionis tum Germanicæ tum Latinæ* : & adhuc conqueritur sibi verborum copiam deesse , unde quandoque in medio discursu ob verborum inopiam aut tardio rem recordationem verborum congruorum hæsitat , quæ memoriam imminutam testantur. Phantasia quoque labem contraxisse

traxisse videtur : nam *Reverendiss. Dominus* proposita non tam facile, nec ea promptitudine, qua pridem concipit ac penetrat : insuper ipsemet animadvertit in rationibus subducendis se impeditiorem esse ac nuperrime fuerat, quæ significant in hoc insultu ingenium quoque labefactatum fuisse, quamvis vitium nullo modo memoriæ abolitioni æquiparandum sit, cum cætera probe ratiocinetur. Sensus externi ut & communis bene valent, nam objecta sensuum probe distinguere semper potuit, nec debito somnolentior unquam fuit. In motu animali quoque ne minima labe animadvertebatur.

Locus affectus non est nervus aliquis ad unum alterumve sensum pertinens, nam audit, videt, gustat &c. nec nervus loquelæ inserviens, nam integre omnes literas pronuntiat, etiam R. nec spinalis medulla, quia nullum prorsus vitium in motu animali apparet; sed illa pars cerebri, ubi rerum species asservantur, quæ ceu ex promptuario depromendæ & à facultate memoratrice, ubi usus postulat, suppeditandæ. Quæ vero pars illa sit intra cerebrum, definiri nequit, certe non totum cerebrum affectum fuisse inde constat, quia somnolentus non fuit nec ingenium aut ratio unquam periit.

Causa proxima talis necessario esse debet, quæ se citra inflammationem intra poros cerebri profundius insinuare ibique aliquandiu hæerere ac affigere simulque species rerum ibi asservatas impedire atque aliquo modo obliterare potuit: talis non est merus sanguis, quia phrenitidem effecisset, nec ille cum muco aut sero mixtus, quia lethargum peperisset: nec nudus vapor sive tenuis sive crassius, quia tum brevem ut in ebriis, tum oblivionem cum somnolentia excitasset: sed humor aqueus, quia intima quæque à massa sanguinea separatus subire ac diuturniorem oblivionem generare quivit, non tamen immedicabilem, quia totus consumi potest, secus ac si viscidus, mucosus, aut mere phlegmaticus fuisset. Talis humor est serum, quod cum massa sanguinea circumfertur, facile ab illa segregatur & totum dissipari valet. Hoc sero *Reverendissimus Dominus* abundat, nam color est citrinus, pridem intertriginem humidam passus est, nuper catarrhum quasi suffocativum experiebatur, *fonticulus* per aliquot dies substitit: minus exercetur &c.

Serum hoc facilius intra poros substantiæ cerebri admissum fuit, quia crebris & gravissimis negotiis caput defatigavit, & statim à cibo sumto ad labores ingenii se accinxit. Et paulo ante insultum insigniter debilitavit, dum non solum per dies sex integros indefinenter scribendo & meditando occupabatur in visitatione, & pridie ante insultum toto die in templo, aëre frigido, denudato capite perstitit.

Letheam hanc aqueam à massa sanguinea fermentatione quadam separatam ac quasi despumatam fuisse vel inde constat, quia ante invasionem
si

quasi pleuritidem quandam cum sæva hemicrania & catarrho persensit, appetitum amisit, ac urina tinctior evaserat : quod & credibilius est, quia *Reverendissimus Dominus à V. S.* juvabatur, quæ præ cæteris auxiliis sanguinis ebullitionem & despumationem cohibet : insuper memoria reparabatur *ab hydrogagis* &c.

Sero huic nihil prorsus narcotici permixtum fuisse inde colligo, quia quod aliàs rarum in hoc affectu, plane non somnolentus fuit : imo cum indignatione quadam hunc affectum sufferre videbatur, unde bilis ebullitioni & despumationi hujus aquæ letheæ ansam dedisse videtur, quia urina valde tincta erat, & in primo insultu plurimum bilis educebatur *a clysteribus*.

Prognosis : quia *apud Reverendiss. Dominum* ita lethea & oblivionis aqua profundiora cerebri multis ingenii laboribus defatigati subintravit, memoriam abolevit, ingenium obtudit, totum cerebrum obtebravit atque obfuscavit, vertiginem quoque aliquam excitavit, quia quoque post aliquoties perpeffam hemicraniam hunc affectum excitavit, verendum est, nisi summopere caveatur, oblivionem hanc crebrius redituram ac tandem apoplexiam parituram. Meliora tamen sperari possunt, quia *Reverendissimus Dominus* cætera sanissimus est, nondum ætatem 45. ann. supergressus, & brevi *auxiliis adhibitis* præter spem oblivio terribilis excussa fuit, eoque magis, quia ægrum in omnibus obtemperantem & diætæ studiosum obtinebimus.

Indicationes erunt serum redundans evacuandum, à cerebro revelendum, derivandum, intra cerebrum dissipandum, cerebrumque roborandum esse : insuper ejus regenerationem, despumationem & novam collectionem intra cerebrum magno studio cavendam esse.

Quibus satisfieri poterit *auxiliis* & *remediis ex pharmacia, Chirurgia* & *diætâ desumptis* : quæ ordine methodo executivâ explicanda sunt. Scil. eo ordine, qui ad praxim accomodus maxime videbitur. *Ex pharmac. pil. ceph. errhina, Apophlegm. Tab. trag. elect. aqu. cephal. pulv. foris Bals. cucuph. Ex chirurg. V. S. scarificat. vesicat. fonticul. frict. In diætâ vinum diluat decoct. chin. sassafir. Cibi condiantur Mac. &c.*

Mane hor. 6. vel 7. & vesp. hor. 4. sumat 3j. trag. cephalic. cum pauxillo panis tosti & vino madidi.

Rx. Pulv. epilept. march. 3ij.

Pil. reg. compl. No. i.

Cubeb. 3iβ. N. M.

Mac. succ. citr. macerat. ana. 3i.

Cinam.

Cinam. ac. ʒij, C. C. ph. ppr.
 Ungul. alc. ppr. āā. ʒiiij.
 Sacch. rosat. tab. ʒj.
 Tabul. man, chr. perlat. ʒiij.
 Ol. d. majoran. gt. j. rorismar. gtt. ij.
 Msc. F. Pulv.

Superbibat cochl. iij. mixt. ex aq. rorismar. cephal. temp. & syr. fl. paralys. q. s. Cubitum iturus sumat una nocte pil. v. Bezoard. D. Myll. altera nocte Elect. nuc. magnit.

℞. Conserv. rosar. r. ʒiij.
 fl. salv. betonic.
 anthos. āā. ʒj.

Confect. anacard. ʒβ.
 Syrup. fl. paralys. q. s. Msc.

Interdiu subinde ore teneat & deglutiat Tabell.

℞. Spec. Diamb. diamosch.
 cord. temperat. āā. ʒj.

Extract. xyloal. gr. xij.

Confect. alkerm. c. ʒj.

Conserv. rosar. r. ʒβ.

Sacch. alb. in s. q. aq. rorismar. sol. ʒiij.

F. Confect. in rotul. irror. ol. anth. gtt. ij.

Mane & noctu vertex inungatur Bals.

℞. Unguent. alabastrin. ʒij.

Ol. N. M. expr. ʒiij.

d. rorismar. majoran.

lavend. āā. gtt. vij.

rut. succin. mac. āā. gutt. iij.

Balsam. apoplect. ʒβ. Msc.

Continue gestet cucupham.

℞. Summit. majoran.

Flor. rosar. r. salv.

betonic. anth. āā. ʒβ.

Succin. alb. mastich. ana ʒj.

C. C. ust. Ebor. ust. ppr. ana. ʒiiss.

Msc. F. Pulv.

Inspergatur gossyp. & insuat. syndon. r. interpassetur.

Mane jejuno stomacho naribus attrahat pauxillum pulv. errhin. & mastice trochisc. apophlegmaticum D. D. Weissii. Triduo ante novilunium 2. horis post parcam cœnam sumat pil. 9. cephalic. Diuretica & sudorifera mihi hac vice suspecta sunt, ne plus quam decet humores fundantur, V. S. non repetenda nisi æstuet, caput doleat & vertigo affligat. Scarificatio alternis mensibus ante novilunium instituenda. Fonticuli aperti servantur. Quamprimum hemicrania sævit, memoria iterum labascit, aut si soporosus evadat, Vesicatoria carpis & parti interiori tibiæ sub genubus applicentur. Frictiones prodesse, nisi illas fastidiret. Aër seligatur temperatus. Vescatur cibus boni succi, facilis digest. vinum diluat decoct. china. Cœna sit parcior prandio. Non statim à cibo somnum ineat. Somnus pomeridianus nocet. Mœrorem vitet. Alvus sit aperta. Exercitiis incumbat magis quam unquam.

Die 22. Jan. 1673. sequentia ad me dedit D. D. Weissius: Rever. Dn. Abbas satis generose & cordate præscriptis remediis hucusque perstitit, ex quibus effectum satis laudabilem consecutus est; attamen promptitudo memoriæ aliquantulum adhuc deest, ut verba, quo se expeditius denuntiet, non tam prompte subministret. Semel vel bis ab illo tempore, quo Exc. Vestra apud nos fuit, de perditione appetitûs conquerebatur, qui facile subsequente die rediit injecto clysmate. Noctes per intervalla inquietæ, quod intensiori animi labori, quo cerebrum paulo delassatum fuit, attribuendum videbatur. Vix se à negotiis continere potuit, ratus, se animum recreaturum & à melancholia magis liberum futurum; cum autem ipsemet animadverterit id sibi noxium esse, facile & libere omni negotio sese abdicat; ac nobis lubentius morem gerit. Pergimus semel cum præscriptis remediis, licet sibi Reverendiss. imaginetur, copiam & continuum horum usum appetitum imminuere, ad quod tamen ego non annui, persuadens ipsum id non provenire à remediis, siquidem pleraque sint confortantia & specifica. Si Exc. Vestra remediorum usum imminuendum aut alio modo immutandum credat, imprimis nos certiores faciat. Reverendiss. cum videat morbum paulo contumaciorem esse, aliquo modo angitur, veritus ne in pristinum statum restituatur: præsens mihi videbatur remedium, ut bona spe ipsum lactarem. Attamen cum vigor & alacritas ingenii & memoriæ paulo tardius redeat, mecum cogitavi,

an forte residua hypochondriorum colluvies biliosa & pituitosa ejus rei causa foret, quæ sympathicam cerebri plethoram facile fovere posset, & sic malum produceret; scio *specificis* hucusque *remediis* satis prospectum fuisse, præsertim ad causam conjunctam in cerebro existentem demoliendam; annon necesse nunc erit causam antecedentem in mesenterio & pancreate stabulantem *lenibus digestivis præparare* & *benignis pharmacis sæpiusculæ evacuare*. *Hæc omnia relinquo vestro judicio.*

Respondi d. 28. Jan. 1673. Memoriae hoc vitium non tam cito extirpari posse; nam apud alios vix intra annum integre rediit memoria, sublata causa proximâ usu redibit. Obstructiones mesenterii *digestivo* præparari, & postea *potione ex manna* evacuari possunt. Non tamen negligenda *cephalica* scil. *trag. M. & V. ad 3ß. Bals. item cephal. Tabul. subinde.* Bonum est, quod sibi à negotiis temperet. Semet ad meliorem spem erigat.

Die 1. April. 1673. conveni Reverend. Dn. Præsulem & in hypocaufto obambulantem offendi, qui retulit, quod post meum abitum *Mens. Decembr. præteriti anni* satis commode habuerit. *Die 6. Januar 1673.* cum diu in capitulo versatus esset & de severioribus longe differuisset, in fine discursus mentis commotæ & perturbatæ ac memoriæ hallucinantis indicia de se præbuit. *Die 16. Febr.* cum rursus *Capitulum* ultra 3. horas protractum fuisset multaque serio elocutus esset, similis menda memoriæ haud difficulter sub finem concionis animadvertebatur. *Die 24. Febr.* post negotia non magni momenti memoria turbabatur & appetitum amisit. *Ipso hoc mense* prægresso horrore mane vomuit solummodo aquea, quamvis magna vi ad ulteriorem vomitum stimularetur. Cæterum mala constitutio, de qua conqueritur *Reverendissimus Dominus*, consistit in his: angitur admodum, ut quo se vertat, nesciat, omnium rerum tædet: horror calidus dorsum pervagatur, unde appetitus dejicitur: valde sitit. Caput non dolet, at aggravatur & quasi obstupescit, cum majori labore loquitur, minusque verba succurrunt, nec *preces Canonicas* promptè expedit. Nunquam mane vomiturit. Adversis & ingratis minus resistere potest quam olim: vertiginem nullam patitur, ait cerebrum minus esse fere-num. Quando male habet, nihilominus obambulat, & dum de inappetentia conqueritur, nihilominus comedit. In propositis inconstans est & mutabilis, ac levicula negotia ipsum perturbare possunt, subsequente memoriæ quadam labe. In vertice & cervice à *Balsamo* excoriatus fuit, in utroque loco cutis capillaris crassior & quasi œdematosa videtur ac palpatur. Macilentior & pallidior mihi visus est ac ante abitum

bitum meum observaveram : circa orbitas oculorum flavescit. Constipatio admodum molesta nec alvus ante dies 3. vel 4. solvitur, quam unice ablatam exoptat. Quandoque tempore pluvio tristior est, non tamen semper: urina tinctior est, pulsus magnus, vehemens, tardus; manus post prandium fervent, conqueritur de dolore pungente vago in capite.

Die 2. April. Mane urina laudabilis erat, minus tincta cum sedimento. Literas *ad Rev. Dn. Abbatem Rheinoviensem* scripsit, in quibus elucescebat iudicium & memoria luculenter. Alvus hodie constipata erat. Bibit horâ 8. *haustum feri lactis caprin. alterat.* Conqueritur tamen adhuc de debilitate capitis, quæ in eo consistit, quod quandoque negotiis ægre incumbere, aliquando non diu ipsis insistere valet, quando enim scribere, legere aut numerare conatur, perturbatur spiritus, ut ulterius pergere non valeat. Ait se panem tum siccum tum in jusculis fastidire : sitire quandoque vesperi.

Resolutio.

Affectus nunc videtur complicatus : in cerebro latet adhuc aliqua debilitas, nam quandoque ægrius mentis actiones perficere, quandoque promptius expedire valet, nunquam autem diu : quamprimum enim cogitationes intendit, mens turbatur; nec ejus actiones prorogare potest, & memoria hallucinatur, ut vel verba deficient inter loquendum, vel ordinem dicendorum confundat, imo nec diu ratiocinari aut pecunias numerare valet, nec diu *preces Canonicas* continuare potest est. Accessit his melancholia quædam, quamprimum peperit defectus memoriæ, auxit ineptitudo ad negotia, deteriores reddiderunt alia symptomata, quæ hætenus supervenerunt primæ oblivioni, unde summopere sæpe angitur ipsumque omnium tædet : hanc anxietatem *Reverendiss.* terroribus mortis æquipollentes affirmat. Jam *men- se Febr.* quædam insultus febris intermittentis indicia comparuerunt, quæ *per totum Martium* alternatim primo, postea sine ordine affligerunt, qualia horrores, inappetentia, sitis, æstus, urina tinctior testantur; non tamen in nervum eruperunt, quia accuratam diætam observavit, & fomes subtrahebatur *purgantibus, clysteribus aliisve.*

Causa debilitatis sunt reliquæ à primo morbo, quæ tamen paucae, nam sæpe nullus defectus memoriæ deprehenditur. Mœrorem excitavit oblivio & adhuc subinde gliscentis labis cerebri recordatio, quem deteriores reddiderunt febrilia symptomata, ac propemodum desperationem quandam reddituræ unquam bonæ valetudinis effecerunt, fovitque anxietas quædam & tædium.

Febrilia symptomata oriuntur à bilis redundantia, quam amplius cumulavit hypocaustum calidius, tempestas hac vice ad febres proclivis: proprium temperamentum: illa exagitarunt mœror, tædium &c.

Prognosis: quia memoriæ vires plurimum hætenus redierunt, & si qua labascet, facile agnoscitur error, optime de integra ejus reparatione spero. Melancholia etiam superabilis est, quia patitur illam rationibus excuti. Febrilia symptomata haud ægre cedent, quia nunquam tanta hætenus erant, ut ipsum lecto affigere valuerint, nec appetitum penitus unquam prostraverunt.

Indicationes erunt nunc ante omnia febrim extinguendam, cerebri labem delendam ac melancholicum humorem succrescentem in prima herba suffocandum.

Itaque cum Cl. D. D. Weissio suasi die 2. Apr. 1673. Serum lactis caprin. alterat.

℞. Rad. cichor. taraxac. c. herb. rec. ana. No. ij.

Herb. rec. borrag. acetos. ana. Mj.

heder. ☞ chærefol.

Flor. rec. paralyf. violar. ana. Pj.

Sem. anis. ʒß. passul. maj. exacin. ʒj.

Coq. in ser. lact. depurat. mens. j. coletur. D. man. ☞ vesp. haustus ʒvj. vel vij. calide.

Continuet serum per dies 6. postea purgetur

℞. Rad. cichor. cariophyllat. ana ʒij.

Herb. fumar. endiv. ling. cervin.

agrimon. capill. ♀.

Flor. borrag. violar. ana Pj.

Fol. senn. s. s ʒvj.

Rhabarb. el. ʒiii. mechoacan. ʒß.

Agaric. alb. ʒiß. tamarind. ʒiß.

Passul. Corinthiac. ʒi.

Cinam. ac. ʒiiii. Mac. ʒß.

Sem. fœnicul. ʒiß

☉ Tamar. ʒi. Cremor. ☐. ʒii.

Incis. ☞ contus. coq. in aq. font. ʒiiii. in vas. claus. Colet. D. matutino tempore ʒvi. add. posset Man. vel syrup. rosar. s. s.

Cubitum iturus sumat ☐ rorismar. cochl. iii. Alvus aperta fervetur cibis

bis laxantibus ante pastum : *supposit. ex mell. vel globulis sacchar. vel clyster. domestico*, qui tamen non nisi pertinaciter alvo occlusa injiciendi, ne natura nimium illis affuescat. In prandio paulo largius comedere licet. Si vesperi sitiat, bibat *decoct. C. C. cum syr. refriger. de rub. Id. acetos. citr. &c.* Pane omnino vescatur cum cibis : cœna sit parcior. *M. & V. vertex Balsam. cephal. inungatur.* Occupationes graviores & molestiam parientes vitet. Obambulet, equitet. Febre debellatâ *ad Trag. Pilul. cephal.* redire poterit, sed prius *Medicos* moneat.

Ipsè Reverendissimus Dn. Abbas scribit die 15. April. 1673. se bibisse serum lact. alterat. per dies 6. unde æstus sopitus urinaque naturalis reddita fuerit, indeque se bene dormivisse, anxietatem illam cessasse, obambulasse, bis equitasse sine incommodo, nisi quod in dorsi sinistra parte sensum quendam, ac si calidâ perfusus fuisset, perceperit, quod tamen aliàs sæpe evenierit : D. 8. 9. 11. & 13. April. se potionem purgantem à D. D. Weissio præscriptam sumpsisse, ab ultima dosi pessime habuisse, rediisse nauseam, anxietatem cæteraque symptomata; urinam quoque tinctiorem apparere, hæcque symptomata continuare d. 14. & 15. April. Colligit recruduisse ardorem internum. An serum lactis repetendum, quando & quamdiu bibendum? aut quid insuper audendum?

Respondi d. 25. April. 1673. Me pervidere affectum ipsius non ferre purgantia, ut hypochondriacis non raro evenit, ideoque ab illis abstinendum; repetat usum seri lactis caprin. alterat. postea utatur Bezoard. ʒ iial. cum gumm. ammon. q. s. †. solut. in pil. form. gr. j. pondere, quarum vij. singulo mane sumat, superbibat juscul. acetos. alterat. balsam. cephal. interea pergat.

Die 22. Maji 1673. scribit Cl. D. D. Weissius; appetitum apud Rev. Dominum satis laudabilem esse atque constantem, anxietates, curas & pavores melancholicos non adeo vehementes ut aliàs, sed crebriores: urinam ab aliquo tempore naturaliter tinctam cum somno quieto; memoriam varie se habere, per pauca intervalla mutari. Rebus sic stantibus, Reverendiss. querere, an acidulæ forte hac æstate morbo profligando, an thermæ piperin. convenirent?

Ad has literas suasi die 25. Maji serum lactis caprin. per dies 14. Hinc potum thermarum piperin.

Die 8. Jun. 1673. in literis Reverendiss. Dominus scrupulum movit

vit de bibenda aqua Fabariensi, quod subinde sanguineum sputum egerit, & in sinistra dorsi parte, praesertim inter equitandum, dolorem observaverit, utrum hoc nihil impediat, quo minus has thermas bibere possit, & an purgans sit praemittendum?

Respondi die 10. Jun. sputum mucosum cruore permixtum non impedit Potum thermarum Fabariens. quia non à rupta vena pulmonali evenit, sed à muco faucium, cui aliquid cruoris permiscetur: dolor in dorso ad renes spectat, cui aqua ista medentur. Purgans non necessarium, quia jam diu satis purgatus fuit.

Mense Augusti 1673. D. D. Schnorpff Medicus Badensis seq. ad me scripsit literas ratione Rev. Dn. Abbatis Murensis.

Salve Nobil. & Excellentissime Domine Affinis!

PETiit à me per Muri transeunte illius monasterii Abbas Consilium super statu suo nimis quam nimis hypochondriaco, valde analogo illi, quo & Aula Praefectus S. Gallensis tibi notus laborat, mihi quae tantum non futuram delirium minatur; nam apprehensiones maximae subinde ipsi menti jam incipiunt quodammodo praedominari. Mittunt mei Consilii copiam, quae perlecta Excell. T. disponet pro lubitu, meque suae opinionis certiores reddet; nam ad manus propinquior cum sim, vellet ut communicatis consiliis ipsum tractaremus, quod sine dubio Exc. T. non displicebit. D. D. Scretæ dic meo nomine salutem plurimam, & ego maneo

Excellentissimi Domini Affinis

Bada d. 28. August.
1673.

Servus notus
Franc. Bernh. Schnorpff, M. D.

Consilium D. D. Schnorpffii.

LIcet hic affectus à plerisque ad laesam memoriam & cerebrum morbosum ejusque ignotam partem essentialiter affectam referatur; malo tamen ego eundem ad passionem hypochondriacam in genere, & in specie cephalicam referre: symptoma enim praecipuum praegressi sunt ructus copiosi, Melancholia, suffocatio hypochondriaca, & sequuntur metus, tristitia, anxietas, phantasia perturbata, & quidem per interval- la intensior vel remissior, id est per consensum hypochondriorum & non essentiam cerebri; nam quae à vitio cerebri laeditur memoria, continua est, sine febre aut prostrato appetitu, hæc comite urinâ tinctâ cum prostrato appetitu incept; illam nullus comitatur meticulosi-
tatis

tatis character, in hac tantum nimius est. Illa fit ob diminutum spirituum motum in aliqua parte cerebri, hæc per nimiam massæ sanguineæ ebullitionem: in illa spiritus animales languidi sunt, in hac tantum obfuscantur; in illa *Spiritus Universalis sive Archeus* nil patitur, in hac concipit morbosas ideas, quas per actionem regiminis menti offert, & nisi ea prædominetur, ad delirium usque inculcat; patebit autem res clarius per modum fiendi hujus affectus.

Bilis enim & succus ille ater vitriolicus Pancreaticus (seu illud alkali & acidum) dum in suo quanto aut quali excedunt, fermentationem sub pyloro præter naturam inducunt in ipso muco & humore salivali. Hanc subito non tantum concipit quoque massa sanguinea, uti ex febre & urina tincta patet, sed & succus nervosus cum suis demum spiritibus animalibus, qui secundum prædominium alterutrius ex prædictis succis eosdem inficiunt: & quidem vitriolicus obfuscantur & multum deperdunt de luciditate sua, hinc obtusus capitis sensus, phantasia perturbata, confusa memoria instar somnii, deliria subinde, & hæsitatio circa unicum triste aut plura objecta. Si vero bilis dominium teneat, succus nerveus evadit acer, ut spiritus ignei, unde affectus spasmodici, excandescentiæ, furores &c. quæ omnia remittunt vel intenduntur secundum majorem vel minorem ebullitionem circa pylorum. Sed nec hoc sufficit nam ab ea vicinus spiritus Archealis stomachi & splenis exagitari solet, & cum inordinato sit motu, mox sibi met fabricat ideas formidinis, tristitiæ, metus de variis malis, quæ idææ menti oblatae malum spirituum animalium adaugent, & etiam ablata fermentatione p. n. & morbida corporis dispositione subsistunt difficulter extinguibiles, uti unum & alterum in *Reverendiss.* clare patet; modo enim idææ non essent, non in tantum pateretur corpus. Quod autem in hoc motu p. n. memoriæ confusio & perturbatio, ita ut loqui, legere &c. nequirit, se exseruerint, in causa est nimia semper prægressa occupatio, & inde orta spirituum & cerebri debilitas; nam in partibus debilioribus semper subsistit moles morbi, cujus insultus facilius recipiunt. Hinc in aliquibus hypochondriacis leipothymia, palpitatio cordis &c. in aliis anxietates cum vomitu, in aliis alia symptomata prædominantur, sicut hic memoriæ confusio. Quod rursus succus ater vitriolicus abundarit præter prædicta accidentia nimius prægressus acetii usus non parum probat; quod iterum invasio fuerit tam subita, nemo mirabitur, qui conflictum alkali & acidi præcipue in *spiritu calcis vivæ* & *Oli philosophici* aliisque vidit, ubi unico quasi momento per effervescentem super longum alembicum liquor ebulliando erumpit. Quod demum tam brevi tempore redierit aliqualis luciditas spiritibus animalibus, ratio est naturalis, quod sopita fermentatione lumen eis ingenitum in se reflexum se magis intenderit, sicque paulatim tenebras dissipat.

diffiparit. Hinc nunquam persuadebor, feri copiam in cerebrum effusam; nam potius gravem vertiginem aut apoplexiam excitasset, nec tam facile per se ab arteriis & venis resorberi potuisset. Tandem ex his omnibus colligitur clare, hunc morbum non tam in continentibus aut contentis consistere, neque tam morbum corporalem quam spirituales designandum.

Prognosin quod spectat, intemperantes hypochondriaci plerumque tympanitide aut convulsione occumbunt, in hac vero obfusca constitutione spirituum suo tempore aut apoplexiam aut delirium expectare oportet juxta illud Hippocrat. quibus melancholia in cerebrum effunditur, apoplexia provenit: quod non intelligendum de materiali sed impetum faciente, præcipue si malâ diætâ aut medicamentis incongruis malum exacerbaretur. De reliquo passio hypochondriaca per se est longæ curæ; nam dum curati credimur, subito rursus erumpit, indeque malum difficile curatu, quod plerumque ægri impatientes moræ varia tentent; neque sibi neque uni Medico fidant, sicque congrua & incongrua medicamenta varie cum suo damno usurpent. Interim notari debet iis hos ægros obrui non debere, sed nunc uni nunc alteri symptomati urgentiori occurrendum, donec radix ablata sit.

His positis consultum quidem videtur aliquali tempore post potatas Fabarienses aquas opus naturæ committere, sed nunquam credere, quod hujusmodi remediis morbus profligatus sit, sed post æquinotium autumnale tres indicationes observandas; quibus præcipue sensim satisfacere oporteat. Prima est succum acidum vitriolicum, qui hic præcipue abundat, debito modo præcipitare & eo infectum sanguinem depurare. 2da est spiritus & succum nervosum lucidiores reddere, simulque cerebrum roborare. 3tia Ideas depravatas archeales extinguere ipsosque inordinatos *Archei* motus sistere.

Hoc nec purgationes supplebunt, nec Venesectiones, nec Scarificationes, quibus hypochondriaci cum damno frustra vexantur. Eorum loco ad primam indicationem accedant quidem *Pila regie* ab initio, de quibus *℞. mane & sero* sumatur in vino vel alio vehiculo convenienti. Dum appetitus minui incipit, omittantur, & succedat spir. *c. ☉. ad gtt. aliquot in cochl. syrup. viol. horâ ante pastum sumtus, vel ejus vicaria *Ra* *℞ri* *℞sata*: non enim figmentum est experimentum Barthol. Epist. 97. Centur. III. sanguinem emissum ex uno & eodem subiecto cum sp. *c. rubicundissimum colorem, cum sp. *℞ri* subrubicundum c. sp. alumin. lividum, c. sp. *℞li* aut aceti atrum representare; quidni etiam in corpore nostro interno simillimum operaretur idem spiritus? quod enim fit intra, fit sicut quod est extra & vice versa. Hæc sola

sufficiunt ad primam indicationem complendam primo ordine sine singulari methodica cura usurpata. Sanguine sic depurato, & ipsi spiritus majorem luciditatem acquirant eo facilius, si simul cerebrum roboretur, quæ ambo fient *per usum Ræ succin. aut corall.* Ad eundem finem *saphirus caruleus* sæpe aspici deberet; lumen enim cœleste gemmis ingenitum lumen nostrum internum recreat. Tertio scopo ideis extinguendis apprime conducet *Amuletum contra terrorem Helmont. appensum*, ut regionem pylori attingat, item *emplastr. ejusdem splenet.* lienis regioni & ventriculo adhibitum, & continuo gestatum; *Archei* enim inordinatos motus leniter compescunt, qui cum omnium symptomatum maximæ causæ sint, sæpe sopiri debent, donec idem in totum debitum ordinem redigatur, pro quo infallibilem effectum obtinebimus, si ingruente aut imminente aliquali anxietatis paroxysmo aut aliàs horâ somni gr. j. *Æris anodyn. Æris & Ætis aut Æii c. gtt. j. Elix. propriet.* vel horum defectu *Laudan. opiat. veri gr. j.* assumantur aut *cinnab. nativ.*

Hisce favente Deo successive usurpatis & cum continuata patientia felicem eventum certo sperare licebit, si præcipue sequens diæta accedat, in qua abstineat non tantum à *purgantibus multis, V. S. aut Scarificatione*, sed & omnibus quæ fermentationi apta sunt, ut omnia acida & acetum, carnes suillæ, fumo induratae, frixa omnia, fructus vinosi, crudi, ut fraga, rubus idæus &c. item acria, ut cæpæ, allia, raphani, herbacea alia in tantum non vitupero. Pisces ex cœnosis locis ut carpiones, tincae, barbiones, gobii omittantur; non quidem noxiæ sunt truttæ aliique pisces saxatiles, sed alternatus carniū & piscium usus sane hypochondriacis damnosus deprehenditur. Vinum rubellum tenue usui sit, & quidem subinde paulo liberalius: nam sicut panis cor confortat, sic vinum exhilarat; inter utrumque pastum vero omittatur, uti & somnus pomeridianus. Sereno cœlo mane & vesperi ambulatio instituatur. Negotia ante prandium non omittantur, nec metus est, quod noceant, modo non fiant nimia & seria, distrahant enim mentem ab ideis formidosis.

Supereſt enodandus scrupulus circa horarum recitationem & jejunium, ad quod *Reverend.* non teneri extra dubium est; pisces enim viscosum & crassum generant sanguinem, & consequenter imperfectos spiritus, at noctu semper parciori cænæ indulgere per se sanum est. Ad primum decidimus ex *Pauli Zacchiæ Urbani VIII. Proto-Medici in Tom. II. Quæst. Medico-Legalium L. VII. Tit. 2. Quæst. 2.* omnem capitis dolorem etiam obtusum præcipue vertiginosum dispensare ab horarum recita-

recitatione, & ipsam melancholiam, nisi dilucida sua intervalla habeant, in quo tempore non excusatur; secundum ergo majorem vel minorem intensiorem accessuum eas recitare omnino, aut ex parte omittere convenit, vel saltem recitantes audire; si vero exacerbatio, uti in hoc nostro affectu fieri solet, sit vehemens, pro eo tempore in integrum dispensatur. Et hæc sunt, quæ successive post æquinoctium autumnale aut etiam nunc, si necessitas urgeat, usurpare oportet, & de felici successu nullatenus dubitare, quem optat ex animo

Reverendissimi Domini Abbatis

Bada d. 15. August.

1673.

Servus devotissimus

Franc. Bernh. Schnorpff, M. D.

Reverendissimum Dominum Abbatem Murensem conveni die 10. Septembr. 1673. & examinaui ipsum, cujus talis valetudinis status erat: appetit mediocriter, cibi sapiunt, à cibo nullum laborem sentit, neque etiam tempore anadoseos chyli crassioris, nam non dolet circa præcordia vesperi hora quarta, aut noctu circa duodecimam: eructat quandoque sed solum semel vel bis, non pluries unica vice & per longa intervalla. Nunquam vel rarissime mane jejuno stomacho vomit, multo minus post cibum; non recordatur sibi id evenisse *ab 8. mensib.* Putat sibi quandoque gulam stringi, quando vero deglutit, id sine impedimento fit: nullum ardorem stomachi patitur, qui ipsi molestissimus fuit, dum junior erat. Salivator verus non est, quamvis salivæ aliquomodo pluris sentiat, quam decet. Non sitit nisi post motum, nunquam jejuno stomacho. Alvus quotidie aperta est, fæces quandoque siccae & induratae, quandoque liquidiores sed consistentiæ non expertes: flatus habet sed qui nullos borborygmos aut fluctuationes excitant. Hæmorrhoides ignorat. Non vel rarissime dolet sub costis nothis. Urina tenuis subflava, spicea erat ultima hoc mane, subsidit sabulum rubrum paucum & copiosa erat: cutis est alba: in oculis nullum vestigium icteri apparet, adeo ut hepatis obstructi & bilis impeditæ indicia nulla adsint, nisi maculas hepaticas subfuscas hepatis attribuere velimus. Circa lienis regionem prorsus non dolet, nec pulsationem, vel minimum ejus indicium sentit. Pulsus est naturalissimus. Cor nunquam palpitat: respirat facile: nuper à defluxione per dorsum aliquomodo interceptebatur. Rarissime tussit.

In Capite patitur continue dolorem quendam vagum, qui nunc in dextro nunc in sinistro, nunc anterieus nunc in postica parte pungit. Insuper putat se sentire intus in cerebro Massam aliquam aut molem aut pondus, propter quod gravetur: mane id gravius est post somnum, manet post prandium: post cœnam melius habet: pondus istud aut moles ista vertiginem parit, ob quam lapsus antrorsum aut ad latus ve-

retur, sæpe etiam nutat; nunquam tamen ita titubavit, ut se sustentare coactus fuerit: ab hac sæpe oritur magna anxietas, ut apoplexiam aut epilepsiam extimescat: anxietate hac maxime mane jejuno stomacho affligitur, quandoque etiam post prandium. Tinnunt nonnunquam aures: putat capitis obtusionem ad aures pertingere. Animadvertit jam aliquoties scintillationem ante oculos, ut legere nequirit, obversatam fuisse cum aliqua vertigine; vocat symptoma ein *Zwischen*: vertigo tamen, ob quam vacillat, quasi frequentior scintillatione, evenitque crebre post equitationem, ut de equo cadendum putet. Noctu dormit 7. vel 8. horis: primus somnus profundus est; interdiu nunquam dormit, somnus matutinus inquietior & varia obversantur, quæ tamen in ordinem redigere nequit. Lectio aut de rebus sibi non penitus notis, aut de iis, quæ attentionem requirunt, ipsi difficilis est, nec illam diu continuare potest & laborem ac perturbationem adfert. Multa, quæ memoriter tenet, efferre potest: orat *horas Canonicas*. Negotia œconomica peragit, idque cum judicio; ait tamen se omnia cum magno labore & tardius absolvere. Si controversiæ obveniant, iudicium de oblatiis accurate fert: putat se res propositas non tam facile intelligere & penetrare, nec tam prompte se de iis vel approbandis vel reprobandis judicare posse: si hanc in intelligendo difficultatem & in iudicando imbecillitatem apud se animadvertit, valde angitur ac gravius malum timet scil. apoplexiam, repuerascentiam &c. Quando nihil horum eodem vel postero die supervenire experitur, ipsemet agnoscit hanc persuasionem prorsus melancholicam esse. Observat adhuc uno die cerebrum lucidius esse quam altero: imo manifeste cœlo pluvio & nebuloso tenebricosius est. Si post tædia negotiorum exspatiatur, manifeste sentit se melius habere. Horrores non amplius patitur, nec æstuat. Patitur quendam sensum fornicationis in manibus, digitis & in genis scil. nunc sinistra nunc dextra. Habitus corporis iterum plenior, facies macilentior; adhuc macilentior *post potum thermarum* erat; nunc manifeste iterum incrementa sumit. Narravit *Dn. Oeconomus Reverendiss. Dominum* vesperi negotia proposita prompte intelligere, accurate de iis judicare, imo ex iis argute eventura elicere: mane verò post somnum scil. primum & secundum magis turbidum esse, nec tam facile proposita eadem vel capere vel illa discernere; nunquam tamen absurdum esse.

Die 10. Septembr. per totum prandii tempus discurrebat apposite, verba ad nutum fluebant, raro hæsitabat. Pransus est bene, parcissime bibit. In fine prandii doluit in occipite, ubi muscoli cervicis inferuntur, dolorem reputavit apoplexiæ prodromum. Sarcocèle testiculi dextri inferius emolliri incipit, credo hydrocelen junctum. Post prandium sentit quandam tensionem in temporibus & occipite, accedit

dit huic tensioni quandoque quædam ebullitio intra cranium : eadem ebullitio evenit, si attente diutius scribat aut legat, si continuaret, ob ebullitionem superveniret insignis perturbatio, ut quid legeret aut scriberet, nesciret, ac si interius obstaculum quoddam esset, quod spirituum motum concitatiores, sive à negotiis sive à pastu factum, valde impediret. Anxietatem valde auget opinio falsa, qua putat se contemptui fore *Conventui* ob ingenii & judicii imbecillitatem, cum semper, dum adhuc *Novitius* esset, studuerit his cæteris prævalere, quod non obscure innuit, si attentius examinetur.

Resolutio.

MEmoriæ labi accessit melancholia; illius vestigia supersunt quædam, quia verba non tam prompte succurrunt, nec se scribendo, legendo, perorando aut severiora negotia tractando diutius exercere audet, cum superveniat perturbatio & specierum memoriâ asservatarum confusio, maxime mane aut cælo turbido.

Melancholia quoque luculenter se prodit mœrore & anxietate, quæ sæpe intensissima & quibusvis, ut ait, cruciatibus gravior est, ob quam non timenda timet, & vane suspicatur se auctoritatem jam *apud Conventum* perdidisse, seque ipsi gravem esse. Hanc memoriæ labem ut & primum insultum in illa plane perditum, non possum ab hypochondriis petere, cum ante insultum illum nec quicquam de affectu hypochondriorum senserit, nec hac vice ejus vestigia appareant, nam ventriculus & intestina ut & hepar suum officium faciunt, nec læsi lienis signa apparent, nec doluit unquam in præcordiis, nec in hypochondriis talem dolorem expertus est, qui alicujus momenti esset. Omnino continua in principio fuit & quidem omnimoda, & sensim ac gradatim illam recuperavit, *non à refrigerantibus & putatitias hypochondriorum effumationes deprimentibus, sed à revellentibus serum illudque evacuantibus ac absorbentibus.* De vertigine & obtusione capitis in principio insultus nullam quidem mentionem fecit; at hujus statim invasione non obscura indicia præbuit, dum mensæ assidens caput manibus fulcivit, aliquando perfricuit; postquam ad mentem rediit atque memoriam aliquo modo recuperavit, omnino de vertigine conquerebatur, quod etiamnum facit, imo addit se nunc pondus quoddam aut molem percipere caput gravantem, quam consequatur vertigo; imo aliquoties scintillationem & spirituum visivorum motum inordinatum inque lectione impredientem se experiri: his accedere quandoque ebullitionem quandam intra cranium. Accedit his fornicationis sensus in utraque manu & genis, qui prohibiti spiritus animalis influxus signum est. Quæ omnia, si probe expenduntur, cerebrum per es-

sentiam, non per consensum, nisi illum à tota massa sanguinea repetere velimus, læsum fuisse, scil. tali ratione, quatenus causam abolitionis memoriæ intra semetipsum admisit nec in vasis sanguiferis substituit.

Melancholiam quoque ab hypochondriis accersere nequeo, quia ante insulum melancholicus non fuit, nisi quemvis in negotiis pertractandis serium talem appellare velimus, nec ullum symptoma hypochondriacis familiare passus est. *Suffocationem Vischinganam* lubentius motui convulsivo nervorum pectoralium tribuerem ab acri humore excitatum, quam vaporibus ab hypochondriis allato, cum, quâ viâ citra vasa sanguifera illa attingere valeant, non videam. Melancholia nata fuit ab intuitu calamitatis perpeffæ & providentiæ futurorum malorum, non secus ac ingens mæror sanissimos in hypochondriis in gravissimam melancholiam conjicere potest; nam hæc melancholia demum postquam memoria restituta fuit, pullulare cœpit, antea eam prorsus ignorabat.

Serum causam proximam memoriæ ablatae nec dum penitissime restitutæ arbitror, quia nullus alius humor intima cerebri subire potest quam illud; quod non magis est mera aqua quam saliva aut stomachi fermentum, quamvis aquæ instar limpidissimæ per tunicas in ejus cavum stillet ex vasis sanguiferis; vaporibus enim nullus accessus patet per gulam intra cranium, obstat quadruplicatura duræ matris, qua basis cranii obvallatur, ut alia argumenta taceam. Imo illa ipsa ebullitio succi pancreatici & bilis in duodeno nullam labem cerebro afferre posset, nisi quatenus chylo permixti illi humores cum sanguine confusi & sero uniti illud subirent; quamvis hujus ebullitionis ne minimum indicium in principio animadversum fuerit. An in primo insultu urina mutata fuerit ignoro, quia non adfui; si vero illa mutata fuerit, illud non necessario ebullitioni à conflictu humorum in duodeno repetendum videtur, cum tales urinæ in qualibet fere feri despumatione majore contingat, ut videre est in arthriticis, catharrhis, coryza & broncho, non sine febricula citra ullam pugnam in duodeno prægressam. *Mens. Mart.* urinæ valde tinctæ erant quidem, sed jam reparatâ memoriâ, idque ob febrem quandam se manifeste, etiam tertianæ prodromis prodentem: febre pulsa urina constanter naturali similis semper & ad hunc usque diem apparuit, imo tenuior & limpidior, quam ut alieni humoris contagio imbuta esset, & talis quidem quæ manifeste ostenderet *Reverendissimum* sero abundare, illudque se poris intimis insinuare. Seri despumationi obnoxium probat urina copiosissima excreta *Mens. Octobr. 1672.* ante insultum subsequente hemicrania. A sero malum hoc foveri non ultimum quoque argumentum est, quod post somnum semper ingenium & memoria magis turbantur, & ineptiores

tiores ad suas functiones demonstrandas ab ipso deprehenduntur. Idem quoque probant tempestates pluviae & nebulosae quavis lunâ, alacriores vero redduntur cœlo sereno & si se exerceat.

Spirituum animalium motum impeditum evincunt non solum formationis sensus sed & ineptitudo ad continuandam diutius lectionem negotia gravia &c. item visus obtenebratio quædam.

Itaque ante omnia operam dandam existimo, ut pori cerebri omni ingenio referentur, humiditates in illis stagnantes absorbeantur, quod adeo difficile præstitum non erit, modo *congrua* continuentur, cum solus iste humor totus auferri possit; quæ vero spiritus ligant ac humores detinent, usque adeo tuta non sunt. Melancholicæ ideæ, cum factus sint phantasiæ errantis eo ingenio excutiendæ, qua illam subierunt, *scil. argumentis potius quam medicamentis*, quibus nullum est imperium in animam, sed solum in humores & vapores. Et quoniam negotia gravissima spiritus animales nimium consumpserunt, seroque aditum intra poros cerebri pararunt, omnino illa moderanda erunt. Nimirum *Reverendissimus Dominus* ante omnia ad tranquillitatem animi omni ingenio deducendus est; deinde exhibenda genus nervosum roborantia eique adversa absorbentia, & quidem talia quæ cæteros humores non turbant aut fermentationem excitant, cum eadem opera nova feri despumatio efficeretur.

Cum D. D. Schnorpff suasi *Pulv. antiepilept. Ludov. 3j. mane cum aqua congrua. Item solut. succin. alternatim. Ante pastum R. ʒ. aut corall. Foris amuletum ex bufonibus.*

Die 8. Febr. 1674. scribit Rev. Dn. Abbas sequentia: Tinct. succin. cum pulv. hucusque usus fui, qui ultimus deficit; hinc Exc. Vestram consulere volui, quid ulterius agendum sit? an pergendum, an immutandum, an vero Deo & Naturæ relinquendum sit? cum, ut verum fatear, ex usu medicamentorum nullum notabilem & sensibilem effectum sentiam, nisi quod ad scribendum idoneor sim. Interim dolores in corpore vagos experior, in capite autem frequentes & vehementes: Cardialgiâ subinde vexor mane cum dyspnœa, brevi tamen iterum evanescit. Rogo ut Excell. Vestra Rev. Dn. Abbati Rheinoviensi indicet, quid de affectu meo tenendum sit, & an spes restitutionis adhuc supersit.

Respondi d. 22. Febr. domum redux. Memoriam vere abolitam semper credidi à causa positiva vero non imaginaria; hanc causâ sublata integre rediisse ex literis tum ad Rev. D. Abbatem Rheinoviensem Latine & ad me Germanice scriptis singulari dexteritate, judicio & prudentia colligo. Nunc Reverendiss. cum melancholia aliqua colluctari
non

416 Observatio CII. Memoria abolita sequente &c.

non negaverim : dolores vagi nihil mali præfagiunt. Cephalalgia considerationem meretur & cardialgia cum dyspnœa conjuncta. Non multis affligendam arbitror naturam, at non negligendam, sed patienti & afflictæ succurrendum puto. Licet non palpabiles effectus inde se sensisse putet ipse, at alii id facile agnoscunt, dum ex verbis & scriptis ipsum judicio & memoria valere tantum non palpant. Ob capitis dolores vehementes & frequentes & cardialgiam cum dyspnœa, ut & dolores vagos suasi *Pulv. ex C. C. ph. pp. Ocul. ʒ. pp. Ungul. alc. pp. ʒ. diaphor. cinnab. nat. Tab. man. chr. perlat. cujus mane sumat ʒß. cum ▽ rorismar. s. vin. d. It. pilul. cephalic. pergat Tinct. succin. Cum R. D. Abbate Rheinoviens. collocutus sum ipsissimamque veritatem indicavi : non dubito ipsum plene convaliturum, modo negotia tædiofa vitaverit, dietam observaverit & medicamentis congruis perrexerit.*

Narravit Rev. D. P. Oeconomus d. 8. April. 1674. Reverendissimum Dominum bene appetere & nihilominus emaciari ; ipsum semper adhuc conqueri de memoriæ hallucinatione aliqua, dolore temporum pungitivo, vertigine inter obambulandum &c.

Die 12. Aprilis 1674. sequentes D. D. Schnorppff ad me dedit Literas : Vocatus fui nuper ad Rev. Dn. Abbatem in Muri, ut examinarem, in quantum nostra medicamina profecerint, & quid ulterius hoc verno tempore præscribendum sit, simulque jussus, ut modernam constitutionem *Exc. Tue* transcriberem. Atque ut à ventriculi munere exordiar, appetitus subinde bonus, subinde exiguus est ; à cibo ructus nidorosi & insipidi : per intervalla præcipue jejunos strictam respirationem habet. Scandendo scalas difficultatem cum respiratione & pulsatione p. n. circa pylorum. Mane oris siccitatem & gustum depravatum habet : 4. horis à cibo sumpto identidem : mane sæpe nauseam patitur. Dolor capitis vagus & acutus quidem est, maxime vero in tempore, noctu magis exacerbatur. Scotomia præcipue jejuno stomacho familiaris est ; visus inde & auditus obtusio subinde intercedit. Apprehensio præcipua præter alia est circa metum abolitionis memoriæ, quæ tamen non deficit, licet subinde confundatur. cum de rebus præteritis optime memoret, præsentibus apprime discurrat, quamvis subinde ob obtusiores phantasias in negotiis non expeditus sit. Interim color faciei subpallidus est, signum sane totum sanguinem & non cerebrum solum affici. Et dum in me & aliis prædicta symptomata considero, hypochondriaca pleraque evidenter apparent, videnturque à diminuta sanguinis volatilisatione multa procedere ; illa procedit à chylo crassum fluorem vitio fermenti stomachalis adepti ; utrum inde obstructions hypochondriorum quoque proveniant, nec ne facile quis sibi imaginetur. Siccitas illa oris, præcipue tempore transitus

situs chyli bilem non absentem indicat; Archei phantastici inordinatos motus hic non attingo. An verò ante illud accidens læsæ memoriæ jam adfuerit hæc passio, an solum successerit, mihi tam notum non est; saltem ea sola nunc curationem videtur requirere, memoriâ sat sanâ.

Quid si jam *gelatin. C. C. cum conserv. cochl. vel jucco ejus* usurparetur, additis qualibet vice *Elix. propriet. gtt. aliquot*, quod mihi insigniter ab aliquot diebus prodest, non omissa $\square$ $\square$ *sat. tinct. & spir.* * Et si obstructions metuerentur $\mathcal{R}$ *aperitiv. Lud. ex $\oplus$ l. 3 t. facta*, quam in hypochondr. affectibus maxime deprædicat. *Purgetur* dein *Fol. Senn.* simpliciter & fiat *V. S.* ad dignoscendum sanguinem. Postea cum *de acidulis* scrupuli adsint, *serum quoddam lactis alterat. aut omnino destillatum* ad calorem temperandum mihi tam incongruum non appareret. Quid igitur sentias, *Vir Clariss.* quæso pro opportunitate indicare non graveris.

His diebus aliquid rarum accidit: Virgo Religiosa sana comedit 3. coxas ranarum, tertiam deprehendit esse bufonis, & subito oborta nausea iætero totius corporis corripitur, ut instar cere flavesceret. Tracto nunc illam, quo successu expectabo; interim videtur, quid ideæ possint.

Ad has literas respondi d. 16. April. sanguinem vitiosum fuisse ante insultum nunquam dubitavi; nam ante plures annos serosa colluvies redundavit, in qua serum valde acre fuisse excoriationes probant non uno in loco cum insigni pruritu & ardore; ejus copiam probant pallor, vita sedentaria: ex massa sanguinea citra hypochondr. ansa profunde se cerebro insinuavit, ut probavi in præcedentibus, ejusque adhuc reliquias superesse probant memoriæ perturbatio, si intendatur, vertigo & visus ac auditus imminuti, dolor temporum punctorius. Symptomata hypochondriacis similia adsunt, ructus scil. varii, vomitus matutini, pectoris constrictio, quæ tamen vera illa non sunt, quæ viscera variis & diuturnis febribus labefactata, ac prava diæta misere destructa pariunt, in qua causa symptomatum non tam in massa sanguinea & nervoso genere, quam in ipsis visceribus quærenda, quorum dispositio similis à muco corrupto seu *Grewelig* / ut *Willis* alicubi docet. Alii vitium à sale petunt. Obstructions ego non agnosco, quæ nullæ, cum nec in sanguiferis vasis, nec chyliiferis, nec lymphaticis. Cordis palpitatio à corporibus pituitosis ut in cachecticis, hæc adest post metum, unde sanguis minus spirituosus.

Acidulas dissuasi forte apoplexiam paraturas; suasi *serum alterat. cephalic. hepatic. splenetic. gelatin. alterat. meliss. acetosell. superbibat juscul. alterat.* probavi quoque *Elix.* sed seorsim ante pastum,

Die 18. Augusti 1674. mane post 9. mortuus est in cœnobio Muri. Ante obitum Asthmaticus factus sanguinem spuit : emaciatus ut phthisin timuerint Medici. An autem ante obitum peripneumonia correptus fuerit rescire nequii; certe phthinodes nunquam fuit, neque phthisi ansam erroribus post memoriae labem dedit.

OBSERVATIO CIII.

Memoriae defectus ejusque recidiva præcedente

Nephritide cum Podagra & Hemiplegia.

Nobiliss. & Ampliss. Dominus J. R. B. Consul inclytæ Reipublicæ B. est staturæ mediocris : carnosus : capillis nigris olim præditus, nunc canus : facies subfusca & circa oculos flava : oculi nigri. Literis addictissimus, & adhuc juvenis ad hoc usque tempus gravissimis negotiis occupatus fuit. Ætatis annorum nunc 58. *Pacificationi Monasteriensi* interfuit illisque in oris diu versabatur. Anno 1647. ibi quartanâ duplici correptus fuit; circa finem illius anni domum ob hanc febrim proficisci cogeatur, domi aliquandiu tertianâ duplici affligebatur. Expugnata febris colicam passus est, quæ sæpius ipsum invasit, tandem illam aliquo modo *Acidularum potu* profligavit, non tamen evitare ejus recidivas penitus potuit, donec circa 30. ætatis annum Podagrâ correptus fuit : post ejus invasionem remisit. Podagræ ansam dedit *iter Viennense 1651.* Podagra hæc mitissima erat, afflixit solummodo imos pedes usque ad malleolos, imprimis pollices cum rubore & tumore, nullos nodos post se reliquit : sæpe post paucas septimanas sua sponte tepore lecti evanuit, aliquando præsentē dolore iter facere potuit. Cessante tamen podagrâ debilior in pedibus aliquandiu permansit. Concessit inducias quandoque per annum unum, imo duos. Aliquando per quinquennium emanavit : rediit postea fortior, duravitque undecim septimanis, cum atrophia totius absque ulla febris aut tussi, quamvis bene comederet. Anno 1677. æstate primum correptus fuit paroxysmo nephritico. Anno 1678. *Mens. Octobr.* iterum expertus est paroxysmum seu potius colicam nephriticam cum valido vomitu. Accessit tum aliquid hemiplectici in latere dextro, in quo affectu brachium & pes imbecilliora evaserunt : incedere valuit, at diu scribere nequii : tum quoque visus hallucinatio quædam obvenit, ob quam lectionem & scriptionem non diu continuare potuit. Lingua quoque minus flexilis fuit. Alias catarrhosis est & diarrhœæ obnoxius. Aliquando buccam interiorem mordet. Mane summo subinde lingua siccescit : ructus nidosos emittit. Utitur *Ess. ambr. & aq. quadam cephalic.*

Die

Die 6. Martii 1679. Linguam satis crassam imo propemodum crassiorē conspexi, humidam tamen & pallidam, In descensu declivium genua imbecilliora sunt : in acclivium ascensu respiratio aliquantum difficilior est, & superatâ scalâ aerem fortius trahere cogitur. Lingua minus quam pridem expedita est, ac vocabula literâ R. abundantia ægrius profert; solam tamen expedite enuntiat. Prodit in publicum : brachium si diu sursum movendum, aut motum in alto si tenendum sit, statim defatigatur ex. gr. inter pectinandum. Nullum sensum fornicationis patitur. Caput non dolet : ingenio, judicio & memoria valet; putat tamen hanc imbecilliorē, verum non nisi ob negotiorum multitudinem : certe in discursibus nulla menda observatur. Junior subinde excessus commisit : at nunc temperanter vivit, mane sumit jusculum pro jentaculo, prandet bene, cœnat parce : vinum aqua diluit, bibit album diureticum ex vicina *Brisgoja*. Bubula præ cæteris carnibus sapit, raro vescitur piscibus. Putat aliquid scorbutici concurrere, quia dentes denudantur, at gingivæ nec tument, nec facile sanguinem fundunt.

Analysis.

Plures affectus sunt, qui *Nob. & Ampl. D. Consulis* valetudinem labefactant. Colica quidem præterit, postquam podagra ipsum invasit; nullus tamen dubito, ejus causam adhuc in massa sanguinea delitescere, nullum tamen fastidium parit, tum quia articulos subinde deflectit, tum quia superveniente quandoque diarrhœa spontaneâ non sine torminibus e corpore eliminatur : catarrhis denique multum humoris hujus subtrahitur. Podagra utcumque aliquando emanferit, nondum tamen valedixit, nec credibile est *Ampliss. Domino* viribus valente antiqua hospitia deserturam. Accessit ante biennium fere Nephritis, atque in ultimo paroxysmo nephritico aliquid hemiplectici. Colicæ causam proximam non reputo fuisse bilem, pituitam vitream aut aliud quidpiam intra cavitatem intestinorum reconditum, sed serum acre salsum plexus nervosos ad intestina spectantes vellicans ac illorum constrictiones efficiens, unde flatibus aliisque intestinorum contentis libera excretio inhibita fuit, quæ fermentantia sæpe cruciatus sævissimos excitant inprimis si constipatio pertinacior accedat. Tale serum colicæ causam fuisse existimo, quia sequebatur *victus rationem Westphalicam*, febrim intermittentem quartanam & tertianam diuturnam; mitigabatur potu *Acidularum repetito*; evanuit postquam serum hoc ad articulos pedum decubuit. Podagra non nisi à simili humore dependere potest, cum nullus alius humor citra suppurationem dolorem pariens huc deflectere, extravasare & morari per septimanas possit. Diarrhœa largior & aliquandiu durans quoque hujus humoris soboles est, quamvis non negarim tum aliquid biliosi

accedere, cum commoto sero, falsuginoso imprimis, intestina ceu à *clystere* sollicitentur. Catarrhos ejus proventum esse, si attendatur, plures sensus testabuntur; erunt enim maxime in principio tenues, falsi, fauces & nares acrimoniâ suâ rubefacientes.

Serum acrius generatur à visceribus sanguificationi dicatis calidioribus: qualia esse temperamentum totius calidius & ficius *Amplissimi Domini* testatur. Videtur concurrere aliqua hepatis obstructio & bilis impedita secretio, nam circa oculos, magis quam decet, flavescit.

Materiam sero acriori præbere non credam cibos admodum salitos aut aromatibus conditos, cum ab his sibi *Amplissimus Dominus* temperet: at ausim dicere tale à vino albo fieri, cum à multis annis observarim, ubi hoc ordinarie bibitur, serum acrius redundare, morbosque ab illo originem ducentes, scil. colicam vulgo biliosam dictam, motus convulsivos & podagram frequentiores esse.

Cumulatur in massa sanguinea ob vitam sedentariam & neglectum exercitiorum, ad quem *Ampliss. Dominus* adigit moles & gravitas negotiorum.

An fermentum aliquod acidum ventriculi hic causari liceat, valde dubito, cum *Ampl. Dominus* non indulgeat poculis, & à vini potu matutino prorsus abhorreat. Nec alia indicia aciditatis in ventriculo stagnantis adsunt. Ructus nidorosi effectus sunt potius caloris excedentis, unde etiam alii paulo fervidioris constitutionis comestis frixis aut valde pinguibus maxime in cœna illos experiuntur. Linguae siccitas mane eveniens effectus est halituum calidiorum tota nocte expiratorum, & attractio aeris calidioris in inspiratione, maxime si in hypocaustis dormiatur.

Decubuit serum ad pedes, quia ab itineribus & frigore valde debilitati fuerunt: cæteri articuli robustiores affluxum hætenus non admiserunt.

Catarrhi & diarrhœæ eveniunt, si serum redundans acrimoniâ suâ oscula glandularum & tubulorum, per quæ ordinarie aliquid serosi exstillat, nimium referantur.

Calculi renalis materiam omnes circumferimus; hujus rei nobis fidem facit urina, quâ repositâ matulis brevi crustæ lapideæ, nisi diligenter emendentur, accrescunt: Tartarum has vocant. In renibus autem adhærent tum ob siccitatem papillarum, ut *Excellentissimus Plate-rus statuit*, tum ob ignaviam quandam renum, *authore Ampliss. Beve-rovicio*; plurimum ad lapillorum proventum facere vitam sedentariam, Literati experiuntur, quorum *Carnifices & tortores vocat Erasmus cal- culos.*

culos. Quia ab irritatione renes valde incalescunt, & hanc quidam hujus pessimi proventus causam forte non immerito credunt.

Hemiplectici *Mens. Octobr. 1678. Ampliss. Domino* accidit aliquid, ob vomitum validum in colica nephritica evenientem, à quo cerebrum multis negotiis defatigatum & sero repletum valde succussum fuit, forte post noctes insomnes.

Podagra ex mitissimorum numero est, utcunque ante trigesimum annum invaserit, cum rarius invadat, terminos pedum non transiliat, nullos nodos post se relinquat, nec dolores usque adeo atroces sint, propterea non supprimenda videtur, eoque magis quia à gravioribus partium principum morbis præservat. Eadem ratio catarrhorum & diarrhœæ esse videtur. Hemiplegia quoque non magni momenti est, cum nulla cephalalgia, nulla vertigo, nullus sensus fornicationis ipsam comitetur, atque ob hanc causam nulla recidiva timenda est, eoque magis, quia linguæ & artubus dextri lateris ut & oculis suum robur rediit & indies augetur, quia denique *Ampliss. Dominus* temperanter vivit.

Nihilominus tamen ad conservandam valetudinem serum copiosum imminuendum, acre attemperandum, calculorum accretio cavenda, accreti exterminandi; cerebrum roborandum.

Serum imminuunt 1. *purgantia*, quæ mitissima esse debent, ne serum nimis tumultuet, ut non raro in podagricis solet, si crabrones irritentur. Proderunt *syr. ros. f. comp. cum Rh. & S. syr. fl. persic. pil. marocost. &c.* Convenient potissimum mensibus vernis & autumnalibus, 2. *V.S. parcior.* 3. *Diaphoretica*: sc. sudor spontaneus mane hor. 5. veniens non reprimendus, sed levicule juvandus tepore lecti; maxime præsentē paroxysmo podagrico, item *C. C. ph. ppr. lap. bez. Unic. foss.* maxime si adsit diarrhœa. 4. *Diuretica mitiora, non calida*, ne augeatur dispositio nephritica. Hanc ob causam cibi condiri possent *juscul. petrosel. chæref. majoran. mac.* in paroxysmo nephritico convenirent *Emuls. sem. frig. maj. &c.*

Serum corrigunt *Juscula alterata, non herba Theé aut Coffeé, sed herbis nostratibus recentibus levicule diureticis mane pota, sc. fl. bellid. min. borrag. bugloss. acetosell. pimpin. cochlear. hed. terr. summit. hyper. chelid. min. Nummularia aut simili, quarum unaqualibet vice vel in jusculo carnis decoq. vel juscul. carnis uni harum herbarum contusæ affundendum, & expressum mane jejuno stomacho calide ebibendum, aut loco jentaculi mane comedendum.*

422 Observatio CIII. Memoriae defectus ejusque &c.

Acidulae multis nominibus conveniunt, non solum enim serum attemperant, sed insuper imminuunt, arenularum accretionem prohibent, generatas propellunt, & dispositionem nephriticam corrigunt: solvunt quoque obstructions viscerum eorumque fervorem emendant. Potissimum aestate praedisposito prius corpore convenient.

Nephritis aliam in paroxysmo, aliam extra illum curam poscit. In paroxysmo operam praecipue darem, ut viae urinae laxarentur calculoque exitus pararetur, quam periculose pelleretur. Itaque saepe unum vel duo cochlearia hujus *Mixturae* exhiberem.

℞. Ol. amygd. d. rec. ℥ij.
Syrup. dialth. Fern. ℥j.
Aq. malv. equin. ℥ij. Msc.

Quandoque addo, imprimis si multum sabuli subsit, Sp. thereb. gtt. iij. vel iiij. superbibat subinde juscul. gallinac. pingue, in quo parum rad. petrosel. ebullierit. Si Ampl. Dn. aestuaret & sitiret, vinum denegarem: prodesset potius Emuls. amygd. d. cum sem. 4. frig. maj. add. etiam sem. malv. Cremor elici posset decoct. fol. alth. glycyrrh. passul. Utilis quoque est Cremor hordei. Si non aestuet, bibat vinum album vetus, tenue, dilutum decoct. lign. nephrit. quod non tam diureticum est, ut creditur. Si calculus in ureteribus jam detineretur & vesicae appropinquaret, utilissimum comperi decoct. Forest. ex sem. bord. malv. arbor. cicer. rubr. &c. cujus exhibeo ℥iiij. vel v. etiam vj. mane hor. 7. & vesp. hor. 4. calide cum cochlear. j. syr. dialth. Fernel. Hac ratione foris sternitur hosti fugienti. Regionem renum ureterumque inungo singulis tribus horis hoc linimento tepide:

℞. Unguent. nutrit. ℥ij. rosac. ℥j.
Camphor. ol. Scorpion. solut. 3℔.
Msc. diligenter.

In summis cruciatibus suadeo Infessus ex violar. malv. alth. nasturt. aq. beccab. āā. Miiij. sem. lin. ℥ij. Rad. alth. ℥iiij. Incis. & cont. indant. duobus saccul. interpassatis. Coq. in s. q. aq. font. pro semicupio. Infessu nunquam utatur valde fervido, nec ultra dimidiam horam in illo moretur: nam si hic peccetur, facile renum inflammatio & gangraena accersitur, quod ante annum Viro cuidam primario Lucernae evenit. Inter balneandum sacculi regioni renis & uretheris dolenti applicentur, ut viae laxiores evadant.

Observatio CIII. Memoriae defectus ejusque &c. 423

Extra paroxysmum cavenda tartari accretio & lapillorum augmentum, quod non evitatur *lithontripticis calidioribus*, utcunque summis laudibus extollantur: imo calculorum proventus ab hujusmodi promotos tandemque malum incurabile redditum novi. *Hujus pulveris semel in septimana exhibeo ℥j. cum paux. vini alb. mane, & post sumptum pulverem suadeo motum corporis per hor. j. sive rheda, sive equitatione, sive obambulatione peragendum. Compositio pulveris hac est.*

℞. Ocul. ☿. ppr. ℥ss. Lapid. Judaic.
Lap. Lync. ppr. āā. ℥ij. Lap. prunell. ℥ss.
Sal. junip. ononid. āā. ℥i℥.
Ol. N. M. expr. gr. iij. Sacch. alb. ℥ij.
Msc. F. Pulv.

Tertio quoque die sumi posset mane nucis juglandis magnitudine de hoc Electuario.

℞. Conserv. rosar. r. ℥iij.
fl. malv. eq. ℥i℥.
Sem. hyperic. ℥vj.
Syr. dialth. Fern. parum. Msc.

Imbecillitatem cerebri à penultimo paroxysmo contractam emendandam arbitror illis, quæ temperata sunt, ne viscera incendantur, ac renes amplius exsiccentur. Prodesse *mane hujusmodi trochisci.*

℞. Succin. alb. ppr. ℥ij. Ung. alc. pp.
C. C. ph. ppr. āā. ℥i℥. Ol. N. M. expr. gr. viij.
Extr. xyloal. ℥j. Ambr. gryf.
Sp. rosar. sol. ℥ss.
Conf. alkerm. compl. ℥j.
Cum sacch. alb. ℥ij. aq. rorism. sol.
Et Gumm. tragac. eadem extr. Msc.
F. Massa indeque Trochisci.

Dosis sint 4. 5. vel. 6. mane jejuno stomacho, item vesperi hor. ante cænam N. iij. Si magis arriderent Rotulæ tales parari possent:

℞. Spec. Diamb. ℥j. Diamosch. ℥ss.
Succin. alb. ppr. ℥j. Extract. xyloal. ℥j.
Confect. alk. c. ℥j. Bals. apopl. gr. vj.
Ambr. sp. ros. solut. ℥j. vel ℥ij.

Sacch.

Sacch. alb. in f. q. aq. beton. solut. ℥iij.

Msc. F. confect. in Rotul.

Dos. mane & vesp. No. viij. vel ix.

*Ess. ambr. guttatim sumpta spiritus mire refocillat, & subinde sumpta prodest. Verum aq. cephalica spirituosae, item aq. aureae, vitae, elixiria non usque adeo tuta sunt, imprimis jejuno stomacho sumpta, & ut Crato dicebat, pluribus aq. mortis evaserunt: nam statim ad viscera properant, glandulas, inter quas quoque cerebrum est, indurant, caput replent, & si frequenter sumantur, hydropem ac apoplexiam accelerant, ut aliquoties in Monasteriis apud Confessarios observavi. Fonticuli sum-
mopere in brachiis utiles imo necessarii, non in pedibus, quia alias debiles sunt. Scarificationes profunt alternis mensibus triduo ante vel post novilunium. Mane & vesp. vertex & nucha pauxillo hujus balsami inungi posset.*

℞. Balsam. apopl. offic. ℥iij.

Ol. N. M. expr. ℥j.

d. rorismar.

majoran. āā. gtt. vj.

lavendul. gtt. iij.

rut. gtt. iij. Msc.

Cum Ampl. Dominus temperanter vivat, de diæta non multa monenda arbitror: illud solum addo, cum ætas & multis negotiis defatigatum cerebrum laudatissimum sanguinem expetant, carnibus quoque assis boni succi & facilis digestionis vescendum esse, scil. vitulinâ, agninâ, vervecinâ, hædinâ: item pullorum, avicularum, imprimis alaudarum: deinde vinum rubellum præferrem pro potu ordinario, albo. Si diluendum, fiat id decoct. rad. chin. Tertio lectionem & scriptionem à pastu fugiendas existimo ceu nocentissimas. Denique non statim à cœna lectum petendum. Et hæc sunt, quæ mihi succurrebant, quæ D. T. O. M. Nobiliss. & Ampliss. Domino Consuli salutaria esse jubeat.

Die 12. Decembr. 1679. scribit Cl. Dn. D. Verzascha sequentia: Ampl. Dn. Consul. ante 4. septimanas coram publico senatu in subitanam spirituum animalium confusionem prolapsus est, ita ut genuina Senatorum nomina pronunciare nequiverit; sed è contra illos alienis nominibus compellaverit; quamprimum Ampliss. Vir huncce phantasiæ & memoriæ errorem in semetipso deprehendit, è medio confes-
fessu

sessu discessit, domumque redux me vocavit, cui statim *clysterem revellentem* injici curavi, *aquam antapoplecticam temperatorem* praescripsi, humores peccantes *blandis infusis* eduxi, & *vesicatorium* cervici applicari jussi. Cum autem hocce malum semper in eodem statu persistat, rogavit me familia universa, ut te *in consilium* accersam: igitur officiose precor, de hocce *D. Consulis* affectu animi tui sensa per epistolam nobis explicare. Illum singulis diebus convenio semperque observo, quod nominum priorum non recordetur, sed sinistras appellationes pronuntiet: si discursum de aliqua re formare vult, saepius illum interruptit, ab adstantibus quaerens, quæ locutus sit. Aliquoties ratio errorem phantasiae corrigit, totus est ἀνύπερθε, quietè dormit, alvus libera observatur, & appetitus nequaquam dejectus apparet. Singulis diebus *trageam cephalicam ex Pulv. marchion. & mixturam è conserv. rosar. beton ac majoran.* usurpat. Si essent. *ambr. cum spir. rosar. factam* saltem ad quinque guttulas assumit, statim insignem ardorem in thorace sentit, hinc illam respuit. Quæ porro cum illo agenda sint, mone, jube, impera.

Respondi: In memoriae hac *Ampl. Dn. Consulis* labe videtur defectus esse reminiscentiæ, ob quem pridem memoriae concredita plane non reddere valet, aut genuinae speciei loco falsa depromit, unde *Senatorum* nomina proferre nequit, aut falsa impertiit, nec discursum continuat; & imbecillitas servandi aut in thesaurum memoriae recondendi species recenter oblatas, unde obliviscitur recentissime concreditarum memoriae & post discursum factum paulo post quaerit, de quibusnam differuerit. Nondum tamen abolita est, nam in primo insultu statim defectum agnovit, ac *medicam opem* imploravit, & plurimorum adhuc recordatur, ac forsan intervalla experietur, in quibus efferenda promptius succurrent.

Etsi forte nemo hominum ita sedem memoriae definire possit, ut obnitentibus satisfaciatur plenissime, non tamen negari poterit, locum prope phantasiae regiam assignandam esse cum proxime species ab illa recipiat: erit ergo in cerebro, ubi, ut species demandatas recipiat, retineat, & ubi expetitur, prompte reddat, omnia munda & pervia esse decebit: nimirum necessum est ut abundant spiritus lucidi, viæ apertæ, ut eorum com meatus rite fiat: si pori occupati sint, si inundetur locus nimium, spiritus supprimentur, in motu impediuntur, species pridem concredita oblitterabuntur, recenter impressæ diffluent. Hæc inundatio nulli humori commodius, firmitus & indubitatus tribui poterit quam sero, quod cum sanguine ad intima cerebri

rebri pertingere potest: & ad hæc loca pridem penetrasse argumento est Hemiplegia *Mens. Octobr. 1678.* conjuncta cum visus aliqua hallucinatione & loquelæ aliquo impedimento, ob quod lingua minus volubilis facta fuit, & literam R. minus pronuntiare valuit. Solum autem serum hanc memoriæ labem parere absque permixtione sanguinis, quia nihil lethargici concurrit, ex historia patet. Sero abundare *Ampl. Dom. Consulem*, patet ex colore faciei citrino & aliquo modo cachectico, podagra, nephritide: cumulavit illud ob vitam sedentariam: impluvium ad intima cerebri factum fuit, dum propter difficillima patriæ tempora diu noctuque varia & tædiosa eaque gravissima mente versavit, unde plurimum spirituum animalium consumptum fuit, & loco laudatissimorum spirituum vitalium aqueum quid simul ad intimos poros irruit, ibique subsistens nimium hæc loca irroravit.

Serum hoc evacuandum omnique ingenio à cerebro revellendum, atque intra poros istos consumendum, absorbendum simulque cerebrum roborandum erit; quod fieri posse spem faciunt integra ratio, memoria nondum penitus extincta, vita sobria, & studium conservandæ ac reparandæ valetudinis.

Evacuant & revellunt I. *Purgantia ex. gr.*

R. Extract. pilul. cochiar. gr. xvij.

Magist. Gialapp.

Extract. castor. āā. gr. ij.

Ol. d. rorismar. gt. j.

Spir. ceras. n. q. s.

F. Pil. No. xj. de ☉.

Vel aliud hydragogum alia forma, add. cephal. ex. gr. Gumm. gutt. cum ol. rorismar. conserv. rosar. r. anth. &c. Aut pot. aliquat. magistr. Hoc purgans dari posset pridie ante novi vel plenilunium, nisi aliud prohibeat. 2. Semel in septimana vel bis, maxime si alvus non respondeat, injici posset Clyster.

R. Rad. diptamn. alb. ℥β.

Herb. betonic. rorismar.

salv. rut. āā. Mj.

Flor. chamom. paralys. āā. Pj.

Sem. fœnicul. ℥ij.

Incis. & contus. coq. in s. quant. aq. font. ad consumpt. tert. part. colatur.

R. ℥j.

℞. ℥j add. Hier. logadol. ℥j.
Mell. anthos. ℥ij.
Vitell. ovor. No. ij.
Ol. Lumbric. ℥j.
⊖. Pj. Msc.

3. Setaceum & Fonticuli. 4. Vesicatoria, quæ apponerem utrique brachio circa carpum; utroque consolidato iterum duorum digitorum distantia à priori, postea post olecranon in humero: sensim totum brachium excoriarem. 5. An V. S. & Scarificatio adhibenda? si assueverit his, non negligendæ; illa Vere & autumnò, hæc alternis mensibus.

Absorbentia & corroborantia interna sint I. Trag.

℞. Rad. Valerian. s. pæon. āā. ℥ij.

Cinam. ac. ℥i℥. N. M.

Mac. cubeb. cardamom. āā. ℥℥.

C. C. ph. ppr. Ungul. alc. pp. ana. ℥ij.

Matr. perlar. ppr. ℥j.

Tabul. man. chr. perlat. ℥iij.

cui addi potest

Pil. reg. compl. No. j. Msc. F. Pulv. irroret. ol. dest. roris-
mar. majoran. ana. gtt. ij.

Dos. ℥j. man. hor. 6. & vesp. hor. 5. c. aq. rorismar. & vin. ma-
defacto pan. tost.

Aut Pilul.

℞. Diaphor. ℥al. Stial. ana. ℥i℥.

Extract. xyloal. ℥℥.

Ambr. gry. gr. 8.

Cinnab. nativ. ℥ij.

C. gumm. tragac. aq. rorismar. sol. q. s. F. Pill. ex ℥j. No. xxxx.

Dos. M. & V. No. v.

2. Tab. cephal. 3. Aq. cephal. 4. Elect. cephal. de quo sumat subinde.
externe: Bals. cephal. cucuph.

Victus sit ex euchymis & eupeptis: vinum replet caput; diluat
illud decoct. lign. visc. quern. Abstrahatur à nimium seriis: refocilletur
discursibus jucundis: à somno statim à pastu arceatur.

De Memoria abolita, vid. de L. A. in Apoplexia p. 267. Salmuth.
Cent. II. obs. 41. Galen. de L. A. 3. Zacut. Hist. M. P. P. L. I. Hist. 44.

428 Observatio CIII. Memoriae defectus ejusque &c.

Beniv. de abdit. c. 47. Jordan. de Pest. Phenom. Tr. 2. C. 2. Amat. Lusit. curat. 32. No. 7. Tulp. L. IV. c. 14. Camerar. Syllog. c. 8. part. 96. Wolff. lect. mem. T. I. F. 31. Theatr. vit. hum. Zwinger. T. de Memoria. Schott. Phys. Cur. L. 7. c. 1. Diss. 1. Arg. 8. Sylv. Med. Walther Tit. de Memor. p. 997. & seq. Casp. Hoffm. Apol. pro Galen. L. 3. c. 69.

Excell. D. D. Verzascha d. 21. Maji 1680. rursus sequentes ad me dedit literas: Ampl. D. Consul præteritis diebus paroxysmum hemiplegicum in latere dextro rursus passus est, functiones principes omnes læsæ sunt, ullius rei vix ac ne vix recordatur, de omnibus sinistre ratiocinatur & male judicat, auditus & loquela satis constant, sed rarissime ad interrogata recte respondet. Interim totus est ἀπύρετος, ita ut causa mali in sanguine non lateat. Oportet ut affectus in ipsa cerebri substantia resideat, ubi autem, & in qua ejus parte, an in cortice vel in medulla, me extricare non possum, unde ad tuum accedo oraculum, quod mihi tripodis Apollinei loco est, eritque dum spiro. Succurre igitur accuratissimis tuis consiliis unico rerum nostrarum columini, ne collabascit.

Respondi d. 1. Jun. 1680. Morbificam causam in cortice cerebri non hæere solum, sed intima cerebri, atque omnino ad medullam penetrasse hemiplegia dextri lateris, & gravior memoriae ac Judicii labes, imbecillitas, pessundatio docent. Recidivas hujusmodi hætenus incurabiles in hac ætate deprehendi ac observavi. Non tamen negligendus: adhibenda potenter revellentia, Clyster. pil. qualia medicamenta proponit Exercitatio tua de Apoplexia th. 12. Improbo tecum vomitoria in hac ætate & statu morbi. Prodesse vesicatoria, quæ quatuor in locis applico scil. carpis & femorum parti externæ supra genu, aliquando internæ parti tibiæ, repeto illa in partibus vicinis. Corroborandum cerebrum interne tabell. elect. pulv. cum aq. antiapopl. ibid. descripta. Externe Balsam. cephalic. Victus sit accuratus, nego vinum.

OBSERVATIO CIV.

Catarrhi frequentes.

Johanni Jacobo Wepfero Doctori Medico &c.

S. P. D.

Titus Albineus Med. Doctor.

ILLustrissimus Dominus N. N. Celsissimi nostri Principis à Consiliis & Cancellarius Amplissimus, Te rogatum cupit, ut casum præsentem quamvis

vis prolixissime descriptum & *Consilia Medicorum Parisiensium* attente legas, perpendas & mediteris, donec etiamnum à *Nobis super eodem casu Theophili Boneti, Medici Genevensis Celeberrimi*, responsum brevi acceperis; atque tum non modo ad singula in hoc casu proposita interrogata respondeas, verum etiam *Sententiam Tuam* de essentia, causis & curatione affectus quo *Æger* detinetur, nobis aperias & scribas: ut hunc casum Tibi serves, atque nos in posterum ex intervallis de variis ad ægritudinem, de qua curanda agitur, pertinentibus, Te literis consulere patiaris & simul respondere, non recuses: Hæc ab animo tuo benefico experti facile speramus. *Vale.*

Neocomi Helvetiorum D. 13. Septembr. 1678.

Vir Nobiliss. cujus sanitatis labascentis causa itur consultum *Parente altero* natus est, qui ætatis suæ anno 33. vitam cum morte commutavit: *altera*, quæ catarrhis obnoxia vixit, ita ad 50. ætatis annum molestis, ut per eos tota hyeme raro ei cubiculo egredi liceret, quibus inde minus urgentibus, quum annum ætatis 60. attigisset, arthritis successit, quâ ad annum 74. sequentem misere cruciatâ tandem asthmate convulsivo oppressa diem suum obivit: ejusdem ac illa indolis est *Filius* minus tamen morosæ & impatientis, atque habitus corporis macrioris. Hujus vero *Germani duo* patrisfabant, eo usque, ut *alter* Ischuriâ, *alter* phthisi & rene utroque ulceribus scatente, eodem ac ipse eorum *Pater* ætatis anno juvenes perierint.

Patiens hic noster annos natus 50. pro sparta, quam cultu difficillimam in *Republica* est nactus, cum legendo, tum scribendo atque supremi momenti negotia mentevolvendo & pertractando, animum nunquam non varie distractum habet, cum aliàs sponte naturâ mentem ad seria inclinet & in agendo promptus sit & alacer, porro habitus corporis gracilis est, macri & extenuati, coloris pallidi ad fuscum vergentis, cæsariei crispatæ & venarum amplarum ac turgidarum; vigentis ante hac appetitus, sitis non urgentis, somni longioris & profundi, alvi pigræ, *levi tamen Cathartico* mobilis, pulsus frequentis, tandem frigoris etiam leviusculi impatiens.

Abhinc 25. retro anno, Autumno præsertim & Hyeme, feri quandoque falsi, ad trachæam, œsophagum & stomahum casu exercetur, quo solito magis ingruente vires labascunt, rigor supervenit, quem calor & febris excipiunt, atque diebus aliquot idem paroxysmus instar febris quotidianæ eadem forte hora recurrit, donec sensim evanescat, primis autem ab incepto catarrho diebus vesperi à non diu somno inito

Ager Nobiliss. nauseis cum ejectione violenta aquae limpidae repetitis solet expergefieri, inde indies aqua illa magis ac magis incrassescente & in phlegma crassum facessente, quod nullo negotio expuitur & per nares ejicitur, nausae illae tandem plane cessant: interea tamen non raro sudavit; & illius brachium sinistrum, qua parte *Fonticulus* excitatus est, atque subjecta axilla cum calore & dolore intumuerunt, omnium verò horum postremo virium debilitas & crurum lassitudo quaedam evanescere solent: frequentiori experimento aerem frigidum insensissimum sibi hostem pronuntiat, atque semper catarrhi praedicti authorem experitur.

Huic catharro ut mederetur, caput probe textit & capillitio derafo caesarie aliena ornavit, & *Fonticulus* anno 1660. in brachio sinistro sectus est, quibus non obstantibus licet non inutilibus, catarrhus quotannis Hyeme ineunte recurrit, tempore autem quod ann. 1653. & 1673. intercessit *Ager Nobiliss.* merum bibit, eduliis calefacientibus & exsiccantibus, in gratiam ventriculi, quem roborandum existimabat, ne ulterius phlegma generet, est usus; atque tum urinas non ejusdem semper coloris, consistentiae & sedimenti minxit, phlegma etiam in iis observabatur, obscurae erant cum hypostasi crassa & copiosa, liquori veluti quaedam tenui pellicula supernatante, illius instar, quae passim in jusculi aeri expositi superficie sensim concrevit; praeterea veluti arenulae quaedam leves flavae rubraeve sedimento continebantur aut etiam vitri uroscopi parietibus adhærebant, ipse quin etiam *Ager* raro debilis sibi non videbatur cum artuum inferiorum lassitudine. Anno 1673. agnito errore dietam praedictam in refrigerantem & humectantem mutavit & quotidie mane aquam à vitulina ad ℥j. hausit, vinum in pastu non nisi in aequali quantitate aquae temperatum bibit, unde ab aere frigido se minus facile lædi sensit, catarrhus mitior & rarior recurrit, expuitio minus frequens fuit, hypostasis illa urinae crassa & copiosa non amplius apparuit, uti nec pellicula illa superficialis, nec color adeo intensus, micæ tamen magis minusve flavescentes in sedimento & urinae toto liquore innatantes & parietibus vitri uroscopi hærentes observabantur; mane à sorpta aqua vitulina, quæ primo mingitur urina ab aqua fontana non multum differt, quæque ante prandium ejicitur, minus tingitur, quam cætera totius diei. Hoc & insequente Anno immunis fuit ab illo catarrho, sub finem Mensis Februar. 1675. synocho putrida Dominus *Ager* correptus fuit; cujus secundo die mane missus fuit sanguis ad ℥viiiij. & vesperi ad ℥xj. atque tertio die ad ℥vj. quarto remittere coepit febris, ita ut nono plane evanuerit, injectum fuit alternis diebus *Enema refrigerans* & *laxans*, ac quo-

quotidie *aquam vitulinam* ad ℥j. hausit atque undecima ab incœpta febris die *pulpâ cassiæ in infuso sennæ dissoluta* purgatus fuit, victus erat tenuis & refrigerans : potus aqua fontana.

Die 22. Novembr. insequentis mœrore prostratus *Æger Nobil. ex morte uxoris charissimæ*, quæ ante dies 15. è vivis excefferat, horâ primâ à meridie rigore correptus fuit, quem horâ octavâ calor & postea sudor exceperunt, postridie *mane missus fuit sanguis ad ℥x.* nec minus tamen à meridie recurrit febris; tertia die nihilo remissa febre rursus *missus fuit sanguis ad ℥vj.* è *brachio sinistro*, quâ parte *fonticulus est*, tumefacto; quinta die vix quid paroxysmi apparuit, atque urina humorum morbificorum coctionem certo præ se ferente leniter purgatus fuit sexta die : septima die tres horas noctu sudavit, nona die *leniente bolo ante prandium deglutito* quater absque dolore alvum deposuit; die decima rediit febris cum catarrho, sequente die injectum fuit *Enema* & postridie *missus fuit sanguis ad ℥viij.* Febreque plane remittente *fol. senn. 3j. aq. vitulin. ℥ij.* leniter incocta blande purgatus fuit : integra tamen ejus valetudo non nisi *Anni 1676. Mense Majo* restituta visa est.

Ab illo tempore à catharrho liber vixit, donec cum æstivis caloribus se multoties exposuisset, atque totus æstuans non raro subito in umbra frigus opacum captasset & quin etiam tum sitiens sæpe frigidam hausisset, *Mense Septembr. anni 1677.* Catarrhus ita ipsum ferine invasit, ut præ raucedine vix exaudiretur, absque tamen febre, quæ catarrhos omnes præcedentes comitata erat, *mensib. tamen Novembr. & Decembr.* *Æger* quotidie vesperi à tertia ad sextam horam pedes frigidiusculos & insequentem calorem febrilem sensit. *Mense Jan. hujus anni* aliquoties salivam gustavit salfam & leniter tussivit, somnus naturalis est etiamsi catarrhus vesperi molestior sit, mane os humore quodam lento infectum habebat, atque lubens, ut spiritum facilius duceret, id apertum aliquandiu tenebat : primo quidem tussis sicca & in gutture solum fieri videbatur, deinde vero in pectore intimo, unde phlegmata laudabilia mediocri negotio expellebat : Ex intervallis sudavit *Æger*, & quotiescunque aëri frigido se commisit, tussis statim gravior evasit, tamen nec dolorem nec gravitatem in pectore aut in ulla alia corporis parte est passus, secus ac in catarrhis, qui præcesserunt; nec de ulla virium debilitate queritur, atque respiratione undiquaque illibata & levitate quadam pedum in deambulando fruitur : verum corpus macilentius, molestante hoc catarrhali paroxysmo, quam præcedentibus, apparet, absque tamen lassitudine aut faciei coloris depravatione; putat carnem musculorum justo flaccidiorem esse : appetit me-

diocri-

diocriter : non fitit : alvus aperta est & si pigrior est , *leves sennæ infusiones* hanc solvunt. Ex intervallis leviuscula ecchymata rubra cum pruritu in manibus apparuerunt, sed quæ brevi evanuerunt. Vindemiarum tempore ex esu uvarum tussis increbruit; ore atque naribus majorem pituitæ crassæ copiam ejicit, aquæ vero limpidæ per os minorem quam ulla alia catarrhali accessione præcedente : quandoque obscurum quendam sonum in ipsis auribus percipit.

Ante sex septimanas remisso frigore catarrhus plane evanuit, post *haustam* nempe *portionem purgantem seq. ℞. Radic. liquir. rasæ & contusæ ʒij. Poma redolentia mundata & per taleolas secta Num. ij. fol. senn. s. s. ʒj. F. s. a. levis decoct. & per noctem infus. in aq. fontan. q. s. ℞. ℥j. in qua colata dissolve syrup è pomis Regis Sapor. & pulp. cassiæ recent. āā. ʒβ. Msc. hauriat mediam partem mane hora vj. reliquam partem hora vij. & hora viij. jusculum è vitulina : tribus septimanis elapsis catarrhus more solito reversus est & quidem gravior quam hyeme, scil. cum totius corporis frigore & calore per 8. horas molesto, ideoque postridie mane primis viis enemate expurgatis *V. S. sanguis ad ʒx. missus fuit*, cujus pars maxima in serum versâ apparuit & post sorptum jusculum 8. horas leviter sudavit, tussis totos 8. dies crebrior & molestior fuit, quàm hyeme, simul ac urina flava & rubra apparuit. Nasus intumuit cum calore, pituita in naribus copiose concrevit : aures graves erant, veluti cumquis aquæ caput immerlit : brachium sinistrum *circa fonticulum* intumuerat ac hic minus ichoris eructabat. Dolebat caput, etiam dentes : os erat amarum & aridum absque siti. Remissis sensim symptomatibus hisce undecimo die ʒiiij. *sanguinis emissæ fuerunt*, cujus pars quarta post triginta sex horas in serum obscure flavescens secreta erat, cæteri vero concreti sanguinis pars tertia rubra erat, sexta albescebat, superficies sanguinis concreti albidè flavescebat, atque ipse sanguis scissu adeo difficilis erat. Tandem feбри remittente rursus *Æger purgatus fuit potione prædictâ*, atque etiam tertio ad catarrhi reliquias auferendas. Cæterum *Bernensis quidam Medicus celebris author est Ægro Nobilissimo*, ut *Chocolatâ* utatur, quâ plures multum jam emaciatos & in phthisin prolabentes integræ valetudini se restituisse asserit.*

Quibus præmissis omnibus *Æger Illustriss. tandem consilium petit*, quo sensim collabentem restauret valetudinem, atque sibi ab illo catarrho in posterum caveat.

Respon-

Responsum Dn. Dn. Braier & Raoult. Medicorum Parisiensium.

PErpenſis ſerio *Ægrotantis Nobiliſſ.* temperamento & rebus omnibus præter & contra naturam, de quibus conqueritur, omnium graviſſimam & conſideratione digniſſimam, quippe periculo non vacantem, catarrhum illum ad pectus eſſe cenſemus, cujus reſuſus ita frequentes partis recipientis, vitæ aliàs maximè neceſſariæ, debilitatem luculentè teſtantur, quæ tamen validè huic catarrho hætenus repugnare, nec labem quamvis, præter innatam debilitatem in ſubſtantiâ ſua recepiſſe nobis videtur, cujus aliàs ſigna pathognomonica ſunt macies inſignis, febris lenta, ſputa purulenta, quæ cruenta præceſſerunt, quorum *in caſu propoſito* nulla fit mentio. Nemo inficias iverit hunc ita frequenter recurrentem catarrhum ab intemperie calidiori & ſicciori viſcerum naturalium multâ humorum excrementitiorum colluvie ſtipata primario ſcaturire; cujus colluviei, quoties fermentatur, pars tenuiſſima & maxime ſulphurea exhalatur & vaſa ſanguifera majora ingreſſa ſanguinem irrorat, corrumpit & in ſerum acerrimum pervertit, quod pro natura partium, quas poſtea impetit & inficit variorum ſymptomatum author fit: cum autem *Ægri Nobil.* pulmo ab utero ipſo conſtitutionis ſit mollioris & tenuioris, non eſt, quod quis miretur, ſi partium omnium promptiſſime catarrho illo infeſtetur & maxime laboret: ejuſdem colluviei humorum excrementitiorum pars craſſior & terreſtrior in viſcerum naturalium venulis omnibus indefinenter ſtabulans inſtar mali fermenti ex intervallis incaleſcit & fermentatur, unde maſſam ſanguineam inquinans ebullire facit, hocque modo reſuſus frequentes hujus catarrhi fiunt, ſimulque aliorum quorumvis ſymptomatum. Quorum malorum cura conſtat 1. In intemperiei calidioris & ſiccioris viſcerum naturalium correctione. 2. Colluviei humorum excrementitiorum illinc oriundæ, per epicraſin faciendâ leni purgatione. 3. Denique acredinis maſſæ ſanguineæ temperatione.

Ad quos fines *Ægro Nobiliſſ.* authores ſuſumus 1. ut ſæpenumero ano recipiat *clyſterem refrigerantem, emollientem & ſimul laxantem.* 2. Ut *phlebotomiâ* in brachiorum altero celebratâ ſanguinem effluere patiatur *ad ℥viij.* & tertia inſequentē die *purgetur modo ſeq. ℞. Fol. ſenn. ſ. ſ. ℥ij. rad. liq. raſæ ℥ß. infundantur per totam noctem ſuper cineres calidos in aq. font. ℥ij. mane coletur liquor. & in eodem colato diſſolv. pulp. caſſiæ rec. extract. & ſyrup. è pomis Regis Sapor. aa. ℥j. Mſc. & divide in duas partes æquales, quarum alteram hauriat mane hora ſexta, alteram hora ſeptima & octava, ſeri optime depurati ℥ij* Poſt unam alteramve diem

diem eadem purgatio reiteretur, deinde spatio integro sex septimanarum quotidie mane hora quinta lac asininum recenter multum hauriat ad ℥vj. hora nona insequente Jusculum è vitulina sorbeat, interea vero temporis octava aut decima quaque die purgetur, modo sequente ℞. Fol. senn. s. s. ʒiʒ. infunde tota nocte in aq. destill. cichor. q. s. in qua mane colata dissolv. pulp. Cass. rec. ʒvj. syrup. è pom. redolent. ʒj. Msc. hauriat hanc potionem quinta post lac epotum hora, alteraque insequente hora jusculum sorbeat.

Proderunt quoque procul dubio hæc remedia, modo Dominus Æger in diæta vitet omnia falsamenta, aromat. condita, saccharata, artocreata omneque aliud panificium dulciarium & azymum ac vinum ipsum, potissimum dum Lacte utetur, atque etiam exercitia corporis violenta, vigiliæ, animi labores improbos, uno verbo quidquid sanguinem multum agitare & calefacere potest. Verum vescatur cibis euchymis & eupeptis, singulis diebus mane jusculum è vitulina & carne gallinacea sorbeat; in prandium ipsi offerantur pulmentum & caro tenera aliqua elixa aut tosta; in cœna jus carnis & ambæ pulli alæ, carove alia, modo delicata sit & parva quantitate edatur, quandoque duo ova recentia tantum; potus sit aqua cum pauxillo vini, melius tamen foret si æger abstemius plane vivat; vinum enim & chocolata sanguinem inflamment, acrimoniam augent &c. Affectus enim, de quo sanando agitur, non alia medela quam sanguinis refrigeratio ejusque acridinis temperatio esse potest; sanguis enim naturale balsamum est omnium corporis partium.

Elapsis sex septimanis Æger Nobiliss. certiores nos faciat necesse est successus hujus therapie, ut inde de Semicupio aliquandiu æstate proxima in usum vocando & de usu lactis Autumno insequente reiterando certius decernamus.

Congruenter ad illud Consilium Ægro Nob. missus è brachio fuit sanguis, qui quàm ante serosior apparuit; idem bis purgatus fuit ullo absque ventris dolore, licet quantum antea alvo phlegma ejectum fuerit, inde quotidie mane per sex septimanas lac asininum hausit; octo primis diebus lac redolentes vapores ad os passim è ventriculo ferebantur, qui decima die eadem repetita purgatione cessarunt; illinc decima quaque die purgatus fuit eodem ac antea successu, tribus primis septimanis pigrior fuit alvus quàm sequentibus; ex intervallis tertia à pastu hora gravitatem quandam in auribus passus est; mensam semper deseruit fame non planè repletâ, quæ toto usus lactis tempore multò quàm antea vege-

vegetior fuit, licet enim *quaque die horâ quintâ matutinâ lactis asinini ℥j. bauriret*, nona insequente fere tantum jusculi è vitulina aut pullo gallinac. forberet, meridiana pulmenti hordeacei etiam amplius, atque simul pullum gallinaceum tostum totum in prandio comederet, & vespri tantundem pulmenti ejusdem hordeacei cum duobus ovis recentibus in cœnam: altera tertiave à lacte aut jusculo sorpto hora copiose mingere solitus est; urina mane ante prandium aquea erat, à prandio verò & cœna nonnihil flavescebat; & quo magis corpus refrigeraret & humectaret, etiamsi non sitiret, nihilominus aquam ad unc. vj. in pastu hausit: somnum vero quod spectat, quaque nocte quinque horas sine interruptione dormivit; nunquam tamen inquietatus non fuit tussi sicca, cum sensu alicujus vellicationis in imo gutture: quin etiam ex quo die quadam vespri ruri præ æstu æstivo levi vestimento indutus Boream solito frigidior passus est, vox nonnihil ipsi rauca est: quotidie hora 5. matutina è lecto surrexit & munere suo publico ut antea est functus.

Doctoris Raoult alterum Responsum Medicum.

Rerum non naturalium usus debitus valetudinem tuetur; pravuse-
andem pessundat.

- I. *Ægro Nobiliss.* aër convenit temperatissimus, id est nec calidior, nec frigidior, nec siccior, nec humidior, ideo & æstum solis nimium & aerem vespertinum & pluviam vitet.
- II. Alimenta sint euchyma & eupepta: vitulina, pulli gullinacei, capones & omnis caro delicata & alba maxime conveniunt; butyrum, legumina, salsamenta, aromata, saccharata, acida ipsi nocentissima sunt: mane jusculum è vitulina & pullo gallinaceo jejunos forbeat, in prandium pulmentum aliquod & panem sine sale pistum, atque carnem seu elixam seu tostam etiam insulsam sobrie edat; cœna autem pulmento tantum & ovo recenti constet, pro fame tamen etiam aliquid vitulinæ aut pulli gallinacei adjungatur & quoque in pastu ad unc. x. bibat.
- III. Corporis exercitium esto moderatum, equo carrucam & rhedam præfero.
- IV. Vigiliæ imprimis *Ægro Nob.* noxiæ sunt, tanta est illius massæ sanguineæ acredo & viscerum siccitas, ut somnus etiam protrac-tior ipsi conducat.
- V. Alvus impigra sit, seu enemate blando excitata seu *semel bisve in septimana pulp. Cass. recent. extract. mane ante prandium ad ℥ß. de-glutita.*

VI. Vitet mœrorem atque quemvis alium animi affectum gravem.

Ravis de qua conqueritur, fit à reliquiis catarrhi, neutiquam ab ipso lacte assumpto, quum lac alimentum sit omnium acredini illi humoris ferosi ad trachæam delabentis & pulmones ipsos vellicantis (unde illa tussicula sicca) demulcendæ aptissimum: author ipsi nihilominus sum, ut *Lactis usum* ob ferventes tempestatis hujus æstus omittat, atque singulis diebus mane jusculum è vitulina & pullo gallinaceo sorbeat cum pulmento hordeaceo eodemque colato & quam tenuissimo: *Mensibus* verò *Septembri* & *Octobri* proximis eundem repetat *lactis asini usum*; bonum ipsi erit duas horas post lac sumtum dormire, & post purgantem potionem quiescere. Fames aucta Lac prodesse significat. Vox rauca *Semicupium* in usum vocari non patitur, secus quiescentem aliquem humorem movere posset, unde raucedo augeretur. Aurium gravitas post cibatum nullius est momenti, fit ab aliquo crasso vapore, dum cibi in ventriculo concoquuntur elevato, qui, quum in aquam condensetur, mirum non est, si illius aquæ expurgatio hoc symptoma minuat. Præstat pulsum lentum esse, quam magnum & frequentem. Somnus quinque horarum sine ulla interruptione proles est sanguinis belle temperati & caloris non excedentis.

Lutetiæ Parisiorum d. 8. Jul. 1678.

Ex quo mane lac bibere *Æger Nob.* desiit, minus à tussicula illa inquietatur, imo dum in lecto decumbit non tussit, inter deambulandum ad tussim irritatur & magis quum frigidam hausit aut extradomum in aëre aperto degit, subinde raucus fit, quin & inde non raro febricitet cum gravitate quadam artuum inferiorum & pruritu nocte in multis corporis partibus instar pulicum molesto, indeque pituita crassa solito copiosior ore & naribus excernitur, quæ subinde mane flavet: ex quo à lacte abstinet, non tamdiu dormit uti antea dum hoc bibit. *Octava* quaque die in ingressu prandii pulp. Cass. ʒi. sumsit, inde phlegma alvo excerni solet, licet non tanta copia, quâ post hauftas potiones purgantes prædictas: Enema etiam interdum emolliens & laxans applicitum fuit, sed nunquam sine torminibus, licet Cassiam impune deglutiat atque hæc humorum excrementitiorum amplius quam Clysteres è corpore purget: mane à jusculo è pullo gallinaceo sorpto ad prandium usque urina aquea est, alio tempore flavedinem quandam participat, etiamsi aquam solam bibat, nulla etiam hypostasis in urina subsidet, sed enæorema tantum pendet aut simile quid in fundo apparet: post pastum subinde gravitatem aliquam in auribus patitur: nuper pediculi frequentes sparsim in capillitio reperti sunt, 20. retro annos

nos non visi, quibus semel expulsis, alii non successerunt. Corpus macilentum admodum est, quamvis bene comedat, semper appetitu vigente. Nunquam sitit, nec p. n. calet, nec nocte sudat, nullaque pectoris gravitate impeditur, nec spirandi difficultate urgetur. Scire auct *Nobiliss. Dominus Ager*, an potus parcior, medicamenta sudorifera, diuretica & alia, inter quæ sulphur eminet, qualia *Willis* experientia & ratione fretus, in phthisi incipiente usurpata proponit, sibi sint profutura? cum tamen ex sententia Medicorum Parisiensium affectus, de quo sanando agitur, curationi perficiendæ lac & sola medicamenta humectantia & refrigerantia sufficiant. Nulla ventriculi incommoda experitur etiamsi abstemius vivat & diætam Medicor. Parisiens. exacte observet: nuper triduo aquam quinta vini parte dilutam bibit, atque inde gravitatem illam aurium minui sensit: ideoque ventriculi roborandi gratia, an ipsi utile fuerit vini aliquantulum aquæ immixtum imposterum bibere? an vero plane à vino abstinere præstet? etiam extra usum lactis.

Brevi rursus usum lactis asinini, ut antea, aggressurus est, hancque ob causam scire cupit 1. An sacchar. rosat. lacte dissolutum, quod Medici omnes censent, ipsi sit nociturum? 2. An salutiferum sibi foret, si etiam vesperi lac bibat? atque si lac bis de die sumptum prosit, an ultra 6. septimanas ejusdem usum prorogare debeat? 3. Modum rectum lacte asinino utendi scire expetit.

Tertium Doctoris Raoult Med. Parisiens. Responsum Medicum.

Tantum abest, ut sententia *Thom. Willis*, quam proponis ad phthisin curandam experientia & ratione fulciatur, quin ipsamet experientiâ quotidianâ teste nullus hæcenus ejusmodi therapiâ phthisicus sanatus fuerit, idque ratio ipsa persuadet: etenim duplex tantum phthisis est, legitima altera, ulcus nempe pulmonum; altera notha, macies videlicet & pulmonum marcor, illa incurabilis censetur, hæc vero debita aeris & sanguinis temperie corrigi potest; hi enim duo tantum ad pulmones perveniunt, quorum calor & ficcitas p. n. excedentes aerem & sanguinem puros refrigerantes & humectantes sui medelam indicant, quod unicum pulmonum Balsamum censent, quibus rectus inest rationis usus. Medicamenta sulphurea & potus parcior, non nisi sanguinem primò, inde & pulmones ustulare possunt. Medicamenta sudorifera & diuretica talia habentur, quia sanguinem liquant & in serum convertunt, quod deinde ad pulmones expulsus ipsos vellicat & opprimit,

primit, idcirco *sudorifica* pulmonibus infestissima sunt : quamobrem ut *lacte asinino* rursus utaris author tibi sum , & quidem *quaque die mane* ut ante hac , & *vesperi hora nona*, idque *bimestri spatio* : lac enim unicum pulmonum male affectorum solatium est : malim omnino à vino abstinere, quod sanguinem incendit. *Ita censet Raoul.*

Lutetia Parisiorum die 4. Septembr. 1678.

Tito Albino Med. Doctori Celeberrimo
S. P. D.

Joh. Jacobus Wepferus Med. Doct.

SERius mitto *Consilium & Responsum ad casum pridem missum* : diu domo abfui; redux citissime *Donefchingam* properare cogebar, ubi jam per aliquot dies moror. Quàm potui diligentissimè omnia expendi: libere meam sententiam de catarrhorum origine fero; id postulare videbantur indicationes, quæ hoc posito fundamento certius formari & postea *congrua auxilia* reperiri possunt. Mentionem feci *Pulv. antihæct. Poterii*, qui nobis in frequenti usu est & laudatissimos effectus in catarrhis & phthisi nondum penitus conclamata præstat. Dedi illum post sæpius recidivantem hæmoptoën, phthisicis purulenta tussi rejicientibus cum difficili respiratione, febris lenta macie. *Inter hos nomino Nob. Dominum Thaddeum Ludov. Pfeiffer Lucernatem Signiferum custodiæ Pontificis inter Helvetos Romæ* : hic post largas repetitas hæmoptoës à Medicis Romanis Phthisicus ob signa pathognomonica judicatus; *hujus præcipue beneficio ut & conserv. ros. bellid. min. Item gelatina C. C.* præter omnium spem convaluit, ut domum redire posset : cum denuo Romam profectus esset, æstivo tempore recidivam passus est : rursus in usum vocavit *nota Medicamenta*; hinc iterum convaluit : relictâ Roma, cujus aër insensibilissimus est, nunc Lucernæ permanet, ubi commode vivit & nuperrime illum, dum ibi eram, vegetum comperi. *Vale & me ut Nobilissimo Domino commendes rogo.*

Donefchingæ d. 12. Octobr. 1673.

Consilium & Responsum Medicum.

Affectus Illustrissimo Domino præcipue molesti & opem medicam postulantes sunt catarrhi; coryza scilicet bronchusque, nunc cum febre juncti nunc citra illam affligentes : nam mucum emungere cogitur, quandoque induratur, ut nares tenaciter obstruat ægreque eliciatur; frequenter autem sputum vel scretu vel tussi nunc fortiore, dum mate-

materia adhuc cruda est & aquea minusque acris impulsui cedit; nunc faciliori negotio etiam ex intimis pulmonum recessibus inspissatum & crassifacatum excernit.

Horum catarrhorum indaganda materia, ex qua tam frequentes & diuturni producuntur; locus, ex quo in nares, fauces & in pulmonum bronchia stillat, forte etiam in ventriculum: causa materiam ad tam largam & crebram exstillationem impellens: atque hæc scire ad faciliorem curationem plurimum interest, & in medendo magnum momentum adferet.

Materiam quod attinet, non videtur lymphæ in specie sic hodie nuncupata, cum illius motus sit ab externis ad interna scil. aut ad receptaculum chyli aut ad ramos venarum majorum non uno in loco: sed serum, quod cum sanguine per arterias ad partes defertur, per quas aliàs tum superfluum, tum usui alicui inserviturum excernitur. Serenatales & omnia, quæ de illo dici possent, *huic Consilio* inferere intempestivum foret & prope in volumen excresceret: pauca delibabo atque ea solummodo, quæ ad explicationem *Nob. Domini* affectuum pertinebunt. Primum non negabitur serum perpetuum & individuum sanguinis comitem esse eique permisceri cum vitæ primordiis, ausim dicere illud jam sanguini junctum in vesicula saliente, antequam ullum quodque viscus conformatum esset; nisi enim ab illo dilueretur, sanguis nec fluidus esset, nec per minutissima capillamenta exporrigeretur: ut taceam illum ipsum sanguinem nihil nisi limpidissimam aquam prius fuisse, *quam Harveus colliquamentum appellat*. Deinde certum est; serum massæ sanguineæ quotidie in sanis reparari non solummodo ex potulentis, sed etiam esculentis, nam & hydropotarum sanguis qui parcissime bibunt & non raro demum tertio vel quarto die: item avium quarundam, quæ nunquam potulenta inglutunt, sero diluitur. Aquilæ duæ heic, ubi hæc scribo, jam à 26. annis enutriuntur rarissimeque animalibus seu vivis seu mortuis sanguine irriguis, sed plerumque carnibus exsuccis & exsanguibus scil. intestinis & extremis animalium potiuntur ac ne guttula potûs apponitur, nihilominus more aliarum avium mingunt; paradoxon pridem, at nunc *Physicis curiosioribus* non ignotum: ego ipsemet in omnibus avibus renes & ureteres urina candida turgidos & non ita pridem in aquila hujusmodi, & dum hæc scribo, in cloaca aquam limpidissimam cum sedimento cretaceo in falcone reperi. Instauratur autem serum hac ratione; assumpta liquida non diu in ventriculo manent nec in intestinis moras longas nectunt, sed inde celeriter per vasa lactea ad receptaculum chyli & cor amandantur; sanguini confunduntur & post iteratas circulationes citra magnam aliquam, nescio quam, coctionem in visceribus partim uniuntur, partim

partim per vias à natura ad id destinatas à sanguine separantur & nonnunquam brevi post eliminantur. Tertio serum non solum plurimos usus corpori humano præstat, verum etiam ipsum morbosum plurimorum symptomatum morborumque causa fit, si vel copia, vel qualitate, vel motu, vel loco peccat. Apud *Nob. Dominum* peccat copiâ, qualitate salsuginosa, loco frequentioris excretionis ac receptionis incongruo, atque etiam propterea graviora minari videtur. Sero abundare macilentos, fuscis, venis amplis & capillis nigris præditos passim *Carolus Piso de Colluvie serosa* & alii tradunt.

Nobilissimum Dominum verè hujus plurimum cumulare, non solum ex frequentia & pertinaci duratione catarrhorum, sed etiam sensu ipso constat, dum in sanguine *Venesectione* emisso, multoties seri proportio debitam excedens quantitatem inventa fuit: Hoc in massa sanguinea *Nob. Dn.* non credo coacervasse ob nimiam potulentorum ingurgitationem, cum semper temperanter vixerit. Superflue potius in massa sanguinea colligi videtur, quia in illa portio molestiam paritura permanet, nec per vias & ductus à natura destinatos sufficienter excernitur, videlicet renum, quos forte hæreditario imbecilliores nactus est, *Fratrum* enim unus ex ulcere renum & phthisi, alter ischuriâ obiit; atque ipsemet *Nob. Ager* ab anno 1653. ad annum 1673. dum merum bibit ac victu calefaciente & exsiccante fruebatur, urinas colore, consistentia, sedimentis varias excrevit, quandoque obscuras cum sedimento copioso, crasso etiam mucoso, non sine suspitione renum ægrorum; aut glandularum subcutanearum ob habitum corporis macilentum sicciorum minusque perviarum, nec ad sudorem aut insensibilem transpirationem satis bene dispositarum; eoque minus, quia serum ad feliciorum exitum non rite præparabatur, nam *Nob. Dominus* ob negotiorum multitudinem & gravitatem legendo & scribendo maximam partem sedentarius traduxit minusque calorem, egregie superfluum aquam absumentem, excitavit; aut denique glandularum intestinalium, per quas massa sanguinea Vere & Autumno non raro diarrhœis salubriter depletur atque à superfluis humiditatibus vindicatur & levatur; nam plerumque alvi siccioris fuit. Serum salsuginosius esse sapor sputi manifestum facit, insuper patet ex fabulo seu subtilissimis arenulis rubris & flavis, ut & ex operimento urinæ telæ aranearum simili, quæ nihil nisi salinæ concretiones sunt, sive matulæ fundo aut lateribus adhæreant, sive sedimento permisceantur, nam demum post aliquam moram apparent, similes prorsus *crystallis Nitri, Salium fixorum, Tartari*, quæ in liquore aliquo soluta post quietem mediis in undis coagulantur: atque operimentum urinæ, pinguedo hætenus credita, *Monitore Excell. Willisio de urinis* Sal esse comperitur, si exsiccatum cultri apici imponitur

nitur & candela ardens subjicitur, nam nec diffluit, nec flammam concipit, sed instar salis culinaris crepitat. Unde falsuginem excedentem obtineat serum *apud Dn. Aegrum* prolixè res explicanda foret, si cum contentiosis agendum mihi esset: rem paucis absolvam.

Primo serum omnium animalium sanguineorum in sicco viventium falsum & nitrosum esse existimo, quum quædam ne guttam quidem salis culinaris aut alterius seorsim existentis degustent, nam urina omnium quotquot novi acrimonia salina nares ferit & degustata salinam sobolem proderet: pullus asininus nullo alio cibo nutritus quam lacte materno, alias ad sanguinem edulcorandum tantopere commendato, urinam falsam emittet: cuniculi solo *Soncho levi* & *lactuca* cibati acerrimam urinam emittunt: equos graminibus pastos *Vena secta* copiosissimum falsissimumque serum acquirere *veterinarii* fidem facient & sudor illorum testatur. *Deinde* arbitror falsuginem seri quotidie reparari & quandoque augeri, nam quamvis à primordiis vitæ aliquid salis ipsi immixtum fuisset, vel millies evanuisset, cum naturæ volatilis sit, ut ex seri & urinæ destillatione notissimum est. *Tertiò* concedetur mihi cibos & potus plerosque, ceu corpora perfecte mixta, aliquid salini & pinguis continere, nisi que his prædita essent, ad nutriendum inepta fore, quod utrumque rationibus & inductione alimentorum probarem, nisi brevitati studerem. *Denique* non negabitur alimenta in chylum lacti simillimum converti, adeo ut lac nunc plures nihil nisi chylum esse, tantum non apodictice demonstrent. Chylus igitur cum lac sit vel lacti simillimus, utique quoque cremorem seu portionem pinguem habeat, calidi nativi scil. pabulum, quod aliorum pinguiorum more à flammula vitali incenditur, deflagrat ac fuligines post se relinquit; & quamvis harum portio per expirationem & per insensilem transpirationem avolet, pars tamen magna sanguini permixta manebit, quæ in liquore soluta illum salinum efficiet, non secus ac à cineribus lixivium enascitur. Cum itaque omne serum falsum sit, illud quotidie reparetur ex cibo & potu, dum non solum alimenta solvuntur, sed etiam portiones pinguiore comburuntur, quasi & deflagrant, facile constabit, quo temperamentum totius calidius, eo serum sanguinis magis salinum evasurum. Quoniam igitur *Illustrissimus Dominus* quoque tale temperamentum nactus est, uti ex plurimis indiciis constat, quia insuper massa sanguinea ipsius à frequentibus febribus continuis & intermittentibus toties tantum non combusta fuit, mirum non est, pinguibus consumptis maximam partem, salina magis in propatulum venisse & tandem prope principatum obtinuisse serumque falsissimum evasisse.

Mucum, qui emungitur ex glandulis narium; sputum, quod simplici

plici screatu prolicitur ex glandulis supra pharyngen in faucibus sitis, item extremæ tunicæ palati juxta uvulam insculptis & tonsillis, prodire existimo, cum in ovibus & hominibus his in locis phlegma seu mucum facile non semel exprefferim; neutiquam vero ex intimis cranio inclusis partibus & à cerebro huc descendere, *solidis argumentis D. D. Schneideri de Catarrhis fretus*, credo. An mucus in broncho è faucibus per laryngem in asperam arteriam delabatur? ambigo, cum pauxillum liquoris rimæ isti illabens tantum non suffocationem intentet: novi exceptionem, quam regerunt; nimirum catarrhosam illuviem sensim & ad latera descendentem tale periculum non afferre; verum cum in broncho sputum copiosum per plures septimanas ejiciatur, vix turbas istas *Nob. Dominus* evitare posset: ut taceam me non raro bronchos observasse, in quibus fauces prorsus ab illuvie mundæ, imo quandoque prorsus aridæ erant; quod nunc quoque multis his in oris febri maligna decubuis accidit, multum sine pleuritide aut peripneumonia tussientibus, succedente in quibusdam sputo absque difficultate, simillimo catarrho sine febris contingenti. Existimo potius sputum hoc exstillare ex glandulis bronchialibus & extremis capillamentis Arteriarum pulmonicarum: nam sero bronchia undiquaque perpetuo irrorari, constat inde, quia semper tum aspera arteria, tum rami etiam extremi liquore intus imbuti reperiuntur; inflatis pulmonibus etiam maceratorum animalium spuma ab exagitato liquore copiosa resultat, fluctuante nihilominus liquore in ramulis: denique non semel observavi aspera arteria secundum longitudinem divisa digitoque obtensa & fortiter pressa, protinus liquoris plures guttulas exsudasse intus. Nec absurdum est serum in massa sanguinea secretum & despumatam tumultuans uno eodemque tempore diversis in locis exitum quærere & invenire: nam non semel observatum fuit broncho & coryza affectos, simul largiter salivasse, copiosius solito minxisse, insuper sudasse, imo quosdam quoque dolores arthriticos expertos, aliis quandoque simul alvum largâ diarrhœâ solutam fuisse: exorbitans enim in tumultu hoc, quâ datâ portâ ruit ac effluit. Glandulæ istæ serum ab arteriis accipiunt, quibus ubique pulcherrime exornantur & ditantur.

Serum commovetur & à massa sanguinea separatur, aliquando suâ sponte & citra causam aliquam præviam, quæ alicujus momenti esset, prægressam, quando nimirum copiâ aut acrimoniâ peccat. *Apud Nob. Dominum* fiebat pridem à quavis tempestate frigida, unde diu, *Dominæ Matris* more frigoris impatiens fuit: ultima vice evenit æstuante corpore à perfrigeratione in umbra frigida idque per antiperistasin quandam sero, per habitum corporis exitum quærente, in vasa sanguifera repulso alibique exitum impetuosius inveniēte. An illius commotio & segregatio aliquando fiat præcipitatione quadam, ceu fieri solet acido

do lacti instillato non certo statuerim, quamvis nec impossibilis sit, nec desint, qui hoc etiam rationibus probent. Serum commotum per oscula glandularum narium, faucium & bronchiorum exitum sibi parat, quia naturaliter aliàs per illas evacuatur, propter crebros vero catarrhos illarum oscula vasorum deferentium magis patula, cavernulae ampliores & ostia in cavitates praedictarum partium magis hiantia existunt, ut inde sine impedimento large emanare possit: largius & diutius continuato effluvio elabitur, quia serum acri sua salugine osculorum labia prorsus nervea & exquisito sensu praedita continuo laceffit atque ad ulteriorem affluxum sollicitat, quae eo usque perdurat, donec seri magna pars depleta illudque tandem in illarum cavernulis inspissari & crassius fieri coeperit: unde etiam sero à *lactis asinini potu* mitiore reddito *Nob. Dominus* minus tussit: & mutato victu calido & sicco in humidum & frigidum ab his molestiis vixit immunis.

Febres continuæ tum solæ, tum cum catarrhis exorientes adscribendæ sunt accensioni sanguinis aliàs fervidioris ulteriori, potissimum à causis externis: nam temperamentum totius calidum & siccum scribitur esse, quod solummodo à tali sanguinis constitutione dependet, atque aliàs sæpe ex levi occasione & commotione, etiam à dolore exardescit. Intermittentes præterea fomitem aliquem postulant, qui bilis esse videtur, nam *Illustrissimus Dominus* toto durationis tempore carnes fastidivit ac plerumque mitigata & subducta bile curabatur.

Sententia hæc nimium propriæ credulitati litantis videtur; neminem inficias iturum catarrhos ita frequenter recurrentes ab intemperie viscerum naturalium calidiore & sicciore, multa humorum excrementitiorum colluvie stipata primario scaturire: ejusdem sortis est, quæ paulo post subjicitur, vel certe illam illustrat scil. colluviei humorum excrementitiorum partem crassiorem & terrestriorem in viscerum naturalium venulis *OMNIBUS* indefinenter stabulantem instar fermenti ex intervallis incallescere atque fermentari, inde massam sanguineam ebullire atque hoc modo recursus hujus catarrhi frequentes fieri.

Certe qui sanguinis motum circularem agnoscunt, hoc effatum ridebunt: nolo *Judicium Italarum* adjungere de illis, qui superciliose hunc motum in tanta rerum anatomicarum luce spernunt. Cum plurimis Viris doctissimis per maximam Europæ partem sentio sanguinem venosum ubique sibi similem esse, nec diversum in pollice pedis dextri existere ab illo, qui in auricula cordis dextra detinetur, excepto illo momento, quo chylus recenter per ductum thoracicum affertur, brevi tamen pollicis sanguini similis futurus. Existimo quoque colluviem crassam & terrestrem cum sanguine in venulis omnibus viscerum naturalium stabulantem, alios potius morbos, non multum recidivantes

quam catarrhos pariturum: à stagnatione enim oriuntur inflammationes, cancri, scirrhi, scrophulæ, tumores cum folliculo aliave mala. Prætenditur quidem antiquitas hujus opinionis, quæ tamen vix *Fernelianam ætatem* supergredietur. Novi *Exc. Riolanum* huic sententiæ favisse ac propterea circulationem sanguinis peculiarem excogitasse: at tamen quoque egregie *ab Excell. D. Slegelio Hamburgensi de motu chyli & sanguinis aliisque* vapulavit.

Phthisi *Nob. Dominum* à pulmonum ulcere oriunda non ægrotare libera respiratio, sputum etiam ex imis bronchiis productum puris expers & febris lentæ absentia demonstrant. Num illa quæ à marcore & pulmonum ariditate originem ducit, vel adsit vel metuenda foret? summopere dubito, cum *Nobiliss. Domini* pulmones aliàs ob crebros bronchos nimium irrigentur. An omnino talis visa fuerit? non ausim negare, quamvis illam nunquam observarim in *Praxi mea* 31. annum excedente, nec viderim, quamvis non pauca phthisi emortuorum cadavera secuerim: *Waldishuti ad Rhenum in vicino monte specus est, in quo lapides molares effodiuntur & dedolantur; in illo aer semper, etiam gelidissimâ Brumâ, calet pulvisque volitat subtilissimus, loculos coriaceos penetrans arctissime clausos & nummos conspurcans: quotquot lapicidarum ultra annum in illa morarentur, quod non pauci faciunt, diviti lucro inhiantes, omnes phthistici fiunt, quidam etiam anno nondum elapso: aliquot novi, qui purulenta rejecerunt; paucissimi & non nisi mature opem poscentes evadunt. Forte his pulmones exarescunt. Certò id affirmare nequeo, quia hætenus nullo cadavere potiri potui, quamvis id precibus & pretio attentarim.* Ab hac phthisi *Nob. Dnus* ut sibi metuat, nullam rationem habebit, licet macilentus sit, nec à liberaliore victu habitus augeatur: maciei autem causæ plures aliæ, præter febres lentas esse possunt, plurimorum habitus non augetur, licet nullus morbus adsit vel propter succum unicum nutritium, ob falsuginem quoque, minus ad instaurationem aptum. Quia vero *Dnus Parens & Fratrum unus* phthisi obierunt, oportebit saltem medentes cautiores esse atque etiam tuta timere. Plerique falsos catarrhos phthisin minitari tradunt, quibus tamen *Platerus in Praxi* adversatur: plures quoque novi frequenter illis obnoxios ad seram senectutem pervenisse, ut quotidie videmus *ferum falsum* sine damno pulmones permeare.

Forte *Illustrissimus Dominus* jam aliquid arthritici experitur, dum in his paroxysmis catarrhosis humerus sinister, ubi *Fonticulum* gestat, aliquoties doluit, nisi symptoma hoc adscribendum *Fonticulo devio & nimium*

nimum versus tendinem deltoidis vergenti, vel affluxui alicui feri sal-
fuginosi ad partem à *Fonticulo* aliquantulum debilitatam & ad afflu-
xum dispositam.

His ita præsuppositis, indicationes erunt, serum in massa sangui-
nea redundans imminuendum, falsius & fluxibilis edulcorandum &
densius reddendum; sanguinis inflammabilitatem emendandam & pro
virili incendium declinandum, denique oscula glandularum nimis pa-
tula coarctanda esse: quibus his auxiliis satisfaciendum est.

Venæsectionibus semper aliquid feri detrahitur simulque sanguinis
impetus coercetur, nimia ebullitio & effervescentia obtunditur: At il-
las neque usque adeo crebras suaserim, cum in qualibet *V. S.* non exigua
spirituum portio profundatur, unde ob hanc spirituum deprædationem
sanguis serosior redditur, qui cachexiæ & secundum *Avicennam* apo-
plexiæ pararius tandem evadit. A *Scarificationibus* vix utilius quid-
piam sperarem, quàm à *Venæsectionis* succedaneo expectari potest: idem
de hæmorrhoidum apertione sentio, quàm non alius sanguis *hirudinibus* e-
licitur, quàm si alii venæ affigerentur. *Fonticuli* semper aliquid feri
de massa sanguinea subtrahunt, dum illud quotidie fit, non sine ægri
commodo contingeret, si in dextro quoque brachio alter excitaretur;
in pedibus vero raro illos paro, cum sæpius erysipelata superveniant,
ulcerum difficilium curatu auctores, quod *Domino Ægro* facile eve-
niret ob massam totam debitò fervidiorem.

Vesicatoria in habitu macilento & ad febres proclivi, renibus
aliàs etiam debilibus, imprimis si è *Cantharidibus* pararentur, facile tur-
bas excitarent: tutius propterea omittentur.

*Purgantia ex Cassia, Senna, addo Rhabarbarum, Tamarindos, sy-
rup. ros. sol. simpl. Syrup. fl. persicor. & similia* non improbanda, attamen
in his modum servandum existimo, cum à frequentibus purganti-
bus ventriculus & intestina mire enerventur: fortiora vero *hydragoga
ex Gialappa, Gummi guttæ & similibus* in habitu macilento & ad febres
admodum proclivi detestor.

Sudorifera & diaphoretica non penitus damnanda arbitror, cum
serum æque ac purgantia evacuent, nec metuendum illud acrius in-
de evasurum, non enim mera aqua his viis excernitur, & fusio sangui-
nis non nocentior ab illis, aut graviores, quàm à purgantibus turbæ
excitantur; sive namque irritando oscula glandularum intestinalium,
sive sanguinem fermentando, sive utraque ratione purgatio fieri pute-
tur, id nunquam sine sanguinis commotione peragent. Certè in prin-

cipio quoque phthiseos vix quicquam *purgantibus* nocentius exhiberi poterit : nullum novi, qui horum usu convaluerit, tenue principium ab illorum abusu invaluit & semper mortem ipsis acceleravit : unde non immeritò *Hippocrates* diarrhoeam phthificis etiam *citra purgantia* supervenientem lethalem pronuntiat. *S. 5. §. 14. & alibi.* Non tamen suaderem *sudorifera aut diaphoretica valde calida* : quamvis sint, qui etiam tabidis decocta ex *Guajaco & similibus parata* suadeant & se cum fructu adhibuisse *publicis Scriptis* bona fide attestentur : *Joh. Freitagius in consilio contra phthisin : Arcæus apud Schenk. etiam Riverius in suis observat. & alii.* In sudore vel leviculo madore ciendo mitiorem rationem inirem, nec ab illius eruptione tantopere terrerer : nimirum si mane circa horam quartam aut quintam sudor emergeret, neutiquam illum statim supprimerem, sed ad bonam tolerantiam manare sinerem; nec moderata exercitia, ob sudoris emerfuri metum, mane cælo sereno & benigno aut in conclavi temperato, vel vesperi tantopere prohiberem, quia calore nativo aliquantulum excitato & vegetiori reddito multum feri, catarrhorum materia futuri, si non per sudorem, saltem per insensilem transpirationem subtrahitur citra ullum incendii periculum. Præterea absque ullo scrupulo *Domino Ægro* sæpe darem, maxime *Mensibus autumnalibus, hybernis & vernis diaphoretica absorbentia simulque sanguinem edulcorantia, juxta potum lactis asinini, aut juscul. carn. vitul. aut similis idque summo mane hora scil. 4. vel 5.* Cujusmodi sunt *Pulv. antihæct. Pot. C. C. ph. ppr. Ebor. phil. unic. foss. terr. sigill. turc. bol. Arm. & similia.* Tantum abest, ut hæc nocitura sint, ut ausim dicere, me aliquot phthificos, qui adhuc superstites sunt, *benedicente Deo*, integræ valetudini restituisse : nec possum percipere, qui tutius catarrhorum fons perpetuus sine his exauriri possit. Doleo *Willisium, Virum optime de re Medica meritum* hoc nomine sugillari ac neminem ipsius *methodo à phthisi vindicatum* fuisse, licentiosius pronunciari : nolo nunc illius causam agere, illud solum addo rectius neminem ex pulmonum ulcere phthificum curatum hunc fateri, scil. æterno illo circulo *clysterum, venæsectionum, purgationum & ptisanarum* ; utpote si res penitus excutiatur *methodo vere rationi & experientie refragante & umbram non corpus, symptoma non ulcus aggrediente.* Prædicta hac ratione exhiberem.

℞. Pulv. antihæct. Poter. ʒij.
C. C. ph. ppr. Corall. rubr. pp.
Terr. sigillat. āā. ʒj.

Unicorn.

Unicorn. fossil. pp. Matr. perlar. ppr. āā. 3ß.

Tab. man. chr. perlat. 3vj.

Msc. F. pulv. subt.

Dos. sit. 3ß. cum. aq. scabios. aut veronic. horâ supra memoratâ.

Aut omissis Tabul. man. chr. reliquum pulverem miscerem conserv. ros. r. 3iij. fl. bell. min. nummul. aut simili 3ij. syr. viol. parum Msc. F. Elect. dos 3ij. vel 3iij. etiam mane. Quandoque ex solo pulvere antihæctico pilul. cum succo veron. fl. bellid. min. numular. aut simili inspissato paro sc. ex 3j. No. 40. dosis sunt pil. x. cum pauxillo syrup. viol. fl. bellid. min. 3c. Hæc raro sudorem movent, aut si sudor emergat, nemini vel minimum nocuisse testari possum: nollem tamen illum culcitris aliterve violentius cieri.

Eadem diureticorum ratio est, quæ non prorsus exhibilanda videntur, nec illi ipsi, qui verbis illa detestantur, improbant, dum Lac asininum, juscul. vitulin. cassiam suadent, quæ ipsamet diuretica. Fa-teor tamen mitiora seligenda, calida fugienda esse.

Lac asininum mane hora 6. vel 7. 3 vesperi hora 5. ad 11j tepide Nob. Dominus bibere posset: admisceo semper Julep. rosar. aut violar. 3j. ad 3iß. ut ventriculo gratius sit minusque ace scat. Continua-re illius potum poterit, non per unum alterumve mensem, sed etiam pluribus mensibus, quamdiu nimirum illius potum ventriculus toleraverit, (nam non raro Lac fastidit, & summopere averfatur) nec symptoma prohibens supervenerit. Ad podagram expugnandam jam pluribus proficue suasi: illius insultus hac ratione Nob. Dominus evitaret, quos dolor humeri sinistri & Nobiliss. Domine Matris valetudo, quæ demum sexagenaria podagrica facta fuit, minari videtur.

Si lac asininum non amplius bibet, jusculum vitulinum substitui poterit, at non nudum, sed alteratum scorzonera, endivia aliisve cichoraceis recentib. addito pauxillo hordei mundati, hac enim ratione major feri portio simul recederet ac sanguinis effervescentia compesceretur. Chocolatam omisso pipere Indico aliisque aromatibus non omnino improbarem, cum nucleum Cacao Hæcticis imprimis conducere legerim aliquando in Hernandi thesauro rerum medicarum Hispan. novæ. Com-mendant quidam contra catarrhos potum Caffèe, Thee, ambo tamen Domino Ægro minus convenientia opinor, ob calorem, quo prædicta sunt, licet nunc apud plures in usu sint & sua quoque beneficia præstent, Hæ potationes antiquorum potui Caldeæ respondere videntur, quas
Europæi

Europæi ab Orientalibus mutuuntur. Semicupia seu infessus in conclavi temperato paratos ex humectantibus scil. rec. Malv. equin. fl. nymph. violar. hord. furfur. macris in aqua font. decoct. extra paraxysmos catarrhosos non rejicio, cum quoque hac ratione salugo emendetur, pori referentur, habitus ad incrementum disponatur: verum illis utatur mane, tepide, non ultra horam, post infessum lectum petat & toto die corpus contra frigus muniat, ne catarrhis ansa præbeatur.

Pulmonibus, maxime dum catarrhus adhuc tenuis & aqueus esset, prodesse Rotulæ tales pectorales.

℞. Bol. Armen. Or. ppr. ℥ij.

Spec. Diatragac. frig.

Succin. alb. ppr. āā. ℥j.

Conserv. rosar. r. ℥ss.

Confect. alkerm. inc. ℥iss.

Extr. tussilag. ℥ss.

Sacch. alb. in s. q. aq. scabios. sol. ℥iiij.

Msc. F. Confect. in Rotul.

De quibus subinde interdiu unam alteramve sumat. Noctu ante somnum capiat cochl. ij. vel iij. hujus mixt.

℞. Diacod. Montan. ℥ij.

Syrup. papav. err. ℥j.

Aq. lactuc. ℥ij.

Msc. D. ad vitr.

Ad glandulas faucium roborandas conducere gargarismus levicule adstringens ex Fl. ros. rubr. malv. arbor. bugul. hord. &c. paratus.

Diæta accuratissima ineunda est: aer frigidus, nebulosus, pluvius, nivofus semper nocebit, etiam præfervidus. Cibis vescatur boni succi, facilis digestionis: cum lactis potu carniū teneriorum animalium esum nunquam prohibeo: cibi aromatibus, sale nimium, item succis acidis cydon. citr. aurant. &c. aceto aut saccharo nimio conditi, item fructus horæi crudi penitus fugiendi: pisces, pastæ farinaceæ succum nimis glutinosum præbentes, cum glandulas globosas inviscent, omittantur.

Butyri usum non penitus rejicere possum, cum etiam flammulæ pabulum suum debeatur & particulæ quædam pinguiculam refocillationem exigant: abusus vero ejus, ut & ipsius olei, etiam optimi, aliorumve alimentorum præpinguium damno quoque, cum effervescentiæ sanguinis ansam præbeant. Vinum, dum lac bibitur, in

cibo

cibo & potu exulet. Præ aqua fontana laudarem ob frequentes catarrhos decoctum aliquod ex gr. in aq. fontan. ℥iij. coq. lign. visc. quern. aut lentisc. aut santal. citr. aut rad. chin. ℥ij. quibus commode passul. maj. exacin ℥j. vel ℥iij. adderetur. Nulla inde exsiccatio noxia timenda est. Cæna longe parcior sit prandio. Exercitia moderata nihil prorsus nocebunt. Somnum pomeridianum & lucubrationes summo-pere dissuadeo : non tamen statim à cæna se ad somnum componat, sed demum post aliquam obambulationem. Si alvus sponte aperiatur, clysteres superflui videntur, imo Rectum & Colon temere enervant, flatibusque implent.

Et hæc sunt, quæ mihi hætenus succurrebant, quæ Deus T. O. M. salutaria esse jubeat!

Ad Fontem Danubii d. 12.

Octobr. 1678.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Johanni Jacobo Wepfero, Med. Doctori

S. P. D.

Titus Albineus, Med. Doctor.

EN mitto Tibi Consilium, quod in ultimis promiseram, Theophili Boneti Medici Genevensis Celeberrimi; serius quidem quam ipsi sperabamus, sed hanc remoram versio è Gallico idiomate in Latinum injecit: etenim Dominus Cancellarius Amplissimus subinde de variis consulere animum induxerit, ac consilia, quæ in posterum Genève aut Parisiis & aliunde accepturus est, Tibi communicare secum statuerit, nostri idiomatis, si eò modo sis sciens, ut Gallica scripta intelligere valeas, licet minus scribere, nihilominus longe minori negotio omnis Tecum res peragetur, cujus rei certiores Nos facias, rogamus. *Æger Amplissimus jam menstruo spatio quaque die mane hora 6. lac asininum recenter multum ad ℥xvj. in lecto hausit; altera inde hora è lecto surrexit & decimâ ante meridiem hordeatum per cribrum excretum atque cum jure è vitulina & pullo gallinaceo mixtum ad ℥ij. sorpsit, ac unâ pullum galinaceum in veru tostum in prandium edit; hora 4. pomeridiana idem hordeatum cum simili jure mixtum atque ova duo in cænam ipsi fuerunt; denique hora 9. vesperi eandem, quam mane lactis asinini hausit quantitatem, & 10. cubitum ivit: Tota nocte ad 5. matutinam horam tranquille dormivit, licet interdum, media sæpius nocte vel primâ post mediam noctem horâ, urinæ copiosæ emittendæ gratiâ (quam ita copiosam altera tertiave ab hausto lacte horâ etiam mane ejicere solet)*

solet) expergefiat, verum mox rursus somno obruitur : cesserat maximam partem tussis quidem, sed enim aëri humido per vindemias sese cum exposuisset, rediit, nec frequentia tamen nec violentia urgens, cum raucedine nihilominus aliqua. Laudabilior quam antea apparet, minus etenim pallet ipsius facies, quin & totus corporis habitus melius habet : Gravitas illa aurium plane jam abest : fames ipsa viget, omnino à vino abstinet, aquâ fontanâ contentus, hanc etiam paucam, cum raro sitiat, bibit, nec frigidam : totum jam mensem à Catharsi abstinuit, singulis nihilominus diebus alvum laudabiliter exoneravit; quin bis sponte quasi *levi cathartico* mota cita est alvus, mictæ post pastus urinæ subcitrinæ sunt, à *lacte hausto* verò seu mane seu vesperi instar aquæ fontanæ limpidæ sunt; lotium longe copiosius quam antea emittere sibi ipsi videtur, imo potum ipsum superare. *Fonticulo* brachio insculpto longe major ichoris excernitur copia, quam per totum annum elapsam. Nullo quovis modo sese *ab usu lactis* lædi advertit, præterquam quòd raro toto abdomine vagantes non patitur flatus, qui in nuperis duobus levibus alvi fluxibus dolores intulerunt aliquos, qui evacuatione cessarunt. Heri *pulpæ cassiæ* recenter extractæ dosin me authore, *semihorio ante prandium* deglutivit, unde quater alvo copiose ejecit maxime phlegmata. *Vale & Tui Observantissimo favere perge.*

Neocomi Helvetiorum die 14. Octobr. 1678.

Consilium Medicum Theophili Boneti,

Medici Genevens. Celeberrimi.

Quinque veluti totius hujus Ædificii fundamenta ponimus : 1. *Ægrum Nobil.* calidioris & siccioris esse temperiei. 2. *Habitus* esse corporis rarioris & multum apertæ texturæ. 3. & 4. *Cerebro & ventriculo* humidioribus præditum esse. 5. Denique naturâ ipsâ pulmones illius debiles esse.

I. Corporis temperiem calidiorē & sicciorē testantur habitus macer & extenuatus, cum corporis tum etiam animi motus prompti & alacres, vasorum latitudo &c. corpus quidem actu ipso tactum calidissimum non percipit, verum id ob fuliginosorum vaporum calidorum & acrium, magna copia intus genitorum per totum habitum veluti eribrosus, effluvium frequens & copiosum accidit, qui si intra corpus asservarentur calidissimum id sine dubio tangeretur : intemperiei huic calidiori & sicciori accepta ferenda est tantæ feri copię generatio, quod catarrhi illius ita pervicacis causa evadit proxima; cujus proven-
tu ultra naturæ limites facto (seu propter ejusdem feracia copiosius e-
sitata,

fitata, qualia sunt olera, fructus horæi &c seu. propter transpirationem ab aëre frigido impeditam) massa sanguinea fermentatur, ebullit & serum separatur, atque ad partes receptui humorum habiliores & maxime ad pulmones hisque adnexa bronchia, & tracheam confertim affertur; adde quod *tractus Neocomensis Aër* multum ad id ipsum conferat, *Pedemontano* & *Italico* non multum absimilis: *Neocomo* enim *rupe ad lacum* superstructo, indeque aëris calore ob reverberium duplicato, corpora multum ideo incalescunt & aperiuntur, 4. vero aut ista vespertina hora ventus quidam, *Joran ab Incolis dictus*, è *Burgundica regione vicina* flare solet, qui frigiditate sua intensa illa inopinato adortus refrigerat & stringit, hocque modo vapores & humores serosos à præcedenti calore ad habitum allectos ad interiora repellit; corpora robusta, temperata & texturæ compactæ non æque quidem subito inde alterantur, verum quibus contraria insunt, quæque humoribus calidis, serosis, subtilibus & facile mobilibus scatent, statim non leviter affliguntur.

II. Intemperiei illi totius corporis textura rara & teneritudo quædam adjungitur, cujus causâ omnes aëris injurias facile subit, quæ nullo veluti obice obstante ad intima viscera præsertim ad pulmones penetrant, qui, quia illis resistendo non sunt pares, earundem iniustas veluti notas retinent.

III. Humidius cerebrum antea pronuntiavimus, ob crebro recurrentem illum catarrhum & somnum longiorem & profundiorum, quàm qui cerebro sicco conveniat: causas quod spectat illius humoris superflui, cum hæreditarias & naturales, tum adventitias illas censemus. *Hæreditarias* quidem, cum *Domina ipsius Mater* catarrhis fuerit maxime obnoxia, qui, ex quo arthritidis apparuit, facta humorum metastasi, mitius afflixerunt. *Naturales* ob intemperiem calidiorem & sicciorem, humorum serosorum feracem, cerebri & ventriculi humiditatem nimiam, sed potissimum ob calidiorem viscerum intemperiem, à quibus ingens vaporum copia ad cerebrum jugiter effertur, qui postquam ibi in aquam concreverunt ad partes inferiores descendunt, si huc etiamnum causæ attrahentes veluti post mensam meditatio &c. accedant, hancque ob causam etiam plures vapores ad cerebrum ferantur, major humorum serosorum in eo fit proventus; qui huic vaporum ad caput sublationi non assentiuntur, eorundem humorum serosorum in vasis fermentationem surrogant, atque separationem à massa sanguinea & sublationem ad caput, quum causâ aliqua occasio- nalis attrahens urget, veluti radii solares, pathema aliquod animi &c. Intemperies illa cerebri humida humoribus illis serosis potiori rationi adscribenda venit quàm pituitæ, (cujus metropolis cerebrum *ab Hippocr.* statuitur) quoniam catarrhi illi subito accidunt, quod humori subtili
LII 2 solum

solùm & facile mobili convenit, quales sunt humores serosi, minime vero pituitæ, quæ cum viscosa sit & crassa, non subito moveri apta est; huc accedit, quod salivam *Æger Nobiliss.* aliquoties salsam degustavit, ob immixtos nempe humores serosos, qui totum, quod inest salis, in corpore nostro imbibunt, etiam quod pruritum in plerisque corporis partibus passus est, qui sine dubio à salsugine humorum serosorum oriundus est.

IV. Ventriculum intemperie humida affectum asseruimus, quia *Æger Nobiliss.* multum appetit & difficile concoquit, atque inde cruda aggeruntur & magnus ille phlegmatis proventus fit, intemperie calidiori symbolum adjungente, ut phlegma illud proles potius dici mereatur depravatæ quam diminutæ chyloseos.

V. Pulmones denique naturâ & forte etiam hæreditariò debiles esse posuimus; hanc debilitatem manifeste præ se ferente tussicula frequentissimâ, quæ quum pathognomonicum sit pulmonum male affectorum symptoma, horum morbum aliquem seu similem seu organicum seu communem necessario sequitur.

Harum Hypotheseon filo, facilius affectuum, quibus *Æger Nob.* affligitur, causas & curationem mente assequemur: cum jam diu fluxionibus, cum ad partes externas tum & potissimum ad pulmones, atque etiam febribus seu ephemeris seu putridis opportunus fuerit, earum prima origo nobis indaganda est: fluxio symptoma est in excretis, vel ob facultatem expultricem irritatam vel retentricem debilitatam, accidens ut sciamus, quænam illarum laboret pars mandans quærenda est; quandoquidem fluxio fit ad pulmones, pars mandans altiori loco locata esse debet, quæ non aliam sese offert quam caput ipsum: verum quærendum incumbit, num materiam fluentem ipsum caput generet? an vero aliunde ipsam recipiat? meâ quidem sententiâ utrumque hic locum obtinet. Etenim 1. cum cerebrum humide intemperatum esse antea evicerimus, cujus causa facultas concoctrix debilitata est, necessario multos humores superfluos ab hæmoisi restare necesse est, qui in partes inferiores delabuntur. 2. Cum visceribus naturalibus intemperies fervida insit, indefinenter illinc vapores ad cerebrum ascendunt, frequenti fluxioni materiam suppeditant. 3. Adde quod quoties in vasis totius corporis fit fermentatio, humores serosi superflui, qui magnâ copia in illis continentur, facile ad cerebrum ferantur, atque quando eodem à meditatione post pastum aut alia animi contentione aut corporis ipsius motu violento attrahuntur: si quis objiciat humores illos serosos non materiam esse posse illius phlegmatis, quod quandoque *Æger Nobil.* per os & nares ejicit; responsum habeat 1. Phlegma illud ab intemperie humida in cerebro generari. 2. Experientiâ ipsâ constare

constare humores serosos, aquam limpidam hætenus putatos, subdito igne crassescere, ita ut partium spermaticarum jam alimentum esse à plurimis censeantur, ideoque tabidis, quorum marasmus ad partes etiam ipsas solidas pervenit, *Lac asininum*, quod Latice illo seroso maximam partem constat, præscribi; ita ut existimandum sit illas *Ægri Nobiliss.* frequentes fluxiones partim debilitate facultatum concoctricis & retentricis cerebri, partim culpâ ipsius expultricis, cum acrimonia humorum illorum serosorum, qui falsi sunt & nitrosi, tum eorundem copia nimia, quæ facultati retentrici oneri est, irritatæ, fieri.

Humores illi serosi simul cum phlegmate labuntur, præsertim in pulmones, accedente potissimum causa aliqua externa, ex. gr. radiis solaribus post exercitium corporis violentum, erroreve alio in diæta, imprimis post epotum merum, cui multum sulphuris insit, quale *Neocomense*, vel quod jam ace scat vel vapes cat, sed tum præcipue quum corpus incalefactum subito auram frigidam ingressum in eadem aliquandiu moratur, humores enim serosi & vapores ad corporis circumferentiam delati intrò recedunt, si præsertim tum collum nudetur, nulla enim pars est externa corporis, quæ plura vasa majora ideoque plures humores serosos, quam ipsum collum contineat; humores autem hi serosi è massa sanguinea secreti tenues cum sint, facile fluunt & in partes inferius sitas descendunt, verum præ omnibus in pulmones, qui prompte illos recipiunt, cum sitûs inferioris & substantiæ spongiosæ causâ, tum imbecillitatis naturalis, quæ mollities & flacciditas dicitur, cujus ratione licet pulmones minime sint ulcerati, phthysi nihilominus recipiendæ ac tabi toti corpori inferendæ apti sunt; porro præter serosos humores è cerebro ad pulmones defluentes varia inquinamenta massæ sanguineæ immixta ejusdem motu circulari jugiter ad eosdem appellunt, quæ eorundem nutrimentum male inficiunt, indeque illorum nutritio depravatur, unde heterogenea impura multa anacatharsi ejiciuntur; pulmones autem depravate nutriti pravam substantiam sensim nanciscuntur, atque tincturam pravam massæ sanguineæ transeunti inurunt, unde prava totius corporis fit nutritio.

Hætenus de fluxionibus, nunc febres, quibus non raro laboravit, considerandæ veniunt. Nemo negaverit corpora calidiora & sicciora febri magis obnoxia esse, quam quæ aliûs sunt temperamenti, idque propter qualitatum in illis similitudinem, in his verò dissimilitudinem: causæ autem febrificæ in corpore ab humoribus excrementitiis vacuo ephemeram causantur; quo in casu *Venæsectio* & *purgatio* nocumenti plus inferunt quàm levaminis; hæc enim febris curatu facilis est, ac harum abusus hecticam febrem accersere potis est. In corpus impurum si incidant, causæ eædem febrificæ humoralem producant, pu-

tridam quidem si humores putrescant, non putridam verò, si solummodo p. n. incalescant: utramque passus est *Æger Nobiliss.* prædictarum febrium speciem 1. ephemeram 2. putridam *Mens. Febr. 1675.* 3. Humoralem non putridam, humoribus serosis sanguinis comitibus p. n. incalescentis, dictam catarrhalem ob catarrhum conjunctum, tum enim humores serosi in vasis fermentantur, atque ob spatium tunc minus in vasis ex ipsis effluunt & in varias corporis partes effunduntur, unde catarrhus.

Fluxiones & febres prædictas ab obstructionibus quibusdam hypochondriorum foveri forte non immerito suspicabimur & maxime glandularum mesenterii, quod quum fit, crassior & viscosior lymphæ pars in illis glandulis moratur, subtilior vero fluxionum materia fit: Tumefactiones axillarum (axillis insunt glandulæ magnitudinis notandæ) id suspicandi ansam præbent, quoniam harum glandularum cum ejusmodi ac illæ mesenterii indolis sint, iisdem affectionibus subjectæ sunt: porro aurium tinnitus (licet ebullitioni dictorum humorum serosorum in vicino cerebro tribui possit) originem ducere potest à vaporibus ex hypochondriis sublatis, quorum partes calefactæ (harum caloris multæ sunt notæ) fervorem humoribus contentis imprimunt, unde vapores ad sublimem corporis regionem exhalantur; verum abdominis borborygmi id ipsum etiamnum testantur, si *Æger Nobilissimus* aliquos passus est *extra usum lactis*; urinæ etiam eandem conjecturam certiore reddere possunt; quæ non raro operiuntur pellicula, illi non absimili, quæ in jusculi & carne frigefacti superficie concrevit, cum arenulis minutissimis in ejusdem urinæ fundo; plerique hanc pinguedinem putantes, ideoque illos, quorum tales sunt, tabidos & desperatos statim pronuntiant, qui vero *Anatomen Chymicam urinæ* proprio labore norunt, cremorem esse, qualis aquæ, cui incoc-tus fuit tartarus, innatat, evincunt. Idque ita se habere ulterius ex eo probatur, quod illa pellicula igni admota non liquefiat, verum in crustam salinam concrevat: aliàs si colliquationem minaretur, jam diu *Ægri Nobilissimi* totum corpus colliquefactum esset. Memini jam ante 16. vel 18. annos ejusmodi pelliculam ipsum mihi in urinæ superficie ostendisse; observantur autem id genus urinæ in affectu hypochondriaco laborantibus, in quo sal & tartarus &c. prædominatur; arenulas autem in iisdem urinis contentas quod attinet, non semper à renibus male affectis ortum trahunt.

Ab his ita longe deductis non aliæ suppeditantur indicationes ac illæ quas *Braïer & Raoult Medici Parisienses Celeberrimi* jam elicuerunt.

Materiam, *remediorum* quod spectat, & primò è *Chirurgia* petendam
Pblebo-

Phlebotomiam absque urgente necessitate in usum ducendam non censemus 1. quia sanguis insons est, *cacochymia* verò serosa peccat, quæ sui purgationem indicat. 2. Cum corpus *Ægri nostri* apertum maxime sit, *Venesectione* præsertim liberaliori vires & calor naturalis nimium dissolverentur. 3. Si & affectione hypochondriaca *Æger* simul laboret *brachii phlebotomia* etiam inutilior erit, hac enim sanguis purior effluet, crassiori & terrestriori in vasis celiacis & mesentericis morante, quo in casu, *Hirudinum in vasis sedalibus applicatio* præstaret. 4. Quia experientia ipsa nos docet *venesectionem* in catarrho, cui etiam jungitur febris, factam, ipsum crudiores & pertinaciores reddere. Cum *Foniculus brachio sinistro insculptus* copiosas illuvies effundat, atque circumjacentes partes interdum intumescant, palàm inde fit multis humoribus excrementitiis scatere, ita ut non modo cura diligenti hic continuandus sit, sed alii insuper excitandi : ad fluentes in pectus humores avertendos *Medici Neoterici lapidem causticum* utrinque in parte dorsi superiori, quarto transverso digito sub cervice, spatio quinque digitorum transversorum intermedio, spina ipsa medium tenente apponunt, ut ulcera 4. vel 5. pisorum capacia excitentur; talia emissaria habuit *Dominus Seguius magnus illæ Franciæ Cancellarius* nuper defunctus, eaque ad mortem usque cura diligenti servavit, atque his longævitatē suam præ aliis quibusvis tribuebat. *Dominus Majernus Celeberrimus ille Medicus* non alio loco inurenda esse *Cauteria*, iis quibus phthisis imminet, censebat, minori quidem incommodo, quàm in brachio, quoniam absque ligaturâ *emplastro tenacissimo pisa* in illis continentur. *Inter materias Chirurgicas* locum quin etiam sibi vindicat *Semicupium*, quod in nostro casu minus probari videtur, ne humores liquando fluxionem excitet, sed nullo jure hoc timendum est. 1. Quia partes tantum abdominis *Semicupium* alterat. 2. Quia ureteres & vasa humoribus serosis excernendis dicata referando eosdem à pectore avertit, in corporibus naturâ porosiss (quale est *Nobiliss. Ægri*) urinas copiosas movere, nihil autem hoc excogitari utilius; quàm humorum serosorum expurgatio. 3. Quia causæ antecedenti prius providendum est. 4. Quia si quid affectus hypochondriaci insit, *convenientiori remedio* acrimonia humorum temperari, obstructions referari non possunt, ut alia inde commoda provenientia taceam.

Jam de *pharmaceuticis* agamus : variæ quidem *cacochymiae* ac præsertim serosæ, cujus uber est proventus, *purgationem ex intervallis repetendam* censemus. Verùm *potionis purgantis præscriptæ formulam* & ea ex quibus constat, dispiciamus : *Formula* sine dubio intemperiei calidæ

calidæ & siccae, quæ sui humectationem indicat, etiam *Senna*, quæ calida & sicca est, corrigendæ ratione tanta liquoris quantitas præscripta fuit: si vero tantundem intemperiei humidæ ventriculi rationis habeatur, ut quantitas illa liquoris aquei etiam repetita, ejus fibras laxando ipsi noceat atque chylo rite concoquendo minus aptum hunc reddat, verendum erit: *Methodus Italica* huic præferenda mihi videtur, quâ *Catharticum* minima mole *mane sumendum* præscribi solet; *vesperi verò Julepus*, qui viscera refrigeret & humectet, tum enim ventriculum minima mora pertransit: jam vero *ad ipsa medicamenta* quod attinet *Sennam* nempe & *Cassiam*, minus hic mea sententia conveniunt. *Senna* enim humores crassos ad se trahit & biliosis magnopere infensa re ipsa comperimur, ideoque tormina atque sitim alvique pigritiem triduanam aut quatrIduanam inducit: *Cassia* vero, quæ hic forte *Senna corrigendæ gratiâ* adjungitur, jure merito à multis *Practicis* improbatur, quippe quæ virulenti quid in se contineat, atque ventriculum molliat & ejusdem inversionem causetur, quin etiam gravia tormina excitasse etiamnum cum leipothymia comprobatum est, nemo nescit eandem valde flatulentam esse, ut & ipsam *Sennam*: *Rondeletius Cel. Medicus Cassiæ usum affectus catalepticos causasse asserit*, quoniam facile cerebrum replet. Pæferrem hic *Mannam* pectori amicam, *Tartaro correctam* humores serosos egregie purgat, modo ab illa assumpta paustus non diu differatur, aliàs in alimentum ipsa vertitur. Magni hodie nec abs re fit, *Syrupus auratus dictus*, quod lenissime humores serosos purget, atque modo debite sit clarificatus, gustui gratissimus erit, nec alvi siccitatem inducat, nec sitim excitet. Si alvi pigritiei *Eccoproctico aliquo* succurrere necesse est, *Elect. cathol. aut lenitiv. 3v. vel 3vj. cum Crem. ꝑ ʒj. semihorio ante pastum* sperato cum successu *forma boli* deglutiantur, nec ideo ab hoc assumpto domi manere cogitur, sed eidem negotia consueta per medicamentum assumptum obire licet: etiam si *Cassia utriusque prædicti Electuarii* pars sit, nihilominus ita aliis corrigitur, ut nociva minime observetur; adde quod alimenta, quæ non diu post assumuntur, quidquid malitiæ inest illi, domant. Si assertioni meæ experientiam ipsam quis opponat, quâ *potio purgans à Medicis Parisiensib. præscripta* comprobatur, huic experientiæ itidem experientiam, præter argumenta præmissa, oppono, quæ & est *Plurimorum etiam Medicorum*, qui hac in re me sunt imitati.

Quæstionibus utique propositis ut satisfiat: iisdem de causis, quas *Medici Parienses* adduxerunt, *Succoladæ usum* improbamus. *Remedia sulphurea* jam diu ad affectus pulmonum humidos in genere commendantur

dantur & iis, qui ad phthisin inclinant, ideoque usui excedenti humidorum diffidendum est, omni procul enim dubio cum *dieta sudorifera* pulmonibus humidioribus atque substantiæ mollioris & flaccidæ tantopere proffit, humectantia tantâ copiâ assumpta iisdem oberunt; fateor indicationes hic oppositas obtrudi, atque totius corporis intemperiem calidam & siccam humectationem indicare, si vero ratio potissima illius, quod magis urget habenda sit, si ex intemperie humida sua marasum atque ruinam pulmones toti corpori minentur, nonne illius correctioni, prædictâ aliâ indicatione non omissâ incumbendum erit? nunquam phthisi, non longe à marasmo distant, laborantes *Guajaci decocto*, quod potentissime exsiccat, integræ sanitati restituti sunt? quid sibi volunt *navigatio maritima*, *commoratio in montibus*, in quibus *resinæ colliguntur*, *phthisicorum mora in plagis Orientalibus* ex *Medicorum consilio cum successu instituta*? quid dicemus de *pistricæ illa phthisica*, quæ solâ ad furnum morâ curata fuit? summatim dixerim sano propius est maxime ulceribus & ubi timor ab illis est: verum ut media incedamus viâ *author sum Domino Cancellario Illustrissimo, cum Petro Salio Diverso Medico Italo Excellent. & Riverio Medico Practico insigni*, ut *decocto trium santalorum*, eo modo parato, quo vulgo *Guajaci, chinæ, sarsaparillæ &c.* paratur, utatur, quod ad fluxum ad pulmones sistendum, atque eorundem labem auferendam valde efficax est: si verò ratio simul habenda intemperiei calidæ & siccæ corporis, *china huic decocto* addenda erit & pullus gallinaceus incoquendus, pluribusque diebus contiguus hauriendum erit; hoc modo *sulphurea* si minus arideant vitabuntur; *prædictum santalorum decoctum diureticum etiam est & sudoriferum, aut saltem diaphoreticum*, quod summe hoc in casu expetitur.

De dieta demum pauca quædam solummodo strictim profereamus, quandoquidem à *Medicis Paris.* sufficienter præscripta jam est. Aërem quod spectat, locuti sumus jam supra de indole *Aëris Neocomensis* qui revera ob puritatem salubris quidem est, insalubris vero ob inæqualitatem, cujus causa *Æger Nobiliss. vento Joran flante* domi, se jure contineat; si vero tum ruri agat in aëre aperto, pallio eum arceat, aliàs subtilissimus & efficacissimus cum sit, altissime corpus penetrabit, potissimum apertum & calefactum. Quantum ad victum, antea humectantium abusum notavimus, quorum è censu sunt ipsa juscula, quæ humores superfluos, eosque putrescere aptos, generant, quorum etiam putredo ipsis pulmonibus facile communicari potest, partes quin etiam solidas effœminant, ut ipse *Hippocrates loquitur*, maxime si summo mane jejuno ventriculo hauriantur, tum enim ventriculus humido ex-

crementitio superfluo scatet, quod jusculeo insuper sorpto augetur, & ipse ventriculus inde magis relaxatur & enervatur; verum in ingressu prandii sorpta jusculea proderunt, quia tum viscera humore illo superfluo jejunio absumto veluti exsiccata prompte illa ad se trahent, unde quam minima in ventriculo mora facta, huic minus nocebunt. Abstinentiam etiam omnimodam à vino & hydroposiam absolutam minus probamus, *aquæ enim Neocomenses* minus salubres sunt, quam ipsum vinum, quod moderate sumtum nullo modo obest, sed potius primæ coctioni prodest, cujus errores, *ipsis etiam Medicis annuentibus*, in ulterioribus non corriguntur: vinum non melius corrigi potest, quam ipsum temperando *passular. & baccar. coriandri decocto*; aliis autem vinis, quod *la Coste* suppeditat, præeligi meretur, quia pulmonibus & ventriculo amicum est, corpus facile pervadit & per urinas excernitur.

Amplissimum Dominum Cancellarium obnixè rogamus, ut hoc quaecunque consilium boni consulat

Genevæ d. 9. Septembr. 1678.

Theophilus Bonet.

Responsum ad præcedentes literas & Consilium

Excell. D. D. Boneti.

Tito Albineo Med. Doctori Celeberrimo.

S. P. D.

Joh. Jacobus Wepferus Med. Doct.

PROcul dubio tradita nunc fuerunt, quæ nuper de *Illustrissimi Domini de Montmollin Cancellarii Amplissimi Valetudine Doneschingæ* conscripseram: hætenus alteras accepi, in quibus traditur *successus potûs lactis asinini & Consilium Exc. D. Theoph. Boneti.* Lac asininum non contemnenda beneficia præstare & ulteriora polliceri, facile perspicio: illius usum diu continuandum arbitror, quamdiu scilicet illud ventriculus tolerabit, nec symptomata prohibentia supervenient. Aliàs soleo *ejus potum mane hora 6. & vesperi circa quintam*, scil. duabus horis antè cœnam suadere; verum quia *Illustriss. Dominus* parce cœnat & *hora 5. vespertina hordeatum* bibit, potus nocturnus non multum nocebit, licet ad mictionem stimulet atque somnum aliquo modo interrumpat, quia statim rursus indormiscit. *Excell. D. Boneti Consilium quod attinet*, video in præcipuis, maxime in illis, quæ in curatione attenduntur, nos consentire. Primum enim mucum statuit catarrhorum sc. coryzæ & bronchi materiam. Serum esse, cum tenue & mobile sit, addo semper præsens, adeo ut ad quamvis causam externam catarrhos, etiam subitaneos, parere possit: non vero phlegma, quod

quod tardioris motus sit; nec obstare catarrhorum visciditatem & crassitatem, quæ tum imprimis conspicitur, quando vulgo coqui dicuntur, cum nunc notissimum sit, serum sanguinis facile à calore spissius & *gelatinæ simile* reddi. Serum quoque salius fatetur, testibus gustu & totius pruritu. Copiosius generari putat ob intemperiem totius calidiorem & sicciolem, modum non explicat, forte falsuginem nimiam ab illa derivat: at cumulari ob insensilem transpirationem inhibitam, imprimis propter *Ventos Neocomenses* vesperi frigidos, quoque sentit; accedente abusu fructuum horæorum & olerum. Loco moveri serum & exitum affectare, ex vasis sanguiferis asserit quoque mecum, ob copiam retentrice labefactatâ, propter acrimoniam salinam & nitrosam expultrice sollicitatâ. Item ob perfrigerationem post æstum, imprimis denudato collo vasis sanguiferis maximis instructo; ob radios solares intensius caput ferientes. De loco ubi serum percolatur & ex vasis elabatur in hac coryza & broncho remotiore seu extremis apicibus arteriarum capillarium, nulla quoque dissensio *inter Excell. D. D. Bonetum & me* erit, cum materiam catarrhorum serum existimet illudque non nisi per illas ad partes affluat; aliqualis intercedet de propiore loco mandante, quamvis si recta ratione rem reputemus inter locum remotiorem & propiorem non longior distantia sit, quam vel dorsum est tenuioris cultelli.

Ex omnibus perspiceo *Excell. D. D. Bonetum* credere adhuc catarrhorum fontem esse cerebrum, unde fingit cerebrum *Ampliss. Dno* humidius esse, ob ejus coctionem debiliorem serosi plus in illo produci; cumulari à vaporibus ex partibus sub diaphragmate locatis ascendentibus; augeri à meditationibus post pastum, allici & attrahi quasi à radiis solaribus; exprimi inde per quandam antiperistasin. Verum primò dubito cerebrum *Domino Ægro* admodum humidum esse, utcunque profunde dormiat, nam non dicitur propterea somnolentus admodum, imò scribitur in omnibus actionibus, sine dubio etiam in animalibus, alacrem & promptissimum esse. Deinde vaporum ex abdomine ascensum ad caput, similique illud quo caput tecto fumosæ domui imposito aut alembico comparatur, post circulationem sanguinis in lucem productam, plures pridem exploserunt ac *publicis Scriptis* impossibilitatem rationibus & experimentis demonstrarunt, nihilque ex abdomine & pectore ad cerebrum pervenire, nisi per arterias carotides internas & vertebrales; vaporum obicem in imo ventre esse diaphragma, in pectore pleuram, in basi cranii duram meningem ibi densissimam & prope quadruplo crassiolem: nec cranium in vivo aut demortuo animali, nondum omnibus membranis spoliato, simile credendum illi, quod in ossuariis reperitur; imò oscula illa, quæ in basi conspiciuntur omnia

ita obturari, ut humori vel etiam flatui ne minimus vel ingressus vel egressus pateat, ut facile experiri licet: unde etiam merito affirmant serum intra calvariam extravasatum alios potius affectus, quam catarrhos facturum, scil. affectus soporosos, apoplexiam, in tenella ætate hydrocephalos &c. nisi intra venas resorbeatur, aut alibi quàm per nares aut fauces exitum inveniat. Et si ostia hæc tam patula sunt, cur post graves contusiones capitis *ad Trepanum* properandum est? cur non supra modum catarrholis quandoque cranium non perforatur? imprimis si suffocationem aut alium periculosum morbum intentent. Tercio nuper innui me ambigere de seri per laryngem in bronchia descensu; addidi rationes, quas hic repetere nolo: moneo solum pulmonum debilitatem non consistere in illorum flacciditate, cum hæc ipsis naturalis sit, componuntur enim ex tenerrimis vesiculis, vasis sanguiferis, lymphaticis & bronchiis, quæ omnia cavernosa & exceptis bronchiis mollißima & ad distensionem & receptionem promptissima esse debent; verum in osculorum nimia apertione, per quæ naturaliter fuligines & portio seri ad vesiculas & bronchia humectanda exstillat, ob nimiam vero dilatationem plus seri elabatur, imprimis si aliqua despumatio in massa sanguinea fiat, neque illi propter pororum cutis subitam constrictionem transpiratio concedatur. Denique mihi suspecta est & multis contradictionibus obnoxia sententia de obstructione glandularum globosarum, ob quam lymphæ detenta corrumpatur, acrior fiat, aniam det febribus, fermentationi & segregationi seri &c. cum quotidie plurimi scrophulis circa collum, sub axillis & in inguinibus refertissimi horum nihil vel rarius patiantur, qui omnes tamen quoque his glandulis auctis in abdomine scatent, *ut asserunt Riolan. & alii, ipsemet quoque Anatome comperi.* Adjungit his ventriculum humidiores debito, quamvis huic effato adversetur appetitus integer & pridem proclivitas nimia ad alvi constipationem: si enim humidior esset, obtunderetur sensus ac pylorus laxaretur, ut cibo nondum penitus subactò, exitus pateret ante tempus, unde fluxus cæliacus, lienteria aut certe alvus lubrica hætenus magis contigisset. Et quid opus est ventriculum humidiores causare, cum ob alias causas serum cumuletur. Verum videbor merito frustra in scaturiginem horum catarrhorum prolixè inquisivisse, cum *Domini Parisienses & Dominus Bonetus* præteritâ antipraxi decantatâ viscerum, omiſſa recensione *aperitivor. stomachicor. cephalicor. pneumonicor.* (quibus aliàs scatent *Consilia* omnium nationum exstantia de affect. hypochondr. & catarrhis) rectâ pergant in medendo ad emendationem sanguinis & subtractionem seri, ac si ipsimet agnoscerent omnem labem in sanguine delitescere illâque sublata *Illustrissimum Dominum* ad unguem curatum iri: qua in re non in-

invitus

invitus assurgo, credoque tum in hoc morbo, tum in plurimis aliis, sanguinem morbi sedem, utcunque miscellus ex partium numero expungatur, plurimorum morborum & symptomatum causam, fontem & terminum à quo, & nescio, quæ non alia existere.

Materiam igitur auxiliorum quod attinet, *D. D. Bonet V. S.* illam non magnificare videtur: nec ego nuper frequentiore & largiore laudavi; at penitus illam proscribere in temperamento calido & sicco non ausim, neque etiam in febris catarrhali, quæ non semper putredinis expers ex calore mordaci, urina crassiore & turbata comperietur. *Hæmorrhoidum apertionem* non majoris facio, quàm *aliam venæsectionem* ubivis factam, & si omnino credantur *Hirudines* idiosyncrasià quadam sanguinem adustum & falsum allicere, ut *Nic. Fontanus* opinatur, sine verecundiæ jactura, alibi quam venis sedalibus apponentur. Certe *Hæmorrhoidum apertio*, utcunque ab *Italis* summe extollatur, in *Praxi* non illam operam fert, quam præstare multi pollicentur, quia sæpe alibi vena secta laudabilior successus consequatur. *Fonticulos in interscapulio excitatos* nunquam vidi; at sæpe in collo loco *Setacei*. *Exc. D. Willis* commendat phthificis & empyicis *Fonticulos in spatiis intercostalibus excitatos*: cum locus interscapulii commendetur ab *Excell. Dn. de Majerne*, non negligendus erit, ad quem eligendum exemplum *D. de Seguer* permovebit. A purgantibus massa sanguinea sero abundans sæpe egregie depletur, at illorum abusum improbo cum *Exc. D. D. Boneto*, imprimis si ventriculo bene sit, æger appetat, alvus quotidie exoneretur: nimium frequentes purgationes ventriculum & intestina enervant, vitamque decurtant. Quæ in *Senna* & *Cassia* carpuntur, eadem in *Manna* à scrupuloso animadverterentur: dissuadetur *Cholericis*, adulteratur esulâ, scammono aliisque: novi illam hypercatharses effecisse & tormina plerumque infantibus funesta. *Syrupus aureus* tutior est. *Succolatam* cum *Excell. D. Parisiensibus* meritò damnat, at solummodo paratam pipere *Indico* & non aromatibus omissis factam, quam etiam *Hæcticis* concedunt & memini *Magno Hetruriæ Duci* emortuo vel propter solos catarrhos & ad habitum augendum in frequenti usu fuisse 1646. *Sulphurata* & decocta magna non respuit *D. D. Bonet*: attamen nec illorum necessitatem imperare videtur præsens *Nob. Domini Ægri* valetudinis status, nec aliàs facile suaserim illa, antequam mihi penitus ejus constitutio innotuisset. *Decocta santalorum*, *Rad. china*, præmisso bolo ex conserv. rosar. rubr. fl. bellid. min. & pulv. anti-

beet. Poterii suo tempore commendarem. Interea Nobiliss. Dominus his præteritis pergat lactis asinini potu, cum inde tussis imminuatur, raucedo vere evanuerit ac habitus incrementa sumpserit; nam quia urinæ copia potulenta quantitate superat, Diureticum est, quia tussis imminuitur feri falsuginem corrigit, quia denique habitus inde augeatur, alimentum ultimum ab illo emendabitur: adeo ut vix laudabilius medicamentum & quidem alimentosum, id est tutissimum excogitari posset: eidem succenturiari videtur jusculum vitulinum bordeatum, si pauxillum endiv. recent. adjiceretur, magis caverentur febriles insultus, minusque afficeretur ventriculus, quem humidum existimat D. D. Bonetus, nec tam facile inde putresceret sanguis, si omnino talia à jusculis manere potis metuenda sint, secus ac nunc seu novo modo, seu antiquato in usum revocato creditur, dum ibique locorum mane bibuntur vel Chicolata vel Thee vel Caffee &c.

Vinum dum Nobil. Dominus lac bibit penitus dissuadeo, cum sæpe gravissima damna attulisse sciam illis, qui podagræ causâ lactis cura fruebantur. Baro quidam Eques Melitensis illa felici cum successu diu utebatur & podagram tantum non expugnauerat, in principio harum turbarum bellicarum ex his oris in Cliviam Patriam suam profectus, ab Equestribus Nobilibus ad computationes sollicitatus, post paucos errores ut mihi à Medico scribebatur, primum in febrim Anomalam incidit, quam excepit hydrops, juveni adhuc paulo post funestus: existimo a vino non solum in ventriculo lac, sed etiam in massa sanguinea, quorsum ejus portiones integræ abripiuntur, teste sero lacteo sanguine statim post potum V. S. emissio, coagulari, periculosarum obstructionum Authorem. Perplacet Illustrissi. Domino in prandio pleniorē victum in hac cura concedi, quod etiam facere apud podagricos consuevi: pauci enim victum illum tenuem sufferunt, quem Itali & Galli in cura lactis imperant. Tinnitum aurium nuper præterii, factum fortasse à portione feri tenuioris in labyrintho & cochlea aurium devia: quia evanuit, de illo non multa verba facienda sunt, nec inquisitionem ulteriorem meretur, num quoque ab hypochondriorum æstuario provenerit, nec ne? cæterum si lubet Consilia Gallico Idiomate transmittere in posterum mihi perinde erit, modo literæ bene pingantur, nec mihi diu hariolandum sit: Gallicam quidem non loquor, at Scriptum maximam partem intelligo, defectusque Lexica aut Amici resarcient. Si ulterius Illustriss. Dno inservire potero, prompto animo id faciam, cui me commendes rogo. Vale Vir Excell. & fave porro.

Scaphusii d. 30. Octobr. 1678.

Tria

Tria hæc Memorialia die 14. Martii 1679.

legenda misit.

Memoriale primum

à 16. Novembr. 1678. ad 20. Jan. 1679.

FEBris intermittens quotidiana seu duplex tertiana, quam *Nobiliss.* Dominus singulis annis experitur, hoc anno multo mitior ac annis præcedentibus aderat: horrorem leviculum solum in pedibus vespri ab hora tertia ad sextam usque percipiebat, sequebatur æstus moderatus ad mediam noctem durans, dein indormivit, ac sudavit in fe moribus largiter, plus quam in reliquo corpore, inde in pedibus multum alleviatum se sentit. Finiente febris per periodos, cephalalgia, odontalgia, aurium gravitate affligebatur, simul tormina ventris molesta erant, hæc symptomata circa horam unam durant. Alvus dein per biduum constipabatur, hujus causâ *ante prandium pulpæ cassiæ ʒß.* deglutiit, inde bis alvum copiose exoneravit. Appetitus antea prostratus rediit, qui hucusque viget. Paucis abhinc diebus febris remisit, tinnitus & gravitas aurium evanuerunt: verum alia supervenerunt incommoda, manuum scil. torpor & pedum gravitas, manus ad aliquid apprehendendum & attollendum sine aliquo dolore tamen non acuto claudere & res firmiter tenere nequit. Hæc autem omnia exceptâ odontalgia remittebant, sudat subinde mane. *Circa festum Nativitatis* aliquales dolores in capite, dentibus à dente quodam carioso, ventriculo & abdomine sed non magnos experiebatur. Urina erat turbida cum sedimento crasso & sabulo parietibus vitri urinarii adhærente: sumpsit *ʒvj. pulp. Cassiæ*, inde copiose alvum dejecit, hinc urinæ tenuiores factæ fuerunt cum sedimento copioso, in quo atomi salinæ fluitabant, urinæ erant coloris citrini. *Auspicante anno 1679.* meliorem valetudinem recipere cæpit, melius ac unquam dormivit; color faciei vividior ac ante plures annos nunc est: gravitas aurium omnino evanuit. Ab aliquo tempore in regione renis sinistri dolorem quendam obscurum sed lenem, dum huic incumbit, patitur, attactum etiam fortio rem perfert. *Fonticulus* multum ichoris fundit, cutis circa hunc veluti adusta & pustulis instar scabiei obsessa conspicitur, mox tamen eschara quasi separatur. Aeris injurias ac frigus multo melius ac annis præcedentibus tolerare potest: nec excretio mane tam molesta est hac hyeme ac pridem.

A festo Sti Martini deficiente lacte asinino hucusque lac caprinum bibit. Mane postquam evigilat lactis caprini recenter multum *ʒvj.* vel *ʒxvj.*

3xvj. calide haurit : post quatuor horas prandet pultem hordeatam ex hordeo optime cocto, cui lactis vaccini ℥j. addit & invicem ebullire sinit, tunc panem concisum admiscet : sex horas à prandio similia in cœnam sumit. Noctu hora 9. aut 10. rursus lac uti mane bibit : observans excrementa alvi nimis exsiccati ac indurata dolorem in his egerendis creare, tertiam partem decocti hordei mane & vesperi lacti caprino, quando hoc bibere vult, admiscet, in prandio ac in cœna loco lactis vaccini pultem hordeatam iusculo vitulino diluit. Haftenus juxta usum lactis solis hisce brodiis ad initium Mensis Decembr. 1678. vescebatur, nunc autem ad meliorem nutritionem in prandio aut pullum gallinaceum aut carnem vitulinam in veru assam comedit, in cœna autem non. Excrementa haftenus molliora reddita minori cum molestia libere quotidie excernuntur. Nihil nec in prandio nec in cœna bibit, cum nulla sitis ad potum ipsum invitet, à vino omnino abstinet.

Memoriale secundum

à 20. Januarii ad 20. Februarii 1679.

A 20. Januarii nihil cœnavit Nobilissimus Dominus, quum fames ipsum non urgebat. Expergefactus mane lactis caprini consuetam dosin bibit, cui nunc lactis vaccini tertiam partem aut totidem decocti hordei admiscet, more consueto prandet ac noctu lac uti mane bibit : in negotiis seriis tractandis meditando & scribendo multum nunc occupatus est. Quum aggravationem quandam in abdomine animadverteret, ante prandium 3℔. pulpa cassia d. 3. Febr. ut & d. 15. Febr. totidem sumsit, bina vice fœces largiter dejecit, multum inde levabatur. Odontalgia, in illo latere ubi dens cariosus conspicitur, & aurium gravitas valde exacerbabantur, propterea dentem hunc cariosum evellere curavit, hinc omnes dolores ac aurium gravitas totaliter remiserunt : In pedibus & manibus multum alleviatum se sentit. Somnus est placidus & non interruptus. Minore quantitate urinam reddit, quum nihil etiam bibat, hinc noctu non amplius ad urinam reddendam expergiscitur. Pulsus est bonus & plane naturalis. Si lac tertia decocti hordei parte non diluit, tunc fœces alvinæ exsiccantur & in scybala globulorum adinstar indurantur, quæ cum molestia excernuntur.

Memoriale tertium

à 20. Februarii ad 14. Martii 1679.

D 20. Febr. 1679. Illustrissimus Dominus tempestate valde frigida ac borea flante Solodurum contra frigus optime munitus rhedâ vectus

tus est : in itinere & *Soloduri* uti alii comedit & vinum bibit, etiam *Bachanalia* per biduum celebravit; nullum inde incommodum experiebatur, melius ac domi dormivit, vox aliquomodo rauca facta est: illo die, quo *Soloduro* domum remeare voluerat, mane cum euphoria blande sudavit. Domum rediens *lac caprinum* consueto more mane & *vesperi* bibere incepit, ac consuetam diætam observavit, à vino rursus totaliter abstinet. Ab incipiente die ad mediam usque noctem feriis negotiis intentus demum post noctis medium lectum petit, ac plerumque placide ad horam 6. aut 7. dormit. Ex quo *Soloduro* domum rediit, non amplius sudavit. Odontalgiam ac aurium gravitatem hucusque non patiebatur. Torpor in manibus & pedum gravitas penè evanuerunt. Urina tenuis & coloris citrini semper excernitur. Nihil ob sitis absentiam *præter lac ac sua jacula* bibit. Pulsus vegetior nunc ac à 10. annis tangitur. Habitus corporis incrementum sumit. A duabus septimanis observat phlegmata, quæ mane screando ex faucibus prolicat, nigricantia esse, quod fumo candelarum majorum noctu accensarum adscribit. Alvus quotidie aperta est, nec excrementa amplius tam dura, *lactis potus* ipsi nullos flatus nec ullas murmurationes in abdomine uti ante annum causat.

Tria hæc Memorialia Neocomo die 14. Mart. missa accepi die 19. Martii 1679. ad d. 20. Martii 1679. sequentia respondi.

EX Memorialibus manifeste patet *Lactis caprini potum* egregie *Illustriss. Domino* conducere; postquam enim febris intermittens sive quotidiana sive, quod credibilius, tertiana duplex remisit, tum ob sudorem criticum levamen adferentem, tum *propter usum Cassiæ*, indies symptomata antea molesta remiserunt. Nimirum à *lactis potu* tota massa sanguinea ejusque serum indies magis magisque emendantur, ut bene reficiatur & nutriatur, symptomataque cessent à fero nimis acri & fluxili dependentia vel evanescant vel mitigentur: habitus corporis incrementa sumit, facies vividior evadit, hac hyeme non tantopere à frigore lædebatur; tussis non fuit molesta, minus exspuit; pulsus proin melior est ac à decem annis observatus fuit. Urina non amplius turbida, crassa & viscida est atque arenulæ minus subsidere comperitur. Parcius quoque minxit. Appetit, non sitit; alvus rite officium facit: bene dormit; aurium gravitas & odontalgia evulso dente carioso evanuerunt; caput non amplius dolet: sudores non sunt molesti: nihil prorsus arthritici patitur. *Illo lactis potu ulterius pergendum*, quia nondum feri acrimoniam debellatam existimo, quum manuum torpor quidam in apprehensione rerum aliquo modo dolorificus nondum penitus remiserit: cutis circa *fonticulum* aut aduratur aut pustulis ceu scabie quadam operia-

operiatur: Ren sinister à decubitu in latus illud doleat, forte & quandoque arenulæ subsiderunt. *Modus lac bibendi perplacet, imprimis inventio illa ingeniosa, quâ lac diluitur decocto hordei, unde alvus rite solvitur, fœces coctæ excernuntur; ructus, murmura & flatus absunt.*

*In diata moneo, ut à vino abstineat: quod post vehementem exca-
descentiam Baroni Willichio febrim spuriam peperit subsequente funesto hy-
drope Coloniae. Nec aër frigidus siccus congruus, qui causa erat in
autumno 1676. quartanæ, quamvis jam lacti assueverit, quod quin-
que annis bibit; servo hæc memorialia, cum magnam lucem afferant:
si in viciniam venero Neoburgi Illustrissimum Dominum conveniam:
nunc Stuttgartiam mihi abeundum est, vix ante mensem revertor, Quia
res bene succedit non opus habebit aliis medicamentis.*

DEUS T. O. M. ulterius hisce benedicat.

Scaphusii d. 20. Mart. 1679.

Joh. Jacob. Wepfer, M.D.

*Illustriss. Dominus Cancellarius de Montmolin, ad quem prolixum
consilium scripsi Anno 1678. & 1679. de quo in præcedentibus videatur.
Multa passus est à sero tenui acri, imprimis varias defluxiones. Ab
illo tempore nihil prope, nisi lac recenter multum, aut rursus calefactum
assumpsit: quando nullam defluxionem passus est, quandoque come-
dit panem aliosque cibos, verum rarissime, bibitque parum vini idque
propterea ne ventriculus nimium assuefiat lacti, neve postea nullum
amplius alium cibum toleraret. Nunquam lac nocuit, quamvis quo-
tidie 3. vel 4. vascula bis vel ter assumeret: verum quando sen-
tit appetitum imminui 3j. Rhabarbari vesperi infusit in cyath. j. aquæ fon-
tan. mane colaturam bibit; bis terve alvum solvit. Nunquam sitit.
Quando aliis cibis vescitur, illo die lac omittit. De medicamentis,
quæ suadebantur, nullis quam quæ præscripseram, imprimis pulvere
antibectico Poterii, nec tamen illo frequenter, utebatur, quia non ad-
modum obæsus est, quia insuper defluxiones non amplius tam frequen-
tes sunt, nec comites habent inflammationes, nec febres, sed solum-
modo quosdam calores moderatos. Experitur hunc pulverem prodes-
se, levem sudorem provocare & alvum laxare: verum ne forte in gra-
viore morbo minus postea rursus juvet, rarius illo utitur: dictum ip-
si fuit illum absorbere nimium acidum stomachi atque ita obesse di-
gestionem. A 7. annis semel tantummodo passus est febrim, scilicet ante
tres annos mense Maji. Contra illam solummodo lacte usus est, cum
dimidio aquæ mixto & pulvere antibectico Poterii seu diaphoretico ℥, un-
de*

de convaluit & non nisi illa vice *sanguinem emisit ad 3vj. circiter*. Nunc facies vividior & coloratior est, quæ antea pallidior erat. Non amplius tam iracundus est: dormit sex horis quiete, nisi à catarrho turbetur, facile interdum dormiret, verum nullum locum somno concedit: obambulat sine impedimento, nec delassatur, licet toto die sit extra lectum: verum anhelosior fit, si arcem petat altius sitam. Hac hyeme dolores circa malleolos passus est, verum ingressum non impediebant: uno die plantæ pedum magis quam altero afficiebantur, dolores tamen magis sub unguibus in extremitate digitorum, quam in ipsis articulis affligebant, cessarunt postquam sudavit in pedibus. Sol, venti, pluviae & frigus non amplius tam manifeste nocent, ac fecerunt antequam *lac* bibit; uno verbo multo melius se habet.

An hoc vitæ genus mutandum sit? suasum ipsi fuit, ut frequentius cibos solidiores comederet, ne sanguis reddatur debilior, neve ventriculus tandem destruat. Putant quidam ventriculum frequentius purgandum ab excrementis, quæ *lac* post se ibi relinquat: quidam *diaphoreticum ℥. seu pulv. antihet.* Pot ventriculum ejusque acidum enervaturum existimant. Observat memoriam debilitari ac somnolentior fieri. Animadvertit hac hyeme pedes magis aggravari quam aliàs unde hydropem timet, qui aliquot ipsius antecessorum funestus fuit. Cæterum prægressa symptomata non amplius ipsi tam molesta sunt, nec dolorem memorabilem efficiunt. Veretur dyspnœam in ascensu arcis evenientem esse prænuntium asthmatis, quo *Domina Mater* sed annosa obiit.

Hæc scribebantur d. 29. Januarii 1687. Neoburgi & mihi Solodurum ibi tunc commoranti mittebantur, ac hinc. d. 1. Febr. respondi.

Responsum.

Ad Illustrissimum Dominum Cancellarium.

*C*uram lacteam opem insignem attulisse, multa sunt, quæ confirmant, nam hætenus nihil molestiarum *Illustrissimus Dominus* quas antidhac expertus est, amplius patitur: facies est vividior, minus irascitur, non læditur amplius à sole, ventis, pluviis & à frigore uti pridem: toto die extra lectum moratur, obambulat sine lassitudine. *Pluribus ante aliquot annos Illustribus Viris ac quoque Religiosis suasi hanc curam, qui adhuc feliciter illa pergunt.* Cum itaque hætenus non pauca beneficia *Perillustri Domino lac* præstiterit, nec ullum indicium appareat, quod illius usum ulteriorem prohibeat, audacter illud continuandum arbitror. Sanguinem debilitari, seu aquosiores minusque fi-

brosum inde fieri, non tam facile credo, cum *lac* nihil prope aliud sit, quàm chylus atque ex illo æque bonus chylus produci possit ac ex aliis alimentis sive carnes, sive pisces, sive olera & fructus sint, imò præstantior, quod ex tam luculenta sanguinis correctione manifeste patet. *In hac cura* alios cibos non denego, si modo tales eligantur, à quibus chylus non corrumpitur nec vel acefcit vel bilefcit: concedo carnes vitulinas, hœdinas, agninas, pullorum gallinaceorum, perdicum, avicularum montanarum, sive elixas sive affas, etiam fructus dulces coctos, item olera cum butyro recenti cocta. Nocent vero valde salita, aromatizata, frixa, acida, nimis dulcia & saccharata: cibus boni succi & facilis digestionis in prandio potissimum frui posset; nec ut *lac* illo die mane intermittat, necesse est. Vinum penitus improbo, quod non solum in ventriculo & intestinis chylum corrumpit, sed etiam jam cum sanguine permixtum, unde sequuntur periculosa vasorum capillarium obstructions gravium morborum authores. Cœnam semper in hac cura parciolem suadeo, imprimis in senibus nunquam tamen penitus omittatur.

Nescio quam ob causam *Illustrissimus Dominus* crebrius & fortius purgandus esset, quàm hætenus fiebat: nam nihil de ventriculo afflictio conqueritur & massam sanguineam plurimum emendatam superius recensita beneficia testantur: merum commentum est, *Lac* tot & tantas sordes legitime potum, in ventriculo relinquere, citra illius vel aliquales læsiones. *Novi plures hæc curâ fruente vix semel in anno lenitivum aliquod assumere, idque sine ulla sanitatis noxa*: sufficiet igitur *Illustrissimo Domino sola rhabarbari infusio*. Nodum quoque in scirpo quærere videntur illi, qui *Pulverem antihecticum Poterii* rariorem improbant: posito illum fermentum stomachi, quod plures opinantur acidum esse, edulcorare; at hac ratione *tutior lactis potus* redditur: illum vero fermentum effectum prorsus reddere, nemo mihi facile persuadebit: certo si æquo animo reputare velint adversantes, facile animadvertere possent *uno atque altero mane sumto hoc pulvere eodem & sequentibus diebus ægros tam bene appetere & alimenta assumpta coquere, ac antea fiebat, imo plerumque & melius cibus sapit & laudabiliter dissolvuntur alimenta, quam diebus prægressis, modo Nitrum probe ab illo eluendo sublatum fuerit.*

Hydropis quidem prænuntii sunt respiratio difficilior, verum quoniam toto die obambulare sine lassitudine valet, vix credo œdema, quod alicujus momenti sit, adesse eoque minus, quoniam pedes quandoque sudarunt. Si solummodo respiratio difficilior observetur in ascensu ad arcem, non tanta erit, ut *Illustrissimum Dominum* terrere debeat;

beat; hoc enim senectutis culpa, non ab aliquo vitio intra cavum pectoris abscondito aut graviore minante fit: certe si domesticas scalas citra interpositam quietem, adscendere valet, sique in lecto non altum decubitum eligere cogatur, quod vix credo, quoniam sex horis continuo noctu dormit, nec hanc dyspnœam timendam arbitror.

Memoriam apud senes imminui in vulgus notum est, at & hæc plerumque non fit ob aquam intra cranium stagnantem, sed quia objecta negligenter, ceu pridem nota, non attendunt, aut quia propter multivaria negotia, quæ recenter obveniunt, à succedentibus obliantur, hanc ob causam non forem author *Illustrissimo Domino*, ut pro roboranda memoria uteretur *Confectione Anacardinâ*, *pulvere Mneumonico Tritheimii*, aut *similibus exsiccantibus*, quibus marasimum senilem accerferet: *præcipuum remedium erunt induciæ à copia negotiorum, imprimis tædiosorum & animi quædam tranquillitas.*

Concludo ulteriorem lactis potum *Illustriss. Domino* proficuum fore; *frequentes purgationes nocituras, pulverem antihæcticum seu diaphoreticum* ʒ. *præservationis causa semel in septimana profuturum aut urgente affectu etiam crebrius sumtum, levamen allaturum, & lacti citra ullam noxam pleniorum victum nec quicquam obfuturum.*

Deus T. O. M. Illustriss. Dn. porro conservet, curæ benedicat, ipsum ad Nestoris annos salvet!

Soloduri d. 1. Febr.
1687.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CV. *Catarrhi.*

Nobilissimus Dominus Johann. Franciscus Zwier de Evenbach: 67. annor. staturæ justæ, gracilis. Circa 41. ætatis annum misere colicâ biliosâ excruciabatur, adeo ut de vita desperatum fuerit: morbus à *medicamentis* exacerbabatur. NB. per septennium male habuit tum à melancholia tum à colica biliosa, quarum ultimam crebra purgantia attraxerunt. Colicæ biliosæ medebantur *acidulæ*, quæ in principio paresin pepererunt, continuatæ non solum colicam, sed etiam paresin radicitus sustulerunt. Ab illo tempore crebrius *acidulas* bibit. Observavit *acidulis* tempore æstivo potatis subsequente vere catarrhos cum impetu ad pectus ruisse & tantum non ipsum suffocasse. Anno

ætat. 44 podagrâ ægrotare cœpit, quæ sæpe sævissima erat & duravit non raro ad tres menses. Invasit semel in anno, aliquando bis vel ter, non raro per integrum annum ab illa immunis fuit. Catarrhosis est admodum & præter podagram catarrhi ad rectus & ventriculum ruunt. Catarrhi sunt menstruales, subinde he domales: aliquando diutius emanent. Appetit plerumque bene, bis in die comedit, non fastidit ullum cibum. Prandium largius est, cœna parcior, si largior sit, circa 11. aut 12. noctis somnus turbatur, aliquando tardius: dum adhuc hypochondriacus erat, præcise circa undecimam noctis expergefiebat. Nunc istæ somni interruptiones non amplius tam crebræ sunt, nec accidunt, nisi si largius cœnet aut ab animi passione sive ira sive etiam nimia lætitia turbetur. Nam hæc symptomata etiam podagram accersunt. Quando catarrhus ad ventriculum ruit aut evomendus est aut per diarrhœam evacuatur: nuper utrumque evitavit *usu pulv. stomachi. c. Maximil. Imperator. ex multis radic. semin. aromat. &c. calidis concinnatis: hoc anno 1673. aliquoties evenit.* Facile irascitur, sed ira brevi evanescit. Alvus sæpe per dies 3. vel 4. suppressa est, unde caput dolet, nonnunquam quotidie, unde bene habet. Equitatione alvum optime promovet, quod à bile commota fieri puto: imo equitatio alvum ita accelerat ac si *purgans* sumisset. Urina plerumque spicea & tenuis est. Sudat crebro & copiose. Jam à multis annis vinum aqua diluit aut juxta vinum *aquam coct. bibit ex ¶ vin. passul. maj. cortic. citr. colatur. infund. cinam. ac.* Respiratio libera est. Cor quandoque palpitat subito in lecto sine causa externa, brevi tamen durat. Pulsus est robustus, plenus, subdurus, paulo nunc celerior. Caput raro dolet: aliquando tenduntur tempora & tunc defluxiones coryza &c. superveniunt: nunquam dolet occiput: aures non tinniunt. Videt ad distans. Vertigine quandoque corripitur sed raro, cui medetur *semin. Carvi* imprimis, ex cuius esu vertigo rarior nunc est. In artubus robustus est, non tremit manibus, imo præter ætatis rationem firmus est. Obambulat. Sternutat subinde mane. Ante aliquot septimanas ex haustu frigida & comestis fragis immaturis, crudis, coryza cum tussi sicca, quasi catarrho suffocativo correptus fuit, nam inter tussendum inaniter, maximè in mensa, respiratio intercipiebatur aliquandiu fere penitus. Appetitus prostratus fuit & facies flavior reddita. Die 29. Jun. ipsum *Clinglavii* conveni; facies erat vividior: tussit rarius. Sputum facilius succedebat. Appetitus rediit. Usus est *ex meo Consilio diacod. Mont. noctu: & tabell. ex spec. diatrag frig. bol. armen. &c. cum fructu.*

Reso-

Resolutio.

Nobilissimus Dominus temperament. calid. & ficcioris videtur ab ætate virili ad hanc ætatem abundasse lymphæ biliosa, tenui, fluxili admodum; quæ bilem diluendo & succum pancreaticum augendo affectum hypochondriacum in juventute peperit: post crebra purgantia ad plexus mesentericos allecta colicam biliosam produxit. Lymphâ mitigatâ & per vias urinarias educatâ, ambo affectus evanuerunt: supervenit podagra & nunc catarrhi varii, qui tamen nec sævi admodum nec diuturni ad victus rationem accuratam. Cumulatur tamen materia catarrhorum ob somnum protractiorem, vitam magis sedentariam. NB. Plerumque plurimum mingit, unde quoque catarrhorum pericula evitat feliciter. Crebrius massa sanguinea despumatur per membranam pituitosam posteriorem. Nupero catarrho ansam dederunt frigida potus & fraga immatura, nam inde lymphæ crudior. Unde juvarunt *diacod. Mont. Rot. ex diatrag. frigid.* Ne in posterum hi catarrhi tenues periculum creent vitet cruda quantum possibile. Illo ingruente utatur *conserv. ros. rubr. majoran. anthos. theriac. Androm. bol.* si fortior *diacod. Mont. Rot. pector.*

OBSERVATIO CVI.

Consilium pro Catarrhis tenuibus.

Rever. Dominum temperamenti esse calidioris, ex colore faciei, habitu corporis & ex iis quæ hætenus passus est abunde constat, unde etiam in massa sanguinea serum acrius colligit, quod cum molestia quadam exstillat in fauces & asperam arteriam; quod acrius esse manifeste nuper patuit, nam limbus palati, uvula & postica pars faucium, seu pharynx rubuerunt, cum pustulis quibusdam rubellis, unde sequebantur raucedo, tussis, dolor sub medio sterno & in lateris parte dextra; hanc ob causam sæpe experitur hæmorrhagiam narium; urina quoque est tinctior, non ob bilem, sed copiam salis permixtam. Quæ cum ita sint, in hac ætate juvenili, in qua calor alias intensior est, quam alias solet esse, cavendum ne *vel alimentis vel medicamentis* calor & acrimonia augeatur, & si qua feri secretio fiat, ut nuper talis ad fauces & pectus & pridem sæpius similis contigit, serum non acuendum, turbandum, aut amplius agitandum, quod fit si *medicamenta pectoralia calidiora* ipsi exhibeantur, aut *fortiora purgantia* dentur, imprimis *vomitoria* ingens damnum afferre possent, nam facile sputum cruentum provocare valerent, quia sanguis alias est acris & fluxili

xilis. Itaque in statu sano vel dum valetudo non valde afflictâ est, sibi caveat à cibis valde salitis, fumo induratis, nimium aromatibus conditis; à nimium austeris & acidis, illi enim sanguinem ejusque serum acrius reddunt, hi pectori valde nocent. Bene faceret si in illa loca pervenerit, ubi vina generosa, admodum inflammantia, bibuntur, vinum assuescat diluere aquâ fontanâ simplici, quia non semper occasio habetur illud decoctis attemperandi. Vix creditur ab inexpertis, quantum commodum sanitati afferat dilutum vinum, certo plurimum conferet *Domino*, quia alias mane siticulosus est. Quando ab itinere, aut labore incalescit sudatque, caveat diligenter ne subito refrigescat, sed sensim in loco tepido ad statum temperatum redeat. Massa sanguinea attemperatur variis modis, verum *Domino* vix hac vice concederetur longa curatio; igitur citra temporis jacturam aut impedimentum in studiis æstate singulis mensibus per octo dies ex. gr. Majo, Junio, Julio & Augusto bibere posset jusculum aut serum lactis alteratum herbis hepaticis & pectoralibus.

Ex. gr. Radic. cichor. ℥℥.
 Herb. scabios. pimpinell.
 chærefol. hepat. nob.
 Flor. borrag. buggloss. āā. Pj.
 Sem. anis. ℥j. Mac. ℥℥.

Incis. & contus. coq. in juscul. carn. non salit. Mens. j. per dimid. quadrantem horæ.

Bibat mane uncias sex vel septem calide: post potum obambulet. Si purgandum erit, fiat id benigne sc. fol. senn. rhabarb. crem. ☐. sem. anisi. Si serum ad fauces & ad pectus ruet, sive hyeme sive æstate id fiat, dentur statim serum mitigantia & demulcentia: itaque paratur tale decoctum.

Sumantur Radic. tussilag. ℥℥.
 liquirit. ℥ij.
 Herb. scabios. veronic.
 Flor. papav. err. bellid. min. āā. Pj.

Incis. & contus. coq. in aq. font. mens. j. c. mell. cochlearib. ij. per hor. quadrantem: colet. bibat M. hor. 6. & V. hor. 4. ℥v. calide.

Si fauces doleant lingat subinde Mixturam ex melle rosato, diamorro & aqua prunellæ æquali pondere mixtis: noctu hora somni sumat
 cochlearia

cochlearia tria diacodii Montani cum pauxillo aquæ papaveris erratici diluti.
Maneat in loco temperato donec melius se habeat.

Deus T. O. M. hæc salutaria esse jubeat!

Soloduri d. 4. Febr. 1687.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CVII.

Tremor.

Reverendissimus D. D. Ch. W. Præpositus Stutgardianus 57. annor. stature gracilis, mediocriter carnosus, facie rubicunda præditus: 10. annis Theologiam professus est Tubingæ: 13. annis Concionator Aulicus Stutgardie & jam Præpositus bis in septimana ex suggestu concionatur cum vehementia quadam. Delectatur acetariis. A 10. annis consuevit ante concionem sumere *cochl. j. spir. ceras. nigr.* ad facilitandam expectorationem. Sudat facile & largiter mane in lecto, item finita concione, at tunc valde debilitatur. Jam diu tremere brachio dextro cœpit. Die 11. Julii 1682. observavi tremore manum affici, licet brachium totum mensæ imposuerit: præ tremore vix cochleare ori admoveere potest: si gravius corpus apprehendat, illud firmiter tenet, quàm levius, sic apprehenso baculo hoc mane non multum tremuit, simul impotentiam in manu animadvertit, ob quam corpus gracilius amplecti & propterea quandoque scribere nequit, citra stuporem aut formicationis sensum. Inter concionandum tremore in brachio dextro incipiente, sinistrum quoque & pedes tremunt. Dolet continuo sub axilla dextra non autem sub musculo deltoide nec in collo. Nullam vertiginem, nullum aurium tinnitum, nullum capitis dolorem aut perturbationem sentit, dormit 7. horis suaviter: si longius somnum protrahat, caput gravatur, somnum non statim à cœna inire licet, sed post obambulationem ad minimum duabus horis durantem, si negligat illam inquietus dormit. Delectatur imprimis oleribus. Aliquando ab acidularum potu vertiginem & capitis obtusionem contraxit. A balneo per aliquot dies protracto sensit artus vegetari. Ingenio, memoria & judicio Vir doctissimus valet & in studiis assiduus est. Si brachium sub culcitra detineat non tremit. Totum latus dextrum debilius sinistro à primis unguiculis esse putat, quod hoc magis præ isto sudare soleat, magisque sordes contrahat.

Analysis.

Tremorem affectum esse manifeste conspicitur, & licet digiti manu quiete locata moveantur, non tamen videtur motus iste spasmodicus

dicus esse, cum tremorem hunc in lecto manu & brachio sub culcitra detentis non patiat; evenire videtur, quia muscoli flexores, qui manuum digitos firmos detinere deberent, imbecilliores sunt extensoribus. Causam proximam ejus existimo influxum spirituum animalium impeditum, non intra cranium, quia nulla adsunt signa cerebri & cerebelli læsi; nam omnibus sensibus valet, rite dormit, non capite dolet, nulla adest vertigo, obtusio, tinnitus &c. sed circa nervos axillares & quidem sub axilla, quia ibi dolet, non in humero nec in cer-vice: impediti influxus signum quoque est impotentia amplectendi corpora graciliora ex. gr. pennam, acum, cochleare &c.

Impedimentum nervorum ramis incumbere potius, quam medullam occupare existimo, quia dolet circa illa loca, ubi glandulæ & ganglia nervina *Fallopii* existunt, & quia sensus formicationis atque stupor absunt; estque serum non expers acrimoniæ potius, quam mucus quidam frigidus & insipidus, nam tali *Reverendiss. Dominum* abundare temperamentum totius testatur; hujusque cumulationi ansam dedit *Sp. cerasor. usu diu continuato*, quod universo glanduloso & nervoso generi nocentissimum est.

Tremor totius inter concionandum potius imaginationi adscribendus est, quam originis corporis medulloso læsioni, nisi aliquam spirituum dissipationem ob fortiolem & intensiorem motum concurrere velimus. Quia *Reverendissimus Dominus* est provectioris ætatis, quia tremor jam diu duravit, quia denique nervini affectus ægerrime cedunt, sollicite & pertinaci studio causa hujus tremoris auferenda & gravius malum declinandum erit.

Quoniam *Reverendissimus Dominus* ad sudores matutinos proclivis est, illi neutiquam impediendi, cum illi imprimis serum copiâ peccans exhauriant & prope felicius, quam *purgantia*, quæ aliàs hac tempestate locum non habent, sed non diu urgendi, ne simul spirituum jactura fiat. Ad causam proximam auferendam; pergere poterit *pulvere jam præscripto*.

Utilissimam in hoc morbo comperi quoque *Salviam*, quæ multivariam in usum duci poterit: scil. mane sumere posset pulv. cum aqua *salvia* & vespere horâ ante decubitum Fol. *salv.* pug. j. decoqui posset in jusscul. carn. non saliti ℥iiij. quas ebibat hor. post sumtum pulverem. Illa quoque cibi in prandio & cœna condiri possent. Antequam cubitum eat,umat 3j. hujus *Elect. r. Conserv. ros. r. ℥ij. conserv. fl. salvia ℥j. Ther. Androm. 3ß. bol. arm. 3iij. Msc. Emplastr. diachalcit. pelli molliori inductum* humero cum portione colli & partibus subaxillaribus impona-

ponatur, diu noctuque gestetur. In summo æstu *duos cyathos acidularum mane* sine damno ebibere posset ad serum attemperandum.

Imprimis infessus semel in septimana prodesset *per hor. j. mane decoctis in aqua serpill. Miiij. salv. Mij. post infessum lectum* repetat.

Victus ratio ex cibis boni succi & facilis coctionis sit : vinum bibat, quod non sulphuratum sit : quia illud aquâ dilutum bibere nequit, loco aquæ fontanæ bibat interdium aut in prandio siti urgente *haustum talis decocti ℞. Fol. salv. Mj. passul. maj. exacin. ℥j. coq. in mens. aq. fontan. Consuetæ purgationes, V. S. scarificationes* suo tempore non sunt negligendæ : *Fonticulus* apertus servetur.

Reverendissimi Dni D. Tremor d. 28. Martii 1683. adhuc permanet; imo hætenus incrementa sumsit, nam & alios artus corripuit, & ipsemet putat se toto corpore vacillare, nec pedes, ceu columnas corporis, satis firmos amplius esse, quamvis inter ingrediendum nullam nutationem *cum D. D. Härlino* post meridiem observarim. Interea negat se vertiginem pati, forte gyrosam; an vero titubante afficiatur certo judicare nequeo : observaretur forsan verius mane jejuno stomacho; quod eo verisimilius est, quia memoriam imminui sentit: unde concionaturus pro sublevamento *διαλύπρωσις* in promptu habet, ne quid intercيدات, & nunc longiore tempore majoreque labore proponenda pro concione memoriæ imprimere cogitur. Dormivit suaviter & optime per plures horas, nulla experitur insomnia phlegmatica, sæpe aërea : expergefactus se multis ingenii laboribus defatigat, quibus tamen nihil certi determinare valet, postea omnia rite & prompte expedit. Omnibus reliquis sensibus valet. Scribit & pingit literas pulchre, sed non consueta promptitudine. Reliquæ facultates vitales & animales rite se habent. Est carnosus, robustus, bene coloratus : non sitit.

Videtur nunc tremorem istum non evenire tantum ob denegatum aut impeditum influxum spirituum animalium sufficientem, vel inde constat quia etiam ex. gr. reposita manu aut brachio, manus inquietatur & ad latus quali pellitur, ac si aliquid convulsivi concurreret. *Reverendissimum Dominum* sero acri & salio abundare indigitat facies guttâ rosaccâ infecta. Passus est hætenus hordeolum in palpebra dextra, quod in abscessum degeneravit. In cerebro cumulat humores propter assidua studia.

Quia *medicamenta aliaque auxilia* vel fastidivit vel propter occupationes neglexit, suasi *Thermas Ferinas*. Illis præmittat *potum acidularum Deinaccensium*. Bibat *per dies 10. in summo ad ℥ij. mane* Comedat simul *frustulum Tab. ceph. sequent. inter bibendam.*

℞. Cinamom. acut. ʒij. galang. cubeb. cardamom. āā. ʒß.

Santal. rubr. ʒj. Msc. F. Pulv. add. minutim concis.

Condit. humid. Nuc. mosch. ʒij. cort. aurant. citri āā ʒj.

Zingib. ʒß.

Amygd. dulc. excort. pinear. rec. mundat. āā. ʒij.

Cum sacch. alb. ℥j. solut. in s. q. aq. cinamom. bugl.

Msc. F. conf. in morsell. ad scat.

In Thermis mane infessui præmittat haustum ʒvj. vel ʒviij. acidular. Post potum obambulet. Excretis acidulis infessu Thermar. utatur, quotidie tamen non ascendat hor. 4. à balneo lectum petat. Vesperi si sitiat post balneum, bibat haustum acidularum, si debilitatem sentiat, sumat frustul. Tabell. Antequam ad acidulas proficiscatur, sumat Filul. ceph. Num. x. In Thermis, si constipetur aut caput gravetur, harum post parcam cœnam capiat viij. ante decubitum.

℞. Extract. cochiar. ʒj.

Senn. s. rhabarb. s. ana. ʒß. castor. gr. iiij.

Magist. jalap. gr. vj. ol. d. rorismar. gutt. iij.

Elix. propr. Parac. q. s.

Msc. F. Pil. Num. 65. de ☉. consterg.

Pulv. sant. rubr. d. ad scat.

Hanc Cucupham gestare posset.

℞. Mastich. Elect. ʒiiij. succin. alb. ʒij.

C. C. ust. ʒiß.

Summit. majoran. rorismar. fl. ros. rubr. āā. ʒj.

Msc. F. Pulv. gossypio excipiend. & syndon. r. interpass. in cucupham.

V. S. nisi forte plethora urgeat, non repetenda. Dum in acidulis & Thermis versatur, omnia graviora negotia omittenda; soli curæ vacandum est. Vescatur cibus boni succi: non solum post potum sed etiam post pastum obambulet omnique ingenio animum excitet. Cura vix ante 5. septimanas absolvetur.

Exc. D. D. Härlinus scribit d. 24. Jul. 1683. Acidulas & Thermas optime pertulit nullumque symptoma sensit: octiduo elapso actiones vitales & animales rursus imminui cœperunt, rediit tremor, memoriæ & virium debilitas: causam putat animi pathemata, obambulat, in publicum prodit, non sitit, appetit, verum à cibo non reficitur: alvus aperta: dormit,

Exc.

Exc. D. D. Camerarius suavit Elect. & Trag. cephal. Post reditum neglexit acidulas : postquam illas rursus bibit melius habet.

Respondi : Tremorem hunc cum reliquis symptomatibus provenire à calore solvente potius, quam illo oppresso. Conditio add. pulp. pom citr. N. ij. trag. spec. diarrh. Abb. 3j. diamargar. Fr. 3ß. tab. man. chr. perl. 3ß. Msc. Continuet potum acidular. mane : si additur pauxill. syr. acetos. citr. magis saperent.

*Reverendissimus D. D. & Præpositus W. Stuttgardiae d. 1. Nov. 1683. rursus ab Excell. D. D. Härlino & Me visitatus & examinatus fuit mane : manu dextra continuo tremit, etiam quando illam ad quietem reponit, illaque veluti succutitur motu quodam tremulo convulsivo, id etiam observavimus in pollice manus sinistrae : ob hunc motum tremulum nec juscula cochleari comedere valet, nec scribere amplius potest nisi tardissime, adeo ut cum labore nomen literis subscribat. Bibiturus ambabus manibus vas apprehendit. Cæterum crassiora corpora ex. gr. alterius manum, satis firmiter comprehendit, detinet, imo illam comprimere valet. Diu pedibus insistere nequit, quin semper inter standum illos aliquantulum loco moveat. Inter incedendum quandoque pedibus impingit, non tamen paralyticorum more illos trahit : veretur casum ac putat se vacillare, aut titubare instar ebrii, licet in ingressu non observaverimus : vertiginem gyrosam non animadvertit, at titubantem adesse dicit. Caput nunquam dolet. Aures non tinnunt, omnibus sensibus externis valet, ignorat sensum formationis : minutis literis impressa etiam Græca legit. Querebatur se non amplius tam facile ac prompte percipere, quæ legit, nec ea felicitate & facilitate memoriæ lecta imprimere, ut pridem, nec illorum recordari, adeo ut mane lecta post meridiem non nisi ægre & cum labore quodam depromere valeat. Oculi multoties manant, & facile illachrymat, tum propriæ tum alienæ miseriæ consideratione, quamvis ante virilem animum habuerit & memoria vel millenis præcellerit. Plurimas conciones animo concepit, non literis consignavit, promptissime recensuit, inter quas 8. in *Danielem* erant, quarum nunc non amplius recordatur. Inter concionandum sudore prope defluxit, maxime in dextro latere, sudor ille nunc fere substitit, hodie tamen manus dextra maduit. Dextrum latus à 13. annis debile fuit, imprimis vero brachium dextrum. Caput maximam partem calvum est : capilli tamen pro ætatis ratione non adeo cani. Fonticulum gestat in brachio sinistro, qui nunc minus quam pridem manat : caput sibi obtusum queritur & omnes artus ac omnem reliquum truncum veluti plumbeum, cum antea agilis esset & cursu cæteros sibi coætaneos vinceret. In tertio matrimonio vi-*

vit. Conjux ejus moderna observavit aliquoties tremorem hunc convulsivum brachii dextri ipsi in somno sæpius evenisse: addidit ipse frequenter totum corpus & artus ceu à rigore concussos fuisse. Ut pri- dem, sic etiam in hoc valetudinis declinantis statu assiduus est in le- gendo nec à lectione ullo modo arceri potest. *Die 2. Nov. Vesicato- rium* utrique carpo imposui: *hora 6. vesp.* aperui, vesicas excitarunt sine magno dolore easque mediocres.

Analysis.

A Pud *Reverendissimum Dominum* non solum medullam spinalem p. n. affectam sed quoque ipsum cerebrum labe quadam infectum esse, patet: per medullam spiritus animales non sufficienter influere probant tremor manuum imprimis dextræ, imo omnium artuum ma- ne quando surgit & perfrigeratur antequam vestibus indutus sit, ala- critas omnium artuum imminuta, ob quam se totum plumbeum pu- tat, licet nullus tumor artuum œdematosus adsit: non potest firmiter talis insistere, vacillationem timet, quandoque inter incedendum pedi- bus impingit, licet pedes nondum paralyticorum more trahat, juscula aliaque potulenta comedere sine profusione nequit, non nisi lentissime scribit. Cerebrum imbecillius innuunt sensus capitis obtusi, phantasiæ quædam imbecillitas ut & memoriæ, unde, quæ legit non tam prompte assequitur, nec tam cito in memoria retinet, nec tam feliciter depromit ut pridem: lachrymæ tum sponte manant, tum propriæ tum alienæ miseriæ consideratione largiter erumpunt. Vitium tamen intra cerebrum nondum magnum esse, vel inde constat, quia caput non dolet, omnibus sensibus externis valet, etiam fornicationis sensum ignorat, denique judicio egregie adhuc pollet. Causa proxima non alia esse potest, quam serum sanguinis, nam solum hoc se citra graviora symptomata medullæ spi- nali & reconditis cerebri porulis & meatibus, per quos spiritus distri- buuntur & moventur, immergere & hac ratione has actiones immi- nuere potest. Sero hoc *Reverendiss. Dn.* abundare, sudores largissime tum aliàs tum inter concionandum effusi & nunc prope suppressi evin- cunt. Verum hoc serum non solum immersione & insinuatione in me- dullofas partes peccat, verum etiam vellicatione membranularum ner- veorum nervos investientium, nam manus succutiuntur cum digitis, si illas ad quietem componat, imo inter dormiendum non solum bra- chium dextrum, sed omnes artus ceu à frigore concussos fuisse aliquo- ties observabatur indeque à somno excitabatur, manente succussione. Vellicationem adscribo feri acrimoniæ, quam ipsi conciliavit tempe- ramentum calidius multis signis elucescens, imprimis ex facie rubra, promptitudine & alacritate in omnibus actionibus &c.

His morbis occurrendum magno & pertinaci studio, tum quia
indies

indies cum ætate incrementa sumunt, tum quia nervini affectus aliàs ægre eradicari possunt eoque magis, quia Reverendiss. Dn. has partes intensis & diu continuatis ingenii laboribus multum defatigavit, sensimque ad hospitandum hoc serum disposuit. Ergo serum in tota massa sanguinea & propriis vasis redundans imminuendum, à principio nervorum revellendum, illi inhærens dissipandum simulque corrigendum erit.

Quod hac ratione præstabitur. Rev. Dn. tutò purgari posset syr. ros. s. s. qui in majori quantitate partitis vicibus largissime serum citra periculum evacuat. Ex. gr. dentur ejus ℥vij. vel ℥viij. paux. aq. beton. dilut. mane hor. 6. Si ad 9. non purget, dentur tunc ulterius ℥ij. vel ℥iij. Fonticulus apertus servetur. Crebro vesicatoria brachiis imponantur semper duo simul, mutatis locis. Frictiones matutinæ juxta fornacem utilissimæ sunt pilâ ex panno confectâ. Mane hora 6. & vesperi hora 5. dentur 5. vel 6. harum pilul. cum pauxill. aq. majoran. vel betonicæ.

℞. Diaph. ʒ. 3j. C. C. ph. ppr. ung. alc. pp. ana. ʒiʒ. cinnab. nat. ʒʒ. Extract. lign. al. ʒj. ambr. gryf. gr. iiij. Msc. F. c. mucil. trag. pil. ex 3j. No. 40.

Hora 8. matut. sumat cochl. ij. hujus gelat. cum jusculo carn. calid.

℞. Gallin. macil. dim. ped. vitul. N. j. limat. C. C. crud. ℥ij. ung. alc. ʒʒ. Herb. major. acetos. Hisp. cochl. ana. Mj. Macis. ʒʒ. pom. citr. N. j. Incis. & contus. ind. Lagen. stann. affund. aq. fontan. ℥ij. vin. alb. ℥ʒ. bene obturata locetur in cacab. aq. pl. sinatur ebullire hor. v. Postea coletur & exprim. fortiter. Colaturæ add. conf. Alk. c. 3j. Msc.

Cubitum iturus sumere posset jugl. magnit. hujus Elect.

℞. Conserv. ros. r. ℥j. Anthos. ℥j. spec. diamb. 3j. pulp. pom. citr. N. j. Msc.

Mane & vesperi vertex inungatur balsam. cephal. Cucuph. ulterius gestet.

Si debilitatem, siccitatem oris aut vertiginem sentiat subinde sumat maxime in senatu rotulam.

℞. Spec. diamb. diamosch. āā. 3j.
diacubeb. diarrhod. Abb. āā. ʒʒ.

Conserv. rosar. rubr. ʒʒ.

Conf. alkerm. c. 3j.

Sacch. alb. in s. q. aq. majoran. solut. ℥iij.

Msc. F. Confect. in Rotul.

Si V. S. ☿ Scarificationi assueverit, non omittantur. Vescatur cibis boni succi. Vinum diluat decoct. lign. visc. quern. Lectionem à pastu fugiat. Mœror omni ingenio excutiat.

OBSERVATIO CVIII.

*Affectus nervinus Convulsionem aut Paresin
minitans.*

Matrona quædam Mercatoris Dn. N. N. Vitodurani Uxor 28. annor. circiter. Staturæ mediocris, carnosæ & bene colorata. In pueritia stranguriâ afficiebatur & lapillos excrevit, hujus symptomatis vix recordatur. Passa est pleuritidem circa ætatis annum 10. Postquam primum menses eruperunt, comestis pomis muriâ conditis substituerunt ad biennium fere, inde chlorosi afficiebatur: *variis usa est medicamentis*: juvarunt tandem *Thermæ Badenses in Argovia*. Anno 1685. sævam lumbaginem passa est cum stranguria, illo tempore duæ tineæ, quæ bazii amplitudine post variolas permanserunt, nec *medicamentis* curari poterant, sua sponte evanuerunt. Ab illo tempore incepit affectus de quo nunc conqueritur. Paroxysmum præcedit vesperi sitis, cibi aliquid adversi sapiunt, aures tinniunt, quandoque præcedit vertigo titubans, quæ cum aliquando in templo affecisset, sudorem expressit, aliquando horror præcedit subsequente calore non magno, postea oculos claudere cogitur sine dolore; attenditur circa radicem nasi, hinc putat aliquid è nucha delabi: pridem convellebantur artus, mente integra permanente: nunc artus quasi stupidi & impotentes redduntur, ut sibi aliquid apoplectici timeat; cor debilitatur, attamen nec extrema frigescunt nec expallescent: aliquando retro & anterieus dolorem constrictivum sentit in paroxysmo. Post paroxysmum dolent nucha & tempora; durat paroxysmus tribus horis, aliquando toto die. Gravida quatuor septimanis ante partum semel afflixit, sed duravit solum per diem dimidium. 1687. à 20. Februar. ad 15. April. prope quotidie illo corripiebatur. Enixa est circa medium Octobr. Infantem lactat. Circa 20. Novembr. rediit Paroxysmus nunc quotidie nunc alternis diebus, citra tamen apertas seu manifestas convulsiones. Ob paroxysmos imminentes aut timendos domi manere cogitur. D 10. Decemb. 1687. me convenit: Eques Scaphusium venit: vegeta erat, bene colorata, capillis nigris prædita. Maritata fuit ante 6. annos. Liberos 5. peperit atque in penultimo partu gemellos. Appetit, non sitit, alvus quotidie aperta est. Vinum bibit rubellum, illud aliquando sine noxa aquâ temperat. Menses, licet lactet, subinde videt sed parce. Respiratio

ratio non est difficilis, semper humili situ potest decumbere. Pulsus est bonus. Sensibus omnibus valet: in acclivium ascensu debiliora experitur fœmora & genua: urina hodie erat glauca cum ramento mucoso: mingit nunc sine dolore, attamen bis noctu surgere cogitur. Non facile sudat. Hodie ab equitatione, cœlo nivoso manus circa carpum leviculè tumuit.

Analysis.

Affectus iste nervinus est ex illorum numero, qui convulsiones aut paresin minantur, nam genus nervinum non procul ab exortu spinalis medullæ affligi, indicio sunt tinnitus quidam utriusque auris, vertigo titubans, qua antrorsum sibi cadendum putat: hæc aliquando in templo tam magna erat, ut sedere cogeretur & sudor exprimeretur; mox palpebræ decidunt illasque aperire nequit, sine ullo dolore, putat aliquid è nucha decidere per dorsum, inde artus elanguescunt & ad motum impotentes fiunt; pridem convellebantur; post paroxysmum dolent nucha, tempora & radix nasi tenditur.

Causa spinalem medullam hoc in loco premens, talia non potest esse, quam serum, quod citra suppurationem aliamve praviorem corruptionem aliorum defluere & sine reliquiis dissipari potest. Hoc cumulat *Domina Ægra* propter renes à pueritia debiles, nam in pueritia aliquid nephritici passa est cum stranguria; idemque affectus præcessit hos insultus, deinde parum sudat, & forte vitam nimis sedentariam vivit. Huc decumbit, post despumationem massæ sanguineæ, ut *Carolus Piso loquitur*, nam paroxysmum præcedit sitis, sapor ciborum adversus, horror subsequente leviculo.

Malo huic occurrendum diligenter, ne in morbum convulsivum aut paresin degeneret.

Aliter tractandus extra paroxysmum, aliter in ipso paroxysmo.

Extra Paroxysmum serum evacuandum, circa principium spinalis medullæ absorbendum, unâque operâ genus nervosum roborandum est. Itaque singulo mane sumat hor. 6. ʒj. hujus pulveris cum aqua flor. tilia maneatque adhuc ultra horam in lecto.

℞. Pulv. radic. valerian. sylv. pœon. ana. ʒiij.

C. C. ph. ppr. Ung. alc. pp. ana. ʒiʒ.

Cinnab. nativ. Ungar. aut ʒii rectif. ʒʒ.

Ol. nuc. mosch. expr. gr. iij.

Sacch. alb. ʒiʒ. Msc. F. Pulv.

Vesperī hora ante cœnam sumat ʒʒ. hujus pulv. etiam c. aq. fl. Til. semel

P p p

mel in mense, si non lactet, ante novilunium, duabus horis à cæna parca sumat has pilulas cum pauxillo vini.

℞. *Extr. pilul. cochiar. gr. xxiiij.*
castor. gr. iij.

Ol. d. rorismar. gtt. j. Msc. F. Pilul. Num. xiiij. de ☉.

Fonticulus in sinistro brachio multum auxilii afferret sensim serum exhauriendo. Frictiones dorsi valde etiam prodesse: in victu vitet cibos viscidos, lentos & crudum succum præbentes scil. pisces, pastas farinaceas, fructus crudos, carnem suillam, brassicam & betam muria conditas. In mensura una aquæ coquatur ligni visci querni 3j. quâ vinum diluat. Subinde se obambulando exerceat: vitet somnum pomeridianum. Si mane sudor erumpat, illum non supprimat sed potius promoveat.

In paroxysmo odoretur balsam. succin. sed non illinatur, aut castor. cum asa foetida & ol. succin. in pilam nucis moschatæ magnitudine redactam. Detur sæpe cochleare hujus mixturæ

℞. *Aq. flor. til. pæon. ana. 3ij.*
Essent. castor. 3j. cinnab. nat. 3ß.
Pulv. March. 3ß.
Ol. dest. chamom. gtt. iiij. succin. gtt. ij.
Sacch. perlat. 3ß. Msc. dilig. d. ad vitr.

Spiritus camphoratos omitterem. In paroxysmo vel vinum onittat bibatque decoctum lign. sassafir. vel probe illud diluat decocto lign. visc. quern. Quieta teneatur.

Die 1. Maji 1688. scripsit R. D. Andreas Steiner V. D. M. ex usu medicamentorum præscriptorum affectum nunquam rediisse, subinde tamen occiput dolere & cervicem tendi ac defluxiones capitis molestas esse. An alia medicamenta necessaria? Respondi & suasi ut pergeret pulvere præscripto. In autumno alia pro re nata convenient.

OBSERVATIO CIX.

Convulsio particularis.

D. *Anna Elisabetha S--- Tigurina, staturæ justæ, fusca, carnosæ, bene colorata, 21. annorum, menstruata 16. ætat. anno statâ periodo, primo anno largius, postea parcius hucusque. Nunquam*

quam gravius ægrotavit. Variolas puella passa est, ut temporis non recordetur: etiam dysenteriam, cuius tamen quoque non recordatur. Nullius casus aut contusionis capitis meminit: Nec cephalalgiam novit. *Mens. Febr. 1694.* dum Sorori nondum 4. annor. adstitit, subito debilitate quadam correpta fuit, ut, nisi à *D. Matre* sustentata fuisset, humi cecidisset: debilitas hæc duravit tribus septimanis. In hac debilitate non potuit extra lectum permanere, extra illum nullam passa est vertiginem, nullam visus obfuscationem, timebat leipothymiam, nulla tamen secuta est, nec perfrigesiebant extrema: appetitus prostratus penitus, ut nihil nisi juscula comederit sine pane intrito: non sitiit: os non amaricavit, at siccabatur, cuius causâ 2. vel 3. poma comedebat, nunquam vomuit, nec ad vomitum stimulabatur. Post 3. dies ab invasione hujus debilitatis caput per dies 3. valde doluit cum æstu, ut febrim malignam timuerit: urina vitiosa admodum erat: bibit primo *Ptisanam*, postea vinum temperatum aqua fervida. *D. D. Lavater* dedit *aquam turbidam subrubram*, quam post d. 8. averfabatur penitus: non illam purgavit, dedit postea *pulv. stomach. rubellum*. Circa finem tertiæ septimanæ appetitus & vires redierunt, ut extra lectum perdurare sensim valuerit. A 12. ætatis anno ad 14. sæpe hac debilitate correpta fuit, plerumque mane in templo aliquoties: adscribebatur nimio & celeri augmento staturæ: statim ab invasione lectus petendus erat, post horas duas remisit, prandere tamen nequii. Vesperi quaquaversum obambulavit, cœnavit cum appetitu. *Ante 3. annos* debilitate hac correpta fuit in templo post prandium, ante hanc doluit humerus dexter, ita tamen, ut brachio pro lubitu uti valuerit, debilitas post decubitum 2. hor. remisit, at dolor humeri valde augebatur, ut illo uti nequirit: circa axillam & musculum deltoidem & articulum versus claviculam inprimis afflixit, nullus tamen tumor, aut rubor apparuit, at putavit duritiem quandam adesse, quamvis nihil prominuerit, putavit illam sub cute & immobilem esse. *Atribus annis* animadvertit particularem convulsionem primo solum in palpebra inferiore sin. postea etiam in palpebra superiore, ut oculum claudat. Hactenus invaluit, ut genam totam, labium & mentum sinistrorsum trahat, cum faciei deturbatione instar *μυκτηρίζοντος*. Convulsio hæc particularis invadit sæpius in die & prope singulo quadrante, duravit brevi vix ultra duo P. N. Non observat hanc magis affligere tempore pluvio quam sereno: caput nunc non dolet, non tinniunt aures, nullam vertiginem patitur, non obnoxia est coryzæ nec catarrhis: noctu bene dormit. *Thermis Badæ* hac æstate usa est: illis lavit faciem, ut inde effluerit. *Inseßus* optime pertulit ad duas ultimas septimanas, tunc enim non potuit diu amplius illis immorari, angebatur valde, ut cavendum fuerit, nulla tamen sequebatur debilitas.

Me convenit d. 5. Sept. 1694. sanissima cæterum excepta hac particulari convulsione. Vidi hanc esse motus convulsivos parvis intervallis sæpius repetentes : non veluti in *Nakir*, sed vere partes faciei & palpebræ inferioris, etiam labium & mentum trahuntur à naso versus aurem, indeque facies aliæque partes aliquomodo rugescunt, mox tamen rursus complanantur. Ita motibus convulsivis planè obsistere nequit.

℞. C. C. ph. ppr. Ungul. alc. ppr. ana. 3j.

Rad. pæon. 3℔. ☉. horizont. gr. vj.

⊖ volat. succin. gr. j. extract. castor. gr. vj.

Sacch. alb. 3j. Msc. F. Ps.

Divid. in Dos. 6. æq. D. ad chart. M. & V. sumend.

Non nimium indulget fructibus crudis : at prope in singulis cœnis præterita æstate comedit acetaria. *D. 14. Septemb. me convenit ante meridiem* : motum passa est mane hor. 8. & rursus post 10. duravit diutius, quam multis antea prægressis vicibus, scil. fere ad dimid. quadrant. hor. motui huic convulsivo nullo modo resistere potuit, nec pressioni sub zygomate, quod aliis vicibus valuit : redibant motus brevibus intervallis, aliquando diutius convulsæ partes manebant : succutiebantur ambæ palpebræ, nasus corrugabatur, pinna dextra movebatur, genæ tractio conspiciebatur, ut circa zygoma & articulus maxillæ inferioris, labia mire distorquerentur : oculus inde parum doluit : os pro lubitu aperit, loquitur : dentes non colliduntur.

Resolutio.

Affectus nec *Nakir*, nec πάλμος seu palpitatione cutis & partium subcutanearum conspicuus, de quo peculiarem libellum Galen. scripsit, licet affinitatem habere videantur mihi, cum ambos hosce affectus malim verisimilius adscribere spasmō coconvulsivo, quam flatibus sub cute detentis : unde enim flatus tam subito & frequenter ad has partes emitterentur & citò consumpti renascerentur ? Manifeste conspicitur, motum hunc convulsivum esse, nam partes motæ involuntariè trahuntur sinistrorsum versus aurem à parte dextra. Motus convulsivus potius appellandus, quam convulsio, quia brevibus intervallis sæpe alternant relaxatio & retractio.

Sedes causæ hujus motus convulsivi non potest in quolibet horum musculorum esse, quia diversi simul in uno momento præter voluntatem moventur, ut nihil obsistere valuerint. Veritati consentaneum est illam hære circa nervum, qui ramulos suppeditat nervosos omnibus his musculis in dextro latere sc. palpebrarum, nasi, labiorum & faciei

faciei, sc. in ramo paris 4., qui post ephippium sub osse cuneiformi ramos ad has partes ut & dentes maxillæ superioris, linguam &c. mittit. *vid. Vieussens, Willis Pathol. &c.* Hæc videtur circa ramulum illum sibi nidum parasse nervulumque vellicare, nullo modo inflari aut in illo explodi, nam tensi aliquandiu quandoque muscoli moventur, aut celerime se consequuntur motus & aliquando sæpius vigilantem paroxysmi corripiunt: an dormientem quoque ignoro.

Vellicans est serum, quod hæc intima loca subit, in illaque semper irrorata vim suam exerit, ob moram facile colligitur, & per motus convulsivos exprimitur, denuoque instillatur, nec tamen facile suppuratur. Viam ad hunc locum invenisse videtur ante triennium, quo tempore ob sibi familiarem debilitatem sævum dolorem humeri passa est: nam illa ipsa debilitas productum videtur feri, quia à decubitu & quiete cessavit, ut & dolor humeri, quia citra inflammationem & suppurationem auferrebat, potissimum per diaphoresin.

Causa externa author hujus affluxûs ignoratur, non doluit valde capite; coryzæ, odontalgia &c. non obnoxia est: nullius casûs, contusionis, recordatur. Ad serum hoc ab illo loco auferendum suasi *bunc pulv. antiepil.*

*R. Limat. C. C. ʒiij. Ungul. alc. ppr. ʒij.
Ocul. ʒ. pp. diaphor, ʒal. ʒiiij.
Cinnab. nativ. ʒß. Pulv. castor. ʒß.
Ol. d. succin. gtt. iiij. Rad. pæon. ʒij.
Sacch. alb. ʒij. Msc. F. P.*

Dos. summo mane in lecto ʒß. c. aq. fl. til. aut pæon.

Ante fluxum mensium.

*R. Summit. rorismar. meliss.
puleg. āā. Pj.
Cort. ʘant. Mac. āā. ʒß.
Baccar. laur. No. vj.*

Incis. ʘ contus. ind. nodulo ex linteo raro affund. vini opt. Mens. j.

*D. octo ante periodum bibat pro primo haustu in prandio ʘ cæna ʒiij.
In victu vitet imprimis valde acria, salsa, acida, fructus crudos.*

Cogitata Excell. D. D. Brunneri.

M Irificas, ego quidem, convulsiones observavi in sexu sequiori, cælibibus imprimis, & tunc temporis quando menstrua erunt pro-
ruptura

ruptura : nec magis afflixerunt, quam sanguineas succique plenas. Nemini, qui satis assequutus fuerit motum spirituum *animalium*, & inde partium humani corporis, non mirum est; si non satis claram motuum convulsivorum causam redolere possimus. Hinc *Willis* in *præfatione de motibus convulsivis* non miratus fuit, ejusmodi motus *Caco-demoni* ab imperita plebe nonnunquam imputari. Probo *antispasmodica*, sed hisce addo *refrigerantia vulgo dicta*, tam in *dieta quam pharmacia*, cum *Dna Patiens* videatur fusca, & fervidioris forte temperamenti. Vinum denego. *Serum lactis caprilli*, plantis *refrigerantibus temperatum*, inprimis *acidulas* suaserim, vitando acria, salsa, spirituosas. Vidisti ipsemet *Venæ sectiones menstruas* juvisse, irritis omnibus aliis : idem apud *Domicellam de Neveu* expertus sum, reliqua tuæ industriæ committo. Vale.

OBSERVATIO CX.

Convulsio particularis.

Vir circiter triginta quatuor annorum, temperamenti phlegmatico-melancholici, coloris faciei pallido-plumbei, habitus corporis modicè carnosus, non macilenti nec laxi sed torosi : præclaris animi dotibus, inprimis ingenii acumine præditus, ast gaudens texturâ, primo spirituum adeo fluxa ac diffilabili, ut nec ullas aeris subitas mutationes ac injurias, nec etiam insultus quosque interdum levissimos morbosos impunè ferat, quin subinde inopinanter obruatur animi deliquis : dein fibrarum adeo debili ac tenerâ, ut etiam *levissima pharmaca purgantia* perferre nequeat : munere fungitur occupationibus laboriosissimis nunquam vacuo, tædiis pleno, negotia gravissima quoque audacter aggrediens, in quibus obeundis, judiciosum se semper, expeditum ac solertem præstat, nec genii vivacitas succumberet unquam, nisi corporis deficerent vires : venationibus indulget nimium, minus palato ac gulæ, imo in exacta diæta observanda, nunquam non sollicitus, à variis jam prægressis accidentibus ab aliquo tempore, cautus; interim numerosæ jam proles vegetæ parens. Hic ab aliquot annis, præter inflammationes & destillationes catarrhofas ad tonsillas ac partes vicinas glandulares certo tempore periodice inprimis vernali invadentes, alia graviora pathemata nulla passus, præterquam ultimis hisce paucissimis mensibus frequentius quasi per crebriores paroxysmos, denuo & longe atrocius hisce defluxionibus non saltem ad partes faucium internas & omnes reliquas glandulas salivares, sed & ad externas circa musculos ad partes tendinosas colli, inprimis lateris dextri (hocce tempo-

tempore subsultus quoque ac spasmos tremulos vagos in membris persentiebat) ab occipite ad homoplatam usque decumbentibus conflictatur usque adeo, ut illæ continuum ptyalismum interdum sputa liquidiora, mox autem & quidem longe majori cum molestia, crassiora ac viscidiora reddentem: hæc vero dolores distendentes ac spasmodice diu noctuque excruciantes percrearent: donec tandem ultimo hoc tempore ab aliquot septimanis, non quidem quotidie, sed fere alternis diebus, per certos paroxysmos plerumque 6. 8. imo 18. horas durantes, ac plerumque unico vel reiteratis sudoribus finientes, ingruentes, adeo ingravescerent, ut præter tensiones summe dolorificas in nucha, imprimis antè circa laryngem ac jugulum tantam compressionem strictivam causarent, ut ægrotus laqueo quasi strangulari videretur, nullatenus tamen deglutitione interea ullo modo impedita, nec ulla tussi, nec alia dyspnoëtica vel asthmatica molestia afficiente, quin potius supinus decumbere & libere respirare queat: hoc quidem observavi, quo magis sputatio deficiat, ac saliva viscidior reddatur, ductusque salivares magis obstructi, hancce stricturam circa jugulum &c. quoque magis intendi: hisce durantibus appetitus ac ventriculi digestio, alviq; solutio, si non semper naturales ac laudabiles, nunquam tamen plane cessant, præterquam quod sæpius defluxione ad ventriculum usque procedente, diarrhæa levis subsultibus torminosis subsequatur: Reliquis patiens noctibus de nulla conqueritur agrypnia: pulsus semper naturalis ac æqualis, minime hecticus nec febrilis: urina interdum clara, mox turbulenta, sæpius cum hypostasi mucosa, color lixivialis.

In horum occursum, purgantibus hydra-phlegmagogis, omnivariis anticatarrhalibus internis, externis, ac tandem diætâ sudorifera cum decocto lignorum, ac sudatione in stupha, per tres fere septimanas strenue fuit allaboratum, in tantum autem non perfectum, quin Dnus Ægrotus adhuc indefinenter molestissimo ptyalismo, viscidissimæ salivæ rejectione incommodetur, imo proxime præteritam noctem, præcedentium omnium longe crudelissimam præprimis ob stricturam supra dictam, duxerit; præterita æstate, *Aquas Piperinas* penes scaturiginem, & quidem summo cum fructu ac levamine bibit, *quæritur de hisce hacce æstate reiterandis, quæritur de applicando Fonticulo, ejusque numero ac loco, quæritur de reliquis ulterius agendis, à Tua Excellentia petit Consilium omni gratitudinis genere compensandum.*

Celebritatis Nominis Tui

Devotissimus

Platerus, Doctor.

P. S.

*P. S. Ante usum diætæ sudoriferæ, vesicatorium supra homoplatam obfessam fuit applicitum, optimo subsequente effectu, ubi hoc occur-
rebat memoratu dignum, quod cessante fluxu, sex dies durante, mox
symptomata omnia circa salivationem fuerint exacerbata, cum antea
prædicti, fluxu durante, paroxysmi emanferint.*

Consilium Medicum.

NObiliss. Dni Wetstenii Affectus est convulsio particularis musculo-
rum cervicis & colli, in dextro potissimum latere: nam patitur in
parte postica ab occipite ad homoplatam & à nucha laryngem versus
tensionem admodum dolorificam, & sensum compressionis ac con-
strictionis, strangulatione ceu laqueo intentatus. Quinam muscoli col-
li potissimum & cervicis convellantur, ab oculari inspectione & tactu
per præsentem Dominum Medicum indicari, quam accurate à me defi-
niri possent: id tamen ausim statuere, musculos hos cum tantis cru-
ciatibus junctos tantopere contrahi: irritatis potius nervorum ramu-
lis à spinali medulla procedentibus, quam à paris vagi ramulis: quia
libere deglutit, & respirat, ac pro lubitu decumbere valet: & omni-
no propagines nervorum cervicalium à medulla oriundas vellicari cum
aliis, inde manifestum est, quia jam in artubus experitur subsultus &
spasmos vagos. Particularem convulsionem affectum voco, quia in
paroxysmis mens adhuc semper constitit, & reliqui muscoli à vera
convulsione immunes perstiterunt.

Serum hujus vellicationis seu illecebræ ad convulsionem circa hos
furculos nervosos stagnans, causam existimo, quia hoc solum ad inti-
mos hos aditus pertingere totumque dissipari potest citra suppuratio-
nem, & nova effusione facta paroxysmos periodice excitare valet, nunc
breviores, nunc longiores, prout vel citius vel tardius recedit. Atque
omnino serum causam hujus mali esse, vel inde quoque manifestum
fit, quia paroxysmi finiuntur largo sudore: minus afficitur, si salivam
tenuem largius exspuat, aut aliàs effluat: juvarunt quoque *cura sudo-
riferæ & vesicatorium* homoplatas impositum.

Sero *Nob. Dn. Aegrum* abundare color faciei pallidus, subliv-
idus & frequentes defluxiones ad fauces testantur, ac largior sudatio:
ad ejus cumulationem vitæ genus multum contulit, nam studiis de-
ditus est, atque in officio assiduus, licet subinde venationibus indulgeat.

Apud omnes homines serum falsum est, forte tamen *apud Nob. Dn.*
falsius, quod innuit quoque dolorum sævities, ipsumque hoc symp-
toma, magis id innotesceret sero sanguinis degustato aut ad siccitatem
inspissato. Hoc eo gravius affligit, quia textura membranarum alia-
rumque

rumque partium nervosarum tam exquisito sensu prædita est, ut citissime & promptissime affligatur, scil. à mutatione aëris, *purgantibus* & aliis, indeque inopinanter leipothymiâ obruatur. Ad hunc locum serum decumbere verosimillimum est, quia caput plurimum laboribus ingenii ab aliquot annis defatigavit, & inter scribendum, legendum &c. potissimum ad dextrum latus inclinavit forte.

Serum in toto imminuendum, & à loco, in quem extillavit, eliminandum, unâ operâ mitigandum, & genus nervosum corroborandum est, idque citra cunctationem, eoque magis, quia jam subsultus spasmodici artus attentare incipiunt. Quomodo hisce indicationibus satisfaciendum sit, hoc opus, hic labor erit: quid sentiam, paucis indicabo, & *Excell. Dn. D. Platero* mecum ponderanda committam. Sedem causæ proximæ talium convulsionum particularium profundius latitare comperi, quam foris circa insertiones & origines musculorum cervicis & colli, quia plures simul muscoli ad hanc eorum contractionem stimulantur, & expertus sum illam haud facile cedere *topicis cujuscunque generis sint* & *efficacibus sollicitè applicitis sive spiritibus sive unguentis sive emplastris aut fotibus*, imo quandoque malum ab illis exacerbatum novi. *Purgantia* hoc malum non tollere certo scio, nec forte tuta forent, quia partes nervosæ plurimum irritabiles sunt.

Remedium contra particulares convulsiones inprimis causa proxima detenta vel intra cranium, vel intra canalem medullæ spinalis intra vertebrae *tutissimum* & *efficacissimum* deprehendi *sudoris provocationem super scamno sudorifero*, exhibitis simul serum attenuantibus, dissolventibus & mitigantibus hac methodo.

Primo mane & vesperi hora quinta exhibeatur ʒj. hujus pulveris cum aq. flor. til. aut pæon. cochlearibus tribus vel quatuor.

℞. Antihæct. Pot. ʒß.

Mag. † diaph. ʒij.

Cinnab. nativ. aut † rectific. ʒß.

C. C. ph. ppr. ʒij.

Ungul. alc. ppt. ʒiß.

Ambr. gryf. gr. vj.

Sacch. alb. ʒiß.

Ol. rorismar. destillat.

majoran. destillat. āā. gutt. ij.

Misc. F. F. subt. ad scat.

Qq q

Secundò:

Secundò : elapsa fere hora bibat æger ℥iiij. vel ℥v. calide hujus decocti.

℞. Rad. Sarsaparill. ℥iii.

Passul. maj. exac. ℥j.

Sem. fœnicul: ℥ij.

Inc. & contus. coq. in vase stann. bene clauso cum aq. font. ℔iiij. per horam integram, vase in cacabum aquâ plenum locato : vase spontè frigefacto coletur.

Tertio : dum hæc fiunt, scamnum adaptetur, calefiat, & circa horam 6. matutinam Nob. Dn. Æger jam probe scamno calefacto imponatur : dum ei incumbit, subinde hac aquâ sudoriferâ, & acrimoniam feri obtundente utatur.

℞. Aq. fl. til.

satur. purp. ana. ℥iiij.

Pulv. epilept. M.

Mag. ℥ii diaph. ana. ℥j.

Conf. alk. c.

de hyacinth. c. ana. ℥ss.

Syr. de rub. Id. ℥ss.

M. ad vitr.

Quarto : super scamno relinquatur Æger prima vice non multum ultra horæ quadrantem, & deterfus reponatur in lectum calefactum, ibique subinde refocilletur uno alterove cochleari aquæ diaphoreticæ.

Quintò : collo circumponatur linteum calefactum & bene perfumatum pulvere succini & mastichis.

Sexto : nisi motus convulsivus admodum infestet, vesperi non locetur super scamnum : sin vero ille sæviret valde, & si paroxysmi prorogarentur, imponatur eâdem ratione scil. detur horâ quartâ pulvis, post dimidiam horam decoctum, & hora quinta ei incumbat, & reficiatur aqua diaphoretica.

Hæc continuanda eò usque donec symptomata vel evanescant vel multum mitigata fuerint. In hac cura nunquam purgo, neque alia medicamenta suggero : si forte alvus cunctetur, suadeo clysterem emollientem temperatum, non valde irritantem. Cavendum imprimis durante hac cura, ne corpus frigori exponatur, cibetur cibus optimi succi, facilis

facilis coctionis : plerisque vinum denego, pro potu suadeo *decoc-
tum chinae cum passulis majoribus aut minoribus*. Obambulationem
commendo : prandeat horâ decimâ : cœnet horâ septimâ vespertinâ :
si somnus sit inquietus, horâ somni dari posset *haustus emulsionis a-
mygd. dulc. cum pauxillo sirup. violar. edulcorat.*

Quoniam pulsus est naturalis, in pastu quandoque haustus vinⁱ
decocto chinae diluti concedi commode posset. Durante hoc symp-
tomate, nec domi, nec in loco *potum thermarum Fabariensium* suade-
rem. Præteritâ æstate domitâ convulsione particulari tali illum cum
Genero meo Dn. D. Brunnero concessi Generoso Dn. Colonnello Gredero :
Arcendus erit omni studio à negotiis tædiosis, & laborem ingenii pos-
tulantibus. *Deus T. O. M. hæc salutaria esse jubeat.*

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Scribit Clar. D. D. Platerus die 8. Jul. 1693. Mane per d. 14.
continuavit *scamnum*, adscendit sensim & ei incubuit tandem ad ho-
ram, quamdiu scil. concessit virium tolerantia, sudorique per horam
in lecto vacavit, hinc illius usum intermisit. Inde ita sublevatus fuit,
ut nullum amplius paroxysmum expertus fuerit, nec alio graviore
symptomate molestatus : extra lectum consueta munia obit, nec ulla-
rum actionum læsarum indicia præbet. Conqueritur solum de spasmu
musculorum cervicis & colli in latere d. putat Scaleni & Mastoidei, &
quidem longe atrocius & pertinacius, quod illum valde excruciat, cum
aliàs bene se habeat. Cum symptomata pleraque à colluvie serosa sub-
lata excepto ptyalismo nondum penitus cessante, restare putat sublatio-
nem symptomatis hujus *per Topica*, frustra aliis ac multivariis simili-
bus adhibitis hætenus. Quando interdiu diutius stat & confabulatur,
vertiginem tenebricosam cum virium languore patitur. *Queritur,*
quid remedii conveniat? an fonticulus? num thermæ Plumbariæ in Lotha-
ringia? ad harum usum inclinat D. Aeger. Vel an alia specifica sciam?
rogat ut suppeditem.

Respondi die 11. Jul. Tensio in colli latere d. ad scapulam vi-
detur à spasmu fieri quoque musculorum capitis, quia caput ad incli-
nationem tendit antrorsum, anne ad latus non exprimitur, quod fiet
mastoideo uno aut ambobus affectis, quia sinistrorsum quoque vergit
dolor : spasmum ideo credo, quia tensio cum dolore juncta est. Ver-
tiginem existimo fieri per consensum ob dolorem cervicis perturban-
tem spiritus animales intra cranium; non per essentiam, quia munere
suo inoffense fungi potest, & non nisi longa confabulatione evenit cum
stupore aliquo : reliquias spasmi causæ superesse probant, quæ aufe-

rendæ ; cum jam *super scamno* sudaverit, insuperque postquam lectum repetiit, à *sudoriferis* vel violentius sudorem provocantibus aliquandiu feriæ concedendæ, imprimis nunc in canicularibus, tum quia animus est *Plumbarias* adire. Interea tamen ne hostis novos cuniculos molliatur, & graviores molestias denuo creet, suaderem *pulv. antispasmodicum alternis mane 3j. sumendum, toti compositioni add. Extract. castor. ☉ volat. lumbric. ana. 3ß. sacch. 3ß. Msc. alternis noctibus dentur gr. iij. ad iiij. theriac. cœlest.* Collo circumponatur *Empl. diacalcit. apud Hildan. alutæ crassiuscule inductum*, quod diu noctuque gestet, quo in pertinaci dolore humeri usus sum. Si vero dolor tensioque invalesceret, *Scamni usum* ante abitum *ad thermas* per dies 8. commendarem. In nervinis talibus affectibus pertinacibus aliàs soleo illius usum singulis mensibus per d. 14. repetere, donec devictus sit.

Plumbarias pro lubitu adire poterit : *Embrocām* in illis probarem quoque : quomodo sudores provocent, nescio ; si cum vi quadam fieret, consultius esset illos omittere ; si necessarium domi rursus moveri modo jam noto, qui citra virium prostrationem institui posset, ut jam expertus est.

Fonticuli excitatio differatur, donec redierit domum ; imo si dolor pergeret, illi *Setaceum* præferrem, quod absque notabili dolore paramus, & modum novimus, cujus beneficio gestatio ejus non molesta & pro lubitu iterum exarescere conceditur, promptius & certius juvaret quam *fonticulus*.

Nob. D. Wetstein usus fuit *thermis Plumbar. potu ☿ infessu ac embrocatione per d. 16. optimo cum successu* ; hujus enim curæ beneficio amissæ vires redierunt multum caputque grave fere totum levatum est : vertigo vero penitus cessavit, dolores in cervice & humero imminuti, ut rursus suo munere & negotiis absque singulari molestia vacare possit, ut scripsit d. 20. Nov. 1693.

Respondi, ad reliquias tollendas caput contra frigus muniat : vitet lucubrationes : sudores matutinos juvet, & quandoque *gr. iiij. vel v. theriac. cœlest. noctu sumptis promoveat.*



OBSERVATIO CXI.

Convulsio particularis cum Hæmorrhoidibus cæcis.

Nobiliss. D. N. N. Uxor, 38. annor. duodecies peperit & nuperissime quoque, adeo ut non ita pridem è puerperio exierit : staturæ justæ, bene colorata, mediocriter carnosæ. A biennio præter voluntatem caput ad latus trahitur, suâ tamen sponte citra operam manuum in oppositum latus dirigere potest ; quamprimum vero sui obliviscitur, aut nisi studio caput erectum servare annititur, statim iterum ad latus sinistrum dilabitur ; præterea in somno caput subinde succutitur, quandoque cum molestia & somni interruptione. Pridem hic tractus noctu tantum afflixit, nunc etiam interdiu : at succussio non contingit interdiu, nisi decumbat in lecto.

Ex quo foetum duplicatum ante 16. annos peperit, hæmorrhoides cæcas patitur, semel in anno summe dolorificæ sunt, excrescunt ad magnitudinem nucis juglandis, dolor durat 14. diebus. Anno 1685. quo ipsam d. 12. August. conveni, rursus inceperunt dolere : est alvi durioris, excrementa non potest excludere, nisi excretionem digitis adjuvet ; intus in recto intestino quoque tubercula instar acinorum uvarum tangit : *Suppositor. mellita* non tolerat. Queritur etiam de anxietate & dolore compressivo præcordiorum.

Suasi propter tractum 1.

℞. Rad. valerian. sylv. ʒβ.

pæon. ʒij.

Limat C. C. ʒiij.

Ol. N. M. expr. gr. vj.

Sacch. alb. ʒiij.

Misc. F. Pulv. subt.

Dos. summo Mane ʒj. cum aq. fl. til.

2. Pulv. contra Fluxum.

℞. Mastich. sel. ʒj.

Succin. flav. ʒβ.

Herb. rorismar.

calcatrip. cærul.

Flor. lavendul.

Misc. F. Pulv.

Propter hæmorrhoides 1. *apertionem fol. fic. præmisso vapore ex decoct. verbasc. malv. eq.* 2. *Liniment. alvum lubricans ex butyr. vitell. ovor. croc.* 3. *Cibos laxantes ante pastum.* 4. *Liniment. anodynum vel ex ol. verbasc. per triplicem infusionem, vel ex vitell. ovor. cremor. lact. ol. rosac.* 5. *V. S. in dorso.*

Die 16. August. rursus illam conveni in Lenzburgica arce : decubuit jam à tribus diebus propter dolorem hæmorrhoidum vehementissimam. Post meum abitum d. 14. Aug. venas dorsales ambas prope os sacrum incidendas curavit, largiter fluxerunt illasque sistere cogebatur, inde nullum levamen percepit.angebatur summopere ob alvum duriores; nam cum alias alvum non nisi cum lachrymis solvat, nunc sibi magis quam unquam timet. Liniment. ex butyr. vitell. ov. & croco superficialie usa est, sed aiebat se intra alvum hætenus intrudere non potuisse.

Eod. die narravit mihi tractum nullam ansam accepisse vel à casu vel ab alia capitis allisione : at caput jam ante aliquot annos quandoque stupore quodam affectum fuisse, in quo sensus quasi omnes perire videbantur, cujus causa etiam me Bernæ consuluit ipsique tunc Pulv. cephalic. cum fructu præscripsi. Putat occasionem dedisse coryzam; certi tamen nihil affirmare potuit. Cæterum frequenter occiput doluit & adhuc dolet, patitur quoque sæpe defluxiones ad humeros, unde grave pondus illis incumbere putat. Erysipelas capitis verum nunquam passa est. Primum exordium hujus tractus indicare nequit; illo præsentem aliquantulum dolet in occipite & ad latus colli, attactum tamen optime tolerat : aliquando ab illo immunis est, ut vidi dum decubua esset; si caput erigat aut erecta sedeat, si velit, illam inhibere valet, si autem sui obliviscatur, statim tractus sinistrorsum fit, ac aliquantulum caput distortum manet idque plerumque toto die, dum extra lectum est, sive sedeat sive stet sive obambulet : illud tamen in rectum statum nunc reducere voluntatis imperio potest, nunc manu capiti admotâ illud in rectum situm quasi redigere necesse habet : raræ à tractu induciæ conceduntur, & vix unquam nisi quasi studeat caput erectum tenere. Præsentem hæmorrhoidum dolore non multum affectus fuit tractus. Cum succussione ita comparatum est, quando decumbit & dormit, caput blande ex uno latere in alterum movetur, non secus ac infantibus in cunis decumbentibus dum ad somnum conciliandum cunæ agitantur quandoque somnum interrumpit, plerumque tamen non. Cætera sana est, bene colorata : appetit, non sitit, bene dormit, alvi semper durioris : de dolore compressivo non conqueritur, nisi præsentem dolore hypochondriaco. Pulsus habet bonum. NB. in puer-

puerperiis hæmorrhoides plane non sunt molestæ, an ob lochiorum fluxum?

Suasi hodie potissimum *remedia* contra hæmorrhoides, *scil. ol. ovor. 2. Liniment. paratum ex butyro in quo scrophular. & solan. rec. coct. add. †. de lithargyr. clyster. ex ol. lin. vitell. ovor. mell. & lact.*

Resolutio.

TRactus iste capitis videtur esse convulsivus, non paralyticus partis oppositæ, nam caput erectum tenere valet, ad sinistrum latus inclinans imperio voluntatis in legitimum situm, etiam sine ope manûs restituit: dolet si diu in situ p. n. caput jacere negligat idque in occipite & collo: imprimis hoc patet ex agitatione capitis tempore somni aut si decumbat. Causa ejus est aliqua nervuli vellicatio ab humore seroso; hoc intra cranium stagnare innuunt stupor pridem prægressus in capite, dolor occipitis, defluxiones frequentes ad humeros. Occasionis ullius non est memor, *scil. vel allisionis vel frigefactionis colli à vento, tempestate pluvia, nivosa &c.* An dolor hæmorrhoidum ansam dederit, quod cum cervice aliquam communionem habet, *ut observavi, imprimis in uxore D. D. Hurteri p. m.*

Igitur contra hunc affectum proderunt *antiepileptica*: præter priora conveniet quoque *Spir. bezoard. & aliquando Cinnabar. Item Fric-tiones*, quæ tamen ita attemperandæ, ne detur occasio dolori hæmorrhoidum.

OBSERVATIO CXII.

Convulsio mira.

R. *Anna Maria R - - - Conventualis Inzikoviana: 19. annor. gracilis, tenera, candida, facie rubicunda. Ultra annum omnia assumpta mox evomit: siticulosa fuit. Cibum vix ultra quadrantem horæ retinuit. Antequam vomat, sentit circa cartilaginem xyphoidem dolorem compressivum & anxietatem, nec ulla cessatio, donec evomat. Vomit absque labore. Sitit diu noctuque. Potum retinet, nisi simul cibum sumat. Quandoque jentaculum scil. cochl. v. vel vj. jusc. retinet: quandoque etiam panem aliquandiu, quem tamen post aliquot horas demum evomit. Ante biennium sumpsit pulverem Marchionis, post integrum annum elapsum demum evomuit iterum aurum muco permixtum. Post vomitum melius quidem habet circa præcordia, non tamen penitus cessat, semper os amaricat, ac si gentianæ radicem comedisset. Menses ab uno & dimid. anno substituerunt* *scil.*

scil. à principio hujus vomitus : menstrua ante 14. annum ætatis manare cœperunt. Constipationi admodum obnoxia fuit. Sæpe ad aliquot septimanas alvus occlusa. Meticulosa à pueritia fuit, adeo ut ob metum puellula adhuc sæpe dormire nequirit. *Die 9. Martii 1672. st. n.* primum convelli cœpit : diu præcessit anxietas circa præcordia, respiratio inæqualis, proclivitas ad lachrymandum. Convulsio primum invasit post cœnam : postea post prandium & cœnam præcedente vomitu : præter tamen illud tempus etiam aliis vicibus convellebatur interdiu nunquam noctu. In motu convulsivo movebat p. n. manus, pedes, caput, lingua quoque concutiebatur : semper tamen intellectum retinuit integrum : oculis apertis vidit, audivit, loqui tamen non potuit, nec ore spumabat, nec dentibus stridebat, nec facie terribilis fuit. *Die 8. Aprilis 1672. Vena secta fuit.* Vesperi Hæmoptoë afflicta fuit : duravit per dies 4. quotidie sanguinis spumosi floridi unc. vj. Hactenus iterum bis evenit. Præcessit tensio in pectore. Post hæmoptoën in hunc usque diem sentit tensionem in pectore antè ab una axilla ad alteram & dolorem in dextro pectoris latere, ac si vulnus inflictum fuisset. Post Pascha in paroxysmo convulsivo mentem & sensus amittere cœpit, & paroxysmi statam horam observare cœperunt : sc. mane ante 9. vesperi post 3. & ante 7. Paroxysmus quilibet ultra horam durat : qui horæ spatio non penitus cessant, quamvis remittant aliquantulum. Paroxysmum præsentit à tensione pectoris & anxietate, imminet ex circumgyratione quadam quæ in capite fiebat, quam mox paroxysmus excipit. Post paroxysmum melius habet circa præcordia, at aliquandiu vertiginosa & lassæ est. Hilarior longe est, ridet, atque optime spirat. *Not.* Ex pulmonibus se sanguinem redolere ait, item sensit ex dextra pectoris parte sanguinem in hæmoptoë calide ascendere. Non appetit, non tamen fastidit cibos : sitis adhuc perseverat. Vomit toto tempore convulsivi istius morbi cibos, statim ac assumpsit, crudos adhuc in cœna & prandio. Alternis diebus aperta est alvus : clausam movet panis butyro obductus. Noctu, si dormiat sudat. Non dormit noctu, licet subinde dormituriat, non tamen indormiscere potest ob terrores in principio somni ipsam invadentes, quibus terroribus nocturnis à pueritia obnoxia fuit. Lassitudinem spontaneam diu passa est. Pedes plane non tument.

Die 2. Julii 1672. Ipsam Inzikovii conveni : pallidior est solito, facies lividior : attamen calet & manus sudant, pulsus frequens, celer. Urina subflava cum sedimento lutulento & phlegmatico. Paroxysmos 2. & 3. *Julii observavi :* qui tales erant : primum in sella sedenti caput antrorsum & retrorsum alternatim indefinenter movetur, mox cum capite totus truncus antrorsum & retrorsum quasi pellitur, ut retro pulvinari caput

caput ne valide allidatur, antequam manibus excipiendum sit, ne in terram prona præcipitetur: manus interea plerumque pendulæ sunt, quandoque vicina illis apprehendit, aut percutit. Postquam hæc aliquandiu durarunt, mox in pedes subsilit, tunc à quatuor *Monialibus* brachiis gestatur, toto corpore brachiis incumbens nunc Tetano toto corpore quasi rigida jacet, capite opisthotono retrorsum tracto, aliquando totum ventrem sublati quasi clunibus in altum tollit: brachia conquassat & manibus obvia quæque fortiter apprehendit aut percutit, nisi manus cum brachiis valide teneantur: dum manum sinistram cum brachio detinui, observavi validissime musculos contrahi: pollicem volæ nunquam indit, at digitos cæteros valide comprimit, & apprehensa fortiter detinet, ita tamen ut digitos, sed cum vi aliqua, explicare potuerim. Postquam aliquandiu brachiis incubuit seu Tetano & opisthotono afflicta, caput, quod antea retrorsum pendebat, cum trunco erigit, ac quasi fugam arripere conatur: tunc iterum in sellam locatur & primum caput solum, mox totum truncum retrorsum & antrorsum magna vi movet brachiis nunc pendulis, nunc inquietis. Motus iste p. n. in sella & dum brachiis gestatur sæpe ultra quadrantem horæ alternant: dum adhuc oculos semper clausos habet, nihil videt, nihil audit, non constat mente. Post quadrantem horæ aliquando tardius aliquando etiam citius in sella sedens ambas manus & cubitos celerrime movet, ac si olera elixa more coquarum nostrarum festinantissimo labore cultris ad id factis in minutias concisura esset, ac motu aliquandiu continuato ocyus in pedes surgit ac celerrime bis terve corpus circumgyrat, iterumque in sellam locatur & statim ad mentem redit, sed loqui nequit, at se rationis compotem & adstantes videre se & audire nutibus indicat: tunc aliquandiu frequentissime respirat, pectore non valde dilatato aut ad clavículas sublato: ac si cursu defatigata esset: mox respiratio ad visum plane intercipitur per aliquot momenta, statim redeunt cita respiratione: tandem vero naturalis evadit: interim loqui nequit. Verum paroxysmus nondum absolvitur, nam paulo post motus p. n. in sella & brachiis redit, ut in principio, atque insultus isti continuant, donec quinque horæ quadrantes absoluti fuerint, quorum quadrantum quilibet finitur motu cubitorum & manuum citissimo ac totius corporis circumgyratione: respiratione nunc frequenti, nunc intercepta. Toto tempore paroxysmi oculos clausos habet: dentibus non stridet, nec spumat. Color faciei vividior est: tactu calet. Totus paroxysmus perfecte cessare scitur: si iterum loqui valet, tunc ait sibi bene circa præcordia esse, hilaris est & ridet.

Die 3. Julii vesperi ante solutionem unitis actus paroxysmi septies totum corpus celerrime circumgyravimus: in ipso actu vix animadvertitur respirare, pulsus quasi sepultus est: post paroxysmum celer-

rime spirabat, pulsus frequens, celer : facies rubicunda. Insigni robore valet in paroxysmo, cum aliàs debilis sit, & à musca, ut ajunt, prosterni possit.

Resolutio.

MOtus iste convulsivus an per essentiam, an per consensum fiat, dubium est. Per consensum esse, innuere videtur, quia primum per aliquot septimanas integra mente contigit : anxietatem & dolorem compressivum diu in præcordiis passa est, nunc essentialiter caput affectum videri posset ex circumgyratione, quæ intra caput fieri ab ipsa videtur, deinde quia nunc mente privatur. At nec ante, nec post paroxysmum quicquam in capite adversi sentit : verum dolet in præcordiis, ibique angitur continuo : & primum post partum potius quam aliis vicibus paroxysmi invadebant. Insuper nunc citius vomit, quam ante morbum hunc convulsivum. *Willisius* equidem credit hos motus convulsivos fieri cerebro afflicto : at quid ni & contingerent nervo aliquo circa insertionem afflicto cerebrum in consensum rapiente ? *Id certe evenit pueris ex cicutaria comesta.* Quoniam hæc Ægra pridem constipationi admodum obnoxia fuit, & jam ultra annum & ut putant, cum dimidio, statim cibos assumptos evomit, doluit in præcordiis &angebatur continuo in hunc usque diem : quia etiam ☉ obryzum per integrum annum in ventriculo retinuit, & nuper lac coagulatum per dies duos integros, necessum est aliquid circa pylorum p. n. latere, quod solidioribus transitum denegat, nec ventriculo quies conceditur, donec cibos solidiores maximam partem evomuerit. Non quidem ulcus adesse credo, quia cardialgia non tanta est : sed solum dolor compressivus cum anxietate. Quid si pylorus constrictior esset ob lympham aliquam copiosiore in plexum nervosum pylorum ambientem effusam ? nam à bile aut succo pancreatico hanc constrictionem accerere non possum, quia vomitus non fit, nisi post assumptum cibum : nec biliosa aut acida evomit : nisi dicere velimus à bile vicina pylorum foris & intus nimium imbui : nam os semper amaricat, & quasi gentianâ imbutum esse ait : anne forte calculi in vesica biliaria ? *ut in Fœmina Feurthalensi* : certe valde siticulosa est. Fortassis etiam sanguis hic concurrat, & circa præcordia stagnat : nam à biennio menses substiterunt, & viâ præclusâ vena in pulmonibus rupta per os exitum quæsi verunt. Lympha tenuis abundat in toto corpore, quia tantummodo potulenta manent & distribuuntur. Non negarim propterea nunc quoque cerebrum per essentiam affectum, lymphâ quoque nimium nunc cerebrum irrorante. Lympham prædominantem innuunt pallor & livor faciei extra paroxysmum & sudores si obdormiscat. Annon quoque ova *Gravii* in ovario ad motum convulsivum symbolum conferant, quia
brachiis

brachiis gestata in altum tollit ventrem levatis natibus? *ut in Mebelii Uxore vidi Venere destituta per plures menses ob mariti ægritudinem.* Quidquid demum sit, videtur vellicatio & irritatio extremitatum nervosarum partium potius quam explosio culpanda ob diuturnitatem & crebritatem paroxysmorum. Unde etiam tanta humoris explodendi copia suggereretur, tam brevi tempore semper reparandi.

Igitur suaderem Pulverem, humorem acrem nervis inimicum absorbeatem & genus nervosum roborantem, sanguinem copia & loco peccantem imminuerem & revellerem: ventriculum roborarem. Itaque sumat mane hor. 5. & 10. vesp. hor. 2. 5. & 9. gr. x. pulv.

℞. Rad. valerian. sylv. ʒj.

pxeon. ʒβ.

C. C. ph. ppr. ʒij.

Matr. perlar. pp. ʒj.

Ol. N. M. expr. gr. vj.

Sacch. ad pondus omnium.

c. aq. fl. til. sumend.

Præcordia inungerem balsam. stom. V. S. alternis mensibus & scarificationem adhibeat alternatim in pedibus, suris, interna parte femoris. Clystere pergat. In paroxysmo naribus admoveatur bals. succin. non inclinatur, it. Castor. Bibat dein Sassafr. Refocilletur aq. antiepileptica statim à paroxysmo. Aq. fl. til. ceras. n. cum pulv. March. Ess. castor. ol. d. chamom. si acidulas abhorreat, abstineat ab illis.

Post abitum meum d. 4. Jul. vehementius convellebatur, d. 5. Jul. V. S. in brachio sinistro: sanguis fuit teterrimus crassa grysea membranâ coopertus, cum prius pulcherrimus esset. Per dies quinque à V. S. convulsiones & anxietas circa præcordia remiserunt, solum cor palpitabat, & celerrime respirabat stasis tribus horis per horam integram: die sexto postea statâ horâ anhelabat, hinc rationem perdidit, jactabat caput antrorsum & retrorsum celerrime: per horæ quadrantem anhelabat ac mox surgebat, & cum impetu subsidebat, ut conclave tremere quater, idque integra mente; mox tamen redeunte capitis jactatione & post violenta sessione: quæ ambo stasis horis ad horas duas durant. Cessante paroxysmo conqueritur de dolore totius corporis: pallida est: à pastu delirat melancholice, quod ante nunquam factum fuit.

Suasi d. 14. Jul. V. S. & pulv. Smaragd. add. pulv. antiepil. & borrag. in juscul. Scribebat 19. Jul. D. Præposita. Vesperi post ultimas

litteras rediit paroxysmus vehementissimus, cor extrorsum pepulit, ut vix illud detinere potuerint cum forti clamore & crebra sæpius spiritus interceptione, ut suffocationem timerent : mente semper integra duravit per tres horas. Ab illo tempore quotidie ter invadit, durant paroxysmi duab. vel un. & dimid. hor. Imaginationes tristes habet, nunc flat, nunc in genua procumbit. Alte suspirat, anxie circumspicit, tremat & sudat, donec paroxysmi redeunt, quibus cessantibus tristis imago redit. Postquam cessant, ait, se à *Judeis* ita affligi. *Not.* Nihilominus patitur illos motus antrorsum & retrorsum ac jactationes, durat melancholia toto tempore; quo in sella persistit.

Die 18. Jul. V. S. fuit in brachio sinistro, unde admodum debilitata fuit. *Vesper* anhelose respiravit : hora septima redierunt convulsiones per unam & dimidiam horam. Melancholiam postea diu excutere nequit, quæ nunc circa mortem versatur.

Dissuasi V. S. in posterum ob summam debilitatem : non omitant tamen *medicamenta*, d. 21. *Jul. 1672.*

Die 30. Octobr. 1672. scribit illam maximum levamen à *V. S.* habere, ac à mense *Julio* ad hunc diem decies quatuor vicibus sanguinem emisit, inde non debilitatur; sanguis emissus non sanguini similis, nam totus cooperitur pelle alba ceu membrana crassiore; mirantur illam inde non languefieri. *Ab omnibus medicamentis abstinet.* *An crebræ V. S. non sint noxiæ futurae?*

Respondi V. S. si parca instituatur, non multum obfuturum, modo reficiatur cibus optimi succi, ut loco pessimi sanguinis, qui author horrendarum convulsionum, melior substituatur. *Non negligenda tamen erunt medicamenta* : imo solum *Succin. ppr.* absque alteratione insigni exhiberi posset.

OBSERVATIO CXIII.

Convulsiones Infantis recens nati.

Serenissimus Princeps Carolus natus est d. 26. Decembr. Anni 1688. *Vesper* hora dimidia ante decimam, cujus Serenissima Domina Mater per aliquot dies dolores partûs passa est eosque vehementes. *Deus T. O. M* Ipsum salvum & incolumem fervet. *Beneficio* *syrup. fl. paralys. cichor. c. rhabarb. & ol. amygd. d. rec.* Meconium intra triduum probe fuit expurgatum. Totus macilentus hanc lucem vidit, licet abdomen valde tumidum ac inflatum fuerit, adeo ut inter respiran-

dum non tantum in utroque latere in fine costarum, ac circa os eniforme notabiles foveæ animadversæ fuerint; sed & ipsum os ad superiora quasi incurvatum. Avidè mammæ apprehendit, bibitque ad satietatem: indies robustior evasit. Plures flatus indies emilit, idque hucusque strenue continuavit. Quoties fasciis liberatur excrementa adsunt, ut plurimum viridia, quandoque flava, acidum semper redolentia; haud raro extant grumosa adinstar ovorum coctorum & incisorum. *De pulvere seq. prout dudum consultum fuit, singulis fere diebus hætenus exhibuerunt.*

℞. Pulv. epilept. March. ℥ij.
 Ocul. ☿. ppr. ℥j.
 Margarit. Or. ppr.
 Lapid. Smaragd. ppr.
 Chrysolit. ppr. ana. ℥ss.
 Cinnab. nativ. gr. vj.
 Fol. ☉ No. j. Mjc.

Quandoque Ol. amygd. d. solum, subinde c. syrup. papav. rh. mixtum dederunt.

Die 15. Jan. 1689. Propter tormina & inflationes abdominis primum *Enema* è lact. ol. amygd. d. & tantill. vitell. ov. applicuerunt cum maximo levamine, ac excretionem muci albi satis copiosa.

Die 17. Jan. Postquam ex coryza fere continua, sternutatione frequenti ac crebriori; oculorum non minus inter vigilandum quam dormiendum circumgyratione & quidem tanta, ut nil nisi album oculorum videre licuerit, judicatum fuit, serum acre ac copiosum, pariter ac in pie defunctis *Serenissimis Liberis* in occipite juxta principium nervorum stagnare, *suasu Medicorum Celeberrim. Excell. D. D. Wepferi, D. Camerarii, D. Brunneri, ut & meo, vesicatorium* nuchæ fuit applicitum, unde absque notabili molestia intra 6. horas vesica fuit excitata, quæ multum ichoris valde acris continuit. *Chirurgus Aulicus* testatus est ichorem fusum à se degustatum tantæ fuisse acrimoniæ, ut elapsa horâ acrimoniam adhuc in lingua senserit.

Die 18. Jan. *Serenissimus Princeps* bene habuit, quietè degit, nec amplius ut præterito tempore oculos in gyrum egit.

Die 19. Jan. Ob tormina animadversa *Enema superius* iteratum fuit, unde quater biliosa flava, viridia, grumosa ac mucosa excrevit cum levamine, noctu quietè dormivit: excreta singula acidum redolebant.

Die 20. Jan. Vesicatorii fluxu cessante, Chirurgus spontaneo ausu denuo tantillum empl. vesicator. cum empl. de melilot. mixti imposuit parti læsæ, unde mane paulò inquietior fuit. Repetitus fuit Clyster, qui juxta cum excrementis copiosis etiam multos flatus eduxit. Vesica denuo multum feri circa vesperam fudit.

Die 22. Jan. vocatus Ipse Neostadium veni, Serenissimumque Principem vividum floridique coloris deprehendi; at abdomen valde inflatum erat ac distentum. Velocius debito ac crebrius respirabat, notabiles non minus circa utriusque lateris costas quam scrobiculum cordis relinquens foveas. In occipite nullam mollitiem, ut in ultimo defuncto, deprehendi; cæteraque omnia rite erant constituta.

Die 23. Jan. Paulo inquietior fuit, multos flatus emisit: exhibito ol. amygd. d. melius habuit. Inter fugendum non minus, quam alio tempore, sæpius halitum servat, ac si flatus esset expulsurus.

Die 24. Jan. Suasi 1. Pergerent Pulvere, cui ad mentem Excell. D. D. Camerarii aliquid de sperm. Cet. & rad. irid. Flor. addidi. 2. Mane & vesperi inungant ventrem ac latera Axung. anser. ac ol. chamom. camphorat. Umbilico vero Balsam. Zibeth. imponant. 3. Enemata repetantur necessitate exigente. 4. Subinde porrigant de ol. amygd. d. 5. Vesicatoria etiam post aures, præsentibus indicationibus ponantur. 6. Nutrix sibi caveat ab ira, mœrore &c. Diætamque observet convenientem.

Ita scripsit ad me Excell. D. D. Härlinus d. 28. Januar. 1689. & cum Serenissima Mater anxia sit ob Infantis abdomen inflatum, respirationem frequentem, oculorum distorsiones, fœces acorem redolentes, ulterius petit Consilium.

Hanc Relationem misi Excell. D. D. Brunnero, ut mentem suam hac de re mihi aperiat, qui d. 4. Februar. 1689. scripsit in ultimo Infante defuncto multum aquæ in cerebro inventum fuisse: abdomen quidem distentum fuit, sed nihil præter flatus in intestinis reperiiebatur, unde putavit ab acrimonia feri par nervorum vagum & intercostale vellicatum viscera imi & medii ventris affligere potuisse, spiritibus animalibus perturbatis; inde intestinorum functione turbata flatus producuntur, fœces corrumpuntur, tormina excitantur; hinc afflicto diaphragmate retractio sub costis nothis & respiratio concitatio fit. Inde præludia convulsionum in oculis jam adsunt. Foris suadet Ol. lumbric. chamom. anagallid. Intus Ol. amygd. d. cum sperm. Cet. item Pulv. Marchion. c. Cinnab.

Cinnab. ꝑii. aut pulv. ☉. D. D. Gmelini : Clysteres nunquam adhibuit. Vesicatoria probat. Secundum Lowerum caput altius locandum.

*Die 7. Febr. 1689. Respondi Excell. D. D. Härlino : Quoniam in cadavere ultimum defuncti aqua acris in occipite inventa, qui eadem symptomata passus est ante obitum, vereor talem quoque hic stagnare; probabile fit, quia tali per vesicatorium sublatâ melius habuit: at nihilominus lac in ventriculo & intestinis corrumpi, fœcum grumi, color viridis & odor acidus testantur, unde inflatio & tormina à duplici causa ut motus convulsivi excitantur. Acrimoniam seri & fermenti stomachi ac intestinorum corriget & demulcebit. 1. Pulv. Marchion. Cinnab. nat. aut ½ ter sublimat. ut Pulv. ☉. absque tamen Ol. cinamom. vel Bezoard. Chrysolit. smaragd. Margar. pp. 2. Ol. amygd. d. c. sperm. cet. ☿ rad. Irid. Flor. caute. 3. Clyster. sine sacchar. ☿ ☉. 4. Olea foris cum linteo. 5. Vesicatoria in brachiis, ne fiat inquietus. 6. Cucupha ex testis cochlear. gossypio inspissat. proderit, quia coryzâ & ster-
nutatione afficitur.*

OBSERVATIO CXIV.

Motus convulsivi.

M*Atrona Illustris; annos nata 25. jam totum decennium ab epotis Basileæ præter causam acidulis, sæpius de frigiditate doloreque gravante ventriculi, præsertim cum quid crudi aut fructus aut acetarii &c. degustavit, conquesta; hepatis calidioris & ad siccitatem inclinantis; capitis frigidi & magis humidi, ideoque ipsius dolori gravanti obnoxia, tum maximè, cum illud aëri frigido nebulosove exposuit, & catarrhis frequentibus doloribusque dentium, quorum plures inde sunt vitiiati; complexionis biliosæ ex prædominio & ex subdominio sanguineæ, non sine pituitæ aliqua copia; alvi naturaliter pigræ; & cui menstrua statis periodis quidem fluxerunt, sed diminutè nisi medicamentis fluxus adjuvaretur: at ab ultimo puerperio, quod ab hinc retro decimo quarto mense habuit, suppressa etiamsi non lactet; in deliciis imprimis habens cruda, coctu difficilia, legumina, fructus, olera, acetaria &c.*

*Jam prægresso & qui delabitur anno ex inæqualibus temporis intervallis, sed sensim frequentius exercita est murmure, torminibus & inflationibus abdominis, ac imprimis dolore gravante & distendente ventriculi, cum nausea frequenti, ructibus, ex quibus non nihil levata videbatur, vomitu copioso maximam partem bilis vitellinæ & por-
raceæ*

raceæ crassitie & visciditate ovi albumini non absimilis; & quoties vel tantillum iusculi sorpsit, toties statim aut brevi post evomuit, oscitationibus, pandiculationibus & artuum lassitudinibus dolorificis, nec absque febre; sæpius paroxysmi inceperunt cum rigore & tanto totius corporis frigore, ut vix tandem linteis calefactis admotis incalesceret; & cum malum ulterius est progressum accedebant insuper difficultas respirandi, cordis palpitatio, imo in nuperis paroxysmis vigiliæ, delirium, motus convulsivi & epileptici, & sopor gravis, qui a caro vero seu comate valido nihil distabat & sæpe cum catarrho ita affatim irruente, ut subinde imminuerit suffocatio; quibus symptomatibus, ingenti copia potissimum flatuum infra emissâ, sensim liberata de dolore imprimis occipitis conquerebatur, atque superiores artus admodum graves tremebant movendi ferè plane impotentes, præsertim dexter & uterque cum tumore levi flatuoso & in manibus formicationis sensu, quâ motûs impotentiâ fere integrâ & gravitate etiam nunc tenentur brachia salvo tamen tactu; hypochondria dolent etiam extra paroxysmum, præsertim dextrum absque tamen tumore, duritie & tensione.

Interea vero *Medicus accersitus* & durante paroxysmo & extra illum non defuit officio, inque usum vocavit ex *Chirurgia V. Snem* cum brachii tum pedis, *frictus* & *vincula partium inferiorum*, *sicyas modo siccas modo cum scarificatione*, *vesicas excitantia* posteriori cervicis parti applicita & tandem *cauteria* alterum quidem in brachio sinistro: alterum verò in femore dextro scalpello, ut hodiè passim fit, incisa, quæ hactenus ichores saniosos & purulentos impigre eructarunt. Atque debitâ præscriptâ diætâ, è *Pharmacia* est mutuatus *lenientia*, alterantia & imprimis ventriculum, hepar, uterum & caput respicientia & menstrua moventia & illa præ aliis cum resurgebat, quæ affectioni hystericae sedandæ totâ substantiâ appropriatâ creduntur, *item purgantia*, *discutientia*, imò *chalybem* & *radic. chinæ*; idque *clysteribus frequentibus*, *potibus*, *electuariis mollibus*, *pilulis*, *fortibus siccis*, *inunctionibus*, *unguentis* & *localibus*, ut *foetentibus* naribus admotis, *pulvere sternutatorio*, *emplastro matricali*, *fumis ex odoratis locis muliebribus exceptis* &c.

Sed horum plerorumque, *etiam in Consilium altero advocato Medico*, cum brevi non animadverterent levamen allatum, cum ægra ipsa tum & maxime adstantes fæminæ usum mox sæpius interrumpere, qui mos impatiens forte ubique nimium invaluit & *Medicis præsertim junioribus* grave non raro facessit negotium, maximo ægrorum malo & medicinæ immeritæ aliquâ infamiâ, ita ut nedum melius habeat nostra ægra quin potius res ejus in pejus quotidie ruant, ideoque tot tantisque symptomatibus

tomatibus jamdiu vexata *manum Medicam peritiorum & feliciorum suorum ipsius Medici familiaris implorat.*

Ego vero Titus Albineus, Medicus ille familiaris, qui casum hunc quam breviter & verè fieri potuit rogatus descripsi, Medicum qui consulitur obnixè oro mihi hoc gratificetur, ut non modo curationem planam tantorum affectuum edicat, sed & sententiam de ipsorum essentia & prognosi lucide aperire & annectere non gravetur, tantum ipsi me debere profitebor, & si datà occasione quâ in re illi inservire possim, profecto ingratum animum non testabor; feliciter valeat quisquis ille Vir magnus fuerit.

Datum Neocomi Helvetiorum d. 28. Aug. 1672.

Resolutio.

Concurfus tot symptomatum apud Matronam Illustrem non solum in primis & mitioribus, sed postmodum in sequentibus & gravioribus paroxysmis in censum affectuum spasmodicorum seu convulsivorum venire videntur: utcunque enim forte affectionis hypochondriacæ & hysteriæ nomine insigniantur vel appellari possint, si tamen attentius expendantur, præcipuis convulsivi quidpiam inesse comperietur. Nam ventris tormina cum abdominis distensione non nata videntur tam ab humore aut flatibus intra cavitatem intestinorum conclusis (cum ab illis potius diarrhœa, aut si humor acrior, dysenteria producta fuisset) quam à constrictione convulsiva intestinorum, præcipue tenuium, excretionem impediens, quæ colicæ biliosæ familiaris est, & post obitum non raro in defunctorum cadaveribus reperta fuit. Et ipse vomitus non tam fit à bile vitellina ventriculi tunicas laceffente, quam ab intestinorum & ventriculi motu ἀναρροα seu inverso, cujus causa est constrictione intestinorum ventriculo vicinorum, nam non solum bilem, sed postmodum cibos omnes etiam juscula exiguâ copiâ deglutita omnisque acrimoniæ expertia, protinus per vomitum egerit.

Hactenus causa convulsionis intestinorum & ventriculi in plexibus mesenterii potissimum hæsisse videtur, quia pectus & caput liberum adhuc à symptomatibus fuit; quanquam principium nervorum non ab omni labe immune censere possim, quoniam plerique paroxysmi inceperunt cum horrore vel rigore, oscitatione, pandiculatione & lassitudine spontanea, nam hæc symptomata non tam musculorum & panniculi carnosii vitio, quam principio nervoso irritato adscribi possunt, quia subito ingruunt & paroxysmo cessante nihil vitiosi in musculis aut habitu corporis reperitur, nec causa sudore unquam discussa dicitur.

In progressu morbi & subsequenter paroxysmis dyspnœam seu spiritûs interceptionem rectius convulsivo cuidam affectui tribuerem, quàm cuivis alii causæ, cum cessante paroxysmo nulla tussis mentio fiat, nec aliûs excretionis : quod idem de cordis palpitatione credendum arbitror, nam cessante paroxysmo vel ante illum nulla mentio fit pulsus inæqualis, qui deprehenditur in cordis palpitatione à causa domestica pendente. Nempe videtur à prægressis paroxysmis, genere nervoso debilitato, causa quoque in plexus nervosos pectoris irruisse, à quibus furculi nervosi ad cor feruntur & plurimi per pulmones disperguntur.

In ultimis paroxysmis scil. malo jam altius radicato & genere nervoso ulterius labefactato, non amplius ambigere licet ipsum principium nervorum afflictum fuisse, nam in paroxysmis aderant vigiliæ & deliria : imò motus convulsivi non amplius occulti & conjecturis asserendi, quoniam aperte in artubus videntur ac jam propemodum epileptici existunt : quæ symptomata Coma sequitur & sub finem paroxysmi catarrhus vere suffocativus : post paroxysmum principii nervosi affecti vestigia supersunt, nam dolet occiput, brachia tremunt & ad motum impotentia sunt cum sensu fornicationis, salvo tactu, quod aliàs etiam in paresi colicam consequente observatur. Extra paroxysmum quidem dolor quidam dextrum hypochondrium affligit, quia vero absque duritie, tensione & tumore existit, illum potius residuo cuidam humori in plexu nervoso mesenterico superiori hærenti, quàm alii causæ adscriberem : flatus enim distensionem efficerent, ut taceam illos liberè in fine paroxysmi elidi, scibala in cellis persistentia tangerentur, maxime in gracili & abdomine jam tunc subsidente.

Causa proxima motuum convulsivorum non videtur pus circa plexus fluctuans, quia vix credibile illud primum in abdomine, postmodum in pectore, tandem in capite productum fuisse, ut taceam nulla abscessus signa præcessisse *apud Matronam Illustrem* ; nec pus periodici affectûs causam esse credibile est, imò teterrimorum & vix sine nece conjunctorum symptomatum semper author est circa partes nervosas, nisi maturè exitus pateat. Nec sanguis in vasis plexibus vicinis aut ipsos ambientibus vel principium nervosum irrorantibus aliquo modo stagnans, ut in varicibus & aneurismate, aut in motu suo impeditus, ut in inflammationibus, aut extravasatus culpari potest ; nam sanguinis talis conditio affectum pertinaciorem, nec per periodos redeuntem ac aliis quoque stipatum symptomatibus excitaret, atque aut vitam tolleret aut brevi evacuato alicubi sufficienter sanguine cessaret. Nec bilem hic accusarem, quamvis enim in Ictero bilis sanguini per minima imprimis ejus sero permisceatur, illaque ad intima quæque etiam partium nervosarum dispergatur illisque se insinuet, ut in cornea videtur

videtur, neque nervosum genus ab illa immune esse possit, vix tamen centesimus ictericorum hujus generis symptomata patitur.

Ad plexus nervosos indubie humor aqueus pertingit, atque perpetuo tali non solum spinalis medulla, sed & omnes nervorum furculi irrorantur, quin etiam frequenter humor limpidus intra cranium inter meninges in anfractibus imo in ipsis ventriculis reperitur: hunc *Carolus Piso* serosam colluviem, si nimius sit, appellat, cujus labrum partes intra cranium putat. *Thom. Willis. in Anat. Cerebr. & Pathol. nova Cerebri* passim serum, lympham, succum nervosum & quandoque copiâ aut qualitate peccantem copulam heterogeneam etiam explosivam nuncupat, quatenus nimirum aliquando etiam causa motuum convulsivorum evadit: non semper tamen causam in lymphâ hærere opinatur, sed quoque præter hanc aliam copulam statuit.

Hunc humorem tot calamitatum peccantem quantitate & qualitate *apud Illustrem Matronam* causam esse non usque adeo obscurum videtur, nam illum in capite & circa genus nervosum copiose colligi probant coma paroxysmo declinante & catarrhus propemodum suffocativus in fine paroxysmi, item brachiorum tumor, quem potius œdematosum, quàm flatulentum crediderim & forte ex impressis & manentibus digitorum vestigiis clare cognosceretur: eundem acrimoniæ participem & non solum acrem, sed peculiariter nervoso generi inimicum (nam in lue venerea, pædarthrocace, lepra & qualibet scabie serum acre est, in quibus tamen morbis hæc symptomata non observantur) evincunt vigiliæ, deliria & motus convulsivi: & licet in declinatione coma consequatur, non tamen inde contrarium obtinebitur, hoc enim tunc demum contingit, vel quia ob prægressa symptomata spiritus animales dissipati, aut à copia liquoris aquosi obruti, aut tantum non suffocati aliqua ex parte fuerunt.

Serum copiosum & acre ac malignum in tota Massa sanguinea collectum fuit ob temperamentum calidum & siccum, cujus generis complexiones ut vocant plerumque tali sero scatent. Auxerunt hanc colluviem errores in victu, scil. nimia indulgentia in fructibus crudis, oleis, acetariis, leguminibus sumendis: quibus addenda *Vinum Neocomense, Rivense album* & *re conditum*, sæpe pendulum, aliàs alibi horum malorum causa. Item suppressio mensium ultra annum, forte etiam sudorum: neglectus exercitiorum & vita sedentaria ob lassitudinem spontaneam & tædium ob toties irruentes paroxysmos ad labores: & si quæ aliæ causæ supersint.

Intra caput & circa genus nervosum liquor iste cumulatus fuit, quia caput à vitæ primordiis debile obtinuit, unde ab aère frigido, humido, nebuloso frequenter incurrit in capitis dolorem gravativum;

odontalgiae admodum obnoxia est, indeque plures dentes cariosi facti & frequenter catarrhos passa est. Caput seu genus nervosum amplius labefactarunt & ad irruptiones crebriores serosorum humorum admitendas promptius reddiderunt paroxysmi frequentiores, unde quoque illi indies truculentiores invadunt.

Paroxysmi vero contingunt, quoties feri copia tanta nunc intra cranium cumulatur, quanta ad hæc symptomata efficienda requiritur; aut quoties serum impetuosius commovetur, quod fit, quando illud in tota Massa sanguinea nimium redundat, tunc enim sua sponte movetur, & *ut Car. Piso loquitur*, natura se despumat, unde paroxysmos quoque febris aliqua comitatur, aut à causa externa ad motum irritatur scil. à tempestate aquilonari, aut contraria austrina, hypocautis nimium calefactis, irâ, corruptelâ nidorosâ stomachi aut simili prophasi. Remittit, quando cerebrum molestiam excutit, aliorum hostem amandat, aut potior ejus portio imprimis à glandula pituitaria, *ut Lower. de Cord. existimat*, resorbetur.

Fortè credetur Flatus in numerum causarum tot tantorumque symptomatum admittendos esse; at illos ex intestinis per ventriculum & gulam intra Cranium penetrare, *in hac rerum anatomicarum luce*, nimis quam frivolum est; illos verò ex intestinis vasa lactea subire, per thoracicum ductum cor transire & demum Caput petere non credibile est, nam quamprimùm intestina flatibus distenta sunt, oblitterantur illorum oscula, ut pertinacissimè omnia contenta retineant nullique illorum exitum concedant, imo citius rumperentur, si vis adhiberetur, quam ullius egressum admitterent: nec phænomenorum à flatibus per vasa remeantibus ulla mentio fit, quæ vix latuissent *D. Medicum adstantem*, nam æque pedes ac brachia flatus subiissent, cum pari ratione sursum deorsumque sanguis ruat. Igitur in fine paroxysmi flatuum emissorum copia potius signum remittentis constrictionis in intestinis est, quam causa ullius cæterorum symptomatum. Copiosius tamen intra intestina cumulantur in paroxysmo, quia liquores intestina irrorantes, scilicet succus pancreaticus bilis & fermentum stomachi acriores sunt, tum ob totius & viscerum intemperiem calidam, tum ob serum, quod magnam partem illorum constituit; deinde quia in constrictione intestinorum diutius detinentur atque agitantur, quam decet, unde pituita, quâ intestina nunquam destituuntur, in flatus resolvitur. &c.

Prognosis. Affectus curatu difficilis & pertinax est, quod omnibus propemodum nervosis morbis solemne esse praxis nimium, quàm verum facit: eoque deterior, quia nervosum genus valde à tot paroxysmis debilitatum fuit, & periculosior, quia in fine paroxysmi carus seu coma & catarrhus suffocativus eveniunt. Certe malum in epilepsiam

siam, & quod Deus avertat, in apoplexiam degenerare posset. Quia tamen *Illustris Domina* adhuc juvenis est, nondum desperandum, cum exempla existent hoc modo affectas integræ valetudini restitutas fuisse, & nos tales recensere possemus, si modo illa *præceptis Medicis* obtemperet, nec incuriâ recidivis ansam præbeat.

Indicationes præcipuæ sunt, serum redundans evacuandum, omni ingenio à cerebro revellendum, totam Massam sanguineam eademque operâ serum & lympham in toto ab acrimonia vindicandam, ac viscerum intemperiem calidam & siccam corrigendam, ac cerebrum & universum genus nervosum roborandum esse. Quomodo singula peragenda sint, præstabit *methodo executiva* explanare.

Aliud in paroxysmo, aliud extra paroxysmum est agendum. In principio paroxysmi, si vigiliæ & delirium per diem unum & alterum perdurent, interdiu mane hor. 6. & vesperi hor. 4. darem ʒß. pulv.

℞. Pulv. Marchion. ʒij. Spec. diamarg. fr. ʒj.

Lap. bez. Occid. ʒß. Tab. man. chr. perl. ʒij. Msc.

Exhiberi posset cum aq. flor. til. satyr. purpur. ceras. nigr. Tempora illinirem Ung. alabastr. Quotidie injicerem clyst.

℞. Herb. violar. senec. rec. endiv. ana. M. j.

Flor. pæon. p. j. sem. bord. mund. M. j.

Coq. in s. q. aq. font. colat. ℞. ℥j. add. ol. violac. lil. alb. āā. ʒj. vitell. ov. No. iij. Sacch. Thom. ʒiij. Msc.

Omittenda puto purgantia, ne humores jam turgescerent & effecti magis irritentur. Post cœnam statim & circa medium noctis darem qualibet vice cochl. ij. vel iij. hujus liquoris.

℞. Laud. op. perl. gr. ij. Pulv. Marchion. ʒß.

Syrup. papav. alb. ʒß. Aq. lactuc. ʒiij. Msc.

Mire enim opiata frænant efferos humores, & ceu vere sudorifera discutiant teste Platero.

Si vero brevi tempore vigiliæ & delirium perdurant, protinusque paroxysmus in motus convulsivos erumpat, vix prædictis locus concedetur: igitur naribus objiciantur pila hystérica ex castor. asa fœtid. sem. rut. & ol. succin. parat. Spir. *c. vitro inclusus & vesicula foraminulis pertusa coopertus, balsam. succin. &c. Verum nec balsamus, nec hujus generis alia illinantur, cum post paroxysmum ægræ admodum à prodiga horum perunctione sibi caput aggravatum conquerantur;

quod quoque *calceamentorum frusta, succinum, pennæ &c. incensa* efficiunt. Indantur *suppositoria acria*. Si ad mentem redeat, aut si per convulsionem deglutire possit, detur subinde *cochl. j. hujus liquoris*

℞. *Aq. meliss. flor. til. pæon. āā. ℥i℔.*

Ess. castor. ℥j. ol. chamomill. dest. gt. ij.

⊖ *vol. C. C. gr. iij. Pulv. Marchion. ℥℔.*

Lap. Bez. Or. gr. vj. Tab. man. chr. perl. ℥℔. Msc.

Emplast. matricaria: suaveolentia pudendis admota &c. causâ proximâ intra cranium constitutâ, non magni facio. Atque aliàs cum *Clariss. Thom. Willis.* in paroxysmis talibus ægras non multum defatigandas existimo, ne duplici violentiâ vires pessudentur nimium.

Quamprimum Coma incipit, magna vi à cerebro humores revelendi, ne spiritus penitus suffocentur. Plerumque in tali casu sufficiunt *vesicatoria*, quæ utrique carpo & internæ tibiæ paulo supra malleolos *Dahleri amplitudine* applicarem; subinde quoque *Spir. *c.* naribus admoverem. Profunt quoque tunc *Frictiones & clysteres aciores*, quibus tamen nunquam *crocum metallor.* permiscerem: sufficiet, si *supradictis Clyster.* adjiciatur *El. Hier. Picr. Logadol. ad ℥ij.* vel si lubet, parari posset *Decoct. ex Herb. cephal. add. Gialapp. ℥℔. cujus Di. ℥j. add. El. Hier. Logad. diaphæn. de succ. ros. āā. ℥j. Msc.* Toto paroxysmi tempore reficiatur jusculis, quibus *Gelatin. Cappon.* admixta fuerit. Potus vero sit solummodo *Dec. Chin.* Sunt qui in paroxysmo ipso *V. S.* administrant: atque utilitatem afferre potest, cum humorum impetum coerceat, æstum temperet & portionem humoris pravi subtrahat: hoc nomine quandoque profuit ac paroxysmos breviores effecit: *memini tamen quoque post V. S. truculentiores convulsiones & tantum non suffocationem intentantes secutas fuisse apud quandam Matronam Nob.* Apud *Monialem* vero juvenculam hunc Paroxysmum, in quo *vena* secabatur, abbreviatum fuisse: at sequentes immaniores & diuturniores postea evasisse. Si vero vires ferant ac *Matrona Illustris V. S.* assueverit, *V. S.* non prorsus in paroxysmo prohiberem.

Extra paroxysmum indicationibus præcipuis commodius satisfieri poterit nunc uni nunc pluribus simul: ita tamen *Medicamenta pro Domini Medici prudentia* subordinentur, ne unum alterius vim in agendo turbet, sed omnia ad valetudinem *Matronæ Illustris* conspirent.

Purgantibus serum acre feliciter subduci unâque operâ ejus evacu-

vacuatio & revulsio aliqua fieri potest. Verum caute his agendum est, nec enim quævis, nec crebra conveniunt, imo non raro in hujus generis ægrotis denuo hos paroxysmos resuscitant. *Novi colicæ biliosæ obnoxios non sine periculo purgari*, quando enim apparatus humorum hoc malum efficientium in corpore latet, protinus ille rursus excitatur, atque paresin forte emanuram, accelerant. Si itaque vel minima torminum vestigia in abdomine supersint, satius erit *purgantibus* supersedere, atque illorum profligationem *Clyst. lenitivis* tentare. Deinde seligantur *purgantia serum evacuantia*: ex multis nomino *Gialappam* & *gumm. gotte sp. Ol. ter quaterque irroratum atque ita vi emeticâ exutum*. *Magisteriis Gialapp. & scammon.* Item *extractis*, quibus *colocynthis* permiscetur, non fido. Quæ ex *senn. rhabarb. carthamo* &c. parantur, imbecilliora videntur, quàm ut serum evacuare & revellere sufficienter valeant. Si vero omnino facilis ad alvi subductionem sit, ex iis etiam *purgantia* ad lubitum parari possunt, *add. syrup. ros. s. s. & comp. de flor. persic. diaser. &c.* Non necessum horum formulas utpote ubique obvias annotare. Id solummodo monendum arbitror, non per plures dies continuanda *purgantia*, nec crebro exhibenda: sufficiet illa ad summum *bis in mense scil. triduo ante novi- & plenilunium* exhibuisse. Hoc nomine improbarem *decoct. longa* & *vin. medicat. It. Pil. ut vocant usuales seu sæpe sumendas, quales sunt F. F. aliæque sine cura dictæ*: nam *frequenti purgantium usu* facile humores ad plexus mesenterii allici ac colicæ accersiri posset, quam infallibiliter post plures recidivas Paresis exciperet.

Sudoriferis non solum ex vasis sanguiferis & lymphaticis, verum quoque in glandulis stagnans evacuari posse nullum dubium est, quia hæc inanita nonnunquam feliciter serum extravasatum resorbere hydropes curabiles fidem faciunt. Ergo hæc non negligenda erunt. *Dietam sudoriferam super scamnum vel in lecto perficiendam & per plures septimanas continuandam* suadere non ausim, quamvis felici successu illam non raro imperarim: *Matronæ* enim habitus corporis, qui fortè gracilis & tener est, & vires ignotæ mihi sunt: quamvis modus etiam mihi notus sit, quo sine insigni virium prostratione sudatio perficitur, mallem tamen primum per intervalla sudoris prolectionem tentare; nimirum *semel vel bis summo mane* exhibeatur *sudoriferum*, ac citra vim sudor promoveatur, primum vix ultra horam sudorem juvando, & si bene sudationem toleraret, ad horas duas circiter, nunquam vero ulterius. Non abhorrerem *ab antimon. diaphoret. optime ppto. ac omnis reguli experte*, *cujus ℥j. vel 3ß. exhiberi posset cum congruo vehiculo, etiam additis aliis, cordialibus imprimis: ex. gr.*

℞. An-

℞. *Antimon. diaph.* ℥j. *Lap. bezoar. Occid.* ℥ss.
 ☉ *vol. C. C. gr. iiij.* *Aq. fumar. scabios. vel*
Card. ben. ℥iiij. *syr. baccar. juniper.* ℥ss. *Msc.*

Si ☿ *diaph.* displiceat.

℞. ☉ *vol. C. C.* ☉ *vol. succin. āā. gr. iiij.*
Lap. bez. Occid. ℥j. *C. C. ph. ppr.*
Ung. alc. ph. ppr. āā. gr. xv.
Aq. Angelic. s. vin. dest. ℥iiij.
Tab. man. chr. perl. ℥ij. *Msc. dilig.*

Theriac. ☿ *Mithrid.* mihi suspecta sunt. *Rob. sambuc.* ☿ *Ebul.* forte ingratiore forent. Aliàs commendatur etiam *syr. s. ambros. diureticis* multum feri aufertur. Itaque subinde mane cum *aq. chærefol.* ℥ij. *syr. capill. ♀r.* ℥ij. *spir. ☉ dulc. gt. vj.* *Msc.* dari possent. Vel singulo mane *spir. aperit. Penot. aut spir. ☉ dulc. aut spir. **c. correct. *gt. iij. cum* juscule carn. in quo *rad. petroselin. coct.* exhiberi possent, imprimis si *urina potulentorum* quantitati non respondeat. Aliàs in hoc affectu parari possent *Pilula diuretica* ☿ *diaphoretica.*

℞. *Therebinth. Cypr.* ℥j.
Croc. ꝑt. aperitiv. ℥ij.
Extract. Castor. ℥j
Guajac. ℥iiij.
Sarsaparill. ℥ij.

Pulv. Marchion. q. s. ad consistent.
Msc. ex ℥j. F. Pil. No. xxx.

Harum pil. singulo mane dentur v. superbibat juscule. *alterat. Fol. meliss. vel. flor. borrag. vel fl. bugloss. vel simili, Emulsionibus ex sem. 4. frig. maj. non multum tribuo.*

Quæ totam Massam sanguineam emendent *medicamenta* plura sunt, quorum quædam sunt, quæ quoque vim diureticam obtinent. Ex his laudantur *Acidula* : quia vero ipsas semel infelicitè bibit hisque exordium hujus calamitatis adscribit, ipsarum potum non urferim, quamvis norim has tantum non omnibus aliis remediis in profliganda colica biliosa palmam præripere, teste *multiplici experientia.*

Laudantur quoque *Thermæ Piperinæ potæ*, quoniam vero purius ex ipso fonte bibuntur, nec *Matronæ Ill.* per paroxysmos locum a-
 liàs

lias horridum adire licet, aliud feligendum erit. *Serum lactis simplex aut destillatum aut cum herbis alteratum* vix feret ventriculus nauseabundus: eadem quoque ratio erit *decoctorum longorum & syruporum*; nam hæc vix ultra mensem citra fastidium continuabuntur, imprimis postquam à multis medicamentis ventriculus defatigatus fuit. *Gelatinam C. C.* in pertinacissimo nervosi generis affectu *Illustriss. cuidam Comitissæ* suasi, quæ illam jam ultra triennium quotidie sumsit atque hætenus ab illa immunis perstitit: hac ratione parari posset *℞. Rasur. C. C. crud. ℥ss. indatur vasi terreo vitreato, affund. aq. font. ℥ij. stent in digestion. per noct. in loco calido*: Mane lento igne coquantur fere ad consumpt. dimid. Tunc add. *Flor. til. fl. paralyt. Fol. majoran. meliss. ana. M. j. conserv. ros. r. ℥ij. Passul. maj. exac. ℥j.* ulterius coq. donec plus quam ℥ij. liquoris consumpta sit: postea coletur & exprimatur: servetur in loco frigido, & in Gelatinam concrescet: primum mane horâ 6. & vesp. hor. 5. dedi *cochl. ij.* seorsim calore liquefactæ aut jusculo carniū permixtæ: postmodum solummodo vesp. exhibui.

Alias novi Matronam Nobilem per vices crebras redeunte sævissimâ colicâ cum horrendis convulsionibus vere epilepticis, pluribus diebus durante afflictâ, solo lactis vaccini potu promiscuo & pro lubitu ultra biennium continuato ab hac miseria penitus liberatam fuisse. Quantum enim Lac emendet serum falsugineum, manifeste experimur in curatione nova *Podagricorum*, quæ in plurimis Aulis invaluit, & ego illius nunquam à me creditam virtutem in tribus comperii, quorum duo penitus ab istis cruciatibus vindicati sunt, tertius illam mitiorem nunc patitur.

Verùm antequam Cura lactea suscipiatur, grumefactio & nidorosa corruptela in ventriculo studiose cavenda: ob illam acor in ventriculo latens edulcorandus est *præcipitantibus*, qualia sunt omnia ostracea *Mater perl. &c. oc. &c. Corall. C. C. ust. ebur ust. & hujus generis alia*: ob hanc bilis eliminanda iteratis vicibus. Insuper obstructions in visceribus referandæ, quod quoque præstant *diaphoretica & diuretica* aliquandiu usurpata, quæ si non sufficere videantur, *Intybacea aliaque hepatica & splenetica in jusculis cocta* in usum vocari possent. Insuper per annum integrum Vini omniumque acidorum degustatio ejuranda est. *Modum Lac bibendi Dominus Medicus adstans ex Anno 2. Miscellan. Medico-Physico-Curiosor. petere poterit; aut si expetet nos explanabimus.*

Juxta hæc, aut his aliquandiu præmissis, exceptis illis diebus, qui-

bus purgantia sumit, genus nervosum corroborandum: ex multa faragine sola antiepileptica seligo Ex. gr.

℞. Rad. valerian. silv. ℥j. rad. pæon. mar. ℥ss.

Ung. alc. ppr. ℥iij. C. C. pb. ppr. lign. visc. quern. āā. ℥ij.

Semin. pæon. ℥j. ☉ vol. C. C. succin. āā. gr. iij.

Extr. Castor. ℥ss. Tab. man. chr. perlat. ℥ij. Msc.

Dos. mane horâ septimâ ☿ vesperi horâ quartâ ℥ss. cum aq. flor. til. pæon. aut satyr. purpur. cochl. ij. vel iij. Idem pulvis cum sacch. alb. in tabellas vel cum conserv. ros. r. majoran. anth. ☿c. in formam electuarii redigi posset. Verum nimius & longus Sacchari usus mihi suspectus foret, cum inde serum acerrimum reddatur, nam ex saccharo liquor ad aquæ fortis acrimoniam accedens destillari potest, quam quoque sanguini permixtus toties circulando procul dubio exfereret. Vertex & nucha mane ac vesperi hoc balsamo inungi posset:

℞. Unguent. Alabastrin. ℥j. Ol. N. M. expr. ℥iij.

Ol. dest. rorism. majoran. rut. āā. gt. viij.

succin. gt. iij. Msc. dilig.

Menagoga alia hac vice vix concederem præter memorata, cum ex his sint multa, quæ sanguini circa uterum exitum pararent, si ille in corpore redundaret, nec vi morbi consumtus esset. Si omnino sanguis molestiam pareret & menstruorum excretionem molientium indicia adessent, Saphæna alternis mensibus scil. circa statuta tempora secari posset. Eorum causâ quoque pediluvia ex herbis uterinis in aq. cum pauxillo vin. ☿ ☉ coctis parari posset. Rarius V. S. in artubus supernis instituerem. Sufficiunt duo fonticuli: hi studio aperti servandi. Setaceum ceu molestissimum remedium, imprimis afflicto jam occipite & brachiis propemodum pareticis non suaserim. Vesicatoria extra paroxysmum non apponerem, nisi forte hemicrania aut occipitis dolor nimium urgeret. Consuevi in pertinaci capitis dolore unâ vesificâ consolidatâ protinus aliam in parte vicina excitare, eo usque donec dolor sedatus fuisset. Scarificatio, si illi assueverit, non omittenda.

Diætam prolixè definire non necessarium duco, cum Dominus Medicus ordinarius id præstare præsens possit. Cibos suadebit boni succi & facilis coctionis: prohibebit omnia, quæ sanguinem acrem reddunt scil. pingua, frixa, nimium aromatizata aut salita: item caput replentia, sinap. raphan. cæpas, allium. Aut serum argentia, quales sunt fructus crudi &c. sanitatis studium esse inculcabit non satiari cibo. Vinum ultra annum denegandum: potus ordinar. sit. ℞. Rad.

℞. Rad: cbin. ʒj. rasur. ebor. ʒss.
 Fl. til. p. j. Passul. maj. exac. ʒj
 Coq. in aq. font. ℥iiij.

Ab aere frigido, nebuloso sibi caveat. Iram & mœrorem ceu pestes sanitatis fugiat. Alvus aperta servetur *suppositoriis, clysteribus.*

Deus felicem successum largiatur.

Scaphusii d. 12. Sept. 1672.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CXV.

Motus convulsivi.

ILLustrissima quædam Juvencula annor. 12. pro ætatis ratione satis adulta, habitus carnosus, bene colorata. In autumno 1687. rhedâ vecta infortunio quodam comprimebatur pes sinister, ille aliquandiu doluit, tandem dolor evanuit. Anno 1688. Mens. Martio doluit pollex pedis sinistri, dolor se latius diffudit & totum pedem occupavit: secuti dolores vagi articulorum, quandoque dyspnœa quædam: post aliquot dies magis magisque se exeruerunt artuum & partium respirationi dicatarum motus convulsivi. D. D. Scherpfius nervina, antiepileptica, diaphoretica interna & externa adhibuit, item revellentia scilicet vesicatoria & clysteres, sine profectu.

D. D. Möglin Pforzheimio evocatus d. 3. Aprilis post meridiem hæc observavit: D. Patiens primum querebatur de æstu quodam volatico, postea ex imo pectore suspiria duxit, supervenit dyspnœa, angustia circa præcordia, hinc rigiditas artuum cum dolore ab attactu & succussio corporis ceu à rigore febrili: mens constabat adhuc, querebatur de dolore in extremis artuum, de compressione præcordiorum, deglutendi difficultate & impedita loquelâ, genæ rubore suffundebantur: hora elapsâ lachrymas profudit ac mortem instare dixit, ferale loculum præ foribus stare: duravit ad dimidiam horam ferè, mox hilarior facta bene se habere dixit. Extra paroxysmum pallida magis est: appetitus utcunque vegetus, sitis est tolerabilis: absunt signa febris, alvus clysteris beneficio solvebatur. Horâ 9. noctis rediit paroxysmus, in hoc artus rigidi, brachium sinistrum contractum, querebatur imprimis de doloribus in omnibus membris, maxime vero brachii sinistri, attactum non pertulit, duravit paroxysmus 4. horis. Infusum aq. fl. til. cum Essent. castor. deglutire nequirit. Pilam ex Castor. sem. nigell. rut. spir.

*Spir. Θ *c. irroratam* non odorabatur extra paroxysmum, multo minus in paroxysmo. Hor. 1. noct. subito cessavit paroxysmus, supervenit risus, & postea placidus somnus 7. horar. quietus nec interruptus.

Die 4. April. hor 2. pomerid. rediit paroxysmus mitior, nihil querebatur de dyspnœa, sed solummodo de rigiditate artuum dolorifica, duravit per sesqui horam, finiebatur cum risu: cœnavit bene. Hor. 9. noctis alius rediit similis paroxysmo diei 3. April. nisi quod brachium sinistrum non ita contractum fuerit, duravit quoque per sesqui horam. *Noctu* datæ fuerunt *pilul. theriac. cœlest. cum extract. castor. cinnab. nativ.* *Hodie* purgabatur *infus. senn. fl. cord. &c.*

D. 7. April. rediere paroxysmi, sed vix animadvertiebantur, unde discessit.

D. 24. April. post multas saltationes recidiva facta fuit.

D. D. Möglin Affectum vocavit convulsivum cum melancholia junctum: causam proximam statuit humorem acrem salinum irritantem non caput sed medullam spinalem; quia subito invadit & subito solvitur, sub forma vaporis affligere credit: remotas causas putat turgentiam quandam sanguinis ob instantes menses, vitam delicatam supplemtem ætatis adhuc defectum. Prædixit affectum gravem & curatu difficilem esse, ac minari epilepsiam, melancholiam: recidivas timendas, donec menses manare incipiant, *Medicamentis antiepilepticis addenda* putat *Ætialia.*

Die 22. Maji 1688. Illustrissimam D. Patientem conveni & ab Adstantibus ac D. D. Medicis porrò hæc audiui: Invasit plerumque sine ullo prodromo tam subito, ut vix lectum petere vel assequi potuerit: rarius præcessit calor volaticus: in principio querebatur de anxietate præcordiorum, mox sequebantur omnis generis motus convulsivi, opistotonos, emprostotonos, aliquando tetanus, variæ succussiones & versationes brachiorum, fœmorum, tibiæ; aliquando totum corpus mire volutavit in lecto, manus in pugnum contraxit; aliquando alterutra manu digitos apprehendit & traxit, ac si illos evulsura esset: respiratio in uno paroxysmo sæpius diu intercipiebatur, & tunc plerumque sequebatur opistotonus. In primis paroxysmis tactus tam acutus fuit, ut nemo illam attingere auderet, imo non liceret propius adire, aut loqui aut se movere; aliquando licuit pulsum tangere qui naturali similis erat. Sæpe plurimum meræ aquæ ex naribus emanavit, quam iussit detergere, non erat acris, quia nihil circa nares erodebatur, imo nec rubebat, quandoque siccæ erant. Aliquando apertis oculis nihil vidit, querebaturque se non videre, aliquando vidit & non audivit: aliquando loqui nequirit; semel per horas 2. obambulans loqui non

non valuit. Non rarò deglutire non potuit, licet siticulosa potum petierit. Aliquando mucus ex sinu pudoris excernebatur. Nunquam in paroxysmo eructavit aut vomuit. Paroxysmus subito & præter expectationem penitus remisit illoque finito risit ac Deo gratias egit; aliquando actorum recordabatur, aliquando non omnium. Post paroxysmum nihil querebatur vel rarò de lassitudine. *Die 20. Martii* querebatur de pedis dolore & *Die 28. ejusdem* motus convulsivi inceperunt, gravissimè affligerunt *Die 1. Aprilis*. Paroxysmi 24. horar. spatio ter, plerumque bis, aliquando semel ipsam invaserunt, durarunt paroxysmi 5. 4. 3. ad minimum 2. horis. Atrocius affligerunt circa Novilunium, mitius circa Plenilunium, adhuc mitius in quadris lunæ. Circa finem April. aliquot diebus immunis erat à paroxysmis, pedes tamen circa genua tensi erant, saltavit nihilominus, hinc recidivam passa est, sed postea brevi rursus emanferunt paroxysmi. A 15. Maji ad 24. Maji in publicum ivit, rhedâ in campum vehebatur sine ulla molestia aut recidivæ signis, nec in novilunio d. 19. Maji quicquam animadvertit. Cæterum facile ad lachrymandum inducitur & ob leviculas causas: est misericors, facile compatitur, optimam habet indolem, *Illustriss. D. Matrem 4. & D. Patrem 10. ætatis* anno amisit. Caput ante & post paroxysmum doluit & non raro motuum convulsivorum prodromus fuit. In paroxysmo aliquando risit, in alio flevit, in altero cantavit cantiones non admodum sibi notas Gallicè, Germanicè, Italice; in quodam preces fudit, & quamlibet harum actionum insuetarum ad 3. horas continuavit. Semestri ante eruptionem horum motuum convulsivorum in illa animadverterunt dyspnœam in acclivium ascensu.

Die 24. Maji post meridiem in pagum vicinum rhedâ vehebatur, nihil quicquam in itu & reditu nec in loco querebatur, domum redux hilaris erat, è rheda descendit, scalam plurium graduum alacris ascendit, comedit frustum panis butyro recenti absque sale obductum, cœnavit bene, post cœnam lusit, nullum paroxysmum timuit. Post 9. noctis vestibis induta subito lecto incubuit, aiebat se in toto corpore dolere, doloris tamen rationem explicare nequirit, non convellebatur, mente constabat, duravit paroxysmus vix ultra horæ quadrantem, tunc quoque subito remisit citra ullam excretionem. Postmodum quæsivi, ubi potissimum doluerit, indicavit 2. vel 3. digitis sub hypochondrio sinistro, scil. ibi, ubi ligamentum uteri latum affixum est: postea vestibis exuta tota nocte bene dormivit.

Die 25. Maji mane expergefacta stridore querulo imminentem paroxysmum prodidit, ac si angeretur, mox ostendit se mente non valere; cum illam intuerer perspicillo, quia ad distans non video, mox instar mimæ digitum indicem nunc rectum, nunc incurvum oculo ad-

movit, ac si mihi irridere vellet, in risum inconcinnum effundebatur, postea cantavit etiam cantiones ludicras, varie corpus jactavit, absurda loquebatur, nunquam convellebatur, licet variè corpus jactaverit: symptoma circa meridiem remisit: pransa est bene. Nec ante hunc paroxysmum nec postea conquesta est de Cephalalgia, cui imprimis obnoxia est, & præcipue circa verticem affligebatur: nullos ructus emisit: urina erat optima, tenuis, cum sedimento laudabili: pulsus fuit naturalis: hilaris erat. In paroxysmo videbatur à nescio quo objecto phantasiam valde turbari, nondum tamen systema nervosum ad motus convulsivos ab illo concitabatur. Post prandium inquirens simulavit se omnium ignaram fuisse vel forte erat. Cænavit bene, post cænam subito rediit paroxysmus cum dolore artuum: totus paroxysmus consistebat in delirio, in quo loquebatur & agebat à ratione vel saltem à suis moribus aliena; in ipso delirio errores agnovit & correxit, imprimis in hanc suam garrulitatem invehebat & dictis S. S. damnabat: brevi duravit, & ut subito incepit, ita subito desiit, illo finito nullius se recordari dixit, quamvis conscia esset in delirio matutino observatorum & illorum, quæ post prandium agebantur. Similis mihi videbatur affectus Somnambulorum & in somno loquentium, nam & multa effutiebat, quæ sana & vigilans, licet cogitasset, nunquam vel verbulo prodidisset; insuper hinc inde sine verecundia absque convulsivo motu corpus jactavit petulantis instar, cum aliàs sedata sit & compositissimis moribus prædita.

NB. Ancilla retulit illam diu ante hunc affectum valde de dolore verticis conquestam fuisse, ut vix illam pectinare ausa fuerit: in paroxysmo semper caput doluisse atque illud ambabus manibus secundum tempora fortiter compressisse, subinde tunc aures, aliquando dentes, imo linguam doluisse; aliquando obambulantem per tres horas mutam fuisse: ante hos motus convulsivos se jam fluorem animadvertisse sed parcum, ex quo verò isti motus convulsivi eruperunt, largius illum manare dixit, esse album cum flavitie tinctum, mucosum & acrem: pruritus vehementissimus in aliquot paroxysmis & post illos accidit ut valide fricanda fuerit, aliquando frictionem non pertulit.

Die 26. Maji dum aberam, rediit paroxysmus ut & *d. 27. Maji* mane post prandium & vesperi; tunc miras gesticulationes toto corpore peregit, absurda loquebatur & agebat, an semper motus convulsivi fuerint, dubito. Bis mane post suavem somnum & diu continuatum contigit, incepit cum suspiriis, ambabus manibus tempora compressit, mox aderat paroxysmus.

Die 28. Maji quando evigilavit, aliquandiu loqui nequirit: cætera symptomata emanerunt. Toto die hilaris erat ac extra lectum persti-

stitit, ac si nihil unquam mali perpeſſa fuiſſet, prænſa eſt & cœnavit bene, tota nocte dormivit.

Die 29. Maji hor. 7. ipſam cum D. D. Medicis viſitaturus dormientem invenimus. Circa 8. matut. diſceſſi.

Reſolutio.

Eſſi magna affinitas ſit hujus affectus cum illo quibusdam prope naturali, ob quem diu multumque ſomno ſepulti loquuntur aut obambulant, nam omnibus ſenſibus quaſi ligatis hæc peragunt, quorum, quando evigilant, non amplius conſcii ſunt vel raro; diverſus tamen ſtatus ſpirituum animalium videtur eſſe apud *Illuſtriſſimam Domicellam*, nam placide ſine interruptione noctu pluribus horis dormit, nec in naturali hoc ſomno quicquam indecens obſervatur. Certum tamen eſt ſenſus in paroxyſmis, licet non ſemper in principio, ſed poſtea aliquo modo imminui & feriari, nam aliquando adſtantes non agnoſcit & nescit ſe videre, ipſamet aſſebat ſe non videre, inclamata non reſpondet, increpata non obtemperat, cum aliàs ad nutum obedientiſſima ſit: *pilam vel nodulum ex Caſtor. ſem. nigell. ſpir. ☉ *c. irrorat.* non odorabatur, *Caſtoreum* aliquando ſuaveolens prædicabat, cujus tamen fœtorem poſtea agnovit: tactus in principio quidem vigere conſtat inde, quia angitur in principio, aliquando nec minimum attactum pertulit, pruriiit inſigniter cutis, caput compreſſit manibus; tandem quoque illum fere aboleri quaſi vel inde patet, quia citra doloris antea permoleſti ſenſum varie artus & truncum jactat, fortiter ſibi met digitos attrahit, ac ſi illos è manibus evulſura eſſet, percutit lectum &c. De guſtu nihil referri poteſt, quia nihil vel parum in paroxyſmo aſſumit. Læſio hæc quatuor ſenſuum externorum manifeſta, quia ſimul & ſemel prope ſit, ſenſus communis vitio contingere videtur, nam ex. gr. licet ſe videre nesciverit nuper, obtentu tamen digitorum ſe vidiffe oſtendit, eoque magis illam vidiffe inde conſtat, quia in ſequenti paroxyſmo viſorum in prægreſſo paroxyſmo recordabatur. Phantaſiam mire paroxyſmis turbari loquela & actiones deliræ, cantiones item, riſus & fletus teſtantur. Objecta quædam ipſam oblectari teſtantur verba quædam; cantiones, riſus, agitationes corporis, alia ipſi adverſa prodit ex increpatione, ludificatione, indignatione, percuffione. In delirio ratiocinari videtur & recordari multorum, longæ preces ordinate ab illa recitatae teſtantur. Poſt paroxyſmum ſe omnium immemorem dicit, quamvis obſervarim in uno paroxyſmo actuum, illam in ſequenti recordatam fuiſſe.

Vitium hoc ſenſus communis & phantaſiæ non provenire videtur à ſtupore aut oppreſſione quadam, ſed ab inordinato motu, ut minus prop-

propterea hi sensus ad objecta sensuum externorum attendant, vel ut plane illa negligent, imprimis phantasia, ac versentur circa alia objecta. Inordinatum spirituum & fibrillarum motum excitant quædam peregrina sanguini permixta atque ad cerebrum delata, quod *de Opio, Maf-lach, Datura, Hyoscyamo & similibus* creditur, vel potius quædam nervos aut membranas nerveas vellicantia aut corrugantia, nam his vel in distantissimis à cerebro locis afflictis quandoque totum systema nervosum in consensum trahitur, cerebro vicinisque ei locis ab omni labe immunibus; nervos vero nervosasque partes irritari, testantur in principio paroxysmi anxietates, suspiria, dyspnœa, aliquando plena interceptio respirationis, loquelæ impedimentum, deglutiendi difficultas & tandem miri motus convulsivi illique veri, licet non omnes agitationes & jactationes corporis convulsivas dixerim, sed quasdam à phantasmatibus imperari certo innotesceret, si ad illas accurate attendere permitteretur.

Quænam nervorum retia aut membranæ nerveæ lædantur, vellicantur atque ad fortem corrugationem adigantur, certo non constat: de Ovario suspicionem movent menstruorum eruptio prima instans, fluor albus mucosus cum aliqua flavitie ejusque acrimonia, item phantasmata venerea. Circa caput & intra cranium tale quoque fieri innuunt dolores capitis pridem prægressi & nunc paroxysmum antecedentes, dolores aurium, dentium, linguæ, liquor aqueus copiose ex naribus procedens. Et omnino vellicationem indeque consequentem constrictionem in culpa esse tot symptomatum, evincunt subita paroxysmi invasio & subita cessatio citra ullam evacuationem humoris alicujus per vomitum, secessum aut sputum &c. imo ante & post paroxysmum bene se habet, appetit, concoquit, urina est naturalis ut & pulsus, non tussit &c. Explosionem hic admittere nequeo, nam paroxysmi aliquando quinque horis perdurarunt. Intra cavitatem cranii multum feri stagnare à vero plane alienum est, nam extra paroxysmum actiones animales probe obit. Pronior ad hunc affectum creditur, quia aliquid hæreditarii concurrere putatur, nam *Illustriss. D. Avus maternus* in puerili ætate tale quid passus fuisse dicitur.

Illustriss. Domicella abundat sero acri & generi nervoso adverso, quod patet ex sævo dolore pollicis pedis sinistri post diu prægressam contusionem tibiæ, ex signis arthritidis vagæ hunc pollicis pedis dolorem gliscentibus, & insigni pruritu cutis in & post paroxysmum, ex fluore albo acri & mordaci. Exacerbare lympham ac magis generi nervoso inimicam reddere valuit contusio tibiæ & imminens prima mensium eruptio.

Indicationes igitur erunt acrimoniam in massa sanguinea corrigendam & attemperandam, atque simul genus nervosum roborandum ac placandum esse.

Humo-

Humorem istum emendat & simul genus nervosum roborat placatque

I. *Pulv. antiepilepticus Holsatus* imprimis contra motus convulsivos valens, qui diu quotidie Mane summo & hor. 5. vespertin. ad 3ß. cum aq. fl. til. exhiberi potest.

II. Vel ejus loco *Pulv. antiepilepticus talis temperatus.*

℞. *Limat. C. C. C.* 3ij.

Ungul. atc. 3j.

Unicorn. ver.

Cinnab. nativ. aut ½ sexies sublim. aa 3ß.

Rad. pæon. 3ij.

Extract. castor. gr. vj.

Sacch. alb. 3iß *Msc. F. P. s.*

Add. Fol. ☉. No. iiij.

Dos. 3ß. *M. & V.* cum aq. fl. til. vel ceras. n.

III. *Rad. valerian. sylv. ejus p. j. add. Sacch. alb. p. ij. Msc. F. Pulv.*
Dos. *M. & V.* 3j. cum aq. fl. til. betonic. pæon. &c.

IV. Mane una atque altera hora post sumptum pulverem dari posset haustus decoct. fol. betonic. & fl. til. rorismar. more decoct. herb. Thee parat. & sacch. pauxillo conditi ad 3iiij.

V. Hunc affectum pertinacem ac jam incurabilem creditum Curâ lactea penitus sublatum novi: verum nondum locum hic habere existimo.

VI. *Acidulas* in hac ætate nondum suaserim.

VII. Si paroxysmi in uno die plus quam una vice *Illustr. Domicellam* affligerent, cum fructu dari possent *Faregorica* hora 9. aut 10. noctis: scil. pilul. cum aq. papav. err. ejusque syrup. pauxillo:

℞. *Theriac. cœlest.*

Succ. papav. err. inspissat.

Extract. castor. ana. gr. j.

Msc. F. Pil. No. iiij.

Aut haustus emulsion. ex amygd. d. sem. fr. maj. papaver.

VIII. Si paroxysmi rariores evenirent, tutissime purgari posset laxante mitiore.

℞. Fol. senn. s. s.
 Rhabarb. el. āā. ʒij.
 Agaric. alb. ʒj.
 Flor. paralyf. Pij.
 Sem. fœnicul. ʒj.
 ⊖ absinth. ʒj.
 ☐ ʒß.

Incis. & contus. infund. hor. 12. in aq. fontan. calid. q. s. in vase vitreo bene clauso in loco temperato : mane facta levi ebullitione coletur citra expressionem : colaturæ ℞. ʒv. add. mann. elect. ʒj. vel. ʒiß. iteretur colatura bibatque mane hor. 6. duabus hor. a potu nihil comedat : post illas sumat juscul. bis vel ter ante prandium.

IX. *Venesectio* cautissime instituenda ob ætatem minus adultam.

X. *Fonticuli* nondum locum habent, nec *scarificationes* aliquid præstant.

XI. *Vesicatoria* ob repentinos insultus nondum necessaria sunt; si vero dolor cum paroxysmis gravius serpsit, hæc quandoque utilia erunt, imprimis si dentes & aures excrucientur.

XII. *Menagoga* nondum utilia comperio, neque necessaria sunt : natura gravata viam ostendet, ab intempestiva provocatione nimiam hæmorrhagiam uteri secutam novi.

In victu fugiantur omnia illa quæ sanguinem acriorem faciunt, ac membranam ventriculi & intestinorum irritant, scil. salsa, fumo indurata, nimium aromatizata, in butyro frixa, valde acida; lentorem sanguini conciliantia, ut pastæ farinaceæ, pisces; succum lentum præbentia, sanguinem inflammantia & humores nimium concitantia aut aliter turbantia, ut vinum, saccharata, ira & mœror; atque imprimis in hoc affectu opera danda, ut animus semper pacatus sit, spirituum motus laudabili delectatione ordinatus conservetur.

Ad d. 4. Jun. 1688. scribit D. Zachman, illam hæctenus aliquot leves paroxysmos perpessam fuisse.

Vir Celeberrime, Fautor Honoratissime!

EX ultimis Tuis, quæ non potuerunt non esse gratissimæ, vidi pristino Te Nos amore prosequi, quem ut continuare velis, enixe rogitō : *Serenissimus Noster Princeps* gavisus est, cum Te aliquando huc venturum nunciavi, jam vero abest *Durlacum* prægnantibus de causis profectus; expectat autem Te suboriente hoc verno tempore, quo
 alias

aliàs *Durlaci Serenissimam Familiam* invisere solebas, *Princeps Serenissima* multumque gaudebit, ubi in tempore adveneris, cum de uno alterove *Sereniss. Familiae* incolumitatem concernente conferendum nobis sit: Ægrotat quoque à septem diebus *Illustriss. Domicella N. N.* metuitque *Sereniss. Marchionissa*, ne pristino malo (quod *T. Excell.* notum satis est, cujusque historiam unà cum tuo Consilio ceu olim abs Te literis consignatam huc adferri haud gravatim petit) corripereetur. Quantum mihi ex dispositione totiùs aliisve symptomatibus colligere licuit, à lymphæ seu latice aquoso sale acido acri imprægnatâ, atque heic illic, maxime circa partes membraneas nerveasque exstillante, fibrasque ipsarum irritando crispante præcipuam malorum lernam pullulare visum fuit, cujusmodi, sive in glandulis subsistendo sive in massa humoralis luxuriando effervescentiis febrilibus, sive etiam circa dictas membraneas partes stagnando & rodendo, doloribus atrocibus & quandoque inflammatoriis ansam suggerit: singula autem prolixius in præsentiarum excutere nec opus est, nec vacat: tute ex prævia narratione symptomatum ætiologiam curamve facile divinabis. D. 1. morbi, quæ fuit præterita Sabbathi, prehensa fuit horrore gravi cum subsequente calore: *Clariss. D. D. Scherpfius*, qui Te perofficiose salutat, paroxysmum febris continuæ catarrhalis unà mecum ominatus est, itâ tamen ut hucusque metuerimus, ne quid inflammatorii in pleura vel alibi hanc invasionem excipiat, suspicionem de catarrhali febre confirmarunt gravado & tussis, quibus aliquot diebus ante divexata fuit, citra incommodum nihilominus obambulando: calorem comitabantur dolor capitis gravativus, aliqualis circa præcordia oppressio, lassitudo artuum dolorosa, pulsus justo celerior, sed nec elatus nec ferratus & æqualis: sitis non erat valde intensa, adfuit autem oris amaror, oculi lachrymabantur tantisper & mane vomituriit, quæ vero nausea cessavit jam: præscripta fuit *Mixtur. ex aq. scabios. card. Mar. Mixtur. simpl. &c. per intervalla sumenda* cum diætâ tenui & decoct. pro potu ordinar. D. 2. retulit somnum quidem obrepisse sed inquietum: dolor capitis idem, sed amaror oris non tantus, nec sitis urgens: pulsus hesterno similis, appetitus aliqualis; juxta verò de dolore punctorio circa costas imas dextri hypochondrii querebatur, qui autem fixus non fuit, sed mox omoplatas versus adscendit, mox spinam dorsi invadebat: per nares multum excrevit, & tussi quoque sputum viscidiusculum subflavescentis reddidit: urinæ sanorum similes cum laudabili sedimento: *Mixtur. ex aq. destill. iterata add. † diaphor. rasur. dent. apr.* Post meridiem in eodem versabatur, nisi quod de aliquali oppressione & tussendi difficultate conquesta fuerit ob dolorem punctorium recrudescentem, citra tamen anhelationem vel stertorem aut ejulatum, cujusmodi in pleuritide exquisita vexare solent: decubuit quoque in latus

sinistrum facilius, difficilius in dextrum. Exhibuimus *hac vesp. Sperm. Cet. in jusculo, & spir. antarthrit. nostr.* parti dolenti affricare iussimus, *prescript.* ad faucium asperitatem mitigandam *Syrup. granat.* D. 3. reducibus noctem inquietam fuisse ob continuam tussim pauco subsequente sputo retulerunt: urinæ hesternis similes: dolor capitis mitior; heri quoque vesperti & noctu sudatiunculam experta fuit, cætera in eodem: *prescript. Pulv. in 2. Dos. ex diaphor. ʒ. al. & diaph. & ocul. ʒ.* Post prandium revertentibus conquesta est de dolore punctorio atrociori, videbaturque *Sereniss. nostræ Principi* se tumorem aliquem circa costas nothas contingere, qui autem, cum nobis præsentibus denuo exploraret, disparuit: respiratio difficilis multum nobis non apparuit, furtim tamen se respirare quandoque *Dna Agrotæ* dicebat; tussis crebra sed non cum exquisitiore dolore vel anhelatione, sputum paucum, spumosum præcipue, alvus libera. Quod vero metum auxit, fuit dolor qui a pede imo ascendendo *Dna Agrotæ* loquelam intercepit, qui rediit ilicò *cocblear. syrup. granator.* assumpto. *Mixtur. similis hac nocte sumenda prescripta, cum empl. ex theriac. Androm. sperm. cet. camphor. croc. propinatum juxta oleum amygd. d. & recommendata juscula sæpiuscule sumenda.* D. 4. frequenter tussit, dolores punctorii non modo costas imas sed alias partes, brachia, pedes, dorsi spinam &c. heic illic infestabant: pulsus idem, urinæ turbidæ cum sedimento viscido subrubro: sumpsit dosin *Pulv. epilet. Holsat. juxta porrectum cum mixtur. antipleurit. parat. decoct. ex rad. liquirit. chin. lign. sassaf. jujub. & sem. anis. prescript. pulv. bor. 4. sumend. ex diaphor. ʒ. C. C. ph. ppr. rasur. dent. apr.* Sub vesperam symptomata pleraque erant mitiora, vivide circumspexit, pulsus æqualis, blandus & in frequentia multum remissior: sudavit parum per intervalla: perrectum in *mixtur. & pulv. Holsat.* D. 5. mane querebatur tussis crebritatem nocturno tempore: doloris punctorii in variis partibus insultus, oris amarorem post potum assumptum: pulsus heri vespertino frequentior paulo, sed blandus minimeque feratus: urina turbidior cum sedimento lixivioso: *prescript. pulv. in 2. dos. ex diaphor. ʒ. huicque similibus, & commendata Mixtur. sæpius haurienda.* Atque hæc sunt, quæ Tecum communicanda habui, ut videas, ecquid agatur in *Aula Sereniss. Principis*, simulque methodum nostram tuæ censuræ subjiciam; Tu verò *Vir Excell.* optatissimâ tuâ præsentia cum *Serenissimam Marchionissam hujusque familiam*, tum Nos propediem exhilares.

Vale Celeberrime Domine & fave

T. Excellentie

Studiofissimo

Basileæ d. 6. Martii 1689.

Joh. Jacob. Hardero, M. D.

Vir

Vir Celeberrime, Fautor Honoratissime.

Non dubito Te meas accepisse, ab illo tempore *Illustriss. Domicella* melius habere cœpit, symptomatibus remittentibus, & pulsu jam naturali existente cum urinis: appetitus rediit sitisque cessavit: sola tussis adhuc per intervalla invadit sed citra dolores punctorios, cui, tum *diaph. ℥. tum aq. veronic. scabios. syrup. jujubin. & liquirit. obviamivimus.* At ab illo tempore *Illustriss. D. Patiens*, quo *Sereniss. nostræ Principis Filiola Princeps* natus minima 30. septimanar. a catarrho suffocativo diem suum obiit, tristis multumque lamentans denuo male habuit, præprimis verò nupera die Solis gravi paroxysmo hypochondriaco, ceu nobis visum fuit, & tute judicabis, prehensa fuit; enimvero graviter ejulando, artus misere tremore succuti, ceu motibus convulsivis prehenderetur, cœpit, cum gravi oppressione præcordiorum: brachia ad attactum frigebant, animique fortiter contriti suspiria crebro ingeminabat: *ab exhibito Pulv. absorbente ex corall. ebor. &c. paroxysmus remisit; addita mixtur. cordiali ex aq. meliss. veronic. cinam. cyd. conf. alkerm. inc. Margarit. & syrup. de cinam. cydon. obrepfit hinc ad dormiendum propensio, sed somnus inquietus fuit & inter dormitandum insultus tremuli in artubus observabiles: à somno rarissime hactenus se recollegit, imo non sine metu huic indulget: in sequenti die de oris nidorulentia ut & sequentibus conquesta est, ventriculi & intestinorum subita inflatione, murmuribus & rugitibus, dolore nunc contorquente nunc lancinante sub costis nothis, quem plerumque anxietas, præcedanea primum aurâ frigida in interioribus sensibili, cum tremore hisce diebus leviori excepit, nunc corpus subfrigescit, mox calore tantisper redeunte, sudore blando, calido madefit: pulsus blandus & æqualis maximam partem, nisi quod in frequentia parum à naturali defleat, quandoque tamen mitior, ferratus & tardus, instante paroxysmo.* Alvus à *binis clysteribus injectis* flatus fœcesque cum mucō viscido copioso excrevit, atque ab his bene se habuit: *pulv. absorb. ex corall. ebor. bolo, cinnab. nativ. nunc, nunc Bez. ℥. C. C. ph. ppr. nitrique tantillo*, humorum ferociam ad tempus usque fere mitigarunt; paroxysmi verò redeuntes licet minus crebro vel fortiter cum *D. Ægrotæ* tum nobis anxietatem pariunt, quamvis norim hospitem hunc contumacem esse, & continuatum medicamentorum convenientium usum requirere. Heri *tantillum lapid. bezoard. pulvertb. absorbent. addidimus*, quod *D. D. Scherpsius* metuit, ne quid maligni sublitescat. Urinæ sedimentum laudabile hodie deponunt, comparentibus in fundo rubris salium spiculis non paucâ copiâ, quoad consistentiam paulo saturatiores & viscidiores naturalibus esse videntur: appetitus tantum

non dejectus est prorsus, sitis non multum intensa. Hodie *lene Emeticum* exhibuimus, à quo materiam viscidam fluidamque, subviridem saporis vitriolici, seu ipsamet retulit, copiose ejecit, cumque postea jusculum exhibebatur, nidorulentiam in ore imminutam esse dicebat. Animus est in hisce medicamentis pro ratione pergere, addituri etiam alia, quæ cum Authores, tum experientia & sana ratio utilia fore nobis commendarint atque ostenderint: cogitavimus etiam de *juscul. herb. alteratis*, & lego unà de *sero lactis caprill. iisdem alterato*. De his verò quid futurum sit, dies docebit. Nos ista communicanda duximus, ut quantocyus iter tuum huc suscipias, si fieri possit.

Vale Celeberrime Domine & fave

Tuæ Excellentie

Addictissimo

Basileæ raptim d. 13. Martii
1689.

Joh. Jacob. Hardero. D.

Responsio ad literas Excell. D. D. Job. Jacobi

Harderi Prof. Basil. d. 6. & 13. Mart. 1689. datas.

Affectus, cujus prodromos *Illustr. D. Ægrota* jam sub finem Februar. percepit, die 2. Mart. in pleuritidem emerisse probant horror gravis subsequente æstu, dolore punctorio hypochondr. d. præcordiorum oppressio, tussis dolorifica, pulsus frequentior debito, inappetentia, cephalalgia gravans, noctes inquietæ &c. quamvis urina naturali similis videretur: confirmant id *juvantia, scil. diaphoretica, mixtur. simpl. & diaphor. ℥. sudor* jam d. 3. Mart. imprimis vesperi d. 5. Mart. & inde remittentibus symptomatibus d. 6. Mart. Morbum tamen convulsivum & in hac pleuritide repullulasse atque sui indicia præbuisse observo, quia d. 4. Mart. *Illustr. Domicella* percepit à pede dolorem sursum ascendisse ac loquelam intercepisse, & d. 5. Martii dolorem in universum prope habitum omnesque artus eumque vagum & punctorium diffusum fuisse; nam ante annum hoc ipso mense calamitosus & protheo mutabilior à pollice pedis incepit: die 10. Martii verò sub schemate affectus hypochondriaci plane in nervum erupisse manifestissimum est, & ulterius innotescet, nisi magno studio cavebitur: artuum tremor vere convulsivus, ejulatus, oppressio præcordiorum, crebra suspiria, abdominis inflatio cum murmuribus, tormina ventris, somnolentia, sensus auræ frigidæ ascendentis aliorumque symptomatum effectus sunt convulsivorum motuum. Etsi luctus his an-
sam dedisse videatur, tamen quoque apparatus vitiosum in primis viis concur-

currere verisimile est, quia *D. Ægrotæ* appetitus prostratus, ipsamet nidorulentiam sentit, & nuper *Emetico sumpto* Ælicum saporem percepit: aliis vicibus ante annum extra talem apparatus diu illam afflixit, unde quoque illo tempore *Emetica* omittebantur: rarius dabantur *purgantia*, nec frequenter *Clysteres* injiciebantur, certe non suadebantur *in Consilio*, cum tum appetitus vigeat, & extra paroxysmos nihil adversi percepit vel in ventriculo vel in intestinis. Causam proximam statui tunc irritamen partis nervosæ alicujus totum systema nervosum in consensum rapiens: explosionem in animum inducere nequii. Hoc expugnandum statuimus *Antiepilept. sive Pulv. antiepilept. Sereniss. D. Marchionissæ, sive meo*, quibus pergendum. Vale &c.

Die 26. Maji 1689. *Illustriss. Domicellam conveni Basileæ*, quæ hactenus nullum paroxysmum epilepticum passa est, nunc optime habet, utitur *juscul. alterat. hepatic.* Nondum menstruata est.

OBSERVATIO CXVI.

Motus convulsivi Lateris dextri.

Salve Vir Celeberrime,

Amicorum longe æstimatissime!

UTi prodigus *T. Excell.* in me favor quotidianis obstrictionibus me subinde magis arctiusque occupat, totum etiam mancipat: sic tanto tenerius simul animus æstuat propriis opprobriis, quoties nil quicquam vicissim mereri potuisse cogitat, atque nec dum quod reponat habet.

Jucundissimus mihi fuit aspectus Castrensis quondam mei igniculos lambentes revidere, quorum scintillæ penes me Autopta nec dum micare desierunt: plurima lego, quorum jucunda nunc subit recordatio. Hujusmodi flammulas in me ipso dum sesquianno abhinc urente brumâ, ipse verò calens interulam mutarem, noctu agminatim è tela lineæ cum crepitatione prosilientes vidi, meisque omnibus potioris fidei causâ monstravi.

Cæterum infrequens aliquid *in Familia Ampliss. nostri Dn. Consulis* subrepere videtur: *Filiola* 9, circiter annos nata, alioquin undique sanissima, jactationes ab aliquo tempore præ se fert totiûs lateris dextri: torquentur in adversum muscoli jugulares, palatini, nictant oculi, convellitur obiter cervix, brachium ferè perpetuo movetur inordinate & involuntariè, manus nec officium facit destinatum, nec nisi circum-

circumvagando arripit quod vult, nec firmiter retinet, motus anomalam ipsam sive per verecundiam sive distortionis aversionem laevam coercere solet: pes ejusdem lateris perinde vacillat, titubat ac inordinato tractu introrsum simul vergit; nil tale sinistrum patitur latus unum.

Dubium nobis statum facit puella naturam fere scæva, per consuetudinem etiam inquieta, ex hujus ætatis more solito. Non tamen reticenda etiam suspicio maleficii, siquidem persona haud integræ famæ sæpius domum ingressa, de porcis eorumque numero inquirebat nulla datâ occasione, quorum duo confestim periire, uno extrema insuper ut videtur agente, cumque unde venerint perquisivisset alteram illam domum utique mors porcaria invasit. Eadem persona de liberis eorumque numero rogavit, eos laudavit &c. eodem quo talia luculentius in filiola animadverti cœperunt tempore. Accessit altera suspicio, inter ludos pueriles cum sui similibus temeritas quasdam invasit evellendi dentes, quos filis alligatos saltu facto, solidos licet, violenter eradicabant. Hoc pacto ipsa incidentium alterum exturbavit, altero jam suppuratione fere corrupto & vacillante. Accessit ex lapsu etiam contusio carpi etiamnum satis dolens & nonnihil tumida, cum non exigua illius brachii extenuatione, quam quidem causam tremoris putabant; esse tamen non potest, cum pes eundem motum patiens nil tale sentiat. Humerus quasi luxatus & laxatus sinistro pendet inferior, neque etiam legitime attollitur.

Intricata valde videtur esse investigatio in causam legitimam vitii non contemnendi præfagii atque momenti. Novimus atque etiamnum in urbe oculis nostris obversantur exempla tremorum, vel convulsionum potius spasmodicarum in tantum jam delapsarum, ut continuis jactationibus & succussionibus artus læsos incommodent. Vidi hoc pacto unam duntaxat manum, vidi etiam artus omnes succuti, dolore nullo, nullo etiam symptomate sive molesto sive noxio. Hinc de epilepsia sollicitos esse minime jussi; musculorum enim hic affectus est potius quam nervorum, ut spasmodorum cætera quoque genera praeque: licet in consensum tandem per excessum materiæ peccantis & commercia tendinum cum nervoso genere hos quoque trahi non ignorem.

Maleficii aut malignitatis hujus farinæ seminaria non quidem statuum, nec tamen ompino inficiabor, ob circumstantias non parum suspectas. An verò dentium evulsio & suppuratio aliquid hoc loco possit, haud contemnendæ disquisitionis res esse videtur. Spasmodum è cruris læsione jugulares & labiales musculos invadere exemplo, quo transcripsi, tandem funesto, didici consensus ex dissitis illatos, tales præter Schenkium, Marcellum &c. Tuae quoque Observationes memoria dignissimæ.

dignissima confirmarunt. Ac certum est, nervorum furculos ad dentes à IV. nervorum pari derivatos aliis interdum per anomaliam conjunctos, symptomata quoque anomala concitare. Sic pertuso nervo (ut vulgo sentiunt) sub Basilica brachii, qui tamen, *suffragante etiam A. Spigelio*, tendo est musculi bicipitis, subitaneam cœcitate & perseverantem juvenulæ illatam *Veronæ* vidi, cujus causam nec ipse alio modo detegere, nec *Medicorum aut Anatomicorum quisque*, nisi quod per extravagationem nervi VI. paris, qui frequentissime ad cætera paria & loca, quibus inseruntur, transmittit læsionis *συμπάθεια*, transportatum fuerit. Et quid si ipsi spinali medullæ per ramos nervos ad faciei musculos ipsumque os propagatos (qui omnes hoc exemplo nostro convelli solent) violentæ nervulorum tenuis quidem compagis, exquisiti verò sensus rupturæ sensatio, quam totiùs faciei tumor & hæmorrhagia consecuta est, communicata fuerit, indeque haud difficulter spasmodica symptomata concitaverit. Perhibuit quidem filiola à sociis se percussam intumuisse, hoc tamen mihi non probatur, cum tumescencia tanta totius faciei sine cutis decoloratione fieri minime potuerit.

Quicquid causæ sit, affectus ipse haud levi pendendus est, qui facile in perpetuum vitium degenerare posset. Præscripsi confestim *Aquam pro convulsionibus arcendis* & *cataplasma cervicis*, ad spinalis medullæ principium imponendum: sententiam Tuam desiderante mecum *Nobiliss. Dn. Consule propediem detegendam sollicitamus. Vale caput exosculandum faveque porro ut soles*

Tuæ Excellentie

Veneratori perpetuo & devotissimo

Heilbronnæ d. 18. Junii 1680

Joh. Fabro, M. D.

P. S. Addo jussu *Nobiliss. Dn. Consulis responsum Dn. Völteri Chirurgi*, in potissimis mecum consentientis. Placet *epithema cephalicum*, imprimis cum repurgationem capitis jam præmiserim eique *aquam cephalic.* ejusdem cum *epithemate* intentionis. Expertus autem sum, quantum *hujusmodi epithemata* efficiant in doloribus à percussione capitis, iisque bis sanguinem extravasatum resolvi ac *vesicator.* nuchæ & inferioribus locis applicitis ad extrema usque pedum cum decoloratione cutis manifesta, quo penetrabat sanguis cæterique humores noxii, deduxi. Nuper etiam puerum, qui per fenestram cellæ vinariæ præalte delapsus, *ἀπορῶ* factus fuerat & totaliter resolutus cum convulsionum insultibus, præter omnium spem restitui. *De vesicatoriis vero ambi-*

go, an satis tutò parti affectæ & principi tantoque tempore, & repetitis vicibus applicari possint, cum constet *Φοινίσσονται* vehementer humores ad eam partem, cui inuruntur, attrahere; malim ego cervici vel brachio etiam sani lateris, ut sæpe felici successu soleo admove-
Pediluvia non tantum placent, sed & antehac à me præscriptæ fuerunt *herbæ cephalicæ*. & *articulares pro vaporario* toti corpori idoneo, & lacertis imprimis roborandis, excluso tamen capite. Cervici quoque *epithema* (ut ille *olea*) admove-
 re suasi ejusdem plane intentionis. Ad-
 didit ille *emplastr. de Betonica* & ut conjicio *Theriacam*, quam ipse quoque, sic *experimento nostri P. de Marchettis* edoctus suasi. Men-
 tionem facit *Trepani* regioni temporum applicandi, quod magna diffi-
 cultate & periculo non caret, & aut temerariæ aut peritissimæ manûs opus est.

*Consilium Dn. Völteri Chirurgi Stutgardiensis
 præstantissimi.*

Nuper Excell. V. Filiolam rogatus examinavi, & ex symptomatibus reperi, quod talis affectus nempe paraly-
 sis aut jactatio membro-
 rum à contusione aliqua capitis vel cerebri, unde vel inter cranium & pericranium, vel inter cranium & meninges aut in cerebro ipso ve-
 nula aliqua rupta sanguinem effundebat, dependeat & talia symptoma-
 ta excitare queat. Talia exempla plura dare possem, uti id *Observa-
 tiones meæ Chirurgicæ prælo destinatæ* abunde testabuntur. In hisce ca-
 sibus vero res in eo versatur, an vena magna vel parva (an id factum
 fuerit in substantia cerebri, intra meninges aut circa futuras) vim pas-
 sa sit? & sanguinis vel multum vel parum effuserit; siquidem sæpius
 expertus sum, quod parva solum sanguinis extravasati quantitas, etiam
 aliquando loturæ carniū solummodo similis, maxima nihilominus
 incommoda excitarit. *Rusticus quidam, Nürtingæ* instrumento quodam
 obtuso percussus fuit in frontem supra oculum sinistrum, unde varia
 gravissima symptomata cum vehementibus doloribus perpeffus, ut de
 ejus vitâ anxii fuerint adstantes, irritis omnibus medicamentis, *Sectio-
 nem in præsentia* & juxta consilium Excell. D. D. Metzgeri Prof. *Tubin-
 gens. d. 15. August. 1664.* supra oculum versus nasum in fronte institui
 ad cranium usque, unde, licet nil nisi parum sanguinis corrupti repe-
 riramus, omnis dolor omniaque symptomata cessarunt, & æger pau-
 cis diebus post restitutus fuit, ex quo concludere licet, quod natura
 solers etiam parum adversi tolerare vel sustinere nequeat. Alium juve-
 nem tractavi, qui juxta vulnus simul contusionem in capite perpeffus,
 is ambobus brachiis & femoribus paralyticus penitus & simul à *Φοβος*
 factus

factus tribus septimanis in tali statu remansit, etiam irritis omnibus medicamentis *Trepanationem* institui, unde vix cochleare unum sanguinis loturæ carniū similis effluxit; æger vero illo ipso die loqui rursus, paucis etiam diebus post ambulare potuit & penitus convaluit. Sciendum autem est, quod ejusmodi contusiones varia & diversa pariant symptomata, nam quamvis apud multos *Trepanationem* instituerim, & in tota fere peripheria cranii, in fronte scil. in utroque syncipite & temporibus, attestari tamen possum, etiam apud illos, qui absque hac operatione curabantur, quod vix duos repererim, qui similia symptomata fuerint perpeffi.

Excell. V. Filiola suaderem, consentiente etiam Medico qui consulendus, ut 1. capilli detondeantur, hinc *sacculi cephalici in vino & aqua cocti & expressi* ter vel quater in die imponantur, quibus 2. vel 3. diebus pergendum, postea applicetur *Emplastr. cephalic.* 2. *Ol. nervin.* cervix & medulla spinalis inungatur calide. 3. Vertici quatuor successive diebus & recens quotidie *Emplastrum vesicatorium dimidii Imperialis crassitie & magnitudine* imponant, quod prima vice 10. vel 12. hor. & postea relinquendum 6. horis, à quo magna feri copia extraheatur: & pro ratione circumstantiarum *Vesicatorium* hoc post 2. vel 3. septimanas repeti potest. 4. Utatur *Pulv. sternutatorio bis quotidie.* 5. *Pediluvia ex vinaceo, salice, artemisia & origano alternis diebus* commendanda. Et hæc sunt animi mei sensa ad periculum majus præcavendum, paralyfin scil. plenariam vel convulsiones.

Responsum ad præcedentes Literas & Consilium
D. Völteri

PUellam hanc aliquid convulsivi pati manifestum est ex jactatione & succussione artuum involuntaria & inordinata, nictatione oculorum, motu labiorum, tractu pedis introrsum invito, cervicis convulsione levicula: aliquid tamen paralytici concurrere videtur, quia illa, quæ prægressa corporis circumgyratione apprehendit, non firmiter retinet. Convulsionem utcunque dimidiam dextri lateris totius partem occupet, particularem nominare licebit, quia mente constat & sinistrum latus penitus ab illa immune est. Inter rariores meritò numeranda, visa tamen similis à me in *Puella Illustri, quæ illa ipsa, cujus mentionem facit Excell. D. D. Thiermair Consil. & Schol. Med. Libr. I. C. II. pag. 152.* & nunc sanissima vivit, atque præterito anno nupsit *Illustr. cuidam Comiti Austriac.* postquam enim è Bavaria in patriam rediit, ab *Excell. D. D. Myllero Lindav.* & à me tractata fuit. *Vid. Observat. sequentem.* Vidi

particulares alias convulsiones, imo universales integra mente: *Particulares capitis in D. Mebelio & Notario Basileensi, quibus præter voluntatem caput in transversum rapiebatur, simillimæ erant illi, quam describit Arnold de Boot. Universalem in puella 7. annor. die 15. Mart. 1656. cui totum corpus rigidum instar Schidii ob tetanum pluribus septimanis mansit, integra mente, convaluitque præter spem omnium adstantium congruis à me adhibitis, vixitque sana 1674. in agro Würtembergico Donningæ maritata.* Convulsiones paralyti jungi non semel in hemiplecticis & pareticis observavi, atque alias de hac plures *Observationes* leguntur: & imprimis in scorbuticis symptomatum horum alternatio observatur. Hystericis familiares sunt universales convulsiones; *miras hujusmodi tum solus aliquoties tum cum Excell. D. D. Camerario vidi Inzikofæ, fascinum quilibet spectator credidisset, in Moniali quadam per plures annos durante, tantâ truculentia, ut tandem illam enecarint.*

Convulsivi motûs cum paralyti quadam juncti causa videtur esse vellicans quoddam & irritans continue nervos simulque liberum ipsorum motum prohibens, unde aliquid paralytici concurrit, & quidem non procul à principio nervorum, cum plurimi muscoli simul p. n. contrahantur, nam muscoli cervicis, oculorum, labiorum, brachiorum & pedum involuntarie moveri videntur; vix enim credibile est, tot musculos simul contusos esse: non autem est ipsum principium nervorum, cum sinistrum latus sit integrum & mente constat. Irritamen non vehementissimum videtur, quia symptoma potius est motus convulsivus quam convulsio permanens; cujusmodi irritamen quomodo ad hunc locum pertigerit, obscurum esse fateor. An *fascinum* concurrat? non ausim dicere, utcunque res suspecta sit, quia puella non refert *Sagam* se attigisse aut aliquid comedendum dedisse, quamvis nec tunc quidem de *Veneficio* aliquid temere statuendum sit, nam non raro dum suspicionibus indulgetur, innocuis magna injuria infertur. Hoc anno quadam gravida pessimâ viscerum constitutione prædita vetulam *veneficii* accusavit: cadavere jussu Magistratûs aperto nihil tale cum aliis Medicis comperi, ægram vero sibi necis causam & *veneficam* fuisse manifeste inveni. Hoc ipso momento Gener meus D. D. Joh. Conrad Brunner Puellæ 15. annor. curam agit, epilepsiam sæpius in die patientis: siticulosa hæc mane jejuno stomacho multum aquæ & vini bibit, comedit pyra cruda, acidum lactis, panem lentum non bene coctum in placentam formatum, cujus superficiem operiunt oleribus, ovis, lardo &c. nostrates *Dünne* vocant, inde secuta cardialgia vebemens, præ doloris sævitia in syl-

vam

vam excurrit, ibi ter vomuit, mox convellebatur, & hætenus sæpius: causatur unice vetulam hujus calamitatis authorem, cum tamen pyloro gravissime affecto ab avidius ingestis convulsiones non raro excitentur, stigma- teque semel impresso levi ex ansa sæpius recurrere solent.

Valde credibile est serum extravasatum vel sanguinem ichoro- sum irritamen hoc statuendum esse, cum vix alius humor hic stagnare possit, cui ansam dederunt violenta dentis evulsio & contusio aliqua capitis, quam non levem fuisse faciei tumor indicat, & tale irritamen fuisse juvantia seu medicamenta hætenus adhibita innuunt. Quæ peri- tissimus D. Völter memorat, ipse quoque non raro observavi, & nuper- rime Rustici Wangensis causâ consulebar, qui in vertice ipsissimo impru- denter bidentis uno apice percussus fuit: vulnus à domesticis brevi conso- lidabatur, sequebantur intensissima cephalalgia & paulo post paralysis dex- tri lateris succussione intermixtâ. Dato balsamo nostro traumatico, im- positis saccul. cephalic. cephalalgia cessavit, brachium & pedem rursus mo- vere incipit & indies validius, inuncta cervice ol. nervin. & brachio stupi- do sæpius in die urticâ percussio, non neglectis vesicatoriis & cephalicis in- ternis ac externis. In similibus casibus non raro hemiplegiæ motus convulsivos comites animadverti.

Affectus diligentem & sollicitam curam exigit, cum enim causa intra cranium & intra ossa quasi obvallata jaceat, non facile tollitur: id in Virgine Nobili J. C. P. sorore observavi, quæ ex equo lapsa gravi- ter occiput allisit & non nisi post annos convaluit. Senex Italus Medio- lanensis ex arbore præceps in verticem toto corpore ruit, post symptoma- ta periculosa magno labore superata, mirum symptoma remansit: nimi- rum stans aut incedens pedibus, brachiis & toto trunco tremat & subsultat quasi: malum immedicabile nec cedens luti, balneis, decoctis aliisque Ita- lis in similibus casibus consuetis, ut mihi sæpe retulit. Terribilius spectacu- lum hujusmodi motus convulsivi vidi Meskirchii in rustico Rodorffiense, qui tamen noluit omnem culpam casui attribuere: causabatur pertinaciter maleficium primum authorem. Meliora speranda in puellâ 9. annor. in qua ætate omnia magis perspirabilia. Irritamen revellendum, dis- cutiendum, absorbendum simulque genus nervosum roborandum.

Revelli poterit Vesicatoriis repetitis vicibus semper duobus in lo- cis impositis, scil. carpis, mediis cubitis, post olecranon, circa fines deltoideis: cervici raro impono, cum somnum & decubitum impediat. Syncipiti D. Völter cum fructu imposuit: imitatus exemplum nuper in

rustico Stülingensi vertiginoso cum cephalalgia, milliære dimidium vix propter impotentiam pedum tribus horis conficere potuit : à semel imposito statim levamen obtinuit, iter postea iterato horæ spatio absolvit : mirum nullas vesicas excitare, si capilli rasi dense juncti sint; extrahit nihilominus aquam limpidam : si capilli rari sint, vesicas excitat, ut in Comite; meningibus nil officit, cum tamen aquam ex cute capillata & partibus subjectis extrahat, quæ alias semper madent, multo minus cerebro nocet; derivat tamen. Discutietur saccul. cephalic. Proderunt quoque inunctiones verticis Ol. succin. rorismar. cum ol. nuc. mosch. cervicis Ol. ex flor. Slotan. lumbric. add. spir. Juniper. Interne pulv. antiepilept. ex rad. pæon. valerian. sylv. C. C. Ung. alc. Cinnab. nativ. add. ol. N. M. expr. Vinum non dandum, præstabit decoct. lign. visc. quern. Hæc profuerunt Puellæ Illustr. ut & Lac caprinum. Vale &c.

OBSERVATIO CXVII.

Motus convulsivi præcedente Hemiplegia & sequente Aphonia.

ILLustrissima Domicella Comitissa N. N. annorum 10. staturæ longioris pro ætatis ratione : gracilis, tenera : mense Januar. 1670. mœrore quodam afficiebatur insolito, deinde capitis dolore in syncipite, mox pedis dextri stupore insigni, post paucos dies etiam torpore brachii dextri : aucto capitis dolore accessit Aphonia & dextri lateris paralyxis cum dolore tensivo & pungitivo totius lateris affecti : successerunt crebræ convulsiones epilepticæ, ipsamque prosternebant : ore spumante cessarunt. Ob diuturnitatem mali nunc admodum emaciata est. Præcordia tensa & dura sunt; ibi & in pectoris regione inferiore patitur motum quendam involuntarium & inæqualiter distensivum ac retractivum. Eiusdem lateris dextri manus & pedes involuntarie moventur adhuc cum torpore quodam. Data fuerunt multa medicamenta purgantia, sudorifera, antiepilept. antiarthrit. &c. eaque calidiora, unde Illustriss. Domicella adhuc calore intolerabili se aduri conqueritur; hinc præterita hyeme rigidissima nec levia operimenta nec vestes æstivas perferre potuit, & adhuc dum vel maxime de hoc fervore & æstu queritur. Remiserunt usu medicamentorum pleraque symptomata : restat brachii & pedis dextri jectigatio & motus involuntarius convulsivus, ut ægrius incedere nec pro lubitu brachio uti valeat. Hæc scribebat Raim. Mar. Pistorinus d. 5. Julii 1670.

D. D. Franc. Stoker primogenitum seu hæreditarium quid hic latere putat, quamvis *nec Pater nec Mater* quicquam horum passi sint. Usus est pro ætatis ratione *Melancholiam præparantibus* & *purgantibus*, non neglectis *cephalicis* & *cordialibus*. Jectigationis causam tribuit vaporoso & crasso spiritui intra musculos & panniculum carnosum vaganti & exitum non habenti; hujus causa usus est *frictionibus cum decoct. herbar. artheticarum*.

D. D. de Maphæis & *Thiermair* palpitationem & jectigationem spasmodicam vocant, ortas à vaporibus melancholicis, forte etiam malignis: posset morbus in epilepsiam degenerare. Putant exsurgere ex hypochondriis, forte etiam ab utero; cum non insolitum sit virgines mature pubescentes symptomata hysterica pati. Forte etiam ad arthritidem flatulentam morbus referri posset eorum opinione. *Præmissis universalibus* & *specificis* suadent *sudorifera: lenitiva* scil. *syrup. aureum: mannam julepatam: Elect. de tamarind. brod. laxativ. &c. Præparata, syrup. de pom. d. cort. citr. de pæon. superbibendo juscul. alteratum cichor. borrag. sem. citr.* Si arthritidis urgeat, suadent *Elect. de tamarind. add. elect. caryocost. cum cort. citr. condit.* Quæcunque causa subsit, suadent *jus gallinæ cum rad. chin. santal. rad. pæon. add. tinct. bugloss. c. aq. fl. borrag. factam. Emulsion. somnifer. noctu cum margarit. smaragd. ppt. Item. elect. seu theriac. smaragd. Zacuti à D. D. de Maphæis correct. cujus dos. 3ß. ad 3j. cum aq. scorzon. vel de toto citr.* Item ad sudorem movendum *lapid. bezoard. gr. xij. de V. S.* adhuc judicium suspendunt. *Hoc Consilium datum fuit Mense Februar. 1670. Historiam hanc cum scholiis Clar. Thiermair habet in suis Consiliis & scholiis Med. Libr. II. cap. XI. pag. 152.*

D. 5. Julii 1670. Excell D. D. Medici Electorales Illustriss. Domicellam coram videntes ita statuerunt: scil. affectum mistum ex paralyfi & convulsione hanc jectigationem ajunt; ejus causam censent humorem extraneum in capite collectum vel aliunde transmissum, qui peccarit copiâ, nam in principio caput doluit & adhuc dolet, ac in principio defluxiones aderant; deinde qualitate prava, cum seminale miasma subesse *Medicus ordinar. dixerit.* Verentur epilepsiam cujus insultum jam passa sit, sperant tamen illam emanfuram *mutatione aeris, ætate, medicamentis.* Suadent *Lenitiva*, non illa quæ humores acuunt, fundunt aut violenter exturbant, sed mitiora & simul attemperantia. *Omnia calida* proscribunt *Illustriss. Domicella* existente biliosa: suadent adhuc *decoct. chin. Item thermas temperatas*, quas ajunt laxa roborare, miasma

ma extrahere, salina solvere, sulphurea temperare, mercurialia figere: affectibus item uterinis profuturas. Si suspectæ sint, substituantur *artificiales*, vel diluantur *aqua fontan.* Ex *specificis* denuo laudant *theriac.* *smaragd.* *Zacut. correct.* Commendant *V. S. semel in anno, postea bis in talo, præmissis lenitivis.* Item *Fonticulum* in nucha. *Topica Ung. fomenta &c. discutientia & roborantia, sed temperata*, quia ad maciem valde proclivis est *Illustr. Domicella.*

Ita censuerunt Nob. D. Joh. Jacob. de Maphæis.

Franciscus Thiermair.

Raimund. Mar. Pistorinus.

Omnes Medici Electorales Bavarici.

Responsio.

UTcunque plures affectus *apud Illustr. Dom.* concurrere videantur; primarii tamen fuerunt & adhucdum supersunt, quos capitis affectibus accensere & ad facultatem animalem læsam referre possumus: nimirum cephalalgia, melancholia repentina & citra causam externam invadens, epilepsia & hanc consequens Aphonia, anne potius loquelæ impedimentum? hac vice supersunt dextri lateris motus convulsivi in brachiis & pedibus, cum horum artuum stupore & impotentia aliqua ad motum voluntarium promptiorem & alacriorem, tum quando motus convulsivus sopitus est: item loquela impeditior & denique Atrophia totius ventre inflato distentoque cum motu quodam inæquali nunc tensivo, nunc retractivo. Motus isti artuum tremor nuncupari non possunt, cum jacentur & succutiantur, licet *Illustr. Dom.* artus non movere conetur; tremor autem fit tum solum, quando virtus animalis debilis ad imperium voluntatis membrum movere incipit, non tamen id firmiter satis præstare & perficere valet, pondere membri obnitante & refragante virtuti debili motum instituyente, cum quiescenti membra non tremant. Sunt igitur illi ipsi motus convulsivi, quos plurimi *Galenii Interpretes & Sectatores* non proportionatos ad materiam vocant. His aliquid paralytici commixtum esse constat ex stupore & impotentia motus horum artuum, quos non ea vi & alacritate ac robore ut decet, ad imperium voluntatis movere valet, ut ex loquela impeditiore constat. *Hos affectus quandoque consociari ab Observationibus Medicorum alienum non est, imo quandoque convulsiones & paralyses alternare Sennert. Eugalen. Smet. Horst. aliique, qui de scorbuto & morbo illo convulsivo aliquando in Hassia Epidemio scripserunt.*

Non raro Paralyfi dolorem jungi itidem in *Observat. Med.* occurrit,

rit, & apud plerosque qui post colicam paretici fiunt, dolor impotentiae illi comes animadvertitur. Motus convulsivos universales, quales optimo jure *Illustr. Dom.* vocari possunt, licet solum dextrum latus occupent, fieri integris sensibus internis, rarius quidem id evenit; *nilominus tamen nonnunquam hujus exempla tum ab aliis, tum à me quater quoque visa sunt, & quidem solummodo in sexu feminino.* Puellam 9. annorum ante aliquot annos tractavi, quae Tetano salvis sensibus internis ultra novem septimanas, rigida instar Schidii & jacebat, & è lecto sublevata talis permanebat, ut nulla vi vel brachium vel pedes flecti, vel dentes diduci potuerint; cibabatur autem per hiatus quendam à dente in maxilla inferiore pridem elapso pultibus & jusculis carniū, commode ipsi concessum, qua ratione conservabatur & congruis medicamentis integram valetudinem recuperavit, & adhuc sana atque robusta vivit. Alia puella ejusdem aetatis ante aliquot annos integra mente malleationem illam, cujus Tulpius exemplum habet, per plures menses passa est, in qua indefinenter brachia pedesque agitabat, iisque lectum ceu malleo summa vi & irresistibili nixu per plures horas percutiebat; jam trium infantum mater est. Tempore autumnali 1669. morbus iste, à quo ultra 15. annos libera erat, in puerperio post animi motum vehementiorem recrudit, & salvis sensibus internis periodice ad aliquot horas artus mire succutiebat cum dolore tensivo quodam valde atroci, & illi, qui in spasmo flatulento surarum persertur, simili; quae nunc rursus sana & ab omni labe immunis vivit, scil. plethorica & εὐσθρα, nec infans tum tempore lactans quicquam mali inde contraxit.

Convulsivorum motuum & paralytici quidpiam in uno subjecto concurrere saepius observatur, & *Exempla apud Praeflicos occurrunt.* Hac vice dum haec scribo, invisi aliquoties Nobilem Senem 76. annor. qui praeterito autumno primum subito deglutiendi facultate privabatur, non ob tonsillarum inflammationem, nec muscutorum pharyngaorum vitio, nam nec solidioribus, nec liquidis transitus concedebatur: assumpta in media gula persistebant & angebant eousque, donec iterum ejiciebantur gula media, sive ibi paralyti quadam ejus fibrillis affectis, sive à convulsione quadam contracta, quod probabilius, nam nixu quodam regurgitabant; cessavit fere sua sponte, spina dorsi solum oleis cephalicis à nucha ad medium dorsi valide inuncta, nam nihil medicamentorum diu deglutire valuit. Praeterito Februar. hujus anni Hemiplegia lateris dextri obrutus fuit; recuperavit quidem vim pedem & brachium movendi, at gravissimos dolores arthritici similes patitur in humero, cubito & carpo, etiam in coxa & genu sed leviores: simul quoque cubitus, manus prope carpum & digiti magis magisque contrahuntur ita & flectuntur, ut nullo ingenio manus & digiti & cubitus incurvi queant extendi, quam veram convulsionem à siccitate & inanitione nervorum ad Hippocrat. mentem dixerim. Atrophiam etiam universalem Glissonius alique Angli capitis affectibus accenserunt, illi scil. qui succum nutritium à cerebro derivant, quibus tamen haecenus nunquam assentire potui: potius illam naturalis facultatis symptoma cum Veteribus dixerim; de cujus

causis postmodum dispiciendum est. Non tamen negarim distensionem in imo ventre & pectore inaequalem & retractivam animalis facultatis læsionibus accensendam, in cujus tamen symptomatis descriptione majorem lucem expeterem: memini talia symptomata *Willisium* nervis mesentericis & paris vagi ramulis adscribere.

Loca affecta apud *Illustr. Dom.* symptomatum facultatis animalis omnino sunt, ratione cephalalgiae meninges cerebri, quæ tactu præditæ sunt, cerebri substantia hujus sensus experte: ratione melancholiæ ipsum cerebrum sedes scilicet sensuum interiorum: ratione epilepsiæ quoque cerebrum, sed non nisi etiam meningibus affectis, quæ irritationem sentiunt, affecta pridem fuerunt: nunc ratione motus convulsivi, impotentiae aliqualis in motu, stuporis & vitii loquelæ tum meninges, tum medullosa substantia afficiuntur; illæ irritationis capaces sunt, hæc læsa impotentiae in sensu & motu eveniunt. Et quia hæc ultima symptomata in dextro latere perdurant cum loquelæ impedimento, imprimis crus dextrum medullæ spinalis è cerebro emergens, & quidem intra cranium læsum esse conjicio, quia totum hoc dimidium latus hæc symptomata occupant, quia quoque loquela vitiosa est: nervi enim loquelæ inservientes non à cerebello sed altius, ab hoc nimirum crure, ut *Willisius* ni fallor cum *Varolio* vocat, originem trahit: si enim in medulla spinali extra foramen sacrum elapsa causa horum malorum hæreret, citra impedimentum loquelam perficeret: vid. *Anatom. Cerebri Willis.* An vero quoque crus medullæ spinalis ex cerebello proveniens affectum sit, certo statuere nequeo; suspicor tamen illud à læsione quoque non immune esse, cum in imo ventre distensionem quandam inaequalem cum aliquo tractu patiatur, quod symptoma læsis illis nervis, qui motui involuntario inserviunt, adscribendum est: nam hos nervos *Excell. Willis.* à cerebello originem trahere pulcherrime demonstrat: medullosum crus ratione motus convulsivi in meninge, ratione paralytis in substantia læsa. Cui parti læsæ atrophia potissimum adscribenda sit, certo citra ulterius & accuratissimum examen definiri nequit, cum tot ad illam pariendam requirantur, de quibus inferius plura.

Quid vero illud sit, quod post cephalalgiam, mœrorem subitum & insolitum, ut & insultum epilepticum, symptomata à mense *Januar.* in hunc usque diem durantia efficiat, inquisitionem diligentem meretur: nimirum quænam sit causa proxima motus convulsivi artuum dextri lateris, semiparalytis & stuporis earundem partium, ut & impedimenti in loquela. *Clar. D. Willis.* in nova *Pathologia cerebri* convulsiones motusque convulsivos plerumque fieri autumat ab explosione, nimirum si succo nervoso & spiritibus animalibus humor quispiam peregrinus

grinus permisceatur, illum ceu pulverem pyrium accensum amplius spatium requirere, nervum breviorē evadere, indeque contractionem nervorum fieri. Hanc mihi hactenus imaginari non potui; cum nervi, quantum visui patet, solidi sint, ac meninges seu ipsorum membranulae arctissime medullae adhæreant. Potius credo in convulsionibus frequentissime irritationem & vellicationem nervos sollicitare, ut versus sua principia contrahantur, se corrugent p. n. hosque motus instituant; nervorum enim motui dicatorum & partium valde nervosarum proprium est, ut vel ad imperium voluntatis, vel necessitate suadente in illarum partium motū, quæ voluntatis imperio non subsunt (cujusmodi sunt motus ventriculi, intestinorum, cordis aliarumque partium) continuo corrugentur, breviores fiant ac se contrahant: si itaque à re peregrina sollicitentur & stimulentur, idem sed validius facient; sic ventriculus ex. gr. *Helleboro propinato* irritatus, sic intestina ex. gr. *Chystere acri* stimolata protinus insurgent vere, omnes nervos, quibus abundant, intendunt ut hostem expellant, idque revera non nisi illorum nervorum maxime beneficio, qui utrique sensum & motum largiuntur. Ut aliquando certior fierem, hos motus violentos ab irritatione fieri, in ranis vivis nervos crurales denudavi ac acu pupugi, protinus nunc motibus convulsivis pedes concutiebantur, nunc rigidi persistebant, prout vel ictus iteravi, vel acum pertinacius nervo insigniori affixam tenui. Id postmodum sæpius quoque in canum vivorum sectione eodem spectaculo tentavi. Non semel corda canum, lupi adulti, gallorum gallinaceorum apice cultri anatomici irritavi, ut vim ejus in motu peragendo oculis usurparem, in gallis & lupo protinus in validissimos motus proruit, & vel extra pectus erupturum cor videbatur, imo jam vere emortuum denuo titillatum motus rursus exordiebatur. Adeo ut nullus dubitem, nervos ipsos, vel partes pluribus nervis præditas stimulas validissimos motus instituere, quod amplius venena, acria purgantia, vomitoria maxime triata & alia, sternutatoria, nervi punctim læsi & sexcenta alia abunde confirmant. Quoniam vero pluribus epilepsia & convulsivi motus obtingunt citra puncturam nervorum ab acu aut alio instrumento pungente, citra venenum propinatum, citra Hellebor. & alia hujus generis assumpta, necessum est, ut analogum quidpiam in corpore humano generetur, quod nervos nervosque partes ad motum contractivum proclives irritare, stimulare & sollicitare valeat, ut hujusmodi motus vel præter jussu voluntatis, vel solito violentiores peragant. Hoc analogum procul dubio erunt humores acres mordaces, nervoso generi inimici: tales in corpore humano pluries generari non necessum est ut probem, cum quotidie medicinam facientibus occurrant, qui non tantæ acrimoniæ participes sunt, ut non solum membranas & carnes exedant, sed etiam ceu aq. fort. calcinent atque minuunt.

minuant. Id tamen negari nequit, plurimos acribus & mordacissimis humoribus scatere, illosque cum sanguine cerebrum cerebellumque transire, nervos nervosque partes propinquissime attingere, nullam tamen vel epilepsiam vel motus convulsivos excitare: exemplo sint leprosi, scabioli, pædartrocace exesi, lue venerea affecti alique acerrimis humoribus præditi, apud quos citra omne dubium tota massa sanguinea, succus nervosus & lymphæ acrimoniæ insignis participes sunt, & in perpetuo sanguinis motu quorsumcunque feruntur. Sæpe in hydropicorum cruribus & pedibus vidi serum illud quovis lixivio falsius, pinguedinem, carnem musculosam, tendines, nervos denique undique cinxisse, imo ceu spongiam partes illas aquam imbibisse, atque denudata cuti quasi gelatinam apparuisse, fauciatas aquam largissime stillasse, citra ullam tamen convulsionem aut paralyfin ad ultimum usque vitæ halitum. Credo etiam multas esse ejusdem ætatis, temperamenti & teneritudinis *cum Illustr. Dom.* quæ tamen horum affectuum expertes sunt. An igitur id fiat ob humorem occultum & ineffabilem qualitatem quandam? an vero ob dispositionem peculiarem cruris dextri medullæ spinalis? occultas qualitates quantum possum evito, ceu ignorantiae asylum & impedimentum maximum in indagandis rerum causis; quamvis in epilepsia *divini quidpiam* latere *cum plerisque Artis Proceribus* cogar fateri. Acrimoniam convulsivos motus irritatione *apud Illustr. Dom.* excitare non nego, sed quatenus apud illam crus hoc medullosum dispositum fuit, & ad vellicationem promptius suscipiendam & diutius ferendam reperiit, cum ad actionem non solum agens validum, sed & subjectum dispositum requiratur.

Quia affectus iste *ultra septimum mensem* continuo durat, & dum vigilat, artus motu convulsivo quassantur, semperque semiparalytis ac loquelæ vitium præsto adest, licet non amplius eo vigore quo pridem, & nunc affectus omnes mitiores sint, necessum tamen est, tale vitium in loco affecto semper existere, & humorem acrem perpetuo continere semperque præsentem habere, ut affectus hos, si rite expendantur, vere continuos gignat; quod fieri conjicio, pia matre à medulloso corpore avulsa, & in vesiculam quandam quasi elata, atque hinc semper humore acri prægnante: & licet quotidie portiuncula à calore consumatur, aut ejus portio ulterius propellatur, singulis tamen momentis novo humore perpetuo sanguinis motu allato decedentem reparat. Quod ut credam, me persuadet *Excell. D. Willis* qui in convulsionibus nervorum abdominis apospasmata & vesiculas hujusmodi in plexibus mesenterii nervosis reperiit, quæ tamen aliæ à vulgatis hydatidibus: *consulatur Author in Patholog. nova Cerebri.* Apospasma seu avulsio ista membranæ contigit tum ab insultu epileptico cephalalgiam &

& melancholiam consequente, in qua cerebrum vi quadam humorem noxium excutere conabatur, qui ceu humor crassus succoque nervoso permixtus, huc delatus ac subsistens ob calorem in hac ætate vegetum, in flatum versus fuit. Ex hac cruris medullofi dispositione intelligi potest, qua ratione una eademque opera & convulsivos motus & aliquid paralytici efficiat; nimirum id tantummodo situi, non diversitati humoris tribuendum esse: quatenus enim membranam, quæ sola sensus capax est, vellicat, convulsivum motum, quatenus medullarem substantiam nimium irrorat, spiritibus transitum negando, semiparalytin & stuporem gignit. Non autem dirio rem convulsionem efficit, quia non acerrimus est & quantitate paucus, nec omnimodam paralytin generat, quia non omnes ejus poros penitus occludit. Atque ita necessario fieri debere, nec sufficere, ut humor acris forinsecus nervos attingat, inde concludo magisque persuadeor, quia in ascite, hydrope pectoris & anasarca vix centesimus convellitur aut stupet, multo minus paralytin patitur, quamvis aqua illa falsissima & lixivialis nervos plurimos proxime attingat, ambiat, circumfluat, imo illi ceu mediis in undis natent: *Imo vidi duos Hydrocephalos, aqua non intercutim capillarem & cranium, sed plane intra cranium & in ipsis ventriculis stagnante, salvis sensibus internis & externis, motuque tam voluntario quam necessitati naturæ obediante, in uno per aliquot annos, in altero ultra annum & ad vitæ finem integris; quorum prior sectione ab Empyrico facta, alter catarrho suffocativo periit. Seni 70. majori Vietori Podagrigo cranium post mortem aperui: ventriculi, anfractus cerebri & spatium inter duram ac piam matrem, imo etiam fistulam sacram aqua plenissima erant, nec tamen convellebatur, & in artubus gravissimos dolores cum motus quidem aliquali impotentia non tamen abolitione patiebatur.*

Quomodo verò acris humor intra cruris medullofi substantiam & membranam obvolventem effundatur, non necessum est demonstrare illi, cui C. S. & arteriarum distributio in cerebro & cerebello nota est; nam ad crus istud pertingunt rami arteriæ carotidis posticæ & vertebrales, qui non solum ejus superficiem lambunt, sed ipsam membranam penetrant & substantiam ingrediuntur, quo beneficio etiam spinalis medulla gaudet, ut in fœtibus immaturis vertebri forfice discissis vidi, *assistentibus Willisio & Blasio*; & ita fieri necessum est, alias vivere non possent hoc nectare destitutæ. Acres humores in massa sanguinea generantur & cumulantur varias ob causas; quales sunt totius aut viscerum principum temperamentum calidius & siccus connatum aut acquisitum: aer fervidus aut nimis frigidus: sic observatum canes & lupos æque bruma rigidissima, imo frequentius rabidos quam æstate fieri, dum per antiperistasin calidæ exhalationes detinentur magisque sanguinem incendunt: cibi nimis saliti, aromatizati, dulces, pingues, item

crassi lenti obstructions in minutissimis vasis parientes : vina generosa, *cerevisia nimis lupulata, aut hormino aliisve similibus adulterata : medicamenta calidiora, ut & spiritus vini ac aq. cum vino destillat.* vigiliæ : motus & exercitia intempestiva & validiora : animi motus nimii plurimum quoque sanguinem alterant. Excretiones debitæ suppressæ scil. insensibilis transpirationis, urinæ, mensium, hæmorrhoidum, narium hæmorrhagiæ plurimum ad acrium humorum cumulationem faciunt, ut & denegatio beneficii alvini quotidiani ; nam fœcibus diutius retentis etiam in colo ex illis liquores acriores ab hepate & pancreate huc demandati quasi exsuguntur & admiscuntur sanguini. Morbi quoque quidam gignunt & coacervant humores acres abunde, ex quibus febres quascunque nomino, & obstructions vasorum tam sanguiferorum, quam lymphaticorum & ductuum in glandulis conglomeratis occultatorum : vasis sanguiferis obstructis plerumque inflammationes sæpe periculosæ & febrium continuarum & ardentium, sæpe etiam malignarum fœmites, *Teste Spigelio de Hemitritæo*, & abscessus oriuntur : & si forte non semper fiat, tamen sanguis stagnans acrimoniam acquirit, ut in varicibus & aneurismate videtur. Et lymphæ stagnans ac humores ex glandulis conglomeratis exstillandi p. n. retenti accuuntur, hepate scil. obstructo bilis, pancreatis ductu illius succus ferocior evadit.

Apud Illustr. Dom. humores acres ob varias causas generatos & cumulos conjicio : scil. ob temperamentum quod calidius *ab utroque Parente* habet ; nullam autem dispositionem ad epilepsiam inde obtinuit, cum ambo ab hoc malo immunes sint, etiam retro longa avorum series fuerit. *Soror* quidem *Parentis* ab hac extincta fuit, quæ tamen hæreditaria non erat, sed *mala medendi ratione* imprudenter vi quasi allecta fuit : deinde victus ratio luculentior forte huc symbolum contulit, scil. aer crassior quam patrius : cibi impensius saliti, aromatizati, forsan etiam viscidiores & crassiores ex pastis farinaceis, carnibus suillis : potus *cerevisiæ* aut vini austeri, quæ in glandulis mesenterii pertinaces obstructions facile pepererunt, utpote illa tenera vasaque angusta habente ; eoque magis quia ad tales cibos exacte digerendos nullis exercitiis ceu claustris inclusa, aut intempestivis, qualia obstructions potius augent quam impediunt, usa est : forte his *medicamenta calidiora exhibita* non immerito accensenda sunt ; & in mesenterio tales obstructions ceu anguem in herba latere ex illa ventris inæquali & pulsifica distensione suspicor. Quantum enim hæ glandulæ ad feri cumulationem faciant *ex sectione cadaverum* à catarrhis tabidorum salvis nihilominus pulmonibus, & hydropicorum non semel observavi ; dum in illis pulmones exulcerationis expertes, in his ambo viscera

viscera hepar & lien sana erant, glandulæ autem numerosæ & duræ, quædam etiam gypsea materie infarctæ à me reperiébantur. Chylus enim & lymphæ etiam sanguis has glandulas alluit, si stagnat ibi humor, qui ex mora acrimoniâ contrahit, eâque æque sanguinem ac chylum & lympham imbuunt, non secus ac fontes cuniculos subterraneos percurrentes Δ , Θ , *arsenicum* aliorumque mineralium vires imbibunt. Num vero *apud Illustr. Dom.* fermentum quoddam ab utero sanguini impertiatur, non facile dixerim, cum nondum per ætatem semen generarit, nullumque aliud fermentum ab utero expectari adhucdum possit.

Atrophiciæ universalis certam causam, nisi plures circumstantias cognovero, afferre, ut ingenue fatear, nequeo; si enim succi nutritii per nervos afferendi defectum causarent, solummodo dextri lateris atrophia inde resultaret. Alias universalis atrophia fit, quia vel alimenta non assumuntur, vel non concoquuntur, vel cocta non distribuuntur, sed per secessum ejiciuntur, ut in fluxu Cœliaco fit obstructis vasis lacteis, vel chylus sanguini permixtus absumitur ob febres &c. vel habitui ceu acris & incongruus non apponitur. De fame enim, fluxu cœliaco, febre, diabete similive affectu nihil certi ex historia constat; suspectus tamen est mihi æstus ille, ob quem etiam præterita bruma sævissima integumenta etiam levissima tolerare nequit, è contra vestimentis æstivis indui voluit, eoque magis quia à *medicamentis calidis* accersitus fuit, quæ maxime *aquæ cum vino destillatæ*, præterquam, quod sanguinem mire incendunt, acrem faciunt, simul quoque glandulas indurant ac febres lentas gignunt, *ac memini duas sorores insultus epilepticos passas quæ aquis talibus destillatis delectabantur.*

His præsuppositis indicationes erunt sanguinem acris humoribus imbutum alterandum, ab illis mundandum esse, obstructa referanda, cruris dextri medullæ adhærentem discutiendum, dissipandum, & simul cerebrum corroborandum esse. An his satisfieri, & *Illustrissima Domina* integræ valetudini citra ullam labem restitui possit? hoc opus hic labor erit. Si morigeram nanciscamur, ob ætatem *Hippocr. teste*, non desperandum est. *Remedia auxiliorum sumenda ex Chirurgia Pharmacia & Dieta.*

Ex Chirurgia: à *V. S.* non abhorreo, modo *Illustr. Dom.* illam non aversetur, neque præ timore novus paroxysmus epilepticus alliciatur, quod hæmatophobis non rarò evenit, *V. S.* enim mire sanguinem attemperat, ejus motum alacriorem efficit, obstructions sæpe feliciter tollit, & non parum vitiosorum & acrim humorum simul aufert. Mallem quoque, ut revulsio à capite validior fieret *V. S. in pedibus*

pedibus administrata. Fonticuli in nucha admodum molesti, quia commode deligari nequeunt; nisi obstaret atrophiam, rectius in brachio excitaretur, & æque feliciter acres humores imminueret. *Setaceum* nimis dolorificum foret. *Vesicatoria* aliàs in hemicrania humores acres à meningibus cerebri revellendo, rite applicata & bene correctà aliis medicamentis palmam præripiunt, nec verendum illa sanguinem inflammatura, modo non nimis ampla & crebriora apponantur. *Cucurbitula cum scarificatione* cervici & scapulis appositæ etiam revellunt.

Ex Pharmacia: Lenitiva nullatenus respuenda, ita tamen ut ventriculus nimio & crebriore usu non defatigetur, & ejus fermentum perfundetur: sufficiet semel illa in mense adhibuisse. *Elective trahentia* maxime sanguinem acriorem reddentia, qualia etiam *aloëtica* sunt, omnino fugienda erunt. *Sudorifera* ob atrophiam mihi valde suspecta sunt, tum quoque propterea, quod aqueis & mitioribus humoribus pulsus crassiores & acriores sanguini permixti maneant, & atrocius postea sævituri sint. *Diuretica temperata*, qualia ex sem. 4 frig. maj. aq. gramin. asparag. herb. cichoraceis &c. parantur, non spernenda videntur, præmissis universalibus, cum ipsa quoque obstructa referent, attemperent & acres humores ad solitas & congruas vias reducant. Quibus alia deobstruentia, incidentia, abstergentia supponenda maxime hyeme erunt. *Decoct. Gall. veter. temperat.* & in hunc finem paratum, ut & *juscula alterantia Gallorum more* utilia admodum forent. His expeditis à lactis asinini usu plane non abhorrerem, quid enim lac in humoribus acris immutandis valeat, vel exempla Magnatum hoc seculo docent, qui lactis potu rite usurpato à cruciatibus podagræ crudelissimis vindicantur, & hoc tempore D. Federer Med. Friburg. plures Podagricos, colica biliosa similibusque morbis affectos integræ sanitati restituit. Et omnino in tota massa sanguinea corrigenda atque ab acrimonia in solidum vindicanda *remedium suave, naturæ amicum & temperatum* eligendum, cum non nisi longo tempore & vel annuo decursu hoc præstari valeat: & certe lac longe præferrem sero caprillo destillato, cum diu innocue ut & acidulæ exhiberi nequeant. *Decocta longa* mature nauseam pariunt & molestissima sunt. Non tamen negligenda sunt *Antiepileptica*, quæ in quatuor memoratis puellis salutaria expertus sum; nullo tamen modo calidiora, quales pleræque aq. antiepilept. cum vino destill. porrigantur. Utilissimum medicamentum ex rad. Valerian. sylv. paratur, quod Fab. Column. de plant. rariorib. commendat, cui adjungerem C. C. ph. ppr. & Ungul. Alc. pp. Topica, quia
causa

causa proxima, ut valde vereor, intra cranium latet, parum in illa abigenda præstabunt; non tamen negligenda, ut artubus & medullæ spinali suus vigor conservetur. Itaque tota spina inungi potest oleis temperatioribus: præstans hoc in casu est ol. è flor. Sloton. Inseffus parce & caute instituendi, maxime thermarum mineralium, quæ epilepticis non semper tutæ sunt. Intrusiones artuum in ventres animalium illorum robur conservant.

Dieta accurate instituatur: eligatur aër temperatus: cibi sint facilis coctionis, boni succi, ad frigidum inclinantes; vinum denegetur vel certe probe diluatur decoct. fl. til. chin. mœror & ira exulent. Exercitia sint tempestiva & moderata. Alvus aperta servetur corpusque perflabile.

Meskirchii d. 31. Julii
1670.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Die 20. Augusti Illustr. Dom. invisi Ann. 1670. De præteritis narravit, se mœrore quodam affectam fuisse citra ullam occasionem externam, illumque tantummodo natum fuisse ex anxietate de parentum valetudine. Quamdiu apud Urselinas vixit, vescebatur cibus bonæ notæ: caro suilla, brassica muria condita & pastæ farinacæ, ut & acetaria denegabantur, aut parcissime concedebantur. Bibit vinum album non acerbum aut austerum, sed maturum illudque aqua dilutum. Exercitia corporis permittebantur hora post prandium, & vesperi hora 4. ad 5. & post cænam; reliquum diei consumpsit legendo, scribendo. Capitis dolori pridem admodum obnoxia fuit. Anno 1669. in Festo omnium Animarum coryzâ laboravit cum intenso capitis dolore in fronte, qui tantus fuit, ut prona subinde humi ceciderit cum vertigine quadam, duravit aliquot diebus: postea sensim vacillare pedibus cœpit, ut citra titubationem vix incedere valuerit. Titubatio hæc indies incrementa sumpsit, ut illam amplius occultare nequirit, nec incedere valuerit, si non sustentabatur. In Festo Nicolai scribere non potuit amplius. Ante Festum Nativitatis jam aderat jectigatio & concussio involuntaria artuum lateris dextri: post Festum hoc scil. in principio Januar 1670. loquelam amisit, ut non potuerit eloqui verba intelligibilia; unum alterumque verbum quidem pronuntiavit, sed non integram enunciationem, adeo ut hemiplegia & motus convulsivi aphoniam præcesserint. Motu contractivo invalescente etiam pes sinister contrahebatur; ita tamen ut monita ad imperium voluntatis illum protinus extenderit. Quo autem tempore verum insultum epilepticum passa sit, non recordatur: ait se nunquam sensus

omnes & intellectum amisisse, etiam tunc quando. ἀφρονος erat. Morbo durante bene appetiit, non excessive sitiit: noctu dormivit: in somno nihilominus artus jactabat, quæ tamen succussio somnum non turbabat. Crebro purgabatur, datus fuit pulv. contra verm. quem tamen statim evomuit. Spina dorsi & artus illinebantur spir. quodam arthritico: in nucha & carpis vesicatoria applicita fuerunt. NB. Dum Illustriss. Dn. Mater prægnans erat, & Illustr. Domicell. gestavit, ipsi interferviebat ancilla epilepsiæ obnoxia, quam gravida aliquoties cadentem non sine terrore vidit.

Eodem die præsentem & coram Illustr. Dom. contemplatus sum: statura præ ætate longior procera: bene colorata erat; gracilis quidem sed non emaciata aut tabida. Bene appetebat, non sitiebat: alvus quotidie aperta: respiratio facilis. Pulsus plane naturalis, cor non palpitat, nisi terreatur aut currat: caput non doluit, nec vertigo afflixit: loquebatur satis expedite: memoria constabat: videbat utroque oculo distincte: incedebat pro lubitu, scalas scandebat, imo currere valuit. Sediti muscoli aliquot præter voluntatem & non advertenti aliquantulum contrahebantur, ex. gr. in pedibus latissimus seu fascia movebat tantum patellam, non totum pedem extendebat, nunc triceps introrsum femur ducebat: nunc imum pedem attollebat, nunc in latus parum torquebat, stanti hi motus aut incedenti non eveniebant. In brachio vidi illam nunc axillam levare, nunc manum pronare, nunc supinare, nunc digitos extendi, nunc divaricari, pollicem nunc abduci, nunc adduci, nunc extendi. Observavi illam manibus apprehensa minus firmiter tenere, unde diu manu sinistra comedebat; nunc iterum dextra comedere valet rursusque illâ scribit. Uno verbo artuum jectigationes & succussiones tam brachiorum quam pedum non amplius tantæ erant ac pridem: solummodo præter decorum gesticulare manibus & pedibus quandoque videbatur, cui tamen aliquando ita mentis adversione imperare potuit, ut minus illa gesticulatio contingeret.

Clar. D. D. Huldricus Miller Ill. D. Comit. Med. ordinar. tunc temporis dedit Pulv. seq.

℞. Folior. Hellebor. n. ver.

Pulv. epilept. Marchion.

D. D. Michael. āā. ʒij.

Extract. castor. ʒß.

Rad. Valerian. sylv. ʒß.

Sacch. alb. ʒij. Msc.

Dat mane hor, 6, ʒß. cum julep. antiepilept. Hor. 8. præbet haustum laet caprill.

caprill. rec. mult. Vesperis hor. 5. iterum 3ß. pulv. cum julep. Horâ somni datur haustus emuls. amygd. d. sem. 4. frig. maj. cum pulv. C. C. ph. ppr. smaragd. pp. Spina inungitur ol. Cheir. amygd. d. de chamomill. pingued. human. Pro potu ordinar. bibit vin. p. j. add. decoct. C. C. fl. til. chin. p. ij.

Jam octava septimana est, ex quo domum rediit, & jam aliquot diebus his utitur, quæ cum manifeste conducere videantur, merito his pergendum est: ex quorum usu diu continuato, maxime pulv. & inunctionis ac potu ordinar. melioratio plena speranda est. Lac caprill. & emuls. etiam continuanda ad emendendam intemperiem calidam & siccam atque ad plenioram nutritionem. V. S. non videtur necessaria, quia morbus his cedit, imo terrore facile recidiva parari posset. Balnea sæpe occultata movent nec ad locum affectum penetrant. Insesus unus alterve non noceret, sed caute procedendum, ne caput nimium impleatur.

Continuato aliquandiu lact. caprini potu & pulv. antiepilept. D. D. Milleri, omissis V. S. vesicator. multis purgantibus &c. indies melius habuit & sensim convaleuit. Non diu post in Galliam profecta, redux ad Aulam Cesaream pervenit, & sana ac robusta 1679. maritata fuit, atque adhuc sana & felix vivit.

OBSERVATIO CXVIII.

Motus convulsivi cum Clavo hysterico.

R. D. Magistra N. N. in Untenhausen nata 1614. in Festo S. Sebastiani Villingæ: Anno 1635. passa est pestem cum bubonibus & anthracibus, diebus quatuor Menses continuo manarunt: ob summum æstum a socia continuo Epithemata seu Frontalia ex frigida toti capiti imponebantur, unde post superatam pestem caput valde doluit, capilli non exciderunt. A pueritia habuit ulcera capitis manantia usque ad annum 15. quo professionem, ut vocant, fecit ac capilli detondebantur. A multis annis defluxionibus maxime odontalgia obnoxia fuit. Anno 1659. præter has defluxiones sæpe morbos convulsivos nunc integra mente, nunc abolitis sensibus internis sopitâ memoriâ passa est. Tunc duo tubera in utroque hypochondrio, quodlibet seorsim, habuit: aliàs est coloris faciei citrinæ, mediocriter carnosâ, iracunda, à terrore valde læditur, ut & à mœrore ac nimia sollicitudine, cui utpote bona & strenua œconoma nimium sæpe indulget: staturæ est mediocris,

548 Observatio CXVIII. Motus convulsivi &c.

Anno 1660. suasi ipsi hanc aq. *Hysteric.* ℞. Rad. mej. ℥ij. rad. fra-
xinell. ℥iij. pæon. ℥iβ. herb. meliss. artemis. puleg. centaur. min. beton.
majoran. salv. āā. Mv. N. M. ℥ij. Mac. ℥j. Cinam. ℥β. Croc. ℥β. ☉ Mj.
Incis. ☿ contus. affund. vin. alb. ℥viiij. aq. font. Mens. j. diger. per d. 4.
postea destill. ℞. Hujus aq. destill. ℥iiij. Essent. castor. ℥j. ol. succin. d.
gtt. ij. sacch. pauxill. Msc. De hac subinde sumat cochlear. j. Hæc aqua
maximo solamini semper fuit : usa est illa sæpius ad annum 1679.

Anno 1662. suasi hanc *Trageam* : ℞. Cinam. ℥β. N. M. Mac. Z.
Z. sem. fœnic. āā. ℥β. C. C. ust. ppr. Corall. r. ppr. āā. ℥j. Flor. rosar. r.
ventric. Gallin. āā. ℥ij. sacch. alb. q. s. ad gratam dulcedinem, nam valde
dulcia averfatur.

Quum Anno 1662. 27. Junii Convulsiones molestæ essent cum
sensu fornicationis in brachio & pede sinistr. suasi 1. ut alvus aperta
esset aut beneficio suppositor. mellit. aut potiunc. senn. semel in septim. 2.
Mane sumat Pulv. crystell. comp. ℥j. cum aq. hysteric. supra descript.
cochl. ij. Vesp. sumat solummodo aq. hysteric. 3. In paroxysmo alter-
natim utatur aq. hyster. ☿ Pulv. Marchion. 4. Post pastum utatur trag.
supra memorat. 5. Mane vertex aq. cephalic. lavetur, postea inungatur
balsam. succin. 6. Cubitum itura bibat haustum emuls. amygd. d. cum syr.
papav. errat.

Anno 1666. d. 16. Octobr. cum mensium fluxus nimius permole-
stus esset, suasi decoct. ℞. Herb. centumnod. rec. Mj. rad. tormentill. ℥j.
coq. in aq. font. mens. j. hoc diluat vinum, eodem paretur Emulsio : dein-
de postquam fluxus horis 12. duraverit, sumat M. V. ☿ noctu ℥β.
Pulv. styptic. m. cum Emuls. quieta maneat : vitet in victu omnia cali-
da. V. S. in brachio aut manu alterutra alternis mensibus. NB. ab hac
hæmorrhagia valde lædebatur.

Anno 1672. suasi continuationem trag. & propter constipationem
Pot. sennat. cui add. ob ignaviam alvi Gialapp. parum,

Anno 1674. d. 9. Jun. commendavi seq. vinum medicat. ℞. Rad.
cichor. ℥β. cariophyllat. ℥ij pæon. ℥β. Herb. card. b. centaur. min. be-
ton. rorismar. majoran. meliss. salv. āā. Pj. sem. fœnic. ℥β. ☉ juniper. ℥j.
Incis. ☿ contus. ligent. in nodul. affund. vin. alb. vet. ℥v.

Anno 1679. In Festo S. Sebastiani quo aliàs sæpe insultus morbi-
ficos passa est : item in Festo S. Ulrici, S. Jacobi, S. Barthol. patiebatur
subito

subito quandam suffocationem, in qua stare cogeatur per horas tres, sustentata à *duabus Monialibus*, respiratione prope deficiente cum loquelæ interceptione : postea rursus melius habuit.

Die 4. Septembr. Mane hor. 9. scarificatione utebatur, vesperi pediluvio : mox invasit morbus, quo hucusque afficitur cum tinnitu aurium, non tamen pari sævitia; tinnit auris dextra tamen continuo *ad d. 9. Decembr.* Invasit postea paroxysmus *d. 7.* validus erat *d. 16. Octobr.* hinc quovis die *ad d. 1. Nov.* Postea rursus atrox, & mortem minitans erat *d. 21. & 27. Nov. item d. 3. 4. 5. & imprimis d. 16. Decembr. st. nov.*

Die 9. Decembr. st. v. 1679. ipsam conveni in Nintenhäusen / color faciei est citrinus, post pastum rubicundior, semper tamen vividus : habitus corporis est carnosus, mediocriter pinguis : vesperi levicule pedes seu potius tibiæ œdemate tument maxime dexter, ubi *Fonticulum* gestat, qui ut & brachii sinistr. multum ichoris fundunt; ille quoque multum sæpe cruoris. Appetit mediocriter, sitit multum, parum tamen bibit vini, maxime rubri à quo se inflammari dicit : bibit frequenter *decoct. sem. anis. passul. maj. & min. &c.* Alvus tardior est, quam nunc tertio nunc quarto demum die solvit : urina est flava, tenuis potius quam crassa cum sedimento sabuloso splendente, nunc flavo, nunc rubro. Respiratio est æqualis, quando acclivia scandit paulo difficilior. Pulsus mane est rarior, profundus, renitens tamen; post pastum frequentior, æqualis semper. Caput frequenter dolet, maxime à *tempore Paschatis hujus anni*, incipit plerumque hor. 3. pomerid. durat tota nocte; mane remittit : dolor & gravativus & tensivus cum sensu frigoris in sinistro latere, palmæ amplitudine, indeque ad maxillam superiorem & dentes extenditur. Auris dextra frequenter tinnit à *d. 25. August.* hucusque : cerumen est flavum, viscidum, non valde copiosum. Cæterum omnibus sensibus internis & externis valet. Sudat facile & multum, sudor permolestus est. Læditur à frigore, aceto aliisque acidis, ab odoratis nimium sive fœteant, sive suaveolentia sint. Lassa est jam aliquandiu, post tot scil. paroxysmos perpeffos, ut vix templum adire possit, in hypocaufto tamen suo obambulat non difficulter : somnus plerumque est prope nullus ad medium noctis, postea satis bene dormit.

Duplices experitur paroxysmos : unus est quotidianus, qui jam à *tempore Paschatis hujus anni*, & antea sæpius ipsi permolestus fuit, at tamen magis invaluit à *d. 25. August.* postquam scil. *mane scarificatione & vesperi pediluvio* usa est. Alter est manifeste convulsivus & terrificus,

cus, cujusmodi *ante viginti annos* plures experta est, postea rarius *usque ad Festum S. Sebast. hujus anni*, & postea aliquoties sed longis intervallis *usque ad 25. Aug.* nunc frequentius hucusque.

Quotidianus, quem Clavum vocant, est hemicrania lateris sinistri cum dolore tensivo & sensu frigoris, quem palma teget, incipit plerumque vespere hor. 3. cum majore & permolesto tinnitu auris sinistrae: hinc descendit ad tempus, maxillam superiorem, inferiorem, dentes, fauces, cervicem, imo ad humerum & pedem solummodo in sinistro latere, duratque dolor tota nocte: hunc dolorem æquo tolerat animo quamvis angatur ob gravius malum. NB. omnes adhuc dentes habet, præter unum, in dextra maxilla infer. unus est cariosus, nullus manifeste in sinistr.

Convulsivus & terrificus aliquando quotidianum sequitur, aliquando etiam citra illum invadit mane, post prandium, post cœnam, circa medium noctis, nunc sua sponte, nunc accersitus à perfrigeratione corporis, aut occurso aeris frigidi, odoratu rei fortiter olentis, seu suaveolens seu fœtida sit, à terrore: jam aliquandiu sequebatur quotidianum paroxysmum sæpius invadentem. In illo primum tinnitus auris dextrae major, hinc sensus quidam frigoris ad dentes anteriores & labia pertingit, labia tremunt, tum illa, tum interiora oris trahi videntur; hemicrania & tinnitus augentur; nunc nebulæ, nunc iris, nunc splendor veluti solis oculis & partibus intra cranium obversari videntur; hinc putat aliquid, ceu humorem frigidum ad inferiora descendere & potissimum ad præcordia, mox ibi constringitur & premitur, dolorem hunc cardialgiam vocat: constrictio hæc statim invalescit, simulque primum dolorem tensivum & pungentem in dextro, postea in sinistro hypochondrio percipit, quos hepatis & lienis dolores appellat; quandoque constrictionem illam tunc in dorso, plerumque in interscapulio percipit, ac hunc dorsi dolorem vehementissimum esse ait. Quamprimum constrictio præcordia occupat, respiratio intercipitur aliquomodo, ita tamen ut voces querulas edere & suam afflictionem exprimere valeat: cor palpitat, expallescit, brachiis malleat, pedibus calcitrat, caput jactat hinc inde; aliquando ad vomitum sine successu stimulatur, quandoque evomit aquam insipidam meram: aliquando statim in principio lachrymas fundit: plerumque oculos clausos habet, si illos aperit, non convelluntur, at splendidiore adstantibus videntur. Extrema tum adhuc frigent, quando dolor constrictivus per horam dimidiam duravit; aliquando etiam citius incalescit in toto corpore, sudor undique emanat; cor vehementius palpitat, imo in capite, abdomine atque alibi pulsationem fortem percipit: manet succussio capitis, artuum & femorum; sæpe omnino respiratio intercipi videtur; quandoque inflatur abdomen: genæ quoque & labia intumescunt, stridet subinde

inde dentibus. Quando constrictio est vehemens & respiratio valde intercipitur, ac motus convulsivi nimium invalescunt in artubus, sensus interni pereunt omniumque ignara redditur: in declinatione rursus lachrymas fundit, mox ridet & cantat, & tum paroxysmus remittit: post paroxysmum rursus expallescit valdeque lassus est, & multorum recordatur, exceptis illis quæ in sævissima constrictione fiebant. Invadit ipsam interdum in sella sedentem, durat per horam dimidiam, unam, etiam amplius: noctu in lecto durare potest hor. 3. 4. etiam 5. In sella sedens, aut præ vehementia paroxysmi surgens, vi ab adstantibus detinenda est: non raro in sedente ἐπιστόνος, in decubua tetanus observatus fuit. In declinatione, præcedente dolore dorsi, patitur tormina ventris.

Die 10. Decembr. mane abdomen molle erat: nulla vestigia pristinorum tuborum in hypogastrio apparebant: aiebat subinde se circa umbilicum quandam inflationem corporis mollis percipere: pulsus rarior, profundus erat. Mane sumpsit jusculum, & postea 3j. trag. cum frusto panis vino madidi:

℞. Cinam. acut.

Rad. valerian. sylv.

pxon. āā. ʒij.

Cubeb. ar.

C. C. ust. āā. ʒj.

N. M. Mac. Z. Z. āā. ʒß.

Sacch. alb. ʒiiij. Msc. F. P.

Circa horam 9. tinnit auris dextra cum incalescentia: verita paroxysmum; sed sua sponte evanuit. Clavus circa hor. 10. molestus erat: urina minus tincta quam heri cum sedimento sabuloso flavo. Pransa est bene. Vesperi hemicrania non exacerbata fuit, at totum caput obtusum & perturbatum erat. Post cœnam totum caput dolore tensivo & gravativo afficiebatur: ambæ aures tinnierunt, magis tamen dextra quam sinistra: cœnavit pulpam pomorum, quam ægrius toleravit: noctu bene dormivit.

Die 11. Decembr. Mane ad vomitum stimulabatur, non vehementer nec diu, nihil evomuit: urina naturalis cum sedimento subrubro. Mane sumpsit Juscul. postea Trag. Templum adiit: ad hypocaustum perveniens sternutavit multum, unde caput turbabatur: nihil adversi supervenit, cum aliis vicibus crebriorem sternutationem sequutus esset paroxysmus convulsivus. Pransa est bene; vesperi melius habuit quam à plurimis diebus. Noctu permolesta fuit hemicrania

& odontalgia, ut hinc verita fuerit, fore irritamen ad motus convulsivos universales.

Die 12. Decembr. Mane melius habuit: urina pallida cum sedimento bono: circa hor. 7. sentiit frigus, lectum repetiit; postea sumpsit juscul. & *Trag.* pransa est bene: remisit hemicrania. NB. Quoties piscibus vescitur, in lingua aut palato, aut interna parte buccarum oriuntur pustulae & vesiculae à sero acri, idem ab aromatibus acrioribus evenit.

Resolutio.

R. D. Magistra duos praecipue nunc patitur affectus, Hemicraniam seu Clavum cum aliquibus motibus convulsivis, & veros motus convulsivos Epilepsiae valde affines.

Hemicraniam cum clavo innuit dolor in syncipite sinistro cum sensu frigoris circa verticem, & fixitate ceu à clavo infixio: convulsivi aliquid concurrit, quia manifeste sentit contractionem in faucibus, gena, labiis. Epilepsiam seu motus universales convulsivos plerumque cum sensuum internorum abolitione produnt paroxysmi convulsivi saeviores abunde: quater pridem jam ipsam & hoc anno aliquoties, maxime & frequentius à d. 25. Aug. hucusque invaserunt.

Clavi & hemicraniae causa proxima est serum intra cranium & meninges stabulans; nam nullus alius humor tam longo tempore hic haerere potuisset, & flatus non tantae durationis dolorem parere potuisset. Sero abundat eoque acri, nam à multis annis variis defluxionibus obnoxia fuit: sudat multum, pedes oedematosos habet: à multis annis multum sanguinis tum in morbis, tum tempore menstruo, tum denique *V. S.* & scarificatione profudit: bibit vinum album. Pars haec cranii debilitata, relaxata & ad recipiendum atque fovendum serum disposita fuit, quia inflexo capite multum nere cogeatur, à pueritia ad 15. aetatis annum ulcera capitis manantia habuit, quae hucusque manare desierunt. Haemorrhagiis caput debilitatum fuit, ut & perfrigeratione ab epithematis tempore pestis: item à lachrymis, curis, sollicitudinibus, vigiliis, odontalgia &c. Debilitatis hujus signum est sensus frigoris in vertice jam diu perseverans. Seri acrimoniam produnt dolores saeviores à defluxionibus, tractio etiam antequam in universales convulsivos motus morbus erumpebat, pustulae item in ore & vesiculae ibi obortae: urina tinctior. Epilepsiam fieri ab explosione probabile quidem videtur, quia illam jam aliquoties tinnitus aurium major, splendores oculis obversantes & capitis aliqua perturbatio praecesserunt: verum credibilius est, illam fieri ab Archæo irritamine quodam

dam impulso, quod semper intra cranium præsto est scil. serum: nam oritur nunc sua sponte, nunc prægressis terrore, mœrore, occurfu frigiditatis, rei fortio rem odorem spirantis, exacerbatione hemicrania, crebriore sternutatione & fortiore atque similibus. Una pars post aliam convellitur, donec tandem totum systema nervosum pervertatur, atque etiam partes principes turbentur & aboleantur: aliquandiu diutius perdurat, quam ut explosioni, quæ momentanea est, adscribi possit. Supervenit in paroxysmo largus sudor, eodemque continuante, ac tandem largo lacrymarum imbre subsequente videt & cantat, cessatura mox contractione nervorum, paroxysmus remittit.

Indicationes sunt serum acre evacuandum, revellendum à capite, ibi absorbendum, simul roborandum, ac semper ejus acrimoniam corrigendam esse.

Purgetur Vere & Autumno decocto:

R. Fol. Senn. s. s. ʒß.

Gialapp. ʒiij.

Agaric. ʒij.

Passul. maj. exac. ʒiß.

Flor. til. Mj.

Sem. fœnicul. ʒj. Z. Z. ʒß.

Misc. coq. in vase clauso c. aq. font. ʒiß. Colet. citra expression.

Dos. ʒv. calide.

V. S. instituenda Mens. Febr. Jun. & Sept. sed parca. Scarificationes ter in anno, quia illis assuevit, repetendæ: non tamen præsentē paroxysmo aut imminente, Fonticuli aperti teneantur.

Summo mane hor. 5. sumat Pilul. V. ex diaphor. ʒ. ʒ. cum cinab. nat. &c. Postea hor. 7. & vesp. hor. 4. sumat ʒj. Trag. supra memoratæ ex rad. Valerian. &c. Subinde bis vel ter in septimana gtt. ij. ol. succin. d. Capiti imponatur Cucupha ex fol. beton. fl. til. mastich. &c. Balsamus ex ol. N. M. expr. succin. majoran. prodesset vertici inunctus.

In paroxysmo naribus admoveatur Pil. hyster. accendantur plumæ, corium: expergefactæ detur aq. hyster. cochl. j. ad. ij. finito paroxysmo pulv. epilept. March. ʒj.

Victus sit ex euchymis & eupeptis, vinum diluat decoct. chin. sassafir. passul. sem. fœnic. fl. til. extra pastum add. syrup. granator. berber. Auri indi posset ol. D. D. Scretæ cum bombace, sed parce,

Die 19. Decembr. scribit : Trag. optime conferre, nec se hactenus convulsionem passam : at tinnitum aurium adhuc perdurare.

Die 29. Decembr. scribit : satis commode se habere ratione convulsionum, at catarrhi continue ad pectus iique frigidi ruunt, adscribit id tempestati pluviae. Tinnitus aurium manet.

Misi d. 3. Jan. 1680. Rotul. pectoral. caeteris more solito pergat.

OBSERVATIO CXIX.

Motus convulsivi hysterici.

NOb. Virgo Mar. Magdalena R - - - Suitensis 32. annor. Arthritide vaga ante 13. annos correpta fuit : harum causa bis sibi subsequenter annis usa est *thermis Piperinis* : secunda vice motibus convulsivis in ipso balneo correpta fuit, ut ejularet, & ex balneo duenda fuerit. Hinc usa *thermis Equinis in vallib. Brigantinis*, quae nunquam convulsivos motus excitarunt, & aliquandiu bene habuit. Bis *Vinaceis* usa unde quoque melius habuit, at emaciata fuit. *Pediluviiis* quoque ex *faecibus vini* utebatur.

Ante 5. annos vinum ex poculo antimoniatò bibit, unde enormiter vomuit : subsecuti iterum convulsivi motus. Hinc usa Inseffu hyster. & postea Acidulas bibit commode. Menses ordinate fluunt : quandoque alba adsunt, manare coeperunt circa 14. aetat. annum. Quando plus comedit, aut quando à cibo se non exercet, vomit mane cibos cum multo muco : fere singulo mane vomit aquea, tandem crocea ad unc. vj. cum muco multo. Constipationi non est obnoxia. Praeterito vere diarrhoeam passa est per plures septimanas, unde valde debilitabatur : ab usu vini rubri melius habuit. Per annos aliquot crebro convulsivos motus experta est, scil. quoties menses fluebant, quoties dolebat ex digito, dente, aut alibi ex. gr. bubone sub axilla &c. quoties terrebar, quoties vehementius irascebatur : imprimis à terrore malum redibat : à 4. annis Zurzachii ipsam dereliquit : primo anno tamen malum crebrius invasit.

Puella 9. annorum vena secabatur, postmodum crebrius post convulsiones ; a V. S. paroxysmo cessante melius habuit. Purgabatur medicamentis fortissimis : ab illis primum paretica fere fiebat. Pridem robusta erat & carnosà : nunc parum emaciata. Appetit. Vere ante acidulas sitiit. Noctu cubitum itura pridem spir. vini cochl. ij. usa fuit.

Jam

Jam à dimidio anno respiratio difficilis in acclivium ascensu. Rarò caput dolet : ab igne vero vehementissimè : sudat facilè. Vermes sua sponte sæpe excernit, qui tamen *medicamentis* pelli nequeunt. Quoties convellebatur pridem ferè ratio peribat, in mediis motibus convulsivis ridebat, cantabat, plorabat, ex imo pectore exclamabat & ejulabat : aliquando ratio constabat, sed absurdis locutionibus & actionibus obsistere nequivit.

Principium insultuum est Cardialgia & anxietas circa præcordia & sensus formicationis in extremis artuum : quandoque pulsum & concussionem circa præcordia & ventriculum sensit. In ipsa invasione collum stringitur & quasi buccellam percipit.

Die 19. Jul. 1669. in acidulis Ripplisaviensibus ad ipsam vocabar : conquerebatur de sensu formicationis & cardialgia, sed non admodum gravi, mox convulsivi motus in nervum erumpebant, concutiebatur admodum truncus corporis & clunes agitabat valde, hinc artus : in ipso hoc p. n. statu verbis vix perceptibilibus dicebat, nonne prædixeram paroxysmum ? remittentibus motibus concussoriis trunci plorabat : cessante ploratu loquebatur. Mox furas summis cruciatibus affici dicebat, hinc valde tendebantur, statim convulsivi motus redibant, in quibus brachia tendebat, & digitos divaricabat : prima vice pollice ex manu sumto, & secunda vice digitis pedum surrectis & perfricatis plantis pedum brevi motus remittebant. Dedi cum D. D. Schnorpffio aliquot haustus herbae Siderit. I. Fuchs. & fl. serpil. in acid. coct. unde nunquam redierunt, & 28. Jul. adhuc immunis erat. Per biduum perrexit Decoct. Hinc iterum frigidas bibit. Not. Nephritidi etiam obnoxia est.

Resolutio.

Succo nervoso character impressus videtur post arthritidem malè curatam à *Thermis*, *Antimoniatis*, *purgant.* &c. qui author est convulsionum, sero abundare videtur eoque falso, quia habitus laxus, subfuscus, ad iram prona est. Juvatur à *V. S.* *purgatione pil. succin.* quas nuper cubitum ituræ dedi. Universus succus nervorum læsus, quia convulsivi motus universales hac vice tum cum mensium fluxu, tum postea evenerunt. Vellicat nervos, qui ploratu & risui præsumunt : & illos qui veneri, unde illa agitatio clunium : debiles illi, unde circa mensium tempus invadunt. Laryngis quoque & gulæ nervulos invadunt unde buccella in faucibus. Irritatio seu explosio non valida, quia surrectis digitis pedum & pollicibus brevi cessavit. Hac vice respiratio non multum patiebatur : aliis vicibus fere intercipiebatur, sine tamen lei-

pothymia : si vero *Laconica* ingrediatur, protinus animo linquitur: item à balneo aquæ dulcis fervido, tum simul motus convulsivi adveniunt. Irritatur à semine copioso, mensibus, terrore, dolore, æstu: non vero à dulcibus aut odoratis. Ventriculi vitium per accidens scil. & à tot & tam validis purgantibus contraxisse videtur.

In hoc affectu serosi humores evacuandi, genus nervosum roborandum & humores nervis inimici absorbendi. In paroxysmo mature excitetur.

Sumat igitur d. 8. ante & d. 8. post menses gr. xv. MP. de succino Crat. post cœnam parciolem. Mane sumat ʒj. vel ʒß. pulv. ex succin. fœcul. bryon. pil. reg. inc. cum castor. &c. cum aq. hyster. c. ex rad. bryon. levist. fœnic. herb. meliss. artem. puleg. rorism. majoran. fl. serpill. cheir. sem. levistic. In quo inf. Castor. In paroxysmo extendantur mature digiti, fricentur plantæ pedis: detur aq. hysteric. odoretur pil. hysteric. In victu vitet fructus crudos, aromata, acetum, vinum, sulph. balnea.

OBSERVATIO CXX.

Motus convulsivi Epidemici.

Marcus M. ex Pago Ebner in Sylva Hercynia, Mense Septembr. 1693. passus est morbum convulsivum, quem vocant *Kriebelsucht*, tunc in hoc pago *Epidemium*, qui adhuc non paucos affligit: non percutit pueris, puellis, fœminis aut viris, adultis aut senibus. Incipit cum sensu fornicationis in manibus & pedibus: sequitur spasmus flatulentus: caput quibusdam dolet, aliis non valde. In principio V. S. adhibent, quibusdam illa morbum præcavit: *Marcum* non juvit. Post principium vere manus & pedes convelluntur valde, ut ejulare & exclamare cogantur. Quidam delirant sine convulsionibus: *Uxor Marci* valde doluit in capite & deliravit, non tamen convellebatur. Duravit paroxysmus per dies 14. diu tamen mentem non recuperavit. In paroxysmo apud *Marcum* dolores tam atroces erant à motu convulsivo, ut sibi manus violentas intulisset, si instrumenta ad manus fuissent; ideo uxorem & adstantes rogavit postea, ut removerent in paroxysmo cultros, secures aliave hujus generis. Tota hyeme immunis ab hoc malo erat. Vere rediit morbus convulsivus, cum folia arbores edebant, & quidem vehementior cum mentis amissione & dyspnœa: recidiva duravit d. 14. longius tamen amens mansit, scil. per 3. septimanas. Mense Majo circa Pentecosten sensim visum amisit; manifestius

festius ille imminuebatur circa Novilunium. Die 28. Sept. 1694. me convenit: ante 3. septim. adhuc in cœlo stellas & lunam vidit, nunc non amplius, at solis corpus; animadvertit tamen lucem diurnam & candelæ. Caput non dolet, at punctiones sentit à temporibus versus oculos. Cum oculorum vitio incepit in pene glandis flexura, ut recta emingere nequeat, sed semper nisi caveat, interfœminea permingat; flexura tamen tam violenta non est, quin possit glandem corrigere, una tamen vice fortior est quam aliâ: subinde hujus morbi convulsivi vestigia seu reliquias patitur, prodentes se lassitudine spontanea, punctiōibus in artubus, sed momentaneæ. In paroxysmo appetunt valde, & quidam tantum non famem caninam habuerunt. Quidam tam fortiter delirarunt, ut mitterentur in illam domum, quorsum Maniaci ablegantur. Alii tantum non vinculis coercendi aut aliter custodiendi erant, ne in sylvas & campos excurrerent.

Causam adscripserunt *Pagi incolæ* seu uredini seu ustilagini frumentorum, quum ante annum ros melleus frequenter frumenta oblinens, ob lentorem attactis spicis adhæserit digitis: semina forinsecus nigricabant, intus candebant, & multum nihilominus farinæ suppeditabant. Ob annonæ caritatem semina nigra non separabat *Marcus iste* & alii à sano frumento, reputantes nullum damnum allaturum. Hæc frumenti *ustilago* diversa est ab illa, quæ spicis evenit, si circa radices culminum vermes nidulentur, nam spica secedit in pulverem nigrum similem fulgini, unde etiam farina & panis ex illo formatus nigricat.

Marcus iste vir robustus est, bene coloratus: eques huc ivit è suo pago, qui ab urbe nostra ad minimum 4. miliaribus distat; est quinquagenario major, nondum canus. In morbo convulsivo panem & placentas ex farina frumenti ustilagine corrupti penitus fastidiebat: delectabatur imprimis rapis ad mollitiem coctis sale conditis: aversionem panis hujus patiebatur quoque uxor per d. 14. nec in jusculis illum admittebant.

In Autumno 1693. invasit primum puellum suum 6. annorum, dum in campo erat, præ lassitudine in sylva decubuit toto die: caput per dies 2. doluit; hucusque lassus est, nunquam passus est spasmos. Alter minor natu motus convulsivos vehementes passus est per 3. septimanas, nunc penitus ab illis liber est nullamque recidivam passus vere: plures autem vermes ab eodem excernebantur. Filia 3. annorum graviter illo affligebatur in autumno, & vere rursus, ac hucusque prope singulis d. 14. paroxysmum experitur per diem unicum.

In autumno tunc morbus hic convulsivus erat *Epidemius in pagis Gravenhausen*, ubi quinque homines mortui sunt terribili genere mor-

tis; nam à motu convulsivo caput ad latus aut retrorsum trahente & diu durante, livescebant & suffocabantur. *Lenzkirch, Grünwald/in Capell.* ubi 150. hoc malo afflicti numerabantur. In jumentis nullus morbus *Epidemius, ut in Hegoja*, observatus fuit, exceptis jumentis *Bondorffii*, patiebantur 40. ex vaccis, bobus &c. oculi intumuerunt & manabant, quæ negligebantur exceptis duobus sponte convaluerunt: duo hæc & alia, quibus *remedia* adhibebantur, excœcabantur.

Morbus iste convulsivus tantum pauperes invasit, qui ob annonæ caritatem semina nigra à bonis non separabant, quod tamen divites faciebant. Convulsorum quorundam aspectus erat tam terribilis, ut plures illos accedere nollent, adstantes meticulosiores illos defererent.

Victûs ratio *Incolarum hujus pagi Ebnet* est mane jus avenaceum, hordeaceum, pisorum cum pane intrito: & lac coagulatum acidum: prandium simile jus cum oleribus aut rapis coctis: cœna jus cum lacte acido. Potus aqua. Raro die *Dominica* carnes salitæ & fumo induratae, aut placentæ; rarissime vinum, aut fructus, scil. poma aut pyra cocta. Aer est frigidus & asper.

NB. Lolium hic & longe lateque in vicinia non inter segetes reperitur, nec quidem satum cresceret, ob cœli scil. inclementiam ut putant.

Vid. quæ hanc in materiam commentatus est Excell. D. D. Brunnerus in Misc. Nat. Cur. Dec. III. An. II. Observ. 224. pag 348.

OBSERVATIO CXXI.

Catalepsis.

NOb. Dni Praefecti N. N. in E. Filia Maria Magdalena 15. annorum cum dimidio: Novitia in Monasterio Beraviensi: robusta, bene colorata: Puella adhuc sæpe convulsiones passa est: imprimis anno ætatis 5. ut fere ipsam enecassent. Vere 1685. nunc die 8. nunc 14. quocunque in situ corporis erat, sive stans sive sedens & quocunque in loco subito oculos fixos tenebat, labia livescebant atque intra os retrahebat; quandoque deliravit, mirasque gesticulationes peragebat. Dabantur in Monasterio *remedia*, unde paroxysmus 5. septim. emanfit: *Mens. August.* per dies tres quotidie semel: die 13. & 14. quotidie bis illam invasit. Brevi durant vix ad octantem horæ, nunquam per quadrantem: quandoque multo breviores sunt: postquam præterit paroxysmus omnium ignara est: nisi quod agnoscat se non amplius in eo loco, ubi erat, aut non prope opus, quod ante insultum

tum susceperat, existere, miraturque quomodo locum mutarit. Putavit *Domina Mater* hunc affectum esse prodromum imminentium mensium, quos nondum vidit: suavit *V. S.*

In hoc affectu non cadit, non vacillat, nec leipothymia afficitur, nec dolet, manet in situ corporis tali, qualis erat ante invasionem, nec attenderetur nisi insolito more gesticularet aut garriret. Quandoque pallescit: pallorque indies incrementa sumit: est indocilis. In paroxysmo pulsus similis agonizanti.

Die 26. Augusti scribebatur affectum frequentius redire & longius durare, indeque magis magisque debilitari: quamvis cum adstantibus loquatur, post paroxysmum omnium ignara est. Interea *V. S. fuit*, sed sine juvamine

Die 17. Sept 1685. ipsam conveni in Monasterio Bärviensi: In ipso paroxysmo compellata respondet & imperata peragit quandoque, subinde in exsequendo antequam opus perficiat, agendorum obliviscitur: aliquando in illo contendit se nunc immunem esse ab insultu: illo cessante nullius rei amplius conscia est. Rogata in paroxysmo querebatur nunc de torminibus ventris, nunc de quodam artuum dolore, quandoque de cephalalgia: Post paroxysmum nullam doloris mentionem facit, imo negat se unquam de his conquestam fuisse. Est carnosissima valde, vivida, bene colorata: appetit, nullum vinum bibit: sitit nihilominus, aquam non nisi cum licentia extra pastum bibit. Alvus aperta: non est laesa, cum sociis currit hinc inde: hilaris est.

Horâ 3. vespertinâ paroxysmus leviculus ipsam invasit: colorem faciei mutavit, oculos tamen non pervertit, ad quæsitâ appositè respondit, gesticulavit digitis manûs dextræ, nendo pergere nequit. Pulsus robustus & paulo celerior fuit. Post paroxysmum cum sociis hinc inde cucurrit in horto sine ullo impedimento. Mammæ ab aliquot mensibus valde turgescunt. *Die 18. Sept.* nullum paroxysmum passa est, quamvis mane apparuerint prodromi, scilicet oculi turbidiores & fixiores.

NB. aliquandiu cum fructu sumpsit *mane Pulv. ex radic. Pæon.* Diu quoque *singulo mane quinque grana semin. pæon.*

Paroxysmus emanfit *ad d. 23. Septembr.* hodie statim à prandio, dum attente aspexit agnellum lactentem: delira loquebatur de matre sua male lactante, pede humum feriit, sæpius gesticulabatur digitis, quamprimum remisit, dederunt *cochl. j. Mixtur. ex spir. bezoard. & Ess. sudoris. citra additamentum aq. & Eleosacch.* ab illo tempore emanfit.

NB. Dum *Mater* illam utero gessit, arthritidem vagam perpeffa est.

est. Epilepsiam ab unguiculis passa est sæpe: remisit suâ sponte ante 4. ætatis annum. Irata humi cecidit, subinde obriguit, sic ist gestaret, instar infantum & adultiorum cum retentione spiritûs, ut suffocatum iri vererentur parentes ad annum ætatis sextum.

Resolutio.

Affectus videtur esse Catalepsis quædam species, nam plerumque in illo situ manet, in quo corpus erat in ipsa invasione: differt in eo quod quandoque loquitur, imperata exsequitur, incedit, jussa affert, ad quæsitâ respondet nunc apposite nunc delire: quandoque gesticulat manibus &c. In eo valde catalepsi affinis est, quod ignara sit omnium dictorum & factorum tum à se tum ab adstantibus præstitorum.

Mira spirituum animalium affectio hæc est: audit, nam ad quæsitâ respondet, subinde appositè; videt, ex. gr. ex cubiculo ultra 60. passus per ambages templum adiit, librum denominatum petiit & attulit *ad Dominam Magistram*: necessum quoque est horum sensuum objectâ phantasiæ oblata & accepta fuisse, nam imperata exsecuta est. Verum eadem sensuum Ideæ per hæc momenta seu quamdiu effectus durat ita oblitterantur, ut post paroxysmum nulliûs recordetur: protinus tamen ad solitos labores redit, ac si nihil unquam passa fuisset.

An aliquid convulsivi concurrat dubium est, nam oculorum obtutus fixus quidem est, sed oculi non pervertuntur, labia introrsum trahit, dentes tamen non constringit, facies & labia livescunt pulsusque frequens & celer evadit, respiratio tamen integra manet.

Genus nervosum debilitatum esse manifestum est, quia puellula 5. annorum vehementissimos paroxysmos epilepticos passa est: nunc dum mensium primitiæ instant, accessit ista Catalepsis.

Suasi ipsi *hoc in Novilunio pediluvia ex hystericis in aq. coct. 2do Infus. m. Menagogum ante proximum novilun.* Ante paroxysmum & illo cessante *cochl. ij. Mixtur. hujus R. Elaosacch. hysteric. cum cinnab. ʒij. ʒß. Mixtur. ex spir. bez. ʒ Ess. sudoris cochl. j. aq. meliss. flor. til. pæon. āā. ʒij. Msc.* Vinum vitet per annum.

Bibat Decoct.

R. C. C. ust. ʒij. lign. visc. q.

Sem. fœnic. āā. ʒj. flor. til. p. j.

Mac. ʒß. Coq. in aq. font. Mens. ij.

Dum *Infuso* utitur vitet fructus, crudos, acetaria. Aliàs nocent frixa; allium, cepæ, raphan. sinap. Ad hilaritatem excitetur.

In visu, auditu, sensu communi, phantasia & imperato motu nullus.

Ius torpor observatur; nam omnes horum sensuum actiones velocius Euro & cogitatione citius opus suum peragunt; auditum sensus communis discernit, phantasia agnoscit, facultas loco motiva imperio sine ulla mora obtemperat, imperatum exsequitur sive quid afferendum visu duce etiam ultimis pedum digitis obsequentibus quàm citissimè, sive quid eloquendum. Ipsæ gesticulationes & effata delira nullum torporem spiritus animales pati, nam cum celeritate quadam fiunt. Unde ergo omnium dictorum & factorum in paroxysmo oblivio? unde post paroxysmum quærit, num affectum suum perpeffa sit & mente aberraverit? quod suspicatur inde, quia non semper in eodem situ permanet, in quo ante insultum erat, non sua sponte sed superiorum iussu in ipso paroxysmo? alia spirituum animalium dispositio videtur esse in somnambulis, qui plerumque omnium recordantur, ut à plerisque quos novi intellexi.

Pallor faciei quandoque ejus & labiorum livor sanguinem in motu suo impediri innuunt, cui succurrere velle cor videtur, quia pulsus celeriores & frequentiores in paroxysmo apparent.

Redundat in illâ sanguis, nam carnosâ & benè colorata est: mammæ valde turgent & instant mensium primitiæ: exitum tamen hætenus nondum invenerunt. In paroxysmo queritur de dolore capitis & hypogastrii: extra paroxysmum negat se doluisse: an vere? an ex metu & ne *Monasterio* eliminaretur? nescio: certe lubenter in illo permaneret.

Fortè sanguis redundans & nunc turgescens in motu suo intra cerebrum alicubi impeditur; nam non omnia optimè constituta esse patet inde, quia ætatis anno 5. graves insultus epilepticos passa est & nunc non ingeniosa admodum est & indocilis.

An Catalepsis hæc curabilis sit? spem facit curationis, quia hætenus nulli veri motus convulsivi animadversi fuerunt: quia in bona diæta conservatur & *ad medicamenta strictè sumenda* adigitur: blande tractatur à *Domina Priore*. Luculentius omnia patebunt post mensium fluxum: nam si cessaverit, nullus metus epilepsiæ superventuræ supererit. Aliquam jam spem facit levamen *ex usu pulv. radic. pæon. & semin. pæon.*

Ettmullerus Pr. P. 2. sub fin. Cap. 7. p. 258. hunc affectum adscribit cuidam fixationi spirituum animalium, quos tamen in singulis artubus superesse existimat, quia Cataleptici impulsu incedunt. Quidam in dispositione quadam aliquid convulsivi concurrere putant.

Die 23. Septembr. post meridiem rediit paroxysmus.

Ad d. 10. Octobr. 1685. Paroxysmus bis terve rediit & quidem satis fortis : durabat ultra quadrantem horæ : semel in paroxysmo illam verberavit, hat gegen der Frau Priorin gleichsam geschneilt, torvè ipsam intuita est, non multum se opposuit : postea cum ad mentem rediisset, nullius recordari voluit. *Die 14. Octobr. cum Domina Matre E. profecta est : deerant spec. pro potu ordinar. secum sumsit spir. bez.*

Ad d. 21. Octobr. quo ipsam conveni E. nullum paroxysmum observarunt parentes & domestici : comedit quæ lubet & bibit vinum, hilaris est : desiderat adeundi *Monasterium*, quod non concedetur *ante Festum Nativitatis D. N.* Nullis utitur *medicamentis*, nec Parentes expectierunt, ut mitterem. In promptu habent *spir. bezoard.*

Die 1. Decembr. scribit Dnus Pater paroxysmum singulis d. 14. rediisse sed brevem, durantem vix 3. P. N. In paroxysmo quietam manere : si non terreatur, omnium ignara est. *Aq.* non usi sunt, quia paroxysmus ex nullo signo prænosci potest. De menstruo hætenus nihil constitit.

Respondi : De aqua dari potest quotidie mane in lecto ʒß. ʒ post paroxysmum. *Menagoga* frustra adhibentur, donec ejus prodromi innotescant, quia nulla adsunt signa chloroseos.

Die 1. Februar. 1686. Paroxysmus subindè redit & hoc ipso die duravit per 5. P. N. sine ullo motu aut cum moribus inconditis, nisi quod caput perfricuerit & aliquot suspiria duxerit. Bis hætenus habuit menstrua : ultimâ vice ante 5. septimanas.

Queritur ? An ʒ quid sumendum ? Ægre sumit *medicamenta* & verecundatur, si illorum mentio fiat. *Aquam pridem ordinatam* abhorret : totam prope adhuc obtinent.

Respondi : Morbus nervinus chronicus ægre cedit : *medicamentis* opus habet, ne affectus deterior fiat, eoque magis quia jam bis menstruata fuit : suasi *succin. alb. ppr. d. 2. Febr.*

Die 22. Martii 1686. dum *pulv. succin.* usa est, ne minimum quidem vestigium catalepseos apud illam observatum fuit : postquam verò à 14. diebus destituebatur *pulvere*, intereaue menstrua rite fluebant, quæ 8. Mart. cessarunt : d. 10. Martii cum jejuno stomacho *Dillendorffium* pedes iverat, vix quadrante itineris parte confecta substitit ac oculos pervertit per 2. P. N. cum à duabus sororibus increparetur, quid faceret & cur non prosequeretur iter ? respondit, se non posse ; verùm statim ad mentem rediit ac iter prosecuta est : eodem quoque mane benè domum reversa est. Cupit *Berovium* redire : expetunt
Ipsam

Ipsam quoque *Domina Mag. & Priorissa* : An illuc mittenda ? An domi integra valetudo exspectanda à *Remediis* ? Imò an illa unquam speranda ? Petit *Remedia*.

Respondi : *Beravii* curatio meliùs perageretur , quàm domi : Continuandus *Pulv. succin.* cum bona diæta : sic aliquid in morbo difficili curatu scil. nervino sperari posset : polliceri temerè nihil volo.

Die 15. Jul. 1686. Ipsam conveni E. : à mense Martio hucusque sæpe paroxysmum hunc passa est : invadit illam sine ullo prodromo, in principio oculos figit, linguam agitat, manus & nasum perfricat : non audit, non videt ; in illo situ manet, in quo invadebatur ; facies livescit, postea signa vigentis auditus & visus præbet, nam ad jussu incedit, ad quæsitæ respondet, loquitur tamen plerumque absurda aut incongrua ; facies rubescit ; quandoque sua sponte obambulat, scalas ascendit, januas aperit. Finito paroxysmo nullius rei gestæ aut effatæ recordatur. Est bene colorata, carnosæ, robusta, menses rite fluunt & cætera plane sana est. Invadit ipsam plerumque circa novilunium ; in uno die semel, bis, ter, vel quater : cessat sæpe per d. 14. aut tres septimanas : invasit ipsam quoque post novilunium : credunt quod ipsa quoque in somno paroxysmos experta sit, nam surgens solito lividior & tristior erat subindè. Observant jam ab aliquo tempore memoriam debiliorem fieri. Mæror & ira quandoque paroxysmum accelerant. *Suasa erant ipsi varia : Ol. fœtid. ex succin. alb. & nigr. dest. acre,* simile videbatur *Ol. buxi vel Guajac. per retort. dest. à Rudolpho Bezen,* quo Pater ipsius Epilepsiam stantium & sedentium curasse jactat, *die stillen und stehende oder sitzende Bichter ohne Fallen.* 2. *Alia Einsidlens. scil. ol. minus fœtens : Elect. ex cinnab. nativ. pilulam sursum deorsumque purgantem ex ÷ procul dubio : sed sine successu,*

Die 16. Jul. 1686. ipsi suasi pulv. seq.

R. Rad. Valerian. sylv. ʒj. pœon. ʒß.

C. C. Ebor. āā. ʒij. succin. alb. ppr.

Cinnab. nativ. āā. ʒj. ol. dest. succin. gr. iiij.

Ol. N. M. expr. gr. iiij. sacch. alb ʒiiij. Msc. F. P.

Dos. mane horâ 6. ʒj. cum aq. flor. til. aut betonic. aut salv. cochl. iiij. vesperi ʒß. cum his aq. mane Maneat jejuna hor. 2. vesp. hor. j. tempore mensium omittat usum medicamentorum. In paroxysmo Balsam. succin. naribus admoveatur, non illinatur. In victu fugiat omnia acrida, falsa, aromatizata nimium, frixa, caput replentia : vinum diluat aq. in qua sem. fœnic. coct, Omnis iræ & mæroris causa abscindatur.

Die 20. Sept. 1686. ipsam invisi: Catalepsin non amplius tam crebro passa est, ut pridem, ex quo pulv. uti cœpit d. 16. Jul. ordinat. jam à tribus septim. emanavit: menses rite fluunt per d. 5. vel 6. largè: bene comedit & dormit: pergat strenuè pulvere.

Die 16. Decembr. Circa novilunium fortius corripitur Catalepsi, durat diutius: gesticulat, loquitur absurda: corollam precatoriam nuper divulsit in templo: tres globulos devoravit: non cadit, manet in situ, in quo correpta fuerat: ad se rediens omnium ignara est: si dicitur ei de paroxysmo perpeſſo, lachrymas fundit: dederunt pulv. contr. vermes bis: primâ vice multos excrevit, secundâ nullos. Spatio inter unum & alterum novilunium Catalepsis quidem ipsam invadit, sed brevi tempore durat. Suavi Confect. semin. cin. per d. 6. continuandum lunâ in cancro existente. Corripitur fila trahendo, in mensa gesticulat, ac si fila traheret.

OBSERVATIO CXXII.

Catalepsis.

R. *D. P. N. Natus 1637. Mens. Mart. staturæ justæ, coloris citrini, gracilis. Mens. Januar. 1690. passus est pleuritidem, & erysipelas circa malleolum Mens. April. 1691. de quo R. D. P. F. scripsit Reverendiss. D. Abbati Romano seqq. d. 17. Octobr. 1694.*

*R. D. P. in Totmos jam diu commorans d. 10. Octobr. venam secundam curavit, quo die querebatur de visûs debilitate, diebus sequentibus toto mane ac subinde etiam vesperi in confessionibus audiendis occupatus, d. 13. Octobr. hor. 9. non potuit missam perficere, legere nequies: finitâ missâ hypocaustum adiit, ubi quoque officium cum R. D. P. Othone recitare non valuit: fere nihil pransus est; cœnavit tamen alacriter, noctu bene dormivit. D. 14. Octobr. hor. 10. matut. in fellâ sedit immotus, coquæ alloquenti nullum responsum dedit: succusserunt accurrentes R. R. D. D. P. P. neque ipsis respondet, in lectulum hypocausti collocarunt, linguam fortiter extra os exseruit, humor flavus, foetens, copiose ex ore expressus fuit, tunc motibus convulsivis vehementer agitabatur: iterum è lecto levarunt, agitarunt, unde motus isti cessarunt, verum ad interrogata non respondit; crebrius tamen verbum *Æternum* effatus est, per quod matulam urinariam intellexit, hâc porrectâ copiose urinam eminxit, inde quietior factus fuit, post aliquod spatium bis adhuc urinam cum levamine emisit, neminem ta-*

men

men adstantium agnovit, nec congrue ad interrogata respondit, semper verba dedicata, dicata sola efferens sæpius usque fere ad hor. 4. vespertin. Adveniente illo tempore R. D. P. J. *Francisco de Macon*, quem singulariter amabat, hilarem se ex ejus præsentia ostendit, & frequenter lucida intervalla habuit, subinde ad interrogata satis bene respondens.

R. D. P. *Francisc.* statim *Vesicatoria* sub nucha, in utroque carpo & sub utroque genu imposuit: hor. 5. *Clysterem* iniecit, qui eduxit multum fœcum solidarum: inunxit *Balsam. apoplect. ol. d. succin.* Quoniam valde somnolentus erat, ut vix arceri somnus, & expergefieri posset, dedit *Pilul. cephalic.* & post horam jusculum D. 15. *Octobr.* quater deiecit, nocte tamen prægressa dormivit & hodie quoque, somnum adstantes arcere tentarunt subinde, expergefactus sæpe apposite respondit; vesperi verò horâ 4. non amplius nec adstantes agnovit: hæc perturbatio duravit solummodo ad 5. vespertin. ubi sibi præsentior erat, igitur sivit illum dormire à 9. noct. ad 5. matut. D. 16. *Oct.* expergefactus pronunciavit expedite *Germanicè Deo sint laudes*, dedit tunc *Pulv. antiapoplect.* Toto die memoria & ratio magis magisque ad pristinum vigorem redibant, congrue respondit & totâ die confabulatus est cum adstantibus satis aptè, & vesperi melius quam mane; nominum tamen propriorum Personarum non recordabatur: visus melior quoque, nam per perspicillum verba duo legere potuit; noctu ultra tres horas non dormiit. D. 17. *Oct.* mane sitiit: pulsus nondum bonus, quem in principio postquam advenit, durissimum & ferratum invenit.

Analysis.

Insultus iste partim Catalepticus partim Epilepticus fuit, nam cum ancilla ipsum convenisset, instar trunci sedit in sella: dum compellabatur nihil respondit neque etiam post succussionem: in lecto exsertâ linguâ multum humoris flavi egressit, an vomitu? credo, quia erat flavus & fœtidus: postea convellebatur, è lecto educto motus iste cessavit, at stupidus mansit, neminem agnovit, unum alterumve verbum protulit sine ratione: memoria hallucinabat, nam rebus nomina sua impertiri nequiit, nec postea Personarum nomina indicare potuit. Nihil apoplectici concurrisse puto, quia nihil paralytici artubus contigit, verba quædam articulatè enunciavit. Insignis tamen labes in cranio hæsit, quia jam D. 10. *Oct.* visus debilitatem animadvertit: D. 13. *Oct.* missam legendo perficere nequiit, nec domi officium cum socio recitare valuit. D. 14. *Oct.* symptomata Cataleptica & tandem Epileptica in apricum venerunt cum memoriæ abolitione & mentis stupore, nondum penitus sublati. D. 17. *Octobr.* Causa fuit irritans & spiritus animales

stupefaciens, nondum tamen illorum influxum impediens, hanc ob causam somnolentus fuit: illa vix alia quam serum esse potuit, nam illud ima subit. A cerebro avulsum fuit *Clysterib. Purgantib. Vesicatoriis*, ita ut paucae reliquiae superfuerint, sine ullius motus abolitione aut notabili imminutione. Serum huc compulsus fuit toto prope die manendo in templo, loco insalubri & aere jam frigido confessiones audiendo. Per consensum ventriculi non factus est iste insultus, quia post egestionem humoris flavi reliqua symptomata perstiterunt, quaedam etiam diu post.

D. 19. Octobr. 1694. scripsi R. D. P. de Macon porrò huic labi consulendum, ne recidiva superveniat huic morbo familiaris, neque tandem in affectum immedicabilem degeneret ut apud R. D. P. Berchtold p. m. & alios, qui morbum convulsivum passi sunt Epidemium in Gravenhausen, Ebnet &c. in Autumno 1693. & Vere 1694. Monui ut *Eilul. cephalic.* semel in septimana darentur ad 13. etiam 15. si ignaviores sint: non omitterentur *Clyster.* si constipatus esset. *Vesicatoria* continuarentur, quamdiu visus laesus esset, novum locum seligendo. Comendavi *Fonticulos* & suasi *Pulv. seq.*

℞. Rad. valerian. sylv. ʒj.

pxeon. ʒiij.

C. C. ph. ppr. ʒiʒ.

Ungul. alc. ppr. ʒj.

† diaphor. ʒiʒ.

Cinnab. †. ʒj.

Ol. N. M. expr. ʒʒ.

Sacch. alb. ʒij. Msc. F. Ps.

Dos. Man. ʒj. Vesp. ʒʒ. cum aq. vel Decoct. rorismar.

Quia sitit, bibat Decoct. Sassafr. vel Rad. Chin. Aërem Totmosanum asperiozem judicavi pro illo: Confessionum audiendarum diutina continuatio noxia: victus sit ex euchymis & eupeptis.

D. 30. Oct. 1694. scribit R. D. P. de Macon R. D. Aëgrum indies melius se habere, vires & visum augeri; bibit vinum Decoct. sassafr. bene dilutum, quod sub vesperam capitis perturbationem & nimium calorem causat: continuat usum Pulv. Cephal. expetit Pilul. Cephal. ʒʒ.

D. 31. Octobr. monebatur, ut strenuè Pulv. Cephal. continuet: circa Novi- & Plenilunium aut necessitate urgente Pilul. Cephalic. quas misi, exhibeat: Vesicatoriorum usum non intermittat: Diætam strictè observet,

OBSER-

OBSERVATIO CXXIII.

Catalepsis.

E*Lisabetha A.* . . puella 7. annor. vegeta, intrepida: *An. 1686.* primum in Scholam missa fuit: feliciter discenda apprehendit memoriaeque tradidit. Anno dimidio elapso meticolosior videbatur & quaedam Ecstaseos aut Catalepseos indicia de se praebeuit, nam inter recitandum seu preces seu quaestiones & responsiones Catecheticas, aut aliud quid agendum substitit, oculosque fixos tenuit, ac si omnes sensus ligati essent, digitisque gesticulavit ac brachialiorum viciniorum partes vellicavit: excitata omnium ignara erat. Nocte praeterita lectiones demandatas recitavit ac Pædagogi nomen altâ voce pronuntiavit. Hoc in statu per annum mansit, ac interea usa est *Pulv. Anti-epileptico.* *Anno 1688. D. 2. Maj. Mater* primum motus convulsivos animadvertit, nam primum aliquoties manibus omnium ignara matrem percussit: sequenti die in templo matris sinui incumbens & dormiens subito expergefata easdem gesticulationes repetiit, iisque subito cessantibus risit & in altum profiliit: sequentibus diebus singulis horis tales paroxysmi ipsam invaserunt semel, ut decumbendum ipsi fuerit. Ante insultum oculos fixos tenuit, animadvertebatur anxietas quaedam cum suffocationis periculo, mox manus pedesque succutiebantur, dentes constringebantur pinnæque narium rigescebant cum pallore labiorum, extremorum frigore & sudore largissimo; finiebantur paroxysmi risu, quamprimum ad mentem rediit, petiit matulam minxitque, & quaesita de capitis dolore querebatur. Paroxysmi breves erant, & quandoque citius remiserunt, quam aliquis orationem dominicam absolvisset. Inter orandum sæpius substitit ac ore streperam quandam vocem veluti glocitans edidit. Hoc tempore die uno atque altero pituitam seu mucum copiosissimum, tenacem & virescentem evomuit.

Elapsis duabus tribusve septimanis finito paroxysmo audiebantur frequentia ventris murmura; etiam interdium aliquantulum affectus remisit, ut iterum deambulare potuerit, verum inordinatis & incongruis gressibus, nam nunc in altum saliit, mox super mensam, scamnum & sedilia ingrediebatur, nunc per omnes ædium scalas ad summum ascendebat, adeo ut sine custode relinqui nequirit.

Mens. August. 1688. Interdium paroxysmi nunc non tam frequentes sunt: aliquando semel bis terve invadunt, nonnunquam plenè non: Verum noctu singulis horis bis, ter, quater, etiam quinquies illis corripitur: circa 4tam matutinam remittunt: si ingruente paroxysmo erigitur, aut illa semet erigere valet idque statim, paroxysmus multò brevior

brevior fit: compellata non respondet, at illo finito quærit à *Matre*, quid petierit, ac si in paroxysmo in respondendo impediretur.

Nunc magis animo constare videtur, quàm ante aliquot septimanas: Preces & Quæstiones Catecheticas, quas ante hunc morbum memoriæ mandavit, dextre & sine hæsitatione recitat. Si nunc paroxysmus instat proximum quodque scil. mensam, scamnum adstantemve rem apprehendit sensimque humi desidet. Ex quo hoc affectu afflicta fuit, mirè crevit: In principio valdè sitiit, nunc non amplius: appetit autem nimium & ferè bulimo ægrotare videtur: nisi porrigatur cibus, lamentatur: si nimium comedit, evomit & post vomitum statim cibum rursus expetit: obvia quæque ingerit ori, scil. carbones, calceos aliaque absurda.

Resolutio.

Catalepsin affectum esse inde patet, quia subito illo correpta manet in illo situ sine sensu & congruo motu quo obruta fuit, attonitæ instar. Quæ verò hujus Catalepsis, seu Cessationis per aliquot momenta in oratione aliove opere, in quo occupabatur ante insultum, cum memoriæ abolitione & omnium sensuum reliquorum ligatione, quæ inquam causa proxima sit? ambiguum est. An terrificum aliquod phantasma phantasie subito occurrens spiritusque animales in suo motu sistens, ceu *Caput Medusæ*, quod *Pœtæ finxerunt*, in lapides mutasse insipientes, seu omni sensu & motu privasse? Id credibile & aliquo modo verisimile est: nam in tenella ætate liberaliter educata præpropere disciplinæ scholasticæ rigidiori & insuetæ subjecta fuit, & à minis etiam facile terrificum aliquod phantasma memoriæ imprimi potuit, quod inde quoque probabile fit, quia meticulosior post semestrem evasit; noctu præterita lectiones demandatas recitavit & altâ voce *Pædagogi* nomen enunciavit. Atque solum Phantasma hujus symptomatis causam fuisse vix dubitare sinit, quod per annum in hoc statu manserit.

Post annum phantasmati aliquid materiale accessisse, quod spirituum motum potius sistit, quàm congelat, ut *Veteres loquebantur*, ex multis manifestum fit: nam ante paroxysmum oculos fixos tenet, angitur, suffocatio intentatur; in ipso paroxysmo verè convellitur ac præter voluntatem artus succutit, pinnae narium rigescunt, dentes constringit, expallescent labia, sudor exprimitur ac extrema frigent: post paroxysmum statim matulam petit, caput dolere ait, audiuntur sonora ventris murmura; mentis aliqua imbecillitas observatur, illamque prodit inconditis subsultibus, incongruo incessu super sedilia, scamna, mensam, temerario ascensu per scalam ad summa ædium; ante duas septimanas vel tres vomuit mucum copiosissimum, tenacem & virescentem, sitiit: & nunc vero Bulimo & Picâ affligitur: Imprimis id evincunt creberrimi paroxysmi in unica horâ noctu crebrius invadentes, scil. ter, quater imo quinquies, qui citius finiuntur, si maturè erigitur.

Materiale

Materiale hoc se poris medullofis cerebri insinuasse, patet ex omnium sensuum abolitione & motibus verè Epilepticis in paroxysmo & post paroxysmum, ex mentis imbecillitate; etiam detineri circa plexus & expansiones nervorum manifestum inde fit, quia antè paroxysmum angitur & suffocatio intentatur.

Materiale hoc nihil aliud potest esse, quàm serum, quòd citò stagnare & subito maximam partem consumi potest; Insuper illud cum sanguine intimam medullam Cerebri & Cerebelli subit, perpetuòque aliàs nervos irrigat naturaliter. Largiùs intra poros medullosos fufum fuit, quia à tot paroxysmis compages medullosa debilior & laxior facta promptiùs serum admittit & detinet. An non quoque Vermes concurrant? *Notum est à Vermibus crebrò Epilepsiam excitatam fuisse ex Observ. Medicorum: etiam Aphoniam apud Zacut. Lusitan. Prax. Lib. II. Observ. 36.* Et tales latere innuunt sitis pridem intensa, & nunc Bulimos atque Pica.

Magno studio huic Catalepsi occurrendum, ne tandem in veram & immedicabilem Epilepsiam degeneret. Spem curationis faciunt ætas, paroxysmorum brevitæ & quod magis magisque animum recuperat, & quæ olim memoriæ credidit, rursus feliciter reddit: & hoc quoque aliquid boni pollicetur, quod post paroxysmum subinde recordatur eorum, quæ illo durante ex illo quæsitæ fuerunt.

Suasi ipsi per integrum annum usum Rad. Valerian. sylv.

℞. Radic. Valerian. sylv. ℥ij.

Limat. Ungul. Equin. ℥ß.

Sacch. alb. ℥iij. Msc. F. P. s.

Dos. Manè horâ 6^{ta} & Vesp. horâ 5^{ta} ℥ß. vel ℥ij.

cum aq. flor. til. pœon. satyr. purp. aut simili.

Post sumptum Pulv. nec cibus nec potus concedatur per horam.

Quia jam plexus & expansiones nervorum affliguntur, nulla purgantia darem. *Stutgardia* Infantibus Epilepticis & etiam adultioribus crebrò brachiis & suris Vesicatoria imponunt cum fructu.

Vere & Autumno singulis mensibus per d. 6. summo mane darem Conf. semin. Cin. à ℥j. ad ℥ij. etiam ampliùs ob bulimum & picam. Pro potu ordinario pro ligni sassifr. Decoct. suaderem Lign. visc. q. cujuscunque ℥ij. semin. fœnic. ℥j. Coq. in Mens. ij. aq. Font. Nam in India scribit Bontius cædentes arbores sassifr. virides adhuc fieri amentes. Vinum penitus denegandum. Vescatur cibus boni succi, facilis coctionis. Magis blanditiis, quàm minis ad meliorem mentem reducatur.

OBSERVATIO CXXIV.

Catalepsis suffocationi ab utero similis.

Nobilissima Domina Anna Schm. annor. 38. staturæ brevioris, macilenta, ab 8. annis maritata est, binos foetus vivos peperit: anno 1689. abortiit undecima septimana, abortus integer erat magnitudine ovi anserini. Anno 1680. adhuc cælebs primum correpta fuit abolitione omnium sensuum & motuum, adeo ut nec respiratio observaretur, unde bis jam mortua crederetur: jacet instar trunci, os arctè constringitur; cum aliquando cochleari argenteo dentes diducere conarentur, dentem fregerunt. Videtur somno profundissimo obruta: in artubus & oculis nihil convulsivi hætenus observatum fuit: duravit sopor iste plerumque 48. horis, ut mirentur illam sine ulla refocillatione *vel à cibo vel a potu vel à medicamento* tam diu subsistere posse. Non potest excitari à *fætidis, castoreo &c. ab incensione & fumo perdicum &c.* Aliquando Excell. D. D. Christophorus Harder, apud quem Anno 1681. per 8. septimanas commorata in suis ædibus erat, illam excitavit *cereolâ oleo inunctâ* profundè in gulam trusa. Cessaturo paroxysmo vomit magnâ violentiâ cruorem & mucum crassissimum viscidum album vel flavum pellucidum: à paroxysmo dolet in omnibus artubus, in præcordiis & abdomine: urinam emittit rubram cum dysuria. Præcedunt paroxysmum diu lassitudo quædam, dolor circa regionem renis sinistri & coxam sinistr. non in lumbis, aut circa os sacrum. Oboritur tumor ovi gallinacei magnitudine circa futuram coronalem in syncipite paulò dextrorsum declinans; quamvis subinde tumor hoc in loco emergat, nullo subsequente paroxysmo. Paroxysmus cum prodromis & symptomatibus illum consequentibus durat 6. vel 7. septimanis, ut continuo decumbere cogatur.

Dum cælebs erat aliquoties hunc paroxysmum experta est, etiam in matrimonio una atque altera vice: emanit paroxysmus per annum, aliquando etiam per biennium. Paroxysmum accelerant *medicamenta acria & purgantia fortiora*: unde admodum aversatur *medicamenta*. Anno 1691. usâ fuit *Thermis Gyrensis*: toleravit earum inessum diebus decem, postea à sudore valido excitato graviter ab illo obruebatur, ut de vita actum esse crederetur. Abortum Anno 1689. præcessit 24. horis fluxus lochiorum cum nixibus pariundi: nixus vi cohibuit, unde putat se dolorem ischiadicum in sinistro latere contraxisse, unde nunc manifeste percipit imbecillitatem in coxa, ut ei pedi insistere nequeat: putat pedem ob luxationem coxæ breviorē esse, quamvis
nihil

nihil circa coxam deprehendere per vestes potueram, certè in lecto femur sine impedimento adducere & deprimere pro lubitu valet: videntur potius tendines tibiam flectentes ob neglectam extensionem breviores facti, eingestruyfft: ægrè incedit: scalam scandit facilius, quam descendit: semper cum metu. Mensium fluxus dum cælebs ordinatior & coloratior erat, quam nunc in matrimonio, nam est decolor & cum doloribus fit in lumbis, osse sacro & in hypogastrio: de fluore albo nihil observat.

Die 27. Maji 1692. me convenit: appetitus tunc erat imminutus: aiebat sibi melius esse jejuno ventriculo, quam post assumptum cibum: plerumque non sitit: alvus sæpe ad dies quinque vel sex constipatur. Urina pallida est cum sedimento mucoso turbidulo non cohærente. Bibit nunc vinum album novum. Respirat cum difficultate, humili tamen situ decumbit, altè nec valet, nec licet, nunc tussiculâ siccâ afficitur: cor subinde palpitat, pulsus hodie erat ante meridiem frequentior, celerior debito: manus citra motum sudarunt. Caput ordinarie non dolet, nisi quando tumor adest, at tinnitum prope continuo in toto corpore sentit: spasmo flatulento valde obnoxia est. Pedes vesperi ultra malleolos tument, mane detumescunt. Caput facile sudat.

Quia existimavi genus nervosum apud Nobilissimam Dominam valde debile esse & irritabile, & spiritus animales quasi subito ligari, ut in catalepsi, suasi ut hoc vere compararet penu aquarum pœon. flor. fol. & radic. flor. til. satyr. purpur. valerian. sylv. cum toto: flor. trinit. seu viol. tricolor. ex recentibus aqua fervida affund. statim destill. Quarum Hbß. add.

℞. Spir. *c. urin. spir. ☉ dulc. āā. ʒij.

Liq. C. C. succin. ʒi. Aqu. flor. til. ʒiij. Msc.

Dos. singulo mane cochl. ij. cum juscul. carn. ʒiij. vel iiij.

Suasi porro Pulv. antiepilepticum seq.

℞. Rad. pœon. ʒj. C. C. ph. ppr.

Ung. alc. ppt. āā. ʒiß. Cinnab. nativ. ʒß.

Lap. ☿. ppt. ʒj. Matr. perl. ppr. ʒß.

Unic. foss. ʒj. ol. dest. rorism. gtt. ij.

Sacch. alb. ʒvj. Msc. F. p. s.

Dos. ʒß. quarto quoque die cum cochl. ij. aq. flor. til. Mane duabus horis antequam bibat jusculum, Det operam, ut singulis diebus alvus aperta sit: adeat certâ horâ sellam, vescatur cibus laxantibus ante pastum.

Indat ano globulos saccharatos aut ex fermento, Θ e, bile : si non juvent, injiciatur Clyster ex vitell. ov. ol. oliv. mell. juscul. carn. aut lact. $\mathfrak{H}$ j. Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis : vinum diluat decoct. ligni visci cujusvis. *V. S.* si illi assueverit Vere & Autumno. Purgantia omittat. Singulo mane antequam surgat fricetur à coxa ad genu pila lanea semper deorsum trahendo : genu dum decumbit blande extendatur sæpius in die, ne tendines nimis corrugentur & contrahantur. Si paroxysmum instare sentiret, nihil magis prodesset, quam Clyster mature applicitus. Sæpe sumat de Mixtur. aquarum, cujus $\mathfrak{Z}$ iiij. add. 3j. pulv. antiepilept. cum gtt. xx. Ess. castor.

Die 25. April. 1693. Nobilissimus Dnus Maritus Dn. Joh. Heimr. Schm. scribit ex Kempten im Turbenthal. A medicamentis tinnitus remittit : incessus adhuc difficilis. A 3. septimanis decumbit : sopor p. n. redit, in quo 8. horis profunde dormit, ut expergefieri nequeat, vix in dormiente respiratio observatur & ex hac sola vivere conjicitur : sopore hoc pridem afficiebatur. In latere sinistro prope spinam patitur dolorem punctorium vehementem & tussim siccam : abscessus antequam maturus fiat, multum dormit, expergefacta semper querula est. Sopor manet usque dum abscessus maturus fiat, tunc purulenta ejecit. Semper conqueritur de Cephalalgia : convulsiones animadvertuntur. Urina missa pallida. Est admodum bibula : ter in die inebriari dicitur.

Suasi d. 26. April. Conserv. ros. r. bellid. min. cum diaph. $\mathcal{V}$. & c. superbibat jusculum aut serum alterat. fl. bellid. min. *M.* & *V.* ante pastum *R.* traumaticam, pil. ex Extr. bez. vinum negetur.

Die 4. Maji scribitur illam melius habere : soporem cessare, dolorem esse mitiorem : catarrhos tamen continuo ruere.

Suasi d. 5. Maji Electuar. iterationem, superbibat decoct. rad. tus-silag. chærefol. bellid. min. sem. anis. Empl. diachalcit. pil. ex styr. cum diacod. Dissuasi adhuc vinum.

Die 16. Maji 1693. relatum fuit illam scipione suffultam rursus per ædes obambulare.

Die 24. Maji Non amplius ipsi decumbendum est : petit remedia contra incessum difficilem interna & externa. An Thermae Fabarienses utiles ? An *V. S.* conducat ? superest adhuc Emplastr. urina subflava turbidula.

Thermas ceu non multum profuturas adhuc debili & forte adhuc nimis bibulæ, ut ajunt, non multum proderunt: magis prodesse *nervina*. *V. S.* nec oberit, si parca in brachio, nec multum proderit. *Suasi pulv.*

R. Rad. valerian. sylv. ℥ss.

Pulv. analept. Fr. Mind. ℥iij.

Ol. N. M. expr. ℥ss. sacch. alb. ℥iijss. Msc. P. p. s.

Dos. mane 3j. cum aq. rorismar.

Die 10. August. 1693. scribitur omnia hæc symptomata remissæ: eundi impotentiam superesse, si quod remedium supersit, petit.

Respondi balnea frustranea esse me à longo usu scire. Per scamnum sudoriferum aliquid præstari fortè posset, sed de hoc Chirurgus erudiendus.

OBSERVATIO CXXV.

Catalepsis in Epilepsiam degenerans.

Vir Clarissime & Excellentissime !

Selectus es inter innumeros harumce partium *Doctores Medicos*, ut demissè rogareris *pro Consilio* in casu ut lugubri sic plerumque correctionem abnuente. *Epilepsia* est idiopatica in puero annorum 12. non ab incunabulis fatigans, sed ejus funesta calamitas ferè ante annum sævire cæpit, quin nobis curiose disquirentibus illius ansa innotescere potuerit, minus ab initio, ut fere accidit inhumanæ erat indolis, sed sensim effectuum miseriam ita insanivit, ut brevi delicatulus puer barbarè in terram concuteretur, os pruriente spumâ horreret, striderent dentes & urina sua sponte ex inscio subinde flueret, vapulat, ubi maximus est quatiuntur rusticè motibus convulsivis cum pedibus manus ambæ paroxysmi furor, semiquadrantem horæ, tum quasi insaniens præcipiti passu: hinc inde sui adhuc inscius palat ad modicum tempus, tum ita evanescit insultus nequitia, ut nullum omnino illius vestigium in puero alacri hæreat. Somno expirante familiariter & gravius urget malum, intra diem naturalem ferè novem assaultibus misere divexatur, queis non perpetim in terram præcipitatur, sed sui aliquoties sic obliviscitur, confusione animam miscente, ut ab omni actione ferietur, donec iis exantlantibus sit liber, tum quasi cessantis injuriæ immemor priori occupationi mox se reddit, refectionum statu, ordo nihil huic comedie innovat, sed animi facilè mobilis passiones

Cccc 3

quæcun-

quæcunque acris sunt virtutis in hujus affectûs productione, ita ut necessario proprii arbitrii dispositionibus relinquatur, ne correctio ut ut subinde necessaria miserum corrumpat: idiopaticum affectum notavi, quod mihi nec suspicionis umbra partium inferarum male moratarum scrupulose omnia inquirenti sederit, nec à pastu inter digestionis prurientis calorem paroxysmus sit magis frequens & facilis, nec afflictus aliquid exotici persentiat, quamvis attendere diligenter monitus, ex subditis partibus scandere in cerebrum Tragœdiæ ludentis theatrum; morbi mineram sanguinis omnia alluentis cumulo penitusmersam dixerim, non autem hic referre expedit opiniones insolitas *Willisii, Helmontii aut Sylvii aut communem Veterum*, Praxin forte delicata nimium Theoria periculose implicarem, hoc utilissime ad nostrum intentum dixerim, puerum obedire temperiei primitus insertæ calidæ & siccæ, hinc animæ igneæ motibus citis, violentis, audacibus animatur, unde passionum familiarium insolentia & facilitas. Inceperunt ante semestre ipsi mederi ex instanti parentum petitione, sed curam importune nihil quidem adhuc proficientem rupit morbus in me gravis.

Interim negotium temere creditum *Empyrico*, qui pro more huic infami generi familiari miracula spondit, sed morbum *indiscreto & imperito remediorum casualium usu* eò exaltavit, ut in terram brevi horribiliter deturbaretur, quod ante non evenerat: hoc ego notavi parvo spatio, quo meis curis subfuit, *remediis purgantibus*, ut & igneæ & volatilis substantiæ affectum acrius suscitatum truculentius ferociisse: adhibueram *opiat. ex conserv. flor. til. convall. anth. pulv. de guttet. & castor. cinnabar. nativ. & cinnab. antimon. cum syrup. Stæchad.* quid in usum vocarit *dictus Empyricus* discere non licuit suis secretis obtenebratus: hoc audii *suis perlis, lapidibus pretios. margaritis, auro, Bezoar.* superbiisse. Cum nec tristitia huic morbo aliàs intestina adsit, nec externa capitis inepte figurati signa morbi indispositionem arguant; hæc mea est agendorum aptè idea, sanguinem refrigerandum ad partes inferas sollicitandum & incrassandum, roborandum cerebrum *specificis sed modeste calidis, & setaceum* hic utique sacrum urfi sæpius, sed obstinaciter id mihi negatum: vellem uti *balneis aquæ dulcis, aquis naturaliter vitriolatis*, victu humectante, refrigerante & incrassante: *judicium tuum pretiosum demisse urget*

Servus tuus sacratissimus

Friburgi in Ilchtlandia d. 17. Jul.

1688.

Noset. Physic. Friburg.

Resolu-

Resolutio.

PUeri istius duodecim annorum affectus in principio & ad semestre usque quô *Excell. D. D. Noset* vocatus fuit, catalepsin fuisse con-jicio, quia non cecidit antequam *ab Empyrico* tractatus fuit : potissi-mum inde hoc concludo, quod quandoque omnium immemor ab om-nibus actionibus, scil. animalibus voluntariis feriatur & desistit & ma-net in illo statu ecstatici instar, in quo ab affectu obrutus fuit, sive stet, sive sedeat, sive jaceat : quamprimum vero cessat affectus, ceu à somno expergefactus ad illos labores redit, à quibus per illa momen-ta, quibus quasi ecstaticus destitit, eandemque telam pertexit ac si nun-quam à labore illo feriatus esset, immemor tamen feriarum.

An verò in hac Catalepsi seu Catoche instar trunci se gerat vel quiescat, ut in vera Catalepsi fieri scribit, anne vero manibus gesticu-latus sit, oculos perverterit, caput succusserit aliosve motus convul-sivos in hoc paroxysmo passus fuerit in literis non exprimitur; *utri-usque unicum exemplum in Praxi mea 41. ann. vidi : Ante aliquot annos in puero Cataleptico observavi veluti ecstaticum stetisse instar trunci sine ullo motu : aliquando dum recitavit orationem Dominicam, subito obmu-tuit in media oratione, nec oculos nec manus, nec pedes, nec labia movit : statuat dixisses : duravit hæc Catalepsis vix per octantem horæ : quam-primum ad mentem rediit ac ubi desiit in oratione, perrexit atque illam dextre absolvit, plane immemor eorum, quæ de se acta fuerunt.*

Econtra vidi Novitiam Monialem inter nendum, fila trahendum, scribendum, aliumve laborem in Monasteriis consuetum subito catalepticam factam, primum quoque trunci instar stetisse aut sedisse in primis insultibus; post plures vero insultus manibus gesticulatam fuisse, quandoque absurda & ridicula locutam esse & jussam quædam rationi consentanea præstitisse. De hac vide supra Observ. CXXI.

Epilepsiâ jam verâ ægrotat, nam actiones principes abolentur cum motibus convulsivis omnium artuum, quas mire jactat & mise-re succutiuntur & quidem in summo gradu, nam spumat, inscius se permingit, dentibus stridet : cessantibus motibus convulsivis mente ad-huc captus præcipiti cursu incedit : & compos mentis omnium acto-rum ignarus est.

Causam proximam Catalapseos statuerunt *Veteres* aliquid spiritus veluti congelans ac frigidam putarunt ; *Recentiores* humorem aut va-porem spiritus alias admodum volatiles intra cranium figentem at-que aliquandiu immobilem reddentem intra cranium, ubi sensus com-munis

munis & phantasia cum memoria sedem habet, quæ non semper frigida sed calida esse potest, quod probant *exemplo opii*, quod calidum esse multis argumentis demonstratur & spir. vini & ☿. & l. &c.

Epilepsiæ causa, quia præter abolitionem sensuum internorum omnes muscoli ad motus involuntarios vehementissimos à fibris irritatis gravissime, non nisi acris & calida esse poterit. Et omnino causam apud puerum ægrum calidam esse vel exinde constat, quia temperamenti est calidi & sicci, alacris & in actionibus suis prope igneus.

Non pervenit ad cerebrum à parte aliqua cerebro remotiore, quia vaporis ascensum nullum percipit; nec à partibus infra diaphragma sitis, cum nulla labe in his partibus animadvertatur. Ergo ex massa sanguinea ad has sedes pertingit, quæ sæpius in una hora has partes alluit. Verum quia epilepsia non continua est, sed per vices contingit & aliquandiu puer ab illa immunis est, necessario præsupponenda erit dispositio intra cranium ob quam causam proximam admittit, illa tamen brevi iterum eliminatur, scil. laxitas aliqua humorem eâ quantitate imbibens, ut sufficiens sit ad paroxysmum talem efficiendum, robore tamen conjuncta, quæ causam brevi iterum eliminat.

Dispositionem hanc vitiosam admodum & non levem esse oportet, quia puerum Nyctemeri spatium novies invadit. Vitiosam talem cerebro inductam fuisse à solo terrore memini, epilepsiæ incurabilis causam: aliæ externæ numerantur scil. casus, capitis percussiones, venena quædam: qualis apud puerum præcesserit, nulla in casu memoratur.

Quomocunque se res habeat, opera danda erit, ut humores acres in massa sanguinea attemperentur & vitiosa dispositio in parte medullosa cerebri emendetur: utrique indicationi satisfaciunt *antiepileptica temperata*, nam calidiora & volatilia malum exacerbasse *Excell. D. D. Nofet* comperit: non accumulabo *farraginem multorum medicamentorum istorum*, memorabo tantum illa, quæ usu efficacia expertus sum.

Aliquot puellas & pueros solo rad. valerian. sylv. usu diu continuato benedicente Deo ab hoc affectu vindicavi & ex his puellam 14. annorum nondum menstruatam Nyctemeri intervallo 15, vicibus cadentem: ditioribus hunc pulverem dedi.

℞. Ungul. alc. C. C. ph. ppr. āā. ʒiij.

Cinnab. nativ. cum cinnabar. ʒii iteratâ sublimatione correcti ʒj.

Matr. perlar. ppr. ʒiiij.

Sacch. alb. ʒij. Msc. F. p. s.

Dof.

Dos. Mane hor. 6. 3ß. Vesperis hor. 5ta 3j. cum aqu. flor. til. aut ceras. dulc. aut satyr. purpur. Post sumtum pulverem jejundet per hor. 2.

Efficaciores sunt hæ pilulæ : Paretur Extract. ex radic. pæon. & valerian. sylv. seorsim hac ratione : ʒ. harum radic. q. v. incid. minutim : macerentur aq. fontan. calida per d. 2. postea exprimatur succus fortiter : inspissetur ad consistent. extract.

℞. Extract. rad. pæon. 3ij
valerian. sylv. 3iß.

Castor. 3ß.

Cinnabar. rectif. ʒiiij.

C. C. ph. pp. ung. alc. ppr. ʒā. 3iß.

Matr. perl. pp. ʒij. Msc.

Cum mucilag. tragac. q. s. F. pil. ex 3j. No. 40. Dosis sint mane pil. x. vesperi No. vj. cum aquis prædictis : Electuariis raro utor, quia maximam partem sunt saccharum. Quoniam puer jam ab anno hoc malo cruciatur, diligenter porrigenda sunt medicamenta & quidem longo tempore, eoque magis, quia morbi nervini alias ægerrime cedunt.

Curâ lactis tollitur quidem Podagra & sæpe comes ejus spasmus flatulentus, verum nunquam illam morbo Herculeo opposui : si omnino ineunda foret, leges in hac cura necessariae diligenter observandæ essent : alias malum augerent, quod infantes experiuntur, si lac in ventriculo bilescat aut ace scat. Acidulas hoc malum non sustulisse certo novi. Balneis non fido, utcunque Parisienses illa laudent, Purgantia prorsus non conveniunt, imprimis in hoc casu, ubi novies diei naturalis spatium affligit : turbant enim & agitant humores, paroxysmos accelerant, ut experientia jam in hoc puero docuit.

Setaceum crudele remedium est & permolestum : magis probarem fonticulum in alterutro brachiorum, non in pedibus, ut sæpius superveniens erysipelas dissuadet : in concursu futuræ coronalis & sagittalis frustra excitatum novi.

Vescatur cibus boni succi & facilis coctionis : vitentur omnia, quæ M. S. acrem reddunt, ut valde salita, aromatibus nimium condita, in butyro frixa, dulciaria, nimis acida : nocent fructus crudi. Per annos ipsis penitus vinum detraxi, nam valde damnosum est : 3j. radic. chin. vel lign. visc. q. coq. in mens. j. aq. font. gratius redditur add. passul. major. aut Corinth. & sem. fœnic. Imprimis cavendum, ne ad iram provocetur aut terreatur. Successum rursus edoceat.

OBSERVATIO CXXVI.

Catalepsis in Epilepsiam degenerans.

Historia morbi Basileâ transmissa sub finem Octobr. 1689.

Mercatorem annor. 43. staturâ mediocri, habitu corporis macilentum, facie fuscâ, pilis nigricantibus, subtristem, meditabundum, ad iram proclivem atque industrium admodum post febrem continuam acutam, quâ ante annos xiiij. laboraverat, antequam perfectè ad se rediisset, laboribus & vigiliis nimium indulgentem Ecstasis levior cum dolore à capite, totum corpus ad extremos usque digitos subito pervadente prehendit, & quandoque mense uno, quandoque sex septimanis elapsis rediit: progressu temporis malum sensim & gravius & frequentius invasit, ita ut tandem singulis diebus & aliquando singulis horis rediret, maxime prægresso iræ atque laborum excessu: ante biennium æger dormiens convelli cœpit, absque quod expergefactus sibi in somno aliquid accidisse meminerit, licet lingua non leviter esset admorsa; hinc ecstasibus modo levius modo gravius, nullo ordine, at frequenter affligentibus, *Mense Julio 1688. ad Thermas Fabarienses* se contulit atque ex earum potu non parum levaminis persensit, inde promotus nupera æstate ad aquas easdem reversus à malo se perfectè liberatum iri sperabat; at postquam in itinere irâ non levi fuisset commotus laboresque graves pertulisset, aquâ cœlesti undique perfusus domum rediit: postero die horâ 2. matutinâ sensu omni intercepto indubitè se in lecto quadrantis horæ spatio commovit, oreque intus & extus pituitâ plurimâ perfuso linguam graviter momordit: elapso octiduo horâ 5. matut. paroxysmus rediit, quem horâ 6. gravior priore excepit. Paucis post diebus *ad nundinas autumnales Zurzaceses* & *hinc ad Francofurtenses* se contulit, atque tum iter tum negotia felicissime confecit, ita ut integris tribus mensibus à malo immunis extiterit: at d. 21. Octobr. 1689. mane domi deambulans subito concidit, & spatio quadrantis horæ absque ullo sensu & loquelâ jacuit cum inordinato capitis & membrorum motu &c.

Cæterum appetitus constat, licet ventriculus admodum nauseabundus pituitam viscidam quandoque copiosissime ejiciat: functiones omnes bene habent, præterquam quod æger admodum vertiginosus sit, qui veritus, ne malum altiores agat radices atque indies ingravescat, flagitat *Consilium*, quâ ratione immunis ab illo evadere queat.

Die 9. Novembr. 1689. ipse Dominus Æger me convenit Basileæ & sequentia retulit.

Catalep-

Catalepsis seu ecstasis non diu post febrim invasit, putavit leve deliquium esse: domestici adscripserunt malum largiori comestioni post febrim. Invasit ipsum subito citra aliquem prodromum, nisi quod putarit in principio velut auram frigidam à cerebro ad truncum & artus descendere, quandoque instar auræ calidæ, nonnunquam excitavit sensum formicationis in pulpis digitorum: etiam ante insultum ecstati- cum vertiginosi quid sensit subinde: sæpe ipsum catalepsis inter dis- currendum, aliquando dum alicui condoluit, invasit: in sermone sub- stitit, sensibus internis & externis privabatur ad finem insultus: post illum aliquando paulo ante dictorum & factorum recordatur, aliquan- do non nisi monitus; aut si in ante acta inquisivit. Invasit ipsum a- liquoties noctu, ut inde expergefactus fuerit.

Observavit aliquando sibi paulo ante Catalepsin visum obscura- tum fuisse. Post ultimum paroxysmum epilepticum rarius illam pas- sus est. Dum epilepsia ipsum in uno mane bis invasit, post primum paroxysmum surrexit, vestes induere voluit; monitus lectum repetiit, mox secundus ipsum invasit: post omnes paroxysmos epilepticos hac- tenus omnium immemor fuit, nec scivisset se illo afflictum fuisse, ni- si morfu linguam vulnerasset: non fit post illum lassus.

Pridem valde cephalalgia affligebatur prope per annum; remisit nunc penitus. *Fonticulum* habet à sex annis. *Scarificationem* admittit *alternis mensibus biduo ante novilunium*. Vertiginem patitur jejuno & vacuo stomacho, sed non validam. Multum salivat: pituitam magis forti sreatu, quam vomitu ejecit. Nasus frequenter humidus est. Paroxysmos accelerat irâ, ingenii laboribus: alias in victu moderatus est: vini potu non excedit: illud aqua diluit. A biennio acetaria vi- tavit. NB. Memoriam *ante potum Thermanum Fabariensium* imminui sensit: illam hæ repararunt, antea alias præstantissimam. NB. In ec- stasi videtur motus oculorum, brachiorum & oris.

Analysis.

Primus affectus Catalepsis, non aliqua leipothymia videtur, quia si- ve stans sive sedens sensibus externis & internis privabatur citra ca- sum aliquem aut inclinationem ad latus, & post pauca momenta ad men- tem rediit, & quandoque recordabatur ante insultum dictorum aut fac- torum; imprimis si vel monebatur de illis, vel proprio instinctu in il- la inquirebat.

Alter qui supervenit affectus, vera Epilepsia est, nam cum aboli- tione sensuum externorum & internorum conjungebatur motus mus- culorum involuntarius & violentus, ut linguam momorderit.

Causa utriusque intra cranium residere videtur, nam utcumque ca-
D d d d 2
talepsin

talepsin præcesserit vertigo, obtenebratio visus, descensus auræ nunc calidæ, nunc frigidæ à cerebro ad partes infernas, nihilominus tamen id rarius obtigit, insuper illa tam crebro evenit & in una hora pluries, ut vix credibile, causam tam subito aliunde in cerebrum deferri posse: eandem ob rationem verisimile admodum est, causam epilepsiæ intra cranium latere, quod confirmant vertigo jejuno & pleno ventre eveniens, cephalalgia per annum durans & invasio sine ullius prodromi signis.

Causa Catalepsis videtur vel humor tenuis vel vapor esse, spiritus animales in sede sensus communis subito ligans ac in motu impediens, non congelando; nam non tam citò ad mentem redire potuisset, sed fibrillas medulloas substantiæ vellicando atque illorum motum impediendo, nam aliquando sentit auram ad extremas manus in paroxysmo expandi, ibique sensum formicationis excitare: magis acrimoniam aliquam huic sive humori sive vaporì inesse, evincit tandem superveniens epilepsia. Huic corpori acri aditus ad intima cerebri paratus fuit, dum post febrim superatam cerebro adhuc debili existente largius comedit, meditationibus indulgit, ad iram provocabatur &c.

Affectus iste pertinax est & curatu difficilis, ut solent omnes nervini esse eoque magis, quia jam à decennio durat & Catalepsis sæpe brevissimis intervallis rediit. Spes tamen curationis benedicente Deo superest, quia Dominus Ager temperanter vivit, si modo strenue congruis medicamentis uti perrexerit.

Suaderem ipsi præ omnibus *Antiepileptica*.

1mo R. Cinnab. $\frac{1}{2}$ cum cinnab. nativ. Ungaric. sexies sublimat. ʒij.

C. C. ph. ppt. ung. alc. ppt. āā. ʒiij.

⊖ C. C. rectific. ʒj. ol. N. M. expr. gr. ij.

Sacch. albiss. ʒij. Msc. F. p. s.

Dosis mane ʒß. cum aq. flor. til. Post sumtum pulv. maneat in lecto per hor. ij. surgens comedat jusculum.

2do. R. Rad. valerian. sylv. ʒß. rad. pæon. ʒiij.

C. C. ph. pp. oc. ♂. pp. āā. ʒij. succin. alb. pp.

Matr. perl. pp. āā. ʒj. ol. succin. rectific. gtt. ij.

Sacch. alb. ʒiijß. Msc. F. p. s.

Dosis ʒj. vesperi duabus horis ante cœnam.

Singulis mensibus toti cuti NB. capillatæ solùm applicetur Emplastr. Vesicator. Horst. instar cucuphæ, relinquatur horis 8. Probe caputio lineo caveatur, ne loco cedat. Remoto emplastro imponatur fol. brassicæ capitatae quotidie bis, donec manare desinat: postquam cuticula exaruerit & secesserit, emplastr. vesicat. repetatur.

Vere

Vere & Autumno purgari poterit infus. senn. agar. rhabarb. in colatur. sol. mann. ℥i℥ vel ℥ij. Postea V. S. scarificationes alternis mensibus triduo ante vel post novilunium repetat.

Purgantia ex scammon. gialapp. aliisque fortioribus omittat; imprimis fugiat Emetica ex ꝑio.

Fonticulum apertum servet.

Vescatur cibus boni succi & facilis coctionis: lign. visci, cujuscunque generis sit, ℥ij. coq. in aq. font. Mens. ij. hoc vinum diluat. Abira & curis sibi caveat.

Post meum abitum statim correptus fuit paroxysmo: postea uti coepit medicamentis praescriptis cum tanto commodo, ut nunquam redierit: Anno 1690. Mens. April. profectus est ad nundinas Francofurtenses: bibit de rad. ꝑæon. in vin. & aq. aã. ꝑ. aq. infus. Vesicatoria noluit admittere.

Die 31. Octobr. 1690. D. D. Wetstein scribit: commode & utplurimum bene se habet: noctu subinde inscius illo correptus fuit: agnovit ex lingua morfu læsa mane.

OBSERVATIO CXXVII.

Epilepsia imminens.

Nobilissima Virgo Christina N. N. Excell. D. D. N. N. Consiliarii primarii, Serenissimi Domini Marchionis Durlaco-Badensis Filia, annos nata XVII. robusta, bene colorata, vegeta, nunquam adhuc menstruata, jam à biennio noctu ter quaterve in somno corripitur quasi Catalepsi, in qua expergefieri nequit; aut tandem expergefacta trunci instar jacet. Accesserunt jam aliquoties motus convulsivi artuum, labiorum, oculorum &c. nunquam tamen hætenus linguam momordit, aut dentibus striduit, post paroxysmum aliquandiu omnium ignara & stupida manet. Malum hoc ante biennium incepit. Invadit ipsam subinde noctibus 8. vel 10. sibi subsequenter: postea per septimanas duas aut tres ab illo immunis est. Paroxysmi non secundum certas lunæ phases invadunt; nunc sunt breviores, nunc longiores, nunquam tamen horam excedunt, neque etiam interdiu illos passa est. Noctu quandoque declinari possunt, si statim excitetur. Si interdiu paroxysmum patiatur, leipothymiaë similis est. Variis medicamentis usa est, antiepilepticis, menagogis, etiam chalybeatis; sed incassum

582 Observatio CXXVII. Epilepsia imminens.

omnia adhibita fuerunt : usa est quoque Cinnabarinis ex consilio Clar. Wedelii; verum illa plane tolerare nequit. Suasæ fuerunt ab illo *Thermæ Embenses* pro infessu & ut potarentur. Quæritur, an proficue futura sint?

Balneum non bene approbavi, cum ante fluxum mensium parum juvet; sæpe malum gravius sequitur. Quia *Thermarum* istarum conditio mihi ignota est, nolui illarum potum suadere.

Suasi ipsi die 20. Maji 1691.

I. Ab ultima quadra lune ad novilunium usque primo mane sumat limaturæ chalybis purissimæ & subtilis gr. j. hinc singulo mane addat unum granum, donec ad VIII. pervenerit, sumat vel in aq. melissæ vel pulegii sine vino destillata, non in vino. Die IX. chalybis usum omittat, usque ad sequentem quadram ultimam lune; postea illam repetat ad novilunium usque.

II. Dum chalybe non utitur, sumat singulo mane ʒj. cum aq. flor. til. vel pæon.

℞. Rad. valerian. sylv. ʒß.
pæon.

C. C. ph. ppr. āā. ʒij.

Ungul. alc. ppt. ʒj.

Θis vol. C. C. ʒß.

Ol. N. M. expr. gr. iiij.

Sacch. albiss. ʒij M. F. p. s. d. ad sc.

III. Post novilunium die tertio duabus horis à parca cœna sumat X. vel XI. pilulas cubitum itura cum syrup. flor. pæon.

℞. Extr. cochiar. ʒij.

aurear. ʒß.

castor. gr. iiij.

Ol. succin. gtt. ij. M. F. c. sp. ceras. n.

Pil. No. xxxvj.

IV. V. S. repetatur tribus diebus post novilunium alternis mensibus. In diebus canicularibus V. S. omittatur.

V. Bene faceret, si vinum & cerevisiam fugeret. Radicis visc. querni ʒij. cum passul. major. exac. in libris quatuor aquæ fontanæ ebulliant per quadrantem horæ, postea colentur. Bibat de hoc decocto pro luitu in & extra pastum.

Nisi cavebitur, in Epilepsiam degenerabit.

OBSER-

OBSERVATIO CXXVIII.

Epilepsiae principium.

R. D. P. Michael N. N. 30. annorum. Circa 18. ætatis annum studio Rhetorico absoluto vertigine corripit cœpit, ut ex alto despicere non ausus fuerit, quod antea præstare omnino potuit. Imo horrere corripiebatur, quoties alios hoc ausos fuisse conspexit. Circa 23. ætatis annum, quoties ad Altare sublimius ministrabat, pedes doluerunt ac lapsum aut casum verebatur, quod iterum evanuit. Circa 24. ætatis annum cum in Schola occupatus esset, idem malum rediit, ut sæpe hoc metu in mense affligeretur per dies aliquot. Hinc ad 26. ætatis annum ab hoc metu & vertigine liber erat. Unde *Veldkirchium* profectus est, ubi sæpe admodum vertigine affligebatur; maxime aliquando toto tempore jejunii ad æstatem usque: aliquando diu remisit. Sæpe etiam subitum tinnitum aurium expertus est. Circa 20. Jul. 1668. cum ob hospites aliquot prægressis noctibus parum dormiret, & mane antea nunquam assuetus paulo post ceu leipothymia correptus humi prostratus fuit, breviter ad se rediit, relicta lassitudine spontanea. D. 30. Jul. cum sociis ascendit montem altum ibidem: comedit cibos frigefactos, bibit vin. ceras. ac. imbutum, admodum ex motu incaluit: domum redux ebibit fere mensuram frigidæ: cubitum iturus *pediluvio frigido* usus est: post prævia multa & diu durantia indicia sedens iterum in quandam leipothymiam incidit, quæ brevissimo tempore perseveravit. Die 3. Octobr. & d. 21. Novembr. redierunt iidem paroxysmi. Omnes sunt breves: *Illitu balsami, asper- sione frigida, aut concussione corporis* brevi ad se redit: ante insultum in capite omnia turbantur, nigra oculis obversantur. Juvenis 8. annorum in cellam profundam lapsus est, ac in facie ab oculo ad labia vulneratus fuit, ut etiam oculi jacturam fecerit pupillâ distortâ & cicatrice fœdatâ. Juvenis sæpe leipothymiam passus est. Imminet ipsi adhuc à V. S. & purgatione. NB. In paroxysmo mentem amittit: facies aliquando expalluit: aliquando erubuit. NB. Bibit in cella.

Resolutio.

Quia mentem amittit, graviter caput læsum constat, quia rubor & nativus color manet per se illæso corde: quod confirmat etiam prægressa vertigo. Nec ventriculus in culpa, quia raro ante paroxysmum vomiturit. Caput insuper debile arguit lapsus ex alto in juventute. Cor autem facilius consentit, quia ad leipothymiam alias pro-
nus

nus est. Cavendum summopere, ne in Epilepsiam degeneret. Itaque *singulo mane sumat*

℞. Rad. pœon.

valerian. sylv. āā. 3vj.

Sem. pœon. 3j.

Cran. human. pp.

Ungul. alc. pp. āā. 3iβ.

Corall. r. ppr. 3ij.

⊖ volat. succin. gr. vij.

Pulv. epilept. March. 3ij.

Tab. man. Chr. perlat. 3j.

Msc. F. pulv. subtil.

Dos. 3j. M. hor. 6. ☉ V. hor. 5. cum cochl. iij. seq. *Mixtur.*

℞. Aq. lilior. convall.

pœon.

ceras. nigr. āā. 3iij

epilept. Lang. 3j.

Syr. de rub. Id.

pœon. āā. 3vj.

Spir. ⊖ gtt. iij Msc.

Verticem inungat bals. ol. N. M. succin. ☉. purgetur semel in septim.

℞. Mil. Myller. 3j.

Extract. pilul. cochiar.

aurear. āā. 3β.

Magist. Gialapp. 3j.

Ol. d. succin. gtt. iij. Spir. ceras. q. s.

Msc. F. Pil. No. 70. de ☉. ☉ conspergantur pulv. cinamom.

Dos. No. vij. vel ix. duabus hor. ante prandium.

In cibo vitet omnia caput replentia, coctionem nidorofam facientia. Vinum diluat decoct. chin. A studiis nimium seriis abstineat.

Die 5. Apr. 1669. scribit aures quandoque adhuc tinnire: quando ab alto spectat aut in multitudine hominum versatur, vertigo aliquando concitatur cum timore, cordis palpitatione, pedum tremore, non tamen semper. Quando in lecto humiliter decumbit, vertigo remittit, leipothymia vero imminet. Constipationi obnoxius est. Quando in victu peccat, & sequenti die intensius studet, facile malum rediret. Hactenus quinquies prodromi aderant, sed nunquam in nervum erupit

erupit malum penitus, nec leipothymia supervenit: at semel quidem satis vehementer, nam oculi obtenebrati fuerunt, aures tinniebant, cogitationes turbabantur, ambulare tamen & stare potuit, duravit tam diu, ut aliquis centum numerare valuerit. Postea cessavit & taciturnus factus est. Cætera bene habet, appetit, bene dormit: in sinistrum latus decumbere nequit. Aliquando ægrius deglutit, *er fürchtet er erfirre*. Scribit sibi memoriam labasci.

Respondi: Etsi plus timoris apud affectum hunc sit quam periculi, majoris securitatis causâ ulterius pergendum ad dies caniculares usque *cum pulv.* ☉ ∇ nam huic morbo fidendum non esse. Sputum quod ad fauces delabitur & quandoque gryseum ejicitur nihil mali portendit, oritur nempe à fumo candelarum: decubitum medium eligat: sumat *pilulas sing. 14. dieb. Pulv.* etiam memoriam roborat. Excutiat metum: animum sumat &c.

OBSERVATIO CXXIX.

Epilepsia.

NOb. *Matrona Eis.* annorum prope 50. nupta fuit anno ætatis 19. anno ætatis 30. in primo matrimonio ob mœrorem potissimum correpta fuit symptomatibus hypochondriacis & nervinis, vertigine, palpitatione cordis, dolore hypochondrior. sinistr. propter quod *D. D. Faber Heilbronn.* imposuit *Emplastr. splenetic.* cum fructu, & hysterico, doloribus capitis & artuum, stupore quodam in apice digitorum, ut nec nere, nec fila ducere potuerit. Curata fuit *ab Excell. D. D. Möglingo Patre*. postea aliquot annis sana fuit. Anno ætatis 44. quædam horum symptomatum repullulare cæperunt: imprimis correpta fuit dolore capitis & brachiorum veluti ab erysipelate, *Gewülch*, auferebatur *diaphoret.* atque uno alteroque sudore provocato: rursus quoque stupor ille digitorum apices ineptos ad nendum aut fila trahendum reddidit: vertigo jejuno ventriculo, non tamen tanta erat, ut illam magni faceret, credidit se sanam esse, noluit diætæ regulis adstringi. Circa hoc tempus tragici duo casus familiam affligerunt: primus honores ejus tangebatur: quoad alterum à militibus latrocinantibus & prædatoribus 1689. graviter percussa fuit in capite, facie & brachiis: imprimis nasus contusus fuit, unde adhuc ossa parum hiant: ab his caput debilitabatur & animus non parum dejiciebatur. *Mense Dec. 1689.* cum aliquot diebus ex vini fœcibus spiritum proliceret ☉ *d. 7. Dec.* candelas sebaceas toto die conficeret, subito circa 5 tam vespertinam loquelæ impotentia & sensuum detentione corripitur, ad lectum

lectum deducitur, convellitur. Post vehementem hanc convulsionem mansit torpor quidam, cephalalgia insignis, vigiliæ, oblivio omnium, imprimis nominum, ut nec maritum compellare noverit per plures dies. Paroxysmus iste tertiâ vice rediit: evanuerunt sensim ista symptomata & post aliquot septimanas credebatur sana. Post has inducias ipsam secundum lunæ phases imprimis circa novilunium invasit, aliquoties etiam circa plenilunium non æquali vehementiâ.

Iracunda est, sed non iræ tenax: memoriâ ad stuporem valuit; summe industria: 13. liberorum mater: feliciter peperit: sanissima habuit puerperia: menses semper hucusque ritè fluxerunt.

Excell. D. D. Philippus Fridericus Jäger Phys. Gröningensis statuit ejus M. S. abundasse particulis salino sulphureis volatilibus, variis autem casibus ligatas, suppressas, tandem ab acido acri subjugatas fuisse: unde orti sint motus spasmodici, palpitationes cordis, menses nimii, lachrymarum profusiones sine causa, palpebrarum & pedum intumescentiæ.

Exc. D. D. Salomon Reisel. D. D. Burkhard. Möglin. D. D. Philip. Frideric. Jäger in Consilio suaserunt:

I. *R.* Flor. acac. persic. viol. mart. āā. p. ij.
Rhabarb. el. ℥iij. Passul. Corinth. M. j.
Mann. Calabr. ℥ij. cinam. ac. 3j.

Incis. & contus. affund. aq. font. ℔ij. calidè.

Hujus infus. ℥iij. bibantur mane: aliâ vice plus vel minus prout laxarit.

Postea V. S. in pede d. Reliquum post V. Snem ebibatur.

II. *R.* Rad. valerian. sylv. ℥iij. Lumbric. $\overline{\text{v}}$ r. ppr. 3j.
Cinnab. nativ. ℥j. Eleosacch. citr. ℥iij. Msc.

Div. in 8. dos. æq. dent. sing. ad chart.

Post usum juscul. alterat. sumat M. & V. dosin cum aq. flor. til.

III. *Pro juscul. alterat. R.* Herb. chelidon. min. acetos. acetosell. tarax. flor. til. acac. āā. M. j. Msc. *Harum M. j. coq. in ℔℔. juscul. carn. non saliti. Bibatur Mane ac Vesperis haustus.*

IV. *Trageam.*

V. *Pilulas, quarum sumat 9. ad singulas lunæ mutationes:*

R. Extract. rad. pœon. valerian. sylv. āā. gr. xxiiij.
castor. gr. vj. papav. err. gr. xij.

Cinnab. nat. gr. xij. syr. pœn. q. s. Msc.

F. Pil. No. 90. consperg. pulv. cinamom.

Paro-

Paroxyfmi 6. *April.* die quarto post plenilun. d. 8. *Maji.* die feptimo post plenilun. d. 3. *Jun.* die tertio post novilun. d. 16. *Jun.* in ipfo novilun. d. 24. *Jul.* post ultimam quadram : d. 14. *Aug.* die post novilun. d. 29. *Auguft.* pridie ante novilun.

Die 15. Sept. 1691. mecum rhedâ vehebatur Stutgardia per horas tres. Est ftaturæ juftæ, carnofa, macilentior folito, venas turgidas habens : appetit fatis bene, ter in die comedit, nam perfuafa nunc mane jentaculo fruitur, pridem crudis fructibus avide vefcebatur, ab anno non comedit de acetario : delectatur brafficâ muriâ conditâ, fibi à vino temperare novit, à cibo non gravatur, nunquam mane vomit, alvus aperta : facile fudat : ante paroxyfimum dolet in nucha & in utraque mala : fpiritus animales turbantur : *Effentia caftor. camphorat.* tempeftive fumpta paroxyfimum declinare poteft, aut his apparentibus, antequam convellatur, lectum aflequi valet. Convulfiones durant nunc longius nunc brevius, sæpe folum ad 4. P. N. Nares femper fccas habet, ut in hebdomade vix femel opus habeat ftrophio ad nares mundandas.

Refolutio.

MAli radix videtur effe mala conformatio in bafi cranii præcipue ibi, ubi post fellam equinam oriuntur nervi tertii & quarti paris, nam ante infultum linguæ motus impediébatur, nec loqui poterat, malæ ambæ dolore quodam tenfivo corripuntur : dolet etiam nucha, nam ab his ramis furculi quoque cum cervicalibus mifcentur. Ipſum cerebrum in confenfum rapitur, nam ante infultum percipit quandam perturbationem ſpirituum animalium, etiam vertiginem : post paroxyfimum abolita jam aliquoties fuit memoria, ut rerum notiffimarum Ex. gr. Mariti nominis &c. oblivifcatur.

Qualis fit conformatio aut qualis *διάθεσις* in hoc loco vix expri-
mi poteft : verum vix negari poteft, his in locis laxitatem quandam adeffe, quia malum per intervalla redit; adest præſente humore irritante; ceſſat illo propulſo aut diſcuſſo. Humor vellicans non poteft alius effe, quam ſerum, quod folum in his locis colligi & plenè rurfus diſcuti poteft. Non tam peccat qualitate, quam quantitate & loco ubi p. n. detinetur, nec ſolitò cum reliqua lymphâ reſorbetur & ulterius promovetur; non tamen negandum illud ob moram acrius fieri : nam omne ſerum acre eſt etiam in faniffimis, diſſipatis tamen aqueis, fit falſius.

Facilius in hoc loco ſtagnat, quia prope continuo nares fccas habet, cum in illo loco nervi oriantur, qui naribus proſpiciunt : alibi glandulæ porofæ ſunt & humores hauſtos promte emittunt, unde facile

fudat & ob leves, non raro nullas causas in lachrymas solvitur. Non valde vitiosum serum producere potest, quia bene chylicat, appetit, à cibo non gravatur, non eructat, non vomit manè: non sitit: alvus rite aperta est: bene sanguificare docet color faciei vividus, ordinatus menstruorum fluxus &c.

Conformationis vitium attulerunt mœror potissimum, nam anno ætat. 30. ob mœrorem contractum à metu, dum suspicabatur marito suo primo infortunium obvenisse, quia aliquando statò die non domum rediit, unde jam tum symptomata nervina patiebatur: ante hunc insultum bis summo mœrore afficiebatur; insuper ultima vice caput & facies fustibus & pugnis imprimis nasus contundebantur. Quoniam causa in basi cerebri seu loco admodum profundo & abscondito detinetur, curationem difficilem reddit, & postulat diligentem & diu continuandum medicamentorum usum.

Suasi 1. R. C. C. phil. ppt. ʒij. Diaph. ʒl.

Succin. alb. ppt. ung. alc. ppr. ʒā. ʒj.

Cinnab. nativ. Ung. ʒß. ⊖ vol. C. C. ʒß.

Ol. N. M. expr. gr. iiij. sacch. ʒiß. Msc. F. p. s.

Dosis mane ʒß. cum aq. flor. til. pœon. ceras. dulc.

2. Ad quamlibet lunæ phasin sumat ʒj. Rad. valerian. sylv.

3. In quolibet novilunio V. S. sed parum emittatur. Vitet vinum: bibat decoct. lign. visc. q. laxetur syr. ros. s. cum Extr. diacartham.

Propter dolorem nuchæ collum muniat linteis calefactis & flor. calendula & succino perfumatis: antea inungebatur oleis nervinis, verum magis profuerunt lintea fumo pulv. D. D. Haugen imbuta.

A d. 17. Sept. 1691. uti cœpit meis medicamentis, quæ putavit sibi levamen afferre: postea minus arriserant, atque illis nauseam quandam adscripsit; nihilominus illorum usum continuavit: d. 25. Sept. biduo ante plenilunium vomituriēbat & aliàs difficilis ad vomitum, parum muci cum valido nixu egressit.

D. 27. Sept. in ipso die plenilunii sumsit ʒß. Rad. Valerian. sylv. quia radix pœon. ipsi palpitationem cordis, inappetentiam &c. effecit aliis vicibus: hac radice aliis spasmodicis permixta.

Die 28. Sept. bene se habuit toto die, nisi quod solito morosior esset: vesp̄i horrorem quendam percepit, lectum petiit, caput perturbabatur & dolebat in vertice ut illum attingere non auderet: de dolore quodam memorabatur: post cœnam delira loquebatur, mox
ut

ut aliis vicibus motus convulsivi in facie apparuerunt, oculi varie pervertebantur, labia torquebantur; paulo post primum caput ad latus, hinc retrorsum trahebatur & aliquandiu retractum mansit, artus tendebantur tensique permanserunt & quoque succutiebantur. Capitis torsio semper ad finem paroxysmi perstitit.

Paroxysmi incipiunt cum voce incondita vel quasi cum boatu respirat anhelose. Intra dimidiam horam tres paroxysmos passa est: quilibet duravit ad octantem horæ. Cessarunt, quamprimum caput non amplius retrorsum aut ad latus trahebatur. Respiratio est cum quodam stertore aut stridore, simulque spumâ os operitur. Post hos paroxysmos valde inquieta fuit, ut vix à quatuor detineri potuerit; duravit ista inquietudo 4. horis. Non compos mentis fuit ad summum mane d. 29. Sept.

Postquam mentem recuperavit, querebatur de dolore colli & fœmorum, de quibus adhuc querebatur d. 30. Sept. NB. Post paroxysmum oculus dexter valde rubuit, instar panni: palpebra inferior quoque tumuit, sed erat concolor. Post paroxysmos dabatur quamprimum licuit *Aq. antiepilept. & Theriac. cæl. gr. ij.* unde quievit: siticulosior erat. NB. bibit hactenus vinum, sed pauxillum & aqua dilutum.

Resolutio.

Perturbatio singularis spirituum animalium ante paroxysmum, ipsa invasio in capite scil. in facie, oculis, labiis incipiens, retractio capitis ad latus & retrorsum, boatus, spuma oris & post paroxysmum abolitio memoriæ durans ad 8. vel plures horas, omnino probabile faciunt sedem causæ epilepticæ esse intra cranium circa basin cerebri & cerebelli: oculi dextri rubor & tumor palpebræ inferioris concolor signa sunt ab interiori vitio intra cranium hoc factum fuisse, nam nullus livor conspectus fuit, quem aliàs statim à levicula allisione contrahit: hanc ob causam *antiepilepticorum usus* strenue continuandus: ne pulverem fastidiat, nulla alia ei admiscenda existimo; verum ut efficaciora existant, hanc aquam adjungerem.

R. Rad. valerian. silv. rad. pœon. ana. ℥i℥.

Semin. pœon. integr. ℥℥.

Fol. rorism. salv. beton. ana. M. vj. Flor. til. pœon. ana. M. ij.

Incis. & contus. affund. aq. fervidiss. ℔viii. post infusionem circiter horæ unius statim destilletur: ad usum servantur tantummodo ℔v. primum prodeuntes. In bujus aq. cochl. j. vel ij. sumatur pulvis & insuper ij. vel iij. cochl. superingerantur: si forte aqua hæc flatus pariat, ejus ℥iiij. add. Eleosacch. citr. ℥j.

2. Rad. valerian. silv. utatur præscripto modo. Si ingrator videatur, add. Elæosacch. citr. aut quod præstaret Elæosacch. succin.

3. In paroxysmo spir. *c. urinosus naribus : & liq. C. C. succin. linguæ illini potest : & quamprimum licet cochl. j. vel alterum aq. antiepilept. infundatur.

R. Aq. flor. til. ceras. dulc. pæon. ana. ℥iβ.

Ess. castor. liq. C. C. succin. āā. ℥j.

Ol. d. succin. menth. ana. gt. j. sacch. alb. ℥iij. Msc.

quæ etiam aliquandiu postea danda est.

4. Fonticuli reparandi sunt. Vinum serio prohibendum.

OBSERVATIO CXXX.

Epilepsia cum Mania.

ILLustrissimus Dominus A. J. Comes de N. N. 21. annor. completè d. 17. Januar. 1673. Habitu corporis præter ætatis rationem obæsus & carnosus, staturæ justæ : colore subfuscus, labiis rubicundis præditus, capilli castanacei coloris sunt. Ab incunabulis iracundus fuit, nunquam tamen in tenera ætate Epilepsia apud ipsum observabatur. Rarius ægrotavit : morbillos & variolas passus est : semel ex pleuritide decubuit. Alios morbos nunquam expertus est. Ætatis anno 15. Romam profectus est ac diu in Collegio Romano vixit, ubi multa indoli ipsius generosæ adversa fiebant, dum Minister multa ad ipsum monachicè humiliandum moliebatur ac efficiebat, ut ab Illustr. Dominis Domino Avo & Domino Parente verbis & epistolis gravibus terreretur, unde incidit in quandam sive Catalepsin sive Ecstasin; nam subito à symptomate illo ita obruebatur, ut vel stans vel sedens oculos fixos teneret, ac alterutrum cubitum attolleret, ac ita sublatum immobile teneret, quin etiam labia incurvaret : duravit paroxysmus per breve momentum scil. tam diu, quam quinquies Precatio Dominica pronunciaretur : illo cessante omnium ignarus, ac si quoque aliquid epileptici lateret.

Ab hoc symptomate industriâ Excell. D. D. Mülleri Lindaviensis liberabatur Pulv. antiepilept. cui Ægagropilar. quid permixtum erat.

Anno 1671. Friburgum adiit studii Juridici causâ, ibique partitis vicibus 10. mensibus commorabatur. Studium Juridicum magno fervore & summâ animi contentione prosequabatur, atque difficiliora intellectu assiduo conatu superare annitebatur, semper putans se minus
quàm

quàm decet præstare, unde quoque admodum meditabundus evasit. *Friburgi* tædio aliquo afficiebatur, quod recidivam juxta impensa studia non mediocriter acceleravit; jam ab anno observatum *Illustriss. Dominum Comitem* quandoque animi sensa non sine ferocia quadam expromsisse; quod tamen non magni fiebat. *Mense Augusti 1672.* bibit *Acidulas Ripplisavienses Nellenburgi.* A dimidio anno à vino abstinent: Potus ordinarius *infus. cinam. cum sacch.*

Ante usum Acidularum Mens. Aug. 1672. passus est verum insultum epilepticum in lecto; nam artus concutiebantur, ut lectus tremaret, semet perminxit, linguam momordit; postquam ad se rediit, omnium ignarus erat.

NB. Aliis vicibus & quidem statim post absolutas *Acidulas* passus est verum insultum epilepticum; nam os constrinxit, ut dentes divellendi essent, pedes succussit, pollices arcte manibus inclusit, facies ex rubro livida evasit, spuma os occupavit, postquam ad mentem rediit omnium ignarus erat: maculae rubrae palpebras deturparunt: nam in paroxysmo facies cum livore intumuerat, sanguinis motu impedito.

Post potum acidularum pedes œdemate tumuerunt.

Sub finem Decembr. 1672. Caput doluit ac de quadam spirituum perturbatione conquerebatur, insuper de hemicrania sinistri sincipitis ad tempus usque extensa. *Die ultimo Decembr.* pedes aufugit *Feldkirchium* gestans manu gladium vaginâ vacuum; ibique in diversorio semper aut gladium nudatum manu gerebat aut in promptu tenebat: postquam ablatus fuit, utramque manum cultris munivit, veritus se in vincula conjectum iri: loquebatur varia cum ferocia quadam: rediit Catalepsis vel Ecstasis cum convulsione aliqua labiorum: in somno aliquando linguam vulneravit: quandoque in paroxysmo stans pedem alterutrum extendebat, qui motu quodam tremulo succutiebatur. Blanditiis domum reductus fuit.

Die 16. Januarii 1673. Ipsum conveni in *Arce H - - -* loquebatur mecum de diversis rebus sanissima mente absque ulla ferocia: nihil prorsus deliri animadvertere potui. Ait se non valde appetere, at cibis apposis sine ulla aversione frui, à cibo non lædi, non gravari, se non sitire, rarò eructare, se non dolere in hypochondriis, nec quidquam adversi pati tempore anadoseos. Unice sollicitus erat de studiis; ac an non ad illa redire liceat unquam anxie sollicitabatur. Alvus lunâ descendente magis morigera, quam ascendente, facile illam pomis coctis &c. movet. Dum *Feldkirchii* erat, noctu non dormivit: at domi jam bene dormit d. 5. *Januar.* quidem cum multis suspiriis. Quando somnum

somnum ad novem horas continuat, caput dolet, ut & si minor sit septem horis.

Subinde hemicrania sinistra sed mitior affligit: quando collum flectit ad latus, nisi protinus illud reducat, cum labore ad legitimum situm movere valet. A somno pomeridiano Paroxysmus catalepticus acceleratur. Pulsus est naturalis: respiratio facilis: utcunque obæsus sit, agilis tamen est in pilarum lusu: *bis Vena secta fuit*, sanguis prima vice laudabilis erat, altera serosior. Usus est *liquore quodam antispinetico*: Item *pulv. cephal. ex spec diamb. &c. cum aq. antiepilept.* Naribus haurit *pulv. ex fol. Helleb. n. cum sacch. alb.* Aspectus non est torvus; nec videtur debito meticulosior.

Delirium versatur in eo, quod sibi imaginetur res altas: aspiret ad nescio quos honores: odio prosequatur illos, quos ipsius ausibus adversari putat: unde erumpit in verba & facta rationi non consentanea, idque cum furore & indignatione quadam.

Die 7. Januar. Licet vehementissime excanduerit hodie, nunquam tamen affectum expertus est; quamvis prægressis diebus sexies, septies imò octies levis paroxysmus ipsum affecerit: noctu tamen in quiete dormivit.

Die 8. Januar. admodum sibi fuit præsens nihilque prorsus animadverti poterat, quod non sanæ rationi consonum esset. *Fonticulum* inussi: generose tulit. Circa 10. sumsit *digestiv. ex ☐ & l. ad 3j.* Excitavit ante meridiem tormina, post meridiem perdurarunt simulque caput perturbarunt ac dolorem effecerunt. *An acor Oli cerebro & nervoso generi inimicus sit?*

Paroxysmus generari videtur, quando serum sanguinis acidum aut falsius vel sua sponte movetur; se despumat aut se à massa sanguinea separat, vel concitatur ab ira aut exprimitur attentâ meditatione ac intra poros cerebri admittitur, quia à prægressis paroxysmis jam ampliores redditi sunt; ibique fibrillas irritat, unde spirituum animalium motus inordinatus evadit vel impeditur, & sensus interni abolentur, & contra nervi motibus voluntariis imò etiam involuntariis inservientes, musculis motum p. n. & depravatum seu imperant, seu adferunt. Hinc paroxysmi ab ira & meditatione plerunque breviores, citra ansam evenientes graviores & longiores existunt.

Cessant autem paroxysmi, quia serum sua sponte mobile & dissipabile fibrillis ita irritatis accedente motu depravato artuum ulterius propellitur, & extra cerebri pomœria protrusum cessat. Adeo ut ob citos insultus & perfectam cessationem explosio non fingenda sit. Imo
explosio

explosio in longo paroxysmo plane locum habere nequit, cum momentanea sit. Item quomodo explosio posset post se relinquere Cephalalgiam, lassitudinem spontaneam, imo hemiplegiam.

Resolutio.

Affectus Epilepsia est, ut imprimis ex paroxysmis jam à 5. mensibus aliquoties perpeffis nimium quam clarum est: priores insultus cataleptici similes etiam epilepsiam sapere videntur, quia in illis labia torquere solet, brachium flectit, pedes succutit.

Accessit nuper aliquid maniacy, nam rationi minus consentanea loquitur ac peragit idque cum ferocia quadam subinde, maxime si occurrat unus alterque famulorum, quem sine causa justa odio prosequitur.

Causa proxima sensus internos & externos abolens subito simulque motus convulsivos excitans, erit humor aliquis fibrillas cerebri ad constrictionem stimulans, unde intra cerebrum spirituum animalium motus impeditur, quam ob rem sensus aliquandiu feriantur; extra cerebrum verò quidam nervi adducuntur & trahuntur, unde motus convulsivi oriuntur. Paroxysmi nunc mitiores & breviores, nunc vehementiores & longiores sunt, prout humor vel paucior vel copiosior est.

Humor iste serosus & aqueus est, qui solus cum sanguine interiora subire potest, solusque facile accedit & recedit; sanguis intra vasa conclusus hoc non potest præstare: si nimius, efficeret cephalalgiam, vertiginem, aut stagnans phrenitidem; extra vasa delirium itidem cum furore. Serum hoc acre est, alias non stimulare: & acre esse probant temperamentum cholericum; actiones maniacis similes.

Abundat hoc sero *Illustrissimus Comes*, nam facies inflata, citrina, pedes quandoque œdemate tument: sanguis V. S. emissus sero scatebat. Effundi videtur potius in cerebrum, quam in mediam viam ductuum & plexuum nervosorum aut circa illorum extremitates; nam plerumque ex improvviso citra ullum prævium signum ipsum invadunt paroxysmi: in mitiori paroxysmo cerebro viciniore nervi ad contractionem stimulantur scil. oculorum, labiorum &c. cum mentis ablatione: morbum contraxit ex indignatione, studiis nimis &c. nam dum *Romæ* erat, plurimæ injuriæ ipsi devorandæ erant, quæ generoso animo non sine magna indignatione pertulit, unde sanguis mire agitatus fuit, qui tandem extrema arteriolarum laxavit ac sero acri largiorem intra poros cerebri introitum paravit: serum in dilatatis poris cumularunt intensa studia, quibus ad altiora summo furore ascendere annitebatur: cumulum auxerunt indignationes vehementes *Åo. 1672.* æstate & hyeme accedentes, quæ sæpe tantæ, ut à mania non procul abessent.

Serum acrimoniam accepit ab hepate fervido, nam à puero iracundus, & à succo pancreatico acidior, nam urina sæpe vappæ instar acorem emittebat.

Affectus isti, ut omnium morborum nervosorum mos est, difficilis curatu est, eoque magis, quia jam per tres annos duravit. Meliora tamen speranda, quia juvenis est, paroxysmi sæpe breves & mitēs : à medicamentis non abhorret, legibus Medicis obtemperat.

Indicationes sunt serum acre corrigendum, mitescendum & edulcorandum, evacuandum, revellendum; spiritus animales ferocientes compescendos, cerebrum laxius corroborandum esse : insuper diætâ accuratâ novum feri acris proventum aut motum vitiosum cavendum esse.

Fit his satis *Chirurg. Pharmac. & Dieta.*

Suasimus igitur

1. *Digestiv. ex ℞. Olat. Cremor. ℞. ☉ absinth. per vices.*

2. *℞. Emetic. Myns. ad gr. iiiiß. tribus vicibus.*

3. *Pulv. antiepilet. & antimaniac. ex cinnab. nativ.*

Cinnab. antimon. Magist. ℥ ℥t. Ungul. alc. ppr. ℥c. cum aq. flor. til. ceras. add. pauxill. aq. epilept. Lang.

Commendavit D. D. Müller magist. helieb. nigr. prorsus diaphoret. sc. plane volatile.

4. *Purgans ex senn. rhabarb. agaric. tamarind.*

5. *Æstate serum lactis alterat. viol. flor. ros. r. aut acidulas.*

Suasimus quoque V. S. in pedibus plethora præsentē : octo diebus qualibet vesperaumat Theriac. gr. xv. aut ʒ diaphor. & pedes immergat lixiv. in quo cephalic. coct. sic V. S. felicius cedit.

Scarificationes omittat.

Fonticulus inustus fuit d. 8. Januar.

Spiritus ferocientes sopiantur pulv. March. cum Laudan. noctu.

In diætâ vitet aerem pluvium, nebulosum, gelidum, aut æstuosum. Vescatur cibis boni succi, facilis digest. Cæna sit parcius prandio. Vitet imprimis frixa, salita, piperata. A vino prorsus abstineat: continuet infus. cinamom. ʒij. sacch. q. s. in mens. j. aq. fervid.

Motus sit moderatus. Somnus pomeridianus nocet, Ab ira

&

& indignatione arceatur. Studia impensa omittat. Alvus aperta servetur clysterib.

Ita conclusum d. 7. Januar. 1673.

à D. D. Joh. Friderico Bilgero Med. Campidonensi.

D. D. Joh. Ulrico Millero, Phys. Lindav.

D. D. Joh. Radelmayr, Phys. Feldkirch.

D. D. Joh. Georg. Rhem, Phys. Feldkirch.

Joh. Jacobo Wepfero, M. D.

D. D. Miller scribit d. 15. Martii 1673. *Illustr. Dominum Comitem* premere dolorem ob concubinam Patris, qui nuper iterum *præsente Reverendiss. Dno Abbate St. Galli* in maniam erupit.

D. D. Schnorpf. scribit St. Gall. de d. 2. Maji 1673. Haftenus *apud Illustrissimum Dominum Comitem* non observatos fuisse motus convulsivos : quod *his medicamentis* tribuendum putat. Nunc utitur *aq. specifica à Serenissima Archiducissa Oeniponto missa.* Speraret meliora, si ab ira sibi temperare posset.

D. D. Miller d. 10. Maji 1673. scribit. Ex morbo corporis fieri morbum animi. *Illustrissimus Dominus Comes Parens respondit, D. D. Millero.* Iram non provenire, quod Filius succenseat scorto paterno, nam multis demonstrare nititur Filium non amplius ipsi succensere, quia plures literas ad ipsum dederit : Iracundiam autem ab humore bilioso adusto oriri, quæ evacuanda sit : & in hujus bilis evacuatione punctum curationis hæerere. Iram Filii esse erga Dominum Patrem, Fratrem, Officiales : non erga scortum, qui secus dixerit, mendacii accusatur.

Respondi utcunque remiserit epilepsia, nihilominus *antiepileptics* pergendum & vinum per integrum annum denegandum : sic una opera Mania curabitur.

D. 12. Octobr. 1673. scribit Illum Maniacum evasisse, neminemque apud ipsum tutum amplius esse. *An vinculis coërcendus ? An in vinculis vena secanda ? Quomodo medicamenta danda & qualia ? An periculum vitæ ?*

Respondi probe custodiendum, etiamsi se quietum simulet :

596 Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat.

Venam in vinculis secandam : dandum $\overline{\text{Qr.}}$ emet. denegandum vinum. Probo *Essent. lap. laz.* Periculum vitæ erit, si cibum aversetur.

Tandem plane Maniacus factus est, ut cum magna vi in *Illustrissimum Dominum Patrem* irruerit, animo *Dominum Patrem* occidendi: adeo ut vitam vix & non nisi magnâ vi redimere valuerit *Mense Novembr. 1673.* Hinc quatuor catenis alligatus fuit: subinde ad mentem rediit, mox redeunte maniâ, supervenerunt tandem sævæ convulsiones, quibus attritus *d. 20. April. 1674.* noctu mortuus est.

OBSERVATIO CXXXI.

Epilepsia cum symptomatibus hypochondriacis.

Dominus. J. G. - - - Bernensis 30. annorum, staturæ justæ, gracilis, subpallidus, cœlebs, in potu nullum unquam excessum commisit: tardus est ad iram, iram provocatura potius mœrorem cum tædio pariunt, quàm excandescentiam. Annum circiter decimum ætatis agens interdiu derepente subito humi prostratus fuit; credebatur leipothymia fuisse, relictus nihilominus demum post tres horas ad mentem rediit. Adultior pervenit ad Cognatum suum Dominum Beatum F. - - - cui multum infervivit itinera varia peragendo & scribendo, imprimis secretiora & ad illum solum pertinentia: quamvis ab aliquot annis *Postarum seu Tabellariorum Magister Dominus F.* esset, non tamen tædiosissimis illis negotiis implicabatur. Circa annum 1686. ob frequentes catarrhos ipsi suasi *Pil. m. cephal.* quibus cum fructu usus est: cum aliquando ab itinere fessus domum rediisset, ante Novilunium duabus horis a cœna illarum dosin sumsit, ut aliis vicibus illum blande ad alvi solutionem stimulavit: horâ 5. locum secretum adiit, ibique è sella præcipitabatur & caput valde allisit, ac levi vulnere sauciavit: quale symptoma fuerit, ignoravit. Anno 1691. & postea ratione rei frumentariæ, cujus cura ipsi & ipsius Domino ab Amplissimo Magistratu demandata fuit, plurima itinera ineunda & multa tædia devoranda erant. Alias nulli devinctus & ad nulla adstrictus, nisi quæ lubenter in se suscepit præter secretiora à Domino F. demandata, quæ tamen non coacte perfecit unquam.

Anno 1692. d. 4. Junii in ipso die novilunii mane sumsit jentaculum scil. ovum sorbile, parum butyr. rec. cum haustu vini: hinc ante abitum Soloduro Bernam Amicum invisurus in platea inter hor. 10. & 11. matut.

matut. humi cecidit, dum stabat ambos oculos cum capite valide sursum trahi putavit, mox cecidit, ambos pollices manuum arctissime intra volas manuum inclusit, ut vix magna vi extrahi potuerint; artus quoque vehementer succutiebantur: *ad hospitium Turris rubrae Soloduri* delatus & lecto impositus, intra horæ quadrantem ad mentem rediit, ambo oculi sanguine suffundebantur, imprimis sinister. Vespero idem paroxysmus rediit: præcedebat illum vertigo cum nebula oculis obversante & anxietas, unde statim lectum petiit cum vestibis mox erumpente paroxysmo: & rursus d. 5. Junii mane horâ 5. ambo paroxysmi non ultra quadrantem horæ durarunt. Putat se nocte ante 4. Jun. in somno paroxysmum passum fuisse, quia pulvinar sanguine conspurcatum fuerat, fortè à morfu linguæ. *Mansit Soloduri 14. diebus. Ejus curam habentibus D. D. Rheinhardo & D. D. Brunnero.*

In ipso die paroxysmi *Vena secabatur.* Usus est *pulv. rubr. cinnabar.* A vino hucusque abstinuit. *Mens. Julii Fonticulus in nucha excitatus fuit.*

Die 29. Jun. hoc Consilium inde abituro dederunt *Dni Medici Solodurenses*: affectum vocant vertiginem & capitis debilitatem, cujus fomes & causa quærenda sit in ventriculo & hypochondriis, excitatum à nimis corporis & animi motibus. Suaserunt propterea

1. Accuratam diætam: vitet aerem nebulosum, humidum, frigidum, ventosum: cibos cocti difficiles, pastas farinaceas viscidas, densas: cibos salitos, muriâ conditos, acidos, vaporosos, legumina, acetum, vinum, cerevisiam: potus sit *decoct. rad. chin. lign. visc. q. cum passul.* donec firma potiatur valetudine: operam det ut noctu dormiat: alvus aperta sit *beneficio ciborum laxant. aut pilularum*: declinet mœrorem, iram aliaque animi pathemata fortia. Imprimis omittat *pulv. tabaci pro errhino* in posterum, cum *pulvis iste* sæpius hæc symptomata & deteriora excitarit.

2. Singulo mane sumat dosim *pulv. cephal. cinnabar. cum decocto Thee aut Caffee.* Horâ 9. matutinâ sumat ʒj. vel ʒss. *pulv. stomach. cum frustulo panis vino madidi* & statim superbibat jusculum. Biduo ante quamlibet lunæ quadram sumat 5. *Pilul. laxantes* mane vel horâ ante vel post cœnam. De mixtura quadam cephalica interdum semel vel bis, imprimis cubitum iturus sumat *cochl. ij*

3. Præcipue potum *Thermarum Fabar.* ad causam eluendam & partes debiles roborandas cum embrocatione suaserunt.

Die 22. Julii 1692. hanc methodum utendi Thermis præscripserunt. Potum mane incipiat à *℥ij. d. 2. ℥ij. d. 3. Mensuram* bibat. Cum mensura aut plus continuandum ad *d. 17.* postea rursus descendendum. Singulâ vesperâ horâ una cum dimidia ante cœnam utatur embrocatione super verticem & aurem tinnientem. Si constipetur, sumat horâ decubitus pil. v. laxant. aut interdiu clysterem ex aqua Thermarum. Debilitate præsentē sumat de mixtura alb. cochl. j. aut si non cesset de rubra seu cinnabar. Inter potandum sumat frustulum Tabell. stomach. Vesatur cibis boni succi : potus sit decoct. consuetum. Interdiu mane si lubet, bibat etiam decoct. Caffee aut Thee. Vesperī hora 3. Chiocolat. Si ventriculus debilis, utatur Trag. stomach. Animum exhilaret. Post reditum maturet purgationem necessariam. Purgabatur bolo rubro magnitudine juglandis fortiter : post paroxysmum eodem bis, post Thermas semel.

Eodem mense profectus est ad Thermas Fabarienses : quas solum bibit : jam *d. 3.* ad summam dosin perveniens ebibit octodecim cyathos, continuavit 23. diebus : inde 10. Aug. discessit : cum tribus diebus summam dosin exhausisset, tussi sicca correptus fuit, sequebatur larga sputi ejectio per *d. 8.* unde pectus multum levabatur : secedebant aquæ therm. per urinam & per *d. 7.* per alvum, imprimis noctu cum torminibus & ardore in podice.

Dum ibi morabatur cœlum ferè semper pluvium erat. Per lacum Wesensem, Limagum & lacum Tigurinum profectus est Tigurum : navigationem bene pertulit, ubi tum ob lassitudinem & tardiores cœnam paroxysmum timuit & inquiete dormivit, sed nullus evenit. Vere passus est dolorem auris sinistr. cum tinnitu : hunc subinde adhuc experitur. Passus quoque est in latere sinistro odontalgiam.

A reditu ex Thermis ad *d. 29. Sept. 1692.* quo me Scaphusii convenit aliquot itinera rursus confecit, nullumque amplius paroxysmum passus est. Nunc conqueritur de debilitate ; quam veretur paroxysmi prænuntiam esse ; quam tamen ipsemet explicare nequit : est quandoque quasi stupor & perturbatio capitis, quandoque vertigini similis cum visus aliqua obtenebratione vel confusione ; quandoque in illa contrahuntur digiti manuum ; quandoque dolet in utroque hypochondrio, subsequitur larga mictio & constrictio spasmodica levicula in musculis : aliquando per horam præcedit oscitatio. Est momentanea, brevi cessat ab odore Balsam. cephalic. observat illam plerumque intra horam 10. & 11. antimeridianam, etiam circa novi- & plenilunium,

ab equitatione longiore; à diuturniore lectione & scriptione. *Ante Thermarum potum* fortiores & frequentiores erant hæ debilitates, quam nunc sunt. *Post potum Thermarum Fabariensium* istæ debilitates sunt rariores & breviores, quam *ante illarum potum*: item cælo pluvio, quam sereno fortiores. Hæ debilitates quandam Melancholiam causant.

Die 30. Septembr. retulit ante $\S$ in ipso potu *Thermarum Fabar.* in debilitate contrahebantur digiti aliquantulum, oscitatio etiam tunc illam præcessit: in artubus sensit motum tremulum spasmodicum momentaneum in musculis. Doluit sæpe in supercilio d. dolorque ad oppositum occiput extendebatur: facile terrebatur & excanduit apud se, non tamen iram prodidit: doluit subinde & sensit tractum pollicis sin. Nunc dolet subinde in peripheria oculi d. brachium & pes subinde frigent ad mutationes aeris. Dolet sæpe *post potum Thermar.* in utroque Hypochondrio & quandoque in d. solum, ut illi fere incumbere nequeat. *Mane post potum Caffee vel Thee* lassus est & fitit ut etiam à pastu, non tamen bibit. Pridem in præcordiis ardorem & pruritus sensit emerferuntque pustulæ. In pastu motus vibrans ein Zitteren observatur oculis cum anxietate quadam: manus & pedes subinde in pastu frigent. *Ante potum Thermarum* in somno ceu à terrore succutiebatur crebro nunc minus: dolore molesto auris sinistr. cum odontalgia afficiebatur: auris d. nunc tinnit. Non videt ad distans: ab hoc insultu magis debilitatus fuit. In debilitate pulsum quoque debilior emperitur. Doluit subinde in occipite & nucha, ut in capitis erysipelate Gewülde: attactum non pertulit. A pueritia catarrhosis, unde singulis mensibus odontalgiam passus est. Hæmorrhagiæ quoque narium & quidem largiori obnoxius fuit: ex quo *pulvere tabaci* usus est, odontalgia & hæmorrhagia rarius evenerunt à 6 annis: nuper rediit hæmorrhagia sed parciore. Ab 8. annis hæmorrhoides fluunt per d. 3. 4. etiam 5. nunc septimanâ 6. 7. 8. aut 10. quod adhuc fit. Pollutioni nocturnæ quoque obnoxius fuit, quæ pridem bis vel ter in septimanâ contigit: *post Thermarum potum* rariore est. In debilitate crebrius mingit: urina est aquea, tenuis: ab ultimo paroxysmo bis quoque præter morem mingendum est: à *potu Thermarum* alvus laxior est; præter consuetudinem tussit & expuit: potulenta scil. *infus. Thee* & in pastu sæpe regurgitant ad fauces sine violentia.

Mœror & tædia ante biennium perpeffa à calumniis contra D. F. putat quoque ansam fuisse paroxysmi. Melancholia metus cum anxietate est, potissimum in debilitate eveniens, ob quam recidivam paroxysmi veretur.

600 Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat.

Die 29. Sept. noctu inquiete dormivit ob dolorem hypogastrii & mane subseq. diarrhœam, quæ nunc sæpius evenit.

Die 30. Sept. Mane urina erat tenuis, subflava: pulsus naturalis; ob novilunium paroxysmum timuit. Vesperum cum amico obambulans debilitate correptus fuit,angebatur, paroxysmum timuit: illito naribus *balsamo* vel solo odorato cessavit. Sumtis *pil. theriac. cœl. No. iij.* non statim dormire potuit, obversabantur varia spectra per horam dimidiam, dormivit, postea habuit insomnia iracunda: mane levicule maduit.

D. 1. Octobr. mane urina naturalis cum enæoremate, querebatur de stupore quodam capitis & gravitate, ipsi à paroxysmo imprimis post *Tbermarum potum* frequenti, antea minus. Doluit quoque in sinistr. parte frontis in tempore & aure sin. sed non valde nec ultra horam dimidiam, quod ipsi frequens à paroxysmo hucusque Ait narem obstructam, quæ alias angustior est post multos casus & allisiones. NB. Cum puer 10. annor. paroxysmo epileptico corripereetur, recordatur quendam tractum caput versantem præcessisse circiter horæ quadrant. illumque post cœnam, in qua lactuca vescebatur evenisse. Paroxysmum *d. 4. Jun.* mane post decimam nihil præcessit præter illum tractum oculorum sursum: vespertinum anxietas quædam, ut illo præseente lectum petere metuerit, mox tamen omnium ignarus evasit: matutinum *d. 5. Junii* quia in somno evenit nihil præcessisse novit. De aura ab imis ad caput ascendente nihil quicquam unquam animadvertit.

Diligenter ipsum examinavi, an ullum symptoma hypochondriacum ante paroxysmum *d. 4. Jun. 1692.* vel tunc vel aliquot septimanis, mensibus vel annis ante passus unquam fuerit: testatus est se semper bene appetiisse: cibum optime tolerasse: nullam inflationem ventriculi, nullam cardialgiam nec à pastu, nec quatuor horis ab illo vel vespere vel circa medium noctis, nec dolores in hypochondriis passum fuisse, quamvis fœces sæpe induratas emiseric & subinde fluxum hæmorrhoidalem per aliquot dies observaverit; raro eructasse, nunquam mane vomuisse vel acida vel amara, vel falsa vel austera vel insipida: nullam palpitationem cordis unquam sensisse. Vomuit semel cum bibisset vinum spir. vin. adulteratum ab alio, qui ipsum inebriare constituisset: alias nunquam.

Ante biennium perpeffus est quidem febrim tertianam simplicem, verum nec post illam superatam ne minimum quidem symptoma hypochondriacum illum afflixit. *A 4. Jun.* hucusque usus singulis prope septimanis *Pilul. aloet. No. v.* quarum quælibet 2. gran. procul dubio

bio sunt *Benedict.* seu ex aloë succotr. Succ. hepat. & splenet. imprægnata. Anxietate subitâ corripitur subinde demum post ultimum insultum epilepticum nunc citra imaginationem oberrantem, nunc re terrificante animo obversante, scil. quandoque sponte imprimis si prandium differat, quod hodie etiam ante & in prandio contigit: post prandium optime habuit & coloratior erat. Bis alvum deposuit, fæces bene coctæ erant. *Fonticulus* in nucha egregie fuit: suppeditatus coctum: facile in collo *supra fonticulum setaceum* parari posset.

NB. *Ipsius Dominus Pater Præfectus in L.* nimium indulgens vini potui & fumo tabaci, anno ætatis 43. post vomitum terribili epilepsia correptus fuit: per dies 14. continuos quotidie bis vel ter ipsum invasit: factus inde Pareticus, quod tribuerunt domestici violentis medicamentis ipsi exhibitis. A paresi liberatus potissimum beneficio *Thermarum Bonnensium propè Friburgum Uchtlandiæ*: sex annis rursus obambulare potuit. *Fumo tabaci* post cœnam ante 6. annos rursus abutens forti apoplexia prostratus fuit: jacuit per d. 3. sine sensu & motu: desiit in hemiplegiam lateris sinistr. quo hucusque uti nequit: nunc temperanter vivit: memoriâ admirandè valet: auditam concionem integram recitare potest: multum legit: toto die in sella sedet: conversatur sani instar de omnibus obviis: vivit adhuc satis commodè.

Ejus Soror 35. annorum ante biennium passa est Arthritidem vagam: in digitis manuum subinde tractus spasmodicos percipit.

Post Apoplexiam *Patris Dom.* Filius negotiis ad Præfecturam spectantibus adhuc juvenis per 12. annos iisque gravissimis accingebatur: indeque multa tædia passus est: ab illo tempore observavit, si demandata vel à Magistratu vel à Dno Cognato non bene succedant à tædiis inde multis affligi: secus si fiat, admodum lætari. Masticat frequenter *Galangam*. Noctu cubitum iturus nihil sumsit: bene dormivit ad primam noctis: postea per horam dimidiam tussit sine sputi rejectione, quod aliàs facile succedebat.

Die 2. Octobr. mane pulsus natur. urina subpallida, tenuis, hodie minus de anxietate sensit, apparentem mascule excussit.

Die 3. Octobr. præteritâ nocte, quia nihil sumsit, melius dormivit: hodie quia ob negotia illum non invisi, multumangebatur per vices; querebatur de frigore quodam in toto latere sinistr. alvus occlusa erat ad seram vesperam. Pulsus tamen & urina naturalis, noctu dormivit ad 1. matutinam, tunc expergescebat à tussi, quæ aliquandiu inanis erat, sequebatur tandem sputum: alvum solvit.

Die 4. Octobr. summo mane sumsit 3j. pulv. cephal. cum aq. flor. til. & pœon. cochl. ij. mansitque 2. horis in lecto : bene toleravit. *Setaceum* per collum traduxi cum *Excell. D. D. Pfistero*, non multum questus est, nec multum sanguinis fudit. Noctu dormivit satis bene sed interruptim. Noctu ad alvum stimulabatur.

Die 5. Oct. manè horâ 4. sumsit dosin pulv. horâ 7. decoct. Coffee hinc deiecit mollia. Mane caput stupidum quod singulis mensibus radendum curavit. Noctu bene dormivit.

D. 6. Octobr. urina manè pallida : ab alloquio excitatior manè : post prandium discessit : *St. Gallam* profectus est : *setaceum* non multum molestiæ peperit, nisi dolorem gravativum in interscapulio : usus pridem erat contra hunc dolorem *ablutione spir. ceras.* & *emplastro ex al- liaria*, nam ipsi familiaris affectus; quem *Gewülde* vocavit, licet pars dolens non rubeat. Commendavi contra illum sudorem & frictionem. *Excell. D. D. Pfister* *setam* in collo non traxit, nec illam *digestivo* inunxit, quia observavit illam ab ichore vulneris irrigari satis superque ut sine molestia trahi posset, & sponte multum puris fundere, cum aliàs à *digestivo seta* rigida fiat & induretur.

Resolutio.

INsultum d. 4. Jun. 1692. *Soloduri* subito obvenientem veram Epilepsiam fuisse dubitare non sinunt abolitio subita omnium sensuum cum motu convulsivo variarum partium. Quæ vero sedes & fomes causæ hujus affectus fuerit, controvertitur. Existimo illam per essentiam seu à causa intra cranium & in cerebro, non per consensum & à causa alibi, neque etiam hypochondriis seu stabulante seu latitante excitatam fuisse : Nam

- I. Paroxysmum nullus prodromus d. 4. Jun. inter horam 10. & 11. antemeridianam post sumtum tenue & insons jentaculum præcessit, & nihil tale timentem aut cogitantem invasit, de nulla molestia, dolore aliove symptomate hypochondriorum aut aliarum partium vel minimum percepit : nullam auram ascendentem animadvertit : sensus tractus oculorum cum capite quasi sursum præcessit, verum protinus humi sternebatur & tunc graviter per nervorum oculos moventium intra cranium irritatum fuisse, quia ambo oculi à fortissimo spasmo imprimis sinister sanguine suffundebantur diu manente rubore. Anno ætatis 10. præcessit quidem Epilepsiam motus convulsivus musculorum caput versantium & demum post horæ quadrantem supervenit ; attamen quoque subito humi sternebatur : D. 4. Jun. Vesperi præcessit quidem aliqua vertigo cum visus obtenebratione, quod

quod vitium quoque à cerebro læso productum fuisse inde patet, quia statim epilepsia quoque obruebatur. Ante 6. annos in loco secreto evenientem nihil præcessisse recordatur, præter solum stimulum ad alvi solutionem eumque non vehementem, qualem aliis vicibus sine molestia toleravit.

2. Bis in somno Epilepsiâ obruebatur, quod signum est causæ intra cranium residentis, & sensibus cæteris sopitis, nervos ad motus spasmodicos sollicitantis.
3. Produnt causam intra cranium latentem paroxysmi quater intra 30. horas redeunt.
4. Idem evincunt debilitates ut vocat, seu quædam spirituum perturbationes ipsum terrentes, & veluti paroxysmum minitantes cum anxietate quadam circa novi & plenilunium inter horam decimam & undecimam antemeridianam & aliis vicibus sponte citra causam aliam, quia illam statim tollit *Balsam. apoplect.* naribus admotus.
5. Ante paroxysmum *Mens. Jun. 1692.* evenientes ne vel minimum affectus hypochondriaci signum unquam animadvertit, neque etiam post febrim tertianam ante biennium passam, nam semper appetiit: à cibo nunquam gravatus fuit, nullum dolorem horâ 4. post prandium aut circa medium noctis in præcordiis passus, non inflabatur in hypochondriis, nec doluit in ambobus vel alterutro hypochondrio, non multum eructavit, nunquam mane vomuit: semel quidem post adulteratum vinum spir. vin. sed nec unquam antea nec postmodum. Non angebatur, cor nunquam palpitavit: nec huic affectui ansam dedit intemperante victu: ventriculum omnia rite coxisse testabantur fœces induratae. Symptomata hypochondriaca nunc apparentia demum producta fuerunt post ultimos insultus epilepticos: regurgitatio potulentorum per gulam ad fauces potest adscribi potui *Thermarum largissimo*, item *decoctorum* loco vini in prandio & cœna, *decocti Caffee*, *Thee* & *Chiocolatae mane* & *vesperi horâ 3. pomeridiana.* Inflatio & dolores hypochondriorum iisdem & purgantibus validis ante postque *Thermarum usum ter sumtis: pilulis aloëticis* statis diebus ante quadrantes lunæ etiam aliis vicibus alvo constipata inglutitis, quæ vel solæ affectum hypochondriacum intra quatuor menses parere potuissent. Forte etiam alia concurrerunt scil. *abusus Cinnabarin.*

Causa proxima non est ulcus aut tumor, abscessus aut hydatidis, quia extra paroxysmum valet sensibus & motu, sed nulla alia esse potest; quàm serum intra cranium circa principium nervorum stagnans, extravasatum, quia solus hic humor ad hæc abdita in-

tra cranium pervenit & aliquandiu citra corruptionem persistere & totum rursus dissipari potest : illud apud omnes homines falsum & acre est, *apud Dominum* verò acrius debito esse testantur narium hæmorrhagiæ frequentes *ante usum errhini*, hæmorrhoidum fluxus ab aliquot annis per vices rediens, sævæ odontalgia, crebræ pollutiones nocturnæ, ardor & pruritus cum pustulis in præcordiis. Illud in M. S. redundare atque ab illa facile secerni testantur crebræ & largæ mictiones, urinæ pallidæ, tenues imprimis post ultimos paroxysmos. Produnt illud quoque pallor faciei : catarrhi frequentes à pueritia, effectus ejus etiam sunt dolor frequens in occipite & nucha, qui imputatur erysipelati cuidam illius loci, quod nobiscum das *Gewülsc* vocant : dolor frontis, temporis & auris sinistrae : salivatio nimia &c.

Hospitium ei pararunt intra cranium multi & graves cerebri labores in juvenilibus annis *in Præfectura L.* & postea *apud Dominum Cognatum*, frequentia itinera quovis cælo ; gravis animi afflictio ob calumnias *Dno Cognato* illatas ; imprimis cerebrum non parum debilitarunt curæ & sollicitudines ratione rei frumentariæ demandatæ *ab Ampl. Magistratu Anno 1691. & 1692.* ferè ad tempus illud, quò ipsum Epilepsia invasit, durarunt. Promptius hoc hospitium suscepit, quia jam debilius erat ob paroxysmos 10. ætat. ann. & rursus 24. ætatis anno perpeßos : forte aderat hæreditaria dispositio, nam *Dnus Parens* intra 14. dies plurimos paroxysmos sustinuit : ansam quidem iis dedit intemperantia, attamen prognatum quoque fuisse à patre minus sano innuit connatus faciei pallor.

Forte & hac vice aliquid in sede hac superest, quia in superstite debilitate seu spirituum animalium perturbatione animadvertit subinde digitorum quendam motum spasmodicum, vertiginem, visus obnubilationem, varia insomnia, succussiones in somno, subitas anxietates cum calore brachiorum &c. quin etiam illam præcessit oscitatio crebra : remiserunt quidem symptomata quædam ex his *post absolutum potum Thermarum*, nihilominus subinde gliscunt & amplius commoventur facile ab intuitu fixo, nimia attentione in concione &c. *Zwitteren vor den Augen.* Visus à paroxysmo imminutus est, quatenus nunc minus ad distans agnoscit objecta, propius tamen admota accuratè videt. Melancholia effectus est metus à leviculo symptomate, ex quo recidivam timet nulloque modo à liene provenit. Lassitudo & aliqua sitis forte sunt *effectus Thermarum & purgantium crebriorum.*

Affectus curatu difficilis est, quia causa profunde intra cranium hæret atque Epilepsia per Idiopathiam est, quorsum lente *medicamenta* pertingunt, quia etiam aliquid hæreditarii concurrit. Verum quia per
longa

Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat. 605

longa intervalla ipsum corripuit, quia etiam semper temperanter vixit & obediens est, & gulæ imperare novit, spes affulget curationis.

In illa hoc serum, quod causa proxima est, à cerebro avocandum & educendum; acre mitigandum, genus nervosum roborandum & reliquæ pertinaci studio absorbendæ, novaque ejus in L. A. stagnatio præcavenda erunt. Itaque

1. Vere ☿ Autumno, quia aliàs hæmorrhagiæ narium & hæmorrhoidum fluxui obnoxius est, *Vena secunda* erit, emittendo ʒv. sanguinis ex brachio.
2. Scarificatio alternis mensibus triduo ante Novilunium non omittenda, si ei assueverit: imprimis propter odontalgiam.
3. Fonticulus in nucha apertus servandus: & setaceum eo clauso ducendum, si debilitates continuent: cum hoc vel solum juvet ceu proxime à L. Aff. serum abducens ex. gr. in gutta serena.
4. Vesicatorium capillis abrasis toti cuti capillatæ imponendum alteratis vicibus. Nullas vesicas excitat.
5. Mane horâ 5. detur ʒj. pulv. cephal. vesperi 2. horis ante cænam ʒß. cum aq. flor. til. pæon. ceras. dulc. ☿c.
6. Eleosacch. cephal. ʒij. vel ʒiij. permisc. c. aq. cephalic. de qua sumat subinde cochl. j. imprimis vesperi.
7. In die novi ☿ plenilunii sumat gr. vij. ☉ horizont. cum aq. ceras. d.
8. Debilitate urgente odoretur saccul. cephal. acet. vel vin. madid. sumat de Electuar. ceph. quantum capit cultri apex: mastiket Trochisc. ambrat. odoretur balsam. cephal.
9. Mane sumat Pulv. errhin. ex sacch. rad. Irid. ol. succin. propter obstructas nares tabacum adeo noxium vix credo.
10. Mane mastiket galang. N. M. frustul. aut Mastichen.
11. Mane hor. 7. bibat decoct. Caffee potius quam Thee aut Chiocolat. Æstate bibat Thermas Fabarienses omissâ embrocatione.
12. In paroxysmo statim ex manibus educatur pollex: naribus admoveatur Spir. *c. urinos. balsam. succin. acuatus ol. C. C. dest. seu spir. C. C. dentibus interponatur bacillus glycyrrhiz. crassus: quamprimum deglutire potest detur sæpe cochleare aq. antiepilept In paroxysmo & statim ab illo V. S. ☿ purgat. ☿ vesicatoria inutilia puto.
13. Suasi accuratam diætam. 1. Aer cubilis, ubi dormit & maximam vitæ partem ducit, sit temperatus, non frigidus, humidus, nec valde calidus: nec diu moretur in nebuloso, nivoso, frigido & humido,

do, nec admodum fervido aut ventoso. 2. Vescatur carnibus & piscibus boni succi, facilis coctionis, oleribus coctis viridibus non muria conditis, fructibus dulc. coct. ovis sorbilibus. Vitet carnes adultiorum animalium, suillam imprimis, anat. anser. columb. pisces nimis viscidos, ova frixa indurata: placent. caseum: concessi hordeat. oryz. cum lacte coct. pultic. cum ovis. Nocent insalita, fumo indurata, nimium aromat. nimis dulc. aceto macerata: abusus succ. citr. Vitet vinum, bibat porro decoct. lign. visc. q. rad. chin. cui aliquid cinamom. fract. add. Cœna sit parcior prandio: comedat bis in die. 3. Motus corporis ipsi summe necessarius & equitatio moderata tollit Aff. hypochondr. secundum Sydenham. 4. Fugiat somnium pomeridianum & statim à pastu, item lectionem & scriptionem pleno ventre incurvo corpore. 5. Excutiat pro virili Melancholiam gratâ occupatione aut conversatione. Vitet solitudinem. Nocet valde ira. 6. Alvus aperta servetur: si tardet utatur Elect. ex pulp. prunor. ℥j. pruneol. ℥ss. add. pulv. ex senn. ℥ss. Mechoac. ℥iij. Cremor. ꝑr. ℥vj. semin. anis. ℥ij. Msc. add. sacch. ℥j. Dos. nuc. magnitud. ante pastum. Præfero hoc pilul. aloetic. etiam Benedict. sudorem sponte emergentem non impediat nec vi promoveat.

Medicamenta, quæ ordinavi, sunt sequentia.

1. Potio purgans: ℞. Radic. polypod. q. ℥ss.

Scorzoner. ℥iij.

Cortic. citr. ℥ss. Fol. senn. s. s. ℥iij.

Rhabarb. el. ℥i℥. Agaric. alb. ℥j.

⊖ ꝑr. ℥ss. Cinam. ac. ℥j. Mac. ℥ss.

Incis. & contus. infund. in aq. fervid. q. s. per horas 12. facta levi ebullit. col. in Colat. ℥v. solv. mann. el. ℥i℥. Iterum coletur.

2. Pulv. cephal. ℞. Radic. valerian. sylv. ℥ij.

doronic. dentar. āā. ℥j.

C. C ph. ppt. Ung. alc. ppt. āā. ℥ij.

Pil. Reg. inc. Diaph. ℥l. āā. ℥j.

Extract. castor. cinnab. ℥ii rectif. āā. ℥ss.

Ol. succin. gt. ij. sacch. alb. ℥iij. Msc. F. p. s.

3. ☉. Horizont. hic præparatum.

4. Eleosacch. ceph. ℞. Sacch. alb. ℥ij. Extract. castor. ℥ss.

⊖ vol. C. C. gr. iij. ol. N. M. expr. ℥j.

Ol.

Ol. dest. rorism. majoran. āā. gt. vj.
succin. gt. iiij. chamom. gt. iij. Msc. F. p. s.

5. Bals. ceph. ℞. Balsam. apoplect. 3j. Ol. N. M. expr. ℥iiij.

Ol. dest. majoran. rorism. ana. ℥j.

lavend. rut. ana. ℥ss.

succin. gr. vij. Msc. detur ad pyxid. eburn.

6. Trochisc. ambrat. off.

7. Elect. ceph. ℞. Conserv. ros. r. majoran. ana. 3j.

N. M. condit. 3ij. Conf. de hyacinth. alk. c. ana 3j.

Pulv. Analept. Mind. ℥iiij.

Syrup. flor. tunic. parum Msc. dilig.

8. Nod. cephal. excitantes.

℞. Radic. cyper. rot. calam. arom. ana. 3j.

Cinnam. mac. ana. 3ss. caryophyll. ℥j.

Flor. lavend. lil. convall. ana. p. j. castor. 3ss.

Incis. & contus. indantur nodul. ex sind. alb.

9. Pulv. errhin. ℞. Sacch. alb. 3ij. rad. Ir. Flor. 3ij.

Ol. dest. succin. gt. ij. Msc.

10. Aq. antiepilept. ℞. Aq. flor. til. pæon. ana. 3ij.

Liq. C. C. succin. Ess. castor. ana. 3ss.

Pulv. Marchion. 3j. Cinnab. ʒii ℥ss.

Ol. succin. gt. iij. sacch. alb. 3ss. Msc.

Die 22. Octobr. 1692. scribit. Affectus hypochondriacus dire
afflixit in itinere cum anxietatibus ; à 7. ad. 13. Octobr. Affectus re-
misit, nisi quod interdum horâ 3. vespertina stuporem senserim cum
tristitia. D. 13. dolor in oculo d. & ardor in axilla d. rediit cum
anxietate: excusso timore remisit. Die 14. benè me habui. Die
15. horâ 4. matut. sumsi gr. vij. ☉ horizont. bihorio post superbibi
Decoct. Coffee: in itinere à meridie quasdam debilitates sensi: vespere
dolor in utroque hypochondrio recrudit. Cæterum stuporem le-
vem in capite vespere nunquam non sentio: à jentaculo nebula oculis
obversatur: oscitationes molestæ nunc plus, nunc minus: die 18.
passus sum pollutionem: alvus prope singulo mane laxior est: Seta-
ceum d. 22. multum puris suggerit,

Respondi d. 29. Octobr. Symptomata merè à timore excutienda,
ut

ut in itinere fecit : committenda omnia providentiæ divinæ, animum ad alia avertendo : ipse experietur falsam imaginationem : alvus quotidie laxior signum est illum non pati verum affectum hypochondr. de primario malo nullum vestigium deprehendo : sinat *Setaceum*.

Die 16. Novembr. 1692. in Memoriali scribit : ob hæmorrhagiam narium die 26. Oct. vena secta fuit, sanguis in primo vasculo pelle cœrul. erat obductus, in ultimo minus : ante invasionem epilepticam habuit sanguinem pulchrè rubentem : die 26. & 27. Octobr. nullus stupor afflixit : die 27. noctu dolor in brachio & fœmor : sinistr. somnum impedivit, die 28. & 29. in ipsis diebus novilunii NB. sumsit ☉ Horiz. post cœnam stupor rediit, continuavit die 30. & noctu vertigo tenebricosa, anxietas, à balsamo remisit, die 31. dolor in vertice somnum interrupit, pollutionem bis, quam quoque d. 24. Oct. expertus fuit : ad 28. Octobr. ad 6. Nov. stupor & nebula quadrante horæ à pasto affligunt, durant per bihorium : attamen spectra excutere valuit, ut anxietatem producere nequierint, die 5. Nov. debilitas & anxietas cordis evenit sine vertigine tenebricosa aut nebulosa, verum mœstior evasit, excussit grato alloquio : à 5. Novembr. ad 8. bene habuit excepto stupore : noctu ardorem stomachi passus est : comedit in cœna de carne agnina, spinachia, ab 8. ad 12. Nov. admodum bene excepto levi stupore. Die 12. Mane hora 7. doluit in sinistro latere sub corde, duravit per horæ quadrant. eodem die quater rediit : noctu evenit debilitas cum anxietate, sequebatur dolor in aure & tempore sinistro etiam in fœmore, die 13. Nov. in die plenilunii sumsit ☉ horiz. cum fructu, post prandium stupor levis rediit. Die 14. Nov. mane post decubitum in latus sinistr. eundem dolorem in latere sinistro passus, quem ante biduum, duravit per horæ quadrantem idque bis : diarrhœam passus est die 15. unde stupor capitis afflixit, oscitatio sæpius redit.

Literis sub eodem dato sequentia inseruit annotata. Urina adhuc dum tenuis & pallida : alvus aperta, remisit diarrhœa. Hæmorrhœis à 10. septimanis clausa : stupor imprimis die 28. Octobr. cum nebula & vibratione coram oculis per dies 5. duravit post prandium & cœnam, semper bihorium afflixit, aliquando mane incipit : effluxit aqua ex ore, sequebatur mœror, quem excutere nequit : hoc symptoma nunc imprimis molestum est. Præsente stupore manus & pedes frigent, lassus est, diu stare nequit. Resolutione spectra oculis obversantia ut plurimum excutere valet. Rarius debilitatem & vertiginem experi-

Observatio CXXI. Epilepsia cum symptomat. 609

experitur : animus lætior est : timorem propter insultum *Solodurensē* excutere potest. Dolores sub hypochondrio utroque mitiores & rariores sunt. *Petit Pulv. Cephalic. Electuar. robor. Rotul. Cephal. Pulv. Errhin. Sacch. Cephalic. Spec. pro potu ordinario.*

Ex literis de d. 19. Nov. 1692. satis benē se habuit, nisi quod stupor capitis vel potius perturbatio; à 14. *Nov.* satis molesta fuerit cum oscitatione post pastum.

Die 18. Nov. cubitum iturus affectu hypochondriaco graviter afflictus fuit in utroque hypochondrio, obversabantur spectra anxietatem excitantia, quæ forti animo excussit, ut dormire potuerit. *Die 16. & 18.* pollutionem passus est, à 14. *ad. 19.* in habitu sensit vellicationes momentaneas seu tractiones. *Die 19. Nov.* Doluit valde hypochondr. d. quod à 22. *Octobr.* quō hinc discessit non factum fuit. An ejus causa fuerit caro ovilla cum pyris cocta? de quibus tamen parum comedit.

Ad literas d. 16. & 19. Nov. cum memorialibus missis respondi die 22. Nov. 1692. Multa symptomata proveniunt à corruptione aliqua seu depravatione contentorum in ventriculo & intestinis scil. dolor utriusque hypochondrii d. 18. *Novembr.* & solius d. nam tunc passus est diarrhœam : turbas fecit caro agnina cum spinachia & ovilla cum pyris in cœna comestis. His quoque adscribi potest dolor lateris sinistr. sub corde & ardor stomachi : eadem possunt etiam vertiginem, debilitatem, anxietatem, mœrorem & spectrorum apparentiam causare: quia partes istæ valde nerveæ sunt & facile cor & caput in consensum rapiunt. Vitium horum contentorum non magnum est & junctos habet multos flatus, nam dolores non continuo manent, sed per intervalla redeunt, nec diu diarrhœa permanet, atque alias à d. 22. *Octob. ad 19. Nov.* fœces plerumque naturales sunt, ut etiam urina, quæ hucusque non mutata fuit.

Obtusio capitis cum vertigine & nebula quandoque vibratione oculis obversante vaporibus adscribi possunt seu chyli parti aquosiori, unde plerunque eveniunt à pastu cum oscitatione. Concurrit tamen etiam copia sanguinis, nam substiterunt hæmorrhoides, nares sanguinem stillarunt : unde per biduum profuit V. S. dolor brachii & fæmoris, item auris & temporis sin. & vellicatio *Zapffen* à sero acriori proveniunt.

Sumat dos. pulv. ceph. 3j. solummodo mane. Aq. ceph. cum sacch. ceph. paratam habeat semper in promptu, ut & *Electuar. & rotul.* In posterum in cœna omittat carnem agninam, imprimis ovillam & omnia pingua.
H h h h Quoniam

610 Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat.

Quoniam anxietatem, debilitatem, mœrorem & spectra forti animo expellere potest, non ad quælibet symptomata attendat: nemo hominum immunis à talium insultibus, quæ evanescent, si occupemur, obambulemus & cœna parciore utamur: *pulv. errhino* addidi *spec. diamb.* 3ß. vino parce utatur.

Die 26. Nov. 1692. scribit: A 18. Nov. hucusque se percipere dolorem in hypochondrio dextro, quandoque in sinistro inter decumbendum, quandoque palpitationem cordis & aliam pulsationem interne: obveniunt terrificæ phantasmata, quæ excutere conatur, ut indormiscere posset, & ut arceret anxietates, quod tamen non semper, quia caput obtusum tunc est & quasi vertiginosum; imprimis si in lecto se erigat, unde sequitur anxietas: *die 22. & 26.* rursus passus est pollutionem. Cætera interdiu bene habet, exceptâ obtusione ante & post cœnam, licet mane & vesperi quoque dolorem hypochondriacum sentiat, phantasmata tamen & anxietatem excutere valet. In anxietate videtur sibi, quasi ebriosus esset. Affectus hypochondriacus seu dolor lateris dextri vesperi molestior fuit cubitum ituro cum phantasmatis terrificis, postea non amplius: *die 27. Nov.* toto die obtusio capitis cum crassa nebula & vibratione coram oculis molesta fuit & 2. horis post prandium debilitas: mane horâ 4. & horâ 9. largam diarrhœam passus est. *Die 28. Nov. seu in die novilunii* sumsit ☉ *horizont.* unde toto die bene se habuit: noctu autem insomnia habuit terrificæ: expergefactus videbatur sibimet ebrius, postquam rursus indormivit polluebatur, debilitas *die 27. Nov.* non tanta erat ut penult. novilun. & ultimo plenilunio.

Die 3. Decembr. scribit: obtusio d. 30. *Novemb.* magna fuit: talis est aliquot diebus post novi & plenilunium semper major, quàm aliàs; nuper quoque tinnit auris sin. Phantasmata terribilia oculis observantur interdiu & noctu in lecto, excussit illa forti resolutione. Contra pollutionem, si conjugium prodesset, illud amplecteretur: An *Seleri* prodest? an *radix cichor.*? an cœna omittenda? an sufficiat jusculum & an juscula prosint?

Resp. Pollutio debilitat: *remedium optimum & divinum est matrimonium.* *Seleri* nocet. *Cichor.* prodest: cœna non penitus omittatur, parcior tamen sit prandio: juscula non tam nocua sunt, ut *Galli* censent, edere poterit aliquid de pomis, prunis, oleribus coctis &c.

Ex memoriali de d. 21. Decembr. 1692. A die 1. ad 4. Decembr. bene se habuit: *die 5. Decembr.* mane sitiit: toto die obtusio molesta fuit, & in cœna anxietas cum debilitate. *Die 6.* mane sitis, inter obam-

Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat. 611

obambulandum debilitatem cum anxietate, visus obtenebratione, vibratione oculorum, obtusione, obversatione phantasmatum : anxietatem pellebat animosa resolutione : cæterum dolorem sensit in utroque hypochondrio cum ardore in olecrano, quem non magni fecit : ultimo novilunio phantasmata minore labore exequere valuit. *Die 7. & 8. Decembr.* bene habuit, *die 8.* ardorem vesperi in stomacho ; post cœnam in gula sensit, dolorem in fœmore sinistro & supra genu : *die 9. 10.* bene, *d. 11.* ardorem in cervice, post cœnam in stomacho sensit, obtusio exigua : *die 12. Dec.* equitavit, postquam decubuit vix bihorium dormivit. *Die 13. die plenilunii* sumsit ☉ *horizont.* sensit aliquam debilitatem, obtusionem & dolorem in vertice ac fronte, quæ tamen non curavit ceu brevi durantia ac non valde molesta symptomata : noctu cum terrore & succussione indormivit : habuit insomnia iracunda, *die 14.* equitavit, *die 14. & 15.* aperiebantur hæmorrhoides : sanguis primo die crassus, viscidus : die sequente tenuior, rubicundus, *die 15.* post prandium obtusio, vesperi horâ 5. debilitas & anxietas aderant, à sumta *aqu. cephalic.* caput valde doluit versus frontem : duravit per horam j. post cœnam remisit, in somno terrediit illumque turbavit : totum caput invasit, *die 16. Decembr.* rediit Cephalalgia, post Gonorrhœam remisit ab aliquot vasculis *Infus. herb. Theæ* epotis : noctu indormiens bis territus exsiliit, *die 17.* diarrhœa, *die 18. & 19.* bene se habuit : à 4. septimanis *Setaceum* minus manat.

Queritur? an brevi vinum vel cerevisia bibenda pro potu ordinario? an vini potus differendus, donec adeat *Thermas Fabar.*? num vinum rubrum *Neoburg.* albo *la Coste* præferendum? quomodo ex albo sulphure extrahendum? ova, aut panem aquâ madidum injiciunt, sed frustra: nocet non solum sulphure sed spir. narcotico. An albæ cerevisiæ fusca præferenda? Aff. licet magis lupulata sit: sic enim minus obstruit. Quando optimum tempus sit adeundi *Thermas Fabar.* An non 2. vel 3. die loco *Caffée* bibere liceat *cremor. bord.* quia magis refrigerat & Gonorrhœam sic magis impedit? An ☉ *horiz.* non liceat in qualibet lunæ quadra sumere, quia tunc vertiginem sentiat?

In literis die 21. Dec. 1692. addit.

1. Se mense Majo aditurum *Thermas Fabariens.*
2. Postea se nupturum.
3. Si parcius cœnet, Gonorrhœam rariorem esse & si omittat aromata;
a 3. Dec. emanasse ad d. 16. Dec.

4. Obtusionem fieri absque perturbatione in capite: se in illa sentire tinnitum imprimis in aure sinistr. vibrationem coram oculis, hinc animum gravari & se tristiores evadere, & plerunque evenire à pastu, unde illam adscribit præcipue vaporibus. Addit ob hanc plane non impediri, quo minus suis negotiis vacare possit. Observat illam imminui à *pulv. cephalic.*

5. Vinum non magnopere desiderare: expetit *spec. pro decoct.*

Responsio ad Literas & Memoriale hoc d. 23. Dec. 1692.

Obtusio, quia fit absque perturbatione capitis, nec impedit ipsum in negotiis, quia plerunque post pastum & cœnam evenit, quandoque nulla aut exigua, non magni facienda: quæ evenit si mane litiat, indicio est, illum quendam cibum minus salubrem vel ventriculo non gratum comedisse, cui etiam adscribendus ardor & diarrhæa.

Phantasmata, terrores & succussiones indormituro evenientes, insomnia iracunda, proveniunt à vaporibus calidioribus à stomacho & hypochondriis.

Anxietas & debilitates à metu, quia illas evitare potest mascula resolutione, minus æstimanda.

Gonorrhœa provenit à copia & acrimonia sanguinis, unde evitari potest parcior cœna: aliàs illa quoque debilitat caput & genus nervosum, evenit à 13. Nov. ad d. 21. Dec. sexies.

Hypochondriorum dolor non magni faciendus, quia non continuus: illis proficius est hæmorrhoidum fluxus: bonum si crebrius manarent.

Nec ardor ab olecrano ad carpum magni faciendus, quia rarius evenit; aliàs est prodromus rheumatismi.

Sic stantibus rebus nihil in cura mutandum existimo, gaudendum quod nulla signa Epilepsiam minitantiæ appareant.

Pergat *pulv. cephalic.* sufficiet si semel quotidie sumserit, & ☉ *horizont. in novi & plenilunio*, ne natura nimium his assuescat. *Aquâ cephalic.* utatur audacter in vertigine, cephalalgia.

Setaceum apertum servet diligenti tractu: si non amplius fluat, in *fonticulum* mutari potest.

Mallem, ut vinum adhuc omitteret: illud præferrem cuilibet cerevisiæ: rubrum melius est albo ob sulphur, quod ipsi non potest penitus demi: id faciunt ovis recent. immixtis aut frusto panis imprægnato. Equitatio salutaris est.

De Thermis Fabar. adeundis tempus consilium dabit.

*Cremor bord. die 3. decoct. Caffee substituitur non citius dum a-
quam bibit.*

Ex Memoriali de d. 31. Dec. 1692.

*A 19. ad 24. Dec. obtusio rara & pauca : d. 24. Dec. nox tota
inquieta, die 25. toto die obtusio & noctu tormina patiebatur, die
26. sequebatur diarrhoea : doluit caput subinde, ut & alibi. D. 27. Dec.
In die novilunii bene, in prandio tamen anxietates, nebulæ cum vi-
bratione coram oculis, phantasmata occurrebant, quæ propulit forti
animo. Die 28. diarrhoeam patiebatur : vesperi obtusionem cum tin-
nitu auris sin. Fonticulus vetus se referavit sponte. Die 30. Decembr.
obtusio fortis post prandium eveniebat ad horam nonam noctis.
Die 31. bene se habuit. Palpitationes sub cute quid sibi velint?*

Ex Literis de d. 31. Decembr. 1692.

Obtusio evenit maxime post pastum, gravatur inde caput, non
dolet, si magna, non potest scribere aut legere. Si horam scribat vel
legat defatigatur ita, ut sequatur vibratio coram oculis, unde omittit.
Caput non doluit, nec hypochondr. multum : Gonorrhœa emanat. Ma-
ne sumit solummodo pulv. ceph. uno die 3j. altero 3ß. vesperi Elect. ceph.
In anxietatibus aq. cephal. Interdiu Rotul. perget his & decoct. chin.
Vinum omittet. Setaceum in latere sin. fuit large : in dextro sic-
catum est, quia fonticulus d. rursus se referavit in brachio. An fon-
ticulus in brachio apertus servandus, illique Emplastr. imponendum?
A tractu Setæ dolet. An equitare liceat? an ☉ noceat?

Responsionem dedi d. 10. Januar. 1692.

Quoniam obtusiones capitis rariores & minores sunt, & non ni-
si molestius affligunt post pastum ex imminente diarrhoea, non magni
faciendæ : à pastu omnes ad legendum & scribendum ignaviores & in-
eptiores sumus, aut cito in hoc opere defatigamur. Quoad anxietat-
es, phantasmata &c. quia generoso animo excuti possunt, innuunt po-
tius animi seu morbum seu imbecillitatem eoque magis, quia dolo-
res hypochondr. sunt rariores, ut & vibratio & nebula oculorum.
Tinnitus aurium, quia auditui non obsunt, nondum remedia postu-
lant. Pergat pulv. cephal. mane : vesperi Elect. Tab. interdiu. An-
xietate præsentente aqu. cephalic. Fonticulum recrudescentem apertum
servet emplastr. diachyl. simpl. Deliget Setaceum ut hætenus. Equi-

614 Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat.

tet cœlo sereno : ☉ non timeat. De vino hac vice non respondi. Ad hunc usque diem nullum epilepsiæ prodromum advertere potui.

Die 8. Febr. Ad memorialia prope eandem cantilenam repetentia, *Fonticulus* manat, *Setaceum* exaruit : vinum suadetur, illud non appetit, putat reliquias intra cranium superesse. Suadetur *vin. Rheintajens. rubr.* ad cyath. j. in pastu.

Respondi : Vinum adhuc omittat, quia serenum non usque adeo est cerebrum, nam obtusionem capitis, spectra terrificæ & vibrationes oculorum adhuc sentit.

Die 1. Martii 1693. scribit. *A d. 8. Februar.* hucusque obtusio nunc aliqua, nunc mitior, nunc nulla : vibratio coram oculis vespere sed mitior. Anxietatem mascule excutere valet : *d. 9. Febr.* fluxerunt hæmorrhoides, dolor hypochondr. subinde sed mitis. *D. 19. Febr.* doluit genu & brachium sin. vellicationem sentit in musculis fœmorum vesperi & tunc quoque vibrationem oculorum. Gonorrhœam passus est *d. 19. 24. & 25. Febr.* diarrhœam cum torminibus *die 24. Febr.* obtusio & ardor in faucibus *toto Febr.* multum remiserunt. *V. S. d. 22.* in vasculo 1. sanguis sublividus, in 2. ruber spumofus cum ferro flavo. *A 4. Febr. ad 28.* tussit, sputumque copiose ejecit. *Die 1. Martii* tussis remisit : *die 4.* petiit *pulv. Rot. & Elect. cephalic. pulv. errhin. spec. pro potu ordinario.*

Die 7. Mart. misi petita : pergat *medicamentis* : nova necessaria non sunt : symptomata nihil mali portendunt nec recidivam minantur : eveniunt quædam sanissimis : sanguis in ultimo vase fuit bonus. *Fonticulum* si possibile in nucha apertum fervet. Gonorrhœa non bona est, fovet symptomata.

Die 22. Martii 1693. scribit : subinde obtusio & anxietates aderant. *A 7. Mart. ad 22.* sæpius passus est Diarrhœam cum torminibus, unde in cœna bibit haustum vini rubri. Gonorrhœam passus est *die 6. & 16. Mart.* Hæmorrhoidum dolorem *d. 12. Mart.* hinc fluxum *ad 15. Mart.* Ardorem in faucibus sensit *Ab 11. ad 14. Mart.* Hæmorrhoidibus fluentibus sanguis e naribus stillavit.

Respondi : Quia vinum rubrum in cœna potum à *14. ad 22. Mart.* nullum damnum attulit, illo pergat. Ardoris causa in faucibus non fuit, nec fluxus hæmorrhoidum, quia jam ante illius potum aderat, nec inde auctus capitis stupor. Non tamen omittat *Cephalica*, ut primarius affectus caveatur & funditus extirpetur.

Die

Die 9. Aprilis 1693. me convenit: cœlo admodum pluvio huc equitavit: in itinere bene se habuit: noctu optime dormivit & melius quam domi. Bibit in pastu vinum sed paucum. Obtusio capitis multum remisit: conquerebatur imprimis de genuum imbecillitate & vibratione coram oculis, imprimis vesperi inter obambulandum. In itinere nunquam correptus fuit diarrhœa: dolores hypochondriaci exigui.

Die 10. Aprilis accuratius ipsum examinavi: appetit bene in prandio & cœna: non sitit: à cibo non gravatur: si mane aut vesperi eructet, ructus cibum non redolet: nunquam nauseat aut vomit: alvus aperta est, fœces naturales: quandoque diarrhœam patitur, fœces sunt flavæ aut fuscæ, facile respirat: pulsus naturalis: cor palpitat levicule, si angitur: caput non dolet: obtusio rarior & mitior est. Vibratio plerunque vesperi etiam post cœnam contingit: si obambulet pro lubitu lento pede in prata vicina minus illam animadvertit; si vero in urbe & concitatus incedendum sit cum comitibus, aut si sedeat in templo alibive cum attentione quadam fortius illum affligit, accedit anxietas, ob quam graviora timet, accedunt spectra, quæ generosa resolutione excutere valet, non vel rarius & mitius in somno terretur cum succussione artuum: dormit bene, auris d. tinnit, auriductus est siccus cum squamulis, genua tum sponte tum in vibratione debiliora fiunt & vix illum sustentant. Hæmorrhoides subinde sponte reserantur: pollutio nocturna subinde illum adhuc invadit.

Ex his concludo Affectum hypochondriacum, qui alicujus momenti sit, nullum adesse dici posse: fomes epilepsiæ non magnus superest, quia iter hoc absque molestia imo cum emolumento confecit: obtusio exigua superest: negotiis scribendo & meditando solito more vacat: vibratio solum vesperi contingit, quando crudior chylus sanguini permiscetur: anxietatem ipsemet generose pellere valet: succussio rarius contingit. Hæmorrhoides sinendæ, pollutio matrimonio tolletur. Utatur igitur *pulv. cephal. alternis mane*, non amplius vesperi. *Tab. cephal.* fumere poterit vibratione præsentente pro lubitu. Item *aq. cephal.* etiam post cœnam.

Rx. Sacch. alb. ℥iij. pulv. analept. fr. Mind. c. ʒiʒ.

Magist. ʒii diaphor. ʒj.

Ol. dest. majoran. rorismar. āā. gt. viij.

Balsam. copaiv. ʒss. Msc. F. p. s.

Hujus ʒij. Msc. cum aq. beton. ℥iiij.

Fonticulum in nucha apertum servet. Potum Thermar. Fabar. differendum puto ad 4. Jun.

Die

616 Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat.

Die 11. April. scribit præsente vibratione se tristiores reddi, pallescere & extrema frigida fieri : se attonitum aliquando esse, quod non ipsemet, sed adstantes observent, ad 22. Aprilis bene habuit, subinde ad d. 27. April. passus est perturbationem capitis, vibrationem ante oculos, gonorrhœam d. 24. April. Fonticulus aridus erat, unde illum scarificavit.

Die 30. April. scribit se iter Scaphusium & aliud bene perfecisse, vibrationem vesperi adhuc affligere, se cogitationibus absurdis subinde vexari cum anxietate, quas tamen excutere valeat. Proficiscetur in Pais de Veaux : emanabit 14. d.

Nihil novi suadeo : Potus Thermarum Fabar. reliquias tollet : imprimis excitatio animi : itinera cœlo sereno.

Die 3. Maji ab ultima V. S. frequenter sanguis è naribus stillat & hæmorrhoides fluunt, an V. S. ante proximum novilunium ?

Respondi : V. S. sed non emittantur ultra ℥iiij. purgans sumat non diu ante abitum ad Thermas.

Die 14. Jun. 1693. Ex morbo & morte Domini Parentis affectus hypochondriacus recrudit : igitur agrum Bernat. adiit Gallicum in quo 4. septimanis commoratus est cum levamine. Adibit Therm. circa Fest. St. Joh. Bap. petit purg. instructionem. Haftenus pulv. ceph. quotidie in posterum alternis diebus sumet : in Therm. illum omitteret. Usque ad 6. Jun. nullum vinum bibit, sed nunc dimid. quartal. decoct. ordin. dilutum. Petit tab. arom. bals. cephal. nodul. cephal. ad odorandum, trochisc. profum. die 7. Maji sensit per hor. 2. anxietates, dolorem hypochondr. die 7. 8. 9. 10. Maji cum spectris : die 30. Maji obtusionem capitis à d. 22. ad 24. ardorem in faucibus die 11. & 12. diarrhœam & gonorrhœam : d. 8. & 16. Maji. d. 6. Jun. hæmorrhoides fluxerunt, d. 31. Maji vibratio coram oculis vesperi.

Die 4. Jun. quo die 1692. Soloduri Epilepsiâ correptus fuit, templum in monte adiit sine symptomate excepta levi obtusione, licet cœlum æstuosum fuerit. Fonticulus à 5. septim. largiter fluit. Misi dos. pro potu lax. Elect. lenit. Pil. al. c. rh. Rot. ceph. Tab. arom. balsam. ceph. nod. fragr. ceph. pulv. sternut. pulv. aperitiv.

Die 30. Jul. 1693, ex therm. Fabar. huc rediit. Cum appetitu bibit ad mens. iß. Solodurens. transiit per urinam.

Alvus quandoque durior : ejus causâ sumsit ter El. lenit. hora ante pran-

Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat. 617

prandium. Ante annum attulit expectorationem : hac vice sustulit illam, quam antè annum largam habuit & hac Æstate & Vere. Nunquam diarrhœam excitavit, sed appetitum egregiè. Bibit *Vinum album Fläschense vetus* scil. ejus p. ij. & aq. p. iij. Bibit in summo 18. d. ascendit per d. 4. & totidem descendit : ultimâ vice bibit mens. j. Obtusio subinde afflixit, maxime circa plenilunium. Vibratio non tam crebro molesta fuit, subinde in prandio levicule sine anxietate, semel in principio somni terrebarur, debilitatem ventriculi horâ ante prandium interdum sensit, horâ post potum perturbationem ac si ebrius esset. Tinnitus aurium imprimis dextr. adhuc durat in pastu potissimum. Post pastum patitur lassitudinem cum anxietate, subinde melancholiam experitur sine causa, unde se hypochondriacum putat. Spectra antequam indormiscat sæpe obveniunt. Gonorrhœam ter in *Thermis* expertus est : Die 31. Jul. sumsit pot. laxat.

℞. Fol. senn. s. s. ʒiij. Rhabarb. el. ʒiij.

Agaric. alb. ʒiij. Flor. bugl. bell. m. āā. p. j.

Semin. anis. ʒj. Cremor. ꝑ. ʒiij. ⊖ absinth. ʒij.

℥iij. & contus. indantur vas. vitr. clauso, affund. aq. fontan. fervid. q. s. stent per noct. Mane facta levi ebullitione coletur sine express. In colatur. ʒvj. solv. mann. el. ʒiij. Coletur rursus, det. ad vitr.

Hæc potio tormina excitavit & adhuc 1. Aug. toto die, commovit etiam hæmorrhoides quinquies ad cochl. ij. heri & hodie : NB. quia col. expresserunt, tormina peperit. Vesperi correptus fuit horrore febrili : suavi *Mixt. diaphor.* unde sudavit noctu & mane d. 2. Aug. pransus est, cibus sapuit. Vesperi plane erat ἀπύρετος. Die 3. August. mane urina pallida, tenuis : vegetus : bibit haustum Caffee, toto die nihil febrilis observavit, noctu dormivit. Die 4. dedi doses 3. pulv. febrif. Iterata fuit aq. diaphoret. si forte in itinere aliquid febrilis ipsum invaderet. Caput mane & vesperi doluit, adscripsit somno sæpius interrupto à pulicum agmine ipsum valde vexante. Mane etiam pollutionem passus est. Nihil de febre sentiens post meridiem discessit.

Die 9. Sept. 1693. In reditu in via aliquid febrilis percepit, hactenus nihil. Obtusio, vibratio coram oculis, anxietates rariores & mitiores. Aurium tinnitus diu duravit; in d. remisit, à ructu tympani motum non amplius sentit. In somno terrores & quasdam vellicationes adhuc experitur. Urina est pallida, licet vinum bibat sed dilutum. Hæmorrhagiam narium subinde patitur. Gonorrhœa ter molesta fuit. Suasi *Vena Sectionem*, loco purgat. utatur *Electuar. lenitiv.* Sive Coffee decoct.

decoctum sive juscula avenacea bibat manè, propè perinde est. Pergat ordinatis.

Die 21. Oct. scribit V. S. d. 2. Octobr. celebratam fuisse, sanguis non tam lividus ac pridem, sed adustus & acidus erat. Obtusio magis magisque evanescit. Ardor in faucibus cessavit. Tinnitus auris d. durat & auditum imminuit, obturatâ sin. nihil audit: in sin. tinnitum non amplius patitur, nisi circa novi- & plenilunium, ut nuper per d. 3. manente auditu. An gossypio illinendus Bals. rutæ aut cephalic.? tinnitus major est in pastu. Quoniam in ventriculo aliquem morsum sentit & dolorem, putat malum à ventriculo esse.

Respondi d. 25. Octobr. Tinnitus iste oritur ab humore intra cavernas aurium occlusas: si vero coctio non recte peragatur in ventriculo aut humor pravus ibi delitescat, isque cum sanguine permixtus illuc perveniat, inde augetur: per formam vaporis illuc ascendere nequit. Turundâ ex gossypio moschato potius obturabit, quam unctoso illito. Aures mundet Turunda lintea. Pulv. errhin. alb. illam excutit. Nihil auri instillet. Unde sciet sanguinem acidum fuisse?

Die 25. Nov. scribit se symptomate correptum fuisse, quo humi prostratus fuisset, si non domi fuisset: statim decubuit, cavitque graviora medicamentis. An vinum omittendum? An medicamenta continuanda ad Januar.? soror patitur tractum in cervice ad latus & terretur: si attente auscultet in templo vertiginem & vibrationem experitur. A 1. Nov. ad 12. Nov. iter fecit: observavit exactam diætam: aures noctu, quandoque interdiu gossyp. ambrat. obturavit. Ab 8. ad 16. Nov. hæmorrhoides apertæ. A 15. ad 19. Nov. odontalgiam cum otalgia passus est in sinistro latere. Usus est Errhino, quod Millefleurs vocatur, quod è dextra nare multum humoris eduxit: d. 15. & 16. caput admodum obtusum erat: die 17. seu in ipso die novilun. bene se habuit: die 19. dum obambulabat subitum fragorem in aure per cerebrum se diffundentem expertus est, sequente magna anxietate: sumta aq. ceras. d. cum elæosacch. cephalic. melius habuit. Postquam è sella surrexit, rediit tinnitus aurium & augebatur ab ingressu ac si per fragmenta papiri incederet, ac si, quoties pedem figeret, strepitus per aures exiret: jungebatur vibratio fortior cum vertigine: hinc lectum petiit, quia simul frigus sensit: duravit tinnitus per hor. quadrant. Nulla jungebatur Cephalalgia, subsultus tendinum aut motus aliquis convulsivus. Pransus est bene & bibit ad quadrant. vin. cum decoct. diluti. Postquam è lecto surrexit, sensit dolorem in ventriculo & utroque hypochondrio: tinnitus remisit penitus & acutius audire se putavit. Ho-

Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat. 619

ra 4. *vesp.* sumsit 3j. *pulv. cephal.* hora 6. cœnavit. Vinum omisit. A sonis fortioribus & a loquentium sermone ad mensam per dies 2. Hora 9. noctis passus est tormina & dolorem in vesica, noctu bene dormivit. Die 20. Nov. mane seq. diarrhœa biliosa postquam scutellas 2. decoct. Coffee bibit : sumsit ☉ *horiz. semel* & hucusque *pulv. cephalic.* Tinnitus quoque in aure d. remisit meliusque audit, d. 21. tinnitus rediit in aure sin. cum odontalgia quandoque otalgia cum ardore : dolent quandoque hypochondria cum ardore in faucibus. Obtusio remisit : vibratio auctior.

Symptoma hoc non erat affine Epilepsiæ pridem perpeffæ : nam semper mens integra fuit, nullus motus convulsivus vel in facie vel a libi observabatur, imo post paroxysmum obtusio diu perpeffa evanuit & caput valde allevatum sensit : tinnitus diuturnus auris d. sublatus fuit & acutius audivit. Frigor ille & remanens aliquandiu strepitus erant effectus *Ambræ* diutius in aure relictæ & quidem noctu & interdium. Anxietas provenit à terrore ut & turbæ hypochondriacæ. Pergat *pulv. ☿ aq. cephal. ☉ horiz.* utatur *ad mutationes lunæ.* Vinum dilutum audacter bibat. *Ambram* non penitus negligat. Utatur tribus noctibus, interdium aures liberæ sint. *Sorori misi Elæosacch. hysteric,* die 28. Nov. 1693.

Die 29. Novembr. 1693. post nuperum fragorem in aure sinistr. melius habet : caput robustius sentit : die 26. ☿ 27. odontalgia cum otalgia molestæ erant : nunc iterum remiserunt. In aure sinistr. tinnitus manet sine impedimento auditûs : in dextra exiguus est. Ab aliquot diebus dolet ventriculus, inde vergit versus umbilicum & ad hypochondr. multum salivat : mane jejuno stomacho & vesperi patitur quandam fluctuationem in ventriculo ac si aqua inesset : *Misitab. cephal. Balsam. ☿ elect. cephal. it. Trag. d. 1. Dec.*

Die 9. Decembr. scribit : in aure sinistr. tinnitus est fortior, in d. minor. Gossyp. ambrat. tribus noctibus auribus indidit & tot noctibus omisit : an ita pergendum ? auditum non impedit : ante nuperum insultum in prandio & cœna tam molestus erat, ut loquentes vix intellexerit. Nunc in pastu nec tinnitus augetur, nec auditus impeditur : tinnitus minor, quam ante insultum & acute audit : caput multum levatum & obtusio exigua est. Mane sumet ad 1. Januar. 3j. *pulv. ceph. ☿ Trag. quadrant. hor. à prandio* : dolores hypochondriorum imminuti & rariores. Murmura subinde sentit cum dolore. A 4. septimanis subinde per biduum constipatur. Petit 50. *dos. rad. chin. ☿ Elect. laxat.*

Pergat Gossypio ambrat.

A die 9. Dec. valetudinis status ad d. 9. Jan. 1694. talis erat. D. 21. Decembr. in templo anxietate cordis tanta correptus fuit, ut oculi obtenebrati fuerint & phantasmata observata sint: sumsit *Tabellas* & *balsam. cephal.* naribus admovit, unde vires recuperavit. *D. 26. Dec.* tota nocte tormina passus est & die seq. toto: sequebatur diarrhœa acerrima, ut inde doluerit podex cum ardore: hinc doluit quoque ventriculus vesperi & noctu cubitum ituro, donec indormiverit, licet vescatur cibus boni succi & facilis coctionis & parcè: sæpe etiam murmur & rugitus ventris percipit. *A 2. mensib.* sentit punctiones sub axilla in pectore lateris sinistri è regione papillæ: durant per horæ quadrant. sæpe d. 2. non affligunt. In sinistro latere colli quoque, sed sunt momentaneæ. Ardor faucium remisit. Aures adhuc tinniunt sed sine obauditione. In tarso pedis sub planta dolet quoque aliquando.

Capitis obtusionem circa novi- & plenilunium per dies 2. sensit. Expetit *Rotulas, pulv. ceph. & Trag.*

Scripsi d. 10. Januar. 1694. Anxietatem illam in templo provenisse ab humore bilioso seu alio in ventre, quod etiam inde patet, quia *26. Decembr.* postea passus est tormina, subsequente diarrhœa biliosa: hætenus patitur dolores in utroque hypochondrio, levicula tormina, ventriculi inflationem: ejus soboles sunt quoque dolores punctorii &c. alibi in corpore. *Purgantibus* malum exasperatur, quia tunica internæ ventriculi & intestinorum denudantur: bibat *decoct. Coffeé mane: ejus 3j. coq. in aq. fontan. ℥j. cum saccb. sumat pulv. ceph. varius.*

Die 17. Januar. scribit. Ab anno bibit *decoct. Coffeé sine saccharo*, putat materiam præbere pituitæ: non amat dulcia: an necessario addendum? an colandum? appetitum excitat: ante prandium patitur debilitatem quandam cum dolore in ventriculo & hypochondr. sentit frigus quoddam in stomacho. Anxietates sæpe redeunt horâ 10. antimeridianâ: *d. 8. Januar.* duabus horis post prandium per dim. quadrant. horæ afflixaerunt: cum legebat oculus obfuscatus fuit: postea scintillas micantes observavit, sequebatur dolor frontis durans per quadrant. horæ. In victu nullum errorem commisit: præcessit dolor vehemens in vertice: anxietates forti resolutione excutit.

Dolor verticis, frontis &c. non est causa domestica intra cranium, brevi duravit: utatur *consuetis*: pergat *decoct. Coffeé*, bibat illud mane colatum aut decantatum.

Die 3. Februar. 1694. scribit anxietates remisisse sensim: nunc terrores molestos esse. Pergat *more solito præscriptis.* Die

Die 7. Martii. Festivitati nuptiali sororis interfuit : itinera eques fecit , unde dolores hypochondr. debilitates , anxietates & stupor capitis multum imminuebantur : nuper passus est odontalgiam & otalgiam. Circa novi- & plenilunium vesperi horâ quintâ sentit debilitatem quandam , oscitandum est , & frigus in plantis pedum. Ad focum ex potu *Theé* melius habet , quandoque *Chiocolatam sine pipere paratam* bibit , unde animus exhilaratur , urinam promovet & appetitum conciliat. An bis in septimana vel ter *Chiocolata* bibenda ? *D. D. Rheinhard* dissuasit *Acidul. St. Mauriti.* tum propter affectum hypochondr. tum propter Epilepsiam. Commendavit potum *Thermar. Fabar.* quas 5. æstatibus *Nobil. Fidel. im Thurn* bibit. Ante annum licet grata esset societas , mœstior evasit. Quibus utendum sit hæsitat. Domi *Thermas bibendas* vix suaserim. Commendavi equitationem. *Therm. Fabar.* præferrem.

Die 21. April. Quia *Thermarum Fabar.* potum utiliore ventriculo debilitato judicavi , illarum potum desiderare videtur , quia in pastu multum salivat. 2. Vesperi ventriculus dolet cum oscitatione frequent. frigore , mœrore , visus imbecillitate , quæ omnia ventriculo debili adscribit. 3. Hypochondria debilia , quia subinde Melancholicus evadit cum anxietate. Circa novi- & plenilunium cubitum iturus sentit per horæ quadrant. stuporem capitis , subsultus tendinum , terrores in somno , alias non amplius. In pastu nuper evenit cum cordis palpitatione & imminente leipothymia , quam generose ex animo pepulit. A tribus septimanis musca oculo obversatur , impedit quandoque visum in legendo & scribendo. *Die 20. & 21.* hæmorrhagiam narium passus est. An *Thermas Fabar.* suadeam ? illuc abibit circa finem Junii. Purgante domi utetur & *V. S.* In loco utetur *Elect. lenit.* Expetit etiam *pulv. errhin. alb. spec. pro decoct. laxat.*

Die 3. Maji quia appetit eas suasi : misi *Bals. ceph. pulv. errhin. spec. laxat. colaturæ loco mann. add. syr. ros. s. s.*

Die 30. Maji 1694. Conclufit , se *Thermas Fabarienses* aditurum : an *Embrocatio* ibi audenda ? an *Trag.* post prandium & cœnam sine impedimento somni , dum *Thermas* bibit , uti liceat ? in ultimo novilunio nullum capitis stuporem aut perturbationem passus est : at vertex per dies 4. valde doluit. *Die 20. Maji* in templo durante concione valde angebatur : usu *tab. & bals. cephal.* manere & communionem frui poterat. Nuper ab hæmorrhagia narium unc. iv. effluxerunt , sanguis pulcher. In plenilunio nec stuporem , nec verticis dolorem percepit.

622 Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat.

Stupor non ampliùs molestus: tinnitus aurium multùm remisit. Gonorrhœa, anxietates & terrores nocturni crebriùs redeunt. *Post ultimam V. Snem* dolorem præcordiorum permolestum passus est. Musca adhuc oculo d. obversatur.

Respondi: Embrocatio ob dolorem Verticis mihi suspecta est. Butyrum cum pane ante prandium comedat: *Trag. post prandium & cœnam* sumat, quia cibi non benè coquuntur: non turbabit somnum. Vinum diluat *Ptisana*, imprimis generosum: Utinam tandem Gonorrhœa rarior esset.

D. 15. Jun. de usu butyri dubitat, eo quod affectum hypochondriac. augeat *ex sententia D. D. Rheinhardi & Brunneri Solodurens. Embrocationem ex illorum Consilio* ardet. *Aquâ fœnic.* an oculos abluere liceat? *Affirmatur: Embrocatione* cautè utatur. Tantum abest ut butyrum noceat hypochondr. quin potius profit moderatè sumptum, quia tensa laxat.

Die 6. Octobr. 1694. se excusat, quod *ex Thermis Fabariensib. Scaphusii* non transierit. Die 22. Jul. potum *Therm.* auspicabatur, finiebat curam die 13. August. inde meliorem effectum ac ante annum observat, quietius noctu dormit, oscitatio, flatus in abdomine & ventriculo, obtusio capitis, Gonorrhœa, etiam melancholia (quæ plerumque post prandium circa vesperam molesta erat) non tam frequenter, nec tam acerbè ipsum affligunt, uti antea. Musca adhuc oculo dextro obversat, verum non tam frequenter ut ante curam. In sinistro hypochondrio nunc magis dolet à 4. septimanis, oculus sinister manat. Salivatio adhuc continuat, imprimis post pastum, hanc tamen non apprehendit, modo hyems faveat, quæ ante annum gravis ipsi fuit. *A mense Jun. hucusque nullis medicamentis exceptâ Trag. alternis diebus* usus est. An *medicamenta* omittenda? an ante novi-vel plenilunium *pulv. cephal. aut ☉ horizont.* sumere debeat? An *Trageæ tertio vel quarto die 3j.* sumenda sit per hyemem? an vinum cum tertia parte decocti bibere liceat? an *vinum absinth.* in cœna non noceat? si hoc bibere liceat, rogat ut *spec.* pro tali mittantur; amaricantia amat. An *V. S.* post octiduum cum amicis instituere possit, aut an differenda sit ad tempus vernum? heri & hodie nares sanguinem stillarunt.

Die 10. Octobr. præterito die ☉ in manu sin. prope carpum dolorem sensit, qui pungendo ad olecranon usque tendebat, sequenti die in novilunio dolor ad noctem usque excruciat: horâ 1. ante cœnam caput obtusum valde erat, post cœnam caput etiam doluit,
dolor

Observatio CXXXI. Epilepsia cum symptomat. 623

dolor brachii sinistr. continuabat ad mediam noctem, postea remittebat, ut dormire valuerit: *die 9. Octobr.* mane dimidiâ horâ *ante potum Coffee* tormina ventris ipsum affligebant: purgabatur inde ter quaterve copiose. Dolores brachii sinistr. pene remiserunt, nunc bene se habet: usus est cum fructu *pulv. contr. flux.* quem *Dno Præfector Fischer* suasi.

Respondi: Effectus *Thermar.* satis boni, symptomata pleraque mitiora facta scil. oscitatio, obtusio, melancholia, Gonorrhœa: efficaciores ideo, quia à *Junio hucusque nullis* usus est *Medicamentis.* Tormina ventris, quia sequitur diarrhœa non sunt magni momenti. An novus hostis est dolor carpi: verum quia abactus fuit *pulv. contr. flux.* meliora speranda sunt: attendendum tamen est, si alios articulos invadat. ☉ *horiz.* ☿ *pulv. ceph.* utatur solum circa novilun. Tragea uti poterit pro lubitu: imprimis si flatus molesti sint. Dolor hypochondr. sin. est à flatibus. Vinum diluat porro decocto *rad. chin.* Vinum *absinthites* penitus omittat, caput gravat. *V. S die 27. aut 28. Octobr.* Misi petita cum *pulv. contr. flux.*

Die 2. Febr. 1695. satis bene se habet excepto affectu hypochondriaco, qui ante octiduum molestus erat ab itinere frigore peracto: horâ unâ post prandium tormina ventris subsequente diarrhœa patitur: vesperti horâ 4. aurium tinnitus cum anxietate & debilitate capitis per 3. aut 4. horas durant: hætenus nunquam decubuit. *D. Körberli Chymicus in Münster ad D. Colonellam de Murali vocatus* pollicetur se affectum hypochondr. radicatus extirpaturum: hucusque ab illo nulla medicamenta sumsit: utitur ante novi- & plenilunium *pulv. cephalic.* interdum etiam *Trageâ.*

D. 24. Sept. 1695. scribit: *D. 22. Sept.* se tormina ventris passum fuisse cum diarrhœa, quæ sequenti die continuavit cum dolore capitis; *die 23.* à meridie horrore corripiebatur cum dolore lumborum, amaritie oris, sequebatur somnus inquietus: *die 24.* mane caput doluit sine diarrhœa, urina hoc mane erat tincta: à meridie turbida cum sedimento crasso: petit remedia.

Respondi die 26. Omittat vinum, nisi sequentia medicamenta.

℞. Cortic. chin. chin. ʒß.

⊖ absinth. gr. vij.

Sacch. alb. ʒj.

Misc. iteretur dos, adhuc ter. detur sing. seors. ad chart.

℞. Aq.

℞. Aq. card. ben. flor. sambuc. āā. ℥iiss.

Magist. ℥ii diaphor. ℥j.

Elect. alexipharm. ℥ss.

Syr. rub. id. ℥ss. Msc. detur ad vitr.

Dos. singulo trihorio cochlear. ij.

Ex literis de d. 2. Octobr. 1695. medicamenta conducunt, diarrhoea continuat, debilitatur inde : paroxysmus febrilis mitissimus est.

OBSERVATIO CXXXII.

Epilepsia cum Calculo sessili.

R. D. P. Franciscus Antonius de H. 28. annorum Capucinus, quando legit vel unicum paragraphum longiorem, caput statim dolet & visus quasi evanescit, ut studia continuare nequeat, quæ tamen per biennium adhuc continuare deberet: verba literis rubris impressa non nisi cum subita visus perturbatione legere potest : ante prandium manibus tremit, imprimis si diu differre illud cogatur, hinc nonnunquam bina juscula comedere debet. In oculis nihil p. n. conspiciatur, pupillæ parvæ, perspicuæ, videt distincte objecta.

NB. In septimanâ sanctâ in uno die quinque paroxysmos epilepticos passus est cum memoriæ debilitate, ut precationem dominicam non amplius recitare potuerit. Sæpe dolet valde in rene dextro, indeque sentit aliquid ad ureterem descendere, & post cruciatum satis longum percipit aliquid recedere. Epilepsiæ ansam dedit terror & timor. Urina habet sedimentum lutulentum, est pallida.

Apud R. D. P. genus nervosum ab illoque pendentia valde irritabilia, spiritus evanidi, renem dextrum calculus occupat. Suasi die 8. August. 1690. antispasmodica ex C. C. Ung. alc. diaph. ℥l. extr. castor. Cinnab. nativ. Contra calculum imprimis commendavi meum inungendi modum : baccas Juniper. pulv. antinephrit.

Die 20. August. 1690. ipsum conveni Rottenburgi : est Herniosus. Generosus ipsius Dominus Pater obnoxius fuit colicæ biliosæ, podagræ, nephritidi, convulsionibus, quibus mortuus fuit : calculus vi ex virga exsectus fuit.

Consilium Medicum.

R. D. P. præterita septimanâ sanctâ veros eosque gravissimos passus est paroxysmos epilepticos : quoniam isti plerumque facile, etiam
citra

Observatio CXXXII. Epilepsia cum Calculo &c. 625

citra causam externam redire solent, & tandem in epilepsiam immedicabilem desinunt, necessum ut *medicamentis* & *congrua victus ratione* quantum possibile, huic morbo occurratur, eoque magis, quia alias genus nervosum exquisito sensu præditum habet, unde diu legere, intensius meditari, aut diutius jejunos manere nequit. Suaderem igitur ipsi *hunc pulverem* :

℞. Radic. valerian. sylv. ℥℥.
pœon.

C. C. ph. ppt. āā. ℥ij. Ung. alc. ppr. ℥j.

Cinnab. nativ. Ungar. ℥℥.

Succin. alb. ppt. ℥i℥.

Sacch. alb. ℥i℥. Msc. F. ps. ad scat.

Hujus pulveris quantum capit putamen juglandis per integrum semestre mane quamprimum licet, & vesperi duabus horis à parca cœna cum aqua flor. til. aut satyr. purpur. aut ceras. dulc. sumat. Propter exquisitum sensum ventriculi purgantia omittat. Propediem Fonticulus ipsi excite-
tur in brachio sin. Nunquam cerebrum nimis fatiget.

Præter hæc habet in rene dextro Calculum sessilem, ut ex multis signis patet : hanc ob causam singulo mane mastice *quinque baccas Juniperi bene maturas* easque deglutiat. Qualibet lunæ quadra mane sumat *drachmam pulveris antinephritici cum pauxillo vini albi ac per horam obambulet.* Illo die intermittat *pulverem antiepilepticum.*

℞. Lap. Lync. ppt. Judaic. ppt. āā. ℥ij.

prunell. ℥ij. Oc. ℥. ppt. ℥iij.

⊖ Juniper. ℥j. ol. succin. gt. ij.

Sacch. alb. ℥i℥. Msc. F. ps. ad scat.

Si lapis exitum cum dolore quærat, primum fricetur digitis oleo quovis à spina dorsi antrorsum inter costas & os iliū, & hinc deorsum secundum ductum ureteris ad os pubis. Sæpe detur cochlear. unum de hac mixtura prius bene agitata.

℞. Ol. amygd. dulc. ℥i℥. syr. dialth. Fern. ℥j.

Aq. malv. equin. ℥ij. sp. tereb. gt. ij. Msc.

Si constipatus sit, injiciatur clyster paratus ex vitell. ov. No. ij. ol. lin. cochl. iij. mell. cochl. ij. & juscul. carn. vel lact. ℥j.

Propter utrumque affectum satis gravem accurata diæta ipsi summe necessaria est. Versetur semper in aëre temperato; frigidus, humi-

626 Observatio CXXXII. Epilepsia cum Calculo &c.

dus, nebulosus ac pluvius ipsi valde nocet. Vescatur cibis boni succi,
 facilis coctionis: nocent carnes animalium adultiorum & mucosæ, ut
 adultior bubula, suilla, ferina: carnes & pisces saliti fumoque indura-
 ti: ova ad duritiem cocta, pastæ farinaceæ sine fermento confectæ;
 fructus crudi, brassica & rapæ muriâ conditæ. Bibat vinum benema-
 turum, non valdè sulphuratum: nocet austerum, acerbum & acidum:
 imò si malum invalesceret, vinum penitus proscribendum foret.
Lign. visc. quern. ʒij. coq. in Aq. fontan. ℥iiij. hoc decocto vinum ge-
 nerosius diluere, & si valde calefaceret & sitiret, solum bibere posset.
 Ab intensioribus studiis aliquandiu arcendus est. Bene fieret, si locum
 ubi primo ab epileptico insultu obrutus fuit, mutare liceret. Si de-
 bilitas ante prandium non cederet, *mane post jusculum ʒj. hujus Trageæ*
sumere posset cum frustulo panis tosti & vino emolliti:

R. Pulv. stomach. B. ʒij.

Spec. diarrh. Abb.

diatr. sant. āā. ʒj.

C. C. ph. ppr. ʒij. Ol. N. M expr. ʒß.

Sacch. alb. ʒij. Msc. F. pulv. ad scat.

Obambulationes in umbra & loco temperato Ipsi valdè prodesse.

Deus T. O. M. hac R. D. P. salutaria esse jubeat!

Rottenburgi d. 20. August.

1690.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

*Anno 1691. d. 23. Febr. scribit R. D. P. Vratislaus Wolfachensis Guar-
 dianus Engâ, ipsum Rothwilæ castratum fuisse feliciter: cætera medica-
 menta ipsi bene contulisse.*

OBSERVATIO CXXXIII.

Epilepsia per Consensum.

UXor 28. circiter annorum, liberorum 5. optimæ ac floridæ con-
 stitutionis, spatio annorum 9. conjugii, mater facta: tempera-
 menti phlegmatico-melancholici, vultus ut & totius habitus
 corporis maxime carnosus, mollis ac inflatus, coloris subluridi; torpidam,
 solitariam, anxiam, curarum plenam ac quasi incarceratam vitam a-
 gens; animi pusillanimis ac summe meticulosi, ad tædium, iramque
 proni: *Anno 1674. primo scil. matrimonii, circa primos graviditatis*
mensēs, doloribus vulgo dictis hystericis, cum contorsione ac ascen-
sione

sione hypochondriorum suffocante, intercepta respiratione ac summâ inquietudine prehendebatur; quæ symptomata, medicamentis hysteris aliisque interdum mitigata, sæpius autem recurrentia, hacce vicissitudine, gravidam ad tempus parturitionis usque molestabant: sequenti puerperii tempore, ut & in reliquis puerperii, lochia nunquam debite ac sufficienter fluxerunt, nec toto lactationis tempore unquam, nec etiam reliquo ante ingravitationes intermedio, præter semel interdum vel bis, incerto quamvis ac indebito modo, menses apparuerunt: postea vero à primâ hacce invasione per totum matrimonii decursum, à prædictis doloribus, nunc extra nunc intra tempus imprægnationis vel puerperii infestantibus, nunquam semestrali fere spatio integro immunis fuit; quin potius indies ingravescerent ac tandem increbrescentibus paroxysmis, inflationibus hypochondriorum spasmodicis ac membrorum jectigationibus violentis sensim exacerbati, ex levissima occasione, puta subito terrore vel indignatione recurrerent, uti quidem primâ vice ob horrendum istum terræ motum (qui prædicto anno 1674. die quadam solis, durante concione vespertinâ, cui etiam interfuit, summi templi ædificium funditus adeo concutiebat, ut plurimi ruinâ corruente se sepultum iri metuerent) mox concione finitâ domum redux ex sola consternatione, correptam fuisse, ipsa & domestici manifeste testantur: imo quoties interea temporis vel incendium nocturnum vel horrenda tempestas vel terræ motus aut aliud quid portentosum contigit; paroxysmus & quidem longe ferocior, nunquam non è vestigio sequebatur & diutius durabat: non silendum quoque à primo tempore adeo semper fuisse constipatam, ut interdum per 12. dies absque ulla reclusionem alvus pigerrima manserit, nec aliam unquam nisi *clystere* stimulatam habuerit sedem: insuper comites indefessi fuerunt summa tristitia, angores ac insultus melancholici, quibus adhucdum misere excruciat.

In tali statu à *diversis Medicis, remediis ut plurimum hystericis, eccoproticis, deobstruentibus aliisque variis*, varie fuit tractata, donec anno præcedenti in *Januar.* Ego urgente paroxysmo vocatus, primâ vice ipsam inviserim, sequenti modo detentam non longe post penultimum puerperium; symptomatum syndrome hæc fuit: hypochondria ac præcordia primum, creberrimis vicibus violentissime fuerunt concussa, pariter ac pectus successive ac evidentissime, ascendendo in fauces usque, mox caput retro, labia ac partes faciei hinc inde mire convellebantur, oculi celerrimi in gyrum rotati, à palpebris micantibus, repetitis vicibus claudebantur, interdum contorti ac fixi stabant; dehinc superveniebant capitis, membrorum titubantium, ac tremulorum, imo totius corporis tanta vibratio ac prona supinaque jactatio convulsiva, ut totum lectum, imo fere cubiculum cum misere

rabili aspectu exinde fortiter commoveretur, interdum clamores ac vociferationes dolorosæ, sub finem autem profundissimi gemitus, sermo nullus, nullum responsum cum omnimoda reliquarum functionum animalium abolitione audiebantur, & ita paroxysmus ultra bihorium duravit: cum itaque mox viderim, passionem hancce ferocissimos esse totius systematis nervosi, tam circa plexus interiores parisvagi ac rami intercostalis, quam cerebri ac reliquarum totius ductus spinalis ramificationum, successive ac ab una extremitate ad aliam, retrogrado more, affectarum motus convulsivos; ad spirituum explosiones sedandas illicò naribus admovi *spiritum C. C. foetidissimum, castoreum aliaque foetida ambusta*; ori *cochleatim* instillavi *antispasmodica hysterica Querc. Pulegii, tincturâ castor. succin.* & præcipue *cinnab. antimon. opt. rectif.* & interdum *nativ. parata* ad finem usque paroxysmi: quæ omnia reiteratis sexies per triduum invasionibus aut semper mitioribus, totidem repeti, injectis interim *repetitis clysteribus emollientibus ac carminativis*: quibus cessantibus, varia extra paroxysmum usurpanda *antiepileptica, cardiaca, viscera ac imprimis cerebrum genusque nervosum corroborantia* (propter summam hujus ut & spirituum animalium debilitatem, in perturbationem ex levissima causa vel animi commotione, pronam) *interdum etiam deobstruentia ac lenia purgantia cum spleneticis ac sale volatili scorbutico* & oleoso *præditis mixta* (cum particulas explosivas spiritus in tantas inordinationes adigentes, ab excrementitio imprimis humore, fermenti lienis vitio depravato primordia sua ducere nullus hæsitabam, juxta quod plerumque paroxysmus ab initio spasmodica rudimenta ab hypochondrio duxerit sinistro, quamvis & uterum insontem nequaquam judicem) *variis formulis, tempore ac modo præscripsi*: inter alia non levi cum fructu *per aliquot septimanas quotidie bis guttulas aliquot in liquore appropriato spiritus salis armoniaci anisati sumfit*: ita ut horum & aliorum ope auxiliante Numine Divino à Januario in Janium usque ab hisce insultibus immunis persisterit, quo tempore potum *Acidularum Smalbacensium* domi (cum peregre ad harum scaturiginem vel etiam aliarum proficisci, ac lares domesticos, utpote horum curæ nimium fatagens deferere nullâ arte persuaderi potuit) præscripto modo ac ordine *ad vitra sex ascendendo spatio septimanarum 4.* absolvit cum alleviatione non contemnenda, quamvis jam per tres menses gravida fuerit.

Ab hocce tempore rarius, nec nisi prægresso semper inopinato terrore, pristino quamvis sat tolerabili paroxysmo correpta fuit: uti nuper fuit factum ultimo prodigioso hocce percepto terræ motu. Interim

terim & aliis temporibus dolorem in regione lumbari separatim interpolatis vicibus sat crudelem sensit & adhuc sentit cum appetitu prostrato, vomitu ac nausea, ita ut quasi nephriticum mentiretur, qui tamen sæpius sumto emetico rejectâ maximâ copiâ bilis qualibet vice mitigatus fuit, nullâ sabulosâ vel mucosâ hypostasi ad fundum matulæ urinariæ sequestratâ: num ab humore bilioso ad intestina elutriato ibidemque effervescente, an seroso acri ibidem circa coxæ partes nidulante, nervosâque partes vellicante lumbaginis specie, hæreo.

Super hæc omnia ab Excellentissima Dominatione Vestra petitur Consilium. Cujus doctissimæ, amicissimæ ac desideratissimæ instructioni affectuique plus quam paterno humillime me commendans sum & maneo

Excellentissimæ Dominationis Vestræ

*Basileæ d. 12. Maj.
1682.*

Devotissimus Cliens
Franciscus Platterus, M. D.

Responsio.

Affectum *Nobil. Matronæ* Epilepsiam dixerim, quoniam cum motibus convulsivis aboliti fuerunt sensus omnes, imprimis in gravissimo paroxysmo *Mens. Jan. 1681.* non tamen negarim illam occipere læsis ramis paris vagi infra diaphragma, postea etiam intra pectus intercostalibus cum paris vagi ramis commixtis aut meris in faucibus, quod manifeste patet ex dolore abdominis, succussione, contorsione & inflatione hypochondr. & præcordiorum; vibratione intra pectus, respirationis interceptu, ascensu fortè veluti boli ad fauces: brevi tamen alii nervi motui voluntario destinati huic calamitati involvuntur, cum convulsivi motus in labiis, genis, palpebris, pomis oculorum observentur, imo tandem totum systema nervosum in consensum abripi docent non solum terribiles capitis, trunci & artuum motus convulsivi, sed etiam omnium sensuum abolitio.

An nervosâ ista afflictio circa nervorum expansionem in membrana aliqua nervea, an in plexibus sit, certo affirmare non possum; suspicionem prioris facit lumbago sæpe crudelis cum inappetentia, nausea & vomitu conjuncta: attamen quia quoque hæc observatur in colica biliosa, in qua plerunque plexus mesenterici affliguntur, quia quoque plerique paroxysmi ab hypochondriis imprimis sinistro incipiunt, forte illa in plexibus fiet.

Explosioni Willisianæ hætenus assentire nequii, utcunque illam speciose proponat, imprimis in hac *Matrona*: me persuadet paroxysmo-

630 Observatio CXXXIII. Epilepsia per consensum.

xyismorum duratio scil. ultra duas horas continuas : certe nervis graviter irritatis evenire hæc multis experimentis didici.

In sententia me confirmant *juvantia scil. acidula & antiepileptica*: Irritamen in sero latere existimo, hoc enim abundare probant vita sedentaria, habitus corporis inflatus, caro flaccida : hoc reddit sanguinem mobilem, unde à levi terrore commovetur : hoc ad intimos recessus nervosos sua tenuitate penetrat, hoc facile sibi nidum parare in plexibus nervosis potuit, quia per plures dies constipatur ordinarie, imprimis tempore primæ conceptionis, cum tum & vasa lymphatica & sanguifera tumidiora existant : hoc denique pristinos canaliculos invenit & repetit. Attamen paroxysmos non faciet nisi extravasatum & stagnans in intimis expansionum aut plexuum nervosorum recessibus, cum ejus alluvium aliàs facile toleret, ut in hydropicis observatur. Bilem utcunque irritet quoque, non tamen illam hic accusarem cum vix centesimus ex ictericis tale quidpiam experiatur.

An nidum quoque sibi fecerit circa uterum imprimis in ligamento lato, ubi plurimi rami nervei expanduntur vix negare possem : cum ejus effusio in plurimis locis simul evenire possit.

Quia affectus intra 7. annorum decursum sæpius invasit gravidam & utero vacuum & quidem aliquoties satis atrociter, curatu sane difficilis erit, attamen quia ut loquuntur per consensum est, & primariam sedem infra diaphragma habet, loco scil. ab ἐνκεφάλῳ remotiore, meliora sperabo.

Potissimum occuparer in corrigendo sero *Antiepileptici* extra paroxysmum : susque deque habito liene, cujus usus summe dubius est cum fermentatione peculiari ibi peragenda : certe potissimum his rem absolvi : suaderem *hunc pulverem*.

℞. *Radic. valerian. sylv* ʒβ. *pæon.* ʒij.

Pulv. antihect. Pot. ʒiβ. *Cinnab.* ʒii ʒj.

C. C. ph. ppt. Ung. alc. ppt. ana. ʒij. *Ol. N. M. expr. gr. ij.*

Sacch. alb. ʒij. *Msc. F. p.s.*

Dos. ʒβ. *Mane cum aqu. flor. til.*

Negarem vinum, bibat decoct. lign. visc. q. cum passul. Alvus aperta servetur clyster. plane emoll. supposit. ex butyr. vitell. ov. Θ. vitanda omnia irritantia; fortiora purgantia, vomitoria, alterantia.

In paroxysmo proderit spir. *c. urinos. spir. C. C. fætid. castor. balsam. succin. quæ naribus admoveo, non inungo : fumos fætidus non nisi in prope conclamatis adhibeo, quia aliàs graves cephalalgias finito paroxysmo & diuturnas post se relinquunt.

Aqua

Aqua antiepileptica continuandæ : *spir. *c. anis.* proderit. Vic-
tus ratio sit ex eupeptis & euchymis : ab ira arcenda : ad meliorem
spem erigenda.

OBSERVATIO CXXXIV.

Epilepsia per consensum.

Juvenis 20. annor. sub finem Febr. & per decursum mens. Mart. hujus
anni patiebatur per vices spasmodicum motum (ein Zucken) di-
giti medii manûs sinistrae, qui ad 4. digitos alios & mediam volam
brevissimo temporis spatio se extendebat absque ullâ aliâ molestiâ aut
symptomate, intra quatuor quinque sex dies demum reverti solitus.
Die 5. April. mane horâ 7. dictum motum denuo dictus juvenis mon-
strabat ridens fratri & sororibus, subito autem tractione, tensione to-
tius brachii succedente à paroxysmo vehementi epileptico prosterneba-
tur. Ab isto tempore hucusque modo intra 3. 4. dies, modo tardius
paroxysmus epilepticus redit, quem semper præcedit motus spasma-
dicus primum digitorum annularis & medii, post pollicis & reliquo-
rum digitorum, inde manus usque ad flexuram cubiti, sic porro len-
te per brachium ad musculos colli, quibus contortis visus cessat, tan-
dem & auditus, & his succedit paroxysmus epilepticus. Extra paro-
xysmum ab omni scotomia, cephalalgia, capitis turbatione, cardial-
gia &c. ab omni symptomate liber est, saltem manus dolorem pun-
gentem, quasi à gelu exusta esset, sed tolerabilem sentit, non nunquam
subsultus & leves cutis elevationes experitur, quas anxietati, terrori ac
mœrori adscribendum putat. Est juvenis qui à nativitate ad hanc us-
que invasionem sanus, alacris ad actiones corporis & animi, vegetus
fuit. *Varia jam medicamenta* in usum ducta, *variorum Medicorum*
Consilia conquisita : vino abstinet, *interna antiepileptica temperata, fixa,*
volatilia, itidem externa applicita, Acidulae per integram, ut vocant,
curam haustæ, Fonticulus brachio inustus, vesicæ hic ibi excitatæ, po-
tissimum vero magnæ reiteratis vicibus in loco affecto, imo ipsi di-
giti & manus non semel *cauterio actuali* non leviter inusta fuerunt,
omnia hætenus absque effectu desiderato; redire enim per vices, sed
non statas (nunquam circa lunæ phases singulares) solet paroxysmus
epilepticus, prægressis semper dictis. *Ligaturæ fasciâ lata factæ* ad cu-
bitum aliquando, non semper, impediverunt & interceperunt paro-
xysmum epilepticum. Nunc est *Medicus* qui suadet *Emeticum, per*
epicrasin laxantia, & post salivationem. Est qui suadet *diuturnam con-*
inuatio-

632 Observatio CXXXIV. Epilepsia per consensum.

tinuationem antipilepticorum cum vesicarum in brachiis & suris nova excitatione, cum fluxu earum diu promoto. Ipse Ager amputationem manus ad carpum animose & desiderat & urget. Tu quid sentias, Vir Excellentissime, quaeso rescribe, potissimum de amputatione manus. D. 28. Julii 1694.

Ab Excell. D. D. Camerario casum transmissum accepi & brevibus respondi: Cum ligaturâ, cauterio actuali, vesicatoriis jam omnia tentata fuerint, cum quoque antiepileptica varia exhibita fuerint frustra, cum neque Fonticuli, neque Acidula profuerint, vix Emeticis multum praestitum iri vereor. Salivationem & rio factam vix tutam credo, ipso & rio alias nervis infesto. Amputationem dissuadeo, cancer, pædarthrocace, podagra post hanc operationem alibi emerferunt cum damno. Magis probarem Lactis potum, quem tribus profuisse novi, Mebeliae Friburgi Brisgov. Virgini St. Gallensi, cujus casum recenset Cl. D. D. Anhorn in Miscell. Nat. Cur. Decur. III. Ann. III. Observ. LXXXVIII. pag. 133. Viro Gechlingensi Schnezler; nam totam massam sanguineam edulcorat, minus irritabilem reddit. Meam methodum Lactis cura utendi praescripsi ut Ill. D. Comiti Francisco Carolo de Fürstenberg in Arthritide.

OBSERVATIO CXXXV.

Epilepsia hysterica sequente Phthysi.

ILLustrissima Domina N. N. annor. 42. Octodecim Filiolos enixa est, temperamenti melancholici, ut judicatur ex frequenti animi perturbatione sæpius non prævisa & sine manifesta causa, aliisque indiciis hoc revelantibus. Terroribus obnoxia est, ut levi ex causa inde totum corpus & artus contremiscant. In primo partu Epilepsiam & ultimum gravida 10. septimanis ante partum & rursus post partum illa passa est eaque aliquoties recurrente: lochia parum fluxerunt: pes dexter dolet & tumet. Ultima vice peperit circa principium Maji 1694. Oeneponti. Domini Medici concluderunt illam pati Epilepsiam non per essentiam sed per consensum cum utero. Suaserunt evacuationia per Epicrasin, intermixtis specificis uterinis & nervinis medicamentis, unde paroxysmi tardiores & mitiores evaserunt, ut ex ultimo constitit: in pede dolente fonticulus excitatus fuit cauterio: manat comode: levamen attulerunt imprimis cinnabarina & castorina. Cætera bene se habent. Iterum sæpius invadit affectus & cerebrum insperato per recurrentes paroxysmos valdopere debilitari observatur, ac minimæ irrita-

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyfter. seq. &c. 633

irritationi auscultari scribitur. *Queritur, an post universalia adhiberi specificum aliquod possit? quod imprimis cerebrum, uterum & ventriculum segniorem in digestionem corrigat & roboret?*

Casus missus fuit Oenoponte ad Magnificum Dominum Rottbergerum Cancellarium Regiminis Austriaci in **Waldshut**/ quem inde accepi die 22. Julii 1694.

Analysis.

Epilepsiam hanc *Illustrissima Domina Baronissa* fieri per consensum cum utero admodum verisimile est, quia in primo partu jam illam invasit & ultima vice 10. septimanis ante partum & post partum rursus aliquoties: quod confirmant lochiorum parcius fluxus, etiam pedis dextri tumor & dolor. Nec mirum est uterum partem admodum nervosam debilitatum ab 18. partibus fuisse, ut vel ipse vel plexus nervosi ad illum spectantes facile admittant & foveant humores excitaturos etiam ex levi causa motus convulsivos. Verum timendum tandem in essentialem Epilepsiam degeneraturam, quia nunc saevius invadit, (procul dubio cum motu convulsivo sensibus internis & externis aliquandiu abolitis) debilitas quaedam cerebri animadvertitur; à causa occasionali non magni momenti provocatur; facile à quovis terrore toto corpore & omnibus artibus tremit, non tam ab immutato influxu spirituum animalium, ut in vulgari tremore, quam ab illorum irritatione, quia procul dubio aliquomodo succutiuntur. Suspicionem augent temperamentum melancholicum, quod produnt animi perturbationes saepe evenientes citra causam manifestam & alia signa, quæ in historia reticentur: præsuppono tamen melancholicum sanguinem non ob particulas frigidas, ficas ac terreas sanguini permixtas, sed adustas, quia animi pathemata & artuum tremores celeriter superveniunt. Igitur respectus habendus ad totam massam sanguineam & ad totum systema nervosum, curam simul habendo uteri & ventriculi.

Quomodo his indicationibus satisfaciendum sit? methodo executiva paucis exponam. In essentiali illa & quæ per consensum fit

I. Laudantur à multis etiam *purgantia*, quæ tamen caute adhibenda, cum ventriculus debilis sit & hic aliàs robore indigeat, quia genus nervosum nimis quoque irritabile videtur, unde prudenter quoque *Excell. D. Medici* præsentis humores adustos per *Epicrasin* mitioribus laxantibus educere conati sunt.

II. *Venæsectio*, si illi assueta sit, non negligenda eoque magis, quia

quia lochia non rite fluxerunt, & quidem hanc ob causam in pedibus, sed potius in pede sinistro quam dextro, quia tumet & dolet, administranda foret.

III. Eandem ob causam mallem *Fonticulos* suadere in utroque brachio, ne scilicet humores magis ad partem debilem alliciantur. In brachiis æque etiam ac in pedibus proliciunt redundans, acrius & nervis infestius serum.

IV. Particulas acriores nervosque irritantes in massa sanguinea egregie edulcorant & mitigant *Aquæ minerales* & *thermales*, quales his in locis sunt *Fabarienses*: verum quia æstas ad finem properat, vix amplius locum habebunt. *Fuscula alterata* & *decocta longa* vix etiam locum habebunt, cum alias ventriculus robore opus habeat & diu continuata nauseam pariant. *Decocto Theæ aut Caffæ* nullum periculum hac in re feci, forte suo tempore non tamen contemnenda erunt, cum M. S. imprimis apud melancholicos mire emendent. *Gelatina quædam C. C. eboris, ungu. alc. &c. hyeme cum aliis congruet.*

V. Indicationi tamen huic & emendationi totius M. S. multam opem præstabunt *specificæ, antiepileptica* & *antihysterica*, cum quibus jam laudabiliter exordium factum fuit scilicet *cinnabarinis* & *castoreis*, nam inde paroxysmi rariores & mitiores sequebantur, quibus vix alia efficaciora substitui poterant: forte tamen hoc hac ratione paratum nondum suatum fuit, quod multis apprimè profuisse novi & pro secreto tenetur.

℞. *Cinnab. nativ. Hungar.*

℥ii āā. part. equal.

Trina sublimatione rectificentur (quidam sexies.) Hoc ☉ horizontali equiparatur,

℞. *Hujus cinnabaris* ℥ss.

Sacch. cand. alb. ℥ij.

Ol. Cinamom. d. gt. j. Msc.

Hujus dantur singulo mane gr. vij. aut plus c. aq. flor. til. aut satur. in lecto. Si suspectum sit oleum cinamom. aliud mitius (cil. ol. chamom. aut majoran. d. surrogari poterit: si lubet aliquot grana castorei addantur. Plebeis commendavi diuturnum usum rad. valer. sylv. & ab aliquo tempore rad. Doronici.

VI. Contra debilitatem stomachi prodesset delicatæ stomachicum *Poter. ad ℥ss. ad ℥j. ter in septimana mane hora 7. sumtum, & si non vel tardius digereret, dari posset talis Tragea in fine pastus ad ℥j. cum frustulo panis vino emolliti,*

℞. *Pulv.*

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyster. seq. &c. 635

℞. Pulv. stomach. Birk. ℥i℥.
analept. frig. inc. Mind. ℥℥.

Ol. N. M. expr. ℥℥.
Sacch. alb. ℥j. Msc. F. Pulv.

Foris Balsamus stomachicus talis aut similis circa præcordia inungi posset.

℞. Ung. pomat. ℥j.
Ol. N. M. expr. ℥ij.
dest. Menth.
chamom. āā. ℥j. Msc. dilig.

Aut imponatur Emplastr. diachalcitid. cujus ℥j. admisc. Mithrid. ℥ij.

VII. Propter terrores semper in promptu habeat talem pulv. *Marchion. compos.*

℞. Pulv. Marchion. ℥j.
Lap. chrysolith. ppt. ℥℥.
Cinnab. super. rectific. ℥j.
Extr. castor. ℥℥.
Sacch. alb. ℥iij. Msc. F. Pulv.

Statim post terrorem sumat quantum capit cultri apex s. gr. vj. ad ℥℥. cum aq. fl. til. viol. tricol. &c. utile quoque foret, si subinde cubitum itura ℥℥. sumeret, imprimis si insomniis terrificis obnoxia esset.

VIII. In paroxysmo semper opera danda, ut quantum possibile cito excitetur: pollices ex manibus educantur, dentibus interponatur frustum glycyrrh. Naribus admoveatur balsam. succin. sp. ☉ * succinat. Pila hysterica ex asa fætid. galban. castor. ol. succin. parata. Fumos rarius & non nisi magna necessitate compulsus ex succin. corio &c. adhibeo, quia gravedinem capitis post se relinquunt. V. S. in paroxysmo periculosam reperi. Clysteres & suppositoria diutius cunctante paroxysmo vix omittenda. Quamprimum deglutire poterit & aliquandiu post detur aqua antiepileptica temperata. Aquam epilepticam Langii solam vix suaderem.

IX. Diæta Massam sanguineam præcipue instaurari & emendari, ac sine hac medicamenta prope frustranea esse notius est, quam ut referre necessum sit, quam Excell. Dni Medici præsentis melius ejusque temperamento & constitutioni adaptare possunt, quàm ut multis accuratam præscribere opus sit: palam notum est, omnia quæ succos acres suppeditant nervisque infesta sunt omittenda, scil. sale condita, fumo

fumo indurata, in butyro frixa, nimis aromatibus condita, nimis acida & sacchar. ac cruda evitanda esse. An vinum concedendum sit? ambigitur; certe generi nervoso inimicum est. *Novi quandam Matronam Epilepsiae hystericae obnoxiam nullo ingenio curari potuisse, donec vinum ejuravit & lac bibit; ab Epilepsia aliquot annis immunis vixit: verum quia illud sine legibus medicis bibit in hac cura observandis, & abusu crudorum hydropica evasit post aliquot demum annorum decursum. Illud frustraneis etiam arcanis quampluribus & hepate ranin. &c. Virgini cuidam ultra trimestre hanc patienti suasi, cujus potu legitime usurpato convaleuit: Alia ex sola omissione vini.* Verum quia Illustrissima Dna Aegra 18. liberor. mater est, vix illud ipsi subtrahetur, imprimis cum jam causatur ventriculus debilitatus aliasque melancholica sit. Vinum bene maturum concederem sed decoct. lign. visc. quern. dilutum.

Causae ad iram, terrorem, mœrorem provocantes magno studio declinandæ. Extra paroxysmum ipsamet inquirat mane abdomine vacuo supine decumbens, num in alterutro latere tumorem aliquem loco mobilem & situm corporis sequentem tangat? in paroxysmo vero ab obstetrice exploretur, num in hypogastrio occurrat tumor globosus hinc inde vagabundus? si quid horum occurreret, forte aliud de causa affectus judicandum esset. *Hæc omnia Dominorum Medicorum presentium judicio committo.*

Scaphusii d. 22. Jul. 1694.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 17. August. st. n. 1694. Exc. Dnus D. Franciscus Fridericus Passinger de Pekenstein Oenoponte scribit. *Saluberrimum Consilium Illustrissimæ Dominae ægrotanti ab Excellentia sua transmissum ipsi assistens avidissime perlegi: hinc etiam vidi, ea quæ hætenus pro curatione in usum revocata sunt, non modo non displicere, verum etiam quod quamplurima adhuc dum continuari jubeantur: jam quod attinet essentiam ipsius morbi ac partes affectas totaliter ejusdem fui mentis, quod nempe uterus postea ventriculus maxime laboret, hinc vero cæteræ partes suo modo ut lien & sanguinis crasis, à qua temperamentum dependet, etiam concurrere, nervos ab acri materia vel juxta eorum principium & juxta insertionem, vel membranarum nerveas fibrillas irritari, spasmodice contrahi, quibus totum corpus obsecundare cogitur, ac Epilepsiam constituere valde probabile est. Jam quoad præsidia huc transmissa, ne error committi possit, rem paucis perstringam I. quidem cum purgantia locum habere non videantur (uti nec unquam adhibita sunt fortiora) ad Venæsectionem transeo, quæ semel jam fuit celebra-*

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyster. seq. &c. 637

celebrata, nec displicet post caniculares, ut adhuc celebretur eo modo quo scriptum. 2. Tumores pedum jam nulli sunt, nec manifestæ in articulis defluxiones: si vero *præter alterum fonticulum aliud cauterium* consultum foret, non contra nititur *Domina Ægra*. 3. *Acidulas* ratione spir. subtilis acidi atomorumque martialium, quibus imprægnantur præ cæteris omnibus placere, cum habeant incisivam, resolutivam, diureticam & omnia peregrina salia corrigendi facultatem & educendi id, quod in corpore stagnat, aut noxie oberrat: verum cum illæ à Te nominatæ ad manus non sint, tempusque commodum brevi præterierit, vix sub considerationem venient. Attamen cum tota œconomia animalis labefactata concoctiones non rite procedant, morbumque ac viscerum atoniam foveant, vix puto aliter quidpiam sperandum esse, nisi *per medicamenta* quæ totum respiciunt, spiritus instaurant, viscera roborant, deobstruunt ac acidum destruunt, *Illustrissimæ* succurratur, & hac de causa credo Te *acidulas* jure merito persuasisse, verum cum illis ipsis uti non liceat, cogitavi alia via huic quantum licet simili incedere imitaturus *Sydenhamium in diss. de Aff. hysterico*, ubi in similibus affectibus *mane* commendat *chalybeata in forma pilular. cum succo absinth. inspissato ad gr. viij. pro dosi bis in die, superbibendo vehiculum* quod mihi præ cæteris placeret *infus. herb. Thee aut Caffee*, de quibus *Blancardus* ad acidum corrigendum multum scribit &c. hisce aliquandiu insistendum est, *interpositis cinnabarinis & castoreis cæterisque quæ Excell. sua* monuit; adhibito quandoque *clystere uterino cephalico ex decocto flor. chamom. visc. quern. & sem. pæon. sacch. rubr. & castoreo in jure non salito* cujus usus sese commendavit egregie. *Quæstio est, utrum his peractis, permittentibus viribus, balneum uterinum arte conflatum pro coronide adhiberi non liceat? Vale &c.*

Die 22. Augusti st. n. 1694. respondi. Morbum *Illustriss. Domine* Epilepsiam esse negari non potest. Præter omnium artuum motum cum abolitione sensuum internorum & externorum exordium suum sumsisse ab utero negari fere nequit, quia ibi male habuit scil. circa nervorum expansionem & terminationem in membrana quadam nervea; quoniam autem plures paroxysmos jam sustinuit eosque jam sæviores, quoniam etiam à levi occasione scil. terrore, ira &c. provocatur, vix cerebrum impune hos impetus pertulit, vel saltem verendum est in posterum tales insultus luiturum, quod vel inde elucescit, quia jam aliqua debilitas cerebri observatur. Acrimoniam humoris circa partem nervosam exquisito sensu præditam, nervos ad contractionem stimulantem & irritantem, causam proximam esse vix negari potest, cum illud ad oculum demonstrari possit, scil. partes nerveas ab acri-

bus facile ad motus spasmodicos provocari. *Willisiana explosio* apud paucos fidem obtinet, cum nervi cavi non sint instar venarum aut arteriarum, & in extremitatibus in membranas expanduntur, ut sæpius vidi, aliisque demonstravi extremos illorum furculos persequendo. Acrimoniam hanc obtinet tota Massa sanguinea, ut patet ex temperamento *Dominae Aegræ* & clarissimè percipietur, si serum sanguinis in cochleari ad siccitatem super prunis inspissabitur. Verum humores acrimonia sua non graviter affligunt, nisi stagnent & circa partes nerveas incarcerentur quasi & incuneentur. Nam concessio sanguinis motu, partes semper alluuntur, dum vivit homo, non tamen semper affectus iste oritur & illæ etiam, quæ huic affectui obnoxiae sunt, aliquandiu ab illo immunes sunt. Stagnationi humoris acris intra fibrillas & plexus nerveos ansam dedit partus difficilis, quantam enim vim & quantos nixus in partu uterus ad excludendum foetum instituat, notius est, quam ut multis enarrandum sit, concurrentibus etiam musculorum abdominis summis conaminibus: adeo ut vix possibile sit, quin fibrillæ divellantur & inter illas humores sibi parent nidos: certe in sectione à partu difficili mortuarum omnia sanguine longe lateque suffusa inveni. Ergo opera danda ut acrimonia totius M. S. attemperetur. *Pilul. chalyb. Sydenham cum succ. absinth.* non displicent, si *succus absinthii* caput gravet, ei *succus Card. ben.* substitui posset. Magno cum fructu superbibet *decoct. Caffee*, plus hæc præstabunt, quam *acidula*. *His & similibus nihil juvantibus, in Matrona quadam maritata & Virgine lactis potum methodice adhibitum omne punctum tulisse novi.* Pergendum *cinnabarinis & castorinis. V. S.* ab utero revellit humores & *Fonticulus* in tibia illos derivabit, qui tutus erit, quia pedes non tument. *Clysteres* interpositi *ex cephal. & hystericis* non inutiles erunt, imprimis si alvus sit tardior & si tormina sentiat. *Antispasmodicis* diligenter insistendum, ut cerebrum totumque genus nervosum roboretur. *Balnea uterina* alias utilia sunt, si menses non rite fluunt. Nam procul dubio *Illustrissima Domina* non lactat. Scire averem in quibus ventriculi debilitas consistat: num appetitus sit imminutus? an à cibo gravetur? an illum non vel imperfecte vel tarde digerat & comminuat? roborando ventriculum cavendum ne M. S. acris humoribus magis imprægnetur, cum jam aliàs salibus peregrinis referta sit, sed non talibus, qualibus *Angli & Batavi* abundant, nam longe alia victus ratio apud vos est, quam apud hos. Vos obtinetis cibos cujuscunque generis saluberrimos & vina coctionem juvantia. Hi verò propè omnes vescuntur carnibus & piscibus salitis ac fumo induratis; bibunt cerevisiam & frequenter abutuntur spir. vini, unde indurantur glandu-

glandulæ & necessario sæpe acerrimi humores producuntur. Si ulterius inservire potero lubens id faciam &c.

D. 31. Aug. st. n. 1694. Idem Exc. Dn. Medicus Oenoponte scribit. Duobus paroxysmis correpta fuit, sed mitioribus, nulla spuma circa os apparuit, nec artus succutiebantur, citius ad mentem rediit. In ultimo oculi & os solum torquebantur: *Pilulæ chalybeatæ* hætenus non adhibitæ sunt ob metum, ne propter motus defectum turbas in corpore cieant aut constipent, harum loco *Acidulæ* substitutæ sunt, quas etiam bibit, sed non secedebant, juverunt illas *Clysteres it. add. syr. flor. persicorum*, unde alvus cum Euphoria movebatur. Hinc perreximus usque ad finem curæ: cessat dolor ventriculi, appetitus redit: melius dormit, pulsus & urinæ naturales: sic putat M. S. mundatam. Partes solidæ nunc roborandæ: illarum tonus reparandus. V. S. instituet. Menstrua antea ad 7. septimanas, hac vice ad 10. septimanas tardarunt. An *Castoreum cum myrrha* adhibendum? aut aliis nervinis aut hystericis insistendum? usa est *Cinnabari rectif. juxta acidularum potum*.

Die 5. Sept. 1694. respondi & suasi *Pilul. ex castor. myrrh. aut similibus*, aut ipsum meum *menagogum cum rotulis antichæcticis ex pulv. cachect. Querc. inc. diaph. & pulv. cass. lign. extr. lign. aloes cum s. q. sacchar. in aq. meliss. solut. Pediluvia ex plantis hystericis in aq. & vino, Fonticulum in Tibia. Continuationem antiepilept. de balneo dubitavi.*

Die 14. Sept. 1694. præfatus Excell. D. D. Passinger scribit & mentionem facit tussis, de qua ne verbulo quidem nec in casu nec in literis meminit: illam scribit esse humidam, spumofam, albam æqualem, summopere affligentem, hanc remisisse præcipue ex usu *juscul. carnis chin. alterati*, non tamen penitus desisse, nunc rursus illam infestare cum appetitus prostratione, quem *acidularum potus* reparavit: hanc putat cachexiæ vel signum vel effectum. Paroxysmi epileptici sunt periodici die quoquo octavo redeunt, convulsionem non adeo sunt diuturnæ, nec vires ut antea & in principio tantopere prosternuntur, nec artus tam violenter contrahuntur. Oculi interdiu hebetantur sæpius, contractiones quoque in cervice & brachiis crebrius percipiuntur cum repentino dolore pungitivo in extremis artuum. Cor quandoque palpitat. Menses suppressi sunt, V. S. omissa fuit propter tussim & frequentes paroxysmos epilepticos & inappetentiam. Remedia sunt *juscula alterata rad. chin. cum pulv. visc. coryli, item ex cinnab. castor. &c.* Victus est parcus ex cibis boni succi & facilis digestionis. Exoptat efficacissima remedia.

Die

Die 22. Septembr. 1694. ad has respondi: Neque in casu neque in literis nulla vel verbulo mentio facta fuit tussis, alias improbassem *acidulas*, cum illæ mihi suspectæ sint, nec unquam vel rarissime tussientibus illas suadeam. Diligenter observetur sputum, an album in illo sit turbidum, non perspicuum? simul qualis sit pulsus ante & post pastum? qualis respiratio? num febris lenta subsit? quæ aliàs solet causa suppressionis mensium esse. *Epileptica remedia*, tum ob tussim tum illam ipsam & contractiones in cervice & brachiis ut & dolores punctorios continuanda, nam *efficacissima sola continuatione* fiunt. Tussis non negligenda, ne tandem pulmones damnum experiantur: nisi forte jam adsit vomica. Epilepsia magis magisque per essentiam fieri videtur, non solum per consensum uteri, licet menses hucusque suppressi fuerint: illi subsistunt etiam præsentente febre lenta, quam vereor tussim prodituram. Acribus & irritantibus humoribus præditam esse testantur contractiones cervicis & brachiorum atque punctiones in extremis artuum sæpius in die, etiam extra paroxysmos epilepticos, item tussis molestissima, licet nuper remiserit, nunquam tamen penitus desit. Intra cranium causam epilepsiæ jam nidulari innuit oculorum hebetudo subinde eveniens & periodus octiduana paroxysmorum.

Contra Epilepsiam *remedium diligenter & diu continuandum* sit hic *pulvis* qui una opera contra tussim valet.

℞. Rad. pæon. ʒij.

Visc. Lign. coryl. ʒj.

Limat. C. C. C.

Ungul. alc. pp. āā. ʒiʒ.

Diaphor. ℥al. ʒiiij.

Cinnab. nativ. Hungar. ʒij.

Extract. castor. ʒj.

Essent. op. Lang. gr. ij.

⊖ volat. viper. ʒʒ.

Sacch. alb. ʒiiʒ. Msc. F. Ps.

Dos. Man. ʒʒ. Vesp. ʒj. cum aq. ex herb. cephalic. rec. destill.

⊙ Horizont. semel in septimana sumat. Contra tussim imprimis si noctu molesta sit, sumat alternis noctibus pilul. de styrace ad gr. v. vj. diacod. Montan. ℞c. interdiu rotul. pect. ex bolo, diaph. ℥. spec. diatrag. fr. conf. ros. r. extr. bell. min. sacch. in aq. scabios. sol. q. s. Contra Epilepsiam & tussim prodesset cura lactis, si sibi à vino, acidis ac crudis temperare posset: nec obstaret aciditas p. n. in ventriculo; si illud ventri-

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyfter. seq. &c. 641

ventriculus toleraret. *V. S.* & *purgantibus* caute procedendum est. *Balnea* suspecta sunt. *Menagoga* rebus sic stantibus omittenda scil. *infus.* & *rotul.* donec melius edoctus fuero ratione tussis.

D. 5. Oct. 1694. Exc. D. D. Passinger de Pekenstein scripsit Oenoponti. Tussis continua adest, exasperatur vesperi, sputum agnoscit purulentum aut aliquid heterogeneousum viscidum, cum lymphâ seu saliva mixtum, non falsum sed insipidum: respiratio est difficilis & similis asthmaticis, spiritum erecta trahit & tussit. Si tussis cessat, prodromus est Epilepsiae, ut saepius observatum fuit. Affectum vocat cachexiam, quia in principio adfuit tumor pedum cujus causa atonia viscerum, hinc coctiones difficiles, sordium accumulando hinc inde & in toto: glandularum praecipue capitis & pulmonum oppressio, lymphæ stagnatio alieno sapore praedita unde nervorum irritatio, epilepsia, bronchiorum repletio. Unde viscerum restitutioni imprimis studendum putat. Ob debilitatem nec per *Epicrasin* purgare illam amplius licet: ab *infuso Rhabarbari* animo linquitur: *Martialia* parum opis afferre possunt, quia se movere nequit. *Fumum Tabacci* bibit & 2. vel 3. fistulas exhaurit absque multo levamine, nec spes haberi potest, nisi *diureticis* juvetur & *diaphoreticis* scil. iis, quæ utilia comperta etiam imminente phthisi profunt lympham absorbendo, quæ conductura sperat: decumbit: menstrua nunquam redierunt: dulcia averfatur, quia hysterica.

Die 12. Octobris 1694. respondi, me ad ultimas respondisse & scripsisse mihi nihil de tussi unquam antea constitisse: suspicatus sum jam tunc phthisin subesse: sputum enim purulentum, turbidum, conglobatum cum tussi continua, exacerbata vesperi & dyspnœa asthmatis & orthopnœæ similis mihi suspecta, imprimis si febris lenta juncta sit, quod ex pulsu agnoscitur, vix amplius de illa dubitarem, quod etiam confirmat læsio à solo *infuso Rhabarbari*, à qua in leipothymiam incidit, nam secundum Hippocratem *Diarrhœæ spontaneæ sine irritamine phthisicis periculosa sunt.* Affectus gravior est, quia ejus exordium fuit cachexia & nunc simul comitem habet Epilepsiam: illud mirum cefationem à tussi esse prodromum futuri paroxysmi epileptici: si diu emanferit tussis pectoris morbus minus periculosus esset.

Imprimis congruum decoctum lignorum prodesset contra cachexiam & phthisin, quod etiam contra Epilepsiam dirigi posset. *Talia decocta pridem commendavit Job. Freytag in Consilio de phthisi,* & *Nicolaus Massa scripsit ab illo Ægros pinguescieri, quod experientia verum didici.* Ea etiam probat *Morton in Phthiologia Scripto doctissimo* & mere practi-

642 Observatio CXXXV. Epilepsia Hyster. seq. &c.

co. Simile nunc suadeo Capitaneo cuidam Tyrolensi desperata Phthisi decumbente, quod optime tolerat: Illustrissimæ Dominae suaderi potest tale

℞. Lign. sancti ponderos. ℥j. visc. quern. 3vj.

Radic. sarsaparill. non carios. ℥j.

Semin. anis. 3ij. cort. chin. chin. 3ß.

Si toleraret, addi posset aliquid de passul. majorib. exacinatis, coq. cum aq. font. Mens. ij. in vase dupl. vitreat. bene claus. per hor. 2. coletur. Bibat Mane hor. 6. & Vesp. hor. 5. 3iij. vel 3iiij. calidè: nullo modo sudor provocandus imò impediendus quantum possibile; corriget, lympham acrem nihilominus consumet: Impeditur sudor spinæ totius inunctione ol. rosar. Nymphaeæ &c. Præterea alternis noctibus, ut nuper scripsi gr. iij. vel iv. ad vj. pil. de styrace Schræd. sumat, quas pectorales Parisiis vocant. Propter cachexiam nihilominus dari posset diaphor. ʒ. illud in Anasarca potius ordinarii ℥iiij. addo ad 3ij. sine ulla perturbatione. Antiepileptica non negligenda, quæ dari possent summo mane. Purgantia & alia calida irritantia sunt omittenda. Vires conservandæ imprimis juscul. carn. cui semper add. cochl. ij. vel iij. hujus gelatinæ

℞. Carn. vitul. ℥j. Epat. vilul. ℥ß.

Gallinae dimid. part. ʒchtyocoll. 3ij. Macis. 3ß.

Incis. & contus. indantur lagen. stann. add. pom. citr. N. j. in frusta concis. aq. font. ℥j. vin. alb. vet. ℥ß. bene clausa reponatur in Lebet. aq. plen. coq. 6. hor. coletur, exprimatur & servetur in loco frigido.

Aquis cordialibus præsentis Domini Medici ipsi porro assistant, & vitæ regimen juxta ægrotantis constitutionem dirigendum ipsi norunt.

Perillustris Dominus Rottberger Cancellarius in Waldshut scripsit d. 14. Octobr. 1694. tam debilem fuisse ut ipsa sacris provisa fuerit; tum propter crebros insultus epilepticos, tum propter vehementiam tussis, quæ adhuc continuat.

OBSERVATIO CXXXVI.

Apoplexiæ Prodromi.

Afficitur jam per 4. vel 5. circiter dies Reverendissimus & Illustrissimus noster Princeps torpore & stupore totius lateris dextri brachii & pedis; conqueritur de intermediis brachii partibus, quod modo frigeant

frigeant & modo incalescant : ait sensum tactûs quodammodo depravatum videri. Hæc super meam sententiam & opinionem ad majorem metum & apprehensionem impediendam, eidem detegere nolui, sed dixi, me *Excellentiæ Vestræ* scripturum & consulturum esse, ut huic accidenti ex tempore & eò citius suppetiæ ferantur. Etsi aliàs *Dominus* sit sobrius & diætæ amantissimus, nihilominus defluxionibus perfrequenter infestatur, sicuti à principio statim hujus anni iisdem pluribus divexatus fuit. His itaque nomine *Reverendissimi & Illustrissimi Principis Te* enixe precor, ut nunc scriptis opem ferat, quod si res vel parum permansura esset, & *medicamentis* cedere nollet, non quiescerem donec haberem *Excell. T.* præsentiam. De cætero appetitus ciborum est optimus & vinum modicè, nec non nisi lymphatum bibit. Urina est cum bono sedimento : præter hoc symptoma bene valet. *Vale.*

Excell. Vestræ Cultor

D. 14. Febr. 1678.

Joh. C. S. M. D.

Excell. D. D. J. C. S. D. 17. Febr. 1678. me conveniens addidit stuporem majorem esse in utroque parvo digito, ut calorem & frigus discernere nequeat. In uno latere linguæ saporem vini dignoscere nequivisse. vertiginem insuper pati : salivam antidhac copiose effluere solitam prope substitisse : minus per secessum secernere quàm assumat; nihilominus sudores copiose manare : stuporem præcessisse sensum fornicationis

Consilium.

STupor totius lateris dextri & linguæ; item vertigo signa sunt genus nervosum intra cranium & circa crura medullosa hujus lateris pati, cujus prodromus erat sensus fornicationis.

Causa proxima non sanguis sed lymphæ copiosius intra cranium retenta, nam à puero defluxionibus & salivationibus obnoxius erat. Nunc salivatio prope substitit. Urinæ imminutio rependitur quidem sudore largo : verum non plene, nam pridem cum copioso sudore nihilominus multum minxit.

Cerebrum valde debilitavit intensis studiis, negotiis gravibus : non parum quoque debilitatum fuit à creberrimis *V. S.* Ad lymphæ cumulationem multum facit exercitiorum intermissio, utcunque temperanter vivat.

Stupores dimidii lateris maxime si eo usque pertigerint, ut discrimen calidi & frigidi partes non amplius animadvertant, accedente

℞. Aq. card. ben. flor. sambuc. āā. ℥iiss.

Magist. ʒii diaphor. ℥j.

Elect. alexipharm. ℥ss.

Syr. rub. id. ℥ss. Msc. detur ad vitr.

Dos. singulo triborio cochlear. ij.

Ex literis de d. 2. Octobr. 1695. medicamenta conducunt, diarrhoea continuat, debilitatur inde: paroxysmus febrilis mitissimus est.

OBSERVATIO CXXXII.

Epilepsia cum Calculo sessili.

R. D. P. Franciscus Antonius de H. 28. annorum Capucinus, quando legit vel unicum paragraphum longiorem, caput statim dolet & visus quasi evanescit, ut studia continuare nequeat, quæ tamen per biennium adhuc continuare deberet: verba literis rubris impressa non nisi cum subita visus perturbatione legere potest: ante prandium manibus tremit, imprimis si diu differre illud cogatur, hinc nonnunquam bina jussula comedere debet. In oculis nihil p. n. conspiciatur, pupillæ parvæ, perspicuæ, videt distincte objecta.

NB. In septimanâ sanctâ in uno die quinque paroxysmos epilepticos passus est cum memoriæ debilitate, ut precationem dominicam non amplius recitare potuerit. Sæpe dolet valde in rene dextro, indeque sentit aliquid ad ureterem descendere, & post cruciatum satis longum percipit aliquid recedere. Epilepsiæ ansam dedit terror & timor. Urina habet sedimentum lutulentum, est pallida.

Apud R. D. P. genus nervosum ab illoque pendentia valde irritabilia, spiritus evanidi, renem dextrum calculus occupat. Suasi die 8. August. 1690. antispasmodica ex C. C. Ung. alc. diaph. ℥l. extr. castor. Cinnab. nativ. Contra calculum imprimis commendavi meum inungendi modum: baccas Juniper. pulv. antinephrit.

Die 20. August. 1690. ipsum conveni Rottenburgi: est Herniosus. Generosus ipse Dominus Pater obnoxius fuit colicæ biliosæ, podagræ, nephritidi, convulsionibus, quibus mortuus fuit: calculus vi ex virga exiectus fuit.

Consilium Medicum.

R. D. P. præterita septimanâ sanctâ veros eosque gravissimos passus est paroxysmos epilepticos: quoniam isti plerumque facile, etiam citra

Observatio CXXXII. Epilepsia cum Calculo &c. 625

citra causam externam redire solent, & tandem in epilepsiam immedicabilem desinunt, necessum ut *medicamentis* & *congrua victus ratione* quantum possibile, huic morbo occurratur, eoque magis, quia aliàs genus nervosum exquisito sensu præditum habet, unde diu legere, intensius meditari, aut diutius jejunos manere nequit. Suaderem igitur ipsi *hunc pulverem* :

℞. Radic. valerian. sylv. ℥℥.

pæon.

C. C. ph. ppt. āā. ℥ij. Ung. alc. ppr. ℥j.

Cinnab. nativ. Ungar. ℥℥.

Succin. alb. ppt. ℥i℥.

Sacch. alb. ℥i℥. Msc. F. ps. ad scat.

Hujus pulveris quantum capit putamen juglandis per integrum semestre mane quamprimum licet, & vesperi duabus horis à parca cæna cum aqua flor. til. aut satyr. purpur. aut ceras. dulc. sumat. Propter exquisitum sensum ventriculi purgantia omittat. Propediem Fonticulus ipsi excutitur in brachio sin. Nunquam cerebrum nimis fatiget.

Præter hæc habet in rene dextro Calculum sessilem, ut ex multis signis patet : hanc ob causam singulo mane mastice quinque baccas Juniperi bene maturas easque deglutiat. Qualibet lunæ quadra mane sumat drachmam pulveris antinephritici cum pauxillo vini albi ac per horam obambulet. Illo die intermittat pulverem antiepilepticum.

℞. Lap. Lync. ppt. Judaic. ppt. āā. ℥ij.

prunell. ℥ij. Oc. ℥. ppt. ℥iij.

⊖ Juniper. ℥j. ol. succin. gt. ij.

Sacch. alb. ℥i℥. Msc. F. ps. ad scat.

Si lapis exitum cum dolore quærat, primum fricetur digitis oleo quovis à spina dorsi antrorsum inter costas & os ilii, & hinc deorsum secundum ductum ureteris ad os pubis. Sæpe detur cochlear. unum de hac mixtura prius bene agitata.

℞. Ol. amygd. dulc. ℥i℥. syr. dialth. Fern. ℥j.

Aq. malv. equin. ℥ij. sp. tereb. gt. ij. Msc.

Si constipatus sit, injiciatur clyster paratus ex vitell. ov. No. ij. ol. lin. cochl. iij. mell. cochl. ij. & juscul. carn. vel lact. ℥j.

Propter utrumque affectum satis gravem accurata diæta ipsi summe necessaria est. Versetur semper in aëre temperato; frigidus, humidus,

dus, nebulosus ac pluvius ipsi valde nocet. Vescatur cibus boni succi,
 facilis coctionis: nocent carnes animalium adultiorum & mucosæ, ut
 adultior bubula, suilla, ferina: carnes & pisces saliti fumoque indura-
 ti: ova ad duritiem cocta, pastæ farinaceæ sine fermento confectæ;
 fructus crudi, brassica & rapæ muriâ conditæ. Bibat vinum benema-
 turum, non valdè sulphuratum: nocet austerum, acerbum & acidum:
 imò si malum invalesceret, vinum penitus proscribendum foret.
Lign. visc. quern. ʒij. coq. in Aq. fontan. ℥iiij. hoc decocto vinum ge-
nerosius diluere, & si valde calefaceret & sitiret, solum bibere posset.
 Ab intensioribus studiis aliquandiu arcendus est. Bene fieret, si locum
 ubi primo ab epileptico insultu obrutus fuit, mutare liceret. Si de-
 bilitas ante prandium non cederet, *mane post jusculum ʒj. hujus Trageæ*
sumere posset cum frustulo panis tostī & vino emolliti:

R. Pulv. stomach. B. ʒij.

Spec. diarrh. Abb.

diatr. sant. āā. ʒj.

C. C. ph. ppr. ʒij. Ol. N. M expr. ʒss.

Sacch. alb. ʒij. Msc. F. pulv. ad scat.

Obambulationes in umbra & loco temperato Ipsi valdè prodesse.

Deus T. O. M. hæc R. D. P. salutaria esse jubeat!

Rottenburgi d. 20. August.
1690.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Anno 1691. d. 23. Febr. scribit R. D. P. Vratislaus Wolfachensis Guar-
dianus Engâ, ipsum Rothwilæ castratum fuisse feliciter: cætera medica-
menta ipsi bene contulisse.

OBSERVATIO CXXXIII.

Epilepsia per Consensum.

UXor 28. circiter annorum, liberorum 5. optimæ ac floridæ con-
 stitutionis, spatio annorum 9. conjugii, mater facta: tempera-
 menti phlegmatico-melancholici, vultus ut & totius habitus
 corporis maxime carnosus, mollis ac inflatus, coloris subluridi; torpidam,
 solitariam, anxiam, curarum plenam ac quasi incarceratam vitam a-
 gens; animi pusillanimis ac summe meticulosi, ad tædium, iramque
 proni: *Anno 1674. primo scil. matrimonii, circa primos graviditatis*
mensēs, doloribus vulgo dictis hystericis, cum contorsione ac ascen-
sione

sione hypochondriorum suffocante, intercepta respiratione ac summâ inquietudine prehendebatur; quæ symptomata, medicamentis hysteris aliisque interdum mitigata, sæpius autem recurrentia, hacce vicissitudine, gravidam ad tempus parturitionis usque molestabant: sequenti puerperii tempore, ut & in reliquis puerperii, lochia nunquam debite ac sufficienter fluxerunt, nec toto lactationis tempore unquam, nec etiam reliquo ante ingravitationes intermedio, præter semel interdum vel bis, incerto quamvis ac indebito modo, menses apparuerunt: postea vero à primâ hacce invasione per totum matrimonii decursum, à prædictis doloribus, nunc extra nunc intra tempus imprægnationis vel puerperii infestantibus, nunquam semestrali fere spatio integro immunis fuit; quin potius indies ingravescerent ac tandem increbrescentibus paroxysmis, inflationibus hypochondriorum spasmodicis ac membrorum jectigationibus violentis sensim exacerbati, ex levissima occasione, puta subito terrore vel indignatione recurrerent, uti quidem primâ vice ob horrendum istum terræ motum (qui prædicto anno 1674. die quadam solis, durante concione vespertinâ, cui etiam interfuit, summi templi ædificium funditus adeo concutiebatur, ut plurimi ruinâ corruente se sepultum iri metuerent) mox concione finitâ domum redux ex sola consternatione, correptam fuisse, ipsa & domestici manifeste testantur: imo quoties interea tēporis vel incendium nocturnum vel horrenda tempestas vel terræ motus aut aliud quid portentosum contigit; paroxysmus & quidem longe ferocior, nunquam non è vestigio sequebatur & diutius durabat: non silendum quoque à primo tempore adeo semper fuisse constipatam, ut interdum per 12. dies absque ulla reclusionē alvus pigerrima manserit, nec aliam unquam nisi *clystere* stimulatam habuerit sedem: insuper comites indefessi fuerunt summa tristitia, angores ac insultus melancholici, quibus adhucdum misere excruciat.

In tali statu à *diversis Medicis, remediis ut plurimum hystericis, eccoproticis, deobstruentibus aliisque variis*, varie fuit tractata, donec anno præcedenti in *Januar.* Ego urgente paroxysmo vocatus, primâ vice ipsam inviserim, sequenti modo detentam non longe post penultimum puerperium; symptomatum syndrome hæc fuit: hypochondria ac præcordia primum, creberrimis vicibus violentissime fuerunt concussa, pariter ac pectus successive ac evidentissime, ascendendo in fauces usque, mox caput retro, labia ac partes faciei hinc inde mire convellebantur, oculi celerrimi in gyrum rotati, à palpebris micantibus, repetitis vicibus claudebantur, interdum contorti ac fixi stabant; dehinc superveniebant capitis, membrorum titubantium, ac tremulorum, imo totius corporis tanta vibratio ac prona supinaque jactatio convulsiva, ut totum lectum, imo fere cubiculum cum misere

rabili aspectu exinde fortiter commoveretur, interdum clamores ac vociferationes dolorosæ, sub finem autem profundissimi gemitus, sermo nullus, nullum responsum cum omnimoda reliquarum functionum animalium abolitione audiebantur, & ita paroxysmus ultra bihorium duravit: cum itaque mox viderim, passionem hancce ferocissimos esse totius systematis nervosi, tam circa plexus interiores parisvagi ac rami intercostalis, quam cerebri ac reliquarum totius ductus spinalis ramificationum, successive ac ab una extremitate ad aliam, retrogrado more, affectarum motus convulsivos; ad spirituum explosiones sedandas illicò naribus admovi spiritum C. C. foetidissimum, castoreum aliaque foetida ambusta; ori cochleatim instillavi antispasmodica hysterica permixta ex aq. antiepilepticis, hysterica Querc. Pulegii, tincturâ castor. succin. & præcipue cinnab. antimon. opt. rectif. & interdum nativ. parata ad finem usque paroxysmi: quæ omnia reiteratis sexies per triduum invasionibus aut semper mitioribus, totidem repetii, injectis interim repetitis clysteribus emollientibus ac carminativis: quibus cessantibus, varia extra paroxysmum usurpanda antiepileptica, cardiaca, viscera ac imprimis cerebrum genusque nervosum corroborantia (propter summam hujus ut & spirituum animalium debilitatem, in perturbationem ex levissima causa vel animi commotione, pronam) interdum etiam deobstruentia ac lenia purgantia cum spleneticis ac sale volatili scorbutico & oleoso præditis mixta (cum particulas explosivas spiritus in tantas inordinationes adigentes, ab excrementitio imprimis humore, fermenti lienis vitio depravato primordia sua ducere nullus hæsitabam, juxta quod plerumque paroxysmus ab initio spasmodica rudimenta ab hypochondrio duxerit sinistro, quamvis & uterum insontem nequaquam judicem) variis formulis, tempore ac modo præscripsi: inter alia non levi cum fructu per aliquot septimanas quotidie bis guttulas aliquot in liquore appropriato spiritus salis armoniaci anisati sumsi: ita ut horum & aliorum ope auxiliante Numine Divino à Januario in Januarius usque ab hisce insultibus immunis perstiterit, quo tempore potum Acidularum Smalbacensium domi (cum peregre ad harum scaturiginem vel etiam aliarum proficisci, ac lares domesticos, utpote horum curæ nimium satagens deferere nullâ arte persuaderi potuit) præscripto modo ac ordine ad vitra sex ascendendo spatio septimanarum 4. absolvit cum alleviatione non contemnenda, quamvis jam per tres menses gravida fuerit.

Ab hocce tempore rarius, nec nisi prægresso semper inopinato terrore, pristino quamvis sat tolerabili paroxysmo correpta fuit: uti nuper fuit factum ultimo prodigioso hocce percepto terræ motu. Interim

terim & aliis temporibus dolorem in regione lumbari separatim interpolatis vicibus sat crudelem sensit & adhuc sentit cum appetitu prostrato, vomitu ac nausea, ita ut quasi nephriticum mentiretur, qui tamen sæpius sumto emetico rejectâ maximâ copiâ bilis qualibet vice mitigatus fuit, nullâ sabulosâ vel mucosâ hypostasi ad fundum matulæ urinariæ sequestratâ: num ab humore bilioso ad intestina elutriato ibidemque effervescente, an seroso acri ibidem circa coxæ partes nidulante, nervosasque partes vellicante lumbaginis specie, hæreo.

Super hæc omnia ab Excellentissima Dominatione Vestra petitur Consilium. Cujus doctissimæ, amicissimæ ac desideratissimæ instructioni affectuique plus quam paterno humillime me commendans sum & maneo

Excellentissimæ Dominationis Vestræ

*Basileæ d. 12. Maj.
1682.*

Devotissimus Cliens
Franciscus Platterus, M. D.

Responsio.

Affectum Nobil. Matronæ Epilepsiam dixerim, quoniam cum motibus convulsivis aboliti fuerunt sensus omnes, imprimis in gravissimo paroxysmo *Mens. Jan. 1681.* non tamen negarim illam occipere læsis ramis paris vagi infra diaphragma, postea etiam intra pectus intercostalibus cum paris vagi ramis commixtis aut meris in faucibus, quod manifeste patet ex dolore abdominis, succussione, contorsione & inflatione hypochondr. & præcordiorum; vibratione intra pectus, respirationis interceptu, ascensu fortè veluti boli ad fauces: brevi tamen alii nervi motui voluntario destinati huic calamitati involvuntur, cum convulsivi motus in labiis, genis, palpebris, pomis oculorum observentur, imo tandem totum systema nervosum in consensum abripi docent non solum terribiles capitis, trunci & artuum motus convulsivi, sed etiam omnium sensuum abolitio.

An nervosa ista afflictio circa nervorum expansionem in membrana aliqua nervea, an in plexibus sit, certo affirmare non possum; suspicionem prioris facit lumbago sæpe crudelis cum inappetentia, nausea & vomitu conjuncta: attamen quia quoque hæc observatur in colica biliosa, in qua plerunque plexus mesenterici affliguntur, quia quoque plerique paroxysmi ab hypochondriis imprimis sinistro incipiunt, forte illa in plexibus fiet.

Explosioni Willisianæ hætenus assentire nequii, utcunque illam speciose proponat, imprimis in hac Matrona: me persuadet paroxysmo-

630 Observatio CXXXIII. Epilepsia per consensum.

xyfismorum duratio scil. ultra duas horas continuas : certe nervis graviter irritatis evenire hæc multis experimentis didici.

In sententia me confirmant *juvantia scil. acidula & antiepileptica*: Irritamen in sero latere existimo, hoc enim abundare probant vita sedentaria, habitus corporis inflatus, caro flaccida : hoc reddit sanguinem mobilem, unde à levi terrore commovetur : hoc ad intimos recessus nervosos sua tenuitate penetrat, hoc facile sibi nidum parare in plexibus nervosis potuit, quia per plures dies constipatur ordinarie, imprimis tempore primæ conceptionis, cum tum & vasa lymphatica & sanguifera tumidiora existant : hoc denique pristinos canaliculos invenit & repetit. Attamen paroxysmos non faciet nisi extravasatum & stagnans in intimis expansionum aut plexuum nervosorum recessibus, cum ejus alluvium aliàs facile toleret, ut in hydropicis observatur. Bilem utcunque irritet quoque, non tamen illam hic accusarem cum vix centesimus ex ictericis tale quidpiam experiatur.

An nidum quoque sibi fecerit circa uterum imprimis in ligamento lato, ubi plurimi rami nervei expanduntur vix negare possem : cum ejus effusio in plurimis locis simul evenire possit.

Quia affectus intra 7. annorum decursum sæpius invasit gravidam & utero vacuam & quidem aliquoties satis atrociter, curatu sane difficilis erit, attamen quia ut loquuntur per consensum est, & primariam sedem infra diaphragma habet, loco scil. ab *ἐνκεφάλῳ* remotiore, meliora sperabo.

Potissimum occuparer in corrigendo sero *Antiepileptici* extra paroxysmum : susque deque habito liene, cujus usus summe dubius est cum fermentatione peculiari ibi peragenda : certe potissimum his rem absolvi : suaderem hunc pulverem.

℞. Radic. valerian. sylv. ℥β. pæon. ℥ij.

Pulv. antihect. Pot. ℥iβ. Cinnab. ḡii ℥j.

C. C. ph. ppt. Ung. alc. ppt. ana. ℥ij. Ol. N. M. expr. gr. ij.

Sacch. alb. ℥ij. Msc. F. p. s.

Dos. ℥β. Mane cum aqua flor. til.

Negarem vinum, bibat decoct. lign. visc. q. cum passul. Alvus aperta servetur clyster. plane emoll. supposit. ex butyr. vitell. ov. ⊖. vitanda omnia irritantia; fortiora purgantia, vomitoria, alterantia.

In paroxysmo proderit spir. *c. urinos. spir. C. C. fætid. castor. balsam. succin. quæ naribus admoveo, non inungo : fumos fætidus non nisi in prope conclamatis adhibeo, quia aliàs graves cephalalgias finito paroxysmo & diuturnas post se relinquunt.

Aqua

*Aque antiepilepticæ continuandæ : spir. *c. anis. proderit. Vic-
tus ratio sit ex eupeptis & euchymis : ab ira arcenda : ad meliorem
spem erigenda.*

OBSERVATIO CXXXIV.

Epilepsia per consensum.

Juvenis 20. annor. sub finem Febr. & per decursum mens. Mart. hujus
anni patiebatur per vices spasmodicum motum (ein Zucken) di-
giti medii manûs sinistræ, qui ad 4. digitos alios & mediam volam
brevissimo temporis spatio se extendebat absque ullâ aliâ molestiâ aut
symptomate, intra quatuor quinque sex dies demum reverti solitus.
Die 5. April. mane horâ 7. dictum motum denuo dictus juvenis mon-
strabat ridens fratri & sororibus, subito autem tractione, tensione to-
tius brachii succedente à paroxysmo vehementi epileptico prosterneba-
tur. Ab isto tempore hucusque modo intra 3. 4. dies, modo tardius
paroxysmus epilepticus redit, quem semper præcedit motus spasma-
dicus primum digitorum annularis & medii, post pollicis & reliquo-
rum digitorum, inde manus usque ad flexuram cubiti, sic porro len-
te per brachium ad musculos colli, quibus contortis visus cessat, tan-
dem & auditus, & his succedit paroxysmus epilepticus. Extra paro-
xysmum ab omni scotomia, cephalalgia, capitis turbatione, cardial-
gia &c. ab omni symptomate liber est, saltem manus dolorem pun-
gentem, quasi à gelu exusta esset, sed tolerabilem sentit, non nunquam
subsultus & leves cutis elevationes experitur, quas anxietati, terrori ac
mœrori adscribendum putat. Est juvenis qui à nativitate ad hanc us-
que invasionem sanus, alacris ad actiones corporis & animi, vegetus
fuit. *Varia jam medicamenta in usum ducta, variorum Medicorum
Consilia conquisita : vino abstinet, interna antiepileptica temperata, fixa,
volatilia, itidem externa applicita, Acidulæ per integram, ut vocant,
curam haustæ, Fonticulus brachio inustus, vesicæ hic ibi excitatæ, po-
tissimum vero magnæ reiteratis vicibus in loco affecto, imo ipsi di-
giti & manus non semel cauterio actuali non leviter inusta fuerunt,
omnia hæc absque effectu desiderato; redire enim per vices, sed
non statas (nunquam circa lunæ phases singulares) solet paroxysmus
epilepticus, prægressis semper dictis. Ligaturæ fasciâ lata factæ ad cu-
bitum aliquando, non semper, impediverunt & interceperunt paro-
xysmum epilepticum. Nunc est Medicus qui suadet Emericum, per
epicrasin laxantia, & post salivationem. Est qui suadet diuturnam con-
inuat-*

632 Observatio CXXXIV. Epilepsia per consensum.

tinuationem antipilepticorum cum vesicarum in brachiis & suris nova excitatione, cum fluxu earum diu promoto. Ipse Aeger amputationem manus ad carpum animose & desiderat & urget. Tu quid sentias, Vir Excellentissime, quaeso rescribe, potissimum de amputatione manus. D. 28. Julii 1694.

Ab Excell. D.D. Camerario casum transmissum accepi & brevibus respondi: Cum ligaturâ, cauterio actuali, vesicatoriis jam omnia tentata fuerint, cum quoque antiepileptica varia exhibita fuerint frustra, cum neque Fonticuli, neque Acidula profuerint, vix Emeticis multum praestitum iri vereor. Salivationem &rio factam vix tutam credo, ipso &rio alias nervis infesto. Amputationem dissuadeo, cancer, pædarthrocace, podagra post hanc operationem alibi emerferunt cum damno. Magis probarem Lactis potum, quem tribus profuisse novi, Mebeliae Friburgi Brisgov. Virgini St. Gallensi, cujus casum recenset Cl. D. D. Anhorn in Miscell. Nat. Cur. Decur. III. Ann. III. Observ. LXXXVIII. pag. 133. Viro Gechlingensi Schnetzler; nam totam massam sanguineam edulcorat, minus irritabilem reddit. Meam methodum Lactis cura utendi praescripsi ut Ill. D. Comiti Francisco Carolo de Fürstenberg in Arthritide.

OBSERVATIO CXXXV.

Epilepsia hysterica sequente Phthysi.

ILLustrissima Domina N. N. annor. 42. Octodecim Filiolos enixa est, temperamenti melancholici, ut judicatur ex frequenti animi perturbatione saepius non praevisa & sine manifesta causa, aliisque indiciis hoc revelantibus. Terroribus obnoxia est, ut levi ex causa inde totum corpus & artus contremiscant. In primo partu Epilepsiam & ultimum gravida 10. septimanis ante partum & rursus post partum illa passa est eaque aliquoties recurrende: lochia parum fluxerunt: pes dexter dolet & tumet. Ultima vice peperit circa principium Maji 1694. Oeneponti. Domini Medici concluderunt illam pati Epilepsiam non per essentiam sed per consensum cum utero. Suaserunt evacuationia per Epicrasin, intermixtis specificis uterinis & nervinis medicamentis, unde paroxysmi tardiores & mitiores evaserunt, ut ex ultimo constitit: in pede dolente fonticulus excitatus fuit cauterio: manat commodè: levamen attulerunt imprimis cinnabarina & castorina. Caetera bene se habent. Iterum saevius invadit affectus & cerebrum insperato per recurrentes paroxysmos valdopere debilitari observatur, ac minimæ irrita-

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyſter. ſeq. &c. 633

irritationi auſcultari ſcribitur. *Quæritur, an poſt univerſalia adhiberi ſpecificum aliquod poſſit? quod imprimis cerebrum, uterum & ventriculum ſegniorem in digeſtione corrigat & roboret?*

Cafus miſſus fuit Oenoponte ad Magnificum Dominum Rottbergerum Cancellarium Regiminis Auſtriaci in **Waldshut**/ quem inde accepi die 22. Julii 1694.

Analysis.

Epilepsiam hanc *Illuſtriſſimæ Domine Baroniffæ* fieri per conſenſum cum utero admodum veriſimile eſt, quia in primo partu jam illam invaſit & ultima vice 10. ſeptimanis ante partum & poſt partum rurfus aliquoties: quod confirmant lochiorum parcius fluxus, etiam pedis dextri tumor & dolor. Nec mirum eſt uterum partem admodum nervoſam debilitatum ab 18. partibus fuiſſe, ut vel ipſe vel plexus nervoſi ad illum ſpectantes facile admittant & foveant humores excitatuſos etiam ex levi cauſa motus convulſivos. Verum timendum tandem in eſſentialem Epilepsiam degeneraturam, quia nunc ſævius invadit, (procul dubio cum motu convulſivo ſenſibus internis & externis aliquandiu abolitis) debilitas quædam cerebri animadvertitur; à cauſa occasionali non magni momenti provocatur; facile à quovis terrore toto corpore & omnibus artibus tremit, non tam ab immutato influxu ſpirituum animalium, ut in vulgari tremore, quam ab illorum irritatione, quia procul dubio aliquomodo ſuccutiuntur. Suſpicionem augent temperamentum melancholicum, quod produnt animi perturbationes ſæpe evenientes citra cauſam manifeſtam & alia ſigna, quæ in hiſtoria reticentur: præſuppono tamen melancholicum ſanguinem non ob particulas frigidas, ficcas ac terreas ſanguini permixtas, ſed aduſtas, quia animi pathemata & artuum tremores celeriter ſuperveniunt. Igitur reſpectus habendus ad totam maſſam ſanguineam & ad totum ſyſtema nervoſum, curam ſimul habendo uteri & ventriculi.

Quomodo his indicationibus ſatisfaciendum ſit? methodo executiva paucis exponam. In eſſentiali illa & quæ per conſenſum fit

I. Laudantur à multis etiam *purgantia*, quæ tamen caute adhibenda, cum ventriculus debilis ſit & hic aliàs robore indigeat, quia genus nervoſum nimis quoque irritabile videtur, unde prudenter quoque *Excell. D. Medici* præſentes humores aduſtos per *Epicraſin* mitioribus laxantibus educere conati ſunt.

II. *Venæſectio*, ſi illi aſſueta ſit, non negligenda eoque magis, quia

quia lochia non rite fluxerunt, & quidem hanc ob causam in pedibus, sed potius in pede sinistro quam dextro, quia tumet & dolet, administranda foret.

III. Eandem ob causam mallem *Fonticulos* suadere *in utroque brachio*, ne scilicet humores magis ad partem debilem alliciantur. In brachiis æque etiam ac in pedibus proliciunt redundans, acrius & nervis infestius serum.

IV. Particulas acriores nervosque irritantes in massa sanguinea egregie edulcorant & mitigant *Aquæ minerales* & *thermales*, quales his in locis sunt *Fabarienses*: verum quia æstas ad finem properat, vix amplius locum habebunt. *Fuscula alterata* & *decocta longa* vix etiam locum habebunt, cum alias ventriculus robore opus habeat & diu continuata nauseam pariant. *Decocto Theæ aut Caffæ* nullum periculum hac in re feci, forte suo tempore non tamen contemnenda erunt, cum M. S. imprimis apud melancholicos mire emendent. *Gelatina quædam C. C. eboris, ungu. alc. &c. hyeme cum aliis congruet.*

V. Indicationi tamen huic & emendationi totius M. S. multam opem præstabunt *specificæ, antiepileptica* & *antihysterica*, cum quibus jam laudabiliter exordium factum fuit scilicet *cinnabarinis* & *castoreis*, nam inde paroxysmi rariores & mitiores sequebantur, quibus vix alia efficaciora substitui poterant: forte tamen hoc hac ratione paratum nondum suatum fuit, quod multis apprime profuisse novi & pro secreto tenetur.

℞. *Cinnab. nativ. Hungar.*

℥ii āā. part. equal.

Trina sublimatione rectificentur (quidam sexies.) Hoc ☉ horizontali equiparatur,

℞. *Hujus cinnabaris* ℥ß.

Sacch. cand. alb. ℥ij.

Ol. Cinamom. d. gt. j. Msc.

Hujus dantur singulo mane gr. vij. aut plus c. aq. flor. til. aut satur. in lecto. Si suspectum sit oleum cinamom. aliud mitius scil. ol. chamom. aut majoran. d. surrogari poterit: si lubet aliquot grana castorei addantur. Plebeis commendavi diuturnum usum rad. valer. sylv. & ab aliquo tempore rad. Doronici.

VI. Contra debilitatem stomachi prodesset delicatæ stomachicum *Poter. ad ℥ß. ad ℥j. ter in septimana mane hora 7. sumtum, & si non vel tardius digereret, dari posset talis Tragea in fine pastus ad ℥j. cum frustulo panis vino emolliti,*

℞. *Pulv.*

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyster. seq. &c. 635

℞. Pulv. stomach. Birk. ℥i℔.
analept. frig. inc. Mind. ℥℔.
Ol. N. M. expr. ℔℔.
Sacch. alb. ℥j. Msc. F. Pulv.

Foris Balsamus stomachicus talis aut similis circa præcordia inungi posset.

℞. Ung. pomat. ℥j.
Ol. N. M. expr. ℥ij.
dest. Menth.
chamom. āā. ℔j. Msc. dilig.

Aut imponatur Emplastr. diachalcitid. cujus ℥j. admisc. Mithrid. ℥ij.

VII. Propter terrores semper in promptu habeat *talem pulv. Marchion. compos.*

℞. Pulv. Marchion. ℥j.
Lap. chrysolith. ppt. ℥℔.
Cinnab. super. rectif. ℔j.
Extr. castor. ℔℔.
Sacch. alb. ℥iij. Msc. F. Pulv.

Statim post terrorem sumat quantum capit cultri apex s. gr. vj. ad ℔℔. cum aq. fl. til. viol. tricol. &c. utile quoque foret, si subinde cubitum itura ℔℔. sumeret, imprimis si insomniis terrificis obnoxia esset.

VIII. In paroxysmo semper opera danda, ut quantum possibile cito excitetur: pollices ex manibus educantur, dentibus interponatur *frustum glycyrrh.* Naribus admoveatur *balsam. succin. sp. ☉ * succinat.* *Pila hysterica ex asa fætid. galban. castor. ol. succin. parata.* Fumos rarius & non nisi magna necessitate compulsus ex *succin. corio &c.* adhibeo, quia gravedinem capitis post se relinquunt. *V. S.* in paroxysmo periculosa reperiri. *Clysteres & suppositoria* diutius cunctante paroxysmo vix omittenda. Quamprimum deglutire poterit & aliquandiu post detur *aqua antiepileptica temperata.* *Aquam epilepticam Langii solam* vix suaderem.

IX. Diæta Massam sanguineam præcipue instaurari & emendari, ac sine hac *medicamenta* prope frustranea esse notius est, quam ut referre necessum sit, quam *Excell. Dni Medici præsentis* melius ejusque temperamento & constitutioni adaptare possunt, quàm ut multis accuratam præscribere opus sit: palam notum est, omnia quæ succos acres suppeditant nervisque infesta sunt omittenda, scil. sale condita, fumo

fumo indurata, in butyro frixa, nimis aromatibus condita, nimis acida & sacchar. ac cruda evitanda esse. An vinum concedendum sit? ambigitur; certe generi nervoso inimicum est. *Novi quandam Matronam Epilepsiae hystericæ obnoxiam nullo ingenio curari potuisse, donec vinum ejuravit & lac bibit; ab Epilepsia aliquot annis immunis vixit: verum quia illud sine legibus medicis bibit in hac cura observandis, & abusu crudorum hydropica evasit post aliquot demum annorum decursum. Illud frustraneis etiam arcanis quampluribus & hepate ranin. &c. Virgini cuidam ultra trimestre hanc patienti suasi, cujus potu legitime usurpato convaleuit: Alia ex sola omissione vini.* Verum quia *Illustrissima Dna Agra* 18. liberor. mater est, vix illud ipsi subtrahetur, imprimis cum jam caufatur ventriculus debilitatus aliàsque melancholica sit. Vinum bene maturum concederem sed *decoct. lign. visc. quern.* dilutum.

Causæ ad iram, terrorem, mœrorem provocantes magno studio declinandæ. Extra paroxysmum ipsamet inquirat mane abdomine vacuo supine decumbens, num in alterutro latere tumorem aliquem loco mobilem & situm corporis sequentem tangat? in paroxysmo vero ab obstetrice exploretur, num in hypogastrio occurrat tumor globosus hinc inde vagabundus? si quid horum occurreret, forte aliud de causa affectus judicandum esset. *Hæc omnia Dominorum Medicorum præsentium judicio committo.*

Scaphusii d. 22. Jul. 1694.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

Die 17. August. st. n. 1694. Exc. Dnus D. Franciscus Fridericus Passinger de Pekenstein Oenoponte scribit. Saluberrimum Consilium Illustrissimæ Domine egrotanti ab Excellentia sua transmissum ipsi assistens avidissime perlegi: hinc etiam vidi, ea quæ hætenus pro curatione in usum revocata sunt, non modo non displicere, verum etiam quod quamplurima adhuc dum continuari jubeantur: jam quod attinet essentiam ipsius morbi ac partes affectas totaliter ejusdem fui mentis, quod nempe uterus postea ventriculus maxime laboret, hinc vero cæteræ partes suo modo ut lien & sanguinis crasis, à qua temperamentum dependet, etiam concurrere, nervos ab acri materia vel juxta eorum principium & juxta insertionem, vel membranarum nerveas fibrillas irritari, spasmodice contrahi, quibus totum corpus obsecundare cogitur, ac Epilepsiam constituere valde probabile est. Jam quoad præsidia huc transmissa, ne error committi possit, rem paucis perstringam I. quidem cum purgantia locum habere non videantur (uti nec unquam adhibita sunt fortiora) ad Venæsectionem transeo, quæ semel jam fuit celebra-

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyster. seq. &c. 637

celebrata, nec displicet post caniculares, ut adhuc celebretur eo modo quo scriptum. 2. Tumores pedum jam nulli sunt, nec manifestæ in articulis defluxiones: si vero *præter alterum fonticulum aliud cauterium* consultum foret, non contra nititur *Domina Ægra*. 3. *Acidulas* ratione spir. subtilis acidi atomorumque martialium, quibus imprægnantur præ cæteris omnibus placere, cum habeant incisivam, resolutivam, diureticam & omnia peregrina salia corrigendi facultatem & educendi id, quod in corpore stagnat, aut noxie oberrat: verum cum illæ à *Te* nominatæ ad manus non sint, tempusque commodum brevi præterierit, vix sub considerationem venient. Attamen cum tota œconomia animalis labefactata concoctiones non rite procedant, morbumque ac viscerum atoniam foveant, vix puto aliter quidpiam sperandum esse, nisi *per medicamenta* quæ totum respiciunt, spiritus instaurant, viscera roborant, deobstruunt ac acidum destruunt, *Illustrissimæ* succurratur, & hac de causa credo *Te acidulas* jure merito persuasisse, verum cum illis ipsis uti non liceat, cogitavi alia via huic quantum licet simili incedere imitaturus *Sydenhamium in diss. de Aff. hysterico*, ubi in similibus affectibus *mane* commendat *chalybeata in forma pilular. cum succo absinth. inspissato ad gr. viij. pro dosi bis in die*, superbibendo *vehiculum* quod mihi præ cæteris placeret *infus. herb. Thee aut Caffee*, de quibus *Blancardus* ad acidum corrigendum multum scribit &c. hisce aliquandiu insistendum est, *interpositis cinnabarinis & castoreis cæterisque quæ Excell. sua* monuit; adhibito quandoque *clystere uterino cephalico ex decocto flor. chamom. visc. quern. & sem. pæon. sacch. rubr. & castoreo in jure non salito* cujus usus sese commendavit egregie. *Quæstio est, utrum his peractis, permittentibus viribus, balneum uterinum arte conflatum pro coronide adhiberi non liceat? Vale &c.*

Die 22. Augusti st. n. 1694. respondi. Morbum *Illustriss. Domine* Epilepsiam esse negari non potest. Præter omnium artuum motum cum abolitione sensuum internorum & externorum exordium suum sumsisse ab utero negari fere nequit, quia ibi male habuit scil. circa nervorum expansionem & terminationem in membrana quadam nervea; quoniam autem plures paroxysmos jam sustinuit eosque jam sæviores, quoniam etiam à levi occasione scil. terrore, ira &c. provocatur, vix cerebrum impune hos impetus pertulit, vel saltem verendum est in posterum tales insultus luiturum, quod vel inde elucescit, quia jam aliqua debilitas cerebri observatur. Acrimoniam humoris circa partem nervosam exquisito sensu præditam, nervos ad contractionem stimulantem & irritantem, causam proximam esse vix negari potest, cum illud ad oculum demonstrari possit, scil. partes nerveas ab acrimo-
LIII 3
bus

bus facile ad motus spasmodicos provocari. *Willisiana explosio* apud paucos fidem obtinet, cum nervi cavi non sint instar venarum aut arteriarum, & in extremitatibus in membranas expanduntur, ut sæpius vidi, aliisque demonstravi extremos illorum surculos persequendo. Acrimoniam hanc obtinet tota Massa sanguinea, ut patet ex temperamento *Dominae Aegræ* & clarissimè percipietur, si serum sanguinis in cochleari ad siccitatem super prunis inspissabitur. Verum humores acrimonia sua non graviter affligunt, nisi stagnent & circa partes nerveas incarcerentur quasi & incuneentur. Nam concessio sanguinis motu, partes semper alluuntur, dum vivit homo, non tamen semper affectus iste oritur & illæ etiam, quæ huic affectui obnoxiae sunt, aliquandiu ab illo immunes sunt. Stagnationi humoris acris intra fibrillas & plexus nerveos ansam dedit partus difficilis, quantam enim vim & quantos nixus in partu uterus ad excludendum foetum instituat, notius est, quam ut multis enarrandum sit, concurrentibus etiam musculorum abdominis summis conaminibus: adeo ut vix possibile sit, quin fibrillæ divellantur & inter illas humores sibi parent nidos: certe in sectione à partu difficili mortuarum omnia sanguine longe lateque suffusa inveni. Ergo opera danda ut acrimonia totius M. S. attemperetur. *Pilul. chalyb. Sydenham cum succ. absinth.* non displicent, si *succus absinthii* caput gravet, ei *succus Card. ben.* substitui posset. Magno cum fructu superbibet *decoct. Caffee*, plus hæc præstabunt, quam *acidulae*. His & similibus nihil juvantibus, in *Matrona quadam maritata* & *Virgine lactis potum methodice adhibitum omne punctum tulisse novi*. Pergendum *cinnabarinis* & *castorinis*. *V. S.* ab utero revellit humores & *Fonticulus* in tibia illos derivabit, qui tutus erit, quia pedes non tument. *Clysteres* interpositi *ex cephal.* & *hystericis* non inutiles erunt, imprimis si alvus sit tardior & si tormina sentiat. *Antispasmodicis* diligenter insistendum, ut cerebrum totumque genus nervosum roboretur. *Balnea uterina* alias utilia sunt, si menses non rite fluunt. Nam procul dubio *Illustrissima Domina* non lactat. Scire averem in quibus ventriculi debilitas consistat: num appetitus sit imminutus? an à cibo gravetur? an illum non vel imperfecte vel tarde digerat & comminuat? roborando ventriculum cavendum ne M. S. acribus humoribus magis imprægnetur, cum jam aliàs salibus peregrinis referta sit, sed non talibus, qualibus *Angli* & *Batavi* abundant, nam longe alia victus ratio apud vos est, quam apud hos. Vos obtinetis cibos cujuscunque generis saluberrimos & vina coctionem juvantia. Hi verò propè omnes vescuntur carnibus & piscibus salitis ac fumo induratis; bibunt *cerevisiam* & frequenter abutuntur *spir. vini*, unde indurantur glandu-

glandulae & necessario saepe acerrimi humores producuntur. Si ulterius inservire potero lubens id faciam &c.

D. 31. Aug. st. n. 1694. Idem Exc. Dn. Medicus Oenoponte scribit. Duobus paroxysmis correpta fuit, sed mitioribus, nulla spuma circa os apparuit, nec artus succutiebantur, citius ad mentem rediit. In ultimo oculi & os solum torquebantur: *Pilulae chalybeatae* haecenus non adhibitae sunt ob metum, ne propter motus defectum turbas in corpore cieant aut constipent, harum loco *Acidulae* substitutae sunt, quas etiam bibit, sed non secedebant, juverunt illas *Clysteres it. add. syr. flor. persicorum*, unde alvus cum Euphoria movebatur. Hinc perreximus usque ad finem curae: cessat dolor ventriculi, appetitus redit: melius dormit, pulsus & urinae naturales: sic putat M. S. mundatam. Partes solidae nunc roborandae: illarum tonus reparandus. V. S. instituet. Menstrua antea ad 7. septimanas, hac vice ad 10. septimanas tardarunt. An *Castoreum cum myrrha* adhibendum? aut aliis nervinis aut hystericis insistendum? usa est *Cinnabari rectif. juxta acidularum potum*.

Die 5. Sept. 1694. respondi & suasi *Pilul. ex castor. myrrh. aut similibus*, aut ipsum meum *menagogum cum rotulis antichaecticis* ex pulv. *cachect. Querc. inc. diaph. & pulv. cass. lign. extr. lign. aloes cum s. q. sacchar. in aq. meliss. solut. Pediluvia ex plantis hystericis in aq. & vino*, *Fonticulum in Tibia. Continuationem antiepilept. de balneo* dubitavi.

Die 14. Sept. 1694. praefatus Excell. D. D. Passinger scribit & mentionem facit tussis, de qua ne verbulo quidem nec in casu nec in literis meminit: illam scribit esse humidam, spumofam, albam aequalem, summopere affligentem, hanc remisisse praecipue ex usu *juscul. carnis chin. alterati*, non tamen penitus desisse, nunc rursus illam infestare cum appetitus prostratione, quem *acidularum potus* reparavit: hanc putat cachexiae vel signum vel effectum. Paroxysmi epileptici sunt periodici die quoquo octavo redeunt, convulsionem non adeo sunt diuturnae, nec vires ut antea & in principio tantopere prosteruntur, nec artus tam violenter contrahuntur. Oculi interdum hebetantur saepius, contractiones quoque in cervice & brachiis crebrius percipiuntur cum repentino dolore pungitivo in extremis artuum. Cor quandoque palpitat. Menses suppressi sunt, V. S. omissa fuit propter tussim & frequentes paroxysmos epilepticos & inappetentiam. Remedia sunt *juscula alterata rad. chin. cum pulv. visc. coryli, item ex cinnab. castor. &c.* Victus est parvus ex cibis boni succi & facilis digestionis Exoptat efficacissima remedia.

Die

Die 22. Septembr. 1694. ad has respondi: Neque in casu neque in literis nulla vel verbulo mentio facta fuit tussis, alias improbassem acidulas, cum illæ mihi suspectæ sint, nec unquam vel rarissime tussientibus illas suadeam. Diligenter observetur sputum, an album in illo sit turbidum, non perspicuum? simul qualis sit pulsus ante & post pastum? qualis respiratio? num febris lenta subsit? quæ aliàs solet causa suppressionis mensium esse. *Epileptica remedia*, tum ob tussim tum illam ipsam & contractiones in cervice & brachiis ut & dolores punctorios continuanda, nam *efficacissima sola continuatione* fiunt. Tussis non negligenda, ne tandem pulmones damnum experiantur: nisi forte jam adsit vomica. Epilepsia magis magisque per essentiam fieri videtur, non solum per consensum uteri, licet menses hucusque suppressi fuerint: illi subsistunt etiam præsentē febre lenta, quam vereor tussim prodituram. Acribus & irritantibus humoribus præditam esse testantur contractiones cervicis & brachiorum atque punctiones in extremis artuum sæpius in die, etiam extra paroxysmos epilepticos, item tussis molestissima, licet nuper remiserit, nunquam tamen penitus desit. Intra cranium causam epilepsiæ jam nidulari innuit oculorum hebetudo subinde eveniens & periodus octidua paroxysmorum.

Contra Epilepsiam *remedium diligenter & diu continuandum* sit hic *pulvis* qui una opera contra tussim valet.

℞. Rad. pæon. ʒij.

Visc. Lign. coryl. ʒj.

Limat. C. C. C.

Ungul. alc. pp. āā. ʒiʒ.

Diaphor. ℥al. ʒiiij.

Cinnab. nativ. Hungar. ʒij.

Extract. castor. ʒj.

Essent. op. Lang. gr. ij.

⊖ volat. viper. ʒʒ.

Sacch. alb. ʒiij. Msc. F. Ps.

Dos. Man. ʒʒ. Vesp. ʒj. cum aq. ex herb. cephalic. rec. destill.

⊙ Horizont. semel in septimana sumat. Contra tussim imprimis si noctu molesta sit, sumat alternis noctibus pilul. de styrace ad gr. v. vj. diacod. Montan. ℞c. interdiu rotul. pect. ex bolo, diaph. ℥. spec. diatrag. fr. conf. ros. r. extr. bell. min. sacch. in aq. scabios. sol. q. s. Contra Epilepsiam & tussim prodesset cura lactis, si sibi à vino, acidis ac crudis temperare posset: nec obstaret aciditas p. n. in ventriculo; si illud ventri-

Observatio CXXXV. Epilepsia Hyfter. seq. &c. 641

ventriculus toleraret. *V. S.* & *purgantibus* caute procedendum est. *Balnea* suspecta sunt. *Menagoga* rebus sic stantibus omittenda scil. *infus.* & *rotul.* donec melius edoctus fuero ratione tussis.

D. 5. Oct. 1694. Exc. D. D. Passinger de Pekenstein scripsit Oenoponti. Tussis continua adest, exasperatur vesperi, sputum agnoscit purulentum aut aliquid heterogeneum viscidum, cum lymphâ seu saliva mixtum, non salsum sed insipidum: respiratio est difficilis & similis asthmaticis, spiritum erecta trahit & tussit. Si tussis cessat, prodromus est Epilepsiae, ut saepius observatum fuit. Affectum vocat cachexiam, quia in principio adfuit tumor pedum cujus causa atonia viscerum, hinc coctiones difficiles, sordium accumulando hinc inde & in toto: glandularum praecipue capitis & pulmonum oppressio, lymphæ stagnatio alieno sapore praedita unde nervorum irritatio, epilepsia, bronchiorum repletio. Unde viscerum restitutioni imprimis studendum putat. Ob debilitatem nec per *Epicrasin* purgare illam amplius licet: ab infuso *Rhabarbari* animo linquitur: *Martialia* parum opis afferre possunt, quia se movere nequit. *Fumum Tabacci* bibit & 2. vel 3. fistulas exhaurit absque multo levamine, nec spes haberi potest, nisi *diureticis* juvetur & *diaphoreticis* scil. iis, quæ utilia comperta etiam imminente phthisi profunt lympham absorbendo, quæ conductura sperat: decumbit: menstrua nunquam redierunt: dulcia averfatur, quia hysterica.

Die 12. Octobris 1694. respondi, me ad ultimas respondiisse & scripsisse mihi nihil de tussi unquam antea constituisse: suspicatus sum jam tunc phthisin subesse: sputum enim purulentum, turbidum, conglobatum cum tussi continua, exacerbata vesperi & dyspnœa asthmatis & orthopnœæ similis mihi suspecta, imprimis si febris lenta juncta sit, quod ex pulsu agnoscitur, vix amplius de illa dubitarem, quod etiam confirmat læsio à solo infuso *Rhabarbari*, à qua in leipothymiam incidit, nam secundum Hippocratem *Diarrhœæ spontaneæ sine irritamine phthisicis periculose sunt.* Affectus gravior est, quia ejus exordium fuit cachexia & nunc simul comitem habet Epilepsiam: illud mirum cessationem à tussi esse prodromum futuri paroxysmi epileptici: si diu emanerit tussis pectoris morbus minus periculosus esset.

Imprimis congruum decoctum lignorum prodesset contra cachexiam & phthisin, quod etiam contra Epilepsiam dirigi posset. *Talia decocta* pridem commendavit *Joh. Freytag* in Consilio de phthisi, & *Nicolaus Massa* scripsit ab illo *Ægros pinguescere*, quod experientia verum didici. Ea etiam probat *Morton* in *Phthiologia* Scripto doctissimo & mere practi-

642 Observatio CXXXV. Epilepsia Hyſter. ſeq. &c.

co. *Simile nunc ſuadeo Capitaneo cuidam Tyrolenſi desperata Phthiſi decumbente, quod optime tolerat: Illuſtriſſimæ Dominae ſuaderi poteſt tale*

℞. *Lign. ſancti ponderoſ. ℥j. viſc. quern. ʒvj.*

Radic. ſarſeparill. non carioſ. ℥j.

Semin. aniſ. ʒij. cort. chin. chin. ʒß.

Si toleraret, addi poſſet aliquid de paſſul. majorib. exacinatis, coq. cum aq. font. Menſ. ij. in vaſe dupl. vitreat. bene clauſ. per hor. 2. coletur. Bibat Mane hor. 6. & Vesp. hor. 5. ʒij. vel ʒiiij. calidè: nullo modo ſudor provocandus imò impediendus quantum poſſibile; corriget, lympham acrem nihilominus conſumet: Impeditur ſudor ſpinæ totiùs inunctione ol. roſar. Nymphae &c. Præterea alternis noctibus, ut nuper ſcripſi gr. iij. vel iv. ad vj. pil. de ſtyrace Schrad. ſumat, quas pectorales Pariſiis vocant. Propter cachexiam nihilominus dari poſſet diaphor. ʒ. illud in Anaſarca potiùs ordinarii ℥iiij. addo ad ʒij. ſine ulla perturbatione. Antiepileptica non negligenda, quæ dari poſſent ſummo mane. Purgantia & alia calida irritantia ſunt omittenda. Vires conſervandæ imprimis juſcul. carn. cui ſemper add. cochl. ij. vel iij. hujus gelatinæ

℞. *Carn. vitul. ℥j. Epat. vilul. ℥ß.*

Gallinae dimid. part. Ichtyocoll. ʒij. Maciſ. ʒß.

Incis. & contuſ. indantur lagen. ſtann. add. pom. citr. N. j. in fruſta concis. aq. font. ℥j. vin. alb. vet. ℥ß. bene clauſa reponatur in Lebet. aq. plen. coq. 6. hor. coletur, exprimatur & ſervetur in loco frigido.

Aquis cordialibus præſentes Domini Medici ipſi porro aſſiſtant, & vitæ regimen juxta ægrotantis conſtitutionem dirigendum ipſi norunt.

Perilluſtris Dominus Rottberger Cancellarius in Waldſhut ſcripſit d. 14. Octobr. 1694. tam debilem fuiſſe ut ipſa ſacris proviſa fuerit; tum propter crebros inſultus epilepticos, tum propter vehementiam tuſſis, quæ adhuc continuat.

OBSERVATIO CXXXVI.

Apoplexiæ Prodromi.

Afficitur jam per 4. vel 5. circiter dies Reverendiſſimus & Illuſtriſſimus noſter Princeps torpore & ſtupore totius lateris dextri brachii & pedis; conqueritur de intermediis brachii partibus, quod modo frigeant

frigeant & modo incalescant : ait sensum tactûs quodammodo depravatum videri. Hæc super meam sententiam & opinionem ad majorem metum & apprehensionem impediendam, eidem detegere nolui, sed dixi, me *Excellentiæ Vestræ* scripturum & consulturum esse, ut huic accidenti ex tempore & eò citius suppetiæ ferantur. Etsi aliàs *Dominus* sit sobrius & diætæ amantissimus, nihilominus defluxionibus perfrequenter infestatur, sicuti à principio statim hujus anni iisdem pluribus divexatus fuit. His itaque nomine *Reverendissimi & Illustrissimi Principis Te* enixe precor, ut nunc scriptis opem ferat, quod si res vel parum permansura esset, & *medicamentis* cedere nollet, non quiescerem donec haberem *Excell. T.* præsentiam. De cætero appetitus ciborum est optimus & vinum modicè, nec non nisi lymphatum bibit. Urina est cum bono sedimento : præter hoc symptoma bene valet. *Vale.*

Excell. Vestræ Cultor

D. 14. Febr. 1678.

Joh. C. S. M. D.

Excell. D. D. J. C. S. D. 17. Febr. 1678. me *conveniens* addidit stuporem majorem esse in utroque parvo digito, ut calorem & frigus discernere nequeat. In uno latere linguæ saporem vini dignoscere nequivisse. vertiginem insuper pati : salivam antithac copiose effluere solitam prope substituisse : minus per secessum secernere quàm assumat; nihilominus sudores copiose manare : stuporem præcessisse sensum fornicationis

Consilium.

Stupor totius lateris dextri & linguæ; item vertigo signa sunt genus nervosum intra cranium & circa crura medullofa hujus lateris pati, cujus prodromus erat sensus fornicationis.

Causa proxima non sanguis sed lymphæ copiosius intra cranium retenta, nam à puero defluxionibus & salivationibus obnoxius erat. Nunc salivatio prope substitit. Urinæ imminutio rependitur quidem sudore largo : verum non plene, nam pridem cum copioso sudore nihilominus multum minxit.

Cerebrum valde debilitavit intensis studiis, negotiis gravibus : non parum quoque debilitatum fuit à creberrimis V. S. Ad lymphæ cumulationem multum facit exercitiorum intermissio, utcunque temperanter vivat.

Stupores dimidii lateris maxime si eo usque pertigerint, ut discrimen calidi & frigidi partes non amplius animadvertant, accedente

644 Observatio CXXXVI. Apoplexiæ Prodromi.

ἀναισθησία linguæ, prægressa & comite vertigine apoplexiam minantur, maxime in provecta ætate.

Huic malo sequentibus occurrendum, propterea Reverendissimus ac Illustrissimus Princeps mane & vesperi ʒj. hujus Trageæ cum aq. rorismar. vel simili sumat

℞. Cinamom. acut. ʒij. Galang. ʒj.

Nuc. mosch. macis. cubeb. āā. ʒß.

C. C. ph. pp. ʒij. Ambr. gryf. sp. ros. f. q. sol. ʒj.

Conf. alk. c. ʒj. sacch. perlat. ʒiij. vel ʒiiij. Msc. F. pulv.

Prodesse quoque tales rotulæ, quarum subinde una alterave ore teneatur maxime in conventibus, senatu &c.

℞. Spec. diamb. c. diamosch. āā. ʒj.

Extract. xyloal. ʒj. Balsam. apoplect. gr. vj.

Confect. alkerm. compl. ʒj.

Sacch. alb. in f. q. aq. rorismar. solut. ʒiij.

Msc. F. Confect. in rotulas.

summo mane sumat gt. vj. K. ambr. c. aq. beton. aut hujus 2. vel 3. tal. Pil.

℞. Ambr. gryf. sp. rosar. f. q. solut. ʒj.

Extract. xyloal. helen. āā. ʒß.

Gumm. tragacanth. aq. rorism. solut. q. f.

Msc. F. Pil. ex ʒj. No. xxx. consperg. pulv. santal. citr.

Reverendissimus & Illustrissimus mastice grana mastich. sel. j. vel ij. jejune. Mane & cubitum ituro inungatur vertex & scrobiculus cervicis hoc Balsamo.

℞. Balsam. apoplect. opt. ʒj.

Ol. N. M. expr. ʒiß.

d. majoran. mac.

rorismar. āā. gtt. viij.

rut. gtt. vj.

Msc. diligenter.

Brachia, cervix & dorsum fricentur solummodo mane linteis calidis imbutis tali suffimigio.

℞. Mastich. elect. ʒß. Succin. flav. ʒij.

Ladan. ʒiß. Benz. ʒß.

Flor.

Flor. lavendul. rorismar.

calcatripp. calendul. āā. 3j.

Msc. F. Pulv. gross.

Cibos condiat *mac. N. mosch. majoran. salv.* Omittantur allia, cæpæ, aliaque caput replentia. Bibat vinum consuetum *decoct. lign. visc. quern. dilutum.* Imprimis omittantur lectio & scriptura statim à pastu, item somnus mox à prandio. *Scaphusii d. 18. Febr. 1678.*

D. D. J. C. S. d. 14. Martii scribit. Reverendissimus & Illustrissimus Princeps medicamentis præscriptis sedulo usus jam & adhuc utitur, nec sine fructu, nam inde melius sese habere & expeditius incedere valebat. Præteritâ die Veneris Arbon. vento boreali sat vehementer flante, contra meam voluntatem imo cum summa displicentiâ, profectus & in reditu Rosch. versus lacum vectus fuit, ubi ex latere affecto paulo post per totum latus defluxionem frigidam delabi senserat, ita ut ibidem à fœmore ad plantam pedis vix incalescere possit, & minus incedere valens, modico incessu defatigetur cum pedis tractu. Ad hæc adhibeo suffumigium nostrum præscriptum. Queritur quid ulterius agendum? an huic symptomati minus cedenti suo tempore non conducere Thermæ Fabarienses? Vale.

Respondi 26. Mart. 1678. Quum neque in chylicatione neque in sanguificatione enorme vitium appareat, & solummodo genus nervosum aliquam Eclipsin patiat, illud strenue & diu continuatis remediis corroborandum est, eoque magis, quia morbi nervini ægerrime cedunt. Pergendum igitur Pilulis ambratis: quibus ob tractum quendam addi posset ʒii diaph. 3j. cinnab. nativ. ʒß. sumat illas summo mane. Tragæa, balsam. apoplect. ʒc. Optarem ut Reverendissimus & Illustriss. Dñus minus in profundendo suo sanguine prodigus esset: cum certo certius nimis crebro repetitæ sanguinis emissiones cerebro nocentissimæ sint: vita enim est in sanguine & dilectus naturæ Filius. Differatur igitur V. S. ad Majum usque, quæ tunc præmisso lenitivo, instituatur. Quia stupor iste pertinax malum est, Thermæ prodesse, ac proinde existimo Fabarienses utiles fore:

Die 18. Aprilis 1678. Excell. D. D. J. C. S. scribit. Reverendissimus & Illustrissimus Princeps sat bene valet, tractum tamen illum adhuc sed sine molestia sentit. Jam purgabit & dein sanguinem mittet. Postea oportuno tempore Thermas Fabarienses adibit. Has ut cum fructu adhibere possit, ab Excell. V. informationem & quibus mediis me instructum esse oporteat, rogo. M m m m 3 Respon-

646 Observatio CXXXVI. Apoplexiæ Prodromi.

Respondi die 26. Aprilis 1678. Ante abitum ad Thermas Reverendissimus & Illustrissimas Dominus purgandus blande consueto medicamento & parca V. S. Balneet non ultra 5. horas : 3. ante & 2. horas post meridiem. Mane ante ingressum vesci posset jusculo & trag. temperata ex cinamom. mac. n. mosch. cubeb. C. C. ph. ppr. limatur. ebor. cort. citr. cond. conf. alk. cum sacch. perlat. Habeat in promptu similes tabellas. Vesperti nihil comedat. Post balneum lectum petat. Ante pastum obambulet. Constipationi occurrat pil. Mylleri aut diagryd. Δ . cum Crem. $\square$. siticulosus vinum diluat decocto chinæ. Si diarrhœa corripiatur, attendat qualis materia : si biliosa purgetur rhab. & myrab. infus. Adhibeantur postea adstringentia decoct. torment. emuls. Si aquea lutulenta sit, detur pulv. stom. Birk. cum ol. N. M. expr. Contra debilitates secum sumat confect. Alk. c. & Hyacinth. c. & inc. Contra febrim $\frac{1}{2}$. diaph. Bez. min. syr. refriger. pom. citr. &c. pulv. cord. ex absorbent. Elæosacch. ex ol. d. cort. citr. cinamom. &c. conditum cephalicum pro Principe.

Ab harum Thermarum usu per multum tempus satis bona utebatur sanitate. Anno 1687. viribus senio magis quam morbo detritis placidissima morte diem suum obiit Princeps Optimus, Pius & omnibus Gratosissimus.

OBSERVATIO CXXXVII.

*Apoplexiæ prodromi prægressis varii generis
Catarrhis.*

Reverendissimus Dnus Romanus Abbas S. Trutperti in Brisgoia : obæsus & ventricosus, facie rubra præditus : interdium somnolentus est, & noctu non multum dormit, insomnia habet clara, syllogismos facit dexterius quam non raro vigilans. Frequenter patitur cephalalgiam in syncipite, putatque vacui aliquid esse circa concursum sagittalis & coronariæ. Muscæ oculis obversantur : Vertigine levicule subinde corripitur : aures tinniunt, cerumine prope destituitur. Lassus est : valde catarrhosis, & catarrhi defluunt ad cervicem, humeros, lumbos, coxas, fæmora, dolores pariunt. Pedes frigent cum stupore : horrores citra febrim experitur. Temperanter vivit : duos gestat fongiculos. Nuper catarrhum veluti suffocativum passus est, quem brevi sustulit largissima mictio.

Die 5. Julii 1675. Consilium suppeditavi monuique, cavendum, ne
sanguis

sanguis copiâ fluxibilitate & arrimoniâ peccet ; ne serum intra cranium cumuletur & in partes principes protrudatur. *Præscripsi dietam* : vitet aërem nebulosum, pluvium, nivolum : in cibis omittat lactucam, carpiones, pastas farinaceas, tincas &c. carnem suillam, valde salita, aromatibus condita &c. vina sulphurata : obambulet frequenter : alvum apertam fervet : vitet iram. *Ex Chirurgia* suasi : *V. S.* Scarificationes, Fonticulos. *Ex Pharmac.* 1. *Pilul. cephal.* semel in mense post cœnam. 2. *Pulv. cephal. cujus* 3ß. sumatur c. *aq. beton. fl. til.* 3. *Tabell. cephalic.* 4. *Conserv. rosar. c. theriac. noctu.* *Aq. contr. asthma.* Utatur *Acidulis* caute.

Mens. Jul. 1678. scribit : defluxiones ad habitum jam ultra annum durasse easque dolorificas : nunc oculos & dentes infestare ; caput æstuarere : ardorem sentire in cervice, dolores in lecto affligere, extra eundem lassitudinem, ut vix scalam scandere valeat : appetitum integrum esse : à vino se lædi, juvari à *spir. Ol. cum aq. mixto.* Veretur arthritidem. Suasi *pilul. ʒ. c. cinnabar.* item *Conserv. rosar. c. theriac. noctu* &c.

Mense August. scribit ex horum usu dolorem genuum remisisse ; manere tamen in artubus reliquis & cervice.

Die 18. Aug. ejusdem anni ipsum conveni Clinglovii. Est 54. annorum circiter : ante defluxiones primum caput dolet, hinc exporrigitur versus radices bulborum oculorum & glandulas oculares : oculi lachrymas involuntariè fundunt ; hinc extenditur versus aures & tempora, tandem pervenit ad nucham, humeros & ad medios digitos manuum, denique desinit in lumbis, coxis & genibus, sine tumore : dolor maxime noctu affligit, sæpe somnum interrumpit. Genua nunc firmiora sunt ; sine impedimento scalam ascendit & descendit. In paroxysmo hoc dolorifico etiam dentes affliguntur : caput & soleæ æstuant ac si prunæ ardentes subessent, sæpe per totam noctem. Non raro lingua aphthis corripitur, maxime si defluxiones in summo impetu sint : sæpius loco muci purum cruorem emungit ex naribus.

Resolutio.

HUMORES, defluxionum istarum materia & causa stimulans, videntur esse calidi, quia æstum pariunt, excitant dolores satis graves : sunt tenues, quia rapidissime & quidem secundum nervos ruunt ac brevi intervallo, citoque dissipantur. Minantur arthritidem, quia articulos petunt & circa illos subsistunt. Hi mitigandi & dissipandi sunt, frequensque illorum exundatio compescenda est, & data occasione evacuandi erunt. Mitigant & dissipant *Pulv. specif. m. cum ʒ diaphor.*
Diaphor.

648 Observatio CXXXVII. Apoplexiæ prodr. &c.

Diaphor. ℥. alkalia insipida C. C. ust. rasur. ebor. ꝯc. Exundationem compescunt diacod. Mont. conserv. ros. cum theriac. Evacuantur purgatione temperata pilul. cephal. m.

Die 10. Nov. 1678. scribit : Defluxiones per artus continuant, somnum turbant & noctu molestiores sunt quam interdiu, imprimis si vel duos cyathos ultra consuetum vini ebibat : petit pulv. specif. sibi proficuum, quem nisi; bene faceret, si posset illum mane sumere.

Die 1. Aug. 1679. scribit ex acidulis Ripplisav. A potu acidularum cætera bene se habuit : antiquus tamen affectus non imminutus sed auctus fuit. Inter potandum acidulas M. ꝯ V. ad mens. j. caput incaluit; vertigo adfuit, pedes æstuarunt, oculi rubuerunt & manarunt, dentes doluerunt : aphthæ erupērunt : noctu defluxiones per cervicem in humeros, brachia, manus, lumbos, genua & plantas pedum decubuerunt tam vehementer, ut noctu inde expergefieret; hæc potissimum noctu evenērunt. Interdiu nullibi doluit nisi in hypochondrio d. cum genuum imbecillitate & capitis æstu.

Quia humorum serosorum effervescentiæ & exundationes frequenter fiunt, suasi edulcorationem. 1. *Pilul. ex diaphor. ꝯ. ℥. cum extract. xyloaloës, beton.* 2. *Discussionem pulv. specif. m. si moras nectant per plures dies mane; aliàs semel in septimana.* 3. *Suspensionem maxime hyeme Conserv. ros. r. majoran. bol. Arm. Theriac.* 4. *Purgetur pilul. cephal. m. hyeme ante novilunium.*

Ex Locis Communibus Excell. D. D. Brunneri.

REverendissimus Dn. Abbas St. Trutperti, 65. annorum, staturæ mediæ, obæsus & ventricosus, abdomen quippe insigniter prominet pendulum propter exomphalon; facies saturate rubet, & oculi rubent ac madent, capillitio cano, tonso : habitus crassus est & mollis : temperanter vivit & plus aquæ aut decocti quam vini bibit; vitam agit sedentariam jam diu, nec nisi reptando pedes incessit : somno pomeridiano indulget; noctu surgit è lecto, & sedens in sedili per horam unam aut alteram utitur tunc pulv. sternutator. usque dum sternuerit, postea fumum tabaci fistula haurit, inde lectum repetit. Catarrhis obnoxius crebras defluxiones passus est, præsertim circa æquinoctium vernum non absque motu febrili, quem catarrhalem vocitant, ad cervicem, humeros dolorificos, lumbos præterea, coxas & femora; usus est propterea pulv. specif. Ven. D. D. Wepferi. Ad pectus dilapsæ tussés excitarunt & sputationes, ut catarrhum suffocativum vererentur,
aut

aut de Apoplexia sollicitum reddiderint *Reverendiss. Anno 1688. propter invasiones Gallorum* cælum & locum, proin etiam victum mutavit, dum *Clinglovium* concessit, non citra insignem perturbationem, multa fastidia devoravit. Belle usque sese habuit, *Bacchanalibus 1689.* interfuit & plusculum forte, quam diæta consueta ferebat, sese invitavit. *Sub finem Februarii hujus anni* pedes primum intumuerunt, postea rheuma ruit ad pectus, & præter spirandi difficultatem tussim, crebras & copiosas sputationes excitavit: appetitus periit non citra gliscientis febriculæ indicia; habitus enim imminuebatur insigniter, lassus fuit; noctu sese è lecto proripuit, pedes circa malleolos intumuerunt & impressa servarunt digitorum vestigia. Crebro usus fuit noctu *theriac. cælest. ad gr. iij. iiij.* suasit *Excell. D. D. Vicarius Liq. C. C. succinat. bis purgatus fuit pilul. è succin. Craton. gr. xxv. ♀ dulc. gr. xv. cum euphoria. Vener. D. D. Wepfer præscripsit die 19. Mart. decoct. pector. c. vino & aq. 2. Rotul. pectoral. 3. Electuar. è conf. rosar. c. Theriac.* monet ut maneat in lecto, ne hyprops emergat. *Die 26. Mart.* scribit affectum *Reverendiss.* esse prodromum Apoplexiæ, & forsan aquam in ventriculis cerebri esse, misit 1. *Pulv. cephalic. ex pulv. analept. Mind. cubeb. spec. diamb. &c. mane 3j. vesp. 3ß. c. aq. rorism. 2. Rotul. cephalic. ex spec. diamb. Balsam. apopl. &c. 3. Balsam. cephalic. 4. Vesicatoria. 5. Syrup. laxativ. & V. S. d. 13. April. 6. Pilul. è succin. Craton. singulis quatuor diebus dimidia hora ante cœnam No. v.*

Die 5. April. conveni Reverendiss. Clinglovii: parum appetit, melius tamen quam nuper, non sitit, bibit *decoct. C. C. passul. rad. chin.* alvus respondet utcunque: urina copiosa & satis laudabilis, pulsus fortis & robustus: raro jam tussit, & facile sputum excernit probæ notæ: facile respirat & manere potest in lecto, nisi consuetudini indulgeat: os nullo peregrino sapore est imbutum. Caput calere ait, & sudor interdum erumpit, serenum esse nec obtusum; nullibi dolet, nec gravitatem ullam aut pondus in eo percipit: memoriam fidam ajunt, nullas aut levisimas in sermone aut judicio hallucinationes animadvertunt adstantes: nulla vertigine neque gyrosa neque titubante infestatur, nec sedens, nec jacens in lecto, neque incedens. Dormit, sed parum inde reficitur, plerumque à decima usque ad primam matut. abhinc insomnis existit. Inter legendum interdum à linea aberrat & in subsequenter incidit: manibus firmiter apprehendit, sed scribenti non obsequuntur tam prompte, quam olim, & literas miscet. Pedes sunt infirmi, attollere potest, sed sustentationem denegant, alie-

nos quasi percipit, propriis viribus sese sustentare non valet: minus incedere; suffultus autem sed debiliter incedit, uterque noctu tumet circa malleolos, mane detumescunt, tarsus dextri pedis dolet propter casum: utitur *præscriptis D. D. Wepferi*. In cœna comedit iusculum, aliquot pruna, pisces frixos, fungos, parum bibit.

Die 6. April. dormivit usque ad secundam matut. mansit tota nocte in lecto: *Fonticuli* faciunt officium & *Vesicatoria* utrique humero admota: urina copiosa & laudabilis: vegetus apparuit & ad omnia apposite respondit: scripsit sed difficulter literas innectit, nullam sentit vertiginem, nullum dolorem aut pondus capitis, sensus integros ait, nisi visum quem in lectione falli dicit lineis; pransus est satis bene atque cœnavit, in discursu leviculas animadverti memoriæ labes, interdum tamen hallucinari perhibent, & villas suis nominibus impertire nescivisse ajunt: sumsit *Pilul. cephal. No. vij.*

Die 7. April. noctu bene dormivit absque insomniis usque ad secundam matut. postea alvum exoneravit, & abhinc bis adhuc, mane belle sese habuit, melius scripsit hodie: parum pransus est, sitiit, sumpsit *vesperi pulv. cephalic. D. D. Wepf. cum aq. rorismar. & guttul. aliquot* ☉. *volat. oleos. S.* abhinc dixit caput calere & turbulentum esse, parum cœnavit.

Consilium Medicum.

Affectus quo laborat *Reverendiss.* non est vertigo, etenim neque sedenti neque jacenti, nec stanti objecta in gyrum agi aut titubare videntur, sed omnia legitimo situ & ordine & statione apparent; cum igitur definitum affectui non competat, neque definitio competere poterit. Neque apoplexia existit, quandoquidem sensus omnes tam interni quam externi sunt integri, & quæ ab adstantibus animadvertuntur hallucinationes aut in sermone aut memoria, aut iudicio, vel nullæ sunt, vel plane levissimæ; neque loquela quicquam vitii cepit. Nec est Paraplegia aut Paralysis vera, quandoquidem in his membra aut plane resoluta raptantur, aut motum pene omnem denegant. Potius igitur impotentia quædam artuum appellanda erit, siquidem tam manus in scribendo non debite obsequuntur, nec tam promte atque olim, dum literas miscet, nec tam distincte pingere potest *Reverendiss.* imprimis verò artus inferiores impotentia laborant, dum corpori sustentationem denegant, & vacillant; resoluti tamen dici non possunt, quia eos attollere potest & flectere ad arbitrium. Caput interea non prorsus immune videtur, siquidem inter standum & ipsum vacillat & quid intus fluctuare videtur; quin & interdum minus promte memoriæ succurrunt nomina rerum. Causa

Causa tantæ impotentiae est imminutus effluxus spirituum animalium è cerebro per nervos, in quo scil. intemerato robur artuum consistit, à colluvie serosa quæ alicubi circa genus nervosum stagnat, adeoque viam aliquo modo intercludit spiritibus animalibus; etenim multum seri cumulare *Reverendiss.* apparet ex tumore pedum œdematoso, qui ab initio morbi evenit, defluxionibus crebris, tussi & copiosis sputaminibus, quæ non nisi abundantis seri productum existunt: dubium tamen est, utrum circa principium, seu progressum nervi sero nimio madeant; etenim jam olim passus est *Reverendiss.* defluxiones ad articulos, cervicem, humeros, lumbos & femora, unde tunc *pulv. specif.* adhibitus fuit, invasit præterea cum tumore pedum œdematoso. Quum vero hoc tempore nullos dolores articulorum senserit, & tanta impotentia sensim sine sensu obrepserit, verisimile est circa principium nervorum & in ipso cerebro retardari atque imminui influxum spirituum animalium à sero in ventriculis stagnante; hinc in capite à motu fluctuationem quandam percipit, quæ quiescenti non contingit, præterea capitis corroborationem poscit & calet præter morem; non tantam tamen illuviem seri esse existimo, ut inde substantia callosa cerebri, aut corpora striata permaduerint, aliàs & mendæ judicii & memoriæ labe animadverterentur manifestiores, dum spiritus minus promte meare ac remeare & vestigia sua relegere possent. Potius compressio quædam corporum striatorum fieri videtur à colluvie seri in ventriculis cerebri, quod per infundibulum detrusum & ipsos nervos opticos afficere & visum fallere potest. Serum hoc cumulatam fuit tempestate hac pluvia; circa æquinoctium autem fusum ad pectus decubuit, uti quotannis fieri solitum fuit, & insignem catarrhum cum feбри excitavit cum copiosis ac frequentibus sputaminibus. Symbolum contulit vita sedentaria, qua mirum quantum humiditates accumulatur: postea facta quasi metastasi, missis partibus spiritalibus in ventriculos cerebri ruit & exundavit, dictaque symptomata generis nervosi excitavit, remittente tussi & sputaminibus. Sive jam sua sponte natura hæc loca, missis prioribus, affectavit, seu aliàs eò commota fuerit, sive cogitationibus intensis, dum tempore hoc ulceroso fastidia varia devoravit & tacite concoxit *Reverendiss.* res eodem recidit.

Interea omni ingenio eò annitendum erit, ut colluvies serosa in toto corpore, cujus passim exstant indicia, imminuatur. 2. In ventriculis cerebri & partibus aliis facta illuvies exhauriatur, ne tandem, dum penitus substantiam cerebri irrigat, graviora usque inducat symptomata, obturatis, compressis vel obstructis compitis spirituum animalium aut circa principium aut propaginem, & ita Apoplexiam aut Paraly sin excitare queat.

652 Observatio CXXXVII. Apoplexiæ prodr. &c.

1. Singulis 8. dieb. capiat Reverendiss. Pilul. cephalic. No. ix. xj. duabus hor. post cœnam:

℞. Extract. pilul. cochiar.
aurear. āā. ℥ij.

castor. gr. vj.

Magister. gialapp. ℥ss.

Ol. d. rorismar. gtt. ij.

Spir. ceras. nigr. q. s.

Misc. F. Pil. No. xxxxxviii. De ☉.

2. Mane hor. 5. & V. hor. 4. utatur pulv. cephalic. confortante Ven. D. D. Wepferi, add. ☉ vol. oleos. gtt. v.

3. Horâ abhinc superbibat Decoct. Lumbricor. ad resolvendam lympham, & inde expectet sudorem in Laconico.

℞. Lign. sanct. ℥iſs.
sassafr.

Rad. chin. elect.

filic.

polypod. q.

helen. āā. ℥ss.

Lumbric. ☿ exsiccat. 3vj.

Sem. fœnicul. ℥ij.

Incis. & contus. coq. in lagen. ℥. cum aq. font. mens. j. per hor. j.

4. Interdiu Rotulam unam aut alteram mandat.

5. Mane utatur pulv. sternutator. & abhinc mastice Cubebæ, No. v.

6. Caput Cucuphâ muniat, & balsamum illinat.

7. Tragæa post pastum ad eandem intentionem faceret.

8. Frictiones instituantur artuum c. spir. lumbric. post Laconici usum. Vesicatoria adhibeantur, si perturbatio animadvertatur.

Diæta sit conveniens & extenuans: vitet Reverend. aërem frigidum & humidum, cum primis nocturnum, & stragulis sese apte cooperiat, ratus seri exsuperantiam quam maxime diaphoresi minui, cuius Doctiss. Carolus Piso oculatus testis fuit. Victus sit exsiccans, nocent pisces molles & glutinosi, lactuca, olera pleraque multum humiditatis præbent, vitet carnem suillam, omnes cibos nimium salitos. Vinum diluat decoct. Sassafr. quod velim quam commendatissimum.

Somnum

Somnum statim à pastu initum talium defluxionum authorem credat. Quoniam partim ob molem partim ob nuperum accidens exercitia instituire non valet, saltem frequenti obambulatione spirituum influxum per nervos procuret. Animi motus sint moderati & mens hilaris.

Deus O, M. Salutaria hæc Reverendiss. esse jubeat!

Joh. Conradus Brunner, M. D.

*Die 28. April. 1689. ipsum conveni Clinglovii, observavi illum firmo talo insistere, dum manibus pueri axillis nitebatur ipsum incessisse sine pedum tractu, at capite antrorsum sibi cadendum putavit; aliquando se unum alterumve passum progredi posse ait, verum mox vel mensam vel parietem arripiendum esse, alias se casurum protinus. Inter colloquendum nomina rerum notissimarum non succurrunt sapissime, & hac vice nomen Balsami: sæpe ad mictionem stimulatur, hanc ob causam lectum noctu præcipue permittit: in lecto manus & pedes movet; dormit ad medium noctis, postea non amplius, verum à prandio aliquandiu, etiam in lecto ut hodie. *Vesperi cuti capillatæ* imposui *Cucupham ex Emplastr. Vesicat.* Per poros cutis illæsa cuticulâ eduxit aquam; at quia illa loco movebatur, in utroque tempore vesicas excitavit.*

Die 29. April. mane serum adhuc emanavit; de nullo dolore sed levi solum ardore in temporibus conquestus est. *Vesperi* stabat firmo talo, nec genua dum stabat labascebant, quod tamen evenit statim in ingressu, nisi sustentetur. Hodie multum querebatur de lumbagine: in capite nec gravantem nec pungentem dolorem patitur: omnibus sensibus externis valet: appetit, subinde sitit, bene pransus est, urina crassa, pallida cum sedimento crasso.

Die 30. Aprilis adhuc de lumbagine conquestus est, quæ sedentem imprimis affligit, quando stat, remittit: dum sedebat, vidi abdomen mire pendulum ob molem prope ad interfœmineum medium descendens: pransus est bene. Circa primam pomer. decubuit in lecto ac dormivit, post tertiam expergefactus surrexit; quamprimum stetit, de vera vertigine querebatur dicebatque omnia intra cranium turbari: in nullo artuum conquerebatur de dolore, de fluctuatione nihil fateri voluit: Exomphalon magnum dixit. Licet fumo tabaci utatur, ait se parum salivare, nec ab usu pulv. sternut. multum emungit.

Die 2. Maji in dorso versus coxas subitos dolores passus est, ut alta voce ejulare cogeretur, dum sedebat; quamprimum surrexit atque aliquandiu erectus stetit, dolor subito remisit. Videbatur spasmo similis affectus, nam sensit dolorem à tractione quadam excitari, à relaxata quasi chorda dolorem remittere.

654 Observatio CXXXVII. Apoplexiæ prodr. &c.

Abiturus die 2. Maji suasi 1. Mane hora 5. 3j. pulv. cephal. & V. hor. 5. 3ß. cum aq. cephal. parata ex aqua beton. aut roism. aut salv. 3v. serpill. Lumbric. aa. 3ß. spir. *c. arom. 3j. syr. flor. paralys. parum. 2. Decoct. lignor. hora post pulv. 3. Rotul. cephal. 4. Subinde nocte aut conserv. rosar. r. c. theriac. aut pilul. theriac. cœlest. 5. Frictionem totius dorsi pila lanea. 6. Pectionem frequentem retrorsum. 7. Vesicatorium toti capiti imponendum d. 4. Maji. 8. Pilul. cephal. ante nov. & plenilunium No. viij. Si caput siccum sit, vertex illinatur Balsam. cephal. M. & V.

Die 24. Maji 1689. iterum ipsum conveni: hucusque bis applicitum fuit Vesicator. bis scamno incubuit. In cute capillata emerferunt pustulæ rubræ pisi magnitudine fere; in toto reliquo corpore nullæ apparent, illiverunt Ung. alb. camphor. aliàs vegetus est, melius appetit: memoria imbecillior: nondum incedere valet &c. Suasi abrasionem capillorum: iteretur Vesicator. & scamnus. Utatur medicamentis nuper præscriptis.

Die 10. Junii 1689. ipsemet propria manu scripsit, se sine fulcro in hypocausto & foris aliquoties obambulasse, ac genua firma fuisse: at rursus perturbationem in capite sensisse, denuo quoque novas pustulas utrinque in capite emergere, ut malum timeat.

Pergat medicamentis d. 2. Maji præscriptis: pustulis imponatur Emplastr. diapalm.

Die 27. Jun. scribit Chirurgus: tubercula plura in capite in unum abscessum coierunt, qui valde doluit, donec ruptus fuit ab Emplastr. apertus post aures plurimum puris fudit, caput prius valde inflammatum erat, toto in corpore melius se habet; petit pulv. ceph. quem misi. Postea obambulare rursus potuit Reverendiss. pro lubitu.

Die 1. Jul. 1692. Mane adhuc missam celebravit, postea correptus fuit impotentia pedum & brachiorum. d. 2. Jul. incrementa sumpsit & magis die seq. cum vocis debilitate, inappetentia, pulsu freq. celer. petiit meam præsentiam. Die 4. Jul. misi D. D. Psisterum, qui ipsum deprehendit tertiana intermittente affectum: à Pulv. & Electuar. Febrifug. convaluit post quartum paroxysmum & d. 9. Jul. optimè se habuit: manet tamen urinæ incontinentia.

In principio Martii 1693. denuo correptus fuit insultu febrili per incertas periodos redeunte; brevi tamen à congruis adhibitis per Filium meum cessavit.

Die

Die 27. Maji 1693. rursus correptus fuit horrore, seq. æstu & lassitudine magna: emerfit erysipelas in tibia dextra: die 22. rubor & tumor manent ac tendunt versus femur, sitit, catarrhi continuo ruunt: appetitus prorsus est prostratus. Misi *Mixturam diaphoretic.* bibat *decoct. C. C. ust.* inde melius se habuit.

Die 6. Nov. ejusdem anni convenit ipsum D. D. Pfister: prompte incedebat & quidem sine fulcro: vegetior erat; sensibus internis valens optime; conquerebatur imprimis de dolore occipitis, etiam de humerorum gravitate; præscripsit ipsi *caput roborantia.*

Circa finem Aprilis 1694. ob defluxionem & stagnationem feri intra cranium memoria rursus valde imminuebatur, loquela impedita, artus valde debiles, nullam sibi opem ferre potest: urinam retinere nequit, tandem d. 23. April. noctu circa hor. 1. mortuus est.

OBSERVATIO CXXXVIII.

Apoplexiæ Metus.

Rev. Dnus Wolf. Wil. Bühel Norimberg. d. 6. Novembr. 1680. Consilium ex occasione Tractatûs mei de Apoplexia lecti petit.

ANtequam ætatis annum secundum absolvit, *Mens. Febr.* cælo gelido in aerem frigidum exportabatur, & aliquandiu in aere frigido detinebatur: domum deportatus in hypocaustum Hemiplegiâ lateris dextri correptus fuit, ut nec pedi dextro insistere, nec brachium movere posset: benedicente Deo, *operâ Celebris & periti Medici* feliciter curatus fuit, ut nullum vitium in illo animadvertatur præter debilitatem quandam, si diu scribat, aut aliquid diu manibus teneat. Præterea certis anni temporibus scil. Vere & Autumno in toto latere dextro quendam motum convulsivum experitur, non diu durantem & nunquam vigilantem, sed præcedente somno invadentem. Ante invasionem & post illam quoque percipit quandam quasi lassitudinem in capite. 1675. 1676. ob dentem cariosum odontalgia sævâ correptus fuit in sinistro latere: 1677. *Mens. Mart.* post meridiem subito auris sinistra tinnitu diuturno affecta fuit, mox subsequente aliqua imbecillitate lateris sinistri, ita tamen ut muniis suis tum & hucusque vacare valuerit: accessit vellicatio quædam in oculis quam in speculo observare potuit ut & in lingua. *Quidam Medicus* suasit *Tinctur. succin. c. aq. fl. lil. convall.* assumendam: foris sinistrum latus lavabatur *spiritu*

ritu quodam ardente : linguæ apex *ol. anisi* tangebatur. Hæc non male contulerunt, attamen malum non sustulerunt. Ad mutationes tempestatum & lunæ notabiles passionēs in sinistro latere & lingua experitur : nam nunc sinistri parti capitis pondus accumbere videtur, nunc ad collum & totum latus sinistrum pervenit, ac in medio aliquid affixum putat, nunc in medio dorso hæret. Sensus quoque non sibi semper similis est : quando sinistro lateri in somno incumbit, illud stupet ; sæpe magna siccitas linguam occupat, adeo ut præ illa, nisi *humectantia* in ore teneret, loqui nesciret, quamvis nec illa juvent, si siccitas nimia adsit. *Præterito mense Maji 1680. Vena sub lingua secta fuit* : sanguis erat niger crassus, at inde nullum notabile levamen percepit. Est 30. annorum, temperamenti melancholici maximam partem, quod judicat ex insomniis terribilibus : facies est colorata, sed non nimium, ut nihil morborum ex facie possit divinari, subinde sternutat. In corpore non dolet, nisi quando catarrhi secundum latus sinistrum ruunt, putat cor dolere. Imprimis linguæ rationem habendam expetit.

Resolutio.

Affectus varii in hoc casu occurrunt, qui ad tres commode reducuntur, suntque Hemiplegiæ, motus convulsivi & linguæ siccitas. Satis fortis fuit dextri lateris Hemiplegia dum adhuc puer erat, quæ utcumque curata sit, labem tamen aliquam reliquit : in cujus locum successit aliquis motus convulsivus, postquam illa *congruis medicamentis* sublata fuit. Sinistri lateris affectus aliquam Hemiplegiam seu refert seu minatur, nam hoc latus languidum experitur, maxime ad mutationes tempestatum cum sensu ponderis accumbentis, præterea stupet, si in somno diutius illi incumberebat : vera tamen Hemiplegia non est, quia artus suis adhuc muniis ita funguntur, ut nemo facile labem advertat. Denique linguæ siccitas morbosa est, quia loquelam impedit, nisi *humectantibus* caveatur, quod tamen non semper satis præstari potest. Hemiplegiæ tum veræ in dextro latere, nunc quidem sublatae attamen relicta quadam debilitate, ob quam continuata diutius scriptura aut apprehensione manus defatigatur, tum sinistri lateris imperfectæ causa proxima est impedimentum quoddam in medulla oblongata, ob quam spiritus animales non sufficienter ad artus ad motum & sensum vegetandum influunt : In dextro latere impedimentum sublatum prope existimo, quia nonnisi post defatigationem quandam animadvertitur, aliquod tamen superest, quia defatigatur & spiritus labore dissipati non tam copiose & expedite restaurantur. In sinistro latere aliquod est sed perexiguum nec magni momenti, quia nemo

nemo nisi ipsemet imbecillitatem hanc animadvertit. Impedimentum hoc est, quod nervos angustiores facit: an vero nervos comprimendo, an aliquomodo obstruendo? dubium est. Videtur comprimendo foris idque à sero incluso intra meningem & corpus medullosum oblongatum (NB. nam medullosum hanc substantiam affici totius sinistri lateris imbecillitas & stupor innuunt, non particularis aliquis nervus.) Quia ipsemet sentit corpus aliquod incumbere, deinde hemiplegia tam levis est, ut vix nomen hoc mereatur. Illud videtur esse serum, tum quia solus hic humor ad hæc loca pertingere potest, ut brevi tempore ibi commoretur & penitus dissipetur. Occasionem Primæ effluvio & aliquali stagnationi ansam dedit in dextro latere, mora longior in aere frigido, unde pars debilitata & ad recipiendum apta facta, & ab hypocaufto calido postea fusum fuit. Secundæ odontalgia per duos annos durans affluxui ansam dedit; quæ simul innuit causam potius foris medullæ accumbere quam ad intima penetrare, quod etiam confirmat tinnitus aurium. Serum causam esse, probatur ex eo, quia hæc imbecillitas evenit ad mutationes aëris & lunæ, quorum utrumque magnam vim ad serum movendum & separandum à massa sanguinea ac effusum detinendum habet. Serum in hoc loco tamen acre esse patet, quia motus convulsivos efficit & palpitationes palpebrarum potius quam oculi, qui non contemnendi, quia illos præcedit & sequitur aliqualis capitis defatigatio. Tali sero abundant aliàs Melancholici. Linguae siccitas ab alia causa dependet scil. à ductuum salivarium, sublingualium aliorumque, quorum officium est linguam humectare, occlusionem: neutiquam ex lymphæ defectu, cum cætera sanus sit: cui accedit, forte præcordiorum æstus & somnus ore aperto, ob quas causas tantillum, quod superest, de lymphæ absorbetur.

Indicationes igitur erunt serum stagnans circa medullam oblongatam auferendum, laxitatem piæ meningis constringendam; acrimoniam feri attemperandam, & proventum salivaris liquoris majorem ad linguam adducendum esse.

Itaque 1. *Purgandum pilul. cephal. semel in mense, quarum num. 7. vel 9. duabus horis à parca cæna sumat.* 2. *Fonticuli excitandi, unus in brachio sinistro, alter in parte externa fæmoris supra genu dextrum.* 3. *Si imbecillitas crescit, profunt Vesicatoria carpis applicita.* 4. *Paretur pulvis absorbens & genus nervosum roborans, qui diu continuandus, quo solo hujusmodi affectus superati fuerunt.*

℞. Rad. cariophyllat.
valerian. sylv.
pæon. aa. ʒiij

Qooo

Summit.

Summit. majoran.

rorismar. ana. ʒj.

C. C. ph. ppt.

Ungul. alc. pp. ana ʒiʒ.

† diaphor. ʒiij.

Sacch. alb. ʒiij.

Ol. N. M. expr. gr. iij.

Msc. F. pulv.

Dos. M. & V. ʒss. cum aq. betonic.

Essent. Tinct. aq. spirituos. non tutæ sunt. Topica frustranea erunt. V. S. sub lingua nihil opis feret. Propter linguæ siccitatem mastice mastichen, rad. galang. rad. pyreth. Frigida nocent. Ol. dest. apici linguæ admota stupefaciunt. Diætam in sex rebus non naturalibus congruam observet.

OBSERVATIO CXXXIX.

Apoplexia.

Nobiliss. & Excell. D. D. Henricus Scretæ à Zavorziz, natus Scaphu-
sii 1639. Mense Junii. Postquam in addiscenda lingua Latina &
Græca quædam fundamenta jecisset, ad Pharmacopœam destinatus
fuit, hanc singulari industria excoluit, nam dum omnium simplicium
accuratam notitiam comparare annixus est, magis magisque in Latina
& Græca Literatura se exercuit, tandem quoque proprio Marte Ara-
bicam cæterasque Orientales addidit, & ut ad perfectionem, tùm stu-
dium Linguarum, tùm Artem Pharmaceuticam, quantum in viribus hu-
manis situm est, perduceret, noctes insomnes sæpissime ad ætatem ad-
ultiorem usque traduxit admodumque lucubrationibus indulsit :
in laboribus chymicis ipsemet manum operi admovit ; his studiis Ma-
thesin junxit ; diligenter Cartesii Scripta evoluit ejusque sententiam
amplexus est, ita tamen ut noluerit ejus mancipium esse, sed proba-
rit illa, quæ rationi & experientiæ consentanea comperit. Jam uxo-
ratus Heidelbergam profectus est ibique Inclytæ Academiæ indultu, abs-
que præsidio Dissertationem Physico-Mathematicam de Auditionis causis &
natura publice 1670. Mens. Decembr. & anno 1671. Mense Junii post
superatum Examen Medicum Basileæ Dissertationem de laesa Auditione
Physico-Medicam defendit, & paulo post ibi Honoribus & Privilegiis
Doctoratus Medici dotatus fuit.

Anno

Anno 1675. *Libellum de Febri Castrensi* tunc Epidemia Germanicè publici juris fecit, quem *Latinum recognitum & auctum Libro singulari recudendum* 1686. *Scaphusii* curavit. *Noctes Medicas*, quando à negotiis liber erat, præcipue noctu conscripsit, quibus *plurima Philologica aliaque rem medicam illustrantia* continentur. Pridem quoque exorsus est *Commentarium in Nicandri Theriacam*, cujus aliquot editionum potitus erat & *Arabicam* jam in *Latinam* transtulit: Hunc quinto die ante obitum se, si Deus vitam & vires concefferit, absoluturum hac hyeme, pollicitus est, cujus exordium ipsi funestum fuit. A puero & ni fallor à quinto ætatis anno ultra quadragesimum ætatis annum abstemius fuit, vinum penitus illo tempore abhorruit, excepto *dulci Frontiniaco*, cujus tamen raro pauxillum degustavit: cerevisiam quoque fastidivit: potus plerumque aqua erat simplex, citra ullum additamentum & cruda. Aversabatur admodum caseum. Ab 8. circiter annis vinum bibere cœpit, sed moderate, & ita quidem ut quandoque illud rursus aliquot septimanis omitteret. Delectabatur dulciariis, fructibus horæis dulcibus, bene maturis, imprimis uvis, prunis Damascenis, cerasis & similibus, quando his ad lubitum potiebatur, per plures dies nec guttulam quidem bibit. Interea vegetus fuit, licet paulo pallidior, ad omnes actiones perficiendas aptus, vicinos nobis montes plantarum causâ sæpe conscendit, iter aliquot horarum confecit. Ab aliquot annis habitus incrementa sumsit & admodum obæsus fiebat, ut non raro itinera ad loca distantiora declinaret. Ante annos circiter 18. passus est aliquot insultus nephriticos & non paucos calculos egressit, postquam usus est *Acidulis Griesbaccens.* ab illa immunis vixit. Hæmorrhagiam narium sæpius expertus est, verum nunquam enormis erat, neque ab illa debilitabatur. Febrim quoque malignam non sine vitæ periculo sustinuit. Erysipelate tibiæ correptus 1686. quod suppuratum ulcus dysepulotum post se reliquit aliquotiesque recrudit sub malleolo.

Anno 1689. *Mens. Septembr. Ad Serenissimum Dominum Administratorem Stuttgardiam* vocatus fuit: iter iniit die 21. *Sept.* in itinere correptus fuit dolore Ischiadico, ut non amplius equitare posset; aliquot horis pedes incessit: *Bablinga Stuttgardiam* rheda vehebatur, ubi 24. *Sept.* appulit. In via emerfit furunculus in tibia, ruptus diu pus fudit valdeque doluit, ac tibia intumuit: quiete consolidabatur tumorque tibiæ maximam partem evanuit: dolor ischiadicus penitus cessavit. D. 21. *Octobr. Stuttgardia* discessimus domumque rediimus sani d. 26. *Oct.* In itinere neque vel minimam molestiam sensit. Aliquot septimanis ante iter *Stuttgardianum* in sella sedens stuporem quandam in latere si-

nistro cum sensu ponderis brachii subito invadentem animadvertit, qui tamen intra quadrantem horæ post obambulationem recessit. *Eberfingam d. 1. Novembr.* rhedâ vehebatur, ibi diu adstitit mineræ ferri fusoribus fabrisque circulos pro vasis vinariis parantibus. Credebatur multum fumi carbonum tunc hausisse: vesperi domum properans portâ urbis nostræ clausâ in pago vicino pernoctare cogeatur: propter lecti duritiem dormire nequit. *Die 2. Novembr.* mane caput doluit, post prandium à somno pomeridiano brevi Cephalalgia, cui aliàs obnoxius jam per annos fuerat, penitus cessavit: Ægros visitavit atque hortum suum extra urbem situm adiit: bene cœnavit, verum nec guttulam vini degustavit, bibit haustum unum alterumve aquæ: cibi erant brassica crispa bene cocta & caro bubula, consueverat cibos ob dentes cariosos non bene masticare: hor. 9. noctis lectum petiit, post medium noctis expergefactus de Cephalalgia immani, quasi cranium divulsum iri querebatur simulque ad vomitum stimulabatur: cum conjux hanc ob causam lamentaretur, uxorem consolatus est rogavitque ut bono animo esset, nihil enim deterius superventurum; mox vero in lecto erectus sedens in latus sinistrum inclinavit & loquelam amisit.

Vocatus ante primam noctis, instar trunci jacentem inveni, compressis fortiter digitis manûs dextræ prompte brachium & pedem dextrum movit, movit quidem brachium & pedem sinistrum digitis manuum & pedum complicatis & arctissime pressis, sed tardius & ignavius primum, postea ne minimum quidem: ante meum adventum infuderunt fontanam, cui multum spir. C. C. admixtum erat; & ego similem liquorem ex aquis cephalicis cum hoc spir. $\text{E} \text{sp.} \text{ } \ominus * \square$ add. ol. dest. ceph. dedi, quem prompte deglutiit, subinde oscitavit: infuso extr. cochiar. ad 3ß. in aqua beton. soluto & propinato non solum oscitavit, verum etiam ad vomitum stimulabatur; contenta ventriculi ad os detrudebantur, verum ob dentium phalangem arctissime constrictam, nihil excernebatur; frustula carnis non bene masticata inter dentium lacunas hærentia extraximus: simul injectus fuit Clyster acris, unde, paulò ante præmisso supposito acri, alvum exoneravit: narib. nunc balsam. succin. nunc spir. $\text{ } \ominus *$ admovebatur, aliquoties nares illinebantur aq. cephal. cui pulv. Euphorbii immixtus erat, ab hac aqua pruritum permolestum excitatum fuisse constitit, quia aliquoties manum dextram naso sponte cum indignatione quadam admovit; deterso liquore quietior evasit; denuo illitâ aquâ similem indignationem excitavit, quod etiam fiebat post digitorum complicatorum compressione. Statim post insultum utrique carpo $\text{ } \text{E}$ tibiæ parti internæ sub genibus

genubus vesicatoria applicabantur. In principio pulsus robustus minus frequens erat, sensim debiliior & frequentior fiebat: primum æqualiter respiravit & placide, etiam corpore humili situ locato; postea inæqualior & cum labore quodam & sibilo, ut altius locandus fuerit, unde aliquandiu placidior esse & quiete dormire videbatur, mox tamen laboriosior fiebat: interea caput & pectus largo sudore perfundebatur, non diu post insultum oculi motu convulsivo pervertebantur; arcte dentes constrinxit; brachium dextrum sæpe succussit, nunquam tamen rigidum aut minus flexile reddebatur, post quintam dormivit: ante sextam rursus ad vomitum stimulabatur, quem alias frequenter, dum sanus esset, mane hac hora patiebatur, verum hac vice sine successu, pulsus debiliior evasit, facies livuit, paulo post expalluit & statim mox post sextam matutinam vivere desiit *d. 3. Novembr. 1689.* Aliquot annis gestavit capillitium factitium, si illud deposuit, interdum & noctu caput contra frigus muniit vitta lanea. *Venæsect. scarificationes, fonticulos* abhorruit: rarissime *purgantibus* ab aliquot annis usus est.

Scholia.

I.

Stupor lateris sinistri totius etiam genu, & pondus brachii sinistri aliquot septimanis *ante iter Stuttgardianum* derepente in hypocau-
sto sedentem invadentes, prænuntii erant funestæ fortissimæ Apople-
xiæ: quoniam enim stupor totum latus cum sensu ponderis in bra-
chio sinistro occupavit, necessario supponenda imo statuenda erit dis-
positio aliqua in principio medullæ spinalis sinistr. intra cranium, ob
quam spiritus animalis influxus aliquandiu interceptus fuit, nimirum
angustia pororum nerveorum, sive à compressione sive ab obstructio-
ne subito evenit.

II. Causa seu comprimens, seu oppilans, quia derepente symp-
toma & nihil tale expectantem aut prævidentem invasit, & intra ho-
ræ quadrantem vel citius post obambulationem in hypocau-
sto rursus penitus evanuit, ut nullam postea ejus curam singularem habuerit,
vix aliud esse potuit quam serum se poris profundius insinuans, aut
foris intra fibrillas nerveas stagnans illasque comprimens, nam non
alius humor ad hæc loca fertur, nec alius tam citò sublatus fuisset:
certe sanguis extravasatus & graviora & diuturniora sui indicia post
se reliquisset.

III. Seri in massa sanguinea multum cumulavit, nam hydropota
multis annis vitæ suæ fuit, & postquam vinum bibere tentavit, sæpius
tamen rursus aquæ potum vino prætulit, fructibus horæis indulgit ad-
modum: Exercitia corporis jam ab aliquot annis consueta, ob auc-

tam valde corporis molem intermisit : ulcus post erysipelas suppuratum vere dysepulotum & diu manans occlusit : *Venesectiones*, *Scarificationes*, *fonticulos* summe averfabatur & rarissime *purgantibus* usus est : cum tamen ipsi notum fuerit ulceribus diu manantibus, si claudantur, nec a libi exitus paretur, asthma, hydropem, quandoque Apoplexiam consequi.

IV. Sero ad intima cerebri aditus paratus fuit, dum medullosum corpus debilitatum seu laxius & ad illud recipiendum & retinendum promptius redditum fuit ab indefessis studiis, frequentissimis lucubrationibus, cephalalgis, narium hæmorrhagia. An fumi metallici & imprimis carbonum tertio die ante obitum hausti symbolum suum ad Apoplexiam contulerint? certo definiri nequit. Non ita pridem à pie defuncto nostro ad lustrandam foeminam gravidam fumo carbonum extinctam vocabar, quæ catochos seu cerebro potius quam pulmonibus afflictis enectam fuisse apparebat, quod in aliis quoque animadverti, nam colorem quasi naturalem servabant, nec strangulatorum more livescebant aut in facie inflabantur : quidam ultra 14. horas colorem roseum faciei servavit, ac in illo situ permansit, quo se in angusto conclavi fumo carbonum pleno composuerat.

V. Apoplexia *Doctissimum Dominum p. m.* sanum nulloque symptomate prævio post cœnam non nimis lautam, citra vini potum, nondum quatuor horis dormientem à Cephalalgia immani expergefatum tanta celeritate obruens, ut paucis verbis effatis & vomitu portionis cœnæ ejectæ omni sensu & motu privatus trunci instar jacere videretur ; respiratione primum æquali, nec valde laboriosa & pulsu robusto superstitibus, non solius feri magno alicui impluvio adscribi potest : potius largæ sanguinis extravasationi, aperto ramulo arterio-
larum confertim intra anfractus cerebri alicubi, sive in parte superiore sive inferiore incedentium, ac cito magnam sanguinis copiam profundenti attribuenda videtur : nam non secus ac si à casu aut forti percussione vas ruptum plurimamque sanguinis intra cranium profusum celerrime omnem sensum & motum mere animale amiserat. Irritatis quidem partibus nervinis tum capiti vicinis tum distantioribus, *post infusam aq. fontanam sp. C. C. & aquas cephalicas eodem & sp. ☉ * ☐ ol. dest. & sacch. imprægnatas*, fortiter compressis digitis manuum & pedum in utroque latere complicatis ; item *ab indito suppositorio acrisimilique clystere, ab ingesto extract. cochiar. in aq. cephal. solut.* movit brachia & pedes, præcipue in latere dextro, oscitavit, vomituriit, imo aliquoties ventriculi contenta ad fauces protrudebantur, à liquore cui *Euphorbium* immixtum, naso perlito aliquoties brachium cum manu propius admovit cum aliqua indignatione, ac si inimicum propulsa-

pulsurus esset, & absterfo liquore tranquillior fiebat, quod evenit, quia fortis hic insultus non producebatur ob spirituum aliquam dissipationem aut depravationem, sed oppressionem a pondere medullæ incumbente, quod his ultimis conatibus natura excutere annixa est. Ultimo naturæ attribuendi videntur motus convulsivi statim in principio & postea conspicui. Sanguinis profusionem derivare liceret vel ab acrimonia ejus, vel à motu per retia arteriolarum anfractus perreptantium impedito, vel etiam per meninges dispersarum, nam vix aliæ causæ immanis Cephalalgia, in qua caput disruptam iri, paulo ante obitum dixit, adscribi poterit.

VI. Invalescente in momento oppressionem medullofæ substantiæ à sanguine sensus & motus magis magisque abolebantur & muscoli enervabantur respirationi dicati, ut pectus nec attollere nec dilatare sufficienter valuerint, & vastus corporis habitus, suminis imprimis & pectoris succubuerint cum corde, unde circa sextam expalluit, facies livuit, & paulo post cordis quoque motus substitit, ipseque vivere desiit.

VII. *Venesectio* omissa fuit, quia nulla spes fuit sanguinem extravasatum ab illa resorptum iri, potiusque mortis acceleratio timenda foret.

OBSERVATIO CXL.

Apoplexia.

Nobiliss. Dominus Sigismund à W. Eques St. Lazar. & Capitan. Custodie Regis Galliarum per annos multos: staturæ justæ, temperamenti sanguinei, jovialis, multa in bello à juventute passus est: sæpe poculis indulgit & abusus est fumo & pulvere tabaci. 60. annorum die 8. Octobr. 1683. Ante dies octo mane conquestus est de dolore capitis in fronte, paulo post aiebat dolorem cervicem invadere. Templum voluit adire jamque domo egressus erat; occurrit fœmina, quæ ipsum ad iram irritavit, ad quam præceps erat, licet plerumque momentanea fuerit: rediit domum & dum aliquid in torculari famulis præcipere volebat, post octavam matutinam loquela impingebat, mox pedibus vacillavit: ab adstantibus circumducebatur & prope trahabatur valideque sæpius succutiebatur. Ante nonam totus expalluit, dentes constrinxit; extrema frigebant: ad hypocaustum delatus semel ab acclamatione annuit, nunc dextrum, nunc sinistrum brachium, sed post longa intervalla, movit, pedes immoti jacebant. Infuderunt aq. in qua multum salis solutum erat. in lectum repositus mucum flavum ejecit, plus tamen resorbebat. Ultrique carpo, tibiæ & metapedio vesicatoria imposita fuerunt; Aqua Angelicæ infundebatur, quod maxi-

maximam partem rursus ex ore emanavit, ad epiglottidem delata inter inspirandum ad tussim irritabatur simulque ad vomitum stimulabatur, verum parum muci extrudere valuit ob dentes constrictos, & licet cochleari continuè deducti fuissent, non tamen extra labia eliminare valuit. Circa 11. infudi *drachm. semis M. pilular. cephalic. aq. rorism. solut. cochleatim*, cum melius deglutire videretur; non integram potiunculam tamen deglutire valuit, quia ad tussim stimulabatur simulque ad vomitum; præmissus fuisset *Clyster*; verum sponte alvum largiter bis jam exoneraverat. *Post sumtam potiunculam* aliquoties oscitavit: dextra manu brachio sinistro jam paralytico succurrere conabatur & sponte illud subinde movit, sæpe ad vomitum stimulabatur, verum ad fauces delata ejicere non valuit, quamvis dentes cochleari diducerentur. Id etiam fiebat *infusâ aquâ antiapoplecticâ*, ut suffocatio timeretur. Ad secundam vespertinam æqualiter respiravit, subinde oscitavit; continuo dormivit, à somno *nec spir. *c. urinos. nec balsam. cephal. nec nodul. ex rut. bacc. Juniper. caryoph. nec vellicationibus* excitari valuit. Post tertiam vespertinam incepit respirare cum stertore; sudore diffluxit, omnia extrema calebant, nunquam oculos aperuit, ab acclamationibus non magis, quam truncus movebatur: pressis digitis manus sinistrae aliquantulum brachium movit, dextris pressis brachium immotum mansit. *Instillatâ aquâ antiapoplecticâ* statim ad tussim concitabatur ac suffocatio imminebat. Circa 5tam vespertinam *Vesicatoria* vix cutim rubefaciebant: subinde singultiebat: circa 6. vespertinam erecto thorace statim antrorsum caput labebatur: pressis digitis manus sinistrae brachium adhuc movit, minus dextram pressis illius manus digitis. Post 7. vespertinam respiratio erat frequens, inspiratio & expiratio celer, laboriosa, semper cum stertore, pulsus renitens: toto habitu calidus cum aliqua mordacitate, sudabat toto corpore calidè. Circa 11. noctis in carpo vesicas sero turgidissimas faciavi, majorem sensum præbuit in dextro, quam in sinistro latere, pressis digitis magis sinistrum, quam dextrum movit. Nihil deglutire valuit sine tussi. In tibiis & metapediis nullæ vesicæ surgebant, quamvis cutis, quousque tegebatur *Emplastro*, ruberet. Pulsus & respiratio in eodem statu manserunt ad 2. matutinam. Calebat imò aestuabat in toto corpore & cutis undique madebat. Circa 2. matutinam respiratio intercipiebatur: diductis dentibus rursus frequens & celer evasit. Circa 3. matut. respiratio celerior & frequentior erat, nasus frigebat. Circa 4tam matut. vivere desiit. Toto decubitûs tempore multum muci subflavi præcipue ex nare dextra emanavit.

Scholia.

Scholia.

1.

INtra cranium affectum præter natur. delituisse indigitat dolor frontis, & consequens illum occipitis diebus octo ante insultum apoplecticum. Apoplexia imminente intra cranium quoque vitium fuisse testantur primum loquelæ impedimentum, hinc titubatio: mox omnium animalium actionum scil. sensuum & motus abolitio. Vomitus si non sit adscribendus *tepida salita aut soluto pilularum*, per consensum cum cerebro factum esse autumandum.

2. Non omnis vis animalis statim extincta, nam in principio alternatim brachia movit, aliquot verbula mussitavit, valde irritatus sensus indicia præbuit, donec cum stertore spiravit ac omnis vis oppressa fuit.

3. Causa proxima videtur fuisse sanguis extravasatus, quia 1. irritatus brachia movit. 2. Spasmo cynico sæpe ad mortem usque corripiebatur à sanguine simul irritante. 3. In primo momento adhuc loquebatur, preces murmuravit. 4. Ante insultum valuit iudicio & memoriâ. 5. Incepit ab ira. 6. Incaluit brevi cum sudore calido. 7. *Revellentia* nihil juvarunt: omnia ista in apoplexia serosa observantur diu ante invasionem apoplexiæ. Succussio causam auxit: vide *Tractatum de Apoplexia*. 8. In curatione erratum *circumductione, succussione, aqua salita vomitum movente, aq. destill. calidioribus*. Forſan *V. S. profuiſſet*.

OBSERVATIO CXLI.

Apoplexia fortissima.

Nobilissima Domina N. N. nupta fuit primum admodum juvencula Nob. Dom. N. N. cum quo aliquot annis vixit in matrimonio sterili; postea Nob. D. D. R. atque etiam in hoc matrimonio erat sterilis. Dum in matrimonio erat, raro ægrotavit: habitu prædita erat carnoſo: robusta, bene colorata. Ad sterilitatis opprobrium devolvendum *varias thermas* adiit, *Argovienses aliquoties, Fabarienses & Fridrisenses in Rhetia; Leukenses in Vallesia semel; Cellenses & Ferinas in Ducatu Würtembergico iteratis vicibus*; iis usa est legitime, nam semper temperanter vixit, quamvis opibus abundaret, nec deessent occasiones aliud suadentes. Menses semper large fluxerunt ultra annum ætatis quinquagesimum. Anno 1684. passa est febrim tertianam notam

P p p p

tham

tham & pertinacem, post quam superatam pedes & fœmora œdemate tumebant: *congruis adhibitis* & febris & tumor penitus evanuit. *Anno 1685. Thermis Argoviensibus* cum sanitatis emolumento usa est. *Anno 1687* ob maritum *Mense Martii* febri maligna surreptum valde tristabatur, ac pressit altum corde dolorem. Circa illud tempus botium, quod prope à juventute habuit & hæreditarium à *Patre Rheto* fuerat vitium, fere evanescere cœpit, quamvis carnosâ, imò obæsula & bene colorata esset, idque citra causam notam. Circa principium anni passa est bronchum cum vehementi tussi ac dyspnœa aliqua: difficillima erat *ad medicamenta* & vix ad suffocationem evitandam ad pauca persuaderi potuit. Vere & Æstate bene habuit. Ex proprio consilio *in autumno 1688. Venam secandam curavit*; ab illo tempore præter solitum sitire cœpit, non tamen extra pastum, nec in prandio aut cœna ultra solitum bibit, scil. vix ultra libram vini rubri veteris non valde generosi sed meri. Interea actiones naturales, vitales & animales laudabiliter obibat. Id animadvertēbatur ultimis vitæ mensibus à domesticis, quod ad liberiores aërem captandum sæpe thoracem laxare cogeretur & à frigore facies valde livesceret, quæ alias rubebat. *Die 25. Dec. S. S. Synaxi* usa est: *die 27. Dec. ipsam conveni* atque ad sensum sanissimam deprehendi: *sub finem Decembr.* correpta fuit erysipelate fœmoris sinistri internè, ubi striæ rubræ ultra medium versus genu extendebantur, atque in interfœmineo tubercula dura, mobilia, valde dolorifica tangebant. *Nullis medicamentis* uti voluit, & demum *die 3. Januarii 1689. Filium meum Joh. Conradum Medicum accersivit*: renuit *usum medicamentorum*. *Filius* suasit tenera lintea intincta in infuso flor. sambuc. chamomill. croc. camphor. rursusque siccata fœmori calidè imponenda: jussit ut in lecto maneret atque sudorem promoveret, quod mane diebus sequentibus aliquot vicibus tentavit culcitris impositis, & lagenâ stanneâ fervidâ plenâ intra lectum positâ, sed frustra. *Die 6. Januarii ipsam conveni*, aiebat ruborem evanuisse, unicū tuberculum sabâ majus in medio fœmore superesse, reliqua evanuisse: *die 8. Januar. rursus illam conveni*, obambulavit in hypocaufto; rem domesticam curavit, alacris & solito more jocosa: *Medicis* valedixit *die 10. Januar.* affinis & soror cum ipsâ cœnarunt: admodum hilaris erat: bibit *vini Frontiniaci* circiter uncias octo vel ad summum decem: noctu bene dormivit, expergefacta, imprimis postquam surrexit, quandam dyspnœam seu impedimentum quoddam liberioris respirationis animadvertit, si se movit, quod tamen explicare nequirit. *Die 11. Januarii* degustato spir. vin. vix paucis guttulis deglutitis hæc dyspnœa fortius rediit, non tamen anhelose respiravit, nec pectus valde

de dilatavit, aut in altum sustulit: in prandio parum degustavit de brassica muria condita & carne suilla. Ab obambulatione fœmur adhuc doluit: noctu satis bene dormivit. *Die 12. Januar.* mane ob hanc præcordiorum molestiam præter consuetudinem sumsit *roris solis cochl. ij.* verum inde malum auctum fuit: obambulavit ad illam vel minuendam vel excutiendam: pransa est cum nausea de carne vitulina parum, ad seram vesperam fila traxit, ante cœnam magno horrore correpta fuit, lectum petiit, vix calidis linteis & à lagena fervida impleta ad spondam lecti posita calefieri potuit: in lecto parum de juscule comedit: inquietissime dormivit, centies se corpus in lecto versasse dixit. *Die 13. Januar.* mane circa octavam surrexit, inde statim & ab alio quovis motu dyspnœa illa augebatur, & gravius aliquid minitare sibi videbatur, unde brevi rursus lectum petiit, pedes frigebant, juscule comedit in prandio. Post 11. plures mulierculæ soror scil. & consanguineæ ipsam inviserant, de variis colloquebantur, ipsaque promte ad omnia respondit, subinde cum illis jocabatur. Vesper hora 4. accersor: narravit prolixè errores à se post abitum meum à die 8. *Januar. hucusque* commissos, scil. de epoto *vin. moscat.* degustato *spir. vin. & rore ☉*; seque hætenus nunquam sudare potuisse, vinum frustra aqua temperasse: ac credulitate nostrorum me omnem labem in urina visurum. Pulsus erat frequentior, celerior debito, sed validus, mollis; urina tinctior, sed clara, non crassa cum sedimento divulso: lingua paulo siccior, non tamen arida; decubitus erat humilis; non laboriose respiravit, non tussit, nec rauca erat, interea potissimum de respiratione minus libera querebatur, si vel corpus vel caput cum pectore movit, addidit sibi à motu imminere quandam debilitatem & prope leipothymiam: si quieta mansit, nihil horum animadvertit: facies erat bene colorata. Suasi *Mixturam ex aq. card. ben. scabios. antimon. diaphor. bez. min. syr. de rub. Id.* dissuasi vinum; parabatur *decoct. Corn. Cerv. cum lap. prunell. gr. iiij.* Cœnavit parum, querebatur de vellicatione aut lincinatione in præcordiis, dolorem vocavit ein Klemmen: non multum dormivit noctu ob siccitatem faucium, unde sumsit *bis vel ter de mixtura cochleatim*, quod alias non fecisset propter aversionem medicamentorum. *Die 14.* mane circa octavam sumsit juscule, pulsus minus frequens & plenior erat, urina minus tincta, lingua quoque humidior fuit: agebat se molestiam in respirando non amplius percipere, caput & pectus pro lubitu movebat citra ullam supervenientem debilitatem, aut dolorem lancinantem, sed plane tolerabilem causabatur, futurum scil. arthritidis authorem: hilaris erat, nec quicquam de imminente fato suspicabatur: post meum discessum convenit ipsam Cognata & circa

decimam Soror ; de variis confabulabantur atque ipsamet cum suis nihil nisi optima quæque de bona valetudine sibi pollicebatur. Post 11. antemeridianam, dum sola erat, surrexit, è cubili in hypocaustum, indeque ad porticulam sine fulcro ivit, petitura aliquid lintheaminum mundorum è cista, verum vix opus aggressa erat, debilitatem præsentens hypocaustum repetiit, ancillam inclamavit ac ultimum hoc effata est, *O Jesu quid mihi evenit!* vix ab ancilla à casu detineri ac in vicinum scamnum collocari potuit, mox omnes sensus & motum dextri lateris amisit, facies & manus livescebant & gelu frigidiores erant: sudor frigidus per faciem, collum & artus largissime fluebat ; advolans omnes sensus abolitos comperi: *pila hysterica*, quæ ad manus erat, naribus admota, brachium sinistrum movit; dextrum nunquam utcunque digitos complicatos fortissime compresserim: poma oculorum ambo immobilia, obtutus fixus, oculi splendidi, nullum visus signum præbebant, immoti semper. Pulsus frequens, celer, debilis: respiratio æqualis absque stertore; spumâ subinde os opplebatur: erecta in lectum humi stratum in eodem statu mansit: cum neutri pedum insistere valuisset, instar trunci misere trahebatur. Dum *Chirurgus* accersebatur, ac *medicamenta ex Pharmacopolio* afferebantur, motus omnis periit, pulsus evanuit, respiratio intermisit, rediitque per longiora intervalla sine stertore aut valida pectoris dilatatione ac citius, quam dimidia hora absolvebatur, vivere desiit, Matrona pia, industria, benefica, imprimis erga pauperes, & pro ætatis ratione vegeta, scil. anno ætatis 64. circiter ad beatas sedes migravit. Post elapsas 24. horas cadaver, licet frigidus cœlo in loco aprico servaretur, tetrum foetorem contraxit.

Scholia

I.

Affectum Apoplexiam nuncupandum esse, monstrant subitanea abolitio sensuum internorum & externorum, motusque voluntarii in dextro latere paulo ante inexpectatum insultum adhuc integerimorum: & quoniam in momento prope hæc evenerunt, non nisi primaria sede harum actionum graviter afflicta factum esse manifestum est. Admotâ quidem *Pilâ hystericâ* movit brachium sinistrum, dextrum vero nullatenus, quomodocunque etiam pressis digitis. Verum quia quoque statim in ipsa invasione color faciei in lividum mutabatur, facies & extrema gelu frigidiora fiebant, sudoreque facies, collum artusque diffluebant, aliquid syncoptici concurrisse & cordis motum valde debilitatum fuisse constat; nondum tamen abolitum innouit ex pulsu & respiratione superstite aliquandiu. Verum quoniam ambæ partes principes simul gravia patiebantur, brevi in utroque latere

tere motus omnesque sensus tollebantur, corque & pectus quoque sub-
stiterunt, atque citissime vivere desiit.

II.

Cerebrum & forte cerebellum quoque non sensim à sero extra-
vasato inundabantur, huncque effectum produxit, postquam ad debi-
tam copiam pervenit; nam neque pridem, nec hoc tempore quere-
batur aliquid de capitis gravitate vel de somnolentia, vertigine vel de-
lassatione corporis, valebat etiam ingenio & iudicio; &, si per erysi-
pelas atque dolorem in interfœmineo à nodulo erysipelatis comite li-
cuisset, in publicum prodisset.

III.

Solus sanguis vel à rupta vel exesa, vel laxata arteriola plexibus
innumeris & vere mirabilibus intra anfractus incedente, aut vase san-
guifero in plexu choroideo hæc patiente, brevi magnâ copiâ intra cra-
nium profundi, & quoniam nullus nisi *per trepanationem* exitus pa-
tet, ita cumulari potest, ut cerebrum cerebellumque obruat, spiritus-
que penitus opprimat, unde necessario actiones abolentur. Abunda-
vit *Nobil. Domina* sanguine, nam menses largissime ultra quinquage-
simum annum manarunt, postquam substiterunt, V. S. redundantem
non imminuebat: interea laute cibis boni succi & facilis digestionis
vescebatur, bibitque vinum merum quamvis vix ultra Libr. j. in pas-
tu, utcunque siticulosa esset. Insuper sanguis iste redundans tenuis e-
rat, & talis redditus *ab usu frequentissimo Thermarum multivariarum*.
Imprimis ultimis vitæ diebus sanguis fluidior reddebatur ab erysipela-
te illoque non penitus profligato, potu *vini Frontiniaci*, *Roris* ☉
sudoris suppressione: & omnino sanguinem calidiorem evasisse ex pul-
su, urinâ, inappetentia, iactatione corporis patuit, unde facile vas re-
ferari ac se intra cranium exonerare valuit.

IV.

Licet brevi multum sanguinis intra cerebrum addo etiam cerebel-
lum effusum fuisset, non tamen tam celerem tamque citam mortem
effecisset, *cujus testes ex. gr. sint Camerarius Rheinov. de quo vide Trac-*
tat. de Apoplexia, & Illustrissimus Comes N. N. vid. Observat. IX. hujus
Tomii, qui 20. hor. à Casu adhuc supervixit. Necessum ut aliquid acces-
ferit, quod cordis motum citius quam aliàs in apoplexia fieri solet,
pessum dederit atque sufflaminaverit. Cor nec robur nec alacritatem
in propellendo sanguine jam ab aliquo tempore habuisse ob dispositio-
nem quandam vitiosam in auriculis, ventriculis, pericardio aut in ar-
teria pulmonica, vel fibras motrices à copia sanguinis enervatas, vel
nervos cardiacos labem aliquam passos fuisse, non obscure colligi po-
test ex suis indiciis: nam diu ante hunc insultum & prope ab anno

post bronchum passum facile facies à frigore livescebat, quandoque ægrius respirabat, ut thoracem laxare cogeretur, quod indicio erat sanguinem ignavius propelli, sive ob polypos cordis auriculæ ventriculi d. & arteriæ pulmonariæ, sive ob fibras cordis à copia sanguinis enervatas. Certi tamen nihil definiri potest, quia fugit *Medicum* & *Medicinam* ob averfationem *Medicamentorum*. De pulsu intermittente & palpitatione cordis &c. nihil constitit. Inflammatorii quid concurrissè suspicari posset, quia sitiit, lingua siccior erat, fastidivit cibos, pulsus frequens, celer, urina tinctoria, juvit *julep. refrigerans* & *discutiens*. Verum non magni momenti fuisse constat inde, quia calor non mordax, ipsaque vegetior quam in febre continua erat & cessarunt symptomata à *Julepo*.

OBSERVATIO CXLII.

Apoplexia à Casu.

Nobilis quidam N. N. de N. staturæ justæ, bene coloratus: *Vir eruditus*, aliquot annis in *Gallia* & *Italia* vixit; pridem *Ephorus Sereniss. Principis ac Domini N. N. Tubingæ*. Anno 1688. die 30. *Maji*, noctu post horam 10. in horreo ex contignatione 22. gradus alta, in aream pronus decidit, ac synciput & tempus sinistrum, aurem & portionem ossis syncipitis fortiter allisit. In area decubitus repertus fuit demum 31. *Maji* hora 10. noctis, atque ita hucusque sine ope derelictus fuit 24. horis. Cum *Famuli* ipsum accessissent, pia quædam verba clare elocutus est: postquam domum deportatus fuit, *Excell. D. N. N.* ipsi *Aquam cephalicam cum spir. Θ * & □* infudit, *similesque spiritus* naribus admovit, & *Dominus N. N. Chirurgus* abrasis capillis, tempori & syncipiti sinistro admodum tumido *Sacculos cephalicos in vino coctos* imposuit, *venam in brachio sinistro secuit*, dum corpus erigebatur & caput attrectabatur, clare dixit, *finite me*, atque *Rev. Domino Pastore* preces coram illo fundente, manus complicavit: compellatus oculos aperuit, sed ad interrogata non respondit. Die 1. *Junii* mane ipsum cum *Excell. D. D. N. N.* & *Dno Chirurgo invisi*: in dextro latere attactu frigidus, imprimis in manu & pede erat, nec brachium nec pedem dextrum movit: complicavi fortiterque pressi digitos manûs dextræ, diu nullum sensus & motus indicium præbuit, post multam afflictionem tandem sinistro brachio & manu succurrere conabatur, tandem & post compressionem & sponte manum dextram & brachium aliquandiu movit: quomocunque compresseram aut titilla-

titillaveram plantam pedis dextri, nullum tamen sensus & motus signum ostendit. Sublatis integumentis & *sacculo* adhuc tempus sinistr. & synciput post aures tumescebant, licet mulum à *sacculis* paucarum horarum spatio detumuerint; auris sinistra, tempus, palpebræ atrorubescences erant: non poterat concludi multum sanguinis è naribus & auribus effluxisse, cum pauculæ sanguinis guttulæ occurrerint in vestibus, insuper cutis integra ubique perstitit; ex nare sinistra mucus albus prodiit: retractis palpebris oculi splendide apparebant, sed nihil videbat, nec audiebat: lectum perminxit. *Aquam cephalicam* adhuc deglutiit: pulsus erat robustus, æqualis: respiravit æqualiter: aliquando jacuit, quasi profundo somno sepultus, nonnunquam brachium & pedem sinistram movit, atque quasi suspiria ducere videbatur. Injunctus fuit *clyster acris cum syrupo emet. brachiis & fœmoribus vesicatoria* imposita fuerunt. Post meridiem manus & brachia incaluerunt, pes sinister tepuit: sudavit in toto habitu largiter, jacuit omni sensu tam interno quam externo atque motu privatus, nisi quod pressus post aurem sinistram querulum quoddam murmur ederet, & brachium sinistrum attolleret, quasi molestiam ab attrectato loco depulsurus: quia sedes ibi in cranio erat, *de incisione cutis capillatæ & trepanizatione cranii* deliberabatur, atque instituta fuisset, si id vires concessissent: quomodocunque premerentur digiti utriusque pedis, nullum tamen motum nec aliud sensus signum præbuit: circa tertiam vespertinam *clysterem* cum fœcibus ejecit, pulsus adhuc robustus & respiratio æqualis & placida erat: deglutiit adhuc. Circa sextam vespertinam ori infusa exspuit, nihil amplius ad ventriculum demisit, pulsus robustus sed cum respiratione inæqualis fieri cœpit: sudavit largissime: brachium sinistrum prope rigidum, ut vix flecti potuerit: pressa sede post aurem sinistram quiritare videbatur, & *spir.* ☉ ✱ naribus admotum aversare, minus tamen se movit. Tota nocte illum dormivisse *Chirurgorum Famuli* ajebant, sed respiratione inæquali, sudore continuo ac effluxu salivæ ex ore & muco ex naribus, cum motibus convulsivis in brachio potissimum sinistro. *Die 2. Junii* mane post sextam respiravit magis magisque laboriose cum stertore; æqualiter caluit, pulsus adhuc robustus, celer, frequens & non inæqualis: jacuit instar apoplexiæ fortissimæ obruti. Ante octavam matutinam vivere desiit.

Vesperis ante sextam ad capitis apertionem accessimus; cutis capillata livida fuit, ubique integra nec vel minimo vulnere, etiam ibi ubi in sinistro latere allisio fuit vehementissima, faucia erat: illa decussatim secta, comperimus multo crassiorē fuisse, quàm aliàs observatur, omnia sub illa à fronte ad nucham usque imprimis in sinistro

stro latere, sanguine suffusa erant, sanguine cum pericranio à cranio abrafo, statim duæ fissuræ occurrerunt, una inferior & insignior à medio tempore sinistro ultra crus sinistrum futuræ lambdoideæ ad ostium spinalis medullæ extensa; altera superior tribus circiter digitis ab inferiore distans à futuræ lambdoideæ crure sinistro recta sursum tendens, ultra quatuor digitos longa, tenuis: futura lambdoidea admodum dehiscibat, adeo ut *Dominus N.* facile unum ex ossiculis illorum in sinistro latere exemerit: in fissura inferiore post aurem sinistram ubi *Chirurgus* pridie sedem fracturæ invenit, & æger attactum non toleravit manuque sinistra avertere conabatur, prominuit ossiculum, quod ante ferram admotam quoque digitis extraxit; hoc fragmentum cranii triangulare, seu potius pyramidale, unciam longum acutissimum instar acus in apicibus admodum tenue fuit: statim multum sanguinis fluidi & grumosi effluxit; quamprimum serra adhibita fuit, in eadem sede aliud fragmentum quadratum primo longius & latius commotum fuit, quod etiam facillime avelli poterat, erat quoque pertenuæ atque illo sublato adhuc plus sanguinis grumosi tunc statim & postea, dum serra cranii olla circum circa separabatur, plurimum emanavit. Demptâ ollâ superficies duræ mætris elatior & atrorubescens apparuit, ac per illam sanguis grumosus quasi transparuit: sectâ dura meninge à crista Galli ad sinum lateralem sinistrum, & postea transversim versus aurem sinistram in convexa parte plurimum cruoris grumosi & in interstitio & super corpore calloso repertum fuit. In dura meninge, ibi ubi sedes fracturæ erat, hiatus amplus & facile quatuor digitos admittens occurrit, procul dubio à fragmentis cranii acutissimis meninge hoc in loco lacerata cum subjecta tenui meninge & ipsa cerebri substantia, nam dexterrime serra ducebatur idque digiti distantia à fractura cranii, & cautissime dura meninx à cranio, potissimum circa futuras, digitis separabatur: sub fractura ubi omnia subjecta ita lacera erant, plurimum sanguinis grumosi & fluctuantis apparuit, quo blande deterso invenimus scrobem ovi dimidiati capacem cerebro impressam, superficies cerebri quasi à muribus exesa, inæqualis, pallide flavescens fracidæque & semiputrida aliquousque fuit. In ventriculo sinistro cerebri serum loturæ carniū simile ad cochlearia duo circiter detinebatur, in dextro minus; in utroque nullus grumulus permixtus erat. In hemispherio cerebri dextro nec sub dura meninge, nec intra ejus anfractus quicquam sanguinis extravasati conspeximus, verum vasa utriusque meningis in superficie & intra anfractus sanguine admodum distenta vidimus. Plexus choroideus in utroque ventriculo ruberrimus erat & in extremitatibus glandulis minutis rubellis refertissimus. In glandula pineali lapillos plures inveni, quorum unus sem. sinapi magnitudine, pellucidus fuit, omnes angulosi præduri, alii

alii majores alii minores fuerunt. Sublato cerebro multum sanguinis grumosi stagnavit adhuc in basi cerebri; similem sed magis fluidum sub cerebello & supra illud invenimus, multum quoque ejus reclinato capite & ostio magno spinæ medullaris erupit: quantum sanguinis effluxerit, certo definire non potuimus, qui inter secundum multum in mensam profundebatur, ut totus olla excipi nequirit, nulli tamen dubitavimus extravasatum multum superasse libram medicam: notatu dignum videbatur, quod sanguis non concreverat in grumos magnos & ægre solubiles, sed in minores & prope instar grumorum lactis attritu faciles: *An id spir. ☉ * aq. ceph. permixto tribuendum sit? quærebatur.* Fissura superior in syncipite ad interiora non penetravit.

Sectioni mecum aderant duo Excell. Domini Archiatri ac duo Domini Chirurghi jurati: spectantibus aliquot Nobilibus, ut & Chirurgis eorumque Famulis.

In area ubi repertus fuit, enormiter vomuisse apparuit ex excretis proxime caput superstitibus: aliquid quoque sanguinis profudit. Juxta caput trunci aliquot cerasi dissectæ oblique aliquantulum siti erant, quibus procul dubio caput inter decidendum impegit. Pellex post casum acetum petiit, quia forte Leipothymiam passus est in principio, aut summam animi perturbationem, nam ex area horræi in plateam vicinam conabatur, cum ob corporis gravitatem & sibimet deciduus opem ferre non posset, ab ancilla socia subsidium petiit, quod quia denegavit, reliquit ipsum eo in loco ad quem se præcipitavit.

Quæritur I. An Nobiliss. Dominus N. in vita conservari aliquandiu & tandem integræ valetudini restitui poterit, si pellex statim casum ejus vel unâ atque alterâ horâ post revelasset, ac Medici vocati essent?

Affirmativæ sententiæ favere videntur hæ rationes, quod accedente Famulo hor. 7. vespertina adhuc verba pia prolocutus est: domum deportatus 10. noctis, attrectatus dixit, *finite me,* & cum Reverend. Domino Pastore coram ipso preces fundente, manus complicavit; quæ indicia sunt, ipsum adhuc sensibus externis & internis valuisse 24. circiter horam post casum, atque hanc ob causam vigorem aliquem cerebri superstitem mansisse, qui expulisset forte causam mortis, si naturæ succubituræ succursus fuisset.

Potiores tamen rationes sectio cranii præbuit, quæ restitutionem tantum non impossibilem demonstrant: nam aperta fuerunt in fractura tria ossa, quæ non solum duram meningem valde lacerarunt, sed

quoque tenuem & ipsam cerebri substantiam longe lateque & profunde in parte decliviori, ubi vix reparatio ejus sperari poterat; insuper ossa duo majora vix ob illorum figuram & magnitudinem citra majorem lacerationem & gravissimum periculum eximi potuissent: denique tanta jam sanguinis profusio longe lateque facta fuit, ut non omnis per vulnus *Sectione & Trepano* parandum, non solum ex sede fracturæ, à convexa parte cerebri, de corpore calloso, ex basi cerebri & fistula sacra prolici potuisset, ac propterea nullum magnum levamen, multo minus aliqua curatio sperari potuisset.

Quæritur II. An die 1. Junii mane scil. 36. vel 38. à casu hora sectio cutis post aures, ubi fracturæ sedes erat & post trepanizatio tutò citra infamiam auxilii hujus magni institui potuisset?

Negatur. Nam jam sensus interni & plerique externi scil. visus & auditus manifeste aboliti erant, & post longam compressionem aliquale indicium tactûs superstitis demum præbuit, motus quoque in dextro latere abolitus prope fuit. Insuper latus dextrum oppositum sedi fracturæ in extremis scil. in manu & pede frigidum erat, quod extinctionis calidi nativi signum erat. Post meridiem naturæ labescentis majora indicia apparuerunt, nam lectum inscius perminxit, vesperi cum stertore & inæqualiter respirare cœpit, convellebatur, sudavit profuse, omnia succumbentis naturæ signa, quæ 2. Jun. mors excepit. Hanc sententiam illustrius confirmavit Anatomia capitis.

Epitaphium hoc quidam in lugubrem hunc casum & insequentem mortem conscripsit.

Sta Viator

Ad hoc Fœni Stabulum

Si nova, si mira, at oppido misera,

Discere cupis

Quæ

mihi his contingere diebus, vel noctibus potius:

Has enim, non illas diligunt Nocturnæ.

Tenebras, inquam, & latibula querunt,

Tenebrarum opera qui patrare amant

Improbi Lucifugæ.

Huc loci

Per opaca silentia lunæ

Penetravit

Homo, an Brutum?

Brutum,

Brutum, inquam,
 Nam ad stabula & fœnum,
 Animalia ventri non rationi obedientia
 Properant.
 Bos dico, fronte superbus, cornu petulcus, corpore robustus
 Nimirum,
 In Bovem vel Jovem amore mutatum,
 prisca Fabula est,
 Hic
 Recens Veritas
 Jovique hic male sanus Noctambulo in eo simillimus
 Evasit,
 Quod non gramen esuriit, sed carnem:
 Non Fœnum sed Fœmininum genus quæsit.
 Et ecce
 Quam anhelis adeo faucibus appetivit
 Repente adfuit lasciva juvenca
 Forte fortuna, an ex composito?
 Certe ut componeretur in molli strato
 Cum amante Amante
 Ibi tum
 Reposti ambo, repastique naviter
 Furtivo pabulo
 Dum foramina forte & lacunas,
 Turpissimam sitim ubi restinguant,
 Inquirunt proculque dubio inveniunt:
 Et cæcus amor utrumque nescio quo? versat
 agitatque,
 Cæcum per foramen
 Per quod pecori alias pabula dejecta,
 Dejecta ipsa lasciva pecora,
 De pabulo fædo & vetito,
 Non per gradus,
 Nam hos fere nescit infrunita libido
 Sed præcipiti casu,
 Ad ima descendere loca
 Et quidem stratus humi Bos
 Vix rationis iterum compos
 (Horresco referens)
 A libidine recta ad libitinam
 O utinam non ipsam Proserpinam!
 Perrexit.

*Surrexit verò iterum
 A Casu,
 Fatalis hujus casus causa atque socia,
 Et ipsa quidem graviter saucia
 Corpore, sed magis conscientia.
 Atque utinam
 A labe tam pestifera ad veram surrexisset
 Pœnitudinem!
 Utinam, inquam
 Tam Magistratui, quam Chirurgo
 Suum subinde detexisset vulnus:
 Non in sempiternam animæ perniciem
 Impurum adhuc pus inibi aleret.
 En
 Triste jœnus ex impia Venere
 Infelix & velox
 Funus!
 Abi jam Viator
 Si sapis
 Exemplum inde capis
 Nec cautior modo
 Nam debile hoc præsidium contra tales casus
 Et occasus
 Sed & castior es,
 Ne simili forte fato factoque cadas
 Propria VICTIMA Libidinis.*

OBSERVATIO CXLIII.

Apoplexia cum subjuncta Anatome.

Matthias Stokar: staturæ justæ, robustus & carnosus, bene coloratus; triginta circiter annorum: Figulus: dum *Mense Majo* solito more strenuè diu noctuque artem suam exercuit, atque illo tempore fictile magnum & ultra mensuras decem seu Libr. xxx. capax paravit, in medio opere post meridiem Hemiplegiâ lateris dextri correptus fuit, ut à labore desistere cogeretur, nam pedibus rotam non amplius versare, nec manibus lutum formare potuit, manu & pede dextris ad hunc laborem impotentibus factis: incedere quidem valuit, sed pedem dextrum trahebat, brachium etiam in altum sustulit, manum vertici admovit, attamen pedem & manum dextram nunc pelliceam nunc ligneam, minusque agilem & firmam ac propterea ineptam

eptam dixit. Hujus Hemiplegiæ nullum prodromum animadvertit : à dimidio tamen anno ante hunc insultum, quoties vinum bibit, caput valde doluit. Statim ab hac invasione caput valde doluit, ac potissimum de hoc dolore toto decubitus tempore conquestus est, nullum tamen locum indigitavit, quæsitus respondit totum occupare caput; sæpe tamen manu etiam dextrâ synciput perfricuit : continuo eructavit, sæpissime vomuit tum assumpta tum alios humores viscidos & ultra decem vermes : aliquoties in leipothymiam incidit, quandoque sua sponte in lecto, quandoque si *post sumtum purgans* è lecto surrexit, diuque in sella sedit : illa præsentē totus expalluit, frigescebat & cum roncho aliquo respiravit : extrema admodum toto decubitus tempore frigebant, adeo ut pedes vix linteis calidis admotis, tempestate calida, incaluerint : præ dolore capitis dormire vere nequirit, si noctu dormivit aut saltem dormiturivit, deliravit, facies rubebat : appetitus penitus prostratus fuit; primum sitiit, postea sitis quoque evanuit : urinam semper habuit rubram & flammeam, licet alia febrilia signa abessent : nunquam præsentē hemiplegiâ sudavit. *Balneator* primum vocatus *Venam in brachio dextro secuit*, putavit enim *Æger ob neglectam V. S.* defluxionem ad hoc latus factam fuisse. Die tertio ab invasionē vocatus *Joh. Christophorus Simonius Illustrissimi Domini Francisci Caroli Comitis de Fürstenberg Cubicularius, Chirurgus peritus*, vesperi, quia alvus per triduum constipata erat, dedit *dosis pilul. cephal.* unde aliquoties deiecit, & sequenti die vermes evomuit : illarum usum quarto quoque die repetiit, à quibus quidem debilitabatur, & cum aliquando surgeret diuque extra lectum permaneret, leipothymia correptus fuit : sæpius quoque *Vesicatoria* cubitis & humeris, item femoribus, tibiis & metapedii dorso imposuit; in brachiis vesicas ingentes excitârunt, at in pedibus nec vel minimas, licet *emplastri vires* auxerit, *quater* quoque *Clysteres acriores* injecit : *ab his revellentibus* levamen percepit, sed non diuturnum, nam brevi Cephalalgia sævior recrudit. Propter vermes in jusculo carnis *allium* decoxit ac colatum calide bibendum dedit; lambebat subinde *mell*, cui *succus allii permixtus* fuit, unde plures vermes mortuos excrevit : nec postea quicquam de torminibus ventris querebatur. Die nono Junii *venam ipsi secuit in pede sinistro*, sed cum momentaneo auxilio. Vinum non concessit : potus erat *decoct. Herb. betonic. semin. fœnic. cum aqua & pauxillo mellis* : cibus fere juscula erant : quatuor septimanarum decursu summe emaciatus fuit. De vertigine, visus aut auditus aliquo vitio nullam unquam mentionem fecit; subinde derepente palpebras fortiter compressit, quod Cephalalgiam atrocem se facere dixit. *Ple-*

678 Observatio CXLIII. Apoplexia cum subjuncta &c.

rumque in latus sinistrum decubuit tribus ultimis septimanis; nam primâ septimanâ nunc solus nunc suffultus interdium incessit satis commode. *Die 11. Junii* ante meridiem uxor ægro *suppositorium mellitum* ano indidit; dum alvum solvit leipothymia correptus fuit, vires tamen brevi recollegit, at subinde succutiebatur pes: post meridiem horrenda Epilepsia ipsum invasit, mire totum corpus & artus diu torfit, imprimis terribilis erat *ὀπισόθεν* , duravit prope tribus horis sine induciis, quæ alicujus momenti essent: cessante Epilepsia supervenit statim Apoplexia fortissima: jacuit sine sensu & motu, nullâ ratione excitari potuit, nihil in os ingestorum deglutire valuit; primum dormire instar sani videbatur; sequentibus diebus cum stertore respiravit atque non diu ante obitum largiter sudavit: *Die 14. Junii* mane horâ secundâ mortuus est.

Domino Simonio solummodo capitis aperiendi licentia facta fuit: remotâ ollâ cranii statim occurrit macula livida per duram meningem transparens, amplitudine quadrantis Dahleri: juxta sinum tertium seu corpus falciforme integris adhuc meningibus tumorem rotundum suis terminis circumscriptum tetigit, mole æquans ovum gallinaceum minus, qualia scil. excludunt gallinæ primiparæ, meninx utraque huic tumori incumbens tam flaccida fuit, ut facile per utramque digitum in meditullium adigere potuerit: contentum tumoris erat humor crassus, niger, sanguini grumoso cocto persimilis: comperit tumorem sedem suam intra anfractus in medio syncipite prope corpus falciforme locasse ac sinistro ventriculo foris incubuisse, ita tamen ut illius fornicem non perruperit: insuper vidit illum proprio folliculo præditum fuisse ac cerebrum illum ambiens quasi ad latera repulisse. Cerebri substantia circum vicina in hoc latere sinistro flaccidior & aquosior erat: in sinistro ventriculo continebatur aqua loturæ carniū similis. In dextro latere cerebrum colore & consistentia naturali simillimum ac dexter ventriculus mundissimus fuit: nec quicquam vel aquæ vel sanguinis extravasati alibi intra cranium reperit. Vasa sanguifera superficiem cerebri & anfractus perreptantia undique admodum sanguine turgida videbantur. Pectoris abdominisque viscera ac contenta perlustrare non concessum fuit.

OBSERVATIO CXLIV.

Fatuus Apoplecticus, cultro Anatomico subjectus.

Gregorius Jochem Stiria oriundus quinquagenario major, staturæ mediocris, carnosus & robustus, ab incunabulis, ut credebatur, fatuus: annis triginta circiter inservivit jocis *Illustrissimis Dominis*

Dominis Comitibus de Fürstenberg Stilingæ, Wolfachii & Doneschingæ.
 Memoriâ utcunque præditus erat, recordabatur multorum, dum puer paucorum annorum erat, in patria gestorum, ut & illorum, quæ cum admiratione quadam vidit, audivit atque pridem perpeffus est, atque illa sæpius nunc cum stomacho, nunc ridens, verum male cohærentia, recensuit: pauculas preculas confuse recitare novit: decem non potuit numerare, licet vel centies & verbis & digitorum enumeratione præitum fuisset; plurima verba nec repetere, nec integre enuntiare valuit, aut si quædam cum labore addidit, protinus tamen rursus illorum obliviscebatur. Nullo prorsus iudicio valuit; ad falsissima non difficulter persuaderi poterat, indignabatur multum illis, qui existimationem ipsius imaginariam lædere videbantur, aut victum & amictum jocando se ipsi subtracturos simulabant: sæpe ob res nihili ad vehementissimam iram concitabatur. Dum junior erat gravissime sæpe caput contusum & allisum fuit, ut hinc inde cranio profundæ fatis foveæ impressæ testabantur; quin etiam jam senescenti caput pugnis egregie inter jocos dedolatum fuit, sæpe quoque cum impetu humi prostratus fuit. Avidissime & multum comedit: vino non valde delectabatur; generosa acida dixit, austera dulcia ipsi videbantur. Demandatos labores diligenter, etiam non monitus, perfecit, munditiei studiosus erat, & in agendis ordinem quendam observavit. A triennio fere otiosus vixit, nisi quod in altare quodam construendo multum occupatus fuerit, ita tamen ut, quod uno die ædificaverat, altero destruxerit, aptando quadrata rotundis. Templâ diligenter quotidie & cum devotione quadam adiit, nec ulla ratione ab illis arceri potuit, sacris quavis tempestate à principio ad finem sine ullo tædio interfuit. Feriæ à laboribus concedebantur potissimum ob dyspnœam, quæ ab animi & corporis motibus admodum augebatur, imprimis ambobus concurrentibus, quod evenit, si ad iram stimulatus fuit, sique hostem suum contentius persecutus est, nam utcunque torpidus esset, irritatus celerrime cucurrit, unde ad cubile rediens difficillime & amplissime distento & ad claviculas sublato pectore frequenter & celerrime respiravit cum sibilo, & hiantē ore aerem captavit, facies atrorubescens evasit, cor palpitavit, pulsus licet vehementissimus & amplissimus fuerit, æqualis tamen semper mansit & in frequentia plerumque mediocris. Plerumque cum stertore etiam quietus respiravit, adscribebatur hoc respirationis vitium botio sinistro lateri laryngis firmiter annexo, propè pugni virilis magnitudine prædito; & altero minori dextro lateri incumbenti, duro & nodoso. Ex quo otio indulgere concessum fuit, ob levissimos etiam motus, inter comedendum quoque, aut post pastum inter dormiendum mensæ aut lecto assidens largissimè sudavit, saliva large ex ore defluxit, barbamque conspur-

conspurcavit. Venas habuit amplissimas & turgidissimas; hanc ob causam *bis in anno, præmissio purgante, vena secabatur*; aliquando in brachio secta vix sisti poterat: sanguinis superficies plerumque splendide rubescens fuit. Ab aliquot annis difficulter audivit, & conquerebatur de molestissimo tinnitu, atque tum hanc ob causam tum quod non semel vel asino vel equo impositus in terram dejectus fuisset, quamvis sine ullo damno, noluit amplius *Illustrissimum Dominum Comitem* venatum abeuntem sequi, dicens se vereri strepitu aurium suarum cervos, apros aliasque feras, quas omnes sciuros appellavit, fugatum iri. Non semel à me petiit, ut aures sibi amputarem & leviculas incisiones, imo etiam adustiones patientissime pertulit. In septimana sancta se misere etiam ad largam sanguinis profusionem flagellavit. Dum junior erat, ad venerem proclivis fuit & in senescente ejus igniculi subinde surgebant, quæ tamen maturè egregie supprimebantur.

Ex quo otio obtorpescere cæpit, admodum somnolentus evasit: & quamvis tota nocte dormiverit, nihil ominis interdiu mane & post prandium, stans & sedens, somno correptus fuit. Ab anno sæpe caput succussit sine causa externa: quando ira effervescebat cæpit, aliquoties caput in latus, plerumque dextrum trahebatur, atque aliquandiu collo obtorto perstitit.

Observatum quoque fuit illum jam diu incurvum incessisse & stantem in latus sinistrum inclinasse: incurvus & pronus incedens cadere cæpit: ingressus non rectus, declinavit à tramite recto, sæpe stans subitâ vertigine nutante corripiebatur, ac ad latus dextrum inclinavit, nisi pariete vicino sustentatus fuisset, cecidisset. *Mense Decembr. 1681.* per dies circiter octo tussi valde vexabatur, sputum ad fauces protrusum non exspuit, sed rursus deglutiit: ob tussim inter comedendum non raro ab allapsis cibi aut potus portiunculis in glottidem ad vehementem tussim concitabatur, dyspnœa augebatur, & è longinquo anhelosus cum sibilo quodam audiebatur, obambulavit & solito more vixit, solumque de tussi molesta conquerebatur. *Die 30. Decembr.* bene pransus est & cœnavit, illoque die dulciariis seu laganis ex farina, melle & aromatibus vescebatur. Post cœnam ante nonam petiit, ut sibi concederetur *spir. cerevisiæ*; dabantur ejus $\mathfrak{z}\text{ij}$. circiter vel ad summum $\mathfrak{z}\text{iiij}$. saccharo permixti, prius incensi beneque deflagrati: mox cubile petiit; occurrente adversario ob rem nihili ad indignationem proritatus, properando à janua aberravit, & caput parieti allisit, non tamen cadebat in terram, hinc se in cubile proripuit, vestibus se exuit, solito more illas in fasciculum compegit, & serratis januis lectum adire voluit, verum dum scabellum duos pedes altum scandere voluit, in pavementum prostratus fuit, quod iterato tentasse conjiciebatur ex
genuum

genuum excoriatione superficialia : solus in cubili fuit , quia nullus ob stertorem sonorum inter dormiendum , ipsius contubernio uti voluit ; nec casus, nec si forte clamorem edidisset, à vicinis audiebatur, ob ventum illâ vesperâ impetuose flantem, totâ nocte nudus humi decubuit. *Die 31. Decembr.* mane circa nonam desideratus , ubique quæsitus fuit, tandem effractis januis , humi prostratus repertus fuit, eo situ quo aliàs dormire solebat scil. genubus attractis & trunco corporis cum capite aliquantulum incurvato, sinistro lateri incumbens, lecto integre adhuc composito.

Ex copiosis excrementis in pavimento circa caput obviis dulcioria pridie large comesta & spiritum cerevisiæ redolentibus apparuit, illum strenue vomuisse & se in sordibus his voluisse , cum in dextro latere, imprimis in manu & brachio dextro ab illis conspurcatus esset: totus gelidus & lividus fuit, lingua tumida & exserta; dentes constricti, artus flaccidi, facies in sinistro latere tumida, genaue ibi ad daleri amplitudinem excoriata, oculi ambo clausi erant, pulsus vix percipiebatur, respiratio quoque nonnisi exigua animadvertēbatur. Statim ad vicinum hypocaustum deportatus, lecto impositus & lintaminibus calefactis fricabatur & tegebatur : horâ elapsâ respiratio validior rediit, pulsusque fortiter digitos tangentis feriit, quamvis nondum incaluerit : effracto ore, primum jusculum infundebatur, verum omne ad latera ex ore effluxit, postea *aq. cephalica ex aq. flor. til. serpill. Eleosacchar. cephalic.* quod deglutiit. Horis tribus elapsis totus incaluit, manum & pedem dextrum movit, plenius respiravit, pulsus fortior evasit, quæsitus ubi doleret, linguam & pectus digitis manûs dextræ ostendit : totum sinistrum latus immobile & stupidum deprehendebatur, nam nec fortissimam compressionem digitorum, nec punctiōnem acu profunde adacta in illo latere sensit : lectum inscius perminxit, loqui & casus rationem sæpe verbis explicare conabatur, sed a nemine intelligi poterat: ad quæsitâ apposite capite annuit vel renuit, testabatur nimirum se Deum amare : nolle se impoſterum illum offendere, omnibus se condonare : attamen se adversarios suos non amare, cum aliquot horis ante obitum oculus dexter aperiretur, nam id sua sponte facere nequiverat, uno ex suis vexatoribus conspecto mox digitum exporrex-
xit & se cruce contra illum muniit; alteri ut caput amputaretur, manu monstravit, & indice expulso nasum ferire annitebatur aliaque intelligentiæ suæ indicia exhibuit. *A meridie d. 31. Decembr. ad meridiem 1. Januar. 1682. hic valetudinis status fuit :* Totus habitus calidus mansit : oculos semper clausos retinuit : respiratio valde inæqualis fuit, nunc celer, frequens & parva, nunc major cum aliqua contentione & fortiore distensione pectoris, & ejus ad claviculas sublatione, plerumque cum stertore, qui minus observabatur in respiratione

minore; mox tamen magis sonorus reddebatur: tussit subinde & sputum ad fauces propulit, nullum tamen exspuit: saliva copiose ex ore manavit, quod etiam sano evenit, si stans vel sedens dormivit; aliquando illam exspuit prorsus aqueam, nam ductus salivaris oscula in genis admodum hiantia & ampla erant, & pridem sæpe stilum medio-crem per illa aliquousque facile adeg: pulsus erat validus & robustus: oscitavit sæpe, aliquoties sternutavit, oculo dextro ab adstantibus aperto vidit & adstantes statim agnovit, manu dextra sinistram carpum aliquoties ipsemet apprehendit, & ceu torpidum & ignavum ad motum quasi sollicitavit; cum nullus sequeretur, brachium cum indignatione quadam repulit: aliquoties brachium & pes dexter succutieban-
 tur veluti motu quodam convulsivo, & os distorquebatur: ex lecto sublatus pedi dextro suffultus institit: in sinistro latere abolitio sensus & motus permansit: oculus ob tumorem faciei in sinistro latere nunquam aperiebatur: quæsitus an dormire vellet, annuit: an vere dormierit, nesciebatur, cum oculos semper clausos detinuerit, nec unquam viribus propriis illos aperuerit: lingua tumida permansit, & quamvis multum salivârit, sicca tamen admodum fuit: vix unum alterumve cochlear iusculi assumsit & licet sitierit, bibere tamen nequit, quia potulentum in glottidem delapsum, mox tussim vehementem excitavit & suffocationem intentavit, si avidius liquida hauriebat. Hucusque alvum non exoneravit, quamvis *suppositoria mellita* indita fuerint: mictio involuntaria continuavit: sudavit multum & ipsemet strophio manu dextra arrepto solito more sudorem absterfit. *Die 1. Januar.* ante primam pomeridianam labia & ungues livescere cœperunt, color faciei crebro mutabatur, nunc expalluit, nunc atrorubescens, nunc lividus erat, Respiratio admodum inæqualis evasit & laboriosa, subinde intermittere videbatur, mox tamen majore vehementia rediit cum valido stertore: aliquoties suffocatum iri subito adstantes verebantur, unde illum erigere cogeantur: manu & pede dextro culcitram repulit, mox illam manu rursus cum stomacho arripuit & subinde floccos colligere apparebat: sudore frigido prope diffluit: paulo post copiosissime minxit simulque alvum exoneravit: pulsus sensim deficere cœpit: respiratio aliquoties substitit, mox tamen rediit atque exsertâ linguâ, magno nixu & veluti ex imis præcordiis aerem captare videbatur. Dimidiâ ante obitum horâ vix pulsus tangebatur, sensimque spirare desiit & antequam *Doneschingam* perveneram horâ 3. pomeridianâ *d. 1. Januar.* mortuus est, scil. 42. horis post invasionem.

Die 3. Januar. mane cum *Dn. Joh. Christophoro Simonio Tubingensi Chirurgo præstante* cadaver aperui: dum cadaver asseri imponebatur, multum cruoris atrorubescens fluidi ex ore & naribus effluxit,

xit, detractâ cute capillatâ ex poris cranii hinc inde copiose sanguis emanavit, & in utroque latere post musculum temporalem ex arteriis cranium ibi perforantibus cum sibilo quodam sanguis flatibus copiosis permixtus large prodiit: ubi foveæ cranio impressæ erant, cutis densissima & crassa erat ac cum difficultate quadam separabatur: detractâ cute, neque in fronte neque alibi in toto cranii ambitu sugillati quidpiam aut aliud vestigium gravius allisi capitis apparuit: cranium undiquaque crassissimum fuit, ei circa suturam sagittalem dura meninx antèus pertinaciter adhæsit, ut illam ad lacerationem evitandam stylo separare cogerer; alibi etiam circa foveas, facile abcessit. Inter duram & tenuem meningem nihil cruoris vel feri extravasati, ut nec intra anfractus cerebri ullibi stagnavit. Cerebrum & cerebellum cum sinibus examini: dum prope sellam equinam carotides & in nucha vertebrales abscidi, sanguis copiose flatibus permixtus erupit cum sibilo aliquo: in basi cranii livor aliquis sub meninge & ad latera carotidum apparuit, sed superficialius, qualis in cute Apoplecticorum post obitum videtur; nam discissa meninge nullus suberat sanguis extravasatus: carotides figuram similem prorsus illi, quam in aliis cadaveribus humanis reperi referebant, nulloque modo in rete mirabile diremtæ erant; insignis magnitudinis ambæ fuerunt, ut & vertebrales plenæque sanguine: glandula pituitaria totam sellam implevit, magna, mollis, subpallida: in basi cruor aquâ dilutus, demum sublato cerebro fluctuavit. Cerebro & cerebello inverso prosecutus sum arteriarum carotidum & vertebralium conjunctarum ramos, insignes ubique conspexi tum intra anfractus, tum super calloso corpore incedentes seque substantiæ medullari immergentes, eâ scil. ratione prout illas delineavi *Tractat. de Apoplex.* ubique sanguine repletæ fuerunt magis quam in plurimis aliis cadaveribus observavi. Ventriculus sinister in fundo divulsis fibrillis stilo apertus, aqua loturæ carni-um simili plenus repertus fuit; quem dum totum *secundum Excell. Sylvii methodum* in apricum duxi, speculum pellucidum versus hunc ventriculum convexum deprehendi ac per illud transparuit corpus quoddam subnigrum: ventriculo dextro similiter in basi resecato occurrit aqua sed magis cruenta, quam in sinistro cum aliquot grumulis, simulque corpus quoddam nigrum ovo gallinaceo dimidiato majus, asperiusculum, fibris intertextum & tenacius quovis grumo sanguinis; ventriculus d. duplo major sinistro fuit, ejus superficies undiquaque aspera & ceu à muribus exesa & meninge tenui quasi denudata; à levi absterfione medullosi quid linteo adhæsit. Ventriculus quartus mundissimus, & tertius vacuus fuit. Glandula pinealis phaseolum vix magnitudine æquavit, atrorubescens, mollisque fuit, multis fibrillis cum subjectis partibus connexa. Plexus choroidei in utroque

ventriculo glandulis scatebant : in dextro tamen plures & majores erant, transparentes & quasi lymphâ turgidæ, quædam semine milii majores erant : sinister plexus rubicundus, dexter albicantior & crassior. In thalamis opticis, natibus, testibus, cerebello nihil prorsus præter naturam ut nec in medulla conspexi, omnia figura, magnitudine & consistentia simillima erant illis, quæ in sanissimis sæpius observavi : ipse cortex cerebri & substantia medullosa firma erant; nihil flaccidi, interna superficie ventriculi dextri excepta, ullibi occurrit, imo tota moles cerebri vasta & ampla fuerat. Amoto sterno pericardium amplissimum statim obviam factum, prope totam anteriorem pectoris partem, etiam ultra limites cartilaginum costarum occupavit, ad caput sterni superne & ad cartilagine[m] fere ensiformem inferne pertingens, crassum & densum : non continuit multum feri, at cor vastissimæ molis, plenissimum sanguine in ambobus ventriculis & auriculis, flaccidum prorsus, in dextro ventriculo continebatur frustulum polypi incipientis pollicis longitudine & latitudine, vix pennæ crassitie præditum, quod jam radices firmas egerat in cavernis ramosis hujus ventriculi : in sinistro nihil hujusmodi inveni, at frustulum in sanguine in cavum pericardii effuso, abscissis vitæ fontibus in basi : arteria aorta erat amplissima & crassissima, ut & arteria pulmonica. Pulmones in utroque latere arctissime pleuræ & diaphragmati undiquaque accreti erant, ut vix sine laceratione avelli potuerint : fuerunt quidem atrorubescens undiquaque etiam in meditullio, sed prorsus molles, in bronchiis nec vel tantilli muci invenimus, verum multum spumæ cruentæ. Botium in sinistro latere laryngis compositum erat ex multis glandulis, mire fibris nerveis tenacibus in unam massam compactis, membrana nervea communi involutis : illarum quædam erant magnitudine juglandis, aliæ nucis moschatae, quædam minores; una rotunda ovi gallinacei magnitudine, intus cavernosa : cavernæ quædam avellanam admittentes plenæ cruore nigro erant : in una inveni officulum longitudine & latitudine articuli ultimi parvi digiti : in dextro latere glandulæ etiam plures conglomeratæ at juglandem vix excedentes : tum in dextris, tum in sinistris quoque officula inveni pisi & fabæ magnitudine. Imum ventrem ob foetorem non aperuimus, ut & quod ad funus efferendum properaretur.

OBSERVATIO CXLV.

Apoplexiæ Reliquiæ.

D. D. Sepp. d. 2. Jul. 1685. Lucernâ scribit. Magni Nominis quidam ex Nobilissimo Stemmata progenitus Dominus N. jam sexagenarius, temperamenti calidi & humidi, valde laboriosus &

in omni rerum gerendarum genere peritissimus, continuis & assiduis laboribus tam publicis, quam privatis semper per plures annos incumbens die 20. Januarii 1684. in Apoplexiam incidit, voce & respiratione intercepta, motu & sensu abolito. Postquam vero transactis sex septimanis *varia remedia intus & extra & huic affectui congrua* tentata & applicata, sensim & sensim sanitati adeo restitutus videtur, ut summa laude officium sibi commissum & aliàs onerosum subire eique præesse valeat. Sed hætenus sensit lassitudines corporis, crurum & genuum debilitates, ut sæpius incedere vix posset, cum scotomia & lachrymatione oculorum, quando aëri frigido se committit, item tensione hypochondriorum à flatu crassiore proveniente &c. Cum iste affectus sit curatu difficilis & *Tua Praxis Vir Doctissime* in omni morborum scientia ubique resonet, *Consilium Tuum* petimus. *Vale.*

Analysis.

Veram Apoplexiam passum fuisse *Nobilissimum Dominum* abolitio sensuum & motus, loquelæ & respirationis interceptio docent. Eam ferocam credam, quia *remediis intus & extus adhibitis* aliquomodo convaleuit. Mansit debilitas cerebri, quod indicant lassitudo spontanea, genuum debilitas incessum impediens & scotomia: An scotodinos seu vertigo tenebricosa, num solum nebula oculis obversans? qualiscunque tamen sit, innuit cerebrum debilius esse ab Apoplexia, assiduis & arduis ingenii laboribus. Debilitas consistit in fibrarum substantiæ medullaris laxitate & in pororum cerebri infarctu à lymphâ inspissata, jam *ultra 17. Menses* ibi detenta. Hæc lymphâ attenuanda & dissipanda: quod præstitum difficile, tum quia morbi nervosi cerebri ægre *remediis* cedunt, tum quia malum jam inveteratum est. Purgari poterit *Extract. cochiar. in magna dosi solut. in aq. beton. rorismar. sal volatile oleosum in liquorem redactum penetrantissimum* Ex. gr. $\mathfrak{v}$. Sal. vol. oleos. rorismar. seu spir. nostr. bezoard. $\mathfrak{z}$ ij. aq. rorismar. beton. ana. $\mathfrak{z}$ iiij. syr. flor. paralyf. $\mathfrak{z}$ j. Msc. Mane hor. $\mathfrak{s}$. & vesp. h. 9. ante somnum cochl. ij. vel iij. Tabell. ceph. ex spec. diamb. diamosch. extr. xyloal. conf. alk. c. ambr. spir. ros. sol. &c. Bals. ceph. Fonticuli duo. Vinum diluat decoct. Rad. chinæ vel aqua destillata rorismar. Balnea non tuta sunt. Si plethora adsit *V. S.* non omittenda sed semper parcior, nimia enim sanguinis profusio cerebrum magis debilitat. Diætam in sex rebus non naturalibus *Medicus præsens* diriget.

D. T. O. M. hæc salutaria esse jubeat!

Scaphusii d. 10. Jul. 1685.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CXLVI.

Paralysis Prodromi.

D 20. Septembr. 1677. Bada Helvetiorum. R. D. P. N. N. Conventualis Eremitanus : 39. annorum, staturæ mediocris, pallidus, carnosus. A puero abstemius fuit, multum panis sicci comedit. In studiis feliciter profecit. Ante quatuor annos creberrime mingere cogebatur, post mictionem adhuc stimulabatur, quam vi promovit, inde effecit, ut guttulæ aliquot involuntarie quandoque exciderent, quandoque dum literis occupabatur, subito ad mictionem irritabatur, si vi urinam retinuit, tunc vix mingere potuit, unde abdomen inflabatur, maxime in sinistro latere ad epigastrium usque. A violenta retentione etiam caput perturbabatur & oculi quasi protruduntur: in sinistro pectore anxietas excitatur. Antequam incipiat mictionem, dolet in pube circa radicem penis; sed non nisi vi urinam detineat, in ipsa mictione & postea dolet nunquam. Ab hac violenta retentione semper pejus habet in sinistro magis quam in dextro latere. Jam à tribus annis caput mire turbatum est & obtusum, adeo ut vix literis vacare possit, putat tenebrosum, non uti pridem lucidum esse, nebula oculis obversatur. Memoria labascit, aliquid vertiginis titubantis non gyroscæ accidit. Artus sinistri lateris debiles sunt, pedem trahit, brachium nequit attollere. In pede sinistro animadvertit sensum fornicationis. Tenditur frons cum oculis. Occiput aggravatum est. Dolorem patitur circa regionem renis sinistri, dolor tamen sursum ad summam scapulam & humerum extenditur. Quandoque difficulter deglutit, ut ciborum descensum manu collo admota promovere cogatur. Constipationi pridem magis obnoxius, dum scil. adhuc vi urinam reprimebat: fæces vi quoque promovet manibus hypochondriis admotis. Quando aquam bibit, in capite omnia lucida sunt. In violenta mictione dolet in hypogastrio & fœmore sinistro. *Domina ipsius Mater calculo obiit.*

Resolutio.

Affectus iste complicatus est. adsunt paralysis prodromi & Nephritidis indicia: stupor capitis, vertigo, obauditio, sinistri lateris totius robur imminutum cum sensu fornicationis, imo ipsum mictionis vitium, quo aut urinam non retinere ferè valet, aut vi retentam postea expellere fere nequit cum damno in universum abdomen redundante, aliquid paralytici sapiunt & graviora minantur. Dolor circa regionem renis sinistri calculum sessilem latere innuit.

Quamvis copiose & crebro mingat, nihilominus ob signa, supra
memo-

memorata medullam cerebri ab humore aquoso nimium irrorari facile pervidetur, quo ipsum abundare præter symptomata Facultatis animalis pallor faciei probat & confirmatur eo, quia hydropota diu fuit & assiduus in literis: amplius aquosus humor cumulat à vino, dum illud sanguinem frigidum fundit illumque profundius intra poros medullares cerebri rapit; unde stupor cum sensuum internorum obfuscatione post vini potum auctus fuit, lucidioribus actionibus mentis existentibus ab aquæ potu. *Forte calculus nervos prope renes premendo totius dimidii lateris nervos in consensum rapit; quod factum à piso in aurem illapso apud Fabritium Hildanum, ubi totius lateris stuporem effecit à capite scil. ad calcem in illo latere, in quo pisum intra aurem detinebatur: quod Fabrit. putavit factum, quia nervi acustici rami cum totius dimidii lateris nervis communionem habeant, imo surculos ad extremos pedes dispergant.*

Hujus morbi curatio difficilis, intricata & perplexa est non solum ob stabilem calculum in renibus latentem, sed etiam ob humorem jam medullarem cerebri substantiam occupantem, unde ægerrime evellitur & neglectus quotidie accumulatur, difficillimeque postmodum extirpatur.

Proinde mature generi nervoso succurrendum, interea non negligendo renum affectum, cavendo tamen ne forte calculum pellendo, ille gravius ureteribus impingatur & suppressionem urinæ periculosam efficiat.

Itaque hac vice potius aquosus humor à cerebro nervosoque genere avellatur, evacuetur, absorbeatur, cerebrum nervosumque genus roboretur, simulque calculo via ad exitum paretur, ita tamen ut diureticis non validius pellatur.

Methodo executiva R. D. P. hoc Autumno ad Decembrem usque hac ratione tractari posset.

1. *Singulo mane hora 6. matut. & vesperi hora 5. darem ʒj hujus pulv.*

R. Pulv. specif. compl. ʒij.

Pil. reg. compl. No. j.

Extract. castor. ʒss.

Tab. man. chr. perlat. ʒj.

Misc. F. Pulv.

Detur c. cochl. iij. vel iiij. aq. serpill. min.

2. *Singulis noctibus sub introitum lecti de hoc Elect. ʒii. sumat.*

ʒ. Conserv.

℞. Conserv. ros. rubr. ℥iiij. rorismar. beton. āā. ℥j.
 Theriac. Androm. ℥ij. syrup. beton. parum. Msc.

3. Singulis 14. diebus seu altera quaque septimana duabus horis post modicam cœnam sumat har. pilular. No. vij. vel viiij.

℞. Extract. pilul. cocbiar. ℥j.
 castor. ℥j.

Magister. Gialapp. ℥ß.

Ol. d. majoran. gtt. ij. spir. ceras. q. s.

Msc. F. pilul. No. xxxxv. de ☉ ☿ consperg. pulv. cinnamom. D.
 ad Scatul.

4. Cervicem Mane ☿ Vesperi inungat hoc balsamo.

℞. Unguent. alabastr. ℥j.

Ol. N. M. expr. ℥ij.

d. lavendul. majoran.

rut. rorismar. āā. gtt. iiij.

Pingued. Castor. ℥j. Msc. diligenter.

5. Ob renum dispositionem nephriticam semel in septimana sumat ℥j. pulv. mei Nephrocathart. cum pauxillo vini mane ac postea obambulet. Illo die omnia medicamenta omittat.

6. Renum regionem Mane ☿ Vesperi inungat calide hoc unguento.

℞. Ung. rosar. nutrit. āā. ℥iß. camph. ℥ß.

Sacch. ℥j. ol. violar. par. Msc. F. ung.

7. Diætam observet accuratam. Vescatur cibus boni succi, facilis digestionis. Vinum diluat necessario decocto radic. chin. cujus ℥ij. coquantur in ℥iiij. aq. fontan. Imo quia potui aquæ assuevit, si æstuet, solum hoc decoct. bibat. A somno pomerid. prorsus abstineat. Post pastum semper obambulet. Animum semper excitet: in studiis non sit nimius maxime à pastu, alvus quotidie aperta sit; si ignavior, illa moveatur suppositoriis mellitis aut clystere domestico ex jusc. carn. in quo fol. alth. Mij. coct. col. ℥j. admisc. mell. ros. cochl. iiij. ol. chamom. ℥ij. vitell. ovor. N. iiij. sacch. ℥j. Msc. Mictionem non nimis urgeat, sed liberum effluxum huic concedat.

OBSER-

OBSERVATIO CXLVII.

Paralysis post Luem Veneream.

Dominus de N. N. Capitaine sur le Regiment du Roy Brisaci : 1694.
 die 8. Septembr. statum valetudinis suæ simulque curationem
 ipsi suam, ut examinarem illam, milit. Primum Consilio
 usus est D. D. Moguet Galli & Domini les Comptes Chirurg. majo-
 ris Hospitalis Argentorati : suaserunt *Thermas Plumbarias in Lotharingia* :
 usus est 26. infessibus & inde magis debilitabatur. Etiam usus est con-
 silio D. D. Gloxin Physici Colmariens. suavit hic potum *Acidularum Sulz-*
bacchensium & infessus in his aquis, in quibus elixabantur *variae herbae*
aromaticae, simulque unguenta quibus femora fricabantur, quæ tamen
 ipsa non multum præstiterunt, nisi quod faciem vivaciorem in *Ther-*
mis Plumbariis amissam pepererint. A biennio apices duorum digito-
 rum & pollicem quasi indormivisse & obstupuisse scribit; duravitque
 in eodem statu, interea prope ab anno invasit omnes quinque di-
 gitos, ita ut manum dextram torpidam habeat, manente motu libero,
 ita tamen ut pennam ad scribendum firmiter tenere nequeat. Ab anno
 debilitatem pedum & nihilominus percepit aliquid podagrici circa ar-
 ticulum majorem, unde pedes præterita hyeme debiliores evaserint,
 ut *Mense Martii* hos obstupuisse & obtorpuisse observavit. *Mense*
Maji usus est *Thermis Plumbariis*, unde difficilius ingredi poterat, quam
 ante illarum usum, debilitasque indies augebatur : coxa sinistra cum
 femore quoque debilior est quam dextra, sentit quandoque in femore
 & coxa dolorem instabilem. *Ante Semestre* passus est paroxysmum
 febrilem aliaque ; item vehementissimos dolores femorum & nervo-
 rum, ut originem mali sciam, subjungit : *ante 15. annos* passus est
 Gonorrhœam virulentam & glandis ulcus, quod *Chancre Galli* vocant,
 durarunt, forte sola Gonorrhœa, per annos duos vel tres. *Ante un-*
decim annos rursus passus est Gonorrhœam, quam multum neglexit,
 sequebatur bubo, quem intempestive aperuerunt, unde non bene sup-
 purabatur, duritiem sustulerunt *pulvere*, carnem putrefacientem, ulcus-
 que apertum servarunt *quinque mensibus*, *Mense* post consolidationem
 tres pustulæ obortæ sunt prope umbilicum buboque repulsus fuit. Se
 credidit perito *Viro magna remedia* adhibenti : imposuit *emplastrum*, un-
 de largiter salivavit : hinc *V. S.* administravit, *pilulas purgantes* ac per
septimanas quinque decoctum sudoriferum dedit, unde curatus fuit, & bu-
 bo

bo sine reliquiis evanuit. *Ante undecim annos* ita curabatur ac sex annis à lue venerea immunis nullumque incommodum passus est, nec ullis remediis contra illam usus.

Ante quatuor annos bis passus est Gonorrhœam quinque septimanis durantem cum ulcere glandis. Curabatur *bolo ex Cassia & Ptisana* sine injectione & sanguinis extractione. Hæc mala multum ad præsentem valetudinis statum contribuisse putat.

Ante 2. annos, cum jam digitos stupidos senserit, oborta est furfurea in fronte impetigo, farinacea, squamosa à scalptura seu frictione; curata rediit aut semper aliquid restitit, cum levi pruritu: serpebat ad caput, ad occiput & unciae unius distantia infra aurem: crustis ablatis rediit brevi; crediderunt *Medici* reliquias Luis Venereæ esse. Interea illum *ad remedium magnum* damnare noluerunt, cum nullum in corpore aut capite dolorem patiatur: optime dormit, bene appetit; cum sit optimi temperamenti: quotidie utitur nunc *vinaceis*.

Est annorum 35. habitus potius delicati, quam robusti; nunquam magnos labores peregit; nunquam juxta diætæ regulas vixit: nullam delectationem intermisit aut detraxit, imprimis cum fœminis: quandoque excessus commisit, forte in potu: hæc ideo scribit, quia creditur symptomata venerea citius ab excessibus se prodere, quam si temperanter vivatur, cum sæpe diu hæc occultentur accuratâ diætâ observatâ. Præterea præterita hyeme duxit uxorem, si adhuc lue venerea infectus esset, illam infecisset. Tibiæ & fœmora legitimam habent conformationem, non observatur atrophia nec nodos habet; si sedeat, nullo defectu affici crederetur.

Cum paralyfis fœmorum & pedum curatu facilior sit, quam partium superiorum: hæcque sit imperfectior solumque motus impeditus, integro sensu manente, quod monet, ut credatur non inutiliter curæ laborem susceptum iri: cum adhuc juvenis sit & hæc impotentia non diu durarit. *Sequentia remedia in usum vocanda non respiciendo nunc ad complicatos affectus, de quibus suspicari posset, aliud eventu appariturum pollicetur Medicus.*

Ad auferendum impedimentum influxûs spirituum animalium ad musculos & nervos præmittenda universalis; uti r. decoctum purgans, R. Limat. lign. guajac. cort. ejusd. aa. ℥ß. infund. in aq. fontan. ℔iiij. 24. hor. postea coq. ad consumit. part. dimid. add. fol. senn. s. s. ℥vj. turpeth. hermodactyl. ana. ℥ij. post unicam ebullitionem coletur. ℥viij. hujus add. syrup. ros. sol. comp. c. agaric. ℥j. sumat mane per dies 5. II. Potui

Observatio CXLVII. Paralysis post Luem Vener. 691

tui ordinario add. beton. & parum Glycyrrh. III. Si alvus non sit aperta, injiciatur clyster. IV. Die quo non utetur potione laxante, de hoc Electuario mane & duabus horis ante decubitum castaneæ magnitudinem sumat. R. Conserv. fl. salv. beton. rorismar. ana. ʒvj. spec. diamb. succin. fl. pp. ana. ʒj. castor. ʒj. ambr. gryss. gr. xij. cum syrup. citr. q. s. Msc. F. Elect. V. Sudorem movendum putat, crura immittendo vasi ad recipiendum vaporem decocti vinaceor. salv. absinth. ebull. in vin. alb. bon. q. s. Juvatur sudor, si vasi terreo indatur spir. vini, ponatur in vasis majoris medium & accendatur: hæc continuanda 15. diebus VI. Post sudorem tibiæ & fæmora inungantur hoc liniment. R. Ol. rorismar. dest. salv. dest. Galban. d. ana. ʒj. ol. castor. ʒj. Msc. VII. Post horum remediorum usum purgetur tali potione: In Pinta decocti betonice, menth. summit. thymi infund. per noctem senn. ʒij. agar. troch. gr. xv. Rhabarb. ʒß. in loc. calido, colaturæ add. syr. ros. sol. s. ʒj. Msc. VIII. Tempore vindemiæ tibiæ indantur vinaceis. IX. Therma Græcæ bituminos. nitrosæ efficacissimæ sunt toto curationis tempore. X. Partes paralyticæ semper tegantur & muniantur pellibus vulp. lepor. agnor. & similibus. Si vires concederent, me conveniret. Hæc morbi historia ex Gallico idiomate in Latinum translata est.

Resolutio.

Paralysis artuum inferiorum videtur scaturiginem seu sedem causæ sufficientem spirituum animalium influxum impredientis habere altiore, quam circa os sacrum, ubi emergunt nervi ad crura & imos pedes pertinentes, quamvis sæpe multum humoris intra fistulam medullæ spinalis in fine deprehensum fuerit: quoniam malum hoc incepit à debilitate digitorum primo duorum & pollicis, hinc totius manus: licet hæc potissimum in stupore & obdormitione subsisteret, nihilominus tamen pependit ab influxu spirituum animalium impedito, unde pennam firmiter tenere nequii & ad scribendum ineptus evasit. Secuta est sensim partium inferiorum scilicet coxarum, fæmorum & tibiæ impotentia ob majorem influxûs obicem, ita tamen ut spirituum animalium ductus non penitus occlusi sint, quia adhuc sentiunt artus inferiores nec atrophia affecti sunt, nam naturalem conformationem adhuc obtinent. Causa non est prius intra calvariam detentus, quod aliquando factum novi, etiam post illum foris tantum adhibitum, quia de nullo dolore & molestia capitis conqueritur, & ut ex scripto patet, judicio acuto valet, quia post emplastrum friale adhibitum largiter salivavit, & per septimanas quinque decocto

decocto sudorifero ex consilio docti Medici usus est. Sed solus humor serofus, qui solus se intra vaginam, per quam medulla spinalis fertur, circa illa loca, ubi nervi emergunt, profundius se immergere & insinuare valet citra inflammationem, cum minutissima vasa illam cingant & vegetent. *An serum hoc à Luis Venereæ veneno adhuc inquinatum sit? queritur*: cum verò hoc aliquoties quoque inquinatum fuerit, quod aliàs semper & præcipue fit, vix dubitare licet, nam nimis frequenter & diu passus est Gonorrhœam jam ante 15. annos, insuper exulcerationem glandis, bubonem, & dextre curatus, denuo ante quatuor annos Gonorrhœa rursus afficiebatur, quæ satis negligenter curabatur & tractabatur, *scil. prope sola Cassia & Ptisana quadam*, adeo ut vix fieri possit, quin supersint hujus contagii reliquiæ, cujus fructus sunt, impetigo frontis semper repullulans & ulterius ad caput serpens. Nullos quidem adhuc tophos aut nodos, quos *Itali* gummata vocant, patitur, nec de doloribus nocturnis circa partes excarnes in capite & artubus conqueritur, nec hætenus conjugem infecit, quia tot malis occursum fuit, *cura salivatoria & decoctis sudoriferis*, quorum beneficio ductus salivales aliique serosi ita referati fuerunt, ut vel per salivam vel sudores spontaneos vel insensilem transpirationem particulæ virulentæ secedant; quarum expulsionem ætas & laudabilis corporis constitutio juvant; sic plures novi, superstiti adhuc inquinamento etiam præsentibus uxores non inquinasse; quibus imprimis abundat *Italia*. Ob hanc bonam constitutionem ab erroribus quoque non læditur. Humor iste serofus ad medullam spinalem exstillavit circa exitum extra cranium & forte alibi, quia illa à venere multum debilitata, seu laxior & flaccidior facta & sic aditus ad illam & hospitium paratum fuit, ut ibi hospitare & nidum sibi cum noxia aliqua morâ sua conficere potuerit: forsan etiam prius symbolum contulit, quem nervoso generi infestissimum esse, notum est, licet non statim virus suum exseruerit.

Igitur in curatione opera danda, ut serum sanguinis præcipue ab omni virulentia vindicetur, & stagnans circa nervorum aliquot ortus ex medulla spinali tollatur liberque spirituum animalium egressus promoveatur. His indicationibus magno studio occurrendum, quia massa sanguinea jam à *quindecim annis* vitiata fuit à veneno venereo: serum detinetur intra fistulam osseam vertebrarum lumbarium, obvelatur à dura meninge medullam spinalem & nervos ab illa prodeuntes tegente & semper obtegente, ad quæ loca interna tarde & viribus fracta perveniunt *medicamenta*, *externa* vero ad hæc non pertingunt: ob quas causas nervorum affectus aliàs difficulter curantur. *Spes curationis* superest, quia *Dominus Ager* est juvenis, bonæ, licet teneræ constitutionis, malum nunc magis in partibus inferioribus, quàm superioribus

Observatio CXLVII. Paralysis post Luem Vener. 693

rioribus se prodit. Nihilominus strenue remediis pergendum denuò moneo.

Remedia interna sint I. Cephalica nervina, ut Electuarium.

℞. Conserv. fl. paralys. salv.

rorismar. āā. ℥j.

Pulv. viperar. ℥iij.

Spec. contr. Apopl. August. ℥ij.

Diamb. † diaphor. āā. ℥j.

⊖ volat. C. C. rectif. ℥j.

Ol. dest. succin: gtt. iij.

Syr. fl. paralys. q. s. Msc.

Dos. M. hor. 6. ℥ V. hor. 4. ℥ij. post horam bibat jusculum herb. rorismar. ℥ majoran. alterat.

II. Quando hoc Electuario per 15. dies usus fuerit, sudorem super scamno sudorifero hoc modo provocare studeat. 1. sumat mane hor. 6. nuçis juglandis magnitudinem hujus Electuarii.

℞. Conserv. rosar. r. ℥i℥. majoran. ℥vj.

† diaphor. ℥j. succin. alb. ppr. ℥iij.

Theriac. Mithrid. aut Androm. ℥ij.

Diascord. Fracast. ℥iij.

Syr. cinamom. q. s. Msc. F. Electuar.

2. Huic superbibat ℥vj. hujus decocti calide.

℞. Lign. sanct. Cort. ejusd. āā. ℥℥.

Rad. sarsapar. ℥j. sem. fœnicul. ℥ij.

Incis. ℥ contus. Msc. coq. cum aq. fontan. ℥iij. in Diplomate clauso

3. Postea scamno incumbat ab initio per dimid. hor. aut per 3. horæ quadrantes, sensim ascendendo ad hor. integram aut sesqui horam prout sudationem pertulerit. 4. Dum scamno incumbit, reficiatur frequenter uno alterove cochl. hujus Julapii.

℞. Aq. borrag. bugloss.

fl. acac. āā. ℥ij.

cinamom. bugl. ℥℥.

† diaphor. ℥ij.

Matr. perlar. ppr. C. C. ph. ppr. āā. ℥j.

Syr. rub. Id. ℥℥. Msc.

694 Observatio CXLVII. Paralysis post Lueni Vener.

Pro re nata & si sudationes bene toleret *vesperi hor. 5. etiam præmissis Elect. & decocto uti mane, scamno sudorifero per horam unam incumbere posset: hujus scamni usum Mens. Septembr. Octobr. & Novembr. quolibet mense per 15. dies adhibere posset. Istis diebus quibus non sudat, Electuario supra præscripto utatur. 5. Vinum tempore sudationis omitat, hujus loco bibat decoctum radic. chin. aut lign. sassaf. aut Cass. lign.*

III. *Externe frictiones dorsi imprimis, coxarum, conducere, ut & vinacea, luta &c. omittat unguenta omniaque unctiosa & spiritus, cum ad partem affectam minus penetrent. V. S. sit parcior. Fonticuli non multum præstabunt, uti & Setacea. Purgetur caute, illa ex Senna, Rhabarbaro & similia tuta sunt.*

IV. *Diætam accurate observet. 1. Aer sit temperatus, corpus contra frigus probe muniat. 2. Cibi sint boni succi & facilis digestionis: vitentur crudi, viscosi, lenti, acidi &c. Extra sudationis tempus bibat vinum maturum decocto chinæ aut lign. vjç. quern. dilutum. 3. Somnus pomeridianus fugiendus. 4. Alvus cibis laxantibus scil. prunis, pruneolis &c. aperta servanda: si constipatio immineat, injiciatur clyster emolliens. 5. Motus corporis promovendus quantum licet. 6. Animus exhilarandus.*

*Scaphusii d. 12. Septembr.
1694.*

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

OBSERVATIO CXLVIII.

Paralysis Oris.

REv. Dnus P. Cherubim de Schreckenstein 44. annor. habitus corporis gracilis, facie citrina. Ætat. ann. 18. factus Capucinus. Tota hyeme Anno 1672. nudato capite Confessiones per 6. horas audivit. Die 29. Januar. 1673. post meridiem terrâ profunde nive opertâ denudato capite ex Monasterio prodiens, observavit statim se sinistro oculo nivem intueri non posse: continuavit iter Engâ Immadingham per horas duas: molestia intuendi nivem crevit. Immadinga in cœna oculus sinister aquam stillare incepit. Noctu bene dormivit, doluit post aurem levicule. Mane labia distorta animadvertit socius, ipseque impedimentum in loquendo. Occiput & tempus sinistrum ut & gena propè labium sinistrum tenduntur & attactum non bene ferunt: ist alles sebr. Totum hoc sinistrum latus capitis debilius est: maxilla

maxilla inferior, gena & nasi apex dextrorsum trahuntur. Non præcessit vertigo aut cephalalgia. Pridem singulis annis hyeme passus est defluxionem ad latus pectoris sinistrum, quod hoc anno non contigit. Hæc faciei curvatura durat *ad 25. April. 1673. quo me convenit.* Ab insultu ad hunc diem vertiginem patitur, auris sinistra tinnit, oculus sinister aquam continuo fudit ut putat *ad Mens. 3.* Meditari aut studere nequit. B. & P. pronuntiare nequit. Objecta non videt duplicia sed quasi per nebulam. Cum molestia exscreat mucum conglobatum tenacissimum. Quando noctu indormiscit, terretur ter, quaterve. Totum sinistrum latus scil. brachia & pedes sani sunt: dolet solummodo & tenditur cervix in sinistro latere. Constipationi admodum obnoxius est: patitur tensionem in sinistro hypochondrio. Nunquam passus est tussim à multis annis. Quamvis *Consanguinei ipsius* Cephalalgiae obnoxii sint, raro tamen illa afficiebatur, semper temperate vixit: parum bibit. Quando os aperit, manifeste videtur maxillam inferiorem sinistrorsum rapi: uvulae quoque apex dextrorsum declinat: NB. Palpebra inferior oculi quoque paralyfi tacta fuit, tumet œdemate: crebrò præter morem oscitat.

Resolutio.

Paralyfis plures partes sinistri lateris in capite corripuit, scil. nervos ad uvulam, linguam, musculos labii superioris & inferioris maxillae utriusque & palpebrae inferioris, spectantes affectos. Vitium horum nervorum non videtur foras calvariam existere sed intus, idque circa latus sinistrum corporis medullosum, ubi plures nervi sunt, qui ad has partes distribuuntur. Intus vitium latere probant vertigo, tinnitus auris sinistrae, perturbatio mentis à studiis, crebra oscitatio, imprimis vero plurium partium dimidiati capitis paralyfis. Consistere videtur potius in obstructione, quam compressione, quia non valde dolet, nisi à tensione & musculorum paralyfi affectorum tractione versus partem dextram: quia si multum seri comprimantis intra calvariam esset, graviora symptomata adessent.

Causa obstruens serum seu lympham nervis impacta ob partem frigore debilitatam, frequenter enim denudato capite confessiones audit brumam saeviente. Sanguinis motui impedito id non facile adscriberim, quia ab aneurismate aut varicibus circa medullam graviores dolores excitarentur. Multo minus extravasatus est aut sanguis aut lympham. Oculus lachrymas fundit musculis quoque compressis aut paralyfi affectis in sinistro oculo. Forte etiam lympham ibi turgere plus quam in dextro, quia non ad debita loca pellitur partibus paralyfi tactis, unde in legendo copiosior emanat. Quia gracilis est, temperate vivit, adhuc juvenis est, meliora speranda sunt.

Indicationes, serum à capite avellendum, genus nervosum exsic-
candum & roborandum esse: hujus causa purgetur ante Novi- & Ple-
nilunium pil. cephal. 2. Utatur mane & vesperi pulv. cephal. ex rad.
valerian. silv. pæon. N. M. Mac. cubeb. C. C. ust. flor. *c. ol. dest. ma-
joran. rorism. Tab. man. Christ. perl. 3. Semel in septimana aut bis su-
mat pot. sudorif. ex aq. card. ben. spir. C. C. ⊖ vol. C. C. 4. Verticem
inungat unguent. nervin. Fonticulum apertum servet. Scarificationes
alternis mensibus instituat. Sternutatoria ex Tabacc. non obesse. Ves-
catur cibus boni succi. Vinum diluat decocto Sassafr. Alvus aperta
servetur cibus laxantibus ante pastum sumtis semin. fœnic. contuso con-
spersis. NB. Alvus aperta est quidem, sed fœces, quamvis liquidæ sint,
ægerimè excernit, doletque tunc in sinistro hypochondrio.

Die 16. Junii scribit Aq. sudorif. cum pulv. cephalic. consumpta.
Os rectum, mandibula & dentes curvantur: oculus manat & tenditur,
fœces liquidæ licet, magno cum labore adhuc excernuntur.

Suasi d. 17. Junii ut mane biberet haustum seri rosat. nî alvus in-
de moveatur, vesperi rursus haustum capiat. Pergat inunctione cervi-
cis. Aq. sudorif. non necessaria est. A potu seri rosat. obambulet,
vitet acetaria.

OBSERVATIO CXLIX.

Oris Tortura.

Vir Nobilissime, Excellentissime, Experientissime Domi-
ne Fautor ac Patrone Colendissime!

Accepisti procul dubio, V. E. ultimas meas de ancipiti ac pericu-
loso Dni Völteri nostri statu loquentes: vivit adhuc, Deo sit
gratia, Vir Expertissimus, & quidem divinâ benedictione paulo melius.
Faber ærarius, Fridericus St - - - jam ante 14. dies spasmus Cyni-
cum, ceu potius oris torturam simplicem contraxit, quæ cum non
obstantibus variis jam adhibitis medicamentis, pertinaciter persistat, sa-
lutare Excellentie Tue desiderat Consilium. Principium morbi fuit hoc:
Ante 14. dies noctu mensæ assidens animadvertit levem inferioris labii
tensionem, lectum petiit, nec quicquam conquestus est: mane somno
expergefactus tensionem auctam sentiens speculum petiit, viditque os
seu labium potius p. n. esse distortum.

Me ergo convenit, Consiliumque petiit. In causam morbi & invasionis modum aliaque inquirenti retulit à triduo capitis dolorem in vertice incipientem, & per dextrum latus usque ad labium inferius excurrentem, imprimis vero circa aurem ejusdem lateris satis intensum, ipsi molestum fuisse, qui jam paulo mitior existat: oculum dextrum subinde tantillum feri acerrimi, non sine molesta titillatione stillare. Dolorem capitis non tam internum, quam externum esse: vertiginem nullam adesse: Excessus quamplurimos intra mensis spatium commissos fuisse quoque confessus est, dum durante hæreditate, defunctæ socrus, irâ sæpius exarserit, vinique potui nimis indulserit &c.

Commendavi ergo ante omnia diætam meliorem: ad affectum vero tollendum, ac gravius malum præcavendum præscripsi pulverem antispasmodicum è pulv. March. cinnab. nat. ℞c. M. ℞ V. sumendum. Cubitum ituro suasi duo cochlearia aquæ cephalicæ temperatæ ab Excellentia Tua ipsi dudum ordinatæ. Externe balsamum succini vertici, nuchæ v. & spinæ dorsi, ol. è floribus Slotan. ℞ lumbric. ut inungeret, jussi. Insuper decocti lumbricorum, quod præ omnibus aliis medicamentis semper salutare deprehendit singulo mane post sumtum pulverem haustum caperet, suasor extiti. Vinum aqua vel decocto ex visc. quern. C. C. ust. ℞ sem. anisi ut probe dilueret vel penitus seponeret injunxi. Hæc singula quantum novi, sedulo quidem observavit patiens, sine tamen notabili effectû, nisi quod dolor paulo remissior. Interea temporis pilulas de succino Cratonis quoque semel, & postea potiunculam laxativam è tamarind. ℞ß. fol. sen. ℞iß. de Elect. de Tamarind. Horst. ℞ß. propinavi ipsi, unde aliquoties absque ulla molestia dejecit. Vesicatorium brachio dextro applicui, quod serum copiosum, acre, subflavum eduxit. Venæsectionem quoque in pede, quam alius, aliquoties in spasmis Cynicis tanquam præsentissimum remedium ab ipso observatam, commendavit, heri admisi: in eodem nihilominus versatur malum. Unde Excell. Tuae Consilium expetit patiens, quod ut haud gravativum communices per me rogat. Pergam interea antispasmodicis, serum corrigentibus, cephalicis temperatioribus ℞ sim. Vale Vir Excellentissime porroque fave

Excellentiæ Tuae

Stuttgard. d. 10. Januar.
1682.

Clienti addictissimo
Joh. Casparo Hârlino, D.

Die 24. Januar. 1682. Suasi in hac oris tortura à paralyfi potius quam à spasmò originem ducente.

Tttt

I. Pilulas

1. *Pilulas Cephalicas.*
2. *Vesicatoria repetita.*
3. *Elect. cephalicum superbibendo decoct. guajac. cum cephalicis.*
4. *Inunctionem cervicis cum ol. è flor. Slot. adde ol. euph. castor. phil.*
5. *Vinum parce bibat : diluat decocto Sassafr.*

Die 8. Febr. scribit D. D. Härlin, usu pilularum & vesicat. a d. 10. penitus propè restitutum.

OBSERVATIO CL.

Oris Contorsio à Paralyfi.

Vid. Timæum L. I. c. 39. p. 72. Zechium Consult. 75. Sennert. Practic. L. I. part. 2. c. 27. River.

Reverendissimus & Perillustris quidam Dominus Baro N. N. Canonicus semper facie rosea præditus : Sexagenario major : Calculo & Podagræ obnoxius. *Die 7. Januarii 1691.* subito oris contorsione correptus fuit, parte faciei molli & laxa manente : trahebatur os versus latus sinistrum & ad inferiora : in occipite sensit dolorem obtusum : oculus claudi non poterat. *Excell. quidam Medicus Senior Practicus Celeberrimus* causam hujus distortionis scribit esse Paralyfin musculorum faciei in dextro latere, non spasmus cynicum esse, quia facies mollis, idque propter obstructionem nervorum tertiæ conjugationis ab humore pituitoso, quatenus hic humor maxime cavitates nervorum replet & spirituum animalium influxum intercipit.

Suasit Frictionem cum linteis calidis, cucurbitulas siccas humeris affigendas & Pilulas ad humores blande evacuandos.

1. *℞. Extract. spagyr. Mülleri. Pil. arthrid. āā. ʒß.*
Balsam. apoplect. compl. gr. iij. Msc. F. Pil. No. xxx. de ☉.
Quarum dosis Num. 7. vel plures hora somni.
2. *Aquam Cephalicam pro roboratione capitis, resolvenda, dissipanda & absumenda materia morbifica.*
℞. Aq. flor. paralyf. salv. ceras. nigr. dulc. āā. ʒj.
mirabil. Lang. ʒiʒ. Ess. castor. ʒß. spir. Ol. gtt. vij. Msc.
De qua mane & vesperi duo vel tria cochl. sumat.
3. *Trageam post pastum sumendam.*
℞. Succin. alb. ppr. Nuc. Mosch. āā. ʒij.
Cardamom. cubeb. corall. r. ppr. āā. ʒj.

Spec.

Spec. diamb. contr. apoplex. āā. ℥ij.

Sacch. rosat. tabulat. albiss. āā. ℥i℥.

Elæosacch. majoran. ℥j. Msc. F. P. d. ad scatul.

4. *Trochiscos sublinguales, de quibus interdum unus & alter in ore liquef-
cens deglutatur.*

*℞. Conf. alkerm. c. ℥ij. pulv. March. ℥iiij. Pulv. rad. Doron. Æga-
gropil. ana. ℥j. Ess. ambr. sicc. gr. viij. sacch. albiss. ℥iiij. cum
Mucilag. tragac. in s. q. aq. rosar. solut. F. l. a. Trochisc.*

5. *Externe pars affecta mane & vesperi post Frictiones irroretur aqua
Hirund. comp. c. castor. singulari modo parata.*

6. *Caput Cucupha defendatur. ℞. Herbar. majoran. rorismar. thym.
beton. fl. lavend. Paralyf. āā. Pj. Pulv. viol. odorat. ℥j. succin. mas-
tich. oliban. āā. ℥℥. incis. & contus. Msc. pro cucupha.*

7. *Pro revulsione autem & evacuatione sanguinis vitiosi præmisso
clystere, hirudines venis hæmorrhoidalibus applicabantur & ℥vj.
sanguinis educabantur.*

8. *Noctu ad ingressum lecti quater hunc pulverem exhibuit. ℞. Tro-
chisc. alkerm. compl. ℥j. Θ. volat. succin. rectif. ℥℥. Msc. F. Pulv.*

9. *Pro ulteriori autem humorum educatione pilulæ rursus usurpatæ
sunt, cum autem nimis segniter operarentur, Potio hæc exhibi-
ta est.*

*℞. Elect. Caryocostin. ℥ij. Mag. Jalapp. c. Nucl. pini subact. gr. viij.
Syr. de Stæchad. Fernel. ℥ij. infus. laxat. Viennens. ℥i℥. Msc.*

Quæ 17. vicibus sine molestia purgavit.

10. *Subinde loco superioris trageæ, hac utebatur.*

℞. Elæosacch. compos. sacch. alb. āā. ℥iiij.

Conf. alkerm. compl. ℥vj. Pulv. ægagropil. ℥j. Msc. F. Pulv.

*Utrique brachio fonticulus inustus fuit: Scarificatio consueta cum cucur-
bitulis non omittebatur; Pilulæ cephal. bis sumebantur.*

*Junior quidam Medicus consultus sequens Con-
siliū exhibuit.*

Affectus, quo Reverendiss. & Perillustis Dominus detinetur, nullus
mihi videtur alius, quam convulsiva detractio nervorum & fi-
brarum

brarum lateris dextri faciei, ab acido volatili ex cruditatibus generato, nervorum & fibrarum vias adstringente ac contrahente, hincque spirituum influxum denegante sufficientem, proveniens. Spasmus apud Practicos dicitur cynicus, sed latius hoc loco paululum sumto vocabulo (*Spasmus*) sed neglecta ista scholastica & minus practica differentia inter spasmum cynicum & torturam oris, uti Sennertus habet à paralyfi & convulsione deducta, causa efficiente quoad magis & minus solummodo ad has differentias collimante, cum Græcorum $\tau\epsilon\sigma\pi\alpha\nu$ à quo $\sigma\pi\alpha\sigma\mu\acute{o}\varsigma$ quod trahere significat, latius sit extensum. Ab acido volatili ex cruditatibus generato, id est, à spiritibus acidis ex cruditatibus per circulationem exaltatis volatilibus, vappescentibus, coagulantibus valvulis, quæ NB. *Anatomicis perspicacibus* notæ, implicitis inque nervis contentis ac eos contrahentibus provenire, facile demonstrari posset, si tempus vacaret.

Quoad meam de curâ hujus affectus sententiam, cujus Deo favente, mihi sæpius felicissima contigit curatio: omnes rejicio *Laxationes* & *Purgationes*, quidquid dixerint alii; exaltant enim istud acidum ex fundamento fermentationis omnium purgantium, quod Medicis *Cacatoriis* non est notum. *Venæsectiones, cucurbitula, Vesicatoria* vel spiritus educunt necessarios, vel humores tum bonos cum morbosos causatos, vel affluxum nutrimenti causant, causam autem morbosam nunquam attingunt, rarissime hinc levamen morbi expectandum.

Hanc autem Ego methodum curandi hujus affectus expertam habeo: ab initio nempe *volatilibus alcalicis* omnes digestiones corporis transeuntibus ac hostem in origine quærentibus, sudorem moveo; ex cujus specifica præcipitatione tum circulus sanguinis tum lymphæ, tum spirituum liberantur ab acidis, & cuivis suus restituitur motus, ex quo sequitur, quod sublatâ causâ tollatur effectus, haud enim tertia vel quarta vice applicui *mea sudorifera volatilia*, quin integræ restitutus Ager fuerit sanitati, neglectis adhuc omnibus externis ceu causam non attingentibus. Quid Perillustri Dno Patienti pro nunc faciendum puto, in hoc rerum statu, est, *sudoriferis volatilibus* denuo etsi tardius nunc operantibus insistendum esse, eousque donec omne istud acidum peregrinum præcipitatum sit, *externe* solummodo utatur *aq. reg. Hungar.*

Quoad præservationem *Pulv. D. D. Stangii* optime mihi placet, reliqua alio tempore dabo. Dieta non sit, quæ vulgo dicta siccans, minime autem acida, neque fermentans, hinc omnia acidiora, cruda, dulcia ex saccharo, melle &c. salita &c. prohibita. *Vinum Lactis Bodamici*

damici inferioris est licitum, minus autem cerevisia & hujus generis fermentantia nec vinum novum &c. Quoad reliqua *ordinarius Dominus Medicus* sufficienter providebit. *Deus omnibus benedicat.*

N. N.

Notæ quædam & dubia ad Junioris hujus Medici Consilium.

HAnc oris contorsionem seu torturam vocat detractiōem convulsivam lateris dextri : spasmus cynicum, spasmi nomine latius sumto : addit torturam oris *Sennertum* deducere à Paralyfi : minus practica differentia cum causæ horum differant secundum magis & minus. Atque ita adversatur *seniori Domino Medico* nomine detractiōis non congruo neque *in Foro Medico* recepto : detractiō nude sumta aut posita calumniæ affinis est, quā honori alicujus detrahitur : detractiō alieni, est furtum.

Subjectum quod trahitur, nominat conjunctim nervos & fibras; quales? non exprimit : nervi quidem non contrahuntur, at læsi fibras ad contractionem & spasmos provocant. At quales? musculorum nomina præterit, ad quos spectant fibræ : alias hoc in loco non inveniet, quarum contractione distorsio sequatur.

Causam contractionis vocat acidum ex cruditatibus genitum, item acidum volatile, spiritum acidum volatilem per circulationem exaltatum vappescentem.

Efficiendi modum confuse proponit. 1. Implicari hoc acidum valvulis nervorum *Anatomicis perspicacibus* cognitis. 2. Coagulare forte spiritus. 3. Adstringere, contrahere vias nervorum & fibrarum, unde denegetur sufficiens spirituum influxus. Hæc facile se demonstrare posse, addit : quod tamen nec ullo probabili argumento nec quidem indigitat, ex quo tum acidum tum ejus agendi modus conjici possit. Acidum ubi generatur? forte in ventriculo, quia ex cruditatibus producitur : unde colligit acidam cruditatem in ventriculo natam fuisse, quo signo se prodidit? quos errores in victu *Perillustri Dominus* commisit? aliàs si quis alius temperatissimus & sanitatis studiosissimus: an eructavit & vomuit acida? an cardialgiam, ventriculi distensionem, aliave à cruditate ventriculi provenientia passus est unquam? sed si pervenerit ad sanguinem, unde ejus aciditas innotuit? si fuerit acidum in ventriculo genitum, pervenerit per vasa lactea ad massam sanguineam, factum fuerit volatile indeque natus credatur spiritus volatilis? At cur huic soli nervo & his solis fibris implicatus circa valvulas & consequen-

quenter in nervorum & fibrarum viis substitit & non alibi : Cum secundum leges circulationis sanguinis quaquaversum cum sanguine feratur, & ubique sint nervorum plexus, quibus læsis fibræ facile irritantur atque multivarii spasmi intra ventres & in habitu oriuntur. Si spiritus acidus vappescens evasit, nomen spiritus amisit & procul dubio simul vim constringendi & coagulandi : & posito vim hanc retinuisse, cur non alibi similes turbas excitavit ? dum contractionem fieri addit constringendo, contrahendo ac coagulando indeque spirituum animalium influxum denegando, tanquam forex suomet indicio prodit & in hoc affectu paralyfin agnoscit.

Methodum expertam à se propositurus *Dominum Senioremem Medicum* cavillaturus suggillat. Rejicit omnes *Laxationes* quia spiritus acidus exaltant fermentando, quod *omnibus purgationibus* insit : quod ignorent *Medici Cacatorii* : An fermentando ? an præcipitando ? num dissolvendo & attenuando ? anne simul irritando membranam nerveam aut oscula glandularum nervea in ventriculo & intestinis purgatio fiat ? valde dubium est. Fermentatio a multis exploditur in massa sanguinea, quod in aliis fermentationibus omnibus non breve aut paucarum horarum sed dierum est, in aliis fermentationibus requiritur quies : at nulla in massa sanguinea vivente animali datur : nullæ vasorum intumescentiæ conspiciuntur, quæ omnino necessario adessent, cum corpus fermentans amplius spatium postulet, si negetur, vasa rumpuntur, ut in fermentatione multi vasi inclusi nimium quam crebro videtur, alia taceo. Præcipitationem indeque consequentem separationem aut colliquationem seu attenuationem feri potius *in purgatione* evenire, probabilius est, quia *purgantibus* umbilico applicitis, aut *Chirurgia infusoria* immediate per venas in massam sanguineam injectis alvus & vomitus moventur : verum ut serum, bilis aliique humores ad ventriculum & intestina perveniant, irritatio necessaria est, alias per urinam & sudores, quod tamen aliquando simul fit, serum exoneraretur. Irritamen necessarium esse, inde concludo, quia hypercatharsin ab ☿ & ☿ *Helleboro* sopitam novi copioso *seri lactis, aquæ cum oleo haustu, aut opiatibus, Laud. op. theriac. recent.* sumtis. Utcunque *purgantibus* non fa-veam & abusum detester, non ob hanc fictam fermentationem & exaltationem, sed ob nocuam abrasionem tunicæ mucosæ ventriculi & intestinorum : non tamen *purgationes* penitus improbo, quia aliquid de causa proxima subtrahunt & causæ proximæ augmentum impediunt. Notum est diarrhœas opthalmiam tollere & spontaneas à gravissimis morbis præservare, ut ante natum *Helmontium præclari Medici* observarunt. Quid *sudoriferis suis* utile præstat & quo nomine juvant ?
quam

quam hanc imminuentia, quæ incaute & imprudenter adhibita non minus sæpe magis nocent quam *purgantia*. *Abusu sudoriferorum* sudorem colliquativum concitatum *alii* norunt & ego *Patavii* vidi.

Venesectione in plethorico, si copia sanguinis molesta sit, non damanda videtur: ob hanc neglectam *Helmontium Phreneticum mortuum fuisse Guido Patin in Epistolis memorat*, & *Riolanus increpat Germanos sinentes egros suos in sanguine suffocari in Anthropographia*: quandoque *Venesectione* necessaria, ut *alia remedia* tutius applicari possint. Cur *Cucurbitæ cum Scarificatione* & *Vesicatoria* improbanda sint? non video; *cujus generis remedia* in ophthalmia, gutta serena & hemicrania felicissimo successu adhibita fuerunt: spiritus *his* minus dissipantur, quam *sudoriferis*, quæ paulo diutius protracto sudore delassant & non parum debilitant. Profundatur in *Venesectione* & *Scarificatione* sanguis bonus cum morbofo: quid tum? annon cum sanitatis emolumento menstrua fluunt & sæpe hæmorrhagiæ narium in febribus criticè, & extra febres utiles eveniunt. Claudis suam sententiam; rarissime ab his levamen expectandum esse: methodum suam expertam jactat *pauco- rum annorum Practicus*. Ait consistere in sudoris provocatione, idque *volatili alcalino specificè præcipitante*, omnes digestiones seu loca concoctionum transeunte seu permeante, hostem in origine seu scaturigine (an foco?) quærente, circulum seu circulandum sanguinem, lympham, spiritus ab acido liberante & cuivis motum reparante. Sic ab initio *hoc dato 3. vel 4. vice* tales ægros restituit, *neglectis omnibus externis*. At forte oris tortura istorum non fuit paralytica, sed forte ab insultu epileptico, quæ plerumque sine his cessat. Licet nunc tardius *volatile hoc* rem suam facturum sit, nihilominus continuandum putat, donec acidum hoc præcipitatum sit, scilicet res dubii plena. Probat *Aquam Regina Hungariæ*, quæ tamen non magis ad locum affectum penetrabit, quam *alia Topica*. *Pulvis D. D. Stangii* ipsi placet, quis sit & qualis? nescio, quia non transmissa fuit descriptio. Diætam siccantem improbat. An ergo serum proxima mali causa augenda? dissuadet acida, cruda, dulcia & fermentantia. Laudat *vinum Lactis Bodamici inferioris*, quasi vero hoc non multum tartari acidi habeat intra sua viscera. *Sal hoc volatile Alkalinum est C. C. aut viperar. aut lumbricor. aut urinæ, certe volatile animale.*

Hoc Consilium Augustam Vindelicorum misi.

Torturæ istius causa videtur esse aliquid paralytici in musculis maxillam inferiorem & labium ad latus trahentibus, ob quam labem muscu-

musculi dextri lateris ceu antagonistæ non possunt resistere tractui musculorum lateris sinistri, nec inter loquendum aut dum os aperitur: maxilla inferior & os non ὁμοῖον seu æquali tenore conservatur, sed sinistrorsum trahitur vel rapitur. Omnino aliquid paralytici concurre videtur, quia pars dextra mollis est, non dolet, procul dubio præcipue conspicitur, quando loquitur, aut os aperit, manu sinistro lateri admota impediri potest. Vel ex hoc imprimis manifestum est aliquid paralytici adesse, quia *Perillustis Dnus* impedimentum in loquela percipit, & ipsi intra os aliquid tumidi & impleti contineri videtur; quia quoque oculum claudere nequit: præterea continuo adest: quum convulsiva affectio doleat & *μυκτικισμὸς* seu subsannationi similis sit, ore clauso etiam invitis per intervalla nunc breviora nunc longiora eveniat. Ut apud Dominum Moysen Consiliar. Regim. anterioris Austriæ, Dominum Eschenbruch Syndicum, Monialem Engæ &c. His cum tensione dolorifica in latere affecto evenit, nunc sæpius nunc rarius, sive loquantur sive non.

Causa hujus paralyfis proxima est influxus spirituum animalium inhibitus, quod præstat serum seu lymphæ, quæ perpetuo nervos irrorat solaque tot septimanis, imo per menses & annos circa plexus nervos citra suppurationem hæerere potest: efficit hoc comprimendo potius, quam obstruendo, quum nervi sint corpora ex minutissimis fibrillis composita, nulla cavitate ad sensum multo minus valvulis prædita, etiamsi quis lynceis oculis præditus esset, aut si illum, nescio quo catoptro, muniret: non tamen nego omnes etiam minores nervos ambiri membranis ex dura & tenui meninge profectis, quibus nervorum fibrillæ ceu theculis involvuntur, quibus etiam lymphæ se insinuat, illas comprimit & spirituum animalium influxum debitum prohibet. Compressionem hanc serum seu lymphæ comprimendo efficere potest, sive serum imbutum sit sale alkalino sive acido: semper enim sal continet etiam in sanissimis; peccat hic non sal, sed copia & stagnatione aliqua p. n.

Serum hoc intra cranium extravasatum fuisse & ad nervos ex medulloso corpore prodeuntes decubuisse, patet inde, quia dolorem obtusum in occipite passus est, oculum claudere nequit & impedimentum hucusque in loquela experitur, & aliquid tumidi in ore contineri opinatur, quæ indicio non solum nervos musculorum læsos esse & aliquomodo enervatos, qui maxillam inferiorem ad latus trahunt, sed & ad musculos palpebrarum & ad linguam spectantes: quinam vero hi muscoli sint, ex *Anatomicis* patet, quive nervi imprimis ex *Nevrologia Vieussens* cognosci poterit. Collectionis & extravasationis causa fuit mœror diuturnus & procul

cul dubio multæ propter illum noctes vigiles, quas quoque forte paravit podagra. Extravasatum intra meninges exitum quæsit per foramina in basi cranii, ubi nervi hi exeunt, ac non inveniens exitum intra theculas membraneas subsistens fibrillas nervosas comprimens spirituum influxum impedit, ac hanc semiparalyfin musculorum horum peperit, unde sequitur oris talis distorsio, nam aliquomodo enervatis musculis maxillæ inferioris & palpebram claudentibus, musculi lateris sinistri maxillam illuc trahunt, & quia antagonistæ dextri lateris resistere nequeunt, & maxillam in homotonia seu debita rectitudine retinere non valent, os incurvatur ac tale vitium oboritur.

In curatione hujus mali necessariam judico notitiam differentiae torturæ, an à paralyfi sit? an vero à spasmō? hæc enim *antispasmodica*, illa *antiparalytica* requireret; hanc credo *ter quaterve dato antispasmodico* irritamen nervulorum tollente quandoque curari, imo vidi sponte cessasse: si vero inveterata sit, non secus ac epilepsia ipsa & alii motus convulsivi particulares difficillime quoque curantur. Ista paralytica dispositio, consistens in laxitate membranarum has fibrillas nerveas amplectentium, unde facile novum humorem recipere possunt; si radices egerit, non nisi magno studio & medicamentorum continuatione curatur, quia causa proxima est intra cranium, quorsum vis medicamenti tarde pertingit.

Unice opera danda est, tum ut causa proxima, tum ut illam fovens auferatur: quod *sequentibus remediis* præstari poterit.

1. *Purgantia* non penitus rejicio, quamvis illis non admodum faveam, non quod inde exaltetur, nescio à qua fermentatione salium in massa sanguinea; sed quia *frequens fortiorum abusus* nocet ventriculo & intestinis, in abrasione tunicæ mucosæ: probo illam, quia causam antecedentem seu serum imminuit, non minus quam *sudorifera* & *diuretica*. Poterit igitur saltem *semel in mense* sumere *pilulas cephalicas*, quibus addere soleo *Extr. Cochiar. castor.* eoque magis necessaria existimo, quia *Dominus Ager* multum feri cumulat ob vitam sedentariam & motus corporis intermittendos ob podagram. Tales evacuationes necessariae sunt ad evitandam apoplexiam, quæ *Perillustrem Dominum Patrem* sustulit.

2. *Venæsectio* non rejicienda, quia Plethoricus est, posset institui in posterum, imprimis si capitis aliquam gravitatem perciperet: nam illi assuetus est.

3. *Scarificatio* non negligenda propter ophthalmiam & rubentes oculos, quam non inutilem expertus est.

Uuuu

4. *Vesi-*

4. *Vesicatoria* non tuta sunt ob *Podagram*, quamvis aliàs egregiè revellant.

5. *Sudorifera* necessaria sunt : at non sufficientia vereor ☉ *volatilia alkalia*, sive sint *viperar.* sive *lumbric.* ☿. sive *C. C.* sive *similia*, insuper mihi suspectus foret illorum usus diuturnus, nam in massa sanguinea aliàs sal volat. adesse ex colore faciei roseo patet, & nimia ejus abundantia massam sanguinis disponere posset ad hæmorrhagias periculosas, diarrhœas similesque morbos fluidos. In simili paralytica dispositione utile comperi *Decoctum lignorum cum scamno sudorifero in usum ducto in Vicario Generali, in Domino N. N. Pastore Württembergico &c.* Hoc *Decocto* causa proxima à morâ jam lenta facta attenuatur, & mediante *scamno* sudore promoto cum causa antecedente aufertur, si hac *methodo* instituatur, tollitur citra ullam virium prostrationem, estque necessaria, quia affectus jam diu duravit, radices profundas egit, nec ullo alio felicius tollitur, ac hoc modo institui posset.

1. Mane sumat hujus *Electuarii* magnitudine *Juglandis*.

℞. *Cons. fl. ros. rubr. tunic. āā. ʒj. Diascord. Frac. ʒß. Ther. Androm. ʒj. ʒ diaph. ʒiß. Pulp. pom. citr. Num. j. Msc. F. Elect.*

2. Post horæ quadrantem seq. decocti ʒiiij. vel ʒv. bibat calide.

℞. *Lign. sanct. ʒj. lentisc. ʒj. cort. lign. sanct. ʒß. rad. sarsaparill. ʒij. Rad. chin. ʒß. sem. fœnic. ʒij. incis. & contus. infund. in aq. fontan. ℥viiij. hor. 12. Postea add. herb. beton. majoran. flor. paralyf. tilia. āā. Mj. Passular. maj. exacin. ʒj. coq. in vase clauso hor. 2. coletur. Post potum incumbat scamno sudorifero calefacto : maneat in illo prima vice per dimidiam horam : postea longius sed nunquam multum ultra horam. Dein detergatur linteis calidis & in lectum reponatur, ubi sudorem porrò spontè manantem sinat aliquousque : finito sudore mane sumat jusculum : maneat semper in conclavi calefacto, imprimis hac tempestate gelida. Vesperi hor. 4. rursus *Elect.* & decoct. sumat & scamno per dimid. hor. aut paulò longius incumbat. Post sudorem nihil comedat ad horam septimam usque.*

3. Dum scamno incumbit mane & vesperi reficiatur hac mixtura.

℞. *Aq. card. ben. fl. til. beton. āā. ʒj. Mag. ʒii diaph. ʒj. syrup. rub. Id. ʒvj.*

Confect. hyacinth. c. ʒj. vel pulv. analept. Mind. Msc. d. ad vitr.

Sudatio

Sudatio ista continuari poterit per dies 14. aut 3. septimanas, postea naturæ per unam alteramve septimanam induciæ concedantur.

In Cura sudorifera comedat carnes teneriores juniorum animalium sive assas sive elixas, pruna Damascena, pruneolas coct. poma cocta. Vinum non lubenter concedo; si vero non æstuet, detur consuetum cum decocto radicis chinae temperatum. Alvus aperta servetur clystere domestico.

In Cura sudorifera omittantur omnia alia medicamenta exceptis Trochiscis quorum unum alterumve extra scamnum masticet. Dum hac cura utitur, horâ somni nulla alia remedia sumat ac omnia topica omittat,

Extra hanc curam tempore induciarum sumere per intervalla posset $\ominus$ aliquod volat. alkal. non tamen quotidie, nec Trageam improbo: Aqua Ungarica tantum valet, quantum alii spirit. ol. unguenta, id est nihil, quia locum affectum non attingunt. Frictiones tamen non negligerem, cum spirituum animalium influxum promoveant & à capite humores p. n. derivent.

In victu vitet potissimum pisces, cochleas, pastas farinaceas: carnes coctu difficiles adutorum animalium: suillam fumo induratum & salitam: fructus crudos, acetaria. Licet tutò cibos citr. aut aurant. parum condire; abusus solus nocet, ut quoque nimis saccharator. & mellitor. item aromatizatorum & salitorum. Bibat vinum diureticum non valde $\triangle$ ratum, maturum, diluat illud decoct. rad. chinae aut lign. lentisc. Vitet somnum pomeridianum. Corpus subinde pro viribus exerceat. Animi pathemata pro virili excutiat: animum suavi alloquio exhilaret. Alvus aperta servetur. Pectinatio cum pectine buxæo aliquibus multum profuit cum frictione capitis: pulvis errhinus aliquid opis, uti apud aliquos observavi, adferre posset. Masticatoria non rejicienda.

Deus T. O. M. hæc salutaria esse jubeat!

Scaphusii 1691. d. 23. Febr.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.

*Die 1. Martii 1691. scribit se Literas cum Consilio benè accepisse; Nunc caput non parum gravatum & semper nebulam oculis obversantem sentit; & quamvis os non amplius tam distortum appareat, & vix agnoscatur, quando non loquitur, ridet aut os commovet; tamen tunc magis animadvertitur: quandoque manifestè vertiginem experitur. Nunc post prandium atque cœnam utitur Tragea D. D. Stangii R. Eleosacch. c. ℥ij . pulv. *Ægagropilæ* ℥ij . conf. alk. c. ℥ij . Ess. Ambr.*

sicc. ʒj. sacch. alb. ʒiij. Msc. F. pulv. Misit simul Consilia D. D. Bilgeri Campodunensis & D. D. Köfferlini Constantiensis.

Illustrissimi D. Baronis N. N. Affectum quod concernit, illum describit Timæus à Guldenkleé, quem D. Medicus ordinarius, qui morbi speciem dexterrime concepit, deductionem etiam causarum & curationis methodum juxta hanc observationem dirigebat, imitatum penitus fuisse videtur, id quod in omnibus approbo, suspicans tamen, quod D. Medicus assistens ad continuationem curæ pro massæ sanguineæ correctione usum Diaphoreticorum commendet, quod mihi placeat. Illustr. D. Baro ad plenariam restitutionem, cum omnes Paralysis species curatu sint difficiles, efficacioribus adhuc remediis habebit opus; imprimis autem, cum primaria & potior hujus mali indicatio requirat, ut lymphæ viscida sese in cavitates & canaliculos nervorum insinuata, quæ influxum & transitum ordinarium spirituum impedit, & exorta desuper nervorum & muscutorum resolutione hanc distorsionem oris excitat, per remedia nonnulla specifica resolventia radicitus tolli & per emunctoria debita educi possit. Si anni tempus Acidulis uti permitteret, exoptatus inde effectus sperari liceret, usque dum vero hoc appropinquat, sudorifera in usum ducenda erunt: Decoctum à D. D. Medico Ord. propositum bonum equidem est, opinans tamen, quod ad scorias viscidas salso-acidas in sanguine fluctuantes efficacius & melius rescindendas, simulque materiam morbificam parti affectæ impactam derivandam, ex consequenti etiam affluxum ad hunc locum impediendum, infusum chalybis singulariter præparati ad 8. vel 9. dies usurpatum huic sit præferendum, expectando semper sudorem abhinc. Cum externis autem parti affectæ applicandis, ut spir. nervino, Cucupha, sacculis, juxta cum internis resectivis continuandum, quibus denique cum fructu Vesicatoria jungi possent.

Deus omnibus Consiliis benedicat.

Campoduni d. 20. Febr. 1691.

Joh. Fridericus Bilger, M. D.

Oris distorsionem, quam Reverendissimus & Perillustris Dominus passus est, non à convulsione sed muscutorum dextræ faciei partis paralyfi (quod ex partis illius mollitie ac propendentia colligi potuit) ortam esse arbitror. Idcirco Dominus Medicus opportune præmissis universalioribus & dein adhibitis remediis revulsivis institit, iisque Cephalica addidit, cum autem necdum cessarit distorsio, nec loquela adhuc sit libera: ideo volatilibus, ut acidum illud nervos contrahens sensim corrigatur,

tur, ac simul *Topicis* insistendum esse judico. Ac imprimis, sicut ab initio *Vomitorium*, me multoties experto, majorem curæ paginam adimplevisset, ita si *Domino Medico adstanti* id adhuc consultum videbitur, adhiberi posset. Deinde pro udore sive etiam sudore obtinendo mihi remedium sequens cephalicum & nervinum familiare est: sal nempe *majoranæ vel salviæ volatilis*, cujus descriptionem juris publici feci in *Tractatu de spiritibus*; quod si hic sal ad manus non habeatur, illi poterit substitui sal *Tri volatile* probe cum ol. *major.* permixtus.

℞. Θ ♀ volatil. rectificatissimi ℥j.

Ol. dest. *majoranæ* quantum ad ejus saturationem sufficit, quod guttatim instillandum unà cum sale in mortario tamdiu subigitur, ut oleum eidem omnino uniatur.

℞. Hujus salis ℥j. aq. *majoranæ* ℥ij. conf. alk. c. ℥j. Msc. pro una dosi mane in lecto sumenda.

Simile quid præstant flor. Θ * cum lapide hæmatitide sublimati & cum oleo *majoranæ* uniti.

Si udor instet, accipi poterit de sequenti *Conserva*.

℞. Conserv. flor. anth. *Majoran.* āā ℥ij.

℞. succin. ambr. āā 3℔.

Nuc. mosch. condit. 3℔. Msc. F. Conserv.

Tinctura olei castorei vel aqua *Reginæ Hungariæ* c. aliqua aqua cephal. permista in ore detineatur & rursus exspuatur.

Tempora & faciei pars læsa multoties fricentur Aq. Reg. Ungar. ac iisdem applicetur *Emplastrum de Tacamahaca* cum *Opobalsamo* vero liquido malaxatum, cui parum *Therebinthinæ Chie*, ut tenacius adhæreat, pro lubitu admisceri potest: impositum hoc emplastrum ac subjacens hæc læsa pars vinculo superius trahatur, ac eodem ad aures firmetur, ut sic facies in debitum statum redeat: Huic emplastro frequenter imprimis noctu imponi possunt linteamina calida, vel quod est melius, vesica aquam juste calidam continens. Cetera industriæ Domini Medici adstantis committantur.

Constantiæ d. 21. Febr. 1691.

Joh. Henricus Köfferlin, M.D.

Ad has & Consilia transmissa respondi

Die 10. Martii 1691.

Capitis aggravatio, nebula oculis obversans & vertigo, signa sunt lympham intra cranium stagnare, indeque secundum nervos affectos delabi, ibique ubi egrediuntur stagnare ac hos comprimendo influxum & transitum spirituum sufflaminare. Qualis autem sit lymphæ se theculis nervorum læsorum insinuans illisque inhærens, an acido-salina? num verò similis sanissimorum, abundans sale volatili alcalino aut mixto? non certò constat. Ad hunc scrupulum eximendum serum sanguinis, cujus hæc soboles est, aliquando V. S. emissum explorari poterit. Illam ex morâ diuturniore viscidam factam fuisse, non dubitandum est, quod semper lymphæ evenit, si in loco calido diu detineatur, semperque novâ parte jam dilatata accedit, eoque magis, si intra cranium adhuc stagnet, quod ita se habere cognoscitur ex capitis gravitate, nebula oculis obversante & vertigine: in craniò extravasatam existimo, non ob peculiare vitium lymphæ, sed ob mœorem indeque obortas vigilias, varios ingenii labores diu durantes & hæreditariam dispositionem: nam *Dominus Parens* Apoplexiâ obiit. *Infusum chalybis peculiariter paratum* non rejicio, quia talia viscida attenuat, uti manifeste patet in chlorosi. *An acidulæ suadendæ? dubito: certe caute suadendæ, quia ab illis lymphæ intra cranium augeri posset, ut apud Nautam nostratem & in Canonico quodam Constantiensi ab acidulis Deinaccensibus factum, à quibus ille cœcitatem, hic Apoplexiam contraxit.* Capite pleno & malo jam diu durante Vomitorium vix amplius suaderem, quod in primo insultu potenter revellit: malo ad ulto plus humoris ad locum affectum pellit & Apoplexiam accelerat.

☉ volatile Majoranæ sive cum ☉☐ volat. sive cum ☉✱ cum lapid. Hæmat. sublimat. & in ▽ majoranæ solutum post curam sudoriferam non improbo. Frictio nuchæ utilis, faciei non multum præstabit, nec multum juvabit Emplastrum aut vesica applicita.

Affectus Reverendissimi & Perillustri Domini, qui in consultationem hætenus venit, ubi optime Paralyfis sive resolutio maxillæ inferioris & partium ei vicinarum in parte dextra à sero in nervis motui illarum inservientibus stagnante inducta, nominatur: ita curationem post bene mundatum jam à vitiosorum humorum sarcina corpus, per diaphoresin sive sudationem peragi debere, recte concluditur, quâ nempe serum hoc per moram istam viscidius redditum attenuatur, atque iterum in motum naturalem deducitur, vel etiam per poros corporis discutitur, *propositum autem lignorum decoctum* non tantum scopo huic exacte

exacte satisfacere, sed etiam *Balsamicâ* suâ virtute ipsam sanguineam massam & partes nervosas corroborare valet; nec periculi, à solo *sallium volatili* crebriori usu in hoc subiecto, non plane contemnendi metui exponit. Modus tamen sudandi, quinam eligendus sit (cum id præcipue à me requiratur) paucis expendere necesse est: ubi quidem *ille supra scamnum singulariter fabrefactum ab Excell. D. D. Wepfero descriptus*, satis sese commendat, & pro istis, quibus corporis inter sudandum quies vel decubitus gratior aut necessarius est, admodum commodus censendus; cum tamen *Perillustri Domino Patienti* non adeò arrideat, haud minori cum utilitate & securitate in *domunculâ aliquâ artificiosè constructâ*, cujus erga *Nobilissimum Dominum Medicum Ordinarium* mentionem feci, institui posset, præsertim cum in illa calor pro *Ægroti voluntate*, robore & necessitate augeri vel minui commodissime queat. Nollem quidem illum *Coriariorum Laconicum* hic improbare, cum resinosæ, maxime penetrantes & resolventes corticum arborum exhalationes ad materiam peccantem alterandam magnum momentum adferant, cum tamen hoc anni tempore, quod aëris humiditate & frigore ut plurimum infestum esse solet, non tutè satis in usum ducatur, quia corporis pori à sudore peracto patuli, facile ab ista aëris inæqualitate, vix satis evitandâ, denuò constringuntur, lymphæ in motum naturæ debitum per sudorem deducta rursus coagulatur, sicque vel curæ eventus incertus ac difficilior redditur, vel etiam graviora damna exsurgunt, illum in *Domuncula dicta aliave* peragendum, huic præferendum jam esse existimo, simulque lætissimum curæ successum ut divina clementia largiatur, humillime voveo.

*Augustæ Vindelicorum die 3.
Mart. 1691.*

Lucas Schrökius, M. D.
Archiat. & Com. Pal. Cæs. Reip.
Patriæ Physicus Ordinarius.

Magnifice atque Excellentissime Domine, Fautor & Collega Venerande!

Hisce verò de statu *Perillustri Domini Baronis* pauca referre volui. Paralyfin nempe illam in facie dextri lateris hætenus, per Dei gratiam, magnâ ex parte esse sublatam, ita ut tantum inter loquendum oris versus partem sinistram aliqua fiat retractio, cæterum satis benè valeat. Antequam autem ipsum prælaudatum Dominum videre mihi contigit, mentem meam de cura sudorifera, in domuncula vel Laconico *Coriariorum instituenda* explicare, idque paucissimis, jussus fui, quod etiam sine mora præstiti, præsertim cum nec *prolixiori* opus fuerit *Consilio*

filio, qui Tuo penitus non potui non subscribere, sicque alias noctuas potius Athenas tulissem. Quia vero morbus jam notabiliter adeo remisit, sudationem in lecto tentare libuit, quem in finem Decoctum Tuum, per infusionem & subsequentem in vitro, cui Alembicus erat impositus, decoctionem, quo scil. pars subtilior per Alembicum transiens reaffundi posset, paratum fuit, parumper saltem ex alio Timæi à Guldenklee, quod nempe D. D. Dürrius noster commendaverat, mutatum; cujus effectum felicem, ut brevi perscribere liceat, animatus opto, simulque Tuo perennanti Favori, cujus in literis ad Perillustrem Dominum Baronem, magnum & certè multò quàm merear majus indicium dedisti, me perofficose commendo. Vale. Augustæ Vindelicorum 18. Martii 1691.

Lucas Schrökus, M. D. &c.

Sequens Consilium Romæ mittebatur, &

d. 10. April. 1691. mihi communicatum est.

DE affectu præter naturam, quo Illustrissimus Dominus Baro detinetur, ejusque causis, ac Genesis modo subscribo judicio descripto à D. D. Doctoribus. Circa curationem hucusque factam nihil aliud dicendum superesse mihi videtur, nisi quod approbem & laudem. Interim spero præfatum affectum ope remediorum hucusque adhibitorum haud modice refractum quotidie magis domitum iri, quo plus aer ab istius radiis solaribus incaluerit, quia sicut frigidum nervis inimicum ita calidum amicum, & acidi incuneati disgregativum, hanc autem disgregationem seu dissolutionem promptius promovebunt sudorifera remedia, scil. decoctiones ex lignis visci quercini, sassaf. & santali citrini per mensem circiter propinanda & vigoranda pulvere viperino ad dosin ʒß. vel cum R. castorei vel cum spir. C. C. vel similibus: & mox sudores de more eliciendi sunt intra machinam adaptatam, & cooperientem totum corpus præter caput, calefaciendamque cum flamma spiritus vini accensi. Et hæc satisfactura mihi videntur pro debellando dicto affectu pristinaque valetudine restituenda. Cum dedeceat plura dicere superflue & ad pompam, quia sapientibus pauca, & morbi non curantur eloquentia, sed remediis.

*Romæ d. 17. Martii
1691.*

Antonius Placentius,
Archiater Romanus.

Die 18. Junii 1691. Reverendissimus & Perillustris Dominus Augustæ Vindelicorum scribit, se in statu esse, ut Augustâ Constantiam proficisci valeat.

valeat. Excellentissimus D. D. Schrökius addit Illum ita convaluisse, ut
rursus suo officio fungi valeat.

Die 26. Junii 1692. Ipse Reverendissimus ac Perillustris Domi-
nus Baro me hic Scaphusii convenit : distorsio nulla observatur nisi ri-
deat, eaque pauca: sentit aliquem tractum à nucha ad labium. Cæ-
terum se sanum esse & de nulla alia molestia conqueri dicebat.

Commendavi usum pulv. ex spec. contra Apoplex. August. & spe-
cif. cephal. M. singulis lunæ quadris præservationis gratiâ: Trageæ: Tro-
chisc. &c. Frictiones porro admittat.

Ad annum 1694. sanus vixit; circa principium hujus anni Illum
compellavit D. D. Brunner Augustæ Vindel. dum medebatur Illustrissimo
Domino de la Tour &c. atque bene valentem reperit. Mense Maji 1694.
Apoplexiâ fortissimâ subito superveniente paucis horis mortuus est.

OBSERVATIO CLI.

Loquelæ Impedimentum.

Reverendissimus D. N. Visitator Generalis Constant. 31. annor. à pue-
ro literis deditus: à septem vel octo annis, gravissimis & tædiosis-
simis negotiis occupatus fuit. Itinera plurima, quovis cælo
peregit, quo tempore plures errores in victu, potu commisit.
Jam à quatuor mensibus & ulterius animadvertit difficultatem quan-
dam in loquendo. Nam postquam ex itinere molestissimo domum
præterito vere rediisset, mane sensit linguam graviolem, & ex conti-
nuatione sermonis longioris lassam & madidiorem fieri, ut ægre
Latina legere potuerit: quando vero tarde & Germanice loquebatur,
non usque adeo advertebatur. Unde & medicamenta neglexit, spe-
rans, brevi sua sponte hoc symptoma cessurum, utpote à defluxione
originem habens, cum tota hac æstate crebras defluxiones, imprimis
mane, perpeffus sit, quæ protinus remiserunt semper. Jam à mense
præter opinionem, loquelæ hoc impedimentum incrementa sumpsit,
ut jam ægrius & Latina & Germanica pronunciare valeat, & non, ni-
si dentibus fortiter compressis seu constrictis, voces edere possit, quod
ipsi & auditoribus permolestum est. Si sermonem diutius protrahat,
in fronte dolet, quod linguæ insolito labori & dentium constrictioni
tribuit: insuper in utroque latere mandibulæ fragorem inter loquen-
dum percipit, ac si semiluxata esset mandibula inferior. Unde quoties
loquendum est, admodum angitur. In itinere Medicum consuluit, qui

Fonticulum in brachio sinistro excitavit, deditque *pilulas cephalicas, balsamum cephalicum, gargarisma, aquam cephalicam*, sed absque effectu. Quoties enim loquendum est, id per constrictos dentes faciendum est, cum molestia maxima, ut ægre intelligi possit: nisi inter dentes vel calamum scriptorium, vel chartam, aut linteum convolutum, aut lignum interponat, ne tam arcte dentes stringantur: tum enim facilius loqui, & melius intelligi potest: verum tunc crebro exspuendum est, & lingua permadescit. *Not.* Maxilla inferior magis versus latus dextrum trahitur, ac dentes colliduntur, cum aliquo stridore inter loquendum. Ingruente hyeme veretur gravius malum: putat se sanguineum & melancholicum, nam scribit se timidum, anxium, apprehensivum, flatibus scatentem, sæpe sumpsit *purgantia* & *roborantia*; bis domi usus est *acidulis*: *semel* interea *Vena secta est*. Urina tinctorum apparet & mutabilis. Noctu æstuat, ut quandoque præ æstu non bene dormire possit. Raro sitit, ante prandium nunquam. Ob symptoma linguæ fugit hominum consortia, vitamque solitariam & sedentariam vivit. Toto vitæ cursu nunquam ægrotavit, quamvis in aula inordinate vixerit, & graves labores perpeffus sit. *Die 29. Sept. 1668.*

P. S. Mane surgens aliquandiu utcunque commode, etsi tarde, loqui potest, absque eo, quod dentes fortiter comprimantur. Interdum dum nil intra os tenet dentibus impositum, & vero eorundem compressionem inter loquendum vi ac studio impedire conatur, vix unum alterumve verbum clare ac distincte proferre potest, multo minus integrum sensum promere, ut bene intelligatur, lingua continuo quasi gravata & saliva abundante, ex quo judicat *Patiens* in ipsa etiam lingua defectum esse. Auris sinistra ab aliquot septimanis continuo sic tinnit, ut in ea prope nihil audiat *Patiens*.

Responsum Medicum.

Locus affectus videntur nervi septimi paris vulgo sic dicti, qui motum impertiunt linguæ: quia dentes stringuntur inter loquendum, unde loquela minus intelligibilis efficitur, procul dubio etiam nervi, qui ad maxillæ inferioris musculos pertinent, ut & ad labiorum musculos desinentes nervi læsi sunt. Nam & dentes & labia obsequioso & prompto motu ad consonantium imprimis formationem symbolum conferunt, quod *apud Reverendissimum Dominum* non fit, constrictione impediante, quæ juvatur, si aliquid dentibus interponatur. Affectus linguæ aliquid paralytici sapit, & dentium constrictio quoque paralyfi incipienti potius quam motui convulsivo maxillæ inferioris musculorum tribuenda videtur: in qua maxillæ inferioris musculi deorsum

sum trahentes invalidiores sunt sursum trahentibus, & os claudentibus; nam si motus convulsivus adesset, non tam facile os aperiri posset. Fragor circa articulum maxillæ inferioris indicio est, & articulum illum præter naturam se habere, ac muco impletum. Causa proxima hujus semiparalytis linguæ & muscutorum aperientium os, est serum, quo nimium, quam decet, nervi illorum irrigati sunt, quod prægressi catarrhi, & lingua admodum madida & crebra sputatio ulterius confirmant. Causæ antecedentes serum, illud cumulant in capite, ad nervos concitantes ac his nervis impingentes, variæ esse possunt; scil. omnia, quæ cerebrum humoribus implent: ut sunt diætæ errores, studia assidua, & intensæ meditationes &c. quæ serum fundunt, ut itidem labores cerebri, itinera cælo vel nimis fervido vel nimis algido, potus vini generosi sulphurei &c. impingunt nervis, imprimis frigus intensum, cervicem feriens, aut madefactio colli, non probe contra frigus & imbres muniti.

Hujusmodi semiparalytes in Senibus, qui Cerebri constitutionem multis erroribus debilitarunt, & in somniculosis prodromi sunt gravioris mali: quia vero *Reverendissimus Dominus* adhuc juvenis est, nunquam ægrotavit, non somniculosus est, & cætera sanus, hanc semiparalytin non nisi particularem existimo, salvo cerebro, nervis his solum causæ externæ culpâ læsis, collo non bene contra injurias aeris munito, & in tot ac tantis itineribus diu continuatis, pluribus læsionibus exposito. Ideo affectum minus periculosum judico, quamvis paulo difficilior curatu sit, cum *medicamenta* ægre ad locum affectum pertingant, & ad curationem & remotionem causæ proximæ, quies & fuga adversi aeris requiratur, quibus *Reverendissimus Dnus* vix, officii ratione, satis vacare potest.

Indicationes & scopi in curatione præcipui observandi sunt: primò serum in tota massa sanguinea imminuendum, evacuandum, & simul à cerebro avertendum. Secundò, quod altius se nervis insinuavit, circumcirca collum & in faucibus, discutiendum, & una opera nervi roborandi sunt. Tertiò, proventus ulterior feri, & nervorum iteratæ læsiones studiose caveantur. His scopis satisfat *auxiliis ex Diætâ, Pharmacia & Chirurgia petitis. In Diætâ* imprimis collum muniendum in posterum contra frigus, quod collaribus pelliceis ex collo cygni, marte &c. præstatur. In cibis fugiendi illi, qui caput replent, ut sunt cæpæ, allia, raphani &c. quæ serum augment, ut fructus crudi, lactuca, lacticia, brassica muria condita, pisces plerique, carnes adulatorum animalium: difficilis coctionis, pravi succi, utpote carnes suillæ, ovillæ, salitæ, fumo induratae &c. Nocet somnus pomeridianus, nimium otium, alvi pertinax occlusio.

716 Observatio CLI. Loquelæ Impedimentum.

Ex Pharmacia, Reverendissimus Dominus semel in septimana duabus horis à parca cœna sumat de pilulis ℥j. aut amplius. De cætero utatur etiam morsellis, mixturâ corroborante, Saccharo rosaceo cum theriaca; ad noctem, linimento, balsamo cephalico, ac denique gargarismate, & radice pyrethri pro masticatorio, quæ omnia sic se habent.

℞. Extract. Cochiarum.

Aurearum āā. ℥ij.

Ellebor. nigr. gr. x. Castor. gr. iij.

Lign. aloës extract. gr. iij.

Mag. Jalapp. gr. vj.

Ol. succin. gtt. ij.

Formentur cum spir. ceras. Pilulæ No. 51. inaurentur, aspergantur pulv. santal. citr.

℞. Spec. diambr.

diamosch. dulc. āā. 3ß.

contra Apoplex.

diarrhod. Abbatis āā. ℥ij.

Succin. albi ppt. 3ß.

Extr. lign. Aloës gr. iij.

Conf. Alkermes compl. ℥iij.

Ol. Nucist. express. gr. vj.

Conserv. fl. Anth. 3ß.

Ambræ gryseæ in sp. ceras. solut. gr. iij.

Sacchar. in aq. betonic. sol. 3vj.

F. l. a. Morselli seu Tabulæ.

℞. Aq. betonic.

bugloss.

paralys.

verben. āā. 3iß.

Essent. Ambr. ℥j.

Ol. rorismar.

majoran. āā. gt. j.

Confect. Man. Christ. perlat. 3ß.

Misc. F. Mixtura cephalica.

℞. Conserv. rosar. rubr. rec. 3iij.

majoran.

Anthos.

- Anthos. āā. ʒj.*
Theriac. Androm. antiq. ʒij. Msc.
℞. Unguent. nervin. ʒj.
Ol. Lumbric. terrestr. ʒiij.
Bals. Mynsicht. ʒj.
Axung. homin.
castor.
vulp. āā. ʒiβ.
Ol. Nucist. expr. ʒj.
Msc. pro Linimento.
℞. Ol. Nucist. expr. ʒj.
Lavend. gutt. ij.
Succin. Major.
Anthos. Rutæ āā. gutt. iij.
Bals. Apopl. gr. x.
Msc. pro Bals. Cephalico.
℞. Lign. sanct. ʒj.
Rad. pyrethr. ʒij.
Caryophyll. ʒiij.
Fol. salv.
Rorismar.
Majoran. āā. Mj.
Flor. beton.
rosar.
salv. āā. P. j.
Cubebæ.
Caryophyll. āā. ʒβ.
Mastich. ʒiij.
Incis. & contus. coq. in ℥iiijβ. aq. font. ad mens. j. consumptionem.
colaturæ adde
Mellis rosat. colat.
Anthosat. ana. ʒvj.
Msc. pro Gargarismate.
℞. Rad. pyrethr. mund. ʒβ.
D. ad Ch.

Ex Chirurgia, si malum pertinax foret, prodesset in altero brachio *fonticulus*: nisi vita negotiosa obstaret, conduceret *Setaceum*, verum ineptissimum est & valde onerosum iter facientibus. *Venesectio* quidem sanguinis copiam imminueret, sed forte non tantum beneficium conferret, quantum forte sperabitur. *Scarificatio triduo ante novilunium*, tribus cucurbitulis dorso & utrique cubito unâ affixis plus prodesset. *Vesicatoria post aures applicita*, egregie à nervis læsis serum avellant; verum nondum ad illa deveniendum arbitror, & hæc hac vice sufficiunt. *Die 14. Octobr. 1668.*

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Consilium sequens ipsi suppeditatum est à Clar.

D. D. Medicis Electoralibus Bavaricis.

Affectum, quo *Reverendiss. Dominus* ab aliquo tempore detinetur, reduci posse existimamus ad paralyfin, non nervos tantummodo, qui motum instrumentis loquelæ impertiunt, sed etiam linguam, illiusque & partium vicinarum musculosas partes afficientem. Lingua sane cum ex substantia carnea, spongiosa constet, facile humidiores succos, undecunque etiam copiosius ingruentes, imbibit, retinet atque vicinis partibus liberaliter subministrat, non sine magno vocis & sermonis impedimento. Unde *Galenus Lib. 7. de compos. Med. Cap. 5. Vocis organa*, inquit, *cum ab humiditate vehementius, & ut ægre solvi possint, fuerint madefacta, vox intercipitur: quando vero moderatius sunt humectata, raucedo oboritur.*

Ac licet in *Reverend. Domino* dentium constrictio aliquando, eorumque collisio cum aliquo stridore suspicionem nobis injiciat, motus alicujus convulsivi: credimus tamen & iudicio doctissimi Medici *Wepferi consulentis* assentimur, inferioris maxillæ musculos deorsum trahentes invalidiores esse, quam de facto sint muscoli ejusdem maxillæ sursum trahentes & os claudentes: atque adeo opinamur, inferioris maxillæ musculos deorsum trahentes, magis à causa morbifica irrigatos, & ex in robore suo destitutos, laxitate imbecilliores esse.

Præterea cum videamus, maxillam inferiorem magis trahi ad latus dextrum, non dubitamus, musculos maxillæ illius in parte dextra sitos, universim nondum adeo à causa morbifica affici, sed naturali temperie adhuc firmiores, subjectam sibi maxillam attrahere violenter: musculis ex adverso, in parte sinistra positis, & ob nimiam laxitatem languidis, imperium necessario sequentibus. Ita namque à
natura

natura comparati sunt muscoli omnes, ut nisi illorum proprium robur, à semetipsis sibi pari virtute à natura ubique oppositis, temperetur; mox suis insita virtute se contrahentibus fibris, annexa sibi quæque pro viribus, etiam contra voluntariam animalis directionem ad se pelliciant.

Verum quod inferioris maxillæ musculos in parte dextra collocatos à convulsione absolvamus & locum affectum, ipsiusque morbi essentiam, in mollitie potius & humidiori laxitate instrumentorum vocis præcipue vero ex parte sinistra sitorum reponamus? causam addimus, cum quod si motus convulsivus adefset (sicuti *Medicus consulens D. D. Wepfer* recte iterum sentit) non tam facile os aperiri posset: tum quod tinnitus ac totalis fere surditas auris sinistrae, ab aliquot septimanis continuus, nobis persuadeat, majorem in illo latere humiditatum acervari colluviem.

Causa itaque est colluvies serosa, non sine muco pituitoso commixta: quam, probabile est, tum à toto, tum vero potissimum ex capite in hæc vocis instrumenta prope adsita decubuisse. Neque hoc mirum videbitur illi, qui *Reverend. Domini* temperamentum, conditionem, incommoda, commissos in victus ratione errores, probe examinaverit. Omnia enim in id conspirant, ut *Reverend. Vir* à puero literis deditus, communi Literatis fere omnibus malo (quod acidulis jam bis adhibitis mitigare sine dubio tentaverat) vexari videatur: illo nempe, in quo hypochondria ob latentium viscerum fervorem æstuant, ob ventriculi viscerumque naturalium laboriosam coctionem, inquietudines & æstus nocturni turbant. Urinæ aliquando tinctiores apparent, cruditates & serosa colluvies aggregatur, flatus copiosi suscitantur, aures tinniunt, caput humiditatibus & vaporibus repletum defluxionibus perpetuo fons opportunus evadit.

Caput profecto, quod in hoc *Viri Reverendissimi* temperamento calidum humidum suspicamur, & ob frequentes gravissimosque animi labores (ut victus rationem taceamus) vehementius exæstuans, tanquam spongiosa aut glandulosa Substantia, vel ut *Hippocrates loquitur*, magnæ instar cucurbitæ ventri imposita, vappidos crudioresque humores à subjectis visceribus partim attrahit, partim recipit, partim denique ipsummet per congestionem cumulat: per venas deinde *Venarum vomitum Hippocrates vocat*, in subjectas partes effundendos.

Quod vero caput in *Reverendiss. Viro* ad linguam potius nervos & musculos inibi sitos sese exonerarit? haud facile dixerimus: facit quidem aliquid partium harum capiti subjectarum vicinitas: potest si ne dubio multum culpa illa à *Clarissimo Medico Wepfero supra consulente*

lente allata, quod collum non bene contra injurias aeris in tot ac tam continuatis itineribus, munitum fuerit: attamen si vinis generosioribus sulphureis, multo viscoso tartaro imprægnatis, capiti & nervoso generi admodum inimicis, causam ex parte tribuerimus, forsan non multum aberrabimus: penetrat illud nervosas partes, in easque excrementa sanguinis secum vehendo, deponit. Hinc credibile est, non solum solummodo, ut supra monuimus, sed sanguinem quoque crudiorum, pituitamque lentam nervosas has & musculosas partes altius insedisse.

Cæterum ad alia symptomata in literis descripta, & hæcenus à nobis nondum explicata, quod attinet, paucis respondemus. Primò Fragor quem *Reverend. Vir* in utroque latere mandibulæ inter loquendum percipit, mucosæ humiditati adscribendus est, ipsam articulationis cavitatem occupanti, ligamenta que laxanti. Secundò frontis dolor, post sermonem diutius protractum, molestans, non male à *Reverend. Patiente*, linguæ insolito labori, dentiumque præcipue adstrictioni tribuendus esse putatur, musculis nervisque haud difficulter consentientibus. Tertiò quod *Reverend. Vir* nuper, incipiente hoc affectu, *Germanicas voces* facilius quam *Latinas*, augescere vero morbo utrumque idioma ægre pronuntiare potuerit, sine dubio posterius hoc linguæ, magis semper magisque præter naturam humectatæ, & ad loquelam ineptæ, adscribendum est: prius vero nativæ organizationi dandum: certum enim est, cujusque nationis homines vocum instrumenta ita habere disposita, ut nativas voces promptius, exterarum vero difficulter, imo aliquas nullatenus pronuntiare & exprimere possint. Quid igitur mirum, si in *Reverend. Viro Germano* sermonis instrumenta labefactata, *Latina vocabula* ægrius, quam *nativa & Germana* proferre potuerint.

Porro quod mane *Reverend. Vir* commode etsi tarde, interdum vero nullum verbum dare, ut intelligatur, pronuntiare possit, præcipue si nihil in ore teneat dentibus impositum, respondemus, certum esse de humiditate aliquid in parte læsa per quietem de noctu consumi, unde liberior tempore matutino locutio: lingua vero interdum motu & loquendi conatu incalescens, facile iterum attrahit, imbibitque abundans serosum phlegma, quod à capite aliisque partibus copiose affluit, molestissimæ subsequentis salivationis materia.

Interim cum nondum alte sit defixa malorum radix, *Reverendiss. Pater* juvenis virium robore valeat, actiones internas Principes peragat omnes sine noxa, remedia generosiora & experta nondum adhibuerit, & demum mollificatio potius & incipiens paralyfis, quam totalis

talis linguæ annexarumque partium facta sit resolutio: firmam, favente Numine, speramus sanitatem, atque tanto minus dubiam, cum non dubitemus *Reverend. Virum* eam habiturum à *Clarissimis Medicis* adfistentiam, qualem hæc diuturna & aliquando contumacia mala requirunt. Possunt quidem absenti ægro consignari in scriptis plurima quæ à *præsente* tamen *Medico*, longo usu & firmo judicio commendando, pro varietate circumstantiarum, vel immutantur vel rectius quam ab absentibus administrantur.

Nostra itaque opinio est, ut *Reverend. Viro* duplex quodammodo medicatio adhibeatur: una, quæ hoc tempore hyemali, altera, quæ proximo imminente Veris tempore peragatur. Præservatio seq. modo instituenda, primo absolvitur per diætam, seu sex res non naturales à *Medicis* appellatas, sunt autem aër ambiens, cibus & potus, somnus & vigiliæ, excreta & retenta, motus & quies, animi affectus: quæ nisi perquam exacte observentur, irrita sunt *reliqua omnia*, quæ adhibentur, *remedia* malo ut plurimum altius agente & propagante radices.

Aer temperatus sit ad caliditatem parum & siccitatem declinans: calidus in hypocaustis, igne vehementer succenso, caput onerat, atque humiditates resolvendo destillationes auget: fugiendus est humidus, ventis vel nebulis turbidus, frigidus aer: nam ut aquilonius flatus adstrictione & expressione, instar manus spongiam aqua plenam exprimentis destillationes concitat, ita & e contrario fundendo & do liquando Austrinus movet capitis excrementa. Vitanda itaque, vel quantum fieri potest, corrigenda est aeris inclementia, partim *integumentis*, partim *suffimigiis ex Tacamahaca, Benzoin, Succino, Mastiche, Rosis, Caryophyllis &c. paratis*: ea tamen cautione, ut à *juvantibus & ledentibus* desumantur argumenta: odoratiora enim ad humores in cerebro fundendos apta (inter quæ & *Balsama Apoplectica*, præcipue, si *Moschus & Zibethum* prævaleant) non semper tuta esse judicamus: quare *sequenti forma paratum* laudamus *Balsamum* naribus, futuris, nuchæ, per vices inungendum.

℞. Ol. Nucis mosch. ʒij.

Bals. succin.

majoran. āā. ʒj.

Ol. stillat. rosar.

Rad. rhod.

Caryophyllor. āā. gutt. vj.

Succin. gutt. iij.

Misce,

Yyy

Cibus

Cibus & potus frugalis esto, cœnaque prandio frugalior : quanti alimentorum parcitas ad morbos complures sanandos sit momenti, docet experientia, & *Reverendissimus Vir* pro sua prudentia sufficienter novit. Inter cibos deliget carnem vitulinam, pullorum, caponum, gallinarum, avium nemoralium, melioris speciei, quales sunt attagenes, phasiani, perdices, alaudæ, turdi, columbæ sylvestres &c. cerebra gallinarum, leporum, tanquam specifica in his affectibus commendantur ab Arabibus : cavebit vero sibi à carnibus bovinis, porcinis, cervinis, cæterisque salitis, ac fumo siccatis, ab anserinis item & anatinis, sicut & reliquarum avium, quæ in aquis degunt. Piscibus non vescatur, vel certe rarissime, iisque saxatilibus tantum. Omittet ova ad duritiem cocta, acetaria cruda, legumina, aromatum copiosorem usum, cæpas, allia, sinapi, raphanos, lacticinia, pastilia, caseum, fructus fugaces, exceptis paucis ficibus, paucisque uvis bene maturis, in prima mensa suo tempore concedendis : horum loco conveniunt pruna Ungarica cum saccharo vino & aqua cocta, nec non interdum pomum dulce coctum, aniso conspersum. Olerum usus parcius esto : sin alvus adstricta, spinachia conducet : aliis temporibus summitates fœniculi recentes teneræ, petroselini folia cum radicibus, salvia, rosmarinus, pimpinella, acetosa, majorana, chærefolium, borrago, cichorium, carnibus recte incoquantur : eligendo semper in hyeme calidiora : temperata magis in æstate. Cæterum assa potius quam elixa conveniunt, nisi alvi siccitas obstet, vel (quod ob mandibulæ laxatam aliquatenus articulationem suspicamur) masticandi & deglutendi difficultas impediunt : hac enim præsentē, minime improbamus liquida, cum à nimia & laboriosa masticatione, ferream colluviem ad partes, ante multa humiditate laxas, attrahi immerito non suspicemur. Mensa tandem claudatur dimidio cochleari seminis fœniculi saccharo non multo incrustati, cui tertia pars seminis coriandri præparati, & saccharo cooperti, sit admixta. Vinum generosum & meracum, sulphureum tartareum, caput replet, nervosque ferit vehementer : eligatur igitur oligophorum, vel si generosius sit, aqua diluatur, cui panis infusus, aut momentum mastichis incoctum sit. Proderit, si primus haustus fiet aliquando ex aqua fontana, cum floribus & summitatibus rorismarini in B. M. destillata, ita etiam admittitur subinde haustus ex vino salviato vel rorismarini factus. Quod si *Reverend. Vir* vinum medicatum particulari à nobis experientia comprobatum, sibi pararet, saluberrimum illud futurum non dubitamus, in prima semper mensa, ad partem quadrantis mensuræ nostratis (quarum una tres libras medicinales capit) admissum, vinum ita conficitur.

℞. Lign. Lentisc. ℥xij.
Visci querni.

Rad.

Rad. Rhod.

Santal. citr.

Sarsaparill. āā. ℥iij.

Incisa imponantur in sacculum lineum amplum & in Mensaris aquæ xv. ad consumptionem quartæ partis decoquantur, addendo sub finem, donec intumescant.

Passul. maj. rejectis purgaminibus ℥iiij.

Omnia dein actu calida projiciantur in dolium capax unius urnæ seu mensurarum nostratum 72. suspendendo nodulum, constantem ex M. ij. flor. anthos, mox impleatur totum vas vino Tyrolensi seu albo, seu rubello bono & fermentationi relinquantur, quâ sufficienter facta, vas optime ad xx. dies obturetur, ac tandem usui reservetur.

Somnum interdiu fugiat : pomeridianus capiti nocet, nec unquam admittendus de die, nisi forsan Reverend. Vir noctem habuisset insomnem : attamen nec prandium nec cœnam somnus immediate excipiat : sed cœnâ peracta, lento gradu in conclavi obambulet, & post duas horas quieti se tradat : vigiliis in hoc affectu magis, quam multo somno necessariis.

Alvum laxam esse oportet, quæ si non respondeat, cibis laxantibus, suppositoriis, clysteribus in casu præsentis utilissimis, tum domesticis, tum etiam acrioribus, vel tandem pilulis sollicitanda erit, ut caput à vaporibus subvolantibus non oneretur, aliaque periculosa accidentia præcaveantur : in quem finem probarentur nobis pilulæ sequentes, semel in septimana ad 3ß. post cœnam frugalem, circa medium noctis fumendæ, superbibendo mane sequenti jusculum cum 3iß. Cremoris tartari.

℞. Aloës succotr. ℥j.

Succ. rosar. vel Sacchari rosar. ℥x.

salvia.

cichor. āā. ℥ij.

Evaporent calore hypocausti vel in B. M. ad mellis consistentiam, adde

Agarici trochisc.

Rhab. elect.

Diagryd. rosat. āā. ℥ij.

Spec. diamb. 3j.

Ol. stillat. caryoph.

Rad. Rhod.

Macis āā. gtt. vj.

Yyyy 2

Succini

Succini alb. ppt. 3ß.

Cum melle anthosato fiat Massa & formentur Pil.

Corporis exercitium mane, jejuno ventre, & post prandium, absoluta stomachi coctione instituatur, siquidem pleno ventre exercitium non tantum non prodest, sed quam maxime nocet, quod ipsum quoque observandum est in usu balnei, quod nunquam repleto stomacho sine magnæ noxæ periculo, adhibetur: lectioni, scriptioni ac meditationi plurimum vacare, & præsertim mox ab epulis, plane est incon-
sultum.

Ira omnisque vehemens animi contentio ac perturbatio, cerebrum mire lædit, præbetque destillationibus occasionem: contra mentis tranquillitas, ac hilaritas, conferre non parum creduntur: magnam enim vim habet ad pellendos morbos animus quietus, non irâ aut mœstitiâ turbatus: *ut rectè dixerit Menander, morbum ferre multo satius esse quam tristitiam: quin imo, ut Aurelianus loquitur, Animorum curæ, motibus corporisurbationem sæpius vehementem addiderunt.*

Cæterum hoc tempore hyemali consulimus, ut Reverendiss. Vir semel in mense, ante novilunium expurgetur pilulis mox describendis, quinque horis ante cibum, atque post horas duas juscum epotet: unâ cum Cremoris Tartari 3iß.

R. Pil. Cochiar.

de Bryonia ʒā. 3ß.

Cum melle anthosat. fiant Pil. No. xx.

Si forma Eleſtuarii magis arridet, talis parari poterit, omissis pilulis.

R. Eleſt. diaphœnicon.

Indi Macoris ʒā. 3ij.

Conserv. rosar. 3iß.

Cort. citr. cond. incis. 3ß.

Magist. Jalapp. gr. vij.

E. Boli cum saccharo.

Facta semel tali purgatione, pulverem viperinum proponimus ad 3ß. addendo grana duo spec. diamb. pro una dosi, ad dies quadraginta continuatum ac cum modico juscum calidò, vel cum vino salviato, mane jejune sumtum: sanguinem egregie mundificat, movet à centro ad circumferentiam, humiditates resolvit, particulari vi balsamica viscera soborat, præstans in omnibus affectibus chronicis remedium.

Ad evacuationem particularem, faciunt gargarismata & masticatoria:

toria : illa ex vino parabuntur cum infusione salviae, addendo quartam partem aquae salviae & cerasorum nigrorum : vel ex aqua salviae, primulae veris, betonicae, tiliae, cum melle anthosato percolando, & bis in die, mane & sero os tepide colluendo, eâ semper cautela adhibita, ne usus frequentior attractione noceat, hæc vero seu masticatoria fiunt ex trochiscis sequentibus.

℞. Mithridatii.

Acori condit.

Nuc. Mosch. cond.

Cort. citr. condit.

Conserv. flor. primul. ver. ʒā. ʒij.

Cum succo salviae fiant Trochisci.

Semel vel bis in die adhibendi, non negligendo cautelam, de qua paulo ante monuimus.

Pro confortatione ac exsiccatione laudamus primo tum conservam rosar. anthos, tiliae, primulae Veris : tum Mirobalanos conditos horâ somni sumendos, tum quæ longe melius præstat conservam salviae bacciferae, Venetiis allatam : aqua ex caryophyllis recentibus viridibus destillata, quæ ex Indiis deportatur, mire conducit, aut illius loco aquæ carbunculi cochlear unum, horâ somni degustatum, globuli è succino facti & ad collum gestati, caput exsiccant, roborantque ; idem efficit pulvis crassus ex caryophyllis aqua rosarum aliquoties irrigatus, & iterum exsiccatus, addendo pulverem florum Anthos rosarum, rad. rhod. suturis & capiti inspersus.

Tempore Veris proximo expurgandum censemus corpus epicraticè Brodio laxativo, syrupo Regio Aureo, melle rosato saccharino, potione Ducali, Electuario passulato, Elect. Diacatholiconis lenitivo, Indo majore, Pilulis, si opus, cochiis, aggregativis, sine quibus, præcipue è Bryonia, quæ admodum sunt correctæ. Alterantia deobstruentia non negligendâ ; viris in arte Medica præstantissimis pernota. Acidularum usus in subiecto ad hypochondriam proclivi conducere quidem, sed abstinendum modo, & magis urgenti incumbendum esse, consulimus. Itaque post universalia adhibita laudamus Decoctum columbæ sylvestris cum china ; Santalis, salsa, visco querno, ad viginti dies potum, præmisso semper alternis diebus unicornu minerali, sumto ad ʒj. cum aqua card. benedicti & speciebus diambrae, pro eliciendo in lecto sudore. Denique

que embrocationes, stillicidia, thermas naturales sulphureas aluminosas, etiam ad gargarismata usurpatas : item debito tempore Venesectionem in brachio, sub lingua, venarum sedalium apertionem, inustionem ad nucham, setaceum, & quæ sunt alia tam ex pharmaceutico, quam chirurgico fonte desumpta, hic pluribus non enarramus, sed submittimus una cum cæteris iudicio Clarissimi Medici Ordinarii, qui tanquam præsens, pro ut immutantur, vel nova emergunt symptomata, mutare etiam remedia noverit. Deus Optimus Maximus vota Medicorum secundet. Monachii 23. Decembr. 1668.

Johannes Jacobus de Maphæis.
Franciscus Ignatius Thiermair.

Postea Rever. D. D. Constantiæ invisi, & observavi illum inter comedendum pro lubitu os aperuisse, item quoties jubebatur, citra obstaculum : quantum libebat os aperuit : quoties autem loquendum erat, statim dentes stringebantur, & ut dicebat sibi inter loquendum lingua retrahebatur : quoties autem vel linteum complicatum vel frustulum mastiches, vel nummum aureum convolutum dentium seriei interponebat, diu loqui & discurrere poterat. Ex quibus conclusi musculos maxillæ inferiori dicatos debiliores minusque validos & promptos, ut tam celeriter & tam cito & tam prompte musculis maxillæ superioris resistere potuerint, vel quo minus pari celeritate supernis musculis correspondere potuerint, prout alias in loquela requiritur, inprimis in concitata & celeri. Hactenus plura vesicatoria brachiis apposuit. Inde levamen accepit, sed rediit symptoma. Devenimus igitur ad curam sudorifer. super scamno. Postea fonticulus in brachio dextro excitandus : suavis fonticulus in nucha. Quia lingua retrahitur, forte aliquid convulsivi suberit.

Ante ingressum in Balneum sudoriferum comedat ℥j. vel ℥i℥. hujus Electuarii.

℞. Conf. ros. r. ℥iij. Major. Anth. āā. ℥j.
Mithridat. Dam. Theriac. Andr. āā. ℥ij.
Pulp. pom. citr. no. iij. Msc. F. Elect.

Mox superbibat haustum decocti sudoriferi ad ℥iij. vel ℥v.

℞. Scob. lign. guajac.
Cort. Guajac. āā. ℥j.
Sassafr. sarsapar. ana, ℥vj.

Cbin.

Chin. sel. pond. ℥iiss.

Lign. visc. quer. ℥ij

Sant. citr. ℥iiss. affunde aq. font. ferv. ℥viii. stent
in infusione in vas. terr. vitr. in l. c. probe testata hor. 24. addi possunt
infuso scob. lign. lentisc. ℥ij. coq. in vase bene clauso ad consistent. di-
mid. Adde,

Passul. min. ℥ss.

Sem. anis.

fcenicul.

Coriandr. in pet. ligat. ana. ℥vi.

Herb. rorismar.

Beton. ana. Mj. sub finem decocti stent adeo
rursus bene testata, donec frigesiant, col. servetur ad usum.

Hauustu sumto statim ingrediatur Laconicum scil. mane hora 6. & ves-
peri hora 5. In Laconico post quadrantem horæ refocilletur cochl. j. vel
ij. mixturæ syrupor.

℞. Syr. acet. citr.

Berber.

Rib.

Granat. acid. ana. ℥j.

de rub. Id. ℥ij.

Aq. scabios.

card. bened.

acetos. ana. ℥j.

Conf. alker. c. ℥j. Msc. cui ad acorem majorem ad-
di posset succ. berb. d. ℥j. vel ℥iiss. Hinc quolibet horæ quadrante u-
sus hujus syrupi repetatur.

In Laconico perduret primum per dimidiam horam: postmodum diu-
tius sensim. Persistat in illo ad summum ad hor. j. vel iiss.

Ante egressum è balneo detergatur probe linteis calefactis. Hinc
nucha valide inungatur ol. calefactis.

℞. Ol. è floribus Slotan. ℥iiss.

lumbric.

chamom. ana. ℥j.

Ping. castor.

human. ana. ℥ij. Msc.

Post-

Postquam Rev. Dominus lectum è Laconico repetiverit, dentur cochl. iij. Mixt. syrup. In lecto perduret per horam dimidiam, nec tunc subsequentem sudorem impediat.

Toto curationis huius tempore Rev. Dom. in hypocausto permaneat. Cura prima vice ad dies 10. vel 12. prorogari poterit. Vescatur cibis optimi succi, facilis digestionis, temperatis: vinum vitet, bibat dein decoct. chin. cum syrupo acid. ut rib. berb. de rub. id. &c. Chin. 3ij. in mens. j. aquæ ebulliant. Alvus quotidie aperta sit: si adstricta, solvatur suppositoriis vel clysteribus domesticis. Omittantur purgantia. Mæstitia & ira exulent.

Reverend. Dominus Vicarius Generalis me convenit 1693. Mens. Sept. A multis annis constrictio involuntaria ipsi non molesta fuit: de qua Vener. Thyrmayer vid. Consil. Lib. II. C. 13. pag. 169. Interea munere suo nunc scil. Visitatoris Generalis, nunc à 2. annis Vicarii Generalis præest, dum Visitator erat crebra itinera confecit: nunc Vicarius Generalis multum sedet, scil. singulis diebus lunæ decem horis continuo antequam prandeat. Est nunc annorum 58. catarrhosis admodum Die 18. Aug. valde tussit. Cum pridem sine molestia collem ascenderet, nunc in acclivium ascensu experitur dyspnœam aliquam, sed non magnam, unde adhuc Mörspurgi à litore ad arcem scandit non magna cum difficultate. Obaudit voces tamen claras & fortiores eminus intelligit: nondum utitur perspicillis, diu nullam Cephalalgiam passus est, nuper parum in occipite: quamprimum lectum petit, indormiscit, dormit tribus horis, postea non amplius, usque dum appropinquat mane: nulla patitur insomnia terrifica, nullam vertiginem experitur. Raro sudat mane. Renes dolent, jam duos calculos satis magnos eminxit. Nunquam interdiu dormit. A 3. annis pedes alternatim tumore œdematoso cum rubore, pruritu & dolore, sed leviculis afficiuntur, in illis emergunt pustulæ quandoque. In manibus scabies quandoque pruriens oboritur. Hactenus passus est Tertianam intermittentem, mansit scabies. Tumor pedum à tepore lecti imminuitur. Credit si sudor mane ut pridem sponte emergeret, nunquam invasurum tumorem pedum, aut citius cessaturum. Pridem multum mane sudavit, ex quo illico substituisse tumorem obortum meminit.

Est carnosus, facies gutta rosacea deturpari incipit, pustulæ in pedibus sunt syrones, si frictione rumpantur, dolor & tumor augentur, tumor impressa vestigia servat. Singulis mensibus scarificationem admittit, V. S. ter in anno. Vere usus est Nod. laxant. Hyeme pil. cephal. Jusc.

Observatio CLII. Loquelæ peculiare Vitium. 729

Jusc. alt. cum diuret. Pulv. ceph. Ulm. decoct. Caffee, Thee, Balneis domest. pulv. tabac. cum ceph. Fonticulos 2. gestat. Pulsus æq. robust.

Apoplexiam veretur ob perpessam constrictionem maxillarum paralysis effectum, frequentes catarrhos, hydropem, ob pedum tumorem, sudorem suppressum, vitam nunc nimis sedentariam.

Ipsius Dom. Frater M. D. & Professor prolixum Consilium scripsit: in quo præcipua sunt diæta strictissima, in qua nimium potum fugiendum inculcat. Suasit insuper Potum Thermar Fabar. quem hoc anno intermisit. Decoct. Caffee post prandium. Nodul. purg. Trag. hepat. Jusc. alter. M. & V. Vinum diluat decoct. lign. aut rad. chinæ.

Suasit Elect. contra Catarrhos, Tab. cephal. Majus exercitium.

Mense Mart. 1694. Reverend. Dominus, dum Lucernæ erat apud R. Nuncium Apostolicum gravium negotiorum causâ, forti Apoplexia obisse dicitur.

OBSERVATIO CLII

Loquelæ peculiare Vitium.

REV. D. Georgius Christophorus Hartmann Pastor Ebertingensis in Ducatu Würtembergico prope Vaingam, staturæ justæ, musculosus, robustus, bene coloratus, barba ex rubro fuscâ præditus, cætera sanus, Ætat. 48. Ante Pascha 1685. occasione odontalgiae sensim inter loquendum præter voluntatem dentes collidebantur, ut verba quidem pronunciare, sed non ea, qua debebat gratia, valeret: quod ipsi evenit in familiari colloquio & inter concionandum, adeo ut non amplius suo munere fungi potuerit: in hac seriei superioris & inferioris adunione statum quendam sensit: ut commodius loqueretur, dentibus interposuit frustulum radicis glycyrrhizæ, aut chartam præmansam arteque compactam. Omnes literas bene pronuntiat, attamen quædam verba cum sibilo aliquo, aut voce hac dentium vitiosa conjunctura quasi fracta. In gena sinistra intus prope maxillam superiorem tumorem ultra semestre habuit indolentem & durum, quo sauciato effluxit mucus copiosus cum sanguine, unde evanuit, ut die 9. Maji 1686. quo me Stuttgartiæ convenit, nullum amplius vestigium apparuerit. Hujus symptomatis causâ variis remediis usus est, etiam Acidulis Göppingensibus & Thermis Bollensibus, item ex Consilio D. Makofsky multivariis pilul. purgantibus fortioribus & mitioribus, sibi quoque Setaceum

730 Observatio CLII. Loquelæ peculiare Vitium.

in collo traducendum ejus jussu curavit. Suasi tunc *frictionem colli ad medium thoracem pilâ laneâ stupâ infarctâ : cum seq. pulv.*

℞. Rad. Valerian. sylv. ℥i℥.

pæon. ℥j.

C. C ust. ℥iij.

Sacch. ℥iij.

Dosis mane ℥j. cum aq. beton. aut salu.

Die 1. Julii 1686. scribit se pati in sinistro latere oris dolorem, tum ratione gingivæ, tum linguæ cum ardore & tumore linguæ, ejusque quadam delassatione : insuper animadvertit, spasmus quendam solum in sinistro latere gingivarum circa tres dentes superiores & unum inferiorem, hinc exporrigitur versus linguam, à lingua versus palatum indeque rursus ad dentes, adeo ut inter loquendum dentes ita constriquantur, ut strideant atque è longinquo audiatur : dum autem ipsum coram *Stuttgardie* examinavi, os aperire & dentes pro lubitu, sine ullo labore & absque impedimento diducere valuit, quoties petebatur : idem fit sponte quoties comedit, nec ab apertione oris tunc nec vel minimum doluit : similem hunc affectum tunc dixi *Rev. D. D. Vicarii Generalis Constant.* Vid. *Observ. superiorem.*

Die 7. Jul. 1686 scribit *D. D. Salomon Reifel*, hanc dentium collisionem vocat spasmodicam : addit *R. Dnum* aliquoties sensisse remissionem symptomatis ; sed per breve tempus, insuper notasse aliquando spasmus quendam in lingua, iterum levem tumorem futuri abscessus signum : suavit *perfrictionem linguæ cum Theriaca* & *ablutionem cum vino.*

Resp. d. 14. Jul. 1686.

Hæc dentium inter loquendum collisio non videbatur vere spasmodica esse, illo tempore quo me *Stuttgardie* convenit ; nam in pastu inter mandendum pro lubitu os aperire, ac dentium phalangem etiam magno hiatu d. ducere potuit : opinabar potius adesse robur majus maxillam inferiorem adducentium seu attollentium musculorum scil. temporalium, pterygoideorum seu masseterum internorum & externorum, quam antagonistarum seu maxillam deorsum trahentium, scil. digastricorum & lati, seu *πλάγισμα* Galeni : nunc autem aliquid spasmodici concurrere apparet, quia *D. Ager* ipsemet tractum in sinistra gena, & aliquid spasmodici in lingua sentit, & quia collisio tam vehemens ut strideat dentibus. Verum si & hac vice adhuc pro lubitu os aperire solito hiatu poterit, spasmodicam afflictionem

nem non magnam credo, potius existimo antagonistas, imprimis digastricos aliquid paralytici passos fuisse, qui alias imbecilliores sunt maxillam attollentibus, ut facile ex illorum structura judicare licebit, nec latus digastricis læsis aut impotentioribus magnas suppetias ferre potest, utpote maximam partem membranofus. Ut hoc credam me persuadet similis casus, qui Reverend. D. D. Vic. Gen. Constant. ante aliquot annos contigit à perfrigeratione nimia colli, non bene contra frigus muniti tempestate brumali, aquilone flante dum iter per alta juga Sylvæ nigræ peregit, nam Digastrici oriuntur plerumque à processibus mammillaribus post aures, aut in loco vicino styliformi ossi, ubi facile aura frigida appellere potest, nisi probe collum contra ferociam ventorum cultodiatur: insuper huc defluere serum non difficulter poterit, quod semper copiosum sub cuti capillata stagnat apud Literatos, qui incurvo collo multum legunt & scribunt.

Ad causam auferendam, spirituum animalium affluxum promovendum, suasi præ multis litibus frictionem nuchæ pila lanea stupâ infarctâ, quæ ulterius adhibenda deorsum ducendo, imprimis versus processus mammillares, antrorsum versus claviculas, & retrorsum ad interscapulium: si vero lubeat insuper Aq. Reg. Hung. adhibere non nocebit, verum illam diluendam puto Aq. Lavend. ne horum musculorum nervus exiguus exarescat. Præterea semper diu noctuque contra frigus collaribus muniatur. Setaceum dissuasi, quia plus sæpe attrahit quam extrahit, unde quibusdam collum prope obstipum reddit. Purgatus fuit abunde & forte nimium. Potius totum genus nervosum corroborandum nervinis & antispasmodicis: pulv. addi posset cinnab. nat. Ziß & ol. succin. gt. iiij. ol. Nuc. M. expr. gr. viii. hunc pulverem sumere posset cum aq. serpill. lumbricat. per M. B. dest. Vesicatoria applicentur in autumno.

Tumorem quod attinet, de illo nihil certi pronuntiare possum, quia nescio qualis & ubi emergat. Habuit pridem tumorem in maxilla superiori sinistr. interne, quo fauciato effluxit mucus pellucidus. An forte ille recruderit? quod factum memini sæpius D. Oecono S. Blas. & Löwen-Villingæ, quia folliculus eximi nequit, ipsemet tumorem incidi, profluxit humor albumini similis, subsidit & prope per annum evanuit, rediit atque rursus ranarum instar sub lingua incidebatur sine ulla molestia subsequente: si talis recresceret & humor sub digitis fluctuaret, sine ullo scrupulo aperiatur. Si alius tumor illeque in lingua surgeret, ante omnia in illius conditionem inquirendum: si inflammationi si-

milis, suppuratio caute promovenda : suaderem potius *discutientia*. *Theriaca* prodesset in spasmo linguæ ejusve paralyfi. *Collutiones temperatæ* optime fiunt *ex decocto Fol. Alth. flor chamom. sambuc. melilot. nasturt. aq. saturej. &c.*

Die 28. Oct. 1686. me Stuttgartia convenit : os pro lubitu aperuit, linguam exeruit, volvit, versavit pro lubitu : gustat exacte, ut nullum in lingua vitium animadverti potuerit : ibi ubi tendo musculi temporalis vel masseteris descendit in maxilla superiore sinistra, tetigi sinum, quo fortiter pressio pus per dentis medii cavitatem prodiit. *Die 29. Oct.* narravit occasionem morbi fuisse odontalgiam, quam passus est 1684. *mensē Octobr. sub finem Dec.* excrevit abscessus in maxilla superiore, qui demum *sub finem Januar. 1685.* apertus fuit : *circa finem Decembr. 1684.* jam percepit constrictionem maxillarum seu collisionem. Ab apertione abscessus nullum levamen ratione hujus collisionis, imo peior fiebat. Observavit, si equitavit, si se exercuit obambulando, pila ludendo, minus pati collisionem. Præterea sentit subinde per utramque manum titillationem quandam ad extremos digitos excurrentem, sinus in maxilla superiore sinistra minus puris continuit : superstites ibi molares carioli sunt : quandoque quasi ceræ mane infixi videntur, si mica panis, frustulum carnis dentibus &c. incumbat, ad collisionem cogitur, quandoque sponte contingit, adeo ut dentibus strideat, quandoque minus prompte, imprimis si edere velit, os aperire valet : si cibum intruset ob linguæ quandam imbecillitatem, sæpe ingestum versus fauces trudere nequit : Interea linguam pro lubitu quaquaversum volvit, omnes literas accurate pronuntiat sine ulla hæsitazione, loquitur prompte diu. In palato medio ubi portio carnosæ & osseæ junguntur, foraminulum habet stylum admittens sed non profunde, sine ullo sensu ossis asperi aut denudati carioli.

Controversia *inter Exc. D. D. Hoffmann. P. P. Altorfin. D. D. Reiselim & me*, unde proveniret ista dentium collisio seu attractio maxillæ inferioris ad superiorem inter loquendum, aut si aliquid dentibus incumbat de cibo aut solummodo mica panis &c. An adscribenda musculorum attollentium robori, aut convulsioni ? an vero maxillam retrahentium imbecillitati ? spasmus musculorum temporalium, Masseterum &c. credere nequii, quia pro lubitu os aperire, aut si arctius contractum sit os, digitis facile maxillam inferiorem deorsum premere valet. Quia mali occasio erat odontalgia maxillæ superioris & abscessus longe lateque se expandens, existimo musculos maxillam deprimentes debiliores attollentibus factos fuisse, à stagnatione lymphæ circa progressum vel insertionem nervorum, qui ad hos musculos deprimen-

primentes pertinent : nam in principio humor diffundebatur ad utramque maxillam superiorem & valde ad maxillam inferiorem sinistram, unde facile nervorum istorum propagini humor impingi poterat.
 2. Nunc videtur foramen in palato & percipit jam titillationem, seu quendam sensum fornicationis in utraque manu ad extremos digitos.
 3. Apparet in velo palati serum exsudans ex osculo p. n.

Huic igitur debilitati porro succurrendum *pulv. & aq. serpill. lumbr.* In frictione, quæ imprimis necessaria : *Aq. Reg. Hung.* non penetrat ad locum affectum. Magis prodesset *Gargarisma ex cephalicis & adstring.* scil. *ex herb. beton. salv. rorismar. serpill. prunell. ros. r. in aq. cum melle coct.* Purgetur *pil. cephal.* ante plenilunium ac novilunium hora somni sumptis. Si non cedat malum, mane hor 5. bibat $\mathfrak{z}\text{vj}$. *Decocti Guajaci, beton. rorismar. simil. in aq. cum melle coct.* incumbatque scamno sudat. aut in lecto sudet per d. 3. vel 4. dentes cariosos tres maxillæ superioris sinistrae ferro candente adurat. Loco decocti sudoriferi *Suasi R. Theriac. 3ß. rob. samb. 3ij. pulv. diaphor. ex $\frac{1}{2}$ diaph. C. C. ung. alc. &c. 3ß. aq. card. bened. 3iij. vel 3iiij. scamno demum utatur, si plane non cesserit malum, primum tentet sudorem in lecto.*

Nuper sævum dolorem passus est in regione renis sinistri, simile quid ante aliquot annos per plures dies ibidem passus est, & cruenta minxit. *D. D. Breuning* suasit *ol. amygd. d. & ocul. cancr.* Junior cruenta minxit : in principio *pulv. Valerian.* tussim excitavit, sponte remisit. Die 5. Nov. me convenit *Vayngæ* : pus ex dente medio expressi : *ustionem* optime perfert, scrare multum non cogitur.

Die 7. Decembr. 1686. scribit : hætenus diligenter usus est *medicamentis* & quotidie dentem adussit : contractio manet : putat principium contractionis latere solummodo in gena sinistra, quia præter lassitudinem & dolorem hujus genæ in maxilla superiore, sentit pondus quoddam Libr. quadrant. : insuper dentes hujus maxillæ vacillant : remittunt hæc symptomata *ab adustione*. Credit multum humoris pravi adhuc ibi latere : si consultum putavero, dentes maxillæ inferioris eradicandos curabit, ut humori melior exitus paretur. Dolet quoque pars dimidia linguæ in latere sinistro cum impedimento inter comedendum : non credit dolorem linguæ provenire à denegato sufficiente spatio pro motu linguæ, nam ob hanc causam tota lingua pateretur. *A Theriaca* bene se habuit sed non constanter. A 14. diebus vapor calidus exit, ex aure sinistra M. V. etiam interdiu sed tolerabilis, putat provenire à veteri defluxione frigida ad dentes ac defluxio

734 Observatio CLII. Loquelæ peculiare Vitium.

sistebatur, & in genam repellebatur, unde hic sibi nidum fecerit. *Pilulas* sumpsit, & *semel in septimana sudoriferum*. Multa aqua ex ore effluit. Noctu à collisione maxillarum immunis, mane redit, tota die durat, nihil super dentibus tolerare potest propter hanc collisionem & fortem morsum.

Die 18. Febr. 1687. Constrictio dentium noctu & interdiu multum remisit: verum inter edendum rediit, sed non tam fortiter ut pridem, unde emaciatus fuit: hætenus ter concionatus est, ita tamen ut lignum interponere cogeretur: bene successit. Culpam attribuit 3. dentibus maxillæ superioris, quorum medius adhuc vacillat, & præ cæteris malæ dispositionis est: *adurendos curavit sæpius mane & vespere.* *Quidam Chirurgi* illum eruendum putant, ut humoribus exitus paretur. Putat linguam in sinistro latere multum pati, nam sentit tractum à gingiva sinistra ad palatum & linguam, & inde rursus ad palatum & gingivam: ob linguæ affectum præ dolore edere nequit. Hætenus usus est *pulvere & semel in septimana sudavit.* Deficit *aq. serpilli lumbricat.* Deficit quoque *gargarismus.* *An Vere hoc purg. & V. secunda?* sentit defluxiones frequentes ad maxillam sinistram ruere, quæ imbecillis sit.

Die 6. Mart. 1687. Fortis dentium collisio multum remisit, ut diu noctuque satis quiete vivere possit: attamen inter edendum molesta est, ut vix edere possit, nec duriora masticare valeat: præcipuam culpam attribuit linguæ, quæ inter edendum valde dolet. *Ab ustione dentium* multum levaminis percipit, *ustionem* continuat, attamen dentes firmi manent excepto medio: sentit defluxionem ad illum desinere, nam in illo pondus quoddam percipit. *Aq. serpilli* parandam curavit *ex serpilli sicco.* *An gargarismus continuandus? de purgatione & V. S. exacerbatur secundum quadras lunæ.* Emaciatur porro.

Die 23. Mart. 1687. scripsi, ut *pulver. cum aq. serpill. sudore semel in septimana, gargarismo & adustione dentis* pergat. Utatur *ante V. S. pil. cephal.* Si *dextro Artifice* potiri possit, extrahatur dens, sin minus, relinquat, tandem frustillatim elabetur, aliàs facile maxilla superior findi posset, ac deterius malum superveniret.

Die 3. Maji 1687. me convenit *Stuttgardiae*: usus est hucusque *frictionibus* quotidie bis: *ustione dentium* quotidie bis: *pulvere* quoque bis *cum aqua serpilli lumbricat.* sumpsit quoque *bis pil. cephal. V. S. fuit in pedibus*: Diætam diligenter observavit. *A Paschate* hucusque bis in septimana concionatus est. Dentes inter loquendum adhuc collidit, sed

sed non tam fortiter ut pridem, adeo ut concionari valeat ad integram horam : si sermonem longius protrahat, subinde dentibus stridet & delassationem quandam in genis percipit. In colloquio familiari melius quam pridem rem suam peragere valet. Inter comedendum præcipuum impedimentum experitur, nam constrictio non concedit masticationem longiorem & sufficientem, deinde non promte ingerere potest cibum. 3. Linguae pars dimidia, sinistra scil. dolet, urit, si cibus illi incumbat, ut fere deglutire cum labore cogatur, putat linguam dimidiam & palati dimidium tumere, ardor iste & dolor non tamen semper contingit : alias tamen semper pruritum aliquem percipit in lingua dimidiata, dentes videntur in maxilla superiore imprimis ceu ceræ infixi esse : inspectis faucibus vidi tonsillas satis magnas & uvulam prolongatam & crassam, non tamen rubebant, sed udæ erant cum faucibus admodum. In palato ubi confinium est partis carnosæ & ossæ supernæ 2. oscula vidi, ex quibus serum indito stylo exiit lymphidum : dentes 3. carioli in maxilla sinistra superiore non vacillant, ibi externe ad unum molarium istorum fistula apparet, ex qua pus coctum expressi, ad posticum sacculus est, qui quandoque pure impletur, hac vice tamen nihil continuit. Linguam satis humidam & magnam habet, illam pro lubitu movet. Os aperire potest pro lubitu absque cunctatione, quod antea non statim potuit : os diu apertum detinere valuit, dum fauces inspexi : quandoque dentes nunc colliduntur, non tamen fortiter constringuntur ut pridem, & promptius os rursus aperit : appetit, non sitit, alvus aperta, bene dormit : hyeme domi mansit, sentit se à frigore & ab ira lædi. Ab itinere 2. miliarium delassabatur. Manifeste sentit se *ab ustione dentium* juvari. Ingenium adhuc promptum est, memoria valet.

Sumat 1. Solummodo mane pulv. ex radic. valer. absque cinnab. cum aq. serpill. lumbricat. 2. Pergat strenue frictione colli. 3. Ustione dentis. 4. Gargarismo. 5. Licet subinde fumum tabaci sed cum Cubeb. mixt. haurire. 6. Æstate varius sumat El. ex rob. sambuc. & theriaca. 7. Pil. cephal. sumat adhuc semel ante V. S. sub finem Maji. 8. Si tuberculum posticum in maxilla superiore sinistr. tumeat, imponat ficum inversam & in lacte coctam. 9. Fonticulos ambos in brachio apertos servet. Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis. Vinum bibat. Æstate vesperi haustum acidularum bibere licet, non tamen illas copiose aut large, ad fontem bibat, cum sit *anceps remedium*.

Die 15. Aug. 1687. Affectus in eodem manet, distorsio oris seu labiorum remisit, dentium vero collisio permanet, nec ambæ maxillæ, ut decet, moventur, dentes nondum firmi sunt, ubi ichor ex ulcuscu-

cusculo gingivæ emanavit, consolidatum fuit : cibum ingestum antequam illum deglutire possit, diu in ore volvere cogitur. Tuberculum avellanæ magnitudine enascitur, putat defluxionem frigidam, quæ maxillam dimidiam occupavit rursusque exitum quærit, sed non invenit, noctu enim à quiete detumescit tuberculum ac evanescit, ac sine impedimento loquitur, post quadrantem vero horæ, quando surgit, redit sentitque defluxionem ad maxillam superiorem. Haftenus usus est *pulv. cum aq. serpill. lumbricat. Ustione dentium & frictione post aures perrexit, ut & gargarismo*, verum nondum maxillæ officio suo respondent. Haftenus tamen munere concionatorio functus est, sed cum labore, dum media in concione dentibus stridere cogeretur, ut cathedræ vicini id audire potuerint, cum tamen tota die & noctu id non eveniat. Putat dentes cariosos præcipue in culpa esse, cum semper graves & ponderosi sint, quandoque doleant, licet nullus vacillet : quandoque firmi sunt, donec novus influxus fiat. Quia affectus linguæ non cedere vult, *an vena sub lingua*, quod antea sæpius factum est, *secanda sit ? Petit ulterius simul Consilium.*

Die 28. Aug. 1687. suasi, ut pergeret usu pulv. cum aq. serpill. lumbric. gargarism. dentium ustione, frictione : V. S. sub lingua omitteret, præmisso purgante V. S. in brachio sin. Exercitia concionatoria continuaret : pararetur vinum Med. ex sassafir. Guajac. herb. ceph. in musto infusis, de quo biberet in pastu pro primo haustu cyathum. Addidi morbos nervinos curatu difficiles, superari continuatione remediorum.

Die 22. Nov. 1687. Chirurgus in maxilla inferiore dentem fistulæ proximum extraxit feliciter, unde tumor sinist. genæ evanuit, exiit humor inde acerrimus, quem putavit linguam erosurum, quia tumor evanuit, isteque exitum invenit, speravit symptoma mitius fore, ut in principio apparuit, verum nondum liberum se sentit, quia ichor seu serum maxillam superiorem pervagatur, ut propter debilitatem dentium fere comedere nequeat : spasmus quoque continuat, verum solummodo quando edit, aut concionatur, dentibus stridet : quando spasmus adest, lignum interstitio phalangi dentium interpositum atteritur. Fatetur tandem affectum multis modis mitiorem esse ac priorem fuit.

Pergat medicamentis. Quia humor maxillam superiorem pervagatur, utatur *Vesicatoriis* : sumat aliquando rursus *pil. cephal. ante vel post novilunium.* Cautè dentes in superiore maxilla eximendi sunt. Commendavi *Frictiones.*

Die 17. Febr. 1689. scribit. Præterita æstate affectus permolestus

tus fuit : ob fortem tractum, lignum semper dentibus interponere co-
gebatur; quamprimum vel per quadrantem horæ in lecto decumbit,
penitus remittit, mane quamprimum surgit, redit, unde semper ad-
huc sperat se ab hoc affectu liberatum iri : in maxilla superiore sem-
per humorem stagnare putat, quia dentes minus firmi sunt, & in lin-
gua sinistra dimidia, unde ægre comedit : hætenus usus est *pulvere*
ceph. pil. ceph. & fritione. Cætera sanus est, & nullam cephalalgiam
experitur.

OBSERVATIO CLIII.

Impotentia Brachii dextri.

Historiam hujus morbi Dominus de Tournes Bibliopola
Genevensis Celebris mihi D. 27. Martii 1693. tradidit.

Letissimus Puer undecim annorum, temperamenti sanguinei & bo-
ni habitus : ante 5. præter propter annos morbillis detentus, la-
bium superius tumens paulo post habuit, atque ideo *remedia e-*
vacuantia & revellentia tum interna tum externa ipsi administrata sunt,
quibus tumor resolutus *Letissimus Puer* cætera sanus visus est. At
paucò elapso tempore de Torpore quodam brachii dextri seu impoten-
tiâ movendi ipsum conqueri cæpit. Motûs difficultas tum potissimum
percipiebatur, quoties brachium attollere & supra caput ferre tentabat,
unde vitium circa humeri articulationem subesse prima suspicio fuit,
at cum nullus ibi tumor nec aliud luxationis humeri indicium esset,
humori viscido & lento ibidem hærenti atque ligamenta ejusdem ossis
imbibenti, quicquid erat vitii, adscribebatur. Idcirco *corpore ex-*
purgato ad thermas sulphureo-nitrosas d' Aix Allobrogum Ager missus est.
Levamen inde haud multum ea tempestate percepit, at æstate sequen-
te, cum iter eò iterum instituisset, optime habere & brachium facile
quaquaversum movere visus est. Res eo in statu annos duos aut tres
manserunt, donec *anno præterito* major etiam quàm antea brachii
attollendi impotentia fuit, quod exercitiis quibusdam, quibus defati-
gatum paulò antea fuerat brachium, imputatum fuit; hastam scil. &
vexillum tractans, supra caput rotaverat sæpius & per plures dies.
Quicquid fuerit, *anno superiore aquas d' Aix tertio & quarto* repetit *sub*
Veris & Æstatis finem. At nihilo melius inde habuit, præsidiumque il-
lud quo antea feliciter usus fuit, nullum attulit levamen, quia ma-
net etiamnum humeri attollendi impotentia, nec ullus circa ossis ar-
ticationem tumor apparet, nulla itaque humeri, ut dictum, luxatio:

738 Observatio CLIII. Impotentia Brachii dextri.

Claviculæ subluxationem aliquando accusari posse putabatur, cujus diagnosi *optimis Chirurgia Scriptoribus* difficilis perhibetur, at nulla figuræ mutatio, nullave cavitas ossis hujusce cum Acromio Articulationem subest.

Musculorum forsan brachium attollentium, *Deltoidis* scil. & *Coraco-Brachialis* Paralyfis suspicari posset, at humerus atrophia non laborat nec ullatenus imminutus apparet. Rigiditas sane, quæ observabatur in tendinibus musculorum sub Ala latitantium *subscapularis* ni fallor & *Teretis minoris*, cum vi brachium attollere quis nititur, tendinum illorum infarctum arguere videretur, quasi nimirum humor austerus & aluminosus illos imbiberet & fibras contraheret, unde humerus deorsum adduci deberet: at neque *unguentis* neque *balsamis aut axungis, ne humanâ quidem excepta*, juvatus est, nec *Fotus ex Omasis* & *interaneis ovium aut vaccarum* hilum profecerunt, nullaue *emollientia aut roborantia* utilia fuere.

An ulla ex causis prædictis hic locum habeat, anne aliunde peti debeat? Quæritur, unâque remedia convenientia indicentur, si quæ tandem sint, à Viris Excell. Consultissimis, Experientissimis, quibus hoc scriptum tradetur, expectat Dominus Parens & rogat, cui operam meam in hoc affectu describendo lubens commodavi. Genevæ d. 21. Martii 1693.

Le Clerk, M. D.

In Literis paternis hæc referuntur: Morbilli copiosissimi & molestissimi eruperunt, faciem & totum corpus infestarunt, ac veneno hoc quasi implebantur, quatuor diebus oculos aperire nequii. Discedentibus morbillis observatum fuit restitasse defluxionem & debilitatem in brachio dextro circa humerum, quia nequii sine molestia manum ad caput attollere. Sequenti anno missus ad Thermas d' Aix in Sabaudia sine ullo solamine: sequenti anno rursus illas adivit, harum usu integre ab impotentia vindicatus videbatur. Anni quinque vel sex præterierunt, æque dextro ac sinistro brachio utebatur nec vel de minimo dolore querebatur, adeo ut de ejus impotentia nec cogitarint quidem, multo minus attenderint. Anno 1691. hyeme sub finem anni & principium anni 1692. apparuit rursus impotentia, motum ejus ignavius conatus est, nec illo fere utebatur, ac de dolore circa articulum conquerebatur & de rigiditate sub axillis, motum in agendo impediens. Adscribebatur id perfrigerationi. In principio anni Chirurgi magnâ diligentia in affectum inquisiverunt, putarunt adesse relaxationem humeri & scapulæ ac simul parum retro cessisse, hanc ob causam

sam suaserunt *thoracem intus ossibus Balenæ firmatum* : fidem dederunt, sic humerum cum scapula in pristinum situm redactum fuisse nihilque superesse quàm debilitatem asseverarunt. Spina dorsii rectissima erat, ossa ad humerum spectantia & clavicula naturalem situm & conformationem habuerunt, unde perstiterunt in sua sententia, nihil superesse, quàm debilitatem quandam. Verum *Dominus Parens* quotidie videns puerum brachium non attollere, nec in altum sublatum ab eo teneri posse, aliud subesse malum credidit : culpam attribuit duobus tendinibus sub axilla duris & rigidis, destitutis communicatione spirituum vitalium vel potius animalium. Cæterum puer est sanissimus, impiger, agilis, nullus tumor, nulla atrophía apparet, licet minus nutriri, quàm sinistrum observetur : in articulo tamen humeri dolet, non tamen observari potest, an proveniat à musculis attollentibus, quia non dolet, nisi brachium in altum tollatur : omnis defectus est ab humero usque ad cubitum : à cubito ad extremos digitos nihil præternaturalis animadvertitur : cubito, manu & digitis omnes motus pro lubitu peragit, etiam manu dextra scribit pro lubitu. Firmiter credit motus impedimentum adscribendum esse tendinibus rigidis sub axillis. A longo tempore delectatur armorum tractatione, sc. hastarum, bipennis, vexillorum; & verentur, horum abusu, imprimis vexilli rotatione super capite, hanc impotentiam reduxisse. In *Thermis* quoque usus est *Embrocationibus*.

Consilium Medicum.

Impotentia brachii dextri ad motum, sursum versus caput faciendum, non potest adscribi vel muscutorum illud attollentium tumori, aut ossibus humeri aut claviculae loco motis aliterve affectis, cum in & circa humerum dextrum, aut in clavicula nullus tumor, nullaque cavitas observetur : licet humerus cum scapula aliquantulum loco motus creditus ejusque causa indutus fuerit *thorace ossibus Balenæ suffulto*, attamen levicula ista declinatio hujus impotentiae causam non fuisse inde patet, quia his repositis & suo loco firmatis perstitit impotentia : insuper plurimi reperiuntur imprimis in sexu foeminino, quibus alterutra scapula elatior est, vel dum juvenulae & tenerae adhuc infantes gestarunt, vel dum ad latus inclinato nimium corpore nebant similesque labores diu peregerunt sedentes citra motus aliquam imbecillitatem : ac forte *Nobilis iste Puer*, dum brachio dextro pro lubitu uti non potuit, sensim toto thoracis latere dextro ad sinistrum inclinando, scribendo, aliave audendo levi isti situs mutationi ansam dedit. Impotentiam hanc adscriberem potius spirituum animalium influxui sufficienti denegato per nervos cervicales ad musculum *Deltoidem* cæ-

terosque humerum attollentes destinatos, de his musculis vid. *Myologia Broun, & de Nervis Vieussens Nerograph. L. 3. c. 2. Tab. 24. & 25.* Impedimentum credo lympham intra involucra ramulorum nervosorum, ad hos musculos spectantium, effusam & inspissatam ac glutinosiorem factam, partem medullosam prementem & plenum spirituum animalium influxum prohibentem. Ut hoc credam, me persuadent occasio hujus mali, quæ erant morbilli, nam in toto corpore abundantissime effloruerunt, oculos per 4. dies clauferunt, & jam evanescentibus, observatum fuit primo labium tumidum, quod auferendum erat *remediis evacuantibus & revellentibus internis & externis.* Debellato morbo & sublato labii tumore demum observatus fuit brachii dextri torpor & ad motum brachii in altum impotentia. Nam in morbis acutis, quorum in numero merito hi morbilli censendi sunt, humores funduntur & sanguis multis spiritibus exhaustis serosior redditur, unde non infrequenter observantur febres etiam ardentes, Morbos, ut vocant, frigidos subsecutos fuisse. *Febris maligna jam aliquot mensibus hic epidemice grassante vidimus Nob. Adolescentem, qui in declinatione Febris Petechialis Hemiplegiam incurrit cum colluvie in pectore stagnante enormi, ut Phthisinodes crederetur: quia hydropota erat, prope solo lactis potu ab utroque malo, benedicente Deo, convaleuit; plures obaudiverunt diu; fœmina 30. annorum & puer 13. annorum corripiebantur gutta serena, visum recuperarunt Setacei beneficio.* Quò magis credam à sero alicubi circa nominatos nervulos hærente, me persuadet robur secunda vice *Thermarum Aixensium* brachio reparatum, ut aliquot annis nihil de impotentia superesse visum fuerit, adeò ut dextro æque ac sinistro pro lubitu uti potuerit. Quod idem confirmat recidiva *sub finem anni 1691. & principium 1692.* eveniens à frigore, nam ab illo magis torporem augeri animadvertit. Non juvarunt quidem *Thermæ eadem bis in usum vocatæ*, etiam non neglecta embrocatione, fueruntque frustranea *unguenta, olea, pinguedines, fots cum omaso & interaneis animalium, aliave.* Ve um id solemne est nervinis affectibus, ut ægerrime cedant, forsanne causa seu impedimentum latet in loco, quorsum vis *Topicorum* hætenus non pertigit; nervi enim ad hos musculos abeuntes sunt ex cervicalibus, & incertum est, num foris ad latera colli? anne verò intra spinæ fistulam impacta sit? taceo nervorum conformationem semel læsam difficillime reconcinnari posse. Serum, ut spirituum animalium influxum remoretur, intra involucrum rami nervosi ramulos ad hos musculos mittentis effundendum est, aliàs si foris solum illos irroraret ac lamberet, non posset hoc præstare, ut in hydropicis observatur, qui plerumque sensum & motum in pluribus

ribus partibus integros retinent, licet in aqua quasi natent. Intra involucrum effunditur ex capillamentis arteriarum, quibus etiam interna nervorum dotata sunt, *an mediis glandulis? quarum mentionem facit Clopton Havers Lib. de Ossibus*, non ausim dicere, quia nec à me nec ab aliis fortè visæ fuerint: attamen certum est ab his irrorari interstitia quoque musculorum & articularum. Recidiva evenit *Puero isti*, quia pars post primam invasionem debilis aut certo laxior mansit, ad infusionem & receptionem talis humoris aptior, illam promovit sanguineus aliàs simul sero abundans violentis exercitiis, à quibus sanguis aliquomodo fundebatur: loco autem huic impingebatur ab expositione corporis frigido aeri forte æstuante corpore, nam recrudit impotentia *hyeme sub finem Anni 1691. & principium 1692.* Humorem hunc à capite ad fistulam spinalem medullæ descendisse non credo, quia cæteri omnes nervi integri perstiterunt huc usque, vix enim cæteri lædi non potuissent, cum oriantur seu scaturiant omnes à medulla spinali eodem loci: *vid. Vieussens.* Etsi symptoma hoc musculorum humerum attollentium paralyfin aliquam sapiat, nondum tamen atrophia apparet, quamvis hanc partem minus nutriri *Dominus Parens in Literis* memorarit: id fit, quia muscoli hi per arterias sufficiens alimentum accipiunt, & si spiritus animales ad nutritionem necessarij credantur, nec illi deficiunt penitus, nam *Puer* in altum moto brachio dolorem quendam experitur, scil. commotis humoribus intra articulum reconditis, sive ligamentis ob intermissum motum magis corrugatis & à violento aut insueto motu subito extensis; & omnino spiritus animales copiose à nervis cervicalibus ad brachium & musculos adhuc transvehi, inde constat, quia brachium à cubito ad extremos digitos pro lubitu movet & adhuc scribere valet. Rigiditatem tendinum musculorum humerum deprimentium sub axilla tactui occurrentem obstare humeri sublationi in altum facile concedo; illam tamen productam fuisse ab humore quodam aluminoso tendinis interiora infarciante, mihi persuadere nequeo, quomodo enim hic humor è tota massa sanguinea, illæsis aliis partibus ad hos solos tendines deflectere suamque sedem ibi figere potuerit, non video. Potius id evenisse propterea existimo, quia hi deprimentes muscoli à suis Antagonistis jam ultra annum rarissime extensi fuerunt; notissimum est, si vel *Ægrorum aut Chirurgorum culpâ* in vulneribus & abscessibus incurva relinquantur diu, postea artus ægerrime ad situm & usum legitimum & vix sine machinis perducì posse. Id evenit *Colonello Locumtenenti Mosero in Ducatu Würtembergico, Nob. Dn. Alexandro Zieglero & Joh. Murbachio pecuniam multoties numerantibus in minoribus digitis; minor & auricularis ex consuetudine inflexi perstiterunt, ut è vola manus amplius*

educi nequiverint. Fit hoc, quia tendines, nisi subinde extendantur & relaxentur, breviores redduntur ac contracti permanent. Quæ cum ita sint, potissimum ad hoc symptoma auferendum, opera danda, ut obstaculum, in nervo influxum sufficientem ad musculos humerum attollentes, tollatur, discutiatur, liberque influxus procuretur.

Cum enim *Nob. Puer* cætera sanissimus sit, vegetus, agilis & vel maxime delectetur exercitiis arma variè versandi, non multum laboris infumendum ad roborandas alias partes & massam sanguineam corrigendam, sufficient, si hæc laudabili diætâ in præsentî statu etiam in posterum conserventur. Ad causam impotentiae eliminandam multa interna & foris Topica eaque efficacissima adhibita ex historia ab *Excell. D. D. Clerico* conscripta & ex literis Domini Patris abunde perspicio, ut quod addendum sit, prope nesciam, superesse tamen videtur sudoris provocatio super scamno sudorifero. *Ista sudoris provocatio præ aliis minus debilitat legitime instituta*; nam illi exserto capite & collo, ceu in lecto incumbunt, prius congruo *Electuario* & decocto sumptis: calor pro lubitu moderari potest ibique relinquitur ad bonam virium tolerantiam, & nihilo minus egregie etiam in capite & collo ibi & postea in lecto porro sudant. Deinde illud efficacissimum à 30. annis comperi, serosos enim humores dissolvit & educit ex reconditis latebris, quorsum vix aliorum topicorum virtus pertingit. Sic ante plus quam 20. annos illam suasi *Vicario* cuidam *Generali* cum palpabili fructu: ille sub finem *Autumni* officii causa per *sylvam Martiam* iter faciens à vento frigido circa cervicem, non bene contra frigus collo munito sensim quoties locuturus erat, præter voluntatem sibi dentes constringi animadvertit, quod etiam inter comedendum evenit; quoniam os sponte aperire potuit atque ipsemet ei dentes diducere, credidi musculos maxillam inferiorem detrahentes aliquid paralytici passos fuisse, fortioribus adducentibus imprimis temporalibus persistentibus: cum tum interna tum externa frustranea essent, tandem ipsi scamni usum persuasi. Vid. *Obs. CLI*. Idem symptoma vidi ante paucos annos apud *V. D. M.* scamnum hætenus ob turbas bellicas in *Ducatu Würtembergico* omisit. Præterito anno scamni usum commendavi *Perillustri* cuidam *Canonico* jam sexagenario & *Colonello Helveto* vix 30. annorum majori, ambobus ob semiparalysin musculorum faciei os cum fæda deturpatione ad latus trahabatur, eo cum fructu, ut vix amplius observari poterit. Persuasi autem propterea potissimum, quia prædixi topica alia frustranea fore, cum nervi spiritus animales his partibus suggerentes intra cranium à quinta conjugatione post sellam equinam oriantur, quorsum virtus topicorum penetrare non valeat. Alias quoque in hemiplegia & lumbagine inveterata suadeo. Typum scamni nuper *Excell. D. D. Mangeto* transmissi, qui lubens ejus copiam faciet.

Commodissimum tempus incumbendi, est tempus matutinum finita

nita concoctione, exonerato corpore, quò aliàs spontanei sudores emergunt. Antequam surgat, detur *Bolus* magnitudine nucis juglandis aut moschatae.

℞. *Conserv. rosar. rubr.* ℥ij. *Anthos. majoran.* āā. ℥β.

Conf. de hyacinth. c. ℥j. *syr. capill.* ♀ parum. *Msc. F. Electuar.*

Superbibat haustum ℥iij. vel ℥iiij. hujus decocti calide.

℞. *Rad. chin.* ℥j. aut *sarsaparill.* ℥ji. *sem. fœnic.* ℥ij. *Incis. coq. cum aq. fontan.* ℥iiij. in vase clauso per horam unam. Coletur sine expressione.

Cuilibet haustui potest addi *syr. capill.* ♀ aut *flor. paralys.* ad *cochl. j.* vel *ij.* Interea apparetur scamnum, ei imponatur saccus palea plenus, supersternatur linteum mundum, per ostium in imo cistae batillus unus vel *ij.* pruna ardente pleni indantur, claudatur ostium, anterieus versus cervical. appendatur linteum mundum multiplicatum, ut caloris exitus prohibeatur: tegmini imponantur culcitrae, ut calor bene coerceatur. Quamprimum saccus incaluit, puer scamno incumbat exserto capite, appendatur anterieus linteum, ne calor faciem feriat: capiti substernatur pulvinar molle: costae & tegmini imponantur lintea mollia, ut illis subinde facies & collum detergantur. Dum incumbit scamno, aliquoties refocilletur *cochl. j.* Julepi.

℞. *Aq. fl. paralys. beton.* āā. ℥ij.

Matr. perlar. ppr. ℥j. *C. C. pb. ppr.* ℥β.

Conf. de hyacinth. c. ℥j. *syr. de Rub. Id.* ℥β. *Msc. d. ad vitr.*

Si calor ipsi molestus, eximatur batillus: sin nimium tepescat, indatur alius. Sinatur ad optimam tolerantiam. Abiturus à scamno detergatur totum corpus imprimis caput & collum, reponatur in lectum calefactum ibique subinde porrigatur *cochl. j.* aquae seu julepi cordialis. Maneat in lecto, donec substiterit sudor: dum scamno utitur, permaneat semper in conclavi temperatè calido; nullo modo aëri frigido se exponat. Prima vice non relinquo super scamno ultra quadrantem horae: Nob. Puerum verò in summo non ultra horam. Vesperi ejus usus non est necessarius. Extra lectum collare calidum hoc pulv. perfumatum circumponat.

℞. *Succin. flav.* ℥j. *Mastich.* ℥β.

Flor. lavend. summit. rorismar. āā. ℥vj. *Msc. F. Pulv. gr.*

Bene fieret si totum capillitium detonderetur singulis vel alternis mensibus: capiti imponatur *Cucupha*,
℞. *Succin.*

744 Observatio CLIII. Impotentia Brachii dextri.

℞. Succin. alb. ppr. ʒij. Mastich. ʒj.
C. C. ust. ebor. ust. āā. ʒss. Msc. F. Pulv. Inspergatur gossypio, insuatur sindon. alb. Pro Cucupha.

Gestet capillitium factitium.

Uusus scamni continuetur per dies 8. Postea naturæ induciæ concedantur per dies 8. Sic repeti poterit indefesso studio, donec motus brachio redeat. Extra tempus usus scamni cervici toti imponatur emplastrum diacalcith. Fabr. Hild. Dum utuntur scamno, vinum denego: potum suadeo decoct. rad. chin. aut lign. sassafir. Cibi sint boni succi, facilis digestionis: extra usum illius concedo vinum, sed tali decocto dilutum.

Interea quotidie opera danda, ut tendines humerum deprimentes sensim relaxentur; hanc ob causam cubitus cum humero blandè manu à thorace abducendus: interstitio pulvinar quotidie crassius & sic per gradus interponendum, ipseque cubitum mensæ vel sedili imponat quotidie altius, ut sensim isti tendines extendantur rursus, subindeque humeri sublationem in altum moliatur: quo tendines lubentius cedant, hi interdum solo oleo lumbricor. quasi fricentur. Quia amore armorum ducitur, hoc exercitium potius commendarem quàm dissuaderem, quia à talibus influxus spirituum animalium egregie promovetur. Brachium crebro antrorsum retrorsumque moveat, quandoque rotationem audeat.

D. T. O. M. omnia salutaria esse jubeat!

Scaphusii d. 1. Aprilis.
1693.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Excellentissime Domine!

EA est affectus Nob. Pueri male habentis natura, ut dubia non pauca circa ejus diagnosin subinde enasci nihil mirum videri debeat. Consilium Medicum ab Excellentia Tua tanta cum Acribeia scriptum, ut vix quicquam addi aut desiderari possit. Verum unum aut alterum superest, de quo majorem explicationem tum Tibi dare, tum à Te vicissim accipere necessitas incumbit. Primo partem affectam humerum scilicet, quod spectat, is, ut Vir Nobiliss. Ægri Parens scripserat, etsi altero tantillum minor, ejusque muscoli molliores paulo sint, differentia tamen hæc, nisi attentè & curiosè utrumque humerum comparanti, non facile percipitur; adeò ut mollities illa & aliqualis atrophia usui hujus membri fere abolito, multum saltem imminuto, adscribi posse videatur. Eadem sane de causa, ob usum nimirum cessantem

sanctam, scapulæ ejusdem lateris musculi atoniam & laxitatem quandam præ se ferunt, scapulamque sursum deorsumque moveri patiuntur, quod *Chirurgis Nostratibus* ansam præbuerat emotionem aut veluti prolapsum hujusce partis accusandi.

Alterum quod ad istius affectûs diagnosin, præter ante scripta, scire non parùm refert, in eo versatur, ut quatenus & quousque humerum movere seu attollere potest *Nob. Puer*, probe noscatur: supponit *T. Exc.* Humerum hunc aliena manu cum aliqua violentia attolli posse. Id quadantenus verum est. Attollit scil. humerum usque adeo, ut angulum propemodum imò vix ac ne vix quidem rectum cum thorace efformet; at ultrà, superiusve attollere, aut angulum obtusiores facere nulla adhibita vi hætenus potuit. Quia quotiescunque hoc tentatur, totum corpus retrorsum præ impotentia ulterius progrediendi & præ dolore incurvat. Hæc pauca majoris explicationis causâ dicenda habui, quibus an soli paralyti muscutorum attollentium humerum contumacissimus affectus adscribi possit? an præterea vitio cuiuspiam circa articulum ipsum & ligamenta hærenti, viderit *T. Excell.* Eadem hæc ligamenta per exercitium intempestivum aut nimium primò vim passa, elongata aut laxata aliquantulum fuisse crediderim, inde feri viscidioris & facile concrescibilis portiunculam articulo sensim instillatam fuisse, imò ligamenta ipsa imbuisse, quod subluxationis obscurioris speciem præstiterit.

Hoc posito muscutorum deprimentium rigiditatem, quam modo accusabam, ut & attollentium atoniam pro affectibus secundariis modo haberem. An alii causæ totum hoc acceptum ferendum sit? ignorare Me ingenue fateor; *lubens itaque expectabo, quid super hac re in Consilii doctissimi & elimatissimi nuper accepti supplementum addendum habebit T. Excell.* Curationem quod attinet, scala seu pulvinar à Te propositum maximopere mihi probatur, à quacunque demum causa hæc brachium attollendi impotentia pependerit. A sudoribus arte provocatis, an tantum profectûs percepturus sit *Nob. Puer*? sudores post *Thermas* superiore anno copiosè prolecti, faciunt, ut dubius hæream.

Fotus ex Decocto Omasorum, imò interaneorum ovium & vaccarum cum ipso fimo applicata, additis herbis nervinis, discutientibus & emollientibus è re esse, unà cum oleis lumbricorum, catellorum &c. existimarem. Cætera ab exercitio peti posse, quod juxta cum *Excell. T.* commendavi, nullus dubito, eamque solum superesse viam, quâ restitui possit pars in pristino officio, si modo id sperari etiamnum possit, credo. *Vale Vir Excell. & fave*

Genevæ d. 18. April. 1693.

Tibi addictissimo
Le Clerc, M. D.

B b b b b

Nob.

Nob. Dnus Parens addit in Literis ad me datis
die 17. Aprilis 1693.

*P*ler Brachium antrorsum & retorsum vim movendi habet, & quando juvat & sustinet manum dextram, sinistrâ illam fronti admove-
 re potest ad pileum usque, verum brachium rectâ à thorace extende-
 re, ipsi impossibile est ad arripiendum aliquid de mensâ, quod altius
 situm est manu dextrâ : & alius ipsum adjuvans, illud magis præsta-
 re posset, quàm ipsemet, nec brachium à thorace ultrâ 4. vel 5. digi-
 tos removeri potest ; & quando attollere conantur manum, *Puer*
 non exiguos dolores patitur & corpus flectit secundum motum bra-
 chii, id est, inclinat ad latus, ut sublationem brachii subterfugiat. Hæc
 scribit, quia in *Consilio* scripserim motum humeri ab alio sursum ju-
 vari posse, quod tamen præstare nequit : unde colligit, aliquid esse,
 quod detineat & impediat sublationem humeri, nervos scil. aut ten-
 dines sub axilla nimis rigidos ceu minus obedientes. *Petit super his*
Responsum.

Die 27. Aprilis 1693. respondi : Impotentia hujus causam non
 esse 1. Capitis humeri loco moti, quia circa articulum nec tumor nec
 fovea reperta fuit. 2. Non impletio acetabuli seu sinus in capite sca-
 pulæ, aut impletionem aut humorem quendam ligamenta in hoc ar-
 ticulo imbiberint, quamvis humor in hoc acetabulum effundi ac ab
 eo ligamenta imbui possint, nam ligamenta in superficie interna præ-
 dita sunt glandulis, *vid. Clopton Havers de ossibus.* Verum tam sinum
 quàm ligamenta vitio carere existimo, quia humerum antrorsum & re-
 trorsum movere valet, sine dolore, non autem sursum. Culpa hæ-
 rere videtur in musculis attollentibus scilicet in *Deltoides, supra & in-*
fra Spinato Scapulae, unde illi flaccidiores & incipiente atrophia affi-
 ciuntur, & humerum deprimentibus brevioribus redditus ac prope ri-
 gidis factis, ut nullâ vi externâ avelli valeant. Causa imbecillitatis
 attollentium est spirituum animalium influxus imminutus : ex defectu
 spirituum animalium atrophia & impotentia brachii oriri etiam pos-
 sunt. Insigne oportet esse damnum, quia plures simul musculi suâ vir-
 tute aliquomodo orbatifuerunt.

Decocta Omasorum & interaneorum animalium cum fimo & plan-
tis nervinis mihi non displicent, mensibus vernalibus hæcce adhibere
 tutò & forsan cum optato effectu possent, diætam ac Regimen *Ex-*
cell. Dominus D. le Clerc tanquam præsens jam diriget. Insuper com-
 mendavi denuò *scamnum sudoriferum mensibus autumnalibus & hyber-*
nis, si *Decocta* optatum effectum non præstiterint, utendum, quia ejus
 benefi-

beneficio *Medicamenta* melius ad locum perducuntur, quàm *ab ullis aliis Topicis*. Hoc in distorsione oris, constrictione dentium plus præstiti, quàm *aliis externis*. *Exempla aliquorum curator. in Consilio memoravi*: scalam quasi articulatam sive cum pulvinari sive cum mensa aut sedili per gradus commendavi. *Pulv. contra flux. pro fumo* & *cucupha* non è re foret, si adhiberentur.

Si ulterius inservire potuerim, me moneant, lubentissime id præstabo.

OBSERVATIO CLIV.

Impotentia Incessus.

Nobilissimi Dni Johann. Frider. Romul. Syndici Nördling. Uxor 28. annor. Nupta anno 18. ætatis. Statura oblonga, iusta, nec carnosissima nimis, nec gracilis, facies candida cum rubore suffusa. Ratione ventriculi sana, obstructionibus alvi & mensium obnoxia: Puella adhuc nudis pedibus per plateas incessit incuriam Novercæ. Nupta querebatur de lassitudine spontanea, adscribebatur vitæ sedentariæ & solitariæ. Sexies peperit: quoties gravida erat, lassitudo incrementa sumpsit, spasmus quoque tempore graviditatis utero & pedibus molestus erat cum intolerabili dolore, unde post puerperium *ter V. S. in pedibus fuit*, quod *Medici Nördlingenses* improbârunt.

Mense Januar. 1676. ex concione domum itura pedibus insistere nequit, sed suffulta aliâ fœminâ domum ducenda erat. Erat tunc gravida; postea domi mansit. Tum spasmus in utero ex pedibus crevit, abortus intolerabilis dolor lacerans in pedibus, doluit quoque in lumbis, sitiit, & ita signa calculi renalis se ostenderunt, cujus causa usa est *pulv. lumborum* dolor inde remisit, pedum crevit; donec *die 18. April.* Filium peperit, qui obiit ex diarrhœa *die 11. Jun.* In puerperio & extra lectum intolerabiliter augebantur dolores pedum. NB. Pedes frigidi & gelidi quasi, & à genubus ad digitos stupidi, digiti quasi emortui evaserunt. Frigus hoc pedum à lumbis & utero ad pedes per femora descendisse putavit, unde femora emaciata, venæ evanuerunt, accessit seu dysuria seu stranguria. Post puerperium cum incedere non posset nisi suffulta, usa est *Thermis Wemdingensib. in Bavaria*, quæ prædita sunt ☉ & ☿ maximam partem ☿r. calefaciendæ sunt. *Ab usu harum Thermarum per 6. septiman.* pedibus rediit calor, tactus; atrophia evanuit, venæ prominuerunt & sola incedere valuit per hypocaustum. Attamen post *Thermas* cum antea pedes sub genubus flectebantur

tebantur & incurvabantur, sinister extendebatur. Post reditum è *Thermis* dolor rediit. Usa est *spir. fortib. Frictione* & *inunctione unguent. nervin. ter vel quater, in die*: unde obambulat, etiam scalas scandit: pedibus calor rediit: contractio tamen & tensio in pedibus maxime in sinistro non remittunt. *Post inunctionem* immediate melius incedit, quàm si differtur aut longius *post inunctionem*: celerius incedere melius valet quàm tardè. Frigus adhuc sentitur, quamvis calor lecti pedibus profit & quandoque sudor ex illis proliciat. Nunc utitur *Reliquiis ex Cerevisia (Trebern) calidè. Therma Ferina* suadentur. Natura sibi suppetias feret, nam pedes, nervi & venæ robur recipere videntur, modo natura juvaretur. Manent obstructions alvi, mensium & aliqua dysuria, unde credit *Thermas* non sufficienter juvasse. Alvus perpetuò *medicamentis* aperta servanda. *Menagoga* frustra data. *Fortia medicamenta* respuunt *Medici*.

Historia hæc perscripta fuit à Nobiliss. Dno Marito d. 19. Octobr. 1676.

Resolutio.

Impotentia hæc incedendi non videtur unquam paralytis fuisse, quia semper cum dolore & spasmo quodam juncta fuisse scribitur, quia maximam partem cum lumbagine jungebatur. Lassitudo spontanea in pedibus non fuit semel aliqua paralytis, quia supra dictis symptomatibus comitabatur, quia illa fieri potuit ob sanguinis arteriosi legitimum influxum inhibitum; impediri autem potuit tum ob nervulorum arterias ambientium contractionem, tum ob illarum compressionem, nam plerumque gravida hæc patiebatur. Nec stupor aut frigus pedum post ultimum puerperium eveniens sufficiens signum sunt paralytis, quia cum hoc stupore dolor lancinans pedum & tensio aderant, quæ signa sunt, medullam spinalem in lumbis nec compressam nec obstructam hæcenus fuisse: stupor ille quia cum atrophia & manifesto frigore jungebatur, indicio potius est illum originem suam ducere à denegato influxu sanguinis arteriosi.

Si omninò paralytis aliqua concurrere credatur, fatendum tamen erit malum originem suam traxisse ab humore, illi qui arthritidem & convulsiones particulares excitat simili: quia cum dolore, manifestis spasmis musculorum abdominis, non uteri, femorum & pedum & lumbagine junctus erat. Quia nervi isti sæpius & diu convulsi fuerant, fieri potuit, ut tandem affluxus ad plexus nervosos alicubi in femoribus factus fuerit, qui influxum sufficientem impedierit, unde lassitudo spontanea, impotentia incedendi, stupor, etiam atrophia, si succum nervosum ad nutritionem concurrere credamus, & denique frigus

evenie-

evenerunt : nisi quoque ob dictas rationes arterias angustiores factas fuisse velimus : quia *Thermæ* juvârunt, indicium est omninò influxum impeditum fuisse.

Causa igitur proxima non frigida & torpida, sed acris & vellicans necessariò statuenda ob dolorem & spasmum : cujus quoque effectus sunt dysuria & symptomata nephritidi similia, quamvis nullum adhuc calculum excreverit. Quia *Thermæ Wembdingenses* juvârunt quidem ac impotentiam aliquandiu sustulerunt, non tamen fidum auxilium præstarunt ; nam post reditum ex *Thermis* redierunt dolores vehementes & spasmus : nimirum eo modo juvarunt *Thermæ*, prout levamen arthriticis afferre solent scil. momentaneum, sævioribus doloribus postea recrudescens.

Humores acres generantur ob varias causas scil. totam massam sanguineam calidiorem, viscerum acres humores scil. bilem & serum saluginosum separantium, obstructions : (anne quoque ob illorum fermenta depravata ? quod *Helmontiani* dicerent) ob errores in victu sc. esu ciborum salitorum, aromatibus conditorum, potum cerevisiæ sc. victu simili qui scorbutum progignit. Cumulatus fuit ob vitam sedentariam, mensium suppressionem. Pedes potiùs, quàm alias partes humor iste afflixit, quia in juventute imprimis debilitati fuerunt, dum tenera nudis pedibus incessit.

Affectus ut omnes nervini difficulter curatur. *Interna & externa calidiora* non facilè suaderem. *Ab internis alterant. calid. acrimonia augetur, à purgantibus magis turbatur : ab externis spirit. & unguent. calidis nervi sæpè rigidi fiunt, si diu continentur, unde contractura immedicabilis eveniret.* Ex. gr. D. *Schwartzius, Hânsleins von Hûssingen Uxor, aliique.*

Potiùs suaderem *antiarthritica, diaphoretica, absorbentia* : cujusmodi est *pulv. m. specif. cum ½io diaphor. add. cinnab. nativ. Thermæ proderunt cum acidulis junctæ, ut R. Dno Kochio. V. S. in pedibus nocentissima est, quamvis in dolore ischiadico summoperè commendetur : Id suo damno expertus idem Dnus Pastor, cui omnem suam calamitatem adscribit : nam post illam impotentia crevit, ut per plures annos non ampliùs incedere potuerit accedentibus atrophidâ, stupore, frigore & aliquot in locis gangrênâ, maxime in pede sinistro circa medium tibiæ & circa pollicem pedis in parte externa. Demùm repetito usu *Thermarum* 1675. & 1676. cum acidulis juncto convaluit, ut nunc utcunque rursus incedere valeat.*

Menagoga, quia sæpiùs peperit, non largiùs obtrudenda: *infus. cortic. aurant.* ʒß. octiduo ante instantes menses sufficit. Alvum apertam servet *suppositor. clyster. domesticis & cibis laxantibus.* Sudor matutinus optimum auxilium. Vescatur cibis optimi succi, declinet aërem frigidum. Pedes imprimis contra frigus muniat, cum nervi ipsius admodum irritabiles sint.

Die 26. Octobr. 1676. scribit. A reliquiis cerevisiariis in planta pedis dextri oborta est macula rubra cum livore. In corpore sentit spasmus ac si curva futura esset, maximè si se frigori exponat. Tendines quoque maximè in pede sinistro tenduntur: in summo fœmore frigus patitur, quod ad extremum pedem instar auræ alicujus extenditur. Inter mingendum dolet in planta pedum, inde quidam scorbutum conjiciunt adesse, quod non credit ob colorem faciei vividum & viscerum optimam constitutionem: potiùs affectum adscribit utero.

Respondi Doneschingæ die 3. Novembr. 1676.

IN prægressis memorata & hæc quæ in his recensentur ostendunt genus nervosum graviter affligi, ut illud sit primaria morbi sedes, nam spasmi & tensiones non possunt fieri nisi his afflictis. Frigus longam partium nervosarum afflictionem consequitur ob multas causas, vel quia etiam arterias ambientes ramuli nervei stringuntur ac influxum denegant, vel quia sanguis influens non vegetatur à succo nervoso. Uterus in culpa est per accidens, nec affectus sedes est, nec fons vitiosum humorem ad genus nervosum ablegans, quicquid habet, ipsemet precario obtinet, vel à massa sanguinea immediate, vel mediantibus nervis. An in illo lateat aliquid fermenti, ambiguum est. Per accidens autem in culpam venire potest, quia nec tempore graviditatis nec extra illud massa sanguinea depletur, unde principium mali evenit tempore imprægnationis tum ob sanguinem detentum, qui fortè copiosior, quàm fœtus exigebat, nam plethorica videtur, tum ob compressionem nervorum in pelvi à mole fœtus. Nam alias utero hoc vitium adscribi non posse confirmatur inde, quia idem Viris evenire potest, ut R. P. Johann. Baptist. Eiselin Mon. St. Blas. qui hoc ipso anno eadem passus est: & ante annum P. Hermanno Bavaro. Ante aliquot annos Pastori nostro Primario.

Pergat igitur præscriptis, Meque de successu edoceat, simulque de eventu maculæ in pedis dextri plantâ oborta. Scorbutum adesse non dixerim, cum alia signa absint, non tamen negârim serum sanguinis falsius & acrius esse quàm decet, neutiquam tamen tam corruptum, ut in scorbuticis observatur.

Die

Die 16. Novembr. 1676. scribit. Apud uxorem nullum sabulum in urina subsidet. *Pulvis antiarthrit. & antispasmod.* Spasmodum ex pedibus in soleas seu plantas pedum propulit, menses movit, at frigus & tensio in pedibus manet cum sensu fornicationis in digitis pedum, interea addit illam currere & quidem inoffense posse, at tarde incedere non valere. Veretur pedem sinistram breviorē a contractione præ dextro fieri. *An scarificatio coxarum contra paralyfin uxoris utilis sit? Num Acidula Egranae convenient & an præmittendæ: an Thermar. usui jungendæ.*

Respondi: Scarificationem in cruribus dissuasi, quia ad partem affectam trahit non exhaust. *V. Tractat. de Apoplex. in Auctario hist. 13. pag. 370.* Acidula præmittendæ & jungendæ: Egranae bonæ sunt.

Die 5. Decembr. 1676. misit literas. Petit pulv. specif. pro uxore, qui optimè conducit. At impotentia eundi cum frigore & sensu fornicationis nondum cessant; si verò pedibus terram concutiat & currat, calorem attrahit. *An contra frigus nullum topicum proficit? In toto corpore optimè habet.*

Suasi Frictiones & Laconicum.

Die 5. Januar. 1677. scribit pulv. specif. spasmodum & constipationem sustulisse & menses ritè fluere: obambulat per aedes & quò magis pedes movet, eò melius habet & incalescunt: citra motum verò frigus & sensum fornicationis permolestum sentit: itaque ob hoc ad motum adigitur. Suadetur pediluv. ex fœce vini. *An Therma Wembdingenses, an aliæ naturâ calidæ an der Enz meliores sint? primæ 4. horis distant Nördlingâ.*

Respondi: commodiores at non utiliores.

Mens. Maji 1677. scribit. Balneum fœcum vini non profuit, nec frictio panno albo, unde putat calida non profutura neque etiam balneum vaporarium. Aliàs adhuc frigus & fœccitatem cum sensu fornicationis in pedibus sentit, item tractum in pedibus per furas, plantas pedum usque ad extremos digitos, maximè in pede sinistro. Si spasmodus iste sublatus esset, crederet se sanam. Cæterum pulv. specif. & motus optimè profunt, quandoque etiam calorem pedibus restituant. Quando pulv. omittit, lumbago redit, ut illum necessario continuare cogatur. *Therma Wembdingenses profuerunt ante annum. Enzenses non tutæ erunt ob milites, ipsaque ab itinere læditur. Quomodo Acidulas Egranas ante Thermarum usum bibere debeat & in ipso usu Thermarum?*

Respon-

Respondi : Quia tempus *Thermarum* instat, omittat *Baln. vaporarium*. Bibat *Acidulas* legitime, comedat *frust. tab. Imperat. aut similes* : purgetur blandè *infus fol. senn.* Balneet quotidie hor. 5. ante ingressum bibat *haust. acidular.* omittat *pulv.*

Mens. Jul. scribit. Bibit *Acidulas Egranas* : alvus tertio quoque die *clyster. domestico* aperienda fuit, quandoque sua sponte alvus solvabatur. Appetiit, ambulatio profuit, nunc *Thermis* utitur, à quibus nullum levamen adhuc sentit, quod ante annum quadrante elapso demùm contigerat, intereà tamen per dimidiam horam iter conficere potuit.

Mense Septembr. 1677. Nobil. Dnus Joh. Fridericus Romul. scribit. Uxor adhuc extra lectum & obambulationem tensionem in tibiis sentit, manè sudat in lecto, putat se curatum iri, si tensio & exsiccatio nervorum tolli posset. Omnem culpam adscribit *insejui ex Decoct. herb.* post puerperium. Valde constipata est, putat intestinum rectum à tenesmo læsum : suadetur *Balneum Vaporis.*

Suasi contra constipationem 1. *Statam horam assellationis.* 2. *Clyster.* 3. *Inunct. umbilic. unguent. laxat.* Contra tensionem sub genu *inunct. ol. lumbric. p. ij. sp. lumbric. p. j.*

Die 28. Octobr. Ulmâ scripsit : Uxor non patitur ani procidentiam verùm angustiam quandam, ut *nullos clysteres & suppositoria* admittere possit : si alvus occlusa sit, patitur oris foetorem : *Acidula Egranæ* cum aliis alvum laxarunt ; solæ minùs : post absolutum potum redierunt constipationes. *Passul. laxat. cum syrup.* putat imbecilliores fore. Putat *Thermas Wembdingenses* ipsius affectui incongruas & nimis calidas fuisse, cum imbutæ sint Δ r. albo $\textcircled{D}$ $\textcircled{E}$ $\textcircled{O}$. opinatur $\textcircled{O}$ nervis inimicum & tractionem tendinum efficere. Sperat *ol. & spir. lumbric.* profuturum. *An illis metapedium inungere liceat? An non quotidie & qualis contra foetorem oris, quàm non scorbuticam credit, quia benè colorata. R. sumenda sit? An & quale Decoct. ad artus roborandos & arthritidem penitus extirpandam sumendum? Pulv. specif. cum $\frac{1}{2}$ diaph. profuit summoperè, restituit fluxum mensium ordinariè, qui inordinatus & quandoque subsistens multorum symptomatum causa fuit. Pedibus melius uti potest quàm ante biennium post usum pulv. therm. & acidul. Solummodo tensio musculorum pedum molesta est : frigus tolerare nequit : si diu in templo sedeat, postea ægre incedit, nec domi diu sedere licet, interdium ab obambulatione, noctu à tepore lecti bene se habet.*

Die 8. Novembr. 1677. scribit. Illam à pueritia debiles & ponderosos pedes habuisse, menses parcè & inordinatè fluxisse, pedes in sex partibus & iteratis *V. S. in pedibus* magis debilitatos fuisse, insuper malè tractatam à noverca: putat Melancholiam & mœrorem malum auxisse, cum quatuor liberi & quidem derepentè mortui sint non sine magno terrore, quamprimùm enim tale pathema patitur, protinùs frigus & tremorem in pedibus sentit, nunc quidem excutit talia pathemata & subinde hilaris est. Ante tres annos in quinto puerperio ob subitam infantis mortem subito lochia substiterunt summè perterritæ: à Clinica datus *haustus lochia movens*; circa finem puerperii *inseffu ex iisdem herb. in aq. coctis per d. 2. fervidissimè* usa est, capite quoque operto & vaporibus exposito: à *potu Decocti* pedes frigefacti, ob frigus *æstum inseffus* non percepit, *finito inseffu* totum abdomen doluit, artus contrahebantur & pedes tremuerunt. Pedum tremor, tormina ventris & artuum contractura continuarunt, donec sexto gravida facta fuit, tum sævissimus dolor lumbos invasit, credebatur Nephritis, Lumbago desiit postea in dolores coxarum pedumque & in spasmus flatulentum: partui vicinæ pedes imi planè stupidi evaserunt: in ultimo puerperio nullæ venæ visæ in metapedio, credit *inseffum illum* omnia illa contraxisse.

Nihil magis profuit quàm *Pulv. specif.* qui tormina ventris, lumbaginem & spasmus sustulit & fluxum mensium ordinatum fecit: sperat meliora *ab ol. & spir. lumbric. thermas* fastidit: *acidula* non nocuerunt. Si hilaris est, sensum fornicationis non sentit, si tristis sit aut terreatur, mox redit cum frigore. Nunc maximè angitur propter tendinum & nervorum tractum & exsiccationem, exoptat *medicamentum emolliens*. Frigus & diuturna sessio molesta sunt; nam ire non potest ferè, donec in hypocausto & à motu incalescat.

Respondi: Lumbago, coxarum dolor, spasmus, stupor & fornicationis sensus in imo pede signa sunt medullam spinalem afflictam ac metastasin aliquam illuc factam fuisse. Auxerunt malum partus frequentes, mala tractatio à noverca, menses inordinati, lochiorum suppressio, *freq. V. S. in pedibus*. Tormina ventris, alvus ignavior tùm iisdem nervis, tùm plexibus mesenterii adscribenda sunt.

Causa est serum extravasatum in fistula sacra, quod nervorum ductum sequi valet, ac nervos in pedibus antea debilitatos magis affligit. *Thermæ* quandoque profunt: *Wembdingenses* nocere non potuerunt, nec nervos exsiccare & adstringere cum tantillum, Δ & $\bigcirc$ quod continent multà aquà diluatur, *Pulv. specif. semel in septimana* sum-

tus prodesset : item *Decoct. Guajac. s. cum passul.* quia balsamum naturale conservat & discutit. *Ol. lumbric. cum spir.* aliquid agit, non tamen fontem exhaurit, ad quem non penetrat. Alvi occlusio fit propter hæmorrhoides, non est ani procidentia : hoc malum augetur a purgat. quia *nec clysteres nec suppositoria* fert, paret *ex vitell. ov. butyr. croc. globulos*, quos indet. Vescatur cibis laxantibus ante pastum : *passula cum brodio* utcunque non statim alvum moveant, iterato tamen id præstabunt. Alvus tardior est non propter hepatis vitium, quod benè constitutum, quia benè colorata, sed propter intestinorum ignavi-
am nervis aliquo modo afflictis.

Mense Martio 1678. scribit. Uxor ter usa est *Decoct. Guaiac. semper per d. 14.* & postea decem diebus quievit. Post diem tertium per dies tres menses fluebant & pedes sudarunt, quod antea non fiebat, unde pedes flexiliores fiebant & fornicatio & rosio remiserunt, mox tamen redierunt. Extra lectum per dimidiam horam pedes benè habuerunt, postea rursus perfrigescunt & rosio redit. Pedum digitos pro lubitu movet, putat in planta omnes tendines concretos, quamvis antea constrictio & contractura illorum fortior esset. Si ultra horam sedeant pedesque penduli sint, rosio (Grüblen) & perfrigeratio cum stupore adsunt usque ad genua : ambo symptomata mitigantur a decubitu per horam dimidiam vel ab obambulatione, si verò nimium se defatiget, venit rosio cum æstu. Quando in lecto incalescit, nullos dolores patitur, at non exquisitè sentit. *Ab oleo lumbric.* nullum levamen percipit, *Spir. lumbr.* omisit, cum antea ab illis læsa fuerit. Petit *Decoctum balsamicum*, quod acrimoniam fortius pellat : *An verò hoc sufficiens sit? an Laconicum conveniat cum spir. lumbric.?* *Thermis* non fudit, cum *Wemdingenses* ipsam nimium calefecerint ac acrimoniam in nervos compulerint, & effectum acidularum Egranarum impediverint. *Acidula* tormina sustulerunt & alvum facilitarunt : *Thermæ* verò illa denuò effecerunt. *An acidula hoc anno repetenda?* *pulv. specificus* lumbaginem sustulit, illo utitur bis in septimana. Si illum omittit, redit. Constipatio permolesta est : *Passula laxat.* nimis debiles sunt. Sumit tertio quoque die *juscul. alterat. senn. ʒij. cum prunis.* Alia alvum non solvunt, ventriculum jusculum hoc debilitat.

Respondi : cum nervorum pedibus inservientium magna adhuc afflictio supersit, imprimis in lumbis, poterit *decoctum Guajaci* præscripto modo bis per d. 14. adhibere, cum verè balsamicum sit & auferat humorem nocuum, diebus induciarum utatur *juscul. alterat.*
beton.

beton. rec. flor. paralyf. chærefol. nasturt. hortens. quæ alvum movent. Laconica omittat. Purgantia continua nocent, utatur cibis laxantibus ante pastum, suppositoriis scilicet frustulo candela sevinæ. Pulv. specifico pergat. Acidulas æstate bibere posset.

OBSERVATIO CLV. *Paralysis Fœmorum.*

Juliana Dorothea Cell. Filia Excell. D. D. C. 13. annor. 1678. erat ascitica : num anasarctica ? curabatur à Domino Parente potissimum. Ab illo tempore debilis erat, aliquoties hæctica imminuit. Commisit errores in diæta, vescebatur cibis frigidis & abutebatur pane. Mense Maj. 1684. correpta fuit dolore vago per artus atroci, & statim in medio sterni vesperi dum è fenestra prospectabat, postea indormivit, mansit dolor in pede dextro, sinistram pedem corripuit stupor & motus impotentia : ab usu balnei vaporarii dolor pedis dextri imminuebatur, mansit stupor sinistri pedis. Inungebatur ol. lumbric. spir. ceras. n. &c. Manet paralysis totius fœmoris sinistri. Continuo dolet circa medium sterni, quandoque cum palpitatione cordis. Die 8. Junii 1684. ipsam conveni : appetit, dormit, urinam habet naturalem. Non potest extra lectum manere, si in sellam locetur, in leipothymiam incidit : delectatur fragis. Alvus aperta est, at fœces valdè indurantur. Suspicio est maleficium adesse. Ego paralyfin crurum existimo. Invasit dum vesperi è fenestra spectabat, truso sero etiam ad hæc loca, ut quoque ad sternum præcipitatum fuit, suasi pulv. seq.

℞. Pulv. Marchion. ʒij. Ung. alc. ppt.
C. C. ph. ppt. āā. ʒj. Cinnab. nat. ʒß.
Ol. dest. chamom. maioran. āā. gt. ij.
succia. gt. j. Extr. castor. ʒß.
Tab. man. chr. perlat. ʒiß. Msc. F. p. s.

De hoc pulvere sumat manè horâ 5. ʒß. vesp. horâ 5. ʒj. cum aq. cephal. aliqua.

2. Ossi sacro imponatur Empl. fœtid. Myns. 3. Fricetur.
4. Utatur Balneo Canstad. per hor. semis.

In lecto sedens aut decumbens pedes & fœmora extensa habet, quando genua flectuntur attracta vel inflexa tibia dolet valdè in genu-

bus, aliàs fert attactum genuum; quando sedet ac tibiæ pendent, quod illarum pondere fit, statim dolet, ut dolorem perferre nequeat, rogatque unicè, ut tibiæ iterum extendantur, quod suis viribus nec sedens nec decumbens præstare valet. In sinistra planta nec titillationem nec digitorum pedum compressionem percipit, in dextro utramque sentit, attamen, nec fœmur, nec tibiam, nec pedum digitos movere valet. Nihilque de lumbagine queritur. Pridem appetitus erat prostratus, urina pallidior erat, nunc appetit, sapiunt tamen magis cibi frigidi, quàm calidi: calefactorum comestione jam diu differre solebat, donec frigescebant, impensè delectabatur pane. Est macilenta, pallidior, ante coloratior, vegeta & agilis. Valdè queritur de dolore continuo in medio sterno jejuno & vacuo stomacho.

Quia subito malum ipsam invasit, accusant veneficiurn, cujus suspectam habent fœminam quandam effutientem morbum esse incurabilem.

NB. *Ipsius Domina Mater* convulsionibus & colicæ obnoxia fuit & summè extenuata convulsa obiit.

NB. *Pulv. Marchion. nec ipsa nec soror ejus tolerare potuit. Ar-
risit semper pulvis ruber Pannon.*

Resolutio.

Affectum paralyfin utriusque pedis & fœmoris esse imprimis verò sinistri, testantur utriusque impotentia & insignis stupor pedis sinistri. Loc. affect. erit circa os sacrum, quia utrumque fœmur impotens, quia urinam & fœces retinet, erit circa exitum nervorum cruralium. Causa erit serum vel nervos premens vel irrorans, huc pulsum non afflatu veneficæ sed aeris nocturni, qui huc & ad mediastinum fuit trusum: magis stagnavit in osse sacro, quia statim post invasionem in lectum locabatur. Abundat sero, quia jam anasarcica fuit, delectabatur frigidis: serum hoc aliquid scorbutici habet, quia primum dolorem vagum per artus passa est & adhuc in genibus dolet, cor simul palpitat.

Præter pulv. diaphoreticum, proderunt fortè Nasturtin. &c. Propterea Thermæ differendæ, donec levamen percipiat à pulv. frictione & empl. Myns. fœtido. Vid. Drawiz.

OBSER-

OBSERVATIO CLVI.

Hemiplegiæ Principium.

Domina Francisca Gebele, Uxor Simonis Gebele, Præfeti Wolfachensis. 31. annor. staturæ oblongæ; gracilis, albicans, tenera. In Autumno 1669. Wolfachio Argentoratum profecta est cœlo pluvio, quinta die mensium fluentium: tota madefiebat & madidis vestibus lecto noctu incubuit, non diu postea coryzâ correpta fuit, quæ ultra dimidium annum duravit, manante ex nare sinistra muco subflavo, quandoque foetente, ex dextra autem nihil prorsus. Gravida facta, enixa est mense Julio 1670. Infans tertiâ septimanâ à partu ab aphthis interiit. Puerperium salubre erat. Finito puerperio mens. Aug. Cardialgiam & Colicam sævam circa coli flexuram passa est per biduum cum alvi constipatione, cujus ansam nescivit: adscripsit illam tamen mœrori & molestiis, quas pertulit, infante ægrotante & moriente. Tormina hæc suâ sponte cessarunt. Post paucos dies noctu aliquid subito respirationem intercepit; cum dolore gravissimo præcordiorum, ut loqui nequiverit, quamvis omnes sensus constarent, simulque totum corpus; abdomen scil. & thorax ceu opistotono attollebatur: duravit aliquot horis, postea non amplius rediit. In principio Sept. cœlo frigido & humido in prædium abiit, doluit inde collum in dextro latere: non magni fecit hunc dolorem, utpote ipsi non in-suetum. Die 4. Sept. Vesperi animadvertit, se nec dextrum oculum claudere nec labia dextra ritè adducere posse: d. 5. Sept. manè animadvertēbatur oris distorsio quædam: die 6. Sept. 1670. passa est frigus quoddam in capite, insequente mox æstu quodam, post quem ægrius loqui poterat, ac linguam graviolem & ponderosiolem, ac ad motum ineptiolem putabat. Die 9. Sept. 1670. ipsam invisi, os finistrorsum incurvum erat, imprimis quando loquebatur, labia in dextro latere adducere, aut illis aliquid apprehendere aut tenere nequirit, quod tamen sinistro latere benè labiis præstare poterat: palpebrâ superiore & inferiore oculum dextrum claudere nequibat: dum conabatur frontem attollere, sinistra pars rugosa evasit, dextra verò glabra & immobilis mansit, adeò ut dimidia exactè rugosa & altera exactè etiam dimidia glabra & lævis permaneret. Gena dextra adstricta & tensa. Hanc dimidiatam paralyfin faciei nec antecedeat nec comitabatur capitis dolor aut vertigo, imo nunquam aliàs capitis doloribus obnoxia erat. Hyeme quidem in latere sinistro odontalgiam, quæ in abscessum gingivæ desiit, passa est. Cæterum nullius aliūs occasionis ad hoc malum conscia erat.

Resolutio.

IN paralyfi ista affecti videntur nervuli ad frontem, palpebras, labia, & linguam in dextro latere pertinentes, idque à lymphæ in medullarem horum nervorum substantiam effusa seu circa illos stagnante. Occasionem serosæ effusioni & alluvio primam dedisse videtur madefactio totius corporis, nondum plenè cessante mensium fluxu, quod postquam Coryza excitata per dextram narem exitum invenit, in sinistra substitit. Dum gravida fuit nullum damnum peperit, quia aliorum, multum scil. ad uterum properabat, nisi quod odontalgiam effecerat, nec quicquam dum lactavit. Postquam verò infante mortuo multum lachrymavit, ac paulò post frigido aëri se exposuit, serum denuò commotum fuit, & ejus portio dolorem in collo commovit, quo neglecto portio ejus circa nervos prædictos stagnavit ac hoc symptoma effecit. Idem serum stagnans Colicæ primum, postea etiam illius speciei suffocationis ab utero affligendo nervos vagos & cervicales diaphragmatis authorem fuisse existimo. *Ritè adhibitis* penitus convaluit.

Ad seri evacuationem & revulsionem suasi *Pil. ceph. semel in septimana* ℞. *duabus horis à parca cæna. Fonticulum inussi in brachio sinistro.* Ad absorbendum humorem serosum in capite & ad nervos roborandos sumat *manè horâ 6. ʒj. & vesperi horâ 5. ʒß. hujus pulv. cum aq. rorismar. & sassafir. & cinam. dest.*

℞. *Radic. valerian. filv.*

pæon. āā. ʒß.

Semin. fcenic. ʒiß.

Limat. C. C. ʒj.

Cubeb. ʒj.

Mac. Nuc. mosch. āā. ℥iiij.

Cinamom. ʒij.

Succin. ʒj.

Sacch. alb. ʒiiij.

Msc. F. p. f.

Cervicem benè inungat Liniment.

℞. *Herb. rorismarin. salv. majoran.*

serpill. āā. M. ij.

Flor. lavend. M. j.

Piper. ʒij. pic. alb. ʒij.

Baccar. junip. M. ij. Incis. & contus. coq. cum butyri rec. ℥j. lento calore probèque agitando, postea exprimatur fortiter, addol.

ol. juniper. 3j. Msc. Collum obvolvatur *linteo calido perfumato.* Abstineat in victu à piscibus & imprimis à lactuca : infund. in vin. *rosmar.* Caput contra frigus probè muniat.

Die 12. Sept. doluit caput circa tempus dextrum & post aurem dextram circa muscoli mastoidei insertionem. *Uso pulv. cephal. cum aq. cephal.* remisit. Os adhuc incurvum fuit. *Fonticulus* cœpit manare excisa escharâ.

OBSERVATIO CLVII.

Hemiplegia.

Nobiliss. Domina N. N. 45. annor. staturæ brevis, obæsa, octo fœtus vivos peperit, bis abortiit. Menses stato tempore fluunt sed paucâ quantitate & pallidiores debito. *Præterita æstate & in principio autumnii* sæpè pedes *Bada Kirchdorffium* manè jejuno stomacho ivit scil. ultra horam : calefacto corpore vacuo ventriculo comedit poma, pyra, pruna Damascena, mala persica, domum rediens famelica multum comedit, vesperi rursus fructus crudos : siti-culosa sæpe magnâ copiâ frigidam avidè & plenè faucibus bibit. Consuevit diu aliquoties in septimana cœnam omittere, die sequente in prandio largius vesceretur. 1686. d. 27. *Augusti* horrore correpta fuit, nullo subsequente æstu, simul hemicrania lateris dextri ad nu-cham usque accessit, quum vinum vitasset, largè ingessit aquam, unde abdomen intumuit & mane quoque pedes : respiratio difficilior evasit cum aliqua anxietate. Aliquot diebus seq. hemicrania post medium noctis rediit, duravit ad diei sequentis horas pomeridianas, cum asthmate & anxietate. Ejus causâ usa est *vino purgante*, unde tamen non sufficienter dejecisse se putavit : postea usa est *Mixtur. cum spir.* ☉ * ☐ sed rursus illam evomuit ; hinc *spir* ☉ * ☐ *solum*, item *decoct. pectorale*, quod sudorem movit, retinuit. Pedes plerumque vesperi detumuerunt. Aliquando remisit hemicrania per diem ; recrudit die sequente. *Die 13. Septembr.* mane ambo pedes intumuerunt, imprimis dexter cum aliqua motûs impotentia, ut stare & incedere nequirit ; imo in lecto ipsum movere non valuit absque ullo dolore, quamvis sensus manserit. Hodie multum minxit, unde abdominis intumescencia remisit, urina quæ antea tinctior erat, pallida evasit, hemicrania remisit, putavit decubitum humoris ad pedem factum fuisse atque impotentiam aliquid Apoplectici minari. *Circa vesperam ipsam Bada conveni* : pulsum habuit naturalem, respiravit facilè, at-tactu

tactu non fervebat, urina erat pallida, abdomen molle, pedes & genua œdematosi. Cibi sapiebant, planè non sitiit, caput aliquantulum doluit in occipite. Circa septimam vespertinam dedi *cochl. ij. hujus Mixtura.*

Rx. Aq. scabios. gramin. āā. ℥iiss.

Sp. Bezoard. Palat. Essent. sudorif. āā. 3j.

Syr. aperit. Mind. ℥j. Msc.

Cœnavit de jusculo, carne minutim concisa: bibit unc. ij. vini circiter diluti *Decocto C. C. ust. & sem. fœnic.* Post cœnam dormivit: dixit caput sibi aliquomodo stupidum esse absque vertigine aut tinnitu aurium. Caput ipsi frequenter doluit, maxime instantibus mensibus. *Ipsius Dominus Pater, D. Mater, Sorores & Fratres* Apoplexia mortui sunt. Triduo antequam impotentia pedis dextri evenit, pes & brachium dextrum admodum frigebant etiam in hypocausto. *Die 14. Septembr.* nocte prægressa bene dormivit, unde stupor capitis evanuit, nihil de hemicrania, asthmate & anxietate sensit, at in brachio sensum formicationis animadvertit, quod antea etiam evenit cum aliqua manûs impotentia, etiam ante hunc insultum. *Circa medium noctis & summo mane* sumpsit *mixturam liquoris*: alvum rite solvit, ultra ℥j. urinæ minxit, urina naturalis est. *Horâ 6. primùm laterem ignitum vino rubro conspersum*, tibiis interposui, optime toleravit, ambæ tibiæ maduerunt inde cum tolerantia: *Pulv. ex Diaph. ʒ. & rad. Ir. Flor. &c.* non sufferre potuit, putabat plumbum aliudve ponderosum ventriculo immitti, quod diu gravavit: *Liquor* nullam prorsus molestiam parit, citò permeat etiam ex ipsius sensu, nec quicquam inde angitur. Pulsus planè naturalis fuit, lingua humida.

Difficillima est *ad medicamenta sumenda*, citò intermisit *usum medicamentorum*, tantummodo *lateres* adhibuit. Manet imbecillitas pedis cum dolore in fura dextra, pedem adhuc trahebat 2. *Octobr. 1686.* Suasi tum *trageam stomach. subt. offic. cum pil. reg. inc. ol. d. rorismar. Frictionem surarum*, liquorem supra descript.

Die 6. Octobr. Imum pedem circa malleolos & digitos ejus movere nequit, tumor manet, licet utatur *tegulis calefactis*, & multum sudet. Totum pedem movet & illum firmiter locat ac sentit, ut & in brachio dextro, quod tamen imbecillius est, atque in illo vellicationes quasdam percipit, & quandam vertiginem si incedit: dolet caput nunc in sinistro latere ut antea in dextro. Appetit benè, vinum aqua diluit. Putat tendines rigidos esse à catarrho hoc: propter dolorem sinistri cranii suasi *Vesicatoria* in carpo.

Resolu-

Resolutio.

Nobilissima Domina Matrona multum lymphæ crudæ cumulavit in massa sanguinea abusu fructuum crudorum, acetariorum; potu frigidæ enormi, aliàs debilitata tot partibus & abortibus &c. unde menses decolores quoque fiebant; decubuit hujus lymphæ portio intra cranium & meninges & substantiam medullofam debilem aliàs & laxiorem ob dispositionem hæreditariam, nam *Parentes, Fratres & Sorores* Apoplexiâ corripiebantur, ob frequentem Cephalalgiam imprimis ob ultimam hemicraniam Meninges affectas fuisse, patet ex hemicrania ad occiput extensa, medullofam quoque substantiam inundatam fuisse patet ex sensu fornicationis dextri brachii & omnimoda impotentia pedis dextri, adeò ut multum lymphæ hoc in loco effusum fuisse pateat inde. Crudæ lymphæ redundantis signa sunt abdominis intumescencia cum asthma & anxietate, pedum œdema insigne. *Spem curationis* præbent urinæ copia indeque subsequens levamen, detumescencia abdominis, liberior respiratio, absentia sitis, appetitus integer, cessatio doloris, sensus superstes in pede affecto.

Lympha ergo corrigenda, educenda, & in locis affectis discutienda. Igitur I. de liquore ex spir. bezoard. & Ess. sudorif. porrò sumat mane horâ 5. vel 6. hor. 8. vel 10. post meridiem hor. 3. hor. 5. & circa medium noctis, si vigilet, cochl. 2. vel 3. II. Horâ ante prandium quotidie aut alternis diebus sumat cochl. j. vel ij. hujus mixturæ:

℞. Syrup. de rhamn. cataract. ℥ij.
Oxymell. hellebor. Gesn. ℥ß.
Aq. baccar. rub. Id. ℥j.
cinamom. opt. ℥ij. Misc.

III. Singulo mane per dimid. hor. inter tibias ponant laterem ignitum vino rubro perfusum & linteis involutum. IV. Fricetur spina dorsi & brachium dextrum, pilâ laneâ perfumatâ bacc. juniper. mastich. & succin. V. Vescatur cibus boni succi & facilis digestionis. Vinum diluat decocto sassafras. Fonticulus in brachio sinistro prodesset.

Ab his brevi integrè convaluit. Suasi, ut præservationis gratiâ juxta diætam *Trageâ cephalicâ* utatur.

OBSERVATIO CLVIII.

Hemiplegia.

Dominus N. N. Pellio. Annorum 30. est staturæ mediocris, carnosus, pallidus, capillis fuscis præditus: vixit apud exteros Annos circiter 8. in Civitatibus Hanseaticis, Dania &c. Die 7. Junii 1693. mihi valetudinis suæ statum his verbis perscribit.

Ante duos cum dimidio annos in Holsatia sanus lectum petiit, mane expergefactus, expertus est, sinistrum latus obdormivisse quasi cum impotentia artuum & loquelæ impedimento, quam tamen mox recuperavit manente hemiplegiâ. Accessit febris continua durans 10. septimanis, hinc febris quotidiana supervenit & tandem scorbutus, qui, quando ex frigore ad sudorem movebatur, intolerabilem pruritum peperit, erat atrorubescens, à frictione candidus evasit, plerumque in artubus inferioribus, tandem etiam manum invasit & scabiosa reddita fuit, tandem etiam evanuit.

Contra Hemiplegiam varia frustra tentata fuerunt. Tandem adiit *Thermas Carolinas*, ad quas profectus est, postquam à plus quam morbo annuo aliquantum vires recuperavit. Iter peregit non sine frigore, & ex malo Affectus pejor evasit: *Thermæ* tremorem pedis affecti ex parte sustulerunt per 4. septimanas continuatæ. Postquam domum rediit, usus est *opera Medici Ordinarii*, qui præter alia suasit *Balnea & unguenta* sine ope. Adhuc in pede & manu affectis nullum digitum movere potest, manus sinistra clauditur, pollex intra manum tenditur, pedis imum articulum & digitos nec tantillum movere valet. Semper adhuc defluxiones fiunt ad latus affectum. Latus sinistrum semper frigidius est dextro cum superstite sensu absque dolore. Pedem sinistrum trahit, brachium sinistrum movet sed cum labore.

Sequens Consilium ipsi d. 13. Junii 1693. exhibui.

Hemiplegia hæc orta est à sero sanguinis, quod profundius se insinuavit intra cranium spinalis medullæ sinistro cruri, nam simul loquelam primo sustulit: licet loquela redierit, nervique loquelæ dicti liberiores sint, perstitit tamen in medulla spinali, unde sinistrum latus ad motum est impotens adhuc: non tamen omnem spirituum animalium influxum occlusit, quia in hoc latere adhuc sentit, & primo & diu post pes tremuit.

Causa proxima, quæ nihil aliud esse potest, quàm humor aqueus qui profundius se huic portioni medullæ immergere & insinuare potest,

test, five sit scorbuticus, qualis in principio fuit, five similis sero nostro tratum in his regionibus, ubi aer est salubrior, vescimur cibis non adeo salitis & loco cerevisiae bibitur vinum. Aegre tolletur à purgantibus: planè non à balneis, unguentis, aliisque topicis, quoniam virtus non pertingit ad locum affectum. Proderunt sudorifera, quorum tamen virtus juvanda scamno sudorifero. Hoc efficacissimum: efficit ut virtus sudorifera ad ima penetret, est tuta, dirigi potest, ut ad ima penetret & vires non debilitet.

Suaderem sudorifera hoc ordine utenda.

I. Detur mane horâ sextâ Bolus à ʒj. ad ʒij. hujus Electuarii.

℞. Conserv. cochlear. rec. ʒij. Conserv. anthos. fl. paralys. ʒā. ʒij. Ther. Androm. ʒj. Diascord. Fr. ʒiij. mag. ʒiij. diaph. ʒj. Pulp. pom. citr. n. j. Msc.

II. Post dimidiam horam detur haustus hujus decocti ad ʒv. calidè.

℞. Radic. sarsaparill. non carios. ʒiij. sem. fœnic. ʒiij. pass. major. exac. ʒiij.

Incis. & contus. coq. cum aq. fontan. ℥vj. in vase dupl. per horas 2. coletur.

III. Hinc imponatur scamno sudorifero ad hunc usum rite confecto & calefacto, exserto capite: dum illi incumbit, reficiatur hac mixturâ corroborante.

℞. Aq. flor. acac. beton. fl. til. ana. ʒij. mag. ʒij. diaph. ʒij.

Pulv. analept. Frig. Mind. compl. ʒiij. syr. rub. Id. ʒvj. Msc.

Sinatur super scamno per dimidiam horam, postea per horam, sed nunquam longius: dum illi incumbit, indatur pila intra manum sinistram. Ante egressum inter detergendum fricentur Dorsum & pes deorsum, brachium antrorsum, & in lectum calefactum reponatur, ibique subinde mixturâ corroborante refocilletur.

IV. Diætam accuratè observet. Vescatur cibis boni succi & facilis digestionis, ut jusculis carniū, hordeatis, carnibus teneris juniorum animalium, oleribus recentibus cum butyro recent. pomis coctis, ovīs recent. forbilibus &c. Vitet nimium salita, pipere aliisque aromatibus nimium condita, cruda, acida, pastas farinaceas, butyro frixas, nimis pingua &c. Sudationis tempore potus sit decoct. rad. chinæ, nisi debilis evadat, tunc dari posset vinum hoc decocto dilutum. Cœna semper parcior sit prandio. Sudatio continuari posset

per dies 10. ad 12. postea Naturæ induciæ concedantur ad Septembrem usque.

Die 10. Julii 1693. Scamno primum usi sunt cum medicamentis præscriptis per horam dimidiam; reliquis diebus mansit super scamno per horam unam. Egredienti è scamno brachium tremuit per horam dimidiam, antea pes: tremorem in pede sustulerunt thermæ Carolinæ. Insuper valdè post sudorem sitit, sitim decocto chinæ pellit. In victu obedit, bibit tamen vinum vetustum æquali parte aquæ temperatum. Continuavit hæc 10. dies: valetudo in eodem statu versatur die 28. Julii 1693.

Respondi: Tremor brachii signum redeuntis virtutis, si in loco affecto sit. A scamno induciæ concedendæ ad mensem Septembris usque: interea tempore induciarum nihilominus opera danda, ut genus nervosum roboretur, spiritus animales ad locum affectum alliciantur. Licet scamnum prima vice non multum juvarit, non tamen Ægrum & adstantes oportet delassari aut hujus operæ tædere, sed suo tempore rursus ad scamnum sudoriferum recurrendum: affectus enim nervinus ultra biennium durans non uno alterove impetu superari potest, cum recentiores ægre tollantur: non est periculum, modo caute adhibeatur. Tempore induciarum a scamno sudorifero utatur 1. hoc pulvere.

℞. C. C. ph. ppr. ʒij. Ungul. alc. pp. ʒj.

Mag. ʒii diaphor. ʒiʒ. Cinnab. ʒii rectif. ʒij.

Matr. perlar. ʒʒ. Extract. xyloal. gr. xv.

⊖ vol. C. C ʒʒ. Pulv. analept. Mind. compl. ʒj.

Ol. nuc. mosch. express. gr. viij.

dest. majoran. rorismar. āā. gtt. iiij.

Sacch. alb. ʒiiij. Msc. F. pulv. d. ad scat.

Dosis mane hor. 6. ʒj. & vesp. hor. 4. ʒʒ. cum aq. salviæ. vel omissa saccharo cum mucilagine tragacanth. Fiant pilulæ ex ʒj. No. xxxxx. dosis manè No. x. & vesp. No. v.

2. Superbibat manè hujus aquæ destill. ʒij. & vesp. ʒiʒ.

℞. Radic. Valerian. sylv. cum fol. & flor rec. ʒʒʒ.

Herb. recent. majoran. cum flor. salv. lavend. āā. Mvj.

serpill. nasturt. aquat.

rorismar. rutæ recent. āā. Miiij.

beton. cum flor. Mviiij.

Summit. fœnic. cochl. ana. Mvj.

Incis.

Incis. & contus. inde vesicæ capaci adde lumbric. terr. vino alb. lotor. Numero C. affunde aquæ fervidæ mensur. vj. seu ℥xx. destill. statim, quatuor primæ mensuræ servantur ad usum. 3. Sumat tertia vel quarta quaque nocte circa horam nonam theriacæ cœlest. gr. iiij. 4. Tota spina dorsâ à nuchâ ad nates usque, fœmora, brachium mane & vesperi probè fricentur. 5. Semel in mense ante vel post novilunium, si sudatione super scamno sudorifero non utitur, purgetur aut his pilulis cephal.

℞. Extr. cathol.

pil. cochiar. ana. ℥ij.

Castor. ℥ss.

Diagryd. △. gr. vj.

Ol. destill. succin. alb. gt. ij.

Misc. F. cum s. q. Elix. propr. Par. pil. No. L. de ☉ & consperg. pulv. santal. rubr.

Dosis bihorio post parcam canam Num. viiij. vel. xj.

Aut loco pilul. cephalicarum talis potio laxans manè hor. sexta calide propinetur, & post duas horas præbeatur juscul. carnis sine pane & ad prandium usque adhuc bis.

℞. Fol. senn. s. s. ℥ij. Rhabarb. sel. ℥i ss.

Agar. alb. ℥j. Flor. beton. lavend. ana. Pj.

Passul. min. ℥vj. sem. anis. ℥i ss. ⊖ ⊕ ℥ij.

Incis. & contrj. affund. aq. flor. acat. beton. ana. q. s. stent per noctem in loco temperato, mane leni ebullitione factâ coletur citra ullam expressionem.

℞. Hujus colaturæ ℥iiii ss.

Syr. de cichor. c. rhab. ℥vj.

Aq. cinam. bugl. ℥ss. Misc. d. ad vitr. pro una dosi.

Die 16. Sept. 1693. scribit Dn. Medicus : Scamnum sudoriferum ex incuria nimis calefactum sudorem largissime promovit etiam ad leipothymiam, insuper longior supra scamnum mora sitim ingentem peperit, quæ autem sua sponte remisit, quoad hemiplegiam ratione motûs nihil adhuc attulit, nisi quod in digitis frigus & calorem rursus sentiat : si ungues præcidantur propius cutim illum digitos retrahere. Ante usum scamni illum frequenter catarrhos perpeffum fuisse suffocationem aut apoplexiam minitantes : illos post usum scamni non amplius molestos esse. Tempore induciarum à scamno usus est pulvere cum aqua destill. qui magis quàm Pilulæ arridebat. Utetur quoque laxante.

Non abundat sanguine nec amplius catarrhosis est, unde *nec V. S. nec scarificationem, nec fonticulos* necessarios, putat.

Respondi strenue adhucdum *cum præscriptis* continuandum esse, quum tales affectus nervini, imprimis inveterati si sint, non tam brevi expugnari possint.

OBSERVATIO CLIX.

Hemiplegia.

Nobilissimus Dominus Joh. Remwald. G. de T. Lucernas: staturæ longæ, carnosus, fuscus, annor. 46. Anno 1692. d. 18. Junii correptus fuit hemiplegiâ lateris dextri: Die 4. Novembr. 1692. de hac supererant pedis dextri imbecillitas seu claudicatio aliqua ob pedem non nihil abbreviatum à tendinum contractione seu corrugatione, nec brachio benè uti valet: sensus his ambobus artubus integer est, & brachium quoque & digitos movere potest, ut literas ad me missas subscripserit, ita quidem ut in hypocausto & lecto promptius & faciliùs moveat, quamprimùm verò in apricum prodit & frigeat, tendines brachii & digitorum contrahuntur digitique incurvantur. *Medici* in principio suaserunt *Frictiones pannis calidis, & postea ablutiones artuum cum spir. vin. ceras. & camphor.* quorum usu artus robur aliquod acquisiverunt; incedens pedem promovet quidem, sed non ultra spatium unius vel duarum unciarum distantiam unius ab altero: extra lectum brachium movere nequit, at ope brachii sinistri illud movere & flectere pro lubitu valet. Singulo mane fortiter oscitat, musculi artuum contrahuntur inde, quandoque in somno, aut si in lecto decumbat, artus motu quodam tremulo, fœmora ceu convulsivo afficiuntur. Intra caput supra aurem sinistram susurrum continuo sentit, ceu aquæ in illa super igne ebullientis. In facie lateris affecti debilitatem quandam experitur; nunc tamen magis, nunc minus. An hæc sit contractio & labiorum torsio?

In principio loquelam penitus amisit, quam tamen post paucos dies integram recuperavit. Appetitus erga cibum & potum bonus est & cætera valet, nec habet de quo meritò conqueratur. Hemiplegiæ ansam dedisse putat. 1. Excessus commissi in Hohnrein dum res curavit *Equitum Melitensium.* 2. Dum post obitum Nobil. Domini Patris *Mens. Januar. 1692. defuncti, Mense Majo* cœlo pluvio, remotis capillis factitiis cogeatur aliquot diebus ex suis ædibus per pontem ad templum Parochiale, auf Hoff, ire. 3. Casum ante sex annos in la-

tus

tus sinistrum factum, idque *ex Medicorum opinione*, cui tamen fidem non adhibet, quia casus fiebat in sinistrum latus, & quia post casum nec dolorem nec molestiam ullam postea perpeffus est.

An Thermæ Fabarienses proficiæ futuræ? dissuasit illas D. D. Har-der Prof. Basil. quem bis in consilium vocavit, quia defluxiones excitet, cum tamen profuerint Nob. Domino Grædero Colonello Juniori & Cappu- cino Hemiplectico eodem tempore cum ipso hemiplegiâ affecto; quibus am- bobus hæ profuerint. Perillustri profuisse ipsemet 1681. thermas Ferinas vidit. Petit præservantia ab Apoplexia & à recidiva, item diætæ accu- rata descriptionem.

NB. In fœmore & genu dextro dolet, dum incessum auspicatur & in axilla, olecrano & carpo dextro; imprimis ad mutationes aëris.

Die 1. Novembr. 1692. proposui curam super scamno sudorifero, cui tamen præsens in principio esse debet Medicus ejus peritus.

Die 8. Novembr. Jam diu singulo mane sentit mucum crassum pectus aggravare, quem propter lentorem ægrè screateu aut tussi reji- cit, ab aliquot diebus maturiorem experitur, colore flavum, illum- que sine labore excernit & similem ex naribus emungit. Ab insultu hemiplectico huc usque urina gravem odorem spirat, putat id fieri à reliquiis causæ hemiplecticæ: cætera appetitus cibi & potus bonus est, & benè dormit.

Analysis.

Hemiplegiâ affectum fuisse in prima invasione, quia motum totius dextri lateris cum loquela amisit. Causam intra cranium non so- lum totius lateris paralyfis, sed quoque loquela sublata testantur. Il- lam existimo fuisse serum extravasatum, quia post reparatum motum & loquelam à mense Junio ad hunc usque diem scil. ultra semestre super- sunt reliquiæ, quæ non nisi à sero derivari possunt, nam sanguis ex- travasatus tam diu sine gravissimis symptomatibus persistere non po- tuisset. Illæ sunt imbecillitas pedum, ob quam pleno passu incedere nondum valet, item brachii, quod extra lectum movere nequit aut si frigus patiatur, oscitatio matutina, unde artus contrahuntur, susurrus continuus intra cranium supra aurem sinistram, tremor quidam & suc- cussio artuum in lecto, quandoque in somno, dolor in fœmore & ge- nu dextro & in axilla dextra ad olecranium usque, digitorum contrac- tio à frigore, debilitas in facie, an illa sit oculorum, an labiorum illis quasi distortis ob paralyfin? quæ tamen in literis non exprimitur. Ad reliquias pertinet mucus tenax pectori incumbens, cum labore pridem
vel

vel screatu vel tussi eliminandus, & ille qui nunc copiosè emungitur, claudicatio aliqua in pede dextro & consequens paralyfis & neglecta ejus extensio, unde tendines flexores corrugati & aliquomodo contracti perstiterunt. Hæc symptomata proveniunt à sero intra cranium vel partem cerebri medullofam infarciēte, vel foris premente, quandoque vellicante, unde spiritus animales nondum sufficienter influunt, quandoque nervuli ad motus convulsivos excitandos impelluntur, unde succussiones, digitorum contractiones, oscitatio: susurrus fit nervis acusticis pressis. Mucus, qui screatu aut tussi expellendus, & qui nunc copiosè emungitur, non quidem provenit ex partibus intra cranium, attamen partibus illis debilitatis serum otio collectum alibi exitum quærit scil. in pectore, naribus &c. Sero materiam præbuerunt excessus in vino, simul cerebrum debilitarunt & ad hunc affectum dispositum reddiderunt. Ejus extravasationi & propulsioni ad intima medullofæ substantiæ ansam dedit ambulatio ultra quadrantem horæ ex ædibus per pontem cælo pluvio, nimis denudato capite & abjectis capillis factitiis (Peruque) ad templum primum auf Hof, non diu ante invasionem hujus affectus scil. mense Majo. Casum hujus mali occasionem quoque fuisse certo statui nequit, non propterea quia in sinistrum latus fuit, nam sæpè observatum fuit læsa parte sinistra dextram paralyticam fuisse & vicissim, sed quia casus sex integris annis hunc affectum præcessit: attamen negari nequit caput valde indè debilitatum fuisse, atque ad hunc affectum proclivius evasisse.

Igitur indicationes erunt serum, quod adhuc præter naturam intra cranium in & circa medullam & alibi circa nervos hæret, ac largius ex glandulis narium, faucium & bronchiorum exstillat, evacuetur & dissipetur, simulque nervinæ partes corroborentur. His indicationibus satisfieri posse spem faciunt sensus tactus in artubus integer, cum reliquis sensibus, aliquis motus in artubus superstes. Verum quoniam morbus per semestre durat, ut ex reliquiis patet, & causa illius intra cranium & spinam aliisque in locis abditis corporis detinetur, quorsum Topica vix pertingunt, generosum remedium requiritur, scil. provocatio sudoris mediante scamno ad hoc opus necessario, cum hac ratione optimè serum tollatur & si ritè instituatur, id sine damno fiat. In hac cura hæc observanda sunt. 1. Corpus ante ejus usum blandè purgandum hac potione.

℞. Radic. polypod. q. ʒβ.

Herb. betonic. majoran. flor. antb. ana. p. j.

Semin. fœnic. ʒi. fol. senn. s. s. ʒiij. rhabarb. el. ʒiβ.

Agaric. alb. ʒj. ☉ absinth. ʒβ. cinam. ac. ʒj.

Mac. ʒβ. incis. ☿ contus. infund. bor. 12.

Cum

Cum aq. fervid. q. s. vase benè clauso : manè factâ brevi ebullitione colet. citra expressionem.

II. Manè antequam scamno incumbat, detur bolus magnitudine juglandis.

℞. Conserv. rosar. rubr. ℥ij.

majoran. anthos. ana. ℥ß.

Theriac. Androm. 3ß.

‡ diaphor. C. C. ph. ppr. ana. 3j.

Syrup. anthos. parum. Msc.

Sumat. M. hor. 5. & V. hor. 8. in lecto.

III. Post horam dimidiam à bolo sumto bibat unc. iv. vel 5. hujus decocti calidè.

℞. Lign. sanct. ℥ij.

lentisc. ℥j.

visc. quern.

Rad. chin. ana. 3iij.

Incis. & contus. infund. cum aq. fontan. fervid. mens. iij. in vase terreo : mane adde passul. maj. exac. ℥ij. semin. fœnic. 3ij. coq. ad consumt. dimid. part. colatur. servetur in vase vitreo.

IV. Dum incumbit scamno & post egressum è scamno in lectum, subindè detur cochl. j. hujus Julepi.

℞. Aq. ceras. nigr. flor til. beton. ana. ℥ij.

Magist. ‡ diaph. C. C. ph. ppt. ana. 3j.

Syr. de rub. id. 3vj. Msc.

V. Dum Electuar. & decoctum propinatur, calefiat scamnum : primâ vice non maneat ultra quadrantem horæ supra scamnum, & manè semper longius, quàm vesperi, nunquam tamen multum supra horam. Calefiat primum batillis duobus prunis benè accensis : postea unus eximatur, si calor minuatur, indatur novus batillus seu focus : dum illi incumbit, lintea munda ipsi imponantur, ut ad detergendum in promptu sint. Dum ei incumbit subindè facies detergatur. Antequam lectum petat super scamno detergatur, hinc in lectum calefactum reponatur, ubi rursus sudabit : è lecto non surgat, donec sudor omnis spontè cessaverit. Si surrexerit, maneat tamen semper in hypocausto, nec unquam se aëri frigido credat.

Cura hæc continuari poterit per dies 14. aut tres septimanas, prout

E e e e e

vires

vires concesserint : post hæc induciæ concedendæ per 2. vel 3. septim. Hæc cura sic mense Decembr. Januar. Febr. & Mart. institui poterit, etiam Aprili, si necessum ducetur. Tum in cura super scamno, tum extra illum accurata diæta semper observanda est.

Durante curâ 1. vitetur penitus aer frigidus, propterea necessum, ut domi in hypocausto maneat, cubile etiam sit temperatum. 2. Comedat cibos boni succi & facilis digestionis. Cibi sint caro vitulina, agnina, hædulorum, pullor. gallinac. avicul. montan. pullor. columbin. in prandio non autem in cœna. Ova forbilia, poma dulcia, pyra, pruna Damascena, pruneol. coct. caulis florid. oryz. & hord. in juscul. carn. coct.

In ipsa cura nulli nunquam concessi pisces, lacticinia, placentas & alia hujus generis. Carnes pro lubitu assæ vel elixæ dandæ : cœna sit parcior prandio. Potus sit decoct. *sassafr. aut rad. chin. quarum ʒij. vel iij. coq. in mens. ij. aq.* quibus pro lubitu *passulae corinth.* addi possunt. 3. *Extra scamnum* obambulet : quantum possibile brachium & pedem dextrum cum digitis moveat in & extra lectum. 4. Fugiat somnum pomeridianum quantum possibile, nec statim à cœna lectum petat. 5. Alvus quotidie sit aperta, si tardet, moveatur maturè *suppositor. aut clystere domestico.* 6. Vitet æquè iram ac melancholiam ; animum semper ad meliorem spem erigat.

Extra curam 1. Aërem frigidum, pluvium & nivolum semper fugiat ; & dormiat semper in cubili temperato. 2. Vescatur carne bubula benè elixa, ferina juniore præter illas, quæ *in cura* concedebantur : etiam piscibus bonæ notæ scil. truttis, asciis, luciis minoribus aliisque carnem friabilem habentibus. Vitet carnes adultiorum animalium, suillam, anatum, anserum, columbarum adultiorum, pisces viscidos, carpiones, tincas, anguillas, cochleas, pedes animalium : fructus crudos, caseum, bolos ex farina mera paratos, placentas non benè subactas & ponderosas, brassicam muriâ conditam.

Conceduntur oryza in lacte cocta, pultes cum ovis paratæ. Bibat vinum vetus rubrum aut album, sed non valdè sulphuratum, diluat illud semper *aquâ, in qua parùm semin. anis. aut fœnic. coct.* Quo magis corpus exercuerit, eò melius. Fugiat somnum pomeridianum, quantum possibile. Alvus semper aperta sit : nunquam inhibeantur sudores matutini spontanei. Imprimis exulet melancholia.

Curâ hac finitâ, usque dum denuò illam ineat, nihilominus cerebrum cum genere nervoso corroborandum, & serum à capite abducendum erit, quam ob rem ipsi suaderem 1. *Trag. seq.*

R. Spec. diambri diamoschi. ana. ʒj.

Pulv. analept. fr. Mind. ʒiʒ.

Pil.

Pil. Reg. 3j.

Cubeb. galang. ana. 3ß.

Ung. alc. ppt. 3iß. ol. N. M. expr. gr. vj.

Sacch. alb. 3iij. Msc. F. p. f.

Dosis sit mane summo 3j. cum aq. rorismar.

2. *Purgari posset subindè ante novilunium pil. cephal.*

3. *Prodesset Ponticulus, imò setaceum, quod humores ex profundis cerebri partibus educit, ut observatur in gutta serena.*

OBSERVATIO CLX.

Hemiplegia.

REV. D. Job. H. staturæ justæ, carnosus mediocriter, colore fuscus: 48. annor. Ante 6. annos terrorem gravem perpeffus est cum horrore propter Autocheirum; ab illo tempore tremorem quendam maximè in sinistro brachio & pede; nam in obscuro penduli spuma madefecerat manum sinistram; accessit etiam vertigo quædam & dolor quidam, & impotentia in sinistro pede: diu noctu quoque valdè in somno artus concutiebat. Antea nihil prorsus vel tremoris vel vertiginis passus est. Dum 14. annor. erat, è lecto lapsus brachium sinistrum & pedem fregit: verum ab illo tempore nihil sinistri passus est, sed robustus erat ac studia prosequi potuit feliciter, ac apud Exteros studiorum causâ sanus vixit. Die 25. Nov. 1671. manè jejuno stomacho horâ circiter ante prandium, dum in Schola suæ vocationi vacabat, prægresso mœrore gravi ob filioli unici obitum, sensit titillationem in faucibus cum nausea aliqua & pressione & stimulo circa præcordia, & irritatione ad vomitum: mox exclamavit sibi periculum imminere aliquod, properavit ad sedile, inde verò in terram præcipitatus per integram horam omnium ignarus mansit: ad se rediens in sinistro latere paralyticus fuit: ab hora 10. antemeridiana ad 10. noctis loqui nequibat, sensit obstaculum in collo, quod nutibus indigitavit adstantibus: circa 10. loquela rediit potu pauxilli vini. NB. Ante 10. noctis liquida deglutire nequirit, & collum inflatum erat. Die 26. Nov. Manè sanguis ex faucibus & naribus ad unc. vj. isque grumosus etiam emanavit, sanguine profusus sensit sibi quasi clavum ex faucibus eductum fuisse, unde liberius loqui valuit. Sequentibus diebus adhuc aliquoties sanguinem ex faucibus & naribus excrevit. In paroxysmo reficiebatur spir. ceras. nigr. sumsit quoque pilul. cephalic. Sic sensim convaluit. Post 5. septimanam concionatus est.

Die 21. Mart. 1672. me convenit ; Memoriâ valet, nec morbus ipsam imminuit, omnibus sensibus valet, caput non dolet quod antehac factum. In sinistro latere debilius est, ita tamen ut pedes *Stamheimio* 2. leucis à nobis distante sine labore huc pervenerit. Appetit, non sitit. Dolet in hypochondrio maximè sinistro cum pulsatione: hypochondria inflata sunt. Manè sentit in faucibus bolum quendam, lingua albicat, manè quoque quandoque ad vomitum stimulatur. Tremor in brachio sinistro ut & in pede ejus lateris subindè adhuc molestus est, sed non ut pridem; si pedi innitatur, tremorem impedit. Vertigo adhuc subindè molesta est, imprimis æstate magis quàm hyeme. Sudat frequenter, magis tamen in latere sinistro quàm dextro.

Resolutio.

CAusa subitæ perturbationis omnium sensuum eorumque mox insecutæ abolitionis cum loquelæ interceptione, & hemiplegia sinistri lateris, fuit obstructio partium nervosarum intra cranium, quia subito supervenit. Illud erat serum, nam caput antea lachrymando defatigarat, quod jam à casu & terrore debile erat. Titillatio in faucibus, irritamen ad vomitum effectus erant obstructionis, non causa. Hæmorrhagia etiam effectus illius, nam loquela ante illam rediit, insuper grumos egressit, quod indicio est sanguinem extra cranium extravasatum fuisse: fortè propter hunc insultum alicubi intra nares & fauces vasa sanguifera constricta fuerunt, unde sanguis stagnans vasorum oscula referavit. Cessavit paroxysmus dissipato sero fluxili ex sua natura, eoque *purgantibus* revulso & evacuato.

Reliquiæ tremoris & vertiginis supersunt, sero denuò se poris insinuando. Malo occurrendum, ne recidivet.

Sumat manè pulv. ʒß. c. aq. salv.

℞. Pulv. crystallin. compos. ʒß. vel ʒvj.

Rad. Valerian. sylv. pæon. ana. ʒß.

aron. ppt. ʒij.

Nuc. mosch. mac. ana. ʒj.

Sacch. alb. ʒij. vel iij. Msc.

2. Purg. pil. cephal. 3. Fonticulum inussi d. 21. Mart. illum apertum servet. 4. Ter in anno V. S. 5. Alternis mensibus scarificetur. In victu vitet viscida.

OBSER-

OBSERVATIO CLXI.

Hemiplegia.

DOm. J. H. Vitoduranus, 43. annor. Pallidus, staturæ mediocris: junior multos errores commisit, à multis annis temperanter vivit. Anno 1658. passus est arthritidem vagam vehementer, ab illo tempore non decubuit huc usque, Anno 1677. *Thermis Fabariensibus* usus est *inseßu* propter defluxiones, lumbaginem & fastidium erga vocationis negotia. Tum temporis quoque crebrò lingua muco albo obducebatur. Anno 1668. primùm calculos excernere cœpit, ab illo tempore alios excrevit primum è dextro, ultimum ex sinistro rene cum dolore nephritico satis magno & vomitu. Post *Thermarum usum* post tres menses optimè habuit. Mense Septembr. 1677. post cœnam non immodicam observavit ipse se claudicare, domestici viderunt ipsum pedem trahere, tum quoque brachium dextrum imbecillius animadvertēbatur: somnolentus erat, horâ 9. lectum petiit, nihil minùs quàm de Apoplexia cogitans. Mane horâ 3. expergefactus surrexit micturus & nisi sustentatus fuisset, cecidisset, vomuit, in lectum repositus rursus bis vomuit, sensus internos amisit, loquebatur inarticulatè; compellatus audivit & alloquentes intuitus est; non tamen ad interrogata respondit: respiravit sine aliqua molestia aut stertore. Vesperi adstantes agnovit, loquebatur articulatè, at verba non succedebant ad nutum, diebus sequentibus sensim vires recuperavit; at observabatur memoriæ insignis hallucinatio, adeò ut narrationem quandam occiperet, illam tamen pertexere nequìt ob verborum congruorum defectum. Quarta septimana templum adiit, præter textum nullius doctrinæ recordabatur. NB. Die ab insultu sexto incedere valuit, verùm manui tardiùs robur pristinum rediit, diu cultrum firmiter tenere nequìt, nec scribere valuit, & adhucdum nonnisi lentè literas pingit, causans præcipue indicem & medium manûs affectæ. Curabatur *pil. cephal. aq. cephal. Pulv. & Electuario cephal.* Nulla adhibita fuerunt *vesicatoria, nulla V. S. nulli clyster. Externè spiritus, inunctiones, Balsam. cephal.*

Die 1. April. 1678. Ipsum cum Excell. D. D. Job. Henrico Hegnero conveni in Trülliken. Ab insultu apoplectico hucusque debilitatem quandam capitis patitur, quæ leipothymiam minatur, nunquam tamen in leypothymiam desiit, quandoque debilitas hæc vertiginem quandam minatur, nunquam tamen vel gyrantem vel titubantem expertus est. Cum hac capitis debilitate conjuncta est obtulio quædam, caput

tamen non dolet. Quandoque anxietate indicibili corripitur & inexplicabili : post illam semper urina turbatur, hac præsente ipsum quoque vitæ tædet. Sæpe sine causa irascitur. Ad lachrymas fundendas proclivis. Pridem valdè laboriosus erat : omnium tædet & negotia detrectat ac averfatur. Amavit pridem consortia ac hilaris erat, nunc solitudinem quærit, melancholicus admodum, omnia adversa sunt, sæpè tristis valdè. In dextro latere cutis capillata tam debilis est, ut illam pectinare non audeat. Mala dextra œdemate tumet. Hyeme mucosa copiosè exspuere cogebatur ; Vere merè aquea exspuit. Primum appetitus imminutus, nunc integer quidem est, at cibi videntur insipidi, nec vini saporem accuratè agnoscit, nunquam vomit, non eructat, non gravatur : alvus semper aperta. Urina pallida, tenuis, Hyeme sudavit in lecto, nunc manè madorem subindè sentit, pridem largissimè sudavit, dormit ante medium noctis placidè. Pulsus robustus, sed frequens, celer : subindè manus valde æstuant. *A Laconico* nuper semper frigidus mansit pes dexter, quamvis sudarit : dextra pars capitis sicca erat, licet sinistra valdè maderet.

Resolutio.

Hemiplegia ista non facta fuit à sanguine extravasato, sed à sero nimium irrigante crura medullosa intra cranium in dextro latere, nam sensim invasit ac tandem quoque sensus internos aliquo modo in principio abolevit; somnolentus erat : curabatur illis quæ serum à cerebro revellunt : Item *absorbentibus* & *exsiccantibus* &c. Imbecillitas partium in hemiplegia hac affectarum innuunt debilitas, obtusio & anxietas subindè eveniens, proclivitas ad lachrymas, morositas & somnolentia quædam subindè eveniens, debilitas digitorum manûs dextræ; dextræ partis cutis capillatæ, malæ inflatio.

Utcunque Melancholia adsit, non tamen ab hypochondriis provenire videtur, cum nulla signa affectus hypochondriaci adsint. Serum cumulavit propter Nephritidem, fortè etiam vitam sedentariam, cœnam largiorem & decubitum nimis citum à cœna. Illud evacuandum simulque à capite revellendum, genus nervosum corroborandum ejusque reliquiæ absorbendæ. *Purgetur bis in mense. Ego utor pil. cephal.* quas exhibeo 2. horis post parcam cœnam.

R. Extract. pilul. cochiar. 3j.

Castor. gr. vj.

Magister. Gialapp. gr. iij.

Ol. d. succin. gtt. ij.

Spir. ceras. n. q. s.

Msc. F. Pil. No. xxx. deaur. dos. pil. viiij. vel x.

Fon.

Fonticulus propediem excitetur in brachio sinistro, Detur singulo mane
 ℞. hujus pulv.

℞. Diaphoret. ʒtial. ʒij.

C. C. ph. ppr. Ungul. alc. pp. āā. ʒiʒ.

Cinnab. nativ. ʒʒ.

Ol. N. M. expr. gr. iij.

Tab. man. Chr. perlat. ʒvj. Msc. F. pulv.

Sumat cum aq. fl. til. vel rorismar. in lecto.

Surgeas manè & vesperi horā 5. sumat 6. Rotulas vel 7.

℞. Spec. diamb. diamosch. āā. ʒj.

Extract. xyloal. ℞j.

Conf. alkerm. compl. ʒj.

Conserv. anthos. ʒʒ.

Sacch. alb. in aq. rorismar. solut. ʒiij.

Msc. F. confect. in rotulas.

Vertex & nucha inungantur hoc balsamo.

℞. Unguent. alabastrin. ʒʒ.

Ol. N. M. expr. ʒij.

dest. majoran. rorismar.

lavendul. āā. gtt. vj.

Succin. gutt. iij. Msc.

V. S. non negligenda mense Majo. Vescatur cibis euchymis & eupeptis. Cœna semper sit parcior prandio. Vinum diluat decoct. lign. visc. quern. cujus ʒij. coq. in aq. fontan. Mens. j. Vitet somnum pomeridianum, nec statim à cœna lectum petat. Ab ira arceatur. Animus ad hilaritatem componatur.

Die 18. Augusti 1678. scribit D. D. Job. Henricus Hegner illum benè se habere, consortia adire. An præservantia in usum reducenda? affirmatur.

OBSERVATIO CLXII.

Hemiplegia.

Nobilis Dominus Job. Caspar Denger, Magdeburgo-Saxo. 36. annor. gracilis, staturæ oblongæ, Locumtenens Casareus Villingæ, multa militiam sequens passus est & nunc planè canus, aliàs hilaris, nunquam

quam melancholicus. 1682. mens. April. propè *Weissenhorn* vesperi tinnitu molestissimo cum quadam capitis perturbatione correptus fuit; mox caput præter voluntatem dextrorsum cum dolore magno rapiabatur, deglutire nequii; quandoque respiratio intercipiebatur, aliquoties leipothymia instabat, ut sedere cogeretur: vomuit quoque biliosa. *Pharmacopæus* dedit *lap. bez. gr. xx.* unde largiter sudavit, totumque latus dextrum paralyti afficiebatur. Spasmus colli remisit. Quoties ridebat, os incurvabatur. nec manu nec pede uti diu potuit. *Fricabantur* artus ac involvebantur *sacculis sale plenis & calefactis*, unde sensus rediit. *Ab unguentis* rediit motus, sed magis *ex usu Thermarum Ænearum.* Die 18. Octobr. 1682. manu & pede rursus uti potuit, nec os amplius incurvabatur, nihil de tinnitu amplius sentit, sed nondum pristinum robur acquisivit, & in artubus sensum formicationis observat.

Unguis ex angulo majore oculi sinistri ex carunculæ lachrymalis basi enascitur, jamque portionem pupillæ obtegit, satis pertinaciter corneæ adhæret, habet sua vasa capillaria, & propè iridem in illo conspiciuntur hydatides lente majores.

Suasi *Thermas Ferinas* etiam hyeme utiles, unguis trahatur primum *marga aut lapid. hæmatit.* postea *unculo tenui* & excindatur. Foris noctu palpebris imponat *Unguent. ex butyr. recent. lap. calamin. tut. camphor.*

Scholia.

I.

Causam hujus hemiplegiæ primùm extrà nervis incubuisse credibile est, quia vellicando spasmos effecit, unde collum ad latus trahabatur, respiratio & deglutitio impediabatur: subiens medullam effecit paralytin, unde priora symptomata cessarunt. An ejus subintractionem *sudorifera* promoverint?

2. Intra cranium causam delituisse credibile est, quia in principio tinnitum & perturbationem intra caput sensit, respiratio & deglutitio difficilior reddebatur, leipothymiam minabatur, vomitus excitabatur.

3. *Topica* juvarunt revellendo non discutiendo, cum locum affectum non attigerint,

OBSER-

OBSERVATIO CLXII.

Hemiplegia.

*PER*illustris Dominus de Montmolin Cancellarius Serenissimæ Ducissæ Longevillanæ in supremis hisce Neocomensi & Vallenginensi Comitatus Helvetiæ; Catarrhosus admodum, quam ob causam Consilium meum expetens 1678. tale Ipsi suppeditavi prolixum, de quo vide supra de Catarrhis frequentibus, Observ. CIV.

Excellentissimus Dominus D. Grojan Neocomo 1690. Mens. Sept. nomine Domini Cancellarii ad me scribit, ac Consilium meum petit.

Amplissimus Dominus Cancellarius agens annum 63. climactericum magnum, temperaturæ est calidæ & siccæ, antehac affectibus catarrhosis continuò obnoxius fuit, quorum causa ex Consilio *Excell. Tuae* hætenus per plures jam annos cum emolumento non satis laudando, solo lacte, cibi potusque loco, vesci solitus est, adeò ut *strictè observatâ lactis dietâ*, nullum incommodum, vitæ munia qualiacunque ritè obeundi, obstiterit. Is autem totâ præteritâ æstate summè etiam ardente Sirio, per integrum fermè diem in vineto extra urbem, sub radiis solis, operarios plures conductos observandi opusque dirigendi gratiâ, modo sedens, ut plurimum verò stans, imò hinc indè itans commoratus fuit, imò etiam jam instante æquinoctio autumnali, in quo diluculum & crepusculum frigidiuscula, dies verò æstuosa non verò gelida; hoc vitæ genus ita agens nihil incommodi diu sensit, nisi postremis diebus solis æstu intensissimo plus solito caput feriente, adeò hoc incaluit, ut, ipso fatente, cerebrum in cranio eliquare debuerit. Elapsis aliquot diebus in prædium unâ atque alterâ leucâ abhinc distans, eques profectus, in itinere fœmur sinistrum ad extremum usque pedem ponderosius esse sibi visus est, paulò post gravitate accedente simul debilitate insolitâ dictæ partis, magis perceptâ, ex equo sponte descendens, & pedibus stare præsumens præceps in terram corruit, fœmore affecto ponderi corporis cedente, nullo interim ex lapsu observato incommodo; confestim denuò erectus lento gradu pedibus domum reversus est: post quatuor plus minusve dies conqueri incepit de dolore capitis gravativo & obtuso, circa tempora tamen quoties exscreare volebat, lancinante; de tinnitu & susurro aurium; totius lassitudine, formicationis sensu circa homoplatas, molestia quadam irritante pedes, adeò ut quietos eos continere non potuerit. *Die 14. hujus mensis Septembris ad Ampliss. Dominum Cancellarium accersitus, conquerebatur de dolore capitis gravativo & obtuso, circa tempora sal-*

tem à feri commotione, acriter pungente; fusurro aurium, scemoris prædicti totiusque cruris debilitate absque dolore sensibili: *Fonticulus* ab aliquot jam annis in brachio sinistro excitatus nihil fere fluebat: interim mens, ut antehac, alacriter functiones peragebat; appetitus valebat; sitis nulla, urinæ citrinæ, claræ, alvus pigrior; pulsus magnus, robustus, rarus; cutis levi quodam udore perfusa.

In tali statu *Ampliss. Dominum* offendens in causam occasionalem syndromes recensitorum symptomatum statim inquisivi, occurrit primo quasi intuitu mora diuturnior, simulque crebrior sub radiis solis tempore æstuoso totâ die; circa vesperam verò in aëre frigido &c. Serum à massa sanguinea in glandulis subcutaneis separatum per cutis poros eliminandum, transpiratione obstante, non solum cutis spiracula coarctando; sed etiam ipsum serum in acido salsum corrumpendo, forsan etiam idem inspissando. Prætereà ipsa symptomata examinavi, ex quibus affectum catarrhosum adesse judicavi; partes verò affectas, glandulas cerebri præcipuè, deindè membranulas interiores narium, cavitatis interioris aurium, scapulas & femur cum toto pede. Causam proximam partes prædictas afficientem serum acre acido-salsum, vel immediatè ex arteriis cum sanguine in dictas partes effusum, vel mediatè prius in lympham commutatum, sed ob fibrarum aliqualem stricturam ab externo frigore auctiore factam post incalescentiam totius, imprimis capitis, ubi remora aliquali plus minus accumulatum, quod pro ratione affectæ partis plus minus sensibilis, aciditatis plus minusve acris, quantitatis plus minusve copiosæ, effusum recensita modò symptomata producere valet. Quare causam proximam, serum jam effusum & adhuc effundendum, removendum esse judicavi, vel minuendo vel etiam avertendo, acido-salsum in eo, partes nerveas vellicans temperandum, causam remotam catarrhalis feri excretionem stimulantem amovendam, sensum irritationis molestæ demulcendum; partium affectarum tum tonum, tum robur vitale restituendum, earum vitium corrigendo.

His indicationibus ut satisfaceret, *Friktiones blande cum linteis mollibus calidis, suffumigio ex succino citrino, mastiche & benzoe parato, fumigatis* adhibitæ fuèrunt. *Aqua spir. Hungar.* postea aspersæ & illinitæ partes affectæ & probè tectæ fuerunt, unde nocte sequente somnus placidus insecutus symptomataque mitigata apparuerunt, cum verò alvum à triduo non deposuerat, ideò posterâ die *infusum rhabarb. cum aliquot granis* ☉ ☿ *hausit, alias remedium sibi consuetum*, hinc sedes 3. excrementa consistentiæ saltem mollioris copiosa dejicientes habuit: accedente nocte *dosi* usus, *pulv. absorb. ex antihæct.* Pot. *cinnab. ꝑii. succin. alb. &c. confecto* ☉ *jam dudum ab Excell. Tua præscripto;* cujus usu irritationis sensus molestus mirè placatus fuit, simulque feri
acri-

ri acrimonia attemperata, hinc lenis diaphoresis supervenit, unde sat benè valere asseruit.

Die 17. Septembr. Persistente adhuc aliquali femoris cum toto pede, imbecillitate, circa vesperam mador corporis uberior emerfit cum summa euphoria, & *Fonticulus* in brachio copiosiore ichorem fundebat: usurpatis sic *temperatioribus remediis*, cum paulatim symptomata disparerent, nec *copiosa variaque remedia* malum jam cedens desideraret, nec ætas ingravescens in valetudinario, fortiora perferre non posset, *modò præscripta ad 22. Sept.* continuavit; at cum denuò à quatruiduo alvus adstricta erat, *infusum rhabarb. consuetum* petiit, à quo bis copiose & de nocte semel pituitosa dejecit.

Die 24. Sept. Appetitu vigente, urinis existentibus citrinis, claris cum enæoremate divulso. Pulsu pro ratione ætatis persistente magno, forti & raro, de motûs aliquali impotentia, pedum gravitate denuò conqueritur, ideò ut *uno remedio* pluribus indicationibus satisfaceret, *spir. ☉ * aromat. & succinatus ad aliquot guttulas* assumendas præscriptus fuit, ex cujus usu cum vires recuperare *Ipse Ampliss. Æger* observet, propterea etiamnum in usu pergit, spe fretus *hujusmodi alterantia volatilia aromatica* solatium allatura. Interim apoplexiam jam imminere aut posthac adventurum timet *Ampliss. Dominus*; ideò *ab Excellent. Tua* avidissimè petit, ut quid ad hanc præcavendam agendum foret? cum probè sciat, *Exc. T. in Tractatu de Apoplexia* prolixè egisse. Hoc quoque inferere jubet, à tempore, ex quo *lacte* vesci incepit, optima sanitate se fruitum esse, adeò ut alacriter incedere, imò per integrum ferè diem obambulare valuerit, cum verò nunc subito & magis quàm unquam antehac motûs aliquali impotentiâ laboraret, summopere noscere avet, num usus ulterior profuturus, annon potius in posterum Apoplexiam, Paralyfin &c. producturus vel acceleraturus sit? nihil de victu addo cum *solo lacte Ampliss. Vir* vescatur, addito quandoque pauco pane vel uno alterove vitello ovi, illudque magna voluptate assumat, probe concoquat, in cæteris diætæ partibus strenue se gerit. Num verò *alia insuper evacuationum genera sive ex Chirurgia sive ex Pharmacia* petenda sint, præter hæctenus adhibita, *mentem Tuam mecum* communicare, ut digneris, ex animo rogo, & quamprimum *Responsum* denegare ne velis. *Hisce vale.*

Neocomi d. 25. Septembr.

1690.

T. T.

N. Grojan, M.D.

Has secundas Literas Excell. D. D. Grojan

die 1. Octobr. misit.

*Ampliss. Dominus Ager d. 26. Septembr. symptomatibus iisdem in prioribus meis memoratis conflictabatur: alvus à triduo adstricta erat, clystere ex emollientib. & carminativis parato fuit sollicitata, à quo semel non nihil dejecit cum levamine doloris capitis gravativi & circa tempora pungentis: die 27. Septembr. cum pulsu naturaliter persistente & continuato lactis usu, cui jam ab aliquot annis sine ullo incommodo assuetus erat, exhibito insuper bis in die, mane & vesperi, quandoque in meridie spir. ☉ * succinato cum cochleari lactis, administratisque Frictionibus in prioribus descriptis, melius eo die se habere videretur Ampliss. Dnus Cancellarius aliquid levaminis perciperet, in eorum usu, ut pergeret, jussus fuit. Die 28. Septembr. circa vesperam accedente capitis dolore intensiore cum lancinationibus circa frontem & tempora, somnolentiâ quâdam insolitâ, venis ubique turgidis, facie simul rubicundiore, oculis quasi inflatis, vena in pede lateris affecti opposito fuit aperta & 3vj. sanguiniseducta, qui post paucas horas totus fere in serum fuit conversus, innatante tamen pelliculâ albidâ, viscidâ & spissâ. Die 29. Septembr. Dolor capitis ferè ablatu videbatur, satque quietus erat, adeò ut curam rei domesticæ habere brevi putaret, circa vesperam sedem copiosam sponte suâ habuit, per noctem insecutam ter copiosa excrementa dejecit, ac deinde die 30. Septembr. subindè conquestus est de continuo desidendi conatu sed irritato; pulsu interim in eodem motu persistente, urinæ sibi similes erant, appetitu itidem adhuc vigente; somnolentiâ interim auctâ; ab horâ 8. matut. ad 6. vespertinam, nullam urinam reddere potuit, etsi cum molestiâ quandam ad mingendum irritationem sentiret, maximè in ipsa urethra. Loco lactis integri jusculum carniū sorbendum porrectum fuit, post horas aliquot guttulas quasdam liquoris C. C. succinati; sub vesperam vegetior quidem videbatur, verùm insequens nox inquietudines crebriores excitavit, dum subinde, ut è lecto levaretur, peteret. Sudores heri suborti, calidi quidem sed simul viscidi, parùm levaminis attulerunt. Hodierno die semper est somnolentus, parùm præter consuetudinem loquens, de nullo dolore ullius partis corporis conquestus est, sicut heri, in quo manus utraque dolebat, urina redditur, pulsus idem, jusculum assumit, bene deglutit, respiratio libera est, parùm sudavit, maximè in brachiis; alvus nunc pauca & ferè aquea flavescencia dejicit, extrema non nisi difficulter movet. Gelatinam C. C. cum jusculo carnis ad pauca cochlearia sumendam nunc præscribam:*

Balsa-

Balsamum apoplecticum vertici, nuchæ & spinæ dorsi inungendum post frictiones adhibitas ordinabo, continuo interim ut prius usu liquoris C. C. succinati. Validiora perferre vix par est, ob ætatem ingravescentem, macilentiam habitus, victus rationem præcedentem. In hoc statu Nobiliss. & Ampliss. Dominus degens etiam atque etiam, ut & Nobiliss. Domini Filii ejus instantissimè rogant, ut nullâ interpolatâ morâ, huc Exc. T. se conferre non graveris, quo Amplissimo & Nobilissimo Domino Consilio & Auxilio præstò esse possis. Hæc festinanter: Vale.
Neosomi die 1. Octobr. 1690.

Responsum ad duas præcedentes Literas.

PERillustrem Dominum Cancellarium aliquid hemiplectici passum esse, in sinistro latere, femoris sinistri impotentia testatur: causam proximam serum omnino agnosco, quod solum se profundius medullæ spinali insinuare & quandoque brevi iterum dissipari potest, ut quoque Domino Ægro post sudorem evenit: intra cranium illud stagnare, inter substantiæ medullaris & ejus tunicæ portionem aliquam suspicor, quia caput obtusum est, aures tinniunt & formicationem in homoplati sentit. Occasiones omnino fuerunt longior mora in sole & ventus aquilonaris: radii solares serum & sanguinem fuderunt, ventus profundius illud adegit, ut in sene facile talem tragædiam instituere valuerint. Quia semper aliquid seri denuò stillat in locum affectum nunc debiliorem seu laxiorem factum, ut colligo ex robore partis iteratò restituto Exc. T. dexteritate, rediit. Hoc serum ex loco affecto retrahendum, discutiendum simulque pars læsa roboranda erit. Dum serum adhuc fluxile est, nec in gelatinam concrevit, nec omnimodam pororum nerveorum seu obstructionem seu compressionem effecit, illud audacter evacuandum & revellendum est, eoque magis quia caput obtusius & aures tinniunt, quamvis adhuc mente valeat: licet purgatus jam fuerit, suaderem tamen insuper sequentem potionem laxantem, quam etiam in graviore hemiplegia Illustrissimo Domino Comiti de Fürstemberg lac jam diu potanti ob causam externam obruto cum fructu dedi & hætenus aliquoties repetii.

℞. Fol. senn. s. s. ʒiij. Rhabarb. elect. ʒij. Agar. alb. ʒi.

⊖ abs. ʒß. ⊖ ☐ ʒß. Flor. rorismar. beton. āā. Pj.

Macis ʒß. sem. fœnic. ʒj.

Incis. & contus. infund. cum aq. fervid. q. s. in vase vitreato bene clauso per noctem: manè præmissâ leni ebullitione coletur citra expressionem: in co-

lat. ℥v. solv. Mann. elect. ℥i℥. iterum coletur: hanc potionem ebibat manè hor. 6. post duas horas exhibeatur juscul. gallinac. & adhuc bis ad prandium usque. Prandeat more solito etiam citra scrupulum de pullo gal-
lin. elixo sed citra condimentum acidum.

II. Inposterum suaderem singulo manè hor. 5. & vesp. hor. 5. 3℥. bujus pulveris cum aq. beton. aut salu. aut rorismar.

℞. C. C. ph. ppr. ungu. alc. ppr. āā. 3i℥. ʒii diaphor. 3j.

Cinnab. nativ. ʒj. ⊖ vol. lumbr. aut C. C. ʒi℥.

Ol. dest. succin. rectif. gtt. ij. Tab. man. chr. perl. 3i℥. Msc. F. P.

Si lubet ambr. gryf. gr. vj. sp. ros. sol. addi possunt: Moschum omitterem.

III. Horā 7. matut. audacter propinarem haustum lactis: ut magis Lac proficuum esset, statim postquam multum fuisset, elixarem: frige-
facto cremorem detraherem: ante propinationem cyatho intus de-
aurato inditum aqua fervida ad naturalem calorem reducerem ac
addito syrup. capill. ♀ cochl. j. exhiberem. Certè Lac, quod antea ro-
bur artubus attulit, denuò id faceret: id revera prestitisse apud Illus-
triss. prædictum Comitem didici: nam nunc 68. annorum tam vegetus est,
ac si nihil unquam tale quid perpeffus fuisset. Sunt, qui in lacte pulv. Caf-
feè coquunt, sed nullam de hoc experientiam habeo: spir. ⊖ * mi-
hi suspectus est in cura lactea: vererer ab illo coagulationem lactis: an
verò illam conciliet, dùm elixatur, eò periculum fieri potest.

IV. Frictionem omnibus ablutionibus cum spiritibus cephalicis, inun-
ctionibus cum ol. & unguent. nervinis & emplastris præfero: verùm il-
lam faciendam curo panno rubro scarlato à nuchā ad os sacrum, & per
partem externam & internam fœmoris per quadrantem horæ & pro-
pè ad rubedinem cutis: hac plus prestiti, quam cum aliis Topicis.

V. Fonticulus apertus servetur globulo ex cera viridi, cui aliquid pul-
veris Cantharidum inditum sit, sed non ultra 24. horas relinquendus,
postea consuetus globulus indendus. Si continuaret capitis obtusio, in
altero quoque brachio Fonticulus commodè excitaretur: verùm de hac
re coram plura discurrere licebit. In victu omninò præter lac cibum
solidiorem suaderem, & in pastu decoctum rad. chinæ cum passulis ex.
gr. in aq. font. ℥iiij. coq. rad. chin. 3ij. passul. maj. exacin 3j. Si al-
vus occlusa fuerit, moveri posset clystere domestico blando.

Hac tempestate Autumnali moretur semper in cubili & hypocau-
sto temperato. Quò magis ambulando & brachio & manibus gesti-
culando

culando se exercuerit, eò melius erit; sic largiorem spirituum animalium affluxum promovebit, feliciusque obex excutietur. Animus semper ad optimam spem erigendus est. *Literas Exc. T. acceptas* in hoc itinere perlegere demùm occasio data fuit. Operam dabo, ut quamprimum licuerit & vires Deus concefferit, Vos conveniam. Hic plurima negotia peragenda mihi supersunt, quæ tamen pro virili abrum-pam. *Vale Exc. Domine cum tota Familia ac cum officiosissima salute rogo Perillustri Domino Cancellario dicas, me pro virili Ipsi, concedente Deo af-futurum, quantocyus possibile erit.*

Excell. T.

Glarona Helvetiorum d. 7. Octobr.

1690. serâ nocte.

Addictissimus

Joh. Jac. Wepfer, M. D.

Die 2. Octobr. 1690. pessimè se habuit, profundè dormivit, cum stertore, ut vix excitari potuerit: datus fuit *liquor C. C. succin.* fricabatur à nucha ad os sacrum. Circa meridiem brevibus intervallis *tres clysteres* injecti fuerunt, unde ceu ex profundo somno expergefactus loqui cœpit. Inter loquendum observatum memoriam valde læsam fuisse, nam quæstionum oblitus, in unam rem vel quater inquisivit. Vesperis vis animalis alacrior erat, nocte insequente placidâ sine stertore dormivit. Mane fœces crassas spontè egeffit, sudavit cum levamine, liberius etiam loquebatur, sensim vires recuperavit ac levi adminiculo obambulavit. Brachium tamen imbecille mansit. Manum ori admove-re nequit. Raucedine correptus fuit, quæ tamen brevi remissit. Urinam crassam copiosè cum sedimento emittit, à frigore turbatur, quæ tamen leni calore admoto mox clarescit. Alvus plerumque ab aliquibus diebus spontè aperta, si pigrior sit, *clystere leniter emolliente* facilè aperitur. In pede sinistro subinde frigus sentit, licet attactu ca-leret, mox maduit ac sudor universalis supervenit cum magno levamine.

Die 20. Octobr. 1690. Neocomum veni ac Perillustrem Dominum Ægrum ad d. 28. in tali valetudinis statu reperi. Incessit longius quàm ab aliquot diebus fecerat, ob imbecillitatem circa malleolos pedis sinistri parùm ad latus nutavit, inclinavitque hætenus in latus sinistrum. Color faciei hucusque vividus perstitit, nec habitus corporis imminuebatur: aliquando toto ferè die ante & post prandium obambulare potest citra ullum incommodum. Jam à duobus mensibus somnolentus erat & præter consuetudinem aliquando in senatu, dum delibera-batur de re gravi, dormivit, quod omnes assistentes terruit; tunc quo-que querebatur de frontis dolore. Legit promptè, indè tamen subindè postea caput dolet, minùsque compositus fit: hisce diebus multùm de

de rebus gravibus aliquoties discurrebat *cum Amicis* sine ullo impedimento aut sequente perturbatione. Dicebat se non tam acutè, ut prius, audire, aures liccæ, ac cerumen viscidum & crassum erant. *Die 27. ab injecto clystere & eductis multis scybalis fuscis sed minoribus, auditum se integrum recuperasse asseveravit.* Appetitus semper constitit & plus comedisset, si ipsi concessum fuisset, vesceretur solum jusculis aliquando etiam ovis sorbilibus, pomis, pruneolis, prunis coctis, non sitit, bibit plerumque *decoctum radic. chinae ut ptisanam*, rarissime vinum hac permixtum. Alvus pigrior erat, verum facile *per clysteres* etiam prunis, pruneolis coctis movebatur ac soluta alvo plerumque melius dormit: *Clysteres* ordinariè multas fœces crassas & in scybala coactas copiosè educunt, etiamsi præter juscula, ova sorbilia, aut subinde poma cocta, pruneolas, pruna & similia, nihil comedat. Multum minxit, urina ratione consistentiæ minùs pellucida, deposuit plerumque sedimenta crassiuscula, quandoque copiosa: unâ atque alterâ vice tinctior erat cum sedimento crassiore, subindè etiam turbabatur, aquâ calidâ brevi solvebatur. Semel cum difficultate respiravit, sudavit quandoque cum levamine. Pulsus semper robustus, plenus, æqualis, nonnisi semel celerior ac frequentior. *Die 24. Octobr.* Inter loquendum dicebat sibi leipothymiam imminere, vertiginem adesse, subito expalluit, sudor frigidus in fronte emerfit, pulsus penè evanuit & nullibi reperiri potuit: mox ad alvi solutionem stimulabatur, noluit decumbere, aliquandiu post alvum exoneravit, multas fœces crassas compactas, flavas etiam liquidas: quamprimùm lectum petiit, pulsus rediit isque parvus & rarus, debilis, rediit quoque color faciei vividus. In hoc paroxysmo dextrum brachium, aliàs sanum, imbecillius evasit: in lecto robur, calorem, colorem naturalem rursus recuperavit. Ante meum adventum idem ipsi evenit *ab infuso rhabarbari ipsi consueto.* Ante & post cœnam magis eructavit, quàm hactenus ante comesta poma & pruneolas: flatus per intestina oberrabant. Cœna erat jusculum, potus Ptisana cum pauxillo vini: inquietus erat ad mediam noctem. Lingua viscida: circa hor. 1. noctis bibit *Ptisanam*, postea sumsit *pulv. dosin ex diaph. ℥ ℥c.* Quietior evasit, dormivit placidius licet interruptim. Frigus pedum subindè sensit, quod *Ipsi ℥ Dominae Matri* evenit sæpe, attactu erant calidi, mox madent, nulla tamen in reliquo corpore sequitur alteratio unquam. Artus lateris sinistri adhuc justò debiliores sunt, majus tamen robur indies acquirunt. Hucusque utebatur *pulvere absorbente ℥ roborante ex diaphoretico ℥. C. C. ph. ppt. ungu. alc. ℥c. liq. C. C. succin.* Frictiones quotidie bis instituebantur.

Die 28. Octobr. 1690. Manè hor. 8. lac recent. multum rursus incepit

incepit bibere ad $\text{℥}xvj.$ cum pauxillo Sacchari. Pransus est jusculum lactis cum pane, post prandium suâ sponte deiecit: cœnavit lac cui cremor demtus erat, bibit decoct. rad. chinae, nocte optimè dormivit. Sequente die urinæ copiosæ, tenuiores, cum enæoremate naturali reddebantur. Circa vesperam eructavit acida, dicebat se lassiozem esse, inquietè etiam dormivit, sed sequentibus etiam noctibus somnus plerumque erat placidus. Pulsus ad meum discessum erat optimus. Sudat cum levamine, ac à sudoribus lassitudo omnis evanuit. Die 1. Novembr. aliquam gravedinem capitis ac aurium tinnitum experiebatur, post 2. horas remisit ac vegetior evasit. Tussit subindè & nares mucosæ erant. Appetitus viget, non sitit, alvus nunc plerumque suâ sponte aperta est, urinæ planè naturales sunt, coloris citrini. Sine impedimento cum Amicis & Cognatis omni tempore de rebus seriis cum magna attentione confabulatur. Hactenus solum lac methodicè bibit cum notabili virium augmento.

Resolutio.

Affectus, qui Perillustrem Dominum Cancellarium circa 13. Septembr. 1690. obruit, est Hemiplegia quædam, nam statim in invasione prima fœmur sinistrum ponderosius & ad motum ineptius evasit, & cum illi insistere vellet ex equo descendens, humi cecidit, ac impotentia pedis hujus aliquot septimanis duravit. Die 4. Octobr. brachium sinistrum attollere, nec manum ori admoveere potuit. Die 13. Oct. Manus sinistra intumuit, & 21. Octobr. imo pede vacillabat; diu in sinistram partem capite & pectore inclinavit.

Hemiplegia hæc ex leviculorum numero est, nam à prima invasione hucusque retinuit motum in artubus & sensum etiam in vigore morbi 30. Septembr. Nam complicatis digitis leviculè pressis statim sensit & brachium movit. Causam nihilominus tamen intra cranium contentam fuisse, atque etiam medullarem cerebri substantiam afflixisse, non obscurè patet: nam statim in principio scil. d. 19. Septembr. caput grave & obtusum fuit, à sreatu pungebantur tempora, aures tinniebant, sensum fornicationis in homoplatis observabat. Die 24. Septembr. Omnes functiones animales languidæ & ferè prostratæ erant. Die 26. Septembr. attonitus jacuit; noluit loqui. D. 29. Sept. cum fœmoris majore impotentia somnolentus fuit, omnes sensus stupidiores erant. Die 2. Octobr. sopore profundo cum stertore quasi sepultus jacuit; tunc & antea aliquoties memoriæ valdè imminutæ indicia præbuit, nam ad responsa vel quater & amplius data denuò ceu dictorum planè

planè inscius, inquisivit. *Die 20. Octobr.* post lectionem in libro sensit adhuc sibi caput aggravari, quæ omnia evincunt causam profundiora quoque intra cranium occupasse.

Causa hujus hemiplegiæ serum est, tum poros medullares cerebri inundans, tum foris intra anfractus stagnans, non autem sanguis extravasatus, nam affectus jam aliquot septimanis duravit, sensim imminutus fuit, tum à sudoribus spontaneis, tum à dissolventibus scil. *Liq. C. C. succin. sp. ☉ ✱ aromat. pulv. diaphor.* Item revulso sero à laxantibus scil. *insus. rhabarb. cum ☉ ☿.* à crebris clysteribus, cum, quæ à sanguine extravasato dependet, citò enecet, nisi *Trepano* exitus paretur, aut si paucus sit, maturé dissipetur *sacculis cephalicis &c.*

Seri plurimum ad cerebrum perfertur per arterias, nam præ ulla alia parte in toto corpore his ditatur: vasa sanguifera duræ meningis & maximam partem tenuis meningis, item omnia, quæ in basi cerebri & intra anfractus feruntur meræ arteriæ sunt, *ut demonstravi in Tractatu meo de Loco affecto in Apoplexia: quibus etiam assentitur Vieussens in Neurologia.* Sanguis ad cerebrum allatus ad minimum duplo plus feri continet, quàm venarum, *ut etiam ad oculum demonstravit Excell. D. D. Schelhammer in Epistola ad Exc. D. D. Manget & Socium in Thesaurio Anatomico.* Perillustris Dominus jam ab aliquot annis multum feri cumulavit in massa sanguinea, cujus rei causas simulque falsuginis ejus prolixè ostendere conatus sum *in Consilio 1678. scripto: multumque feri ei permixtum adhuc innotuit ex V. S. die 28. Septembr.* nam sanguis tunc valdè serosus erat. Serum apud Perillustrem Dominum aliquomodo extravasatum fuit, ac stagnavit intra anfractus cerebri, ac quasi fusum & colliquatum profundius cerebri poris medullosis se insinuavit longiore morâ sub radiis solaribus, aliquot diebus per plures horas, *ut Ipsemet crediderit cerebrum ab his elixatum quasi fuisse, serum hoc profundius & ad intima adegit expositio corporis ac capitis vento frigido boreali quandoque penetrantior circa Neocomum flante: motum ejus promovit equitatio ad montana d. 14. Septembr.*

Ex his patet serum in massa sanguinea imminuendum, per loca congrua evacuandum, à cerebro revellendum & ad loca vicina derivandum atque intra cranium consumendum, cerebrum roborandum seu ejus poros ad pristinam conformationem reducendos esse; simulque opera danda, ut sanguis laudabilis producat atque aptus ad nutritionem & sufficientem proventum spirituum animalium reddatur. Ut melius consulatur *Perillustris Domini* valetudini, aliud hoc tempore, quo ex hac hemiplegia eluctatur, aliud impofterum agendum erit, sive

sive benè se habeat & in pristino sanitatis statu versetur, sive recidiva, quam Deus avertat ! ob unum alterumve errorem oboriatur, quæ omnia *Methodo executiva* trado.

I.

Per dies 10. aut si necessum ulterius seu eò usque donec cerebro sua serenitas restituatur, hac Methodo insistendum arbitror.

1. Singulo mane horâ 6. si vigilet, detur ʒß. *hujus pulveris cum aqua betonica aut florum tilia.*

℞. Pulv. antihect. Pot. ʒiß.

C. C. pb. ppr. Ung. alc. ppt. corall. r. pp. āā. ʒj.

Succin. alb. ppt. cinnab. nativ. Hungar. āā. ʒij.

⊖ succin. vol. gr. iiij. extr. lign. al. ʒß.

Ol. nuc. mosch. gr. iij. tab. man. chr. perl. ʒj. Msc. F. P.

2. Vesperis duabus horis ante cœnam dentur cochl. ij. *hujus mixturæ.*

℞. Aq. flor. til. paralyf. āā. ʒiß. beton. ʒj.

Liq. C. C. succin. ʒß. Magist. ʒii diaph. ʒj. syr. cap. ♀ ʒß. Msc.

3. Singulo mane vertex illinatur hoc balsamo.

℞. Ol. nuc. mosch. expr. ʒij.

dest. rorismar. majoran. ana. ʒij. rut. succin. ana. gt. vj.

Balsam. Copaiv. ʒij. Msc. dilig.

4. Si alvus aperta sit suâ sponte, non necessum est ut moveatur, si verò 48. horis occlusa sit indeque noctes inquietæ eveniant, injiciatur consuetus clyster: aut ne nimium illis assuescat, parentur tales globuli

℞. Ferment. pistor. cochl. iij. ⊖ comm. tosti cochl. j.

Fellis bubuli cochl. ij. cum farina q. s. Msc. & paretur pasta, ex qua globuli magnitudine pruni sylvestris super lamina cuprea aut ferrea farinâ conspersâ, siccentur ad duritiem in fornace.

Horum globulorum tres vel quatuor butyro obliti manè die secundo aut tertio in anum indantur, & ultrâ horam & amplius retineantur, seu donec ad excretionem stimulent.

5. Quando obauditio contigerit, paretur *Turunda* crassitie pennæ anserinae ex linteo raro artè convoluto & filo circumligato longitudine digiti, ejus apex imbuatur hoc liquore rursusque leniter exprimatur.

℞. Spir. ceras. nigr. Lavend. ana. ℥i℞.

Fell. Taurin. ℥iij. Msc.

Hæc Turunda manè & ante cœnam aures mudentur.

6. Ponticulus prior non claudatur donec recens manare cœperit, globuli commodè parantur ex ligno Hedera, si siccentur paro globulos ex cera viridi cum pauxillo cantharidum, sed non ultra 24. horas in ulceribus relinquendi sunt.

7. Friccio monstrato modo totâ hyeme & ulterius continuetur.

8. Si fortè Catarrhi molesti essent & ad pectus ruerent tussimque excitarent, cum fructu horâ somni scil. hor. 9. hoc Electuarium prodesset.

℞. Conserv. rosar. rubr. ℥i℞. anthos. majoran. ana. ℥j.

Spec. analept. Fr. Mind. ℥ij. Ther. Androm. ℥j. Msc. dilig.

Toto hoc tempore etiam hyeme, licet integrè vires recuperaverit, cœlo pluvio, & nivoso domi maneat, aut certè non diu versetur in aère frigido sive humido, sive sicco : in frigore gelido sæviente maximam partem in lecto degat. Prandeat horâ 11. Cœnet horâ 7. Prandium sint jusculum carnis cum pane, pruneola aut poma dulcia in aqua cocta & cum saccharo conspersa : quandoque in prandio concederem carnes vitulinas, hædinas, agninas minutim concisas & cum butyro recent. passulis & jusc. carnis coctas : aliquando etiam aviculam pinguem aut pullum gallinaceum assum. Bibat porrò decoct. rad. chin. Vinum & acida omnia omittat, quoniam animus est propediem curam lactis repetere. Cœnet nihil nisi jusculum. Cum cibis panem salubrius junget, quàm biscoctum saccharatum.

II.

Cerebro ad meliorem constitutionem reducto, Lactis potum audacter repetendum existimo, quia à plurimis annis illum optime pertulit, lassitudinem per tres annos integre sustulit, & Perillustris Dominus vegetior evasit & quasi rejuvenescebat, quod indicium est ex lactis usu copiosos & laudabiles spiritus vitales & animales restauratos fuisse, nec hemiplegiam lacti adscribendam esse ; sed errori externo sc. moræ longiori in sole & in aere frigido Borea flante, etiam vesperi : insuper quoque Perillustris Dominus nihil quicquam de Nephritide animadvertit, imò urina ante hujus potum quandoque crassa & obscura meliorem consistentiam ac colorem acquisivit & semper debita copia prodiit. Verùm, uti apud alios, opera danda, ut lacte sano fruatur & caveatur, ne in ventriculo grumescat aut bilescat.

Quando

Quando potum lactis inchoaverit & aliquot diebus biberit, non citius, quia nuper ab infuso rhabarb. ipsi familiari debilitatus fuit & expalluit, purgari posset. Purgans autem sit vel infusum rhabarb. aut si forte ob crebrum usum minus alvum laxet, tale parari posset.

℞. Fol. senn. s. s. ʒj. Rhabarb. el. Agar. alb. ana. ʒij. ☉ ☿ ☽.

Flor. borrag. beton. ana. Pug. j. sem. fœnic. ʒj.

Incis. & contus. indantur vasi vitreato: affund. aq. font. calid. q. s. bene clausa digerantur in loco temperato hor. 12. coletur citra expressionem: in colaturæ ʒiiij. solv. Mann. select. ʒx. iterum coletur: detur mane hor. 6. calidè, hor. 8. detur jusc. sine pane & adhuc bis ad prandium usque: prandeat postea more solito: si forte ignavius purget, aliis vicibus dosis sennæ ʒj. rhabarb. ʒj. augeri posset. Vel ejus loco dari posset de sequente mixtura, quam frequenter senibus cum optato successu suadeo.

℞. Syr. rosar. s. s. de cichor. cum rhab. ana. ʒj.

Extr. Diacartham. ʒss. aq. flor. acat. ʒj. Msc. ad vitr.

Hujus cochl. ij. vel iij. dari possent manè hor. 6. si alvum non moveant, post horam octavam rursus dentur cochl. ij. seu quod restat, postea bis jusculum ad prandium usque.

Lac vaccæ sanæ pastæ fœni primarij part. ij. secundarij parte j. bibat recens multum tepore naturali præditum in consueta portione cum pauxillo sacchari. In prandio comedat jusculum lactis cum pane, aut vitell. ovorum aut cum oryza minutim contusa in pultis formam coct. Licet quoque in prandio tuto vesci carne vitulina aut hœdina minutim concisa, item de pullo gallinaceo elixo aut assò & frustulo panis sed non ultra ʒiij. malem ut in prandio biberet decoct. rad. chinæ aut lign. visc. quern. quorum ʒij. cum passul. Corinth. contus. ʒj. coqui possunt in mens. j. aq. fontan. Vesperis posset bibere lac prius elixum ac cremore privatum, sed rursus calefactum, cui aliquid de potu ordinario admisceat: addo quandoque cochl. syr. violar. imprimis si alvus sit immorigera. Cibum solidiorem in cœna omittat.

Vitentur omnia, quæ pridem dissuasa fuerunt: In hac cura nusquam tutus est vini potus, licet non statim damnum percipiatur, nec grumuli in ventriculo & intestinis turbas dent; nam chylo magna pars lactis permiscetur, cui, si accedat vinum, etiam in vasis sanguiferis, coagulationem quandam parere valet, unde, imprimis in glandulis obstructions subnascuntur, aliorum, etiam periculorum morborum causæ, eoque nocentiores, quia diu causa eorum latet vixque agnos-

cuntur, donec difficulter superabiles evadant. Videantur Petr. Sal. divers. Zacut. Lus. Fern. aliique de Tuberculis crudis pulmon. aliarumque partium.

III.

Si recidiva gliscat, aut paroxysmus Apoplexiæ similis immineat, quantocyus serum à capite revellendum est & spiritus animales excitandi, hac methodo.

1. Injiciatur Clyster, licet alvus aperta sit.

℞. Rad. Irid. nostr. ʒß. Bryon. ʒij.

Herb. beton. Salv. major. ana. Mj.

El. Malv. arbor. P. j. sem. fœnic, ʒij.

Incis. & contus. Msc. coq. in s. q. aq. fontan. ad consumt. tert. part. Colat. ℞. ℥j. add. mell. anthos. cochl. iij.

Elect. cathol. ʒj. El. Hier. picr. Gal. ʒß. Θ commun. ʒj. Msc.

Idem clyster aut si fortior exigatur aliquoties iterari poterit, sed non nisi bis in die, nisi necessitas alia imperet.

2. Si venæ valdè turgeant atque æstus percipiatur, tutò Vena in pede secari ac ʒiiij. vel ʒv. sanguinis educi poterint.

3. Manè hor. 6. & vesp. hor. 5. detur ʒß. hujus pulveris cum aqua beton. salv. aut similis cochl. ij. vel iij.

℞. Pulv. antihæct. Poter. ʒiß. ung. alc. pp. C. C. ph. pp. oc. ʒ. ana. ʒj.

Matr. perl. pp. ʒß. Θ vol. lumbr. aut viperar. ʒß.

Ambr. gryf. gr. vj. ol. d. rorismar. gtt. ij. Tab. man. chr. perl. ʒiß.

Msc. F. Pulv. d. ad scat.

4. Horis intermediis diu noctuque, si vigilet, dari posset subinde cochl. j. vel ij. seq. mixturæ: modo non statim à pastu

℞. Aq. flor. til. pœon. paralys. beton. ana. ʒj.

Liq. C. C. succinat. ʒij. mag. ʒii diaphor. ʒß.

Ol. d. succin. alb. rorismar. ana. gt. j.

Tab. man. chr. perlat. ʒß. Msc. d. ad vtr.

5. Si sopor gravis accedat cum memoriæ magna imminutione, statim Vesicatoria utrique carpo & internæ tibie utrique sub genu applicarem: aliquando in hoc casu imprimis si vertigo accedat, capitis cuti capillata toti, abradis prius capillis vesicatorium instar cucuphæ impono, ac
horis

horis 8. vel 10. relinquo, nullam vesicam excitat, nisi fortè attingat portionem cutis depilem, quod tamen cavendum: multum aquæ ex poris educit sine ulla molestia, dempto vesicatorio, imponatur butyrum recens brassicæ capitatae inductum. Quamprimum cutis exsiccata fuerit, furfures pectine buxæo sensim auferendæ. Si necessum sit, post dies 10. vel 12. vesicatorii applicationem denuo repeto: sed vesicatorium sit empl. Horstii aut Augustanor. nullo modo fermentum cum Cantharidibus. Vid. apud Bartholin. C. 4. Epist. 86. p. 489. Puerarius Medicus Genevensis Patri suo ex gravi capitis commotione à casu aliquid paralytici passò Vesicatoria toti capiti raso cum fructu applicuit.

6. Excitetur soporosus spir. $\ominus$ * urinos. aut spir. fulig. aut spir. $\square$ naribus admoto; item balsam. succini. Linguae apex attingatur ol. d. caryoph. cinamom. Naribus illinatur aqua Lavendul. cui parum Euphorb. & sacchar. permixtum.
7. In forti oppressione spirituum animalium magno cum fructu dedit hanc potionem.

$\mathcal{R}$. Pil. cochiar. 3j.

Syr. rosar. sol. simpl. 3ij.

Aq. salv. q. sat. ad solutionem.

Detur qualibet horâ tota potiuncula.

8. Lac in tali spirituum animalium oppressione omittatur, quamprimum hæc remittit, & spiritus animales majorem serenitatem acquisiverunt, tunc hujus potum methodo consuetâ rursus auspicetur; cibetur jusculis: potus sit decoctum jassafra.

Deus T. O. M. omnibus benedicat!

Neocomi d. 25. Octobr.
1690.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Abiturus die 5. Novembr. 1690. monui 1. ut nunc omitterentur remedia ante lactis potum sumenda, except. balsamo cephal. & globulis ex fermento, bile & $\ominus$, 2. Purgantia omitteret aut parcius hæc sumeret, quia ab usu rhabarb. & ab excretis durioribus in leipothymiam incidit ferè, fortè membrana nervea nimis denudata à sæpius sumto rhabarbaro. 3. A ructibus acidis non terreatur, quia non quævis aciditas nocet, nam caseosa substantia semper acescit in vitulis, agnis, hædulis &c. etiam pinguißimis, non tamen semper nocua est. Morbo-

Morbosus acor in ventriculo est, quando acida vomitu rejiciuntur, & grumosa, quando ventriculus gravatur & inflatur cum anxietate. 4. Diarrhœa compescenda *ol. N. M. express. in jusculo pisi magnitudine sumtum.*

“ *Lactea Cura contra podagram, catarrhos &c. utilis futura talis*
 “ *commendatur à Domino du Clos Medico Parisiensi. 1. Ter aut quater in*
 “ *die bibendum. 2. Manè bibendum recens mulctum, ne in ventriculo*
 “ *acescat aut grumescat, addendum parum sacchari: si os inde incalescat,*
 “ *parùm aquæ fontanæ. 3. Pro prandio comedat panem, bibat lac tan-*
 “ *tum quantum ventriculus toleraverit, panem comedat siccum aut lacte*
 “ *mollitum. Item juscula lactis cum vitellis ovorum. Item ova sorbilia*
 “ *cum pane, oryza: pultes lacteas: coagula lactis. NB. At qualia? fruc-*
 “ *tus crudos aut coctos at dulces. Si diarrhœa superveniat, lac calidè*
 “ *bibendum: si alvus adstricta, bibat tempore somni lac frigidè. Si*
 “ *appetitus prostratus sit, horâ ante prandium ʒij. rhabarb. aq. infus bi-*
 “ *bendum: diebus 2. vel 3. repeti potest, si necessum sit: si abdomen infla-*
 “ *tur, dari quoque potest digestionem juvans. In hac cura non opus ba-*
 “ *bebit alio purgante. 5. Si febriles accessus superveniant, lac non est*
 “ *omittendum; solummodo lacti addatur quarta pars aquæ communis: o-*
 “ *mittat panem & alia alimenta: V. S. podagricis nocet. 6. In principio*
 “ *hujus curæ usus cum fœminis omittendus mensibus 3. vel 4. Hucusque*
 “ *Dominus du Clos.*

NB. Dum *Perillustris Dominus Lac* pridem bibit, paulò post multum mingere cogebatur, adeò ut, quod antea non fiebat, non rarò ex *Senatu* exire cogeretur, imo toto tempore, quo *Lac* bibit, *urina* tenuis & spicea fuit cum enæoremate tenui: dum nunc *ense Octobr.* juscula sumsit, *urina* semper minus tenuis cum crasso sedimento: ex his concludo tenuiorem partem *Lactis* citò ex jejuno & ideo ad massam sanguineam ferri. Caseosum diu in Colo persistere, unde crassas fœces & compactas sæpe dejicit: *Lactis* partem tenuem multo tenuiorem esse chylo ex jusculis & carnibus confecto; nam chylus ex jusculis & carnibus &c. prolectus similis est *Gelatinæ*, quæ ex carnibus parantur: ergo *lactis* tenuior pars minus quam jusculum carnis calculum vesicæ augebit; quamvis semper illum augeant assumpta alia quævis, nam auctus visus in lactantibus, in hydropotis &c. non tamen negari potest illum magna incrementa sumere à vino, à cibis salitis, viscidis, caseo &c.

Hoc

*Hoc Memoriale Neocomo Mense Februarii**1691. mihi mittebatur.*

*PER*illustris Dominus Cancellarius post meum abitum indies melius se habuit. Expergefactus bibit mane lac recens multum. Meridie lacti ebullienti immittit duo vitella ovorum & ℥iij. panis. Vesperis quoque sumpsit lac recens multum, verum addidit tertiam partem aquæ, ut alvus liberior esset, uti D. D. du Clos præscripsit cuidam Capitaneo. Hæc nutritio effecit, ut nec famem nec sitim haberet hucusque, nec post meum abitum aliud edit & bibit. Verum ab ℥xiiij. lactis pervenit sensim ad ℥xx. sine ructu aut aggravatione stomachi. Post meum abitum alvus per dies 15. occlusa erat, ut 10. Clysteres admittere cogeretur, postea iis non amplius opus habuit, quia ferè alvus quotidie spontè solvebatur; si tardius solutio fiebat, evenit tamen ad finem secundi diei. Fæces ordinariè sunt siccae & duræ globosæ, colore olivæ, rarò flavæ aut albicantes. Urinæ magis inæquales seu variæ, quam dum apud ipsos commorabar, eminxit claras instar aquæ fontanæ, in principio duarum defluxionum exiguarum, quas bis passus est; carebantque sedimento: & dum duo isti catarrhi durarunt, quandoque minxit urinas turbidas albas, quandoque claras colore citrino. Sedimentum turbidæ urinæ farinaceum evasit aut simile lacti densato seu coagulato. Quæ clara emingebatur, nunc talis manebat, nunc turbabatur itidem cum sedimento farinaceo. Misit sedimentum farinaceum siccatum, ut explorem ejus naturam.

Reliquiæ defluxionis, dum ipsi aderam, seu Hemiplegiæ imminuuntur insensibiliter, ita ut duæ defluxiones, quæ hætenus supervenerunt, nulla attulerint incommoda alicujus momenti, exceptâ ultimâ, quæ tussim aliquam & sputi ejectionem effecit, ac impediverunt somnum, qui aliàs ordinariè durat 5. 6. vel 7. horis. Dum hæ duæ defluxiones durarunt, sensit versando brachium sinistrum aut illi incumbendo levem dolorem scapulæ sinistrae ad olecranium, verum non impedivit, quo minùs motum retinuerit, extra hunc casum tam liberum habet, quam manus dextra.

Dum hæ defluxiones aderant, post meridiem frigus leve pedum supervenit, aures graviores quoque erant, ac si aere plenæ essent sine tinnitu. Vox minus clara cassèe, seu fracta. Pedes parùm tumebant, ut impressa digitorum vestigia servarint & à fascia in brachio incisuræ seu sulci: à frictione sulci evanuerunt, à tepore lecti noctu quoque pedum œdema.

Tumor pedum diversus est à stupore ambarum manuum, ille
 H h h h h in

in lecto evanescit, hic mane evenit in somno, quando evigilat, imprimis manûs sinistrae parvus digitus rigidus & stupidus fit. Probabile videtur symptomata pedum, aurium & vocis provenire à transpiratione deficiente. Nam tunc quando pedes frigore afficiuntur, dum manet in lecto, supervenit calor, & mador unde statim talia symptomata evanescunt, saltem multum imminuuntur, & melius dormit, ac mane nullum amplius incommodum aut valde exiguum sentit, quia sudor serum tanquam horum causam sustulit. Id ipsum confirmat in sua opinione, quia, dum ante sex septimanas se exposuit aëri, illo die quo exiit, magis illa incommoda sensit quam ordinariè. Heri multum seri ex ore emisit, inde pedes quasi inflati erant & digiti manûs sinistrae minus stupidi & quasi nihil torpidi. Verum quando evigilat, urinae sunt turbatae: videtur urina non esse turbida, nisi prope partum.

Friktionem manè & vesperi admittit per totum corpus, ea opinione, quod illa juvet insensilem transpirationem sibi summè utilem. *Balsamo* nucham & caput in monstratis locis inungit *mane*. *Electuarium*, quod suaseram contra catarrhos, ad stomachum videtur ipsi optimum esse.

Quid in futurum agendum sit? quid sibi velint mutationes urinae? quid minentur pedum tumor, & digitorum stupor in manibus?

Ad hoc Memoriale respondi Die 20. Februarii 1691.

Perillustris Dominus scire avet, quid in praesente valetudinis statu porro agendum & in futurum sperandum aut timendum sit?

In cura lactea nihil immutandum videtur; quoniam lactis potum ad ℥xx. mane, in meridie lac cum vitellis duobus ovorum & ℥iij. panis & lac in coena cum tertia parte aquae tolerat, inde nec gravatur, nec eructat; quia quoque haec famem sedant & explent, ac sitim compescunt; quia denique vires conservat, alvus ritè solvitur faecesque naturales & compactae sunt, tandem quia pro nutritione corporis & virium conservatione haec lactis ter in die sumpta copia sufficit, nihil addendum aut detrahendum esse videtur. Creditur aliàs Germanorum & Helvetiorum seu fermentum seu menstruum ventriculi aliquaque solidiora postulare, ut quoque exegisse vidi apud Fr. Cappucinum Rothwilanum, qui solo lacte & vitellis ovorum cum pauxillo panis podagram curare annitebatur, periculosa Diarrhoea correptus fuit, ut illam penitus intermittere cogeretur. Alii manifeste senserunt, vires sibi à solo lacte nec reparari nec augeri imò imminui, unde necessario carniùm animalium ac omnino victum pleniorẽ ei jungere

iungere debuerunt, & hunc usque in diem id faciunt sine læsione imo cum effectu exoptato: nam non solum nationes prope integræ, nec omnia individua æque victum tenuem tolerant. Eoque magis huic curæ insistentum, quia manifestè experitur Perillustri Dominus, indies se melius habere & symptomata hemiplectica imminuta fuisse post meum abitum; quod etiam factum est in duabus defluxionibus, quæ hætenus evenerunt, nam citra ullorum remediorum aliorum usum evanuerunt. Quæ indicio sunt hanc curam lacteam & alimenti & medicamenti vices præstare. Indeque concludo audacter pergendum esse illâ.

An alia remedia Pharmaceutica aut Chirurgica Perillustri Domino suadenda? porro dispiciendum est. Quia alvus aperta est sponte, quia quoque nullam tensionem in abdomine, nullam aggravationem in præcordiis percipit, nec eructat, nec clystere nec ullo alio purgante opus habet. Quoniam duæ defluxiones spontè cessarunt, non opus habet vel pulvere vel aqua cephalica nuper præscriptis: multo minus fortioribus remediis, quæ non nisi sopore profundo præsentē adhibenda suasi. Pergat ergo solo lactis usu & frictione. Si defluxiones sentiat, utatur Electuario ex conserva rosarum rubr. theriaca &c. horâ noctis. Post Pascha circa medium mensis Aprilis iterum edocendus ero de statu valetudinis, tunc deliberandum, quid porro agendum & imprimis num Venæsectio conveniat? interea attendendum erit ad omnia symptomata, quæ interim evenire possunt.

Quid metuendum, quidve sperandum sit? nihil mali timendum & felix successus sperandus, quod potissimum inde colligo, quia ultimæ duæ defluxiones hemiplegiam nec auxerunt, multò minus attulerunt, imò, quæ supererant, hætenus prope evanuerunt suâ sponte: insuper aliquo modo dolorem excitarunt, si brachio sinistro incubuit aut illud movit, quod indicio est, defluxionem extra nervos delapsam esse, nec illorum medullæ se insinuasse, quod confirmant etiam tussis & vox rauca. Ab urinæ varietate non turbetur, nam quia nec in renibus dolet, nec in ipsa mictione ullum dolorem ac impedimentum percipit, nullum calculum adesse, multò minus aliquid purulenti latitabit? sedimentum exsiccatum, quod mihi missum fuit, multum salis continuit, parum terræ. Quia tumor pedis tepore lecti & sudore evanescit, nulla postulat remedia. Stupor & rigiditas digitorum post somnum, non provenit ab influxu spirituum animalium, sed à motu sanguinis impedito, uti multis etiam sanis evenit, nihil mali portendit, nam suâ sponte evanescet, quando surget & se moverit. Pergat frictione, usu balsami: mane tardè surgat, sudorem spontaneum nunquam

quam impediat. Extra lectum corpus imprimis, pedes contra, frigus muniat.

Mense Martii 1691. scribit Excell. D. D. Grojan; optimè se habuit Perillustris Dominus; prægressa hyeme gelidissima in publicum prodiit absque molestia: dum manus sæpe aeri frigidissimo exposuit nudas, unde obriguerunt, postea flexiles redditæ à chirothecis pelliceis, Dietam lacteam accuratè observat.

Idem Exc. D. D. 20. Maji scribit: Perillustris Dominus Cancellarius legit sæpè & cum attentione D. D. du Clos Paris. curam lactis frequentem purgationem exigentem: Illustrissimus Dux à Schomberg singulis septimanis sumsit purgans ad reliquias fœculentas lactis evacuandas: hanc ob causam Ipsi quoque concedere cogeatur infus. rhabarb. 3j. $\ominus$ $\boxplus$. $\mathfrak{D}$ s. cum aq. communi, unde ter alvus solvebatur, urina crocea evasit, quam simul copiose eminxit. Conqueritur subinde de dolore obtuso fœmoris dextri citra motûs impedimentum. Cætera optimè se habet.

Die 29. Maji 1691. respondi: Quia tantopere urget purgantia, infusum rhabarb. cum $\ominus$ $\boxplus$ subinde dari poterit, quia $\ominus$ $\boxplus$ utpote alkalinum acidum debellat atque ita coagulationem præcavet. Curâ lacteâ porrò pergat, ac omnia, quæ in diversis Consiliis præscribebantur, observet.

OBSERVATIO CLXIV.

Hemiplegiæ Species mira.

R. *D. P. N. N. Braunsbergâ Borussus, Confessarius in N. Monast. Sylv. Hercyniæ. 45. annor. staturæ justæ, olim carnosior, nunc macilentior. Parùm comedit à longo tempore, potus cibum longè superat quantitate. Oculi perpetim flavescent, ex ore acorem semper redolet, etiam jejunos. Circa principium anni 1675. cum equo in foveam nive opertam cecidit: equus magno conatu ex fovea emergens calce pedem dextrum sub malleolo interno fortiter feriit, adeò ut calcis vestigia per ocreas & tibialia ibidem impressa viderentur. Per 3. Septimanas nullum dolorem nec aliam molestiam animadvertit: postea subindè ardorem quendam non continuum nec diuturnum ibidem pati cœpit. Postea ardor se longius diffudit, nam ab imo pede dextro subito totum latus dextrum invasit usque ad caput, maximè verò in cervice & ad extremos digitos per totum brachium pectus & abdomen dimidium ulsit. Ardor iste semel in mense quandoque*
bis

bis invadit, non durat ultra horæ quadrantem, post invasionem debilis evadit, ut decumbere cogatur, & loquela minùs prompta redditur. Invadit plerumque manè horâ octavâ vel paulò ante, jejuno stomacho, nunquam post pastum. Præsente paroxysmo sumptâ *Aquâ antiapoplecticâ*, aut manu ob æstus maximum frigidæ immersâ ardor remittit ac citius a paroxysmo liberatur. In ipso paroxysmo artus movet pro lubitu; non p. n. succutiuntur: extra paroxysmum scribit, obambulat, celebrat, concionatur. Tremat quidem artubus, sed ante hunc ardorem jam tremulus erat, quod adscribebatur copioso potui, & spiritui vini, cui admodum indulget.

Die 10. Junii 1676. me convenit Doneschingæ. Observavi pedem dextrum semi luxatum, nam malleolus internus non prominet nec tactu reperiri potest, dexter verò admodum protuberat & duplo major est naturali: imum pedem nihilominus movet, minus tamen quàm sinistrum: non dolet, incedit citra claudicationem; ita tamen ut magis extrorsum pes inclinet, nec pulpam sub pollice & portionem tali internam satis firmiter & planè terræ seu pavimento imprimat. Totus pes vesperi œdematosus fit, manè detumescit. Nullam vertiginem, nullam cephalalgiam, nullum denique tinnitum aurium experitur. Omnia sani munia propemodum obit.

Resolutio.

Causam referre, unde ardor iste momentaneus ad summum per quadrantem horæ durans eveniat in toto latere dextro, adeò vehemens, ut præ molestia manum frigidæ immergere cogatur, difficile & arduum omninò est. Succo nervoso acri ob contusionem generis nervosi sub malleolo dextro adscribere possem, quia nervis illis in pedibus læsis effectum, ut primum solummodò latex iste ad locum affectum funderetur; postea principium seu portio dextra medullæ spinalis ob ardorem in pede dextro in consensum traheretur seu stimularetur, ut ibidem quoque latex iste effunderetur: nam acri humore abundat, quia parùm comedit, multùm verò bibit; præterea spiritui vini nimium indulget: comovetur jejuno stomacho, quia sanguine chylo nondum diluto hic humor magis efferus redditur. Denique hoc symptoma affinitatem habet cum hemiplegia, nam loquela difficilior redditur, ipseque inde vel maxime Apoplexiam veretur, lassitudo spontanea & debilitas, ob quam decumbere cogitur, quamvis artus adhuc movere possit. Brevi autem durat affectus, quia humor valde tenuis est.

Non videtur fieri constrictis arteriis vel venis, quia nulla stagnantis sanguinis signa in paroxysmo observantur.

798 Observatio CLXV. Hemiplegia Lateris sin. &c.

Suasi Ipsi manè ac vesper. Pilul. ex diaphor. ℥l. cinnab. nativ. cum succ. beton. parat. Tabul. cephal. Balsam. apoplect. Aq. antiapoplect. Foris emplastr. diacbalcit. cum ♂ diaphoret. ligaturam pedis.

OBSERVATIO CLXV.

Hemiplegia Lateris sinistri cum motu convulsivo post Hemicraniam.

Nobiliss. Domini Equitis & Proconsulis N N. Filius apud Uranios: erat annor. 12. Anno 1689. sanus & robustus, pro ætatis ratione staturæ longioris: videbatur Matri Hecticæ obnoxius 1689. d. 13. Jul. verum tunc nec vel minimum indicium Hecticæ imminens apud ipsum, dum Altorffii apud Uranios eram, animadvertere poteram: narrabatur illum per incertos paroxysmos sævâ hemicraniâ affici, ob quam decumbendum ipsi fuit, vomuit, postea dormivit, post somnum omnis dolor evanuit: erat tunc in procinctu ad iter in Italiam. Suasi tunc pulv. cephal. caveat sibi ab æstu & sanguinem inflammantibus. Hunc pulverem ipsi profuisse Domina Mater scripsit. Tribus annis quibus in Italia morabatur non frequenter hemicraniâ corripiebatur: at 1692. æstate aliquoties atrocem hemicraniam rursus expertus est: die 11. August. 1692. quo tempore annum ætatis 15. superavit, scribebatur d. 30. Jul. Mediolano Luganum, macilentus & pallidus pervenit: in toto sinistro latere debilior erat cum sensu formicationis, manu sinistrâ pro lubitu uti nequirit, quandoque nec brachium nec pedem firmum tenere potuit, labium subinde sinistrorsum trahebatur, impingebat subinde in loquela, linguam graviolem dixit. Hæc tunc temporis jam per dies 14. erat perpeffus: appetit, non decumbit. Medici Mediolanenses & Luganenjes spasmodicum affectum vocabant, & Apoplexiam timendam prædixerunt. *Quæritur, an in Italia sinendus?*

Respondi: In Italia hujus generis affectus felicius congruis adhibitis curari posse utpote in regione calida. Si animus sit illum domum relocare, id faciendum ante hyemem. Misi pro itinere Eleosacch. cephal. seq.

℞. Sacch. alb. ℥ij. Extract. castor. 3℔.

Ol. nuc. mosch. expr. ℥ij.

dest. rorismar. majoran. āā. ℥j.

lavend. succin. āā. gt. iij. Msc.

Cum aq. betonic. flor. til. sumend.

2. Pulv.

2. Pulv. cephal. pro aq. cephalic.

℞. Diaphor. ℥. 3j. C. C. ph. ppt.

Ung. alc. ppt. āā. 3ij.

Cinnab. ʒ rectif. ʒss. Extract. castor. ʒij.

Ol. N. M. expr. ʒss. ol. succin. rect. gtt. iij.

Sacch. alb. 3ij. Msc. F. Pulv.

30. Theriac. cœlest. 3ss. F. pil. No. xxx.

Commendavi ipsis *Frictiones* totius spinæ, muniant ipsum probè contra frigus & pluvias.

Die 25. August. 1692. Domina Mater Altorffio scripsit. Usus est *transmissis* & multò melius se habet : verùm manu sinistrâ non benè uti valet, nec pedi sinistro suum robur constat, nullum prorsus patitur dolorem, est hilaris, benè comedit, rursus fit coloratior : *Altorffium* pervenit d. 23. Aug. pedem sinistrum firmum tenere nequit ut nec quoque brachium, & quidem minùs versus noctem quàm interdiu, & brachium minùs quàm pedem : noctu benè dormit : antequam *meis remediis* usus est, nullum globum in thorace suo foramini manu sinistrâ intrudere valuit : nunc id optimè peragit.

Die 29. August. misi rursus Pulv. cephal. add, Extr. castor. ʒ3. Cinnab. ʒ. gr. xij. rad. pœon. ʒj. Msc.

Die 5. Sept. 1692. D. D. Franc. de Menteln scribit ; Narium hæmorrhagiam consuetam jam ab anno substitisse, & à duobus mensibus motus convulsivos in artubus sinistri lateris observatos fuisse, qui adeò invaluerint in his, ut quoque os torserint & loquela nunc impingat : addit hæc fieri sine ullo dolore aut sensûs læsione, non continuo sed per intervalla ; videri ipsi Domino Ægro manus & brachia suum robur habere, nisi impedirentur à motu convulsivo. Unde statuit affectum potiùs convulsivum, quàm paralyticum & potiùs actionem depravatam, quàm abolitam aut imminutam, idque ab irritatione à particulis acris massæ sanguineæ secretis & depositis ad partes nervosas. Ab 8. diebus post usum pulver. cephalic. melius habet : *Elæosacch.* nondum usi sunt, quia modum utendi ignorârunt. *An utilia sint juscul. alterat. cochlear. nasturt. aq. fumar. acetosell. flor. borrag. endiv.* non neglectis *castor. cinnab. succin.*

Respondi : Aliquid paralytici concurrere, quia globulos in thorace manu sinistrâ intrudere non potuerit, sensum fornicationis senserit : consistere posse motus convulsivos cum semiparalyfi nondum medul-

medullâ penitus occupatâ : sumat *Pulv. mane 3j. vesp. 3ß. Elaosacch. 3ij. permiscend. aq. 3vj. & promiscuè cochl. j. atque alterum dandum. Juscula alterata non rejeci. Commendavi ipsis imprimis Frictiones.*

Die 13. Septembr. D. D. de Menteln scribit : Affectum primò apparuisse hemiplegiam esse, nunc accidentibus motibus convulsivis vocandum meritò paralyfin convulsivo-scorbuticam, qualis describatur à Riverio in Praxi & Observationibus. Monet descriptionem à Medicis communicatam diversam esse, ac nunc animadvertat, nam nullum defectum vel in motu vel in sensu deprehendi, nec in brachio nec in pede sinistro, quando digitis manûs sinistrae uti voluit cum aliqua vi, sensit digitorum tensionem aut succussionem imò in toto brachio : si verò quietos tenuit, vel si illos leviculè movit, non fiebat. In principio quidem sæpius in die brachium succutiebatur, quæ tamen nunc minùs molesta est. Extra tempus succussionis nullam observat impotentiam, nunc iterum vestes induere valet, nisi digitos fortius Ex. gr. versus globulos trumat & per foramen adigat : inter ingrediendum sentit leve quoddam impedimentum, quod adscribit ungui pollicis carnem faucianti : inter ridendum & loquendum os non trahitur ad latus, ut in principio & augmento morbi fiebat, nec os distortum manet. In sinistro latere nullum sentit fornicationis sensum. Impedimentum loquelæ adscribit venis sublingualibus admodum turgidis, quam attraxit frequenti linguæ vibratione in ore, etiamsi nec loquatur nec edat. Etiam venæ brachii & pedis affectorum turgidiores debitò sunt. Unde ipsemet Ager suum affectum adscribit plethoræ, provenientem ab hæmorrhagia suppressa à longo tempore. An V. S. in pede sano instituenda ? dubitant domestici & ipse, quia mea medicamenta jam profuerunt : putant maleficium subesse, unde jam exorcismis usi sunt &c. Ager quotidie melius habet, imprimis si obambulando se exerceat per prædia. NB. Scintillatio quandoque oculis obversatur ac si lumen parvum per oculum jaculetur. In latere affecto facies macilentior & pallidior est. Urina plerumque est pallida, tenuis & cruda.

Die 21. August. 1692. D. D. Carolus Joseph. Marlianus Medicus Saroni in Ducatu Mediolanensi scribit D. D. Sebastiano à Lacu Luganum. Dominus Eques est temperamenti calidi & sicci, gracilis, staturæ proceræ, facie florida : passus est hæmorrhagiam largam narium præteritis annis. Mens. Jun. 1692. sentit aliquid de capitis parte sinistra descendere cum læsione partium oris, motu brachii convulsivo & linguæ impedimento, ut verba non benè pronunciaret. Læsiō sinistrae partis an fuerit dolorosa & motus convulsivus num tonicus an vibrans? non fuit explicatum. Affectum non levem esse, cum totum genus nervosum

nervosum in consensum trahere & funestos casus producere possit: magis tamen timendum, si à capite læso originem ducat, quia motus convulsivos præcessit sensus quasi rei alicujus descendens. Impuritates congeri & demitti putat à tota massa sanguinea vel à liene: has imbutas esse acrimoniâ, ut ex temperamento, ætate &c. constet, aciores factas ob suppressam narium hæmorrhagiam à calore evaserint, qui semper agat: huc pervenisse evaporatione vel exsudatione ad partes nervosas & membraneas. Particulas has quoque vocat austeras, acidas. Concludit humorem talem evacuandum, revellendum, corrigendum, novum proventum inhibendum & capiti prospiciendum esse. *Ex Chirurgia* suadet *V. S. in pede sinistro: Hemorrhoidum apertionem: Vescatoria*, at cui parti? hoc opus, hic labor: primò in cruribus, mox in coxis, denique in brachiis ad musculum sc. Deltoidem: *Cucurbitulas siccas: Frictiones.* *Ex Pharmacia lenit. ex senn. Myrobal. syr. ros. s. s. cass. El. lenitiv. cathol. purgant. pil. coch. aur. hermodact. turbith. superbibat ser. alterat. cicbor. endiv. borrag. bugl. fumar. lapat. sem. 4. frigid. maj. min. epithym. rad. pæon. Lign. visc. querc. flor. primul. ver. lil. convall. sem. & cort. citr.* *Alterantia: idem serum vel destill. vel per arenam trajectum*, quod melius putat: *add. succis destillatis vel per arenam trajectis herb. refriger. aut corrigentium humores acidos seu austeros scil. sisymb. aq. cochlear. anagallid. borrag. endiv. lupul. fumar. portulac. acetos. &c. Specif. ol. succin. ad gtt. viij. vel x. cum aq. specif. flor. til. pæon. ung. alc. ppt. corall. margar. sal ex rad. pæon. & corylo.* si haberi poterit. *Topica: ol. succin. temporibus, futuris & naribus inungendum.* In victu vitet aromata salita, legumina, pisces cœnoscus, caules, carnes induratas, lacticia, vinum penitus denegandum, bibat decoct. *santal. alb. lign. visc. q. add. rad. pæon.*

Respondi ad Literas D. D. de Menteln, die 13. Sept. 1692. datas. Complicati affectus Ægri, ratione primariorum symptomatum reputari possunt, si omninò *Historia* accuratè tradita fuerit: primò enim *Nobilissimo Domino Ægro* aliquid hemiplectici accidit, nam eo tempore quo invadebatur, omninò debilitas totius lateris sinistri aderat, loquela impingebat, os distortum fuit, adfuit imbecillitas manûs sinistrae, ut globulos thoracis intra sua foramina trudere nequirit, quam actionem motus convulsivus tantopere impedire non potuisset, siue motus iste tonicus siue succussivus aut vibrans fuisset, nam nihilominus suum robur constitisset digitis. *Insuper, ut in primis Niteris scribebatur,* sensus fornicationis aderat. Loquelæ impedimentum non possum venis raninis admodum turgidis adscribere, aliàs illud perpetuum, con-

tinuum & hucusque durans perstitisset. NB. Ranula sub lingua non tantopore loquelam impedit, nisi magna sit. Impotentiae huic aliquo modo paralyticae motum convulsivum accessisse, vel illam consecutum fuisse ultimae notum fecerunt, nam praeter voluntatem pedes & brachia succutiuntur, ut hos artus firmos tenere nequeat; ad hunc depravatam motum pertinet quoque linguae vibratio intra os, licet id consuetudini tribuatur, tamen quandoque illa proveniret citra voluntatem, aut saltem illa studio quodam inhiberi posset, si mera consuetudo esset. Impedimentum in ingressu firmo non potest esse unguis aliquis in pedibus, quia nullibi dolere scribitur. Paralysis aliqua & motus convulsivi jungi possunt considerata nervorum structuram imprimis circa crura medullosa intra cranium: nam si spirituum influxus prohibetur, ab aliqua obstructione illa producitur; si vero membranae illorum, quae foboles sunt utriusque meningis, irritentur, haec emergit. Nota est controversia de tremore artuum, quem quidam semiparalyti adscribunt, putantque fieri ob imbecillitatem nervorum, nam dum vis movens unum ex artubus movere conatur, movetur pars, quia vero non bene & firmiter partem movet, obstante partis pondere, resultat tremor. Licet quidam nihilominus convulsivum quiddam judicent; & revera est, si partes premant.

Locus primario affectus est crus medullosum cerebri intra cranium, quia totum latus sinistrum affectum est, non cerebelli, quia nervi ab illo provenientes illibati perstiterunt, ut patet ex actionibus imi & medii ventris integris & illibatis adhuc. Intra cranium haerere vitium testantur quoque loquelae impedimentum & lux derepentem quasi oculum ceu jaculum transiens: haec enim testantur Par quartum & thalamus oculi affligi.

Causa proxima est serum, quia nullus alius humor, quam hic & sanguis huc perveniunt, tales effectus praestituri: sanguis quidem in vasis stagnans dolores parit, nullam tamen paralytin aut motus convulsivos excitat, & extravasatus longè graviora mala excitat, & vix tollitur aut mors evitatur, nisi *Trepano* aut alia via exitus pateat: hoc vero extravasatur & citra suppurationem tollitur, nisi nimium exundet: efficit paralytici quid, quatenus se medullae insinuat: Convulsionem, si membranas vellicet; imprimis si acris sit, ut est *apud Nobil. Dominum*: id probat temperamentum calidum & siccum, unde metus hecticae, hemicrania atrox, narium haemorrhagia, quae fit à sanguine acrimonia sua oscula vasorum in naribus referante. NB. Omne serum falsum, in *Aegro* falsius. Magis cumulatam ob hemicraniam, suppressam haemorrhagiam. Indicationes sunt serum avellendum, evacuandum, attemperandum & genus nervosum roborandum esse, idque

que congruis efficacissimis & diligenter : quia hemicrania à puero duravit, meninges debilitatæ & laxiores & ad recipiendum humorem dispositæ, unde tot recidivas passus est hemicraniæ. Si negligetur, timendæ æquè apoplexiæ ac epilepsiæ, cujus prodromi sunt motus convulsivi; nec contemnendum lumen oculis obversans, quod teli instar per illum jaculari ipsi apparet, quod in Rev. & Illustrissima Domina Abbatisa de M. semper prodromus paroxysmi fuit, à quibus tandem enecata fuit. Quomodo hoc præstandum sit methodo exsecutivâ his trado.

1. Propediem V. S. in pede dextro non in sinistro emittantur 3v.
2. Haud cunctanter Fonticulus excitetur in brachio sinistro.
3. Si affectus crebro redeat cum hemicrania aut illa vehementius affligeret, nihil præstantius esset Setaceo.
4. Si Scarificationi assueverit, non intermittenda.
5. Purgetur ante hyemem potione mannata cum decoct. senn. rhabarb. Agaric.
6. Crebrò imò singulo manè horâ 5. detur 3j. hujus pulv. ceph. & antiepileptici cum aq. rorismarin. flor. til. aut Valerian. sylv. s. vin. destill.

R. Rad. Valerian. sylv. doronic. āā. 3ij.

dentar. 3j. C. C. ph. ppt. 3ij.

Ungul. alc. ppt. succin. alb. ppt. āā. 3j.

Pulv. antihect Poter. ʒiiij. Cinnab. ʒ rectif. ʒj.

Extract. castor. 3ß. ol. succin. rectif. gt. iij.

Sacch. alb. ʒiiij. Msc. F. P. s.

Post sumtum pulverem maneat in lecto per horas 2.

7. Paretur aq. cephal. de qua subindè cochl. j. detur,

R. Aq. rorismar. beton. pæon. āā. 3j.

Pulv. March. ʒj. Ess. castor. ʒß.

Ol. dest. rorismar. succin. āā. gt. ij.

Sacchar. alb. 3j. vel 3ij. Msc.

8. Vescatur cibus boni succi, facilis digestionis. Vitet valdè salita, fumo indurata, nimium aromatibus condita, nimis acida, viscida, cruda. Exercitia corporis sint mediocria, Si motus convulsivi continuaverint, vinum vix concedi posset, aut illud probè diluat decocto lign. visc. q. aut lentisc. Singulo mane totum dorsum fricetur à nucha ad os sacrum panno laneo.

Die 29. Martii 1693. scribit Illum optimè habere: si quid animadvertit, utitur *theriac. cœlest.* nuper molestiam in brachio sinistro sensit, à *theriac. cœlest.* sumpta statim meliùs habuit. *Petit illarum copiam: non in Italiam, sed Solodurum studiorum causa mittet Illum Nob. D. Mater.*

Respondi d. 1. April. Soloduri aliàs aër satis salubris est & victus bonus: ibi bibere posset Vinum Neocomum rubrum, non Lagotte. Misi Pilul.

Die 3. April. 1693. scribitur ab aliquot diebus malè habet, non quidem ratione veteris affectûs: fit melancholicus, non appetit, nec dormire potest, volutat se in lecto, conqueritur de artubus, ut præ lassitudine obambulare nequeat: hæmorrhagia frequens molesta est, putat se indigere *V. S.* emaciatur, sitit, non tamen multum vini bibit, sed *Decoct.* labia continuò finduntur.

Respondi: Si non subsit febris maligna Vena secetur: bibat decoctum sericum radic. cichor. acetosell. acetos. tamarind. hepat. nob. sem. acetos. Febres malignas curare novit D. D. à Menteln.

Die 25. April. 1693. scribit Dna Mater, Filium ab aliquot diebus flavescere cum appetitu penitus dejecto, male habere in capite non ut pridem, sed sine dolore illud perturbatum esse, id adscribit vento australi, qui aliquot diebus ibi flavit, unde de hac capitis molestia non tam sollicita est, quam de flavitie; veretur icterum adesse, addit illum quandoque vomiturire, evomere quandoque mucum paucum, sed amarum, semper adhuc sitire.

Die 13. Maji serum alterat. hepat. contulit, naturalem colorem rursus habet: hac septimanâ bis correptus fuit *Hüssien-ac Zäppli-weh*, fortè sensu fornicationis aut vellicationis in L. A. irritabatur tunc ad vomitum & quandoque nihil nisi mucum pellucidum evomit. Aliàs quando hoc evenit, post vomitum dormivit & symptoma evanuit. Hæmorrhagia crebrò redit. In paroxysmo usus est pulv. ceph. & *theriac. cœlest.*

Die 24. Maji scripsi, ut pergeret pulv. cephal. subindè *theriac. cœl. V. S.* in pedibus prodesset.

Die 24. Jun. scribit: die 14. Jun. Vena secta fuit cum fructu: icterus evanuit: ter Cephalalgia rediit, bis statim post *Venæsectionem* sed mitior, statim post somnum remisit.

Die 27. Jul. scribit *V. S.* profuisse. Hæmorrhagiam cessasse: per dies

dies 8. tractus spasmodicus molestus fuit, nec unquam tamdiu duravit in artubus : colloquetur cum D. D. Wipflin, ut inquirat quid agendum porrò sit?

Die 9. Novembr. 1693. pristinus affectus à tribus septimanis denuò gliscere cœpit, primò pes sinister p. n. movebatur cum dolore ischiadico, tribuit id defectui pil. theriac. cœl. & pulv. cephal. dum hoc scripsit, invalit iste motus cum pede etiam brachium sinistrum cum decursu per hos artus, ac si Nakir lateret. A frictione levamen sentit. Cætera appetit, benè dormit, hilaris est.

Die 18. Novembr. Cursus iste per artus fortior, causa defectus remediorum, motus nimius. Observat symptoma accelerari à multum legendo.

Respondi die 28. Novembr. Utatur Pil. & pulv. cephal. ut hactenus. Misi Elaosacch. cum cinnab. extr. castor. ol. cinam. cujus 3j. Misc. aq. flor. til. ʒiij. Frictio non negligatur. Maneat domi hyeme.

1694. Mens. Maj. V. S. jam diu caput valdè doluit : largâ quoque hæmorrhagiâ narium non rarò afficitur, unde debilitatur; tribuit hæc magno æstui, qui jam diu Altorffii in Valle apud Uranios excedit : in promptu adhuc habuit pil. & pulv. cephal.

Respondi : Æstu continuante posse manè ebibere cyath. ij. acidul. cum syr. acetos. citr. d. 5. Jun. 1694.

OBSERVATIO CLXVI.

Hemiplegia sequente Epilepsia.

Dominus Clemens N. Præfectus N. N. 57. annor. robustus, carnosus, subflavus, juvenis militiam secutus est, multa à frigore pertulit. Cum aliquando ad iram vehementissimam proripatus totâ nocte bibisset strenuè, summo mane cœlo nivoso & pluvio nunquam ritè refecto corpore somno congruo ad hostem inquirendum Villingâ emissus fuit, sexto die demùm rediit; paulò post in gravem morbum incidit, ac omnibus artubus pareticus factus est citra colicam prægressam aut comitem, cum ferè reconvaluisset, hausto largius vino denuò pareticus factus est : 13. septimanis decubuit appetitu penitus prostrato simulque siti ingenti affligente. Tunc quoque temporis quidam è turri ipsum sclopeto petiit, globusque juxta tempus dextrum per pilei limbum transiit, illæso tamen tempore, unde auditum diu amisit cum dolore

dolore acerbo dimidii capitis, & hæc post vigesimum & quod excurrit ætatis annum acciderunt. Postea bello durante in *servitiis Monasterii St. Blasii* vivens variam quoque sortem expertus est, illud ab injuriis bellicis salvum conservando. Quia admodum Hospitalis strenuè subindè bibit. Sub finem anni 1669. cum *St. Blasio* domum properaret brumâ intensissimè frigidâ, domum reduci facies admodum intumuit ab erysipelate pituitoso, ut oculi quoque occultarentur, secutæ vesicæ plures; *sudoriferis*, vini fugâ & *diaphoreticis siccis* sensim ab illo vindicabatur. Post illud erysipelas capilli ceu in febre Ungarica deciderunt. Erysipelas hoc comitabatur febris plurium dierum. Aliàs ob vastam molem corporis crebraque itinera diu lumbagini, nonnunquam versus coxas declinanti obnoxius fuit. Anno 1670. die 19. Jun. dum mensæ affidet, antequam vel quicquam bibisset, quod nocere potuisset, in prandio nullâ præviâ vertigine aut cephalalgia, dum cibos incidere conatur, animadvertit se furcillam sinistrâ manu tenere non posse, & postmodum quicquid manu sinistrâ apprehendere conabatur, elapsum protinùs fuit; surgens è mensa pedi sinistro vix insistere potuit, & nisi sustentatus fuisset, in terram prostratus fuisset, suffultus stetit & obambulavit; sed nutante pede, non autem trahebat pedem: minus quoque expeditè loquebatur. Domum properans equo insidens inclinabat versus latus dextrum, nec sedere se in equo ipse animadvertit prout consueverat. Primis diebus morbum neglexit, obambulavit, equitavit, postquam appetitus quoque deficere cœpit manente apprehensione infirmâ ac loquelæ impedimento; accedente etiam dolore in colli sinistrâ parte circa musculum mastoideum & in lumbis, *medicamenta* petiit. *Misi pil. cephal. pulv. spec. balsam. apopl.* suasi victûs rationem temperatam: vinum diluit *decocto chin.* sensim melius habere cœpit. Die 17. Sept. 1670. ipsum *Erwattingæ* *invisi*: sinistrâ manu apprehendere potuit, in minimo tamen digito & auriculari stuporem aliquem ut & in imo pede sinistro cum frigoris sensu percepit, aiebat pedem inum adhuc quasi ligneum & imbecillem esse, quamvis rectè incederet, delassabatur tamen brevi, ut vix ultra dimidiam horam incedere valuerit. Lingua minus prompta adhuc est, dolet subindè collum sinistrum & lumbi, conqueritur de quadam vertigine in fronte cum gravedine residente. Appetitus rediit, omnes sensus constant, paulò tamen mæstior est ac ad iram pronior, ac vehementior ac prius fuit, dormit: post meridiem os siccescit. *Inussi fonticulum in brachio sinistro.* Suasi *pulv. ex rajor. C. C. cinamom. N. Mosch. mac. roremar. rad. caryophyll. cubeb. sacch. sumat M. ac V. 3j. cum pane vino macerat. semel in mense utatur pil. cephal.* Pergat *balsam. cephal.* vescatur cibus boni fucci, vinum diluat aquâ, in qua parum *fœnic. coct.*

Post

Post Hemiplegiam ante annum perpeſſam & Epilepsiam *die 12. Januar. 1671.* noctu expertam *die 7. Jun. 1671.* in hoc valetudinis ſtatu verſabatur. Appetit ſatis benè in prandio & cœna. Non amplius ſitit. A cibo non gravatur, nec eructat poſt cibum ſumtum, at ſemper *poſt medicamenta.* Nunquam manè vomit. Alvus quotidie aperta eſt, ſœces quandoque indurantur, unde hæmorrhoides jam à ſeſtremſtri apertæ fuerunt, mediocriter ſanguinem ſtillantes. Flatus crebrò elidit. Urina hodie manè cruda, alba & craſſa fuit, poſteà ante meridiem craſſior fuerat. Crebrò & multum mingit, ſæpè indè ſomnus interrumpitur. Reſpirat in plano benè, unde etiam decubitus in lecto eſt pumilis nec erectus eſſe cogitur, ſi acclivia ſcandat paulò difficilior eſt. Cor ante annum validè pulſavit, nunc in lecto, ſi lateri ſiniſtro incubuit, mutato autem ſitu ceſſavit, nunc equitanti. Aliquando tam validè pulſavit, ut magna debilitas ſecuta fuerit: ſumtâ *Eff. perl. M. D. Hetruriæ gt. iiij.* ceſſavit, Sæpè manum ſurſum repulit, nunc à cordis palpitatione immunis eſt. Pulſus eſt robuſtus, tardus, rarus. Somni ſunt interrupti, citò indormiſcit, continuat profundè primum ſomnum ad horas 3. poſteà nullum continuum ſomnum dormit, facileque expergeſcit. Somnus pomeridianus ipſi moleſtus eſt ſtatim à prandio, niſi alloquio caveatur. Gravedinem quandam capitis ſentit, maximè manè, minùs interdiu, minimùm poſt prandium. Gravedo major eſt ſuper oculo ſiniſtro in fronte & ſyncipite. Aliquando vertigo maximè manè ipſum corripit, ut vicino pariete ſe fulcire cogatur. Ingenii vires iterum integræ ſunt, quæ nuper diu ante obitum uxoris etiam admodum à Melancholia perturbabantur, adeò ut officii negotiâ cum tædio maximo & nonniſi ſibi met vi quadam illatâ perageret. Nunc alacriter iterum omnia perficit & memoria valet. Obauditionem quandam animadvertit, concionantem Paſtorem aut alium ſubmiſſâ voce loquentem non intelligit plenè, aliquando aures tinniunt & ſibilant. Dextro oculo benè ad diſtans videt, propinqua non, niſi mediante ſpeculo, in ſiniſtro oculo non niſi lucem & colores ſplendidos *Ex. gr.* album, rubrum, flavum videt, ſed nihil diſtinctè & nonniſi oblique verſus angulum externum; interno angulo admota non videt. In oculo pupilla gryſea eſt, ſed ſimilis illi quoque eſt dextra; nec pupilla ſiniſtra amplior eſt dextrâ, imò hoc mane ambæ pupillæ anguſtæ admodum erant. NB. Hæc viſus debilitas demùm die decimo quarto poſt epilepsiam manè quodam ſurgenti evenit, primum omnia nebulofa & quaſi per velum nigrum ſpectaret, apparebant, poſteà viſus in oculo ſiniſtro abolebatur. Palpebrâ inferiori inunctâ *Ol. thereb. in vaſe cupreo colore cyaneo tincto* ſenſim eoſque viſum recuperavit, ut nunc lucem & colores ſplendidioreſ videat. Guſtus & olfactus integri ſunt. Color faciei eſt ſubflavus, facies macilentior. Au-
res

res pallescunt. Pedes, maximè sinister œdemate sed mediocriter tument vesperi, manè detumescunt, sed non penitus. Hypochondria mollia sunt. Multum emaciatus est. Statim delassatur. Artus iterum robur suum acquisivère, qui ita nuper debilitati erant, ut manu dextrâ ante sex septimanas panis frustum abscindere non valuerit. In sinistro pede ultra genu frigoris sensum percipit, qui primum in imo pede perliscebat. In dextro pede hoc frigus non molestum est, quamvis ante biennium ob V. S. male factam & nervum læsum in illo gangrænæ periculum incurrerit, & vix 10. septimanis à sævissimis cruciatibus vindicaretur: profuit tandem imprimis *defensivum meum* & *digest. anodynum*, nam antea jam mæliceria manabat. Manifestè sentit à vino se lædi; unde sibi egregiè à vino temperat: *hodie mane sumsit pulv. ex radic. Valerian. sylv. pæon. specif. cum pane vino madido*, unde quasi inebriabatur & usque ad prandium temulentus sibi videbatur: animadvertitur jejuno ventriculo & post pastum loquelam minùs expeditam esse, minusque prompte omnia verba effari potest. *Fonticulus* largè manat. Licet appetat cibos, minus tamen carnes arrident.

Resolutio.

EX capitis gravitate maximè manè post somnum, ex vertigine subindè eveniente, ut parieti vicino inniti cogatur, ex obauditione & tinnitu aurium, ex visu sinistri oculi imminuto & tantum non abolito nullâ suffusione apparente, ex loquela minus expedita, ex perturbatione capitis cita à vini pauxillo jejuno stomacho degustato, manifestè patet, cerebrum debile esse & in poris ipsius serum stagnare, minus quidem quàm nuper, unde artus robur aliquod acquisiverunt, tamen tantâ copiâ adhuc abundat, nisi *dieta* & *medicamentis* caveretur, ut damnum afferre posset, si vel copia ejus augeretur, vel à causa externa commoveretur scil. ira, vento aquilonari aut austrino, hypocaustis nimium calidis aut crapula. Insuper in reliquo corporis habitu cachexia relucet, nam ante pastum facies & aures valdè pallescunt, pedes ad genua œdematosi sunt, difficilior respirat acclivia scandendo, urina matutina cruda est.

Itaque serum redundans evacuandum & non solum cerebrum sed & partes chylicantes & sanguificantes roborandæ sunt, diligenterque diætâ cavendum, ne sero materia suggeratur aut impetuosius commoveatur. Serum redundans evacuabitur à *fonticul. pil. ceph. post parcam cœnam, singulis vel alternis septimanis ad gr. xvij. sumtis*: fortioribus purgantibus non indiget, nec fortè ob insultum epilepticum toleraret. Genus nervosum, hepar & ventriculus roborabuntur *pulv. specif. stomach. add. rad. Valerian. sylv. pæon. propter Epilepsiam & ol. N. mosch. expr. quo delectatur.*

lectatur. *Foris balsam. cephal.* Oculo tutò foris admovetur *ol. thereb. cærul.* modò non pomum oculi attingat. Vel ipsi prodesset *liniment. meum opthalmic. ex lap. calamin. tut. camphor. croc. metall. noctu* illitum. Gestare posset *sacculum ex rut. rad. Valerian. &c.* In victu vitet lactinia, lactucam, omnia cruda. Piscium esus parcus sit, iisque vesca-
tur assis potius quàm elixis. Omnia in butiro frixa nocent. Quia vinum caput lædit, illud diluat *suo decoct. add. pauxill. sem. fœnic.* sibi maximoperè ab ira caveat. *Noctu sumat cubitum iturus conserv. ros. euphrag. bellid. min. cum theriac. bol. Arm.*

Die 11. Jun. Nondum *his medicamentis usurpatis* circa 2. horam noctis caput valdè doluit, adeoque perturbatus fuit, ut nesciret ubi esset & quid ageret: præter voluntatem urina effluxit. Indormiscen-
ti artus motu convulsivo concutiebantur nunc cum delirio, nunc sine illo, loquela enim nondum auferebatur: motus isti convulsivi dura-
runt ad 11. antemeridianam, post undecimam Epilepsia in nervum e-
rupit, motus convulsivus imprimis latus sinistrum, in quo pridem pa-
ralysin passus est, conquassabat. Manu semper frontem fricabat. Du-
ravit epilepsiæ paroxysmus ad horam dimidiam. Suasi *aq. antiepilept. cum pulv. antiepilept. de quibus singulis horis cochl. ij. vel iij.* sumat. Ver-
tex inungatur *balsam. cephal.* Vitet vinum, bibat *decoct. chin. cum syr. refrigerant.* Post paroxysmum toto & sequenti die *scil. 13. Jun.* deli-
ravit & absona loquebatur, subindè tamen sanâ mente quædam enar-
ravit. Urina involuntariè semper manavit *ad 14. Jun.* NB. Urina
quando noluit, effluxit, quando mingere volebat, non poterat id præ-
stare. Ante insultum epilepticum exclamavit dolorem humerum inva-
sisse, vix hoc effatus erat, erupit magno impetu & imprimis sinistrum
brachium torfit, NB. Paroxysmus in ipsa hora novilunii ipsum invalit.

Die 15. Jun. 1671. *Ipsum iterum conveni:* animo perturbatus erat &
statim lachrymas fundebat, conquerebatur de obtuso capitis dolore, pa-
roxysmi prorsus ignarus erat, lassus adhuc, urinam retinere iterum po-
test, at crebro mingit: usus est *medicamentis præscripto modo*, aiebat
sibi illa conducere. Alvus constipata, hæmorrhoides citra fœcum ex-
clusionem largiter manarunt. Statim *clysterem injeci ex emollient. &
cephalic. add. elect. lenitiv.* Alvus dense obstipata quasi est hæmorrhoi-
dibus valdè turgentibus. *Clyster* plurimum materiæ atroflavescentis
eduxit cum tenesmo, cujus hæmorrhoides præcipuam causam existi-
mavi. Tenesmus tam validus erat, ut sudorem cum aliqua debilitate
expresserit. Noctu dormivit; parcè cœnavit. NB. Ansam recidivæ pu-
tavit fraga condita *vin. sacch. & cinamom.* largius vespèrâ prægressa

ab ipso comesta. Die 16. Jun. 1671. noctu clysteris beneficio adhuc quater dejecit liquida, hoc mane scybala dura. A clystere debilitabatur. Hoc mane erat sanæ mentis, quamvis plenus suspicionum & metus gravioris mali. Pulsus robustus, urina naturalis, tenuis, subflava, quæ heri turbida. Summo mane sumsit juscul. Circa 8. sitiit, dedi *Aq. antiepilept. cochl. iij. verticem balsam. tempora liniment. somnifero inunxi.* Linguam vulneratam *mell. ros.* Propter hæmorrhoides tumentes suasi *liniment. ex linar. & cera alba.* Eodem die suasi aliud *extra paroxysmum, aliud in paroxysmo agendum esse.*

Extra paroxysmum quamdiu capitis dolor & animi perturbatio durat, dentur I. *singulo mane horâ 5. horâ 9. & vesperi horâ 5. cochl. iij. hujus mixtur.* R. *Pulv. antiepilept. (ex pulv. Marchion. 3ij. lap. smaragd. ppt. 3ß. ung. alc. ppt. 3iß. C. C. ph. ppt. 3iij. tab. man. Christ. perl. 3ij. fol. aur. No. iij. Msc.) 3ij. aq. fl. til. satyr. purp. aa. 3iiij. Msc. II. Mane & vesperi inungantur tempora liniment. somnif. III. Singulis noctibus cubitum iturus sumat 3j. vel 3ij. mixtur. ex conserv. ros. rubr. cum theriac. IV. Triduo ante novilunium post parcam cœnam ut & post plenilunium dentur pil. cephal. No. vij. vel viij. V. Si constipetur, injiciatur clyster. R. *spec. cephal. & emoll. ex Pharmacopol. salv. rec. aa. Mj. coq. in jusc. carn. mens. ß. cum cochl. ij. mell. Colatur. add. elect. lenitiv. cochl. j. vit. ov. No. iij. butir. recent 3ij. Msc.* Detur cautè, anteprius probè ob hæmorrhoides peruncto. VI. Lingua læsa illinatur benè & sæpè *mell. rosat.* VII. Victus ratio sit ex eupeptis. Potus decoct. chin. cum syr. de rub. id. rib. Si vero capitis dolor remiserit, dari iterum potest vinum, sed decoct. chin. vel semin. fœnic. dilutum. VIII. vertex & cervix mane inungantur *balsam. cephal.**

In Paroxysmo statim frustum radic. glycyrrhiz. dentibus subjiciatur, ne linguam mordeat; pollex educatur, naribus *balsam. succin.* obijiciatur: ori illinatur *Mixtura ex theriac. conf. anacard. extract castor.* Quamprimum iterum deglutire potest, singulis dimidiis horis detur *cochl. j. aq. antiepilept.* Postea per d. 14. & ampliùs vinum denegetur.

Mens. Octobr. 1671. scribebatur. Hactenus aliquot paroxysmos epilepticos passus est & omnes in lecto plerumque summo mane, post finitum paroxysmum omnium ignarus erat, tantummodò de omnium artuum lassitudine conquerebatur. D. 18. Octobr. rediit paroxysmus mane, brevior erat solito, ansam dedisse putavit uvas comestas & vinum novum immaturum, post paroxysmum conquerebatur de frigore
pedis

Observatio CLXVI. Hemiplegia seq. Epilepsia. 811

pedis. Ipsemet ad me perscripserat sexto post paroxysmum die: Mente vacillare aliquantulum videbatur. D. 28. Octobr. 1671. rediit extra lectum paroxysmus. Die 29. Octobr. ab illo immunis erat, benè pransus est, hilaris erat in prandio, obambulavit. Circa 1. pomeridianam subitâ vertigine corripiebatur ac querebatur de nescio quo sibi imminente malo. In lectum collocatus congrua adhuc loquebatur. Ante 2. pomeridianam subitò omnem motum & sensum amisit ac cum stertore respiravit, continuavit stertor ad 11. noctis. Cessante stertore placidè paulò post mortuus est. Semper jamdiu de vertigine conquirebatur, & iracundior solito erat jam ab anno; perpetuò tristis post uxoris obitum.

Hemiplegia.

Ejusd. ex filia nepos puer 4. annor. caput à carro attactum vehementer saxo allisit, instar mortui jacuit, ore arctè concluso: illo aperto cruor copiose ex ore & auribus effluxit, hemiplecticus in dextro latere evasit. *Inunctione ol. lumbr. chamom. &c.* intra tres septimanas convaluit: capite mirè tumido affectus. Postquam detumuit, depressa fovea in occipite & portio cranii eminentior altera ipsique quasi incumbens. Nec ingenio nocuit, nec cæteris actionibus animalibus, nisi quod dexter oculus minùs mobilis sit quàm sinister: *narravit Mater d. 17. Sept. 1670.*

OBSERVATIO CLXVII.

Hemiplegia post Apoplexiam prægressâ Hemicranîâ.

D. *Joach. G. St. Gallensis*, annor. 42. *Faber stannarius*, staturæ mediocris, in arte assiduus, nunc pallidus, colore faciei citrino, gracilis. Anno 1692. mens. Mart. passus est sævam Hemicraniam. Die 28. Mart. V. S. instituturus persuadebatur, ut illo die ob quadrantem lunæ illam omitteret, unde illam ad dies seq. distulit & primum in uno brachio, postea in altero V. S. admisit. Perstitit Hemicrania, post paucos dies *Medicus ejus amicus V. S.* ideò non profuisse dixit, quia ante illam neglexerit *purgationem*, suasit *pulverem vesperi vino infundendum*. Sequenti die *pulv. cum vino epoto* ter & post intervallum non longum adhuc semel vomuit, protinus sequebatur Hemiplegia lateris dextri, diu jacuit sine sensu, motu & loquela, postea recuperavit aliquem brachii & pedis motum, mutus tamen mansit, verum

rum non diu post nec pedem nec brachium movere valuit, simulque diu sensum amisit. Acquisivit motum brachii & pedum ac sensum, ita tamen ut nec stare nec incedere valuerit. Varia adhibita fuerunt, mansit tamen imbecillitas ferè in eodem statu, loqui non valuit, quamvis id sæpè conatus sit, & non nisi voculam Germanicam proferre valuit *Ja*. Videt & omnia agnoscit, legere tamen nequit: iudicio valet, & cæteris externis sensibus. Benè appetit, nec in actionibus naturalibus & vitalibus vitium animadvertitur. *Mense Jul. 1692. Thermas Badenses* adiit, quarum *inseffu* usus est *ad d. 22. August.* *A Thermis* robur acquisivit, ut stare & suffultus incedere potuerit. Dum *Badâ* commorabatur, consulebatur quoque *D. D. M.* qui ipsi persuadebat impotentiam loquendi provenire ab uvula in latus tracta, quasi hoc vocis plectro nulla vox articulata proferri possit, si ad latus rapiatur, non ob impotentiam muscutorum vocales cum consonantibus in vocem articulatam formantium. Suasit *V. S. sub lingua & fonticulum in brachio paralytico* excitavit.

Die 23. August. 1692. Badâ redux me convenit: brachium dextrum parùm movere potuit, incessit per plateam pluribus passibus immum pedem extrorsum flectens, ita tamen ut firmiter talo insisteret, cum antea ille propè luxaretur & malleolo externo niteretur, nisi sustentabatur, unum alterumve gradum ascendit præmisso pede sinistro. Sensibus externis & internis valuit, licet legere non potuerit, sive oculis libro propius sive è longinquo admoto, vidit tamen cæterorum objectorum figuras, colores, molem & motum, ut omnia agnoscat: ambæ pupillæ amplissimæ erant. Inspectis faucibus uvula aliquantulum sinistrorsum inclinârat, quam tamen faciliè in legitimum situm reponere potueram, erat parva, humida, attactu frigida, mobilis, descendens spontè retrahebatur: linguam promptè exserere & retrahere potuit, quaquaversus illam movit, ut verè volubilis appareret, sæpius cum nixu quodam loqui conabatur, verùm nullam nisi affirmantem voculam Germanicam articulatè proferre potuit, edidit quidem aliquot voces, quibus animi sensa edere conabatur, sed voces non erant intelligibiles ab ullo ipsius miseriæ ignaro, labium inferius parum sinistrorsum inclinavit, in principio magis sinistrorsum trahebatur. In utroque pede suræ firmæ & magnitudine æquales. Cætera sanus erat.

Resolutio.

MEningibus in hemicrania pertinaci vehementer afflictis earumque vasis procul dubio valdè turgidis & distentis à vomitorio procul dubio vas aliquod ruptum fuit, nam statim post vomitum sequebatur

quebatur vera apoplexia. Maximâ parte humorum resorptâ & discus-
sâ remansit hemiplegia lateris dextri cum loquelæ abolitione : reliquias
non penitus sublatas esse ad 23. Aug. inde constat, quia nondum benè
pede dextro, minus brachio uti potest, nec vocem articulatam præ-
ter unicam *Ja* proferre potest, utcunque id cum animi quodam nixu
sæpe conetur, nec dum legere potest, quamvis omnia objecta visus
agnoscat & probè discernat, & cæteris sensibus & iudicio valeat. Re-
liquias quasdam intra cranium hæere circa cerebri partem medullo-
sam ejusque crura præter brachii & pedis imbecillitatem, id testantur
loquela impedita & legendi impotentia : non copiosas esse colligere li-
cet ex sensu & motu quoque aliquo in artubus reparato, motu linguæ
volubili etiam labiorum, ex visu penitus restituto, si lectio excipiat.

Ridiculum foret hæc velle uvulæ imputare utcunque paralytica
esset, quia illa Lue venerea, aliterve ablata nihilominus omnes loqui,
licet vitiose valent : quamvis nec illam vere paralyticam esse apertè
constet, cum non prolongata sed retracta planè sit, & licet ad latus
inclinat, facilè tamen possit flecti & ad rectitudinem dirigi. Quia hu-
mor residuarum imbecillitatum profundè intra cranium hæret, non ni-
si *efficaci* & *sæpius repetito remedio* tolli poterit : *Thermæ* aliquid ege-
runt, dum totam massam sanguineam calefecerunt, multum seri edu-
xerunt per excoriationem, sed non omnes exhausisse, superstites imbe-
cillitates fidem faciunt. *Ex omnibus nullum efficacius nossem, quam su-
doris prolectionem mediante scamno sudorifero per decocti lignorum po-
tum legitime institutam : idque sequenti methodo.*

1. *Calefiat scamnum benè constructum & tegumentis opertum undique, ne
calor elabatur, focariis prunis ardentibus impletum.*

2. *Detur haustus decocti calidus ad ℥iij. vel v.*

℞. Lign. Guajac. ℥iij. lentisc.

sassafr. āā. ℥ß. Rad. sarsaparill. 3vj.

Passul. maj. exac. ℥ij. Msc.

*Incis. & contus. coq. cum aq. fontan. mens. ij. in vase benè clauso
per hor. 2. in cacab. aq. pleno.*

*Post quadrantem horæ incumbat scamno : primâ vice per horam dimi-
diam, postea diutius, sed nunquam ultra horas duas. Vesperis horâ 4.
sumtis prius ℥iij. vel iiij. hujus potûs, rursus ei per horam dimidiam in-
cumbat.*

3. *Dum scamno incumbit sæpius reficiatur hoc Julepo,*

814 Observatio CLXVII. Hemiplegia post Apopl.

R. Aq. rorismar. ceras. dulc. cum nucl. contus. & aq. macerat. aa. ℥iij.
Syr. de rub. id. ℥vj. Msc.

4. Post elapsum tempus destinatum linteis calidis deterfus in lectum cubitum reponatur, ubi spontè sudabit & propterea subindè quoque reficiatur.

Prandeat horâ 10. & cœnet hor. 7. vescatur cibus boni succi & facilis digestionis: potus sit decoct. sassifr. cujus ℥iij. coq. in aq. fontan. mens. j. caveat sibi, dum hac cura utitur, ab aere frigido: alvus semper aperta servetur cibus laxantibus, suppositoriis aut clysteribus domesticis, non autem purgantibus, quæ non necessaria, dum appetitus viget.

Cura hæc continuari poterit per septimanas duas vel tres, postea naturæ aliquandiu induciæ concedendæ, iterumque postea repetenda.

Extra curam vinum concedatur, sed dilutum decoct. semin. anis. aut fœnic. Tum quoque prodesset Trag. cujus ℥j.umat mane post jusculum cum pane vino macerato.

R. Rorismar. ℥j. Cubeb. ℥j
Nuc. mosch. lim. No. ij.
Sacch. alb. ℥iij. vel iiij. Msc. F. p. f.

Eadem detur vesperi horâ 5. non præmissio jusculo. Fruatur tamen semper cibus bonæ notæ, nec permittatur, ut vino indulgeat. Interea quotidie opera detur, ut discat monosyllaba pronunciare unico vocali cum consonante juncto, postea vocabula magis composita. Nisi magna causa id suadeat, purgantia omittantur, etiam V. S. Aliquando tamen suadebo pil. meas cephal. si semel unum absolverit, iterum edocear necesse est.

Die 29. Sept. 1692. scripsit D. D. N. N. usus est exactè præscriptâ curâ: putat motum artuum facilitatum fuisse, at loqui nequit: D. D. N. N. animadvertit in hac impotentia memoriæ labem adesse, nam si monosyllaba monitus pronuntiavit, paulò post non solum nescit proferre nec in animo habere videtur, profert potius aliena; nec ullo conamine ad propositum commovetur, putat fibras cerebri rigidiores & sicciorese, ut species illis imprimi nequeant. Vitam antea hanc confirmare; nam dum sanus erat, Baccho nimium litavit crebrius, nam cellarum inspector erat, sine diei discrimine vina generosissima immoderatus ingurgitavit. Ipse de reconvalescentia dubitat & prope desperat: concedendi cibi succulenti: Decoct. ex extr. herb. Tr. oleos. aromat. prædita, sassifr. roremar. major. beton. spir. Ol. cephal. Improbat

probat *apophlegmat. frictions, nimiam sudoris provocationem*, quia inde tremor pedis convulsivus oritur. *V. S.* probat *Therm. Bad. usum* improbat *ob* Δ r. quia aeger non est phlegmaticus.

Die 24. Octobr. scribit illum in eodem statu versari. Utitur nunc Pulv. ex rad. Valerian. sylv. pæon. flor. anthos. ex consilio Matronæ Nob. cujus marito apoplectico & per tres annos loqui nescio suaseram cum fructu.

Respondi d. 5. Nov. Tutò meâ methodo pergere posset 14. d. scamno & 14. d. pulv. cui per me addi posset rad. Valerian. sylv. Sic causa proxima auferretur: cerebrum & medullam siccata esse credere nequeo, cum apoplexiam serosam fuisse probare possem, cujus reliquiae sunt impotentia artuum & loquelæ, quas tolli posse hac ratione existimo. De memoriae ratione cum Tulp. nihil certi constare cum Scalig. existimo. An mechanicum Cartesianorum figmentum locum habeat, non disceptabo, cum tempus non concedat: certè fibrillas cerebri siccatas rigescere in memoriæ abolitione aut imminutione vix credo: cerebro irriguo frequenter evenisse scio: & si à siccitate, cur non in omnibus febribus acutis aut in aut post paroxysmos febriles quoque obvenit? per me aliam methodum inire poterit. In similibus hoc anno ter suasi scamnum.

Die 14. Nov. D. D. N. N. rursus scribit: In Consilio omissum, ut singulis mensibus per d. 14. uteretur scamno. Memoriam adhuc debilem semper observatam; nam nec legere, nec scribere amplius valet vel unicam literulam, etiamsi manus ducatur.

Die 28. Nov. A sudore supra scamnum debilitatur & lumbi valdè dolent, motus pedum facilitatur, solus aliquot passus incedit, digitos super scamno & manum movet: brachium manifestè atrophiam affectum deprehenditur, commendatur unguent. resumptiv. specif.

Respondi: Propter debilitatem scamnum non nimium calefiat & brevius ei incumbat: super scamno reficiatur aq. cordial, & postea jascul. Ungt. resumpt. specifico utatur pro lubitu. Pulv. majoran. adjiciatur pulv. cephalic. quo utatur prescripto modo per dies illos 14. quibus non utitur scamno.

Die 19. Dec. bis adhibuerunt scamnum, manet ferè in eodem: An ejus continuatione juvari & in meliorem statum perducì possit?

Die 25. Dec. scribit D. D. illum benè sine ope incedere, at brachium

816 Observatio CLXVII. Hemiplegia post Apopl.

chium non movere, illud atrophiam affectum esse, suatum fuisse *ungt. contra tabem partic.* Jussi ut pergerent *scamno* & cæteris.

Mens. April. 1693. scribebatur illum satis commodè per domum obambulare, appetere & cætera sanum esse, verum loquelam nondum rediisse, a scamno sudorifero debilitari: An illo pergendum sit? an alii quoque tam tardè illam recuperârint?

Respondi: 6. April. Quoniam antequam scamno uti cœpit, affectus jam profundas egit radices, ægrius cedit, illo audacter pergat: si hac ratione causa non tollitur, non credo aliam superesse, quia topicorum vis non penetrat ad nervos recurrentes: Ne debilitetur, scamno, non ultra horam manè incumbat: dum illi incumbit, reficiatur aq. cordial. scil. rorismar. betonic. cum syr. violar. de rub. id. Non continetur ultra dies 8. post dies 8. quiescat. A scamno in lectum reponatur.

OBSERVATIO CLXVIII.

Hemiplegia cum Loquelæ vitio.

Casus missus fuit Norimbergâ d. 19. Febr. 1686.

Vir 40. circiter annor. staturæ mediocris, ingenio valuit acri & celeri, non vulgariter, loquitur promptè, cachecticus videtur: post varios in diæta errores commissos ante tres annos caput sentiebat aggravatum, balbutiebat, brachium dextrum impotens erat ad scribendum vel aliud quid agendum. Paralysis verò hujus principium curabatur *sudoriferis ex* Θ *vol. succin.* Θ *vol. C. C. magister. succin. aliisque confortativis* internis: item *laxantibus blandis,* & externis, *aq. salv. comp. spirit. C. C. rectific. spirit. lumbric. R. succin. R. castor. c. spirit. *c. &c.* Post quinque vel sex septimanas subito Comate obruebatur, ut vix potuerit excitari, & si oculos aperuit statim rursus indormivit: loquela multò impeditior quàm prima vice, labium incurvum & distortum erat sine æstu tamen, sed cum facie pallida, brachium dextrum penè paralyticum fiebat, nec pes d. ab hac labe immunis fuit. Postquam variis excitantibus usi fuimus, tandem *Vena secta fuit: propinata in sat magna quantitate supra memorata medicamina cum aliis confortativis & externis,* quibus tunc tantum profecimus, ut post diem 6. somnus aliquo modo naturalis conciliaretur: post 20. autem diem labium minus incurvum, loquela expeditior & animus ad labores promptior fiebat. Suadeban-

tur

tur postea *præservativa*, *fonticuli*, *laxativa cum V. S. semel vel bis instituta*. Hucusque tamen nec loquelæ promptitudo, nec pedi & brachio pristinum robur restitui potuit. Postquam verò *Dnus Ager* ab anno ingentes mœrores & angores sustinuit, affectus de die in diem deterior evasit. Ingenium quod antea vegetum & promptum erat, torpidius factum est, pedes magis trahit, quàm incedit; quando loquitur, vix vigesimum verbum intelligitur, emaciatur, facies pallida cum labiis, & quod pessimum, interrogatus nescit, an ægrotet & quid agat: ad tristitia & læta semper lachrymas fundit, cum antea lætissimus fuerit: appetit, sitit.

Queritur quid agendum? an Thermae conducant? quales? Laconico usus est cum spir. Juniper. per ferment. fact. sed irritò successu.

Resolutio.

IN prima invasione ante tres annos Affectum aliquid hemiplectici fuisse ex impotentia brachii & loquela vitiosa concludere licet: magis illud apparuit, postquam à comate liberatus fuit, nam loquela impeditior, labium incurvum & distortum erat, & non solum brachium sed quoque dexter pes ad incessum imbecillior observabatur, & hanc labem hucusque superesse imò invalescere manifestum est, nam neque pede neque brachio ritè utitur, nec loquitur, ut intelligi possit.

Causa intra cranium in cerebro detinebatur in principio & adhuc ibi latet, nam ante invasionem sensit caput aggravatum & postea loquela impeditior evasit, Coma supervenit, labia distorquebantur: ingenium quod antea vegetum & promptum erat, torpidius factum est, imò sæpe quid agat, nescit, atque se ægrotare ignorat. Est serum, quia malum à 3. annis durat: sanguis aut citius enecasset, aut illo discusso jam pridem convaluisset. Cumulatum fuit ob excessus, ad cerebrum pulsum à tristitia &c. receptum ob debilitatum cerebrum.

Quia malum à tribus annis duravit, profunde se medullofæ substantiæ insinuavit. Hanc ob causam, quia malum profundas radices egit, difficilior curatu erit, quod inde elucescit, quia *medicamenta præstantissima frustranea* erant.

Ergo 1. Pro virili à cerebro revellendum, derivandum & evacuandum.

Fonticulis: purg. cephalicis fortioribus per vices: setaceo: vesicatorio toti capiti imposito detonsis capillis: V. S. si plethora adsit & ei assueverit: eadem ratio scarificationis.

2. Roborandum Θ volatil. C. C. lumbric. R. ambrat. Rot. Tab. El. cephal. decoct. rorismarin.

3. *Laconica, Thermae* non conveniunt, fundunt, non evacuant, opplent magis caput : funestorum eventuum ab horum usu plura exempla habentur.

4. *Frictiones.*

Vide in Exercit. de l. aff. in Apoplex. p. 264.

OBSERVATIO CLXIX.

Hemiplegia prægresso Asthmate.

Generosus Dominus Joh. Jacob Schenck. de Stauffenberg, qui pridem conquerebatur de quodam Asthmate, quod inter obambulandum obveniebat, quo interceptiebatur aliquantulum spiritus, ut subsistere cogeretur, hinc instar auræ quidpiam ad caput non sine perturbatione, imò ad extremos digitos vergebat. Idem Nephritidi admodum obnoxius fuit & plures calculos excrevit. Vertiginis quoque non expers erat. Subindè somno pomeridiano indulgit. *Circa finem Maji aut principium Jun. 1669.* mane cum ad iter procinctus esset in arce Horn subito corruit, hemiplegia lateris sinistri correptus cum aphonía : postquam refocillatus ad se rediit, loqui cœpit & conquerebatur unice se brachium sinistrum amisisse, & cum famulus accessisset dextrâ validissimè ipsius brachium apprehendit, & hoc suum esse exclamavit & ne surriperetur, firmiter tenuit. *Multa medicamenta purgant. & cephal. alterantia foris & intus adhibita fuerunt, tunc quoque baln. vaporario fovebatur Consilio D. D. Helblingii.* Ob incuriam tempore hoc æstivo perpetuò in lecto decubitus excoriatus fuit circa nates, nam obæsus & plethoricus valdè erat. *Medicamentorum usu pedem iterum & parùm brachium movere, digitisque aliquid apprehendere valuit. Præfectus Uttenwylensis Consilii causa ad me missus fuit d. 23. Jun. 1669. Buchovium. Quærebatur imprimis an nunc Therma Piperinæ conducere?*

Resolutio.

Hemiplegia hæc non videtur originem trahere à sanguine extravasato, quia primus insultus non tam cito in sinistri lateris hemiplegiam desiisset, nec à medicamentis adjutus fuisset, ipsum potius letho dedisset. Nec à vasorum cerebri repletionem, quia etiam universalis mansisset, vel à V. S. penitus sublata fuisset. Credibilius illam esse à sero, quod ipsum cumulasse in medullosa cerebri substantia multa sunt

Observatio CLXIX. Hemipl. prægresso asthmate. 819

sunt quæ docent : Somnolentia , somnus pomeridianus , capitis præcedens gravedo , vertigo , symptoma illud asthma comitans ; probant quoque id *Medicamenta exhibita serum revellentia , evacuantia & absorbentia.* Ad seri cumulationem fecerunt renes calculosi. Cerebrum debilitavit haud parum terror, quem concepit ex vi intentata à Comite quodam

Prognost. Quia validus est, nondum adeo senex, diætæ observans, *diligenti medicatione* id præstari potest, ut iterum obambulare possit, licet fortè brachium impotentius mansurum verear.

Indicationes sunt serum evacuandum, à cerebro revellendum, derivandum. Cerebrum & nervosum genus roborandum : seri influxum in medullam discutiendum. Ejus proventus cavendus. *Ex Chirurg.* profunt *Fonticuli : vesicatoria : setaceum* nimis molestum foret. *Ex Pharmac.* Internè purgantia cephal. ex extr. cochiar. aur. castor. ol. rorismarin. sudorifer. diætâ post caniculares super scamno sudorifero. Diuretica temperata : Cephalica temperata : Pulv. tab. electuar. superbibendo aq. dest. rorismar. Topica ungt. quo tota spina dorsi inungatur , ut ol. lumbric. è flor. Slot. chamom. calidiora ut laurin. tereb. juniper. sæpe nocent plurimum. Balsam. cephalic. prodesset temperat. quo nucha & cervix inungatur , ex ungt. alabastr. ol. N. M. expr. &c. Purgantia item particularia. Errhin. masticat. apophlegm. An Therma Piperinae vel alia ut Helveticae vel Ferinae prodesse possint ? Negatur hac vice, quia humores fundunt, caput vaporibus implent, quod alias debile adhuc est, nec dum causa proxima sublata est, quia causam proximam non attingit, multò minus tollit ; imo auget, unde efficere potest, ut apoplexia vera sequatur. *Experientia testatur non adjutos earum usu, imò dum recens malum est, summoperè lesos & quosdam interneconi dados fuisse.*

OBSERVATIO CLXX.

Hemiplegia sequente Cachexiâ.

Reverendissima Domina Maria Margaretha von Greütt / Abbatissa in Frauen-Alpp : 63. annor. staturæ justæ , gracilis, pallida. Anno 1657. mens. Mart. d. 12. manè summo percepit vertiginem, propterea iterum lectum petiit, horâ septimâ in templo vertigo rediit, iterum remisit, post duas horas rediit, secuta aliqua paralytis dextri pedis : è templo ducta videbatur à dimidio capite in dextra parte per totum latus dextrum aquam tepidam perfundi, circumducebatur,
Lllll 2 tur,

tur, undè melius habuit, dimidiâ horâ post prandium somnolenta facta, hemiplegiâ dextri lateris correpta fuit cum cœcitate in utroque oculo, loquelam eripuit non tamen vocem, brachium stupidissimum evasit. Vesperi vehementissimè vomuit primum cibum, postea mucosum quid, nullam bilem: caput ne minimum quidem doluit. Cœcitas per dies 3. duravit, die 4. rediit visus in sinistro oculo, in dextro demùm post annum. Post mensem passa est paralyfin in pharynge, ut nihil liquidi deglutire potuerit, sed assumpta omnia per nares regurgitârunt, dura autem deglutire valuit: inspectis faucibus dimidia pars albicabat: per dimidium annum mollia deglutire non valuit, sed solummodo dura, & in hunc usque diem levem ob causam aliquid laryngi illabatur, sic erfirret leichtlich, unde in faucibus hærentia cum impetu ejicere cogitur. Per annum hemiplectica mansit, ut non nisi suffulta incedere potuerit, ingressum sensim addidicit.

Ab illo tempore usque ad annum 1682. d. 28. Jul. quo ipsam conveni in Grauen-Alpp, dolet in occipite dextro, ubi futura descendit, ac si vulnus recenter ibi inflictum fuisset, plerumque nihil videtur, nisi quod quandoque œdemate tumeat digitique impressi vestigium servet, attactum optimè perfert, ab hoc loco sentit tractionem quandam per collum usque ad humerum, videntur hic omnia tensa. In brachio manet stupor, in illo tres videbantur nodi: pedes movet benè, sensumque illi obtinent. Anno 1667. passa est febrim tertianam vere, duravit 13. septiman. ab illo tempore intumuerunt pedes leviculè: à duobus annis valde tument usque ad genua dolentque, imprimis sinister. Parum edit, sæpe carnes prorsus fastidit: comedit ova sorbilia potissimum, juscula, modo non sint carnis, à cibo non gravatur, attamen inflatur licet parum comederit. A cibo non reficitur, post cibum sumtum jejuna sibi videtur ac si nihil comedisset: alvus est aperta, urina tenuis, pallida, cruda, die 29. Jul. urina matutina erat subflava, consistentiæ justæ. Pulsus est frequens, celer sed robustus, patitur subinde tremorem cordis, respirat facilè, potest humiliter decumbere. Melius nunc in dextro oculo videt & in aure dextrâ audit, quàm in sinistris. Dolet subinde tempus sinistrum. Vertigo à multis annis non rediit; in aure sinistra nihil prorsus videtur: obambulat in plano, scalas non potest ascendere ob pedum debilitatem & pondus. Non sitit, bibit ordinariè vix 3 viij. vel x. rarò 15j. plerumque placidè dormit, suâ sponte non sudat. Purgantia non tolerat; etiam manna ipsam per dies 10. debilitavit. Pridem purgabatur multum, post hemiplegiam nullis usa est acidulis. Primo anno multis cephalicis usa est internis & externis. Memoria est debilis. Est pallida, facies subflava, indies magis emaciatur, unde concurrente simul pedum œdemate veretur

tur hydropem. *Fonticulum* habet in *brachio dextro*, ob dolorem in sinistro alterum tolerare nequit: dolet quandoque in hypochondrio dextro. Ab illo tempore, quo hemiplegiâ correpta fuit, frequenter tussit ob titillationem quandam in faucibus.

Analysis.

Hemiplegia ista lateris dextri evenisse videtur à causa intra cranium crus medullosum angustans spirituumque animalium influxum intercipientis, nam præcessit vertigo brevibus intervallis ter affligens: hemiplegiam comitabantur cæcitas utriusque oculi; vox articulata quidem, sed submissa; accessit deglutitio liquidorum & mollium difficilis, non autem crassiorum & duriorum. Angustiam hanc adscriberem potius obstructioni, quàm compressioni; nam nec ante invasionem, nec postea caput nihil quicquam doluit, quamvis imbecillitas per annum durârit, & stupor adhuc totum brachium occupet. Vomuit quidem, verum non læsis membranis cerebri, sed ob vellicatos nervos paris vagi, unde quoque valdè à vomitu debilitabatur, quia cor eorundem furculos accipit. Dolet quidem nunc juxta futuram lamdoideam dextram, procul dubio ob sanguinis motum in meningis duræ arteriis impeditum, nam quandoque ibi œdema tangitur foveas digitorum impressorum retinens. Obstructionis signum quoque lenta hemiplegiæ invasio existimatur, eoque magis, si dolor absit. Cachexia à 2. annis gliscere videtur, nam facies flavescit, pedes valde tument, superna contabescunt; patitur subindè cordis tremorem, dolet sæpe in hypochondrio dextro, fastidit carnes sæpè, urina est pallida, tenuis, cruda. Venter denique morbosus videtur, quia parum omnino appetit, procul dubio nimium ejus interna superficie muco effæcto, ut *Glisson*. vocat, incrustato, non sine laxitate fibrarum, nam statim à pastu inflatur.

Indicationes igitur erunt. Caput & genus nervosum roborandum, & ab ulteriore influxu præservandum; incipienti Cachexiæ occurrendum & ventriculus roborandum esse. Hanc ob causam I. *Mane hora 5. sumat Pilul. No. v. vel vj. ex diaphor. ʒl. extr. pæon. xyloal. ʒc. cum aq. rorismarin.* II. *Manè hora 8 ʒ vesp. hora 4. sumat ʒj. hujus Trag.*

℞. *Cinamom. ac. ʒij.*

Galang. N. M.

Mac. Cubebar.

Cort. ʘant. rad. aron. pp. ʒā. ʒj.

Ocul. ʘ. pp. ʒij.

Sacch. alb. ʒij. vel iij. Msc. F. Ps.

L1111 3

II. Ver

822 Observatio CLXX. Hemiplegia seq. Cachexia.

III. Verticem inungat *manè balsam. cephal.* IV. Caput tegat *Cucuphā ex roremar. majoran. flor. beton. mastich. C. C. ust. āā. ʒʒ. Msc. F. ps.*
V. *Noctu* sumat *Mixt.*

℞. *Conserv. rosar. rubr.*

fl. beton. āā. ʒʒ.

Mithrid. Dam. ʒj.

Bol. arm. Or. pp. ʒij. Msc.

Dos. Jugland. magnitud.

VI. *Pediluvium* adhiberi poterit, sed cautè. Hyeme imprimis prodesset *Gelatin. C. C.* propter consumptionem corporis, *add. fol. rorism. beton. passul. maj. in colatur. solv. conf. alk. c. dos. cochl. iij. manè loco Trag.* quæ tunc *vesperi* sumenda foret.

OBSERVATIO CLXXI.

Fistula lachrymalis post Anchylopern malè curatum occasione Odontalgie.

ILLUSTRISS. D. L. T. annos natus 23. habitus gracilis, temperamenti totius & hepatis calidi & sicci. Ventriculi frigidi, capitis verò humidi & imbecillis cum collo oblongo, post aliquot commissa errata in sex rebus ferè omnibus non naturalibus, die 26. Febr. *Mediolanum* petiit, & statim conquestus est de maximo dolore dentis ocularis cum ingenti inflammatione in angulo majori oculi dextri, qui tumor nonnullis Auctoribus Anchylops nuncupatur.

Ibi præmissis universalibus & diversionibus per sanguinis missionem, purgationem & cucurbitulas scarificatas convenientibus applicitis localibus à Doctiss. & Peritiss. Chyrurgo sectus fuit maturè immaturus adhuc aliquantulum tumor in angulo nasi, qui nihilominus spontè deindè apertus est sub palpebra inferiori: postea in superiori versus nasi radicem: ita relatam ab Illustriss. Patiente, ejusque servis, qui die 21. morbi me convenit. Vocatus unà cum D. Physico Bulgarono inveni prædicta tria ulcera cum cannulâ plumbeâ in ulcere anguli nasi, ex quibus scatebat multum materiæ virulentæ, & fœtidæ, uti etiam ex nare dextrâ cum aliquâ febriculâ: *adhibito exploratorio* reperi in singulis ulceribus magnam ossis cariem, tam in cuneo quam in naso, ex quo adhuc copiosius fluit sanies. Perspectis ulceribus magna fluxione vexatis iterum purgatum est corpus, uti etiam nunc fit; per epicrasin, attemperati

perati denuò humores epaticis & cephalicis, appliciti sunt *hirudines venis hæmorrhoidalibus* : & licet *Nobiliss. Patiens* sit delicatæ & morosæ indolis, & quandoque etiam genio indulgentis, admisit tandem rationibus motus *Vesicatorium in scapula dextra*, uti etiam *Setaceum in nucha*, quod jam ab initio fuit propositum ad derivandam defluxionem irruentem, quâ etiam tempore sanitatis ab incunabulis ferè cum levi tussiculâ laborabat, & à qua evasit immunis ubi *setaceum* expurgare cœpit. Interim idoneis medicamentis sectum ulcus anguli nasi ad os usque dilatavi, sic stabilientibus *Viris gravissimis in Arte exercitatis*, & cauterio actuali usus sum ; circa tertiam diem adhibitâ diligentia extraxi squamulam ossis, & denuò alias deduxi, & sponte etiam per viam narium in os altera squamula prorupit. Ideò non neglectis aliis ulceribus in quibus etiam reperi non solum ossis cariem, sed perforationem ossis cunei, per quod penetrat stylus ad longitudinem digiti sub fronte in palpebra superiori, in inferiori verò usque ad radicem nasi, in cuius osse exteriori inest principalis corruptio : abhorrentibus Parentibus, uti etiam altero Chyrurgo in consilium vocato ab actuali cauterio, quod optimum, ne dicam fere unicum censetur remedium ab Auctoribus, de aliis topicis mihi cogitandum fuit, & sic in vino destillato & rectificato secundum artem infusa sunt, & ebullita plura simplicia, quæ conveniunt ad disquammanda ossa, hunc liquorem injeci, & injicio per syphonem in ulcus superius alteratum secundum tolerantiam patientis cum pulveribus exsiccantibus, qui liquor dum injicitur non solum per narem dextram cum sanie, sed aliquando etiam tantillum per sinistram exit. His sic stantibus.

Quæritur à Te Viro Doctiss. & in arte Exercit. an tutò possit fieri inustio ossis lasi sine oculi periculo ; uti multoties feliciter expertus sum sequutus dogmata tam Antiquorum quam Neotericorum Auctorum, an potius perseverandum sit in injectione supra dictæ aquæ ardentis attemperatæ juxta exigentiam, refrigerantibus appropriatis, licet propter mordicationem ortam ex injectione rubeat aliquando oculus dexter, incalescat caput, & doleat quandoque vel ipse sinister oculus, etiam extra tempus injectionis, qui dolor tamen cito lenitur simplici aquæ malvæ ablutione.

Peractâ relatione, cum non illico se obtulerit occasio eam mittendi, 15. abhinc diebus ulcera exsiccata sunt, remanente aliqua tumefactione in radice nasi, & supercilio, ubi erat ulcus, profluit tamen adhuc ex nare dextra pus mixtum cum catarrho, in minori verò copia quam antea. Factus est propterea D. Patiens omninò à dolore oculi immunis, & ad libitum à domo exit. Hæc

Hæc currenti calamo scripsi, domesticis curis, & Ægrorum curationibus non leviter occupatus: *supplex te exorans, ut liberè dicas, & consulas, quid faciendum pro Nobiliss. & Illustriss. Patientis salute recuperandâ, quam faxit Deus Opt. Max. ut te Duce, tuo Consilio veluti Ariadnis filo consequatur.*

J. à Porta, D. Chirurg.

Resolutio.

Post Anchylopem seu inflammationem in angulo majore dextri oculi, occasione odontalgiae dentis ocularis dicti, suppuratam, à purè acerrimo & forsan malignitatis haud experte plurimum ossium in illo loco periostium erosum & postmodum ossa tum tenuia ac valde tenera, tum spongiosa carie affecta nimium quam clare patet, nam & squamulae ossium extractae & ossa stylo cariota deprehensa fuerunt. Caries hæc non superficialis fuit, sed profundius illa subiit, imò perforavit, unde ab ulceribus his emanavit pus non solum per dextram sed etiam in sinistram narem, & sinister quoque oculus condoluit. Adeo ut puris virulentia in hoc Anchylope suppurato longe lateque diffunderit sese, ac circa radicem nasi, os frontis in orbita oculi os tenerimum orbitam constituens propè glandulam lachrymalem, os nasi externum in dextro latere, os maxillae superioris sub palpebra inferiori corruerit, non superficialiter tantum sed etiam profundius, imò perforavit, unde stylum digiti longitudine admisit, & pus non solum ex ulceribus tribus copiosum & foetidum prodiit, sed utraque nare, maxime autem dextrâ excretum fuit. Ossium horum caries multam in medendo parit molestiam, quia quæ orbitam constituunt tenuia sunt & tenera, ac carie leviter affecta tota corrumpuntur cariesque profundius serpit eaque perforat, ut apud Illustrissimum Dominum factum: iisque ob oculi pomum ægrè succurri potest, quod exquisito sensu præditum *acriora & potenter siccantia* non fert ex. gr. *Euphorbium*, quod oculis infestum, & quia ulcera in narem pervia, stimulationem excitaret: deinde ob profunditatem & viam flexuosam *cauterio actuali* nec posset nec liceret ipsi opem ferri. Nasi & maxillae superioris ut & frontis quatenus superficialia sunt, auxilia lubentius admittunt, si tamen profundior sit maxillae superioris caries, quia admodum cavernosum & spongiosum est, utrumque non rarò frustraneum est: sublata carie in superficie & qua in oculos incurrit *cauterio actuali*, profundior tamen manet, quæ *cauterium & medicamenta* respuit, quia *actuale* adhiberi nequit, *medicamenta* autem à muco narium invalida redduntur.

Tota curatio dependet *universalibus præmissis* sc. illis, quæ *compiam*

piam sanguinis imminuunt, ut *V. S. hirudinum applicatio* : quæ revellunt, ut sunt *cucurbitar. applicatio, vesicatoria, setaceum, purgantia* : quæ sanguinem mundificant, ut sunt *hepatica &c.* tota, inquam, dependet à cariei sublatione & affluxûs præcautione, & conservatione partium vicinarum. Caries ossium alibi aufertur quoque abrasione, excisione, quæ hic locum non habent, *terebrationem in maxillæ superioris limbo non procul à naso post cauterium actuale institutam à Domino Marchetto vidi* : quia tamen hic orbitæ oculi ossa plurimum patiuntur, & primaria fortè sedes ibi, hæc locum vix habebit. *Inustio*, quia per se inde jam ossa desquamantur, locum habebit ulterius in nasi & frontis & maxillæ superioris osse in oculum incurrente, non verò in illa, quæ profundior est : nimirum *apud Illustrissimum Dominum caries, quæ ulceribus externis consolidatis superest, aliter quam cauterio actuali auferranda erit.*

Hæc autem tunc temporis observanda erant, quando tria ulcera circa palpebras & radicem nasi adhuc patebant. Postquam ulcera clausa sunt, aliter res ineunda. Adhuc adest tumor, & pus per nares cum mucoso excremento exit. Ambo indicia sunt, adhuc ulcus superesse, & quia pridem conjuncta erant cum carie ossium, admodum credibile est hujusmodi quandam superesse : quando enim ossa ad maxillam spectantia carie corrumpuntur, ægerrimè utpote spongiosa, & multâ diligentia adhibitâ curantur, ac ad pristinam naturam redeunt. Et quia tumor remansit, vereor, ut nova collectione puris factâ denuò exulceretur, nisi copioso & continuo puris effluvio per nasum id evitetur.

Tales puris collectiones & ulcera recrudescuntia his in locis vidi aliquoties in *Matrona Vitodurana, Sorore Anna in Valle S. Catharinæ, in Fratre Secretarii Diesenhof. in Fratre Gerold. Rheinov.*

Querit Dominus à Porta Med. & Chirurg. D. An tutò fieri possit inustio sine detrimento oculi? An potius perseverandum sit in injectionibus ex sp. vini, à quo rubet oculus sinister, incalescit caput, quandoque condolet oculus sinister, licet citò evanescat aqua malvæ applicita?

Respondi : Ad ossium cariem tollendam præstantissimam esse *inustionem ferro candente*, quæ citissime in plerisque ossibus cariem aufert, & ne ulterius serpat, inhibet : quod *medicamenta* tardè minusque fide præstant. Non tamen in omnibus ossibus cariosis adhibere licet; prohibetur *cauterium* in ossibus tenerrimis, valde spongiosis, à visu remotis, item illis, quæ citra gravius damnum partis nobilis vicinæ tangi *ferro candenti* nequeunt.

In Illustrissimo Domino Comite maxillæ superioris os majus prope nasum aduri potest tutò, ut à D. de Marchettis Patavii vidi inuri, & postea terebrari in quadam Fistula lachrymali; etiam os nasi & frontis. An verò os illud tenerum orbitam constituens, cui antè glandula lachrymalis incumbit, ac interstitium & paries quasi intergerinus est inter nasum & alterum oculum, dubito, si scil. profundior ejus portio cariota sit: quia profundius est & visum fugit, nec citra musculorum oculos moventium & glandulæ lachrymalis læsionem via ad os usque cariosum parari nequit, pòmo oculi non tam valde timerem, cum cauterium per cannulam linteo madido obvolutam intrudi posset citra oculi læsionem: sic polypos nares opplentes citra omnem dolorem exuro, ac probe exsiccatos citra ullam hæmorrhagiam extraho, & dum hæc scribo, quendam ferro candenti in utraque nare Polypo affectum uro. Uno verbo laudabiliter adhibita fuerunt universalia: bene inustus fuit in ossibus cariosis conspicuis. At supersunt ossa cariota magis abscondita: vereor illuc cauteriis non posse penetrari. Igitur medicamentis pugnandum & quidem per nasum intrudendis, si non obstant corpora spongiosa narium: si recrudescat ulcus nova collectione puris in tumore facta, dilatato ulcere os in propatulum veniens uri citra damnum potest, & ne pomum oculi lædatur, fiat id mediante cannula. Si profundior sit, mallem adhibere turundas ex melle cocto add. pulv. congruis, qualis est Adankii &c. quam injectiones quæ profundius petrant, ac sinus vel dilatant vel novos ob violentiam injectionis efficiunt. Non negligerem tamen universalia: setaceum diu relinquerem.

Scripsi die 15. Jun. 1668.

OBSERVATIO CLXXII.

Oculi Fungus.

P*hilippo N. Fabro ferrario 26. annor. die 14. Decembr. 1672. Guttenburg. Clavus ferreus ignitus in oculum dextrum profiliit, unde perrupta corneâ humores oculi exciderunt: neglexit per dies 4. morbum, die 5. ad diem 12. deligabatur: applicabantur mucilag. fœnugræc. & cydonior. c. aq. acetosell. parat. cui miscebatur Tut. ppt. & lap. calamin. usurpatum quoque Collyrium refrigerans. Die 13. subito, prægresso horrore, vehementissimo dolore oculi & totius dimidii capitis dextri correptus fuit, simul totum dimidium latus dextrum ante & retro occupans, sine ulla causa externa irritante & dolore*

rem hunc provocante : mox oculus intumuit ac instar ovi gallin. extraorbitam prominuit. Imposuit D. Simon Schmid primum *Cataplasma anodyn. emolliens*, postea addidit *discutientia* & *modicè adstringentia*. D. 16. ex vulnere, quod clavus ignitus corneæ infixit, pus emanavit crassum album, quod *per dies* 14. continuavit, quo temporis spatio ad *℥ij.* effluxit: mox in vulnere, ex quo pus prodiit, caro primum lentis magnitudine excrescebat, sensim ad magnitudinem nucis juglandis crescens. Pure manante tumor & dolor remisit : perstitit caro; verebatur Fungum, qualem *Fabrit. Hildan. C.I. Obs. I.* describit, & in *insperso* Fungus crescebat, inflammabatur, ac labia ejus invertebantur : insperfit postea *C. C. ust. ppt. lap. Calamin. &c.* sine fructu. Non ferebat *aquas aut mucilag. ophthalmic.* semper lachrymæ manabant. Dedit igitur *decoct. sudorifer. sequens.*

℞. Rad. *sarsaparill.* ℥ij.

chin. ℥ss.

Lign. *sassafr.* ℥j.

guajac. ℥ij.

aloes. ℥j.

Sem. *fœnicul.* ℥ss.

Misc. coq. in mens. *iiij. aq. ad consumpt. dimid. part.*

Sumsit mane haustum & sudorem movit, purgavit illum quinto quoque die *pilul. cephal. m.* dum decoct. bibit. Postquam lachrymæ cessarunt nihilque inflammatorii observatum in Fungo scil. *d. 14. post potum decoct.* Fungum hunc constrinxit filo, à constrictione doluit imprimis in tempore dextro & in digitis pedum, ubi dolor tantus erat, ac si forcipe digiti premerentur : constrictam carnem adussit ferro *candente*: filum die quinto decidit : die 8. Fungus evanuit. In vulnere nihil nunc fungosi videtur, permanet solum macula rubra. Omnium dolorum expers est & laboribus suis præest. Curabatur 8. septiman. spatio à D. Simon Schmid. Chirurgo Thieingens. præstantissimo.

OBSERVATIO CLXXIII

*Cancer Oculi dextri excisus, postea recrudes-
cens lethalis.*

NOb. Domina Anna Maria N. N. staturæ mediocris, carnosæ, alba, capillis nigris prædita, pridem bene colorata, nunc pallidior, paulò macilentior, carnosæ tamen satis adhuc. Ætatis annorum 37.

M m m m m 2

Bis

Bis nupta, in primo matrimonio ante 16. annos genuit filium adhuc superstitem; in illius puerperio mamma dextra abscessum passa est, pluraque ulcera rupto illo supervenerunt, quia non mature aperiebatur: ulcera diu multum puris fuderunt, nec postmodum hucusque ex illa mamma infantes lactare potuit. In secundo matrimonio septies peperit. Incolumi semper valetudine fruebatur, semel ex contagio scabiem contraxit, quæ tamen brevi auferrebat *Thermis Faba-riensibus*: nullos unquam furunculos aliosve abscessus passa est. A natura à caseo abhorret, abstinuit quoque à cibis valde salitis & aromatizatis, at delectabatur cibis fumo induratis in hoc loco consuetis, nullos tamen excessus fecit semper temperantiæ dedita. Hæmorrhagiæ narium obnoxia fuit. Cæterum semper erat materfamilias strenua.

Anno 1679. Mense April. in angulo dextro majore oculi ad radices nasi externe accrevit tuberculum concolor, durum, mobile, pisi magnitudine, quod dum gravida erat, crevit ad magnitudinem pruni Damasceni dimidiati. *Mense Julio* peperit, fœtus die 8. mortuus est: sumptis *aquis destillatis* Lochia copiose manarunt, atque in illius puerperii septimana tertia excrevit frustulum carneum oblongum, rotundum, præcedentibus doloribus parturientis prope gravioribus, sequenti lochiorum fluxu largissimo, ut de vita desperaret, mox tamen remisit. Tumor ille primum ad nasum corrugari cœpit, mox penitus evanuit, manente macula rubra, quæ crucigero vel apice digiti tegetur, indolens plane neque etiam pruritum ibi sensit, tandem pallidior evasit, semper sana mansit, neque capite neque alibi doluit.

Anno 1680. Rursus gravidæ caruncula lachrymalis crescere cœpit circa medium gestationis tempus, primum sensit obstaculum quoddam in visu, oculi dextri, corpusculo versus angulum majorem adactò libere vidit: excrevit tunc ad magnitudinem avellanæ sensim & sensim, mansitque tale ad puerperium usque, nec dum iridem attigit, habuit in angulo basin angustam, versus oculum verò dilatabatur. *Mens. Jun.* oculus rubebat, impositum fuit *albumen ovi conquassatum cum aq. rosar. stupæ immersum*, unde oculus magis intumuit, sublato *hoc epithemate* oculus sua sponte subsidit, coloremque naturalem retinuit. *Die 2. Jul. 1680.* enixa est puellam pulchram adhuc vivam & vegetam: ob fissuras papillarum lactare non potuit, nutriebatur infans lacte elixo, dempto cremore. Lochia parcissimè manarunt, à *medicamentis* paulò fortius sed brevi tempore. Ab isto puerperio aliquoties indie leviculos horrores hucusque sensit. In hoc puerperio propter obitum Fratris unici multum lachrymata est. Tumor glandulæ lachrymalis mansit semper adhuc sub palpebris absconditus, nec unquam extra illas protuberavit, Circa

Circa finem August. Chirurgus N. N. imposuit oculo sacculos in vino & aceto coctos. d. 27. Aug. purgabatur ab Exc. D. D. N. N. Extract. panchymagog. gr. xxvj. & d. 29. Aug. ejusdem 3ß. Ad tumorem istum imminuendum d. 30. Aug. præscripsit dietam sudoriferam.

R. Lign. sanct. 3iß. Cort. ejusd. 3j.

sassafr. 3ß.

Rasur. Ebor. sem. card. b. āā. 3j.

Rad. chin. 3j. sarsaparill. 3ij.

Incis. infus. in aq. font. mens. iß. seu 15v. per d. 2. coq. in MB. per hor. 12. Col. bibit calidè M. 3v. V. 3iiij. Remanent. add. passul. Corinth. 3iiij. coq. in mens. iiij. in MB. hor. 12. Colatur. add. cinamom. 3ij. pro potu ordinario.

Die 9. Septembr. purgabatur extract. panchym. 3ß. extract. pilul. de agaric. 3ß. Die 10. Sept. iteratum decoct. sudoriferum. Die 13. Sept. rursus purgabatur pilulis superiorib. Die 18. Sept. iterata fuerunt hæ pilulæ ut & d. 26. Febr. 1681. Usa quoque est Pilulis Marocostin. vesperi sumendis. Quamvis antea ad sudores difficilis esset, à potu tamen sudavit in lecto largiter. Post usum decoct. sudoriferi crevit glandula lachrymalis nunc in parte superna sub palpebra, nunc interne sub inferiore ac antrorsum protendebatur, simulque palpebras attollebat, ac nodosas effecit. NB. Incrementum ejus semper præcessit pruritus aliquis, atque inde augmentum certò prædixit. Ab illo tempore magis magisque crevit. Mens. Decembr. 1680. Chirurgus imposuit emplastr. nunc nigrum, nunc album, diu tamen topicorum usum distulit. Mens. Februar. 1681. ultimum in publicum prodiit. Menses plerumque anticiparunt tribus septimanis, nunc parcius nunc fortius manantes. Circa principium 1681. Coryza & Broncho afficiebatur, libere nasum emungere potuit, quamvis Chirurgus polypum adfuisse dixisset, cujus nec vestigium videre potuit. Ex naribus subinde liquor limpidus exstillavit, rarissimè subcruentus. In occipite oborta est papula seu tuberculum quoddam, ab apposito emplastr. plures emerferunt, omissò empl. sua spontè exaruerunt. Sternutavit sæpè. Utcunque glandula creverit & palpebræ distenderentur, vidit nihilominus deorsum intendo usque ad finem Maji 1681. Toto hoc tempore nihil doluit nisi à tensione, nares subindè aquam stillarunt, non ita pridem sanguinem: appetiit, noctu dormivit, alvus aperta. Paulò post glandula crevit magis scil. à reditu ex Walenstatt cœlo pluvio. Ab illo tempore palpebras non amplius suâ sponte diducere potuit, si illas diduxit, lucem agnovit.

Mens. April. 1681. Ad me historia imperfectè describebatur, in illa præter memorata scribebatur tuberculum glandulosum carneam excrescentiam esse, quæ fistulam minetur, quia multum puris fuderit: *dicta Ægra* illud pus lachrymas aut lympham inspissatam nominat. Primâ vice additur adhibita fuisse *revellentia* & *absorbentia*, ac *extrinsecus discutientia* & *putrefacientia*, unde evanuerit; quod falsum illa agebat, cum post lochiorum fluxum post primum puerperium sponte suâ disparuerit. Secundâ vice gravidæ tuberculum recruidisse memorant, addunt adhibita fuisse *interna*, quod illa negat, & *Topica scil. album ov. c. aq. rosar.* quod tamen tolerare nequirit. Falso scribebatur lochia ritè fluxisse. Fatentur post decoct. *lignor.* tumorem crevisse. *Fonticulus* excitatus in brachio sin. & in nucha. Falso scribebatur in futura lambdoidea ulcus manare.

Die 10. Jun. 1681. D. D. Joh. Muralt. Tigurinus vocat Affectum oculi procidentiam factam ab excrescentia carunculæ lachrymalis erosæ, primùm polypo simili, nunc cancroso, quæ oculum versus angulum acutum propulerit. Curationem maturandam, ne visus pereat. *Vid. Trincavell. de Ratione Cur. aff. particul. L. IV. C. VI.* Ideo corpus mundandum *purgantib. & V. S. ophthalmic. int. & defensivis topicis*, tum *Chirurgiam* adhibendam: imò si *medicamentis* non cedat, Oculum exscindendum. *Vid. Observ. II. Cent. Fabrit. Hildan.*

D. D. Hottinger primùm prolixè probare conatur causam sanguinem crassum huc depositum & hic retentum ob partis laxitatem: affectum nondum cancrosum existimat sed ei proximum, quia tumor non sit durus, lividus, venæ non canceri pedes referant, non doleat vel certè parùm, putat Polypum vel Ficum vocandum. *Chirurgiam* certæ morti præferendam autumat, quæ dextrè administrata periculo careat, & alterius oculi damnum avertat.

D. Hegi d. 2. Jul. 1681. Scribit Affectum, si non cancer sit, cancroso similis, in quo præstet experiri anceps remedium quam nullum; *Chirurgiam* quidem difficilem, attamen possibilem esse *Perito.*

Eod. scribit D. D. Joh. Heïnr. Lavater Junior, nihil certi de morbi indole se definire posse ex historia scripta & coram narrata. Ambigit an Encanthis? num excrescentia utriusque palpebræ? aut oculi Proposis sit? si Encanthis sit, putat necessum, ut *Ægylops* aut *Anchylops* cum ossis unguis dicti carie præcesserit. Si excrescentia sit in palpebris, videndum an poma oculi accreverint, unde separandi, quod cum dolore fieret, & timendum foret oculi contagium, atque ita cum palpebris

pebris oculi eximendi essent non sine difficultate: si Proptosis, oculus eximendus esset, cavendo læsionem meningum, unde convulsio lethalis timenda. Quia affectus jam cancrusus, putat sectione difficulter citra recidivam tentari posse. Ad præcavendam illam suadet *Fonticulos* revelantes, *cephalica specifica*, cavendo *omnia corrodentia*.

NB. Ante 9. septimanas manubrium ferreum vasis cuprei decidens feriit tumorem, ac foveam impressit sine magno dolore, at cum perturbatione capitis.

Die 1. Jul. 1681. N. N. appuli circa vesperam: occurrit mihi vegeta satis. Inspexi hunc tumorem utraq̃ palpebrâ tectum, oblitum undique linim. de ceruss. ambæ palpebræ arctè satis junctæ erant.

Die 2. Jul. Diductis palpebris album oculi conspexi, pomum ejus non antrorsum sed retrorsum & versus angulum acutum trusum videbatur. Tota tumoris moles alta erat prope unc. iij. extra orbitam ubi altissima scil. in medio & versus angulum majorem seu obtusum: à radice nasi ad tempus dextrum transversim longa unc. vj. à fronte ad maxillam superiorem longa unc. vij. adeò ut supernè extra orbitam incubuerit fronti, ac supercilia ad unc. sem. & amplius tumori incubuerint, inferius verò extra orbitam ferè ad unc. j. maxillæ superiori extra orbitam accrevisse videretur, in utroque angulo etiam orbitam superavit, totamque radicem nasi occupavit, & propè tempus ejus aliquam portionem. Erat durus, inæqualis, rubicundus, venis nigris turgidus: palpebra superior in cacumine ulcus habuit dimidii digiti capax, in latere versus nasum aliud facilè apicem digiti admittens: inferior duo habuit in medio & unum infernè propè nasum: nullius labia invertebantur, parùm saniei stillabant, in centro alba lardo similia. Indidi hiatui palpebrarum lamellas ex spongia compressa, & interstitio inter nasum & tumorem, parabatur ex cer. ℥ij. therebint. mastich. gumm. elem. āā. ℥j. Toti tumori imposui epithema sequens.

℞. Aq. geran. solan. āā. ℥iij.

Succ. cancr. vivor. No. ij.

Plumb. ust. lot. ℥ij.

C. C. ust. lap. calamin. āā. ℥ss. Msc.

Vesperi extractâ spongiâ sanguinem fudit, sequebatur tandem liquor lachrymæ similis.

Die 3. Jul. Extractâ spongiâ rursus sequebatur sanguis & tandem lachrymæ. Menses hodiè eruperunt, doluitque in genubus. In cute frontis concolori inæqualitas quædam tangebatur cum dolore ab tactu. Observavi palpebram inferiorem à carne quadam fungosa abscessisse tractu leviculo.

Die

832 Observatio CLXXIII. Cancer Oculi dextri &c.

Die 4. Jul. Carnem fungosam palpebræ inferiori contiguæ primum *urere* cœpi, quod benè pertulit, magisque palpebra secessit.

Die 5. Jul. *Ustionem* continuavi hoc in loco simulque in ulcere palpebræ superioris sine dolore : *exemptâ spongiâ* sanguis ex oculo emanavit.

Die 6. Jul. Illâ perrexi, caro juxta palpebram inferiorem lardo similis, ampla in ulcere palpebræ superioris ei similis, aquâ replebatur. Menses continuant. Vesperī querebatur de dolore punctorio totius tumoris, qui antea quoque subindè afflixit, & quidem gravius antequàm post *ustionem* : ab *ustione* ulceris sequebatur pruritus. Noctu ob fulgura & fulmina gravia parùm dormivit.

Die 7. Jul. Caro juxta palpebram inferiorem amplius occurrit in ulcere palpebræ superioris omnia sicca, indidi *butyrum*. Tumor in superiore & inferiore mollior alicubi apparere incipit. Hodie minùs sanguinis fudit *extractâ spongiâ*. Vesperī inter palpebram inferiorem & carnem fungosam stylum aliquousque adigere, & antrorsum ac retrorsum ducere potui sine dolore. Eschara ex ulcere palpebræ superioris excidit, labia ulcerum nullibi invertuntur : magis magisque hiant palpebræ.

Die 8. Jul. Hodie *exemptis spongiis* nullum sanguinem fudit, *ustionem* benè pertulit caro fungosa, at non palpebræ ob radios Δ nimis vicinos : ideo canales conficiendos curavimus pro carne illa & ulcere maxillæ superioris : menses imminuuntur : urinam habet optimam. Manum eminus tumori admotam calor quidam ferit, non dolet. Post meridiem *ussi mediante canaliculo*, quod bene toleravit & optimè successit, noctu non benè dormivit.

Die 9. Jul. Corpus spongiosum & ulcus palpebræ superioris *ustum* sine dolore, *spongiis extractis* nihil sanguinis sequebatur. Post concinnatos capillos caput doluit. Post prandium dormivit, cephalalgia continuavit imprimis circa verticem.

NB. Hodie nobis confessa est, se in profundo oculi quandoque dolorem punctorium sensisse, qui versus anteriora extendebatur ceu instrumentum multis acutis cuspidibus præditum feriens exteriora, quandoque infestasse verticem indeque antrorsum ad collum versus laryngem.

Die 10. Jul. Escharam profundè *inussimus* : ex *spongiæ extractione* prope angulum majorem sanguis profluît, & dolet ibi ob palpebras aliquantum exulceratas : noctu dormivit.

Die

Die 11. Jul. Dedi potionem ex infus. senn. rhabarb. mechoac. hepatic. & splenic. add. syr. de cichor. cum rhab. purgabatur quinquies : hamulo fungum sub palpebra inferiore aliquantulum ab angulo minore retrahere potui, sequebatur hæmorrhagia, quæ sponte substitit, nocte benè dormivit.

Die 12. Jul. Mane rursus tumorem hamulo attraxi, sanguinem fudit, at brevi rursus substitit suâ sponte : duo ulcera palpebræ inferioris se dilatant, quamvis solummodo *filamenta sicca* imponantur, item supernum in palpebra superiore. Tumorem aliquoties *ussimus* profunde, ulcera ipsius nec serpunt, nec invertuntur. Attracto tumore hamo distinctè vidit.

D. Hegi Tiguro rursus scribit d. 9. Jul. Ipse cum Operatore, qui 40. annis *Artem* exercuit, opinatur oculum conservari posse, cum palpebræ oculo non accretæ sint ipsaque videat, addit tamen rem ipsam, quid agendum sit, demonstraturam. Inserit *Rbonhusii Obs.* 18. similem huic in quibusdam. Ipse animadvertit quoque tumorem palpebris non continuum sed contiguum esse, sperat oculum integrum propter corneæ duritiem ; si verò affectus sit, non existimandum oculi incisionem periculosa fore.

Die 13. Jul. Propter limbos palpebrarum tumidos & exquisito sensu præditos *ustionem* non ritè perficere potuimus, nec illa tractionem cum hamulo tolerare potuit : itaque *Exsectionem faciendam* optulante Deo conclusimus.

Post meridiem litigandum erat cum Chirurgo N. N. qui *Ægram* hactenus tractavit & nostro adventu nequiter illam deseruit.

Judicium, quomodo Nob. Dna Ægra bucusque tractata fuerit a Chirurgo N. N.

Tumor Nobilissimæ Domine Ægræ primùm erat in dextro oculi angulo fungosus, omnis malignitatis expers, nam suâ spontè largo lochiorum fluxu evanuit, macula rubra indolente superstite. Cum rursus concepisset, circa medium gestationis tempus in eodem angulo glandula lachrymalis, non musculus, ut imperite scripsit Chirurgus, intumuit : nec tumor iste in principio malignus erat, nam toto gestationis tempore & aliquandiu post partum non valdè crevit, qua medicamentorum externorum usum fere intermisit. Postea verò tum imperitiâ, tum negligentia, tum denique nocuorum medicamentorum applicatione

tione & malitiosâ Chirurgi ambitione cum invidia conjuncta effectum fuit, ut tumor iste in molem ingentem cancrofam excreverit. Nam in principio, ignarus indolis hujus tumoris, applicuit oculo *sacculos nunc in vino, nunc in aqua coquendos*; aliquando *albumen ovi cum aq. rosar.* unde valde intumuit; eo sublato tumor sponte subsidit. Postea longo tempore *emplastrum fuscum* tumori imposuit, quod simile illi quod *ex lithargyr. cum oleo cocturâ* paratur; totam molem *ung. de cerus.* inunxit, pennâ illinivit pomum oculi *ol. ros. cum liquore quodam permixto*: & quamvis tumor indies creverit, nihilominus his imprudenter perrexit; negligentissimè *Nobilissimam Dominam* & intempestivè deligavit, & non rarò dies præterierunt, antequam illam inviseret, & quidem non rarò ebrius: quandoque *emplastrum album, simile empl. de sperm. ranar. aut alb. coct.* vesperi admovit, mane ignarus facti illud rejecit, quamvis hoc ceu novum inventum ad tumorem expugnandum deprædicarit temulentus. Quin etiam in historia morbi mentio fit *putrefacientium* foris tumori applicitorum, quibus nihil perniciosius excogitari posset, quod omnes norunt, quibus hujusmodi tumores vel per umbram innotescunt. Dum tumor quotidie augebatur vanâ spe *Optimam Matronam* lactavit, ac impudenter dixit, bonum esse tumorem crescere, majori facilius opem afferri posse, imò sponte casurum; effatum *Chirurgus* indignum nec in *tyrone Artis* tolerandum. Interea dum tumor augebatur, imprudentissimè sivit illum sub palpebris abscondi, unde supra modum dilatatae fuerunt; extra orbitam erupit, arctissimè cum palpebris unitus fuit, imò tandem planè coaluit. Cum tumor adhuc parvus esset & mobilis ac sine turpitudine aliqua, aut oculi damno *sectione* auferri posset, cum progressu temporis major factus esset, illaque sine magno labore perfici posset, atque licet ab aliis commendaretur, imò urgeretur ceu necessaria, nihilominus tamen illam, seu ex ignorantia *Chirurgia*, seu ex invida quadam malitia, elusit, veritus *sectionem* existimationi suæ potiùs quàm *Dominae Aegræ* nocituram. Imò cum tumor longè lateque extra orbitam protuberaret, lividus, atrorubescens, inæqualis, durus, venis sanguine atro turgidis, palpebris sex in locis exulceratis ipsisque ulceribus se dilatantibus, nihilominus *sectionem* vanâ garrulitate remoratus est, illam cum vitæ periculo junctam *Aegræ* & domesticis inculcavit, aut recidivam timendam prædixit, cujus meritò author censendus foret, quia eò usque tumorem excrecere & profundas radices agere permisit. Ex his omnibus manifestè patet *Chirurgus* omnem culpam adscribendam esse, quod totus oculus cum palpebris excindendus fuerit: & si quid ex occulta radice, quod oculis assequi non licet, repullulet, illi unicè imputandum

dum esse, eò quod *Nob. Dominam* imperitè, negligenter & tantum non, ob nescio quam arrogantiam, malitiose tractarit.

Dies 14. Jul. Exsectioni destinatus fuit. Manè post septimam ebibit ovum forbile & datus haustus vini albi: post, *implorato auxilio Divino ad Sectionem* progressum fuit. In sella locatæ brachia fuerunt fasciâ latâ seu mantili alligata, oculus sinister tectus, hinc circa 8. matut. *D. D. Brunner* incisionem fecit ab angulo majore dextro ad minorem profundè, hinc retractâ cuti frontis ab uno ad alterum, postea tumorem cancrosum undique extra & intra orbitam unguibus separavit, & cum deprehenderet, portionem hujus tumoris post polum oculi aliquantulum depositum esse, abscisso nervo optico & muscutorum ocularium capitibus cultro incurvato totum tumorem cum oculo exemit: tres arteriolæ saliebant, sanguinis prope Libr. j. effusa fuit. Tumor cum oculo, expresso jam sanguine, pependit unc. vj. & dimid. in illo vidimus tumorem cancrosum palpebræ utrique ab angulo majore supernè & infernè arctissimè concretum, & non contiguum sed omninò continuum fuisse, imò quasi in unum corpus coaluisse, ut ipsæmet palpebræ lardo similes essent, exceptâ portione exiguâ non procul ab angulo majore. Tota tumoris consistentia lardo similis, atque in illum jam penetrarunt ulcera palpebrarum in utraque: quod *inissimus* vix erat 20. imò 30. pars tumoris, ad cujus præcipuas portiones igne pertingere nequivimus: erat ab angulo uno ad alterum continuus. Exempto tumore cum oculo *pulvillis & filamentis siccis conspersis pulv. ad sistendum sanguinem* implevimus, ac imposuimus *stuppam album. ovar. & aq. rosar. imbutam & conspersam eodem pulv.* Obligata per aliquot passus scil. 6. vel 7. incescit, ac stans vestibibus exuebatur. Nulla leipothymia, nulla convulsio observabatur. Nihil prorsus inissimus, nec acus adhibita: quia non bene adstrictæ erant fasciæ, sanguinem fundere cœpit, sed statim remisit: vomuit sumpta *aq. cordial.* sine damno. *Balsam. stomach.* inunctus.

Die 15. Jul. Subindè effluxit adhuc ichor subcruentus: vomuit amara, causam tribuit *aq. cordial.* cui *confect. alkerm.* immixta: noctu dormivit: alvus solvebatur *suppositor.*

D. 16. Jul. *Pulvilli* ablati cum sanguinem sistentibus, nihil cruoris sequebatur, apparuit pus bonum. *Deliganda in posterum methodo Fabricii Hildani.*

Die 9. August. 1681. scribit D. D. Brunner: Vulnus optimæ notæ, moris ac indolis apparet, pus probæ notæ fundit: oculus superstes

stes valet, cephalalgia parum divexat, ut prospera inde nobis eventura sperem à Patre luminum. Haftenus quidem mentionem fecit doloris in orbita oculi superstitis, sed brevi evanuit, pridie de dolore vulneris, ut somnum nocturnum interturbavit. Officulum unguis maximam partem abscessit, ut spiritui attrahendo aut expellendo eò detur transitus, hanc tamen iterum novella recrescente carne interclusam iri confido.

Addit in Literis d. 16. August. Vulnus undique probæ notæ conspicitur: rem agit domesticam, quantum *per regulas medicas* licet, nullibi dolet nisi ex hesterno die circa frontem. Cæterum tuberculum in fronte jam olim observatum succrevit, sponteque iterum evanuit: nihil nunc timere ait præter illud tuberculum, ne incrementum capiat resque ejus ita in pristinum recidant: ait se ex illo dolorem nonnunquam percipere; hac nocte verò ex tota fronte doluit.

Die 6. Febr. 1682. Nob. D. Ægra Feldkirchium venit, quo me vocavit, & in tali valetudinis statu ipsam deprehendi: Post abitum D. D. Brunneri tuberculum in fronte crescere cœpit, appositâ laminâ hñ. ꝑio illitâ subsidit & dilatabatur, ac oculo sinistro sano imminebat: cicatrix vulnus ubique operiebat, excepto spatiolo exiguo in orbita: gena postea etiam sub cicatrice & in parte sana protuberare cœpit: vulnus ubique coaluit, mansit spatiolum quod piso tegi potuerat nondum cute opertum, quod tamen sæpe siccum prorsus erat per aliquot dies, idque propè officulum nasi in profundo orbitæ seu angulo majore. Occasionem tumoris in gena dextra putat fuisse odontalgiam, quâ cessante tumor mansit. Circa finem Decembr. 1681. caro in orbita oculi duobus in locis pravior apparere cœpit, stillavit ichorem foetidum, hæ carnes distinguebantur pariete quasi intergerino carneo & in superficie cicatrice operta, crassitie propè pennæ anserinæ. In angulo acuto quadam nocte caro valde intumuit & protuberavit acini uvæ magnitudine, adscribebatur intumescencia defluxioni à capite & doluit, posteris diebus cum stylo fortius attrectabatur, rumpebatur ac multum puris effluxit; caro tamen tam in angulo acuto, quam in majore alba, flaccida mansit, & sensim lardicea evasit, nunc plus, nunc minus ichoris, quandoque etiam pus stillans: si stylus per carnem anguli majoris trudebatur, ad os nudum versus nasum in profundo pertingebatur: utraque hæc caro est in profundo orbitæ, cujus limbus undique & circumcirca etiam introrsum cicatrice tegebatur. Ab illo tempore dolere cœpit, ac indies hucusque incrementa dolor sumpsit, est urens sine ulla pulsatione, cui accedunt subitæ punctiones, ac si ferro acuto subito perfoderetur, invadit tantummodo noctu circa 11. aut 12. horam, tam vehemens est, ut sibi à clamore temperare nequeat, atque

atque è lecto surgere cogatur, durat ab horæ quadrante nonnunquam ultra horam, ac dormientem expergefacerit, invadit subito, & in momento penitus rursus evanescit, sævit nunc in gena, nunc in fronte, rarius in fundo orbitæ, non rarò in fronte & gena simul: interdum nunquam vel leviculè dolor iste ipsam hætenus afflixit. Antequam dolor ipsam excruciare cœpit, & postquam emerfit, hucusque menses dolorifici penitus cessarunt, redeunt tertiâ quâque septimanâ, fluunt ritè & copiose diebus 7. subindè quoque narium hæmorrhagiam experitur. Fluor albus aliquoties large manavit. Appetit, non sitit, alvus officium facit: pulsus est naturalis, benè spirat, subindè ichor tenuis ex nare dextra effluit: postquam dolor cessat, rursus dormire potest. Nuper scrophula sub maxilla inferiore sin. mobilis, dolens apparuit, quæ suâ sponte evanuit. Hætenus carni in orbita imponebatur *pulv. exsiccans omissò alumine, add. ℥n. ust. āā. p. æq. cum plumaceolis*, tegebatur *emplastr. de betonic.* Cicatrix in summitate genæ prope limbum orbitæ excoriata subindè parum ichoris fudit, quæ tamen protinus epidermide tegebatur *siccantibus applicitis.* Nuper *Setaceum* duxerant *supra fonticulum* pridem in nucha factum, *fonticulus* suâ sponte reserbatur ibi, & nunc plus puris stillat quàm *Setaceum.*

A d. 5. Febr. 1682. horâ 9. matut. non deligabatur usque ad hor. 5. vespert. d. 6. Febr. pulvillis parum ichoris & aliquid boni puris adhæsit. Circa medium noctis dolor invasit ac surgere cogebatur, duravit non ultra quadrantem horæ, postea lectum repetiit dormivitque ad 5. matut. cœnavit cum appetitu.

Die 7. Febr. mane multum ichoris cum pure adhæsit *pulvillis* & carni in orbita, ac summitatis in pariete superficies excoriata erat, nondum tamen ita diremptus fuit paries, ut unum ulcus ambæ carnes constituerent, nam in profundo adhuc firmus erat, ab attactu doluit & sanguinem fudit. Caro in utroque angulo crucigero amplior, coloris albi subflavi, lardo similis, sed quasi lacera, non plana & æqualis, insensilis, in angulo acuto fortius attrectata sanguinem stillavit, minus in majore, per quam facile stylum ad os nasi in profundo orbitæ adégi: apparuit rupto pariete carnem in unam molem brevi degeneraturam. Tumor frontis exordium sumpsit à duobus tuberculis duris sub cute mobilibus, quæ vix fabâ majora erant, eorum incrementum adscribunt vomitibus enormibus Colicæ sævæ comitibus. Vidi illum totum medium frontem occupare, à summo fronte ad radicem nasi longus erat unc. iiij. latus unc. iiij. & dimid. prominet supra nasum & angulum majorem oculi sin. ultra unc. j. minus in angulo majore oculi dextri, altior est in parte inferiore quam in suprema & laterali, fere tamen ubique unc. j. altitudine, est concolor, durus, non valde in-

æqualis & tuberosus, similis est gummatibus seu tophis gallicis: à compressione *laminæ* *hñ.* *¶*io *illita* amplior evasit & ad hos terminos se diffudit: putant à *Cataplasmi. ex cochleis* &c. quoque auctum fuisse, ac si de humido aliquid imbibisset, non negant tamen inde tractabiliorem evasisse. Cæterum nullam lassitudinem patitur, ait se posse montana scandere. Tumor genæ dextræ totam maxillam superiorem occupat, atque ab extremo ossis zygomatis descendit fere sub ala naris dextræ ad labium medium, supernè à limbo orbitæ pertingit ultra finem maxillæ superioris, ita tamen ut maxilla hæc etiam circa articulum ejus sit à tumore immunis, partesque illis incumbentes molles, à zygomate ad labium longus unc. v. à limbo orbitæ unc. iiij. altus unc. j. alicubi etiam altior, durus, concolor, inæqualis, superne cicatrice tectus, quæ si excorietur, statim à *siccantibus* consolidatur: digito in os immisso similiter tumorem intus prominere deprehendi, nec minus quàm foris durum esse: membrana intus tumori obducta aliquot retia minutissimorum vasorum capillarium nigerrima ostendit. Gingivæ superiores à tumore immunes sunt. Utcunque ex nare dextra quandoque ichor exstillet, & quamvis angustior sit sinistra, nulla tamen excrescentia carnea conspicitur. Quoniam hac nocte dolor in maxilla & fronte valdè vehemens fuit, mane sensit ceu aquam fervidam versus tempus d. & genam descendere, quod etiam aliis vicibus factum fuit; aliquando videtur frigida instar gelidæ descendere: subinde dentes dolent, nam caninus d. maxillæ superioris & duo incisores sunt carioli: aliàs *ab anno 1673.* post evulsum dentem nunquam odontalgiam passa est: existimat tumorem genæ ab odontalgia hac vice incrementum sumpsisse. Ante meridiem querebatur de genæ quodam ardore, ac si urticâ percussa fuisset, sed non continuo & subito penitus cessante. Pransa est bene, delectabatur imprimis piscibus, parum bibit vini albi aqua diluti. Vespero parum ichoris *pulvillo* adhæsit: carnem luxuriantem *adussi*, non sensit: ex nare vesperi ichor exstillavit, quem inodorum dicit. Post cœnam aliquoties punctiones instar fulguris tumores pervadentes passa est & sæpe etiam toto die, quamvis in primo examine sæpius dixerit, se interdiu à dolore immunem esse. Cœnavit benè, hor. 9. lectum petiit, dormivit ad 10. dolor sævissimus in somno ipsam invasit, erat punctorius exclamavitque à fronte per genam ferrum acutum subito adigi, præ doloris sævitia tantum non desperavit, ante hor. 11. remissit, dedi 2. *pilulas anodynas cum pauxillo aq.* lectum petiit; cessante dolore dicebat synciput prope stupidum esse, paulò post rediit minus tamen sæviens, versus matutin. dormivit.

Die 8 Febr. mane lassæ erat, caro orbitam implens tota lardicea, paries permanet, supernè tamen excoriatus, quod etiam vicinæ
cica,

cicatrici evenire incipit : urina pallida, crassiuscula. Ichoris parum in ulcere apparuit, nam nocte dum surrexit, multum ichoris ex nare d. exstillavit. Pedum tumor leviculus deprehenditur, in facie emaciatur, in artubus caro flaccidior est, labia & facies etiam, unguis valde, pallent. *Sanguinem V. S. emissum Chirurgus semper mucosissimum & pallidum observavit, Discessit Feldkirchio ante meridiem domum.*

Resolutio.

Tumores frontis & genæ dextræ videntur cancrofi, nam sunt duri inæquales, licet sint concolores; subinde, imprimis tamen noctu patiuntur dolores urentes cum punctione, eosque sævissimos : caro in orbita luxuriare incipit, quamvis vulnus antea consolidatum fuerit fere penitus, est pallida, ladicea, fundit ichorem fœtidum, consumit carnem jam cicatrice obductam, ulcus serpit & latius fit: dolet quandoque circa radicem, licet superficies sit sensus expers.

Cancer iste incurabilis est, nam frontis tumor ossi frontis ita affixus est, ut non nisi ab osse cum pericranio excindendus foret, nec tamen *Chirurgus* asseverare posset, nullum tumorem repullulaturum. Genæ tumor cum tota gena auferendus esset, nec tamen polliceri quispian possit, illum nunquam emerfurum, cum reliquæ se facile intra glandulas & pinguedinem, quæ hic multiplex, abscondi possent. Igitur *Cura palliativa* arripienda est. *Hac methodo*

I. Ulceri in orbita indatur *pulv. Æn. merus* : si caro luxuriat & ichor redundet & fœteat, *pulv. eard. ben. cum pulvill. Loco emplastr. de betonic. tegatur unguent. diapomphol. comp.* quod etiam imponi potest post ustionem. *NB. Ung. hoc cum succ. solan. hyosciam. Æn. coq. in vas. Æn. posito in cacab. ▽ plenum, ne pinguedines adurantur.*

II. Si caro excre scat valde, tangatur ferro candente.

III. Ambo tumores operiantur *saccul. sicc. ex flor. chamomill. melilot. sambuc. fol. geran. Rob. solan.*

Deinde tota massa sanguinea jam miasmate cancroso imbuta quantum possibile mundetur, atque ab his particulis venenatis vindicetur. *Propterea*

I. Sumat singulo mane hor. 6. vel 7. de hoc *Electuar. & vesperi hor. 5. magnitudine juglandis.*

R. Conserv. rosar. r. ʒiij.

borrag. pulp. tamarind. āā. ʒvj.

Diaphor.

Diaphor. ʒal. C. C. ph. ppt.

Ocul. ʒ. pp. āā. ʒij.

Syrup. fl. papav. err. parum. Msc.

Superbibat juscul. alterat. borrag. bugloss. meliss. vincetox. tamarind.

II. *Alternis noctibus sumat pulv. anodyn. ʒj. vel ʒss. cum emulsion. amygd. d. vel aq. borrag. scabios. Si verò vereatur molestam noctem, sumat pilul. anodyn. No. ij. vel iij. cum aq. papav. err.*

III. *Purgetur triduo ante V. S. potion. ex tamarind. jenn. rhabarb. agaric. &c.*

IV. *Singulis tribus mensibus V. S. in pedibus nunc cephalic. nunc poplitea.*

V. *Singulis mensibus scarificetur triduo ante vel post novilunium,*

VI. *Fonticuli ʒ setaceum aperta servantur.*

VII. *Diæta accuratissima observetur, ac vitentur imprimis acria, falsa, aromatizata, coctu difficilia, ut brassica muriâ condita.*

Omittat omnia emollientia ʒ corrodentia ac putrefacientia. Præsentibus aut instantibus mensibus omnia medicamenta interna omittantur.

Si exulceratio in ore incipiat, statim adhibeantur gargarismi adstringentes ʒ refrigerantes omnis acrimoniæ expertes.

An decoct. lign. sancti conveniat ad serum malignum consumendum? Tumor frontis similis gummatibus seu tophis gallicis, & dolores imprimis noctu sæviunt. An decoct. plantag. cum sacch. ʒn. ulceri in orbita imponendum? Hoc decocto solo consolidavit D. Simon. vulnus post ablata mamam cancrofam Neidingæ in Moniali.

Nob. Domina Ægra d. 14. Febr. 1682. feliciter Feldkirchio domum rediit, à medicamentis ibi ordinatis ʒ hætenus continuatis dolores sæviores aliquantulum imminuti fuerunt; an constanter, tempus docebit. Ulcus in orbita amplius & profundius evasit: inditur nunc pulv. card. benediçt. Menses hac periodo substituerunt, quamvis illa præsentem nulla medicamenta adhibita fuerint, an id ab itinere, an verò ab ultima V. S. largissima in pede evenerit? nescit: jam quoque semel eman- sit & postea sua sponte rediit, ita scribit D. Chirurgus.

Respondi d. 21. Febr. 1682. Quia illa, quæ ultimum Feldkirchi præscripsi, dolorem imminuerunt, illis pergere poterit: ulceri in orbita oculi per d. 8. inspergat pulv. card. ben. ʒ per d. 8. pulv. ʒn. si

ex

ex orbita caro excrescat, sique illa sensus expers sit, illam *ferro candente* adurat, cavendo ne ossa attingat. Menses nullo modo sunt movendi, suâ sponte redibunt, *menagogis* vitium ad uterum transportaretur. Proximè rem omnem rursus explicent. Nos *de Cura* cogitavimus, quâ tumor consumi posset, sed oporteret, ut illa perpetuo in hypocausto maneat, vinum penitus omittat, ac parum comederet & quidem solummodo assa & subindè panatellam. An talem conditionem subiret, moneat proximè.

Ipsa scribit d. 25. Febr. post reditum septem noctibus benè dormivit: usa est *Electuar.* & *decoct.* per d. 8. Menses substiterunt: pergunt *medicamentis*, quid ulterius agendum?

Respondi d. 28. Febr. Pergat his, *de menagogis* ne cogitet quidem. *D. Chirurgo* scripsi de alia cura: quia hæc dolorem mitigat, illà strenuè pergat, scribatque diligenter, semper si domi erimus, respondebimus.

Die 7. Martii 1682. scribit Dn. Chirurgus: ambo tumores manifestè crescunt: caro in ulcere lardicea est, stylo undique ossa tangi possunt, semper aliquid cum pure excidit, adeo ut caro superflua nulla adsit, & timendum præsentem carnem amissum iri. Dolores recruderunt, quamvis ante & præsentem dolore datæ fuerint *Pilul. anodin.* Menses emanant, sperant si adessent, sibi melius fore.

In Literis de d. 19. Mart. datis addit idem: Totum ulcus lardiceum est, de hac substantia lardicea semper frustula cum pure excidunt, unde ulcus amplius evadit, versus nasum tangitur os nudum, per substantiam lardiceam quoque stylus adigi potest versus ossa, attamen non versus nervum opticum, nec versus musculum temporalem, ubi adhuc sensus superest. Nuper ulcus versus tempus post dolorem nocturnum vehementem ad unc. iij. vel iiij. sanguinis profudit, hætenus non amplius. In nupera periodo mensium apparuerunt, sed pauci, coloris sulphurei. Dolores & tumores magis crescunt quàm deficient: tumor frontis valdè incumbit oculo sano. *D. Hegi in Operatione* desideravit *Cauterium actuale*, nunc illud & *sectionem* summopere improbat.

Die 21. Mart. *Ipsa scribit* se nullum levamen experiri, tumorem crescere, dolorem tam atrocem esse, ut lapides findere posset. *D. Hegi Chirurgum Tigur.* deprehendisse os cariosum, quod *Chirurgus ordinarius* non animadvertit, laudavit *operationem*, in illa desideravit *ustionem*, quæ reliquias extirpasset; suavit *unguent. contra ossis cariem*, & ∇ *tumorem discutientem*, compositionem negavit, ∇ & *ungt. applicare*

plicare jubet *cum saccul. quibus scrophular. add. ait ung. mundare & sub crusta producere cutim.* Meminit *ulcus cancrosum succ. persicariae cum mell. permixto* integrè curatum fuisse, *an conveniat?* petit *pilul. anodyn.* Nuper menses apparuerunt dahleri amplitudine, postea aliquid de fluore albo. *An huic dolori commoriendum?* timet valdè alterius oculi jacturam.

Die 27. Mart. 1682. respondi utrique: Cauterium post sectionem adhiberi non potuisse, quia nihil nisi ossa supererant in orbita, illud quod renascitur, latuit in gena & fronte, ubi nihil tangebatur, nihil videbatur præter tuberculum in fronte, quod *D. D. Brunner* excidisset, si potuisset. De osse carioso mihi pridem scripsit *Chirurg. ordinar.* *Nec sectio, nec ustio* nunc conveniunt. Quia menses redierunt, bonum signum est. Pergat *Electuar.* quia sanguinem purificat & mitigat, ut & *pilul. anodyn.* *Nec aquam Heg.* accuratè agnosco, nisi quod *spir. acidum* sapore monstret similem *spir.* ☉ aut ☌. aut ☽ dilut. nec unguent. quod non est acre, si sub crusta novam cutim regenerare faceret, esset *mirabile medicamentum*, applicetur hoc, quia non acre deprehendi, si nocuerit, brevi omitti poterit: quia cutis integra, ☽ illa multum quoque nocere non poterit. Hæmorrhagia prænuntia est gravioris mali, si largior contigerit, faciet brevi finem laborum. *De succ. persicar.* nullum habeo experimentum.

Die 25. April. 1682. scribit Clar. D. D. N. N. Nob. Matrona vehementi jam ab aliquot septimanis excrucietur dolore malæ dextræ: nuper ad se vocatus petiit, dolorem *anodyno aliquo interno* sibi sedarem, quem in finem ipsi *Emulsion. ex sem. fr. maj. amygd. syrup. papav. & laudan. opiat. aliquot gr. cochleatim* sumendam præscripsi, ut his substantiis sulphureis effrœnes scorbuticorum salium particulas nonnihil irretirem, ligarem, atque inordinatum ipsorum motum aliquatenus infringerem; *aliquot de hac emuls. cochlearia* sumpsit, cum tumor intra os circa dentem caninum nuper cum ægrotæ non modico solamine, nemine laceffente, crepuit erupitque, mox superveniente & hætenus continuatâ copiosæ ex ulcere salivæ excretionē, osse frontis circa nasi radicem atque oculorum canthos minores nonnihil paulatim detumescēte. Indidit ulceri *Chirurgus persicariam & card. ben. contusos*, quibus effectum ut saliva copiosius promanarit. Cæterum gravissimè ex ore olet, pendentibus ab ulcere membranulis seu filamentis coloris, qualis rubricæ est, vel potius qualis gingivarum à dentis evulsione. Tumor interim continuus conscenso naso, sinistri oculi canthum proximum

ximum ad oculi album usque, ut jam huic à latere immineat, atque visuræ umbram objiciat, ab aliquo tempore obsidet.

Respondi: Exulceratio tumoris in ore calamitatum finem faciet, quia serpet, nec *hñ. specifica* locum habebunt. *Succ. persicar.* virtus mihi ignota est, scio illum acrem esse, forsan acuet sal cancrosum, pejus scorbutico. *Quid Hegiana præstiterint; hætenus non rescivi.*

Die 8. Maji 1682. scribit D. Chirurgus: Tumor genæ dextræ diu ingentes dolores excitavit diu noctuque, tandem propè vulnus externè, & internè propè dentes molares superiores exulceratus fuit cum ingenti fœtore & copioso ichore, frustula putrida extraxit. *Externè* indidit ulceri *succ. nasturt. aq. c. mell. rosac. internè* ∇ *quandam*. Per ulcus interiùs & dentes conspiciere potuit os maxillæ superioris, ossa narium nuda, addit admodum sentientia apparere & flava: gena rubescit. Tumor frontis ad nasum dependet, minus dolet: alius tumor pullulat sub oculo sinistro, qui videtur se conjuncturus cum tumore frontis, unde etiam huic oculo damnum imminere timent, minùs dolet quàm gena. Ulcus orbitæ non adeo informe est, illi indit *succ. nasturt. cum mell. rosac. addit quandoque pulv. card. ben.* Tumori imponit *saccul. sicc. Ung. $\mathfrak{G}$ ∇ D. Hegii* intermisit, quia in illis acrimoniâ deprehendit. Menses substituerunt, unde crediderunt gravidam esse, ac propterea *mea interna* omiserunt. Usi sunt quoque *R. D. Steinhauferi*, item *extract. Melamped. it. cinnab. philosoph.* quæ juvasse aliquomodo credebant, nunc quoque omittunt.

Respondi: seminium malignum restitasse absconditum in gena, nimium quàm manifestum est; quia *sua medicamenta* fœtorem tollunt, illis pergat, *externè* addi posset *aliquid de plumbo, neutiquam internis*: nullo modo gravis est, dolor & pus consumunt materiam menstrui. Placet *cinnab. philosoph.* quia dulcificat sanguinem: *saccul. sicci* tumori imponi possunt.

Mens. Jun. d. 8. mortua est Ann. 1682.

OBSERVATIO CLXXIV.

Oculi Procidentia.

Bartholomæus Mosmann, 60. annor. staturæ oblongæ, gracilis, pallidus. Capillis rectis & teneris subnigris præditus: natus & educatus in Sylva Hercynia im Dänenbrunn. Ab anno ætatis 20.

nunquam ægrotavit, nunquam capite doluit, licet se largius vino invitasset. Rarò coryzam expertus, subindè rheuma ad pectus passus est, ut valdè tussire cogeretur, brevi tamen cessante tussi. Bellona in Germania sævissimè tyrannidem suam exercente, à milite peculii sui spoliatore immaniter in bregmate sinistro sclopeto inverso percussus fuit, ut humi prostratus omnium ignarus procubuerit: suâ sponte ad mentem rediit, nec postmodum *Chirurgi alicujus operâ* bonis omnibus exutus, usus est. Tangitur adhuc proximè futuram, vel in ipsa futura non procul à vertice ossis inæqualitas, & aliqua ejus eminentia longitudine unciaë unius cum dimidia: verùm post hanc contusionem nihil adversi sensit, & laboribus suis rusticis citra ullum impedimentum hætenus præfuit. *Ante octo annos* inferior palpebra dextri oculi protuberare cœpit præ sinistra, ceu Emphysemate affecta: nullus præcessit casus, vel ictus, vel contusio, vel capitis dolor, vel alia occasio ulla, quæ tumoris hujus causa esse potuisset: nec inde vel minimam molestiam cepit. *Ante septem annos* adhuc sclopeto metam præfixam petiit, inter præstantiores sclopetarios numeratus. Circa illud tempus obauditio ipsi in aure dextra evenit cum tinnitu, quâ aliquandiu durante ac penitus cessante tumor protinus crescere cœpit, ita tamen ut illius incrementa non animadverterit, nisi monitus fuisset, adeò ne minimam molestiam in principio pepererit iste oculi dextri tumor: ab illo tempore sensim tumor crevit *sex annis* ad hanc molem, quâ nunc videtur: à *biennio* ferè in eadem magnitudine perdurat; nec si laboribus rusticis vacet, metet, aliave peragat, indè amplius intumescit, nec quicquam damni *hac æstate & autumno 1670.* quibus in fœnificio & metendo occupabatur strenuè, indè percepit; imò expertus est se tunc melius habere, cum inter labores oculi tumescentis obliviscatur. *D. 20. Sept. 1670. me Scaphusii convenit, cum D. D. Chr. Hardero & Joh. Thoma Forero diligenter tumorem exploravi.* Tumor magnitudine ovi gallinacei extra orbitam oculi dextri prominet, non exactè tamen ovalis: infernè amplior est, supernè versus radicem nasi magis acuminatus: in medio hiatus est inter superiorem & inferiorem pupillam, per quam protuberat annata rubra, tumida instar transversæ farciminis: est mollis, æqualis, nisi supernè ubi pomum oculi sub palpebra latet, concolor, superior palpebra lata admodum est ultra uncias duas sc. adhuc ciliis suis prædita, mediocriter & non multum naturali crassior, venis varicosis prædita, quæ usque ad tempus dextrum extenduntur: superius concolor, infernè rubicundior, quia ipsam sæpè deorsum trahit digitis ut oculi pomum tectum maneat, palpebram enim suâ sponte deorsum movere & oculum claudere nequit, at sursum aliquo modo illam movet, aut pressâ inferiore palpebrâ aut tu-
more

more sua sponte resilit, oculusque denudatur. In illa adhuc punctum conspicitur in angulo majore. Inferior palpebra quoque laxa est & ampla vasis varicosis prædita, cujus maxima pars à tumore & protuberante annata tegitur: sursum sublata annata & pomum oculi cilia videntur, at punctum illud in majore angulo insculptum reperire nequii: sursum levatâ palpebrâ pomum oculi in superna parte versus radicem nasi apparet, ultra orbitam prominens multum, nam totus tumor extra orbitam ad uncias duas exstat. Oculus integer: nullum vitium in iride aut pupilla apparet, nisi quod hæc paulo minor videatur, exactè rotunda: albuginea supernè candida est, variegata tamen & confersa minutis vasis sanguiferis. In parte inferna ab iride rubescit, tumet, mollis tamen est, in illa hinc inde ulcuscula apparent ceu in herpete miliari, attactum annata tumidior & rubescens, optimè perfert, digitis tetigi hinc inde sine omnis doloris & molestiæ sensu: in angulo majore apparet vestigium carunculæ lachrymalis. In parte inferiore versus angulum minorem omnia impleta sunt tumore, molli, fungoso, indolente, attactui facillimè cedente, qualis quoque est annata tumorem hunc abscondens, videtur totam cavernam, totum oculi antrum occupare maximè inferius, & versus angulum minorem & extrudere pomum oculi, quo ei ceu pulvinari incumbit. Oculi globum ita extra orbitam protrusum movere potest sursum, deorsum, ad latera & in orbem. Videt quoque objecta simplicia non duplicia, accurate, distinctè adeò, ut muscam per fenestram repentem conspiciere possit: visio tamen aliquo modo fallax est, nam ostenso oculis ambobus apertis objecto aliquo ex. gr. nummo, dum manu illud prehendere conatur, ab objecto declinat versus latus dextrum, neque illud, quamvis proximè ad illud accedat, tamen attingit, quamvis objectum distinctè & simplex oculis obversetur. Neque in tumore neque in oculo dolorem patitur vel pungentem, vel pulsanter, vel tensivum. Solum quando aeri frigido oculus exponitur, aut palpebrâ denudatus lumine illustratur, lachrymis seu tenui sero exstillante, pruritus & ardorem patitur: si fricet oculum linteo mundo & molli etiam fortiter, pruritus remittit, à splendore lucis illum valde percelli vidi, protinus inde lachrymis manantibus. Tumor iste non impedit somnum nec in operibus rusticis peragendis ipsum remoratur. *Ante triennium* per integrum annum pruritus & ardor oculi, ceu graviore ophthalmia affectus fuisset, oculus pruriebat, ardebat, multumque lachrymæ ex illo manabant, unde somnus impeditus fuit. *A biennio* ab his immunis est, modo oculum contra frigus probè muniat, nimiumque splendorem detractâ superiore palpebrâ arceat. Oculi globum sæpè manu non sine vi quadam intra orbitam trudit absque ullo dolore, imo cum quodam levamine: ita retruso oculo tumor mollis

sub inferiore & superiore palpebra major apparet, magisque protuberat annata.

Anno 1669. Mens. Nov. Empiricus quidam sub palpebra inferiore applicuit *exedentia*, unde dolere cœpit oculus dexter, simulque obfuscabatur sinister oculus: quibus omissis utrumque cessavit. *Not.* Supercilia ad dimidium ferè hujus tumoris deorsum tracta apparent: in victu parcus est, nec vino deditus, & vix semel vomuit.

Die 27. Sept. Rursus hanc procidentiam diligenter perlustravi: vidi supercilium unciae distantia à limbo orbitæ deorsum tractum, pomum ab interno tumore versus canthum majorem & nasum oculi adactum: illud ipsum in linea parallela medii nasi versatur, sed ultra dorsum nasi prominet. Palpebra inferior duarum ferè unciarum lata est, in illa adhuc cilia apparent, protuberat admodum. Sub palpebra inferiore tumida & sub superiore versus angulum minorem tumor tangitur, qui mollis & planè indolens, impresso digito cedit, remoto digito mox in altum tollitur. Annata per hiatum palpebrarum altè prominens crassa est, rubra, attactum optimè ferens: ulcuscula herpeti similia pauciora versus canthum minorem videntur, plura versus canthum majorem. Multa etiam consolidata sunt *beneficio catapl. ex pulp. pomor. cum croco in lacte coct.* Repressi vi non levi oculum, qui prementi digito cedebat sed inferius, versus angulum minorem & supernè sub palpebra superiore tumor major ex antro prodiit, ac utramque palpebram & annatam attollebat in majorem tumorem; de repente oculo denudato lachrymæ protinus emanabant cum pruritu aliquo, quin etiam tenue serum ex nare dextra stillabat, utcunque fortiter pressi digito oculum, quin etiam annatam hinc inde attigeram, nec lachrymæ profluebant, nec dolorem, imò indè levamen aliquod percipiebat.

Resolutio.

Affectus est Procidentia vera seu πρόπτωση seu ἐκπιεσμός oculi: quia non protuberat tumor in cornea ut in σαφυλώματε, quam meritò improprie procidentiam dici rectè monet *Tulp. Obs. Med. L. I. C. 28.* nec est pomum oculi fungosum & cancrosum, quam oculi afflictionem. *Tulp. l. c. § Fabr. Hild. C. I. Obs. I. § Cent. 6. Obs. I.* procidentiam appellant, fortè minùs rectè, licet extra orbitam oculi excedat, cum non solum oculi situs, sed tota conformatio in his fungis pervertatur: sed oculus totus & integer extra antrum protrusus videtur, non secus ac integrum à causa violenta totumque pomum extru-

extruditur : Sic novit *Henr. ab Heer Obs. 4. pag. 69.* Cuidam digitis oculum expressum fuisse, ut ad nasi extremitatem penderet : & alium cui ictu tegulae oculus excussus, qui ad dimidium nasi pendebat cognovit. Ambobusque oculos depositos fuisse, citra visus lationem meminit. Sic *Aldrigetto à Turca* ictu oculus excussus extra orbitam fuit, teste *Joh. Rhod. C. 1. obs. 84.* Huic medebantur *Turca cucurbita magna sine scarificatione nuchae affixa. p. 54.*

Causa autem proxima, quæ oculum ita ex sua sede pulsit non est ictus aliquis, aut vehemens aliquis nixus, qualis in difficulter parientibus, aut vomitu nimio, aut in tenesmo diuturno observatur, aut casus aliquis; nam nihil horum præcessit: & licet ante hos triginta annos in bregmate dextro cranio introrsum cedente sclopeto percussus fuerit, hæc procidentia tamen illi vix adscribi poterit, cum 22. annorum intervallo nihil adversi persenserit nec in capite neque circa oculum. Vomitus aut alii nixui quoque id tribui nequit, præterquam enim quod nullius horum diligenter examinatus meminit, etiam *Hild. in annotat. ad Obs. I. Cent. I.* dubitat de nixu parturientium & tubicinum, cum ille sæpè adstiterit difficulter parturientibus, nihil tamen horum, observavit, neque ego, quamvis sæpè adfuerim illis, quæ manum enixæ erant partûs genere omnium difficillimo: protuberatiores quidem vidi oculos sed non ex orbita planè excedentes. *A vomitorio* quidem factum meminit ibidem sed in peste affecto & mediante affluxu. *Platerus T. III. L. 2. C. 2. p. 592.* Causam violentam sed summè impellentem admittit, nam ait adeo firmiter cum membranis suis & musculis orbitæ connexi sunt oculi, ut etiam vix & non nisi magno labore in mensa appositi cocti erui, sectioneque connexus ille dissolvi queat. A capitis contusione, casu, ictu oculi aliquantisper procidere & à conatu aliquo magno ex. gr. partûs difficili excretionem, & oculos nonnihil extrorsum vergere atque ob id majores apparere, non tamen perseverantem prolapsum sed saltem prominentiam existere.

Paralysis musculi septimi quoque creditur prolapsûs causa: verum, ut *Plempius rectè monet*, hæc in mulis aliisque bestiis quam in homine locum potius haberet, quæ septimo musculo præditæ sunt: paralyfin tamen admittere cæterorum musculorum videtur hujus prolapsûs causam: quam tamen falsam apoplectici & paralytici, etiam oculis simili labe affectis, convincunt, quis enim in his unquam prolapsum oculi verum vidit? licet enim musculi resolvantur, nisi causa extrudens valida accedat, licet oculi resoluti sint, firmiter tamen membranarum beneficio detinentur. Apud nostrum paralysis planè locum non habet, quia oculum quaquaversum movet: utcunque autem oculus non doleat, sensûs tamen expertem nullo modo esse, docent pruritus & læsiq à lucis splendore.

Humores intra oculorum orbitam largiùs effusos quidam causantur : at *Plater. l. c. in Praxi id fieri posse negat*, quia nulla cavitas vacua in oculo inveniatur, nec via detur, qua in oculos congeri aut aliunde eò corrivari possint : nam non necesse, ut humores in prolapsu se oculi pòmo ingerant : sufficit ad extrusionem, si in orbita colligantur, nec viæ desunt. Et ipse hujus exemplum habet *L. 3. Obs. p. 766. De infante cui oculus ex sede sua ovi gallinacei magnitudine prominebat, quem prolapsum ab humore esse curatio docet, nam curabatur Catapl.*

R. Farin. fabar. scut. j.

Pulv. s. fœnic. ʒß.

Chamom. p. j.

Coq. in lact. add. paux. mell. & butyr. rec. per mensem continuato citra visûs lesionem.

Ab humorum in orbitam oculi decubitu oculum prolapsum alii quoque memorant. *Guil. Fabr. Hild. in Annotat. ad Obs. l. Cent. I. Post Variolas, item post furunculos immaturè curatos, ut & post ineptam Catarrhacæ depositionem humores hæc loca petiisse ac oculos protrusisse scribit. Ballon. Epid. & Ephemerid. L. 2. p. 267. Fratri D. de la Barre Medici febris tertiana quarto paroxysmo adeo fuit vehemens, ut sursum translatus humor fuerit : hinc ἐκπρὸς seu expressio & exitus foras unius oculi factus est, oculusque deperditus tabuit. Id confirmat quoque Salmuth C. 3. Obs. 15. Nobilis catarrho laborabat admodum gravi ferinaque tussi accedente. Procidentia sequitur oculi dextri : licet verò bulbus oculi remediis restitueretur, si quando tamen cerebrum humectaretur, vel catarrhus recrudesceret, procidentia quoque revertebatur, sed per intervalla seni Mechanico sæpè eveniens procidentia utriusque oculi ferè ad genas usque, quæ fomento ex rosis curabatur, ut per semestre intra orbitam maneret, & quia cum insigni capitis debilitate juncta fuerat, procul dubio ab humoris influxu dependebat apud Schenk. ex Kneulin. l. 1. p. 160. ut & Juvenis, qui ex alto delapsus est, cui oculi extra palpebras exilierunt, à Christ. à Vega curabatur fomento ex ros. & balauft. &c.*

Verum huic Ægro nec à subito humoris decubitu prolapsus videtur oculus, quia lentè & per incrementa tarda oculus prominere cœpit, nec ulla hujus humoris irruentis indicia adfuerunt, nec sensim congestus intra orbitam humor videtur intra musculorum & pinguedinis spatiola, quia humor extravasatus qualiscunque fuisset, sive sanguis, sive serum, tanto temporis sc. 8. annorum spatio impune & citra gravissimam corruptelam stagnare nequivisset, quia musculos, membranas, ossa arrosisset : deinde humor in his locis stagnans tam diuturno alluvio musculos eorumque nervos emollivisset ac ipsis paralyin induxisset. Insuper toties & tam valido conatu trusus oculus humorem per foramen nervi optici, quod laxè & ruptibilibus fibris mediantibus

antibus nervum circumdat, intra cranium cum gravissimis symptomatibus adegisset. Præterea, si humor extra vasa nullibique coercitus intra orbitam fluctuaret, oculus non versus nasi elatiorem partem potius pulsus conspiceretur, sed in medio mansisset humor æque in dextra quam in sinistra parte oculum circumfluxurus: denique ipso attactu sub palpebris ambabus utcunque tensis, attamen à protuberante oculo detractis adhuc rugosis, ut & sub ipsa annata licet tumida tangitur substantia quædam alia magis pulposa & firmior, quam quæ nudus humor dici possit. Itaque à tumore quodam intra orbitam sensim enato oculum ita protrusum existimo. Tumor iste non est, nec fuit unquam inflammatio, quia nunquam doluit, nec tamdiu durasset: nec est scirrhus, quia est mollis; nec cancer, quia indolens, & à duobus annis crescere desiit, quia utcunque à lachrymarum acrimonia annata erosa fuerit, nunquam tamen in conditionem deteriorem degeneravit, nec à frictione exasperatus fuit, quod cancroso omnino accidisset, potius videtur tumoribus anomalis accensendus, sive jam sit tumor cum folliculo, sive ganglion quoddam mollius & fungosius ex parte membranosa aut nervosa enatum, sive sarcoma: qualiscunque demum tumor sit, benignus est, cum expers omnium pravorum symptomatum existat. An oculorum variculæ, quarum mentionem *Marc. Aurel. Severin. de recond. Abscess. Nat. L. 4. §. 7. p. 189. fecit*, principium hujus tumoris fuerint, certò statuere nequeo, cum virum istum prius nunquam viderim, nec ille harum indicia unquam animadverterit, nec illarum vestigia supersint: nisi quod in albuginea superne venæ turgidiores, & in palpebris & tempore nunc vasa varicosa appareant, quod tamen tumoris moli potius tribuo, quæ sanguinis motum remoratur. Certè si varicosæ dispositioni vasorum intra oculi orbitam reconditorum tribuendus esset prolapsus, vix abesset dolor. Varices enim plerumque dolent, ob continuum sanguinis adpulsum, maxime circa partes membranasas & nervosas: & licet *κυρσοκήλη* nunquam doloris expers sit, ibi tamen varicosa illa constitutio non ita intra tales angustias coercetur, ut liberè distendi non possit: quamvis neque illa quoque semper dolore careat. Aderent quoque vestigia varicularum in sano oculo, nam *Severin. in l. c. ait*, procreatas & sibi vias perpetuò in hominibus crassiore sanguine redundantibus, citraque inflammationem annatæ à terminis iridis variculas istas, seu venas extumescentes distensione, non vividi & rubelli sed atrii sanguinis se conspexisse. Crasso quidem & melancholico sanguine abundare videtur pallidus, crine subnigro præditus & victus ratione crassa pro more incolarum *Sylvæ Hercyniæ* utens, ubi vescuntur carne suilla, pane avenaceo, ponderoso, gravi, non bene fermentato, polenta, pis, caseo aliisque hujus sortis. At nullæ tales in oculo conspiciuntur, cum tamen

secundum circulationem sanguinis æquè ad sanum oculum crassus sanguis ac ad ægrum perpetuò deferatur. Verum licet de variculis nihil certi constet, nihilominus tumor anomalus quidam intra oculos generari potuit, cum intra orbitam, glandulæ, arteriarum capillamenta, nervorum expansiones & membranæ existant, ac humor nutritius superfluous & pravus tumorum materia adferri, & sedes, in qua materia recipi & imbibiri possit, adsint, non secus ac sub cute, in mesenterio & alibi, ubi non rarò tumores anomali luxuriant, sæpe etiam tumores isti sui exordium in parte aliqua nanciscuntur, cujus nulla causa explicari potest, nec effari licet, non solum, quare hunc afficiat, in hoc vel illo loco stabuletur; quamvis alii qui his destituuntur, æque pravis succis nutritiis scateant, aut pars aliqua fortè proclivior foret, ad tales humores recipiendos, quam oculus in isto fuit, scilicet latet nos exacta humorum constitutio & partium imbecille robur in individuis vel maximè.

Postquam tumorum istorum stamina parata sunt, videmus naturam in his conservandis, nutriendis & augendis æquè ingeniosam & sollicitam esse, quam in nutrita & augmento partium naturalium alias mirè occupata est: undè vix tumor anomalus erit, quem non arteriæ & venæ adeant, addo quoque nervi, undè, nisi dum hi tumores auferuntur, Folliculus cum vasis nutrimentum adferentibus radicatus extirpetur, recrescunt brevi sæpe majores.

Pari procul dubio ratione apud ægrum nostrum tumor anomalus non procul ab externo angulo minore intra orbitam enasci in glandula aliqua intra oculum recondita, aut ex fibrilla aliqua membranæ laceræ & à succo nutritio vel copioso & luxuriante vel viscidior nutriti & augeri, nemine advertente aut ansam explicare sciente, cœpit: qui indies quotidie accedente alimento sufficiente auctus fuit, donec ad molem accessit palpabilem. Quia sensim crevit tumor, lento gradu quoque nervum opticum & musculos pomumque oculi extendit ceu corpora sequacia, laxavit annatam, oculum intra orbitam detinentem, unde non unico impetu oculus prolapsus est, ipseque in hanc usque horam visum integrum retinuit, nisi quod oculo nimis versus nasum truso parum fallat. Est quoque tumor iste pro more anomalorum indolens & non nisi mole gravis; quamdiu enim isti folliculo tecti sunt, & exulcerationis aut inflammationis expertes, nullam molestiam pariunt, nisi ferè sua magnitudine, quandoque pondere, aut si qua vias comprimant vitæ aliisque actionibus necessarias. Et licet ardorem & pruritum pridem graviolem senserit, nunc non sine irritatione utrumque experiatur, tamen illi non propriè ad tumorem spectant, sed ad annatam, quam lachrymæ salsuginosæ longiores arrodunt, aut ex ulcusculis herpeti miliari similibus in ejus superficie conspicuis facile colligi potest, non ultra superficiem tendentibus.

Talem

Tumorem talem oculi prolapsi causam aliquo modo extitisse, unicum, quod equidem sciam in Observationibus exemplum occurrit apud Viç. Trincavell. Aff. Partic. L. V. C. VI. p. 62. De Juvene Veneto, cui dexter oculus adeo prominebat, ut universam ferè faciem deformaret, quod contigerat à tumore scirrhoso, qui erat in parte interna, qua membrana annata oculum ossibus annectit, quique etate & medicamentis curabatur. Nollem ficus Hild. & Tulp. his accensere, nisi fortè primordia fungorum illorum cancroforum his tumoribus similia putentur, quæ irritata ab acrioribus in cancos degenerarint. Quid apud nostrum sperandum & agendum sit? superest dicendum: quia protuberantia ista ultra octo annos durat, & tumores isti medicamentis absumi, maximè adultiores, nequeunt, & Chirurgia per se periculosa ob vasa procul dubio tumorem nutrientia insignia & magna, & ob visum adhuc integrum, damnosa, imò incurabilis erit. Quia tamen sine magna molestia procidentiam sustinet, vitæ illam insidiari nondum est credendum. Interea opera danda ne incrementa sumat aut irritetur, & malignitatem aliquam acquirat, si exulceretur forte: itaque ante omnia in cibo vitet acria, valde salita, succum crassum præbentia. Vinum generosum sulphuratum nocentissimum erit. Radii solares, ignis, fumus, venti aquilonares aliique validiores. Labores rusticos subeat tales, qui minùs violenti sunt, ne laboriosa conando sanguinem fortius ad oculum adigat. Vitanda quoque sunt omnia medicamenta acrimoniâ prædita, maximè verè exedentia, quia non solum pomum oculi attingere possent, sed etiam tumorem mali causam proximam exasperare, & malignum & cancrosum reddere facile possent. Tutiora erunt illa, quæ citra incrassandi vim humorum affluxum reprimunt, ideo sacculi parari possunt ex musc. prunor. sylv. ros. r. equiset. fol. quern. &c. cooperiatur oculus capsulâ plumbeâ, quæ premit & refrigerat, ac incrementum prohibet. Si dolor adveniat, parari posset Catapl. ex pomis in lact. coct. cum croco. Cataplasmata minùs commoda forent viro laboribus dedito & nunquam quieto. Si forsan affluxus fieret ad oculos, Vesicatoria & Hydragoga necessaria forent. Scarificationes triduo ante novilunium alternis mensibus conducerent.

Scripsi d. 23. Sept. 1670.

Bartholom. Mosman me Schrambergæ rursus convenit d. 10. April. 1680. Ei oculus dexter admodum protuberat: longitudo ejus est unc. v. latitudo ab uno ad alterum angulum plus quam unc. iiij. altitudo extra orbitam unc. iij. Protuberantiæ hujus pars tegitur palpebrâ superiore valdè distentâ, quæ facile manu removeri potest, sub illa re-

conditur oculi pomi pars, albugineum colorem retinens, per quam insignis magnitudinis vasa sanguinea conspiciuntur. Pomum oculi non amplius pulvinari carneo medio incumbit, ut primum fiebat, cum hanc protuberantiam vidi, aiebant sensim oculum sursum trusum fuisse ab excrescentia illa carnea, ipsumque pomum multo majus est quam cum prima vice me convenerat. Inferior palpebra plurimum a pomo recessit, ut ejus inferior pars nuda promineat, in ejus medio conspicitur macula livida transparens, duriuscula, attactum perferens, amplitudine unguis parvi digiti, non rotunda sed inæqualiter angulosa: videtur portio corneæ aliquomodo pellucidæ; reliqua portio similis panno sericeo rubro, quæ perfricta sanguinem tenuem facile stillat; convexa est & dura. Sub palpebra inferiore continetur tumor molli, qui ad mediam ferè genam descendit, quem pulvinar vocavi. Inferior palpebra à protuberantia non potest removeri, tumorem tamen mollem sine dolore attollere & sub illo limbum orbitæ inferiorem attingere valui, & manifestè comperi tumorem mollem radicem suam intra orbitam habere. Glandulam lachrymalem invenire nequii, licet oculum ad latus truserim. Nullum dolorem neque in oculo neque in capite patitur: quando oculum frigido aeri exponit, facile veluti lachrymas fundit cum pruritu quodam. A duobus annis demum visum in hoc oculo amisit, in altero optimè videt. Protuberantiam hanc tegit *fol. lapathi acuti*, quod calorem extrahere dicit, illamque fasciâ dextrè coercet, ne amplius protrudatur, quod fore credit, nisi hac ratione impediretur. Nunc est *Senex* 76. annor. robustus, qui sine difficultate aut dyspnœa quadam altos montes conscendit, arat, fodit aliasque operas rusticas perficit, duriter vivit, noctu solum tribus horis dormit, non ob dolorem quendam ab oculo excitatum, sed ob curas domesticas, quas imprimis attulerunt milites ab aliquot annis hic quoque hybernantes. Protuberantia hæc jam à 16. annis incrementa sumpsit, originem adscribit militum crudelitati, qui miserè pridem ipsius caput contuderunt.

Die 25. April. 1682. ipsum iterum vidi Schrambergæ: Tumor oculi propendet, ut vix unc. j. distet à labio superiori: à supercilio, quod prominet ad labium, longum deprehendi unc. viij. latum unc. vij. ab uno angulo ad alterum, altum unc. v. Iris non amplius videtur nec pupilla, ibi cornea protuberat. Palpebra superior detegi potest, inferior non: pomum oculi excoriatum est: palpebræ habent vasa varicosa; hæc primum in superiore, postea in inferiore aperta fuerunt, & hætenus aliquoties vas sanguineum refferatum in oculo profudit cum impetu sanguinem, ut mortem timuerint, octies id fiebat *Mens. Febr. & Mart.* aliquando ad lbiiij. inde incidit in leipothymiam, alias ad unc. viij. sanguinis profundeabat cum levamine. Ante eruptionem

nem caput tumuit, postea detumuit. Cæterum tumor est indolens & mollis. Obambulat, operas quasdam peragit: à carne suilla & lacte tumor incalescit & dolet: placentæ non nocent: sæpe per dies 2. vel 3. parum comedit: vinum pauca quantitate non nocet, at si 3. cyathos ebibat, dolet.

Mens. August. 1684. viribus sensim deficientibus mortuus est, cujus tumor oculi eam tandem excrevit in molem, ut caput exæquarit, incubuerit humero & magnam oris partem tegerit, hanc ob causam dum extrema inunctio dabatur, ab ore removendus erat: utcunque varii generis ichores continuè exstillarint, non tamen fœtuit: sæpe arteriola rumpebatur, unde dolor remisit aliquandiu; sanguine stagnante diutius dolor rediit: qualibet vice autem multum sanguinis profudit: ob tot hæmorrhagias hydropicus tandem factus, obiit placidè mente ad ultimum halitum integra.

OBSERVATIO CLXXV.

Visum conservandi modi apud Literatos.

Nobilis, Clarissime, Excellentissime, Experientissimeque
Domine Doctor, Domine longè Colendissime!

Nobilissima, Celebrataque Fama, qua Exc. Vestra passim omnium ore circumfertur & simul suavis amicitia, quâ plusculis abhinc annis partim tempore Rev. D. Cognati mei, Abbatis Georgii piæ memoriæ, partim etiam moderni D. Abbatis, cui Exc. Vestra fonticulos aperuit ad educendas noxias defluxiones, facit, ut ejusdem benevolentissimas juxta ac doctissimas fores mihi pulsandas ducam, in negotio quopiam, quod & in singularem Exc. Vestræ honorem, & in multorum utilitatem cessurum spero. Est autem res ejusmodi.

Habeo sub manu lucubrationem, in qua cum de pluribus aliis rebus, tum etiam de ratione ac methodo studendi nonnulla pertractare animus est. Quia verò multi Viri, quæ Religiosi, quæ Seculares, qui literarum studiis addicti sunt, conqueruntur de Caligine Oculorum sensim ac furtivè subrepente, ita ut hoc uno ex capite nobilissimos sæpe labores literarios interrumpere vel omittere cogantur; operæ pretium omninò esset, si perceptiones quædam, sive etiam antidota, doctioribus musarum alumniis proponerentur, quibus adjuti facilius feliciusque decurrerent hunc studiorum campum, cursumque semel cœptum in longam ætatem continuarent. Hinc est, ut Exc. Vestram enixè rogem, dignetur, subcesivis horulis aliquid hanc in rem subnotare, ac præci-

puè illa, quæ oculos magis debilitant & caligine obruunt, itemque illa, quæ vegetam eorundem aciem fovent & conservant, in chartam consignata mihi transmittere. Nec dubito, quin facilem ac pronam *Exc. Vestræ* humanitatem sim experturus. Si enim longissimos pariter & longè eruditissimos de re medica discursus transmisit *Uratislaviam, Silesiæ Metropolim*, quos in *Collegio Curiosorum Naturæ, sive in Ephemeridibus Medicis* non sine singulari delectatione perlegi, spem, fiduciamque facilem concipio, fore, ut *Exc. Vestræ* tantillam mihi operam non de- neget. Ego sanè, quod decet hominem Religiosum, gratissimo animo agnoscam beneficium & orbi literato palàm testabor, me à *Famosissimo Experientissimoque D. D. Wepfero* has pro *Libro meo* symbolas exorasse & impetrasse: ac præterea ero &c.

*Villingæ in Monasterio
S. Georgii d. 26. Maj. 1679.*

*Nob. Clar. Excell. & Experientiss. Do-
minationis Vestræ*

Servus ad nutum paratissimus

P. Georgius Seister, Prior Monast.

Responsum.

OMnia necessaria ad visus conservationem & præservationem scribere si vellem, volumen condere cogerer. Sufficiet tres præcipuos affectus *Literatis* familiares nominasse ac præservandi rationem tradidisse.

1. Luscositas, quæ statim in principio & dum aliquis animum ad literas applicat, cavenda est: nam postea est irremediabilis affectus, quamvis non sit pessimæ notæ, cum plerumque visum in decrepitam ætatem conservet. Multis tamen modis incommoda est, cum nonnisi oculis propius admota videant, & si ad distita videre velint, oculos munire coguntur perspicillis. Evitatur si adsuefiant *Studiosi* erecto capite legere & scribere, statim in principio.

2. Ophthalmia seu oculorum inflammatio: quæ diu durans aut crebrò repetens visum mirè obfuscet, imò subindè excitatis pustulis & ruptis cicatrices post se relinquit in cornea, quæ si pupillam operiunt, visum summopere impedit, imo crassior & amplior abolet.

Evitatur Diætâ, fugâ acrium salit. aromat. conditor. vini generosioris potu. Declinatione aeris impensè frigidi aut fervidi. Fumo &c.

Curatur purgantib. pil. cephalic. El. lenit. syr. ros. s. s. V. S. Vere & Autumno. Fonticulis. Vesicatoriis post aures. Linimento ophthalm. Crat. aq. ophthalm.

R. Aq.

℞. Aq. ros. alb. euphras. āā. ʒiʒ.
Sief. alb. Rh. s. o. ʒʒ. Msc. aut add.
℥l. alb. gr. j. vel ij.

Foris malv. equis. sem. foenugr. in aq. & lacte coct. pom. putrid. in lacte cocta.

3. Caligo seu obtenebratio vel obstructio nervi optici, gutta serena, vel impleta pupilla seu obstructa, suffusio, cataracta.

Evitatur Purgatione, V. S. Fonticul. Setaceis. Lucubrationum & studiorum intermissione. Præsens curatur frequenti purgatione, V. S. parca : Trag. cephalic.

Plura vid. in Vop. Fortunat. Plemph. Ophthalmograph. Lovan. 1659. Edit. 3.

OBSERVATIO CLXXVI.

Oculos Remedium clarificans.

Nobilis, Clarissime, Experientissime Domine, Amice
Colendissime!

TAmetsi, post obitum mei Reverendissimi D. Antecessoris, Viri sanè pietate & eruditione eximii, in ejus locum gradumque indignus ego suffectus sum, nihilominus à me tantum abest, ut veteri necessitudini meorum Amicorum renuntiem, ut potius in eo sim totus, ut & veteres amicitias servem illæsas, & mihi conciliem novas, præfertim, ubi me ad id spectata virtus, & doctrina invitat. Cum igitur jam antehac in Clarissimæ Dominationis Vestræ notitiam, alloquium & commercium quoddam epistolare pervenerim, visum est mihi hac occasione meum affectum, constantem certè & nunquam intermoriturum testari, simulque bonum omne, qua animæ qua corporis, qua temporaneum, qua æternum, ex intimo animi sensu comprecari. Atque ut Nob. Dominationi Vestræ, velut oraculo Medicorum dem occasionem rescribendi, propono quæstionem Physico-Medico-Theologicam. Quidam Exc. Doctor Medicinæ, ut me legisse vivacissimè recordor, pro comparanda singulari claritate oculorum sequens remedium præscripsit. Sub initium Julii, ante solis ortum, fac per innoxiam puellam strophio colligi rorem deciduum, potissimum ex tritico; ros ille exprimatur in lagenam, lagena reponatur in cellarium clausa, ex qua deinde rorem purificandis oculis

856 Observatio CLXXVI. Oculos remedium clarif.

culis, continuis aliquot diebus, adhibe, & miram oculorum serenitatem experieris.

Hic tria occurrunt quæsitu digna. *Primum est Physico-Medicum: an sc. revera vis purificandi oculos insit rori matutino? secundum & tertium est Theologicum: an nulla sit superstitio, quod ros debeat colligi per puellam? item, quod debeat fieri per puellam innoxiam, hoc est, ut ego interpretor, nullis adhuc luxuriæ fœcibus inquinatam? cur non idem perinde præstet homo quilibet, aut certè puer itidem innoxius? Si Clarissima Dominatio Vestra poterit hic mihi causam, si non certam, saltem verosimilem assignare, credam ego, rem carere superstitione, secus minime. Quanquam fortè Auctor, in quo mysterium hoc legi, requirit puellam innoxiam non velut conditionem necessariam, sed tantum exempli loco, si sic, res salva esset. Et dum hæc depropero, confirmor in hac opinione, quod communiter soleat ejusmodi negotium roris colligendi committi puellis & ancillis. Sed & è diverso rursus crescit dubium, quod Author tam signatè nominet puellam innoxiam, ut videatur personas alterius conditionis satis clarè excludere. Sed Nob. Dominatio Vestra velut præstans Oedipus hanc sphingem solvat. Interim &c.*

Villingæ, d. 24. Jan.
1686.

Nob. & Clar. Dominationis Vestræ
Amicus addictissimus

Georgius Abbas

Responsum d. 2. Febr. 1686.

ROs Majalis præditus est sale vol. & fixo, partium tenuium, subtilis, discutiens & mundans: unde corneæ pelluciditatem conservat, non autem ad interiora oculorum sc. ad humores tres pertingit, aut coagulatum dissolvit, quia obstat densitas corneæ & crassities. Chymici mirè ejus vires deprædicant, conficiunt enim inde spiritus pro auro potabili & Tinctura Corallorum. Colligitur Mense Majo & in vestris regionibus Circa principium Junii ante solis ortum, quia post exortum solis volatile auffugit & radiis solaribus subtilior portio abripitur: crassior remanet, quæ quandoque acerrima fit, melque roscidum producit jumentis & pecudibus sæpe lethiferum. Colligitur non solum de tritico, sed etiam de zea, secali: optimè à plantis ophthalmicis scilicet Fœniculo, Euphrasia. Puella intemerata non sine consilio ad collectionem feligitur: præsupponuntur tales nec menstruatae nec lue aliqua infectæ, quod utrinque penes adultiores & malorum morum timendum

mendum est. Aliàs apud Chymicos, qui rorem Majalem magnificiunt, non attendi observarim, Puer ne an puella ad hujus collectionem feligatur, si modo statò tempore *verus* & *purus* Ros colligatur.

OBSERVATIO CLXXVII.

Ulcera tunicae corneae cum Ophthalmia & Hemicrania.

DOm. Henricus H. 42. annor. staturæ justæ : pallidus, subflavus, morbis calidis obnoxius, inordinate vivens, quandoque poculis indulgens : Vere 1673. doluit subinde caput in fronte & occipite dextro. Die 21. April. 1673. Fori judicarii Assessor creatus largius bibit; dies noctesque potando transegit. Tabaci pulv. & fumum hausit, unde dexter oculus inflammatus fuit. Ante hanc inflammationem subindè oculorum amborum ἐπιφθορὰν passus est : hujus causâ Cilia evellere permisit, ac si radices illorum p. n. cutim perforantes dolorem & inflammationem quandam accersissent. Post electionem hanc evulsionem iterandam curavit, unde inflammatio in dextro oculo incrementa sumsit. Hinc usus est variis ophthalmicis ung. Collyriis &c. hinc inde conquisitis. Post plures septimanas demum methodicè tractari cœpit : scil. usus est Pil. purg. vin. medic. vesicatoriis, topicis variis ad inflammationem & ulcera oculi mitiganda præscriptis. Factum est, ut postea ophthalmiæ ulcera accederent.

Die 7. Jul. h. a. Ipsum oculum dextrum contemplatus sum : annata purpurâ rubicundior : iris cum pupilla turbida, sordida, obtecta muco albo crasso, turbido. Lachrymæ largiter manabant, cum muco quodam pellucido. Post usum aq.

℞. Aq. Euphras.

Ros. alb.

Solan. aa. ℥ij.

℥l. Rom. gr. j. Infus. hor. 12. Col. per chart.

Hujus ℞. ℥j.

Sief. alb. Rh. gr. vj. Msc.

Ab hac ulcus detersum fuit sed non perfectè. Plenius postea detergebatur Aq. dictis inf. ♀-~ gr. j. ℥l. Rom. gr. ij.

Oculo imposuimus mucilag. cort. til. it. liniment. ex butyr. aq. ros. lot. add. mucilag. s. cydon. cort. til. lap. calam. ℥n. ust. min. &c. Non neglecta

Qq q q q

858 Observatio CLXXVII. Ulcera tunicae corneae &c.

neglecta vesicator. purg. it. pulv. precipit. cum aq. & syr. refriger. Vini quoque usum interdiximus.

Toto tempore ophthalmiae & ulcerum in cornea molestissima hemicrania aderat in dextro latere, quae plerumque vesperi exacerbatur, adeo ut saepe insomnes noctes duceret. Dolor saeviit in occipite, circa supercilium, in tempore & maxilla superiore: quandoque ad dentes pertingebat. In supercilio & maxilla saepe ab attactu dolor augebatur, quin etiam haec loca a sero tumebant, imo fere totum latus. Hemicrania haec quandoque mitior, quandoque citra causam externam subito iterum saevior evadit, quod quamprimum evenit, oculus inflammator videtur.

Die 11. August. h. a. cum Clar. D. D. Hardero & D. D. Screta oculum denuò inspexi: vidimus in parte inferiore iridis versus angulum minorem ulcus lentis capax, & aliud supernè in iride versus angulum majorem, quae ambo junguntur per ulcus incurvum angustum & tortuosum. In ulceris inferioris cavitate conspeximus venulas capillares, similesque in iride integra. Tota cornea, etiam ubi pupilla, est crassior, opaca, turbida, glauca. Annata est inflammata, vasis sanguiferis plenis turgidissima; minus tamen, quam nuper, cum album emicet hinc inde ex rubro. Palpebrae ambae tument a sero. Si oculum aperiat aut diducat, lachrymae largiter emanant. Hodie nullae fordes detracto *linimento* vel in angulis vel ciliis visae, quae alias copiosae manè reperiiebantur. Hac nocte quoque Hemicrania mitior fuerat.

Ex his colligimus, Illum I. abundare sero, quod in se contineat sal falsuginosum & acidum simile spir. nitr. vel sal. quod confirmant temperamentum cal. & siccum, cholericum, & computationes saepe in multam noctem protractae. Accessit ei lentor quidam ob concoctiones interturbatas. II. Ob abundantiam hujus feri, portionem ejus effusam fuisse ad oculum dextrum, & fortè etiam ad portiones durae matris seu in occipite sive circa radicem pomi. III. Hanc effusionem hujus feri in dura matre effecisse dolorem seu hemicraniam, in oculi pomo inflammationem, in cornea pustulas & post illas ruptas ulcera: sive effusio haec facta sit ob sanguinis motum impeditum ab obstructione aut a compressione, sive ob lymphæ motum retardatum aut impeditum in vasis excretoriis vicinis: nam hoc suadere videntur crassities corneae, pustulae, glaucoma, pupillae & iridis &c. IV. In praesenti aegri statu adhuc esse hemicraniam, ophthalmiam & ulcera in cornea. Consequenter oculum adhuc pati a sero acri tum in vasis sanguiferis quam lymphaticis stagnante & extravasato. An verò dura mater immediate aliquid patiatur ab hoc sero in occipite, an per consensum ejus portione circa radicem oculi laesa? quamvis dubium sit, tamen non curandi metho-

methodum intervertere, cum una eademque opera serum non solum in toto mitigandum, sed etiam ab oculo & dura matre avellendum sit. V. Indicationes igitur esse, inflammationem sopiendam: ulcus ulterius detergendum, simulque ejus sarcosin juvandam. Interea serum semper mitigandum & ab oculo & dura matre avellendum esse.

Suasimus itaque 1. *Fungum sambucin. aq. ros. croc. tinct. madid.* 2. *Aq. ophthalm. ex infus. croc. metall.* 3. *Sumat dosin ex $\frac{1}{2}$ diaph. cinab. nativ. & opio noctu.* 4. *M. & V. pergat pulv. præcipitante.* 5. *Subinde purgetur.* 6. *Vesicatoria non negligat.* 7. *A vino abstineat.*

Ab aq. cui $\frac{1}{2}$ permixtus ulcus planè mundatum fuit: *aq. croc. metall. consolidatum: rubedo pulsa imprimis linim. ex butyr. lot. cum lap. calam. tut. sacch. $\frac{1}{2}$ n. camphor.* *Vesicatoria* interea sæpius repetita fuerunt, *It. pulv. int. præcipit.*

D. 25. Sept. 1673. Ne vestigium quidem ulcerum apparuit: at cornea antèrius magis elata & quasi fastigiata erat: in iride striæ nigerimæ versùs angulum internum visæ, ac si uvea inversa transluceret. Bibit jam ab aliquot diebus vinum. Partes circa oculum sc. in supercilio ac maxilla superiore parum adhuc dolent. Oculum liberius aperire & claudere valet.

OBSERVATIO CLXXVIII.

Visus imminutio cum Hydropis principio.

Generosa Domina Susanna de H. ex Familia de R. Vidua 58. annor. Obœsissima, benè colorata: imminentes leipothymias & anxietates pridem perpeffas, subinde adhuc experitur, sed non amplius tam vehementes, ut pridem, & non nisi comestis cibis coctu difficilibus & crudis, scil. carne ovilla, fructibus crudis & acetariis, item à mœrore, terrore, ira; nec illarum causâ decumbere cogitur. Appetit in prandio bene, in cœna minus, nec si appeteret, auderet multum comedere propter angustiam & metum anxietatis. Si multum in prandio & cruda comedat, inflatur cum angustia, aggravatione & respirationis impedimento: non multum eructat, nec multos flatus emittit, alvus aperta est, quandoque fœces indurantur, ut cum molestia excernendæ sint. In acclivium ascensu respiratio valde difficilis est, ut vix tres vel quatuor gradus scalæ ascendere sine mora possit. Pulsus est æqualis, immerfus, paulò frequentior: collum habet breve: dolet sæpe in occipite atque aures tinniunt cum tensione temporum, imprimis si comederit cibos crudos & coctu difficiles: si horâ 10. noct.

lectum petit, circa 12. evigilat, postea non amplius rectè indormiscere valet. Nullum mucum è naribus emittit. Visum imminui, imprimis in oculo sinistro percipit, nihilominus legere potest in libro majoribus literis expresso, etiam ad distans agnoscit objecta : inspectis oculis pupilla sinistra glauca & turbida magis apparet, quàm dextra : ambæ angustæ sunt & post perfrictionem statim rursus contrahuntur : dolet circa radices oculorum in fronte. Sinister pes valdè tumet, non tamen digitorum vestigia manent in tibia : à zona ad imos pedes sæpe calorem p. n. percipit, ut diu sedere nequeat. Subindè tibiæ valde fervent, ut illas extra lectum exserere cogatur. Ophthalmiam diu non passa est, unde *adhibitum liniment. contra ophthalmiam* tolerare nequit. Visum ab ophthalmia imminutum credit, ut & à multis lachrymis. Omphalocele nunc pugno virili major est. Quandoque per aliquot dies mingit parum, unde magis angitur, postea largissime, ut plures matulas impleat. *Not.* Videt uno die melius, quàm altero, præcipue ob causas externas scil. cibum aut aërem frigidum &c.

Die 9. August. Urina crassa glauca erat à cibis esurialibus, dicebat se minùs benè hodie habere, angustias se pati & obscurius se videre ; visus ista debilitas incepit *Anno 1689. circa Festum Pentecostes* ob incendium in ædibus ortum, unde valde terrebatur, multasque lachrymas fudit, sinister quidem jam ab aliquot annis debilior erat ; verùm ab illo tempore visus lædi cœpit quoque in oculo dextro. Objecta quidem videt & lineamenta discernit cum coloribus, sed velut per nebulam aut linteum rarum : sentit quoque oculorum pomum & palpebras gravari, unde illas & frontem perfricat. *Not.* Sibi in victu temperare nequit : indulget frigidis aliisque sibi sapidis, sc. lardo &c.

D. 10. Aug. *Setaceum* paravimus manu superne & inferne cutim à musculis avellendo & per illam primùm adigendo *lancettam*, hinc *stylum*, cui *funiculus sericeus* annexus erat, trajiciendo : parum cruoris effundebatur. In utroque brachio habet *Fonticulos*.

Suasi 1. *Pulv. cephalic.*

℞. C. C. ph. ppr. ʒiʒ. Ung. alc. ʒʒ.

Oc. cancr. ʒij. Diaph. ʒ. ʒj.

Cinnab. Ung. ʒʒ. lign. al. ʒj.

Rad. Valer. sylv. ʒij. Sem. fœnic. ʒj.

Ol. d. fœnic. succin. āā. gt. ij. sacch. ʒij. Msc. F. P.

Dos. mane ʒʒ. in lecto cum aq. ex fœnic. rec. dest.

2. *Trageam.*

℞. Cinam.

℞. Cinam. ac. ʒiʒ. Rad. galang. ari pp. bacc. laur. āā. ʒʒ.

Ocul. ʒ. ppr. ʒij. Cort. sicc. cond. aur. ʒj. Citr. ʒij.

Limat. sassāfr. ʒʒ. Sem. fœnic. ʒiʒ. Sant. r. ʒj.

Sacch. ʒʒ. ol. N. M. expr. ʒj. Msc. F. Ps.

Dos. ʒj. post prandium & cœnam.

3. Pil. cephal. ante Novilun. No. ix. vel x. Mane & Vesperi.

4. Vin. medicat.

℞. Rad. Helen. Valer. sylv. āā. ʒʒ.

Herb. byssop. betonic. pimpin.

card. ben. chamædr. Meliss. āā. P. j.

Summit. euphrag. Mj. Sem. fœnic. ʒij.

Bacc. Laur. ʒj. Caryoph. Mac. ana. ʒʒ. ⊖ Euphrag. ʒij.

Inc. & cont. lig. in nod. affund. aq. fervid. Mens. ʒ. add. vin. alb. Mens. ij.

5. Commendavi accuratam diætam : vitet coctū difficilia, succum crudum & viscidum præbentia, flatulenta & caput replentia.

Generosa Domina abundat multis crudis humoribus in ventriculo, intestinis, totâque massâ sanguineâ propter obœsitationem nimiam, exercitiorum intermissionem, vel abusum nimium & frequentem ciborum crudorum & succum crudum præbentium, unde inflatio, distensio, dyspnœa, pedis sin. tumor. Omphalocèle nunc pugno major quoque suum symbolum confert. Ad oculos portio devoluta ob lachrymationes crebras &c.

D. J. Ludovic. Wagenman d. 26. Aug. scribit : Pil. cephal. ante novilunium ter alvum moverunt : setaceum plurimum ichoris trahit, unde cephalalgia, anxietas & præcordiorum oppressio ferè cessarunt. Visus tamen magis magisque hebescit, nec legere potest majore caractere expressa : timet cœcitatem. Collyrium ophthalmiam peperit, per 4. dies omisit. Add. aq. ros. cum sacch. ʒni.

Die 22. Aug. Magna defluxio ad oculum sinistrum facta, ut hunc aliàs debiliorem aperire nequirit ob palpebram prætumidam. Oculus valde rubebat cum dolore. Evanuerunt rursus. Visus hebetior mansit. Vinum medicat. averfatur.

Vir Amplissime, Domine Patrone ac Collega venerande!

L Iteras, in quibus sub finem Aprilis de oculorum defectu Illustriss. D. Baronissæ de H. ad Tuam Excell. scripseram, perditas esse dicunt, hinc ut alias exararem petierunt. Laudata Dna Baronissa optimè Tibi

nota ab asthma, ab ophthalmia modo sicca, modo humida, à visus debilitate absque causa manifesta *per medicamenta à me præscripta* juvante Deo aliquoties hætenus liberata fuit. Nunc oculorum defectus maximè Ipsam angit : non unguis, non suffusio, non catarrhacta deprehenditur, sed cum visu valde debili obscuriores justo, non sereni ut naturaliter apparent, dantur tamen induciæ per 1. 2. 3. dies, quo tempore ipsa probè videt, oculis aparentibus serenis : aliquando accedit dolor, rubor & illachrymatio, quæ *Vesicatoriis applicitis* cessant, subinde tamen redeunt. Præternaturalia quæ junguntur, sunt pedum tumor & inflatio abdominis cum præcordiorum compressione. *Desiderat Tuæ Exc. Consilium.* Vale Patrone certe & fave

Tuæ Excellentie

Tübingæ, d. 16. Junii
1690.

Addictissimo
Camerario, D.

Respondi d. 28. Junii 1690.

Genorosa Dnæ de H. Hydrops imminere videtur vel certè minantur pedum œdema, abdominis inflatio & asthma : stagnationem lymphæ vereor, obœsa enim est & à longo tempore corporis exercitia intermisit, interea lautè vixit. Huic ante omnia occurrendum erit ; minus respectu illius visus imbecillitas facienda, non tamen negligenda est, quia per intervalla probè videt per dies tres & plures, oculique sereni apparent, hanc ob causam nec suffusio nec catarrhacta adest, nec gutta serena, quod pridem vel maximè timui. Est difficilissima *ad medicamenta* sumenda, nihilominus utrique malo *internis* succurrendum est, non sufficient *Topica*, Stagnationi lymphæ convenient *aperitiva seu diaphoretica & diuretica interpolatis laxantibus, ophthalmicis seu oculorum morbis aliàs quoque utilibus, interpositis.* *Sua si Pilul.*

℞. *Therebinth. chie* ʒij.

Gumm. ammoniac. ʒj.

Oc. S. pp.

Diaphor. Stial. ana. ʒij.

C. C. ph. pp. ʒiʒ.

⊖ *volat. lumbric. vel C. C.* ʒʒ.

Extract. trifol. fibr. ʒiʒ.

Cum pulv. glycyrrh. q. s. Msc. F. pil. ex ʒj. No. 40.

Dos. M. & V. No. vj. ad x.

Superbibat juscul. alterat. rad petrosel. nasturt. hort. chærefol. Purgetur infus.

infus. senn. ℥iij. Rhabarb. agaric ana. ʒiʒ. ☉ ☿ ℥j. Fl. borrag. bugloss. sem. fœnicul. sol. in colat. ℥iij. vel iiij. Mann. el. ʒiʒ. Msc. Topica porro sint vesicatoria, liniment. ophthalm. ex lap. calam. tut. sacch. ℥n. camphor. ℥c. oculis noctu inungendum : mane abluat oculos ▽ fœnicul. rosar. alb. calide. Victus ratio his scopis congrua præscribatur : motus corporis imperandus erit. Post pastum sumere posset de pulv. carminat. ex limat. sassifr. cort. ☉ ant. ℥c,

Die 2. Jun. 1691. Vere correptam febris continua fuisse scripsit D. D. Camerarius, unde oculorum defectus cessavit.

OBSERVATIO CLXXIX.

Visus impeditus.

D*ilecta mea Uxor Anno 1672. post partum felicem, ætatis suæ 20. annor. Mens. Septembr. invadebatur constipatione alvi ad quintum diem, quæ ab obstetrice ut leve puerperis accidens habita, ingravescente sub mediam noctem constipatione, Colica oriebatur cum dolore magno : Die 6. Clyster à D. D. N. N. Physico loci ordinatus dolores quidem mitigavit : sed die 7. Materia peccans per totum corpus diffusa paresin produxit in omnibus membris, ut pedibus stare & obambulare non valuerit. Inflammatio palpebræ primò sinistræ, postea dextræ hanc subsequebatur, ut oculos per 3. septimanas nec claudere, nec dormire posset. Interea oriebantur furunculi in metapedio sinistro, in axilla dextra, supra oculum sinistrum profundè hærentes, citò maturantes, & pus album crassiusculum fundentes. Supra laudatus D. D. spe reconvalescentiæ ductus ad removendam oculorum inflammationem æque ac palpebratum inversarum exulcerationem, Mixturam nescio qualem petiis infusam adplicuit sæpius in die, cum solamine hoc, ut oculos restitueret, & intra sex septimanas iterum claudere & dormire valeret. Verùm sequebatur visus amissio. Spe suâ antea tam subito factâ deceptus Medicus ægram deseruit, quo excepto collyrio ex margar. pp. Deo & Naturæ omnia commisimus usque ad annum 1673. tempore Paschali, ubi Oculista quidam vocatus de operatione instrumentorum externa penitus dubitabat, & conferente unâ. D. D. Camerario M. D. Tubing. præmissis universalibus setaceum ducebat, sed cum paucò fructu. Sepositis his cum supra nominato collyrio usa fuit pilulis arabicis per trimestre cum capitis levamine.*

Iterum gravidæ, & ab omnibus visum recuperari creditæ ægræ,
nulla

nulla medicamenta interna dabantur. Peperit sub finem Febr. 1674. feliciter, at in oculis nulla mutatio conspiciebatur, sed pristina eorum facies. Lactat infantem : menses ritè fluunt. Caput dolet post pastum, imprimis post prandium.

Nunc de præsentì & inveterato oculorum morbo loquendum. In utriusque oculi uvea maculæ, imprimis in pupillis rubræ, in iride aliquantum imminutæ : in pupillis verò in punctula pallida, alba mutæ, profundè in oculis consistere putantur. Uno die plus lucis habet, quàm altero, & obliquè magis, quàm directè. In brachio sinistro, si illum subito moveat, sentit ardorem ceu prunæ ardentis. Oculos quaversum movet pro lubitu, ut nemo, nisi accuratissimè illos inspiciens, crederet illam non videre. Maculas uveæ seu iridis parum nocere, certitudinem habemus ab exemplis in urbe nostra perceptis. Macula verò in pupilla noluit cedere *internis* : *externa* sunt frustranea, quia putat illam intus esse.

Interea, cum *Nob. Exc. Vestræ Fama* etiam ad nos pervenit & desiderium visum recuperandi *Uxori* spem produxit, summopere *auxilium Exc. Vestræ* imploramus, ut *huic Nuntio honoratissimo meo Socero Consilium aliquod* impertiri, nosque omnes dignari velles, cœlitus pro *Exc. Vestra* fausta quæque adprecaturi &c.

Nobil. Excell. Vestræ

Reutling. d. 20. Aug.
1674.

Addictissimus Servus
M. Joh. Schorr, Schol. Patr. Præcept.

Resolutio.

Visus impeditus *apud istam Matronam* potius est, quam abolitus, quia non directè quidem videt, at oblique & ad latera, uno quidem die plus lucis quàm altero percipit, attamen non omnis visus extinctus videtur, quia ad latera videt. Quodnam verò obstaculum sit, divinari difficulter potest, quod fortè unico intuitu certius videtur. In vitreo & crystallino vitium non esse videtur, quamvis præcesserit inflammatio insignis non solum palpebrarum, sed etiam ipsius pomi oculorum, ob quam ambo humores pelluciditatem suam amittunt : ut videre est in elixis oculis piscium : imo simile comperi in oculis humanis & vitulinis coctis : sed tunc non punctulum adesset, sed tota pupilla glauca, unde vocatur hoc vitium etiam Glaucoma : trans & cis pupillam situs est humor aqueus, in quo quandoque coagulatur humor quidam crassus, opacus, nunc albus, nunc subflavus, nunc cineritius, qui si totam pupillam obturet, visum abolet, ac affectus Suffusio

fusio seu Catarrhacta vocatur, German. der graue Staaren, quandoque in aqueo hoc humore etiam fluctuat pus, tunc ὑπόπυον dicitur: verum vitium est continuum non in maculas diremptum. Etsi verò appareat instar maculae, ab hac tamen non est, nec fixa manet, sed frixis oculis manifestè videtur moveri, & certò pupilla à frictione dilatata amplior evadit: nec portio ejus in pupilla & iride apparet, sed omnis totam pupillam occupat, nec prius rubescit, postea albescit, sed in principio statim est turbida, inaequalis, donec consistentia magis firmata albescat. Igitur vitium erit in membranis: non est in pupilla, quæ non est membrana, nec substantia quædam, sed foramen rotundum per quod species visibiles ad crystallinum ac vitreum & nervi optici expansionem transeunt: si omninò in uvea, ubi iridem constituit, macula esset, nullum adesset visus vitium, quia species non impediret. Obstaculum igitur erit in Cornea, quæ pellucida necessariò est antè ab extremo iridis ad centrum usque pupillæ, ceu tota illa peripheria per quam iris & pupilla transparet. Et omnino credibile est vitium in cornea esse, nam non solum palpebræ, sed etiam pomum oculi inflammata erant, & quidem per dies plures, idque fiebat ab humore acerrimo, quo abundare illam probat colica biliosa, subsequens paresis, furunculi, capitis dolor & ardor, ceu à pruna ardente, qui brachium infestat, quando celeriter movetur. Unde fieri nequit, quin subsequerentur phlyctenæ seu pustulæ sero acerrimo turgidæ, quod corneæ inflammationi diuturnæ solemne est: quibus ruptis ulcuscula relinquuntur, quæ consolidata cicatricem nanciscuntur albam prorsus, quandoque vasis sanguiferis capillaribus præditam: quæ quoniam opaca est, & corneam suâ pelluciditate privat, visum quoque intercipit: adeo ut credam, visus impedimentum nihil aliud esse, quàm cicatricem, quàm nubeculam, Albuginem aut Maculam vocant.

Gutta serena seu obstructio nervi optici non adest, quia in illa oculus serenus & ab omni labe immunis videtur, nisi quod pupilla debito amplior sit: interea prorsus visu orbati immedicabili damno plerumque manent, nec vel obliquè vel directè quicquam vident, sed in perpetuis tenebris versantur.

Ad Nubeculam auferendam & Corneæ pelluciditatem reparandam *varia* laudantur *medicamenta*. In pueris aliisque minus adultis sæpe brevi recuperatur: at in adultis aut si crassa admodum sit, id vel nunquam vel certè lentissimè præstatur. Laudatur *pinguedo piscium*. It. *bilis*, *sacch. cand.* Ego commodè usus sum ℥ $\frac{1}{2}$ gr. j. in aq. *euphrag. ros. alb.* ℥iij. vel iiij. coct. & per chart. filtr. noctu instillat. ad gt. x.

Die 10. Octobr. 1674. Matrona hæc Reutlingâ huc venit. In sini-

Rrrrr

stro

stro oculo vidi pupillam, si non prorsus abolitam certè angustissimam, atque in loco, ubi pupilla esse deberet, punctulum albicans non exactè rotundum, sed inæquale, angulosum, non majus globulo acûs. Iris splendida: Cornea ante iridem depressior, cultelli dorfi distantia ab albuginea, extremum iridis limbum circulus rubicundus totum ambit. Eadem ferè facies oculi dextri, nisi quod pupilla pauxillo amplior sit, non tamen tam magna est, ac semen lithospermi, etiam albicans, cui aliquid nigri permixtum est. Idem circulus propè extremum limbum iridis videtur itidem rubicundus: Cornea quoque antè depressior est. Iris quoque splendida est, ac si non omnis humor aqueus exhaustus ac cornea antè pellucida esset.

In hoc miserando oculorum affectu. 1. Cornea pellucida omninò est, nam iris splendidissima per corneam relucet. 2. Humor aqueus consumptus aliquà ex parte videtur, quia ambo oculi minores debito amboque antè depressiores. 3. Pupillæ ambæ prorsus coarctatæ sunt, an id propter humorem crystallinum & vitreum assatum quasi factum fuerit? nam oculi minores debito: in punctulo pupillæ, quod superest, videtur albugo quædam, quam acquirunt ambo isti humores, si elixentur, maximè crystallinus: circulus rubens circa limbum iridis est ibi, ubi extremitas conspicitur, seu principium fibrarum ligamenti ciliaris. Uno verbo, ab æstu sive interno sive externo à medicamentis illato humores imminuti, unde foramen uveæ seu pupilla coarctata, & crystallinus ambustus fuit, ac pelluciditatem suam amisit, sinister magis, quàm dexter.

Suasi ipsi d. 10. Octobr. 1674. *Instillationem aq. solan. cum pauxillo sacch. Æni crebrò in mortario Æn. cum pistill. Æn. agitato. It. succ. Ulmar. Vere sæpius diu noctuque factum.* Item diætam accuratam: qua imprimis valde calefacientia vitet: vescatur cibus boni succi, refrigerantibus, concessi vinum aqua dilutum, in quo cocta euphrag. sem. scenic. passul.

Die 20. Maji 1675. scribitur: *aq. solan. cum sacch. Æni* profuisset, nisi oculos propter obitum filii unici hecticâ defuncti lachrymis nimium læsisset, & nisi aqua defecisset. Iterum 5. mense gravida est: patitur symptomata, quæ ante triennium, sc. quotidie subitas mutationes luminis & visus, continuos & vehementes capitis dolores, tremulum subtilem motum in medio oculi seu in humore crystallino, ceu titillationem, ut vesperi propter oculorum lassitudinem post cœnam statim somnolenta lectum petere cogatur, unde oculi reficiuntur. *Ulmus an sit Populus? an Liber?*

Respondi d. 4. Junii 1675. Vehementes capitis dolores malum fovere

fovere atque ob titillationem acres humores, quibus scatet, & qui intra cranium detinentur, ad oculum rapi, atque primo malo hac ratione accessum factum iri guttæ serenæ.

Suasi ut uteretur *pulvere quodam acrem humorem mitigante.*

Ex antim. diaph ʒij. Cinnab. nativ. ʒß.

Pulv. Marchion. ʒij. Msc. cui adde domi

C. C. ph. pp. ʒß. Sacch. perlat. ʒij. Msc.

Ubique reperiet sacch. ʒni, quod aq. solan. admisceat.

Arbor Ulmus procera est, quam miror non reperiri apud illos. Provenit in Italia & Gallia, cui vites alligant.

Pergat aq. solan. & sacch. ʒni. Fortè non inutile fuisset, si Venæsectionem in manu dextra instituisset: vitet purgantia.

OBSERVATIO CLXXX.

Gutta serena.

D. *Job. Conradi N. N. Uxor 31. annor. staturæ paulò brevioris, albicans: poculis valdè dedita, adeo ut quotidie ferè post meridiem ebria sit: venerea, iracunda. Die 23. Febr. 1678. dum nebat, nebula oculo dextro obversabatur, illam abstergere conabatur, & oculum perfricabat, mox magis magisque obtenebratus fuit oculus dexter. Die 26. Febr. jam visus in hoc oculo propè periit. Die 1. Martii nihil amplius vidit. Vena secabatur in brachio dextro. Die 2. Mart. Salvatella manus sinistr. Tum quoque sinister obtenebrari cœpit. Vesicatoria post aures applicita. Die 3. Mart. magis magisque obscurabatur. Die 5. Mart. visus in utroque oculo periit. D. 6. Mart. illam conveni scil. 11. die ab incipiente cœcitate: ambo oculi clarissimi, pupilla nigra amplissima, iridis verò peripheria angustissima. Caput non valde doluit à principio hucusque. Primum tamen tensionem à media fronte ad tempus & ad aurem dextram & futuram coronariam cum lancinatione quadam brevis durationis, postea incipiente cœcitate sinistri quoque oculi similem tensionem his terminis circumscriptam percepit cum brevi quadam lancinatione, nec tam vehementi, ut quandoque in hemicrania evenire solet. Reliquis sensibus valet. Gestat Amuletum contra visus vitia: bibit vinum, cui infusæ sunt Rad. Valer. sylv. cichor. Die 6. Mart. pilul. cephalic. gr. xxij. sumsit, purgarunt duodecies.*

Die 7. Mart. Setaceum per cervicis cutim traduxi. Hodie subinde ceu fulgur oculis obversabatur : aliquando putat vannum prunis ardentibus plenum succuti & ventilari quasi aut volabro projici. *Die 8. Mart.* conquerebatur de dolore circa radicem pomi oculi, & dentium ex dextra in sinistram genam translato. Uti cœpit *Trag. ex rad. Valerian. sem. fœnic. antim. diaph. &c. ordinata.* Bibit decoct. *sassafr. passul. Corinth.* Tempora illinit *ung. alabastr. acuato Ol. N. M. express.* *Die 18. Mart.* *Utrique carpo vesicatoria* applicui & noctu dedi *pilul. cephal.* *Vesicatoria* aliquoties reiterata etiam post olecrana, & sub tendine deltoidis applicita fuerunt. *Die 23. Mart.* applicitus fuit *pulv. ovillus* sine juvamine. *Die 25. Mart.* inusta fuit *moxa* sincipiti sinistro. Postea porrectum *vesicatorium.* *Die 27. Mart.* circa medium noctis vidit lucem per rimam. *Die 30. Mart.* distinctius averſa luce vidit staturas ſtantium & ambulantium : neminem tamen agnovit.

Die 11. April. 1678. Distinctius vidit : me per aliquot dies absentem & nunc demum reducem agnovit : colores distinguere & figuras agnoscere ac etiam per plateam ambulantes videre potuit : pupilla angusta rursus & prope figurâ & amplitudine naturali prædita. In dorso nuper *vesicatoria* applicita fuerunt. Doluit admodum *Setaceum*, itaque *funiculum* extraxit, foramen dextrum forſice dilatavi, *Pisum* indidi, jussi ut ceu *fonticulum* aliquandiu apertum servaret. Hactenus iterato purgabatur. Perrexit *Trageâ.* Jam à diebus sex omisit decoct. *Sassafr.* *Die 13. April.* legere potuit vocabulum, *Brodgermani- cè,* in tabula nigra exaratum. Prætereuntes ædes ipsius vidit. Subinde caput dolet : *utrique foramini setacei* indidit *pisum.* Pupilla angusta manet, irisque amplior evadit. *Die 22. April.* Ipsamet literas pinxit optimè, ac combinavit, ut legi potuerit scriptum, idque lineâ rectâ, non incurvè, aut deflectens à lineâ. Menstruata erat. Caput doluit. *Die 23. Fonticulum* inussi brachio sinistro.

Die 4. Jun. 1678. Distinctè vidit, in publicum prodiit : pupillæ angustæ. Ob iracundiam nuper facies obtenebrabatur, suâ sponte tamen rursus clarior fiebat.

Die 12. Aug. Distinctè vidit, pupillæ angustæ, ait subinde se circa radices oculorum aut intra cranium quandam quasi contorsionem dolorificam percipere, subsequente cephalalgia & aliqua visus hebetudine, quæ tamen non diu durabat.

Die 26. Sept. Benè vidit in oculo sinistro, minus in dextro. conquere-

conqueritur adhuc de constrictione quadam & pulsatione intra frontem. Sibi non temperat à vino. Pergit *purg. pil. ceph. & V. S.* *Alter fonticulus excitandus erit.*

Die 11. Nov. 1678. Oculus dexter minus validus sinistro : subinde caput ibi dolet : pupilla amplior, verum si lucida intueatur, statim rursus angustatur : aliquando tumultus miros in capite versus frontem experitur, ac si aliquid intus exploderetur cum dolore nunc tenfivo, nunc gravativo, nunc pungitivo, nunc momentaneo, nunc pertinacior : sentit subinde frigus quoddam ; A potu sibi non temperat.

Mens. Febr. 1679. adhuc vidit. Interea rursus poculis indulgit.

Die 20. Febr. tussire cœpit & purulenta ejecit. Phthisis imminet, qua prior Maritus obiit. Non desinit errores in potu committere. *Sua- si antiphthisica diaph. ℥. cum cons. decoct. pect. diacod.*

Ad d. 29. April. bibendo perrexit : vesperi ebria erat, tumultuosa & rixosa, ut solet aliàs benè pota. Sputum verè purulentum : non valdè emaciatur. Videt benè, scribit, legit, mirum à tussi vehementi visum non obtenebrari.

Visum Phthisica retinuit : nuper sævam hemicraniam in sinistro latere passa est, unde *Not.* in dextro oculo minus vidit. Non tamen ita visus periit, ut non objecta colorata sed minus distinctè videret : in sinistro visus perstitit : ambæ palpebræ æqualis magnitudinis seu amplitudinis manserunt.

Die 14. Jul. Phthisica post diuturnam diarrhœam, *fastidium omnium medicamentorum*, errores in victu, lites continuas, mortua est.

OBSERVATIO CLXXXI.

Gutta serena.

Maria Magdalena Voglerin, Engensis, Dom. Gottlieb Bogels/ Ebingensis Secretarii Stülingensis Uxor. 28. annorum, staturæ longæ, gracilis, benè colorata. Anno 1684. *Mens. Mart.* ab equo calcitrone & sternace iteratis vicibus vehementer succutiebatur, ut vix excussionem ex ephippio evitare potuerit. Inde caput partim à motu, partim ex timore casus valde turbatum fuit. Visus obscurabatur, vertiginem quandam patiebatur : non rarò, ubi locorum esset, ignorabat, quando rem planam ex. gr. mensam intuebatur, putavit unum extremum altum, alterum humile esse, in somno terrebatur sæpius ; do-

Rrrrr 3

luit

luit vehementer sub mamma sinistra. Postea caput dolere cœpit in vertice & nucha, hæ partes ceu ab assere premi videbantur, ac in vertice simul sensus magni frigoris aderat. Cum cephalalgia somnolentia quædam jungebatur. Dolor per semestre nunc magis nunc minus sæviit. Circa principium Maji 1684. passa est diarrhœam cum torminibus. Propter cephalalgiam usa est *pil. purg. pulv. ceph. vesicatorius*, æstate *Acidulis*, nunquam tamen penitus remisit. Mens. Febr. 1685, concepit : statim à conceptione cephalalgia evanuit. Primis tribus graviditatis mensibus manè malè in ventriculo se habuit, & aquosa evo-muit. In oculis tamen & capite nihil adversi sensit. Die 1. Dec. 1685. peperit puellam. Fœtu & secundinis exclusis supervenit uteri hæmor-rhagia larga, unde in leipothymiam 4. horis durantem incidit, postea lochia tribus septimanis benè nihilominus & ritè manarunt, ac illis cessantibus fluor albus ad septem septimanas, tunc redierunt lochia larga. In puerperio passa quoque est Effere, Diarrhœam, sitim, mam-mæ dextræ suppurationem. Hinc ad Mens. Febr. nono quoque die menses sed parcè animadvertit, licet lactaret infantem.

Die 10. Febr. 1686. Doluit in fronte supra supercilium dextrum manè usque ad meridiem, dolor erat punctorius maximè mane, quan-do surgebat, aut si oculos movit : exacerbatur à sternutatione. Die 11. Febr. Dolor manè mitior, postea vesperi sævior, hinc ad 15. Febr. diu noctuque afflixit. Die 16. Febr. dolor penitus remisit. Cir-ca 14. & 15. Febr. visus planè in oculo dextro periit. Cataplasma oculo imposit. ex album. ov. cum aq. ros. conquassat. & croc. Nuchæ applicita fuit caro vitulina. Dolore in fronte sublato sensit tamen punctionem in tempore dextro. Die 19. Febr. 1686. Scaphusium ve-nit : oculo sinistro clauso nihil penitus vidit, nec vestigium lucis in oculo dextro : pupilla valde dilatabatur, nigerrima erat. Vesperi ap-plicui empl. vesicat. post olecrana : vesicas magnas utrinque excitavit. Die 20. Febr. Vesperi vidit rursus manum, postea digitos, caput &c. Die 21. adhuc melius vidit objecta in umbroso loco sita, non au-tem nimium à sole illustrata. Die 22. Febr. sumsit mane pil. Hydrot. D. D. Scretæ cum ♀ dulc. purgavit bis, visus in eodem statu manet : sub utroque deltoide imposui emplastr. vesicat.

Antequam hinc discessit Matrona hæc, vidit satis distinctè : die 22. Mart. mansit affectus in eodem statu : imposuit empl. vesicat. post olecrana : nihil effecit. à pil. purgant. die 1. purgabatur 15. vicibus, seq. die adhuc 5. sine majori levamine. Videt omnia, sed ceu per ne-bulam

bulam nigram : jam à die 6. oculo sinistro obversatur quoque nebula, quæ si manu oculum breviter demulcet, secedit : id evenit sæpius per diem. Pergit Trag. quam suasi *ex rad. valerian. sem. fœnic. Ge. petiit empl. vesicat.*

Die 2. Apr. scribit : hætenus visus manet in eodem : *vesicatoria* & *pulv. sem. fœnic.* nihil ulterius præstant : subinde nebula bono oculo obversatur : veretur deteriora. *An fortiora remedia adhibenda sint?* Die 10. April. omisit pilulas, quia gravidam se putavit, adhibuit *vesicat. usa pulv. anis.* Die 8. & 9. Apr. menses largiter redierunt. Ambo oculi à biduo manant & rubent. Nunc oculus affectus similis sano est, quoad magnitudinem, colorem & constitutionem pupillæ. Objecta distinctè eorumque colorem ad distans, sed ceu per nebulam videt. Noctu in tenebris scintillæ oculis obversantur. *An V. S. & Scarificatio conveniat?* Die 12. Apr. Ambo oculi mane post somnum rubent, pruriunt. Chorda ab humero ad olecranon extenditur, quæ ab attactu dolet : *An a V. S. & scarificatione intermissa vel à defluxione veniat?* nescit.

Die 14. April. Ipsam conveni Stillingæ : ambæ oculorum pupillæ similes, nigrae & parvæ erant, poma non rubebant, vidit omnia distinctè utroque oculo, etiam in *Tabula Geographica* literas, & in horologio parvo numeros distantia trium passuum, licet characteres parvi essent, vidit & legere potuit : etiam ex libris impressis legere valet : agnoscit quoque rursus colores : ait tamen in oculo dextro se ceu per nebulam nigram, in sinistro ceu per nebulam lucidiorem videre. Mane oculi conglutinantur & interdiu aquam ex oculis imprimis vesperi manare : quamvis circa meridiem nullam videre potuerim, nihilo minus plusquam solent, maduerant, ac si oscula glandularum ocularium patentiora & hiantiora essent, ac causa visionis vitiata sic eliminaretur. Caput nec quicquam amplius dolet. Hodie adhuc menses largè manarunt. Tumor nunc concolor in brachio sinistro erat, inflatio quædam seu impletio musculi brachiaei attracta à *vesicatoriis* : primùm in illo observabatur stria rubra, doluit valde per diem unum atque alterum, sed nunc dolor & rubor evanuerunt, & tumor imminuitur, dolet parum adhuc à fortiore attactu. Appetit, sitit subinde valde, fortè ob fluxum mensium largiorem. Pruriunt tibiæ, & femora, à perfrictione emergunt pustulæ. Infantem ablaetavit.

Suasi 1. ut purgaretur semel in septimana pil. ceph. 2. Ut singulo mane & vesperi sumeret 3j. pulv. ex rad. valerian. sylv. pæon. sem. fœnic. cubeb. succin. C. C. ph. pp. ol. Nuc. M. expr. 3. Vena secaretur 26. April;

April. 4. Scarificetur alternis mensibus ante vel post novilunium. 5. Funiculus inureretur propediem. Commendavi accuratam diætam.

Die 12. Apr. me convenit Maritus, ac narravit uxorem in dies melius habere, caput nec dolere nec gravatum esse: illam distinctius indies & clarius videre, oculos tamen adhuc manè madere, etiam defluxiones ad utramque aurem fieri, ac si visus obstaculum circa nervos opticos hærens penitus resolveretur, & alibi exitum quæreret; quin etiam dolorem & tumorem brachii penitus evanuisse.

Die 27. Junii ipsam conveni: oculo dextro rursus omnia distinctè videt, colores dignoscit, etiam è longinquo, nebula tamen oculo obversatur, quandoque etiam sinistro. Caput nec vel minimum dolet. Malum mortuum tibiam utramque defœdat. Queritur de ventriculi debilitate ejusque dolore, maximè noctu & summo mane sine vomitu. Insomnia patitur terrifica atque inde expergescit & artubus tremat, vixque pedibus insistere potest.

Misi Pulv. stomach. empl. de lithargyr. empl. vesicat.

Rursus gravida optimè se habuit Mense Nov. 1686.

OBSERVATIO CLXXII.

Gutta serena.

R*everend. D. Johann Olpius, Sexagenarius, Præco Verbi Divini Langensalza, staturæ brevis, obæsus, Vir temperatissimus & Zelotes ebrietatem summè averfans, imo pro cathedrâ detestans & condemnans. Multa passus est ab hæmorrhoidibus; uno die non raro quinquies concionatus est. Observavit jam anno 1685. densam nebulam oculis obversare, ita tamen ut legere & alia objecta distinctè videre posset: tunc quoque simul caput obtusum & vertiginosum erat. Hoc visus vitium indies incrementa sumsit. Circa principium anni 1687. subinde visus ita obfuscabatur, ut nec legere nec alia distinctè videre potuerit, etiam adhibitis perspicillis per aliquot horas: postea rursus visum recuperavit, adeo ut in uno die visus & obtenebratio ejus aliquoties alternarent. Medicorum Primariorum consilio & multivariis remediis sine successu usus est. Die 27. Sept. 1687. scribit ipsius Filius Dom. Joh. Samuel Olpius Rector in Langensalza Thuringiæ, R. D. Patrem jam ab aliquot septimanis non posse amplius legere aut agnoscere, visum tam obtenebratum esse, ac si continua nox jam adesset: hanc ob causam, quia sermones pro concione dicendos concinnare nequit,*
Vicarium

Vicarium conduxisse, non posse sine duce per plateam incedere. Id mirandum est, quod si domi commoratur, mediocriter ratione visus se habeat, si verò in publicum prodeat aereque liberiore fruatur, oculos aqua impleri ac illum visu privari. In oculis nihil observatur, nisi quod præsente cœcitate muco obducantur, qui tamen brevi recedit: ab abstergendo evanescat, an alio modo se occultet? ex literis conjici nequit: dolent illi & quasi tendi videntur: quando palpebræ premuntur, stridorem edunt instar axium januæ vinculorum non benè inunctarum, sed siccatarum: sic girren. Pridem multum ab affectu hypochondriaco affligebatur, nunc nec quicquam: quamvis *Medici* vitium hoc isti affectui adscribant. Appetit benè, dormitque & cætera sanus est. *Fonticulus* sinistri brachii manat egregiè.

Analysis.

PRæcipuum momentum curationis in eo versatur, ut causa illius vera agnoscat: quoniam affectus non est continuus, sed sæpe intermit, non est albugo, seu cicatrix alba pupillam obtegens: quia in oculo vel potius in pupilla nulla rotunda macula sive alba, sive grysea, sive flava apparet, ut in *R. D. P. Dominico Suri*, non erit Suffusio aut catarrhacta, sed potius Gutta serena, in qua pupilla nigra sed amplior apparet. Guttæ serenæ causa non potest esse tumor aliquis nervos opticos premens, quia non continua est, sed per vices in uno die quasi alternavit, & post aliquot horas visus integre rediit, & nunc domi melius habet, quam si in publicum prodeat aerique se credat. Humorem aliquem esse nervum opticum prementem & obstruentem, innuunt prægressus capitis stupor & vertigo, aqua oculorum spatium intra palpebras opplens, tensio pomi oculi & stridor, qui palpebris compressis tangitur, similis illi, qui auditur, si axes vinculorum januæ non inunctæ fuerint. Mucum non credam intra corneam aut uveam detineri, quia non invenitur, nisi se aeri exponat, deinde penitus auferri potest: quod impossibile, nisi acus intra oculum detrudatur & dextra artificis manu avellatur, & deorsum adigatur: ut fieri solet, in suffusionis curatione chirurgica. Humor ipse serum sanguinis aut lymphæ est, quia nullus alius humor ad has cavernas præter sanguinem affertur. Hypochondria hic non multum accusari possunt, cum benè appetat & dormiat, cæteraque benè se habeat: ut taceam, illum hac vice nihil de affectu hypochondriaco animadvertere, & si omnino symptomata hypochondriaca ipsum affligerent, nihil minus tamen è ventriculo aliisque partibus vicinis formâ vaporis & fumi ad nervos opticos ascendere nullo modo posset, ut pridem *Anatomes mediocriter peritis* innotuit. Si omnino aliquid vitiosi in hypochondriis late-

ret, non nisi sanguini & sero mixtum huc deferri posset, & non nisi mediante sero extravasato aut stagnante effectum hunc produceret.

Verisimilius est, serum ex ipsa massa sanguinea citra inutiles ambages circa principium & progressum nervorum opticorum exundasse, ac objectis visibilibus aditum ad cerebrum occludere, unde tenebrae exoriuntur. Ansam exundationi dedisse videntur, ætas, studia assidua, & fortè lucubrationes frequentes: alias causas *ex literis* conijcere non licet. Si affectus in Catarrhactam degeneraret, ut non semel observatum fuit, non nisi illius *artificiosa depositione per acum* curari posset: sin autem maneret Gutta serena, *solis revellentibus* & *genus nervosum roborantibus* curari potest, recens & non jam profundas radices agens. *Topica seu externa* nil prorsus juvant, plus nocent. *Ex Revellentibus primaria* sunt *vesicatoria*, quæ brachio utrique simul imponenda, nunc circa carpos, nunc magis versus flexuram cubiti, nunc post olecrana, nunc utrique musculo deltoidi. *Setacea bis optime contulisse observavimus.* Ut potentiùs causa avellatur, *alius* quoque *Fonticulus* excite-
tur: *bis in mense sc. ante novi- & plenilunium duabus horis post parcam*
cœnam sumat *Pil. xi. vel xij.*

R. Extr. pil. cochiar. ʒiʒ.

Troch. alband. gr. iiij. Extr. castor. gr. iiij.

Ol. fœnic. q. s. Msc. F. Pil. No. 48. deaur.

Singulo mane sumat *ʒj. hujus pulv. cum aq. fœnic. cochl. iiij.*

R. Rad. Valerian. sylv. ʒʒ. Sem. fœnic. ʒiiij. s. rut. ʒj.

C. C. pb. ppr. ʒij. Ung. alc. pp. ʒj.

Ol. N. M. expr. gr. vij. Sacch. alb. ʒiiij. Msc. F. Ps.

Manè mastice *frustulum Galangæ.* Vescatur cibus boni succi & facilis coctionis. Vitet omnia succum viscidum, crudum, aqueum sanguini præbentia sc. pisces, carnem suillam, pastas farinaceas &c. bibat vinum tenue, maturum, aut cerevisiam defœcatam. Animum ad meliorem spem erigat: excutiat mœrorem, sibi à somno pomeridiano caveat; *Venesectiones & Scarificationes* sint parcæ.

OBSERVATIO CLXXXIII.

Parotis.

R. *D. P. N. N. Friburgo-Brig. Conventualis St. Bl. Præpositus G . .*
staturâ oblongus, habitu corporis mediocriter carnosus, neph-
ritidi obnoxius, verrucam habet in latere dextro nasi medi,
quâ

quâ sublatâ ulcus remansit dimidii bazii amplitudine : & sexagenario major. *Mense Majo 1675.* passus est bronchum non usque adeo validum, hujus causâ præter ullam necessitatem imprudenter *Vesicatorium* nuchæ impositum fuit *d. 27. Maji.* *Fonticulus* excitabatur *d. 31. Maji* in brachio sinistro idque ad finem deltoides seu extremitati tendinis illius, unde vehemens dolor excitatus fuit, simulque erysipelas colli, quod aliàs ipsi familiare erat, provocabatur præcedente horrore, qui quamprimum decubuit, cessavit. *Die 1. & 2. Jun.* collo dolente nihilominus surrexit, verum semper rediit horror, ut lectum subinde repetere cogeretur, *Die 3. Junii* Sacris intererat diu, obambulavit, verum inde dolor incrementa sumpsit, ac collum sub aure sinistra intumescere cæpit, postea sumpsit *sudorifer.* cum levamine. At tumor dolorificus incrementa sumpsit, accesserunt hemicrania lateris sinistri, inappetentia, sitis, læsio à vino, vigiliæ, virium prostratio, & quamprimum extra lectum morabatur, horrores febriles aderant subsequente æstu, qui tamen tepore lecti protinus cessarunt. *Varia* fuerunt applicata *scil. stupæ ex lino, emplastr. cataplasma.* sine ullo levamine doloris aut imminutione tumoris. *D. Simon* spem facit, si primum adfuisset, *D. Aegrum* jam fuisse restitutum. *Ita scribebatur d. 16. Jun. 1675.*

Respondi d. 18. Jun. 1675. Roschachi : Parotis ista aut est inflammatio vel simplex vel symptoma febris continuæ, aut est tumor cancrusus glandulæ post aures. Inflammationem eamque symptomaticam arguunt horrores & rigores alternantes; læsio à vino, virium prostratio, appetitus dejectus, vigiliæ continuæ, dolor vehemens. Cancrisuspicionem movet verruca cancrofa juxta nasum, tardior suppuratio etiam post 14. diem nondum apparens. *Probè inquirendum, cujus generis sit, imprimis num cancrofa?* quod ex tumore concolore, venis nigris prædito, duro, inæquali, facile patebit: & licet fortè nunc rubra sit & celeriter incrementa sumpserit, *probè attendendum, an hoc sua sponte, an verò ab emollientibus factum fuerit?* quæ aliàs cancrusos tumores brevi tempore in magnam molem attollere valent: suspecta est subsidencia. Quia *D. Simon* spem fecit, si primum adfuisset, quod brevi restituisset ipsum, quia quoque sperat superaturum, fortè apostema erit. Si cancer esset, mederi nemo hominum posset. Si abscessus licet summè dolorificus & cum febre junctus esset, quamvis quoque tardius ad suppurationem perveniret, meliora sperarem. Abscessus maturationem juvat egregiè & brevi *Cataplasma ex farin. tritic. sem. lin. nuc. jugland. contus. & coct. cum succ. chelidon. maj. illin. ol. lilior. alb.* Internè dentur *Alexipharm. ex ½ diaphor. bezoard. mineral.*
Sssss 2
Diascord.

Diascord. Fracast. pulv. rubr. Pannon. &c. Vinum neutiquam concedendum.

Die 22. Jun. 1675. Ipsum conveni G. Tumor sub aure sinistra longus erat palm. 2. latus palm. 1. altus ultra palm. dimid. rubebat, dolebat valde simulque caput dimidium in consensum rapuit. Auris ipsa non dolebat, nec auditum lædebat, nec deglutitionem impedi-
bat, nocte prægressa dormiebat *post sumtas pilul. opiat.* appetitus me-
diocris.

Die 23. Jun. Mane tumor altior, sub digitis fluctuavit pus, ac pulsabat & urebat: imposui mane *Corrosivum*, & insuper *Cataplasma*:
urina naturalis cum multo sabulo. *Corrosivum à 7. matut. ad hor 10. matut.* nihil vel parum effecit, abrasa cuticulâ aliud imposui, reliqui
ad horam 6. vespert. produxit escharam: quamvis *Lancettam* satis pro-
fundè intruferim, nullum subsequēbatur pus, sed solummodo sanguis
ichorosus: vulnere inditum *digestiv. tectum empl. diachyl. c. gumm.* im-
positum *Catapl. consuetum*, mitior inde erat dolor, quamvis nullum
pus exierit. Post cœnam religato vulnere pus album coctum emana-
re cœpit, deprehendi stylo vulnus non satis profundum fuisse.

Die 24. Jun. Inquiete dormivit ob multa phantasmata, mane pul-
sus erat naturalis, urina pallida cum sedimento sabuloso: remoto
Catapl. & eductâ turundâ multum puris cocti guttatim emanavit cum
levamine, solito more deligatus fuit. Ulcus nasi pus habuit hodie a-
quosius cruore permixtum. Post meridiem Parotide religata non mul-
tum puris effluxit, ac si osculum pure crasso obstructum esset, indi-
ta fuit *turunda ex rad. gentian.* & solito more deligata. Quoniam ad
feram vesperam extra lectum mansit, tandem horrore correptus fuit
subsequente æstu, & apparente calore mordaci in cute & cephalalgia.
Ob turundam tumidam pus detinebatur, itaque post cœnam solo *catapl.*
tumorem deligavi.

Die 25. Jun. Noctu bene dormivit, suâ sponte sudavit: quia
nullam turundam indidi, pus copiose emanavit, tumor subsidit, do-
lor multum remisit. Mane sumpto $\frac{1}{2}$ *diaph.* rursus sudavit, sitiit, post
sumptum jusculum bibit *emulsion. amygd. d.* sudavit largiter ad vespere-
ram usque cum euphoria: urina clarior evasit, subsiderunt lapilli mi-
nuti. Cœnavit mediocriter, multum puris fluidi effluxit citra com-
pressionem: dolor & tumor remiserunt multum, cutis foris corru-
gari incepit. Nullus calor p. n. nec tactu nec pulsu apparuit, vinum
iterum sapuit, quod tamen dilutum bibit.

Die

Die 26. Jun. Tota nocte & mane sua sponte largiter sudavit, pulsus optimus, urina pallida, minus sedimenti farinacei habebat quam prægressis diebus, dolor capitis dimidii penitus remisit, collum pro lubitu versare valet: tumor parotidis multum subsidit, attactum facile pertulit, pus tota nocte effluxit, deligatus fuit more solito. Ulcus in nasi parte dextra pus bonum fundit, renascitur cutis.

Abiturus suasi, ut Parotidis suppuratæ ulcus apertum servaretur *turundâ digestiv. anodyn. illitâ*, operiretur & firmaretur *empl. diachyl. c. gummi*, reliquiae tumoris duri tegerentur *catapl. ex farin. zea & sem. lin. cum succ. chelidon. coct. add. pauxill. ol. lilior. alb.* Nasi in dextro latere ulcus post verrucam exesam relictum tegeretur *empl. sicc. ex hn. min. ceruss. lap. calamin. tut. &c.* Reliquiae in massa sanguinea depurarentur & *diaphor. quarto quoque die assumpto*; nam ante apertionem abscessus febricitabat, adeo ut etiam aliquoties lingua mane arida esset, & in urina, antequam pus copiose effluxit, subsidit sedimentum quasi farinaceum & purulentum. Abscessu imminuto & viribus ita reparatis, ut toto die obambulare possit, *per dies 21. vel 28. mane solum bibat ser. lact. caprin. alterat. fol. & flor. borrag. bugloss. fumar. beder. & nummular. sem. fœnic. anis. passul. maj. bibat 3vij. circiter. Semel in septimana assumat mane 3j. pulv. nephrocatact.* quia sedimentum sabulosum, & heri in fundo lapilli flavi apparuerunt. In victu vitet omnia valde salita, aromatibus condita, omnia viscida quæ calculo materiam præbent, caseum scil. pastas farinaceas, lactucam; endiviam verò comedere licet.

NB. Conquerebatur sibi ab hoc morbo visum valde debilitatum fuisse, ut & caput, nam hemicrania ad suturam sagittalem vehemens aderat, donec tumor multum pure copioso levatus subsidit.

R. D. P. præter ulcus, quod *corrosivo* feceram, aliud magis posteriora versus ad latus musculi mastoidei sua sponte factum fuit, ex quo plus puris quam ex priori effluxit; cum aliquando subsisteret, pressa cuti capitis à suturâ sagittali ad parotidem usque maximâ copiâ pus fluidum & grumosum effluxit, ut clamaret *ancilla* cerebrum emanare, ab illo tempore omnis dolor evanuit. Ab aliquot diebus primum parum puris, postea mera aqua satis copiose effluit. Die 23. Jul. 1675. vidi aquam hanc subflavam & viscidam ac glutinosam esse, Tumor penitus subsidit, nec vel minimum ab attactu fortiore dolorem patitur. Indit D. Simon ☿ cum *digestiv. mixt.* unde pus laudabilius apparere incipit. Cætera optimè habet. Nisi ☿rio huic cesserit puris pravitas, injiciet *de hoc liquore: R. Sarsaparill. tbb. coq. in*

aquæ fontan. Menſ. ij. ad ſextæ partis remanent, exprimet fortiter, add. liq. ♀. ſublim. ℥ß. (videtur nimium) mell. parum: ait egregium remedium in hujusmodi fiſtulis, at mordere. Dum nuper ſinum ſtylo exploravit, reperit ℥iß. profundiore, in ſtyli intruſione doluit ad verticem uſque.

Injectionibus tandem adhibitis ſub finem Menſis Septembr. 1675. penitus convaluit: at viſum ab hoc morbo valde debilitatum conquerebatur.

OBSERVATIO CLXXXIV.

*Parotis Cancroſa ſeu Scrophulæ Cancroſæ poſt
Aurem dextram.*

B*ernhardinum W. 47. annor. gracilem, capillis nigris præditum, Vinitorem noſtratē d. 15. Maji 1674. inviſi Feurthalii: is ante 12. & quod excurrit ſeptimanas ſibimet ſecuri inter ſcindendum ligna in dorſo pedis ſiniſtri vulnus infixit, vix adhuc curato hoc obortus eſt tumor rotundus poſt aurem dextram ſub cute mobilis: Chirurgus Heinricus N. putans eſſe eryſipelas (das Gewülck/) ſuaſit perſumationes cum pulv. contra fluxum, inde plures & majores ſcrophulæ emerſerunt, applicito cataplaſm. magis creverunt, quædam ad inſignem magnitudinem pervenerunt: in molliorem ſcalpello incidit, emanavit ſanguis; indies magis magisque creverunt. Die 15. Maji cum D. D. Hollendero tumorem diligenter examinaſſi, tota moles duos pugnos viriles æquat ſi non ſuperat, eſt conglomeratus ex multis ſcrophulis, quarum quædam ova anſerina ſuperant, cutis atroliveſcens eſt, in quatuor locis exulceratus eſt, ulcera quædam profunda, intus omnis ſenſus expertes ſunt. Chirurgus ſine dolore ferro candenti non tactâ cuti aduſſit abſque ullo ſenſu. Antehac ſenſit dolores punctorios momentaneos, nunc ſolum de illius tenſione conqueritur, ſi fortius attingantur ſtylo, facile ſanguinem fundunt. Loquelam inferiores & laryngi vicinioreſ (nam eo uſque jam protenduntur) vitiant, & loquuntur, ac ſi per nares loqueretur, quin etiam deglutitionem impediunt, ut nihil niſi liquida deglutire poſſit, quamvis eſuriat & lubenter degluteret, ſi modo præ dolore poſſit: emaciatur. Suaſi ut aliquot ulcera Butyr. ꝯii tangeret, quibusdam inſpergeret pulv. ℥ rad. ari, tegat empl. de ceruſſ. bibat decoct. ſcrophular. vincetox. ari &c.*

Tubera illita Butyr. ꝯii exciderunt mole incredibili, adeo ut ulcus

cus ferè à nucha ad laryngem latum effet, ac furfum ad aurem, deorfum ferè ad humerum pertingeret fcil. fpathamam altum, & ultra fpathamam latum, profundum quoque : mundificationis caufa *Chirurgus* indidit *Lixiv. cum mell. ex pulv. Adankii*, poftea *digestiv. anodyn. Hil-dan.* cui admifcuit *ol. Laurin. & Alum. uft.* In fundo ulceris nulla laudabilis caro videtur, quamvis appareat pus fatis bonum, non vifcidum nec aqueum. Primum valde doluit caput & brachium, ægreque deglutiebat & loquebatur.

His aliquandiu *ad principium Junii* perrexit, diu intermiffo *butyr. §ii*, cum novæ fcrophulæ repullularent, denuo illo illas illinivit, imo idem *digestivo* permifcuit. Quamvis tam profundum effet ulcus, nunquam tamen fanguinem impenfe profudit. Utitur diligenter *decoct. ari &c.*

Die 18. Junii 1674. ipfum cum D. D. Scretæ invifi, bene deglutire potuit, loquebatur expedite, caput & humerus non amplius dolebant, ajebat fe dormire, cibum fapere, fe non fitire. Calamitatem omnium adfcribit *fuffimigio*, quod nimium falivam movit.

Die 12. Sept. 1674. adhuc miferriimè vixit.

OBSERVATIO CLXXXV.

Cancer Auris dextræ.

Michael M. natus Anno 1611. *Menf. Mart.* Vir robustus & quadratus pridem : multa à juventute paffus eft, dum aurigam egit, imprimis *durante bello Germanico per 30. annos*, nunquam tamen famem expertus eft, nec unquam à militibus vulneratus aut percuffus fuit. Nullum morbum paffus eft, ob quem decumbere coactus fuerit, poftquam uxorem duxit, cum qua jam 36. annis in matrimonio vixit. *Ante 20. annos* tuberculum auriculæ dextræ adnatum fuit, vix capitello acûs majus, quod fuppuratum fuit, ruptum pus album fudit, tegebatur cruftâ, quam fæpius avulfit, fubfequente pure albo, poftea tuberculum fenfim crevit : *Ante 15. annos* ferpere cæpit, impositus fuit *pulv. Arladen dictus*, qui componitur *ex arfenico &c.* *Vid. Dn. Völteri Hebammen-Buch.* idque eo fine, ut bonum fundamentum jacere poffet, poftea *consolidantia* adhibuit, unde ulcus claudebatur, brevi tamen recrudefcebat ac ulterius ferpebat, tandem depafcebat totam aurem dextram, vicinam cutim & carnem fubjectam longè lateque : nihilominus aurigariam continuabat, & ante biennium

ennium adhuc rhedâ peregrè *Monachium* etiam tempore autumnali *Canstadio* vehebatur: ante biennium alia itinera instituebat. Ante 18. annos *Fonticulum* inurendum curavit, qui à semestri substitit. Erysipelas tibiis infestum fuit, quod jam diu ipsum non amplius invalit. Ulcus solo empl. de sperm. ranar. tegebat. Ante 8. annos tumor promi-
nuit ovi anserini magnitudine, concludebatur tunc de abscissione tu-
moris quod factum fuisset, nisi ab alio Chirurgo sectio impedita fuisset,
nam tumor apprehendi poterat.

Die 9. Nov. 1680. Ulcus vidi à nucha ad angulum minorem o-
culi, quem prope attigit, longum est palmos duos, latum palmum &
3. digitos, auris nullum vestigium superest, ductus auditorius apertus
est, de musculo temporis non exigua moles ablata erat, musculi mas-
toidei caput quoque exesum est, unde nunc præcipue de hujus dolo-
lore ad collum usque queritur, supernè & infernè nova cutis renasci-
tur, ubi nulla nova cutis apparet, labia inversa sunt, pus nunc bo-
num & coctum fundit, nunc aqueum, nunquam hucusque fœtuit,
subinde sanguinem stillat. Palpebra superior oculi dextri tumet œde-
mate, ac totum oculum operit, illam suâ sponte attollere nequit, si
illam digitis attollat, accurate videt: quamvis auris sublata sit, & ex
ductu pus stillat, audit tamen: dentes in maxilla inferiore & superiore
in angulo præcipue dolent: os incurvum est: propter odontalgiam
masticare nequit. Os aperire satis adhuc valet, deglutire sine impedi-
mento potest, appetit parum, comedit solummodo liquida, scil. jus-
cul. gelatin. ova sorbil. &c. non sitit: alvinæ fœces indurantur. Pul-
sus nondum usque adeo debilis est, respirat satis bene. Totum dimi-
dium caput dextrum dolet usque ad aurem; ob hemicraniam istam
dormire nequit. Antea obæsus fuit, nunc macilentior est, obambulat
sed languide, diu stare nequit, pallidus est. Tegitur empl. ex butyr.
ol. lin. cera aa. p. æq. in quibus Cort. viridis sambuc. coct. col. permisc.
Minium q. s.

Resolutio.

ULcus hoc cancrosum non est ex summè corrosivorum numero,
quia alicubi cutis renascitur, sive id fiat ob senium, in quo sanguis
minus fervet, sive quod edulcoretur, ab empl. miniato, sive quia glan-
dulosa undiquaque consumpta jam sunt. Corrosivum tamen insigniter
est, quia longè lateque multum cutis, totam aurem, glandulas subjectas
& carnem consumpsit, & licet quandoque pus bonum stillat, non ra-
ro tamen quoque multum ichoris aquei emanat, quandoque etiam
cruentatur, alicubi quoque labia invertuntur: fœtorem hætenus coer-
cuit

cuit empl. miniat. Corrosionis profundioris signum est hemicrania totius lateris d. odontalgia, palpebrae d. tumor. Mirum, auditum permanere, licet ichor cruentus ex ductu emanet, quod fit, quia tympanum integrum est & cochlea aperta.

Curari nequit radicitus, quia nec ferrum nec ignis amplius locum habent, palliative aliquid tamen arripiendum: pergat empl. miniat. ubi arrodit muscoli mastoidei caput, imponatur pulv. *hn. cum filament. sicc.* reficiatur victu analeptico, vescatur juscul. pultib. ovis sorbil. gelatin. carn. vitulin. bibat vinum, quia senex.

Die 28. Jun. 1682. adhuc vixit: cancer non ulterius serpit, appetit, comedit, & pro ratione ætatis satis vegetus est.

OBSERVATIO CLXXXVI.

Tinnitus Aurium.

ANte 5. annos, sub principium Philosophiæ meæ, sensi in dextra aure strepitum cujusdam rivuli, qui tamen perpetuò non adest, sed cessat quandoque per duos dies, & tunc per 15. dies fortasse perdurat, quandoque me deserit à 4. 5. 8. imo ad 15. dies & ulterius, quo tempore nil de hoc strepitu verè sentio, nihilominus vesperi totum caput repletum est, ac si ventis, se invicem per undas trudentibus, infarctum esset: quod tamen non observo, auribus tinnientibus, & è contrario, illa læsio ordinariò plus strepitus mane quam vesperi adfert, non observatà etiam constantià in hoc. Ante biennium in 4. vel 5. subsequens menses hac liberatus fui, postea iterum suam veterem cœpit cantilenam, in qua nec lunæ phasēs, nec mutationem tempestatis, in serenum, frigidum vel calidum observat: attamen, quantum observare potui, spatio integri mensis videretur, quod non cesset penitus, cum ordinario tamdiu non tinniebat auris. Nescio an originem suam trahat salv. hon. à constipatione alvi, aut quadam difficultate actionum naturalium, quibus maximè subjectus sum, sed quod veritatem hujus invertit, est, quod quandoque illam læsionem non sentiam, constipatione affectus, & contra sæpius iterum ab hac penitus liber. Hæc auditus debilitas ante annum à dextra in sinistram delata erat aurem, solummodo per 2. vel 3. dies durabat. Jam ad illam auferendam, ex diversis datis consiliis, circiter 4. vicibus scarificatione, ol. amygd. dulc. vapore panis calidi recenter è fumo tracti, tum nuce moschata, sem. fœniculi & baccis juniperi invicem mixti, sed absque ullo levamine, usus fui balneo aquæ tepidæ per 15. dies fact. ex decoctione herb. lactucæ, malvæ, germ. Râßleintraut/ aliisque unico sudorifero, 21. Octobr. 1691.

Resolutio.

R. D. P. est Nepos ex Sorore Nob. D. de Pflieger aliquot annis vigesimum superans. Vivit Bruntruti ex S. J. misit literas d. 10. Jan. 1692. scripsi d. 15. Jan. 1692.

Affectus est Tinnitus aurium : ejus causa proxima est effluxus aeris ex concha per meatum auditorium impeditus, unde pro varia aeris fractione diversi soni excitantur, nunc clari, nunc obtusi, nunc intensi, nunc remissi, unde varia nomina ipsis imponuntur, scil. sibili, tinnitus, fragoris, murmuris, fluctuationis &c. Aerem hunc congenitum vocant, seu nobiscum in primordio generationis in concham reconditur, ceu necessarium medium ad sonos in auribus perficiendos: mallem tamen statuere, esse aërem communem, in quo vivimus, quique in qualibet inspiratione aures subit utrinque per ductum, quorum oscula in palato patent, per hos ductus quidam *fumum tabaci* ex auribus emittere valent. Tinnitum autem oriri propter impeditum aeris effluxum, aut liberum ejus motum, prout quilibet facile experietur, si auri admoveat vitrum aut cyathum, aut meatum auris digito obturet.

Impedimentum aeris effluxum remorans & vitiosam ejus fractionem pariens, deprehendi, fuisse nunc cerumen peccans, nunc copia, nunc crassitie, lentore, tenacitate; nunc occupans totum prope ductum aut meatum auditorium, nunc solum foramen circa tympanum, ubi inseritur ductus à palato ad aurem ascendens, ab aliquibus aqualiculus vocatus. Aliquando impedimentum est humor sero lactis similis, aut pus, aut materia quædam caseosa, aliquando viscida, pituitosa, aliquoties deprehendi, hoc solummodo fuisse cerumen granulatum & planè siccum. *Ad congruum remedium* adaptandum, causamque dextrè auferendam cujuslibet impedimenti conditio indolesque accuratè dignoscenda est. Cerumen copiosum, crassum, viscidum, nunc subnigrum, nunc flavum, facile in oculos incurrit & auriscalpiis educi valet: conspiciuntur quoque absque labore humor serosus, aut purulentus, aut pituitosus. Cerumen granulatum esse conjicere inde licet, si meatus auditorius ad tympanum fere sit siccus, mundus, nihilque educi possit, quam pauculi furfures aut minuta granula flava, sicca & friabilia.

Apud R. D. P. quale sit impedimentum, unde proveniat & ubi moretur, ex historia Tinnitûs transmissa accuratè & indubiè statuere nequeo, quia ceruminis descriptio penitus omissa fuit: quantum conjecturâ assequi valeo, existimo impedimentum non admodum copiosum & insuper fluidum esse, quia Tinnitus recedit & redit, non continuus est: pridem scil. ante biennium inducias concessit per menses 4. & 5. nuper

nuper in aure sinistra duravit solummodo tribus diebus. Licet quandoque vesperi caput quasi vento repletum putet, non tamen à cerebro in concham ex foramine ovali instillari credo, quia tinnitus non observat lunæ phases, nam si inde illaberetur, major, frequentior, & pertinacior esset in plenilunio: tempestas frigida & humida, & alvi constipatio illum accelerarent, & diuturniorem efficerent, imo malo hoc per annos jam affligente pridem obauditio accessisset. Verisimilius statuere valeo, obstaculum hoc ex membrana meatum auditorium succingente ex plurimis glandulis prædita prope tympanum & ingressum aqualiculi, seu ductus ex palato ascendentis prodire, nam naturaliter ex his glandulis humor exsudat cerumen constituens, si copiosius id fiat, & ob capitis calorem intensiorem inspissatur, hoc symptoma emergit, quod frequenter Literatis evenit, qui legendo, scribendo, meditando caput valde inundant, eoque multum antrorsum inclinato decubitus humoris ad hæc loca promovent, unde etiam præ multis odontalgia obnoxii sunt. *Curatio* hujus mali cautissimè est instituenda, ne, dum tinnitum abigere conamur, æternam surditatem pariamus, quod non paucis *ab Empiricis* hujus præclari organi ignarissimis factum novi adhuc superstitibus.

R. D. P. suadeo I. Mundationem meatûs auditorii auriscalpio vulgari, ut potiores sordes auferantur, semel vel bis in septimana, dein accuratiorem *quotidie mane & vesperi turundâ hac ratione*: paretur *turunda ex linteo raro tenero convoluto longitudine digiti & crassitie prope pennæ scriptoriæ*: ut firma maneat, obvolvatur filo, hujus apex si cerumen sit fluidum, imbuatur hoc liquore

R. Sp. vin. aut sp. ceras. ℥iij.

Fellis bubul. aut ovill. ℥ij. Msc.

Apex turundæ rursus fortiter exprimatur, ne quid humoris in meatu auditorio restaret: si vero cerumen sit granulatum, *apex turundæ* humectetur *succo sempervivi major. aut aqua ex pedunculis cerasor. destillata*, & rursus exprimatur. *R. D. P.* Ipsemet *turundam* in meatum blandè truddat, ipsamque in meatu verset, extractam mundet, & denuo *liquore imbutum parum & expressum* intrudat, quod *ter quaterve* repeti poterit. Solent quidam *turundas aliis liquoribus imbuere, quandoque acribus scil. urina leporis, puerorum, succo ceparum*: verum hæc tuta non sunt, cum meatus iste exquisitissimo sensu præditus sit. II. *Singulis noctibus* præfente tinnitu obturet *gossypio moschum aut balsamum apoplecticum redolente*: mane rursus eximat & toto die ductum liberè apertum relin-

quat. III. Singulo mane unum alterumve granum mastiches mastice, salivamque exspuat. Corpus in flore ætatis multis purgationibus defatigare nollem: *infusionem liquorum aut oleorum* in meatum ceu pestem fugiat. *Vapor pane fervido* auri admoto magis rusticis, quam teneris Literatis convenit. *Cucurbitarum affixionem alternis mensibus triduo ante vel post Novilunium* non improbo. Quid verò balnea hic faciant, non video. *Parisiis* talia suadent, quibus massa sanguinea particulis retorridis & atrabilariis scatet. Lucubrationes penitus intermittat. Cœna sit parcior. Animum subindè grato alloquio & studiis jucundioribus excitet.

Ulteriore Relationem misit Nob. D. de Pflieger
d. 24. Februar. 1693.

EX singulari confidentia in Te, & instinctu naturali sanitatis meæ impulsus, Tibi secundam mitto informationem statûs auris morbosæ, quæ ordine sic fluit. Jam ante 6. annos illa tinnire cœpit aut obturari, ut apud illos resonatio quædam existit, qui caput aquæ immerferunt, stante tunc aqua in ductu auditorio: primis 4. annis Tinnitus non semper aderat: continuè duravit subindè diebus 2. 3. 4. 8. &c. aliquando remisit 8. vel 15. diebus. Ullas lunæ phases non observavit, nec mutationes tempestatis. Nunc ab anno dimidio tinnit, duabus tertiis; nec unquam momentum cessavit *scil. post Fest. S. Job. Baptist.* 1692. unde illa mihi ferè obturata & quasi inutilis videtur. Tinnitum magis sentio mane quam vesperi; excepto tempore illo, quo tinnitus abest in die, sub vesperam caput oppletum videtur, ac si ambas aures digitis obturasssem. Inde non doluit unquam in auribus, at in dentibus quandoque odontalgia: remisit *ex scarificatione alternis mensibus* usâ. Cerumen ratione quantitatis & qualitatis sanorum simillimum est. Tinnitus postea aliquot mensibus remisit, verum nunquam tamdiu duravit, quam hac vice. *Remedia*, quibus usus eram, fuerunt: *Gossipium imbutum ol. amygd. d. & amar. ol. anis. &c.* *Vapor panis recenter ex fumo extracti*, cuique pasta mixta erat *bacc. junip. sem. fœnic. Nuc. Mosch. Balneum aquæ tepidæ per d. 15. per hor. j. in qua coct. herb. lactuc. malv.* Aures mundificavi, juxta Consilium D. D. Wepfer, turundâ, liquore mixto ex *sp. vin. & fel. bubul. imbutâ*, etiam masticeavi grana mastiches, sed hæc omnia absque magno levamine. Nescio, an alvi constipatio, cui valdè obnoxius sum, sit radix hujus mali: verum Tinnitum percepi alvo liberâ, non autem, quando actu constipatus eram. Licet tinnitus hic extiterit in aure dextra, ante tres annos tamen

tamen corripuit & sinistram spatio 2. vel 3. dierum, ubi dextra tunc libera erat. Simile quid evenit præterito vere, quo tempore correptus fui feбри, ut decubuerim per 8. vel 9. dies: durante febre & aliquandiu post evanuit vis tinnitus *usque ad Fest. S. Joh. post Pascha; post illud festum S. Joh. Bapt. rediit & hucusque durat*, hæc dum scribo; quantum potuero dicere, habes statum sanitatis meæ. *Ceterum &c.*

Bruntrut. d. 18. Febr. 1693.

Responsum misi d. 2. Mart. 1693.

NON repetam, quæ de causa proxima soni p. n. intra aurem præcipue dextram *in primo Consilio* memoravi, scil. fractionem æris congeniti in auribus propter impedimentum motus ejus aliquod fieri. Potius id inquirendum & indagandum nunc erit, ubi locorum existat. In auris ductu non esse ex multis constat. 1. Argumentum est, quia in cerumine nullum est vitium, nam nec qualitate nec quantitate peccat. 2. Quia jam ante sex annos incepit, & cum primum observabatur, duravit ad summum per 8. dies, remisit rursus per 15. dies, nunc ab anno cum dimidio diutius perdurat. 3. Non juvarunt *purgationes diligentes aurium turunda ess. fellis imbuta*, quæ aliàs ex meatu auditorio cis tympanum & aquæ ductum impedimentum sustulisset: conjuncta masticatione *mastiches, ol. amygd. am. anis.* quibus *gossipium* imbuebatur *pro turundis*, emendat quidem cerumen, at viscositate obesse potuisset. Videtur ob has causas trans tympanum in concha, imo in foramine ovali intra cochleam vel labyrinthum esse, quorsum ægrius *topicorum virtus* pertingit, quod confirmant imprimis pertinacia mali & longior duratio.

Impedimentum illud est humor aqueus, quia magis vel citius fit, si non constipatus est, & fortè magis lubrica, quàm aliàs ordinariè esse solebat, quia in febrili insultu illam non sensit, magis est mane post somnum quam vesperi. Utcunque copiosa esse videtur, quia observavit tumultum intra aures similem illi esse, quem patiuntur illi, qui caput aquæ immerferunt, aqua in ductu resistante, quia tunc quoque sensum aliquem repletionis in auribus percepit. Non tamen valde copiosa, quia non ad lunæ phases, nec mutata tempestate, calidum, humidum, frigidum attendit.

Causa ad hæc intima pervenit, non per ductum auditorium, nec per aqualiculum, sed per arteriarum capillamenta, quibus aures abundant, & per solas illas ad hæc intima aurium infundi potest. Non est flatus aliquis auribus inclusus, nec vapor, quia malum pertinacius, sed lymphæ & serum crudius cum sanguine allatum, per arterias.

Indicatio, serum evacuandum, revellendum, consumendum.

1. Pil. cephal. in autumno, hyeme, & vere ante pleni- & novilunium sumendis horâ somni. 2. Vesicatoria post novi- & plenilunium. 3. Foniculi. 4. Scarificationes non negligendæ. 5. Tragea.

℞. Cinam. ac. ʒij. Macis. cubeb. āā. ʒß.

Ung. alc. ʒj. C. C. ʒij. Matr. perl. ʒß. Oc. ʒ. ʒiß.

Summit. rorism. ʒj. ol. N. M. expr. gr. iiij.

Ol. d. rorism. gt. ij. sacch. ʒiiij. Msc. F. Ps.

Dosis ʒj. dieb. abstinentiæ post prandium & cœnam, diebus carnis horâ ante cœnam cum pane tost. & vin. macerat.

Topica sint 1. Mundatio turundâ Ess. fell. imbuta. 2. Mastigatio mastiches. 3. Turunda Mosch. vel Bals. apopl. auribus noctu imbuta: o-mittat ol. amygd. 4. Vapor lact. & aq. in quibus fol. alth. coct. per in-fundibulum admissus. 5. Errhina.

℞. Rad. irid. Flor. ʒij. flor. lil. convall. ʒj.

Sacch. ʒiß. Msc. F. Ps. add. ol. succin. gt. j. D.

Die 22. Sept. 1693. me convenit: staturæ est mediocris, benè coloratus, capillis nigris crispis instar æthiopis præditus. Obaudit potissimum in aure dextra: si in conversatione placida sit, satis distinctè audit, si verò in congregatione multorum sit, & sermones inter plures cum contentione aliqua secentur cum tumultu aliquo, confuse audit, & maximam partem non intelligit. Obauditio habet sua incrementa & decrementa: à Paschate seu Æquinoctio verno ultra solstitium æstivum seu ad Fest. S. Joh. Bapt. indies melius & distinctius audit, decrecente die quotidie auditus confusus & minus voces articulatè percipit, nunquam tamen penitus aboletur, & dum mecum erat, audivit satis distinctè, nihilominus dicebat, se in mutuo colloquio momentum percipere inter loquendum, si observet faciem meam, ex motu enim labiorum se animadvertere quid præfarer. Commendavi rursus admissionem vaporis alth. semperviv. & in lact. decoct. M. & V. subinde hauriat de pulv. sternutat. ex tabac. lign. al. santal. citr. flor. lil. convall. &c.

Constipationi admodum obnoxius est, fortè in violenta fœcum induratarum exclusionè spiritu retento affluxui humoris intra aures ansam dedit, qui ibi à calore cerebri nimio inspissati obstructionem aliquam pepererunt.

OBSERVATIO CLXXXVII.

Auditus difficultas cum Tinnitu.

Foemina Nobilis N. maritata, jam à duobus annis tinnitum aurium passa est, modò majorem, modò minorem, dein narium, at inconstantem, cum sono variabili: quandoque enim arbitratur se campanas audire, aliquando stridorem portarum, aliquando susurros demissè loquentium, aliquando aquarum dilabentium strepitum, adeo ut fermè nunquam sonus sit similis, cum diminutione auditûs; submissè enim loquentes vel non omninò, vel difficulter intelligit. Timet ne fortè obsurdescat. Multis usa est medicamentis, topicis, fomentationibus, instillationibus, suffitibus, nihil tamen profecit. Credebatur profectus oriundus ex pilulis *Aquapendentis*, *Frankofurtenses* vocant, sed malum nihil resipuit. Nonnulli scarificationes suaserunt, sanguinis missiones iteratas, cauteria, aliaque ejusmodi, sed cum sint difficilia factu, & parùm & fortè nihil juvantia, hætenus omisit.

Resolutio.

Ad causam proximam hujus affectus intelligendam plenior tum temperamentum, tum perpefforum morborum, tum deniquè causarum antecedentium seu occasionum recensio necessaria fuisset: Audivi tinnitum hunc cum auditus difficultate jam à pluribus annis & ferè ab incunabulis durasse. Utut autem sit, tinnitus varios sonos imitans ferè continuè *Nob. Domine* molestus est cum difficultate auditus. *Apud Medicos* receptum est auditus organa pervia esse debere, non solum ut sonus per canalem amplum ad tympanum, hinc per foramen ovale ad extremum cochleæ (ubi nervus acusticus implantatur) & per labyrinthi mæandros sine offensa excurrere possit, sed & ut aeri auribus implantato liber exitus pateret, obstructis enim vel obturatis canalibus & viis notum est magnos tumultus excitari intra aures, quod quilibet facillè experiri in semet ipso potest, si manus volam auribus admoveat & eas forinsecus tegat, aut si canalem aut meatum auditorium digito obturet. Si verò penitus & profundius occludatur maxime intra cochleam, auditus planè perit. Aliquoties vidi cereomate instar picis nigro, viscidissimo ac denso externum meatum ad membranam illam, quæ tympanum vocatur occupatum penitus fuisse, quod auditum penitus surripuit in quibusdam cum tinnitu, sibilo, susurro &c. in quibusdam absque hoc sonorum vitio, quorum si ultimi quamvis auribus manum admovent, aut digito meatum arctissime clausserint, nullus tamen tumultus præter solitum advenerat, quia ab hoc obsta-

obstaculo aer auribus implantatus non ulterius moveri, turbari aut impediri poterat, præter illud quod ab insita & domestica causa antea ille patiebatur. Insuper ad auditum requiritur imprimis totius auris internæ sc. tympani seu cavitatis illius post membranam tympanum dictam, labyrinthi & cochleæ siccitas, aeris implantati puritas, spirituumque animalium per nervum auditorium influentium subtilitas legitima; quod nisi sit, fieri vix potest ut non vitietur auditus, non secus ac organa musica uda & humectata nimium, sonos obscuros, obtusos & pravos edunt. At ex his vitium obtingere non raro solet, dum nervorum ductus serum à capite humido sequitur, & loca hæc inquinat, sive jam suâ sponte huc declinaverit, sive occasione aliqua externa, ut capitis allisione, casu, crebra & intempestiva capitis lotionem &c. huc prolectum fuerit. Serum his angustis inclusum, si spiritus animales nimium obtundat, nervos & membranas flaccidiores reddat, aut à calore in vapores resolutum aerem implantatum inquinet, vel auditum imminuit vel pravos tinnitus nunc graviores nunc mitiores efficit, qui deteriores evadent, si insuper meatus exteriores aut etiam cochleæ foramen ovale angustius existat. Crises imminentes mirè spiritus & aërem turbant. Quid ex his *apud Generosam Dominam* locum habeat, *Tu ceu præsens Medicus* sagaci inquisitione melius indagare & divinare poteris. Verum est, frigidum, viscidum, crassum humorem auditum aboliturum, quod etiam crediderim, si scil. totam cochleam maxime ubi nervus acusticus terminatur, & labyrinthum occupet; si verò in extremo meatus auditorii & foramine ovali persistat, non video, qui non quoque humor viscidus lentus hanc sonorum & stridorum varietatem excitare valeat, qui quidem licet frigidus non semper sit, cum amarissimus plerumque existat, si verò à subtilitate tamen & fluiditate cereomatis naturalis multum deflexerit, id præstare potest, cum aliquoties remoto tali viscido nigroque humore protinus auditum insolitum repararim. Itaque ad lumen solis meatus utriusque auris diligenter quotidie si licet intuendus arbitror, quod si tale quidpiam occurrat, illud blande dextra manu *auriscalpio eburneo* extrahendum est; si verò nihil visui occurrat, causa profundius circa foramen ovale scil. hærebit: quia enim auditus non planè abolitus est, non totam cochleam & totum labyrinthum occupatum, nec nervum acusticum penitus ineptum esse necessum est, eoque minus, quia sibilorum differentias quoque adhuc discernere suisque nominibus insignire valet. Causam proximam ibi latentem dicerem aliqualem obstructionem impedientem aeris implantati & sonorum liberum motum & progressum, ut & iniquationem aeris implantati: utrumque vitium efficere puto liquorem serosum, qui vel ex arteriarum capillamentis extremis exstillat, vel nervorum ductum ex interiore cranii cavernâ sequitur. Alium humorem

humorem huc exonerari in *Generosa Domina* non posse firmiter credo, & demonstrarem, si necessum arbitrarer, nam vix alius humor has angustias subintrare citra gravius damnum per longam annorum seriem posset, & sanguis vel copia vel loco peccans & extravasatus longè alia symptomata efficeret. Verum serum hoc acrimoniæ, caloris, saluginisve particeps non negarim, si imprimis illa temperamenti calidioris foret. Hic humor ob moram partim lentorem contrahit, ut in sero sanguinis cocto videtur, partim in halitus resolutus aërem implanatum turbat, unde hic tumultus isti exoriuntur.

Sed missa Theoriâ prolixiore, ad Praxin pergamus: si à primis unguiculis, sique ab occasione valida, si quoque in profundioribus locis causa hæreat, ægrius auferri poterit. Quia tamen juvenula est, non debet negligi, nec animus planè deponendus.

Indicationes sunt: Serum à capite magno studio revellendum, influxum absorbendum, & organa auditus roboranda. Quomodo his satisfaciendum sit, *methodo exsecutiva potius quam vulgata in Consiliis dandis consueta* explicabo: scil. ea quæ mihi in hoc affectu familiaris est, quam pro lubitu & rei exigentia mutare poteris. 1. *Purgarem ipsam bis in mense scil. triduo ante novilunium & plenilunium*, nisi vel menses vel graviditas obstaret, *his pilulis*,

℞. *Extract. cochiar.* ʒj.

castor.

Magist. Gialapp. āā. ʒʒ.

Ol. d. succin. gutt. ii.

Spir. ceras. nigr. q. s.

Misc. F. pil. No. 45. Dos. ʒj. post parcam cœnam.

F. F. minus efficaces sunt & diu continuatæ hepati obsunt. 2. *Fonticulum* suaderem, qui parari potest, ut indolens sit, scindendo, urendo vel erodendo in loco legitimo. 3. *Scarificatione alternis mensibus uterer triduo ante vel post novilunium.* 4. *Venesectiones* sufficiunt in *Plethoricis Vere & Autumno*, crebræ & largæ nocent, cerebrum debilitant, apoplexiam accersunt *secundum Avicen.* 5. *Masticet mane mastich. aut trochiscos alios apophlegmatizantes*, per aqualiculum enim ab auribus serum proliciunt. 6. *Topica plura* recensentur ab *Authoribus*: *instillata* sæpe profundius se cavernis insinuant, quam ut elici possint rursus, *sive sint ol. sive liq. vapores & fumi violentiores.* Ego *ol. tali vel simili* feliciter utor

Uuuuu

℞. *Cepar.*

℞. Cepar. minutim concisar. ℥ss.

Milleped. vivor. No. xxx.

Fell. taurin. ℥ij.

Ol. amygd. amar. ℥ss.

Ind. vas. vitr. & bene clausa stent in digestionem per dies 2. postea facta ebullit. forti colet. ol. separetur & servetur ad usum.

℞. Ol. hujus ℥ij.

d. rut. majoran.

rorismar. āā. gtt. iij. Msc.

Hujus ol. guttulis duabus imbue bombacem iterumque exprime, bombace utraque auris cubitum ituræ obstruatur, mane eximatur ac aures blandè mudentur. 7. Si peregrè abeat, aures probè contra ventos & frigus muniat. 8. Ad roborationem capitis valeret quoque *vel Tragea vel pulv. March. conserv. ex cephalicis.* 9. Diæta accurata instituatur, ubi imprimis fugiendi cibi mali succi, flatulenti & vaporosi, quos harum rerum peritissimus optimè ordinabis. Illud addo, parcam semper cœnam debere esse, & in illa fugienda omnia in butyro frixa.

OBSERVATIO CLXXXVIII.

Auditus gravis cum Tinnitu.

DOm. Job. Jac. N. N. 34. circiter annor. staturâ brevis, verum musculosus & robustus, pectus latum habens, nunquam ad hanc ætatem à puero ægrotavit, neque unquam capite doluit, nisi quandoque ex ebrietate, nam toto sequenti die ab illa ad vesperam dolore capitis affligitur cum vomitu inani, quo solum mucum ejicit, si vero excandescat, sive sobrius sive ebrius sit, cum muco quoque bilem egerit. A puero noctu conclavi semper, in quo decubuit, salubri usus est. Iter fecit quovis cœlo citra detrimentum sanitatis, imo in itinere semper melius valuit, ac tunc levamen βαρυνχοίας sensit. Peregrinatus est per Germaniam & Galliam, atque etiam in mari Mediterraneo. In cibis nullum selectum observavit. In pueritia indulgit fructibus horæis, ab illis jam à 15. annis abstinuit, si vescatur oleribus, maxime brassicâ muriâ conditâ aut fructibus horæis recentibus coctis statim alvus laxatur, si verò prius exsiccata coquantur & comedat, illos retinet, si vescatur prunis Damasc. recent. statim caput dolore afficitur, si in cœna frixis fruatur, gravatur inde stomachus, sapit caro præ piscibus, quos fastidit. Delectabatur jusculis: item carn. gallin.

gallin. elix. Fastidit caseum & cepas. Cœna semper largior prandio. Potus ordinarius est vinum rubrum ad mens. dimid. à vino albo abhorret. Bis in die comedit, extra pastus consueti tempora nec edit nec bibit; temperatè vivit, sibi ab ebrietate cavet. Benè dormit noctu, prorogat somnum, non nunquam ad 9. horas, à somno pomeridiano abstinet. Exercet se mediocriter & ab exercitiis bene habet. Alvus quotidie aperta est: bis, plerumque junior, crebram hæmorrhagiam narium experiebatur, ex quo *Βαρυνχοία* incepit, hæc substitit. A 3. annis hæmorrhoidibus cœcis, si diutius obambulet excruciat, tument, urunt, & pruriunt, ter solum manarunt. A 6. annis Vere & Autumno V. S. utebatur, qualibet vice ad ℥bj. sanguis est pulcherri-
mus. *Alternis mensibus vel 3. quoque mense scarificationem* adhibet. Vivit jam à 10. annis in matrimonio. Nunquam sudat, & si se largius potu invitet, madore quodam quandoque perfunditur, ita tamen ut indusia non humectentur, nisi equitet fortius. Mictio non est frequens, urina naturalis est. In ira vehemens est, sed ab ipsa sibi temperat. Hilaris animo, mœstior ob *Βαρυνχοίαν*.

Anno 1657. Æstate primum animadvertit, se gravius audire cum tinnitu aliquo, cum antea acutissime audiret, hujus causâ usus *masticatorio* cum fructu, profligato tinnitu, adeo ut *dictantis Præceptoris Dni Doct. Fr. Luc. Scretæ* verba distinctè audiret. Æstate crebro frigida lavabat & caput flumini immerfit, inde tamen auditum non imminutum sensit. Nunquam caput ita percussum fuit, ut inde damnum senserit, sine vitta dum junior erat, decubuit & consuevit detecto capite esse. Nullos furfures in capite habet, nec multum sudat in capite, & quamvis capillitium prolixum habeat, nunquam tamen ejus lotionem utitur.

Anno 1658. *Marpurgum* profectus est, primum per semestre vinum bibit, postquam verò cerevisiam bibere incepit, animadvertit rursus imminui cum tinnitu, vel ut loquitur strepitu, hujus causa *bombacem aq. Anhalt.* imbuit ac aurem obturavit, ita tamen ut præcaveret aquæ influxum intra aures, item foras circa ductum illinivit *spirit. fulig. vel similem.* Inde auditus vitium per unum annum evanuit. Bis terve quoque *pediluvio* utebatur.

Anno 1659. Autumno *Tübingæ* tertio adventus die vitium rediit. Consulebat D. D. *Haffenrefferum*, qui nulla remedia suasit, ac malum suâ sponte cessaturum dixit. Not. *Marpurgo* discedens cœlo nebuloso aliquot Germaniæ loca peragravit, at demum autumno *Tübingam* per-
venit. *Tübingæ* nunquam cessavit, at mitis erat adhuc difficultas ista

cum tinnitu, quamvis incrementa jam sumpserit, nulla alia aderant symptomata. Nec vel exercitiis violentioribus exacerbabatur.

Anno 1660. Mens. Apr. Galliam adiit cœlo sereno, Gratianopoli septem mensibus vixit. Bibit vinum merum, quod generosum erat, vix aliquot guttulis aquæ id temperavit, inde sensit auditum acui. Dias profectus hinc, ibi 2. Mensibus morabatur, nec mutabatur affectus, in eodem statu perdurabat. Dum in Gallia vixit, nullam mutationem animadvertit. Æstate 1661. domum rediit. Usque ad annum 1662. nullis usus est medicamentis scil. usque dum nuptiæ præterierant, quas celebravit in Septembr. Post nuptias doluit auris dextra admodum, dolor erat pungitivus. Adhibuit aq. Anbaltin. sine fructu, & bombac. moschat. sine detrimento, at quoque sine emolumento. Continuavit bombacem moschat. ad ann. 1669. nullisque aliis remediis usus est toto hoc intervallo, nisi pilul. Francofurtensib. V. S. & scarificatione. Thermis Helv. 1666. utebatur ibique primum iterum scarificationem repetiit, semper in eodem perstitit affectus.

Anno 1669. Iterum Thermas adiit, ibi spongiam aq. fervid. imbutam & fortiter expressam auribus applicuit cum commodo, ut speraret integrum auditum. 1670. Mense Octobr. post cœnam dum legebat, strepitus ingens in aure dextra subito obortus est sine ulla causa externa, hinc lectum petiit, sequente die in aure continuavit strepitus auris stridendo & pulsando, doluitque admodum cervix, dolor cervicis fomentis abactus fuit, at fomentum auribus admotum non multum juvit. Hyeme sequente rediit dolor cervicis, sed non tam vehemens, cuius causa usus fumo contra fluxus & sp. arthrit. 1671. Vere dolor punctorius auris dextræ rediit, auris obstructa erat, beneficio digiti auricularis aperiebatur, emanavit aq. flava copiose, adeo ut ad pectus usque noctu defluerit, duravit per dies octo. Per canulam æneam Vaporem spiritus cujusdam acustici intra aurem admisit sine ullo effectu. Post effluxum seri flavi & vaporis admissionem alteram quoque aurem Βαρυχοία cum tinnitu invasit. Æstate Acidulas bibit sine ullo successu, quamvis egregie per omnes vias evacuarint, nullumque inde beneficium obtinuit, quam mitigationem doloris hæmorrhoidum cœcarum, qui tamē domum reduci rediit. Mense Octobr. Fonticulus excitatus fuit. Hyeme pluvia subsequente Βαρυχοία sinistri auris cum tinnitu incrementa sumpsit, ab illo tempore ad hunc diem quo ipsum examinavimus: scil. ad d. 19. Jul. 1672. potius malum augebatur, quam imminuebatur.

Auditûs vitium tale est : cominus audit sonos mediocres etiam articulatos, ut audiat colloquentes, at procul distantes non intelligit, si prope cathedram sedeat, voxque recta rursus illum procedat, etiam concionantem intelligit, maxime si manum auri admoveat, ac sonum quasi intercipiat, in sinistra aure accuratius multò audit quàm in dextra, leviculos sonos non percipit, nisi proximè aurem edantur. Tempore pluvio aut si excessum committat potu, & post pastum obtusius audit, mane verò acutius. Tinnitus in aure dextra est sibilus quidam acutior & tenerior, in sinistra est obtusior & murmur quoddam, quod etiam intendere & remittere potest, prout spiritum vel retinet vel emittit. Ante aliquot annos coryza ipsi quoque Vere & Autumno evenerat, à triennio semper nares siccas habet. Cervicis dolor nondum penitus extirpatus est, quando contentius ambulat, pulsationem in occipite patitur, quando caput concutit, sentit cujusdam corpusculi commotionem, non ceu liquidi, sed ceu globuli ænei tinnientis seu tintinnabuli ænei globosi.

Cereoma dextræ auris *ab anno 1661. ad hunc usque diem* paucum est, album, fluidum, nihilominusque tenax. Tertio quoque die meatum mundare cogitur, si negligat, pruritus quendam patitur, à duobus annis cereoma sinistræ auris quoque imminutum fuit, illudque est album, fluidum & tenax, atque ultra triduum retentum, pruritus excitaret : cereoma vidi & extraxi pellucidum, fluidum, spumeum, amarissimum & viscidum tenax. Mane quando evigilat, animadvertit sibi plurimum salivæ dormienti ex ore effluxisse, nam gena madet, & pulvinar humectatum reperit.

Resolutio.

Affectus symptoma est scil. Auditus imminutus, nam procul loquentes aut concionantes, vel etiam propiores, nisi clara & intensa voce sermonem proferant, non distinctè, aut remotiores planè non audit. Insuper depravatus est, nam aures continuè tinniunt, strident, aut susurrum quendam se audire opinatur.

Loca affecta non sunt 1. meatus auditorius externus, qui quantum oculis usurpare licet, apertus est, nec sonorum ingressum remorari videtur, cum nullum obstaculum ad tympanum usque occurrat. Nec 2. nervus acusticus ante insertionem, aut in ipsa insertionem in os petrosum, quia nullum vel minimum symptoma intra cranium experitur, audit vocem, si cominus compellatur, & Βαρυγκοια cum tinnitu conjuncta est, quæ locum non habent nervo affecto, nam nervi nulla cavitate præditi sunt, ut in illa peregrina aeris fractio aut flatuum vel vaporum aliqua exagitatio, tinnitum factura, excitari ullo in-

genio valeret. Sed 3. est concha post tympanum, aut cochlea aut labyrinthus aut plures & omnes hæc cavitates, nam spatium aliquod affectum esse, tinnitus evincit, qui non accidere potest, nisi moveatur vel vapor vel aer in cavo aliquo spatio, & agitetur, insuper propterea quoque unam vel alteram vel plures ex his cavitatibus sedem esse unde constabit, quia non nisi in locis ubi soni percipiuntur, tinnitus & *Βαρυνοία* contingunt, quod cavitatibus his adscribitur, utpote in qua nervus acusticus expanditur.

Morbus à quo symptoma hoc auditionis imminutæ & simul depravatæ pendet, est humiditas p. n. nimia, & obstructio aliqua aeris, qui necessario hæc spatia occupat, liberum motum impediens, cui accedunt fortè peregrini flatus, nam cereoma extractum album viscidum minutissimis bullis abundat. Ad acutum enim auditum requiritur moderata siccitas & aer quietus ac purus, ut sonos sinceros auditus instrumenta recipere possint, prout scilicet à sonoris ad aures pertingunt. Humorem p. n. in auribus coacervari præter *Βαρυνοίαν* & tinnitum probat cereoma utriusque auris, quod colore & consistentia à naturali abscedit, insuper copiosus est, nam nisi tertio quoque die expurgetur, pruritus excitat, ac tum plus auriscalpio extrahitur, quam alias tam brevi intervallo elicitur, & Vere 1671. dolor acutus afflixit obstructo meatu auditorio externo, quo referato tam copiose emanavit, adeo ut noctu aqua flava ad pectus usque deflueret. Forte etiam aliquid coagulati trans tympanum in humore natat, quia agitato capite percipit motum corpusculi rotundi resonantis instar globuli ænei in tintinnabuli formam redacti.

Humor autem, qui auditus organa nimium humectat & oppilat, est serum, quia nullus alius humor citra abscessum aut vasorum sanguiferorum rupturam aut erosionem intra has cavernas colligi potest, & talem esse, cereoma probat, quod lentorem acquirit coctione, & amaritiem ab inexplicabili vel nondum definita loci proprietate. Serum hoc non in cavernas has influit ex cerebri ventriculis aut anfractibus, aut è spatio intra duas meninges, quia nulla indicia adsunt feri intra hæc loca stagnantis, nam omnes actiones inculpate obit, dein serum hoc potius vel ad ostium magnum vel ad infundibulum delabatur, denique osculum ossis petrosi ita à nervo occupatur, ut ne guttulam quidem admittat. Licet autem intra aures naturaliter cereoma segregetur, & fortè etiam aquosus humor per aqualiculum in fauces amandandus, nullæ tamen glandulæ conglomeratæ intus repertæ hactenus fuerunt, quæ alias humorum excretioni inserviunt, & quamvis vix unquam aliqua liquoris excretio citra illas fiat, vix tamen ausim dicere, humorem hunc ex parotidibus transmitti, cum nullæ viæ adhuc

hucdum demonstratæ fuerint. *Memini quidem inflammata & suppurata, nec dum aperta Parotide plurimum ichoris ex auris meatu effluxisse, & à Parotide Cancrosa auditum penitus abolitum fuisse.* De vasis lymphaticis intra aures nihil constat; & si illa irrorarent organa ista p. n. vel erosa vel rupta fuissent, proindeque continuo aqua emanaret limpidior & copiosior quam in cereomate isto videtur. Ergo serum exstillat ex arteriarum capillamentis, non secus ac merum alibi, retento sanguine, & in ipsissimis glandulis conglomeratis, excidere valet. Seri hujus multum in concha, maximè si aqualiculus obstructus sit, & in cavernis, quæ processibus mastoideis insculptæ, coacervari potest, quod exundans largè & per plures dies, semper novo succedente, maximè tempore somni in latus affectum decubuo, effluere potest. Ipsum sero & lymphæ abundare constat, quia nunquam sudat, multum dormit, ex olerum & fructuum recentium etiam coctorum esu protinus diarrhœa corripitur. Ad hæc autem loca potius effunditur, quam aliorsum, quia fortè auris à causa aliqua cujus non recordatur, debilitata fuit, quamvis nuper quoque & hætenus aliquoties hujusmodi serosa despumatio ad cervicem facta fuerit.

Quamvis hoc symptoma inadvertenter & quasi per cuniculos *Dominum Ægrum* invaserit, & auditus vitia intra cavernas osseas profundè recondita sint, ad quæ *virtus medicamentorum* ægrè, sæpe etiam cum majore noxa penetrat, non tamen desperandum opinor, quia in vegeta ætate constitutus est, robustus, nunquam ægrotavit, temperanter vivit & *ad quævis præcepta Medica* obediturus est. Quod si ad votum non omnia successerint, cavebitur tamen, ne plane obsurdescat.

Indicationes & scopos *in curando* hos fiximus. 1. Serum redundans in toto imminuendum. 2. Ejus novum proventum declinandum, atque affluxum ad aures nunquam promovendum, sed potius aliorsum revellendum. 3. Humorem intra aures collectum evacuan- dum, absorbendum, discutiendum, ad vicina derivandum, & omnino auribus siccitatem debitam ejusque actionibus congruam reparandam.

His credimus satisfieri *remediis ex Chirurgia, Pharmacia, & Dieta* petitis.

Ex Chirurgia suademus.

Venesectionem, sed moderatam, Vere & Autumno, præmissò purgante; nam sanguine abundat eoque ferventiore & serosiore, adeo ut hac semper portio feri quoque subtrahatur.

Scarificationem, quam alternis mensibus triduo ante & post novilunium

lunium admittat, non crebrius, ne frequentioribus sanguinis profusionibus massa sanguinea perfrigeretur, plusque feri cumulet, nam observatum à nimis crebra scarificatione auditum graviolem redditum & vertiginem attractam fuisse.

Vesicatoria, quæ cervici, dorso, carpis & post olecranium humero applicita recentem surditatem feliciter sustulerunt in aliis, & obauditionem etiam inveteratam mitigarunt vel sustulerunt: applicari possent *semel in mense*, quando per negotia licebit, imo illorum applicatio maturanda, quoties *Dn. Ager* animadvertet, novum affluxum ad aures contigisse.

Fonticulos plerique approbavimus; si unus non suffecerit, alter adhuc excitari posset, ex meo quidem iudicio commodius in altero brachio, quam in pede, quia vitam politicam vivit, nec dum ad hypocaustra aut cellam monachicam damnari se patitur, quin potius frequenter prædia sua adit &c.

Setaceum nimis molestum remedii genus est: fortè *vesicatoriis* idem, quod ab ipso expectabitur, præstari poterit.

Frictiones matutinas ex usu fore consensimus.

Ex Pharmacia proderunt

Purgantia, in quibus tamen ipsum non nimium esse oportebit, ne stomachi fermentum ab ipsis defastetur, & massa sanguinea nimis frequenter fundatur, ac quasi colliquetur serique feracior evadat. *Autumno, Hyeme & Vere singulis vel alternis mensibus* purgari poterit: *Æstate* illis nuntium mittat. Parentur ex *Extract. cochiar. aurear. Catholic. aut MP aloëtic. cum rhab. aut Magist. gialapp. dosis à D. Medico Ordinario* definiri poterit, quæ pro virium ratione & promptitudine ad alvi solutiones augeri vel minui poterit. Consuevi in capitis affectibus ab humore aqueo pendentibus *illa duabus horis post parcam cœnam* exhibere, sic etenim *Ægri* felicius *purgantium fastidia* superabant, & satis commodè humores à capite avellebantur, nec à cibo *purgantis vim* retusam fuisse, aut chylum inde detrimentum cepisse observavi: si hora hæc non arrideat, detur *purgans summo mane*.

Sudorifera quoque non improbavimus: *An dieta sudorifera locum habitura sit?* non definitum fuit. Ut verum fatear, illà nunquam in hoc affectu periculum feci, at novi in pituitosis affectibus egregie prodesse: *an vero multum emolumentum morbis à sero nitro-Æreo ortis afferat?* dubito,

dubito, nam tantum abest, ut Arthriticos juvarit, ut potius paroxysmos accelerarit eosque diuturniores & pertinaciores effecerit, quamvis illam studiosissime & accuratissime ipsemet administrarim, sudore quoque *scamno* artificiose promotum. Fortè *Dietâ sudoriferâ* sanguis nimium colliquatur, glandulæ nimium exsiccantur, & major postmodum feri tenuioris & fluidioris proventus expectandus erit. Si omnino suscipienda putabitur, *Guajacum* & hujus sortis alia cephalicis temperationibus mitiganda erunt, & citra vim sudor proliciendus erit. Fortè commodius *Vere* subindè dabitur $\frac{1}{2}$ *diaphoret. manè*, & nunc *Spir. C. C.* aliave hujus generis summo mane cum congruo vehiculo. Aut cubitum iturus subindè *rob. sambuc. juniper. &c.* deglutire poterit, qua ratione apud quosdam mane sudor citra violentiam elicitur.

Diuretica serum lixiviosum & nitrosum ad vias legitimas perducere, nemo negabit, proindè apud *Dn. Ægrum* talia non negligenda; danda autem erunt tempestivè scil. ventriculo vacuo, abstinendo à nimium calidis & acerbis, ne ad primam calamitatem aliam deteriorem adducamus, scil. *Nephritidem*, quod *Dn. Heinricho Kellero* evenit, cujus renes adeo calculorum jam feraces sunt, ut plures hætenus a sinistro medicamentorum acusticorum abusu excreverit; nam ille quoque *Empyricos* & veræ *Medicinæ* ignaros in consilium adduxit, inter quos non ultimus *Embricanus* ille impostor fuerat. Tutiora ex *Diureticis* sunt, quæ parantur ex decoctis vegetabilium scil. *rad. petrosel. ononid. &c.* herb. *capill. ♀* aliisque aperitivis, *bacc. alkekeng. juniper. cicer. &c.* tale ante pastum dari posset, acui sine damno poterit *spir. ☉* dulc. edulcorari *syr. aperit. Minder. ☉* fixa parcè admiscenda erunt. *Oculi ☉* seorsim tutò exhibentur, etiam alio nomine sc. ceu medicamentum præcipitans. Tempestivè *Diuretica* propinabuntur, si *Vere, Autumno ac Hyeme*, secus ac fieri decet, *urina* parcius excernatur.

Alterantia in usum ducenda varia sunt, interna & externa.

Interna cephalica ☉e volatili ☉reo & aromatico prædita, nimium acres humores præcipitantia, superfluos absorbentia. Quia *Dn. Æger* juvenis est, & sanguinem fervidiorem habet (nam vini potu nimio læditur, mane etiam biliosa vomit, & per aliquot dies graviter crapulam luit) omnino temperatiora seligenda erunt. Parari posset decoctum

R. Rad. caryophyllat. pæon.

irid. Flor. aa. ʒij.

Herb. majoran. betonic.

Xxxxx

caryophyl-

caryophyllat. mont. rorismar.
Fl. paralys. āā. P. j.
Nuc. Mosch. Mac. āā. ʒʒ.

Incis. & contus. coq. in vas. clauso vitr. cum aq. font. ℥ij.
vin. rubr. ℥ij. col. add. syr. de betonic. ʒij. aq. cinam. bugl.
ʒʒ. Msc.

Dos. mane & vesperi hor. ʒ. ʒiij. vel ʒiiij. calidè, post haustum obambulet. Tale decoct. præmitti posset per d. 6. purgantibus, Italorum more. Si à vino lædatur, species in sola aqua coqui possent. Pilulæ ex Extract. Guajac. fol. quernor. junior. lign. aloës &c. & pauxill. therebint. diu continuatæ serum quoque absorbent. Vel paretur Tragea.

R. N. M. & Mac. succ. citr. macerat. āā. ʒj.
Cubeb. ʒʒ. Ungul. alc. ppr.
C. C. pb. ppr. Ebor. pb. pp. āā. ʒiʒ.
Unicorn. fossil. ʒʒ. Ocul. &. ppr. ʒiiij.
Cinam. ac. Rad. pæon. āā. ʒij.
Sacch. ros. tab. ʒj. Tab. man. Cbr. perl. ʒij.
Msc. F. pulv.

Hujus mane horâ 7. & vesperi horâ ʒ. fumat ʒj. cum pane tosto & vino madido totâ hac hyeme. Tabulas & rotulas, cephalicas, quæ maximam partem saccharum sunt, fortè non magnificiendæ, nisi illas oleis destillat. irrorare velimus scil. ol. majoran. rorismar. mac. succin. &c. His Conserv. & electuar. annumeranda. Tragemata post pastum Veteres in capitis affectibus mirè commendarunt, ut crebro apud Cratonem occurrunt, nec apud Dn. Aegrum improbanda videntur, imprimis quia aliàs alvi lubricæ est, & ventriculus debilior creditur. Parari posset tale

R. Pulv. stomach. Birkm. ʒiʒ.
C. C. ust. ppt. Ebor. ust. ppt. āā. ʒj.
Ol. N. M. expr. gr. vij.
Sacch. rosat. tabul. ʒij. Msc. F. Ps.

Detur post pastum, imprimis tunc, quando ipse ventriculus debiliorem senserit, non quotidie, ne ipsum multitudine medicaminum terreamus. Aquas destillat. spiritus cephalic. vel infrugiferos vel nocuos putamus, scil. illos qui alterationis causâ tantum exhibendi.

Externa & Topica varii generis sunt, scil. manifeste evacuantia, vel occultè & insensibiliter discutientia.

Evacuantes sunt Errbina, ex his præferenda erunt, Fol. Hellebor. nigr. sed cautissimè, cum sternutationem nimiam excitasse aliis noverimus. Succ. Betæ mirè internas nares admorsisse memini; si adhibendus sit, castigetur aq. majoran. mell. rosac. &c. Apophlegmatismi rationem implebunt optimè Masticatoria, quæ sint vel sola mastiche, vel mastiche cum pyrethro, sem. nigell. & similibus in trochiscos formata, non cum cera sed cum gumm. tragac. & sacchar. Hos masticet mane per horæ quadrantem vel diutius.

Discutientia sint Cucuphæ ex rad. & herb. cephalic. add. clematit. Daphn. Lysimach. purp. spicata, C. C. ust. mastich. succin. ladan. storac. Item adstringent. fl. rosar. r. rad. bistort. Sacculi auribus admoveantur ex herb. & flor. beton. aliisque cephalic. sicc. noctu. Fomenta ex saccul. cephal. pane calido cephalicis infarcto & similibus, prudenter & non nisi capite bene depleto applicantur tutò.

Auribus indenda sunt Bombax moschata seu gossipium ambram & moschum redolens, vel imbutum ol. d. rut. majoran. succin. carv. chæresol. vel ol. amygd. capat. vel solo vel cum ol. dest. mixto, vel balsam. apopl. vel ol. acustic. D. D. Harder, vel aq. Anhaltin. Gossipio tali auris noctu obturari posset, aut interdiu cælo pluvio, ventis agitato: in hypocaufto extrahatur, ne auditus organa omnino torpescant, omnibus sonis exclusis. Ol. destill. vel per infusion. alterata, aut spir. aut liquores cujuscunque generis essent, auribus infundere nunquam author essem. Ob pruritum in meatu auditorio non abhorrerem canalem linteolo ol. rosat. imprægnato & stylo imposito blandè oblinire.

Evaporationes commendantur per infundibulum admissæ, verum vix nisi à præsentē Medico cum valetudinis commodo fierent, & facile error committeretur à Dn. Ægro: tutius ergo omittentur.

Pediluvia topicorum superpondium sunt, suo modo à capite revelere creduntur. Parari possent ex herb. cephalic. maximè si caput aggravatum sentiat.

Dieta superest.

Caput contra aërem frigidum bene muniat, non tamen fidat austruino, & hypocaustra æstuantia non minus fugiat: pedes à frigore custodiat. Diu in stabulis versari noxium, exhalatio enim fimi equini nitrosissima nimium, quàm prodest, serosos humores fermentat & fundit. Cibis vescatur euchymis & eupeptis: cœna parcior sit prandio.

Lucubrationes & studia statim à cibo sumpto detestetur. Somnus pomeridianus & noctu protractior, aut statim à cœna initus, semper nocet, septem dormiisse horas sat est. Præstabit à cœna ad minimum duabus horis, seminudato corpore at probè cooperto capite, obambulare. Animi motus sint moderati.

Deus Optimus Max. Consilia nostra prosperet.

Scaphusii d. 19. Julii

1672.

Joh. Jacob. Wepfer, M. D.

Christophorus Harder, M. D.

Emanuel Hurter, M. D.

Heinricus Særa, M. D.

Joannes Amman, M. D.

OBSERVATIO CLXXXIX.

Obauditio.

D. *Wagenknecht, Archigrammateus Neusteinensis scribit d. 24. Febr. 1684. à puero catarrhis obnoxius fuit, diu in aula vixit, vescabatur cibis frigefactis & inordinate bibit, ob negotia Cancellariæ lucubrare multum cogebatur, varios morbos passus est, dolores in artubus, tumores, sævam cephalalgiam: subinde in frigida natavit in dorsum decumbens, aures sæpè aquâ implebantur, inde sæpè caput vertiginosum reddebatur, sequebatur tinnitus aurium, duravit 30. annis continuè sine auditus imminutione, unde non magnificavit illum; à 2. annis auditus imminui cœpit, in dextra magis quam in sinistra. In aure utraque permolestum percipit pruritum, quem mitigat cultello acuto, quando aures calidas detinet, cerumen aqueum fit, putatque illum sponte elapsurum, quod tamen non evenit & non nisi paucum prolicuit. Ante 14. dies ex aure dextra membranam parvam produxit. Semel in anno V. S. singulo quadrante anni scarificatione utitur. Hyeme quadam dum adhuc juvenis ob vestitum tenuem sanguis ita frigefactus fuit, ut Chirurgus quidam Suecicus septies venam tundendo nullum sanguinem prolicere potuerit: in femore scalpendo facile sanguinem crassum nigerrimum post pruritum prolicuit, unde sanguinem corruptissimum putavit. Est annor. 55. scripsit Durlachio ipsius Filius.*

Analysis.

O Bauditio hæc procul dubio provenit à sero intra cavernas aurium stagnante imprimis in concha, unde auditus obtunditur, dum so-

nus seu aëris fractio non integrè pertingit ad nervum auditorium. Cerumen liquidum hujus feri indicium est, cui tamen egressus non conceditur propter tympani obstaculum, forsan illud laxius quoque est, tum ob hoc serum, tum ob quandam musculorum tympanum tendentium paralytin aut enervationem ab eodem sero. Illud igitur exsiccandum & revellendum. Hac ratione auri indatur *nocte turunda ex gossipio contorto imbuta ol. d. succin. carv. rut. aut ol. amygdal. amar. in quo coct. card. ben. rut. cap. fell. luc. pisc. aut si pruritus valde molestus sit, lact. mulier. cum succ. semperviv. maj.* Mane turunda eximatur, auris mundetur *turunda oblonga ex linteo tenero arte complicata*, non auriscalpio, multo minus cultellis acutis, quia facile tympanum cum damno irreparabili sanciare posset. Tota die auris libera relinquatur, ne auditus obtorpescat. *Cucuphae* assuatur *sacculus infarctus sem. carvi, herb. card. ben. beton. flor. sambuc. chamom. aspers. gossipio* interpassetur. Mane mastice *rad. pyrethr. angelic. mastich.* his alternet. *Purgetur pil. cephal. ante novi. & plenilunium noctu. V. S.* sufficit *semel in anno*, quia senescit. Scarificatio alternis mensibus triduo ante vel post novilunium. Si tantopere catharrosus sit, prodesset *Fonticulus*. Aliquando utilia deprehendi *Vesicatoria*. Caveat sibi à cibis frigidis, glutinosis. Ebrietas nocet. Cæna sit parcior prandio. Hau-riat subindè mane, si assueverit, *fumum fol. tabac. cum cubeb. p. eq. mixt.*

OBSERVATIO CXC.

Obauditio.

D Omina Maria Anna N. N. 52. annor. à 30. annis obaudire cœpit in aure sinistra, in illa largiter corpus durum in meatu auditorio cis tympanum, partim globosum, & leve seu glabrum, partim asperum, inprimis in extremitatibus suis inferius firmiter hæret, an sit officulum & quidem malleus, an aliud concretum lapideum, dubium, quia latius est, moveri potest citra exacerbationem doloris notabilem vi adhibita. In aure dextra audit fortius prolatas voces, habet hæc cerumen flavius aure sinistra: cerumen sinistrae ferè deest, siccum & mundum cum furfuribus. Die 2. Jun. dum mecum erat, post meridiem tonitru cum magno fragore resonavit, quod tamen non audivit. *Setaceum* ante aliquot dies in cervice traduximus, propè siccum erat 2. Jun. Die 4. Jun. dedi pil. ceph. No. xij. purgarunt bis terve, non plus, cum aliquo levamine, tum dicebat se audivisse rursus sonum in vicino templo S. Johann.

XXXXX 3

Die

Die 6. Jun. me convenit, setaceum aliquid puris suppeditavit. In aure sinistra stylo indito statim corpus durum occurrit, alicubi in superficie æquale, leve & glabrum, alicubi asperiusculum, ac si calculus esset, in peripheria inæqualis. Attactum retrocessit multum, ad latera movere potui. Iteratâ styli intrusione multum retrocessit, ut ferè non amplius conspicerem, à motu corporis duri percepit sensum punctationis internæ, suâ sponte manibus & brachiis tremat, facile terretur ex levi casu corporis durioris, & alias indormiscens. Est gracilis, macilenta, benè colorata, temperamenti calidioris & siccioris, suspiciosa, quia non omnia audit, quandoque indignatur & irascitur, multa tædia devorat. Est siticulosa admodum, sibi tamen à potu temperat. Vivit continuò in *Alsatia*, multoties à *Gallico milite* valde territa fuit: *quamplurimis in- & externis* usa est, ut in morbis chronicis fieri solet, à *Medicis & medicastis*. Plurimi lienem accusant, cui illa plurimum causæ adscribit, quia quandoque melancholica fit & tristatur, accusatur quoque uterus, ventriculus. It. vapores, flatus, quia cum surditate & obauditione jungitur tinnitus & tumultuatio intra caput. Usa est *Acidulis*, laudat *purgantia* & urget, admisit intra aures *vapores*, indidit auribus *aq. quandam acerrimam*.

Resolutio.

Surditas in sinistra aure omnimodè provenire videtur ab organorum in illa confusione, si corpus illud durum, quod in ductu tangitur, sit unum alterumve os vel pertinacissima omnium ductuum occlusio. Corpus durum fortè calculus est, quia asperiusculum est, hic enim nasci posse, *exemplo est Nob. D. B. P.* nam non videtur vel malleus vel incus esse, quia latior & crassior videtur ambobus his ossibus, loco movere potui stylo absque magno dolore. Non aliud, quod vel à canali vel alio ab osse intus secesserit, nam nullam mentionem fecit abscessus perpeffi, nec quicquam purulenti aut ichorosi occurrit, imò aures siccae sunt, imprimis in sinistr. vix pauxillum ceruminis reperi. Licet huic corpori vim adhibuerim, nullus tamen cruor sequebatur.

Obauditio in aure dextra adest, quia non nisi proximè allocuta audit, tonitru & fragorem non percepit. Est ab obstructione, quia juncta est cum valido tinnitu, qui sequitur, si aër internus impediatur, quod facile experiri licet obturatâ aure digito, vel admoto, & apertâ aure statim tinnitus &c. consequitur.

Causa est serum extravasatum allatum per arterias, nullo modo vapor aut flatus allatus ex ventriculo, liene aut utero, ut putat, & à *Medicis* persuasa fuit.

Consilium

Consilium dedi d. 6. Jun. 1694. 1. Ut Triduo ante vel post novilunium, mane sumeret gr. xv. xvij. vel xx. harum pilul.

℞. Extr. coch. Catholic. ana. ℥iij.

Mag. gialapp. ℥j. Extract. castor. ℥ß.

Ol. succin. gtt. ij. Msc. F. Pil. ex 3j. No. 40.

2. Setaceum nuper conductum in fluxu conservare. 3. Si scarificatione assueverit, alternis aut 3. mense circa novilunium continuet. Bis in anno V. secetur. Vesicatoria ac Fonticuli non multum præstabunt. 4. Vaporem ad aures admittat.

℞. Fol. alth. semperviv. maj. senecion. ana. Mij.

Flor. malv. arb. Mj. sem. lin. 3ß. inc. & contus. D.

Hujus pugil. j. coq. in lact. & aq. ana. 3iß. vel ij. 5. dum vaporem admittitumat de hoc errhin.

℞. Tabac. 3ij. flor. lil. convall. ℥j.

Fol. beton. fl. lavend. ana. 3ij. Msc. F. Ps. irror.

Ol. majoran. succin. ana. gtt. iij.

Masticet rad. galang. aut Mastich. Aures diligenter mundet turundâ tenui imbutâ succ. semperviv. aut aq. betonic. add. pauxillo bilis.

Si ventriculo malè sit post pastum sumeret 3j. Trag.

℞. Pulv. stom. B. 3iß. rad. galang. cort. aurant. cond.

Limat. sassafir. ana. 3ß. sacch. 3iß. Ol. N. M. expr. gr. viij. Msc.

Vitet lactucam. Æstate bibere licet Acidulas cum syr. acetos. citr. aut de rub. Id.

OBSERVATIO CXCI.

Polypus Narium.

NOb. Virgo Elisabetha K. 23. ann. Plethorica, Hæmorrhagiæ narium obnoxia, cætera sana & benè colorata. Ante 4. annos dentibus nucleum ceraforum effregit, unde dens molaris maxillæ superioris penultimus cariem contraxit, illa credebat nucleum se cavernæ ejus insinuasse ac furculos sursum emisisse. Ab illo tempore sensit narem sinistram obturari, ac liberum aeris transitum denegari, hæc narium angustia progressu temporis incrementa sumpsit, ut noctu non nisi aperto ore respirarit. Accessit hemicrania sinistri lateris, aurium quandoque dolor & subindè etiam dentis.

Mense

Mense Maj. 1670. primùm vidi primordia Polypi in nare sinistra, tentavi ipsum medicamentis topicis siccantibus & pil. ceph. consumere, at frustra, nam Polypus crevit & magis deorsum vergebat, ac aerem intercipiebat, imprimis autem tempore hyemali molestus erat, æstivo tempore minor evadebat ac fursum retrahebatur. In autumno admodum molestus erat, & hemicraniam admodum auxerat, ut sæpe præ illa nec edere nec dormire posset, sæpeque noctes insomnes incœnata traduceret. Interea menses ritè manabant. Hæmorrhagia narium cui aliàs obnoxia diu substitit. Die 3. Novembr. 1671. ad me venit. Illam intra ædes recepi, Polypus duo capita ostentabat, unum avellanâ majus supernè, alterum minus infernè, omnem aditum aeris intercipiebat, mobilis erat, radices habebat versus exteriorem nasi partem, non potui deprehendere, illum in interstitio narium adhærere. Die 5. Nov. Illum ferro candente inurere cœpi indita cannula linteo aqua madido munita, adustionem continuavi, quotidie bis ad 13. Nov. & qualibet vice decies, quandoque pluries, unde polypus pallefcere & corrugari cœpit: à d. 13. Nov. quotidie illum forcipe apprehendi & blanda manu traxi, à tractione doluit in oculi orbita superiore primum, postea in dente molari carioso & auribus. Jussi quoque naribus attrahere aq. alumin. comp. cum mell. rosat. quam ob acrimoniam ferre nequirit, itaque ejus loco substitui aq. plantag. cum mell. rosat. Die 18. & 19. Novembr. polypo tracto fragorem intra nasum prope aures & dentem exaudivit, & ego quoque ipsemet. Cum ob tractionem dens cariosus doleret, aliquoties quoque ipsum ferro adussi. Die 20. Novembr. Polypum forcipe apprehensum rotavi, verum propter dolorem in aure sinistra excitatum, rotationem & circumvolutionem istam ferre non potuit, ichor sanguineus exstillavit, noctu multum sanguinis grumosi sreatu ejecit. Die 21. Nov. Ante meridiem vix polypum conspicere potui, tandem radicem forcipe apprehendi & articuli longitudine & crassitie penna gallinacea cum fragore circa aurem percepto sine vi extraxi. Post meridiem polypus melius in conspectum venit, denuò apprehendi & sine vi totum, Deo sint laudes, extraxi: biceps erat, minor articulo parvi digiti & ejusdem longitudinis; nihil sanguinis stillavit inde, polypus tenacissimus erat. Post ustionem capitis dolor cessavit. Polypo extracto statim liberius respiravit, ac nasum levio-rem dixit. Vesperis aliquandiu hemicraniam in sinistro latere sensit, post cœnam remisit.

Die 22. 23. Nov. Dentem cariosum in maxilla superiore adussi aliquoties, liberè per nasum respiravit, doluit tamen in externa nasi parte

parte ad os maxillæ superioris & subindè in aure sinistra. Noctu tamen respiravit ore aperto. Die 24. Nov. minus doluit nasus externè, dentes non ussi, nocte primum clauso ore dormire potuit. Nul- lum videtur vestigium polypi. Die 25. Nov. *ustionem* omisi. Die 26. & 27. Nov. iterum ussi. Die 28. & 29. *ustionem* intermisi: polypi ne minimum conspiciere potui vestigium. Prodiit in publicum sine ulla noxa.

Die 1. Decembr. Abitura suasi, si hemicrania indicia perciperet, ut sumeret *pil. ceph. duabus horis à cæna parca*, adhiberet *vesicatoria*, vinum probè diluat *decoct. C. C.*, topica omittat. Si catharri ruant, sumat *cubitus itura cons. ros. cum bol. & theriac.* si nares fortè obstruantur, *butyrum cui sacch. immixtum* illinat, & postea naribus calidè attrahat *mucilag. sem. cydon. aq. beton. elicitam.* Acrida omnia penitus omittat. Dentem dolentem urat.

Die 14. Jan. 1672. scribit tribus septimanis se plane aërem naribus haurire potuisse, postmodum polypum rediisse, narem sinistram obturare atque conspicuum & aptum rursus *ad ustionem*, putat ideo non radicitus sublatum, quia sanguis non sequebatur. Suasi, ut sineret amplius crescere & indurari, misi *aq. ex aq. plantag. equiset. add. alum. & vitriol. alb. gr. j. flor. balauft. ros. r. sicc. infus. & col.* Si magis creverit & induruerit, *uram & extraham* Deo volente.

Die 26. Febr. Ab usu *aq. hujus* tumorem indurari & *ad ustionem* idoneum reddi, inde quoque imminui, adeo ut aërem ad os per nares trahere valeret. Cum hemicrania nuper afflisset, se *pil. cephal. usam*, unde remiserit.

OBSERVATIO CXCI.

Nasi Calculus

HOnesta Matrona Barbara Zellerin Vidua, 70. propè annorum, jam aliquandiu intra narem dextram corpus aliquod animadvertit, illam obstruens, gravans & imprimis continuum naris illius stillicidium pariens, impediens respirationem. Plures crediderunt polypum esse, illumque jam exulceratum. Die 1. Aprilis 1680. cum D. Abrahamo Rickio circa vesperam tumorem examinavi: primo intuitu apparebat tumor in apice exulceratus, cujus labia erant inæqualia cum sinu quodam profundo & in ambitu nigra. Dum corpus hoc attingo, durum instar ossis, aut lapidis comperio, simulque loco mo-
Y y y y y
bile

bile, narium interstitio utrinque integro, nec incurvo: itaque illud *Volsellâ* arripui ac frustulum lapideum avulsi, simile topho, qui dentibus adhæret, sed durius, foris nigrum, ubi vero cum reliquo corpore continuum erat, albicans. Ob hæmorrhagiam narium & instantem vesperam nihil amplius tentavimus. Unicum habebat adhuc incisorem in maxilla superiore dextra, eumque maximam partem corrosum, reliquias istas hujus dentis credidimus radicem esse, nam illo commoto putavimus corpus tophaceum intra narem dextram commoveri, quod tamen non certò constitit.

Die 2. Apr. D. Abraham Rick dentem semicorrosum aliquantulum vacillantem evellere voluit, sed noluit admittere educationem: itaque iteratò *Volsellâ* corpus hoc durum apprehendi, ac blandè hinc inde versavi & antrorsum traxi, deduxique ad naris pinnam usque, citra magnum dolorem aut hæmorrhagiam aliquam, tandem cum aliquo impetu eduxi subsequente hæmorrhagia, cui statim occurrit *D. Rickius* suo pulvere sanguinem sistente, quem madefecit aqua fontana illoque ceu linimento imbuere frustulum fungi, crepitus lupi dicti, eoque narem obstruxit, unde protinus sanguis substitit. Corpus extractum membranâ obductum erat, tophus lapideus uncia longior, latus unciam unam, alicubi crassitie pennæ anserinæ, alibi crassior, inæqualis, ubi ostium naris respexit, niger fuit, in postica parte subflavus. Credimus in nare concretum ac radicem dentis in narem perviam, ex mucò narium, non secus ac tophi incuriis circa dentes crescere solent. Veritatem penitus explorare nequii, quia paulo post domum profectus fui. Pulverem sanguinem sistentem ita conficit: *℞. Stercoris suilli recentis, quantum sufficit ad implendam cucupham pilei, cucupham funiculo stringit & arctè claudit, & in fornace figuli exsiccandam curat: postea cucupham cum excremento in pulverem redigit ac ad usum servat: Vir optimus sanctè asseveravit hunc præ cæteris se semper efficacem comperisse, quod protinus quoque hic evenit.*

Die 27. Mart. 1680. Exc. D. D. Matthæus Faber, Physic. Heilbron. & Sereniss. Ducis Würtemb. Archiater Heilbronnæ ostendit lapidem longiorem & latiore ac crassiore ex nare fœminæ extractum.

Die 29. April. 1680. scribit Exc. D. D. Elias Rudolphus Cameraarius reliquias calculosas cum excrementis carnosâ à D. Abrahamo Rickio Consule & Chirurgo Tübingensi præstantissimo extirpatas fuisse, illumque comperisse calculum hunc naris communionem cum dente maxillæ superioris habuisse.

OBSER-

OBSERVATIO CXCIH.

Hæmorrhagia Narium.

ANte annum symptoma morbosum valetudinis læsæ per Dominum Cognatum Exc. Vestra, Stutgardia tunc degenti, enarratum, spem mihi fecit, reditu in Patriam per Tübingam Exc. Vestram ipsemet ut possim de hoc consulere, sed inverso itinere hucusque frustra solatium expectavi, narratio illius symptomatis forsitan mente Exc. Vestra excidit, quæ nunc per harum latorem Filium meum sic se habet. Molestissimâ & periculosissimâ Hæmorrhagiâ narium per longum tempus gravatus sum, ut impetuosus & continuus sanguinis fluxus nullo remedio coerceri possit, quo debilitato jamjam calore nativo, dissipatisque spiritibus tam vitalibus quam animalibus vitâ decessissem, nisi lypothymia fortis profluxum sanguinis repressisset. Affectus hic potius symptomaticus quam criticus est, propterea summoperè & quam humanissimè ab Exc. Vestra expeto Consilium fide & rationibus, pro more, elaboratum, ut tam ad præservationem quam curationem mali, quantum possibile, necessaria & utilia adhibeantur. Ultimus paroxysmus per 7. horas durans fiebat 13. Nov. 1687. ubi Consilio & medicamentis Exc. D. D. Camerarii Tübingens. bono cum fructu usus fui, quorsum medicamenta data intendebant, ex seq. liquet. Ex relatione per D. D. Efferhem, Physicum nostrum, ipsi factâ necessarium duxit, texturam sanguinis laxiorem & fluidiorem corrigere, spiritus ad orgasmum pronos refrænare, debiles, dissipatos & dispersos colligere, restaurare, viscera sanguinem generantia & depurantia ad pristinum munus debitum reducere: ideo seq. medicamenta ordinata fuere.

1. *R. Spec. Ros. novell. Diatrion. sant.*

Diarrhod. Abb. C. C. Ⓞat. ʒʒ. 3ß.

Unicorn. fossil. ʒij. sang. Drac. opt. ʒij.

Sacch. cand. viol. ʒj. Coral. rub. ppt. ʒß. Fol. Ⓞ No. vj.

Msc. F. Tragea hor. 6. ante & 4. post meridiem ʒß. sumend. superbibend. aq. plantag. cochl. iiij.

Item hor. 9. ante meridiem jusculum carnis vel pullorum, alteratum herb. acetos. & centumnod.

2. *R. Conserv. rad. cichor. ros. r. antiq. ana. ʒiß.*

Nuc. Ind. condit. ʒiß. syr. è ros. sicc. q. s.

Msc. F. Elect.

Yyyyy 2

3. Duran-

3. Durante fluxu sanguinis, *Aq. seq. cum pulv.*

R. Aq. Hyperic. senecion.

Plantag. ana. ʒiʒ. syr. è ros. sicc. ʒʒ. Msc. D.

R. Unic. foss. terr. figil. lap. hæmatit.

Spec. diatr. sam. tab. man. Cbr. perl. ana. ʒʒ. Msc. D.

Aqua cum pulvere nil solaminis in paroxysmo fecerunt, sed insecuta lypothymia sanguinis profluvium sistit.

Vere præterlapso Potiuncula laxativa cum V. S. eventilatoria & postea supra laudata Tragea, ex his Deo sit laus, ab hæmorrhagia hucusque placidè vixi.

Cum autem Hepar debile semper multum serosi & volatilis sanguinis, facile in effervescentiam & ebullitionem prolabentis, gignat, & spiritus vitales & animales largiter deperditi adhucdum in debito non sint statu, neque vires restauratæ, consultius existimo, in hoc rerum statu, protracto ad ann. 62. jam senio, & in multis laboribus, periculisque pleno & difficili per 37. ann. Ministerio præstito, *remediis congruis* sanguini ebullienti & æstuanti obicem ponere, *materiam peccantem*, sanguinem ad motum talem incitantem, evacuare, imprimis tunc cerebrum atque hepar confortando, in debito tenore, quantum fieri potest, conservare. Circa quæ *judicium exasctissimum & fidele consilium ab Excell. Vestra* expecto, (oculi enim plus vident, quam oculus) num præter supra laudata *Exc. D. D. Camerarii remedia aliquid insuper utendum sit ad imminens paroxysmum evitandum*: optimâ spe fretus, *Excell. Vestram* pro laudabili consuetudine & dexteritate id fideliter communicare non dedignari, quod omni ævo summâ cum gratiarum actione laudabo atque deprædicabo. *Ceterum &c.*

Excell. Vestra

Reutlingæ d. 22. Aug.

1688

Addictissimus

M. Joh. Jacob. Fischer,

Pastor & Decan. Rev. Capituli ibid.

Respondi d. 14. Sept. 1688.

HÆmorrhagiæ hujus enormis, nullâ unquam prægressâ violentiâ, sc. contusione &c. seu potius causa proxima referans insigniter vas quoddam sanguiferum intra nares, valde obscura est, vel certè *ex literis* apodicticè definiri nequit. Certum est etiam sanissimum sanguinem admodum fluxilem & prætenuem esse, nam per minutissima & oculos

Ios fugientia capillamenta arteriarum quaquaversum sanguis motu continuo pellitur, ab æquè minutis capillamentis venarum & vasorum lymphaticorum seu resorbetur seu recipitur, ulteriusque propellitur, donec ad cor redeat. Insuper tum serum sanguinis, tum illa portio, quæ in grumos concrecere solet, flammam concipit, quod non solum inde patet, quia actu calidus est, sed insuper tales particulas illi inesse ad oculum demonstrari potest, nam grumi siccati & præ illis serum tostum manifestè flammam concipit, denique serum & grumos sanguinis acres & salsuginosas particulas continere gustu percipitur antequam siccetur, sed amplius si siccetur, atque destillatione dextrâ etiam ex sanissimi hominis sanguine multum salis volatilis & aliquid fixi colligi potest.

Fortè tamen massa sanguinea *Rev. Domini* aquosior debitò est, nam officio per 37. annos multa adversa pertulit, graves labores subiit, non sine periculis, vitam ob assidua studia maximam partem sedentariam duxit, unde insensilis transpiratio impedita & sudores suppressi fuerunt. Imprimis ob largas sanguinis profusiones debilitata sanguinis præcipua virtute scil. calore & perditis ejus spiritibus, in profecta hac ætate sanguis aquosior productus fuit, nam sanguinem penes quem calor & spiritus sunt, non viscera chylum in sanguinem vertunt, ut plures credunt, egoque pridem *publico scripto* demonstrare conatus sum. An sanguis verè aquosus sit? ulteriorem inquisitionem meretur, quod facile innotescet *Medico præsentì* ex cachexiæ signis: ob ebullitionem aut effervescentiam quandam sanguinem vas aperuisse, statuere vel inde nequeo, quia hæmorrhagia hæc derepentè & inopinatò citra prodromos contingit, nulla enim mentio fit æstus præcedentis, aut cephalalgiae, aut vertiginis, aut lassitudinis alicujus. Acrimoniam accusare quoque non possum, quia ignarus sum temperamenti congeniti, victus rationis, aliorumque signorum sanguinis acrioris *Rev. Domini*.

Quid si propter obstaculum quoddam in capillamentis arteriarum, sanguis in capillamenta venarum & vasorum lymphaticorum transitu prohibitus, illa quasi in aneurisma distenderit, quod tandem ruptum hæmorrhagiæ ansam dederit; nam in hac arteriam reſeratam credo, quia admodum impetuoſa est, nec *ab ullo remedio* ſiſti poteſt, ſed à ſola leiſpothermia ceſſat, ſcil. poſtquam cor quaſi enervatum ſanguinem ulterius propulſare amplius nequit. Aneurismati ansam dare potuit multa ſcriptura profundius pronato capite. Ex arteria ſanguinem exſilire conſtabit, ſi ſanguis vaſculo exceptus plus ſeri habebit, quam aliàs ex vena emiſſus. Ætate hac profecta & in anno climacterico magno occurrendum ob periculum hydropis & apoplexiæ, vitæ balaſmo tam largiter profuſo, *Purgetur*

910 Observatio CXCLII. Hæmorrhagia Narium.

℞. Syr. ros. s. s. ℥iij. Diasenn. de cichor. c. rh. ana. ℥iβ.

Extr. diacarth. ℥j. Aq. Agrim. ℥iβ. cinam. bugl. ℥β.

Dos. per 3. vel 4. d. mane cochl. iij. vel iiij. ut per vices serum educatur. V. S. ter in Anno scil. Mens. Octobr. Febr. & Maj. educendo ad ℥iiij. Utatur Trag. & elect. D. D. Camerarii. Insuper gelat.

℞. Limat. C. C. ℥iiij. infund. in aq. font. ℔iij. per noct. mane add.

Rad. consol. maj. tormentill. ana. ℥ij.

Herb. centumnod. equiset. Agrimon.

Flor. hyperic. ana. P. j. sem. fœnic. ℥j.

Cons. ros. r. ℥ij. passul. maj. exac. ℥j.

Ichthyocoll. ℥ij. incis. & contus. coq. ad cons. dim. lento prunarum calore, col. add. conf. de hyacinth. c. ℥j. vel ij. d. mane cochl. ij. superbibat jusculum.

Reficiatur cibus boni succi, facilis coctionis. Vitet iram.

In Paroxysmo detur Emulsio cum decoct. Ichthyocol. parata, omisso vino, detur pulv. corall. sang. drac. unic. foss. cum aq. centumnod. prodest quoque digitorum ligatura, it. liquor styptic. Weber. Si vires concederent statim secarem venam in pede: quietus maneat.

OBSERVATIO CXCLIV.

Hæmorrhagia Narium.

ILLustrissimus Dominus Joh. Ludovicus Comes de N. staturæ longæ, gracilis & valde macilentus, nephritidi obnoxius; à multis annis plurimum muci intra nares colligit, est ille viscidissimus, crassus, turbidus, nisi illum ad excretionem promoveat, in crustam densissimam concrevit, quæ postea vix sine hæmorrhagia, cui alias obnoxius est, avellitur: subinde etiam hæmorrhoides fluunt. Vescitur cibus optimi succi, in pauca quantitate, parum bibit & vix ultra Libram vin. aq. coct. diluti. Fæces alvinæ plerumque induratae, unde ani procidentiam contraxit: siticulosus est & sæpe fauces siccescunt, non tamen extra pastum bibit. Frequenter utitur gelat. C. C. it. ol. amygd. dulc. cum syr. dialth. pap. err. & pulv. Nephrocath. semel in septim. Ob metum arthritidis, cujus subinde reliquias percipit, defluxiones crebras & quandam pedum imbecillitatem, raro exercitiis utitur, loco illorum portatur hinc inde per hypocaustum: tota hac hyeme nunquam in publicum ivit. Interea caput multum defatigat meditando & dictando

do in rebus difficillimis *Rempubicam* spectantibus ; unde caput sæpè valdè gravatur, dolet in occipite, quandoque in illo punctiones sentit, urinam habet plerumque pallidam, crassam, turbidam, subsidente nunc materia furfuracea, nunc farinacea alba & lapillis albis. Extrema facilè frigent, nisi probe muniantur contra frigus, facilè rursus incalescunt. Intus semper sentit quendam calorem & à calidis assumptis valde læditur. Plus plerumque mingit, quàm bibit, aut liquidi comedit. Ætatis suæ 56. annor. est 1683. Ab aliquot septimanis ab acribus humoribus non solum in capite sed etiam in artubus plus quam antidhac patiebatur, simulque venæ manuum valde intumuerunt, manusque ipsæ mane tumebant. A motu ambulatorio aut alio levi exercitio humores inquietiores evaserunt, imprimis post exacerbationem doloris in rene dextro & in hypochondriis, ob quam portationem in sella mane & vesperi primùm vix tolerare valuit, durante hac portatione magis doluit circa ventriculum, in dorso versus scapulas, eructavit multum, ob siccitatem faucium vix deglutire potuit, & carnes non nisi cum pulpa pomorum idque cum nausea & aggravatione stomachi. Nihilominus continuabatur portatio ista, & plus solito bibit, sed non ultra Libr. j. vini bene aq. diluti. Tandem inde levamen percepit. Totâ hac hyeme minus à catarrhis & tussi vexabatur, quod tribuit *gelat. C. C. & lact. aq. dilut. cum paux. sacch.* naribus attracto hæmorrhagiam narium evitavit. Non omisit quoque *Antinephritica*.

Die 9. Febr. 1685. Interdiu gravamen quoddam pectoris sensit, post medium noctis ter sine ulla causa antecedente hæmorrhagiâ narium correptus fuit, quâ ex nare dextra ad unc. iij. effluxit sanguis consistentiâ bonus, rutilus. *Die 10. Febr.* interdiu nihil sanguinis effluxit, circa 3. noctis rediit ut & mane 11. *Febr.* rursus unc iij. circiter excretis, sine debilitate, æstu, aut alvi constipatione. Adscribit hæmorrhagiam hanc portationi, copiosiori potui; neutiquam continuis occupationibus in rebus gravissimis *Imperium Romanum* spectantibus, nec hypocausto in quo tota hyeme morabatur. Aggravatio & fastidium ciborum augebantur. Circa 12. noctis largior hæmorrhagia quàm unquam invasit. Effluxerunt ultra Libr. iij. sanguinis floridi quidem sed tenacissimi cum multo sero. Exhibebatur *Mixtura ex aq. equiset. burs. pastor. lap. hæmat. corall. (ang. dracon. conf. de hyacynth. ligabatur brachia, carpi, medium corpus, cucurbitæ sicca & clyst. applicabantur, tandem cum instar torrentis sanguis ex utraque nare & ore emanaret, V. S. in brachio dextr. unde hæmorrhagia brevi substitit: sanguis V. S. emissus non ut aliis vicibus muco subviridi operiebatur, splendidus erat cum sero mediocri, vix V. S. deligata denuò sanguis*

912 Observatio CXCIV. Hæmorrhagia Narium.

guis ex vulnere erupit. Pulsus nunquam mutabatur nisi hor. 7. post suppressam hæmorrhagiam, mansit naturalis, postea evasit freq. cel. parvus, renitens tamen.

Die 12. Febr. Ipsum vesperi conveni: nasus frigeat, facies pallescit, pulsus frequens, cel. sed renitens. Cœnavit cum appetitu, bibit *Emuls. paratam cum jusc. in quo caro vitul. & ichthyocoll. coct.* sumpsit *de mixtura ex corall. sang. dracon. syrup. corall. aq. equiset. burs. past.* Post cœnam hor. 9. nullum gravamen, nullam punctionem in capite sensit, nec tensionem in fronte, noctu dormivit.

Die 13. Febr. Hæmorrhagia substitit, crassum, viscidum, turbidum mucum sreatu excrevit: nasus calidus, pulsus robustior, minus frequens. Ante meridiem surrexit, unde propè in leipothymiam incidit, facies jam cadaverosa, extrema frigida, tinniebant aures, verum statim vires recuperavit decubitu in vicinum grabbatum: pransus est bene, post prandium aliquot passus non suffultus incessit, & non nisi de vertigine querebatur. Quies optimè conducit: vesperi cor palpitavit, venæ rursus turgidæ, labia & ungues rubent. Cœnavit bene. Alvum exoneravit cubitum iturus, fœces erant molles in spiras contortæ, gryseæ: noctu bibit *emulsionem* sumpsitque *de mixtura*: dormivit sed inquietius, & muci aliquid excreare valuit.

Die 14. Febr. mane sine damno emunxit nares, post horam cum alvum nixu quodam solveret, hæmorrhagia rediit, sed parcissima & vix ad unc. dimid. sanguis statim coagulabatur, dedi *cochl. ij. mixturæ*, non ligavi digitos, sanguinem instillavit *ligno fraxini calefacto*: surrexit circa 10. incessit sine fultura, alvum bis rursus sine damno solvit. In urina pallidâ, turbidâ, lapilli duo lenticulares subsiderunt. Pransus est bene, post meridiem optimè habuit quietius, cœnavit benè, mirè sapit & reficit *emulsio*. Post cœnam valide tussire cœpit, ejecit multum sputi crassi, turbidi, lenti, nocte quoque plurimum tussire cogebatur, unde somnus turbabatur, sputum erat crassum, viscidum, nulla secuta hæmorrhagia: post medium noctis dormivit.

Die 15. Febr. Mane benè habuit, emunxit sed blandè, nihil cruoris sequebatur. Urina turbida, pallida cum aliquot lapillis: summo mane sumpsit *liquorem cum corall. r. &c.* Post 7. *jusc. cum gelat. C. C. ichthyocoll.* Noctu multum tussit.

Die 16. Febr. Butyri saccharati beneficio omnes crustas prolicuit sine ulla cruentatione. Benè habuit, multos lapillos sulphureos cum sedimento farinaceo excrevit. Alvus aperta, sitis & siccitas remiserunt, plus appetit ac dum vinum biberat: minus tussit, dormivit.

Die

Die 17. Febr. In urina lapilli erant, fœces molles, gryseæ, in spiras contortæ: habitus totius admodum emaciatus, omnia ossa tangi possunt & cutis etiam in dorso complicari valet, abdomen retractum: hypochondria mollia, plane febris expers, utcunque summè macilentus sit: post meridiem rursus alvum solvit copiose, fœces primæ maximam partem gryseæ & fuscae in spiras contortæ; ultimæ flavæ, pultaceæ, quarum excretionem se pondere hypochondriorum levatum sensit; vespere rursus rejecit, fœces paucae fuscae in cylindrum formatæ erant. Urina clara subflava cum lapillis bis post meridiem excreta fuit. Aliquoties solus incessit & obambulavit. Circa 9. noctis admodum somnolentus fuit. Paulo ante somnum sumpsit *de mixt. ▽ cum corall. r. ꝯc.* dormit melius quam toto hoc decubitûs tempore: summo mane circa tertiam sumpsit *Conserv. ros. parum.* Expectoratio facillima.

Die 18. Febr. mane emunxit nares prius indito butyro, mucus & crustæ sine ulla cruentatione promptè succedebant. Fœces alvinæ mane fuscae, molles, urina turbida cum sedimento farinaceo, arenulis flavis rotundis, in mictione sensit leviculum dolorem, credit lapillos successuros. Hor. 7. sumpsit *gelat. C. C.* Toto die satis commodè habuit; deiecit semel primum mucum, postea scibala rotunda, scil. mucum ex glandulis intestini recti exstillatum & ex hæmorrhoidibus, nam in illis ardorem sensit. Nocte dormivit, non tussit.

Die 19. Febr. mane fœces alvinæ erant globosæ, molles tamen, copiose minxit, in urina multum sabuli subsidit cum sedimento farinaceo. Ex nare sinistra emunxit mucum planè viridem copiosum, crassum, viscidum, ex dextra minus viridem, pauciores minusque crassum. Pransus est & cœnavit satis benè, suâ sponte è lecto surrexit, obambulavit, queritur potissimum de capitis debilitate, si diutius loquatur & discurrat de rebus gravioribus, quod intermittere non potest. Noctu benè dormivit & melius quam unquam.

Die 20. Febr. Mane alvum sponte solvit: fœces coctæ, globosæ, molles. Urina turbida cum sedimento arenoso & farinaceo. Mane obambulavit solus. Post loquelam fauces siccabantur lingua humida manente: pulsus optimus, discessi.

Resolutio.

HÆmorrhagia *Illustrissimo Domino Comiti* à puero ad provectam usque ætatem admodum frequenter obvenit, sed nunquam tam larga, & plerumque suâ sponte substitit, nec vires prostravit. Ab aliquot annis rarius fuit, & non nisi parva quantitate vixque ultra uncin. exstillavit, si ansam dedit violenta crustarum educatione parvo di-

gito aut violentiore emunctione. Cum itaque hoc tempore citra causam externam violentam prægressam tam largam primum ex nare dextra, postea per sinistram simul, quin etiam ad fauces ingentem sanguinis profusionem passus sit eamque ægerrimè auxiliis cedentem, non sine virium prostratione, necessum ut graves causæ ad illam efficiendam concurrerint.

Causas. I. Sanguinis abundantiam insignem in vasis conclusam, nam habitus corporis admodum macilentus à primis unguiculis fuit, & jam à longo tempore macilentior evasit, unde qui sanguini & pinguedini impendendus fuisset, in vasis restitit: venæ admodum turgent, etiamsi nec ligentur, nec corpus multum moveat aut incalescat. Et licet non multum comedat, nec multum bibat, comedit tamen huiusmodi cibos, qui multum nutriunt & boni succi sunt; insuper ob defluxiones ad artus & truncum corporis dolorificas ab exercitiis corporis jam à longo tempore abstinuit, & si quæ quædam instituit, illa levicula erant, quibus vix calor suscitatus fuit, ut taceam vel tantillum illorum beneficio sanguinis consumi potuisse: denique suppressæ erant jam diu consuetæ sanguinis evacuationes per nares & hæmorrhoides, & si fortè contigerunt, non tamen tantæ erant, quæ ejus abundantiam exhaurire valuerint, cui quoque impares erant *V. S. Vere & Autumno institutæ.*

II. Licet fortè plethora quoad vasa tam enormem hæmorrhagiam efficere sola nequirit, accessit ei sanguinis acrimonia, quam evincunt *Illustrissimi Domini Comitæ* temperamentum calidum & siccum connatum, mora tota hac hyeme in hypocausto, usus ciborum inflammabilium sc. jusculorum satis pinguium, quibus frequenter *gelatinæ* addebatur, carnes minutim concisæ; potûs paucitas, nam vix Libr. j. superavit; urinæ copia potulentorum quantitatem superans, unde sanguis magis adustus fuit, symptomata sanguinis acrioris effectus, scil. dolores non solum ad articulos sed etiam ad partes intermedias artuum & truncum frequentes, ab illo tempore ex quo arthritidem vagam expertus est, indies increbescentes, quamvis illarum causa nunquam decumbere cogeretur *ab anno 1659. hucusque*, spasmi furarum ex levi etiam deambulatione evenientes, siccitas faucium & sitis creberrima etiam matutino tempore, fœcum alvinarum exsiccatio, inappetentia, carniû fastidium, impetigo sicca in interclunio. Læsisio à vino etiam 3. aquæ parte diluto, protinus cephalalgia & dolores partium augebantur, adeo ut sibi à potu temperare cogeretur, licet sitis illius potum exigeret, imo vix epoto cyatho protinus rursus sitiit. Non solum autem vinum sed & alia calida ipsum lædebant.

Sanguis copiâ & acrimoniâ peccans intra nares, per oscula vasorum impe-

impetuose erupit : quia III. accessit sanguinis effervescentia quædam, quæ inde manifesta evasit, quod post *venam sectam & deligatam* præter morem & jam plurimo sanguine profuso denuo sanguis cum impetu erupit, deinde superficies splendide rubuit, secus ac à plurimis annis V. S. conspiciebatur, denique manus post tantam hæmorrhagiam adhuc fervebant. Juvarunt fervorem & acrimoniam compescentia scil. V. S. *Emulsio amygd.*

IV. Potius sanguis abundans acris & effervescens in naribus exitum quæsit, quia pridem per hæc vasa se exonerare consuevit, & *Illustrissimus Dominus* ab aliquot annis singulo mane crustam lacte aqua diluto add. sacch. emollire & fortiter emungere solebat, quandoque crustas vi avulsit, unde pars debilitata.

Quoniam à 12. Febr. ad 19. Febr. hæmorrhagia substitit & hætenus sine recidiva nares fortiter emunxit; quia quoque ab aq. stiptic. ex equiset. burs. past. add. corall. r. sang. drac. & syr. corall. & potu emuls. cum decoct. ordin. & juscul. carn. vitul. cum ichthyocol. siccitas faucium, sitis, ἀνορεξία remiserunt, & alvus rite aperta est viresque redeunt, aliquandiu his pergendum scil. ad 28. Februar. Atque unice cogitandum erit, quomodo impofterum massa sanguinea acrior causa plurimorum symptomatum scil. dolorum, spasmi, siccitatis faucium, sitis intempestivæ, imo macilentia, corrigenda sit. *Remedium optimum fore videtur Lac ea ratione, qua illud Illustrissimus Dominus Comes Franc. Carl. de Fürstenberg bibit, spero illud toleratum ab ipso iri, quia vinum jam diu decocto dilutum bibit, gulæ imperare novit, & hætenus nec minimum symptoma à potu emulsionis perpeffus est, imo multa evanuerunt brevi hoc spatio simulque inde vires recuperat.*

Si hæmorrhagia sponte vel à causa externa redeat, 1. statim vinum subtrahatur, detur emuls. cum juscul. ichthyocoll. cum decoct. parat. 2. Detur singul. 3. horis cochl. j. vel ij. mixt. ex ▽ & corall. r. &c. memorata. 3. Ligentur per intervalla digiti, carpi, fœmora, pedes illorumque digiti alternando. 4. V. S. si sanguis valde inquietus sit. 5. Intra nares fletur vel cum turunda album. ovi imbuta pulv. sterc. suilli cum pileo combusti indatur naribus.

Sublatâ hæmorrhagiâ sumi possent mane & vesp. 5. pil. ex corall. sang. drac. succ. fol. quern. inspiss. parat. Semper quies ad reparandas vires præstantissimum remedium erit.

OBSER-

OBSERVATIO CXCV.

Coryza propè continua.

REV. D. Joh. Baptist. Härith Parochus Neustadiensis, nunc Capellanus Stülingens. d. 22. Jun. 1678. Staturæ mediocris, gracilis, temperamenti calid. & sicci: temperanter vivens, pulsum habet naturalem, urinam tenuem. Catarrhosis, adeo ut coryzæ & defluxionibus capitis valde obnoxius sit, cum oculorum & nasi stillicidio, tunc nec legere nec scribere, imo lucem vel lumen quoddam vix adspicere potest, caput vaporibus impletur, ad crepaturam quasi usque, ac si oculos nasumque protrudere vellet, tali ardore, ac si plena igne essent omnia, & flammæ ex oculis erumperent. Hoc illi accidit inæqualiter at sæpius, interdum 1. 2. aut plures dies, imo septimanas perdurat; imprimis oritur, si aliquot diebus plus solito legit & scribit, maxime luce nocturna, aut si calore solis & ambulatione æstuatur.

Si invaditur hac coryza, prægressa die plus sitit, nares pruriunt, ac si sem. synapi ori inhæreret, vaporque acris feriret nares, quo oculi naresque serum fundunt. Durante coryzâ plus solito sitit, sed si bibit, oriuntur in cerebro exhalationes, ac si potulenta in lapidem calentem effusa fuissent, quibus magis caput oppletur. Quomocunque caput ardet & incalescit, facies pallidior & decoloratiores remanet.

Præterea caput dolet continuo & sine intermissione gravatur, vertigine, oblivione, oculis debilibus infestatur, quandoque præterlapsa vix recordatur, imò difficile meminit præsentis diei. Interdum gravari sentit circa frontem & tempora ad orbitam oculorum usque, maxime in sincipite, ubi illi videtur, è longinquo strepitum aquæ vel venti audire. Facile corpus æstuatur à calore solis vel aliquali actione, ut montium adscensione, tunc deterius fit, & in capite pulsatur, ac si ulcus ibi contineatur, vel in vase clauso ebulliat liquor. In pectore gravitas & dyspnœa, maxime montium & scalarum adscensione caput dolet. Tussit quandoque, magis brevi perpessâ coryzâ. Si elata voce loquitur vel precatur, omnibus momentis in tracheam portio feri defluit, ut deglutire vel screare opus habeat. Venter plus esculenta quam potulenta perfert, quandoque non optime se habet, licet nullius excessus sit conscius: frigidis, maxime verò calidis læditur facile.

Resolutio.

IN hoc temperamento calido & sicco, gracili & tenero, videntur in naribus theculæ seu favi excretorii ampliores & hiantiores debito esse

esse, & serum in massa sanguinea tenuius, undè perpetua coryza ad-
est, vixque illum penitus derelinquit. Et videtur non in uno loco se
hoc serum exonerare, scilicet intra cranium, unde levi ex causa caput
aggravatur, sensus fluctuationis intra cranium, memoria debilis & ce-
rebrum mentis operibus intentum læditur. In faucibus materiam præ-
bet muco: intra pectus causa tussis evadit, & aliquam dyspnœam ef-
ficat: à frigore læditur, quia effluvia serosa detinentur, introrsum pel-
luntur, à calidis verò serum magis funditur.

In hoc affectu serum evacuandum per alias vias. *Purgando le-
nioribus sc. decoct. senn. tamarind. diureticis temperatis sc. cichoraceis. Fon-
ticulo. Sudore leviculo mane rob. sambuc. diaphoretico ex diaphor. ʒ.*
Bol. C. C. Inspissandum potu lact. bol. conserv. ros. fl. bellid. min. crem.
hord. Fugienda omnia calefacientia, siccantia, acria, salita &c. sp. vi-
ni, vina generosa, omnes excessus frigoris & caloris.

OBSERVATIO CXCVI.

Narium Obstructio.

DOm. Emanuel König, Bibliopola Basil. 76. annor. staturæ medio-
cris, satis carnosus & benè coloratus, à puero fastidivit carnes.
Frequenter quoque tussit à longo tempore, tussimque vel sola
imaginatione accensere potest. Imprimis verò hyeme tussis permoles-
ta est, & protinus affligit, si pedes frigescent, unde propemodum to-
ta hyeme domi hæerere cogitur. Maxime ipsi molesta est narium oc-
clusio, ob quam non indormiscere potest, & si fortè obdormiat, mox
tamen somnus interrumpitur, *ab exhaustis aut injectis liquoribus acrioribus*
prolicitur nonnunquam mucus tenacissimus, & licet tum aliquandiu
nares patulæ sint, mox tamen iterum occluduntur. Nuper *attractis*
vol. C. C. effluviis diu depravatum obtinuit odoratum. Narem
dextram vidi ferè occlusam à Sarcomate pinnæ exterioris majore sed
molli, idem sarcoma occupat quoque internam partem pinnæ sinistrae,
neutrum tamen ita comparatum est, ut *vel ferro vel igne auferri de-*
beat. Quando naribus *liquores acriores* trahit, dolet circa os cribri-
forme & in occipite. Quando sinistro lateri incumbit, dolet sub mam-
ma sinistra, atque protinus in anxietatem labitur, quæ leipothymiam
minatur. Cæterum satis temperanter vivit, non sitit, nullam vertigi-
nem nec cephalalgiam patitur. Acclivia scandens respirat facile,
Thermis commodè usus est sæpissimè. Pulsus est æqualis, à pastu pau-
lo celerior, cor nunquam palpitat.

Resolutio.

DUo sunt affectus consideratu digni, & vel præcipue *Medicam opem* postulant: narium sc. angustia permolesta, somnum prohibens & metum, licet vanum, gravioris mali incutiens. Dein debilitas decubitus in latus sinistrum consequens leipothymiam minitans. Narium angustia non pendet a polypo, cuius nullum vestigium neque in naribus neque in faucibus apparet, nec à vero & præternaturali sarcomate, in conspectum quidem venit, ut in utraque nare intus ad latera pinnarum ibi, ubi ductus nasales inferuntur, caro tumidior, sed non penitus p. n. cum naturaliter his in locis reperiatur, verum turgidior debito ab humore, qui naturaliter ex hac stillare solet. Præterea etiam corpora spongiosa seu potius lamellata cartilaginea, quæ membranâ infinitis vasculis capillaribus decorata sunt, & perpetuo fere mucum exsudare sinunt, turgentiora sunt, quæ aërem neque ad os cribriforme neque ad fauces supra cœlum palati transmeare permittunt. Quibus fortè mucus detentus ob angustiam & ab aëre è pulmonibus efflato in lentorem densatus, accedit atque angustiam auget.

Debilitas decubitus in latus sinistrum consequens & leipothymiam minitans altioris indaginis est: quia hanc præcedit dolor sub mamma sinistra, in suspicionem venire posset pericardium aqua plenum, si pulsus inæqualis & cordis palpitatio dolorem comitari soleret. In cerebro nullum vitium est, quod hic causari potest, nam licet senex, caput tamen nec dolet, nec gravatur, nec vertiginem patitur. In cavo pectoris causa quoque non latet, quamvis frequenter tussiat, nam libere respirat. Potius crederem acres humores vel pylorum vel etiam stomachum petere, ibique aliquam rosionem efficere, nam subinde his locis supra modum nervosis læsis mamma sinistra condolet, & si continuetur afflictio, cor in consensum rapitur, ut leipothymia consequatur. Huiusmodi humores ad limbum pylori excurrunt ex ductibus bilariis & pancreatico, ad stomachum pertingere potest fermentum acrius è fundo ventriculi. Acribus humoribus illum abundare suadet fastidium carniū & delectatio à piscibus. Ambo loco facilius læduntur, quia frequenter à multis annis usus est pil. *Francofurt.* quæ loca hæc denudant, & acrium humorum ipsæmet authores existunt.

Ad angustiam narium auferendam nollem suadere *Errhina acriora*, cum inde tum lamellæ tum caro pinnarum interiorum magis intumescant, allecto scil. amplius humore, prout nimirum in ophthalmia venæ capillares turgidiores *acria* non tolerant. Uterer potius *refrigerantibus* & *demulcentibus* scil.

℞. Fol. semperviv. maj. Mj. vel ij. Contusis affund.
Aq. nymph. rosar. portul. ana. ℥ij. Col. expr. add.
Mell. ros. ℥ss. vel ℥. Msc.

Vel ℞. Lact. capr. rec. ℥iij. sacch. cand. ℥ij. Msc.

Vel. ℞ Lact. vaccin. ℥iij. add cochl. j. hujus mixturae.

℞. Ol. amygd. d. syr. viol. vel dialth. āā. ℥ij.

Aq. malv. equin. ℥ss. Msc.

Liquores isti tepidè vel naribus attrahi vel syringâ injici possent.
Vel interiora narium illinantur butyr. rec. cui aliquid sacch. admixtum
sit, vel penicillo quo usque pertingere licet blanda manu hoc linimen-
tum indatur.

℞. Album. ov. N. j. agitetur frustulo aluminis, donec crassescat, add.
ung. rosac. ℥j. acet. de litharg. ℥ij. Msc. diligenter in mortario plumbeo.

Si pulverem exoptet, paretur talis.

℞. Sem. Cydon. ℥ss. Gumm. tragac. sel. ℥j.

Sacch. cand. alb. ℥ij. Msc. F. Ps. de quo subindè parum bauriatur.

Propter debilitatem decubitus consequentem optimè faceret
in hoc senio, si sibi familiarem redderet tinct. ambr. & tinct. ℥. de prio-
ri mane posset sumere gtt. vj. vel viij. cum aq. meliss. cui pauxill. de syr.
flor. tunic. additum fuisset: de altera sumere posset Vesperis hor. 5. gt. xv.
eum pauxillo vini.

Post pastum prodesset quandoque pulv. stom. Birckm. ad ℥j. cum pa-
ne tost. & vin. madefact.

Quando catarrhi cum narium obstructione urgerent, vel maximè
prodesset Conserv. suspensoria Craton.

℞. Conserv. ros. r. ℥ij. Cons. majoran. ℥j.

Ther. Andr. ℥j. Bol. Armen. Or. ℥ss. Msc. diligenter.

Dos. ℥j. vel ij. tempore somni.

Diætam accuratam observet: fruatur cibis euchymis & eupeptis,
non tantopere frigidum aërem horreat.

Die 3. Mart. 1676. scribit Dom. Ager. Ol. amygd. d. cum lacte
citò nares aperit, verum cito rursus siccantur: ab usu aq. cum succo
sempervivi maj. diutius apertæ manent, postea illinit linimento: si clau-
sis

sis naribus lectum petat, indormiscere nequit, si verò apertæ sint, dormit. D. D. Baubin. suavit syr. anodyn. unde bene dormivit, suavit insuper pot. laxat. Morbus durat jam ultra semestre, unde impatiens fit, lubentius in publicum prodiret. Pulvis nares non aperit, gummi nimium adhæret. Utitur Tinct. J. & ambræ diligenter.

Respondi, ut pergeret aq. cum succ. semperviv. It. ung. in aq. viol. coqui possent, cui add. succ. semperviv. rec.

Die 24. Mart. scribit se per d. 8. usum fuisse liquore ex semperviv. cum aq. fontan. elicto & linim. Siccitatem non ultra semihoram remisisse, & mox rediisse: ait se propediem in publicum proditurum, linimento perrecturum, quod nares aliàs alternatim noctu apertas detinet. Ipse adhuc conqueritur debilitatem à ventriculo & liene, unde etiam hac nocte dormire nequit.

Scripsi, ut in publicum prodiret, linimento pergeret, contra debilitatem misi pulv. antiepilept. ex $\frac{1}{2}$ diaph. cinnab. nativ. diaph. $\frac{1}{2}$ al. C. C. ph. pp. oc. $\mathcal{C}$. pp. &c.

OBSERVATIO CXCVII.

Fætor Narium.

Virgo, ut creditur, ex Regio Stemmata oriunda, 15. annor. teneræ constitutionis, facie pallidâ prædita. Mens. Januar. 1682. petit Consilium. A 5. annis fætores narium afficitur, qui magis magisque crescit, eoque jam pervenit, ut non solum adstantibus, sed & ipsissimæ Aegræ molestus & abominabilis fiat. Mucus emunctus striis interdum cruentis mixtus, nonnunquam sanguini grumoso nigricanti similis valde fætet. Nares pridem, etiam ante annum adhuc rarò, et si muco infarctæ essent, emunxit, unde ob muci detentionem ozænam enatam credunt domestici & familiares. Interdum in cute capillata capitis tubercula emergunt, illisque durantibus fætor aliquantisper cessat, quamprimum evanescunt. Fætor redit molestior. Usa est purgantib. ceph. & antiscorb. ex nasturt. &c. Pulv. stom. it. nasalibus ex succ. nasturt. &c. Aq. virid. Hartm. vel potius Plateri: Eleosacch. pulv. sternutator. Ex horum usu præcipuè aliquantulum remisit, vel potius imminuebatur, non auferebatur.

An Mensibus jam dotetur, non scriptum fuit: nomine Sereniss. Ducis Viduæ Wirtembergicæ scripsit D. D. Joh. Georg. Gmelin, d. 28. Dec. 1681.

Reso-

Resolutio.

Fœtor iste narium non videtur vera Ozaena esse, vix enim credibile est, illum ab ulcere narium originem ducere, nam durat jam ultra 5. annos, in cujus temporis decursu vix fieri potuisset, quin ossa spongiosa narium, illarumque interstitium, imo subiectum vomeris os palati carie affecta fuissent, cum membranæ, quibus ossa operiuntur, tenerrimæ sint, & caries etiam primæ levicula longè lateque serpat, si ossa admodum porosa corripiat, imprimis in tenella ætate, adeo, ut caries latere non potuisset, sed manifestè in oculos occurrisset, quam tamen non observatam fuisse *ex historia* patet, & si quæ visu aut tactu cognita fuisset, vix tacuisset. Insuper vix tolerasset *Aq. virid. Hartman.* aut saltem manifestè illam damnolissimam comperisset: verum, an patienter tulerit *banc aq. ex historia* non patet, forsitan plus de muco emunxerunt acria hæc, quam naturalis excretio poscebat: denique si ulcus cum ossis carie conjunctum intra nares absconditum fœtoris causa esset, non solum mucus emungeretur, sed quoque ichor saniosus sero lactis turbido similis suâ sponte exstillaret, quale ulceris pus esse solet, quod caries maximè circa partes nerveas comitatur. Potius mucum intra cavernas labyrinthicas narium cumulatam fuisse, verisimile est, quia, quod naturaliter ex poris & glandulis harum partium exstillare solet, copiosius effluxit & ob emunctionem neglectam detentus fuit, nam rarissimè & diu nares non emungere solebat, unde non solum cavernæ dilatatæ fuerunt, sed quoque ob moram mucus fœtorem contraxit. Muco copiose materiam suppeditari ex tota massa sanguinea, probabile est, quia faciei pallor *Serenissimam Virginem* cachecticam prodit. Materiam hanc, quæ serum sanguinis est, non solum sulphuream, sed quoque valdè salinam à *D. Medicis* reputari, suspicari licet, quia *foris & intus antiscorbutica* adhibuerunt, præterea observatum fuit, pustulis in cute capillata emergentibus fœtorem aliquantulum cessasse, scil. sero hoc salino aliorum derivato, denique ob salinam suam acrimoniam referat subindè oscula vasorum sanguiferorum, unde muco subindè striæ cruentæ permiscebantur, imo sanguis copiosior exstillans, in grumum quendam atrorubentem induratur.

Indicationes igitur erunt in tota massa sanguinea acrimoniam corrigendam, sero vitioso alibi exitum parandum, cumulatam intra cavernas narium mucum eluendum & porulos intra illas aliquantulum coarctandos. Ergo 1. Prodesse *antiscorbutica ex. gr. conf. cochl. acetos. acetosell. add. diaph. 2. al. pulp. pom. aurant.* 2. Sero alibi exitus parari posset *Menagogis*, si menses exitum affectarent, *spec. menag. aut diaph. 3. ante novilun. exhibitis.* Fonticulum fortè detrectabit, aliàs

utilis esset in tibiæ sin. parte internâ. *An corpus multis purgantibus defatigandum sit?* dubito, cum tenella sit. 3. Elui mucus optimè poterit *lacte diluto aq. ros. alb. add. pauxill. sacch.* quod diligenter naribus hauriendum non solum manè, sed quoque interdiu idque calide. Id proficuum & solum sufficere comperi apud *Illustr. Dn. Com. de Sulz.* Si crustæ induratae nares obstruant, prius emolliantur *butyr. rec.* cui aliquid *sacch. admixtum fuerit.* 4. Poruli roborari possent & sine damno coarctari *liquore collyrio simili.*

℞. *Aq. Hed. terr. equiset. ros. āā. ʒj.*

C. C. ust. ʒß. lap. calam. tut. ana. ʒß.

Sacch. ʒni ʒj. Mosch. gr. j. Msc. D.

Aliquando Monacho amplas cavernas habenti, & fœtidissimum mucus cumculanti post elotionem indidi turundas imbutas colchotar. ʒl. prope edulcor. cum mell. ros. mixt. cum fructu.

In victûs ratione dissuadenda salita, & fumo indurata imprimis, ut & abusus saccharatorum.

OBSERVATIO CXCVIII.

Fœtor Narium.

Generos. D. de H. 20. circiter annorum, in Collegio Illustri vivens, per aliquot annos in naso (quem à natura depresso in superioribus ac angustum habet) ulcerosam alit dispositionem non quidem perpetuam, ut refert, modo enim se dolorem ceu excoriatae partis sentire, modo crustam emungere, modo cruorem, sæpius malum emittere odorem, aliquando penitus nihil deprehendere dicit. Ab æstu corporis, seu à sole, seu per exercitium, seu per excessus (debauches) contracto malum odorem & ipsum affectum augeri observat. Generosiss. D. Parens, ut Tibi hæc rescriberem, & Tuum peterem Consilium, me rogavit: rogo ergò proximè, quid ad mali hujus radicalem extirpationem suadeas, & an equestria ipsi indulgenda exercitia, transcribas, à Dno Parente gratitudinem expectaturus realem. Vale &c.

Excell. Tuæ

Tübingæ d. 19. Novembr.

1682.

Addictissimo

E. R. Camerario, D.

Resolutio.

AN ozæna sit, dubito, cum jam ab aliquot annis durarit, nihilque exulcerati videatur, deinde quia non continuò fœtor, sanies aut

cruror animadvertitur. Si enim ulcus adesset intra nares, pridem corpora fungosa, cartilaginosa, osseave carie affecisset, tenuissima enim membrana multis vasis capillaribus vestitur, quæ ab ulcere facile & brevi tempore exederetur. Quia nasus depressus & in postica parte constrictus mucus intra anfractus haud ægrè detinetur, morâ inspissatur ab aëre potius per nares exeunte fervidiore, quam per illas attracto, atque in crustam abit, sæpeque fœtorem contrahit. Copiosius cumulatur post excessus, & si corporis motu sanguis fluidior reddatur, perpetuo enim madent, maximè in partibus posticis, ut aliàs & nuper in capite cervino ac equino vidi. Cumulari liquorem citra exulcerationem jam aliquoties vidi, nunc in crustam, nunc in mucum tenacem crassum concretum eumque fœtidum. *Illustr. Comes de Sulz. à 23. ann. & ultra hanc molestiam passus est. In curatione præcipuum momentum consistere observavi in diligenti elotione muci, quam præstiti potissimum lacte aqua diluto cum pauxillo sacch. naribus hausto. Illustriss. D. Comes digitale argenteum habet ad hanc rem destinatum. Elotio hæc facienda mane postquam surrexerit, & vesperi antequam cubitum eat. Evacuantibus & revellentibus aliquid præstatur, sed non multum, quia continuò sanguis in vasa capillaria corporum illorum anfractuorum pellitur, & ex illis lymphæ transfudat, à nimio illorum abusu potius aliis partibus gravius damnum accersiri posset, prout Illustr. D. Comiti de S. evenit; nollem tamen illa penitus intermitteri, sed moderatum usum esse: proderent purgantia sc. pil. cephal. semel in mense post parcam cœnam à 3j. sumptæ, Hyeme, Vere & Autumno. It. V. S. Fonticuli molesti essent in hac ætate & equestribus exercitiis destinato, quæ non intermitenda arbitror, licet sanguinem fundant, plus commodi dissipando afferunt. Quia excessus nocent, bona cum etiam reliquæ valetudinis venia illos fugiat, simulque in victu serum augentia vitabit. Ad fœtoris correctionem Balsam. apoplect. illiniri pinnis intus posset. Die 28. Nov. 1682.*

OBSERVATIO CXCIX.

Ozæna seu potius Crustæ narium.

Vir annor. 40. cæteroquin sanus, affectum gravem in Naribus per-sentit, uti credit à variolis in teneris annis contractum, veritus ne incrementum sumat & tandem in malum immedicabile degeneret, auxilium quærit, & affectus sic se habet.

In naribus habet uti credo ulcus seu Ozænam, nam crustas quo-

tidie è naribus digito educit, quæ aliquando narium principio adhærent, aliquando & majori ex parte intimis narium partibus, quas si digito in nares immisso expediat, plerumque aut saltem sæpe hæmorrhagia sequitur; crustæ sunt albicantes, sæpè & plerumque rubræ & ex rubro nigricantes cum modico pure laudabili & cocto, ex parte quâ naribus adhærent; hæmorrhagia sæpe de die, sæpius autem nocte sequitur, quia *Patiens* quandoque medius inter somnum & vigiliam, imo etiam dormiens, assuevit crustas educere, sic somnolentus parum sollicitus, an sanguis rite per nares effluat nec ne, non rite quandoque se locat, ut rectè effluere possit, sic absque dubio extravasatus & stagnans incrassatur, nam de die per nares & os attractus in magna copia educitur ac exspuitur, & quò sæpius crustas absolvit & educit, eò sæpius hæmorrhagia sequitur, & quo magis hæmorrhagiam patitur, eo majori in quantitate de die sanguinem exspuit aut per nares educit. Cæterum eductis crustis levatur & sibi persuadet, hunc affectum esse loco *Fonticuli*, per quem multa materia excrementitia evacuatur, & naturam hunc per locum assuevisse omnem materiam morbificam evacuare: nihilominus quia capitis gravitatem aliqualem & narium persentit, veretur, ne successive malum increseat, serpat, ossa corrodat, & immedicabile malum aut apoplexiam causet.

Persentit insuper dictus *Vir* aliqualem debilitatem circa ischium dextrum, & veretur, ne ætate accrescente fiat ischiadicus, quia ejus *Parentes* illâ valde molestati sunt.

Querit itaque, quid faciendum? an negotium natura ulterius sit committendum, an verò cura ineunda & qualis? rogat ergo humillime Excell. Vestr. dignari velit quæ facienda præscribere, & tandem querit 1. An Balneum Piperinum frequentandum, aut aliud. 2. An Fonticulus faciendus, & si faciendus, qua in parte. 3. An Nicotianæ pulvis naribus attrahendus, & an solus, an & quolibus oleis humectatus. 4. An forsan nares oleo saturnino inungenda: verbo quid faciendum?

Interim commonefacio, *V. S.* quæ ad tollendas hæmorrhagias utile habetur remedium, hoc in *Paciente* intermitteri, quia ante 6. circiter annos vena illi secta est, à qua non melius sed pejus habuit, quia palpitatio cordis, timor aliæque passionēs hypochondriacæ, quibus tunc obnoxius fuit, & ad quas adhuc inclinat, auctæ sunt. Deinde commonefacio, quod hæmorrhagiæ aliàs etiam sit valde obnoxius, nuper iter fecit, & vinis variis ac fortioribus se recreavit, inde in hæmorrhagiam contumacissimam ab hora 8. mat. usque in hor. 8. vesp. durantem incidit, illa quidem fuit absque insigni virium jactura, alias citius sanguinem sistentia medicamenta adhibita fuissent, & forsan hac hæmorrhagiâ præservatus est à morbo aliquo imminente, sic si Balneum consu-

confuleretur, an non esset hæmorrhagiæ imminentis contumacissimæ periculum. Hæc sunt itaque, quæ exponenda mihi necessaria videbantur, *Excell. Vestr.* desuper consulat, & quæ facienda imperet, ut sanitas inde *huic Viro*, si possibile est, reddatur, aut saltem majus malum impediatur, quod Deus avertat.

Tugii Helvet. d. 1. Maji 1692. Beat. Franc. Bachmannus, MD.

Resolutio.

Ozæna an sit affectus nec ne? definire nequeo, quia nulla fit mentio fœtoris, qui ozænæ semper comes est, atque non solum *ab Ægro* sed quoque ab astantibus etiam eminens percipitur; videtur quidem crustæ adhærere pus, ibi ubi crusta est & quidem coctum, verum tamen pus non esse videtur, quia etiam narium mucus in naribus detentus ab inspissatione per calorem narium & exspiratum ex pulmonibus calidioribus aërem talem colorem & consistentiam adipiscitur, imo per moram in crustam mutatur; si muco sanguis permiscetur, crusta fit atrorubescens. Et planè non verisimile est, ulcus intra nares delitescere, quia si tale quid in naribus lateret, non tot annis durasset, quin nasum, vomerem, lamellas & tubulos cœcos exedisset, imo etiam palatum, & manifeste ulcus in conspectum veniret, nam putat vitium occipisse post variolas perpeffas in tenera ætate. Mucus gignitur in naribus ex sero, quod ex poris membranarum investientium tubulos cœcos & lamellas mirè complicatas continuo exsudat, & ex oculis per ductum nasalem ad latus externum utrinque intus effunditur, ac à calore aeris potissimum ex pulmonibus calidis exspiratur, aliquando etiam ab externo inspissatur, & si non ritè emungatur, aut tempestive, viscidior redditur, & tandem in crustas abit, quæ pertinaciter lamellis, interstitio narium & lateribus internis adhærescit: si mucus in postica parte narium diutius moretur, puri similis fit, imprimis intra tubulorum cœcorum interstitia versus os cribriforme, & non rarò fœtorem contrahit, *ut apud Illustriss. quendam Comitē observavi* citra exulcerationem. Hæmorrhagiæ narium sequitur violentam avulsionem crustarum adhærentium membranæ in parte anteriore seu in aditu narium, quod Fretum aeris vocant, & in posteriore versus tubulos cœcos, nam hæ membranæ nares intus succingentes innumeris vasis sanguiferis capillaribus præditæ sunt, eoque frequentius fit, si crebro vi quadam avellantur, quod *D. Æger* facit interdum vigilans, & noctu ferè inscius digitis intrusis, fortè quia crustæ ipsi molestæ sunt, & ingressum ac egressum aeris per nares impediunt per ductum è naribus ad palatum pertingentem. Promptior sequitur & largior hæmorrhagiæ, quia *D. Æger* sanguinem tenuem & flu-

xilem habet, nam est hæmorrhagiæ narium valde obnoxius, illamque nuper itinere vinique generosi potu accersivit.

Affectus non negligendus, nec naturæ jam afflictæ committendus, sed imbecilli succurrendum *congruis remediis* & *observatione cautelarum necessariorum*, nam omnino tandem ulcera narium timenda forent, quæ exesa tenerrimâ membranâ, quâ nares intus succinguntur, ossa corroderentur non sine turpitudine faciei & tandem vitæ periculo. Hæmorrhagia frequens sanguificationem & caput debilitat, & ob nimiam sanguinis profusionem cachexia atque omnino apoplexia timenda foret, eoque magis, quia jam caput gravari sentit.

Prodesset ipsi 1. *Potio laxans ex infus. senn. rhabarb. agar. in aq. potius, quam vin. medicat. pulv. aut pilule, infus. add. mann. bibat per dies 3. Vere & Autumno.* 2. *V. S. parca non noceret in brachio.* Fonticulus excitetur in brachio sin. præstaret hoc, quam ex nare Fonticulum facere. 4. Ad attemperandam massam sanguineam bibat *serum lact. alterat. rad. scorzon. herb. hepat. nob. fragar. pimpinell. sanguisorb. acetos. add. sem. fœnicul.* 5. *Pulv. corallor. sang. dracon. jappo. Externe crustas emolliat butyr. recent. add. sacchar. naribus trahat lac dilutum aq. centumnod. aut tener. folior. quern. tabacum non convenit propter acrimoniam; paratur aliàs ex sacchar. penid. cum rad. irid. Flor.*

Propter incipientem dolorem ischiadicum prodesset *Therma*, at propter tenuitatem & acrimoniam seri illas suadere non auserim: illam auferunt *sudores matutini spontanei, frictiones panno laneo à coxa deorsum ad tibiam.*

Accuratam diætam observet, vitet valdè salita, aromatibus condita, valdè saccharata, in butyro frixa. Vinum diluat *decoct. rad. bistortæ.* Spirit. vini & vina generosa nocent, bibat rubrum potius quàm album nimis sulphuratum.

NB. Crustæ promptius renascuntur, 1. quia post tot avulsiones membrana aliàs lævis & lubrica cum porulis exasperatur. 2. Intumescit & incalescit. 3. Cum sero aliquid sanguinis transudat, unde serum citius inspissatur, quod videmus in pueris & puellis, si crustulas post leves excoriationes in variolis aliisque pustulis avellant, aut illas perfricent ad sanguinis usque exsudationem.

NB. In Coryza & *abusu pulv. tabaci* intumescit membrana narium, ut aëri vix transitum ad palatum aut ad receptaculum aeris concedat cum odoratûs abolitione.

OBSER-

OBSERVATIO CC.

Ozæna.

REv. D. Joh. Georgii B. Pastoris Lindav. Uxor. 40. annor. staturæ oblongæ, vivit in matrimonio sterili à 17. ann. Olim carnosior, nunc macilenta : à 12. circiter annis mucus è naribus cum fœtore prodiit. Ante 7. circiter annos menstruata morti Soceri adstans ter-rita, unde fluxus iste parcior fluxit & statim die seq. remisit, statâ ta-men periodo rediit hucusque semper, ante tamen hunc fluxum immi-nutum jam vitium in naribus passa est. Eodem tempore usa est *Ther-mis Bodensibus* jam hoc vitio præsentē, *Thermæ* illam non juvarunt. Jam ab aliquo tempore doluit caput tantum supra oculos, mane in tempore dextro potissimum, putat inde tinnitum descendere ad arti-culum maxillæ inferioris, postea prodiit ex auribus humor viscidus, crassus, quasi in duras crustas compactus, quod aliquandiu evenit, nunc ad fauces delabitur, ibi agglutinatur illumque quasi in membranam crassam inde educere valet, fœtoremque magnum ex faucibus & nari-bus emittit. Nasus friget, menses nunc parcius, nunc paulò fortius fluunt, nunquam tamen ultra biduum, simulque calorem in toto cor-pore percipit, quando in lecto dorso incumbit, videtur aquas sibi sup-positas esse in dorso, os semper siccum est & lingua alba, si quid ad humectandum assumit, statim omnia rursus exarescunt. Splenem quoque molestiam parere subnectit. Urina d. 26. Octobr. 1694. sub-pallida. Non decumbit, obambulat, at templum non semper diu to-lerare valet.

Die 29. Oct. 1694. quo me per vicinam consuluit, scripsi me affectum ozænam credere, quia fœtorem per os & nares exspiret, idque vix si-ne carie superiorum ossium spongiosorum prope ethmoides, cum jam ab aliquot annis duret, doleat in fronte supra oculos, fauces exares-cant, macilentior fiat, corpus incalescat. Mensium fluxum imminu-tum hujus ulceris non causam sed productum esse, malè quoque hic lienem accusari. Suasi Pil.

℞. Extr. Guajac. ʒiij. Extr. veron. bellid. min. āā. ʒj.

Castor. ʒß. Xyloal. ʒß. C. C. ph. ppr. ʒij.

Oc. ʒ. pp. ʒiß. Bals. copaib. ʒj. F. cum mucilag. tragac. Pil.

No xxxx. ex ʒj.

Dosis mane No. vij. vesp. v. mane superbibat jusculum alteratum.

℞. Herb. agrimon. fl. bellid. min. āā. p. j.

Sem. fœnic. ʒj. Passul. maj. exac. ʒß.

Coq. in jusc. carn. insuls. Mens. ʒ.

Naribus

Naribus injiciatur blandè *Syringâ* seq. decoct.

℞. *Herb. agrimon. fol. semperviv. coq. cum lact. & aq. aa. ℥iiij. col. add. mell. rosat. cochl. j.*

Injiciat manè supinè recumbens. Quando surgit & toto die crebro seq.

℞. *Herb. betonic. agrimon. veron.*

Flor. ros. r. aa. P. j. mell. cochl. j. aq. ferv. Mens. ℞.

Pulveres intermittat. Purgantia non profunt. Acria fugiat, ne ulcus fiat serpens. In victu vitet salita, fumo indurata, valde aromatizata, suillam & ovillam carnem, betam, brassicam & rapas muriâ conditas, pastas farinaceas, vinum diluat decoct. Jassafr. aerem frigid. nivolum vitet. Fonticulus excitetur in brachio sinistro.

Vid. Bonett. in Thesouro Medico-Practico L. 2. de Morb. capit. c. 48. p. 1031. & 1034.

Die 24. Decembr. 1694. scribit R. D. Joh. Georg. B. & putat remedia uxorem non juvare propter hyemem. Mane Syringâ lac inject, postea pilulas sumpsit, antequam surrexit, rursus lac injectum fuit: purgans bibit dec. lac injectum multum muci eduxit, sed solum per fauces, mucus erat albus, interea quotidie è naribus emungit materiam mucosam & foetentem, si cesset ab injectione, statim intra narem exsiccat in crustam, quâ demtâ, si postea mucum per fauces elicit, foetet: hic diversus videtur ab illo, qui syringatione elicitur. Aquam interdum injiciendam diligenter continuat, at & illa statim ad fauces penetrat, nihilque educit. Pilulae non purgant, ac tormina pariunt, sæpe constipatur per dies 2. vel 3. quandoque in uno die 5. vel 6. alvus solvenda. An his pergendum? an fonticulus excitandus? Tinnitus & fragor aurium manent, nasus vesperi semper friget. Pilulae deficient. Bibit semper lac caprin. ad calorem mitigandum, an pergendum?

Responsum misi d. 29. Dec. 1694.

UXor patitur Ozænam, quia mucus foetidus emungitur, aut versus fauces delabitur. Ozæna suspecta est, quia malum jam per annos durat: mucus tamen foetorem contrahere potest longâ morâ intra cavernas narium miras, quas descripsit Bartholin. junior. Non provenit à cerebro, quia per os cribriforme nihil transsudat, sed ex membranis tubulorum ossis spongiosi tenuis convoluti, unde aures semper madent, quia supernè moratur dolorem supra oculum, & veluti

luti hemicraniam excitat : ossa nondum cariola sunt, licet nasus frigeat. Mucum retrorsum ad fauces ferri non mirum, quia amplum foramen versus fauces patet, amplius forte factum ob crustam fluxum antrorsum impedientem. Mucus ex cavernis proliciendus, cavernæ eluendæ, illarum glandulæ roborandæ.

1. Ante omnia crassa emollienda *butyr. cum sacch.* 2. *Tractu lactis intra nares.* 3. Corroborandæ cavernæ *decocto interdii.* Intus proderunt *Pil.* quæ non purgant, *mitiores.*

R. Succ. veron. bellid. min. Agrimon. inspiss. āā. ʒij.

Extr. castor. ʒß. Pulv. antipect. Pot. ʒiiij.

Cinnab. Ung. ʒß. Ol. rorism. gtt. ij. Msc. F. Pil. ex ʒj. No. xxx.

Dos. Mane No. v. cum aq. betonic. non purgant.

Fonticulus excitetur propediem. *Lac caprillum* non nocet. *Alvum* apertam habeat quotidie.

OBSERVATIO CCI.

Genarum Abscessus.

Dom. Vincentius Frumb, Secretarius Consilii Secretioris Sereniss. Elect. Bavar. & Consiliarius Revisionis Monachii. Vir temperamenti biliosi, capite præhumido, alioquin corporis & animæ diætæ leges utcunque exactè observans, nihilominus ante biennium, 1684. æstivo tempore in genam sinistram passus est defluxionem catarrhalem tam copiosam, ut nec *appropriatis aq. internis ac externis remediis adhibitis*, discuti potuerit, sed diversis in locis fuerit, separatis abscessibus factis, suppurata, ita ut 4. mensium spatio opus fuerit omnium ulcerum ad perfectam usque consolidationem.

Nunc ferè eodè anni tempore 1686. recidivâ afflictus est similis affectûs genam dextram occupantis, intra duos menses circiter tamen curati. Merito nunc, qua ratione posthac à simili insultu præservari possit, Medicos consulit. Quibus inter alia præcipue considerandum est, quod nec *Venæ sectione nec revulsoriis purgantibus* (nec binis fonticulis in brachiis licet copiose manantibus) tempore licet opportuno adhibitis, præcaveri potuerit jam apparentis tumoris suppuratio, sed potius etiam post *Venæ sectionem* & copiosam purgationem tumor incrementum sumpserit deterius, quamvis viscera habeat sana.

Quibus ita se habentibus puto *sequentium usum* posthac fore con-

B b b b b b

gruum.

gruum. Vere & Autumno, licet non sit plethoricus, instituatur V. S. sed parca, ideo solum, ut fermentativus hisce temporibus massæ sanguineæ orgasmus inhibeatur, quo minus eodem separati humores consueto quasi jam decubitu in dictas partes affectas jam debilitatas cum phlegmonoso humore præcipitari possint. Idem efficient allegato tempore quoque institutæ epicraticæ purgationes, præter evacuationem a binis fonticulis jam introductam.

Econtra in hoc individuo reprobari debet *abusus cucurbitularum scarificatarum singulis mensibus ad ℥ss.* evocato cruore in corpore tam gracili, talia (utinam non incaute) præscribentes Medici, quæso mihi reddant sufficientem, sine pertinacia tuendi erroris gratiâ, rationem damnarent utique *singulis mensibus repetitam Venæsectionem ad ℥ss.* utpote nimis crebram & copiosam? par est delictum, quocunque modo nimium sanguinis detrahatur, præsertim *scarificatione*, ubi non nisi flos sanguinis detrahitur, uti intelligenti patebit.

Hoc anno, ob tardè institutam Venæsectionem vernalem, utpote 1686. Mense Junio primum, forsan supersedere posset Autumnali, licet sanguis non fuerit laudabilis, nempe cum superficie gelatinosa, forsan propter massam sanguineam jam suppuratoriâ infectam fermentatione. Hæc de remediis ex Chirurgia.

Pharmaciam quod spectat, notandum, licet phlegmone genæ utriusque in principio promiserit internam in ore suppurationem, secuta tamen non est sine accedente quoque potiori ad extra. Præterea notabilis erat in abscessu genæ dextræ extractus globus, compactæ materiæ foetidæ, bucellæ instar ex charta tornatim convolutæ, evidenti argumento, *resolventia* imparia fuisse, conglomeratæ huic massæ fundendæ vique atomos insensibiliter disparentes resolvendos.

Cæterum tempore vernali post præviā Venæsectionem, purgationem, præcipuè temperatis cholagogis & hydragogis institutam denuò magis depurari posset massa sanguinea vino medicato laxativo alioquin proficuo. In autumno verò decocto aliquo ex lignis temperato cum sudore ad ostiduum saltem. Intermediis temporibus, puta hyemalis & æstivi solstitii tempore, ad massam sanguineam rectificandam proderit usus pulveris viperini. Item capitis corroborandi gratiâ, ne tam facile ob nimiam humiditatem affluxum recipiat, opiata, seu electuarium ex cephalicis paratum ad noctem ante somnum.

Defluxionem urgentem inhiberet exigua dosis pilularum de cynoglossa

glossa, quas si vereatur superstitiosè propter ingrediens opium, aliæ catharrhales substitui poterunt, vel usus potus *Caffèe*, quandoque ad subsidium debilis stomachi, alternando sorbillatione *Succolatæ Hispanicæ*.

Quoad diætam videtur aëris inclementiam patiens, (cum inde sciat certam offensam) studiose declinare suapte. Alvum habet liberam, congruis etiam utitur alimentis æque in qualitate ac quantitate, nec animi laborat morbis. Somnum & vigilias ritè observat. Forsan obest exactæ sanitati vita sedentaria *Literatis* consueta. Circa speciem potûs subsisto, *an non Rhenanum Necarico vino præferendum?* credo enim vulgaria vina, quæ *Monachii* venduntur, esse *Necarica* nominalia, realiter ex *Franconia*, de quibus manet *Adagium Francken-Wein/ Krancken-Wein*. *Hæc requisitus conscripsi, salvo aliorum iudicio.*

Mense Augusti 1686.

T. T. S.

Resolutio.

Historia missa fuit die 22. Mart. 1687. Heiligenbergâ.

GEnæ utriusque abscessum diversis temporibus factum diffiteri nequit, productum fuisse ab insigni stagnatione sanguinis tum intra vasa capillaria, tum in carne laxa genarum extra vasa, qui nullo ingenio prohiberi, quin ambo ad suppurationem tenderit. Quæ verò occasio hujus stagnationis fuerit, non usque adeo clarum est. Fortè impuritas sanguinis seu particulæ viscidæ, lentæ, crassæ in massa sanguinis contentæ solæ accusari nequeunt, cum temperamenti sit biliossi & cætera temperatè vivat, nec pellis mucosa in ultima V. S. sanguinem operiens pituitosæ impuritatis aut depravationis index est, cum sit caloris effectus, ab illo enim serum inspissatur, & talem consistentiam contrahit, unde etiam tali facie in febribus continuis & in pleuritide apparet, nec solas particulas acidas massæ sanguineæ culparem, quamvis multi in abscessuum productione has præcipuè convitientur, nam æquè alibi, ubi similis aut perplexior vasorum in carnibus hinc inde reperitur constitutio, ut potius ibi, quàm in genis similes emergere abscessus debuerint. Frequenter abscessus in genis oriuntur propter cariem aliquam dentis, aut etiam maxillarum ipsissimarum tam superiorum quam inferiorum, aliquando etiam citra ullam cariem, aut contusionem, ob solam nimiam & frequentem inclinationem capitis antrorsum, quod quandoque *Literatis* evenit, qui multum scribendo & legendo occupantur, nam hoc capitis situ promovetur affluxus ad ductus salivares, eorumque ramos per glandulas genarum dispersos:

perforos : si itaque saliva non plenè per insignem ductum in utraque bucca internè hiantem expurgetur, sed stagnet, vasa capillaria sanguifera premit atque abscessui aniam præbet, ideoque certiorè & insigniorè, si sanguis acris & impurus sit, atque lymphæ redundet, quod admodum verisimile est *apud Nob. Dn. Ægrum*, qui catarrhosus esse scribitur.

Humorem, Abscessus causam proximam, acrem admodum fuisse tum globulus, tum duratio utriusque longior primi 4. mensium, secundi duorum, docent. Globulus enim nonnisi ex membranæ acrimonia feri corrosis contortus videtur, duratio si non ab osse carioso fovebatur, certè acrimonia tantum glandularum, pinguedinis membranarum & fibrarum carnearum consumpsit, ut nonnisi longo tempore reparari, sinus impleri & tandem ulcus consolidari, & *dexterrimè adhibitis remediis* potuerint.

Ad evitandam hanc calamitatem in posterum *cum Nobiliss. Dni Ægri Medico ordinario*, quem *Consilium transmissum Virum Artis peritissimum* esse, declarat, suaderem. I. Vere & Autumno per vices blandè purgantia, sive propinentur forma vini medicati sive decoct. laxat. Intermedio tempore neque pilulas de succin. Crat. improbarem, imprimis si caput gravatum perciperet. II. Quia V. S. assuevit, neque illæ intermittendæ, verum vix ultra ℥v. sanguinis emitterem. III. Scarificationes menstruas cum Domino ordinario summoperè improbo, cum cerebrum & omnino genus nervosum valdè debilitetur atque à tam frequenti vertiginem molestissimam productam norim. Omnibus Anatomie peritis notum est sub cute capillata semper plurimum sanguinis aquosi detineri, qui à tot Scarificationibus augetur, indeque levi data occasione ad oculos, dentes & genas ruit. IV. Fonticuli ambo studiose aperti servantur. V. Ad imminuendum serum & acrimoniam & falsuginem nimiam sanguinis aliorumque ab ipso pendentium humorum emendandum, à Mense Majo ad Septembrem singulis mensibus per 14. dies suaderem juscula alterata hepaticis & spleneticis, cum enim hæc falsugo plerumque connata sit, & cum ætate invalescat, non nisi longo tempore attemperari poterit. Ex. gr.

℞. Rad. rec. cichor. scorzon. āā. ℥β.

Herb. beccab. borrag. bugloss. fumar.

Scolopendr. chærefol. acetos. āā. p. j.

Sem. fœnic. ℥j. passul. Corinth. ℥j.

Incis. & cont. coq. in jusc. carn. non saliti aut ser. lact. capr. ℔ij. co-
lat. bibantur mane ℥v. calidè.

Aut

Aut ad diuresin promovendam ac sal sanguinis fixum acerrimum obtundendum.

℞. Herb. rec. cochlear. beccabung.

Nasturt. hort. Acetos. Hisp. ana. p. j.

Contusis affund- jusc. carn. non saliti fervidissimi ℥v. colat. statim
 ☞ exprimatur fortiter : col. add. syr. capill. vener. vel aperitiv. Mind.
 cochl. j. bibatur calide : post haustum obambulet. Efficaciora hæc juscu-
 la deprehendi, si ante illorum haustum sumantur pil. v. vel vij. hujusmodi.

℞. Pulv. antihæct. Pot. ℥ij. diaph. ♂. Dan. Ludov. ℥j.

Extr. trifol. fibr. ℥iij. c. Mucil. tragac. F. Pil. ex ℥j. No.
 xxx. consperg. pulv. glycyrrh. D.

Hæc juscula præferrem acidulis aut thermarum potibus.

Interea diætam præscriptam accuratè observet, unicum hoc addo,
 ut vinum sive Rhenanum sit, sive Necarinum diluat decoct. rad. chin. aut
 lign. visc. querc. unius ex his ℥j. coq. in aq. fontan. Mens. j. citra ul-
 lum aliud additamentum. Deinde sive legat, sive scribat, id peragat
 erecto capite & nunquam statim à pastu. Tempore Autumnali, item
 Hyeme ☞ in principio Veris bibere poterit nunc decoct. Thee, nunc Coffee,
 nunc Chiocolatam : nec rejicerem decoct. lignor. modò temperatissima
 pararentur, nec vi sudor proliceretur. Tunc quoque proderit pulv.
 viperin.

Quamprimum verò genarum intumescencia repullularet, statim
 præmissio purgante cephalico suaderem pulv. diaphoret.

℞. Antim. diaph. cum tripl. ☉ deton. ℥ij.

C. C. pb. pp. ung. alc. pp. ana. ℥j.

Cinnab. nativ. ℥ß. Camph. gr. iij.

Ol. succin. rectific. gtt. ij. Sacch. alb. ℥iß.

Misc. F. Ps. dos. mane hor. 5. vesp. hor. 5. ℥ß. cum aq. fu-
 mar. aut card. ben.

Neutiquam tamen ad sudorem cogatur. 2. Vesicatoria non nu-
 chæ, sed primùm utrique carpo, & his vesicis siccatis utrinque post o-
 lecrana applicarem. 3. Alternatim cubitum ituro darem nunc Pil. de
 cynogloss. gr. iij. vel iij. nunc ℥ij. hujus Elect.

. Conf. ros. r. ℥ij. Conf. fl. paralys. ℥j.

Theriac. Andr. ℥iß. Bol. Arm. Or. ℥iij. Misc. l. a.

Bbbbbb 3

Genæ

Genæ intumescenti in principio solum *topica sicca calidè* apponerem *scil. lintea multiplicata & perfumata mastiches, succin. flor. calend. &c. nulla emplastica aut actu humida.* Si verò his non cederet, *repellentia* penitus omitterem, sed statim *ad emollientia* properarem. Victum interea instituerem *tenuem & refrigerantem.* Not. ad præservandum à recidiva, summè necessarium, ut in dentium constitutionem inquiretur, si cariosi deprehendantur, eradicandi sunt, alias nunquam à recidiva tutus erit, quicquid demum moliamur: verum id fiat *dextrè & ab artis perito*, ne maxillæ findantur, & deteriori malo via sternatur.

Misi Respons. Doneschingam, inde Monachium

Die 22. Mart. 1687.

NOb. Dom. From. 12. Mart. 1688. retulit, *Consilium meum placuisse Medicis Monachiensib. & benè cessisse.*

Die 14. Apr. 1688. Monachio scripsit 1. Serum se singulis mensibus alteratum bibisse ad Octobr. usque à Novilunio ad Plenilunium prope quotidie, quod 1. 3. & 4. vice peperit hæmorrhagiam narium. 2. Singulis prope mensibus sumpsisse pil. de succin. Craton.

R. M. de succin. Crat. ðij. diagrid. sulphurat.

Magist. jalap. cum sem. melon. sol. ana. gr. ij.

Flor. D. gr. ij. opobals. q. s. Msc. F. pil. xvij.

Harum sumpsit 11. 12. ad summum 13. quot pilulas sumpsit, toties deiecit. 3. Vinum Nectinum diluebat primum decoct. chin. aut lign. visc. q. verum post adversum saporem postea omisit. 4. V. S. Mense Majo instituit, emisit 3ij. non amplius pelle obducebatur. 5. Fonticulos adhuc apertos habet, qui benè manant. 6. Scarificationem alternis mensibus admisit. His præsentibus superavit asperam hyemem bene, quamvis subindè leviculam odontalgiam nunc in hac nunc in alia maxilla seu superiore seu inferiore sensit. Veretur recidivam humorum æstate. An hac æstate sero lactis aut juscule alteratis & porro continuare debeat? An V. S. continuanda, cui alias assuevit, & ter solum illam admisit? an singulis mensibus pil. Crat. sumenda? an præstaret aliud purgans, Vere & Autumno per vices agens? Hactenus omisit decoct. Coffeé, Theé & Chiocolatam: dentium evulsionem eorumque fragmentorum abhorret, ob metum odontalgiae: dentes sapientiae emerferunt demum 30. ætatis anno, nunc etiam cariosi fiunt & frustulatim excidunt, ab his plerumque ocepit odontalgia, duo cariosi frustulatim exciderunt. Num vinum Majale suaderem.

Respondi

Respondi die 28. April. 1688. Sero lactis semel cum flor. ros. r. sæpius juscul. alterat. utatur : sufficit V. S. Vere. Pilula singulis mensibus non necessariae, Jun. Jul. & Aug. nocent. Purgari posset commodè syr. & extr. diacarth. dos. cochl. iiij. Dentes non evellendi nisi per peritum Chirurgum. Vinum Majale temperatum suasi : Fonticulos apertos servet.

OBSERVATIO CCII.

Genæ sinistrae Ulcera fistulosa cum dolore Arthritico.

CUm de morbo Virginis unus ex Doctissimis totius Helvetiæ Medicis consulendus sit, sufficiet paucis verbis dicere, quod à duobus circiter annis illa odontalgia affecta fuerit, quam paucis diebus secutus tumor unius glandulæ in maxilla inferiore lateris sinistri, qui sæpius increfcebat & decrefcebat, circa vespèram ordinario magis intumescens. Verùm postea hæc glandula manifestè turgescibat, ut Chirurgus ordinarius crederet, hanc ad suppurationem promoverè: hinc diversis diebus emplastra imponens tandem incisione aperuit, ubi ex punctura hac quatuor vel quinque guttæ sanguinis veniebant. Postea emplastris applicatis expulsum fuit pus cruore mixtum, quod ex apertura hac per 15. dies fluebat, absente tunc Magistro cura tradita fuit ejus Ministro: redux Chirurgus vidit suppurationem pro ejus voto non fieri, fecit secundam incisionem 2. digitis altiore, ubi exiebat magna quantitas saniei, quotidie continuata. Duo hæc vulnera aperta manent adhuc. Ægra sæpius purgationes sumpsit constantes è diversis medicamentis, sed maximè Gialappâ, nunc in Resina, nunc in Pulvere, ad pondus 3j. Et quia magnæ curæ habetur, quotidie illam levare quacunque medela, spatio duorum annorum nil salutaris intentatum relictum fuit. A 15. diebus Virgo illa sufficienter jam gravata, augmentum novum mali hujus à defluxione sustinuit, quæ in brachium dextrum usque ad cubitum & paucis abhinc diebus ad suram & metapedium tendebat, pedes nunc admodum inflantur cum dolore suræ, dolet etiam brachium à simili inflatione. Purgata fuit pulvere ex fol. senn. 3ß. rad. gialap. ʒj. inde habuit 4. sedes. Postea iterum sumpsit pulv. jalap. ʒij. vel ʒiij. crem. ʒ. 3ß. unde alvus 12. ad 13. vicibus soluta: postmodum pedes multum detumescabant, vesperi tamen redeunte inflatione. Præterea tutò credit hac ratione pedibus insistere, vel in domo obambulare, quia scamni infessio stuporem & torpedinem ipsi inducit.

Itaque

Itaque in his versatur status morbi *illius Personæ*, quæ hocce affligitur. Est 13. annorum, temperamenti melancholici, ratione ætatis teneræ & sexûs effera abhorret *remedia*; cum numerus & varietas horum antipathiam in stomacho tam sensili produxere, ut paucis horis post assumptionem cogatur evomere. Appetitus & somnus optimè constituti. Dolores nullos habet in ventriculo, intestinis, nec capite.

Quando *Doctissimus & Experientissimus Ille Medicus Consilium* largiri vellet *Scriptum*, magna in nos redundaret gratia, sine mora perficere, dum, tempore *ad medicamentorum usum accommodato* nunc fruitur, malum quotidie sensim sine sensu increscit: sic per quinque dies à *magno illo Viro* disliti sentimus infortunium, quo omnibus diebus & horis non possimus audire ejus consultationes.

D. Appolonya M. Lausannæ credit me habere aquam quandam contra hunc affectum, diu usa est opera D. Arthaud. d. 29. Mart. 1687.

Resolutio.

DUOS affectus patitur, scil. ulcera fistulosa in gena sinistra, & dolorem arthritico similem in brachio dextro ad cubitum, in supra & imo pede. Ulcera fistulosa in gena sunt, quia à duobus annis durant, semperque sanient fundunt, licet sedulò deligentur. Ut curentur, causa auferenda, quæ erit aut caries dentis, quod credibile, quia prima causa mali Odontalgia fuit, aut os maxillæ cariosum, aut caro lardicea quod credibile, quia tumor primum in glandula erat. Ergo si adsit dens cariosus, dextrè eximendus est. Si caries comperiatur in osse maxillæ superioris vel inferioris, illius separatio promovenda, deligatione sicca natura expellet, non multum doloris afferendo, unde semper novus affluxus. Si caro luxurians lardicea pilul. indendæ.

R. Mic. pan. rec. ʒij.

℞ sublim. gr. iiij. Msc. F. Pil. magnitud. pisi minor.

Indatur semel in septimana una, relinquatur, donec dissoluta fuerit. Ulcus apertum servetur *turundis brevibus imbutis ol. ovor. pauxill.*

Dolori arthritico conveniunt *pulv. diaph. ex antim. diaph. C. C. superbibat juscul. alterat. chærefol. borrag. bugloss. agrimon.*

Purgantia nihil hic præstant, destruunt ventriculum. Non necessaria, quia appetit, benè dormit, capite non dolet.

Victus ex cibis optimi succi, & facilis digestionis. Bibat *decoct. sassaf. aut rad. chin.* ad hilaritatem excitetur.

OBSER-

OBSERVATIO CCIII.

Scirrhus Cancrosus Genæ dextræ.

Dominus Franciscus N. N. Sabaudus, Civis & Mercator Rattolf-Celensis, 43. annor. staturæ justæ, carnosus, ante 8. annos habuit tuberculum in mala dextra magnitudine N. Mosch. quod neglexit. Anno 1682. persuasus ab Agyrta concessit incisionem, quâ factâ ichor flavus emanavit, vulnus consolidabatur. Ann. 1687. rursus aperi-ebatur, per vulnus ore clauso aërem emittere valuit: à semestri tumor invaluit. Die 28. April. 1688. cum D. Ant. Tritten Chirurgo Doctiss. Locarn. Constantiæ habitante, me convenit. Tumor erat ovi gallinacei magnitudine, convexus, concolor, mobilis, alicubi & ferè maximam partem cutis ab ipso avelli poterat, admodum durus erat: sub angulo maxillæ inferioris alius tumor magnitudine N. Mosch. atque alius huic major versus jugulum erat, ambo duri, mobiles, portio tumoris majoris occupavit angulum oris, oblonga, dura, continua cum maximo tumore. Intra buccam exulceratus erat tumor maximus à dente molari, canino vicino in uno loco, & in medio satis profundè, ubi à dente exesus seu attritus fuit, ab attactu doluit, non autem in medio. Sectionem dissuasi, quia si totus eximendus esset, cutis adduci ad consolidationem nequiret propter amplitudinem vulneris, deinde tubera reliqua & portio versus angulum suspecta erant, nam ablatis etiam illis & labii portione insigni, nihilominus timenda erat recidiva, cum scirrhus iste malignitatis non sit expers, nam punctiones jam in illo percipit, & ardorem versus tempus dextrum & sinciput: jam diu appetitus est prostratus, solo vini potu semet sustentare dixit. In ulcere medio tetigi carnem, quæ mihi lardicea videbatur. Ex ulceribus profluxit jam aliquoties sanguis: hodie etiam à fortiori attactu imprimis medii ulceris nullus sanguis effluxit. Tumores nullibi adhuc maxillis affixi sunt, neque etiam maximus.

Videtur tumor Meliceris aut Atheroma fuisse, quod malè tractatum in hunc scirrhum degeneravit, nam primò aqua effluxit in prima incisione, Suasi hoc mell indendum.

R. Succ. rec. expr. geran. beccab. plantag.

sanic. scrophular. āā. ℥j.

Mell. rosat. ℥iiij. coq. ad consist. Mell. applicetur cum fil. sicc. ulceribus. Foris imponantur sacculi infarcti fl. chamom. melil. sambuc. Geran. Robert. Purgetur mixtura ex syr. ros. s. s. de cichor. c.

Ccccc

rh.

938 Observatio CCIII. Scirrhus cancrofus genæ &c.

rh. Extr. diacarth. Dentem fauciantem buccam limet *Chirurgus.* In victu vitet acetaria, falsa, caseum, frixa &c.

Die 18. Jul. 1688. scribit tumorem foris ruptum esse, ac multum materiæ fundere. *Die 10. Sept. me convenit :* tumor magnus pervius est ex ore per genam, ut aerem emittere possit, foris tam amplum est ulcus, ut articulum digiti parvi intrudere potuerim. Tumores in eadem magnitudine fere sunt, prout ultima vice vidi, omnes sunt mobiles, at tumori magno cutis tam affixa est, ut avelli nequeat : in tumore magno non procul ab ulcere nuper abscessus ruptus fuit, multam puris fudit, ante ruptionem mala valde intumuit, ac ferè oculum operuit, nunc subsedit, ubi rumpebatur parum cutis leviculè exulcerata est. Nullos dolores patitur in tumoribus, appetit, non sitit, sapit tamen vinum magis quàm cibus, alvus aperta est. Pro lubitu attrectare ausus sum tumores, ulcus mundavit *pulv. Adank.* Indidit quoque *aliquid de aq. Phagaden.* Fistula in os pervia intus rubicunda est, nihil in illa, nec in ore sordidi videtur, antè versus genam cutis recrefcere videtur, adeo ut fistulam callosam ferè dixerim. Bibet *decoct. guajac. cum sarsapar. passul. maj.* Ulcus mundum tenebit. Callum leviculè fauciet & *sarcotica* adhibebit *Chirurg. Thviens.* Foris imponet *pulvill. aq. calc. imbutos noctu.* Interdiu contra frigus *pulvillis siccis* muniet.

Die 10. Jun. 1689. narravit D. D. Brunner, Herniotomum Theyr- gensen tumorem hunc excidisse cum alio ad collum sito : tumore colli secto fauciatus fuit ramus Carotidis externæ, unde in leipothymiam incidit, & de vita actum credebatur. Vulnus genæ amplissimum evasit, verum dexteritate contractum fuit, ut jam propè consolidatum sit.

OBSERVATIO CCIV.

Maxillæ inferioris caries cum carne fungosa

Gingivæ.

*V*ir, temperamenti admodum humidus, 45. annor. ab aliquot mensibus conquestus est de quadam punctura, quam sensit secundum longitudinem labii inferioris dextri, præcessit stupor hujus partis, postea correptus fuit odontalgia in eodem latere, successit excrecentia carnea ex cavo dentis carioli, quoniam augebatur ægroque molesta evasit, *Chirurgus* illam ligavit *filo sericeo* ad illam hac ratione auferendam, quod etiam factum fuit feliciter, postea observans non so-
lum

lum hunc, sed quoque vicinum æque cariosum esse, vacillare & leviculè alveolis inhærere, radicitus, ambos evulsit facillimè & propè sine dolore *Ægri*. Accidit interea, ut in regione vel ibi, ubi dentes evulsi fuerunt, in vicinia formarit se caro magis considerabilis vel majoris momenti, quàm prima, occupans gingivam foris & intus maxillæ inferioris, tegensque aliquot molares, altitudine digiti transversi. *Consulebantur* hanc ob causam *Medici* & *Chirurgi*, qui suadebant primo remotionem harum carnum, quæ tam molles erant, ut solis digitis auferri potuerint, postea aliquot vicibus adhibuerunt *ferrum candens* tum ad recrudescentiam carnis cavendam, tum ad occurrendum cariei maxillæ inferioris, quæ præsupponebatur. Insuper *V. S.* & *purgationes crebrius adhibitæ*, bibitque *decoct. lignor* & *antim. crudi*. Nihilominus similis caro renascebatur, non quidem ibi, ubi *adusta* fuit, verum magis versus fundum maxillæ inferioris ad latus. Postquam caro extirpata fuit, deprehensum fuit maxillæ inferioris os cariosum usque ad fundum & fissum totum transversim, ad distantiam duorum digitorum transversorum ab articulatione, ut portio digiti transversi longitudine avellenda fuerit, quod tamen fieri nequit *citra incisionem* foris sub maxilla læsa. Nunc in eo sunt, ut duas extremitates maxillæ inferioris fractas ad cariem auferendam *inurant*.

Prius usi quoque sunt *gargarismis paratis ex vulnerariis, absinth. raphan. rustic. coct. in vino rubro; it. tinct. myrrh. &c. cum sp. vin. ad resistendum putredini & ad corrigendum foetorem*. Utentur etiam *Tinct. lacc. cum spir. vin.* & ad reprimendam carnem quotidie *recrecentem in loco memorato fungosam & glandulosam*.

Observandum, *Ægrum* nunquam liberum à febre esse, & leviculam inflationem pedis dextri habere, ex quo in cubili manet, & semper admodum catarrhosum esse.

Historia D. Joh. Hurtero Genevâ missa & mihi tradita fuit d. 26. Novembr. 1689.

Respondi d. 27. Nov. 1689.

Caro hæc fungosa non videtur esse adhuc cancrofâ, licet dicatur quoque glandulosa, quia semel exulcerata aut cuticula denudata, jam ab aliquot mensibus serpsisset ad partes vicinas, nec malæ neclinguæ pepercisset, *cujus generis tria exempla memini, talis depascuit genam & menti partem, ut omnis cibus & potus non ad fauces sed per ulcus effluerit & ægri fame perierint.* 2. Quia pro radice habet os cariosum

940 Observatio CCIV. Maxillæ inferioris caries.

sum, cujus multum sine magno damno auferri potest. Ad illam auferendam suaderem *intus adustionis continuationem*, quæ tutior est *spiritibus corrosivis*, *aq. virid.* Plateri, tum quia, si subesset aliquid cancrofi, malum in propatulum duceretur, tum quia partes vicinas læderent & cariem augerent. *Tinct. lacc.* quoque probo. Prodesset quoque *hæc mixtura*.

R. Succ. Nasturt. aq. ℥ij. succ. fol. raphan. rust. ℥j.

Mell. ros. ℥ij. add. myrrh. ℥ij. coq. ad consist. syrup. crassior. cum pulvil. linteo imponi posset. Foris ulcus impleatur pulvillis seu filamentis siccis sine pulvere catagmatico.

Internè non obstante febricula propinari posset decoct. guajac. ac sudor prolici super scamno sudorifero, refici posset aq. diaph. dum in scamno incumbit. Toleraret hoc decoct. quia à purgantibus iterato datis non lædebatur. Potus decoct. sassifr.

Ulterior Relatio missa fuit die 18. Dec. 1689.

ab infra scriptis D. D. Medicis & Chirurgis.

REs ægri in eodem ferè sunt statu, in quo erant ante tres circiter septimanas. Hoc tantum accessit novi, quod portio maxillæ inferioris carie affecta, dimidiam unciam lata, ab eo tempore ablata sit, & duo extrema ossis *aliquoties usta fuerint*.

Extirpatæ etiam sæpius fuerunt carnes, tum fungosæ, tum etiam glandulosæ, quod sedulo notandum, quarum proventus adeo magnus, tum circa gingivam, tum circa malam & vulneris labia, ut hætenus eradicari penitus non potuerint, imò unâ avulsâ, duæ, ut ita dicamus, succreverint. Cum tamen maximâ adhibitâ diligentia, hujusmodi sarcomata maxillæ viciniora primùm amota sint, hinc factum est, ut maxilla fulcris illis destituta, pendula & quoquoersum mobilis manserit, unde *instrumento ex ferri lamina confecto sub mento applicato*, continere illam in sua sede oportuit.

His ita se habentibus expectabamus in dies prolapsum escharæ seu partis ossis adustæ, verum jugis & copiosa lymphæ viscidioris colluvies, qua os perpetuò madet, impedivit quo minus voti compotes fieri potuerimus. Nec ea sola humoris illius noxa, imò parvi id penderemus, ni glandulæ & carnes veluti cartilaginossæ, de quibus supra, quæ ejusdem humoris affluxui ortum aut saltem incrementum procul dubio debent, nobis molestæ hætenus fuissent. Ad glandulas illas quod spectat, incertum an à maxilla omnes oriantur, imo, ut jam observatum, pars earum à mala & partibus maximè musculosis, & forsan ab ipsa maxillæ articulatione, succrescere videtur.

Vir

Viri Excellentissimi Consilium de ampliando vulnere malæ inflictio-
lubentes audivimus, in eadem fueramus & nos sententia, sed *Excell.*
Vestræ autoritas efficiet, ut & securius rem aggrediamur, & ægrum
magis obsequentem habeamus. Aliàs enim, quamvis os affectum di-
gito in vulnus immisso tangere potuerimus, perdifficile fuit *cauteria*
ipsius meditullio, ut par erat, applicare.

Cæterum notatu dignum est, labem peculiarem ossi maxillæ in-
hærere jam pridem potuisse. Observandum enim in *Viri honestissimi*
Familia ferè omnes gibbosos fuisse, ipsamque ægram scapulas crassiores
habere. Præterquam quod fluxione perpetuâ faucibus impluente, in
ipsa sanitate vexatus semper fuerit.

Le Clerc, M. D. Edu Commun, M. D.

T. T. Manger, D. M.

E. Fentand, Chyr. Coudouguag, Chyr.

Responsio ad has die 28. Dec. 1689.

Speravi carnem è gingiva pullulantem merè fungosam reputandam,
quia caries ossium illi ansam dedit, verum quia non solum fungo-
sa mollisque est, sed etiam glandulosa, dura & veluti cartilaginosa, quia
quoque præter gingivas & labia vulneris maxillæ inferioris, etiam car-
nem musculosam occupat, imo ab ipsa maxillæ articulatione succres-
cere observatur, mihi suspecta est, vereorque aliquid cancrofi latere,
eoque magis, quia magnus carnis hujus proventus adest, unaque avul-
sa plures veluti uno Hydræ Lerneæ capite truncato emergunt. Hæc
caro causa est affluxus serosi ad fauces, ut ulcera & tumores aliàs sunt
in his locis, idemque hanc carnem fovet & auget. Quoniam verò
hactenus nondum depavit malam, quod tandem evenisse aliquoties vi-
di, meliora sperabimus. Miror maxillam inferiorem pendulam tam
mobilem esse, ut *Instrumento* firmanda sit: carie illam nondum per-
ruptam exesam credam, forsan ab affluxu musculi adducentes ener-
vati ita sunt, ut officium suum non amplius præstent adducantque
illam. Quomocunque se res habeat, caries auferenda, quamdiu
enim hæc superest, nulla spes est, carni proventus suppressum iri:
vulnus dilatandum, ut *cauterio* tangi possit, non semel sed sæpius prop-
ter colluviem serosam ad illam continuo defluentem; si dilatatio im-
possibilis, ne caro tangatur, per *cannulas* ad cariem dirigi posset, *ba-*
rum medio sine dolore polypos in naribus *adussi*, & sine hæmorrha-
gia siccatos extrahere valui. In ore caro fungosa nullo modo acribus
auferenda videtur, quia jam quoque malam & carnem musculosam
Ccccc 3 occupat,

occupat, ibique dura & veluti cartilaginea apparet. Tum ad colluviem serosam exhauriendam, tum ad cariei separationem promovendam commendavi porro *scamnum sudoriferum*. Cariei separationem accelerat *Trepanum Fabr. ab Aquapend. quod describitur in Armament. Chir. Scultet.* Lymphæ excretionem promovebit *scamnum sudorifer.*

OBSERVATIO CCV.

Labii superioris & Nasi ulcus serpens.

Verena Sparr Neukirchens. 22. annor. staturæ justæ, carnosa, nondum menstruata. Anno 1685. in ore circa palatum habuit ulcus quoddam ex longo dentium dolore aphthæ similis, quam abscessui, quod scorbuticum Parentes crediderunt. Eluebatur os *salvia cum acet. & aq.* Postea labium superius exulcerari cœpit, & nasus in parte dextra foris & intus, oborta quoque serpigo assis Tigurini amplitudine in supercilio dextro. In nare dextra vidi rimam quoque illaque obstructa est. Imposuerunt *folia tabaci sicci aqua emolliti, nuper rob. sambuc.*

Die 5. Febr. 1686. me convenit. Totum labium superius exulceratum est ab uno angulo ad alterum, in ulcere caro est granulata, facile sanguinem fundit, labia ulceris non sunt alta nec inversa, interstitium inter nasum & labium non est exulceratum, at pinna naris sinistra foris & intus. Serpigo in supercilio sicca est. Suasi *Liniment.*

R. Litharg. ☉ pulv. ℥iij. & subl. 3℔.

Coq. in acet. ℥iij. cum acet. hujus cochl. iiij. & ol. lin. cochl. v. Msc. E. liment. quo inungantur ulcera, tegantur *emplastr. de sperm. ran.*

Die 28. Mart. illam vidi: labia ulceris maximam partem erant consolidata, quædam crustâ siccâ operta, ut & ulcera pinnæ nasi in latere dextro. *A decoct. menagogo d. 14. Mart.* menses primùm manare cœperunt per aliquot dies. Melius habens vino indulgit, ex *Xenodochio* erupit.

OBSERVATIO CCVI.

Tuberculum Labii inferioris.

Matrona quædam Nob. annor. 24. in matrimonio vivens, æstate sinistra aliquantulum, in medio labii inferioris Sironem habuit, cui interdum fuit obnoxia, unde idem duobus digitis vel

vel eorum unguibus sæpius exprimebatur, id quod etiam hac vice sed paulo duriore & sensibiliore expressione fiebat, unde locus aliquantisper intumuit lividum colorem relinquens, quamvis parum per biennium hoc in statu permanferit, atque partim ob parvitatem, partim insensibilitatem nihili æstimaretur, usque dum tuberculum hoc aliquid tandem in primo puerperio creverat seseque magnitudine ciceris repræsentaverat, retro quod aliquid albi sed parum instar radicis verrucosæ videbatur, diu jam subsistente tandemque crescente hoc tuberculo sollicitudo etiam augebatur, unde *varia Consilia* fuere data; nonnulli enim suaserunt, ut malum hoc, cum de nulla molestia conqueratur, nulliusque sit periculi, intactum relinquatur, alii, *ut filo confringeretur*; voluerunt alii, ut aperiatur & instar vulneris tunc tractetur, senserunt alii aliter. Tandem & ego consultus *Mens. Decembr. præteriti anni* itidem, ut intactum relinquatur malum hoc, persensi, & cum *Nob. Matrona* temperamenti sit melancholico-scorbutici, melius fore credidi, si per *remedia appropriata interna* sanguinis impuritas corrigeretur & edulcoraretur, quod si tunc ab internis humoribus impuris huic externo nullum accedat nutrimentum, sperans malum hoc tempore & regulari diætâ si non penitus suâ sponte exsiccatum, saltem per *blanda medicamenta externa* in statu quo permanfurum fore. Quod Consilium arridens in usum duxit *talia remedia Nob. Patientis* eo cum successu, ut *mensis spatio* tuberculum hoc aliquantum fuerit imminutum, hinc *vergente Vere* hisce continuare in animum induxit suum. Interea verò temporis *heic transiens Medicus Viennensis vel potius Alchymista nomine Hübnerus*, datâ occasione tuberculum hoc videndi, 40. dierum spatio idem penitus extirpaturum jactavit, ita ut sanitatis cupido resolutionem antea sumptam vicerit, atque *curam hanc suscipiendi* concluderet *Nob. Matrona*. Et cum denique *medicamenta ab hoc Medico proposita* damnosa non repererim, in eorum usum consentiebam; *externa* verò, quod urfit, *applicanda remedia* penitus rejeci, partim quod *omnia externa* ob facile subsequendam inde irritationem mihi sint suspecta, partim etiam quod *horum ingredientia* non omnino sint cognita, quamvis liquor propositus mihi videretur compositus ex phlegmate Oli & florib. virid. aris: linimentum verò ex lithargyr. & ol. ☐ Quidquid autem sit, Cura hæc non ad consolationem *Nob. Patientis* fuit peracta, nullaque alia mutatio inde observabatur, nisi aliqualis doloris in tuberculo sensus, decrementum aliquod putatitium & quædam expallescentia, uti etiam ante 3. septimanas per aliquot dies rursus aliqualis dolor sese ostendebat, nec

non

non albedo quædam in superiore tuberculi parte, ac si ad suppurationem tenderet: hac verò vice absque dolore deprehenditur, atque ratione magnitudinis in eodem statu. Cum *Nob. Matrona* ante 10. septimanas rursus enixa fuerit filiam, hinc propter tempus opportunum magna sanitatis sollicitudo *Ipsam* impulit denuò *medicamentis efficacibus* utendi, quare *Excell. Tuam* rogat instanter *Judicium suum exasctissimum* aperiendi, quid ad *felicem hujus affectûs ablationem* sit faciendum, hac generosa resolutione sumpta, ut omnibus sese subicere velit, quod tutò præstari queat.

Tiguri d. 23. Aug. 1692.

Joh. Conrad Hottinger,

*Respondi die 26. August. 1692. Labii tuberculum mihi suspectum, quia 1. ab aliquot annis durat. 2. A forti expressione crevit ad magnitudinem pisi minoris, livuit, radicem albam in postica parte instar verrucæ habet. 3. Dolet. Talia facile degenerant in cancrus, si vel corrosivis irritentur, vel illorum suppuratio tentetur, quod plerumque evenit tuberculis verrucosis, si hac ratione tententur, ut *Jul. Cas. Arant. in Libro de Tumoribus* testatur, atque hætenus sæpe observavi, nam *Cancrum subsecutum* vidi in fronte *Jacobi Hebraei*; in gena sub palpebra inferiore in *obstetrice Osterfing. Petri Schenkels uxore*, in angulo oculi majore apud *D. D. Hagenb. ad latus nasi R. D. Columb. de quo vid. Observ. CLXXXIII. in apice nasi Dornsp. in labio inferiore Prætor. Wysswil. Prætoris Stetten. uxore, in Cive Neukirch. Tutius excinditur, ut in vetula octuagenaria Gecbling. in Tribun. à D. Chr. Simonio*; Operatio non est dolorifica, citò perficitur & curatur sine turpitudine, infantes illam sustinent in curatione labiorum leporin. Requiritur *Artifex dexter & peritus, qualis D. D. Pfister noster*, quo cum jam hac de re contuli. Non requiritur amplius operosa præparatio, quia jam abundè usa est mundificantibus. *Prætor von Uffen, senex propè septuagenarius in labio inferiore versus angulum habuit ante duos annos verrucam, quam avulsit, multum sanguinis profudit, sequebatur crusta, labium inde crevit articuli parvi digiti longitudine, crassitie quoque: à lapide infernali rubuit, à digestivo pus coctum suggestit. D. J. Seilerum jussi, ut excinderet, quod præstitit cum successu.**

D. Hottinger scribit rursus d. 3. Septembr 1692. D. Ægram fortè territam ab operatione Chirurgica, existimare exiguitatem tuberculi nondum illam exigere, eoque minus quia non sponte emergerit, sed productum fuisse à violenta compressione labii, illam sperare præmissis sanguinem depurantibus iteratò, à topicis tutis & specificis si non statim, tamen progressu temporis auferri, & si non penitus, tamen in præsentis statu conservari posse, malle se hanc molestiam, quæ tolerabilis sit, quam

quàm anceps remedium experiri. *Timæus* Libr. VI. Conf. IX. meminit tumoris in maxilla superiore juxta externum oculi angulum nucis avellanae magnitudine à contusione ob Ecchymosin contracti : tumor iste evanuit ab empl. discutiente & resolvente, manente livore, quem sustulit scarificatione cum cucurbitula & inunctione ol. Talc; fatetur tamen tumorem hunc non similem esse in omnibus Nob. *Ægræ*, quia ille nondum diu duravit; attamen non credit hujus *Matronæ* tuberculum carneum, quia non habet talis tumoris consistentiam, unde opinatur esse sanguinem suffusum. *Joh. Hucherus de sterilitate utriusque Sexus* Libr. I. pag. 36. mentionem facit remedium carunculas absummentium. Quia vari in facie hujus tuberculi fortasse ansa fuerunt, opinatur à vi labio per compressionem illata materiam Varorum huic tuberculo incrementi pabulum suppeditasse. An cosmeticum, & ex his ol. talc. sine corrosivo aut alio acri paratum applicari liceat? R. Talc. multoties candefacti & in aq. appropriata extincti rursusque siccati, sacch. cand. aa. p. aq. cum vel sine camphora, reponatur in locum humid. frigid. donec solvatur. Putat à forti compressione labii venam vel in cute vel carne subjecta læsam fuisse, quia à fortiori motu, imprimis tempestate calidâ Dom. *Ægra* percipit tuberculum altius fieri, distendi & magis sentiri molestiam aliquam.

Respondi D. 8. Septembr. 1692. Ut Consilium solidum dari possit, primum aliquid certi de affectu scire oportet; Chirurgici autem affectus facilius innotescunt ex inspectione & exploratione, quæ manibus fit; nisi enim notum, qui, qualisve affectus sit, vix commodum remedium suadebitur. Nuper conjeci tuberculum alius naturæ, quàm vulgò occurrentes pustulas aut verrucas; ejus causam occasionalem non negarim ecchymosin seu extravasationem humorum, sed non illis similem, quæ suggillata vocantur, & in cute contusa conspiciuntur, quæ primo atrorubentia, hinc livida & flava sunt, se longè latèque diffundunt, & citra tumorem superstitem aut suppurationem plerumque evanescent, nec tamdiu durant. Alia ratio tumoris post contusionem nati in *Filia Timæi*, quia ultra mensem duravit, quæ procul dubio relicta evasisset in tumorem cum folliculo, quia grumus nisi folliculo inclusus centies putrefactus fuisset. Mihi hoc labii inferioris tuberculum adhuc suspectum est, quia durat à duobus annis, est in parte glandulosa, occasio à compressionem contusioni forti simili, quæ semper in partibus glandulosis noxiæ, damno demum post annos emergente; principium sæpe exiguum est, sensim crescit, diu est indolens, quando punctiones adveniunt, celerius augentur; à motu corporis & tempestate calida altius fit, distenditur & jam dolet. Certius tamen judicari posset, si Tu-
D d d d d d morem

946 Observatio CCVI. Tuberculum labii inferioris.

morem conspiciere & tangere liceret. Quia dolor non magnus, nullum adhucdum periculum in mora, dolores pungentes seu ab acu seu subulâ, mali. *Ante sectionem prodesse interne.*

℞. Diaphoret. ℥al. ʒij. ʒtial. ʒiʒ.

Matr. perl. ppr. ʒj. Ocul. ʒ. pp. ʒiʒ.

Succ. fumar. inspissat. q. s.

Misc. F. Pil. cum mucilag. tragac. q. s. ex ʒj. N. xxxxx.

Dos. Mane No. x. cum aq. fumar. Vesper. No v.

Topica optima sunt hna, ex. gr.

℞. Sacchar. hñ. plumb. ust. ʒ bene lot. āā. ʒj.

Sief. alb. Rh. s. op. ʒʒ.

Aq. nymphae ʒiiij. Misc.

Immergant. lint. quadruplic. apponant. calidè.

Ol. Talci effectus ignoro, nunquam illo usus sum. Dn. Simon Schmid Chirurgus Thieingens. præstans tale tuberculum in labio inferiore sensim adussit cauterio actuali, quo dentes cavi aduruntur, unde corrugabatur, ut extrahi potuerit, cavo ulceris indidit globulum ex mica panis ʒ ʒ. unde excidit totum, ʒ ut solet post tale ʒriale brevi consolidabatur sine recidiva.

Die 10. Maji 1693. scribitur: tuberculum manet, usa est pil. ʒ collyrio hño sine fructu, imo dum lactavit, statim lactis fons exaruit præter solitum, & hanc ob causam ac hyemis inclementiam affectum ostendere D. D. Pfistero noluit. Tuberculum nunc majus nunc minus. Vere suadebantur sanguinem mundificantia, quæ tamen ob aversionem versus medicamenta hætenus respuit. D. Hottinger petit, ut suggeram quædam sanguinem mundificantia.

Die 20. Maji 1693. suasi juscul. alterat. aut ser. alterat. per singulos menses æstivos dieb. 10. mane ad ʒv. vel vj. calidè, scil. ex rad. cichor. scorzon. herb. rec. lapath. ac. fumar. ling. cervin. pimpinell. borrag. bugloss. bellid. min. ʒc. seligendo semper tria simplicia, addendo tamen semper acetos. sem. fœnicul. vel anis. prodesse etiam Aq. recenter destill. c. liq. meo aperitiv. Ut recte ipsi consuli posset, inspectionem necessariam scripsi.

Die 31. Octobr. 1694. denuò scribitur: Post usum juscul. alterat. lactantem die sexto lac amisisse, sequente diarrhœa & imprægnatione, peperit

peperit foetum vivum; quia puerpera non bene se gessit & intempestive lectum deseruit, contraxit inflammationem mammae. Interea desideravit saepius tuberculi ablationem. Inquirendo invenit post tuberculi primi radices, illas in novum tuberculum excrevisse, ambo tubercula altiora quidem sed non ampliora in ambitu evaserunt, nec ullas circum circa radices tangit, itaque illa circa basin constrinxit *filo sericeo* sine ullo dolore, nullae radices apparuerunt, similia sunt cuti, admodum mollia & non mutata, similia pisco ostenderunt, unde methodum faciliorem, tutiorem & certiore fore, si sensim *filo constricta* tollerentur. Quia tamen ille nunquam hoc ausus est, *Dom. Aegra* ipsi soli confidit, & propter confusionem in re medica non facile conceditur alios in Consilium adducere, denuo meum Consilium expetit: non putat *D. Hottinger* à M. S. corrupta, sed à causa violenta scil. à compressione forti syronis seu pustulae in labio oborta. 2. Quia intra aliquot annos non altius crevit. 3. Quia *Aegra* caetera sana & juvenis est, adhuc lactat puellum 16. septiman. Annon aliquid cum ipsa tentandum sit? an ligatura conveniat? nunc utitur *℥n. lot. p. ij. ceruss. p. j. succ. plantag. q. s.* An solum hoc tingenda, an cum pulvill. applicanda? num tutius sit humiditatem exsiccare simul, an solâ ligaturâ tollendum? Chirurgus suasit ligaturam & simul ustionem. Alius putat frustulum *℥n.* imponendum, verum neutrum probat, quia ustione alia accidentia accerferentur; à compressione vix affluxus caveretur.

Respondi: Caro labiorum glandulosa est & exquisito sensu praedita, imprimis in toto illo spatio ubi rubescunt. Tubercula diuturna in illâ emergentia sunt vel tumores cum folliculo vel caro fungosa; tumores cum folliculo nihil mali denotant, at caro fungosa, quae diu latere potest, nihilque mali affert, donec exulceretur, & etiam sanissimis evenire potest, etiam post 20. annos. Quia à Syrone incepit & hucusque durat, res suspecta est: si circa basin ligari potest sine dolore, ligetur *Setâ equinâ*, unde citò decidet: si recrescat, superest sectio, quae tuta & non dolorifica.

OBSERVATIO CCVII.

Gingivæ tumidae atrorubentes cum Arthritide vaga.

Perillustris Infans *Franciscus Wilhelm de N.* propè bimulus, jam à trimestri minus laudabili valetudine fruebatur: aliquid de Arthritide vaga passus est, quamprimum corpusculum in cunis movebatur

batur, ejulavit, propterea longo tempore in lecto sinebatur, quando necessario ad corpus mundandum & ad lectulum sternendum levabatur, ploravit: intumuit circa articulos subindè non constanter in uno articulo, sed alternatim nunc hic nunc alibi, sæpius sine causa vagiit, & plures noctes insomnes egit. Intumuerunt gingivæ, & sæpe cruorem fuderunt: æstuavit incertis periodis, multum sudavit: bibit decoct. *sassafr. usus pulv. antarthrit. ex lumbric. pp. it. pulv. March. comp.*

Die 9. April. 1691. ipsum Müllheimii conveni: pallidus erat, ancilla ipsum gestavit, de arthritide non multum querebatur. Gingivæ in utraque maxilla tum in dentium interstitiis, tum in superficie, ubi dentes erupturi essent, tubercula atrorubescencia, alicubi livida habuerunt, similia vesiculis, ruptæ fundebant plurimum sanguinis, qui tamen statim in grumos concresebat, quando prominuit in superficie vesica cruenta, erumpente dente rumpebatur, & illa evanuit. Nunc tumorem habet in fœmore sin. concolorem durum, circumscriptum, attactum utcunque ferentem: dormit magis interdiu quam noctu, à somno sudat. Usus est hætenus *pulv. specif. à me præscripto cum aq. hepat. & pulm. vitul.*

Not. Circa finem Decembr 1690. pallidior erat solito cum flavedine, noluit amplius stare & incedere, quod jam præstare valuerat: habuit pustulas scabiosas in planta pedis, his *ol. olivar. sublati* & exsiccatis morbus incepit. *An ab exsiccatione harum pustularum, anne verò à casu? dubitabatur.* Sæpè per dies duos benè comedit, tertio minus, & tunc cætera malè se habet, unde putant illum febricitare.

Die 9. Aprilis non bene cœnavit, sudantem famula non deterfit, imo sæpe frigori exposuit, dum aberat *Domicella M. B.* ultra 8. septimanas, inde valetudo deficere cæpit. *Not. Dentes canini nondum eruperant.*

Die 10. April. Mane benè comedit: alvus solvebatur, fœces compactæ naturales, solito sicciores, quotidie semel alvum aliàs solvit.

Analysis.

Sanguinem *Nob. Puelli* serosiores esse testantur gingivarum tumor atrorubescens, arthritidis comitans & prægressa, tumor femoris concolor, pallor &c. Causa non victus ratione, quâ non erratur, sed potissimum sudoris suppressio: omnes liberi *hujus Familiae* statim ac in lectum reponuntur, largè sudare solent, & idem ipsi ante invasionem hujus morbi evenit, postimpeditum sudorem *absente Dn. Cognatâ* hæc symptomata emerferunt. An scabiei intempestiva exsiccatio in pedibus

bus fortè quoque suum symbolum contulit ? jam ab aliquot diebus sudare rursus cæpit, unde dolores cessarunt.

Suasi Mane summo ☿ Vesp. hor. ante cœnam ꝑ. pulv. specif. cum aq. ex nasturt. aq. hortens. acetos. it. hep. ☿ pulmon. vitul. destill. ☿ pauxill. syr. de rub. Id. noctu horâ somni dentur gr. vj. pulv. March. cum aq. fl. til. Gingivæ subinde tingantur tinct. lacc. abluantur decoct.

℞. Cort. salic. rad. prunor. sylv. āā. ℥ij.

Flor. ros. r. ℥ij. Alum. ℥v.

Coq. in aq. fontan. ℥vj. cum mell. cochl. iij. ultra hor. col. sudor nunquam prohibeatur.

Die 12. Maji Me convenit D. Job. Chirurg. à medicamentis ratione dolorum corporis melius habuit ad 10. Maji : habitus incrementa sumpsit, comedit benè, minus morosus fuit. Gingivæ semper in eodem statu manserunt, novis emergentibus dentibus duo rubra tubera in superficie gingivarum eminuerunt, facile sanguinem fundentes, quando livescunt, brevi rumpuntur, & multum sanguinis fundunt, quandoque tumores non rotundi sed oblongi sunt, ac si digitus parvus cruentus incumberet gingivis. Not. Tumores à decoct. cort. rad. prun. sylv. cort. salic. It. à tinct. nec quicquam imminuebantur nec cruentationem prohibuerunt. Tumor fœmoris sinistri nunc redit nunc imminuitur, nunquam penitus evanescit : à biduo in omnibus artubus dolet. Suasi liq. aperit.

℞. Aq. gramin. ℥iij. Spir. ☉ *ac. urin. ℥iij.

Spir. C. C. ℥j. ☉ absinth. ℥j. Msc.

De hujus Mixt. ℞. Cochl. ij. cum aq. antiscorbut. ex

aq. beccab. nasturt. aq. āā. ℥ij.

Syr. de rub. id. ℥ss. in hoc detur pulv.

℞. Antim. diaph. ℥ss. C. C. ph. pp. ung. alc. pp. āā. ℥ij.

Sal. vol. lumbr. ꝑj. sem. aquileg. ℥j.

Sacch. ℥ij. Msc. F. Ps. add. fol. ☉. No. ij.

Pro ore ℞. Rad. ☿ fol. lapath. ac. q. v. coq. cum aq. font. ad cons. p. t. Col. ℥vj. add. succ. nasturt. aq. beccab. ana. ℥iij. cum mell. coq. ad consist. syr. add. ung. Egypt. parum.

Os eluatur porro decoct. rad. prun. sylv.

Die 14. Maji 1691. Gangræna oborta est in gen. dextr. Ulcus secutum

950 Observatio CCVIII. Linguae tumor cum &c.

tum est pervium dahleri amplitudine cum summo foetore : potuit deglutire admoto linteo foramini. Vegetior erat solito , invasit maxillam inferiorem cum mento , omnia frustranea erant, *mell. ros. cum sp. Ol. A. Sc.* de nullo dolore conquestus est.

Mortuus est d. 18. Maji 1691.

OBSERVATIO CCVIII.

Linguae Tumor cum folliculo.

NOb. D. G. Infans habet tuberculum anterieus in lingua, magnitudine teruncii , simile lardo : ad hujus consumptionem illinivi *succ. diamor. aq. cochl. phlegm. Ol. mell. ros. add. sp. Ol. q. s. ad acorem.* Tunc vocatus D. D. Cysat applicata approbavit. Verum ab *borum usu* tumor apicem linguae deseruit ac subsidit , postmodum autem triplo latior sub lingua evasit. Praeterea Dn. D. Huber usus est , quantum colore & sapore conjicere potui , *aq. viridi Olata*, sed frustra : dein *decoct. herb. vinc. per vinca in vin. alb. add. pauxil. spir. A *ci*, quo lingua fricabatur. Jussit etiam apicem linguae lanceola pungere, ut sanguinis parum stillet, sed omnia incassum : malum nec augetur nec diminuitur.

Propterea Consilium Excell. Vestrae imploro, ut quid faciendum sit, aperiat quam humanissime ad sanitatem Infantis.

Ceterum Sc.

Excell. Vestrae

Lucerna d. 14. Mart.

1672

Addictissimus

C. L. Imhof, Chirurgus.

Respondi d. 16. Mart. 1672.

VIdetur esse Tumor cum folliculo. An forte ranula? esset si magis profundus esset. Tumoris peripheria indaganda , & explorandum, an sit in substantia linguae mobilis. Si circumscriptus sit, & aliquantulum mobilis, profundè incidendus, cavendo venas majores, contenta eximenda & exprimenda, ne recrescat tutò aduri potest ferro candente per cannulam immisso , quod tutius causticis. Curatur postea ulcus solo *mell. ros.* Acria periculosa in hac aetate.

OBSER-

OBSERVATIO CCIX.

Faucium Ulcera.

Per illustres quidam Dominus Generalis Vigiliarum in Exercitu Ser. Electoris Saxoniae, annor. 50. staturæ longæ, bene coloratus, carnosus, ab Atavis editus Anglis, diu vixit in Brabantia; ipse autem educatus in Lotharingia, diu militiam secutus est. Non multos excessus commisit in potu. Anno 1690. Æstate varia ulcuscula in ore & faucibus hinc inde oborta sunt, quæ negligebantur à Chirurgo militari ebrio, hinc versus Autumnum vera ulcera in faucibus emerferunt, quæ deglutitionem impediabant solidorum: pluribus septimanis vitam sustentavit solis jusculis, unde emaciabatur, & valde debilis evadebat, ut vix stare potuerit. Die 14. Septembr. 1690. Scaphusium venit, inspectis faucibus in membrana pituitosa postica post uvulam in conspectum venit ulcus amplum, profundum & sordidum, similibus ambæ tonsillæ affectæ fuerunt; multum salivavit, vix liquida deglutire potuit, inter deglutiendum ad vehementem tussim stimulabatur prope suffocationem intentantem, quâ multum sputi viscerati crassi ejecit.

Die 15. Septembr. dedi Turpeth. mineral. gr. iij. cum ther. in pilul. format. Die 17. Sept. sumpsit ejus gr. iiij. cum ther. quæ nihil effecerunt. Die 18. Sept. dedi gr. v. cum ther. unde bis vomuit, multum salivavit. Ulcera leviculè jam die 16. Septembr. tangebantur ▽ virid. Plater. continuabatur per aliquot dies: os colluit gargarizando & per syringam injiciendo decoct. ex guajac. & traumaticis: cum bene gargarizare rursus potuit, hanc præ syringatione commendavi. Cum fauces ruberent d. 17. Sept. suasi gargarism. refriger. & ▽ virid. parcius adhibebatur, lingebat sæpe mell. ros. dilutum aq. prun. Ad d. 22. Sept. deglutitio adhuc difficilis erat & protinus ad tussim stimulabatur, nam linguâ valde depressâ tuberculum quasi escharâ obductum occurrit, quâ sublata ulcus mansit dimidii bazii amplitudine: continuato gargarismate, linctu mell. ros. & novo ulcere bis vel ter aq. viridi tacto, tum hoc tum alia ulcera mundiora apparuerunt. Interim brevi post illinitionem aq. viridis statim gargarismum suavisimus, ne quid de illa ad ventriculum perveniret. Die 25. Septembr. ulcusculum in medio uvulæ emerfit, quod tamen brevi ab ▽ virid. & gargarismo evanuit. Die 24. & 25. Septembr. jam melius deglutire valuit, ulcera faucium & tonsillarum munda & angustiora, minus salivavit, non tussit, indies melius

melius deglutire valuit cibos solidos, panem, carnem assam & elixam, pruna, pruneol. poma cocta, unde vires *ad d. 30. Sept.* egregie præter suam spem recuperavit.

Præter hæc particularia suasi *Curam sudoriferam super scamno ad id constructo* : mane antequam scamno incubuit, sumpsit *Electuar. ℥ij.* superbibit *decocti lignor. ℥v. vel vj. calidè* : primum *M. & V.* incubuit *per horæ quadrantem*, sudavit egregie *super scamno* & postea in lecto; dum scamno incubuit & post egressum, refocillabatur *julepo*. Incepimus uti scamno *die 19. Sept.* continuavimus *M. & V. ad d. 22. Sept.* postea solummodo mane, sed ferè *ad horam*, hunc sudandi modum continuavit *ad d. 3. Octobr.*

Die 21. Sept. doluit carpus sinister, ut manum ad latera movere aut supinare bene non posset, sed intra biduum dolor evanuit.

Die 2. Octobr. doluit in tibia externa supra malleolum in medio tendinis, non super osse aut parte excarni; tendinis portio altior videbatur, nec bene attactum pertulit, tibia autem optimè.

Per aliquot dies sani instar obambulabat, pristino robore ut agebat reparato. Comedit hucusque cibos boni succi, facilis coctionis, bibit primò *decoct. sassaf.* postea ipsius *Chirurgus Vir egregius & sobrius* dedit *decoct. lignor. cum ½ crudo*. Alvus suppressa movebatur *suppositor. mellit. semel passul. laxativ. quarum ℥iij.* comedit in uno mane, ter alvum moverunt. Plerumque bene dormivit. Urina in principio tinctior, postea naturalis.

Ad decoctum ℞. Lign. sanct. ℥iiij.

sassaf. ℥vj.

Rad. sarsaparill. ℥ß.

chin. ℥ß.

Cort. guajac. ℥vj.

Incis. & contus. inf. cum aq. font. ℥iiij. stent in digestionem hor. 16. postea coq. in vas. vitr. bene clauso in NB. per hor. 2. sub finem coction. add.

Rad. glycyrrhiz. ℥ß.

Passul. maj. exacin. ℥iß.

Sem. fœnicul. ℥iij.

Factâ ebullitione coletur, detur ad fœtil.

Ad Aquam alexiteriam ℞. Rad. pimpinell. bistort.

diptamn. alb. ana. ℥j.

Herb.

Herb. card. bened. scord. āā Mij.
rut. hortens. beton. rut. murar. āā. Mj.
Flor. lavendul. hyperic. āā. Mij.
bugloss. Mj.
Sem. angelic. fcenic. ana. 3vj.
citr. 3ß.

Incis. & contus. infund. cum aq. fontan. ℥iij. postea digerant.
per hor. 24. affund. denuo aq. ℥vj. add. theriac. 3j. diger.
rursus hor. 6. hinc destill. ex vas. vitr. per MB.

Ad Electuarium R. Conserv. ros. r. 3iij.
bugloss. 3j.
fl. centaur. min. 3vj.
Diascord. Fracast. 3iß.
Theriac. Androm. 3iij. Msc.

Ad Gargarismum adstringentem & refrigerantem.
R. Rad. tormentill. bistort. ana. 3ß.
Herb. prunell. equiset.
Flor. rosar. rubr. ana. Mj.
balaust. Pj.
Hord. mund. Mj.

Coq. in aq. font. mens. ij. per hor. i. col. add. mell. ros. 3ij.

Pro Julepo R. Aq. Alexiter. 3ij.
card. ben. fl. acac.
de bacc. rub. id. ana. 3iß.
Syrup. de rub. id. 3j. Msc.

Die 3. Octobr. expetiit laxans die 4. Octobr. sumendum ante V. S.
die 6. Octobr. instituendam.

R. Fol. Senn. s. s. 3iij.
Rhabarb. el. 3ij. Agaric. alb. 3iß.
Crem. ♀. 3iij. ☉ absinth. 3ß.
Flor. paralys. beton. ana Pj.
Sem. anis. 3j.

Incis. & contus. ebulliant c. aq. font. q. s. in vase vitr. bene clau-
so, colet. citra expression. in Colatur. 3v. solv. Mann. el. 3iß.
Coletur iterum, bibat mane hor. 6.

OBSERVATIO CCX.

Caries Palato imminens à Lue Venerea.

ILLustrissimus quidam magni Nominis Vir, 42. annos natus, temperamento valido & sicco præditus, boni habitus, venis plenis & amplis, jam per 6. annos de molestissimo conqueritur morbo, qui primum duxit ortum, cum apud Belgas Martis castra secutus cum hostibusque congressus ictu sclopeti in humero dextro læsus fuerit, laborabat eodem tempore Gonorrhœa pertinaci & virulentâ, quæ tamen protinus cessavit sine curâ & sollicitudine Medicorum ac Chirurgorum tunc presentium, qui solummodo jam in dicti vulneris curatione occupati erant, sed quid fit? cum Dnus Ægrotus se curatum crederet, acerbissimo dolore in dextra regione ossis sacri corripiebatur, qui dum in femur, tibiam & extremum pedem se extenderet, dolorem ischiadicum esse pronunciarunt, usus fuit Consiliis plurimorum Medicorum absque ullo tamen emolumento, tandem Cranenburgum appulit, & famosi illius Empyrici (nomine du Fay) curæ se submitit, qui more suo solito inunctiones Friales Dno Ægrotto adhibuit, unde non contemnendum sensit levamen, usque ad annum 1676. quo plurima ulcuscula phagædenica in cruribus extiterunt cum ingenti capitis dolore & auditus læsione, consuluit Chirurgum haud indoctum, ac per aliquot septimanas decocto sudorifero non infelici cum successu usus fuit; postea etsi dolor capitis cum quadam auditus depravatione sæpius rediret, nihilominus tamen Illustr. Dominus obambulavit, secutus est castra præliisque interfuit per tres ferè annos. Anno 1679. revertebantur commemorata symptomata & quidem cum majori exacerbatione, vidi enim fauces inflammatas, uvulam elongatam & palatum tumefactum, à maligna & acri defluxione loca hæc alluente, præscripta fuerunt plurima remedia tamen parvo cum fructu, cessarunt quidem capitis dolores & faucium rubedo, sed suspecta palati tumescencia omnem elusit medelam, usus fuit postea Acidulis in Valle Petrina, cum mediocri levamine, & Bataviam iterum se contulit, quâ ante 10. circiter menses in Germaniam redux de novo acerbissimis corripiebatur doloribus, aderat enim intolerabilis capitis dolor cum paralyfi oculi sinistri, ingens palati tumor ac rubedo, dolor pungens in basi nasi, lassitudo spontanea. Ex mandato Illustrissimi Dni Ægri ad consultationem vocatus fui, cum Medicis doctrinâ & eruditione Excellentissimis, qui, posteaquam de ejus affectu amicè contulissimus, unanimiter conclusimus morbum hunc fomitem habere à contagio venereo, quod conclusum sereno vultu accepit

pit *Illustrissimus Dnus & Curæ nostræ* se concredidit: utebamus *præmissis præmittendis per aliquot septimanas decocto sudorifero*, postea ad mali eradicationem adhibitæ fuerunt *inunctiones &riales* & quidem tali cum successu, ut omnia prædicta symptomata evanuerint, excepto palati tumore, priori tamen multò minore, & aliquali oculi motus depravatione sine visionis tamen læsione; vix credendum, quam copiosa & foetida fuerit salivatio, excreta quoque fuerunt cum foetidissimo & pituitoso sputo frustula quædam carnis corruptæ, unde *cum præfatis Medicis* conjicio, cariem quandam in osse palati adesse, imprimis quia partis hujus tumor nondum cedit, proposuimus partium harum *inustionem*, tam ad impacti humoris resolutionem, quàm corrupti ossis separationem, *salvo tamen doctiori & meliori vestro judicio*.

Propter molestissima hæc incommoda Illustrissimus Dominus Ager doctissimum vestrum Consilium efflagitat & magno cum desiderio expectat.

Die 26. Maji 1680.

Joh. Fatio, Med. & Chin. Doct.
Civitatis Rupispolitanae Phys.

Consilium Medicum.

Cariem ossis palati in proposito casu imminere, vel jam sub illius integumento latere vix dubitare sinunt tumor diuturnus in cælo palati etiam *post diætam sudoriferam & inunctionem &rialem* permanens, ejusque rubor cum dolore punctorio. Verendum tamen est hoc cariei periculum non subsistere in osse palati, sed altius assurgere & penetrasse jam ad vomerem, ossa spongiosa narium, ossis sphænoidis partem atque etiam ad ossa oculi orbitam spectantia: nam *in ultima salivatione* cum particulis carneis foetidissima exspuebantur, licet nulla palati exulceratio in conspectum venerit, quæ certè *in historia* non memorata fuit, deinde jam dolorem *Serenissimus Princeps* ad radicem nasi sensit; & nunc oculi sinistri motus ceu in *επαβίωμα* perversus est, quamvis inde visio nec aboleatur aut imminuatur; attamen procul dubio depravatur, ut utroque oculo aperto objecta duplicia appareant, insuper præsentē cephalalgia vehementi auditus turbatur; denique vox rauca est & animadvertitur *Serenissimum Principem* loqui, ut solent illi, quibus uvula aut vomer sublatus fuit. Quod eo verisimilius est, quia hæc symptomata cum tumore palati inceperunt ipsumque hætenus comitata sunt.

Causa calamitatis hujus proxima est humor aqueus, seu serum massæ sanguineæ, imbutum particulis salinis similibus illis, quibus scatet *Aqua fortis, spir. Θ, ⊕, ⊖. aut liquores alii hisce similes*: hoc si

956 Observatio CCX. Caries Palato imminens &c.

se ossium spongiosorum porulis insinuat, aut si intra perioestia & ossa stagnat, aut si illa jam à perioestiis nudata attingit, facile cariem inducit. Humorem talem in Lue Venerea affectis redundare jam in vulgus notum est; *Serenissimum* autem *Principem* hac quoque contaminatum fuisse Gonorrhœa demonstrat pridem perpeffa, atque sanguis inde magis corruptus postea fuit, quia, dum vulnus humero dextro inflictum *Chirurgi* curabant, penitus negligebatur, & quamvis consolidato vulnere *Serenissimus Princeps* ter curationibus huic morbo solennibus se subjecerit, scil. inunctioni Mercuriali & diætæ sudoriferæ, utrique seorsim & ultimâ vice utrique simul, nunquam tamen luem hanc sublatam fuisse testantur dolor ischiadico similis, ulcera phagædenica, cephalalgia vehemens sæpius recurrens, & tandem palati tumor cum aliis symptomatibus stipatus nunc cariem minitans. An & hic quoque culpandus sit? certò definire non ausimus, quamvis sciamus ipsum intima quæque penetrare, ut vel paralyses & tremores *Aurifabrorum*, ipsa salivatio & & vivus intra cranium ab inunctionibus post mortem repertus, abunde id probent; nisi velimus illum cum salibus massæ sanguineæ sociatum corrodingi vim contrahere, unde in salivatione, nisi caveatur, fauces, tonsillæ, lingua, gingivæ & uvula sæpe miserè exulcerantur: verius in culpæ consortium veniet scorbutica quædam dispositio, in qua etiam massa sanguinea silvestribus salibus & ossium compagi infestissimis imbuitur; nam *Serenissimus Princeps* aliquot annis in locis versabatur, ubi scorbutus endemius est, & victu castrensi utebatur ad hanc labem inducendam efficacissimo, adeo ut duabus hisce causis consociatis gravius *Serenissimum Principem* affligi credendum sit.

Quæ cum ita sint, indicationes erunt totam massam sanguineam à labe venerea & scorbutica esse vindicandam, tumorem palati & contiguarum partium imminuendum & discutiendum, aut si suppuratio impediri nequeat, illam maturandam, suppuratum quantocyus aperiendum, ne pus ossa corrodat, ulcus detergendum & consolidandum, & si, omnibus tentatis, nihilominus caries obvenerit, carioli separationem accelerandam, neve ulterius serpat, magnâ diligentia cavendum esse. Quomodo hisce indicationibus satisfaciendum sit, *methodo executiva* explanare lubet.

Ante omnia massa sanguinea tum in principio curationis, tum reliquo progressu semper emendanda, ac ad meliorem constitutionem reducenda & conservanda est. Itaque convenit, ut *Serenissimus Dominus* subinde purgetur infus. fol. senn. rhabarb. tamarind. add. colatur. syr. ros. s.s. aut de cichor. cum rhabarb. Post dies caniculares ante novilunium exhiberi possent mane pilule.

R. Extract

℞. Extract. catholic. vel cochiar. ℥j.

♀ dulc per repetitas sublimationes bene pp. ℥ss.

Msc. F. pilul. No. xiiij. de ☉.

Si fortius purgent, Extr. sumantur gr. xij. vel xiiij. Deinde, quia decoctum Guajaci fastidit,umat singulo mane bolum ℞. Hujus pulv. diaphoret. ℥ss. cons. bugloss. cochlear. ana. ℥j. Msc.

Descriptio pulveris diaphoretici hæc est.

℞. Pulv. ℥ii fix. alb. ℥vj. Diaphor. ☉ ℥ss.

Cinnab. ℥ii, Matr. perlar. pp. ana. ℥ij.

Sang. dracon. ver. lap. bezoard. Occid. ana. ℥j.

Ambr. gryf. ℥ss. Fol. ☉. No. xii.

Sacch. perlat. ℥j. Msc. F. Pulv.

Huic bolo superbibat hujus decocti ℥iiij. vel v. calidè, maneatque post haustum duabus horis in lecto: sudorem non urgeat, emergentem tamen non impediat.

℞. Rad. sarsaparill. quæ in hujusmodi tumoribus specifica est, ℥ij.

chin. ℥j. cort. Winter. ℥iiij.

Sem. fœnicul. ℥ij. passul. maj. exacin. ℥iiij. incis. & contus. indantur vasi vitreato cum aq. font. ℥iiij. & bene clausa coquantur in MB. hor. 4. sponte frigefacta colentur citra expression.

Vesperis hor. 5. Bolus & Haustus repeti poterunt, verum non necesse est, ut Serenissimus Princeps tunc lectum repetat.

Dum hæc sumuntur, præcipua quoque ratio tumoris palati habenda est: si valde inflammatus sit magnusque affluxus appareat, sanguis alique humores omni ingenio revellendi; quod præstatur Venæsectionibus in partibus distantioribus scil. in pedibus factis, scarificatione, Hildanus in simili casu setacea adhibuit, quæ tamen Serenissimo Principi nimis molesta fore putamus: fonticuli nimis tardè opem aliquam ferunt: nos imminente carie à similibus tumoribus in partibus excarnibus utiliter unicâ vice iteratò quatuor vesicatoria scil. 2. carpis utrinque & tibiæ internæ sub genu, aut femori externè supra genu applicavimus. Repellentes oris collutiones vix amplius locum habebunt, cum tumor nimium jam inveteratus, si omnino affluxus ingens illa postulet, adstringentibus scil. ex rad. bistort. torment. cort. granator. fol. & flor. ligustr. ros. rubr. balaust. addenda erunt discutientia ex rad. sarsap. fl. chamom. sambuc. &c. Dein potius hæc in aqua cum pauxillo aceti, quàm in vino rubro coquantur. Si nullus affluxus amplius supersit,

ex meris discutientibus parentur, addito mell. simpl. pauxillo. Si verò suppuratio hætenus evitari nequierit, nec adhuc tumor apertus fuerit, illa aliquandiu maturanda emollientibus in lacte coctis, & postea incisione factâ puri, quod plerunque hoc in loco loturæ carniū simile invenimus, exitus parandus, cavendo diligenter antè propè incisores vasorum sanguiferorum vulnerationem; postea ulcus detergendum ejusque consolidatio promovenda collutionibus traumaticis ex herb. vinc. pervinc. alchimill. sanic. fl. ligustr. fl. ros. r. decoct. in aq. add. mell. ros. colat. Item illinitione mellis in quo succus petroselini coct. ad syrup. consistentiam, quod aliquando hic utile comperimus; si ulcus sordidum sit, ac serpat, nihil præstantius est aquâ viridi Plateri: proderit quoque Aqua Phagadenica Gallis consueta cautè illita. Utiliter quoque deterget Aloë soccotrina cum melle rosato subacta, tutiorque est, quàm si cum spir. vini dilueretur.

Si ab illo tempore, ex quo *Serenissimus Princeps* hinc discessit, caries alicubi vel in palato vel intra nares in propatulum venerit, omnis cura ad cariem auferendam ejusque progressus impediendos vertenda est: quod *potenter siccantibus* faciendum, notissimum est. Si os palati cælum constituens cariosum esse certò constet, & videatur ac tale tangatur, tuto *ferro candente*, utpote compactius, *aduri* poterit, ut foliatim cariosum separetur, aut si tota lamina excidat, caveatur, ne ad vicina serpat, cum damnum, quod inde sequitur, lamina aurea refarciri possit: si verò os maxillæ superioris, vomerem, ossa spongiosa narium aut portiones ossis spongiosi caries corripuerit, *ferrum ignitum, spiritus corrosivi, olea destillata scil. cinamom. & caryophyllorum* nostro consilio omittenda sunt, cum tantum absit, quod cariem tollant, ut potius illam augeant simulque periculosissimum sphaecelum in vicinis partibus accelerent, cujus aliquot exempla funestissima novimus; imò omnia alia topica acria, irritantia & dolorem excitantia, ceu venena proscribenda sunt. In tali casu utilissimam experti sumus methodum, quam *Clar. Fabr. Hildanus* tradit *Centur. 2. Obs. 22.* nec præstantiora topica his adhiberi putamus, quibus tamen præsens *Medicus* prout symptomata postulaverint, quædam addere aut demerere poterit. Quoniam verò curatio plena non nisi longo tempore absolvi potest, subindè necessariò purgantia repetenda erunt, seligendo temperatiora his diebus canicularibus imminentibus; deinde, tunc omisso decocto, juscula vel serum lactis hepaticis & traumaticis herbis alterata, post bolum sumtum superbibenda, ne verò serum vel juscula nau-
seam

Observatio CCX. Caries Palato imminens &c. 959

seam pariant, unum vel duo ex his una vice in his decoquenda erunt: & qualibet vice in liquoris ℥j. herb. rec. Mj. aut radic. ℥j. vel. ℥i℥. ex. gr. fumantur radic. rec. scorzon. cichor. sativ. caryophyllat. herb. rec. endiv. agrimon. acetos. pimpin. chærefol. trifol. fibrin. nasturt. hort. cochl. nummular. sanicul. alchimill. borrag. bugloss. fumar. veron. beton. &c. Post caniculares prodesse quoque R. ♀, salia volat. oleosa, pil. ex ♀ diaph. & cinnab. ℥ii cum Essent. vegetab. Pro exigentia quoque sympto- mata subinde revellentia memorata iteratò toto curationis tempore repetenda erunt; donec caries sublata & ulcera perfectè consolidata fuerint, exac- tissima diæta observanda est. Versandum erit semper in aëre tempe- rato, nimis æstuans, item frig. & humidus pluviusque vitetur. Ex cibis nocent illi, qui succum viscidum lentum & aqueum præbent, item omnes, qui sanguinem acrem efficiunt, ut nimis saliti, fumo indurati, nimium aromatibus conditi, in butyro frixi, acidi ab aceto, succo citri, aurantior. Cæna sit parcior prandio. Vinum prorsus ex- ulet, ut & cerevisia, præstant decocta rad. china, sarsaparill. lign. sas- safr. visc. quern. C. C. ust. quorum simplicium unum eligatur add. pas- sul. maj. aut minor. sem. fœnic. anisi: decocta hordei aut glycyrrh. nobis non placent. Quies ad ulcerum curationem magnum momentum af- fert, ut & animus tranquillus.

Et hæc sunt, quæ nobis hac vice succurrerunt; si ulterius nostrum Consilium desiderabitur, nunquam deerimus, quin officium nostrum humillimè præstemus. Deus T. O. M. hæc Serenissimo Principi salutaria esse jubeat! Ita vovemus

Humillimi Clientes

Scaphusii d. 14. Jun.
1680.

Joh. Jacob Wepfer, M. D.
Henricus Scretà à Zavorziz, M. D.

Sanum rursus Serenissimum Principem alloquutus fui 1684.

De hoc affectu videantur Hild. Cent. I. Observ. 30. p. 28. Obs. 37. p. 33. Cent. 2. Obs. 20. p. 93. Obs. 22. p. 48. Cent. 4. Obs. 21. p. 304. Cent. 6. Obs. 15. p. 510. Horst. L. 3. Obs. p. 196. 200. Tulpius L. I. cap. 37. 38. p. 74. 76. Scultet. 45. 86. 120. Borell. p. 329.

OBSERVATIO CCXI.

Salivatio mucosa quandoque aquea fastidiosa.

DOm. Antonius N. Bernas, juvenis 30. annor. ad 10. ætatis an- num valetudinarius, postea per 20. ann. sanus, solummodo per 2. dies decubuit, temperanter vivit, vinum diluit tertiâ parte aquæ

aquæ. Macilentus & quasi excarnis, robustus tamen per singularem Dei gratiam. In hoc statu *medicamentis* usus est *hepar refrigerantibus* & *Acidulis Villæ Contari Anno 1672. § 74.* A septem annis hisce molestissime gravatur.

Primum leviculè & quasi insensibiliter eructare cœpit inflato quandoque ventriculo, ut primo saliva salsa, hinc dulcis nauseabunda evaserit. Postea sequebatur constipatio alvi, ut sæpe demum d. 2. 3. 4. aut tardius alvus solveretur, & quidem tunc paucis fœcibus excretis: à *laxativis* solvebatur, mox tamen constipatio sequebatur. Excrementa seu fœces siccae sunt ac duræ & adustæ, quasi mucosæ obductæ, quandoque tenaces & phlegmate mixtæ, coquuntur in scibala & globulos. Interdum maximè nunc salivat multum, & putat omnia in salivam mutari, cum nulla alia excernat. Jam aliquando abdomen à scrobiculo cordis deorsum inflatur, & induratur sine tumore aut alia molestia: à motu corporis & animi, quibus tamen non obnoxius, sentit nauseam, unde surgit mucus albus viscidus sæpe acris, sæpe dulcis nauseabundus, qui scretu sine tussi rejicitur. Videntur sæpe fauces & palati cœlum inflammata, & quasi pipere conspersa. Mane dentes longiores videntur & stupidi, ac si succo acri fricati fuissent. Manus semper æstuant. In ventriculo non dolet, appetit cibum & potum, insensibiliter flatus ascendunt. Vinum diu nunquam purè bibit, sed dilutum, quia inde facies statim inflammabatur, nunc non amplius, nihilominus ob æstum manuum illud diluit. Carnem suillam, pisces salitos, cochleas non concoquit, excitant cum dolore gravativo illa salivam acrem viscidam, hæc dulcem & spumeam, quam scretu ejicit, aerem tunc densum & fervidum expirat. His ita stantibus nihil ipsi molestum est, quam saliva alba, spumosa, viscida, nauseabunda, fœtida, & aer, quem expirat densus, calidus, itidem fœtidus, quando sursum illum propellit more gargarizationis, & naribus odorem excipit, quæ ambo tum ipsi tum aliis permolesta sunt, propterea *medicamentis* exactè uti decrevit. Non tussit, nisi à 2. mensibus defluxione obortâ, quæ tamen iterum remisit, ut intra biduum vix semel tussiat. Respirationem habet facilem: ob catarrhos nihilominus veretur phthisin.

Hæc *Medici quidam* variè adscripserunt, alii nidorosa corruptioni, alii glandulis salivaribus debilibus & non coquentibus, alii fermento stomachi nimis vehementi. Inde suaserunt alii *Trageam* & *Ambram*, cujus pro 20. Dahleris consumpsit, *Gargarismos, masticatoria* &c. sine fructu, nisi quod vapores adversi repressi fuerint, æger verò incendebatur. *Alii* conabantur fermentum præcipitare & debilitare
aliis

aliis remediis sed simili effectu. Item Chiocolata sine pipere, It. Coffeé sed incassum omnia fuerunt.

Responsum d. 20. Mart. 1678.

Saliva, quam copiose expuit, cum lentoris particeps sit & sreatu educatur, non tam ex ductibus salivaribus superioribus & inferioribus, spumea excepta, quam ex tonsillis, membrana pituitosa postica, glandulis in membrana palati postica propè uvulam & fortè asperæ arteriæ exstillat, quia oscula arteriarum patula, cavernulæ harum glandularum amplæ, quæ multum recipiunt & detinent & multum in illa deponitur, cum serum non alibi expurgetur, potulenta cito abripiantur, nihil vel parum ex glandulis intestinalibus ob constipationem excernatur, fœtorem & lentorem à morâ acquirit. Unde verò dulcedinem, perobscurum, nisi fortè ejus sal volatile avolet, aut solum lymphæ percoletur, sale in sanguine restitante, ut de aqua marina creditur, nam omnino serum sanguinis falsum credo, quia manus æstuant, ab ira & motu acrior fit. Exploretur veritas, nam certò serum sanguinis *V. Sine* falsum reperi. Coctio nidorosa non est, aliæ molestiæ adessent, pridem vomitus matutinos passus fuisset, ructus redolerent ova frixa, pateretur dolores, anxietates circa præcordia, vertiginem, cephalalgiam. Fermentum Stomachi non vehemens, quia nulla cardialgia adest, & nescio quibus ex signis illud tale agnoscatur. Glandulæ non debiles, quia salivam copiosam emittunt non aqueam sed viscidam, quia retinent & excernunt, lentor ab inspissatione. Phthisicus non est, nec fiet, nisi per errorem violentum, quia toleravit *Acidulas bis*.

Prodesse *Juscula alterata*, quæ serum in toto corrigunt, glandulas intestinales humectant, harum oscula aperiunt, ibi exitum parant, totam massam attemperant, pulmonum æstum reprimunt, talia fiunt *ex hepaticis recentibus, endiv. acetosell. acetos. borrag. bugloss. cicchor. &c. Flor. ros. r. viol. semper unum eligendum add. passul.* Alvum obedientem faciet cibus laxans ante pastum, certâ horâ sedem adeat: vitet purgantia, medicamenta acria. *Masticatoria* alliciunt, *Gargarismata* adstringunt cum damno, potius utatur *abstergent. ex decoct. bord. Clysteres ex decoct. malv. eq. rec. violar. rec. beccabung. rec. vitell. ov. sacchar. mell.*

Dom. Anton. N. scribit die. 29. Mart. 1678.

Per sreatum solùm mucosa ejecit, non fluida: *jusculis alteratis* jam usus est ex proprio instinctu. Affectus hypochondriacus molestus

est inflatione abdominis & inquietis insomniis brevique somno. Petit propterea diaphoret. *§le.* *An Thermae Fabarienses profuturae, cum actu calidae sint, anque penetrent? an potius Acidulae Villacontenses bibendae?* quod commodius domi liceret. Aestus faucium, oris, post pastum & post motus corporis jam ab aliquo tempore incrementa sumpserunt, & permolesti fuerunt, ab aliquot diebus remiserunt, nunc scabiosus fit seu excoriatus, ac si *Thermis* abusus fuisset. An piscibus optimis, it. acetariis *ex endiv. chærefol. menth. fl. borrag.* vesci liceat? *V. S.* nuper emissus sanguis caloris & melancholiae signa praebuit. Alias bene habet.

Respondi d. 2. Apr. 1678. Antequam incipiat usum acidularum, summat dimidia hora ante haustum jusc. alterat. 5. vel 7. pil. *§.* Propter inflationem abdominis, somnum brevem & inquietum, ardorem faucium, excoriationem in habitu suaderem potius *Acidulas*, quam potum therm. Fabariens. Extra usum acidularum poterit vesci acetariis *ex endiv. lactuc. add. chærefol. & Nasturt hort. ob sal. vol. salubre: omissa mentha.* Piscibus carnem firmam habentibus subinde innoxie frui poterit, sed carpionibus, anguillis, & similibus abstineat. Sanguis in ima parte niger non signum est melancholiae, si nigrum aeri exponatur, aequè post aliquot horas rubebit ac superficies prima.

Sub finem Maji 1678. me convenit Lucerna, aditurus Thermas Fabarienses. Suasi potius *Acidulas S. Mauriti.* Est staturæ mediocris, carnosus, vividus, gracilis, temperatè vivens. Vir doctus, omne malum à muco faucibus adhærente, emanante scil. è tunica palati, faucium, tonsillis.

Ex Thermis redux prope Wesen ex naufragio dicebatur aquis suffocatus Mense Julio obiisse Vir optimus & doctissimus.

OBSERVATIO CCXII.

Tinea Capitis à Contagio.

ILLustrissimus Dom. Comes N. N. natus d. 28. Mart. 1669. A primis unguiculis fuit sanus, nec unquam ipsi caput exulcerabatur: adultiori vermes subinde molesti fuerunt. Ante biennium ventriculum cibus debilitavit, ut aliquandiu cibum non amplius retinere valuerit, sed assumpta omnia evomuerit, juvabatur imprimis *Clystere.* Mense Januar. 1680. Pragæ Scholaris cujusdam pileum imposuit, unde crusta circa verticem enata est, quæ dimidio bazio tegi potuisset, aliaque in syncipite sinistro versus occiput, cui alia adjungebatur ejusdem

jusdem magnitudinis, quæ serpebant ac se diffundebant ad amplitudinem dimidii dahleri: crustæ vix tam crassæ, ac dorsum cultri parvi est, fuerunt coloris grysei, illis ablatis aut vi abrasis sequebatur ichor flavus ac in cute ulcera parva, quædam seminis milii capacia conspiciabantur, aliquando sanguis tenuis exstillavit; ex mediis crustis pili concolores enascuntur: circa crustas cutis aliquousque furfuribus occupatur, sentit sub crustis pruritum sæpe molestum.

Die 4. Augusti 1681. Ipsum Feldkirchii conveni, utebatur tunc medicamentis à Ruoschio Chirurgo & Chymico Abbatis cell. suppeditatis. Tum crustæ in vertice & syncipite adhuc aderant. Hic prope per 6. septiman. suavit 1. liq. ex ∇ fl. acac. sambuc. $\ominus$ $\square$ volat. sacch. cand. alb. cochl. ij. mane, post assumptum liq. ambulavit ad sudorem usque. 2. In pastu quolibet in cochleari primo jusculi gr. iij. liq. Alkab. 3. Semel dedit mane pil. quæ non purgarunt, postea mane de $\odot$ vitæ pisi magnitudine, quod purgavit & anxietatem quandam peperit, ut totus expalluerit & vix prandere posset die 4. Augusti quo ipsum conveni. 4. Diu solum Tinea tangebatur liq. cui pulv. insipidus permiscebatur, postea per 3. septim. M. & V. liquore qui aliquantulum mordebat. 5. Crustæ & ulcuscula tegebantur empl. tenaci, simili diachyl. c. gum. Nullo lixivio toto tempore caput abluendum nec capillos abradendos curavit.

Die 6. August. 1681. Suasi 1. ut sumeret singulo mane pilul. v. ex diaphor. $\mathcal{U}$ al. $\mathcal{I}$ tial. &c. cum aq. fumar. scabios. 2. Bis inungere-
tur unguent. ex nutrit. fl. $\triangle$ helleb. alb. staph. agr. ol. ovor. 3. Ut im-
poneretur Empl. diachalcit. 4. Bis in septimana lavaretur hoc lixivio.

R. Rad. lapath. ac. $\mathcal{Z}$ ij. alth. $\mathcal{Z}$ j.

Herb. bet. rubr. Mij. Fol. tab. $\mathcal{Z}$ j.

Coq. in mens. j. lixiv. commun.

5. Evellantur ex crusta pili decolores. Vitet in cibis salsa, aromatizata, pastas farinaceas. Purgantia, quia ipsum debilitant, omittat.

Die 13. Sept. 1681. Ipsum iterum conveni: crusta circa verticem ablata erat & cutis sub illa glabra, sine furfuribus, syncipitis supererat; illâ ablatâ cum furfuribus cutis rubebat aliquot in locis ceu recenter cuticula operta. Habitûs erat carnosus, labia rubicunda, vegetus fuit, nullumque in actionibus vitium animadvertere potueram. Inunxi primum ung. imposui emplastr. miniat. Fr. Job. Bendel ante annum crustas excidit ad hæmorrhagiam usque, verum protinus renascebantur.

Die 15. Sept. Mane cicatricis portio exigua, quæ sem. tritici tegeretur, ichorem stillavit, in duobus locis crustæ duæ non ampliores

964 Observatio CCXII. Tinea capitis à contagio.

res illo ulcusculo apparuerunt; ex cicatrice excepto uno loco pili concolores enascuntur : *solum empl.* imposuit, furfures pauci apparuerunt.

Die 16. Sept. Quamvis nihil unctuosi solumque *empl.* imposuerim, nihilominus in duobus locis stillavit parum ichoris pellucidi sine morfu : nulli furfures apparuerunt.

Abiturus suasi 1. ut singulo manesumeret pilul. superiorum No. v. cum aq. borrag. 2. Ulceri ubi madet inspergatur pulv. ex C. C. tut. lap. calamin. alum. ust. & præcipit. ppt. tegatur *empl. diachalcit.* 3. Singulis mensibus abradantur capilli post novilunium. 4. Singulis noctibus & interdiu mutantur cucuphæ lintei. 5. In victu vitet salita, aromat. frixa.

Consilium Medici Dillingani.

CUM credibile mihi videatur exulcerationem istam foveri à sero falso bilioso, necessario corpus ab hujusmodi humoribus purgandum judico, idque obtinebitur etiam communibus nempe extract. cochiar. cum aureis permixto; dein imponendum primò solum diapalma, quo si non sanaretur, ad aliud magis siccaus ceratum transgrediendum, idque præter siccitatem minimè trahens esse debet; hoc enim *emplastr.* quo utitur *Illustr. Comes*, siccatur quidem sed simul valde trahit; (ex min. enim & oleo confectum esse mihi persuasum habeo) præterea minium in simplicibus capitis exulcerationibus minimè tutum est, cum illud humores valde fundere soleat, quod experientur illi qui tumidis Gallicis exulcerationibus & tumoribus id adhibent, hinc mirum non est, quod continua facta ab *emplastr. hoc* humorum fusione, supeditando nempe continuam simul humiditatem, exulceratio isthæc cicatricem induere nequirit. Cæterum si prædictis non ad cicatricem perduceretur, hæc continui solutio, ob à tanto tempore præsertim ab *Empiricis* sinistre applicatam methodum, ipsum quoque cranium cariem contraxisse, haud vane quivis sanioris mentis suspicabitur, hæcque sunt quæ ad petitionem D. Moderatoris paucis perstringere volui.

Dillingæ d. 20. Novembr. 1681

J. M. B.

Responsum ad hoc Consilium die 26. Novembr. 1681.

Purgantia dissuasi, quia tinea non à cacochymia ob temperamentum, *διάρθειν* morbosam aut errores in victu cumulata pendet, sed à contagio : ad quid ergo ventriculus aliæque partes innocuæ defatigandæ? falsuginem tamen corrigendam jussi pil. ex diapb. & al. & c. *Em-plastr.*

Observatio CCXII. Tinea capitis à contagio. 965

plastr. miniat. nihil quam operculi vices præstat, quod etiam præstaret *diapalma*, quæ non multum differunt, nisi nodum in scirpo quærere velimus. *Suasi ol. ☐. vel liniment. seq.*

R. Unguent. pomat. ʒiʒ. Sacchar. ʒn. ʒij.

☿ dulc. ʒʒ. Ol. ☐. per deliq. ʒj. Msc.

Nob. Dn. Pfl. scribit d. 12. Decembr. 1681. D. D. B. negat cariem ossis innuisse, nec se suasisse purgantia sed laxantia, item illum vereri ol. ☐. acrius fore & affectum exacerbaturum. D. Moderator addit, à pulv. se nullum affectum observare ratione tineæ, imo deteriorem evadere. An crebro cultro capilli abradendi, vel forfice detondendi? num in tinea evellendi?

Respondi, pergat pulv. hoc consumpto utatur linim. ex ung. pomat. ʒc. audacter bis vel ter in septiman. tangat ol. ☐. si acrius, diluat aq. rosar. pili abradendi, evulsio bona, si illam admitteret, sæpe necessaria, nunc purgantia omittantur. Prodesset ol. flor. verbasco. per colliq. paratum.

Die 6. Maji 1682. vidi Illustr. D. Comitem: Tinea prorsus evanuit, sanus est, egregie appetit. Cum Fratre abituro monui operam dandam, 1. ne tinea recrudescat. 2. Si repullulet, adhibenda sine morsu siccantia, tegendo emplastr. ex succ. Nicotian. 3. Non fortiter, nec sæpe purgandum, quod ab Empirico Feldkirchii temere factum fuit cum viri-um prostratione. 4. Si à cibo gravetur, parcio-rem cœnam imperandam, à pastu obambulationem concedendam, quandoque ventriculum pulv. stomach. roborandum esse.

OBSERVATIO CCXIII.

Tumor cum folliculo Ganglio similis in Fronte excisus.

N*Ob. Dn. Joseph. S. ætatis annor. 35. staturæ mediocris, capillis nigris præditus, carnosus, principia guttæ rosacæ habens, in media fronte tribus digitis supra radicem nasi jam à 4. annis tuberculum animadvertit, quod sensim incrementa sumpsit, unde perplexus & quandoque admodum melancholicus evasit. An. 1687. d. 2. Jan. illud attigi, ossi frontis paulò pertinacius adhærere animadverti, jussi ut illud sæpius commovendo ab osse avelleret, quod fecit ad d. 11. Jan. sæpius interdium. Igitur post meridiem mobile deprehendens, quia super-*
F f f f f f 3 me-

medium tuberculum vena frontis incedebat, digito tuberculum magnitudine olivæ jam apparens ad latus d. adeg, incidi *Novaculâ* cutim secundum longitudinem ad tuberculum usque, hinc illud *uncō* apprehendi, atque extra vulnus extraxi, quod D. D. Schaffhauser *Lancettâ* separavit, ut penitus evellere potuerit, sanguinis unc. ij. circiter effluxerunt, indidi *frustulum fungi, quem crepitum lupi vocant*, imposui *empl. de lap. calamin.* ac frontem *fasciâ* involvi. Excisionem generose pertulit, tota nocte dormivit, nec quicquam doluit.

Die 12. Jan. sublato *empl.* & *crepitu* nec guttulam sanguinis profudit, nihilque tumidi circa vulnus aut in vulnere apparuit : indidi *lin-tea ol. hyperic. comp. madida*, tegi *empl.*

Die 13. Jan. jam pus sed fluidius apparuit, nihil tangitur de reliquiis : *deligatio eadem.*

Die 14. Jan. pus in fundo vulneris aqueum adhuc, ipsum adhuc profundum est, indidi *filamenta sicca*, tegebam *empl. duplicato* ob frigus.

Die 15. Jan. pus aqueum in fundo fuit, caro deterso vulnere bona, indidi *filamenta sicca contorta*, nihil tumidi apparet, tetigi spatium cavum ubi detinebatur tuberculum, recrescit caro in fundo.

Die 16. Jan. pus in fundo paulo crassius erat quàm heri & paucum, nondum tamen exactè coctum : caro recrescit pulchrior quàm heri : hodie templum cœlo admodum gelido & flante Borea sine læsione adiit.

Die 18. Jan. prægressa nocte *empl.* à vulnere secessit, fortè quia largius cœnatus est ob hospites scil. Legatum Gall. Convivam : vesperi vidi fundum vulneris album, indidi *filamenta contorta*.

Die 19. Jan. fundum hodie rubicundiores habuit, pus bonum, indidi *filamenta contorta bals. Peruv. imbuta.* Ut labia & cutis cum membrana frontis felicius uniantur & recidiva caveatur, cum *empl.* imponatur noctu lamina plumbea.

OBSERVATIO CCXIV.

Impetigo humida Faciei.

REv. D. Joh. Bapt. H. Capellanus N. in sylva Martia staturæ justæ, gracilis, phthinodes, catarrhis, tussi, coryzæ, ophthalmiæ, ab 18. annis obnoxius. Pleuro-peripneumonia æstate 1692. periculose decubuit

Observatio CCXIV. Impetigo humida faciei. 967

decubuit per novem septimanas. In Autumno 1692. in nare sinistra ulcusculum obortum fuit, inde serpere cœpit post paucas septimanas, à tribus septimanis invasit genam sinistram indeque nunc serpit collum versus. Est annor. 50. natus mense Febr. 1643.

Me convenit d. 8. Maji 1693. Labium superius, pinnæ extremæ narium, gena sinistra & mentum collum versus integebantur crustis densis subflavis, inter quas hinc inde fissuræ sunt oblongæ, profundæ, rubræ, cum longa ab angulo oris sinistro genam versus, etiam intra nares & circa radices pinnarum, secedentibus crustis extillat ichor flavus tenuis acerrimus, pruriens, urens, oculi dextri palpebra inferior inversa est, ex oculo destillavit nuper de humore illius parum in dorsum manûs dextræ, quod protinus ichore impetiginem siccam excitavit. Urina ipsius tenuis, pallida. Suasi aq. phagad.

℞. Aq. ros. alb. euphrag. lactuc. āā. ℥iij.

♀ sublim. ℞. ebull. in vas. terr. col. per chart. emporet.

℞. Lap. calam. ℥iij. C. C. ust. pp. ℥j.

Lithargyr. ☉. ℥i℥. Msc. F. Ps. D.

Pulv. sicc.

℞. Lap. calam. pp. ℥j. Tut. pp. ℥j.

Sacch. ℥n. ℥j. camph. gr. j. Msc. F. Ps. pro linim. ophthal.

Bibat decoct. rad. & fol. lapath. acut. cum sem. anis. in ser. lact. caprin. Not. Imponat subinde fol. lapath. ac. ad auferendas crustas. Emplastr. de litharg. alias post ablut. cum aq. phagaden. cui aq. calc. permixta ex. gr.

℞. Aq. phageden. cochl. iiij.

Calc. ℥j. si acrior, temperetur aq. fontan.

Ad aq. calc. ℞. Calc. ℥j. infund. aq. font. ℥iiij. col. per lint. dupl.

Not. Tussit adhuc sputo facile succedente, pulsus est frequentior debito, sed vegetior. Punctula nigra habet in facie.

Die 25. Maji 1693. Minus ichoris effluit, quando portio impetiginis siccata est, rursus manare deorsum incipit, nec firma cuticula obducitur, ac remoto emplastro vel in crustam vel furfures mutatur, quæ radices habere videntur, nam remota crusta remanet scrobiculus, ac si verruca parva aut clavus avulsus fuisset. Aqua Mercurialis

sine calce ex Pharmacopolio sola non mordet: putat se etiam fortius toleraturum. Ex nare sin. largius manat, & in mento sinistro infra labium inferius, ubi impetigo quadrantis floreni magnitudinis rubra apparet.

Die 26. Maji scripsi, ut missis pergeret. Die 8. Jun. sub emplastr. multum

968 Observatio CCXIV. Impetigo humida faciei.

multum aquæ colligitur, imposita linthea indurantur, & vi avellenda sunt, labia crustis teguntur, circa finem interstitii narium quoque multum ichoris prodit, ut putet, illum jam à subjecta cute separatum & mobile esse: macula rubra invadit labium superius & inferius totum & partem menti. Die 15. Jun. V. S. ejus superficies rubra, habuit multum feri: sive imponat empl. sive fol. lapath. sive nihil, semper manat aqua acerrima.

Die 29. Jun. in eodem statu erat, bibit hætenus serum alterat. lapath. ac fumar. & acetos. Ex Theophr. Paracels. vocatur Syren / nisi occurratur, tollit nasum, palatum &c. radicitus.

℞. Resin. abiet. ℥j. farin. bord. ℥vj.

Pin. ℥v. vel viij. F. ceratum. NB. Mucilago ex nuc. pinastr. viridib. grünen Dannzapffen / in aq. coct. Commendat etiam Arlatum. Vocat Noli me tangere: omnem sola arlata curat.

Respondi die 4. Jun. affectus non est Noli me tangere Paracelsi, quod est Cancer, qualem in fronte habuit Jacob. H. Stillinge, alii in naso, labiis, genis, sed est herpes seu impetigo humida. Tale quid aliquando passa est Illustriss. Comitissa St. Juvit aq. virid. Plat. Misi aq. virid. It. pulv.

℞. Alumin. ℥β. vitriol. Rom. min.

Virid. ær. āā. ℥j. ♀ subl. ℥β. Myrrh. ℥ij. Msc. F. Ps.

Iteretur Dos. adhuc semel. coq. in vin. alb. ℥β. spir. vin. ℥j. in vas. claus. col. per lint. dupl.

Die 30. Jul. rursus de suo affectu scripsit: videtur ultimas meas literas non accepisse: interea usus est consilio Chirurgi Castrensis nunc Civis Lottingens. qui suasit decoct. & ung. unde ulcera siccabantur sine crustis, per noctem emergunt furfures, quos tollit ung. Manet macula levidiuscula, ob abundantiam acrium humorum, metuit recidivam. Ophthalmiam sustulit linim. meum ophthalmicum, subindè tamen redit.

An setaceum tum propter ophthalmiam, tum ob impetiginem proficuum sit? Affirmatur, modo dextrè ducatur, dolorem non timeat.

Die 22. Aug. 1693. Cur ipsi lin. Moniali Fridemwylane datum à me, non suaserim? aq. virid. & pulv. non usus est. An hæc omnia à sanguine proveniant? an à vaporibus ventriculi? putat omnia in sputum & phlegma mutari: Chirurgus suadebit decoct. sanguinem purificans. Impetigo curata est.

Aquam

Aquam viridem omittat : *setaceum* contra defluxionem præstans est : *decoctum* ne sit purgans. Defluxiones nullo modo à vaporibus. Par-
cè cœnet ac bibat.

OBSERVATIO CCXV.

Faciei Impetigo & Vari.

Vir quidam (quem ex Magnatibus Oenipontanis ex literis Nob. Dom. Commissarii Haasii d. 7. Jul. 1692. cum Casu Waldshuto missis con-
jicio) temperamenti sanguineo-cholerici, ætatis annor. 48. qui
cætera sanus est & obambulat. Oculos habet manantes à 7. ætatis an-
no, quo etiam fistulam in sinistri oculi regione contraxit. Ante 3. cir-
citer annos cutis capitis capillata exulcerari cœpit, & post se crustu-
las reliquit, obortum quoque est tuberculum duriusculum lardiceum.
Ab annis duobus & dimidio superficialia quoque hæc exulceratio fa-
ciem invasit in sinistro latere propè tempus, versus oculum, nasum
& frontem, & semper magis serpebat, simulque tubercula enasceban-
tur, quæ maturanda erant, & nunc sub naso in sinistro latere ad la-
bium usque cutis exulcerata est, & in gena tria tubercula existunt,
quæ ad maturitatem tendunt, & profundè immersa sunt.

Contra hunc affectum usus est *decoctis sudoriferis*, quæ mane &
vesperi bibit, & postea sudorem prolicuit; sumpsitque *alias potiones*
siccantes, datæ quoque fuerunt *sex pilule triales jam ter*, quarum
unam alternis diebus, aut tertio quoque die unam sumpsit; *diebus autem*
intermediis bibit decoct. sudorifer. Mane & vesperi sudoremque promo-
vit. Ab his quidem juvabatur, ita tamen ut remanserit tuberculum,
& alicubi levis ac exigua exulceratio; verum curatio hæc non firma
erat, post 3. vel 4. septimanas aliis in locis faciei exulceratio propè
tubercula nova fiebat.

Ab hac curationis ratione humor iste exulcerans in cute capillata
capitis consumptus & oculorum fluxus imminutus fuit, attamen ti-
met, ab his exulcerationibus & tuberculis dolorificis faciem deturpa-
tam & deformem aliquando fore cum dolore aliisque molestiis.

Queritur num affectus sit curabilis, nec ne? Quidam jam suaferunt,
ut Patavii curam subiret; ille tamen nondum annuit, expetit prius
quoque meum Consilium.

Neque in Historia neque in Literis vel minima mentio fit doloris no-

eturni vel in capite vel in artubus, aut exulcerationis in parte interna-
narium aut in faucibus, quamvis *ſialibus* usus sit.

Respondi d. 11. Junii. 1692.

Licet de affectu hoc non viſo judicare difficilius ſit, quàm de pro-
pius conſpecto, quia *Chirurgicus* eſt, nam vel uno intuitu me-
lius agnoſceretur, quia ſcribendo non ſemper omnia ſatis clarè expri-
muntur; *ex Historia* tamen non obſcure colligo exulcerationem in ca-
pite prægreſſam & nunc in facie emergentem, eſſe Impetiginem quan-
dam, quia ad vicina ſerpit, & procul dubio ſuperficiaria eſt, ſolum
cuticulam tollens, non autem profundè cutim erodens, quia quoque
in cruſtas ſeu ſquammas deſinit, aut tales ipſi ſuperveniunt. Tuber-
cula verò hujus impetiginis comites ex Variis majoribus eſſe & ad Fu-
runculorum naturam accedere exiſtimo, quia dolent & vel ſponte ad
ſuppurationem perveniunt, vel ad illam promovenda ſunt; à ſuppu-
ratione ſinulum poſt ſe relinquunt, nam *in Historia* memoratur, pro-
funde in cute immerſa eſſe. Cauſa hujus tum exulcerationis, tum tu-
berculorum eſt ſubſtantia quædam in maſſa ſanguinea terrea, acris, ſa-
le quodam fixo imprægnata, in extremitatibus capillamentorum arte-
riolarum ſeu in glandulis ſubcutaneis ſubiſtens exulcerationem, aut
ſimul tubercula minutis inflammationibus ſimilia pariens, unde quo-
que ad ſuppurationem tendunt: non videtur malignitatis venereæ par-
ticeps eſſe, quia *in Historia* nulla mentio ſit dolorum nocturnorum ſi-
ve capitis ſive artuum, nec memorantur exulcerationes in faucibus
aut intra nares. Nec venenum cancroſum humor in ſuo gremio oc-
cultat, nam tum exulcerationi, tum tuberculis ita *Pilul. ſlibus & de-*
cocto ſudorifero ac potionib. ſiccantib. medebatur, ut nullibi nec in ex-
ulceratione impetiginofa, nec poſt ſuppurata tubercula ulcus labiis
inverſis præditum relinqueretur, quod ipſum *ab his decoctis* pejus
omnino evaſiſſet, utpote calidis & cauſam canceri exaſperantibus.

Curatio licet difficilis & aliquo modo moleſta ſit, non tamen im-
poſſibilis eſt, aliquam ſolertiam & indefeſſam continuationem *exigit*;
nam à ſeptimo ætatis anno oculos manantes & fiſtulam lachrymalem
poſt variolas in ſiniſtro oculo habet; capitis verò exulceratio à tribus
annis, & faciei cum variis à duobus annis cum ſemeſtri jam perdurat.

Apud Dominum Ægrum craſſamentum hoc terreſtre, acre, ſale quo-
dam fixo & erodente præditum in tota maſſa ſanguinea corrigendum,
& in loco affecto penitus auſſerendum, ac vaſorum capillarium & glandu-
larum ſubcutanearum conformatio pro virili reparanda erit: quod,
quomodo faciendum ſit, *Methodo executiva* paucis exponam.

Medi-

Medicamenta ꝑlia hoc ☉ sylvestre, ut quidam vocant, præ aliis medicamentis emendare solent, ut vel vitiorum cutaneorum per illa sola sæpius sublatio integra testatur, unde hæc jam in usum vocata fuisse ex Historia patet: an verò tribus vicibus, quibus alternatim sex pilulæ datæ eousque fuerint, donec salivationem effecerint? non additum fuit. Quod si non factum fuerit, suaderem Turpethum minerale ad salivationem usque dandum hac ratione: Primo die ꝛ. Turpeth. miner. gr. ij. theriac. Androm. parum, F. Pil. j. detur mane hor. 6. Die tertio dentur ejus gr. iij. cum ther. F. pil. ij. Die 5. vel. 6. ꝛ. Turpeth. gr. iij. cum theriac. F. pil. No. iij. Interea attendatur, num salivatio succedat: si inceperit quinto vel sexto die, illa sinatur nulloque modo impediatur: si verò vel non eveniret, aut pauca admodum esset, rursus Turpeth. gr. iij. aut si bene illud toleraret, nec vomitum, nec largum alvi fluxum excitasset, dari possent die septimo, & rursus die nono aut decimo gr. v. salivatio sinatur, vel fluxus continuetur ad dies 10. vel 11. Interea maneat in hypocausto, omnis aer frigidus fugiatur, vescatur solis jussulis. Si in ore doleat, os sæpe eluatur lacte tepido, ulcera illinantur mell. rosat. &c. aut gargarismus traumaticus injiciatur: si nimia sit, in jussul. coq. rad. petrosel. copiose, aut alvus clyster. lenitivo moveatur, aut propinetur syrup. rosar. s. s. cum aq. fl. acaciar. dilutus. Hanc salivationem movendi rationem feliciorum expertus sum, quam inunctione procuratam.

Salivatione propè cessante sudor promovendus idque tutò & efficacissimè super scamno sudorifero, quod cum majore fructu, quam in lecto aut in cista, fit, hac ratione: mane hor. circiter 5. dentur hujus Electuar. ʒj.

ꝛ. Conserv. rosar. rubr. rec. ʒiij.
flor betonic. ʒj.

Diascord. Fracast. ʒvj.

‡ diaphor. cum triplo ☉ deton. ʒij.

Syr. de rub. id. parum. Msc.

Post quadrantem horæ dentur hujus decoct. ʒv. vel vj. calide.

ꝛ. Rad. lapath. acut. ʒiβ.

sarsaparill. vj.

chin. el. ʒβ.

glycyrrh. ʒiij.

Lign. sanct. ʒiij.

Passul. maj. exac. ʒij.

Sem. fœnicul. ʒij.

Gggggg 2

Incis

Incis. & contus. indantur Lagen. ℥. affund. aq. font. ℥viij.
bene obturata lagena immittatur cacabo aq. pleno, coq. hor. 3.
postquam lagena sponte refriguerit, coletur : decoct. servetur in
vase ꝑeo vitreato ad usum.

Dum hac aguntur, scamnum apparandum, ei imponatur saccus palea impletus,
tegatur linteo mundo; cervicali imponantur pulvinaria mollia; inferiori scamni
parti indantur batilli prunis candentibus pleni, undique tegatur scamni corpus
concameratum ex hemicyclis ligneis, culcitris: quamprimum interiora scamni
probe incaluerint, Dom. Ager sacco incumbat toto corpore, exserto tamen capi-
te, quo incumbat pulvinaribus: antequam apponantur lintea, ne calor nimium fe-
riat. Dum scamno incumbit, subinde detur cochl. j. vel ij. hujus Julepi.

℞. Aq. fumar. scabios.
lapath. acut. āā. ℥ij.
† diaphor. ℥ss.
Syrup. rub. id. ℥j. Msc.

Si scamnum frigesieri incipiat, novus indatur batillus: si nimius sit, unus exi-
matur. In promptu habeantur lintea mollia calefacta, quibus facies & caput sub-
inde tergatur. Primo mane super scamno maneat, si bene toleraverit, ad horam
dimidiam, postea petat bene deterfus lectum calefactum: in lecto sponte sudor con-
tinuabitur, ibique subinde reficiatur uno alterove cochl. Julepi. Prandeat circa
horam 10. Vesperis circa hor. 4. Dom. Ager rursus incumbere poterit scamno,
sed tunc minus sumat de electuar. & decocto, sufficient utriusque pars dimidia cir-
citer, breviusque super scamno moretur, nihilominus reficiatur Julepo, in scamno
aeque ac mane repetendus est, ut in lecto. Sequentibus diebus sensim mora super
scamno ascendat, ita tamen ut mane non ultra horam cum dimidia, vesperis v.
non ultra horam permaneat, semper attendendo quid vires ferant. Hac cura tribus
septimanis necessario continuanda erit. Toto curationis tempore hac diata obser-
vetur: Aer pra omnibus vitetur frigidus & humidus, victus concedatur plenior
quam in salivatione, dentur carnes vitulinae, agninae, pullorum elixae aut assae, pru-
na Dameascena, pruneol. poma dulcia coct. hordeata: vitentur nimium salita aut
aromatizata, in butyro frixa, olera, pisces &c. Potus sit decoct. lign. sassafr.
cum Passul. maj. aut min. & pauxill. sem. fenicul. vinum vix concedere ausim.
Alvus quotidie sit aperta, si occludatur, injici posset clyster emolliens domestic. vel
ex solo juscul. carn. mell. vitell. ovar. ol. lin. fortiores & purgantes omittantur.

Finita hac cura, ad minimum per mensem induciae naturae conceden-
dae; victus tamen semper sit ex cibis boni succi & facilis digestionis,
omissis omnibus qui sanguinem foeculentum & acrem reddere possent.
Bibat vinum bene maturum, non sulphure adulteratum; si nimis ge-
nerosum sit, attemperetur decoct. rad. chin. cujus ℥ij. in aq. font. ℥v.
coq.

Dum

Observatio CCXV. Faciei Impetigo & Vari. 973

Dum à medicamentorum usu feriatur, bene faceret, si semel in septimana summo mane pulv. viperar ʒß. ad ʒij. in lecto cum aq. fumar. sumeret, & duabus horis in lecto permaneret. Romæ aut Venetiis haberi potest.

Topica post hanc curam, si fortè impetigo emergeret alicubi, sæpe donec siccesceret, tali aq. leviculè tangi posset:

℞. Aq. calc. comp. ʒij.
ꝑrialis ʒj. Msc.

Si acrior foret, diluatur aq. solan. vel rosar. alb. Ad aq. calc. composit.

℞. Calc. viv. ʒß.

⊖ ♀ ʒiij.

Myrrh. elect. ʒij.

Coq. in vas. vitr. cum aq. font. ℥ij. col. per chart. emporet. servetur in vitro.

Pro aqua ꝑali. ℞. ꝑ sublim. ʒj. ebull. in aq. fontan. ℥j.

Coletur, & servetur seorsim ad usum.

Contra tubercula seu varos utiles comperi Flores ♀. qui in scaturigine Thermar. Badens. parietibus adherent, ex quibus magma fit solâ salivâ; hi obtineri possunt à Cauponis thermar. Helvetic. per amicos Waldsbütanos. Si ad suppurationem vergant, imponatur solum empl. citrin. maturi, exprimantur bene & Empl. citr. curentur penitus.

Audio Dom. Ægrum in animo habere hujus affectûs causâ Patavium adeundi; nunc verò uti Thermis quibusdam in Agro Salzburgensi. Post curam Patavinam cavendum erit, ne hyeme per Alpes domum remeet, quia facies post tales curationes tenerrima facta ab aere nivoso & gelido valde afficeretur, unde affectus deterior redderetur & deformior, quam ante curam fuerat. Si Thermae Salzburgenses parum juverint, quod vereor, hæc proposita cura in Autumno auspicaretur adhuc tutò, & benedicente Deo feliciter absolvi posset.

Die 21. Octobr. 1692. D. Commissarius Haas retulit, Thermas & mea Ipsi suasa egregie contulisse.

OBSERVATIO CCXVI.

Gutta rosacea.

AB 8. annis corpulentior evasi, faciem admodum rubram habens sæpeque magnas pustulas duras, quæ suppurabantur, fundebantque

Gggggg 3

bantque pus album crassum. Rubor iste faciei producebatur à sanguine calido rodente & mordente, proveniente à laboribus & tædiis circa tempus persecutionis in Gallia. Sæpe jejunos mansi ad 2. horam pomeridianam, postea comedi plus, nec cœnavi, unde gravabatur ventriculus, qui debilitabatur à nimis longa abstinentia. Postquam anno 1690. veni in Helvetiam, magis regulariter vixi. Intra 6. menses singulo mane bibi jusculum rubrum D. de L'Orme compositum ex 8. herbis, appropriatum ad temperandum sanguinis æstum, quod quidem profuit, sed non sustulit ruborem, qui perduravit. Mense August 1691. bibi Aquas minerales debiliores à Roschefort non procul à Neocomo nuper inventas, & imprægnatas Æte ac pauco Oli, quas mihi commendavit D. D. Grojan, unde multum imminuebatur rubor: Aquæ hæ quotidie quater vel quinquies purgarunt & refrigerarunt; verum postea redierunt rubores. Singulis mensibus sub auribus imponebantur duo emplastra vesicatoria educientia multum aquæ flavæ, & in principio diminuebant aliquantum ruborem faciei. Sanguis æstate quotidie ex naribus effundebatur sæpeque per hæmorrhoides pauca quantitate, verum hoc indicavit acrimoniam magnam. Balnea in cubili profuerunt. Sanguis mittebatur mihi & purgabam singulis annis bis vel ter; verum hæc nihil egerunt: alias sanus sum. Petitur Consilium.

Resolutio.

Ruboris faciei continuò permanentis per annos est sanguis subsistens sub cuticula, vel in ipsa cute p. n. rubescit quandoque facies post cibum & potum aut motum corporis nimium, sed rursus cessante incalescentia evanescit: differt à rubore quibusdam naturali, quia intensior est illo suavi & obscurior, nec subsistit in genis, sed alias partes faciei & nonnunquam nasum invadit cum turpitudine quadam. Antequam ipsi Vari accedant aut Impetigo cum furfuribus, subsistere videtur in vasis ipsis, quia cuticula levis permanet. Subsistit non tam propter crassitiem aut fervorem sanguinis quam ob glandularum subcutanearum obstructionem aut indurationem, ob quam glandulæ sanguinis transitum impediunt; si sola crassities culpanda foret, alibi quoque sanguis in minutissimis capillamentis subsisteret, cum alibi æque minuta sint, quæ sanguis permeare debet, ex. gr. in oculis, pulmonibus, meningibus &c. & simul cum hac gutta rosacea alii affectus evenirent, ex. gr. in oculis ophthalmia, in capite cephalalgia, in pulmonibus dyspnœa &c. imo aucto vitio affectus periculosi, Anginæ, peripneumonia &c. scil. impedimento majore facto & nimium stagnante sanguine. Quod ideo moneo, ne nimium ad refrigerationem sanguinis

nis attendatur, unde extincto calore sanguinis quidam sphacelum extremorum contraxerunt abusu acidularum, ut Serenissimus quidam Dux, Amplissimus Dn. Pro-Consul N. N. D. Oschwald, aut affectum hypochondriacum, ut Dn. Pater meus.

Vid. Sebiz. Manual. Med. Tom. I. P. II. Sect. III. C. X. pag. m. 411. Ex Nic. Florent. 3. gradus habet, 1. sine pustulis, 2. cum pustulis, 3. cum ulcere. Concedit fieri, si nec discuti, nec remeare sanguis possit ob crassitiem: eâ corripit etiam temperanter viventes & quandoque vitium hereditarium esse, curatu diffici-lem tradit inveteratam imprimis pustulosam.

Negari non potest in sanguine Dn. Ægri particulas crassas contineri, quia præcesserunt Vari, qui suppurabantur, ac pus crassum coagulatum rupti emittebant, etiam acres, quia pruriebant, acrimoni-
am acquisiverunt à laboribus, crassitiem à mœrore; glandulæ tum ab his conformationem amiserunt, fortè etiam faciem æstuantem perfri-geravit. Levamen attulerunt Acidulæ, & imprimis Balnea domestica sanguinem diluentia.

Zacut. Lusit. Prax. Admir. L. I. Observ. 68. Juveni hyeme evenit, Vere & Æstate cessavit, frustraneis universal. profuit fonticulus in crure dextro. Obs. 69. etiam frustraneis internis universal. & cauteriis profuerunt Hirudines 8. in facie affixi. De Hirudinibus & sale Bismuthi vid. Agricol. Chirurg. parv. Tr. V. p. 467.

Suasi Vere & Autumno ante V. S. Potion. laxant. ex senn. rhabarb. agaric. tamarind. cum borrag. bugloss. cichor. in aq. coct. col. add. syr. rosar. s. s. 2. Singulis mensibus circa novilun. scarificationem in ambitu aurium in extremo limbo. 3. Fonticulum in crure. 4. Fusculum aut se-
rum lact. alterat. cichor. endiv. borrag. fumar. 5. Alternis annis Acidu-
las. 6. Topica.

℞. Aq. rosar. fumar. āā. ʒj.

fi sambuc. ʒj.

Myrrh. el. ʒj.

Camphor. ʒj. Msc.

Digerant. in vas. claus. col. per chart. Col. add. † de Ly-
thargyr. ʒij. Msc.

Nunquam se frigidâ abluat, faciem muniat contra frigus. Hyeme ma-
ne linteo tenero faciem abstergat. In victu fugiat valde salita & aro-
matizata, item viscida, caseum, artocreas, placentas.

Profunt etiam flor. △. cum aq. ros. noctu illiti, item seq. aq. discut.

℞. Sacchar. ʒn. ʒiij.

Myrrh. elect. ʒj.

Camphre.

Camphor. ʒij.

℥ dulc. ʒiʒ. affund.

Aqu. sigill. Salomon. ʒiiij.

rosar. alb. fumar. āā. ʒij. Msc.

Digerant. per dies 4. Col. per chart.

℞. Aq. discutient. p. ij.

Acet. de lithargyr. p. j. Msc.

Utatur tantum noctu.

OBSERVATIO CCXVII.

Gutta rosacea cum Impetigine.

Titius habet malum, cujus nomen causamque ignorat, ab anno & sex mensibus eo laborat; antequam apparuerit, frons maxime erubuit sine ulla tamen inflatione, postea rubor ille conversus fuit in farinam albam, aliquanto post tempore inter nasum & oculum dextrum apparuit veluti plaga seu vulnus, quod ita increvit, ut totam per faciem se extenderit, imò per aures, circa collum, in nares ambas & per caput: hoc malum ergo est humor flavus, qui in auctu suo causat multas punctiones, id est pungit pellem faciei, corrodit eam, & deindè humor hic desinit, terminatur & mutatur in farinam sulphuream, & crustas flavas, adeo ut tota facies sit quasi scabie plena, operata granis milii, & diceretur facies leprosa. In capite multi sunt furfures seu multa farina candida; paulò ante Novilunium humor hic abundat, & dum Titius prandet aut cœnat, vultus fit ruber, & dolores fere tot, quot sunt pori, suffert: vultus distillat aquam flavam per poros, circa aures fluit humor flavus: reliquum corpus est album & nitidum. Titius habet magnum appetitum, nec suffert sitim, non dolet ex capite, vel ex alio corporis membro; hic humor venit & redit, estque periodicus. Remedium huic malo querit & percipit Titius; cujus adhuc cum manus permansere paulum in aqua, vel cum eas paulo longius lavit, ita inflantur & digiti, ut non possit claudere: aliquando etiam fit sonitus in capite ejus non aliter, ac si parvum horologium sonaret. Factus est Titius promptissimus ad iram, timidissimus est, & sanguis facile ac pro nihilo mutatur seu invertitur: quando cucurrit parum vel ambulavit fortiter, propè guttur motus velocissimus repentinissimusque.

Die 18. Mart. 1678. Consilium dedi.

Affectus est Gutta rosacea cum Impetigine ferà junctus, causa non est

est sanguis totus ob vitium hepatis & lienis, quia cutis in toto nitida est, sed particulare scil. meatum, per quos sanguis & lymphæ remeant. Evenit lotâ facie aquâ frigidâ post æstum ablutâ, cosmeticis acrioribus, contagio, ut scabies.

Non curatur nimis sanguinis evacuationibus, unde prope cachexiam contraxit, & hinc pulsatio arteriarum colli: sufficiet decoct. tamarind. comp. & V. S. Vere & Autumno: V. S. sub lingua alternis mensibus. Alternò mane lotio faciei lact. virgin. aq. phagaden. Noctu lacte & aq. flor. fabar. Victus sit temperatus.

OBSERVATIO CCXVIII.

Ulcera Faciei & Narium Venerea.

NOb. Dominus N. N. sexagenario major propter debilitatem genuum usus est ante triennium balneo Acidularum in Obernau/ unde robur aliquod genibus conciliavit: ab illo tempore hemicrania lateris d. incepit, continuavit illa ultra annum cum semestri. Ante semestre obortum est ulcus in palato, sequebatur obstructio naris d. emunxit sæpe mucum viridem, quandoque foetidum, in nare sin. constipatus fuit; postea faciem invasit impetigo quandoque pustulosa, ejusque termini seu labia alicubi sunt elata: in labio superiore quoque habet ulcus superficiarium, in nare sin. ad latus sinistrum tangitur asperitas quædam ceu ossis carioli. Patitur subindè dolores nocturnos.

Ex ulceribus, palati labiorum, impetigine, osse carioso, dolore nocturno videtur malignitas Luis venereæ latitare. Quia malum inveteratum & Lues non purulenta est, suaderem hoc decoctum.

R. Rad. sarsaparil. ʒvj. liquirit. ʒij.

Lign. sanct. ʒiʒ. sassaf. ʒʒ.

Passul. maj. exac. ʒij. sem. anis. ʒʒ.

Incis. & contus. lig. in nodul. ex syndon. rubr. cum ʒ crudi ʒij.

NB. ʒium aq. frigida eluendum, ne pulv. ei adhæreat, coq. in vas. ʒeo cum aq. fontan. ʒvij. lento calore, & vase bene clauso per hor. 2. add. ʒ crudi ʒij. per hor. dimid. ulterius: postea decantetur & servetur.

Mane hor. 6. & vesp. hor. 5. bibat ʒiiij. calide vel in vel extra lectum, non se cogat ad sudorem, mane tamen sponte emergentem non suppressat. Tempore pastus & quando sitit, bibat hoc decoctum frigide, vinum, cerevisiam & frigida potum intermittat. Si hoc decoct. non

H h h h h

sapiat

978 Observatio CCXVIII. Ulcera faciei & Nar. &c.

sapiat pro potu ordinario, bibat ejus loco solum decoct. *sassafr.* In victu vitet imprimis acetum, valde salita & aromatizata.

Ulcera labiorum leviculè attigi aq. *virid.* Plater. Contra impetiginem usus sum cum fructu lact. *virgin.* in quo parum ♀ *sublim.* ebullierit.

Ex. gr. ℞. Lact. *virgin.* cum lixiv. parat. 3vij.

♀ *sublimat.* gr. iij.

Ebull. & per chartam *emporetic.* col.

Si nimis acris sit, coq. solum gr. ij. cum hoc lacte. Propter narium obstructionem mane lac aq. calida dilutum add. *pauill.* *sacchar.* hauriat. Postea utatur pulv. *errhinocephalico.*

OBSERVATIO CCXIX.

Cancer Colli.

D Orothea S. 70. annor. staturæ justæ, mediocriter carnosæ, bene colorata: puella adhuc in Aulam Meskirchianam pervenit, bene educata fuit, nunquam ægrotavit, ut decumbere cogeretur, subinde odontalgia juveni molesta fuit, à qua à multis annis libera est: septem annis vixit in matrimonio, quinquies peperit, annis 34. vidua est: semper temperanter vixit, educavit omnes liberos Meskirchii, virtutibus omnibus & imprimis mansuetudine inclyta; durante bello nunquam ad inopiam redacta fuit. Versabatur ultra annum in eodem conclavi cum Anna cæca Meskirchii cancro mammæ affecta, à quo non parum horruit, quamvis nihil vel linteorum vel suppellectilis ad illam spectantis attigerit. Jam circa principium anni 1680. imo finem 1679. in colli parte sinistra sub aure sensit tuberculum pisi magnitudine. Mens. Mart. 1681. avellana majus erat, D. D. H. ipsius Gener nulla suasit medicamenta, dissuasit attactum. Mens. Jun. 1681. suasit emplastr. quod tamen ultra duos dies tolerare nequii. Mens. August. in monasterio suaserunt V. S. in pede, empl. quod perferre non potuit, hinc commendarunt liquorem turbidum viridem, cui aliquid salini permixtum est, quem melius tolerat. Mœrorem occultum ab annis experitur: scarificat Mens. Mart. bis, aliis vicibus sæpius in anno.

Die 14. Septembr. 1681. ipsam invisi Meskirchii, tumoris hæc conditio erat: tumor in colli parte sinistra ab auricula distabat pollicis latitudine, à vertebis colli unc. ij. exporrigebatur antrorsum ultra laryngem unc. j. descendebat ultra claviculam ad unc. un. & dimid. erat continuus ab auricula versus claviculam ad unc. vij. versus vertebrae &

& laryngem unc. vj. circiter : hoc continuum tumoris ante & retro ut & inferius ambiebant aliquot tubercula rotunda, dura, compressa, acini uvæ magnitudine, atrorubescencia, quædam minora, quædam paulò majora, in ambitu quoque conspiciebantur venulæ sanguine atro repletæ, propè capillares. Tumor continuus rubicundus & durissimus fuit, vix unciam altus aut extra cutim prominens, inæqualis, in medio superficialiter exulceratus, stillavit ichorem flavum, quandoque sanguinem; sentit subinde dolores punctorios ceu à subula cum ardore quodam quoque, maximè noctu, ut propterea ante medium noctis indormiscere nequeat, & plerumque interdiu & extra lectum melius habet, quam noctu. Tumor magis interiora quam exteriora occupare videbatur, quia vix mobilis & deglutitionem ciborum solidorum impedit : attactum non bene fert, in mala sinistra stuporem sentit : appetit, non sitit, munia œconomica adhuc subit more solito.

Die 15. Septembr. comperi tumorem durissimum & propè planè immobilem, rubicundum, ab auricula ultra claviculam ferè 2. palmos longus, à vertebis ultra laryngem palmum unum cum dimidio latus : nocte prægressa dormire nequirit ob tumoris tensionem & dolores punctorios subito irruentes; mane extra lectum melius habuit, querebatur de deglutiendi difficultate. Illud quod excoriatum erat, tenui cuticula operiebatur; hac nocte nihil imposuit.

Die 16. Septembr. quamvis demum post hor. 11. lectum petierit, dormire tamen nequirit usque ad summum mane, & licet tunc indormiverit, statim rursus expergescebat ob dolorem tensivum & punctiones in tumore non unum locum servantes, sed nunc hic nunc alibi. Noctu imposuit *Fotum ex decoct. cort. rad. ligustr. &c. à Monialibus Inzikovianis communicatum.* Constituit hodie se rhedâ *W yngartam* profecturam, quæ itinere diei unius distat *Mes skirchio* ad *Filiam* partui vicinam.

Dn. Völterum de hoc affectu consului, qui *mecum* incurabilem reputat, at dolorem imminui & graviora mala putat præcaveri posse hoc fomento, quod in pluribus salutare comperit.

Rx. Cohlear. cum testis No. xij.

Cancror. vivor. cum test. No. vj. vel vij.

Sem. lini. Mij.

Contund. & in aq. font. ℥vij. vel viij. coq. lentè ferè tribus hor. col. & parum exprimat. Col. add. theriac. ℥j. vel 3ß. pulv. croc. gr. xij. ad ℥j. Msc. servet. æstate in loc. frig. hyeme in loco tepido. In hoc. decoct. imbuantur lintamina ac applicentur sæpe calide.

OBSERVATIO CCXX.

Scrophulæ.

M*Atrona quædam Nob. 47. circiter annorum, temperamenti melan-*
cholico-cholerici, ante annum per totam ferè hyemem asthma-
ticam indispositionem, imprimis verò noctu gravem respiratio-
nis difficultatem & cephalalgiam habuit, quod eum in finem notan-
dum est, postquam apud ipsam excretio menstrua jamjam naturaliter
deficere incepit, quod ideo motus sanguinis circularis, præclusa nimi-
rum ex parte viâ per venas uteri etiam mutationem subierit, atque ar-
teriæ capitis à nimio impulsu sanguinis in ventriculos cordis & dictas
arterias capitis in hoc accessu tam vehementer pulsarint, etiam vasa
sanguifera pulmonum cruore distenta, interclusis horum meatibus,
aerem in sufficienti quantitate in se non receperint, unde aliqualis con-
sumptio corporis secuta, postquam scil. sanguis ob impeditum fluxum
debitum ad venulas capillares partium pro harum nutritione sese non
debito effundebat, partim etiam ob nimiam hujus ebullitionem & ex-
inde obortum incendium originem sumpsit. Cum igitur pro scopo
curativo chalybeata, & inter hæc pulv. 3t. cachectic. & R 3l. 3t. Lud.
fuerint in usum ducta, respirationis quidem difficultas inde cessavit;
in utroque verò colli latere & sub axilla sinistra (ac si natura illud,
quod prius difficultatem respirationis excitavit, ad circumferentiam
expellere fuerit conata) bubones sese ostenderunt, qui per attractionem
humiditatum modo aliquid magis intumuerunt, modo iterum subsi-
derunt parum, postea tandem ille sub axilla & quidem à trimestri in
majorem molem tam versus mammam quam versus dorsum excrevit,
quæ denique in sinistrum brachium ad latus bubonis sub axilla ita
sese extendebat ut sensim sensimque brachium ad digitos usque val-
de intumuerit, ubi emplastr. epuloticum adhibitum nullum singularem
effectum præstitit, cum verò certa quædam cataplasmata fuerunt in u-
sum vocata, pustulæ quædam & exanthemata in brachio sese osten-
derunt, quæ tamen ab ordinato unguento refriger. & adhibito emplastr.
albo temperato retrocesserunt, excepto quod tumor versus manum
perpetuo adhuc remanserit, bubo verò axillaris mollior fieret. Aliàs
notatum fuit, quod nervi à bubonibus colli & axillæ sensibilibiter sue-
runt tensi atque vim perpeffi. An igitur intumescencia brachii per em-
plastr. & sudorem, uti spes superest, queat dissipari, dubium tamen est, an
etiam postea bubones seu potius Scrophulæ colli & sub axilla itidem sint
evanitura, nec ne?

Hanc historiam misit Generos. Dnus Baro Zwier de Evenbach è Foro
Tiberii d. 20. Januar. 1687. Petitur sententia mea de hoc Affectu. Misi
Responsum Soloduro d. 26. Januar. 1687.

Resolu-

Resolutio.

Tumores in utroque colli latere & illum qui sub axilla sinistra est, scrophulosos existimo, eoque magis quia tubera sub axilla sin. quoque in plurali numero enuntiat. Illos non merè phlegmaticos existimo, cujusmodi frequenter occupant colla puerorum & puellarum, nec merè serofos, quales eveniunt imprimis sequiori sexui cum vel post erysipelas capitis, nostri vocant illos das Gewüsc; sed ab humore viscido & simul acri valde, nam diutius durant quàm merè serofi, insuper subaxillares attraxerunt simul tumorem protensum ad mammam vicinam, ad dorsum, imo ad brachium & extremos usque digitos manus sinistrae cum tensione & afflictione nervorum colli, quod etiam confirmant pustulæ & excoariatio brachii *cataplasmatibus* impositioni supervenientes; & licet beneficio *linim. refrigerant.* & *applicatione empl. si-ve albi cocti, si-ve sperm. ranar.* sublatae sint, manent tamen nervorum afflictiones, tubera & reliquiae tumorum. Non negari potest, suppressionem mensium præproperam scil. circa ætatis annum 46. ut asthmatici, sic etiam ansam dedisse hisce tuberibus, nam plerumque apud seniores & vegetiores periodicè ad 50. ætatis annum manare solent. At interim quoque concedendum erit, *Dnam Agram* ob temperamentum cholericum melancholicum & forte errores quosdam in victu collegisse seu lympham seu laticem viscidum lentum & acrem, nunc subsistentem in glandulis colli & subaxillaribus, per quas alias, si tenuitatem debitam obtineat, citra damnum imo cum commodo naturæ percolatur & quasi filtratur. An aliquid cancrosum hic lateat? incertum est: certe tale quid mihi valde suspectum est, quia tales tumores in his locis in hac ætate post menstruum fluxum subsistentem, si diu duraverint, in cancos degenerasse vidi: certi aliquid statuere nequeo, quia hujus generis affectus ocularem inspectionem requirunt, meliora tamen sperabo, quia tumores à *Cataplasma.* & *emplastr.* non aucti fuerunt, quod tamen plerumque fit, imprimis ab emollientibus, prout observavi in *Momiali quadam*, nam brevi in molem insignem cum ejus pernicio crevit à talibus applicitis. Ad causæ proximæ ablationem suasi hunc pulv.

℞. C. C. ph. pp. ʒij.

Cinnab. nativ. aut ʒ 3j.

Ocul. ʒ. pp.

Pulv. viperar. ana. ʒij.

⊖ volat. succin.

Flor. ⊖ *c. c. lap. hæmat. sublim. ʒā. ʒj.

Ol. N. M. expr. gr. ij.

Hhhhhh 3

Tab.

Tab. man. Chr. perlat. ℥ij. Msc.

*Dos. man. hor. 5. & vesp. hor. 5. 3ß. cum aq.
gramin. cochl. ij.*

Post dimidiam hor. superbibat ℥iiij. vel v. hujus decocti.

℞. Rad. sarsaparill. ℥iß.

Passul. maj. exacin. ℥ij.

Sem. fœnicul. 3ij.

*Coq. in aq. fontan. ℥v. in vas. vitreato bene clauso. hor. 2. in MB.
Mane post pulv. maneat in lecto hor. 2. vesperi non est necessum, ut
decumbat: non urgeat sudorem, sponte evenientem non remoretur.*

*Topica non imponerem, & si imponenda, in Consilium sumerem
D. Antonium Tritt peritissimum Chirurgum. Si ad suppurationem ten-
dant scrophulæ, juventur emplastr. dia ♀. Ruland. aut diachyl. c. gum.
aperiantur lancettâ, sed non nisi bene maturæ & quando manifeste
tangitur puris fluctuatio. Ulcera perfectè curantur indito ♀. sublim.
sed prudenter & cautissimè adhibito, modum suo tempore indicabo.
Vescatur cibus optimi succi & facilis digestionis; cibi quadragesimales
planè non conveniunt. Loco potus ordinar. bibat decoct. sarsapar. no-
minatum, vitet vinum & cerevisiam. Alvum quotidie apertam ser-
vet, si non succedat, injiciatur Clyster emolliens. Purgantia nihil ad
rem faciunt.*

Die 31. Mart. 1687. scribitur illam melius se habere.

OBSERVATIO CCXXI.

Scrophulæ excisæ.

C*Aspar M. Adolescens 17. annorum, facie citrina præditus, vege-
tus & animosus, ab anno & ultra in gena sinistra habuit scrophu-
lam unam ovo columbino majorem, maxillæ inferiori, alteram
avellanâ majorem ejus angulo majori infra accumbentem; ambæ
sub cute mobiles erant, & minor versus majorem facile pel-
li digitis poterat, concolores & indolentes: verebatur illarum ma-
jus incrementum. Die 19. Jun. 1683. doluit valde dens. molaris
in maxilla inferiore sin. cum antehac ne minimum dolorem nec postea
passus esset. Die 21. Jun. illas hoc modo excidi: Cute in altum sub-
latâ & à Chirurgo constrictâ transversim incisionem feci ad scrophulam
majorem, hinc illam versus vulnus digitis adégi, cum vulnus brevius
esset, illud novâ incisione prolongavi, pertinaciter panniculo carnosio
&*

& partibus subjectis adhæsit, ut illam ungue indicis separare nequie-
rim, itaque hamulo attractum cultello sensim separavi, quod citius
præstiti, quam *D. Völterus in Nob. Domina de St. Andrea Stuttgardia*,
nam post unam alteramve fibrillarum tenacissimarum abscissionem non
ægrè ductum hamuli sequebatur, & cum minore extra vulnus elapsa
est, atque utriusque radicem amputavi, ambasque integras sustuli.
Vulneri ad sanguinem sistendum inditum fuit *Fungi, quem crepitum lupi*
vocant, frustulum, tegebaturque *emplastr. contr. Fractur.*

Die 22. Jun. nihil prorsus doluit, deligato vulnere nullum id
sanguinem stillavit, magna pars *fungi* extracta, vulnere *sebum liqua-*
tum cum petiolis fervidum fuit inditum, imponebatur *emplastr. diapalm.*
insuper *pulvillus vino rubro madidus calide.* NB. jam incepimus labia
adducere *emplastr. contr. fractur.*

Sub finem Junii vulnus plane coaluit nihilque adversi amplius sensit.

OBSERVATIO CCXXII.

Botium.

Serenissima Domina N. N. nata in Flandria, Botium ab anno multum
crevit, totum collum antè occupat, rotundus insuper tumor
incumbit laryngi; pars Botii quoque descendit sub capulo sterni
in cavum pectoris, est altum, molle, æquale, non nodosum, *ut nuper*
observavi in Matrona quadam Nobili, crescit cum luna, item si menses
instent & fluant, aut si mœrore afficiatur: molestiam affert, si collum
verset, etiam in somno, aut si defluxio ad fauces fiat, aut si sternutet.
Menses ritè fluunt, per dies 3. nuper largius fluxerunt, unde hac vice
tardius redierunt, cum aliàs aliquot diebus anticipent. Mane non sitit,
at in pastu, ac potus præ cibo sapit, pisces non magis quàm carnes ap-
petit, placent præ his olera & fructus cocti: alvus ritè aperta est; pulsus
æqualis, non tam frequens ac pridem, sed durus & tensus. Cor diu
non palpitavit, respirat satis benè, dormit. Nephritis diu non mo-
lesta fuit, unicè de Botio sollicita est. Dentes quandoque vacillant. Si
terreatur aut mœrore afficiatur, utitur nimis promiscuè *pulv. March.*
NB. Botium allisione ante aliquot annos valde crevit, nam in genua
preces dictura, extremo scamni graviter allisit, unde subito intumuit,
circumponebatur collo *succidâ imbuta oleis discutientibus.*

Est admodum gracilis & tenera, videtur emergere aliquid de gutta
rosacea: aliquot liberorum mater, & partus laboriosos sustinuit. Quia si-
ticulosa est, vinum bibit multâ aquâ dilutum, delectatur etiam fructibus,
cætera

cætera temperatè vivit. Inter comedendum & bibendum etiam si non loquatur aut rideat, facilè aliquid de cibo aut potu rimæ laryngis illabatur, ipsamque ad tussim irritat vehementem, indeque Botium dolet, ac respirationem difficiliorem reddit. *Die 25. Augusti 1685.*

Resolutio.

Botium hoc augmentum sumpsit, dum glandulæ lateribus capitis laryngis accumbentes, à primis unguiculis majores, auctæ fuerunt à partibus pluribus & laboriosis ob fœtus grandes, à victûs ratione in temperamento calido refrigerante in *Hispania, Belgio & Suevia* sc. potu cerevisiæ, vini aquâ diluti, esu fructuum refrigerantium; fovenrur à muco crasso in illorum cavernis detento, *ut vidi in Dn. N. N.* annon quoque ab ære? nam à forti tussi tumidius, ceu inflatum redditur, *ut Basileæ in Mercatoris Fœmina vidi*, & in Bronchocele fieri traditur. Ad mucum hunc consumendum suasi hunc pulv. $\mathfrak{R}$. Pulv. contra Bot. August. $\mathfrak{z}$ j. Radic. ononid. $\mathfrak{z}$ ß. C. C. ph. ppr. $\mathfrak{z}$ iiij. Ol. N. M. expr. gr. iiij. Tab. man. Chr. perlat. $\mathfrak{z}$ ij. Msc. F. pulv. subtil. Dos. mane à novilun. ad plenilun. $\mathfrak{z}$ j. cum aq. fl. calendul.

Emplastr. nondum consulta reputavi, *Pulv. Marchion.* sumat noctu c. aq. fl. til. ad $\mathfrak{z}$ j. aut si subito terreatur. Vitet in victu refrigerantia, nimium & mucosa.

Die 9. Octobr. 1685. scribit D. Medicus ordinarius, tumorem ultra unc. un. decrevisse & molliorem apparere cum levamine.

Die 5. Nov. 1685. ab usu pulv. Botium manifestè decrescit, putat tamen calefacere, quia aliquot noctibus calorem quendam sensit cum siti & siccitate faucium. *Petit pulveris reiterationem, additis quæ calorem corrigant.*

Die 7. Novembr. addidi sacchar. rosat. tab. si æstum sentiat, cubitum itura bibat haustum emulsion. amygd. dulc.

Die 26. Januar. 1686. Ipsam conveni, adhuc magis potum quam cibum appetit, multum tamen de potûs copia imminuit. Nihil prorsus nephritici patitur. Botium ab usu pulv. mire imminutum & emollitum hætenus fuit, quamvis non admodum ordinate sumpserit.

Suasi ut continuaret hunc pulverem à novilunio ad plenilunium hoc mense Febr. Mart. & April. æstate illum intermittat. Mense Majo utatur laxativ. & V. S. Postea bis in mense pulv. nephrocat. ad Autumnum usque.

Medica-

Medicamentorum Formulæ Authori quon- dam usuales, & passim in hoc Opere commendatæ.

Massa Pilul. Aloet. c. rhabarb.

R. Rad. aron. ppt.
bellebor. n. pp. āā. 3iβ.
bryon. 3j.
rhabarb. el. 3β.

Fol. senn. s. s. 3vj.
beccabung. 3ij.
asar. 3iij.
endiv.

Flor. rosar. r. āā. 3ij.
Sem. cartham. 3iijβ.
fœnicul.
coriandr.

anis. āā. 3iβ.
Agaric. alb. 3iij.
Aloes soccotr. 3β.
Gumm. gutt. ppr. 3β.
Myrrb. el.

Cinam. acut. āā. 3iβ.
Santal. citr. 3β.
rubr. 3j.

Caryophyll.

Galang. āā. 3j.

Spic. Indic. 3β.

Granor. kerm. 3ij.

Incis. & contus. affund. acet. acerrim.
ut 4. digitos emineat, stent in digestio-
ne in loco calido per 8. dies, & quotidie
2. vel 3. agitetur, colatura exprimatur
fortiter, & denuò per chart. emporet.
filtretur ac inspissetur ad extracti consis-
tentiam. Adde

Magister. gialapp. 3iij.

scammon. 3j.

Extract. mechoacan. s. 3ij.

Elix. propriet. Paracels. 3iij.

Spec. diamargarit. fr.

diatrionsantal. āā. 3j.

Fœcul. aron. 3β.

Misc. diligenter & inter miscend. asper-
gatur sæpius ol. ☐. per deliq. aliquot gut-
tul. redigatur in Massam pilularem.

Massa Pilul. Cephalic.

R. Extract. Pil. s. quibus.

cochiar.

aloet. c. rhabarb. āā.

p. eq.

Formentur Pilul. ex 3j. No. xxx.

Spiritus Bezoardicus Palatinus
seu Sal volatile oleaginosum commu-
nicatum à Sereniss. Electrice Palatina
nata Princ. Danica d. 8. Mart.

1685. Heidelbergæ.

R. Calc. viv. vel quod præstat ab aëre
solut. 1βj.

☉ *c. 1ββ.

Vin. malvat. 1βij.

Ind. Viol. vitr. Add.

Ol. Juniper. rec. 3β.

succin. 3iβ.

Destill. ex Phiol. vitr. circa alembicum
lutata. Destillato Add.

Iiiiiii

Spir.

Medicamentorum Formulæ Authori quondam usuales,

Spir. C. C. partem dimidiam respectu spiritus primi destillatione elicit.
Ol. d. Cinam. gtt. x.
cariophyll. gtt. xv.
Destill. ex Retort. vitr. per Arenam.
Datur à gtt. ij. ad 50. Bonum est, si sudor inde promoveatur, non tamen semper id necessum est. Prodest præservationis causa contra Apoplexiam, Epilepsiam, Asthma: Phtisicis valde nocet. Utilis est in Catarrhis, contra debilem stomachum, in torminibus ventris, maxime in Colica, in Affectibus hystericis, Leipothymia, in Febris continuis & intermittentibus, imprimis hor. j. ante paroxysmum datus: in Hydrope, Palpitatione Cordis, contra Pestem, Pleuritidem, contra casum: gravidis bis in septimana, Parturientibus. Utilis, ubi sanguis impurus, scil. in Scorbuto, Scabie, Lue venerea, Arthritide, morbo virgineo, suppressione mensium.

Liquor aperitivus.

*℞. Spir. *c. ☐os.*
⊖ dulc. ana. ʒß.
**c. arom. ʒij.*
⊖ absinth. ʒj.
volat. C. C. ʒß.
Aq. borrag.
beccabung. ana. ℥ij.
gramin. ʒij.
Misc. dos. cochlear. ij. cum juscul. carn. non salito, mane.

Spiritus aperitivus.

℞. Limatur. ʒt. recent. ʒß.
*Spir. *c. ☐os. ʒj.*

⊖ dulc. ʒß.

⊖ absinth. ʒj.

Misc. Indantur vasi vitreo capaci, ne rumpatur, digerantur per quatuor dies, postea filtrentur per chartam emporeticam.

Pulvis Crystallinus compositus seu specificus incompletus.

℞. Rad. aron. pp.
N. M. pp. ana. ʒxxj.
Succin. alb. pp. ʒij.
Fœcul. aron.
bryon. ana. ʒv. ʒj.
Crystall. mont. ppt. ʒiijß. ʒiiij.
Sacch. rosat. tab. ʒij.
Misc. F. pulv. subtil.

Pulvis specificus completus.

℞. Pulv. Crystall. compos. ʒij.
Lumbric. ♀ pp. ʒiijß.
Lap. Bezoard. Or. ʒß.
Sacch. alb. ʒij.
Misc. F. pulv. subtil.

Pulvis contra Boria,

℞. Pulv. contr. Bot. officin. ʒxx.
Rad. scrophular. ʒvj.
Spong. ust. ʒj.
⊖ Gemm. ʒß.
Misc. F. Ps.

Pulvis Nephrocatharticus,

℞. Lap. Lync. pp.
Judaic. pp. ana. ʒj.
prunell. ʒiijß.
Ocul. ʒ. ppt. ʒvj.

& passim in hoc Opere commendatæ.

Nuc. Mosch. ʒß.
Sacch. cand. alb. ʒiiij.
Msc. F. Ps.

Pulvis stypticus.

℞. Rad. tormentill.
bistort. ana. ʒß.
Flor. rosar. rubr.
balaust. ana. ʒiß.
Sem. acetos.
plantag. ana. ʒj.
C. C. ust. pp.
Ebor. ust. pp. ana. ʒij.
Sacchar. albiss. ʒiiij.
Msc. F. Pulv. subtil.

Species Menagogæ.

℞. Limat. chalyb. ʒß.
Cinam. acut. ʒvj.
Caryophyllor. ʒiß.
Mac. ʒj.
Baccar. Laur. ʒiiij.
Croc. Or. ʒj.
Summit. rorismar.
puleg.
meliss. ana. Pj.
Sacch. alb. ʒiiij.

Msc. F. Pulv. gross. immitantur oll. vitreat. novæ, superaffund. vin. alb. veter. & aq. font. ana. mens. dimid. muniatur olla & cooperiatur probe, stent postea spatium tridui.

Extractum Bezoardicum.

℞. Laudan. Opiat. perlat. ʒj.
Pil. reg. compl. No. j.
½ diaphor. ʒj.

Msc. F. Pil. c. gumm. tragacanth. aq. rosar. solut. ex ʒj. No. 60.

Pila Regia cum & sine ambra.

℞. Chelar. ʒ. apic. nigr. ʒiiijß.
Ocul. ʒ. pp.
C. C. ph. pp.
Succin. alb. pp.
Ungul. alc. pp.
Corall. r. pp.
Matr. perlar. pp. ana. ʒß.
Margarit. pp.
Lap. Bezoard. Or. ana. ʒj.
Occid. ʒij.

Msc. F. Pulv. Parti dimid. add. ambr. gryf. spir. ros. sol. ʒß. mosch. Or. ʒj. Cum Gelatin. C. C. F. Pil. ʒij. pondere, siccentur in umbra & servantur in vase vitreo.

Aurum Horizontale seu Panacea Kornmanni.

℞. Cinnab. nativ. Hungaric. sel. sexies sublimat.
½ rectific. & sexies una sublimat. ana. ʒß.
Ol. d. cinamom. ʒj.
Sacch. albiss. ʒij.
Msc. F. Ps.

Massa Pilar. Hystericar.

℞. Castor. ʒij.
As. foetid. ʒij.
Succin. alb. pp. ʒj.
Sem. rut. ʒß.
nigell. ʒj.
angelic. ʒß.

Medicamentorum Formulæ Authori quondam usuales &c.

Msc. F. Pulv. & cum Oxymell. s. q.
Massa form. Pil. N. M. magnitud. in
nodul. ex syndon. rubr. ligando.

Balsamus Cephalicus.

R. Unguent. alabastr. ℥β.

Ol. N. M. expr. ℥iij.

d. majoran.

rorismar. ana. ℥β.

succin.

rut. ana. gtt. iij.

lavendul. gtt. vj.

Balsam. apoplect. ℥β.

Msc. F. Balsam.

Linimentum Ophthalmicum.

R. Medull. ex crurib. vitul. sexies aq.
rosar. lot. ℥ij.

Lap. calamin. pp. ℥j.

Tut. pp. ℥β.

Matr. perlar. pp. ℥j.

Sacch. hn. ℥ij.

Msc. exacte, cui addi potest camphor.

Emplastrum defensivum.

R. Calc. viv. 4. vel 5. aq. font. lot.
℥iij.

Bol. Arm. Or. ℥iij.

Sev. Hircin.

Ol. rosac. ana. ℥vj.

Therebinth. Venet.

Picis alb. ana. ℥iij.

Cera q. s. scil. ℥viij.

Msc. diligenter F. Emplastrum mollius-
culum, sub finem coction. adde cam-
phor. ℥β. Msc. diligenter.



INDEX AUTHORUM.

Index locupletissimus Virorum doctorum in Medicina & Chirurgia Clarissimorum, Quorum in hoc Opere mentio fit.

Ægineta.	360	Borellus.	959
Aëtius.	344	Braier.	433
Albineus.	3, 138, 349, 428, 438	Braunius.	28
	449, 505	Brawn.	740
Amman.	900	Breüning.	733
Anhorn.	632	Brunnerus <i>Joh. Conrad.</i>	32, 58, 254
Aquapendens.	37, 942		262, 372, 375, 392, 485, 491
Arantius.	944		501, 502, 532, 597, 648, 653
Arcæus.	446	Brunnerus <i>Med. Solod.</i>	622, 834, 835
Arnest.	267	Buoch.	355
Arthaud.	936	Burkardus.	247, 515, 516
Avicenna.	94, 445, 889	Bürklinus.	200
Aurelianus.	724	Calisius.	52
Ballonius.	848	Camerarius.	154, 155, 428, 477
Bardili.	7		501, 502, 862, 863, 906, 910, 922
Bartholinus <i>Thom.</i>	43, 94, 97, 409, 791	Castellus.	255
Bartholinus <i>Casp.</i>	928	Celsus.	33
Bauhinus.	320	Charras.	71, 301
Baumgarterus.	60, 107	Chevalerius.	68
Baverius.	196	le Clerck.	738, 745, 941
Becker.	10, 11	du Clos.	792, 793
Bellinus.	20	les Comptes.	689
Beutelius.	219	Coudouguag.	941
Beverovicius.	420	Crato.	919
Bilgerus.	595, 708	Cyfatus.	141, 272, 291, 292, 296
Blancardus.	637		315, 316, 950
Blasius.	541	Dolæus.	34
Bohnius.	118, 229	Drawiz.	179, 756
Bonettus <i>Theophil.</i>	114, 116, 429	Drelincotirtius.	192
	449, 928	Dürrius.	712
Bonettus <i>Joh. Ant.</i>	114	Edu Commun.	941
Bontius.	569	Efferhem.	907
Bootius.	180, 532	liiii 3	Eha.

INDEX AUTHORUM.

Eha.	36	Helmontius.	188, 703
Emericus.	246	Hernand.	447
Ettmüllerus.	322, 561	Hildanus.	37, 43, 827, 830, 835 846, 847, 848, 851, 857, 858, 859
Faber.	188, 529, 585, 906	Hippocrates.	63, 175, 293, 446, 457, 537, 543, 641
Fabius Columna.	544	Im Hoff.	950
Fallopianus.	33, 474	Hoffmannus, Prof. Altorf.	428, 732
Fatio.	955	Hoffmannus Frideric.	346
Federer.	544	Hollanderus.	338, 878
Fernelius.	69, 344, 790	Horstius.	43, 92, 246, 959
Fertaud.	941	Hottingerus.	830, 944, 946
Florentinus.	975	Huberus.	950
Fontanus.	461	Hucherus.	945
Forer.	844	Hurterus Emanuel.	50, 337, 338, 400
Freytagius.	446, 641	Hurterus Melchior ejus Fil.	52
Galenus.	33, 110, 344, 427, 484, 710	Jäger.	586
Gelbius.	356, 358	Jordanus.	428
Glissonius.	537, 821	Köfferlinus.	154, 163, 392, 394, 708
Gloxin.	689	Küefferus Johann.	246
Gmelinus.	227, 232, 503, 920	Küefferus Wilh. Christ.	316
Goodal.	192, 195	Larche.	40
Groyan.	67, 319, 322, 777, 796, 974	Lavaterus.	135, 389, 483, 830
Guldenklée,	698, 708, 712, 945	Lemnius.	344
Haffenrefferus.	891	Lentilius.	254
Haizelmann.	40	van der Linden.	275
Hamererus.	15, 585, 586	Lowerus.	305, 508
Harderus, Joh. Christoph. Phys. Scaph.	337, 570, 844, 858, 899, 900	Lusitanus Amatus.	428
Harderus, J. Jac. Prof. Basil.	523, 767	Lusitanus Zacut.	427, 569, 790, 975
Harlinus.	44, 384, 475, 476, 477 502, 697	Makofsky.	729
Hartmannus.	925	Malpighius.	20
Harveus.	439	Manget.	86, 349, 742, 825, 941
Haugen.	588	de Maphæis.	535, 536, 726
Havers.	741, 746	Marcellus.	528
ab Heer.	847	Marchettis.	530
Hegj.	830, 833, 841	Marlianus.	800
Hegner.	773	Massa.	641
Helblingius.	818	Mayernus,	

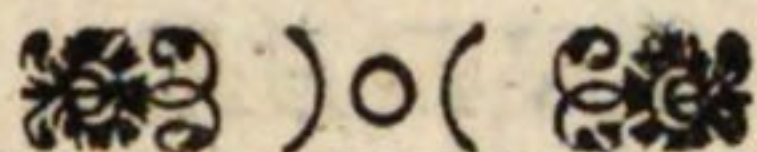
INDEX AUTHORUM.

Mayernus.	455, 461	Rhodius.	846
Megerlinus.	39	Rhonhyfen.	833
Mejerus.	129	Rickius.	906
de Menteln.	799, 800, 804	Riolanus.	444, 460, 703
Mezgerus.	77, 132, 530	Riverius.	194, 446, 457, 698
Möglinus.	15, 585, 586	Rolfinkius.	180
Moguet.	689	Rondeletius.	456
Monginotus.	112	Rusconi.	315
Morton.	641	Salius.	110, 457
Muraltus.	135, 830	Salmuth.	427, 848
Myllerus <i>Physicus Lindav.</i>	143, 277	Schelhammerus.	780
	531, 546, 594, 788	Schenkius.	33, 43, 344, 362, 446
Myllerus <i>Cirurg. perit. Frauenfeldens.</i>	46, 590		528, 848
Nofet.	104, 574	Scherpfus.	31, 515, 523, 525, 595
Ott.	200	Schikardus.	10, 383, 384
Paffinger.	636, 639, 641	Schmidt.	37, 827, 875, 946
Patin <i>Guido.</i>	703	Schneiderus.	94, 254, 442
Petit.	112	Schnorpff.	407, 415, 416
Peyerus.	118	Schottus.	428
Pfisterus.	25, 26, 27, 119, 182, 602	Schrökius.	313, 711, 712
	944	Screta.	58, 79, 93, 188, 313, 381
Piliot.	275, 277		858, 879, 900, 959
Piso <i>Carol.</i>	109, 120, 237, 306, 440	Scultetus.	942, 959
	481, 507, 508, 652	Sebastianus.	143, 800
Pistorinus.	534, 536	Sebizius.	975
Placentius.	712	de Seguiet.	461
Platerus <i>Francisc.</i>	629	Sennertus.	117, 698
Platerus <i>Felix.</i>	251, 420, 444, 486	Serranus.	112
	487, 491, 847, 848	Severinus.	849
Plempius.	847, 855	Simonius.	8, 11, 12, 23, 34, 677
à Porta.	824, 825		682, 944
Radelmayer.	242, 595	Slegelius.	117, 444
Raoult.	433	Smetius.	43
Reifel.	585, 730, 732	Spigelius.	529, 542
Renodæus.	112	Stangius.	700, 707
Rheinhardus.	597, 621	Steckius.	340
Rhem.	242, 595	Steigerus.	34
		Stockam.	

INDEX AUTHORUM.

Stockam.	192, 195	Völter.	23, 530, 879, 983
Stockarus <i>Alex.</i>	25, 26, 27, 174, 182	Wachterus.	267
Stockarus <i>Francisc.</i>	535	Walterus.	428
Stuber.	275	Wedelius.	582
Syband.	5, 6	Weifs.	397, 402, 405, 406
Sydenhamus.	637	Welschius.	246
Sylvius.	574	Wepferus <i>Joh. Conr. Clar. Autoris Fil.</i>	8, 182, 219, 324, 375, 666
Tauvri.	117	Werenbeck.	331
Thabor.	275	Wetstein.	581
Thiermair.	531, 535, 536, 726	Wilhelmi.	80, 82
Trallianus.	344	Willisius.	93, 94, 188, 237, 305
Trincavellus.	830, 851		440, 461, 485, 486, 498, 507,
Tritt.	937, 982		510, 538, 540, 541
Tulpius.	428, 537, 846, 851, 959	Winckler.	117
Tzernellus.	277	Wipflinus.	238, 239
Varolius.	538	Wolff.	428
à Vega.	848	Zacchias.	33, 344, 410
Verzafcha.	246, 424, 428	Zachmann.	31, 32
Vicarius.	649	Zecchius.	698
Vieuffens.	237, 485, 704, 780	Zwingerus.	428
Villefranche.	112, 123		
Volkamerus.	109		





INDEX

Rerum maximè memorabilium,
In hisce OBSERVATIONIBUS contentarum.

A

- A** Bietis lachrymæ vulnus capitis consolidarunt. Pag. 30
 Abortus ex hæmorrhagia uteri V. S. non potuit præcaveri. 233
 Acidum, an efficiatur in corpore. 701
 - ventriculi flatus causat. 87
 Acidulæ Deinacenses in Hemisrania profunt. 152. In perturbatione spirituum. 200. 209. In palpitatio-
 ne cordis. 153. In tremore artu-
 um. 475. 476. In vertigine. 219
 220. In passione hypochondriaca
 specificæ. 342. In melancholiâ.
 351. 353.
 - Ebenhusanæ in Cephalalgia usur-
 patae. 76
 - Egranæ in contracturâ membro-
 rum profunt. 751
 - Fridricenses, quomodo contule-
 rint in Hemisrania & cervicis do-
 lore. 147. Vertiginem titubantem
 mitigarunt. 242.
 - Göppingenses in loquelæ vitio ad-
 hibitæ. 729. In perturbatione cere-
 bri. 200.
 - Griesbacenses Nephriticis profunt.
 659
 - St. Mauriti in affectu hypoch. &
 Epileps. non commend. 621. Non
 levârunt gravitatem capitis. 200
 - Ripplisavienses quid in Catarrho-
 so. 648. In Melancholia, bonæ. 344
 - Sulzbacenses, quid egerint in stupo-
 re fœmorum. &c. 689
 - Sulzenes tollunt vomitum matu-
 tinum. 268

- Swalbacenses in afflictionibus hy-
 stericis optimæ. 63. In hemicra-
 nia frustranæ. 151. In perturba-
 tione cerebri proficua. 201. Ver-
 tiginem mitigarunt. 263. Intem-
 pestivè potæ, serum acre in cerebro
 augment. 280. 281. In Epileptica gra-
 vida cum fructu potæ. 628.
 - Vallis Petrinæ, quemnam habeant
 effectum in tumoribus faucium ve-
 nereis. 945
 Acidulæ generaliter sumtæ; In con-
 vulsivis motibus aliquando com-
 modè bibuntur. 486. 554. 555. 637
 - Bilis & seri acrimoniam temperant.
 156. 162
 - in Colicâ biliosa profunt. 512
 - Colicam atque Paresin tollunt. 469
 - Epilepsiam non tollunt. 577. 591
 631
 - In hypochondr. affectu utiles. 132
 - Inflammant quandoque. 107
 - Sæpe lympham intra cranium au-
 gent. 710
 - Quænam in mania profint. 328
 329. 331
 - In Nephritide profunt. 422
 - In Resolutione lentorum & visci-
 dorum humorum proficua. 708
 - In tussi suspectæ. 640
 - Spirituosæ in vertigine nocent. 247
 ibid. non semper tutæ. 232. 250. 301
 interdum tamen bonæ. 302.
 - Incuriæ potæ, vel non excretæ,
 quænam mala post se trahant. 117
 K k k k k k Parti-

INDEX.

- Partibus robur conciliant loco bal-
neorum usurpatæ. 977
- Acor ventriculi morbosus. 792
- Acrimonia humorum varia producit
symptomata. 154. 156. quomodo
corrigenda. ibid.
- Aër in paroxysmo vertiginoso in au-
rem quasi inflatus, quænam symp-
tomata producat. 234.
- frigidus à vulneribus capitis ar-
cendus. 40
- - Hemicranie causa. 141. 142
- - sæpius. Catarrhorum autor. 430.
- - 431
- quinam fugiendus ab iis, qui dolo-
ri capitis obnoxii. 142. 143. aut in
Hemiplegia. 720.
- quinam eligendus pro iis qui para-
lysi alicujus partis laborant. 721
- Æstus volaticus sæminis frequens 99
- Affectus nervini, Convulsionem aut
Paresin minitantis, historia. 480. A-
nalysis, cum causis, &c. & cura. 481
- 482
- Ἀλαλία. 209
- Alkalia volatilia, quænam præcipua.
703
- Aloëticorum abusus inflationes & do-
lores hypochondriorum parit. 603
- Alvi constipatio, unde oriatur. 99. 161
- exoneratio molestissima. 81
- Ambra auribus indita, quid agat. 619
- & reliqua valde suaveolentia sæpe
spiritus animales turbant. 205. 206
- Amoris insani relatio historica. 316
- 317. Respons. ibid. Causæ & cura.
318
- Amputatio membri, per consensum
Epilepsiam excitantis, an suaden-
da. 632
- Anchylops. 822. 824. 839
- Aneurisma vasorum tenuis meningis,
quibus signis cognoscendum. 93
- in arteriis meningum unde dignos-
catur. 76
- Angor circa præcordia. 209
- Animi deliquia frequentia à variis
causis. 185
- labores nimis intensi spiritus con-
sumunt, & humores aqueos in cere-
bro cumulant. 279
- Anodyna in perturbatione spirituum
animalium non semper profunt. 204
- 206. 207
- Antiscorbutica. 67. 154. 155
- Anxietas s. dolor compressivus præ-
cordiorum. 493
- Aphonia cum surditate ab hydroce-
phalo. 254
- cum motibus convulsivis. 534. 545
- à vermibus. 569
- Aphthæ ab acrimonia feri sanguinis.
69
- Apophlegmatizantia in auditus diffi-
cultate profunt. 889
- Apoplexia ab abscessu cerebri. 360
- ab abusu fumi tabaci. 601
- mortui ferè omnes livescunt. 683
- Apoplexiæ causæ. 21. 94
- imminentis præsagia. 280. 358
- indicia. 16
- quomodo statim medendum. 394
- Prodromi. 388. 642. 643. Cura.
644. 645. 646
- - prægressis varii generis catarrhis.
646. Indicationes curativæ. 647
- Symptomatum concurrentium e-
narratio ac resolutio. ibid. & 648
- Cura horum symptomatum. ibid.
- Uterior morbi enarratio à Dno D.
Brunnero tradita. 648. 649. 650. 651
- Curandi methodus. ibid. & 652. Ul-
terior valetudinis status descriptio.
653. 654. Cura ulterior. ibid. Mors.
655
- Metus, cum enarratione & resolu-
tione

INDEX.

- | | |
|--|---|
| <p>tione symptomatum. 655. 656. Cura. 657</p> <p>- Historia. 658. Præcedanea. 659</p> <p>- 660. Scholia in illam. 661. 662. 663</p> <p>- cum symptomatib. variis & insecutâ morte. 663. 664. Scholia. 665</p> <p>- fortissimæ historia. 665. 666. 667</p> <p>- Mors. 668. Scholia. 668. 669. 670</p> <p>- à casu symptomata. 670. 671. cum subjunctâ post mortem Anatome. ibid. & 672. 673. Binæ quæstiones circa lethalitatem vulnerum. 674</p> <p>- Epitaphium. ibid. & 675. 676.</p> <p>- varia symptomata, cum subjunctâ Anatome. 676. 677. 678</p> <p>- Reliquiæ, recensitæ ac resolutæ, cum consilio medico. 685</p> <p>- Appetitus spiritu vitriol. mart. restitutus. 383</p> <p>- Aqua alexiteria. 953</p> <p>- anti-Apoplectica. 228. 764</p> <p>- anti-Epileptica. 571. 589. 607</p> <p>- benedicta Rulandi, an in vertigine profit. 292</p> <p>- hysterica. 548. 556</p> <p>- intra meninges cerebri reperta. 182</p> <p>- Aquæ cephalicæ spirituosæ interdum noxiæ. 424. 543</p> <p>- minerales nimis frequenter usurpatæ ventriculum atterunt. 111. 112</p> <p>- Rochefortenses. 974</p> <p>- Spadanæ an in dyspnœa conveniant. 110</p> <p>- viridis Plateri descr. 125</p> <p>- Vitæ nervis glandulisque inimicæ. 74. 638</p> <p>- Aquilæ diu absque potu sustentatæ, tamen serum secernunt. 439</p> <p>- Ardor totius lateris dextri. 796. 797</p> <p>- Aromatica profunt maniacis. 322</p> <p>- Arteriæ in basi cranii ruptura. 21</p> <p>- Arteriotomia præsentissimum remedium in hemicrania. 131. 175. Cautelæ circa eandem observandæ.</p> | <p>145. In Phrenitide commendatur. 315</p> <p>- Arthritidi quomodo succurrendum. 157. Momentaneum tantum levamen afferunt Thermæ. 749</p> <p>- Arthritis oritur à lymphâ acri &c. 109</p> <p style="text-align: right;">188. 192</p> <p>- vaga. 185. 187. 236. 947. 948</p> <p>- fudoriferis cavetur. 187. 190</p> <p>- quomodo aliàs curanda. 233. 234</p> <p style="text-align: right;">237. 238. 241</p> <p>- Catarrhos avertit. 451</p> <p>- Arthritica an lactare debeat infantem? 240</p> <p>- Artuum resolutio, quomodo curata. 264. 265</p> <p>- Asa fœtida, affectus caput obtundentes levat. 195</p> <p>- Asthma, seu orthopnœa sicca, seu dyspnœa. 257. 262</p> <p>- à tuberculis pulmonum. 114. 123</p> <p>- cum Hemicrania. 178</p> <p>- Atrophia universalis non à cerebro derivanda. 537. Undenam ergo fiat. 543</p> <p>- Attemperantia sanguinis. 472</p> <p>- Auditûs imminuti signa quædam. 618</p> <p>- difficultatis cum tinnitu Historia 887. Resolutio, ibid. & 888. Indicationes curativæ. 889. 890</p> <p>- gravis cum tinnitu historia. 890-893. Resolutio. ibid. & 894. 895</p> <p>- Prognosis & cura. ibid. & 896-99</p> <p>- Abolitio à Parotide cancrosa. 895</p> <p>- Auris Cancer, vid. Cancer.</p> <p>- Aurium tinnitus. vid. Tinnitus.</p> <p>- unde oriatur. 149. 186. 191. 230</p> <p style="text-align: right;">310. 462. quomodo curetur. 141</p> <p style="text-align: right;">142. 154. 241.</p> <p>- Aurum Horizontale. 71. in Epilepsiâ utile. 605. 608. huic æquiparans medicamentum in Epilepsiâ pro secreto habitum. 634</p> <p style="text-align: right;">K k k k k 2 Aurum</p> |
|--|---|

INDEX.

- Aurum** ex pulv. Epil. March. diu in
ventriculo retentum. 495. 498
- B**
- Balneum** Canstad. in Paralyfi com-
mendatur. 755
- Balnea** in Epilepsia non tuta. 577. 582
- non resolvunt humores in cerebro
stagnantes. 547. 763
 - aquæ tepidæ communis dolores
artuum lancinantes sustulerunt. 275
 - commendantur in obtusione ca-
pitis. 193
 - in Arthritide vaga suspecta. 195
 - In Vertigine nocent. 232
 - nimis calida in Nephritide nocen-
tissima. 422
- Balsam.** cephalic. 260. 271. 348. 385
391. 401. 424. 514. 607.
- Βαρυκοία.** 137. 138. Cura. 140
890. 891. &c.
- Betæ** succus Nares mordet. 899
- Biliofa** dejectio unde oriatur. 99
- Biliosis** calida nocent. 535
- Bilis**, nimia per sedes deturbata, quid-
nam mali producat. 111
- & succus pancreat. acidior, unde
167
 - effervescens compescitur pulvere
stom. Pot. 187. 190
- Botium.** 483. 484
- Borborygmi** Abdominis obstructio-
nem in Mesenterio arguunt. 454
- Bregmatis** dolor ardentissimus. 106
- sinistri vulnus, &c. tempestatum
prænotiones causat. 204
- Bronchus** cum ariditate faucium. 442
- Bruma** serum in corpore cumulat. 392
- Bubones** inguinales quomodo Ilei
cum Peritonæo coalitum, &c. cau-
sare possint. 94
- quomodo curentur. 196
- Bubonocèle.** 108
- Bufones** pro amuleto usurp. in memo-
riâ abolitâ. 415
- Bulimos** in Catalepsi. 568. 569
- cum Cephalalgia. 101
- Butyrum**, an Hypochondriacis con-
veniat. 622
- C**
- Cachexiæ** causæ, & remedia contra
eam. 641. 642
- Calculus** sessilis renum : quomodo
curetur. 624. 625
- Cancer** Auris dextræ : ejus historia.
879. 880. Resolutio. ibid. Prog-
nosis & Cura. 881.
- Colli : ejus historia & cura. 978. 979
 - Oculi, vid. Oculus.
- Cancrofi** Tumoris signa quædam dia-
gnostica. 875
- Cancrosum** Miasma, quomodo ex-
pugnandum. 839. 840
- Cannabis** semen Maniacos curat. 331
- Capitis** dolor gravativus, unde. 63. 73
- punctorius. 107
 - cum variis symptomatibus : e-
jus historia & cura. 84. 85
 - Obtusio : descriptio variorum
symptomatum, & causarum tum
anteced. tum comitantium tum ef-
ficientium. 181. 185. Natura ejus
seu ratio formalis. 186. Resolutio
ibid. & 187. Indicationes curativæ.
ibid. Consilium D. D. Scretæ, ubi
recensentur causæ proximæ & re-
motæ. 188. 189. Prognosis, Pro-
phylaxis ac Therapia. ibid. & 190.
Diæta, qualis observ. ibid. Ulterior
ejus decursus & intermedii alii mor-
bi describuntur, ibid. & 191. Reso-
lutio. ibid. & 192. Consilium D.
Drelin. ibid. & 193. Consil. Me-
dicor. Anglor. ib. & 194. 195. Con-
clusa alia circa curam. ibid.
 - Sudor, unde. 311. 258
- Caput** sero turgidum cum sympto-
matibus

INDEX.

- matibus hystericis : morbi historia. 73. Causæ. 74. Cura. 75.
- Cardialgia** Elix. Propr. Parac. curata. 163. 168
- acidulis curata. 166. 167
- Caries** costæ. 183
- Ossium Nasi & orbitæ oculi, quomodo auferenda. 824. 825
 - Cranii. 119
 - & ulcera circa loca cariosa, quibus signis dignoscenda. 921
 - Palato imminens à Lue Venereâ: ejus historia. 954. 955. Consilium Medicum. ib. & 956. Indicationes curativæ & remedia ib. & 957. 958 959
- Cassia**, an virulenti quid habeat. 456
- Catalepsis**. 558. 564. 567. Symptomata in eâ notanda. 559. 563. 567. 568
- Ejus causæ variæ, scil. redundantia sanguinis, &c. 561. Phantasma memoriæ impressum. 568. Serum in cerebro stagnans. 569. Prognosis & cura. 560. 561. 563. 566. 569.
- Suffocationi ab utero similis: ejus symptomata varia. 570. 571. Cura. ibid. & 572. 573.
 - in Epilepsiam degenerans: ejus mira symptomata. 573. 574. 575. 578 579. Causæ variæ. 575. 576. 580
- Curandi methodus. 576. 577. 580 581
- à fumo carbonum. 361. 362
- Catarrhacta**, artificiosè deposita. &c. 143. Cautelæ circa depositionem observ. 144
- Catarrhi** varii generis, Apoplexiæ prodromi. 651
- ad duram Matrem, quibus ex causis & unde oriantur. 161
 - frequentes: eorum Historia. 428-432. Responsum Medicor. Paris. 433. Causa & curandi methodus. ibid. & 434. Resp. II. D. Raoult. 435. 436. ejusd. Respons. III. 437. Consil. & Respons. D. Autoris. 438 439. ubi monstratur, quænam sit eorum materia, &c. ibid. & 440. 441 442. 458. Causæ variæ. 442. 443
- Diagnosis genuina. 444. Prognosis ibid. Indicationes curativæ. 445 446. 447. Regulæ diæteticae. 448 449. Albinei Literæ ad Clar. Autorem, cum Consilio D. Th. Boneti, super hunc casum. 449. 450. 451 ubi traduntur seq. sc. Fluxionum prima origo & causæ. 452. 453. 454
- Indicationes curativæ & remedia. 455. Chirurgica, Pharmaceut. ib. & 456. 457. Diætetica. ib. & 458 462. Respons. D. Autoris ad præcedent. 458 - 462. Memoriale I. de ulteriore Ægri statu 463. 464
- Memoriale II. ibid. Memoriale III. 465. Responsum. ibid. & 466. Ulterior statûs morbi descriptio. ibid. & 468. 469.
- alia historia. 469. 470. Resolutio & cura. 471. 472
 - tenues, cum Consilio diætetico & curativo. 471. 472
 - sæpè à gravioribus morbis præservant. 421
- Catarrhus suffocativus cum asthma**. 217
- Catoche**. 662
- Cauterium actuale**, quibusn. ossibus cariosis tutò applicari queat. 825
- potentiale Parotidi applicitum. 141
 - - malè applic. 29
 - quomodo ejus rosio mitigetur. 30
- Cephalalgia**, quasi à Fascia capiti circumligatâ, &c. 75. Locus affectus, Dura Mater. 76. Causa, serum intra

INDEX.

- tra cranium effusum.* ibid. & 77. Indicationes curativæ, & indicata. ib. & 78.
- *periodica in Occipite.* 78. Loc. aff. *ut supr.* 79. causa, ead. & *Venus* & c. ibid. Cura ib. & 80.
 - *vehemens, periodica;* cum variis symptomatibus, causis, sede s. loco aff. Cura. 80. 81. 82.
 - *cum Rheumatismo.* 82. 83. Cura. 84
 - *cum symptomatibus hypochondriacis.* 85. Ejus sedes, *Membranae cerebri.* 86. Causæ 87. Cura. ib. & 88. 89. 90.
 - *Inflatione ventris.* 90. 91. Resolutio, *cum causis* & *modo.* 92. 93 94. Curationis methodus. 94. 95. 96
 - *aliis symptomatibus.* 97. Causa principalis, *lymphæ acris intra anfractus cerebri,* & c. 98. 99. Curandi ratio. ibid. & 100.
 - & *Hemicrania periodica.* 100. Resolutio. 101. 102. Cura. ibid.
 - Cephalæa,* ejus historia. 103. 106. Symptomata, causæ, sedes. 104. 106. Prognosis & indic. curat. 104. 105. 106 107
 - & *inveteratus humeri dolor:* varia symptomata eorumque causæ. 107. 108. 109. Cura. ibid.
 - *tubercula ad radicem linguæ & dyspnœa:* Historia morbi. 109. 110 Causa, *obstructiones indomitæ.* 111. 112. 119. 120. *remedia quænam hætenus usurpata,* & *quonam fructu.* ibid. Symptomata à tuberculis faucium excitata. 113. Asthmatis seu dyspnœæ vera causa. 114. Prognosis totius morbi. ib. Ulterior ejusdem historia à Cl. Autore consignata. 115-120. Indicationes curativæ ibid. & 121. Regulæ diæticæ. 122
 - Dubia aliquot circa curam occurrentia.* 123. Responsa ad illa 124
 - Ulterior curandi ratio,* ib. & 125.
 - Cephalica,* qualia convenientiis, qui sanguinem fervidiorem habent. 897
 - Cerebri commotio à Percussione:* varia symptomata describuntur. 24 25. Resolutio cum methodo curandi. 26. 27
 - *monstruosi cum Occipitis tumore in Infante recens nato descriptio.* 41 42. Abscissionis impossibilitas. ib. Anatome. ibid. & 43. allegata Analoga. ibid.
 - *Fœtus ab incussio Matri gravida Terrere descriptio.* 44. Anatome. ibid. & 45.
 - *Perturbatio.* vid. *Perturbatio.*
 - *Debilitas,* quomodo & quibus emendanda. 194. 195. 198. 216. 231
 - *Obtusio.* vid. *Obtusio.*
 - *Imbecillitas,* unde producat. 215
 - *nimis hum. causæ & sign.* 451. 452
 - Cerebrum,* quomodo corroborandum 247. 249. 260. 261. 290. 770. 771 774. 775.
 - *per essentiam læsum,* unde dignoscatur. 413
 - Chalybeata in pil. in Epilepsia adhibita.* 637
 - *ubinam profint.* 194
 - Chalybis infusum commendatur in resolvendo humore viscido sanguinem inquinante.* 708. 710
 - *in Chlorosi* 710
 - Chimicus empiricus in Cura Vertiginis refutatus.* 272
 - China chinæ despumationes seri co-ercet.* 120
 - Chlorosis à comestis pomis muria conditis.* 480
- Cholera

INDEX.

- Chocolata, an Emaciatitis profit. 432
 434. 447. 456. 461
- Cholera. 209. 210. quomodo curanda. 211
- Cibi & potus serofos humores generantes, quinam. 65
- Sanguinem impetuosius moventes, quinam. 65
- Cinnabaris usus in Cephalæa. 121
- Cinnabarina non ab omnibus Epilepticis tolerantur. 582
- Clavus hystericus. 547, 550. 552
- Clysteres in doloribus hæmorrhoidum cautè adhibendi. 199
- ubinam magnam operam præstent. 231
- Cœcitas cum Hemiplegiâ. 820
- à pertuso tendine Bicipitis in V. S. 529
- Coli vasa lactea. 161
- excrementa diutius retenta, quomodo ructus pariant. 161
- pigrities, Literatis familiaris, tardioris dejectionis causa est. 161
- Colicæ biliosæ signa quædam. 148
 469. 471. 629
- in Paresin degeneratio ab abusu purgantium. 511
- à sero acri productio. 758
- Nephriticæ, signa & causæ. 418. 419
- spasmodicæ cura. 313. 314
- proventus à diuturna constipationum ne alvi post puerperium. 863
- Collum obstipum, unde. 202
- Colluvies humorum excrementitiorum quomodo expurganda. 433
- Coma, unde producat. 198. 816
- quomodo curandum. 510
- Contabescencia, quomodo curanda. 178
- Contusio Capitis, ab illapso trunco ligneo. 1. eam sequuta symptomata. 2. Cura. ibid.
- - alia, ab acceptâ plagâ. symptomata superventa. 2. 3. cura. ib. & 4.
- - à percussione cum pugno in oculum sinistrum. 4. causa lethalitatis anatomicè demonstr. 5. 6
- - funesta ab alapa, ebrio inflictâ. 7 causa lethalitatis, &c. anatom. demonstrata, ibid.
- - à lapsu de equo. 8. cura. ibidem. Scholia super hunc casum. 9
- - cum læsione cranii, securi peractâ. varia symptomata. 9. 10. curandi methodus. ibid. & 11.
- - à casu cum cranii læsione: symptomata varia & cura. 11. 12.
- - funesta à casu. 12. Anatome. 13
- - seq. Apoplexiâ lethali: præcedanea. 13. 14. symptomata post lapsum. 15. methodus curandi. ib. & 16. signa mortifera. 16. anatome. 17
- Contusionum Capitis variæ observationes, easque secuta symptomata 530-34
- Contusiones in partibus glandulosis, periculosæ. 945
- Convulsiones à feri intra cranium effusione. 94
- à comestâ cicutariâ. 498
- Convulsio particularis: historia morbi. 482. 483. 484. Resolutio ib. & 485. cogitata Exc. D. D. Brunneri super hunc casum & methodus medendi. ib. & 486.
- - musculorum, cervicis & colli, &c. descripta à D. Platero. 486. 487
- Consilium D. Autoris, ubi monstrat sedem, causas, & curam 488-493
- - sive Tractus spasmodicus capitis cum hæmorrhoidibus cœcis, symptomatibus & cura. 493. 494. 495
- Convul-

INDEX.

- Convulsio mira. 495. 496. 497. Resolutio. 498. 499. curandi methodus. 499. 500
- Convulsiones infantis recens nati: historia & cura. 500. 501. 502. 503
- Convulsivi motus, *variis adhuc aliis affectibus stipati*, in *Matronâ* 25. annorum. 503. 504. 505. Resolutio, ubi traduntur causæ proximæ & remotæ. 505-508. Prognosis. ib. curandi ratio. 509-515.
- - in *Juvenculâ* 12. annorum 515-519. Resolutio. 519. 520. curandi methodus. 521. 522. Affectus in Pleuritidem mutati recensio. 523-526. Respons. 526. 527. sanitas restituta. ibid.
 - - Lateris dextri, *variores*, in *Filiolâ* 9. circiter annor. à D. Fabro descripti 527-530. Consilium D. Völteri. 530 531. Responsum D. Autoris 531 532. 533. curandi methodus. ibid. & 534.
 - - præced. Hemiplegiâ & Aphoniâ, in *Domicellâ* 10. annor. 534. Scholia, cum consiliis curativis varior. Medicor. 535. 536. Respons. Cl. Autoris. ib. & 537. 538. Locus affectus & causæ varior. symptomatum ib. & 539-543. indicationes curativæ. 543-547.
 - - cum clavo hysterico: historia, cum causis præcipuis 547. remedia, quænam data fuerint diversis temporibus. 548. 549. Ulterior descriptio statûs ægræ. ibid. & 550 Ratio formalis paroxysmorum. ib. & 551. Medicamenta. ib. Resolutio, ubi monstratur sedes morbi & causæ 552. Indicationes curativæ & remedia. 553.
- Cordis debilitas, quomodo emendanda. 216
- palpitatio cum Vertigine. 298
 - - ab Ideâ somni. 354
 - punctio à vertigine. 242. 243
 - resuscitatio anatomica. 539
- Corpora pituitosa in sinibus cerebri reperta. 94
- Coryza prope continua, cum variis aliis symptomatibus. 916. cura. 917
- Massam S. depurat. 311
 - suppressa, humores aquosos in cerebro cumulat. 305
- Cranii in sincipite sinus & cuniculi p. n. ab allisione. 40
- Rasio. 41
 - defectus in foetu monstroso. 45
- Crus medullosum cerebri, quomodo & per quas vias ab humoribus acerbis perfundi & lædi queat. 541
- Cucupha, in Memoriam abolitione prodest. 401. 402
- in auditu gravi convenit. 899
 - in tremore artuum gestanda. 476
- Cucurbitæ magnæ, quomodo applic. 16. 88
- ubinam feliciter fuerint adhibitæ. 703
 - serum attrahenti, cur æquiparetur cerebrum ab Hippocrate. 63. 719
- D
- Datura, inordinatum spirituum motum excitat. 520
- Debilitas cerebri, à quibus signis dignosc. &c. 685
- Decoctum lignor. sudorifer. in vertigine. 251. 706
- - In Hemicrania non improbandum. 176
 - cephalicum temperans. 898
 - purgans in Memoriam abolitâ. 405
 - trium santalor. in Phthisi prodest. 457. 461
 - laxativum. 953
 - sudoriferum. 490. 957
- Defluxio-

INDEX.

- Defluxiones ad fauces, quomodo curandæ. 89
- super Pectus, Capitis obtusiori superventæ. 190
 - dolorificæ ad cervicem, unde. 206
 - quomodo sistendæ. 199
- Deglutitionis impedimentum ab Hemisphæria. 141
- difficultas, seq. Hemiplegiâ. 537
- Delirium, à corruptione cerebri & meningum. 39
- melancholicum. 320, ejus causæ, & cura. 321, it. 351
- Dentes, quâ ratione firmandi. 308
- Dentis fistula. 91, conf. qq. Fistula.
- Dentium dolor à consensu in Hemisphæria. 165
- constrictio p. n. loquelam impediens. 729, 730, 731
 - relaxatio. unde. 309
- Diæta accurata, quid faciat ad debellandos morbos. 65
- qualis Melancholicis conveniat. 322
 - qualis in memoriæ abolitione observ. 370, 371, 385, 388, 410
 - qualis in auditu gravi. 899, 900
 - qualis conveniat iis, qui Catarrhis freq. sunt obnoxii. 430, 434, 435, 448
 - qualis eligenda in cura lactis. 468
 - in affectib. nerv. 482.
- Diaphoresis, feri exsuperantiam tollit. 652, 708
- Diaphoretica in macie non penitus damnanda. 445, 446
- Diarrhœa biliosa Hemisphæriam levavit. 152, 156
- ex abusu volatiliū producta. 706
 - spontanea, quosnam morbos levet. 175
 - à sero falso. 419, 420
 - sæpè à gravioribus morbis præservat. 421
- Phthificis lethalis. 446
- Digitorum impotentia à numeratâ multoties pecunia. 741
- Diuretica, quomodo usurpanda. 687
- nimium acria cautè adhibenda. 897
 - quâ ratione seligenda. ib. & 253, 512
 - sæpè nimis fundunt humores. 402
 - calida Phthificis obsunt. 437, quomodo seligenda pro Phthificis. 447
- Dolor punctorius duræ Matris, unde. 76
- orificii stomachi. 163, 167, ejus symptomata & cura. ib. conf. m. Cardialgia.
 - ab acrimonia feri. 174
 - Lateris pungens. 217
 - lancinans membrorum. 275, vini potu exasperatus. ib. & 280
 - Capitis constrictivus, & concussorius. 277, ejusdem & brachiorum Erysipelatodes. 585, 599, 602, 604
 - Brachii à Fonticulo. 444, 445
 - Osteocopus, unde. 312
 - Dorsi ab Ichore illabente in fistulam Medullæ spinalis. 39, 148
- Dulcia comesta hemisphæriam exasperant. 149, acrimoniam in ventriculo contrahunt. 150, interdum vertiginem movent. 287
- Dysenteria periculosa, unde. 209, 210
- opiatis curata. 196
- Dyspnœa, 109, ejus vera causa. 114
- conf. cas. de Cephalæa c. Dyspnœa. vid. quoque Asthma.
- Dysuria à Vesicatoriis nimis diu relictis. 71
- ## E
- Ebullitionis sensus intra Cerebrum. 413
- Ecstasis ab intensis studiis, &c. 208, 210
- Ejectio cruenta à crebris & violentis Purgantibus. 150
- Elæosaccharum cephalic. 606, 607, 798
- Electua

INDEX.

- Electuarium cephalic. 162, 193, 199
271, 290, 300, 308. 358, 393, 394
401, 607, 693, 709.
- Cephalico-sudoriferum. 706
 - - antiscorbutico-sudoriferum. 763
 - pro faucium ulcere. 953
 - lenitivum. 299, 300
 - contra Miasma cancrosum è corpore expugnandum. 839, 840
 - stomachicum. 253
 - sudoriferum. 971
- Elixiviatio salium in corpore ex chylo, quomodo fiat. 441
- Elix. Propr. Parac. in Vertigine non rejicitur. 293.
- Embrocatio Thermar. Fabariens. in Epilepsiâ, ambigua est. 622
- Emetica in affectibus soporosis, quomodo usurpanda. 299, 301
- Emollientia, quidnam in tumores can-
crosos agant. 875
- Emplastrum capiti impositum in Ver-
tigine. 229
- Cucum. asinin. Æginet. dolorem
capitis mitigat. 360
 - Willisii in stupore capitis, &c. cum
fructu adhibitum. 227
- Empyema, quomodo dignoscendum. 109
- Empyricus maniacos curans methodo
extraord. 323
- Emulsionum effectus in acore stoma-
chi. 145
- Enemata in convulsionibus Infant.
proficua 501, 502
- Epigastrii dextri dolor & tumor. 150
- Epilepsia à Vulnere capitis. 34, 36
- ejus paroxysmi frequentes ac fu-
nesti. 213
 - à Vermibus. 569
 - à Catalepsi. 573, 575
 - ab Hemiplegiâ. vid. Hemiplegia.
 - imminens; ejus historia. 581, cu-
ra. 583
- incipiens, descripta & resoluta. 583
 - curandi methodus. 584, 585
 - cum symptomatibus antecedenti-
bus, concomitantibus & sequenti-
bus descripta. it. cura. 585-590
 - cum Mania: ejus symptomata &
causæ. 590, 591, 592, Resolutio. 593
 - Prognosis & cura. 594, 595, Mors à
convulsionibus maniacis. 596
 - cum symptomatibus hypochon-
driacis. 596-601, Resolutio horum
symptomatum. 602, idiopathicam
esse probatur argumentis. 603, cau-
sa proxima est serum acre intra cra-
nium extravasatum. ibidem & 604
 - causa prædisponens quænam. ibid.
 - Prognosis. ibid. & 605, indicatio-
nes curativæ. ib. Diæta VI. rerum
n. n. 606. Medicamenta ib. & 607
 - Ulterior symptomatum, paroxys-
morum, ac statûs morbi enarratio.
ibid. & 608-623, medicamenta in
usum commendata. ib. & 624.
 - cum Calculo sessili: symptomata
varia describ. 624, cura proponitur.
625, 626
 - per consensum: historia morbi 626-
629, Responsio, de causis & natura
morbi. ib. cura. 630
 - - alia in juvene. 631, curandi me-
thodus. 632
 - Hysterica seq. Phthisi. Relatio his-
torica morbi. 632, 633, Analysis e-
jus. ib. indicationes curativæ. ib. &
634, 635, 636, sedes morbi. ib. ra-
tio agendorum. 637, 638, ratio
symptomatum. ib. & 639, 640, 641
 - prognosis. ib. cura, impr. quoad tus-
sim, &c. 642.
- Equitatio calculosis nocet. 148, 214
- Erotomania; ejus relatio historica. 319
320, Resolutio, ubi traditur sedes
seu

INDEX.

- seu pars affecta; causa procatactica;
causa proxima, 321, Prognosis &
curandi ratio D. Groyan. ib. & 322,
Respons. D. Autoris, cum diagnosi,
prognosi ac therapia, 323, 324.
- Errhinum maximè celebratum. 252
alia. 899
- Erriphysema. 844
- Errores in diæta cruditates cumulant.
222
- Erysipelas Capitis. 314, 981, confer.
Dolor capitis Erysipelatod.
- Tibiæ. 324, itid. à Fonticulis. 250.
445, 577.
- Essentia diaphoretica. 260
- Essere Arabum. 136, 138, 152, 156, 870
- Exæstuatio post pastum, unde prove-
niat. 131
- Excoctio humoris falsi in stomacho.
164
- Excoriationes in corpore, sanguinis
acredinem denotant. 417
- Externa anti-paralytica non multum
profunt. 707, cur? ibid.
- Extracti Cathol. Parac. descriptio. 125
- F
- Faciei color citrinus, &c. seri abun-
dantiam in corpore arguit. 425
- Fascinum inane cum melanchol. 333
- Fatuus Apoplecticus: ejus historia c.
omnibus circumstantiis recensetur.
679-682, cultro anatomico subjec-
tus examinatur. 683, 684
- Faucium dolor à tuberculis. 112
- Ulcera. 951. quomodo curanda. ib.
& 952, 953.
- Febre continuâ defuncti cadaver aper-
tum. 6
- laborantes, quomodo curandi.
196, abusus saccharator. eam rursus
contrahit. ibid.
- inflammationes oculorum aufe-
runtur. 863
- detenti sanguinem accensum ha-
- bent. 192, 443
- Febris perpetua à sanguine ebulliente.
108
- putrida linguam aridam comitan-
tem habet. 116. putrida, & non pu-
trida quosnam invadat. 454
- Ungarica. 190
- Catarrhalis. 429, 454, ejus quædam
signa. 523
- Synochos putrida. 430, quomodo
curata. ib. & 431.
- à nimio mœrore. 431
- frequens serum falsissimum & acre
generat in corpore. 441, 542
- intermittens, bili fomitem debet.
443
- lenta, causa suppressionis mensium.
640
- Ephemeræ natura & cura. 453
- Ephemera malè curata in Hecticam
transit. 453
- intermittens quotidiana, s. tertiana
duplex. 463
- Febrilium symptomatum causæ
quædam. 405
- Febribus quænam corpora maxime
sint obnoxia. 453
- Fermentatio ciborum in ventriculo.
160
- humorum est catarrh. causa. 452
- in corpore exploditur. 702
- Ficus Oculorum. 851
- Fimi equini exhalationes nitrosæ, hu-
mores fundunt 899
- Fissuræ cranii lethales à casu. 672
- symptomata & cura. 23
- quomodo explorandæ. 12
- Fistula dentium. 735, confer. m. Den-
tis fistul.
- lachrymalis post Anchylopem ma-
lè curatum occasione Odontalgia.
822, 823, Resolutio. 824, 825, me-
thodus curandi. ib. & 826.
- Llllll 2 Flatu-

INDEX.

- | | |
|--|--|
| <p>Flatus unde producantur. 156</p> <p>- sub cute non adeo facile oriuntur, aut dissipantur. 484</p> <p>Fluor albus muliebris. 518</p> <p>Fluxio quid propriè sit. 452, 453</p> <p>Fluxus cœliacus vasa lactea obstructa innuit. 117, 294</p> <p>Fœcum alvinarum nimis diuturna retentio acrimoniæ humorum ansam præbet. 542</p> <p>Fomentum ad canculos. 979</p> <p>Fonticuli: ubinam proficui. 99</p> <p>- in Hemicraniâ profunt. 151, 175</p> <p>- in qua parte excitentur commodius. 168</p> <p>- in obtusione capitis profunt. 187
190, 192, 194</p> <p>- in Hemiplegiâ. 758, 761, 771, 772
775, 782, 788</p> <p>- in Vertigine. 222, 231, 244, 248
250, 255, 261, 277, 281, 286, 290
380</p> <p>- in guttâ serenâ. 771, 868. 874</p> <p>- in Memoriae abolitione. 365, 367
382, 385, 388, 391, 398, in ejus defectu. 424, 455</p> <p>- in Aurium tinnitu. 886</p> <p>- in Auditûs difficultate. 889, 896</p> <p>- in Catarrhis. 430, 445, ubinam excitandi. 461</p> <p>- in Fœtore narium. 921</p> <p>- in Ozæna. 926, 929</p> <p>- in genæ Ulcere. 935</p> <p>- in motibus convulsivis. 544</p> <p>- in Affectibus nervinis. 482</p> <p>- in Perturbatione spirituum animalium. 205, 207</p> <p>- in Epilepsia. 577, 634</p> <p>- in pedibus facti, quænam incommoda excitent. 445</p> <p>Formicationis sensus per brachium ad laryngem usque tendens, & loquelam intercipiens. 364, 365</p> <p>Frictiones in Hemiplegiâ egregiè pro-</p> | <p>sunt. 761, in Paralyfi non spernend. 707, in sensu formicationis extern. qualicunque profunt. 208</p> <p>Frigus cerebro inimicum. 202, 208</p> <p>Fuligines an linguam exarescant. 115
116</p> <p>Fungi cerebri, quomodo auferendi. 37</p> <p>Furunculi in Fronte & Occipite. 108</p> <p>- in habitu corporis. 171</p> <p>- post aurem suppur. & curat. 179</p> <p>- in variis partib. suppurati. 863</p> <p style="text-align: center;">G</p> <p>Gargarismus adstringens & refriger. pro Ulcere faucium. 953</p> <p>Gelatina antiscorbutica. 155</p> <p>- cephalicis alterata. 290, 479, 513</p> <p>- temperans in hæmorrhagia narium. 910</p> <p>Gelatinæ in Macie tabif. profunt. 124</p> <p>- in Hemicraniâ præscript. 139, 157</p> <p>- in pertinacissimis generis nervosi affectibus valdè profunt. 513</p> <p>Genarum abscessus: Historia morbi, cum methodo medendi præcedanea. 929, 930, Resolutio. 931, 932 causa proxima. ib. cura. ib. & 933
934, 935</p> <p>Genæ sinistrae ulcera fistulosa cum dolore Arthritico: historia, Resolutio & methodus curandi. 935, 936</p> <p>Gingivæ tumidæ, atro-rubentes cum Arthritide vagâ. 947, 948, Analysis ib. cura. 949, finis morbi funest. 950</p> <p>- à sero. 309, 312</p> <p>Glandulæ ad radicem linguæ. 115</p> <p>- subcutaneæ. 45</p> <p>- Bronchiales. 442</p> <p>- Mesenterii obstructæ in Tabidis & Hydropicis. 542</p> <p>- pituitariæ usus. 305, 306</p> <p>Glandularum intestinalium humor unde proveniat. 118</p> <p>- durities, unde. 23, 74, 121</p> <p>- Mese-</p> |
|--|--|

INDEX.

- Mesenterii obstructio catarrhorum causa esse potest. &c. 454, 460
 - Axillarium tumefactio. 474
 - Glaucoma. 864
 - cum vertigine tenebricosa. 304
 - Gonorrhœa quomodo curata. 196
 - unde proveniat. 612
 - virulenta. 689, 690
 - oleo olivar. manè epoto abacta. 170
 - Gossypium auribus indendum in auditu gravi, quale. 899, 901
 - Gravitatis sensus in vertice, &c. memoriæ abolitionem præcedens. 363
 - 367, id. Vesicatoriis aufertur. 368
 - Guajaci decoctum. &c. verè balsamicum est. 754
 - Guttæ rosaceæ historia. 973, 974, Resolutio. ibid. cura. 975.
 - cum impetigine descriptio. 976
 - curandi methodus. 977
 - Gutta serena, unde producat. 94, ejus diagnosi. 865, curatur setaceo. 605, 740
 - Alia ejus historiæ 867, 868, 869
 - 870, 871, 872, 873, methodus mendendi. ibid. & 874.
- H
- Hæmoptœ. 496
 - Hæmorrhagia Narium: historia. 907
 - cura. ibid. & 908, Respons. ibid. & 909, Prognosis. ibid. curandi methodus. 910
 - alia historia. 910-913, Resolutio, cum causis variis. ibid. & 914, 915
 - curationis modus. ibid.
 - Hæmorrhagiæ periculosa produci possunt per abusum volatiliū. 706
 - Hæmorrhoides ab usu clysterum tumefactæ. 99
 - cœcæ. 493, 494
 - tumentes aut dolentes quomodo curandæ. 100, 393, 394, 395
 - cessantes multa mala producunt. 609
 - in Epilepsiâ convenienter aperiuntur. it. in Hypochondriorum dolore. 612, it. in obtusione capitis. 194
 - it. in Hemicraniâ. 168, an in morbis catarrhosis utiliter aperiuntur? 461
 - Hæreditaria labes sæpè morbi implicati causa est. 69, 85, 601, 604, 624
 - Helleborismus in maniâ commend. 328, 332, in melancholiâ. 336
 - Hemicrania externa: recensio statûs morbi & symptomatum. 125, 126
 - causarum. ib. & 127, curæ. ib. & 128
 - periodica: Mala eam prægressa. 129, sedes in specie explicatur, & reliqua symptomata diversis temporibus observata, cum eor. causis. ib. & 130. Resolutio dictorum. ib. & 131, indicationes curativæ, ibid. remedia. 132.
 - alternatim nunc dextrum nunc sinistrum latus occupans. 132, Resolutio, cum causis & cura. 133, 134
 - sæva: recensio statûs morbi & hactenus applicatorum. 134, 135, Resolutio casûs, & vera sedes malî. ib. curandi methodus. ib. & 136.
 - seq. Βαρυγκοία, prægresso Effere Arabum: symptomatum decursus enarratur. 136, 137, Resolutio, circa causas & curandi method. 138
 - 139, 140
 - cui Parotis supervenit: ejus causæ, symptomata & cura. 140, 141, 142
 - 143
 - post iteratam puncturam ad depouendam catarrhactam. 143, 144, cura. ibid. & 145, 146.
 - & cervicis dolor mirus: symptomata prægressa, concomitantia. 146
 - 147, nocentia & juvantia adhib. ib. alia circumstantiæ notatu dignæ. ibid.
- Llllll 3

INDEX.

- ibid. Resolutio de statu totius morbi. 148, variæ causæ morbi complicati indicantur. ib. curandi methodus per acidulas, &c. ibid.
- cum aliis affectibus, *tam præcedaneis, quàm comitantibus*. 148, 149
- Resolutio, ubi traditur causa proxima. &c. ib. & 150, Prognosis & cura. 150
- - - symptomatibus, *tùm prægressis, tum concomitantibus*. 150, 151
- Resolutio casus, cum causis & curandi methodo. ibid.
- - symptomat. hypochondr. 152, 153, remedia, quænam hætenus usurpata. ibid. porro præscripta à diversis Medicis. 154, 155, Resolutio totius casus. ibid. & 156, cura ulterior. ibid. & 157.
 - - affectu hypochondriaco : historica relatio symptomatum. 158 159, Resolutio, ubi describuntur loca affecta & causæ proximæ variorum horum symptomatum. 159 160, 161, 167, methodus medendi, proponitur. 161, 162, 163, Relatio de statu valetudinis ulteriore. 163 164, 165, Respons. medic. 166, 167 indicationes curativæ subjunctæ. ib. & 168.
 - cum symptomatib. Venereis. 168 169, 170, Resolutio cum causis & curandi methodo. ibid. & 171.
 - funesta cum Scrophulis, subjunctâ Anatome: symptomata antecedentia, & comitantia. 172, 173, Resolutio, ubi traditur sedes & causa proxima. &c. 174, Prognosis. 175, indicationes curativæ & remedia. ib. Diæta, quænam observ. 176, Ulterior valetudinis status descriptio. ib. & 177, Omnium deterioratio. 178 179, 180, Descriptio accurata totius morbi & symptomatum ad mortem usque. 181, 182, Anatome 182 183, 184.
- ab obstructis naribus. 94
 - à sero acri. 106
 - cum Ophthalmiâ. 858
- Hemiplegia post perturbationem mentis. 214
- per consensum. 265
 - post Febrem Petechialem. 740
 - in puero, iterum curata. 656
 - à vomitu valido in colica Nephritica. 421
 - symptomat. præced. & ipsam invasionem comitantia. 759, cura. 760, Resolutio, cum Diagnosi & Prognosi ac Therapiâ. 761.
- Hemiplegiæ principium : descriptio symptomatum antecedentium & comitantium. 757, Resolutio, cum locis affectis & curandi methodo. 758, 759
- casus recensetur. 762, Consil. exhibitum. ibid. causa proxima, Prognosis & cura. ibid. & 763, 764, 765
 - status & invasionis morbi recensio 766, 767, Analysis ib. causæ, cum indicationibus curativis & remed. 768, 769, Diætæ observ. 770.
 - Alia historia. 771, 772, Resolutio & cura ibid.
 - symptomata, tum præcedanea, tum comitantia, tum conseq. 773, 774, Resolutio cum cura. ibid. & 775.
 - Alia historia. 775, 776, Scholia ib.
 - - - 777, 778, indicationes curativæ. ib. & 779, Ulterior status morbi recensio. 780, 783, 784, 785, Responsum. 781, 782, 783, Resolutio recension. ibid. & 785, 786, indicationes curativæ, ib. remedia 787-792, Memoriale de ulteriore valetudinis

INDEX.

- tudinis statu. 793, 794, Respons. ad hoc Memoriale. ib. 795, Prognosis. ibid. cura lactis rursus commendatur. ib. & 796.
- species mira. 796, 797, Resolutio. ib. Medela. 798.
- Hemipleg. lateris sin. cum motu convulsivo post Hemicraniam: describitur quoad symptomata & curam jamjam adhibitam. 798, 799, 800, 801, 802, causa proxima. ibid. cura. 803, Ulterior statûs morbi & gestorum enarratio. 804, 805.
- sequente Epilepsiâ: historia morbi. 805, 806, cura. ibid. Ulterior enarratio. 807, 808, Resolutio. ib. indicationes curativæ. ib. & 809, Ulterior relatio de statu morbi. ib. & 810, cura Epilepsiæ superventæ. ib. Ulterior recensio symptomatum ad mortem usque. ib. & 811.
 - post Apoplexiam prægressâ hemicraniâ. 811, 812, Resolutio ib. & 813, cura. ib. & 814, Ulterior relatio de statu morbi, deque operatione medicamentorum. 815, 816.
 - cum loquelæ vitio. 816, 817, Resolutio & curandi method. ib. & 818
 - prægresso asthmate. 818, Resolutio. ib. Prognosis & cura. 819.
 - seq. cachexiâ: historia morbi. 819, 820, Analysis symptomatum, & curandi method. 821, 822.
- Hepatis abscessus. 183
- magnitudo stupenda. 45
 - obstructio non gignit vertigin. 288
 - - quomodo dignoscenda. 117
- Hernia intestinalis. 263
- Hirudines quid præstent. 77, iidem post aures applic. in Phrenitide profunt. 315, it. in Hemicraniâ. 146, Hypochondriacis magis profunt quàm V.S. 455, Ano applic. in Vertigine commendantur. 299.
- Horror febrilis, &c. à perlustratione scriptorum situ contractorum. 184, 187, 189
- Humores acres non semper producunt motus convulsivos. 540, A quibusnam causis generentur & cumulentur in cerebro. 541, 542.
- intra cranium gravantes, quibusnam signis dignoscantur & quomodo iis medendum. 369, 379.
 - melancholici quomodo edulcorandi. 342
- Hydragoga. 252
- Hydrocephalus, in puello 5. annorum infelicitè sectus à quodam Chirurgo. 49
- septem mens. cum symptomatibus per 5. mens. ad mortem usque durantibus. 50
 - in fœtu præmaturo. 51, Anatome. 52
 - - puella 8. septimanar. 52, convolutionibus emortua. 53
 - - fœtu mortuo enixo. 53, Anatome. 54, 55, 56
 - - in infante 4. septimanarum mortuo brevi post. 56, 57, Anatome. 58, 59
 - - puellâ 24. septimanar. 59, Anatome. 60
 - - - quinquenni valdè monstruosus. 61
 - cum sensuum integritate. 541
 - seq. vertiginetibus. vid. Vertigo.
- Hydrops imminens. 114, 862
- product. ab Acidulis. 117
 - - à perversâ lactis curâ. 636
 - sæpe curatur sudoriferis. 511
 - cerebri 251, 359, vid. etiam Hydrocephalus.
 - à frequentibus Hæmorrhagiis. 853
- Hydro-

INDEX.

- Hydropici ab acrimonia feri vix convelluntur. 540, 541
- Hypercatharsis quomodo sistatur. 702
- Hypochondriaci clysteribus abutentes copiosos & lentos humores in intestinis colligunt. 118
- purgantia non semper ferunt. 406
 - quibusnam plerumque morbis occumbant. 409
 - difficulter curantur. ibid.
- Hypochondriorum affectiones sunt rebelles. 65, earum prima rudimenta. 160, 161, eis similia symptomata. 417, proveniunt sæpe à ventriculo. &c. 609, ab humorum falsugine &c. 114, quomodo compescantur. 87, 203.
- Obstructiones, unde. 117, quomodo dignoscendæ ibid. & 206, 210
 - strictio. 219, eor. dolor. 245.
- I
- Ichoris effluxus per capitis vulnera, convulsiones, &c. avertit. 39
- Icterus oritur à bile corporis habitum pervadente. 108
- à comestâ coxâ bufonis. 417
- Ictus in vertice cephalalgiam & Paralylin produxit. 533
- Jejunium diuturnum bilem acuit. 168
- Impedimenta aeris effluxum ex auribus remorantia, quænam. 882, 885
- Impetigo faciei & vari: relatio historica 966-969, Respons. med. 970, methodus med. 967, 968, 971, 972, 973
- frontis. 690, 692
- Impotentia brachii dextri à morbillis proveniens. 737, 738, 739, Consilium medicum, in quo impedimentum principale indicatur. 739, 740
- 741, 745, cura. 742-746
- Incessus: eamque præcedentia & comitantia symptomata. 747, 748
 - Resolutio. ibid. causa proxima. 749
- 753, contra-indicantia & convenientia. ibid. Ulterior statûs morbi descriptio cum Respons. 750-753. alia statûs morbi enarratio. 754, responsum aliud ib. & 755.
- Incubus fortior. 259, ei affinis affectus. 204
- Inflammationis symptom. signa. 875
- Infusum laxans mitius. 522
- Insomnia inquieta à cruditate humorum. 160
- Intemperies viscerum calida acres humores generat. 63, 77, eadem quidnam ad vertiginem contribuat, &c. 298, quomodo emendanda. ib. & 299, ead. catarrhos causat, &c. 433
- 443, quomodo corrigenda. 433.
- Intertrigo. 396
- Intestinum Ileum in pectoris cavo re-pertum. 45
- Intestinorum concretio p. n. in Herniâ. 17
- Intumescencia in suffocatis. 39, unde. 40
- Inustio cum lapide caustico in dorsum in Phthisi imminente laudatur. 455
- Ira & mœror Hemicraniam accelerant. 147, itid. Ira & terror. 153
- Irritatio nervor. quidn. producat. 539
- Ischuria. 181, 182
- Italica methodus præscribendi catartica. 456
- Julepus refrigerans in ulc. fauc. 953
- Juscula sanguinis acrimoniam emendantia, quom. paranda. 139, 154, 155
- cephalica. 211, 228, 247
 - herbis sanguin. purific. alterata. 353
- L
- Labii superioris & nasi ulcus serpens; descript. & curat. 942
- Lac Asinin. prodest in Cephalæa, &c. 108, 109. In Tuberculis Faucium. 112,

INDEX.

II2, II3, in Catarrhis frequentibus.
434, 436, 437, 438, in catarrhis ad
Phthisin tendentibus. 447, 449. 458
cur tabidis præscribatur? 453. ejus
curam in Podagrâ & Catarrhis, *vi-
num* depravat. 462, 468, prodest
in doloribus artuum lancinantibus,
&c. 275.

Lactēs caprini serum cum succis herbarum antiscorbutic. obstructions referat. 68, idem cum herbis sanguinem edulcorantibus in melancholiâ prodest. 342, 344, 345, idem plantis refriger. temperatum in affectibus convulsivis prodest. 488.

- - - alcali volatili turget. 322. idem
commendatur in Erotomaniâ. ibid.

Cura tollit Podagram. 109, 447,
513, 577, 792, 794, 795, it. spasmos
flatulentos 577.

- in Epilepsia ambigua. 577. in eadem proficua. 632, 636, 638.

- - in Hemiplegia. 782, 792, 795.

- non semper prodest in doloribus
capitis. 105, in Hemicraniâ seq. con-
tabescentiâ, benè tolerata. 178, Pul-
monibus prodest. 438, Massam san-
guineam emendat. 465, Colicam
biliosam cum horrendis convulsio-
nibus sustulit.

- - quânam methodo adhibenda.
§13, eam præcedens præparatio
qualis esse debeat. ibid.

Lac naribus attractum Cephalalgiam
mitigat. 81, 157, mucos crassos re-
solvit. 199

- reprimētia medicamenta. 73

retropulsum symptomata hysterica renovat. 72

- ejus defectus post partum à matris
mœrore. 43

Lachrymæ multæ labefactant cere-

brum.

311, 312

Laconica in Hemiplegiâ non conve-
niunt. 818

Lapicidæ Phthifi mortui. 444

Lapilli in Glandulâ pineali reperti. 672

- intra Pulmones, quid pariant. 110

Laryngi incidentes liquores in Paraly-
fi, suffocationem intentant. 16, 21

Lassitudo spontan. à vaporibus è fodi-
nâ cæmeterii provent. 184, 187, 189

Lien sanguinem non fermentat. 77, 161
306, 311, Ventriculo vel Cerebro

nihil tribuit. 161, 346, habet sanguinem ut reliq. viscer. &c. 288, sanguis

nem præparat ad secretionem bilis
in Hepate. 118, 311, ejus affectus

sunt rebelles. 65.
Linguae mucositas, visciditas, ariditas

- ariditas à secundinis corruptis 116

it. ab Erysipelate Tibiarum. ibid. it.
ab hausto butyro fervido. ibid.

Siccitas, unde. 420

Tumor cum folliculo. 250

Linimentum contra Nephritidem. 422

- ophtalmicum D. Autoris. 809

Liquor cephalicus in perturbatione
cerebri utilis. 201

antiepilepticus. § 10

Lochia à aquis destillatis promota. 828
Loquelæ interceptio à vulnere Capi-

tis. 36, 37

- imminutio à serosa colluvie, *notatu digniss.* 62, 64.

- Impedimentum. 713, 714, Resp.
medicum ubi enumerantur causæ

& locus affectus. 714, 715, Prognosis & Cura ibid. & 716, 717. Aliud

Consilium à Medicis Bavaricis ægro
exhibuitur 718. 719. 720. 721. Cu

ra morbi, & recensio ulterioris morbi statûs à pag. 721. - 729.

M m m m m m - pecu.

M m m m m m

INDEX.

- peculiare vitium, cum variis symptomatibus, loco affecto, & methodo curandi. 729-737.
 - Vitium aliud. 389, 390
 - - cum Hemiplegia. vid. Hemipleg.
 - - & linguæ gravitas, unde. 380
 - Lues frigida. 120
 - Luis Venereæ signa. 689, Cura ejusdem. 690-693. eâ affecti, quales habeant humores. 955, 956, quomodo tractandi. 956, 957.
 - Lumbago post Hemicraniam sedatam salutaris. 534
 - cum Febre continuâ. 196
 - ejus quædam signa diagnostica. 629
 - it. 210, 220, 276, 753, ejus causæ & cura. 99, 108.
 - Lumbrici lati Excretio. 234
 - - quomodo sit promovenda. 238
 - eadem purgante facta. 239, 240
 - - Vertiginis & Cephalalgiae causa esse possunt. 230
 - Lymphæ acrimonia in corpore, unde. 203, quomodo mitiganda. ibid.
 - paucitas in sanguine non est argumentum, quod illa non possit alicubi in corpore stagnare. 312
 - redundantia, quibusnam absorbeatur. 352, quænam ejus redund. signa. 305, 761, quomodo corrigenda ac discutienda. ibid.
 - revulsio à cerebro, quâ ratione fiat. 289
 - stagnatio intra cranium, quibusnam signis dignoscatur. 710, quibusnam remediis curetur. 862. 863
 - Lupi & canes, cur æquè hyeme ac æstate rabidi fiant. 541
- M
- Maciei causæ, quænam. 444
 - Macies ingruens cum febre, quomodo tractanda. 124
 - Mammæ areæ impetigo, quomodo curetur. 216
 - cancrofæ ablatio & consolidatio. 840
 - Mandibulæ inferioris fragor, unde. 720
 - Maniæ historia. 324, 325, Resolutio, cum diagnosi, causis & indicationibus curativis. ibid. & 326.
 - - alia. 327, 328, & 329, 330, curandi methodus. ibid. & 329, 331, 332
 - Manna pectori amica est; ejusque humores serofos bene purgat. 456.
 - quænam habeat incommoda; & quomodo adulteretur. 461
 - Marasmus senilis oritur ab humiditatis radicalis defectu. 192
 - Martialia in vertigine titubante cum motibus convulsivis commendantur. 274
 - Massæ sanguineæ acrimonia, quomodo temperanda. 433, 434
 - Masticatoria, qualia in Hemicraniam profint. 175, in vertigine. 229, 253
 - in auditu gravi. 899
 - Maturantia abscessus. 875
 - Maxillæ infer. caries cum carne fungosa gingivæ. 938, 939, Respons. D. Autor. ad casum propositum. ib. & 940, curandi methodus. ibid. Ulterior relatio. ibid. & 941, Responsum. ib. & 942.
 - Medicamenta caput roborantia. 142
 - quænam in Erotomaniam commendanda. 322
 - Meditationes intensæ, &c. dilatant cerebri poros. 358, eosd. relaxant. 202
 - Medullæ spinalis afflictæ signa. 753
 - - debilitas contrahitur à Vener. 692
 - Melancholiæ historia in Sene. 332
 - 333, 334, varia conclusa medica super hunc casum, cum indicationibus curativis 334-338.
 - - in

INDEX.

- - *in Juvene* 18. annor. 339, 340
Consilium à Cl. Autore exhibitum. 341, 342
- - *in Viro* 52. annor. 343, Scholia
in hunc casum, cum methodo cu-
randi. 344, 345
- - *alia* 345, 346, Consilium me-
dicum cum indicationibus curati-
vis & remed. ib. & 347, 348.
- - - *Viri* 46. annor, 349, Resolu-
tio cum remediis. 350, 351.
- - cum suffocatione ab utero. 351
352, Consilium cum methodo me-
dendi ac remediis. ib. & 353. victus
ratio. 354.
- Meliceris. 934
- Membrorum impotentia. 650, Unde
oriatur. 651
- Memoriæ hallucinatio. 214, ejus sedes,
ubinam? 425, ejus debilitas, an à fi-
brillis cerebri siccatis? 815.
- abolitio : symptomata eam præ-
gressa & concomitantia. 363, 364
Analyfis, demonstrans sedem, cau-
sas remotas & proximas, cum Prog-
nosi & curandi methodo. 365-367
Analyfis ulterior cum curâ. 369
370, 371, ulterior statûs morbi de-
scriptio cum remediis. 371-378, A-
nalyfis. ib. & 379, Cogitata Autoris
super hunc affectum. 380, 381, mors
tandem, prægressa Hemiplegiâ. ib.
- - Alia describitur unâ cum metho-
do medendi. 381, 382
- abolitio cum Epilepsia. 382, 383
medendi ratio. 384, 385, ulterior
statûs morbi descriptio. 386, 387, a-
nalyfis cum indicationibus curati-
vis. ib. & 388.
- & locutionis vitium. 389, 390, Re-
solutio. ibid. medendi methodus.
391-396
- abolitio sequente Melancholiâ. 396
397, 398, Resolutio hujus morbi, u-
bi traditur locus affectus, causa pro-
xima (conf. pag. 414,) prædispo-
nens, cum ratione agendi. ibid. &
399, 400, Prognosis & indicationes
curativæ, ib. remedia. 401, 402, ul-
terior morbi descriptio. ib. & 403
404, Resolutio ulterior. ibid. Prog-
nosis & Therapia. 405, 406, Consi-
lium aliud. 407-411 ulterior valetu-
dinis descriptio. ibid. & 412, 415
416. Resolutio. 413, 414, metho-
dus medendi. 415, consultatio de
curâ ulteriore. 417, mors post san-
guinis sputum. 418.
- defectus ejusque recidiva præced.
Nephritide cum Podagrâ & Hemi-
plegiâ. 418, 419, analyfis morbi. 419
420, 421, Indicationes curativæ. ib.
& 422, 423, 424, ulterior recensio
statûs morbi. ib. & 425, Respons. ib.
& 426, Progn. & cura. ib. & 427, 428
- abolitio ab Epilepsia. 586
- imminutio à serosa colluvie. 62
- - à Cephalalgia vehementi. 81
- Meningis duræ affectus per consen-
sum, quomodo discernendus. 174
- - inflammatio. 142
- Meningum accretio Cephal. causa. 21
- affectus quâ ratione discernendi. 76
79, 92, 159, 174
- nimia impletio. 92
- coalitus. 182, quid gignat. 93, 94
151, unde fieri possit. ib. an sit cura-
bilis. 95
- obstructio. 101, 102
- Mensium retardatio symptomata hy-
sterico convulsiva auget. 73
- fluxus Cephalæam levat. 107, mor-
bos convulsivos dijudicat. 561, 562
564
- tempore fermentatio quædam in
sanguine fit. 150
- M m m m m m 2 - ob.

INDEX.

- obstructio. 495, 496
 - decoloratio à frequentibus partu-
bus. 761
 - provocatio per V. S. in pede. 238
 - excretio per quænam medicamen-
ta promovenda. 514, 522, nimia,
quomodo sistenda. 548
 - Mercurius in Calvariâ repertus, etiam
ab externâ inunctione. 176, 255, 691
956
 - nervoso generi inimicus. 176, 198
255, 279, 632, 692, in doloribus
artuum noxius. 275, aurifabros red-
dit tremulos. 255, 280.
 - Mercurii dulcis usus in Cephalæâ. 120
121, an in macie ingruente tutus?
123, 124
 - Mercurius præcipitatus benè digerit.
877
 - Mercurialia & vener. in Hemicraniâ
sæpe noxia. 168
 - Mensesenterii obstructions, &c. non
sunt causa vertiginis. 294
 - quomodo tractandæ. 403.
 - Mictio copiosa Catarrhosis interdum
evenit. 442, sustulit Catarrhum suf-
focativum. 646.
 - cruenta. 229, 733
 - Millepedes tabido exhibitæ, quem-
nam habuerint effectum. 180
 - Minium in exulcerationibus capitis,
cur non tutum. 964
 - Mixtura antispasmodica. 482, anti-
spasmodico-sudorifera. 490
 - Cephalica. 302, 382, 393, 395
 - Cordialis. 233, 512, 307
 - Diaphoretica. 512
 - Mœror insanus, quomodo curatus. 318
 - Obtusionis Capitis causa. 187
 - in Vertigine nocet. 272
 - Mola ex utero extracta. 73
 - Morbi nervini refractarii 577, 580
conf. etiam nervosi affectus.
 - Motus convulsivi Hysterici. 554, ex-
citantur à sero salso. 555, irritan-
tur sæpe à Balneis. 556, quibusnam
curentur. ibid.
 - Epidemici. 556, eorum causa ab
ustilagine frumentorum. 557, terri-
bilia symptomata & mortis genera
in hominibus & brutis. 558.
 - Moxa crudelem Capitis dolorem so-
pivit. 81, 103, 175. 177
 - in Gutta serena usurpata. 868
 - in Vertigine gyrosa utilis. 238
 - Mucus an è faucibus per Laryngem
delabi possit? 442, ejus secretoria.
441, 442
 - Mytagogus Melancholicum perfec-
tè curavit. 338
- ## N
- Narcotica in obtusione Capitis ab-
horrenda. 190
 - Nares humidæ redditæ per applica-
tionem vesicatorior. ad Tibias. 178
 - Narium Fœtor describitur. 920, 922
Resolutio traditur. 921, 923, indi-
cationes curativæ. 921, 922, 923
 - Hæmorrhagia. vid. Hæmorrhagia.
Cessans, quænam interdum mala
post se trahat. 186, 187, 188
 - Obstructio. 917, Resolutio hujus
morbi. 918, curandi methodus. 919
920
 - Stillicidium. 147, 152
 - Nasi calculus: ejus morbi descriptio.
905, calculi extractio. 906.
 - Nephritidis quædam indicia. 148, 164
216, 420, 686, 795
 - Cura. 216, 422, 423, 688, per Ther-
mas Fabarienses. 773
 - à Diureticis nimis acribus produc-
tio. 897
 - Nervi, quomodo trahantur. 701
 - Paris vagi circa originem suam
vellicati indicia. 237
- ## Nervo-

INDEX.

- Nervorum consensus sæpe mala paralytica efficit. 687
- structura qualis. 638, 704
- Nervosi affectus curatu difficiles. 65
- 238, 280, 474, 508, 594, 685, 692, 736, 740, 749, 765, 766.
- generis roboratio, quibus perficiatur. 237, 281, 481, 489, 490, 509, 510, 514, 768, 821.
 - Tubuli, quomodo queant oppilari. 237
- Nodulus anti-hysterico-spasmodicus. 485
- in Vertigine proficuus. 252, 271
- O
- Obauditio à vehem. percussione. 844
- Obauditionis aliæ binæ historiæ cum Analysis & curandi methodis. 900, 901, 902, 903.
- Obstructiones viscerum quomodo referendæ. 513
- Obtenebratio spirituum. 252
- Obtusio capitis post nonnullos morbos. 352
- Cerebri; varia prægressa symptomata & morbi perpeffi describuntur. 196, 197, Consilium medicum traditur. ibid. causæ internæ & externæ indigitantur. ibid. & 198, curandi ratio. ibid. & 199.
- Oculi dextri Cancer excisus, postea recrudescens lethalis; historia morbi. 827, 828, curandi methodus. 829
- ulterior morbi historia. ib. judicia varior. Medicorum. 830, 831, curandi ratio à Clar. Autore adhibita. ibid. & 832, 833. Judicium super perniciosam curam Chirurghi. ibid. & 834, præparatio ad sectionem; ipsaque operatio. 835, status rei post sectionem. 836-839, Resolutio. ibid. Cura palliativa. ibid. & 840, descriptio ulterioris morbi statûs & remedium adhibitorum. 841, Resp.
- 842, ulterior descriptio statûs morbi. ibid. & 843, Prognosis. ibidem mors superventa. ibid.
- Corrugatio præternat. unde. 22
 - Dolor à consensu duræ Meningis. 126, 127
 - Fungus à clavo ignito, Fabro in oculum profiliante; dextrè curatus. 826, 827
 - Nubecula quomodo auferend. 865
 - Procidentia; historia mali. 843-846 Resolutio. ibid. & 847, 848, varia exempla analogæ. ibid. Tumoris ipsius natura & origo. 849, 850, causa prolapsus oculi. 851, Prognosis. ib. indicationes curat. ib. ulterior statûs rei descriptio. ib. & 852, 853
 - Robur ab Epilepsiâ. 589
- Oculorum convulsiones, unde. 21
- Dolor pungitivus. 62
 - Flavedo obstructionem Hepatis arguit. 420
 - Obscuratio. 303
 - Obtenebratio momentanea in capitis obtusione. 186, 188, 191
 - Pruritus. 313
 - Tumores occulti, quomodo sensim soleant generari. 849, 850
 - Variculæ. 849
 - Vibratio. 309
- Oculos clarificans remedium. 855, 856
- Oculus sclopeto ex orbita trusus. 27
- 28, 33
- Odontalgia, unde oriatur. 86, 88, 133
- 138
- quomodo curetur. 138, eam curans pulvis. 88
- Oedema pedum. 357, 862
- & genuum Hemiplegiam præcedens. 759, 760
- Olea destillata cariem augment. 958
- Oleum Juniperi vulneribus inimicum. 32, 33
- M m m m m m 3 Olfac-

INDEX.

- Olfactûs deperditio à frequentibus doloribus capitis. 147, it. à vomitu frequenti & catarrhis. 148
- Omphalocele. 860
- Ophthalmiæ causæ. 133, 857, Cura. 134, 152,
- Opiata in nimia ferviditate sang. nocent. 116, nimis freq. usurpat. vires prosternunt. 354, in delirio phrenitico commendantur. 315, Maniacis profunt. 324.
- Opistotonos. 213, 497, 551
- Opium, an sit calidum. 576
- interdum inordinatum spirituum motum excitat. 520
- Opobalsamus, quemnam præstiterit effectum in doloribus lancinantibus membrorum. &c. 275, 280
- Optici Thalami sæpe vertiginis tenebricosæ causam continent. 305, 310
- ab humore heterog. obsessi. 218
- Oris Tortura, unde orta, & quomodo curata. 696, 697, 698
- Contorsio à Paralyfi. 698, Methodus medendi. ib. & 699, Consilium aliud. ib. & 700, Notæ & dubia, hoc Consilium spectantia. 701-703, Proximior mali causa & sedes. 704, Method. med. ulterior. 705-707, Diæta ib. Alia consilia super hunc casum. 708, 709, Respons. D. Schröckii ad hæc bina consilia. 710-712, aliud Consilium Romæ miss. ibid.
- Officula duo p. n. Meningi falciformi adnata, prope cristam Galli in cranio reperta. 182, aliud in corpore falciformi, pertinacis Cephalalgiae causa. 94, alia p. n. in botio ad latera Laryngis reperta. 684
- Offis Frontis friabilitas. 18, unde producebatur. 21
- duplicatura Materiâ ferossâ scattens. 131, 132
- Ossium cariosorum desquamatio, quibusnam fiat. 823
- Ova in ovariiis, an ad motum convulsivum symbolum conferant. 498, 499, 520
- Oxyfaccharum emeticum in vertigine commendatur. 292
- Ozæna, seu potius crustæ Narium. 923, 924, Resolutio hujus morbi. 925, 926, Prognosis & cura ibid.
- Alia : ejus hiltoria. 927, Respons. Medicum. 928, Cura. ibid. & 929
- P
- Palpebræ inferioris Emphysema. 844
- Pancreas durum & ex parte cartilagineum in Apoplect. repert. 17, 19
- à Thermis. 19
- Vomitus causa. 19
- Paralysis à vulnere capitis. 36, 37
- Ejus Prodromi. 686, variorum ibi occurrentium symptomatum cura. 687, 688
- Post luem vener. : Recensio variorum symptomatum prægressorum. 689, 690, cura. ibid. & 691, Resolutio. 692, Cura ulterior. 693, 694
- Oris, invasionis modus & symptomata. 694, 695, Resolutio cum causis, Prognosi & cura. ibid. & 696
- Fœmorum, eam prægressa symptomata, & causæ. 755, quomodo curanda. ibid. exactior rei statûs descriptio. ibid. & 756, Resolutio. ib.
- Paralyseos species omnes curatu difficiles. 708
- Paregorica convulsiones sistentia. 521
- Paresin minitans affectus quibusnam phænomenis dignoscatur. 481
- Paresis ab Epilepsiâ. 601
- ex Colicâ dolorificâ. 537, 863
- Parotis. 141, 178, 179
- Hemicraniam levavit. 141, 143
- emollita & aperta, quomodo. 141
- 142
- cancro-

INDEX.

- cancrofa seu ſcrophulæ cancrofæ poſt aurem dextram. 878, quomodo tractandæ. ib. & 879.
- Parotidis hiftorica relatio. 874, 875
Methodus medendi. ib. & 876, 877 878
- Parturitionis nixus fortiores producunt feri abundantiam; indèque pendentes morbos exaſperant. 98 289
- Partus difficiles, vaſorum cerebri dilatationem efficiunt. 246
- Pectoris miranda & inaudita contenta in fœtu monſtroſo. 45
- debilis ſigna pathognomonica. 433
- Pectus novem libras continens. 184
- à frequentibus catarrhis debilitatur. 433
- Pediluvia in Hemicraniâ non ſpernenda. 175, in vertigine titubante profunt. 250, 252
- Pedum frigus extraordinarium. 747
- Intumeſcentia. 314
- Stupor. 753
- Perfrigeratio vertiginis cauſa. 256
- Perſicariæ ſuccus, ulcus cancroſum curavit. 842
- Perturbatio cerebri. 200, ſymptomata enumerantur & ratio hætenus uſurpatorum, cum cauſis morbi & curandi methodo. ib. & 201.
- ejus ſymptomata, tum antecedentia, tum concomitantia. 201, 202, Conſilium medicum cum curâ. ibid. & 203.
- Spirituum animalium intra cranium: antecedentia. 203, 204, concomitantia ſymptomata. ibid. Reſolutio. 205, curandi modus. ibid. ulterior rerum ſtatûs deſcriptio. ibid. & 207, ſedes morbi proximior indigitatur. 206, Cura. ibid. & 207
- ſequentibus Epilepſiâ & Apoplexiâ funeſtâ: varia ſymptomata deſcribuntur. 208, 209, Reſolutio traditur. 210, cauſæ enumerantur. ibid. Curationis methodus proponitur. ibid. & 211, 212, 213, ſymptomata epileptica & apoplectica funeſta. 213, 214.
- Mentis: ejus varia ſymptomata. 214, remedia, quænam adhibita. 215, Reſolutio. ibid. cauſa proxima. ibid. curandi ratio. 216, mors ſuperventa. 217.
- quædam Vertigini ſimil. 217, modus invaſionis deſcribitur & variæ cauſæ occaſionales. ib. & 218, Reſolutio, ubi oſtenditur quâ ratione talis perturbatio fieri poſſit. ib. Prognosis, ibid. Cura. 219, Ulterior ſtatûs morbi deſcriptio. ib. & 220, 221 Medulla cerebri affecta creditur, hinc Cephalica exhibita. 220, Reſponſum medicum. 221, cauſæ exacerbationis mali, Prognosis ac Therapia. 222, 223.
- Peruviani corticis uſus in vehementiſſimâ Cephalalgîâ. 110
- Phantaſiæ contaminatio, unde. 380
- Phantaſma de morte ſubitanea demum. 318
- Pharyngis Paralyſis. 820
- Phrenitis à rhabarbaro. 314, 315, 316
- Phrenitide mortuus Helmontius. 703
- Phthiſeos imminentis ſigna. 641, ejusdem præſentis ſigna pathognomonica. 444
- Phthiſis pulmonalis duplex. 437
- ab ariditate, an detur? 444
- quomodo curanda. 446, 452
- Phthiſicis, ſi ſcif. antihect. Pot. valdè prodeſt. 438, 446
- Pilulæ abſorbentes & ſpiritus inſtaurantes in Melancholiâ. 353
- Aloëticæ non rarò hæmorrhoides aperiunt cum levamine. 282
- anti-

INDEX.

- anti-epilepticæ. 577, 582, 584, 586
588
- aperientes ac diureticæ. 512, 862
- aperientes & sanguinem edulco-
rantes 274
- caput roborantes. 249, 261, 266, 293
- cephalicæ alterantes. 211, 227, 228
232, 427, 479, 652
- - purgantes. 131, 194, 247, 249
254, 261, 283, 307, 385, 388, 393
426, 476, 482, 688, 716, 765, 774
874, 889, 903.
- Matthæi in obtusione capitis non
semel cum successu usurpatæ. 195
- Mercuriales. 957
- Pinguia Cranio denudato obsunt. 41
- Pisum in aurem illapsum, Paralyfin
illius lateris effecit. 687
- Plethora, quomodo imminuatur. 145
- Pleuritici affectus Historia. 523, 524
526, Cura. 525.
- Pleuritis crebrior, Pulmonis cum
Pleurâ coalitum causat. 94
- post motus convulsivos. 523
- Podagra. 418, 419, 426
- mitior, à gravioribus partium
principum morbis præservat. 421
- - purgantia fortiora non fert. 421
- Hemicraniam prægressa in scemi-
na 48. annorum. 133
- Podagricis V. S. nocet ex mente Dn.
Du Clos. 792
- Polypi, quales creent molestias. 119
- in cordibus Apopl. defunctorum.
18, 684
- Polypus Narium ferro candente us-
tus & extractus. 826
- - descriptus & postea quoque ex-
tractus. 903, 904, 905,
- Pori Cerebri, quâ ratione referandi. 415
- Potio purgans pro Catarrhis averten-
dis. 432, in Erotomania. 321, in ma-
nia. 331, in Melancholia. 342.
- Principium nervorum irritatum va-
rior symptomatum hypochondria-
corum causa existit. 63
- Ptyalismus in hemiplectico. 267
- Pulmonum concretio cum Pleura. 18
- Debilitas, unde dignoscatur. 452
- Fabrica naturalis. 460
- Fluxiones, quâ ratione contingant.
453
- Pulsus in febriculâ tabificâ, qualis. 114
- qualis in ægro Hemicraniâ labo-
rante. 141
- in morbis frigidis & chronicis, qua-
lis. 64
- Pulvis absorbens. 102, 127, 131, 216
- - & nervos roborans. 281, 290
296, 308, 352, 481, 499, 657, 758.
- - & Massam sanguineam edulco-
rans. 71, 77, 80, 89, 151, 154, 388.
- - & opiatus. 315, 316
- - & præcipitans. 95
- anti-Arthriticus. 233
- anti-Epilepticus. 219, 271, 344
485, 501, 509, 514, 521, 546, 571
576, 582, 584, 586, 625, 630, 634
803.
- - & contra tussim. 640
- anti-Hystericus. 75, 84
- anti-Scorbuticus, 154
- anti-Spasmodicus, 66, 484, 489
493, 556, 563, 566, 755.
- aperiens in affectibus hypochon-
drior. 67
- aperitivus, aquas minerales pellens.
284
- contra casum. 1
- Cephalicus. 99, 171, 203, 205, 206
228, 239, 244, 247, 248, 266, 308
328, 342, 606, 764, 772, 775, 782
787, 790, 799, 860, 874.
- - & anti-Spasmodicus. 144
- - & laxans. 104
- - & memoriam roborans. 366, 369
373, 391, 393, 395, 416
- - Cinna-

INDEX.

- Cinnabarinus, contra dolorem capitis. 85, contra hydropem Cerebri. 251, contra vertiginem. 222.
 - Diaphoreticus. 933, 957
 - Edulcorans in Phthisi. 446, 447
 - contra Fluxum. 493
 - Laxativus. 207, 289
 - Martiatus in Erotomaniâ. 321
 - Masticatorius. 251
 - contra Melanch. 342, 345, 348, 350
 - contra Nephritidem. 423
 - Sanguinem sistens post Arterioto-
miam temporum. 315, alius sty-
pticus. 906
 - Stomachicus. 635
 - Pupillæ structura. 865
 - Purgantia lenia, ichores acres cum le-
vamine expellunt. 67, 69, 87, 111
187, 281
 - fortiora cerebrum lædunt. 279, 353
 - humores turbant. 104, 511, Cepha-
lalgiam exasperant. 145, 161, 175
195, 216, Tunicas ventriculi & in-
test. denudant. 620, 702, 705, in ma-
cie detestantur. 445, 446, Catarrho-
sis nocent. 471.
 - nimis freq. Ventr. & intest. debili-
tant. 445, 461, in vertigine nocent.
239, pariunt affectum hypoch. 231
 - in affectibus convulsivis suspecta.
511, 569, 570, 574, 577, 603, 633.
 - Sirio flagrante non conveniunt. 171
 - quomodo operentur. 702
 - Purgationis die non lætandum. 241
 - Puris ex aure effluxus Hemicaniam
levans. 174
 - Puris extrusio per Trepanum. 28
37, it. per vulnus cranii. 35
- R
- Radicis chinæ & sarsap. usus in macie
tabificâ, an conveniat? 123, 124
 - Radix Helleb. n. ubinam noceat? 124
 - Raucedo à Catarrhis. 436
 - unde oriatur, juxta Galenum. 718
 - Recursus Catarrhor. freq. unde. 443
 - Renes p. n. parvi. 17
 - Renum canaliculi nimis laxi copio-
sam mictionem causant. 20
 - Calculi. 360
 - - cur faciliè generentur apud Lite-
ratos. 420, eorum accretio, quomo-
do cavenda. 423, Excretio quâ ra-
tione promovenda. 421, 422, 423
 - Calculus stabil. non pellendus? 687
 - - quibusnam signis cognosc. 747
 - Rerum n. n. usus, qualis requiratur pro
Catarrhosis. 435
 - Rhabarbarum in nimia dosi, quænam
symptomata excitaverit. 314, 315
conf. Phrenitis à Rhabarbaro.
 - Rheumatismus. 82, 83, 84
 - Roris Majalis virtus ad clarificandos
oculos. 856
 - Rotulæ pectorales. 448, conf. Tabellæ.
 - Rubificans, carpis imponendum in
Hemicraniâ. 145
 - Ructus nidorosi, unde. 420
- S
- Saccharum serum in corpore acrius
reddit. 514
 - Salivatio Mercurialis, an in Hydro-
cephalo tuta? 254, 255
 - - Scrophulis medetur. 180
 - - cautè instituenda in febricitanti-
bus & emaciatis. 180
 - - mucosa quandoque aquea fastidio-
sa describitur. 959, 960, Respons.
medicum traditur; cum medela.
961, 962
 - Salivatoria, quid agant. 692
 - - Maniacis commendantur. 324
 - Sal Tartari volatile Majoranâ imbu-
tum in Paralyfi specificè commen-
datur. 709, 710.
 - - Urinæ, quomodo generetur. 440
 - Salviæ usus multiplex in Tremore ar-
tuum. 474
 - N n n n n Sanguis

INDEX.

- Sanguinis inflammabilitas, quâ ratione emendanda. 445
- calidioris Natura & causæ examinantur. 116
 - nimia profusio caput debilitat. 74, 94, 313, 909
 - fervidi & acris signa. 116
 - ex naribus & faucibus larga emanatio post insultum Apoplecti. 771
 - dyscrasia, quomodo corrigenda. 194
 - - sæpe melius emendatur succis herbar. rec. quàm acidulis. 195
- Sanguis catarrhosi, qualis. 432
- venosus ubique sibi similis in toto corpore. 443
 - an viscera calefaciat? 118
 - præfervidus in capite quid producat. 93
 - ferofior, Apoplexiæ pararius. 445
 - orgasticus, quibusn. attemperandus. 907
- Sarcocele. 412
- Sassafras cædentes, fiunt amentes. 569
- Scabies pruriginosa, feri acrimoniam notat. 151
- quomodo curanda. 128, 220, 268
- Scamni sudoriferi usus, & regimen super illud. 70, 72, 490, 491, 706, 711, 742, 743, 763, 768, 769, 813, 952.
- Scarificationes, ubinam præsertim convenient. 703, in vertigine profunt. 247, 281, 290, in Hemisphæria non semper utiles. 163, nimiae, auditum graviolem reddunt. 896.
- Scirrhus canerosus genæ dextræ. 937
- curandi methodus. ib. & 938.
- Scorbuticæ affectioni quomodo obviam eundum. 65, 67
- labis signa quædam. 227, 275, 762
 - ejus cura. 154, 155
- Scrophula. 30
- Scrophulæ, & inde Tabes. 172
- canerosæ. vid. Parotis canerosæ.
- in Matrona 47. annorum, historice descriptæ. 980. Resolutio medica cum Consilio curativo. 981, 982
- excisæ. 982, 983
- Semicupia in paroxysmis catarrhosis non rejicienda. 448, 455
- Sennæ foliorum incommoda 456
- Sensuum & motûs abolitio, 13, 62, 149, 570
- Seri intra Cranium extravasati signa. 15, 76, 119, 246, 460, 530, modus illud extrahendi. 531
- in massa sanguinea cumulatio, unde? 155
 - Scorbutici signa & effectus. 756
 - acris revulsio & evacuatio, quomodo fiat. 231, 280, 281, 758
 - - mitigatio ac dissipatio quâ ratione efficiatur. 237, 244, 421
 - Salsugo unde dignoscatur. 440
 - Sang. despumatio in Arthritide. 237
 - à capite revulsio, & absorptio, quibusnam promoveatur. 247, 296, 307, 308, 358, 366, 367, 387, 388, 390, 392, 393, 400, 401, 415, 421, 426, 427, 481, 489, 509, 889, 890, 921, 922.
 - Colluviei in Cerebro variæ causæ. 306, 818, 819
 - Colluvies in cerebro, memoriæ defectus causat. 426
 - Damna, & utilit. in corpore. 439, 440
 - in massa sanguineâ despumantis diversis in locis egressus. 442, 443, à variis causis producitur. *ibid.*
 - abundantia in genere nervoso, quomodo pateat. 520
- Sero, quoniam præcipuè abundant. 440
- Serosa capitis colluvies cum Cephalalgia aliisque symptomatibus. 61, 62, 63, 64, 68, 69, Prognosis. *ibid.* cura triplex. 65-73.
- Serum in quibusn. morbis præcipuè acre deprehendatur. 507
- - acre

INDEX.

- acre, falsum, Meninges irrigans, dolores capit. pertinac. gignit. 167, 174
- quænam cumulent in corpore. 420
- acrius generatur à visceribus calidioribus. 420
- omnium viventium est falsum & nitrosum. 441
- purgantia, quænam optima. 511
- in M. S. redundans, quomodo imminuendum, edulcorandum, inspissandum. 445
- lactis caprini herbis alteratum in memoriæ abolitione prodest. 405
- conf. m. Lac.
- Setaceum sæpe collum obstipum reddit. 731
- in imminente guttâ serenâ proficuum. 175, 308, 874, it. in defluxionibus ad oculos. 823, it. in visûs imminutione. 860, 863, it. in impetigine Faciei & Ophthalmiâ. 968, it. in Hemicraniâ funestâ, &c. 175, it. in Epilepsiâ. 602, 605, 612.
- Somnambulæ quâ ratione curari debeant. 355
- Somnolentia s. Caligo, cum obtusione capitis. 197
- Somnolentiæ historia. 355, 356, 357
- Resolutio hujus morbi. ib. causæ proximæ & remotæ. ib. & 358, it. 566, Prognosis. 358, curandi methodus. ib. & 359.
- Somnus pomeridianus serum in cerebro cumulat. 819
- Sopor profundus ab ichore corrupto in Medulla cerebri intima. 40, 62
- funestus à colluv. serosa cerebri. 359
- Soporifera in Cephalalgia interdum malè usurpantur. 111
- Soporosi affectus, unde. 94
- Spasmus ab acido volatili. 700
- Spasmus cynicus. vide Oris Tortura.
- flatulentus, unde oriatur, 116
- Spina dorso duplex. 55
- Spiritus animales nimis efferi, quibusnam compescendi. 195
- Spiritus interceptio convulsiva. 63
- Spiritus C. C. perturbationes spirituum aufert. 204, 206, 207, id. futur.
- Cranii illitus Catarrhum sedat. 179
- sal. ammoniac. urinos. sanguinem emissum reddit rubicundiss. &c. 409
- Spirituum animalium motus à quibusnam rebus impediatur. 205, 206
- eorum liberior commeatus, quomodo restituendus. 210, 211, eor.
- torpor somnolentiæ causa. 377, eor.
- motus inordinatus à quibusn. excitetur. 520, eor. insignis perturbatio ab aquâ rosaceâ per faciem sparsa. 158, 160.
- Stagnationes humorum in corpore, quænam mala post se trahant. 444
- Staphylomatis dignotio. 846
- Stertoris causæ. 20, 21
- Stomachi consensus Hemicraniæ causa. 148
- Stranguria cum vertigine, quomodo curata. 229
- ex nimis diu relictis vesicatoriis, quomodo curetur. 231
- Stridoris sensus p. n. intra occiput, &c. 275, 276, unde. 278.
- Succini usus in morbis convulsivis egregius. 562
- Sudorifera. 67, 69, 70, 187, 706
- sæpe multum seri extravasati evacuant. 511
- nimis frequenter usurpata, quænam mala producant. 703, 706
- in vertigine gyrosa, &c. non conveniunt. 232
- in Hemiplegia profunt. 763
- in doloribus lancinantibus membrorum quidnam efficiant. 275, 280
- an in auditu gravi profic. ? 896, 897
- Nnnnnn 2

INDEX.

- in Memoriâ abolitâ non semper profunt. 402
- quâenam incommoda habeant, in Arthritide. 897
- Phthificis nocent. 437
- Sudoris provocatio efficacissimum est remedium ad convuls. particulares. 489
- Regimen in Catarrhis ad Phthisin tendentibus. 446
- Suffocatio à motu convulsivo nervorum pectoralium. 414
- à fumo carbonum. 360, 361, Resolutio totius hujus historiae. 362
- Suffocationis metus in Catalepsi. 569
- Suffusio oculorum seu Catarrhacta. 864, 865, method. curandi Chirurg. 873
- Sulphurea Phthificis nocent. 437
- Suppositoria sæpè multum mucii educunt. 147
- Syncope signa. 668
- Syrupi aurati virtutes. 456, 461
- T
- Tabellæ Cephalicæ. 100, 271, 284, 348, 382, 391, 401, 423, 476, 479
- Tabes Pulmon. sui generis, unde. 114
- Temperiei calidioris & siccioris signa. 450, 451, 471, ejusd. effect. 452, 541
- Temporum compressio, cur vertiginem avertat. 237
- Terror nocturnus. 276
- Tetanus universalis. 497, 537, 551
- Textura corporis rarior non facile fert injurias aeris. &c. 451
- Theriaca cœlest. Catarrh. avertit. 72
- Thermæ in genere, serum acre discutunt. 23, 91, frequent. usurpat. sanguinem attenuant. 669, quales profint in stupore membrorum? 691
- humores fundunt, & caput vaporibus implent. 819, enormes sæpè mensium fluxus causant. 73.
- d' Aix *Allobrogum* in, impotentiâ brachii adhibitæ, quemnam habuerint effectum. 737, 738
- Badenses commendantur in vertigine & Arthritide vagâ. 241, in coluvie serosa hysterica cum fructu adhibet. 73, in rheumatismo non semper tutæ. 84, quidnam faciant boni in Hemiplegiâ. 813, in Chlorosi conducunt. 480.
- Bollenses, in loquelæ vitio adhibitæ. 729
- Bonnenses in Paresi optimæ. 601
- Carolinæ, quemnam habuerint effectum in Hemiplegiâ. 762
- Embsenses, an in Epilepsiâ suadendæ? 582, 621
- Equinæ convulsiones non excitant. 554
- Fabarienses seu Piperinæ, in Arthritide aliquando motus convulsivos excitant. 554, in Catalepsi non multum profunt. 573, ibidem tamen aliquando levamen afferunt. 578, memoriam reparant. 406, 579
- scabiem curant. 828, in Epilepsiâ usurpandæ. 598, 605, 634, calidè potæ in vertig. titubante profunt, 247, 248, 283, 284, capitis dolorem quandoque summopere irritant. 91
- in cerebri perturbatione profunt. 201, in Colicâ biliosa, & motib. convuls. bonæ. 512, in stupore membrorum profunt. 645, quomodo ad illas præparandus sit *Patiens*. 646
- 211, 212, in affectibus scorbuticis commendantur. 155, qualis præparatio præcedere debeat in Scorbuticis. ibid. in obtusione capitis non profuerunt, &c. 191, in perturbatione spirituum animalium laudantur. 210, quâ ratione in hoc casu potandæ? 212, quomodo pellendæ si non transeant. ib. renitus maximè profunt.

INDEX.

- profunt. 407, ear. potus non semper suadendus in convulsion. particular. 491, cur Thermæ Fabariens. & Ferinæ in Hemiplegiâ non semper convenient. 819.
- Ferinæ in tremore artuum profunt. 475, 476, etiam hyeme utiles in Hemiplegiâ. 776
 - Gyrenses, quidnam præstiterint in Catalepticâ. 570
 - Plumbarienses, in stupore fœmorum, &c. quid egerint. 689, in convulsionibus particularibus non improbandæ. 492
 - Vallesianæ, cum damno usurpatæ in Cephalæâ. 107, Appetitum restaurant. ibid. in Vertigine & Arthritide commendantur. 241
 - de Ville Comte absque fructu usurpantur in Cephalalgia. 83
 - Watterswilenses conducunt iis, qui Apoplexiam metuunt. 394, 595 quænam præparatio præcedere debeat. ibid.
 - Wembdingenses in Bavariâ. 747 quidnam contineant. 753, nervos non exsiccant. ibid.
- Tinea Capitis à contagio. 962-965. Cura. ibid.
- Tinnitus Aurium. 549, 881, 882, causæ variæ. ibid. & 454, cura. 883, 884 ulterior relatio morbi. ib. & 885, indicationes curativæ. 886
- Tonsillarum inflammatio. 185
- Tonus fibrillarum cerebri relaxatus, memoriæ debilitatem, &c. adfert. 392
- Topica, interdum non nisi humores alliciunt. 95, quomodo seligenda. 96, an & quænam convenient in Catarrhactâ? 144
- Tragea anti-hysterica. 548, 551
- Cephalica. 151, 155, 291, 391, 400 427, 698, 821, 860, 898
- Tremor *Brachiorum, Manuum & Pedum* 473-478, Cura. 479.
- Membrorum paralyticorum est signum redeuntis virtutis. 764
 - Artuum, unde. 802
- Trepana non profunt, nisi sanguis sit extravasatus intra cranium. 3, in hac occasione sæpe omnino necessaria. 12, 22, 40
- Trepani applicatio felix. 8, 12, 25, 37 107, eadem cum perforatione duræ meningis felix. 23, ejus loco scalprium usurpatum in depressione oss. Cranii. 10.
- Trochisci ambrati. 220, cephal. temperati. 423, sublinguales in Paralyfi oris. 699.
- Tuberculum labii inferioris. 942-946 Curandi method. ib. ulterior morbi descriptio cum Resp. 947, Cura. ibid.
- Tumor bregmatis sinistri sectus, 119, idem, sectus & Trepano curatus. 25, 26, 27
- Colli in sinistr. latere apertus. 181 anatomicè examinatus. 183
 - cum Folliculo, Ganglio similis, in Fronte excisus. 965, 966
 - Lateris sinistri capitis, corrosivo apertus. 40
 - quidam circa Maxillam inf. intern. apertus & curatus. 731
 - maxillæ superioris. 945
 - Occipitis in recens nato p. n. 41, 42
 - itid. in recens nato ab imaginatione gravidæ per 6. annos gestatus. 46-48, Anatome. 48, 49
 - palpebræ dextræ & Parotidis, sacculis cephal. discussus. 29
 - quidam infra Parotidem. 173
 - in latere dextro pectoris. 181
- Tunicæ Corneæ læsio Hemicraniam excitavit. 144, 146
- Turpe-
- Nnnnnn 3

INDEX.

- Turpethum miner. Maniacis prodest. 323, 324, 326
- Tussis, quibusn. medicamen. cedat. 82
- à Cæment. acidulis curata. 91
 - Hemicraniam exacerbat. 141
 - Lympham cerebri propellit. 305
 - Epilepsiæ prodromus. 641
- V
- Valerianæ sylv. usus egregius in affect. epilept. & convulsiv. 576, 588, &c.
- Vaporum è ventriculo ad cerebrum ascensus impossibilis. 76, 105, 109, 120, 197, 198, 230, 313, 459, 508, 873
- Vari curantur florib. sulph. è Therm. Badenf. &c. 973
- Varices sub claviculâ. 108
- in iisdem interdum reperiuntur valvulæ. 161, 163
- Venæsectio anceps in extravasatione feri intra cranium. 15, 16, 22, 107
- Abortum præcavet. 107
 - nimia, ubinam noceat. 645
 - nimis frequens caput debilitat. 138, 163, 889
 - in pede commendatur in spasmo cynico. 697, nocet in Arthriticis. 749, nimis frequens pedes debilitat. 753, in vertigine prodest. 247, 281, 299, 801
 - Syrio flagrante non convenit. 171
 - Venar. jugular. in obtusione capitis proficua. 194, ubinam administratur Parissis. 300
 - quasnam utilitates aut noxas afferat corpori. 445
 - Catarrhos exasperat. 455
 - in Febre catarrhali interdum prodest. 461
 - diversos habet effectus in convulsionibus. 510
- Venenum venereum quomodo eliminetur. 692, 693
- Venti frigidiores, mutant corpora. 451
- Ventriculi benè dispositi signa. 150
- intemper. humid. affecti signa. 452
- Ventriculus morbosus à mucro effecto. 821
- Vermes vomitu excreti. 677
- Vertigo. 201, 202, 204, 208, 209
- tenebricosa, unde. 64, 333, 609
 - quibusnam curetur. 99, 129
 - Gyrota per consensum à ventriculo, cum perturbat. capitis. 223-226
 - & titubans. 226-232
 - & Arthridis vaga. 233-241
 - Titubans. 241-248
 - alia ejus historia, cum Analyfi, 249, & cura. ib. & 250.
 - ab Hydrocephalo. 251-255
 - cum Incubo profundo. 256, 257, 258, 262, Resolutio. 258, 259, Prognosis & cur. 260, 262, 263, ulterior relatio. ib. & 264, Cogitata Exc. D. D. Brunneri. 265-267.
 - cum motibus convuls. 268-274
 - cum aliis symptomatibus. 274-278, Resolutio. ib. & 279, 280, Prognosis. ibid. cura. 281, 282, ulterior morbi recensio. ib. & 283, cura per Therm. Fabar. aliaque. ib. & 284.
 - cum variis symptomat. 284-287, Resolutio. 287-289, Prognosis. ib. Remedia. 290, 291, ulterior morbi recensio. ib. & 292, method. med. tum Medici cujusdem Basiliensis tum Dn. D. Cysati. 293, Resp. Dn. Authoris. 294, 295, Resolutio. ib. & 296, Cura. ibid. Consil. Medic. Paris. 297, dijudicatio. ib. aliud Consil. Pariliis missum. 298-300, Resp. Clar. Autoris ad illud. 301, ulterior status indicatur. 302.
 - Tenebricosa. 303, 304, Consilium Med. 305, 306, Prognosis ib. Therapia. 307, 308, objectiones aliquot ad hæcce responsa. 309-312, ulterior valetudinis status explanatio. 313, Respon-

INDEX.

- Responsio. ibid. felix curæ eventus 314
 - Titubans. 363, 389
 Vesicæ biliaræ calculi. 498
 Vesicatoria, toti cuti capillatæ quomodo imponenda. 71, 231, 250
 255, 791, ei imposita, quid agant. 3
 71, 229, 580, 605
 - in aurium tinnitu adhibita. 886
 - in memoriæ abolitione. 363, 367
 370, 371, 385, 388, 391
 - an in distantiori vel vicino loco magis revellant? 78
 - sæpe sola ad revulsionem sufficiunt. 96, 106
 - in Hemicrania satis bona. 144, 162
 175
 - in Gutta serena. 703
 - in motib. convulsiv. 488, 544, 697
 708
 - in dolore temporum punctorio proficua. 308
 - in Phrenitide profunt. 315
 - in auditus gravitate. 896
 - ob Podagram non tuta. 706
 - in Paralyfi linguæ profunt. 718
 - Epilepticis profunt. 569
 - in vertigine profunt. 229, 238, 250
 - in artuum tremore. 479
 - in Macie, Febribus, it. in Renum debilitate, &c. nocent. 445
 - Membris applicata in carie faucium venerea commendantur. 957
 - quid egerint in convulsionibus infantis. 501, 502, 503
 Vigiliæ nimix, unde oriantur. 310, 355
 - - præter n. 354, Medela per humectantia 355
 Vinacea in stupore Fæmorum commendantur. 691, it. in Arthritide aliquando bona. 554
 Vina sulphurata capiti & nervoso generi inimica. 232, 720
 Vinum omnium fluxionum vehiculum. 66, 70, Sang. inflamm. 70, in vulneribus capitis denegandum. 34
 it. in Catalepsi. 569, it. in Epilepsiâ: 614, 626, 636, in Arthritide vitandum. 237, it. in dolore capitis. 173
 - Absynthites in Epilepsi. usurpatum, caput gravat. 623
 - Album Brisgovienfe serum acrius in corpore generat, &c. 420
 - Cephalicum. 308, 345, 350, 860
 - Lacus Bodamici inf. multum Tartari acidi habet. 703
 - Rubrum in Diarrhœâ prodest. 554
 Visus imminutio, unde. 64, 65, 81
 - - à diuturnâ Hemicraniâ. 147, 148
 - - cum Hydropis principio. 859
 860-863
 - impeditus. 863-867
 - Obnubilatio. 243
 - Deperditio à mot. convuls. 557
 - - ab Epilepsiâ. 604
 - - à Contusione Capitis. 8
 - Debilitas à sang. nimis seroso. 22
 - - à Parotide suppuratâ. 878
 Vita sedentaria serum cumulat. 246
 Vitrioli acor, an cerebro inimic. 592
 Ulcera Dysepulota clausa, quænam mala post se trahant. 662
 - circa palpebras. 825, 865
 - Tunicæ Corneæ cum Ophthalmiâ & Hemicraniâ. 857-862
 - quænam facile degenerent in caneros. 944
 - Faciei & narium vener. 977, eorum cura. ib. & 978.
 Viscera, an sanguinem calefaciant, aut accendant? 118
 - propter inæqual. humorum concoctionem incensa, quidn. mali pariant, & quomod. tractand. 154, 155
 Visum conservandi modi apud Literatos. 853, 854, 855
 Ulcus Narium non diu latere potest, quin se prodatur. 105

INDEX.

- Glandis, gall. *Chancre*. 196, 689
- Unguis in angulo majore oculi. 776
- Unguenta in Hemiplegiâ minus sunt efficacia. 763
- Unguent. anodyn in Cephalalgia. 253
- Vomica Hypocrania. 180
- Vomitoria tunicam ventriculi nerveam denudant. 19
- Hæmorrhagias augent. 22
- in Maniâ conducunt. 324, 326
- in Paralyfi inveteratâ cur minus tuta? 710
- in obscurationibus oculorum non proficua. 307
- in Erotomaniâ usurpata. 321
- antimoniata, sæpe Convulsiones excitant. 554, 555, 581
- in Catarrhis nocent. 471
- Vomitùs, quibusnam coërceatur. 14
- 30, 102
- frequentes serum acre cerebro plus impingunt. 22, 102, 366, idem nimis concutiunt. 279
- Apoplexiæ causa. 812,
- frequens, cur cor debilitet? 821
- violentus ab Hemicrania. 177
- à Lap. Smarag. Vir. æris tincto. 264
- cruoris & muci in Catalepsi. 570
- frequentissimus cum convulsionibus miris. 495, 496, unde. 498
- à membranâ ventriculi admodum sensitivâ. 19
- Materiæ acidissimæ Hemicraniam prægressus, unde originem traxerit? 146, 148, 152, ab antimoniatìs, purg. & clysteribus juvabatur. 147
- Urinæ aquosæ & pallidæ, unde. 64, 65
- Suppressio in Cephalal. vehem. 81
- Tenuës & largæ, feri abundantiam produnt. 604
- calculosorum, quales. 624
- Sal rubicundum, temperamentum calidius indicat. 130
- quales in diuturnâ Hemicrania. 147
- 153, 159
- in mictione chylosa, quales. 178
- in vertigine gyrosa, quales. 224
- turbatæ farinaceæ massam sanguineam turbatam indicant. 312
- Rubra salis abundantiam significat. 313
- Tabidorum, quales. 454
- Pelliculâ obductæ interdum in hypochondriacis observantur. 454
- Uteri suffocatio. 235, 758
- concursus ad symptomata vertiginosa producenda. 306
- Uvarum abusus Hemicran. auxit. 147
- Uvulæ prolapsus, quomodo curandus. 88, 89
- Tumor & rubor. 169, 172, quonam gargarismate curatus. 171
- Vulnus capitis sclopeto illatum, cum ejus symptomatibus & cura. 27, 28
- forcipe ferreo inflictum. 29, 30, 31
- à percussione in frontem. 31, 32
- ad medullosam cerebri substant. penetrans, neglectu lethale. 32, 33
- à sclopeti ictu lethale. 33, 34
- Magnum, acinace inflictum ad Cerebrum usque penetrans. 34, quomodo curatum. ib. & 35.
- cum læsis Cranio, Meningibus, & Cerebri substantiâ, securi inflictum. 35-37
- cum Cerebri substantiâ læsâ. 37, 38
- ad cerebrum penetrans, cum perforatione ossis temporum. 38, 39
- mors subsecuta. ibid. Quæst. an potuisset servari? 40
- Globulo plumbeo pedi inflictum, consolidatum. &c. 169

FINIS.

Wepfer, Johann Jakob, / Wepfer, Bernhardin / Wepfer, Georg M.

Joh. Jacobi Wepferi ... Observationes medico-practicae, de affectibvs
capitis internis & externis

Scaphusii 1727

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- 4 Med 1346
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11219737-1
VD18 11398558-004